

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esitys liittyy eduskunnalle 2.3.2017 annettuun hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Esityksellä toteutettaisiin ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa sekä maakuntalain 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien sekä eräiden muiden tehtävien siirto valtiolta ja kunnilta maakunnille.

Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisoinniseksi. Esityksellä perustettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto, jolle koottaisiin pääosa lakkautettavaksi ehdotettavien aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä osa lakkautettavaksi ehdotettavien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi toimivallaltaan valtakunnallinen ja tehtäviltään monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaisi alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Virastotyypiltään Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi uudenlainen valtioneuvoston alainen ja sitä ohjaavien ministeriöiden yhteinen virasto. Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi Ahvenanmaan valtionvirastosta, jonka asema ja tehtävät säilyisivät pääosin ennallaan, sekä ehdotus laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaantulusta.

Esitykseen sisältyvien palvelujen ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille vuoden 2020 alusta. Myös ehdotetut valtionhallinnon organisaatiomuutokset ja Valtion lupa- ja valvontaviraston perustaminen toteutettaisiin vuoden 2020 alusta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	20
1 JOHDANTO.....	20
2 NYKYTILA.....	21
2.1 Valtionhallinto.....	21
2.1.1 Valtion keskushallinto.....	21
2.1.2 Valtion aluehallinto.....	24
2.2 Maakuntien liitot.....	42
2.3 Maakunnille osoitettavat tehtävät.....	46
2.3.1 Terveysturvallisuus, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut.....	47
2.3.2 Maatalous ja maaseudun kehittäminen.....	52
2.3.3 Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta.....	59
2.3.4 Kalatalous ja vesitalous.....	61
2.3.5 Aluekehittämisviranomaisen eräät tehtävät.....	63
2.3.6 Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu.....	64
2.3.7 Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus.....	65
2.3.8 Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen.....	66
2.3.9 Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito.....	66
2.3.10 Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille.....	68
2.3.11 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät.....	68
2.3.12 Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät.....	69
2.3.13 Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötoimien toteuttamisesta.....	70
2.3.14 Vesien- ja merensuojelu, vesien- ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu.....	70
2.3.15 Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen.....	71
2.3.16 Alueelliset romansiasiain neuvottelukuntia ja romansiasioita koskevat tehtävät.....	72
2.3.17 Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen.....	73
2.3.18 Saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen.....	73
2.3.19 Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen.....	74
2.3.20 Maakunnan muut tehtävät.....	75
2.4 Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavat tehtävät.....	77
2.4.1 Oikeusministeriön toimiala.....	77
2.4.2 Sisäministeriön toimiala.....	78
2.4.3 Valtiovarainministeriön toimiala.....	79
2.4.4 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala.....	79
2.4.5 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala.....	80

HE 14/2018 vp

2.4.6	Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala	80
2.4.7	Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala	81
2.4.8	Ympäristöministeriön toimiala	83
2.5	Muille viranomaisille siirtyvät tehtävät	88
2.5.1	Elintarviketurvallisuusvirastolle siirtyvät tehtävät	88
2.5.2	Kilpailu- ja kuluttajavirastolle siirtyvät tehtävät	89
2.5.3	Maaseutuvirastolle siirtyvät tehtävät	89
2.5.4	Valtiokonttorille siirtyvät tehtävät	90
2.5.5	Maahanmuuttovirastolle siirtyvät tehtävät	90
2.5.6	Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle siirtyvät tehtävät	90
2.6	Omaisuus	91
2.6.1	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset	91
2.6.2	Kuntien ympäristöterveydenhuolto ja maataloushallinto	92
2.6.3	Aluehallintovirastot	93
2.6.4	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira	93
2.7	Henkilöstö	93
2.7.1	Henkilöstön määrä ja rakenne	93
2.7.2	Henkilöstöön sovellettava lainsäädäntö	95
2.7.3	Eläkkeet	96
2.7.4	Julkisen vallan käyttö ja virkavastuu	97
2.7.5	Virka- ja työehtosopimukset	98
2.7.6	Työnantajaedunvalvonta	99
2.8	Nykytilan arviointi	100
2.8.1	Valtionhallinto	100
2.8.2	Maakunnille siirtyvät tehtävät	107
2.8.3	Muille viranomaisille siirtyvät tehtävät	112
2.8.4	Tehtävien ohjaus	114
2.8.5	Henkilöstö	117
3	ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	119
3.1	Maakunnalle siirtyvät tehtävät	119
3.1.1	Valtiovarainministeriön toimiala	119
3.1.2	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala	120
3.1.3	Maa- ja metsätalousministeriön toimiala	120
3.1.4	Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala	122
3.1.5	Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala	122
3.1.6	Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala	123
3.1.7	Ympäristöministeriön toimiala	123
3.2	Kielelliset oikeudet maakunnille siirtyvissä tehtävissä	124
3.3	Valtionhallinnon uudelleenorganisointi	124
3.3.1	Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto	124
3.3.2	Muille valtion viranomaisille siirtyvät tehtävät	129
3.4	Tehtävien siirtojen voimaansäilyttäminen	131
3.5	Henkilöstö	131
3.6	Muut ehdotukset	132
4	ESITYKSEN VAIKUTUKSET	133
4.1	Tehtävien siirto maakunnille	133
4.1.1	Vaikutukset viranomaistoimintaan	133
4.1.2	Yhteiskunnalliset vaikutukset	138
4.1.3	Ympäristövaikutukset	140
4.1.4	Taloudelliset vaikutukset	140

HE 14/2018 vp

4.1.5	Kielelliset vaikutukset	145
4.2	Valtion tehtävien uudelleenorganisointi	148
4.2.1	Vaikutukset viranomaisten toimintaan	148
4.2.2	Yhteiskunnalliset vaikutukset	161
4.2.3	Ympäristövaikutukset	170
4.2.4	Taloudelliset vaikutukset	170
4.3	Omaisuussiirtojen vaikutukset	174
4.4	Henkilöstövaikutukset	176
4.4.1	Henkilöstövaikutuksista yleisesti	176
4.4.2	Vaikutukset kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta maakuntiin siirtyvään henkilöstöön	177
4.4.3	Vaikutukset valtion sisällä siirtyvään henkilöstöön	184
4.4.4	Palkkausjärjestelmämuutokset	188
4.4.5	Henkilöstön eläköityminen	188
4.4.6	Yhteistoiminta maakuntaudistuksessa	189
4.5	Sukupuolivaikutukset	189
5	ASIAN VALMISTELU	190
6	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	205
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	209
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	209
1.1	Ulkoministeriön toimiala	209
1.1.1	Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta	209
1.1.2	Laki Suomen talousvyöhykkeestä	210
1.2	Oikeusministeriön toimiala	210
1.2.1	Oikeudenkäymiskaari	210
1.2.2	Avioliittolaki	210
1.2.3	Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta	211
1.2.4	Perintökaari	212
1.2.5	Maanvuokralaki	212
1.2.6	Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta	212
1.2.7	Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta	213
1.2.8	Kuluttajansuojalaki	213
1.2.9	Laki menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä	214
1.2.10	Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä	214
1.2.11	Laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine	214
1.2.12	Löytötavaralaki	214
1.2.13	Yhdistyslaki	215
1.2.14	Laki yrityksen saneerauksesta	215
1.2.15	Rikosrekisterilaki	215
1.2.16	Asuntokauppalaki	215
1.2.17	Laki asumisoikeusyhdistyksistä	216
1.2.18	Vaalilaki	216
1.2.19	Kielilaki	217
1.2.20	Hallintolaki	217
1.2.21	Saamen kielilaki	218
1.2.22	Eurooppayhtiölaki	218
1.2.23	Osakeyhtiölaki	218
1.2.24	Eurooppaosuuskuntalaki	218
1.2.25	Laki hedelmöityshoidoista	219
1.2.26	Ulosottokaari	219

HE 14/2018 vp

1.2.27 Laki kaupanvahvistajista.....	219
1.2.28 Asunto-osakeyhtiölaki	219
1.2.29 Vesilaki	220
1.2.30 Laki pysäköinninvalvonnasta	228
1.2.31 Osuuskuntalaki.....	228
1.2.32 Ryhmärakennuttamislaki	228
1.2.33 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä.....	229
1.3 Sisäministeriön toimiala.....	230
1.3.1 Laki Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	230
1.3.2 Laki ulkomaalaisrekisteristä	230
1.3.3 Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta	230
1.3.4 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	231
1.4 Puolustusministeriön hallinnon toimiala.....	232
1.4.1 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa	232
1.4.2 Puolustustilalaki.....	232
1.5 Valtiovarainministeriön toimiala	232
1.5.1 Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta	232
1.5.2 Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta.....	260
1.5.3 Laki panttilainauslaitoksista	265
1.5.4 Valtion virkamieslaki.....	265
1.5.5 Varainsiirtoverolaki	266
1.5.6 Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan.....	266
1.5.7 Tuloverolaki.....	267
1.5.8 Laki sijoitusrahastolain.....	268
1.5.9 Laki säästöpankkilain	268
1.5.10 Tilastolaki	268
1.5.11 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta	271
1.5.12 Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta	271
1.5.13 Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta.....	271
1.5.14 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta	272
1.5.15 Laki väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista	272
1.5.16 Laki selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla	273
1.5.17 Laki rahoitusvakausviranomaisesta	273
1.5.18 Kuntalaki.....	273
1.5.19 Laki Kevasta	273
1.6 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala	285
1.6.1 Laki tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta.....	285
1.6.2 Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta.....	285
1.6.3 Laki perusopetuslain muuttamisesta	288
1.6.4 Laki lukiolain muuttamisesta.....	288
1.6.5 Laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta.....	289
1.6.6 Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	289
1.6.7 Laki hautausoimilain muuttamisesta	289
1.6.8 Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	290
1.6.9 Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta	290
1.6.10 Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta.....	290
1.6.11 Laki liikuntalain muuttamisesta.....	290
1.6.12 Laki nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta	290
1.6.13 Laki yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 muuttamisesta	290
1.6.14 Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta.....	291
1.7 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala	291

HE 14/2018 vp

1.7.1 Laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa	291
1.7.2 Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa	295
1.7.3 Laki eräiden rajavesistösovimusten täytäntöönpanosta	302
1.7.4 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta	309
1.7.5 Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta	309
1.7.6 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta	310
1.7.7 Luopumiseläkelaki	311
1.7.8 Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä	311
1.7.9 Laki saariston kehityksen edistämistä	311
1.7.10 Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä	312
1.7.11 Yhteisaluelaki	312
1.7.12 Poronhoitolaki	313
1.7.13 Metsästyslaki	314
1.7.14 Taimiaineistolaki	314
1.7.15 Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta	315
1.7.16 Kolttalaki	315
1.7.17 Kiinteistönmuodostamislaki	319
1.7.18 Metsälaki	319
1.7.19 Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta	320
1.7.20 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta	321
1.7.21 Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta	324
1.7.22 Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta	324
1.7.23 Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta	325
1.7.24 Siemenkauppalaki	326
1.7.25 Vesihuoltolaki	326
1.7.26 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista	328
1.7.27 Laki hukkakauran torjunnasta	328
1.7.28 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta	328
1.7.29 Yhteismetsälaki	329
1.7.30 Laki kasvinterveyden suojelemisesta	329
1.7.31 Laki vesihuollon tukemisesta	330
1.7.32 Laki Metsähallituksen erävalvonnasta	331
1.7.33 Elintarvikelaki	331
1.7.34 Lannoitevalmistelaki	335
1.7.35 Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta	335
1.7.36 Laki eläinten kuljetuksesta	335
1.7.37 Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta	338
1.7.38 Laki maatalouden rakennetuista	340
1.7.39 Rehulaki	342
1.7.40 Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä	344
1.7.41 Riistavahinkolaki	345
1.7.42 Patoturvallisuuslaki	346
1.7.43 Eläinlääkintähuoltolaki	346
1.7.44 Laki eläintunnistusjärjestelmästä	350
1.7.45 Laki tulvariskien hallinnasta	351
1.7.46 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä	353
1.7.47 Riistahallintolaki	354
1.7.48 Laki Suomen metsäkeskuksesta	354
1.7.49 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista	354
1.7.50 Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta	356

HE 14/2018 vp

1.7.51 Laki kasvinsuojeluvälineistä	357
1.7.52 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta	357
1.7.53 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä	358
1.7.54 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta	359
1.7.55 Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle	362
1.7.56 Eläintautilaki	362
1.7.57 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta	368
1.7.58 Laki maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista	369
1.7.59 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta	369
1.7.60 Laki eläinjalostustoiminnasta	371
1.7.61 Laki eläinten lääkitsemisestä	372
1.7.62 Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettu laki	373
1.7.63 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta	375
1.7.64 Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista	376
1.7.65 Kestävän metsätalouden määräävä lain rahoituslaki	376
1.7.66 Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta	377
1.7.67 Kalastuslaki	377
1.7.68 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista	383
1.7.69 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta	384
1.7.70 Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta	385
1.7.71 Laki kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta ..	386
1.8 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	386
1.8.1 Merityöaikalaki	386
1.8.2 Opintovapaalaki	386
1.8.3 Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa	387
1.8.4 Merimiesten vuosilomalaki	387
1.8.5 Laki nuorista työntekijöistä	387
1.8.6 Työaikalaki	387
1.8.7 Palkkaturvalaki	388
1.8.8 Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta	388
1.8.9 Laki kiinteistövälitysluokista ja vuokrahuoneiston välitysluokista	389
1.8.10 Merimiesten palkkaturvalaki	389
1.8.11 Työsopimuslaki	390
1.8.12 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista	390
1.8.13 Laki yksityisyyden suojasta työelämässä	391
1.8.14 Vuosilomalaki	391
1.8.15 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta	391
1.8.16 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä	391
1.8.17 Siviilipalveluslaki	392
1.8.19 Laki maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta	392
1.8.20 Kaivoslaki	392
1.8.21 Mittauslaitelaki	392
1.8.22 Merityösopimuslaki	392
1.8.23 Kilpailulaki	392
1.8.24 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta	393
1.8.25 Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista	393
1.8.26 Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta	393
1.8.27 Laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä	393
1.8.28 Laki työntekijöiden lähettämisestä	394
1.9 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala	394
1.9.1 Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä	394

HE 14/2018 vp

1.9.2	Lääkelaki.....	396
1.9.3	Laki työsuojeluhallinnosta.....	397
1.9.4	Terveysturvallisuuslaki.....	397
1.9.5	Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä.....	400
1.9.6	Työturvallisuuslaki.....	401
1.9.7	Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.....	401
1.9.8	Huumausainelaki.....	402
1.9.9	Kemikaalilaki.....	402
1.9.10	Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista.....	402
1.9.11	Tupakkalaki.....	402
1.9.12	Julkisten alojen eläkelaki.....	406
1.9.13	Panostajalaki.....	407
1.10	Ympäristöministeriön toimiala.....	408
1.10.1	Ulkoilulaki.....	408
1.10.2	Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta.....	408
1.10.3	Laki maa-aineslain muuttamisesta.....	408
1.10.4	Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta.....	409
1.10.5	Laki yhteishallinnosta vuokratiloissa.....	409
1.10.6	Laki asumisoikeusasunnoista.....	409
1.10.7	Laki Kyrönjoen erityissuojelusta.....	410
1.10.8	Aravarajoituslaki.....	410
1.10.9	Laki merensuojelulain muuttamisesta.....	410
1.10.10	Laki maastoliikennelain muuttamisesta.....	410
1.10.11	Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta.....	411
1.10.12	Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta.....	414
1.10.13	Laki ympäristövahinkovakuutuksesta.....	414
1.10.14	Maankäyttö- ja rakennuslaki.....	414
1.10.15	Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalainojen korkotuesta.....	420
1.10.16	Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi.....	422
1.10.17	Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä.....	423
1.10.18	Laki öljysuojarahastosta.....	433
1.10.19	Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta.....	433
1.10.20	Laki Suomen ympäristökeskuksesta.....	433
1.10.21	Laki rakennusperinnön suojelemisesta.....	433
1.10.22	Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään.....	435
1.10.23	Jätelaki.....	435
1.10.24	Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista.....	439
1.10.25	Ympäristönsuojelulaki.....	439
1.10.26	Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta.....	447
1.11	Laki maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaansaattamista.....	447
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	471
2.1	Valtiovarainministeriön toimiala.....	471
2.2	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala.....	473
2.3	Maa- ja metsätalousministeriön toimiala.....	475
2.4	Ympäristöministeriön toimiala.....	476
2.4.1	Maakunnalle siirrettävät tehtävät.....	476
2.4.2	Valtion lupa- ja valvontavirastolle koottavat tehtävät.....	477
3	VOIMAANTULO.....	480
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	481
4.1	Maakunnille siirrettävät tehtävät.....	481
4.2	Valtion aluehallinnon tehtävien ja rakenteiden uudelleen organisointi.....	490
4.3	Kielelliset oikeudet ja saamelaiden kulttuuri-itsehallinto.....	499
4.4	Valtion vesistöjärjestelmän siirtyminen maakunnille.....	503

HE 14/2018 vp

4.5	Muita arvioinnissa huomioon otettavia lakiehdotuksia.....	503
4.6	Yhteenveto	504
	LAKIEHDOTUKSET	505
	kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	505
	Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain muuttamisesta	505
	oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta.....	508
	avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta	508
	rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta	509
	perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta	511
	maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta.....	512
	syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	512
	kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta	513
	kuluttajansuojalain muuttamisesta	514
	menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain muuttamisesta.....	516
	avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta	516
	elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	517
	löytötavaralain muuttamisesta.....	518
	yhdistyslain muuttamisesta	519
	yrittäjien saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta.....	521
	rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta	521
	asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta.....	522
	asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	523
	vaalilain 11 ja 99 §:n muuttamisesta.....	525
	kielilain 10 §:n muuttamisesta	526
	hallintolain 58 §:n muuttamisesta	526
	saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta.....	527
	eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta	527
	osakeyhtiölain muuttamisesta	528
	eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta.....	529
	hedelmöityshoidoista annetun lain 28 §:n muuttamisesta.....	530
	ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta.....	530
	kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	531
	asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta.....	531
	vesilain muuttamisesta	533
	pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta.....	545
	osuuskuntalain muuttamisesta.....	546
	ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta.....	548
	eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	550
	Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	553
	ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	554
	kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta	555

HE 14/2018 vp

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	557
terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta	564
puolustustilalain muuttamisesta	566
Valtion lupa- ja valvontavirastosta.....	567
Ahvenanmaan valtionvirastosta	576
panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	579
valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta.....	582
varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta	583
pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain muuttamisesta.....	583
tuloverolain 92 a §:n muuttamisesta	585
sijoitusrahastolain 61 §:n muuttamisesta	586
Laki säästöpankkilain 44 §:n muuttamisesta.....	586
tilastolain muuttamisesta.....	587
eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	589
maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta	589
julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	590
Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	591
väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.....	592
selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	594
rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 § muuttamisesta	595
kuntalain 10 §:n muuttamisesta.....	595
Kevasta annetun lain muuttamisesta	596
tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta	602
varhaiskasvatustalain muuttamisesta	602
perusopetuslain muuttamisesta.....	606
lukiolain muuttamisesta	608
taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta	609
valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	610
hautausoimilain muuttamisesta.....	611
ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta	614
kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta	614
oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta	615
liikuntalain muuttamisesta	616
nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta.....	617
yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta	617
ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta	618
maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa.....	619
maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa.....	621
eräiden rajavesistösovimusten täytäntöönpanosta.....	623
Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksu säännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta.....	626

HE 14/2018 vp

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta	627
maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta	627
luopumiseläkelain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	628
kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 §:n muuttamisesta	629
saariston kehityksen edistämistä annetun lain muuttamisesta	630
vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	631
yhteisäluelain muuttamisesta	631
poronhoitolain muuttamisesta	633
metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta	636
taimiaineistolain muuttamisesta.....	638
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	639
kolttalain muuttamisesta	640
kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta	646
metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta.....	648
eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain muuttamisesta	649
peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	652
peruskuivatustoiminnan avustamisesta	652
Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta	655
maaseutuelinkeinojen rahoituslain lain muuttamisesta	656
eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta	659
siemenkauppalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta	661
vesihuoltolain muuttamisesta	662
maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 10 f §:n muuttamisesta	664
hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	664
kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	667
yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta.....	667
kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista.....	668
vesihuollon tukemisesta annetun lain kumoamisesta.....	673
Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	673
elintarvikelain muuttamisesta.....	675
lannoitevalmistelain muuttamisesta	686
maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	687
eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta.....	689
eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta	694
maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta	697
rehulain muuttamisesta	704
maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	707
riistavahinkolain muuttamisesta.....	708
patoturvallisuuslain 5 ja 14 §:n muuttamisesta	711
eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	713
eläinlääkäripalveluista.....	713
eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	717
tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta.....	719

HE 14/2018 vp

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta.....	723
riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta	726
Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta.....	726
porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	728
porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta.....	739
kasvinsuojeluvälineistä annetun lain muuttamisesta.....	740
kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	741
maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta.....	744
maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.....	748
Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta	753
eläintalain muuttamisesta.....	753
tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta.....	775
maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta.....	782
maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	783
eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta	791
eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta	791
Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	795
yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	801
eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 11 ja 18 §:n muuttamisesta	809
kestävän metsätalouden määräämisen rahoituslain 25 §:n muuttamisesta.....	810
luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	811
kalastuslain muuttamisesta.....	814
eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta	828
vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta	833
Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	835
kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	841
merityöaikalain 22 §:n muuttamisesta	842
opintovapaalain 15 §:n muuttamisesta	843
työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 26 §:n muuttamisesta.....	843
merimiesten vuosilomalain 34 §:n muuttamisesta	843
nuorista työntekijöistä annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta.....	844
työaikalain muuttamisesta.....	844
palkkaturvalain muuttamisesta.....	846
perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta	849
kiinteistöväilyliikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain muuttamisesta.....	850
merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta	852
työsopimuslain 13 luvun 12 §:n muuttamisesta	855
työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta	856
yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta	857

HE 14/2018 vp

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta	858
vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 6 ja 131 §:n muuttamisesta	858
tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta	859
siviilipalveluslain 7 §:n muuttamisesta	860
maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	860
kaivoslain 152 §:n muuttamisesta	861
mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta	861
merityöopimuslain 13 luvun 22 §:n muuttamisesta	862
kilpailulain muuttamisesta	862
Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	864
valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta	864
suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	866
ulkorajan ylittävästä yhteistyöstä annetun lain muuttamisesta	866
työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta	869
Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romanasioita koskevista tehtävistä	870
lääkelain muuttamisesta	871
työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta	873
terveydensuojelulain muuttamisesta	874
syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	885
työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta	885
työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta	887
huumausainelain muuttamisesta	890
kemikaalilain muuttamisesta	892
eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta	893
tupakkalain muuttamisesta	894
julkisten alojen eläkelain 85 §:n muuttamisesta	910
panostajalain muuttamisesta	910
ulkoilulain muuttamisesta	916
kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	917
maa-aineslain muuttamisesta	918
kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	921
yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain 18 §:n muuttamisesta	923
asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:n muuttamisesta	923
Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	925
aravarajoituslain 4 d ja 23 §:n muuttamisesta	925
merensuojelulain muuttamisesta	926
maastoliikennelain muuttamisesta	927
luonnonsuojelulain muuttamisesta	931
Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	939
ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	941

HE 14/2018 vp

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta	941
vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta.....	952
avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	953
vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	954
öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta	963
eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta.....	964
Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	965
rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	966
vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	969
jätelain muuttamisesta.....	970
hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 §:n muuttamisesta..	982
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	982
ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta	1007
maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaansaattamista.....	1009
RINNAKKAISTEKSTIT	1026
kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	1026
Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	1027
oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta.....	1030
avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta	1032
rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta	1034
perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta	1037
maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta.....	1039
syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1040
kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta	1041
kuluttajansuojalain muuttamisesta	1044
menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain muuttamisesta	1047
avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta	1049
elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	1050
löytötavaralain muuttamisesta.....	1051
yhdistyslain muuttamisesta	1054
yrittäjien saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta.....	1057
rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta	1059
asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta.....	1060
asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	1063
vaalilain 11 ja 99 §:n muuttamisesta.....	1066
kielilain 10 §:n muuttamisesta	1068
hallintolain 58 §:n muuttamisesta	1069

HE 14/2018 vp

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta.....	1070
eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta	1071
osakeyhtiölain muuttamisesta	1072
eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta.....	1075
hedelmöityshoidoista annetun lain 28 §:n muuttamisesta.....	1076
ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta.....	1077
kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1078
asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta.....	1079
vesilain muuttamisesta	1082
pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta.....	1104
osuuskuntalain muuttamisesta.....	1107
ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta.....	1111
eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	1113
Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	1120
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	1122
kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta	1124
rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	1126
terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta	1140
puolustustilalain muuttamisesta	1146
panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	1147
valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta.....	1154
varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta	1155
pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	1157
tuloverolain 92 a §:n muuttamisesta	1158
sijoitusrahastolain 61 §:n muuttamisesta	1159
säästöpankkilain 44 §:n muuttamisesta	1161
tilastolain muuttamisesta	1163
eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1167
maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta.....	1168
julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	1170
Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	1172
väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.....	1174
selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi erällä kaupunkiseuduilla annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	1177
rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 § muuttamisesta	1179
kuntalain 10 §:n muuttamisesta.....	1181
Kevasta annetun lain muuttamisesta	1182
tekijänoikeuslain 26 I §:n muuttamisesta.....	1194
varhaiskasvatustalain muuttamisesta	1196
perusopetuslain muuttamisesta.....	1204
lukiolain muuttamisesta	1207
taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta	1210

HE 14/2018 vp

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	1213
hautausoimilain muuttamisesta.....	1214
ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	1219
kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta.....	1220
oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta.....	1221
liikuntalain muuttamisesta.....	1223
nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta.....	1225
yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta.....	1226
ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta.....	1228
maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta.....	1229
luopumiseläkelain muuttamisesta.....	1233
kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	1234
saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	1235
vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	1237
yhteisalueainelain muuttamisesta.....	1238
poronhoitolain muuttamisesta.....	1241
metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta.....	1247
taimianeistolain muuttamisesta.....	1249
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta.....	1252
kolttalain muuttamisesta.....	1256
kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta.....	1267
metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta.....	1271
eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain muuttamisesta.....	1273
peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	1278
Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta.....	1290
maaseutualuekehittämisen rahoituslain muuttamisesta.....	1291
eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.....	1298
siemenkauppalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta.....	1302
vesihuoltolain muuttamisesta.....	1303
maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 10 f §:n muuttamisesta.....	1307
hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	1308
kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	1312
yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta.....	1313
kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista.....	1315
Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	1324
elintarvikelain muuttamisesta.....	1325
lannoitevalmistelain muuttamisesta.....	1347
maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	1350
eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta.....	1356
eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta.....	1365
maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	1372
rehulain muuttamisesta.....	1386

HE 14/2018 vp

maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	1393
riistavahinkolain muuttamisesta.....	1394
patoturvallisuuslain 5 ja 14 §:n muuttamisesta	1402
eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	1404
Eläinlääkintähuoltolaki	1404
eläinlääkäripalveluista.....	1404
eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	1417
tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta.....	1421
merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta.....	1429
riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta	1433
Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta.....	1435
porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	1438
porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta....	1460
kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta.....	1463
kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	1465
maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta.....	1472
maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.....	1481
Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta	1492
eläintautilain muuttamisesta.....	1494
tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta.....	1540
maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta.....	1552
maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	1554
eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta	1571
Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	1580
yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	1592
eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 11 ja 18 §:n muuttamisesta	1608
kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 25 §:n muuttamisesta.....	1610
luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	1611
kalastuslain muuttamisesta.....	1617
eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta.....	1645
vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta	1656
Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	1661
kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	1673
merityöaikalain 22 §:n muuttamisesta	1674
opintovapaalain 15 §:n muuttamisesta	1676
työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 26 §:n muuttamisesta.....	1677
merimiesten vuosilomalain 34 §:n muuttamisesta	1678
nuorista työntekijöistä annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta.....	1679
työaikalain muuttamisesta.....	1681

HE 14/2018 vp

palkkaturvalain muuttamisesta.....	1684
perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta	1689
kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta.....	1692
merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta	1697
työsopimuslain 13 luvun 12 §:n muuttamisesta	1702
työneuvostosta annetun lain muuttamisesta	1703
yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta	1706
vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta	1707
tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta	1709
siviilipalveluslain 7 §:n muuttamisesta	1711
maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	1712
kaivoslain 152 §:n muuttamisesta	1713
mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta	1714
merityösopimuslain 13 luvun 22 §:n muuttamisesta.....	1716
kilpailulain muuttamisesta	1717
Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1720
valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta.....	1721
suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.....	1723
ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain muuttamisesta	1724
työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta	1729
lääkelain muuttamisesta	1731
työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta.....	1734
Terveystensuojelulain muuttamisesta	1736
syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta.....	1758
työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta.....	1760
työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	1761
huumausainelain muuttamisesta.....	1769
kemikaalilain muuttamisesta	1772
eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta.....	1775
tupakkalain muuttamisesta	1777
julkisten alojen eläkelain 85 §:n muuttamisesta.....	1807
panostajalain muuttamisesta.....	1808
ulkoilulain muuttamisesta	1817
kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	1820
maa-aineslain muuttamisesta	1822
kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	1829
yhteishallinnosta vuokratiloissa annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	1831
asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:n muuttamisesta	1832
Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	1833
aravarajoituslain 4 d ja 23 §:n muuttamisesta	1834
merensuojelulain muuttamisesta	1835

HE 14/2018 vp

maastoliikennelain muuttamisesta	1838
luonnonsuojelulain muuttamisesta	1843
Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1860
ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	1861
maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta	1862
vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta.....	1885
avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	1887
vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	1888
öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta	1906
eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta.....	1908
Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	1910
rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	1912
vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	1919
jätelain muuttamisesta.....	1920
hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 §:n muuttamisesta	1942
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	1943
ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta	1990

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tässä hallituksen esityksessä esitetään eräät perustettaville maakunnille, uudelle Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä muille viranomaisille uudistuksessa siirtyvät tehtävät ja tehtäväsiirtojen voimaansano. Lisäksi tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset maakunnan tehtävien edellyttämäksi uudeksi lainsäädännöksi erityisesti vesi- ja kalatalouden sekä maataloushallinnon tehtävissä, Valtion lupa- ja valvontavirastoa sekä Ahvenanmaan valtionvirastoa koskeviksi uudeksi lainsäädännöksi samoin kuin viranomaisrakenteen muutoksesta aiheutuviksi teknisiksi muutoksiksi yleishallinnolliseen ja muuhun lainsäädäntöön.

Maakunnille siirtyvät tehtävät perustuvat hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp) maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeviksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (*jatkossa hallituksen esitys maakunta- ja sote -uudistuksesta*) sisältyvään maakuntalain (/) 6 §:ssä ehdotettuun maakunnan tehtävälään, jonka mukaisesti siirrot toteutetaan. Maakunnalle tällä esityksellä siirrettäviä merkittävimpiä tehtäväkokonaisuuksia ovat maataloushallinto, ympäristöterveydenhuolto, aluesuunnittelu, kala- ja vesitalous, vesiensuojelu ja vesihuolto. Tämä esitys kattaa siten maakunnan tehtävälät lukuun ottamatta tehtäväkokonaisuuksia, jotka siirtyvät erillisillä hallituksen esityksillä. Muut esitykset koskevat pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen, aluekehitys- ja kasvupalvelutehtävien sekä liikennetoimialan tehtäviä. Tehtävien ja maakuntien rahoitusta koskevat muutokset ehdotetaan toteutettavaksi myös erillisellä hallituksen esityksellä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston osalta esitys kattaa virastojen perustamiseen liittyvän lainsäädännön sekä niille lakkautettavilta viranomaisilta siirtyvät tehtävät, lukuun ottamatta Valtion lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveysalan tehtäviä, jotka ehdotetaan siirrettäväksi pääasiassa erillisellä hallituksen esityksellä.

Nykytilan kuvauksessa kuvataan muutoksen kohteena olevat nykyiset organisaatiot sekä niiltä siirtyvät tehtävät. Maakunnille siirtyvät tehtävät kuvataan noudattaen ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä säädettyä maakunnan tehtävälää ja yksilöiden tehtävää nykyisin hoitavat organisaatiot ja juu niiden järjestämiseen liittyvä organisointi sekä tähän liittyvät viranomaisten väliset ohjaussuhteet, tehtävien lainsäädännöllinen perusta, tehtävien tarkempi sisältö ja niihin osoitetut voimavarat vuoden 2016 tasolla sekä rahoitus pohja. Merkittävä osa näistä tehtävistä siirtyy valtionhallinnosta itsehallinnolliseen maakuntahallintoon, jolloin tehtävän järjestämisen oikeudellinen toiminta- ja rakenneympäristö muuttuu olennaisesti ja tehtäviä kuvataan tästä näkökulmasta. Valtionhallinnon sisällä perustettavalle uudelle virastolle tai muille virastoille siirtyvien tehtävien osalta vastaavaa muutosta ei tapahdu, joten nämä tehtävät esitetään vastaavalla sisällöllä tiiviimmässä muodossa.

Nykytilan arvioinnissa keskitytään erityisesti tehtävien nykyiseen järjestämiseen ja sen toimivuuteen suhteessa nyt toteutettavaksi ehdotettavaan rakenteelliseen muutokseen. Myös nykyisiä lakkaavia organisaatioita ja niiden merkitystä tehtävien järjestämiselle arvioidaan tästä näkökulmasta. Siltä osin, kun tehtäväsiirroissa on kyse teknisestä muutoksesta, jolla ei ole erityistä merkitystä tehtävän hoitamisen kannalta suhteessa nykytilaan, arviointia ei ole tehty.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset esitetään erikseen maakunnille siirrettävien tehtävien ja valtionhallinnon osalta. Maakunnalle siirrettäviä tehtäviä koskevat ehdotukset on koottu hallinnonaloittain ja valtionhallinnon sisäiset muutokset on esitetty kootusti. Erikseen käsitellään kielellisiä oikeuksia maakunnan tehtävissä koskevat muutosehdotukset sekä uudistukseen voimaansanoon ja henkilöstön siirtymiseen liittyvät ehdotukset.

Vaikutusarviointi on esitetty vastaavalla tavalla toisaalta maakuntahallinnon osalta ja toisaalta valtionhallinnon osalta. Maakunnan tehtäväsiirtojen vaikutuksia on kuvattu sekä yleisesti että

hallinnonalakohtaisesti ja valtionhallinnon sisäisiä muutoksia on arvioitu poikkihallinnollisesti. Molempien kokonaisuuksien osalta on myös pyritty kokoavasti esittämään ehdotuksen kokonaisvaikutuksia.

Myös säätämisyjärjestys on arvioitu noudattaen tätä jakoa, mutta keskittyen erikseen kielellisten oikeuksien turvaamista sekä omaisuussiirtojen toteuttamista koskeviin erityispiirteisiin.

2 Nykytila

2.1 Valtionhallinto

Perustuslain 119 §:ssä säädetään valtionhallinnosta. Pykälän 1 momentin mukaan valtion keskushallintoon voi kuulua valtioneuvoston ja ministeriöiden lisäksi virastoja, laitoksia ja muita toimielimiä. Valtiolla voi lisäksi olla alueellisia ja paikallisia viranomaisia. Eduskunnan alaisesta hallinnosta säädetään erikseen lailla. Valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on pykälän 2 momentin mukaan säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella.

Perustuslain 122 §:ssä säädetään hallinnollisista jaotuksista. Pykälän 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin. Kuntajaon perusteista säädetään pykälän 2 momentin mukaan lailla.

2.1.1 Valtion keskushallinto

Valtion keskushallinto koostuu valtioneuvostosta sekä valtion keskushallinnon virastoista ja laitoksista. Laitoksella tarkoitetaan viraston kaltaista toimintayksikköä, joka ei ensisijaisesti hoida hallintoasioita vaan vastaa pikemminkin palvelutehtävästä. Valtioneuvostoon kuuluu 12 ministeriötä sekä Oikeuskanslerin virasto. Vuoden 2016 alussa valtioneuvostotason alaisen keskushallinnon virastojen lukumäärä oli 63. Luku ei sisällä eduskunnan alaisia virastoja (Ulkopoliittinen instituutti ja Valtiontalouden tarkastusvirasto) eikä tuomioistuinlaitosta. Eniten keskushallinnon virastoja on opetus- ja kulttuuriministeriön (13 virastoa), oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön (9 virastoa) hallinnonaloilla.

Keskushallinnon virastoissa tehtiin vuonna 2015 kaikkiaan 42678 henkilötyövuotta (htv) kymmenen ministeriön alaisuudessa. Suuri osa virastoista on pieniä: kolmasosassa virastoista työpanos jää alle 100 henkilötyövuoden koko aineiston keskiluvun ollessa 221 htv:tä. Seitsemässä keskushallinnon virastossa tehdään yli 1000 henkilötyövuotta, suurimpana Puolustusvoimat (12068 htv) ja Verohallinto (4873 htv). Kaksi kolmasosaa virastoista (43 kpl) on kirjanpitoyksiköjä ja kolmasosa (20 kpl) muita tulosohjattuja virastoja. Hieman yli puolet (35 kpl) keskushallinnon virastoista toimii kahdella tai useammalla paikkakunnalla, loput toimivat yhdellä paikkakunnalla.

Valtaosa keskushallinnon virastoista on yhden ministeriön ohjaamia ns. sektorivirastoja. Muutamissa tapauksissa virastoa tulosohjaa usea ministeriö. Tällaisia monialaisia keskushallinnon virastoja ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Suomen ympäristökeskus (Syke). Tukesin hallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Sen lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat virastoa yhteistoiminnassa kukin omalla toimialallaan ja osallistuvat halutessaan tulosneuvotteluihin. Sykeä ohjaa ympäristöministeriön lisäksi maa- ja metsätalousministeriö.

Keskushallinnossa on myös virastoja, joilla itsellään on tulosohjaustehtäviä. Tällaisia virastoja ovat mm. Poliisihallitus (Keskusrikospoliisin, poliisilaitosten ja Poliisiammattikorkeakoulun tulosohjaus), Opetushallitus (Valteri-koulu sekä valtion ammatilliset oppilaitokset), Valtakunnanturvavirasto (ulosottovirastot), Valtakunnansyyttäjänvirasto (syyttäjänvirastot) sekä Ter-

HE 14/2018 vp

veyden ja hyvinvoinnin laitos (valtion koulukodit, valtion mielisairaalat ja Vankiterveydenhuollon yksikkö). Substanssiin liittyviä alue- tai paikallishallinnon ohjaustehtäviä on mm. Väestörekisterikeskuksella, Liikennevirastolla (LIVI), Tukesilla, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralla, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastolla.

Keskushallinnon uudistushankkeen esiselvityksen (VM:n julkaisu 37/2016) mukaan kaksi kolmasosaa virastojen henkilöstövoimavaroista käytetään erilaisiin julkisen vallan käyttötehtäviin. Ne voidaan jakaa lupa-, valvonta-, norminanto-, ohjaus- ja valtionavustustehtäviin, muihin rahoitus- ja tukipäätöksiin, verojen ja veronluonteisten maksujen keräämiseen, täytäntöönpano-, operatiiviset turvallisuusviranomais-, tilasto- ja rekisteriviranomais- ja muihin julkisen vallan käyttötehtäviin. Kolmasosa henkilöstövoimavaroista käytetään sellaisiin tehtäviin, jotka eivät sisällä julkisen vallan käyttämistä. Ne voidaan jakaa julkisten palveluiden tuottamiseen, hallinnonalan kehittämistehtäviin, tutkimus- ja arviointitehtäviin, maksullisiin palvelutehtäviin, konsernipalveluihin, viraston sisäiseen hallintoon ja tukipalveluihin sekä muihin tehtäviin.

Tehtävätarkastelussa keskushallinnon virastojen tyypillisin päätehtäväryhmä on erilaiset valvontatehtävät, joita hoitaa keskushallinnon esiselvityksen mukaan päätehtävänään yhdeksän virastoa ja muina tehtävinä 15 virastoa. Valvontatehtäviin käytettiin 1785 henkilötyövuotta, joista 583 tehtiin päätehtävänä valvontatehtäviä hoitavissa virastoissa. Viraston koko työpanoksesta suhteellisesti eniten valvontatehtäviä suoritettiin virastoihin kuuluvat mm. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (69 %) ja Tukes (62 %). Suurimmat henkilötyövuosimäärät valvontatehtäviin kohdistuu Tullilla (659 htv, 30 % viraston koko toiminnasta) ja Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralla (221 htv, 35 %). Seuraavaksi yleisimmät tehtäväkokonaisuudet ovat muut julkisen vallan käyttötehtävät ja julkisten palveluiden tuottaminen.

Työpanoksella mitattuna keskushallinnon yleisin tehtäväryhmä kohdistuu operatiivisiin turvallisuusviranomais-tehtäviin (13 641 henkilötyövuotta). Operatiivisia turvallisuusviranomais-tehtäviä hoitaa päätehtävänään kuusi virastoa. Kaiken kaikkiaan operatiivisia turvallisuusviranomais-tehtäviä hoidetaan kymmenessä virastossa. Suurimpina ovat Puolustusvoimat (9896 htv) ja Rajavartiolaitos (2005 htv).

Valtionhallinnon viimeaikainen kehitys on johtanut kohti suurempia virastokokonaisuuksia ja valtakunnallista toimivaltaa useilla hallinnonaloilla. Eräät aiemmin monitasoiset viranomaiset on 2010-luvulla muutettu valtakunnallisiksi keskushallinnon viranomaisiksi (Tulli, Verohallinto, Maanmittauslaitos). Vastaavanlainen kehitys kohti valtakunnallista virastorakennetta on käynnissä mm. arkistolaitoksessa, oikeusavussa, ulosottolaitoksessa sekä syyttäjälaitoksessa.

2.1.1.1 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on perustettu 1.1.2009, jolloin Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (TEO) lakkautettiin ja niiden tehtävät siirrettiin Valviraan. Valviran toimiala ja tehtävät on määritelty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (669/2008). Viraston htv – kehys vuonna 2015 oli 166 htv.

Tehtävät

Valviran tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994), sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), kansanterveyslaissa (66/1972), työterveyshuoltolaissa (1383/2001), erikoissairaanhoidolaissa (1062/1989), terveydenhuoltolaissa (1326/2010), mielenterveyslaissa (1116/1990), yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990), tartuntatautilaissa (583/1986), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), sähköisestä lääkemääräykses-

HE 14/2018 vp

tä annetussa laissa (61/2007), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977), terveydensuojelulaissa (763/1994), alkoholilaissa (1143/1994), tupakkalaissa (549/2016), geenitekniikkalaissa (377/1995), terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) ja vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) sille säädetyistä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta. Lisäksi viraston tehtävänä on huolehtia raskauden keskeyttämisestä, sterilisoinnista, hedelmöityshoitoja, adoptiota, ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellistä käyttöä sekä lääketieteellistä tutkimusta koskevassa lainsäädännössä sille säädetyistä tehtävistä. Virasto hoitaa lisäksi ne edellä tarkoitetun lainsäädännön nojalla sen toimialaan liittyvät tehtävät, jotka sosiaali- ja terveysministeriö sille määrää.

Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sosiaali- tai terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä sekä merkitsee hakemuksesta oikeuden käyttää nimikesuojattua sosiaali- tai terveydenhuollon ammattinimikettä Suomessa ja ulkomailla koulutetuille sosiaali- ja terveyden huollon ammattihenkilöille. Valvira myöntää myös lupia yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antamiseen.

Valvira ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toimintaa sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa. Valvira käsittelee terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön valvontaa koskevan asian silloin, jos se on periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen, jos asia saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä taikka jos aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään asiaa. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta Valviralle kuuluvat myös asiat, joissa epäillään hoitovirhettä, joka on johtanut kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen sekä asiat, jotka liittyvät oikeuslääkärin tekemään kuolemansyyn selvittämiseen. Vain Valvira voi poistaa terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka antaa kirjallisen varoituksen. Toimintayksiköiden valvonnassa Valviralle kuuluvat erityisesti asiat, jotka ovat periaatteellisesti tärkeitä tai laajakantoisia; asiat, jotka koskevat usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata; asiat, jotka liittyvät Valvirassa käsiteltävään muuhun valvonta-asiaan; sekä asiat, joissa aluehallintovirasto on esteellinen.

Ympäristöterveydenhuollossa Valvira vastaa terveydensuojelulain ja tupakkalain toimeenpanosta, ohjauksesta sekä yleisesti ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien asiantuntijatehtävien ja kehittämishankkeiden hoitamisesta.

Valvira on alkoholin valmistuksen, tukkumyynnin, verottoman käytön ja väkiviinan maahan tuonnin lupa- ja valvontaviranomainen. Viraston tehtäviin kuuluvat Aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen, alkoholihallinnon tieto- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun sekä mainonnan ja myyntityön valvonta koko maassa. Valvira on alkoholilupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten elinkeinonharjoittajista pidettävän valtakunnallisen alkoholielinkeinorekisterin vastuullinen rekisterinpitäjä

Valviran tehtävänä on valvoa myös markkinoilla olevien terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta sekä edistää lääkinnällisten laitteiden turvallista käyttöä.

Organisaatio, ohjaus ja johtaminen

Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön alainen keskushallinnon virasto. Valvira solmii tulossopimuksen sosiaali- ja terveysministeriön kanssa hallituskausittain.

Valvirassa on kolme substanssiosastoa, joista yksi hoitaa terveydenhuollon valvonta-asiat, yhdelle kuuluu sosiaalihuollon valvonta sekä yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon luvat ja yhdelle kuuluu ammattioikeuksiin, teknologiaan, alkoholihallintoon ja terveydensuojeluun liittyvät tehtävät. Tukipalvelut kuuluvat hallinto-osastolle (henkilöstö- ja taloushallinto sekä tie-

tohallinto) ja ylijohtajan alaisuudessa toimiville viestintäryhmälle sekä valvonnan ja ohjauksen tuki -ryhmälle. Lisäksi viraston kehittämistehtävät hoidetaan ylijohtajan alaisuudessa. Osa Valviralle kuuluvista tehtävistä ratkaistaan lautakunnissa (sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta sekä raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta). Lisäksi Valviran yhteydessä toimivat adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta.

Valviraa johtaa ylijohtaja, jonka valtioneuvosto nimittää sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

Pääosan Valviran rahoituksesta muodostaa valtion talousarviossa myönnettävä toimintamääräraha. Vuoden 2017 talousarviossa virastolle on osoitettu 10 762 000 euron toimintamääräraha. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston talousarvio perustuu osittaiseen nettobudjetointiin. Bruttobudjetoidut tulot ovat budjetoitu momentille 12.33.02. Toimintamomentille kirjattavat tulot ovat terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeuksia koskevia päätöksiä sekä valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon yksityisten palvelunantajien lupia koskevien suoritteiden maksuja sekä viraston suoritteista liiketaloudellisin perustein määrättäviä maksuja. Lisäksi aluehallintovirastot suorittavat osan yksityisiltä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajilta saamistaan vuosimaksuista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle yksityisten palvelunantajien rekisteristä aiheutuvia ylläpitokustannuksia vastaavasti.

2.1.2 Valtion aluehallinto

Nykymuotoinen valtion aluehallinto muodostettiin vuoden 2010 alussa voimaan tullessa aluehallinnon uudistuksessa (ns. ALKU – uudistus). Tuolloin toteutetun aluehallinnon uudistamisen yleistavoitteena oli saada aikaan kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva valtion aluehallinto. Tavoitteena oli myös vahvistaa ja lisätä maakunnan liittojen roolia ja asemaa aluekehitystyössä sekä edistää valtion aluehallinnon ja maakunnan liittojen yhteistyötä.

Aluehallinnon uudistuksessa lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, ympäristölupavirastojen, tiepiirien ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen tehtävät koottiin kahteen monialaiseen valtion viranomaiseen, joita ovat aluehallintovirastot (AVI) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus). Ahvenanmaalla valtion aluehallintoviranomaisena toimii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Aluehallintovirastoille koottiin tehtäviä lääninhallituksilta, alueellisilta ympäristökeskuksilta, ympäristölupavirastoilta ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistoilta. Aluehallintovirastot edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. ELY-keskusten tehtävät puolestaan muodostuvat aiemmin työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, lääninhallitusten ja tiepiirien hoitamista tehtävistä. ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Aluehallintouudistuksella lisäksi vahvistettiin maakuntien liittojen toimivaltaa aluekehitystyötä kokoavana ja yhteen sovittavana viranomaisena. Maakuntaohjelman vaikuttavuutta vahvistettiin ja maakuntien liitoille siirrettiin valtion aluehallinnosta alueiden kehittämistehtäviä.

2.1.2.1 Aluehallintovirastot

Manner-Suomessa on kuusi aluehallintovirastoa. Aluehallintovirastojen toiminta-ajatuksesta, toimialasta ja tehtävistä, organisoinnista, toimivallasta, toimialueista sekä ohjauksesta ja johtamisesta säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) sekä aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009). Aluehallintovirastojen ja Ahvenan-

HE 14/2018 vp

maan valtionviraston tulossopimuksissa 2017 vahvistettu yhteenlaskettu henkilötyövuosikehys vuonna 2017 on 1 199 henkilötyövuotta, joista 757 henkilötyövuotta rahoitetaan aluehallintovirastojen toimintamomentilta, 422 henkilötyövuotta työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamomentilta ja 20 henkilötyövuotta muilta momenteilta. Ahvenanmaan maakunnassa on aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionviraston vuoden 2017 tulossopimuksessa vahvistettu henkilötyövuosikehys on 16 henkilötyövuotta.

Tehtävät

Aluehallintovirastot edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) sosiaali- ja terveydenhuolto; 2) ympäristöterveydenhuolto; 3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi; 4) oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen; 5) ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat; 6) pelastustoimi; 7) työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena sekä 8) kuluttaja- ja kilpailuhallinto.

Aluehallintoviraston tehtävänä on lisäksi peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi, maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen, varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen, alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen sekä viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisia viranomaisia ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken. Aluehallintovirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Organisaatio

Aluehallintovirastoista annetun lain 5 §:n mukaan aluehallintovirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä on säädetty aluehallintovirastojen nimistä, toimialueista ja toimipaikoista. Aluehallintovirastoja ovat Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ja Lapin aluehallintovirasto. Aluehallintovirastoilla on yhteensä 12 toimipaikkaa sekä 14 muuta työskentelypaikkaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Hämeenlinnassa ja muut toimipaikat Helsingissä ja Kouvolassa. Virastossa on henkilöstöä noin 514 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Turussa. Virastossa on henkilöstöä noin 126 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Mikkelissä ja muut toimipaikat Kuopiossa ja Joensuussa. Virastossa on henkilöstöä noin 143 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

HE 14/2018 vp

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Vaasassa ja muut toimipaikat Tampereella ja Jyväskylässä. Virastossa on henkilöstöä noin 245 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Oulussa. Virastossa on henkilöstöä noin 137 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

Lapin aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta. Viraston päätoimipaikka on Rovaniemellä. Virastossa on henkilöstöä noin 38 henkilötyövuotta (vuoden 2016 tilinpäätöstieto).

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 §:n mukaan aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan. Aluehallintovirasto voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden viraston toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi. Vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja virastojen toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Se, mitä vastuualueita kussakin aluehallintovirastossa on, vaihtelee. Lisäksi virastojen toimialueita on laajennettu valtioneuvoston asetuksella useassa virastolle kuuluvassa tehtävässä. Toimialueen laajentamisesta työsuojelun tehtävissä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ja ympäristölupa-asioiden tehtävissä ympäristöministeriön asetuksella.

Aluehallintovirasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten vastuualueisiin. Viraston vastuualueista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kaikissa aluehallintovirastoissa on peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue, opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue sekä pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue. Näiden lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on ympäristölupavastuualue ja kaikissa muissa aluehallintovirastoissa paitsi Lapin aluehallintovirastossa on työsuojelun vastuualue.

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue, jonka toimialueena on koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue hoitaa kaikkien aluehallintovirastojen sisäisen toiminnan hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä. Aluehallintovirastojen työsuojelun tehtävien yhteisten tukipalvelujen järjestämisestä säädetään erikseen. Jokaisessa aluehallintovirastossa on lisäksi vastuualueista erillisenä toimiva johdon tuen yksikkö, joka tukee viraston johtamista ja hoitaa sellaisia viraston hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä, joita ei hoideta valtakunnallisesti aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueella.

Aluehallintovirastoilla on yksi ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Yksikkö toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä. Lisäksi aluehallintovirastoilla on yksi maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Yksikkö toimii Itä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä.

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:ssä säädetään määräyksestä tehdä tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Aluehallintoviraston virkamies voidaan toisen aluehallintoviras-

ton pyynnöstä asettaa tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä viranomaislainen. Jos aluehallintovirastot eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voi päätöksen tehdä myös toimialaohjauksesta vastaava ministeriö. Päätöksessä on mainittava, missä laajuudessa virkamies on toisen aluehallintoviraston käytettävissä.

Virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voi määrätä virkamiehen tekemään 1 momentissa tarkoitettussa laajuudessa vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Pelastustoimen asioita hoitavan vastuualueen tehtävien ja ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen tehtävien osalta määräyksen antaa kyseisen vastuualueen päällikkö. Työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen määräämisestä tekemään toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä säädetään työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 §:ssä. Mahdollisuutta määrätä aluehallintoviraston virkamies tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä on hyödynnetty erityisesti ympäristölupavastuualueen tehtävissä.

Johtaminen

Aluehallintovirastoa johtaa viraston johtaja, jonka nimikkeenä on ylijohtaja. Viraston johtaja vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja viraston yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Aluehallintoviraston vastuualuetta johtaa vastuualueen päällikkö. Vastuualueen päällikön nimikkeenä on johtaja. Hallinto- ja kehittämisspalvelut -vastuualueen päällikön nimikkeenä on hallintojohtaja. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Aluehallintovirastolla on johtoryhmä, joka huolehtii viraston toimintojen yhteensovittamisesta. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii viraston johtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään viraston työjärjestyksessä.

Aluehallintoviraston johtaja ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Työsuojelun, ympäristölupa-asioiden ja pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaisee kuitenkin asianomaisen vastuualueen päällikkö, jollei niitä ole säädetty tai vastuualueen työjärjestyksessä määrätty vastuualueen muun virkamiehen ratkaistaviksi taikka jollei päätöksenteosta ole toisin säädetty.

Aluehallintoviraston johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista. Viraston johtaja ei kuitenkaan voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu viraston työsuojelun tai ympäristölupa-asioiden tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan tai joka kuuluu pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan ja koskee pelastuslaissa tarkoitettuja asioita.

Aluehallintoviraston hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta, lukuun ottamatta ympäristölupa-asioiden ja työsuojelun tehtäviä hoitavia vastuualueita, määrätään viraston työjärjestyksessä. Aluehallintoviraston työjärjestyksestä päättää viraston johtaja. Myös aluehallintoviraston vastuualueella voi tarvittaessa olla työjärjestys. Työjärjestyksessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastuualueen toimintojen järjestämisestä sekä henkilöstön tehtävistä ja työskentelypaikkakunnista. Vastuualueen työjärjestyksestä päättää vastuualueen päällikkö.

Ohjaus

Aluehallintovirastojen ohjaus jakaantuu yleishallinnolliseen ohjaukseen, strategiseen suunnitteluun, tulosohtaukseen sekä toimialaohjaukseen.

Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu lain 7 §:n mukaan valtiovarainministeriölle. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitetaan sitä, että aluehallintovirastot kuuluvat valtiovarainministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä. Tämä koskee esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitää sisällään myös sen, että valtiovarainministeriö vastaa aluehallintovirastojen strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen koordinoinnista sekä virastojen yhteisiä toimintoja koskevasta toimialaohjauksesta.

Aluehallintovirastoista annetun lain 8 §:ssä säädetään virastojen strategisesta suunnittelusta ja tulosohjauksesta. Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioon ottamiseksi laaditaan virastoille ja keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja (strateginen suunnittelu). Lisäksi jokaiselle aluehallintovirastolle laaditaan tulossopimus (tulosohjaus). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtioneuvoston kehukset ja valtion talousarvio.

Valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö laativat strategia-asiakirjan yhdessä oikeusministeriön, sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sekä yhteistyössä aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.

Valtiovarainministeriö laatii aluehallintovirastojen tulossopimukset yhdessä oikeusministeriön, sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön ja lain 10 §:ssä tarkoitettujen aluehallintovirastojen ohjaavien keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä aluehallintovirastojen ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa.

Aluehallintovirastojen toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista sekä suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamista varten perustettavista ryhmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisessä strategia-asiakirjassa on oma osuutensa työsuojelun tehtävien suunnittelua ja ohjausta varten. Sosiaali- ja terveysministeriö laatii erilliset tulossopimukset aluehallintovirastojen työsuojelun tehtävien ohjausta varten. Aluehallintovirastojen työsuojelun tehtäviä koskevan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Aluehallintovirastojen toimialaohjauksesta säädetään lain 10 §:ssä. Toimialaohjauksella tarkoitetaan virastojen sektorikohtaista operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta, josta vastaavat toimialoittain asianomaiset ministeriöt tai näiden sijasta keskushallinnon virastot. Aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (*toimialaohjaus*). Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta. Aluehallintovirastojen toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Rahoitus

HE 14/2018 vp

Aluehallintovirastojen toimintamenot budjetoidaan valtiovarainministeriön pääluokan momentille aluehallintoviraston toimintamenot (mom. 28.40.01, siirtomääräraha 2 v., jatkossa AVI-momentti) ja sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momentille työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (mom. 33.02.07, siirtomääräraha 2 v., jatkossa TS-momentti).

TS-momentilta maksetaan työsuojelun vastuualueiden henkilöstömenot ja matkamenot sekä eräät muut esimerkiksi työsuojelun vastuualueiden tiettyihin kehittämistoimenpiteisiin liittyvät verrattain vähäiset menot. AVI-momentilta maksetaan virastojen kaikki muut menot pl. edellä mainitut.

AVI-momentille on osoitettu vuoden 2017 valtion talousarviossa 53 300 000 euron nettomäärärahää. Nettoutettavia tuloja momentille arvioidaan kertyvän 13 860 000 euroa. Tuloista hieman yli puolet kertyy peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen julkisoikeudellisista suoritteista ja hieman alle puolet ympäristölupavastuualueiden julkisoikeudellisista suoritteista. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen tuloista merkittävimpiä ovat alkoholihallinnon sekä yksityisen terveydenhuollon ja yksityisten sosiaalipalvelujen julkisoikeudelliset maksutulot. TS-momentille on osoitettu vuoden 2017 valtion talousarviossa 24 308 000 euron nettomääräraha. Nettoutettavia tuloja momentille arvioidaan kertyvän 130 000 euroa.

Momenttien mukainen jakautuminen ohjauksessa jatkuu tulossopimustasolle. Valtiovarainministeriön koordinoimassa prosessissa valmisteltavissa tulossopimuksissa osoitetaan virastoille määrärahat AVI-momentilta kaikkien muiden paitsi työsuojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto puolestaan osoittaa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueille valmisteltavissa omissa tulossopimuksissaan määrärahat TS-momentilta työsuojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvotteluprosessit käydään erillään toisistaan, vaikkakin valtiovarainministeriön edustaja osallistuu työsuojelun vastuualueiden ja sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastojen välisiin tulosneuvotteluihin. Esimerkiksi aluehallintovirastojen ylijohdajat eivät kuitenkaan näihin neuvotteluihin osallistu. AVI-momenttia koskevasta osuudesta neuvoteltaessa osallistuvat tulosneuvotteluihin kaikki aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt sekä kunkin aluehallintoviraston ylijohdaja ja vastuualuejohtajat mukaan lukien työsuojelun vastuualueen johtaja.

Aluehallintovirastojen tulossopimuksissa AVI-momentin mukaiset määrärahat on jaettu sopimuksen liitteessä aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 14 §:n 3 momentin mukaisesti hallinnonaloittain. Jako on kuitenkin laskennallinen ja perustuu varsinaisen tulossopimuksen puolella olevaan henkilötyövuosikehykseen. Henkilötyövuosikehykseen sisältyy hallinnonaloittainen jyvitys sekä virastoittain etukäteen kohdentamattomana osuutena noin 10–15 % henkilötyövuosikehyksestä.

2.1.2.2 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

Manner-Suomessa on viisitoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY-keskus). ELY-keskuksista yhdeksässä on kolme vastuualuetta elinkeinot, työvoima ja osaaminen – vastuualue (E-vastuualue), ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueet (Y-vastuualue), ja liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue (L-vastuualue). Kolmen vastuualueen ELY-keskuksia ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskukset. Kahden vastuualueen ELY-keskuksia, E-vastuualue ja Y-vastuualueen, ovat Hämeen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun ELY-keskukset. ELY-keskuksia, joissa on ainoastaan E-vastuualue, ovat Pohjanmaan ELY-keskus ja Satakunnan ELY-keskus. Puuttuvan vastuualueen tehtävien hoitamisesta ELY-keskuksen alueella säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä.

ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen tukipalvelut sekä valtaosa valtionavustusten ja korvausten maksatuksia koskevista palveluista on koottu elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-

HE 14/2018 vp

keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukseen (kehittämis- ja hallintokeskus KEHA). Kehittämis- ja hallintokeskus aloitti toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2015. Se hoitaa viidentoista ELY-keskuksen ja viidentoista TE-toimiston kaikki talous- ja henkilöstöhallinnon, tietohallinnon ja toimialariippuvaisen tietohallinnon palvelut (erotuksena Valtorin toimialariippuvaisista palveluista) asianhallinnan ja virastopalvelujen tehtävät sekä yhteiset viestintäpalvelut ja kehittämistehtäviä. Näiden tukipalvelujen lisäksi se hoitaa TE-toimistojen puolesta kaikkien tukien ja korvausten maksamista, maksamisen keskeytystä, takaisinperintää ja takaisinperinnän kohtuullistamista koskevat tehtävät, sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen ohella valtionavustusten ja korvausten valvontatehtäviä.

Vuoden 2016 toteuman perusteella arvioituna ELY-keskuksissa on yhteensä 3080 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla palkattuja 2726 htv), joihin sisältyvät kehittämis- ja hallintokeskuksen 508 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla 507 htv). ELY-keskusten henkilöstömäärät vaihtelevat keskuksittain 48 henkilötyövuoden ja 315 henkilötyövuoden välillä (vaihtelu toimintamenoilla palkattujen osalta on 42 - 301 htv). Viidentoista E-vastuualueen henkilöstövoimavarat ovat yhteenlaskettuina 922 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 786 htv), kymmenen Y-vastuualueen 819 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 692 htv) ja yhdeksän L-vastuualueen voimavarat 445 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 444 htv). Vastuualueiden ulkopuolisissa ELY-keskusten yksiköissä on 302 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla 213 htv). ELY-keskusten valtakunnallisissa yksiköissä (työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus, ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus) on yhteensä 592 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 591 htv).

Tehtävät

ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n mukaan ELY-keskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen; 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta; 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys; 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri; 5) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet; 6) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys; 7) energia ja sen tuotanto; 8) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen; 9) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito; 10) palkkaturva-asiat; ja 11) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät. ELY-keskusten tehtävänä on lisäksi 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja; 2) valmistella liikenteen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia; 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta. ELY-keskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen.

Organisaatio

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä on säädetty ELY-keskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista. ELY-keskuksia ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Hämeen, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan,

HE 14/2018 vp

Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskukset. Vastuualueiden sijoittumisesta ELY-keskuksiin säädetään asetuksen 3 §:ssä.

Uudenmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Uudenmaan maakunta. Viraston toimipaikka on Helsingissä. Uudenmaan ELY-keskuksessa on elinkeinot, työvoima ja osaaminen – vastuualue (E-vastuualue) sekä ympäristö ja luonnonvarat – vastuualue (Y-vastuualue), joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, ja liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue (L-vastuualue), jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Hämeen ELY-keskuksen toimialueella.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnat (itsehallintoon kuulumattomien asioiden osalta). Viraston päätoimipaikka on Turussa ja sivutoimipaikka Porissa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuulumattomien tehtävien osalta Ahvenanmaalla sekä ja L- ja Y -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Satakunnan ELY-keskuksen toimialueella.

Satakunnan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Satakunnan maakunta. Viraston toimipaikka on Porissa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Hämeen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Lahdessa ja sivutoimipaikka Hämeenlinnassa. ELY-keskuksessa on E- ja Y -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pirkanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pirkanmaan maakunta. Viraston toimipaikka on Tampereella. ELY-keskuksessa on E-, Y- ja L -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Kouvolassa ja sivutoimipaikka Lappeenrannassa. ELY-keskuksessa on E-, Y- ja L-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Etelä-Savon ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Etelä-Savon maakunta. Viraston toimipaikka on Mikkelissä. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Savon maakunta. Viraston toimipaikka on Kuopiossa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, sekä L-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskusten toimialueilla.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Karjalan maakunta. Viraston toimipaikka on Joensuussa. ELY-keskuksessa on E ja Y -vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Keski-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Keski-Suomen maakunta. Viraston toimipaikka on Jyväskylässä. ELY-keskuksessa on E-, L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan maakunta. Viraston päätoimipaikka on Seinäjoella ja sivutoimipaikat Vaasassa ja Kokkolassa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, sekä L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella.

HE 14/2018 vp

Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Vaasassa ja sivutoimipaikka Kokkolassa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakunta. Viraston päätoimipaikka on Oulussa ja sivutoimipaikka Ylivieskassa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, ja L -vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Kainuun ELY-keskuksen toimialueella.

Kainuun ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Kainuun maakunta. Viraston toimipaikka on Kajaanissa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Lapin ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta. Viraston päätoimipaikka on Rovaniemellä ja sivutoimipaikka Kemissä. ELY-keskuksessa on E-, L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Koottuja tehtäviä

Alueellisesti keskitettyjä ovat alusta alkaen olleet E-vastuualueen maahanmuuttotehtävät. Näillä tarkoitetaan kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetussa laissa (746/2011) tarkoitettua maahanmuuttajien kotouttamisen ja laajamittaisen maahantulon alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä tehtäviä. Tehtäviä on ELY-keskusten toiminnan käynnistämistä lähtien hoidettu seitsemässä ELY-keskuksessa, jotka ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Savon, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskukset.

Samoin eräitä työvoimakoulutuksen hankintoja on alusta alkaen hoidettu alueellisesti tai valtakunnallisesti keskitetyllä tavalla eräillä koulutusaloilla. Maanrakennus- ja kuljetusalan koulutuksen hankinnat hoidetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen nojalla viidessä ELY-keskuksessa, jotka ovat Varsinais-Suomen, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Karjalan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualueelle perustettiin valtioneuvoston asetuksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (906/2012) tavara- ja joukkoliikenteen valtakunnallinen lupayksikkö, joka aloitti toimintansa asetuksen voimaan tullessa 1 päivänä tammikuuta 2013. Tavara- ja joukkoliikenteen lupayksikkö hoitaa tavarankuljetuksista tiellä annetussa laissa (693/2006) tarkoitettua lupaviranomaisen tehtävät ja joukkoliikenneläissa (869/2009) tarkoitettua joukkoliikenneluvan myöntämiseen, lupaehtojen noudattamiseen ja luvanhaltijoiden valvontaan liittyvät tehtävät. Liikenteen lupayksikön henkilöstövoimavarat ovat noin 15 henkilötyövuotta.

Pirkanmaan ELY-keskuksessa toimiva liikenteen asiakaspalvelutehtäviä hoitava keskus (noin 50 henkilötyövuotta) on toiminut ELY-keskusten toiminnan käynnistymisestä lukien. Ympäristöasioiden palvelukeskus Y-aspa Y-vastuualueella aloitti toimintansa 1.1.2015 ja henkilöstöä on 7,6 htv:tä. Keskus toimii verkostomaisesti siten, että henkilöstöä on sekä Pirkanmaan, Etelä-Savon että Keski-Suomen ELY:issä. Y-aspa neuvoo myös kuntien ympäristönsuojelun asioissa.

Muita koottuja tehtäviä ovat: kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuotteiden varastointituki Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan ELY-keskuksiin; taksiliikenteen lupatehtävät Uudenmaan, Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Lapin ELY-keskuksiin; vuoden 1993 jätelain (1072/1993) mukaisten valtion jätehuoltotöiden koordinointi 11 ELY-keskuksen alueella sekä tuottajavastuuvälvontä ja Etelä-Suomen alueellisen jätesuunnitelman koordinointi Pirkanmaan

HE 14/2018 vp

ELY-keskukseen sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämishojelman mukaiset valtakunnalliset hankkeet Hämeen ELY-keskukseen

Vuoden 2014 alusta muodostettiin neljä niin sanottua rakennerahastoasioista vastaavaa ELY-keskusta, jotka ovat Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset. Neljä ELY-keskusta hoitavat Euroopan aluekehitysrahastosta maksettavat yritystuet 1 päivästä heinäkuuta 2014 alkaen. Hämeen ELY-keskus hoitaa välittävän toimielimen tehtävät asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusten toimialueilla. Etelä-Savon ELY-keskus hoitaa välittävän toimielimen tehtävät asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten toimialueilla. Keski-Suomen ELY-keskus hoitaa välittävän toimielimen tehtävät asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hoitaa välittävän toimielimen tehtävät asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi Kainuun ja Lapin ELY-keskusten toimialueilla.

Puhtaasti kansalliset yritystuet, joita ELY-keskukset myöntävät yritystukilakien (1068/2000), (1336/2006) ja (9/2014) nojalla, on 15 päivästä syyskuuta 2014 alkaen keskitetty neljään rakennerahastoasioista vastaavaan ELY-keskukseen. Rakennerahastojen välittävän toimielimen tehtäviä ja yritystoiminnan tuki- ja kehittämispalveluja hoitaa yhteensä 141 henkilötyövuotta eri ELY-keskuksissa. Henkilötyövuosista 69 on ELY-keskusten toimintamomentilla

Kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät keskitettiin vuoden 2015 alusta kolmeen ELY-keskukseen siten, että Varsinais-Suomen ELY-keskus hoitaa rannikon kalatalousasiat eli asetuksen 1 §:ssä tarkoitetun toimialueensa lisäksi kalatalousasiat Uudenmaan, Satakunnan, Kaakkois-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla. Pohjois-Savon ELY-keskus hoitaa sisävesien kalatalousasiat toimialueensa lisäksi Hämeen, Pirkanmaan, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan toimialueilla. Lapin ELY-keskus hoitaa pohjoisen kalatalouden eli toimialueensa lisäksi kalatalousasiat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten toimialueilla.

Keskitettyjä kalatalousasioita hoitaa valtakunnallisesti yhteensä 53 henkilötyövuotta, joista 2 henkilötyövuotta erillismäärärahoihin.

Vesitaloustehtävissä ELY-keskusten Y-vastuualueet hoitavat vesistöjen käytön ohjaukseen ja rakennettujen vesien kunnostukseen liittyviä tehtäviä vesistöalueittaisessa yhteistyössä yli ELY-rajojen. Yhteistyö on organisoitu tulosoikeuksella, ja erityistä toimivaltaa vaativat keskitämiset on tehty ELY-asetuksessa tai erillislainsäädännöllä. Näitä erikseen keskitettyjä tehtäviä ovat patoturvallisuusvalvonnan ja -asiantuntijapalvelujen keskittämisen Kainuun ELY-keskukselle, rakennettujen vesien kunnostuksen asiantuntijapalvelujen keskittäminen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä peltojen vesitalouden hallintaan, maankuivatukseen ja ojitus toimintaan liittyvien asiantuntijatehtävien keskittäminen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Vesistön tulvariskien hallinnan koordinointi on vesistöittäin Varsinais-Suomen, Hämeen, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksissa. Rajavesistöyhteistyöhön liittyvät toimeenpanotehtävät hoidetaan pääasiassa Kaakkois-Suomen ja Lapin ELY-keskuksissa. Vesitalous- ja kalataloustehtävien hoitoon kuuluu ELY-keskusten hallinnassa olevien vesistö rakenteiden omistus-, kunnossapito- ja perusparannustehtäviä. Vesistö rakenteiden hallinta siihen kuuluvine tehtävineen on vuonna 2016 keskitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle tehtävien hoidon turvaamiseksi vähentyneillä voimavaroilla.

Vesistöalueittaisessa yhteistyössä vesistötehtäviä hoitaa valtakunnallisesti yhteensä 166 henkilötyövuotta, joista 44 henkilötyövuotta erillismäärärahoihin.

Vuoden 2016 alusta maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankintaan sekä sopimuskauden aikaiseen toimintaan liittyvät ELY-keskukselle kuuluvat tehtävät keskitettiin kolmeen ELY-keskukseen. Myöhemmin liikenteen hankinta-alueiden tehtäviä on asetuksessa tarken-

nettu. Varsinais-Suomen ELY-keskus hoitaa toimialueensa lisäksi Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan toimialueella tierakentamisen ja kunnossapidon tehtäviä. Kaakkois-Suomen ELY-keskus hoitaa toimialueensa lisäksi Uudenmaan toimialueella tierakentamisen ja kunnossapidon tehtäviä; Keski-Suomen ELY-keskus hoitaa tehtävät oman toimialueensa lisäksi Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla ja Lapin ELY-keskus hoitaa toimialueensa lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankintaan sekä sopimuskauden aikaiseen toimintaan ELY-keskukselle kuuluvat tehtävät. Liikenteen hankinta-alueiden tehtävissä työskentelee valtakunnallisesti yhteensä noin 102 henkilötyövuotta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) aloitti toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2015. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 a §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjaa niiden soveltamista ELY-keskuksissa sekä TE-toimistoissa. KEHA-keskus hoitaa ELY-keskuksen suoraan valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntämän valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia maksatuksen valvontatehtäviä. Lisäksi KEHA-keskus voi hoitaa ELY-keskuksen sekä TE-toimiston erityislainsäädännön nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään. Kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä työ- ja elinkeinotoimiston päätettäväksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä hallintoasioita. Siviilipalvelukeskus toimii KEHA-keskuksen erillisyyksikkönä.

KEHA-keskuksen toimipaikasta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:ssä. Sen mukaan KEHA-keskuksen toimipaikka on Mikkelissä, ja KEHA-keskuksen henkilöstön virkapaikkoja ovat kaikki ELY-keskukset ja TE-toimistot. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen virkapaikkoja voi olla muissa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen toimipaikoissa. Käytännössä KEHA-keskusta varten ei ole avattu uusia toimitiloja, vaan KEHA-keskukseen siirtynyt henkilöstö on pääsääntöisesti jatkanut entisillä virkapaikoillaan usein toisaalla työskentelevän esimiehen alaisena. KEHA-keskus on siten pilotoinut monipaikkaista työyhteisöä ja verkostomaista työskentelytapaa perustamisestaan lähtien.

Muita valtakunnallisesti koottuja substanssitehtäviä

ELY-keskuksissa hoidetaan noin 300 henkilötyövuoden verran tehtäviä, jotka on keskitetty valtakunnallisesti yhteen ELY-keskukseen. Suuri osa näistä tehtävistä on volyymitaan vähäisiä etenkin niillä alueilla, joilta se on siirretty koottua tehtävää hoitavan toisen ELY-keskuksen tehtäväksi.

ELY-keskusten toiminnan käynnistymisen jälkeen yhteen ELY-keskukseen on koottu tehtäviä seuraavasti.

Työ- ja elinkeinotehtävissä:

- Elinkeinojen kehittämiseen liittyviä tehtäviä 110 henkilötyövuotta Pirkanmaan ELY-keskuksessa (1.1.2017 alkaen siirretty TEKES:iin, lukuun ottamatta Team Finland-koordinaatiotehtäviä, n.18 htv)
- Innovaatio- ja keksintötoimintaa ja liiketoiminnan kansainvälistymistä koskevat kehittämis- ja koordinaatiotehtävät
- Energiatuen myöntämisen tehtävät

HE 14/2018 vp

- Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus 87 henkilötyövuotta Etelä-Savon ELY-keskuksessa
- Palkkaturvalain toimeenpanon tehtävät ja merimiesten palkkaturvalain tehtävät 31 henkilötyövuotta Uudenmaan ELY-keskuksessa

Liikennetehtävissä:

- Tienpidon vahingonkorvaukset ja romuautojen siirrot 7 henkilötyövuotta Lapin ELY-keskuksessa
 - Maantielaki: Tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvausasiat
 - Ajoneuvojen siirtäminen maanteillä: Omistajatietojen selvittäminen sekä siirto- ja korvauspäätökset
- Tienvarsiteknologiaan liittyvät valmistelu-, suunnittelu- ja valvontatehtävät ja näihin liittyvät puite- ja huoltosopimuksia koskevat tehtävät 6 henkilötyövuotta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa

Ympäristötehtävissä:

- Arktisten alueiden ympäristöyhteistyön yhteensovittamistehtävät sekä Etelämantereen ympäristösuojelun lupa- ja valvontatehtävät (Lapin ELY-keskus)
- Valtakunnallisen jätehuollon tuottajavastuun ohjaus- ja valvontatehtävät lukuun ottamatta Ahvenanmaata (Pirkanmaan ELY-keskus)
- Kaivannaistoiminnan ympäristöturvallisuuden asiantuntija- ja kehittämistehtävät (Kainuun ELY-keskus)
- Kaivoserikoistumisen koordinaatio (Lapin ELY-keskus)
- Kalankasvatuksen ympäristönsuojelun asiantuntijatehtävät ja Saaristomeren biosfääri-alueen hallinnointi (Varsinais-Suomen ELY-keskus)
- Kemikaalilainsäädännön valvonnan kehittämistehtävät (Kaakkois-Suomen ELY-keskus)
- Lajisuojelun poikkeamisluvat (Varsinais-Suomen ELY-keskus)
- Ympäristöhallinnon asiakaspalvelu (Pirkanmaan ELY-keskus)
- Valtion jätehuoltotöinä toteutettavien pilaantuneiden maa-alueiden kunnostushankkeiden koordinointi sekä pilaantuneiden maa-alueiden kunnostusavustuksia koskevat tehtävät (Pirkanmaan ELY – keskus)
- Ympäristönsuojelulain täytäntöönpanoon liittyvät metsäteollisuuden ja siihen liittyvän kemianteollisuuden ympäristökysymysten asiantuntijatehtävät (Kaakkois-Suomen ELY-keskus)
- Ympäristökasvatusta tukevat ELY-keskukselle kuuluvat yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät (Keski-Suomen ELY-keskus)
- Saimaannorpan suojelu (Etelä-Savon ELY-keskus)
- Meluntorjunnan asiantuntija- ja kehittämistehtävät (Uudenmaan ELY-keskus)
- Maatalouden ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävät (Varsinais-Suomen ELY-keskus)
- Turvetuotannon ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävät (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus)
- Öljyvahinkojen torjunnan teknologian kehittäminen ja valtakunnallinen varallaolo (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus)

Luonnonvaratehtävissä:

- Peltojen vesitalouden hallintaan, peruskuivatukseen ja ojitukseen liittyvät asiantuntijatehtäviä hoidetaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.
- Rakennettujen vesien hoidon asiantuntijatehtäviä hoidetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Johtaminen

HE 14/2018 vp

ELY-keskuksen johtamisesta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 9 §:ssä. Sen mukaan ELY-keskusta johtaa keskuksen johtaja, jona toimii keskuksen yhden vastuualueen päällikkö oman toimensa ohella. Keskuksen johtaja vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja keskuksen yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Valtioneuvosto määrää keskuksen johtajan määrääjäksi työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä.

ELY-keskuksen vastuualuetta johtaa vastuualueen päällikkö. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

ELY-keskuksella on johtoryhmä, joka huolehtii keskuksen toimintojen yhteensovittamisesta. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii keskuksen johtaja. Suomen metsäkeskuksen määräämä toimihenkilö osallistuu asiantuntijajäsenenä johtoryhmän työhön silloin, kun johtoryhmässä käsitellään asioita, jotka koskevat metsätaloutta. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään keskuksen työjärjestyksessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 9 §: mukaan ELY-keskuksen johtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi. ELY-keskuksen johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka koskee keskuksen yhteisiä toimintoja sekä asian, joka koskee keskuksen yhteistä rakennerahasto-ohjelmatyötä. Keskuksen johtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu keskuksen vastuualueen tehtäviin ja toimivaltaan.

Ohjaus

ELY-keskusten ohjaus jakaantuu yleishallinnolliseen ohjaukseen, strategiseen suunnitteluun ja -tulosohjaukseen sekä toimialaohjaukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 6 §:n mukaan ELY-keskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitetaan sitä, että ELY-keskukset kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaoista säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä. Tämä koskee esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitää sisällään myös sen, että työ- ja elinkeinoministeriö vastaa ELY-keskusten strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen koordinoimista sekä virastojen yhteisiä toimintoja koskevasta toimialaohjauksesta. KEHA-keskus kuuluu ELY-keskusten virastoverkoston ja on itsenäinen työnantajavirasto (oman henkilöstönsä työnantajavirasto). ELY-keskukset ja KEHA-keskus muodostavat kuitenkin yhden kirjanpito-yksikön. Valtion talousarvioissa niiden toimintamenot ovat samalla momentilla 32.01.02, jolta työ- ja elinkeinoministeriö jakaa toimintamenot kullekin ELY-keskukselle ja kehittämis- ja hallintokeskukselle. KEHA-keskukselle on lisäksi jaettu myös momentin 32.30.01 (työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot) määrärahoja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:ssä säädetään virastojen strategisesta suunnittelusta ja tulosohjauksesta. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategia-asiakirjan (strateginen suunnittelu) lisäksi jokaiselle ELY-keskukselle laaditaan tulossopimus (strateginen tulosohjaus). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiotalouden kehukset ja valtion talousarvio. Valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö laativat strategia-asiakirjan yhdessä muiden ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ohjaukseen osallistuvien ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.

HE 14/2018 vp

ELY-keskusten toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista sekä suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamista varten perustettavista ryhmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

ELY-keskusten toimialaohjauksesta säädetään lain 8 §:ssä. ELY-keskusten toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (toimialaohjaus). Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii ELY-keskuksen yhteisiä toimintoja ja muita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta. ELY-keskusten toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

ELY-keskusten toiminnan rahoitus muodostuu talousarviossa myönnettyistä määrärahoista, edelliseltä vuodelta siirtyneistä määrärahoista sekä maksullisen, yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista.

Toimintaa rahoitetaan n. 150 talousarviotililtä (6 eri pääluokan momenteilta). Määrärahoista on käytössä arviomäärärahoja sekä 2- ja 3-vuotisia siirtomäärärahoja. Joidenkin määrärahojen osalta käytössä on myös valtuutus. Talousarvion toteumalaskelmalla määrärahojen ja valtuuksien osalta raportoidaan vähintään kerran vuodessa määrärahojen ja valtuuksien käytöstä. ELY-keskusten vuoden 2016 talousarviomäärärahat olivat kirjanpitoyksikön kirjanpidossa yhteensä 1.471,9 milj. euroa. Kaikki määrärahat eivät näy kehittämis- ja hallintokeskuksen kirjanpitoyksikön kirjanpidossa, vaikka varsinainen toiminta on ELY-keskuksissa. L-vastuualueen osalta määrärahojen käyttötietoja näkyy myös Liikenneviraston kirjanpidossa ja Maaseutuviraston tehtävien osalta Maaseutuviraston kirjanpidossa, joihin tapahtumat siirretään. Palkkoja maksetaan n. 15 eri momentilta.

ELY-keskusten toimintamenot budjetoidaan työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan momentille 32.01.02 ELY-keskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v). Momentilta maksetaan myös KEHA-keskuksen oman toiminnan menoja. Momentin nettomääräraha vuoden 2017 talousarviossa on 172 660 000 euroa.

Maksullisen toiminnan tuloiksi on arvioitu 10 milj. euroa ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoiksi 7,5 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tulot kertyvät pääosin seuraavista L-vastuualueen suoritteista; tiestön käyttö- ja työluvut, tiestön liikennöintiin liittyvät taksi-, tavaraliikenne- ja joukkoliikenneluvat ja Lapin ELY-keskukseen valtakunnallisesti keskitetyt siirtoajoneuvokäsittelyn maksut. Lisäksi tuottoja kertyy Y-vastuualueella ympäristönsuojelun valvontamaksuista, ympäristö- ja luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä, vastuualueen hallinnoimiin rekistereihin kirjattavista ilmoituksista, erilaisista poikkeamis-, kiello- ja rajoituspäätöksistä ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -lausunnoista. E-vastuualueen julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot koostuivat pääosin kalastuslain ja -asetuksen mukaisista päätöksistä ja luvista sekä maataloustuen oikaisuvaatuspäätöksistä. Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot sisältävät pääosin ELY-keskuksen itse toteuttamien rakennerahastoihin liittyvien hankkeiden rahoitusosuudet.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot v. 2016 (10,4 milj. euroa) jakautuivat vastuualueittain seuraavasti:

Tuotot vastuualueittain	2016	%
E-vastuualue ja yhteiset	269 315	3
L-vastuualue	6 834 935	65
Y-vastuualue	3 333 345	32

HE 14/2018 vp

Yhteensä	10 437 595	100
-----------------	-------------------	------------

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan maksullisesta toiminnasta suurin osa, 10,4 milj. euroa (99,7 %), muodostui valtion maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Tuotoista noin 29 000 euroa oli maksuperustelain mukaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltuja suoritteita. Erityislakien perusteella määrättävistä maksuista tai hinnoiteltavista suoritteista saadut tuotot olivat vielä vähäisempiä (2.195 euroa).

Työ- ja elinkeinoministeriö osoittaa toimintamenomäärärahat vuosittain kullekin ELY-keskukselle yhtenä kokonaiseränä. Toimintamenomäärärahan jako ELY-keskuksille toteutetaan ohjaavien tahojen kesken yhteisesti sovittujen jakokriteerien pohjalta. ELY-keskukset laativat vuosittain toimintamenomäärärahan käyttösuunnitelman sekä henkilöstösuunnitelman vastuualueittain. Menettely tuo joustavuutta resurssien kohdentamiseen ja joustavampaa käyttöä yli vastuualueiden ja hallinnonalojen. Toimintamenojen käyttösuunnitelma ja henkilöstösuunnitelma perustuvat ELY-keskuksen strategiaan ja toiminnallisiin tulostavoitteisiin. Vastuualuekohtaiset suunnitelmat liitetään strategiaan tulossopimuksiin ja niiden vuosittaisiin tarkisteisiin ELY-keskuksista annetun asetuksen 18 §:n mukaisesti.

2.1.2.3 Työ- ja elinkeinotoimistot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 13 §:n mukaan ELY-keskusten alaisina paikallishallinnon viranomaisina toimii työ- ja elinkeinotoimistoja (TE-toimisto). Pykälän mukaan ELY-keskus perustaa ja lakkauttaa TE-toimistot ja niiden johtajien virat sekä määrää työ- ja elinkeinotoimistojen toimialueet, nimet ja toimipaikat. Työ- ja elinkeinoministeriö toimeenpani kuitenkin vuoden 2013 alusta TE-toimistoverkon uudistuksen ja linjasi, että jokaisen ELY-keskuksen toimialueelle tuli perustaa yksi hallinnollisesti itsenäinen TE-toimisto ja lakkauttaa kaikki aikaisemmat TE-toimistot, joita tuolloin oli yli 70. Siten vuoden 2013 alusta lukien Suomessa on toiminut viisitoista TE-toimistoa, joiden toimialueet ovat identtiset niitä ohjaavien ELY-keskusten kanssa. Kullakin hallinnollisella toimistolla on useita toimipaikkoja. Lisäksi TE-toimistojen palveluja tarjotaan yhteispalvelulain mukaisissa yhteispalvelupisteissä ja työvoiman palvelukeskuksissa.

Viidellätoista TE-toimistolla oli vuonna 2016 käytettävissä yhteensä 2659 henkilötyövuoden voimavarat. Voimavaroista 2335 henkilötyövuotta on toimintamenoilla momentilla 32.30.01 ja 322 henkilötyövuotta työllisyysmäärärahoilla

Tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 14 §:n mukaan TE-toimistojen tehtävänä on 1) edistää työvoiman saatavuuden turvaamista ja työllisyyden parantamista; 2) toimeenpanna julkinen työvoimapalvelu; 3) edistää maahanmuuttajien kotoutumista; 4) tarjota yrityspalveluihin liittyvää neuvontaa; 5) hoitaa muut sille säädetyt tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sille määräämät tehtävät.

Organisaatio

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 13 §:n mukaan ELY-keskus perustaa ja lakkauttaa TE-toimistot ja niiden johtajien virat sekä määrää työ- ja elinkeinotoimistojen

HE 14/2018 vp

toimialueet, nimet ja toimipaikat. Käytännössä työ- ja elinkeinoministeriö on TE-toimistoverkoston ja TE-palvelu-uudistuksen yhteydessä linjannut siten, ettei ELY-keskuksilla ole enää harkintavaltaa uusien itsenäisten TE-toimistojen (virastojen) perustamiseksi, eikä toisaalta nykyisen toimistorakenteen muuttamiseksi.

TE-palvelu-uudistuksessa TE-toimistoissa otettiin käyttöön yhtenäinen johtamis- ja ohjausmalli, ja TE-toimistojen hallintopalvelujen tuottaminen siirrettiin ELY-keskusten tehtäväksi. Vuoden 2015 alusta KEHA-keskuksen perustamisen myötä kaikki TE-toimistojen talous-, henkilöstö- ja muut tukipalvelut sekä TE-toimistojen myöntämien tukien, avustusten ja korvausten maksatustehtävät on hoidettu kehittämis- ja hallintokeskuksessa.

Johtaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 17 §:n mukaan TE-toimistoa johtaa toimiston johtaja. Työ- ja elinkeinotoimiston johtaja vastaa toimiston toiminnan tuloksellisuudesta ja ELY-keskuksen sille asettamien tulostavoitteiden saavuttamisesta.

TE-toimiston johtaja tai muu virkamies, jolle on säädetty tai työjärjestyksessä määrätty päätösvalta, ratkaisee toimiston päätettävät asiat. Työjärjestyksellä voidaan siirtää ratkaisuvalltaa toimiston muille virkamiehille.

TE-toimiston johtaja voi pidättää itsellään päätösvalan asiassa, jonka toimiston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

Ohjaus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan ELY-keskusten tehtävänä on ohjata ja valvoa TE-toimistoja.

Rahoitus

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot budjetoidaan työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan momentille 32.30.01 työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot. (siirtomääräraha 2 v). Momentille on osoitettu vuoden 2017 valtion talousarviossa 173 131 000 euron nettomäärärahaa. Tuloja ei TE-toimistoilla käytännössä ole. Työ- ja elinkeinoministeriö osoittaa toimintamäärärahat vuosittain kullekin 15 TE-toimistolle. Myös KEHA-keskukselle osoitetaan mom. 32.30.01 määrärahaa.

2.1.2.4 ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteiset kehittämis- ja hallintotehtävät

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tukipalvelutyypiset tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 a §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjaa niiden soveltamista ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 30 §:ssä säädetään kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä. Pykälän mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen 1) kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät; 2) henkilöstöhallinnon tehtävät; 3) tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat; 4) yhteiset viestintäpalvelut ja viestintäpalveluhankinnat; 5) yhteiset valmiustehtävät; 6) yleishallinnon tehtävät sekä 7) yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät sekä niiden hankinnat; sekä 8) tukien ja avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevat tehtävät, joista säädetään erikseen.

HE 14/2018 vp

Valtioneuvoston asetuksen 31 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa lisäksi ELY-keskusten, TE-toimistojen, aluehallintovirastojen ja maistraattien tietohallintopalveluja. Tietohallintopalveluina kehittämis- ja hallintokeskus kehittää, tuottaa ja hankkii sähköisiä palveluja ja tietojärjestelmiä sekä hoitaa muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Nämä tietohallintopalvelut ovat toimialariippuvaisia tietohallintopalveluja erotuksena toimialariippumattomista perustietotekniikan palveluista, joita Valtori-palvelukeskus hoitaa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 5 §:n nojalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 a §:n 3 momentissa säädetään kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamiehen toimivallasta ELY-keskusten sekä TE-toimistojen hallintoasioiden esittelyssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetulla valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin seuraavista hallintoasioista, jotka kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelee ratkaistavaksi 1) toimintamenojen käyttösuunnitelman kullekin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä työ- ja elinkeinotoimistolle; 2) virkanimitykset ja työsuhteeseen ottamista koskevat päätökset palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai työ- ja elinkeinotoimistolle, jonka virkaan henkilö nimitetään tai jonka työsuhteeseen henkilö otetaan; 3) muut kuin virkavapautta koskevat palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai työ- ja elinkeinotoimistolle, johon päätöksen kohteena oleva henkilö on palvelussuhteessa, työ ja elinkeinotoimiston johtajan osalta kuitenkin asianomaista työ- ja elinkeinotoimistoa ohjaavalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle; 4) kanteluasioita koskevat vastaukset sille tai niille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä työ- ja elinkeinotoimistoille, joita kantelu koskee, ellei niistä muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen maksatustehtävät

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstöjen tasapuolisen kohtelun, asiakkaiden tasapuolisen kohtelun ja tehtävien valtakunnallisesti yhdenmukaisen hoitamisen kannalta tarpeelliset ohjeet tehtäväkseen säädetyissä kehittämis- ja hallintoasioissa sekä avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevissa tehtävissä.

Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa lisäksi julkisen vallan käytön piiriin kuuluvia maksatustehtäviä. Lain 3 §:n 2 momentin mukaan kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskuksen suoraan valtioneuvoston asetuksella (688/2001) nojalla myöntämisen valtioneuvoston maksamista ja takaisinperintää koskevat valtioneuvoston asetuksella 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskuksen lisäksi myös valtioneuvoston asetuksella 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus voi hoitaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen erityislainsäädännön nojalla myöntämisen avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Erityislainsäädännön nojalla kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa seuraavat maksatustehtävät. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 8 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus maksaa TE-toimiston myöntämät tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset sekä seuraa valtion virastoille tai laitoksille osoitettujen määrärahojen käyttöä. Näihin tukiin ja avustuksiin kuuluvat palkkatuet, starttirahat, lisätuet ja yritysten kehittämispalvelua koskevat avustukset. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa myös näiden avustusten takaisinperintää koskevat tehtävät.

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksella on valtioneuvoston asetuksella maksatustehtäviä yksityistä teistä annetun lain (358/1962), rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010), saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta annetun lain nojalla (1093/2014), energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (1063/2012) nojalla.

HE 14/2018 vp

Kehittämis- ja hallintokeskus maksaa erityislainsäädännön nojalla eräitä valtion korvauksia. Kehittämis- ja hallintokeskus maksaa valtion talousarvion rajoissa korvauksia kunnille kotoutumisen edistämiseksi annetun lain (1386/2010) mukaisista toimenpiteistä, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukaisen toiminnan järjestämisestä ja varustamoille merimiesten matkakustannuksista, jotka maksetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla. Korvauspäätökset tehdään syntyneiden kustannusten perusteella erottamatta korvauksen myöntämisen- ja maksamisprosesseja. Muista kehittämis- ja hallintokeskukselle kuuluvista valtion korvauksen maksamista koskevista tehtävistä säädetään esimerkiksi maantielaissa (503/2005) ja ratalaissa (110/2007).

Kehittämis- ja hallintokeskuksen muut tehtävät

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus toimii siviilipalveluslain (1446/2007) 7 §:n 3 momentin mukaisesti siviilipalveluskeskuksena. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 30 §:n 2 momentin mukaan siviilipalveluskeskus on kehittämis- ja hallintokeskuksen erillisyksikkö.

Siviilipalveluskeskuksen tehtävät ovat siviilipalveluslain 7 §:n 2 momentin mukaan 1) siviilipalvelusvelvollisten palvelukseen määrääminen; 2) siviilipalvelusvelvollisten kouluttaminen; 3) siviilipalvelusvelvollisten valvonta; 4) passilain (671/2006) 8 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelustodistuksen antaminen siviilipalvelusvelvollisille ennen siviilipalveluksen alkamista; 5) siviilipalvelusvelvollisten majoituskustannusten korvaamisen toimeenpano; 6) siviilipalveluksen muu käytännön toimeenpano.

2.1.2.5 Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirastosta säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa sekä aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Ahvenanmaan valtionviraston toimialueeseen kuuluu Ahvenanmaan maakunta ja viraston päätoimipaikka on Maarianhaminassa. Ahvenanmaan valtionviraston toiminta rahoitetaan aluehallintovirastojen toimintamenomomentilta. Viraston henkilöstömäärä on vaihdellut viime vuosina noin 16–17 henkilötyövuoden välillä.

Aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa on aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto, jota johtaa maaherra. Virasto hoitaa sellaisia aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluu käytännössä vain melko pieni osa niistä tehtävistä, joita aluehallintovirastot hoitavat Manner-Suomessa. Ahvenanmaan valtionviraston hoitamia aluehallintovirastoille säädettyjä tehtäviä ovat esimerkiksi alkoholilain (1143/1994) mukainen vähittäismyyntiin lupahallinto ja valvonta sekä markkinoinnin valvonta anniskelun lupahallinnon ja valvonnan kuuluessa puolestaan maakunnan toimivaltaan. Lisäksi valtionvirasto hoitaa laissa aluehallintovirastolle säädettyinä tehtävänä muun muassa maksutalletustehtäviä, kilpailu- ja kuluttajatehtäviä, yhteisöoikeudellisia vähemmistösuojatehtäviä (erityinen tarkastus, kokouksen koolle kutsuminen) vahvistaa yhteis-alueissa (758/1989) tarkoitettuja osakaskuntien sääntöjä, vastaa talous- ja velkaneuvoston järjestämisestä sekä käsittelee väestönsuojan rakennusvelvollisuudesta vapauttamista koskevia hakemuksia sekä perheasiain sovittelutoiminnassa vaadittavia lupia.

Aluehallintovirastoille kuuluvien työsuojelun tehtävien osalta on sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella laajennettu Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta siten, että se kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan.

Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluu muun lainsäädännön perusteella myös sellaisia tehtäviä, joita Manner-Suomen aluehallintovirastot eivät hoida. Tällaisia ovat esimerkiksi alusrekisteriviranomaistehtävät, ajoneuvoveron kantoa koskevat tehtävät, polttoainemaksun mak-

HE 14/2018 vp

suunpanotehtävät, eräät maataloustukia koskevat tehtävät, eräät Ahvenanmaan valtuuskuntaa koskevat tehtävät, julkisen notaarin tehtävät sekä maistraatille kuuluvat tehtävät kuten rekisterihallintotehtävät ja holhousviranomaistehtävät. Muista kuin aluehallintovirastoista annetun lain nojalla Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvista tehtävistä säädetään kaupallisista tavarakuljetuksista tiellä annetussa laissa (693/2006), maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013), joukkoliikennelaissa (869/2009), alusrekisterilaissa (512/1993), polttoainemaksuista annetussa laissa (1280/2003), ajoneuvoverolaissa (1281/2003), laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetussa laissa (1186/2009), laissa maaseutuyrittäjien luopumistuesta (1293/1994), laissa maatalouden harjoittamisesta luopumisen tuesta (612/2006), rekisterihallintolaissa (166/1996), vaalilaissa (714/1998), uskonnonvapauslaissa (453/2003), kuolleeksi julistamisesta annetussa laissa (127/2005), terveydenhuoltolaissa (1326/2010), hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetussa laissa (185/2013), holhous-toimilaissa (442/1999), julkisesta notaarista annetussa laissa (420/2014), nimilaissa (694/1985) sekä transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (563/2002).

Ahvenanmaan valtionvirastolle ja maaherralle on lisäksi säädetty tehtäviä Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:n tarkoittamilla sopimusasetuksilla. Valtionvirastolle tai maaherralle säädettyjä tehtäviä sisältyy esimerkiksi poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (1177/2009), eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (1179/2009), eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaan liittyvien hallintotehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (1540/2011) sekä poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (900/2000).

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue ei tuota Ahvenanmaan valtionviraston hallinto- ja kehittämispalveluja vaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa itse hallintopalvelunsa, mutta aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:n mukaan hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen on annettava tarvittaessa tukea Ahvenanmaan valtionvirastolle vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä

Ahvenanmaan valtionviraston johtajana toimivasta maaherrasta ja maaherran nimittämisestä säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa. Lain mukaan maaherraksi nimitetään henkilö, jolla on tarpeelliset edellytykset hoitaa hyvin maakunnan hallintoa sekä valvoa valtion turvallisuutta. Tasavallan presidentti nimittää maaherran sovittuaan asiasta maakuntapäivien puhemiehen kanssa. Jollei yksimielisyyttä saavuteta, presidentti nimittää maaherran maakuntapäivien ehdolle asettamista viidestä henkilöstä.

Ahvenanmaan valtionviraston toiminta rahoitetaan valtiovarainministeriön pääluokan aluehallintoviraston toimintamenomomentilta 28.40.01 (siirtomääräraha 2 v). Virasto on kuitenkin oma kirjanpitoyksikkönsä ja lisäksi sen tehtävät poikkeavat monelta osin aluehallintovirastojen tehtävistä, sillä virasto hoitaa mm. maistraattitehtäviä sekä eräitä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tehtäviä, joita aluehallintovirastot eivät hoida. Ahvenanmaan valtionviraston ohjausta on toteutettu samoin periaattein kuin aluehallintovirastojenkin. Valtiovarainministeriö vastaa ohjauksen koordinoinnista, tekee viraston kanssa tulossopimuksen ja antaa kannanoton viraston tilinpäätöksestä. Muut ohjaavat ministeriöt ovat osallistuneet viraston kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin sekä muihin ohjauksen prosesseihin siinä laajuudessa kuin viraston hoitamat hallinnonalan tehtävät ovat edellyttäneet.

2.2 Maakuntien liitot

Maakuntien liitot ovat lakisääteisiä kuntayhtymiä, joissa maakunnan alueen kuntien on oltava jäseninä. Maakuntien liittoja on 18 ja niiden yhteenlaskettu henkilöstömäärä vuonna 2016 oli

HE 14/2018 vp

noin 636 työntekijää. Voimassa olevasta maakuntajaosta säädetään maakuntajakolaissa (1159/1997).

Tehtävät

Maakuntien liittojen perustehtävät ovat alueiden kehittäminen, maakunnan suunnittelu ja edunvalvonta. Maakuntien liitoilla on sekä lakisääteisiä tehtäviä että jäsenkuntiensa niille osoittamia tehtäviä.

Maakunnan liitto vastaa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014, *jatkossa: aluekehittämislaki*) 17 §:n mukaan aluekehittämisen strategiasta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä:

- 1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisen, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia;
- 2) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;
- 3) osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen laatimiseen sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;
- 4) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua;
- 5) vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista;
- 6) vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa muualla kuin Helsingin seudulla;
- 7) vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- 8) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen seuraavaa neljää vuotta koskevaan rahoitussuunnitelmaan, lukuun ottamatta liikunnan koulutuskeskusten hankkeita;
- 9) asettaa alueelliset liikuntaneuvostot;
- 10) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;
- 11) vastaa ennakkoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuutta;
- 12) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä; sekä
- 13) hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävänsä.

Maakunnan suunnittelusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Lain 25 §:n mukaan maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

HE 14/2018 vp

Maakuntien vapaaehtoisista tehtävistä sovitaan perustamissopimuksessa. Esimerkiksi kaksi maakuntaa on sopinut hoitavansa palo- ja pelastustoimen ja kesäyliopisto on joidenkin maakuntien hoidossa. Lisäksi kulttuurin edistäminen on kirjattu moniin perussopimuksiin. Maakuntien liitoilla on myös muita alueensa edunvalvontaan liittyviä tehtäviä.

Alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä vastaa aluekehittämislain 5 §:n mukaan kussakin maakunnassa maakunnan liitto aluekehittämismääräysviranomaisena. Lain 17 §:ssä lueteltujen tehtävien lisäksi maakuntien liitot vastaavat maakuntaohjelmien laatimisesta ja muiden alueiden kehittämiseen liittyvien ohjelmien laatimisesta. Valmistelu tehdään aina yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Maakunnan liitto johtaa myös maakunnan yhteistyöryhmän toimintaa maakunnassaan. Näistä tehtävistä säädetään aluekehittämislaisissa ja tarkemmin toimintaa ohjataan valtioneuvoston asetuksilla.

Maakunnan liiton keskeisin yhteistyökumppani on alueiden kehittämisessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka edistää alueellista kehittämistä hoitamalla sille säädettyjä tai erikseen määrättyjä valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä toimialueellaan.

Maakuntien liitot toimivat rakennerahasto-ohjelman välittävänä toimieliminä ja Euroopan alueellisen yhteistyön sekä ulkorajayhteistyön ohjelmissa niillä on myös hallinto- ja todentamismääräysviranomaisetehtäviä. Hallinto- ja todentamismääräysviranomaisina ne hoitavat ohjelmiin liittyviä tehtäviä suoraan Euroopan komission, Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja muiden ohjelmien toimintaan liittyvien valtioiden kuten Norjan ja Venäjän federaation kanssa. Välittävän toimielimen tehtäviin kuuluu tuen myöntämiseen, maksamiseen, hallinnointiin ja valvontaan liittyviä tehtäviä. Rakennerahasto-ohjelman välittävän toimielimen tehtävistä osa on koottu neljään koordinoivaan liittoon.

Maakuntien liitoilla on lisäksi vielä käytössään kansallista maakunnan kehittämisrahaa, josta ne myös tekevät tukipäätökset, maksatukset ja niihin liittyvän valvonnan sekä järjestävät tarvittavat ulkopuoliset tarkastukset. Sekä rakennerahastovaroja että kansallisia varoja koskevista tukimenettelyistä säädetään alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa. Maakuntien liittoja ohjataan varojen myöntämiseen liittyvissä menettelyissä mainitulla rahoituslailla sekä yksityiskohtaisempia säännöksiä sisältävillä valtioneuvoston asetuksilla, sekä varojen siirron yhteydessä annettavilla sitovilla varojen käytön ehdoilla.

Organisaatio ja johtaminen

Maakunnan liiton toimielinten kokoonpanosta ja valinnasta säädetään aluekehittämislaisissa ja kuntalaisissa. Aluekehittämislain 17 a §:n mukaan maakunnan liiton ylimmän päättävän toimielimen jäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja. Maakuntien liittojen ylintä päättävää toimielintä kutsutaan maakuntavaltuustoksi. Maakuntavaltuustossa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta maakunnan alueella vaalilaisissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Jokaisella jäsenkunnalla tulee olla vähintään yksi edustaja maakuntavaltuustossa.

Maakunnan liiton muiden toimielinten kokoonpanosta säädetään kuntalain (410/2015) 58 §:n 3 momentissa. Säännöksen mukaan näiden toimielinten kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella vaalilaisissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Maakuntien liittojen tehtävistä osa on säädetty yhteistoiminnassa hoidettaviksi. Aluekehittämislain 19 §:n mukaan maakuntien liittojen yhteistoiminnan piiriin kuuluu sellaisten 17 §:ssä tarkoitettujen tehtävien käsittely ja niitä koskeva päätöksenteko, jotka:

1) ovat alueen pitkäjänteisen kehittämisen kannalta merkittäviä,

- 2) sisältyvät maakuntaohjelmiin ja niiden toimeenpanosuunnitelmiin tai muihin alueiden kehittämiseen merkittävästi vaikuttaviin suunnitelmiin, kuten liikennettä koskeviin suunnitelmiin; sekä
- 3) koskevat pääosin koko yhteistoiminta-aluetta.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkunnat voivat yhtäpitävin päätöksin tai perussopimuksessa antaa muitakin alueiden kehittämiseen tai maakunnan suunnitteluun liittyviä tehtäviä yhteistoiminnassa käsiteltäviksi ja päätettäviksi.

Maakuntien liittojen yhteistoiminnan järjestämiseksi maa jaetaan maakuntien yhteistoiminta-alueisiin. Maakunnan liitto voi kuulua edellä 19 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi vain yhteen yhteistoiminta-alueeseen.

Maakuntien liittojen yhteistoiminta-alueen on muodostettava toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen kokonaisuus yhteistoiminnan kohteena olevien tehtävien hoitamiseksi. Yhteistoiminta-aluejako tulee ottaa huomioon muodostettaessa sellaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueita, joissa hoidetaan kaikkia keskuksen toimialaan kuuluvia tehtäviä.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkuntien on sovittava yhteistoiminnan piiriin kuuluvien asioiden käsittelyn ja päätöksenteon järjestämisestä joko siten, että päätösvaltaa käyttää maakuntien liittojen yhteinen toimielin, tai siten, että päätösvaltaa käyttävät maakuntien liitot yhtäpitävin päätöksin. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen on sovittava yhteistoiminnassa käsiteltävien ja päätettävien asioiden valmistelusta ja sitä koskevista vastuista.

Maakuntien liittojen yhteisestä toimielimestä ja sen valitsemisesta säädetään aluekehittämislain 21 §:ssä. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen valtuustot asettavat yhteisen toimielimen ja valitsevat siihen jäsenet, jos yhteistoimintasopimuksessa niin määrätään. Muussa tapauksessa yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat maakunnan liiton jäsenkunnat asettavat yhteisen toimielimen ja valitsevat siihen jäsenet samassa yhteydessä ja samaa menettelyä käyttäen kuin ne valitsevat edustajansa maakuntien liittojen valtuustoon. Toimielimessä edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkuntien alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Yhteisen toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista, toimielimen muista kuin laissa säädettyistä tehtävistä sekä muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista sovitaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien yhteistoimintasopimuksessa.

Valtioneuvosto voi velvoittaa yhteistoiminta-alueen maakuntien liitot ja niiden jäsenkunnat aloittamaan yhteistoimintaa koskevat neuvottelut ja samalla määrätä yhteistoiminnan käynnistämiseksi välttämättömistä asioista. Valtioneuvoston määräys on voimassa siihen asti, kunnes yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien liittojen jäsenkunnat pääsevät sopimukseen yhteistoiminnasta. Jos aluekehittämislain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhtäpitäviä päätöksiä ei saada maakuntien liitoissa tehtyä ja siitä on merkittävää haittaa valtion ja kuntien väliselle yhteistyölle alueiden kehittämisessä, valtioneuvosto voi velvoittaa jäsenkunnat edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettun yhteisen toimielimen perustamiseen.

Maakunnassa on alueen kehittämiseen vaikuttavien suunnitelmien ja sopimusten sekä kansallisten ja Euroopan unionin osarahoittamien ohjelmien toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä. Maakunnan yhteistyöryhmä toimii yleisasetuksen 5 artiklan mukaisena kumppanuuselimenä maakunnassa. Yhteistyöryhmän asettaa maakunnan liiton hallitus. Yhteistyöryhmän jäsenet asetetaan kunnanvaltuuston toimikaudeksi ja saamelaiskäräjien osalta saamelaiskäräjien toimikaudeksi.

Yhteistyöryhmässä on aluekehittämislain mukaan oltava kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot eli alueen kunnat ja maakunnan liitto sekä Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät, ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot sekä alueen kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristöjärjestöjä ja tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavia järjestöjä.

Maakuntien liittojen ylimmän virkamiesjohtajan virkanimikkeenä on maakuntajohtaja. Maakuntajohtaja johtaa maakunnan liiton virastoa ja toimii maakuntahallituksen esittelijänä.

Rahoitus

Liittojen rahoitus koostuu pääosin kuntien jäsenmaksuosuuksista sekä ulkopuolisesta hanke- rahoituksesta. Kuntien jäsenmaksuosuudet maakuntaliittojen lakisääteisiin tehtäviin olivat noin 51 milj. euroa vuonna 2015. Liittojen lakisääteisten tehtävien lisäksi osa maakuntien liitoista on vastannut myös muun muassa pelastustoimen tehtävien hoitamisesta ja kesäyliopisto- toiminnasta. Näihin tehtäviin maakunnan kunnat ovat osoittaneet erillisrahoituksen. Maakuntien liittojen menoista arviolta noin 60 prosenttia koostuu henkilöstökuluista.

2.3 Maakunnille osoitettavat tehtävät

Maakunnan tehtävälain säädetään ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä. Tässä esityksessä kuvataan maakunnalle kunnilta, aluehallintovirastoilta sekä ELY-keskuksilta ja KEHA-keskukselta siirtyviä tehtäviä siltä osin, kun tehtäviä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi tällä hallituksen esityksellä. Mainituilta viranomaisilta siirtyy maakunnalle ehdotetun maakuntalain 6 §:n mukaisia tehtäviä myös muilla hallituksen esityksillä. Näitä tehtäviä ei kuvata tässä hallituksen esityksessä

Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 1-4 kohdissa maakunnan tehtävälain säädetään kuuluviksi sosiaali- ja terveydenhuolto, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatuki kunnille, alueellinen alkoholihallinto ja pelastustoimi. Säännöksen 9 kohdassa maakunnalle säädetään kuuluvaksi aluekehittämisviranomaisen tehtävät, alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja osaamisen kehittäminen, yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen sekä kotoutumisen edistäminen. Edelleen säännöksen 14 kohdan nojalla maakunnan tehtäviin kuuluvat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Säännöksen 24 kohdan nojalla maakunnan tehtäviin kuuluisivat maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestäminen sekä poronhoitajien sijaisavun kustannusten korvaaminen. On kuitenkin mahdollista, että 24 kohtaan jää maakunta- ja sote-uudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 15/2017) eduskuntakäsittelyn päätteeksi vain maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestäminen. Taustalla on etenkin reformiministerityöryhmän marraskuussa 2017 tekemät päätökset, joiden mukaan turkistuottajien lomituspalvelujen ja poronhoitajien sijaisavun tehtävien siirrostä maakuntiin luovuttaisiin. Turkistuottajien lomituspalvelujen hoitaminen voisi kuitenkin olla jatkossa maakuntien vapaaehtoinen tehtävä ehdotetun maakuntalain 6 §:n 2 momentin nojalla. Näitä tehtäviä koskevat säädösmuutokset ehdotetaan toteutettavaksi erillisillä hallituksen esityksillä, kuitenkin siten, että tässä esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi saariston kehittämisen edistämisestä annetun lain mukaiset eräät aluekehittämisviranomaisen tehtävät.

Muilta osin tässä esityksessä maakunnalle siirtyvät tehtävät kuvataan ehdotetun maakuntalain 6 §:n tehtävälainsäätönsä mukaisesti ja siten, että maakuntalain 6 §:n 1 momentin 18 ja 19 kohdissa tarkoitettujen tehtävien (maakunnallisen identiteetin edistäminen alueella yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämis-

HE 14/2018 vp

toimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakunta-kaavoituksen toteuttamista) kuvaukset sisältyvät muihin kuvattuihin tehtävälöihin.

2.3.1 Terveystensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut

Terveystensuojelun, tupakkavalvonnan, elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinninvalvonnan ja eläinlääkäripalveluiden tehtäviin on aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa osoitettu 69 henkilötyövuotta, minkä lisäksi tehtävissä kunnissa työskentelee 1314 työntekijää.

2.3.1.1 Tupakka- ja terveystensuojelulain mukainen valvonta

Terveystensuojelulain (763/1994) 6 §:n 1 momentin mukaan kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveystensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveystensuojelusta ja järjestettävä terveystensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

Tupakkalain (549/2016) 8 §:n mukaan kunta valvoo alueellaan tupakkalain noudattamista. Tämä pitää sisällään tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myynnin valvonnan sekä markkinointi- ja esilläpitokieltojen sekä tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvonnan.

Nikotiinikorvaustuotteet luokitellaan lääkkeiksi. Lääkelain (395/1987) 38 a §:n mukaan lääkkeitä saa myydä väestölle ainoastaan lääkelaisissa tarkoitettusta apteekista, sivuapteekista, apteekin palvelupisteestä ja apteekin verkkopalvelusta. Lääkelain 54 a §:n 1 momentin mukaan nikotiinivalmisteita voidaan kuitenkin myydä apteekkien lisäksi vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä, joille kunta on myöntänyt myyntiluvan. Kunta valvoo lääkelain 54 c §:n 1 momentin mukaan nikotiinikorvaustuotteiden myyntiä.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuudesta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Lain 21 §:n mukaan ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuteen kuuluvat terveystensuojelulain ja tupakkalain lisäksi elintarvikelaissa (23/2006) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) säädetyt ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Nikotiinikorvaustuotteiden myynnin valvontaa tehdään tarkoituksenmukaisuussyistä tupakkalain valvonnan yhteydessä samojen viranhaltijoiden toimesta, koska myyntipisteet ovat samoja. Tehtävä ei lääkelakiin sisältyvänä kuitenkaan kuulu ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuteen.

Terveydenhuoltolain mukaan kunnan on järjestettävä ympäristöterveydenhuollon palvelut alueellaan sen mukaan, mitä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) säädetään. Viimeksi mainitun lain mukaan kunnalla on oltava edellä mainittujen lakien tehtävien järjestämiseksi sekä tarkoituksenmukaisen työnjaon ja erikoistumisen mahdollistamiseksi käytettävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit tähän tehtävään. Jos kunnalla ei ole käytettävissään 10 henkilötyövuotta, on toiminta järjestettävä useamman kunnan kanssa muodostettavalla yhteistoiminta-alueella. Tällä hetkellä ympäristöterveydenhuolto on järjestetty 62 yhteistoiminta-alueella. Ympäristöterveydenhuollon järjestäminen yhteistoiminta-alueilla on vakiintunut. Osa yhteistoiminta-alueista on suhteellisen pieniä.

Tehtävien yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa terveystensuojelulain ja tupakkalain sekä niiden nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa valtakunnallisesti ja aluehallintovirastot ohjaavat toimialueillaan. Lääkehuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle.

Aluehallintovirastot valvovat kuntien terveydensuojeluviranomaisten toimintaa terveydensuojelulain 5 §:n nojalla. Tupakkalaissa ja lääkelaisissa ei ole säädetty terveydensuojelulakia vastaavalla tavalla valvovasta viranomaisesta. Aluehallintovirastolle voi kuitenkin tehdä hallintolaissa (434/2003) tarkoitetun hallintokantelun kunnan toiminnasta ja kuntalain mukaan aluehallintovirastoilla on toimivalta tutkia, onko kunta toiminut lainmukaisesti.

Terveydensuojelulain ja tupakkalain mukainen valvonta sekä nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta rahoitetaan kunnan verotuloilla, kunnalle maksettavilla valtionosuuksilla ja kunnan valvonnasta perimillä maksuilla. Kuntien tehtävät siirtyisivät maakunnille.

2.3.1.2 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan yleinen organisointi

Elintarvikevalvonnasta säädetään elintarvikelaissa (23/2006) sekä sen nojalla annetuissa asetuksissa. Elintarvikeeturvallisuusvirasto (*Evira*) suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa ja ohjaa muiden erikseen säädettyjen tehtävien lisäksi aluehallintovirastoja kuntien elintarvikevalvonnan arvioinnissa sekä arvioi aluehallintoviraston järjestämää lihantarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa. Elintarvikeeturvallisuusviraston tulee laatia tämän lain mukaisen valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja valvoo elintarvikevalvontaa sekä valvoo elintarvikemääräysten noudattamista toimialueellaan sekä arvioi kunnan elintarvikevalvonnan järjestämistä ja julkaisee arvioinnin tulokset, arvioi kuntien valvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden noudattamista, julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Eviran määräämällä tavalla ja huolehtii elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Aluehallintoviraston on laadittava vastuullaan olevaa elintarvikevalvontaa koskeva valvontasuunnitelma, joka vastaa kunnan valvontasuunnitelmaa.

Kunnan on huolehdittava alueellaan elintarvikevalvonnasta. Kunnassa nämä tehtävät hoitaa kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (*kunnan valvontaviranomainen*). Mitä elintarvikelaissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) tarkoitettua yhteistoiminta-alueetta. Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivalta voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunta tekee aluehallintovirastoille ja Eviralle elintarvikemääräysten mukaiset ilmoitukset ja raportit, neuvoo elintarvikealan toimijoita ja kuluttajia sekä tiedottaa tämän lain soveltamisalaan kuuluvista asioista, avustaa valtion viranomaisia korvausta vastaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa sekä julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Eviran määräämällä tavalla.

ELY-keskukset, Evira ja aluehallintovirasto valvovat jäljitettävyyttä kalastusalusten saaliiden purkamisen yhteydessä. ELY-keskukset huolehtivat maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen täydentävien ehtojen valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniä koskevista tarkastuksista. ELY-keskukset voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi ELY-keskukset voivat ottaa Eviran toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

Elintarvikelain mukainen valvonta on maksullista ja sen suuruudesta säädetään valtion viranomaisen osalta valtion maksuperustelaisissa (150/1992) sekä kunnan viranomaisen osalta kunnan hyväksymässä taksassa. Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Eviran kuntien toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista,

HE 14/2018 vp

tutkimuksista ja selvityksistä, jotka on elintarvikelaissa säädetty Eviran tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai Eviran ohjeiden valmisteluun. Lain 30 §:n 4 kohdan mukaisten muiden erityistä asiantuntemusta vaativista elintarvikevalvontatehtävien suorittamisesta valtio korvaa kunnille ainoastaan näytteiden tutkimuskustannukset.

Ensisaapumisvalvonta

Ensisaapumisvalvonnasta säädetään elintarvikelain 23, 42 ja 60 §:ssä sekä elintarvikelain nojalla annetussa asetuksessa.

Ensisaapumisvalvonta järjestetään ensisijaisesti siten, että Evira tekee kunnan kanssa kuntalain (365/1995) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimuksen, jolla kunta sitoutuu huolehtimaan ensisaapumisvalvonnasta kunnan alueella.

Evira huolehtii ensisaapumisvalvonnasta teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Aluehallintovirasto huolehtii ensisaapumisvalvonnasta valvomissaan poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.

Lihantarkastus

Lihantarkastuksesta säädetään elintarvikelain 43 §:ssä. Evira tarkastaa lihan teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa. Aluehallintovirasto tarkastaa lihan poroteurastamossa. Evira arvioi aluehallintoviraston järjestämää lihantarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa. Valvonta on maksullista ja sen suuruudesta säädetään valtion viranomaisen osalta valtion maksuperustelaisissa. Pieniä eläinmääriä teurastavien teurastamoiden ja riistan käsittelylaitosten lihantarkastus- ja valvontamaksuja voidaan kuitenkin alentaa enintään valvonta-asetuksen mukaisesti siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään.

Eläinten lääkitsemisen valvonta

Eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) säädetään eläimistä vastuussa olevia toimijoita koskevista kielloista ja rajoituksista, jotka liittyvät lääkkeiden käyttöön eläimille. Lain täytäntöönpanoa ja noudattamista valvoo keskushallinnon viranomaisena Evira ja alueellisena viranomaisena aluehallintovirasto. Lisäksi kunnaneläinlääkärit suorittavat tiettyjä eläinten pitopaikkoihin kohdistuvia valvontatehtäviä aluehallintoviraston määräyksestä. Aluehallintovirasto voi esteellisuuden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella. Pitopaikkoihin kohdistuva valvonta siirtyisi maakunnalle.

2.3.1.3 Eläinten terveys ja hyvinvointi

Eläintautien vastustaminen

Tarttuvien eläintautien vastustamiseen liittyvistä viranomaistehtävistä säädetään eläintautilaissa (441/2013). Tilanteessa, jossa vastustettavaa eläintautia esiintyy tai epäillään esiintyvän, viranomaisten vastuulla on tartuntalähteen ja taudin leviämiskeinien selvittäminen, pitopaikkojen tutkiminen ja näytteiden ottaminen, taudin leviämisen estämiseksi välttämättömien toimenpiteiden, kieltojen ja rajoitusten määrääminen ja näiden noudattamisen valvonta sekä huolehtiminen hätärokotusten toteuttamisesta ja välttämättömien eläinten lopettamiseen, tuotteiden hävittämiseen sekä pitopaikan puhdistamiseen ja desinfiointiin liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta.

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa, valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista toimialueellaan ja tekee taudintorjuntaa koskevat hallintopäätökset, lukuun ottamatta Eviralle kuuluvia eläinten lopettamiseen ja tuotteiden hävittämiseen liittyviä päätöksiä. Kunnaneläinlääkäri suorittaa tarkastuksia, ottaa näytteitä sekä toteuttaa päätösten täytäntöönpanoon liittyviä toimenpanevia tehtäviä. Koska valvontaviranomaisten resurssit ovat eläintautiepidemioita ajatellen

varsin niukat, kunnaneläinlääkäreitä voidaan lain mukaan osoittaa taudintorjuntaan myös oman toimialueensa ulkopuolelle. Aluehallintovirastolla on velvollisuus järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoito virka-ajan ulkopuolella yhteistoiminnassa muiden aluehallintovirastojen kanssa.

Eläintautilaissa säädetään myös eräistä eläintautien ennaltaehkäisyyn liittyvistä velvoitteista, eläinten pakollisesta ja vapaaehtoisesta terveysvalvonnasta sekä eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimintojen sekä karanteenien ja eläinkuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen luvanvaraisuudesta. Aluehallintovirasto päättää lupien myöntämisestä mainituille toiminnoille, kun taas kunnaneläinlääkäri vastaa toimijoiden säännönmukaisesta valvonnasta. Näihin tehtäviin liittyvistä suoritteista peritään maksuja. Aluehallintovirastot ja kunnaneläinlääkärit osallistuvat Eviran järjestämien, maan tautitilanteen seurantaan varten tehtävien seurantatutkimusten toteuttamiseen. Tehtävät siirtyisivät maakunnalle. Poroteurastamojen eläintautivalvonta keskittäisiin Lapin maakuntaan.

Eläinten kuljetuksen valvonta

Eläinten kuljetusta koskevista vaatimuksista ja kuljetusten valvonnasta säädetään eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006). Aluehallintovirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen (EY) N:o 1/2005 sekä eläinten kuljetuksesta annetun lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan Elintarviketurvallisuusviraston toimiessa keskushallinnon viranomaisena. Aluehallintovirastolla on valvontaviranomaisena oikeus tarkastaa eläinten kuljetuksia muun muassa tien päällä ja lähtöpaikassa. Virasto voi tarvittaessa puuttua toimintaan määräyksin, kielloin tai kiiretoimin. Virasto voi tehostaa lain nojalla annettua kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Aluehallintovirasto on eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettu karja-alueita tarkastava toimivaltainen viranomaisena ja tarkastusasema-asetuksessa (EY) N:o 1255/97 tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena. Aluehallintovirasto myöntää eläinkuljettajaluvat ja hyväksymistodistukset pitkiin kuljetuksiin käytettäville maantiekuljetusvälineille. Lisäksi virasto myöntää eräiden kotieläinten kuljetuksessa edellytetyt maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistukset. Aluehallintovirastot myös päivittävät eläinkuljettajarekisteriä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kunnaneläinlääkäri valvoo eläinten kuljetusta koskevien säännösten noudattamista toimialueellaan. Aluehallintoviraston tapaan kunnaneläinlääkärillä on oikeus tehdä tarkastuksia ja puuttua tarvittaessa epäkohtiin hallinnollisin pakkokeinoin.

Aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2016 annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisia kiinteähintaisia julkisoikeudellisia suoritteita ovat eläinkuljettajalupa, maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus sekä maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus.

Aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärien tehtävät siirtyisivät maakunnalle.

Eläinten rekisteröinnin ja merkitsemisen valvonta

Eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) säädetään eläimistä vastuussa olevien toimijoiden sekä eläinten ja niiden pitopaikkojen tunnistamisesta sekä toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta ja rekisterien tietosisällöstä. Soveltamisalaan kuuluvat muut kuin luonnonvaraisena elävät eläimet. Lisäksi soveltamisalaan kuuluvat haaskaruokintapaikat. Unionin lain säädäntö edellyttää eläinten tunnistamista, rekisteröimistä ja jäljitettävyyttä.

Aluehallintovirastot ja kunnaneläinlääkärit valvovat Eviran ohella lain noudattamista toimialueillaan. ELY-keskukset huolehtivat lain edellyttämistä eläinten rekisteröintiä ja merkitsemistä koskevista tarkastuksista ja aluehallintovirastot ELY-keskusten tekemiä tarkastuksia koskevien nk. johtopäätösten tekemisestä. Aluehallintovirastot määräävät tarvittaessa pakkokeinoista, kuten eläinten siirtoajoituksesta eläintiloilla ja tuntemattoman nautaeläimen lopettamisesta. Tehtävät siirrettäisiin maakuntaan.

Eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden siirtojen, maahantuonnin ja maastaviennin valvonta

EU:n ulkopuolisista maista tuotaville eläville eläimille ja eläimistä saataville tuotteille tehtävistä tarkastuksista säädetään eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996). Lain mukaisia tehtäviä suorittavat Eviran palveluksessa olevat tai Eviran valtuuttamat rajaeläinlääkärit. Valtuutettuna rajaeläinlääkärinä voi toimia Suomessa laillistettu eläinlääkäri sekä omalla ja työntäjän suostumuksella myös valtion, kunnan tai yksityisen palveluksessa oleva eläinlääkäri.

Lain tarkoittamina valvontaviranomaisina toimivat lisäksi Tulli, aluehallintovirasto ja sellainen muu valtion, kunnan tai kuntayhtymän viranomainen, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on sopinut eräiden tarkastusten tekemisestä. Tällaisia tarkastustehtäviä ovat kolmannen maan lipun alla purjehtivasta aluksesta purettavien kalastustuotteiden tarkastus sekä maahan tuodussa eläimessä tai tavarassa myöhemmin todettujen puutteiden johdosta suoritettavat toimenpiteet. Kunnalla ja kunnan viranomaisella on oikeus saada valtiolta korvaus näiden toimenpiteiden suorittamisesta. Laissa säädetään lisäksi tietojen luovuttamisesta valtion ja kunnan viranomaisille.

Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välillä siirrettävien eläinten sekä niiden alkioiden ja sukusolujen sekä Suomesta EU:n ulkopuolelle vietävien elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden valvonnasta säädetään eläintautilaissa (441/2013). Suomeen saapuvia eläimiä ja tuotteita valvotaan pistokokein. Vientiedellytysten täyttymisen tarkastaa ja viennissä tarvittavan todistuksen antaa kunnaneläinlääkäri, lukuun ottamatta muita kuin kunnan valvonnassa olevia teurastamoja. Aluehallintoviraston palveluksessa oleva eläinlääkäri tarkastaa aluehallintoviraston valvomista poroteurastamoista ja niiden yhteydessä olevista laitoksista vietävät eläimistä saatavat tuotteet ja antaa todistuksen. Poroteurastamoja koskeva toimivalta on keskitetty Lapin aluehallintovirastolle. Vientiin liittyvät tarkastukset ja todistukset ovat maksullisia.

Määrätyt EU:n sisämarkkinoilla tapahtuvat eläinten tai tuotteiden siirrot edellyttävät Eviran lupaa tai rekisteröintiä taikka aluehallintoviraston hyväksymistä. Kunnaneläinlääkäri valvoo rekisteröityjä ja hyväksytyjä toimijoita ja pitopaikkoja sekä luvanvaraista toimintaa. Valvonnasta peritään maksuja.

Aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin tehtävät siirrettäisiin maakunnalle. Poroteurastamoja koskeva toimivalta keskitettäisiin Lapin maakuntaan.

Sivutuotevalvonta

Tehtävää sääntelee laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015). Eläimistä saatavilla sivutuotteilla tarkoitetaan kaikkia eläimistä saatavia tuotteita, joita ei käytetä elintarvikkeina, kuten teurastuksen sivutuotteita, meijeriteollisuuden sivutuotteita, kuolleita eläimiä ja lantaa. Lailla säädetään eläintautien leviämisen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä sekä toimenpiteistä, joilla pyritään huolehtimaan elintarviketurvallisuudesta.

Kunnaneläinlääkärin tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnan tehtäviksi. Tehtävät ovat alueellisia, lain noudattamiseen liittyviä merkittäviä valvontatehtäviä ja toimintaan liittyviä toimijoiden rekisteröintejä ja laitosten hyväksymisiä sekä eräitä lupia. Vuositasolla kunnaneläinlääkärit tekevät yhteensä noin 50 sivutuotevalvontakäyntiä koko maassa. Kunnaneläinlääkäri voi puuttua toimintaan määräyksin ja kielloin. Lisäksi kunnaneläinlääkäri keskeyttää toiminnan ja peruuttaa laitoksen hyväksynnän. Tehtäviin liittyvistä suoritteista peritään maksuja.

Aluehallintovirasto voi myöntää luvan poiketa sivutuoteaineuksen hävittämistä koskevista vaatimuksista poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tämä tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi maakunnalle.

2.3.1.4 Eläinlääkintähuolto ja eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) veloitetaan kunta järjestämään alueellaan peruseläinlääkäripalvelut. Lemmikki- ja harrastuseläimiä varten palvelut on kuitenkin järjestettävä vain, jos niitä ei ole muuten saatavilla sillä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) tarkoitettulla yhteistoiminta-alueella, johon kunta kuuluu. Peruseläinlääkäripalvelu järjestetään eläimistä riippuen joko eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkärin vastaanottotiloissa.

Kunnan on myös järjestettävä kiireellinen eläinlääkäriapu. Virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten kunnan on järjestettävä päivystys yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella. Päivystysalueella on lähtökohtaisesti oltava erillinen henkilökunta pienikokoisten, vastaanotolla hoidettavien eläinten sekä eläinten pitopaikoissa hoidettavien hyötyeläinten hoitamista varten.

Eläinlääkäripalveluista peritään maksuja eläinten omistajalta siten, että palvelun antaneella kunnaneläinlääkärillä on oikeus periä suoraan asiakkaalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus mm. lääkkeistä. Lisäksi kunta voi periä eläimen omistajalta tai haltijalta maksun kunnan järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Kunnalla on myös oikeus tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimus palveluiden tuottamisesta, jolloin palveluiden tuottaja saa periä asiakkaalta sopimuksen mukaisen maksun sekä korvauksen matkakustannuksista ja lääkkeistä ja tarvikkeista.

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnalla on velvollisuus huolehtia eläintautilakiin, eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin, eläinsuojelulakiin, eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin sekä eläinten lääkitsemisestä annettuun lakiin perustuvien kunnaneläinlääkärin tehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä. Kunnan tulee pitää yllä kunnaneläinlääkärin virkoja eläinlääkärien virkatehtäviä sekä eläinlääkäripalvelujen tuottamista varten. Kunnalla on oikeus saada valtiolta kunnalle aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin perustuva korvaus kunnaneläinlääkärille muussa lainsäädännössä osoitettujen virkatehtävien hoidosta. Aluehallintovirasto perii eräistä näistä tehtävistä maksuja. Kunta voi lisäksi hoitaa valtion tehtäväksi elintarvikelaissa tai sen nojalla säädetyn lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos kunta on tehnyt siitä Eviran kanssa sopimuksen.

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu siirtyisi maakunnalle.

2.3.2 Maatalous ja maaseudun kehittäminen

Maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen on aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa osoitettu yhteensä 496 htv.

2.3.2.1 Maataloustukiin ja maaseudun kehittämistukiin liittyvät maksajavirastotehtävät

Euroopan unionin varoista maksettavien maataloustukien, sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista maksettavien tukien hallinnointiin liittyy Euroopan unionin lainsäädännöstä Suomen viranomaisille seuraavia yksityiskohtaisia ja laajoja velvoitteita. Näiden velvoitteiden laiminlyönti voi johtaa siihen, että Euroopan unioni ei maksa Suomelle rahoitusosuuttaan näistä tuista.

Euroopan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa toteutetaan kahden maatalousrahaston kautta. Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) rahoitetaan kokonaisuudessaan Euroopan unionin suorat tuet ja markkinatoimenpiteet ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitetaan maaseudun kehittämisohjelmia yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Edellä mainittujen rahastojen kautta vuosittain rahoitettava määrä on

noin kaksi miljardia euroa. Kummankin rahaston menot kanavoidaan jäsenvaltioissa jäsenvaltioiden maksajavirastojen kautta. Maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) määritellyt kuntien, ELY-keskusten ja aluehallintoviraston tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnille. Siirrettäväksi ehdotetut tehtävät liittyvät maatalousrahastojen ja kansallisten tukien myöntämiseen, hallintoon ja valvontaan. Pääosin nämä tukihallintoon kuuluvat, maakunnille siirrettävät tehtävät ovat ns. maksajavirastotehtäviä, joiden hoitamisesta säädetään hyvin yksityiskohtaisesti jäsenvaltioissa suoraan sovellettavassa Euroopan unionin lainsäädännössä.

Maatalousrahastoja koskeva keskeinen Euroopan unionin säädös on yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, jäljempänä *horisontaaliasetus*. Horisontaaliasetus sisältää muun muassa edellä mainittuja maatalousrahastoja koskevat yleiset säännökset, kuten säännökset rahastojen menoista, maksajavirastoista ja todentamisviranomaisista. Komissio on antanut erityisesti maksajavirastoa koskien horisontaaliasetuksen nojalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, vakuuksien ja avoimuuden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 908/2014, jäljempänä *maksajavirastoasetus*, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014, jäljempänä *delegoitu maksajavirastoasetus*. Mainitut komission asetukset sisältävät horisontaaliasetusta tarkempia säännöksiä muun muassa maksajaviraston hyväksymismenettelystä ja -edellytyksistä ja maksajavirastotehtävien siirtämisestä ja todentamisviranomaisesta.

Maksajavirastoasetuksen 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä ministeriötason viranomainen, joka vastaa hyväksynnän myöntämisestä maksajavirastolle sekä hyväksynnän uudelleen tarkastelemisesta ja peruuttamisesta, maksajavirastovaatimusten täyttymisen jatkuvasta valvonnasta ja toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettujen tehtävien suorittamisesta. Suomessa toimivaltaisena viranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö.

Maksajavirastosta, sen hyväksymisestä ja tehtävistä säädetään muun muassa horisontaaliasetuksessa, maksajavirastoasetuksessa ja delegoidussa maksajavirastoasetuksessa. Maksajavirastot ovat jäsenvaltioiden viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat maatalousrahastoista rahoitettavien menojen hallinnoinnista ja valvonnasta. Suomessa on hyväksytty eli akkreditoitu yksi maksajavirasto eli Maaseutuvirasto maatalousrahastoista rahoitettavien maksujen suorittamiseen oikeuttavaksi tahoksi. Maa- ja metsätalousministeriö on toimivaltaisena viranomaisena määritellyt Euroopan unionin lainsäädännön pohjalta hyväksymisedellytykset ja nimennyet riippumattoman elimen tarkastelemaan hyväksymisperusteiden täyttymistä. Hyväksymisedellytysten tarkastelun perusteella hyväksymisestä on tehty virallinen päätös, joka on toimitettu Euroopan komissiolle.

Maksajaviraston hyväksymisedellytyksistä, joiden pitää jatkuvasti täytyä, säädetään delegoidun maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa. Maksajaviraston on annettava suorittamiensa maksujen sekä tiedon toimittamisen ja säilyttämisen osalta riittävät takeet muun muassa siitä, että hakemusten tukikelpoisuus varmistetaan ennen kuin tuki määrätään maksettavaksi, suoritettavat maksut kirjataan kirjanpitoon tarkasti ja yksityiskohtaisesti, unionin lainsäädännön mukaiset valvonnat tehdään ja että vaaditut asiakirjat esitetään, ovat saatavilla ja säilytetään säädetyllä tavalla. Maksajavirastolla on lisäksi oltava sellainen hallintorakenne ja sisäisen valvonnan järjestelmä, jotka täyttävät delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteessä I vahvistetut perusteet, jotka koskevat sisäistä ympäristöä (organisaatorakenne, henkilöstöresursseja koskevat vaatimukset, tehtävien siirtäminen), valvontatoimia (maksupyyntöjen hyväksymismenettelyt, maksumenettelyt, kirjanpitoa koskevat, ennakkomaksuja ja vakuuksia koskevat me-

nettelyt, velkoja koskevat menettelyt, kirjausketju), tiedotusta ja viestintää (viestintä, tietojärjestelmien turvallisuus) sekä seurantaa (jatkuva seuranta sisäisin valvontatoimin, sisäisen tarkastuksen yksikön laatimat erilliset arviot). Maksajaviraston ja elimen, jolle maksajavirasto-tehtäviä on siirretty, tulee täyttää mainitut vaatimukset.

Maksajavirastotehtäviä voidaan horisontaalasetuksen 7 artiklan mukaan siirtää toiselle tukien maksua lukuun ottamatta. Maksajavirastotehtäviä voidaan siirtää toiselle viranomaiselle, kuten maakunnalle, vain siinä tapauksessa, että Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyt edellytykset täyttyvät. Maksajavirastotehtävien siirtämisen edellytyksenä on muun muassa, että maksajaviraston ja toisen elimen välillä tehdään kirjallinen sopimus siirretyistä tehtävistä, maksajavirasto on kaikissa tapauksissa vastuussa asianomaisten rahastojen tehokkaasta hallinnoinnista, toisen elimen tehtävät ja velvollisuudet määritellään selkeästi, toisella elimellä on käytettävissään tehokkaat järjestelmät ja että toinen elin antaa maksajavirastolle vakuutuksen tehtäviensä suorittamisesta. Lisäksi esimerkiksi tukien myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitamisen edellytyksenä on prosessiin liittyvien tehtävien eriyttäminen eri viranhaltijoiden kesken. Maksajavirastotehtäviä on tällä hetkellä siirretty muun muassa kunnille ja maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010) tarkoitetuille yhteistoimintalueille (tiettyjen viljelijätukien myöntäminen) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille (esimerkiksi viljelijätukien valvonta sekä maaseudun kehittämistukien myöntäminen).

Maksajavirasto säilyy vastuussa muille tahoille siirtämistään tehtävistä ja on velvollinen ohjaamaan ja ohjeistamaan toimintaa sekä tekemään tehtäviä siirron perusteella hoitavien tahojen auditointeja lainsäädännön toimeenpanon ja valvonnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi. Prosessia tukevat myös Maaseutuvirastossa toimivat tai valmisteilla olevat valtakunnalliset tietojärjestelmät.

Maakuntaudistuksesta ja hallintorakenteiden muutoksesta johtuen tuleva uusi delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitava organisaatiokokonaisuus joudutaan uudelleen hyväksymään elin sen on täytettävä akkreditointivaatimukset.

2.3.2.2 Maaseudun kehittäminen ja maataloustukihallinto

Viljelijätukihallinto

Viljelijätukia maksetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa määritettyjen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Euroopan unionin kokonaan ja osittain rahoittamien viljelijätukien pohjana on yksityiskohtainen Euroopan unionin lainsäädäntö sisältäen muun muassa vaatimuksia tehtävien eriyttämisestä ja organisoinnista. Näitä tukijärjestelmiä täydennetään kansallisesti rahoitetuilla tukijärjestelmillä. Viljelijätukihallintoon kuuluvista viranomaisten tehtävistä säädetään keskitetysti maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013), jäljempänä *toimeenpanolaki*. Toimeenpanolakia sovelletaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013, jäljempänä *suorien tukien laki*), eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014, jäljempänä *ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laki*), ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001, jäljempänä *kansallisten tukien laki*), nojalla myönnettävien tukien ja korvausten toimeenpanoon. Toimeenpanolaissa säädetään keskitetysti muun muassa eri viranomaisten (kuten Maaseutuvirasto, kunta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto) tehtävistä ja toimivallasta, tuen hakumenettelystä, tukihakemuksen käsittelystä viranomaisessa ja päätöksenteosta, valvonnasta ja valvontaseuraamuksista, tuen takaisinperinnästä ja takaisinperittävästä määrästä sekä viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin.

Suorien tukien lain nojalla myönnetään perustukea, viherryttämistukea, nuoren viljelijän tukea ja tuotantosidonnaisia tukia. Suorien tukien lain nojalla voidaan myöntää tuotantosidonnaisena tukena lypsylehmäpalkkiota, nautapalkkiota, peltokasvipalkkiota sekä lammas- ja vuohipalkkiota.

HE 14/2018 vp

Ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnetään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 (ns. maaseutuasetus) mukaisia seuraavia korvauksia: ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, ei-tuotannollisten investointien korvaus, sekä maatilojen neuvonnan korvaus. Lailla toimeenpannaan osaltaan Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma 2014–2020.

Kansallisten tukien lain nojalla voidaan myöntää kansallisena tukena ensinnäkin Etelä-Suomen kansallista tukea kotieläintaloudelle, kasvintuotannolle, kasvihuonetuotannolle ja puutarhatuotteiden varastoinnille. Pohjoiselle alueelle voidaan puolestaan myöntää tukea kasvintuotannolle, kotieläintaloudelle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille, metsämarjojen ja -sienten varastoinnille, porotaloudelle, kotieläintalouden palveluille, maidon ja lihan kuljetusavustuksena sekä muuna pohjoisena tukena.

Vuosittain myönnettävät viljelijätuet ovat suuruusluokaltaan huomattavia. Valtion vuoden 2016 talousarviossa osoitettu on suorien tukien lain nojalla myönnettäville tuille noin 532 miljoonan euron arviomääräraha, ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnettäville korvauksille noin 893 miljoonan euron suuruisen myöntämisvaltuus ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäville tuille 322 miljoonan euron myöntämisvaltuus eli viljelijätuille yhteensä hieman yli 1,7 miljardia euroa.

Yleistäen voi todeta, että kunta tekee toimeenpanolain 11 §:n 1 momentin nojalla päätöksen kaikkien muiden suorien tukien lain, ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettävistä tuista ja korvauksista kuin niistä tuista ja korvauksista, joiden myöntäminen on toimeenpanolaissa säädetty Maaseutuviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäväksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen maatilojen neuvonnan korvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta ja ei-tuotannollisten investointien korvauksesta sekä kansallisesti rahoitettujen puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja sienten varastoinnin, kasvihuonetuotannon ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä. Lisäksi toimeenpanolain 12 §:n 3 momentin mukaan porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomaisena on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Lähes kaikki viljelijätukihallintoon kuuluvat, maakunnille siirrettävät tehtävät ovat ns. maksajavirastotehtäviä. Euroopan unionin kokonaan ja osittain rahoittamien tukijärjestelmien rahoitus toteutetaan viljelijöille ensin valtion talousarvion kautta. Hyväksymiskelpoiset menot on vasta tämän jälkeen mahdollista rahoittaa unionin asianomaisista rahastoista. Ohjausta tapahtuu siten myös valtion talousarvion kirjausten sekä edellä mainittujen EU-asetusten edellyttämien sopimuksellisten menettelyjen kautta.

Kuntien tehtävät liittyvät tukien ja korvausten myöntämiseen sekä ns. hallinnolliseen valvontaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on tiettyjen tukien ja korvausten myöntämisen lisäksi erityisesti valvontaan liittyvät tehtävät. Maataloustukiin liittyviä täydentäviä ehtoja valvovat sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus että aluehallintovirasto. Ensiksi mainittu valvoo ympäristöön, ilmastomuutokseen, maan hyvään maatalouskuntoon, kasvinsuojeluaineiden käyttöön ja rehuturvallisuuteen sekä kasvintuotannon elintarviketurvallisuuteen liittyviä ehtoja sekä suorittaa eläinten tunnistukseen ja rekisteröintiin liittyvien ehtojen valvontaan kuuluvat tarkastukset. Aluehallintovirasto valvoo eläinten hyvinvointiin liittyviä täydentäviä ehtoja sekä lisäksi kotieläintuotannon elintarviketurvallisuuteen, eläintautien vastustamiseen ja eläinten tunnistukseen ja rekisteröintiin liittyviä ehtoja muilta kuin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle kuuluvilta osin.

Toimeenpanolain 51 §:n mukaan laissa tarkoitettua tukea koskeva päätös on hakijalle tai tuensaajalle maksuton. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä peritään kuitenkin maksu valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Viljelijätukihallinto Ahvenanmaan maakunnassa

Toimeenpanolain säännöksiä sovelletaan lain 2 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa suorien tukien laissa ja kansallisten tukien laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanoon, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Tällä hetkellä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat kaikki suorien tukien lain nojalla myönnettävät tuet ja palkkiot sekä kansallisten tukien lain nojalla myönnettävät tuet (Ahvenanmaan maakunnan osalta Etelä-Suomen kansalliset tuet).

Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan kunnat tekevät päätöksen niiden edellä mainittujen lakien nojalla myönnettävien tukien osalta, joissa Manner-Suomessa toimivaltainen viranomaisen on kunta. Eli Ahvenanmaan maakunnan kunta tekee päätöksen muun muassa suorien tukien lain nojalla myönnettävistä tuista sekä tukioikeuksien siirtämisestä.

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä säädetään toimeenpanolain 10 §:ssä. Ahvenanmaan valtionvirasto tekee päätöksen muun muassa kansallisen kasvihuonetuen myöntämisestä sekä tietyistä tukioikeuksiin liittyvistä seikoista. Lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa suorien tukien valvontaa sekä täydentävien ehtojen osalta hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvontaa.

Ahvenanmaan maakunnan maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvät tukijärjestelmät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Mainittuun kehittämisohjelman sisältyy myös viljelijätukia kuten ympäristökorvaus ja luonnonhaittakorvaus, joiden osalta Ahvenanmaan maakunnan hallitus vastaa tukien myöntämiseen liittyvistä tehtävistä.

Hanke- ja yritystuet

Hanke- ja yritystukia koskee seuraava lainsäädäntö: laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista (27/2014), laki maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014) sekä valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta (80/2015) ja valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta (1174/2014).

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa säädetään maaseudun yritystuesta ja kehittämishanketuesta. Lailla pannaan osaltaan toimeen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020. Koko ohjelmakauden toimenpiteiden varat ovat (julkinen ja yksityinen rahoitus) n. 1900 miljoonaa euroa.

Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa säädetään EU:n maaseuturahaston rahoittamissa ohjelmissa jäsenvaltion hallinnolta edellytetyistä seikoista sekä kansallisten ohjelmien valmistelusta ja hallinnoinnista maa- ja metsätalousministeriön toimialalla. Laki sisältää säännökset ohjelman hallintoviranomaisesta, maksajavirastosta, todentamisviranomaisesta, välittävistä toimielimistä, paikallisista toimintaryhmistä, seurantakomiteasta ja valtakunnallisesta maaseutuverkostosta.

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaiset ELY-keskuksen tehtävät liittyvät lain mukaisten tukien myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään, sekä tarkastuksiin. Tehtäviin sisältyy maksajavirastotehtäviä.

Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain mukaan ELY-keskukset vastaavat valtakunnalliseen ohjelmaan liittyvien alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien laatimisesta sekä toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien, kehittämisen ja paikallisten toimenpiteiden kanssa. ELY-keskukset ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset on nimetty välittäviksi toimielimiksi, jotka vastaavat toimialueellaan tuen myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan ja takaisinperintään liittyvistä tehtävistä siten kuin niistä erikseen lailla säädetään.

HE 14/2018 vp

Maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain mukaan paikalliset toimintaryhmät vastaavat EU:n yleisasetuksen (1303/2013) 34 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta ja osallistuvat EU:n maaseutuasetuksen (1305/2013) 42 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii maaseutuasetuksen 66 artiklassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena. Hallintoviranomainen vastaa maaseutuohjelman hallinnoinnista hoitaen ne tehtävät, jotka hallintoviranomaiselle on Euroopan unionin lainsäädännössä tai maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa osoitettu.

Maksajavirasto ohjaa ja valvoo välittäviä toimielimiä niiden hoitaessa maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Suomen maksajavirastona toimii Maaseutuvirasto, joka siten vastaa EU:n maataloustuki- ja maaseuturahaston varojen käytöstä.

Maaseutuvirasto on maa- ja metsätalousministeriön tulohajauksessa. Maaseutuvirasto ohjaa ELY-keskuksia omien tehtäviensä osalta toimialahajauksessa sekä ohjaa kuntia sekä hallintoviranomaistehtävissä että maksajavirastosäädösten edellyttämässä maksajavirastotehtävissä.

Tehtävien ohjauksessa noudatetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) mukaista tulos- ja toimialaohjausta. MMM ja Maaseutuvirasto osallistuvat tehtäviensä mukaisesti ELY-keskusten yhteiseen tulohajaukseen ja vastaavat toimialallaan sovitun työnjaon mukaisesti toimialaohjauksesta säädöksillä, rahoituksen ohjaamisella, informaatio-ohjauksella ja koulutuksella.

Tehtävien hoito rahoitetaan toimintamenoilla ja maaseutuohjelman teknisellä avulla. Valtion talousarviossa on määritelty maaseutuohjelman htv-määrä ohjelmakaudella 2014–2020 siten, että teknistä apua on käytettävissä 879 htv:tä vastaavan henkilöstön palkkaukseen. Tästä ELY-keskusten osuus on 110 htv:tä vuonna 2015.

Poronhoito- ja luontaiselinkeinot, poronhoito sekä koltat

Lapin aluehallintovirasto ja Lapin ELY-keskus hoitavat porotalouteen liittyviä tehtäviä valtakunnallisena tehtävänä eli omien toimialueidensa lisäksi myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten alueella.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) mukaista tukijärjestelmää sovelletaan ainoastaan poronhoitolaissa tarkoitettulla poronhoitoalueella. Muihin luontaiselinkeinoihin kuin porotalouteen liittyviä toimenpiteitä tuetaan ainoastaan luontaiselinkeinoalueella, joka käsittää kokonaan tai osittain eräät maan pohjoisimmat kunnat. Tukijärjestelmässä myönnetään elinkeinonharjoittajan investointitukea, nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea, paliskunnan aitojen kunnossapitotukea, tutkimusrahoitusta ja erityisiä etuuksia. Tukijärjestelmä sisältää säännökset tuen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, seurannasta ja takaisinperinnästä.

Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annettu laki (987/2011) sisältää säännökset edellytyksistä, joilla voidaan maksaa porotalouden harjoittajille korvausta vahingoista, jotka ovat johtuneet ennalta arvaamattomista, elinkeinosta riippumattomien tilanteiden aiheuttamista menetyksistä tai ylimääräisistä kustannuksista. Korvauksia voidaan myöntää ja maksaa vasta sen jälkeen, kun valtioneuvoston päätöksellä on todettu korvaukseen oikeuttavan onnettomuuden tai tuhon tapahtuneen.

Poronhoitolaki (848/1990) koskee poronhoidon harjoittamista poronhoitoalueella. Poronhoitoa hallinnoidaan paliskunnissa ja Paliskuntain yhdistyksessä, minkä lisäksi poronhoitoon liittyviä viranomaistehtäviä suoritetaan Lapin aluehallintovirastossa sekä ELY-keskuksissa.

HE 14/2018 vp

Lapin aluehallintovirastolle kuuluu poronhoitolain noudattamisen valvonta, minkä lisäksi virasto mm. päättää paliskuntien rajoista, myöntää vapautuksia poroerotusten suorittamisesta sekä määrää porolaidunnuksesta aiheutuvia vahingonkorvausriitoja ratkaisevan arvioimislautakunnan jäsenten palkkioperusteista. Hakemuksesta tehdyt päätökset ovat maksullisia. ELY-keskus määrää kolmejäsenisen arvioimislautakunnan puheenjohtajan sekä päättää määrärahan myöntämisestä valtakunnan rajalle rakennettavan esteaidan rakentamiseen ja kunnossapitoon sekä Paliskuntain yhdistyksen toimintamenoihin. Määrärahapäätökset on keskitetty laissa Lapin ELY-keskukseen.

Kolttalain (253/1995) tavoitteena on edistää kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia sekä ylläpitää ja edistää kolttakulttuuria. Lain mukaisia toimenpiteitä suoritetaan laissa määritellyn koltta-alueen kehittämiseksi. Edellä mainitut tehtävät lukuun ottamatta maanhankintaa ja myyntiä sekä kolttalain mukaisten valtionlainojen myöntämistä siirrettäisiin Lapin maakuntaan.

Maatalouden rakennetuet

Maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007) säädetään maatalouden investointituen ja nuoren viljelijän aloitustuen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, takaisinperinnästä ja seurannasta. Lain nojalla ohjataan myös tuettavien tuotantorakennusten rakentamisen teknisiä ja toiminnallisia vähimmäisvaatimuksia. Laki on lähtökohtaisesti väline, jolla toteutetaan EU:n maaseuturahaston osaksi rahoittamaa maaseudun kehittämisohjelmaa ja täydenneetään ohjelmaa koskevaa EU-lainsäädäntöä. EU-säännökset ohjaavat voimakkaasti tukijärjestelmää. Valtionapuviranomaisina toimivat ELY-keskukset toimialueellaan.

Maatalouden rakennetukien koko ohjelmakauden 2014–2020 varat ovat (julkinen ja yksityinen rahoitus) n. 2373 miljoonaa euroa. Tehtävät ovat osa maksajavirastotehtäviä ja ne on tarkoitus siirtää maakuntien tehtäviin.

Luopumistukijärjestelmät

Luopumistuesta säädetään maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetussa laissa (612/2006, jäljempänä *luopumistukilaki*), sekä useammassa vanhemmassa laissa, jotka ovat edelleen voimassa, koska niiden nojalla myönnettyjä tukia maksetaan edelleen.

Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tuki on maataloussektorin varhaiseläkejärjestelmä, jolla on usean vuosikymmenen ajan tuettu maatilojen sukupolvenvaihdoksia. Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksinä on muutettu siten, että tällainen varhaiseläkejärjestelmä ei enää ole siirtymäkauden jälkeen kyseisten säännösten mukainen. Luopumistukijärjestelmän soveltaminen päättyy siten, että uusia tukia ei enää myönnetä 31.12.2018 jälkeen. Keskeinen taho luopumistukijärjestelmän soveltamisessa on Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela.

Luopumistukilain toimeenpanosta vastaavat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela. Maatalousyrittäjien eläkelaitos myöntää luopumistuen. Luopumistuen käytön valvonnasta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja valvonnan toteuttamisesta Maaseutuvirasto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset antavat Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle lausuntoja siitä, täyttyvätkö luopumistuen saamisen edellytykset. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen, maatalouden harjoittamisesta luopumista koskevien sitoumusten noudattamista. Ahvenanmaan maakunnassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ohjataan luopumistukea koskevien tehtävien hoitamisessa pääasiassa säädösohjauksella.

2.3.3 Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyihin, maatalouden tuotantopanosten turvallisuuteen, laatuun ja käyttöön sekä kasvinterveyden valvontaan on osoitettu aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa yhteensä 22 htv.

Maatalouden markkinajärjestelyt

Maatalouden markkinajärjestely on osa yhteistä maatalouspolitiikkaa. Sen täytäntöönpanosta säädetään maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012, jäljempänä *markkinajärjestelylaki*). Maakuntaudistuksen kannalta merkityksellisiä säännöksiä siinä ovat ELY-keskuksille ja kunnille kuuluvia tehtäviä koskevat säännökset. Ne koskevat maataloustuotteiden interventiovarastointiin ja kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä tehtäviä, joissa viranomaisen valvoo tiettyä toimintaa ja antaa siihen liittyviä hallintopäätöksiä. Interventiovarastointiin liittyvä valvonta on niin sanottu maksajavirastotehtävä. Kaupan pitämisen vaatimusten valvonta on toteutettu osana ympäristöterveydenhuoltoon liittyvää valvontaa.

Rehuvalvonta

Rehuvalvonnasta säädetään rehulaissa (86/2008). Evira suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallista rehuvalvontaa sekä huolehtii tiedottamisesta. Evira käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia. Aluehallintovirastot valvovat Eviran ohella lääkerehuja. Valvontaviranomaisen on tarvittaessa neuvottava rehualan toimijaa Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja tämän lain sekä sen nojalla säädettyjen vaatimusten noudattamisesta.

Eviran on laadittava monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma, jossa kuvataan rehuvalvontaan liittyvien järjestelmien rakenteet ja organisaatiot sekä valvonnan strategiset tavoitteet, tärkeysjärjestykseen asettaminen ja yleinen järjestäminen.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Eviran on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma rehuvalvonnan järjestämiseksi. Valvonta on maksullista ja sen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelain nojalla.

Luomuvälvonta

Luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetulla lailla (294/2015) pannaan kansallisesti täytäntöön neuvoston asetus luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja sen nojalla annetut Euroopan unionin säädökset. Laissa säädetään valvontajärjestelmästä sekä toimivaltaisista viranomaisista. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden ja luonnonmukaisen tuotannon valvonnan keskusviranomaisena. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo viljelijöitä ja maatiloilla tapahtuvaa jalostusta, käyttäen apunaan Elintarviketurvallisuusviraston valtuuttamia tarkastajia. Viljelijän ja tilan hyväksymisestä valvontajärjestelmään päättää elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus. Lisäksi niille kuuluu luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden kaupan pitämisen valvonta vähittäismyynnissä sekä tehtävä valvoa maataloustuotteiden käsittelyä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla, eli maatilalla harjoitettua omien maataloustuotteiden vähäistä käsittelyä, kuten esimerkiksi jauhojen, ryynien ja hiutaleiden valmistusta tai juuresten kuorimista, pilkkomista ja pakkaamista. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii tietyissä tehtävissä EU:n lainsäädännössä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena Eviran sijaan.

Kasvinterveyden ja taimiaineistojen valvonta

Kasvinterveyslaisissa (702/2003) ja taimiaineistolaisissa (1205/1994) määritellyt ELY-keskusten tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnille. Tehtäviä on lähtökohtaisesti kaikissa ELY-keskuksissa. ELY-keskukset valvovat Eviran apuna näiden lakien noudattamista. Kasvinterveyslain ja taimiaineistolain vaatimuksia tarkastetaan usein samalla tarkastuskerralla. Myös kasvinterveyslaisissa mukana oleva biologisten torjuntaeliöiden ja pölyttäjien tuotevalvonta voidaan yhdistää kasvinterveystarkastuksiin. Kukin ELY-keskus voi tällä hetkellä itse yhdistellä näitä valvontoja muihin tehtäviin kuten tukivalvontoihin tai toisiin kasvintuotannon tarkastuksiin parhaaksi katsomallaan tavalla. Tarkastusmäärät per tarkastustyyppi tulevat Eviran tekemästä valvontasuunnitelmasta.

Kasvinterveyslain perusteella valvotaan kasvien ja kasvituotteiden, joiden mukana kasvintuhooja voi levitä, tuotantoa, varastointia, markkinointia, maahantuontia ja maastavientiä sekä biologiseen torjuntaan käytettävien makroeliöiden markkinointia, käyttöä ja maahantuontia. Taimiaineistolain perusteella valvotaan puutarhakasvien taimiaineiston tuotantoa, maahantuontia ja markkinointia. Kasvinterveyslain tavoitteena on estää uusien vaarallisten kasvintuhoojien asettuminen maahan ja toissijaisesti niiden leviämisen estäminen. Taimiaineistolain tavoitteena on myös kasvintuhoojien leviämisen estäminen sekä markkinoilla olevan taimiaineiston käyttötarkoitukseen sopivien laatuvaatimusten asettaminen.

ELY-keskusten tehtävänä on toimijoiden rekisteröiminen kasvinsuojelu- tai taimiaineistorekisteriin sekä rekisteriin tehtävät muutokset, kasvipassin käyttöoikeuden antaminen, kasvinterveyslain mukaisten kasvintuhoojailmoitusten vastaanottaminen ja siitä ilmoittaminen Eviralle, kasvinterveyslain mukaisia kasvintuhoojaesiintymiä koskevien torjuntapäätösten tekeminen ja vähäiset toimenpiteet, kiinteistön käyttörajoituksista tietojen antaminen, kasvinterveyslain ja taimiaineistolain vaatimusten valvonta Eviran apuna, taimiaineiston markkinointi- tai maahantulokiellot, kielletyn taimiaineiston määrääminen vietäväksi maasta tai hävitettäväksi, väliaikainen kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto ja saattaa tämä kielto viivytyksettä Eviran ratkaistavaksi, huomautus, taimiaineistorekisteristä poistaminen jos toiminnan virheellisyyksiä ei ole korjattu, teettämishakemus ja teettämisestä koskevan päätös, vastaanottaa kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi tehtävä hakemus ja antaa lausunto hakemuksesta sekä toimittaa hakemus Eviralle.

Kasvinsuojeluainevalvonta

Kasvinsuojeluaineiden asianmukaisesta ja kestävästä käytöstä ja niiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämisestä säädetään kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011).

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes käyttää kasvinsuojeluaineista annetun lain ja EU:n kasvinsuojeluaineasetuksen (EY) N:o 1107/2009 noudattamisen valvonnassa apunaan ELY-keskuksia. Kyseessä on lainsäädännön noudattamisen valvontaa koskeva avustava valvonta-tehtävä ja kasvinsuojeluaineen lentolevityksen valvontatehtävä.

Tukes ohjaa ELY-keskusten suorittamaa kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa kasvinsuojeluaineiden käyttöpaikoilla, esimerkiksi maataloilla, puutarhoilla tai viheralueilla sekä kasvinsuojeluaineiden kaupan valvontaa. Kasvinsuojeluainevalvontaa tehdään budjettirahoituksella. ELY-keskuksen tehtävät siirtyisivät maakunnalle.

Siemen- ja hukkakauravalvonta

Hukkakauran torjunnasta annettu laki (185/2002) kieltää hukkakauran saastuttamien tuotteiden markkinoinnin ja luovutuksen. Laissa velvoitetaan edelleen myös hukkakauran aktiiviseen torjuntaan. Vastuu lain mukaisesta valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä on Eviralla, joka käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä valtuuttamiaan tarkastajia. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävänä on suorittaa tilalla hukkakauran esiintymistä koskeva katselmus ja laadittava tarvittaessa hukkakauran torjuntasuunnitelma. Torjuntasuunnitelman laatiminen on siirrettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle,

jos siihen on erityinen syy tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella. Lisäksi kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee pitää rekisteriä alueista, joilla esiintyy hukkakauraa. Hukkakauravalvonnalla on yhteys maataloustukien valvontaan.

Siemenkauppalain (728/2000) lähtökohtana on, että markkinoita saadaan pääsääntöisesti vain sertifioitua kylvösiementä, jonka aitous ja laatu on viranomaisten varmentamaa. Sertifiointivaatimuksesta voidaan poiketa ainoastaan laissa nimenomaisesti säädetyissä tapauksissa. Päävastuullisena valvonta- ja sertifiointiviranomaisena toimii Evira, joka voi käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomainen voi päättää väliaikaisesta markkinointikiellosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kunnan tehtävät siirtyisivät maakunnille.

Lannoitevalvonta

Lannoitevalmistella edistetään maa- ja metsätalouden sekä puutarhatalouden toimintaedellytyksiä. Ne parantavat kasvien kasvua sekä sadon laatua ja määrää. Päävastuullisena lannoitevalvontaviranomaisena toimii lannoitevalmistelaisissa (539/2006) Evira. Evira voi käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä valtuuttamia tarkastajia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää lannoitevalmiste-erää koskevasta väliaikaisesta markkinointikiellosta sekä teettämishasta ja teettämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät siirtyisivät maakunnille.

Eläinjalostus

Eläinjalostuksesta säädetään eläinjalostustoiminnasta annetussa laissa (319/2014). Laki sisältää säännökset muun muassa kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä sekä jalostukseen käytettäviin eläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvistä asiakirjoista sekä niiden tuonnista. Eläinjalostustoiminnasta annetun lain mukaan Evira valvoo kantakirjaa pitävän yhteisön toimintaa laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Eviran lisäksi Tulli. Elintarvike- ja eläinlääkintävirasto voi käyttää valvonnassa apunaan aluehallintovirastoa. Uudistuksen jälkeen Eviran oikeudesta käyttää valvonnassa apunaan toista viranomaista luovuttaisiin.

2.3.4 Kalatalous ja vesitalous

Kalatalouden ja vesitalouden tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa yhteensä 243 henkilötyövuotta, joista 196 on palkattu toimintamäärärahoihin ja 47 henkilötyövuotta erillismäärärahoihin. Edellä mainituista henkilöistä kalataloustehtävissä on 51 henkilötyövuotta toimintamenovarjoilla palkattuna ja 2 henkilötyövuotta erillismäärärahoihin.

Kalatalous

Kalataloustehtäviä ovat kalastuksen järjestäminen ja kalakantojen hoito, kalatalousvelvoitteet ja yleisen kalatalousedun valvonta, kalatalouden edistäminen, kalatalouden elinkeinojen edistäminen ja rahoittaminen Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta sekä EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonta. Tehtävät siirrettäisiin maakunnille, joiden tulisi järjestää niiden hoito yhteistoiminnassa tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

Kalavarojen hoitoon ja vapaa-ajan kalastukseen sekä kalatalousmatkailuun ja muihin palveluihin liittyvät tehtävät perustuvat kalastuslakiin (379/2015), vesilakiin (587/2011), Norjan ja Ruotsin kanssa solmittuihin kalastussopimuksiin sekä lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004). Elinkeinokalatalouden tehtävät perustuvat EU-lainsäädäntöön, jota sovelletaan suoraan kalatalouden elinkeinoihin, sekä seuraaviin säädöksiin: laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta (1048/2016), laki Euroo-

HE 14/2018 vp

pan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta (1093/2014), laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta (998/2012), laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004), laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta (1188/2014), valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista Pohjanlahdella ja Simonjoessa (190/2008), laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelysalusten rekisteröinnistä (690/2010), kalastuslaki (379/2015) ja elintarvikelaki (23/2006).

Kalataloustehtävät on keskitetty Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon ja Lapin ELY-keskuksille. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle kuuluu valtakunnallisena keskittämistehtävänä kalastusvakuutustukijärjestelmän hoito, yhteisen kalastuspolitiikan säännösten noudattamisen valvonta sekä Euroopan meri - ja kalatalousrahaston (EMKR) mukaisten avustusten myöntämisen koordinointi ja rahaston tietyt muut toimeenpanotehtävät. EMKR -tukien myöntämiseen liittyvät tehtävät on myös keskitetty kolmelle ELY -keskukselle. Saimaannorpan suojeiluun liittyvät kalataloustehtävät on keskitetty Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

ELY-keskusten kalataloustehtäviin liittyvistä suoritteista on peritty maksuperusteasetuksen mukaiset maksut.

Vesitalous

Vesitalouden tehtäviä ovat vesistöjen säännöstelyjen ja tulva- ja kuivuusriskien hallinnan asiantuntijapalvelut, ohjaus sekä hydrologisen tiedon tuottaminen, patoturvallisuuden valvonta ja asiantuntijatehtävät, vesihuollon järjestämisen ja kehittämisen valvontatehtävät ja asiantuntijapalvelut, peruskuivatukseen ja ojitukseen liittyvät asiantuntijapalvelut, ohjaus ja toiminnan kehittäminen, rakennettujen vesistöjen hoidon ja kunnostuksen asiantuntijapalvelut, ohjaus ja edistäminen, Ruotsin ja Venäjän kanssa tehtyjen rajavesistöjä koskevien valtiosopimusten mukaiset toimeenpanotehtävät sekä oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvan vesilain mukaiset maakunnille osoitettavat tehtävät. Nämä tehtävät siirrettäisiin maakunnille lukuun ottamatta vesilain mukaisia valvontatehtäviä. Maakunnat hoitaisivat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvat ELY-keskusten nykyisin hoitamat kalatalouteen, ojitustoimitukseen, uiton päättymisen jälkitoimiin, säännöstelyn kehittämiseen, vaarantorjuntatoimiin ja jäätistä aiheutuvien vahinkojen torjuntaan liittyvät tehtävät.

Vesitalouteen sisältyvät myös valtion vesistö rakenteiden omistajan sekä valtiolle kuuluvien vesilain mukaisten lupien haltijan tehtävät.

Vesitaloustehtävät perustuvat seuraaviin säädöksiin: laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) ja valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010), patoturvallisuuslaki (494/2009) ja valtioneuvoston asetus patoturvallisuudesta (319/2010), vesihuoltolaki (119/2001), laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta (947/1997) ja asetus peruskuivatustoiminnan tukemisesta (530/1998), laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta (722/2010), laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta (1331/1991), valtioneuvoston asetus vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015) sekä vesilaki.

Vesitaloustehtäviä hoidetaan ELY-keskusten Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueilla vesistöalueittaisessa yhteistyössä. Useita vesitaloustehtävien erityisasiantuntijuutta vaativia osatehtäviä on keskitetty valtakunnallisesti. Vesistö rakenne- ja -laiteomaisuuden hallinta, kunnossapito ja perusparannustehtävät on keskitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ELY-keskuksia vesitaloustehtävissä valtion talousarviossa asetettavien vaikuttavuustavoitteiden, tulohajauksen, resurssihajauksen, informaatio-ohjauksen sekä muun vuorovaikutuksen keinoin.

HE 14/2018 vp

Vesitaloustehtävien hoitoon tarvittavat henkilöstövoimavarat rahoitetaan työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan budjetoiduista ELY-keskusten toimintamäärärahoista. Lisäksi vesistö rakenteiden hallintaan liittyviin tehtäviin suunnataan maa- ja metsätalousministeriön pääluokan luonnonvaratalouden politiikkasektorin erillismäärärahoja vuosittain noin 8 milj. euroa sekä vesistö kunnostus ja tulvasuojeluhankkeiden tukemiseen noin 4 milj. euroa.

ELY-keskusten patoturvallisuusviranomaisen tehtäviin liittyvistä suoritteista on peritty maksuperusteasetuksen mukaiset maksut.

Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta maksettaviin tukiin liittyvät tehtävät

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston mukaisia tukia myönnetään Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdenmetyt meripolitiikan täytäntöön panemiseksi. Tukien ja niiden hallinnoinnin pohjana on yksityiskohtainen Euroopan unionin lainsäädäntö sisältäen muun muassa vaatimuksia tehtävien eriyttämisestä ja organisoinnista.

Kansallisesti tehtävän pohjana on laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan euroopalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta (1093/2014).

Maa- ja metsätalousministeriö on EU-lainsäädännössä edellytetty toimintaohjelman hallintoviranomainen, todentamisviranomaisen ja tarkastusviranomaisen. Tukia myöntäviä hallintoviranomaisen välittäviä toimielimiä ovat Varsinais-Suomen, Lapin ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaa eräiden tukien myöntämisestä ja eräistä koordinaatiotehtävistä, kuten ohjeiden ja lomakkeiden valmistelusta sekä tietojärjestelmän kehittämisen ohjaamisesta, koko Manner-Suomessa. Tukien myöntämiseen liittyvät ELY-keskusten tehtävät siirrettäisiin maakunnille. Tuet myönnetään toimintaohjelman seurantakomitean vahvistamien valintaperusteiden mukaisesti. KEHA-keskus toimii tukien maksamisesta ja takaisinperinnästä vastaavana välittävänä toimielimenä koko Manner-Suomen alueella. Ahvenanmaan maakunnan hallitus vastaa välittävän elimen tehtävistä Ahvenanmaan maakunnassa.

Toimintaohjelman hallintoviranomaisena toimiva maa- ja metsätalousministeriö vastaa muille tahoille siirretyistä tehtävistä, kuten tukien myöntämisestä, maksamisesta ja takaisinperinnöistä sekä hallinnollisista tarkastuksista, ja on velvollinen ohjaamaan ja ohjeistamaan näiden tahojen toimintaa.

Maa- ja metsätalousministeriön sisäinen tarkastus toimii toimintaohjelman tarkastusviranomaisena. Sen on laadittava tarkastusstrategia ja järjestettävä tarkastuksia, jotka koskevat toimintaohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmän asianmukaista toimintaa sekä tukea saaneita hankkeita. Tarkastusviranomaisen tekee itse järjestelmätarkastukset; Maaseutuvirasto tekee hanketarkastukset. Lisäksi Euroopan komissio tekee jäsenvaltioihin tarkastuksia. Tarkastusviranomaisen on toimitettava Euroopan komissiolle vuosittain tarkastuskertomus.

2.3.5 Aluekehittämisviranomaisen eräät tehtävät

Alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 4 §:n mukaan alueiden kehittämisen tavoitteena on: 1) vahvistaa alueiden tasapainoista kehitymistä sekä kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä; 2) vahvistaa ja monipuolistaa kestäväällä tavalla alueiden elinkeinorakennetta sekä edistää taloudellista tasapainoa; 3) edistää kestävää työllisyyttä sekä väestön osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta; 4) vähentää alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja ja kannustaa käytettävissä olevien voimavarojen täysimääräiseen käyttöön kestäväällä tavalla; 5) parantaa alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistää niiden kulttuuria; 6) parantaa elinympäristön laatua ja kestävää alue- ja yhdyskuntarakennetta.

HE 14/2018 vp

Vastuu alueiden kehittämisestä on lain 5 §:n mukaan kunnilla ja valtiolla. Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta kussakin maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena. ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla niille säädettyjä tai erikseen määrättyjä valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä toimialueellaan.

Valtioneuvosto päättää lain 6 §:n mukaan hallituskaudella toteutettavista valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä (aluekehittämispäätös). Alueiden kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelevät hallinnonalaansa varten alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet osana valtioneuvoston päätöstä. Painopisteiden tarkentamiseksi ja toteuttamiseksi voidaan laatia useampia kuin yhtä hallinnonalaan koskevia erityisohjelmia. Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 25 §:ssä tarkoitettu maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava sekä maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittava maakuntaohjelma. Maakuntakaavasta säädetään erikseen. Lisäksi laaditaan Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmia. Suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista voidaan rahoittaa valtion talousarvion rajoissa.

Maakunnille kuuluvat aluekehittämisviranomaisen tehtävät ehdotetaan pääosin siirrettäviksi maakunnille muilla hallituksen esityksillä. Tähän hallituksen esitykseen sisältyvät seuraavat maakunnille kuuluvat aluekehittämisviranomaisen tehtävät.

Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) tarkoituksena on valtion ja kuntien toimin pyrkiä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin sekä suojata saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta.

Lain ympäristönhoitoavustuksia koskevan 12 §:n nojalla voidaan myöntää avustusta toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Avustusta voidaan myöntää valtioneuvoston saaristokunnaksi määräämälle kunnalle tai kuntalaisia tarkoitettulle tällaisen kunnan jäsenelle toimenpiteisiin. Avustusta voidaan myöntää edellä mainittuihin toimenpiteisiin myös yhdistykselle tai säätiölle, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun tai ympäristönhoidon edistäminen.

Saariston kehittämistä koskevan ympäristönhoitoavustuksen myöntää hakemuksesta ELY-keskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan avustuksen käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt ELY-keskusten toimitettua sille yhteenvedot hakemuksista.

ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain mukaiset tehtävät. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa ELY-keskusten lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Alueiden kehittämiseen liittyvät myös ulkorajayhteistyöhön liittyvien toimintaohjelmien hallinnointi, josta säädetään ulkorajan ylittävästä yhteistyöstä annetussa laissa (657/2015).

2.3.6 Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittaminen perustuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n ohella alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 17 §:ään, jonka 1 momentin 4 kohdan mukaan maakunnan liiton tehtävänä on vastata alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua. ELY-keskus vastaa alueensa lyhyen aikavälin työvoima- ja koulutustarpeen ennakoinnista ja

analysoi koulutuksen ja työmarkkinoiden tarpeen kohtaantoa lähinnä liittyen työvoimakoulutuksen hankintaa. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:ssä todetaan, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston tulee ennen korkeakoulututkintoon johtavien opintojen hankintapäätöstä pyytää asiasta lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Edellä mainittuja koulutuksen ja osaamisen toimia toteutetaan ELY-keskuksissa ja maakunnan liitoissa rakennerahastotoimin alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtäviä on hoidettu ELY-keskuksissa toimintamenovaroin. Tehtävät ovat olleet osana tulossopimusohjausta.

2.3.7 Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus

Maakuntakaavoitus ja maakunnan suunnittelu on osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, josta säädetään maankäyttö ja rakennuslain 4 luvussa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakuntien liittojen tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Lain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueidenkäytön yhteen soveltamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä.

Maakuntakaavan laatimisessa noudatettavasta kaavoitusmenettelystä ja vuorovaikutuksesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 8 luvussa. Maankäyttö ja rakennuslain 31 §:n mukaan maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa tai asemakaavaa tai alueidenkäytön muiden toimenpiteiden järjestämiselle.

Kesäkuussa 2016 oli voimassa yhteensä 64 maakuntakaavaa. Näistä osa on ns. kokonaismaakuntakaavoja, osa tiettyä maankäyttömuotoa koskevia vaihekaavoja ja osa maakunnan tiettyä osaa koskevia osa-aluekaavoja. Voimassa olevat maakuntakaavat kattavat maan koko pinta-alan. Samana ajankohtana maakuntien liitoissa oli vireillä 21 maakuntakaavan laatiminen.

Maakuntakaavoituksen käytettävien voimavarojen määrää on selvitetty kattavasti vuonna 2013. Tällöin arvioitiin, että maakuntien liittojen henkilöstövoimavaroista kohdennettiin maakuntakaavoituksen tehtäviin 96 henkilöä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 17 §:n mukaan ympäristöministeriön tehtävänä on alueidenkäytön suunnittelun yleinen kehittäminen ja ohjaus, joka koskee myös maakuntakaavoitusta. Ympäristöministeriön tehtäviin kuulunut maakuntakaavoituksen valvonta poistettiin maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella, joka tuli voimaan 1.2.2016.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään myös maakuntasuunnitelmasta, jossa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys. Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei ole maakuntasuunnitelman sisältöä tai laatimista koskevia tarkempia säännöksiä. Maakuntasuunnitelma laaditaan tai sitä tarkistetaan valtuustokausittain. Nykytilanteessa maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntasuunnitelma ja alueiden kehittämisestä annetun lain mukainen maakuntaohjelma kootaan

HE 14/2018 vp

useimmissa maantien liitoissa maakuntastrategiaksi, joka sisältää maakuntasuunnitelmaa vastaavan pitkän aikavälin tavoitteita koskevan osan sekä maakuntaohjelmaa vastaavan lyhyen aikavälin toimenpideoosan.

2.3.8 Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistämisen tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa yhteensä 102 htv.

Maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:n mukaan kunnan on huolehdittava alueidenkäytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta. ELY-keskusten tehtävänä on maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan edistää kunnan alueidenkäytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. ELY-keskusten on myös valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

ELY-keskusten keskeisiä toimintamuotoja kuntien alueidenkäytön suunnittelun edistämiseksi ovat kehittämisseskustelut ja viranomaisneuvottelut, joista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa erikseen. Lisäksi ELY-keskus voi antaa kunnalle muuta asiantuntija-apua ja neuvontaa, antaa lausunnon kaavaa ja rakennusjärjestystä koskevasta ehdotuksesta, osallistua muihin kaavaneuvotteluihin kuin lakisääteisiin viranomaisneuvotteluihin sekä järjestää kuntien edustajille ja muille sidosryhmille koulutustilaisuuksia.

ELY-keskusten valvontatehtävä on luonteeltaan kuntien kaavoitus- ja rakennustoimen hoitoon kohdistuvaa laillisuusvalvontaa. Valvontatehtävä kohdistuu vain vaikutuksiltaan valtakunnallisiin ja merkittäviin maakunnallisiin asioihin. Valvontatehtävää toteutetaan seuraamalla kuntien päätöksiä ja tuomalla mahdolliset epäkohdat esiin ennakolta tehtävässä yhteistyössä. Tarvittaessa ELY-keskukset toteuttavat valvontatehtävänsä valittamalla kunnan päätöksistä.

ELY-keskusten ja kunnan välisistä yleis- ja asemakaavoja koskevista viranomaisneuvotteluista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:ssä. Valmisteltaessa yleis- tai asemakaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä ELY-keskukseen. ELY-keskuksen ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Viranomaisneuvottelujen lisäksi ELY-keskusten ja kuntien välillä pidetään myös muita neuvotteluja, esimerkiksi työneuvotteluja ja kuukausikokouksia.

ELY-keskuksilla on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan toimialaansa kuuluvissa asioissa valitusoikeus kuntien kaavapäätöksistä, rakennusjärjestyksistä, poikkeamispäätöksistä ja suunnittelutarveratkaisuista. Lisäksi ELY-keskuksilla on valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä silloin, kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä.

2.3.9 Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito

Luonnonsuojelutehtäviin on ELY-keskuksissa käytetty seurantatietojen mukaan noin 88,7 htv. Uudistuksessa käytettävät voimavarat jakaantuvat tasan maakunnan ja Valtion lupa- ja valvontaviraston kesken.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämisen tehtävät kuuluvat ELY-keskusten toimialaan ELY-keskuksista annetun lain 3 §:n 9 kohdan sekä luonnonsuojelulain 6 §:n nojalla.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämisen tehtäviä ovat etenkin vapaaehtoisuuteen perustuvien luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävät tehtävät, muun muassa metsien

monimuotoisuutta turvaavan METSO-ohjelman toteuttaminen. Tehtäviin sisältyy korvaus- ja maanhankintaneuvotteluja maanomistajien kanssa sekä asiaan liittyvää viestintää, neuvontaa ja maanomistajien yhteistoiminnan edistämistä sekä luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävää hanketoimintaa. Lisäksi ELY-keskukset neuvottelevat luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 – verkoston ja kaavojen suojeluvarausten toteuttamisesta maanomistajien kanssa. ELY-keskuksen tehtävänä on yksityiselle kuuluvalla luonnonsuojelualueella myös luonnonsuojelualan rajojen merkitseminen tarvittaessa.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämisen tehtäviin kuuluu luonnon monimuotoisuutta koskevaa yleistä viestintää, neuvontaa ja tietoisuuden lisäämistä.

ELY-keskukset edistävät eliölaajien ja luontotyyppien suojelua neuvonnalla, jakamalla tietoa, auttamalla vaihtoehtojen selvittämisessä sekä yhteistyöllä maankäytön ja muun ympäristönkäytön toimijoiden kanssa. ELY-keskukset tuottavat tietoaineistoja luontotyyppien ja lajien suojelun seurantaan varten ja osallistuvat luontotyyppien ja lajien suojeluun laatimalla niitä koskevia hoitosuunnitelmia sekä järjestämällä käytännön hoitotoimia. ELY-keskukset tukevat rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyssä maanomistajia ja maatalousyrittäjiä neuvonnalla ja selvityksillä.

ELY-keskukset antavat neuvontaa perinnebiotooppien inventoinneista ja hoidosta sekä osallistuvat maatalouden ympäristökorvaushakemuksia koskevaan asiantuntijayhteistyöhön. Maisema-alueiden valmisteluun liittyy myös osallistamista, neuvontaa ja viestintää.

Ympäristökasvatuksen valtakunnalliset koordinointi- ja asiantuntijatehtävät hoidetaan nykyisin keskitetysti Keski-Suomen ELY-keskuksessa.

Kulttuuriympäristön hoito kuuluu ELY-keskusten toimialaan ELY-keskuksista annetun lain 3 §:n 9 kohdan nojalla. Toimiala liittyy läheisesti etenkin samassa lainkohdassa mainittuihin alueiden käyttöön ja rakentamisen ohjaukseen. Myös maakunnan liittojen tehtäviin sisältyy kulttuuriympäristön hoidon edistämistä. Valtakunnallinen kulttuuriympäristön asiantuntijatehtävä on Museovirastolla, alueellisesti asiantuntijoina toimivat maakuntamuseot.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyihin ELY-keskusten tehtäviin sisältyy alueidenkäyttöraatkaisujen arviointia kulttuuriympäristön kannalta. Maakunnan liittojen laatimissa maakunta-kaavoissa on erityisesti huomioitava maiseman ja kulttuuriperinnön vaaliminen. Rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin (498/2010) ja maankäyttö- ja rakennusasetukseen (895/1999) perustuen ELY-keskusten tehtävänä on edistää ja ohjata rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannan järjestämistä toimialueellaan sekä osaltaan huolehtia tarpeellisen seurannan järjestämisestä. Maakunnan liittojen tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan.

ELY-keskukset ja maakunnan liitot edistävät kulttuuriympäristön hoitoa osallistumalla hankkeiden rahoitukseen ja hallintoihin. Hankkeet ovat esimerkiksi rakennus- tai maisemainventointeja, rakennusten korjausta sekä maisemanhoitoa. ELY-keskukset myöntävät erityisesti rakennusperinnön hoitoon tarkoitettuja valtionavustuksia yksityisille omistajille ja yhteisöille. Avustukset perustuvat rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin ja valtion talousarvioon (momentti 35.20.64). Avustustoimintaan liittyy korjausneuvonta, jota hoidetaan monilla alueilla yhteistyössä maakuntamuseon kanssa. Tämän lisäksi kulttuuriympäristön hoitoa tuetaan Euroopan unionin ohjelmien puitteissa ja rakennerahastoista myönnettävällä rahoituksella.

Kulttuuriympäristöt huomioidaan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin perustuvissa maakuntaohjelmissa, ja maakunnissa on myös erillisiä kulttuuriympäristöohjelmia. ELY-keskukset osallistuvat myös kunnallisten kulttuuriympäristöohjelmien laatimiseen. Lähes koko maan kattavasti toimii maakunnallisia kulttuuriympäris-

tön yhteistyöryhmiä, joiden koordinoitavasta ELY-keskukset jakavat maakunnan liittojen ja maakuntamuseoiden kanssa.

Kulttuuriympäristön hoitoon liittyvät tehtävät hoidetaan pääosin kunkin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualueella. Satakunnan ELY-keskuksen aluetta koskevat kulttuuriympäristöasiat hoidetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ja Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetta koskevat kulttuuriympäristöasiat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Rakennusperinnön hoitoavustusten maksatus- ja maksatuksen valvontatehtäviä on vuodesta 2015 lähtien hoitanut ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteinen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus). Lisäksi ELY-keskusten alueidenkäytön, rakentamisen ohjauksen ja luonnon monimuotoisuuden suojelun tehtävistä sekä maakunnan liittojen tehtävistä osa edellyttää kulttuuriympäristöasiantuntemusta.

Luonnon- ja maisemansuojeluun sekä alueidenkäyttöön ja rakennusperintöön liittyvissä asioissa ohjaava ja valvova viranomainen on ympäristöministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa museolaitosta ja kulttuuriperintöä koskevista asioista.

2.3.10 Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu ELY-keskukselle toimialueellaan ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos sekä Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos hallinnassaan olevilla alueilla.

ELY-keskus voi myöntää hakemuksesta henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut luvan poiketa maastoliikennelain edellyttämästä maanomistajan tai haltijan luvasta liikkua tai pysäköidä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastossa maatalueella (4 §) sekä ELY-keskuksen asettamasta moottorikäyttöisten ajoneuvojen käytön alueellisesta kiellosta ja rajoituksesta luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinoille, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle taikka yksityiselle edulle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi (8 §).

Maastoliikennelain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriön vastuulle.

2.3.11 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät

Kysymys on pelastusviranomaisille vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) säädettyistä tehtävistä. Lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää yleistä turvallisuutta.

Pelastusviranomaisten valvontatehtävästä säädetään kemikaaliturvallisuuslain 115 §:ssä. Pelastusviranomaiset valvovat kemikaaliturvallisuuslain noudattamista, kun on kysymys 1) vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tai säilytyksestä, jollei toiminta ole osa lain 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnallista kokonaisuutta, jolloin sen valvonta kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes), 2) yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilotulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien muiden pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä tai niiden luovutuksesta yksityiseen kulutukseen sekä 3) räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena 81 §:ssä mainituissa tilaisuuksissa. Pelastusviranomainen (pelastuslaissa tarkoitettu alueen pelastustoimen pelastusviranomainen) valvoo kemikaalien käsittelyä, varastointia ja säilyttämistä, niihin liittyviä ilmoitus- ja hallintomenettelyjä sekä valvontaa silloin, kun kemikaalien määrät ovat vähäisiä. Tukesin valvontakohderekisterin mukaan ilmoituksenvaraisia kohteita on tällä hetkellä noin 6300 kpl. Sen

HE 14/2018 vp

lisäksi valvontaan kuuluu myös ns. ei-ilmoituksenvaraiset kemikaalikohteet. Lisäksi pelastusviranomaisen hoitaa kemikaaliturvallisuuslain nojalla räjähteisiin liittyviä tehtäviä, valmistee päätökset iletulitteiden käytöstä, valmistee päätökset ilmoituksista räjähteiden tai vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena, käsittelee ilmoitukset yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen iletulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien muiden pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä.

Kemikaaliturvallisuuslain valvonnassa pelastusviranomaisen toimintaa ohjeistaa ja yhtenäistää Tukes kemikaaliturvallisuuslain 116 §:n mukaisesti.

Kemikaaliturvallisuuslain 131 §:ssä säädetään kemikaaliturvallisuuslain mukaisista maksuista. Voimassa olevan kemikaaliturvallisuuslain 131 §:n 2 momentin mukaan pelastusviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin alueen pelastustoimi noudattaen valtion maksuperustelaisissa säädettyjä periaatteita.

2.3.12 Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät

Tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa yhteensä 2 henkilötyövuotta.

Liikuntaneuvosto

Liikuntalain (390/2015) 7 §:n ja alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 17 §:ssä mukaan aluehallintovirastojen asiantuntijaeliminä toimivat alueelliset liikuntaneuvostot asettaa maakunnan liitto. Jos aluehallintoviraston toimialueella on useampi maakunnan liitto, niin liitot asettavat liikuntaneuvoston yhdessä. Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella liikunnan edistämisestä (550/2015). Alueellisen liikuntaneuvoston toimintamenot maksetaan opetus- ja kulttuuriministeriön aluehallintovirastolle osoittamasta määrärahasta.

Ulkoilureittitehtävät

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se ELY-keskus, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta. Suunnitelman on pantava nähtäväksi yleistiedoksiantona ja lisäksi, jos hankaluudetta mahdollista, siitä on erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti kulkisi.

Ulkoilureitin siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian ELY-keskuksen ratkaistavaksi.

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi ELY-keskus siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan. Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

ELY-keskus voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää ELY-keskus, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

HE 14/2018 vp

2.3.13 Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötoiden toteuttamisesta

Tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa yhteensä 14,7 henkilötyövuotta. Vesitalouden tehtävät, joihin vesihuoltotehtävät, vesivarojen käyttö ja hoito, tulvariskien hallinta sekä vesihuolto- ja vesistötyöt ovat, on käsitelty perustelujen kohdassa 2.3.4.2. Vesihuollon tehtäviä on vuonna 2015 hoidettu ELY-keskuksissa yhteensä 24,4 henkilötyövuoden voimavaroin ja vesistötehtäviä 166 henkilötyövuoden voimavaroin, joista 44 henkilötyövuotta on palkattu erillismäärärahoihin.

Edellä kohdassa 2.3.4 käsiteltyjen kalatalouden ja vesitalouden tehtävien lisäksi ELY-keskuksille kuuluvia luonnonvaratalouden tehtäviä ovat vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) mukaiset tehtävät sekä Kansallisen ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelman 2022 toimeenpano.

Lisäksi tehtävänä on ympäristötoiden toteuttamisesta huolehtiminen. Nämä tehtävät siirrettiin maakunnille.

2.3.14 Vesien- ja merensuojelu, vesien- ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu

Vesien- ja merenhoito

Tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa yhteensä 90,2 henkilötyövuotta.

Vesienhoidon ja merenhoidon kansallinen sääntely perustuu EU:n direktiiveihin, joista keskeisiä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan puitteista (*vesipuitteidirektiivi*), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/56/EY) yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (*meristrategiadirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2006/118/EY) pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta (*pohjavesidirektiivi*), jota on muutettu Komission direktiivillä (2014/80/EU).

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tilaa, ettei pintavesien ja pohjavesien tai Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelu perustuu vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (1299/2004) ja sen nojalla annettuihin valtioneuvoston asetuksiin. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ja seuraavat toimialoillaan lain täytäntöönpanoa. Merenhoitosuunnitelman laatimiseen osallistuu lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö. Vesienhoitoon liittyvän kansainvälisen yhteistyön järjestämisestä määrätään Suomen ja Ruotsin välillä tehdyllä rajajokisopimuksella (SopS 91/2010) ja Norjan kanssa tehdyllä sopimuksella suomalais-norjalaisesta vesienhoitoalueesta (SopS 50/2014). Kansainvälisestä yhteistyöstä määrätään myös Suomen Tasavallan ja Sosialistisen Neuvostotasavaltain Liiton välisellä rajavesistöjä koskevalla sopimuksella (SopS 25–26/2010).

ELY-keskusten tehtävistä vesienhoidossa ja merenhoidossa säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 5 §:ssä. Kullakin vesienhoitoalueella ELY-keskuksen tehtäviin kuuluu laatia selvitys vesien ominaispiirteistä, selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. ELY-keskuksen tulee myös kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettävistä alueista, jotka ovat Euroopan unionin lainsäädännön mukaan suojeltavia sekä tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista. ELY-keskuksen tulee lisäksi valmistella vesien tilan luokittelu, järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma, valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma sekä hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

Vesienhoitoalueita on seitsemän ja ne on muodostettu luonnonmaantieteellisin perustein vesistöalueista. Viisi yhteensovittavaa ELY-keskusta kokoa suunnittelussa tuotetut ja kootut tiedot vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmiksi. Yhteensovittavista ELY-keskuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella, jonka mukaan niitä ovat Etelä-Savon ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Lapin ELY-keskus. Valtioneuvoston asetuksen mukaan Lapin ELY-keskus on yhteensovittava ELY-keskus Ruotsin ja Norjan kanssa muodostetuilla kansainvälisillä vesienhoitoalueilla.

Ympäristöministeriö laatii yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle. ELY-keskuksen tehtäviin kuuluu omalla toimialueellaan osallistua meriympäristön tilanarvioinnin laatimiseen, tehdä tarvittavia selvityksiä meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi ja ympäristötavoitteiden sekä niihin liittyvien indikaattoreiden asettamiseksi sekä valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmia. ELY-keskus osallistuu myös omalla toimialueellaan muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävään merenhoidon suunnittelun yhteistyöhön, josta vastaa ympäristöministeriö. ELY-keskuksen tehtävänä on lisäksi osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen, järjestää seuranta rannikkovesille ja hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi. Rannikkoalueiden ELY-keskuksista Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii merenhoidon suunnittelua ja toimeenpanoa ELY-keskusten kesken ja ympäristöministeriön sekä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa yhteensovittavana viranomaisena.

ELY-keskuksen tehtäviin kuuluu myös määrittää pohjavesialueiden rajat ja luokitella pohjavesialueet vedenhankinta- ja suojelutarpeen perusteella. Lisäksi ELY-keskus laatii selvityksen pohjavesien ominaispiirteistä, selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä nimeää pohjavesialueet, joista otetaan vettä talousveden valmistukseen. ELY-keskus luokittelee pohjavedet myös kemiallisen ja määrällisen tilan perusteella hyvään tai huonoon tilaan sen mukaan kumpi tila-arvioista on huonompi. ELY-keskuksen tulee järjestää pohjavesien määrällisen ja kemiallisen tilan seuranta ja sovittaa seurantaohjelmat yhteen vesienhoitoalueella. ELY-keskuksen tulee esittää riittävät toimenpiteet pohjavesien tilatavoitteen saavuttamiseksi ja hyvän tilan ylläpitämiseksi toimenpideohjelmassa.

Kyrönjoen erityissuojelusta annettuun lakiin (1139/1991) perustuen valtion tehtäviä hoitaa keskitetysti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. ELY-keskuksen tehtävänä on huolehtia Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattamisesta sekä vastata tulvasuojelun edellyttämien pumppaamoiden hoidosta ja valvonnasta sekä niiden tarvitseman sähköenergian hankinnasta.

Merialuesuunnittelu

Merialuesuunnittelu on Suomessa uusi tehtävä. Sitä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset tulivat voimaan 1.10.2016. Säännöksillä pannaan täytäntöön merten aluesuunnittelun puitteista annettu Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiivi (2014/89/EU). Merialuesuunnitelma on aluevedet ja talousvyöhykkeen kattava laaja-alainen ja yleispiirteinen alueellinen suunnitelma, jolla sovitetaan yhteen meren erilaisia käyttötarpeita koskien erityisesti energia-alaa, kalastusta, meriliikennettä sekä ympäristön ja luonnonsuojelua. Merialuesuunnitelmissa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti merialueen käyttöä, tulevia käyttötarpeita sekä ympäristön ja luonnonsuojelun tarpeita.

Merialuesuunnitelmien laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Ympäristöministeriö vastaa merialuesuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja ohjauksesta.

2.3.15 Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen

Elinkeino-, liikenne-, ja - ympäristökeskuksista annetun lain perusteella ELY-keskusten tehtävänä on tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta. Käytännössä työhön sisältyy muun muassa ympäristökasvatuksen maakunnallisessa yhteistyöryhmässä työskentely, yhteydet opettajiin ja muihin kasvatustahoihin, ympäristökasvatushankkeiden toteuttaminen ja ympäristötietoisuutta edistävien hankkeiden tukeminen esimerkiksi ohjausryhmissä, yhteistyö luontokoulujen kanssa, tiedon tuottaminen www-sivuille ja sivujen ylläpito. Taustalla on mm Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2003/4/EY) ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta, ja erityisesti direktiivin artikla 7 Ympäristötiedon levittäminen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n mukaisesti Keski-Suomen ELY hoitaa erikoistumistehtävänä määrältään 1 htv kaikilla ELY -keskusten toimialueilla ympäristökasvatusta tukevia kansallisia kehittämis-, yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtäviä. Tehtäviin kuuluu erityisesti yhteistyön edistäminen hallinnossa sekä tiedottaminen ja tarpeellisen asiantuntija-avun antaminen muille virastoille. Keskus huolehtii myös tehtävän edellyttämästä yhteistyöstä opetushallinnon ja muiden toimijoiden kanssa. Tehtävään sisältyy ympäristöministeriön päätöksen YM 6/01/2006 perusteella myös ympäristöministeriön valtakunnallisten ympäristökasvatuksen ja -valistuksen harkinnanvaraisten hankkeiden hallinnointi.

Tehtävään ympäristötiedon tuottamisessa ja ympäristötietouden parantamisessa kuuluu myös hydrologisen tiedon tuottaminen ja näihin tietoihin perustuvan alueellisen vesitilannetiedon seuraaminen sekä välittäminen. Hydrologinen tieto kuvaa Suomen vesivaroja sekä niissä tapahtuvia muutoksista. Tietoa tarvitaan sekä julkisen että yksityisen päätöksenteon tukena ja yleisen ympäristötietoisuuden lisäämiseksi.

Tieto on ensiarvoisen tärkeää esimerkiksi tulvariskien hallinnassa, patoturvallisuudessa, vesistöjen säännöstelyssä, vesivoiman tuotannossa, vesitalouslupien valvonnassa, vesien- sekä merenhoidon suunnittelussa sekä virkistyskäytössä. Näistä tulvariskien hallinta ja patoturvallisuus kuuluvat yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määriteltyihin yhteiskunnan strategiaan tehtäviin.

Valtion tehtävät hydrologisen seurannan järjestämisessä perustuvat lakeihin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, Suomen ympäristökeskuksesta (1069/2009) sekä tulvariskien hallinnasta (620/2010). Lisäksi vesilain (587/2011) mukaisissa luvissa on usein määräyksiä huolehtia hydrologisista mittauksista ja laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) edellyttää mm. vesien ominaispiirteiden selvittämistä, missä hydrologiset tiedot ovat avainasemassa. Esimerkiksi tulvariskien hallintalaissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäväksi on säädetty hydrologisesta seurannasta sekä vesitilanne- ja tulvavaroituspäalvelusta huolehtiminen yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Ilmatieteen laitoksen kanssa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluu myös ympäristötehtävien edellyttämä ympäristön tilan seuranta tehtävän järjestäminen. Kaikki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hankkivat seuranta palvelun omalla alueellaan tarvittaviin ympäristön tilan seurantoihin. Seurannasta saatavia tietoja hyödynnetään laajasti. Seurannat ovat vesienhoidon ja merenhoidon tehtävää ja niistä saatavia tietoja hyödynnetään laajasti. Jokainen ELY on solminut oman alueensa seuranta koskevan sopimuksen konsultin kanssa laajemmilla kilpailutusalueilla keskitetysti toteutetun kilpailutuksen jälkeen. Seurantojen htv-määrä on 35–45.

ELY-keskusten tehtäviin havaintotiedon tuottamisessa ovat kuuluneet asemien perustamiseen ja ylläpitoon liittyvät kenttätyöt, havaintojen hankinta ja opastus sekä alueellisten asemien laadunvalvonta. Lisäksi ELY-keskukset ovat vastanneet kokonaan valtion vesirakenneomaisuuteen ja lupiin liittyvästä havaintoasemien hoidosta sekä erilaisista hankintasopimuksista.

2.3.16 Alueelliset romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät

Tehtäviin on osoitettu aluehallintovirastoissa yhteensä 3,3 htv.

Valtakunnallisesta romaniasiain neuvottelukunnasta ja alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista annetun valtioneuvoston asetuksen (1019/2003) 7 §:ssä säädetään alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista. Neuvottelukunnan tarkoituksena on edistää romaniväestön yhdenvertaisia yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä elinolosuhteita.

Yllä mainitun asetuksen 7 §:n 1 momentin mukaan alueellinen romaniasiain neuvottelukunta tulee asettaa aluehallintovirastojen toimesta Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen toimialueille. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle asetettu neuvottelukunta toimii Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen toimialueilla. Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle asetettu neuvottelukunta toimii Lounais-Suomen lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

Aluehallintovirastoissa toimivat suunnittelijat ovat toimineet alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien päätoimisina sihteereinä vuodesta 2006. Jokaisessa aluehallintovirastossa on tässä tehtävässä yksi suunnittelija, yhteensä siis neljä virkaa. Neuvottelukuntien kustannukset maksetaan kullekin aluehallintovirastolle osoitetuista määrärahoista.

2.3.17 Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen

Yhteispalvelusta säädetään laissa julkisen hallinnon yhteispalvelusta (223/2007), jäljempänä *yhteispalvelulaki*. Yhteispalvelulakia sovelletaan valtion viranomaisille, kunnallisille viranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle kuuluvien avustavien asiakaspalvelutehtävien järjestämiseen ja hoitamiseen viranomaisten yhteistyönä. Yhteispalvelulla tarkoitetaan avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitamista viranomaisten välisen yhteispalvelusopimuksen nojalla. Yhteispalvelussa toisen viranomaisen puolesta annettavia avustavia asiakaspalvelutehtäviä ovat esimerkiksi toimeksiantajana toimivalle viranomaiselle tarkoitettujen ilmoitusten, hakemusten ja muiden asiakirjojen vastaanottamista ja välittämistä edelleen toimeksiantajalle sekä toimeksiantajan sähköisten palveluiden käytön tukemiseen liittyviä tehtäviä.

Yhteispalvelun valtakunnallista kehittämistä johtaa yhteispalvelulain mukaan valtiovarainministeriö, jonka tehtävänä on myös sovittaa yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä. Aluehallintoviraston tehtävänä on yhteispalvelulain mukaan ylläpitää rekisteriä yhteispalvelusopimuksista. Rekisterinpitotehtävä on säädetty aluehallintovirastoista annetulla valtioneuvoston asetuksella Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, jonka tehtäväksi on asetuksessa säädetty myös yhteispalvelun ja siihen osallistuvien valtion viranomaisten yhteistyön valtakunnalliset kehittämistehtävät. Yhteispalvelun alueellisesta edistämisestä säädetään alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa (7/2014). Lain mukaan maakunnan liiton tehtävänä on edistää yhteispalvelua alueellaan.

Valtiovarainministeriössä yhteispalvelun valtakunnallisiin kehittämistehtäviin käytetään noin 1 henkilötyövuotta. Jokaisessa maakunnan liitossa on yhteispalvelun aluevastaava, joka hoitaa yhteispalvelun edistämistehtäviä osana viran muuta toimenkuvaa. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa yhteispalvelutehtäviin käytetään noin 1 henkilötyövuotta.

2.3.18 Saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen

Laki saariston kehittämisen edistämisestä (494/1981) sääntelee saariston vakituisen asutuksen mahdollisuuksia toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin. Lain 5 §:n mukaan ”valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään tarpeelliset liikenne ja kuljetuspalvelut ja että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset”.

HE 14/2018 vp

Lain mukaan valtiolla ei ole velvollisuutta itse järjestää liikenne- ja kuljetuspalveluja. Kuitenkin matkojen ja kuljetusten palvelutasosta on jo 1960-luvulta saakka huolehdittu siten, että valtio on kustannuksellaan hankkinut yhteysalusliikennettä sekä erillisiä raskaskuljetuksia saariston asukkaiden sekä muiden saaristossa asuvien ja liikkuvien saaristolaisten käyttöön. Yhteysaluspalvelut ovat nykyisin kaikille käyttäjille maksuttomat.

Nykyisin yhteysalusliikenteen järjestäminen on keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, joka kilpailuttaa ja avustaa liikennettä Sipoon, Raaseporin, osittain Inkaan ja Loviisan saaristoissa sekä Saariston Rengasteillä. Avustetulla saaristoliikenteellä tarkoitetaan sellaista yksityisen liikenteenharjoittajan vesiteitse merikelpoisella aluksella hoitamaa säännöllistä liikennettä, joka palvelee saaristossa pysyvästi asuvia henkilöitä sellaisilla saariston sisäisillä tai saariston ja mantereen välisillä reiteillä, joilla ei ole muuta säännöllistä liikennettä tai tieyhteyksiä.

Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostoihin on varattu vuosittain noin 20 miljoonan euron määräraha. Liikennöinnistä on tehty monivuotiset sopimukset eri alueille. Suurin osa voimassa olevista sopimuksista päättyy vuonna 2023. ELY-tehtävien siirrolla maakuntiin on vähäinen henkilöstövaikutus (2 htv).

Tarkoituksena olisi, että saaristoliikenteen järjestämisvastuu siirtyisi valtiolta maakunnille. Tehtävän tarkempi sisältö määriteltäisiin maakuntastrategiassa. Rahoitus järjestettäisiin erillisrahoituksena liikenne- ja viestintäministeriön momenteilta.

2.3.19 Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen

Maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:n mukaan kunnan on huolehdittava rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 21 §:ssä. Rakennusvalvonnan viranomais tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus. Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa tulee olla rakennustarkastaja. Jos tehtävien hoitamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, kunnilla voi olla yhteinen rakennustarkastaja. Kunta voi myös antaa rakennusvalvontatehtävän sopimuksen nojalla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi. Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen sovelletaan, mitä kuntalaissa (365/1995) säädetään. Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Lisäksi rakennusvalvontaviranomaisen tehtävistä säädetään useassa muussa maankäyttö- ja rakennuslain ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen pykälässä. Rakennusvalvonnan tehtäviä ovat muun muassa kaavoituksen toteutumisen valvonta, rakennus-, toimenpide- maisematyö- ja purkamislupien käsittely sekä näihin liittyvä rakennustyön valvominen, rasitejärjestelyt ja eräät muut asemakaavan toteuttamiseen liittyvät järjestelyt, rakennuksen kunnossapidon ja rakennetun ympäristön hoidon valvominen sekä hallintopakkoasiat. Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi myös muualla lainsäädännössä säädetään rakennusvalvonnalle muita vähäisiä tehtäviä.

HE 14/2018 vp

Rakennusvalvontaviranomaisille on kuntien johtosäännöissä siirretty myös muita tehtäviä. Esimerkiksi suunnittelutarveratkaisujen valmistelussa ja poikkeamispäätösten tekemisessä rakennusvalvontaviranomaisella on merkittävä asema useissa kunnissa.

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii käytännössä lautakunta tai lautakunnan jaosto. Kunnat keskittävät ja kokoavat luottamuselimet usein laajemmiksi toimialoiksi. Tämän vuoksi rakennusvalvontaviranomaisena voi toimia yhdistetty rakennusvalvonta- ja ympäristölautakunta tai -jaosto, johon on keskitetty useat eri lupa-asiat. Lisäksi rakennusvalvontaviranomaisena voi toimia tekninen lautakunta, johon on aiemmin keskitetty teknisen sektorin toimialaan kuuluvia asioita.

Rakennusvalvontaviranomaisen toimivaltaa on monissa kunnissa siirretty laajasti rakennustarkastajalle tai muille viranhaltijoille. Monet kunnat ovat siirtäneet jopa kaikki rakentamisen lupa-asiat viranhaltijoiden ratkaistaviksi. Tällöin itse toimielimelle on jäänyt toiminnan ohjaus sekä viranhaltijoiden päätöksestä tehtävien oikaisuvaatimusten ja hallintopakkoasioiden käsittely. Usein kuitenkin merkittävimmät lupa-asiat ovat toimielimen päätösvaltaan kuuluvia. Lautakunnan esittelijänä toimii useimmiten rakennustarkastaja, mutta kunnissa on voitu päätyä toisenlaisiin ratkaisuihin.

Vaikka kunta vastaa rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan, kunta ei välttämättä tarvitse tuottaa palvelua itse. Suomessa toimii useita kuntien välisiä vapaaehtoisia yhteis-alueita rakennusvalvontapalvelun tuottamiseksi. Yhteistyöalueista useimmat on organisoitu vastuukunnan ympärille. Vastuukunta tuottaa muiden yhteistoimintaan osallistuvien kuntien sopimuksessa määritellyt rakennusvalvonnan palvelut.

Kunnan ympäristötoimeen kuuluu kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukaiset kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät. Lain 6 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa huolehtia sen hoidettavaksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä. Lisäksi sen tulee huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on huolehdittava omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa, edistettävä kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä suoritettava muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on useiden eri lakien mukaisia tehtäviä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää ympäristönsuojelulain mukaisia ympäristölupia alueellaan, ja valvoo lupien noudattamista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on myös jätelain, vesihuoltolain, vesilain, maastoliikennelain ja vesiliikennelain mukaisia, pääsääntöisesti lupa- ja valvontatehtäviä. Kuntien ympäristönsuojeluviranomainen toimii tehtäviensä osalta yleisen edun valvojana, ja viranomaistehtävien lisäksi sen tehtäviin kuuluu ympäristönsuojelun yleinen edistäminen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii kunnan määräämää monijäseninen toimielin, jona ei voi toimia kunnanhallitus. Kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, lukuun ottamatta sellaisia asioita, jotka sisältävät hallinnollisen pakon käyttämistä. Kunnan oman lautakunnan lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä voi hoitaa kuntien yhteislautakunta tai kuntayhtymä, jos kunnat ovat tästä yhdessä sopineet.

2.3.20 Maakunnan muut tehtävät

HE 14/2018 vp

Tässä alaluvussa käsitellyt tehtävät ovat ehdotetun maakuntalain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja muita maakunnalle laissa säädettyjä tehtäviä.

Erityisryhmille tarkoitettujen asuntohankkeiden puoltaminen

Valtion varoista myönnetään investointiavustuksia erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista varten siten kuin avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetussa laissa (1281/2004, jäljempänä *investointiavustuslaki*) säädetään. Tätä tarkoitusta varten otetuille lainoille myönnetään valtion varoista myös korkotukea ja valtion takaus vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001, jäljempänä *korkotukilaki*) mukaisesti. Investointiavustusten tavoitteena on lisätä erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden asumistarpeisiin soveltuvien ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisten vuokra-asuntojen tarjontaa heidän asunto-olojensa parantamiseksi. Avustusten tarkoituksena on kompensoida niitä investointikustannuksia, joita aiheutuu erityisryhmäasunnoissa tarvittavista tavanomaista suuremmista yhteis- ja palvelutiloista sekä muista asunnoissa tarvittavista erityisistä tila- ja varusteratkaisuista. Avustusten myöntämisestä ja lainojen hyväksymisestä korkotukilainoiksi päättää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (jäljempänä *ARA*). Avustusta ja korkotukilainaa voivat saada kunnat ja muut julkisyhteisöt, ARA:n yleishyödyllisiksi nimeämät asuntoyhteisöt sekä näiden määräysvallassa olevat yhtiöt.

Investointiavustusta voidaan investointiavustuslain 6 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan myöntää vain sellaisille asuntohankkeille, joita asuinrakennuksen sijaintikunta puoltaa. Lain esitöissä todetaan, että harkitessaan asuntohankkeen puoltamista kunnan tulee erityisesti ottaa huomioon se, kuinka kohde tukee kunnan kyseessä olevaa erityisryhmää koskevien palvelujen kokonaisuutta, ja asiaa pitää harkita myös pitkällä aikavälillä (HE 170/2004 vp). Sama vaatimus kunnan puoltavasta lausunnosta on korkotukilain 3 §:n 2 momentissa. Käytännössä investointiavustusten hakumenettely etenee siten, että kuntien on annettava hakemuksista puoltava tai kielteinen lausunto, ja hakemukset on toimitettava yhdessä lausuntojen kanssa ARA:lle, joka päättää avustusten myöntämisestä. Kukin kunta voi järjestää lausuntojen antamisen tavan lausuntojen antamisessa sekä sosiaali- ja terveystoimissa parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan investointiavustuslain esitöissä mainitut asiat tulevat huomioon otetuiksi. ARA voi vuotuisissa avustusten hakuohjeissaan ohjeistaa kuntia siitä, millaisiin seikkoihin lausuntojen antamisessa tulee kiinnittää huomiota, mutta muuten hankkeiden puoltamiseen ei liity erityistä ohjausta tai valvontaa, vaan kyse on kuntien suorittamasta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Kukin kunta päättää oman lausuntomenettelynsä resursoinnista, eikä valtio myönnä kunnille rahoitusta lausuntojen laatimista varten.

Erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen asukasvalinta

Valtion tuella rahoitetut vuokra-asunnot on tarkoitettu pienituloisille ja vähävaraisille kotitalouksille. Tämä koskee sekä korkotukilain perusteella rahoitettavia niin sanottuja tavallisia vuokra-asuntoja, investointiavustuslain mukaisia erityisryhmille tarkoitettuja asuntoja, että aiemmin aravalainoilla rahoitettuja vuokra-asuntoja. Siksi korkotukilain 11 b §:ssä ja aravalainoituslain (1190/1993) 4 d §:ssä säädetään, että asukkaiden valinta korkotuki- tai aravalainoilla rahoitettuihin vuokra-asuntoihin perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen. Asukkaaksi valittaessa on otettava huomioon hakijaruokakunnan asunnontarve, varallisuus ja tulot (asukasvalintaperusteet). Asukasvalinnassa etusijalle on asetettava asunnottomat ja muut kiireellisimmässä asunnon tarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijaruokakunnat. Nämä korkotukilain säännökset koskevat myös valtion tukemia erityisryhmäasuntoja, sillä erityisryhmien investointiavustusta myönnetään vain yhdessä korkotukilainoituksen kanssa. Näin ollen myös silloin, kun valitaan asukkaita esimerkiksi huonokuntoisille tai muistisairaille vanhuksille, vammaisille taikka mielenterveys- tai päihdekuntoutujille tarkoitettuihin valtion tukemiin asuntoihin, asukkaat on asetettava etusijajärjestykseen hakijoiden asunnontarpeen, tulojen ja varallisuuden perusteella ja asunnot on osoitettava suurimmassa asunnontarpeessa oleville, pienituloisimmille ja vähävaraisimmille hakijoille. Asukasvalintojen tekeminen kuuluu korkotuki- tai aravalainansaajalle eli asuntojen omistajalle.

HE 14/2018 vp

Korkotukilain 11 d §:n ja aravarajoituslain 4 d §:n nojalla kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. Kunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaajalta. Valvonnan toteuttamistapa on kuntien omassa harkinnassa. Tarkemmat säännökset asukasvalinnasta on annettu asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukiasuntoihin annetussa valtioneuvoston asetuksessa (166/2008, jäljempänä *asukasvalinta-asetus*).

Metsästyslain mukaiset metsästyksen rajoittamiseen liittyvät tehtävät

Metsästyslaissa (615/1993) aluehallintovirastolle säädetty tehtävä metsästyksen tilapäisestä rajoittamisesta yleisen turvallisuuden vuoksi siirrettäisiin maakunnille.

2.4 Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavat tehtävät

Tässä luvussa esitetään ne Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston, aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtävät, jotka koottaisiin perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

2.4.1 Oikeusministeriön toimiala

Oikeusministeriön toimialalla perustettavaan virastoon siirtyvät aluehallintovirastojen nykyisin hoitamat oikeusturvatehtävät ja eräät muut tehtävät. Merkittävimpinä tehtävyyryhminä hallinnonalalla ovat maksutalletusasiat sekä yhteisöoikeudelliset asiat. Tehtävät on virastossa sijoitettu peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle eikä niillä ole erillistä toimialaohjauksen mekanisme, mutta osalle niistä on asetettu aluehallintoviraston tulossopimuksessa käsitteilyaikavoitteita. Tehtäviin on osoitettu vuonna 2016 noin 13 henkilötyövuotta.

Jos jonkun on suoritettava jollekin toiselle maksu tai muu suoritus, hänellä on oikeus määrättyin edellytyksin tallettaa rahaa, arvopapereita tai muita asiakirjoja aluehallintoviraston haltuun. Tallettamisella vapaudutaan maksun tai asiakirjan suoritusvelvollisuudesta ja myös koron maksamisvelvollisuus katkeaa. Maksutalletuksia sääntelee yleislakina rahan, arvosuukien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931). Merkittävä osa talletustilanteista liittyy lunastuslainsäädäntöön ja erityissäännöksiä tallettamisesta on eri hallinnonalojen lainsäädännössä, muun muassa laissa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977, lunastuslaki), maantielaisissa (503/2005), yhteisalueissa (758/1989) ja kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) sekä merilaisissa (674/1994). Myös muualla erityislainsäädännössä on talletussäännöksiä, kuten osakeyhtiölaissa (624/2006) ja asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009) yhteisöoikeudellisiin lunastustilanteisiin liittyviä säännöksiä. Erityistilanteissa virastoon voidaan myös määrätä talletettavaksi vakuus. Näitä säännöksiä on muun muassa lunastuslaissa ja vesilaissa (587/2011).

Aluehallintoviraston tehtävänä on ottaa talletus vastaan ja hakemuksesta maksaa se suoritukseen oikeutetuille. Mikäli talletusta ei ole säädettyssä määräajassa nostettu, se tuloutetaan valtiolle. Tallettaminen on pääsääntöisesti maksullista ja suoritemaksut perustuvat valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaiseen alennettuun omakustannusarvoon joko kiinteällä maksulla tai useiden ulosmaksujen tapauksissa arvioituun tuntiveloitukseen.

Yhteisöoikeudellisissa asioissa aluehallintovirastot toimivat vähemmistösuojaan liittyvinä oikeussuojaviranomaisina, joilta voi hakea oikeutusta kokouksen koollekutsumiseen tai määräystä erityisen tarkastuksen toimittamiseen yhteisössä taikka toiminnantarkastajan määräämistä yhteisöön. Tehtävät perustuvat asianomaiseen yhteisölainsäädäntöön, kuten osakeyhtiölakiin, asunto-osakeyhtiölakiin, yhdistyslakiin (503/2009), asuntokauppalakiin (843/1994) ja osuuskuntalakiin (421/2013). Aluehallintovirastoilla on myös eräitä muita yhteisöoikeudellisia tehtäviä, kuten asuntokauppalain mukainen turva-asiakirjojen säilytys, jos niitä ei säilytetä luottolaitoksessa sekä ympäristöministeriön hallinnonalalla yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) sekä asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) mukaiset asukasdemo-

HE 14/2018 vp

kratia-asiat, jotka on keskitetty Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Tehtävissä on kyse hakemusasioista, joihin annetuista päätöksistä peritään suoritemaksu maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaiseen alennettuun omakustannusarvoon perustuen.

Lisäksi aluehallintovirastot valvovat valtion etua tietyissä erityistilanteissa. Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta (422/1974) mahdollistaa sen, että valtiokonttori pyytää aluehallintovirastoa edustamaan valtiota tuomioistuimessa käsiteltävässä korvausasiassa. Viraston on tällöin määrättävä asiamies edustamaan valtiota oikeudenkäynnissä valtiokonttorin antamien ohjeiden puitteissa. Aluehallintovirastoilla on tämän lisäksi eräitä yleishallintoviranomaisen asemaan perustuvia liittäntehtäviä, kuten oikeudenkäymiskaaren (4/1734) mukainen oikeus ottaa valtion puolesta vastaan haasteita ja oikeus antaa määräys ajaa tuomioistuimessa perintökaaren (40/1965) mukaista testamentin tarkoitamääräyksen täytäntöönpanokannetta. Vaalien järjestämisessä virastolla on eräitä vaalilain (714/1998) mukaisia tehtäviä. Virasto asettaa vaalipiiriin vaalipiirilautakunnan sekä säilyttää sen työssään käyttämät asiakirjat ja tarvikkeet. Nämä tehtäväkokonaisuudet ovat varsin pieniä ja yksittäistapauksellisia. Luonteeltaan niissä on kyse siviilioikeudellisista oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvistä tehtävistä ja valtion edustamiseen liittyvistä tehtävistä.

Hallinnonalalla on myös eräitä lupa- ja valvontatehtäviä. Aluehallintovirasto myöntää yhdistyislain (503/1989) nojalla luvan ampumatoimintaa harjoituttavalle yhdistykselle. Tämän lisäksi lupa- ja valvontatehtäviä on säädetty virastolle löytötavaratoimistojen osalta, joista säädetään löytötavaralaisissa (778/1988). Tehtävissä on kyse oikeusharkintaisista, ennakkovalvonnallisista lupa- ja rekisteröintitehtävistä sekä toimialalla toimivien toiminnan lainmukaisuuden valvonnasta. Löytötavaralain mukaiset tehtävät on keskitetty Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Luvat ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita.

Laisa eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (853/2016) säädetään virastolle rekisteröinti- ja valvontatehtävä, joka kohdistuu sellaisiin kuluttajaluottoja myöntäviin ja vertaislainoja välittäviin toimijoihin, jotka eivät kuulu Finanssivalvonnan valvonnan piiriin. Kyse on pääasiassa ns. pikavippifirminoista. Tehtävissä on kyse oikeusharkintaisista, ennakkovalvonnallisista lupa- ja rekisteröintitehtävistä sekä toimialalla toimivien toiminnan lainmukaisuuden valvonnasta. Tehtävät on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon peruspalvelut, oikeusturva ja luvat – vastualueelle. Lupa- ja rekisteröintitehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita.

Oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön kuuluvat myös avioliittolaisissa (234/1929), kuluttajansuojalaisissa (38/1978), hedelmöityshoitolaisissa (1237/2006), vesilaisissa (587/2011) sekä valmiuslainsäädännössä (1552/2011) aluehallintovirastolle säädetty tehtävät, joita kuitenkin ohjataan muiden ministeriöiden hallinnonaloilla.

Vesilain aluehallintoviraston hoitamat lupaviranomaisen tehtävät ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hoitamat valvontaan ja yleisen edun valvontaan liittyvät tehtävät siirtyivät perustettavaan uuteen virastoon. Lupaviranomaisen tehtävänä on ratkaista lupa-, tutkimuslupa-, hallintopakko- ja erilliset korvausasiat, eräät käyttöoikeuden myöntämistä, kulkuväyläksi määrittämistä, vesialueen rajan määrittämistä ja valtavyöhykkeen ulottuvuuden vahvistamista koskevat asiat sekä eräät vesitaloushankkeeseen liittyvät erimielisyysasiat. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävään kuuluu vesilain ja sen nojalla annettujen alemmanasteisen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta sekä vesilain mukaisten ilmoitusasioiden käsittely. Virastoon siirtyisivät lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat vesitaloushankkeen vaikutusten tarkkailuun liittyvien suunnitelmien vahvistamiseen liittyvät tehtävät. Kalatalousvelvoitteisiin liittyvien suunnitelmien vahvistamiseen liittyvät tehtävät siirtyisivät kuitenkin maakunnalle.

2.4.2 Sisäministeriön toimiala

HE 14/2018 vp

Sisäministeriön toimialalla merkittävimmän tehtäväkokonaisuuden muodostavat pelastustoimen ja maakuntien yhteisen varautumisen laillisuusvalvontatehtävät, joista ehdotetaan säädettäväksi pelastustoimen järjestämisestä annettavassa laissa (/). Lakiehdotus sisältyy asiaa koskevaan hallituksen esitykseen HE 16/2017 vp. Arvioitu nykyisistä aluehallintovirastoista siirtyvä resurssi on noin 3 henkilötyövuotta. Kaiken kaikkiaan sisäministeriön hallinnonalan tehtäviin on aluehallintovirastoissa osoitettu vuonna 2016 noin 31 henkilötyövuotta.

Aluehallintovirasto on valvonut pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Lisäksi tehtäviin on kuulunut huolehtia pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason raportoinnista sisäministeriölle; avustaa sisäministeriötä pelastustoiminnan johtamisessa, tarvittavan tiedon hankinnassa ja tilannekuvan ylläpitämisessä; osallistua pelastuslaitosten ja pelastustoimeen osallistuvien muiden tahojen yhteistoimintaa edistävien suur-onnettomuusharjoitusten suunnitteluun ja järjestämiseen sekä edistää toimialueellaan eri tahojen yhteistyötä pelastustoimessa. Lisäksi virasto on voinut yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen kokonaan tai määräajaksi laissa säädetyistä väestönsuojan rakentamisvelvollisuuksista. Tehtävistä ovat vastanneet aluehallintoviraston pelastus ja varautuminen - vastuualueet.

Muita ministeriön hallinnonalan pienempiä tehtäväkokonaisuuksia ovat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) mukaiset rekisteröinti- ja valvontatehtävät sekä valuutanvaihtajien ja omaisuudenhoito- tai yrityspalveluiden tarjoajien rekisteröinti. Aluehallintovirasto valvoo tiettyjä toimialoja sen suhteen, että ne täyttävät kyseisen lain mukaiset velvollisuutensa ja rekisteröi edellytykset täyttävät valuutanvaihto-, omaisuudenhoito- tai yrityspalveluiden tarjoajat. Tehtävät on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle ja niihin on osoitettu vuonna 2016 noin 3,6 henkilötyövuotta. Rekisteröintitehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita.

2.4.3 Valtiovarainministeriön toimiala

Valtiovarainministeriö vastaa aluehallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta. Ministeriö ohjaa aluehallintovirastojen yhteistä hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualuetta, jolle on aluehallintovirastoista annettu asetuksessa (906/2009) säädetty erikseen virastojen hallinto-tehtäviä. Tehtävät koostuvat virastojen henkilöstöhallinto-, taloushallinto-, asiakirjahallinto-, tietohallinto-, toimitilahallinto-, ja viestintäpalveluista. Lisäksi vastuualue vastaa julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitetun yhteispalvelusopimuksia koskevan rekisterin ylläpidosta sekä yhteispalvelun ja siihen osallistuvien valtion viranomaisten yhteistyön valtakunnallisista kehittämistehtävistä. Tehtäviin on osoitettu vuonna 2016 noin 129 henkilötyövuotta.

Tämän lisäksi lupa- ja valvontatehtäviä on säädetty aluehallintovirastolle panttilainauslaitosten osalta, joista säädetään panttilainauslaitoksista annetussa laissa (1535/1992). Tehtävissä on kyse oikeusharkintaisista, ennakkovalvonnallisista lupa- ja rekisteröintitehtävistä sekä toimialalla toimivien toiminnan lainmukaisuuden valvonnasta. Tehtävät on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueelle. Lupa- ja rekisteröintitehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita.

Lisäksi jokainen aluehallintovirasto vastaa alueensa kuntien laillisuusvalvonnasta kuntalaissa (410/2015) ja ehdotetussa maakuntalaissa säädetyin kantelujen käsittelytehtävän kautta. Virasto voi kantelun johdosta tutkia kunnan tai kuntayhtymän tai maakunnan menettelyn lainmukaisuuden. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) nojalla aluehallintovirasto voi myös sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan laissa säädettyä velvoitetta. Kyse on reaktiivisesta valvontatehtävästä, joka kohdistuu paitsi viraston valvomiin erityisiin toimialoihin myös kunnan toimintaan kokonaisuudessaan.

2.4.4 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

HE 14/2018 vp

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla merkittävimmän tehtäväkokonaisuuden muodostavat aluehallintovirastoissa hoidetut opetus- ja kulttuuritoimen (koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi sekä varhaiskasvatus) ohjaus-, valvonta-, rahoitus ja kehittämistehtävät. Tehtäviä ohjataan viraston tulossopimusmekanismien kautta sekä suoraan toiminnallisesti ministeriöstä. Tehtävät on organisoitu opetustoimi ja kulttuuri – vastuualueelle ja niihin on osoitettu vuonna 2016 yhteensä noin 96 henkilötyövuotta.

Valvontatehtävät perustuvat kuntalain mukaiseen kantelukäsittelytehtävään sekä varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatustalain (36/1973) ja lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) jota sovelletaan edelleen tältä osin, vaikka laki kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Kantelukäsittelyn lisäksi tehtävissä on kyse informaatio-ohjauksesta sekä yksityisten palveluntuottajien lisäksi myös ennakollisesta rekisteröintitehtävästä ja omaaloitteisesta toimialan laillisuusvalvonnasta. Rekisteröintitehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita. Virasto käsittelee myös erinäisiä opetustoimen valituksia ja oikaisuvaatimuksia perusopetuslain (628/1998) nojalla. Näissä on kyse muutoksenhakuviranomaisen tehtävistä ensimmäisenä asteena.

Rahoitustehtävät koostuvat valtionavustustehtävistä sivistystoimen eri sektoreilla ja ne perustuvat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin (1705/2009), perusopetuslakiin, lukiolakiin (629/1998), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), nuorisolakiin (1285/2016) ja liikuntalakiin (390/2014) sekä niiden nojalla annettuun alemman tasoiseen sääntelyyn. Tehtävissä on kyse erillisten, valtion talousarvioon otettujen harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämisestä, maksatuksesta sekä käytön valvonnasta ja mahdollisesta takaisinperinnästä valtionapuviranomaisena.

Virasto toimii yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) mukaisena valtion hallintoviranomaisena ja lisäksi virasto järjestää ministeriön kanssa erikseen sovitun mukaisesti kirjasto- ja opetushenkilöstön täydennyskoulutusta sekä suorittaa muita kehittämistehtäviä.

Tekijänoikeuslain (404/1961) nojalla virasto valvoo kuvataiteen jälleenmyyntikorvauksen keräävän tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaation hakemuksesta laissa säädetyn jälleenmyyntikorvauksen maksuvelvollisuuden noudattamista. Tämä tehtävä on organisoitu viraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueelle.

2.4.5 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyviä maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviä ovat aluehallintovirastoissa hoidettavat vesilain mukaisiin lupa-asioihin liittyvät tehtävät ja ELY-keskuksissa hoidettavaan vesilain mukaiseen valvontaan liittyvät tehtävät. Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat näitä tehtäviä toimialoillaan. Tehtävistä säädetään oikeusministeriön esittelyvastuulla olevassa vesilaissa (587/2011). Vesilain mukaisia lupa-asioita hoidetaan Etelä-, Itä-, Länsi- ja Sisä-, ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueilla vastaavasti kuin ympäristönsuojelulain mukaisia lupa-asioita. Vastuualueilla lupatehtäviin osoitetut voimavarat esitetään jäljempänä kohdassa 2.4.8. Luvat ovat valtion maksuperustelain mukaisen alennetun omakustannusarvon mukaisia maksullisia suoritteita. Vesilain mukaista valvontaa hoidetaan ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueella. Vesilain mukaiseen lupaan liittyvän tarkkailusuunnitelman tai sen muutoksen hyväksymisestä peritään omakustannusarvoa alempi maksu. Myös kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesilain mukaisena valvontaviranomaisena.

Aluehallintovirasto voi määrätä metsästyslain (615/1993) mukaisen velvollisuutensa laiminlyöneen täyttämään velvollisuutensa. Aluehallintovirasto valvoo myös Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) mukaisten erävalvojien toimivaltuuksien käyttöä.

2.4.6 Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala

HE 14/2018 vp

Merkittävimmät tehtäväkokonaisuudet muodostuvat aluehallintovirastoissa hoidetuista elinkeinovalvonnan tehtävistä. Tehtäviin on osoitettu vuonna 2016 noin 31 henkilötyövuotta. Tehtävien ohjaus on kytketty viraston tulossopimukseen.

Valvontatehtäviä on säädetty välitysliikkeiden ja perintätoimistojen osalta, joista säädetään kiinteistövälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetussa laissa (1075/2000) sekä perintätoimen luvanvaraisuudesta annetussa laissa (517/1999). Tehtävissä on kyse oikeusharkintaisista, ennakkovalvonnallisista lupa- ja rekisteröintitehtävistä sekä toimialalla toimivien toiminnan lainmukaisuuden valvonnasta. Perintätoimistojen valvonnan tehtävät on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon. Lupa- ja rekisteröintitehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukaisia suoritteita.

Hallinnonalalla aluehallintoviraston tehtäviin kuuluvat myös päivittäistavarahuollon varautumisen ohjaustehtävät sekä poikkeusoloissa valmiuslain 32 §:n mukaiset vähittäiskaupan sääntelyn ohjaus- ja toimeenpanotehtävät.

Palkkaturvaan liittyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa hoidetut tehtävät perustuvat palkkaturvalakiin (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalakiin (1108/2000). Palkkaturvan tarkoituksena on turvata työntekijöiden saatavat työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi eräin edellytyksin hakea työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä. Kun valtion on maksanut palkkaturvan työntekijälle, valtiolle syntyy vastaavan suuruinen saatava työnantajalta. Saatavan perintäaika on kymmenen vuotta päätösvuoden päättymisestä lukien. Tehtäviin on osoitettu ELY-keskuksissa vuonna 2015 n. 38 henkilötyövuotta.

Hallinnonalalle kuuluu myös yleinen työoikeudellinen sääntely ja sen mukaiset työsuojelutehtävät, joita kuitenkin ohjataan sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla.

2.4.7 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

Sosiaali- ja terveysala

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla merkittävän tehtäväkokonaisuuden muodostavat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran suorittama julkisen ja yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden sekä organisaatioiden valvonta, terveydensuojelu- ja tupakkalain mukainen ohjaus ja valvonta sekä Valviran valtakunnallinen alkoholihallinto. Muutokset tehtäviä koskevaan lainsäädäntöön toteutetaan pääosin erillisellä hallituksen esityksellä samassa yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvien muutosten kanssa.

Valvira ja aluehallintovirastot myöntävät myös lupia yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antamiseen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta annettavan lain (HE 52/2017 vp.) voimaantulon jälkeen nämä lupatehtävät poistuisivat. Uuden viraston tehtäviin kuuluisivat kuitenkin mainitun lain mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteröinti ja niiden toiminnan valvonta. Valviran tehtävänä on nykyisin lisäksi valvoa markkinoilla olevien terveydenhuollon tietojärjestelmien turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta. Valvira myöntää myös oikeudet harjoittaa sosiaali- tai terveydenhuollon ammattia laillistettuna tai nimikesuojattuna ammattihenkilönä.

Valviralle kuuluu nykyisin myös terveydensuojelun ohjaus ja valvonta sekä tupakkalain ohjaus ja valvonta. Valvira myös hyväksyy talousveden ja uima-allasvesien hygieenistä osaamistestausta suorittavat testaajat ja valvoo testaajia sekä myöntää testin suorittaneille todistukset. Valvira ylläpitää myös osaamistestausjärjestelmää (OSTI).

HE 14/2018 vp

Lisäksi Valviralle kuuluu alkoholiuomien valmistajien, tukkumyyjien ja käyttöluvanhaltijoiden toiminnan valvonta, alkoholin tuotevalvonta sekä mainonnan ja myynnin edistämisen valvonta, tupakan mainontakiellon sekä haitta-aineiden ja pakkausmerkintöjen valvonta. Virasto myöntää alkoholin valmistus-, maahantuonti-, tukkumyynti- ja käyttöluvut.

Näiden tehtäväkokonaisuuksien lisäksi Valviran tehtäviä ovat raskauden keskeyttämisasiat ja sterilisaatioasiat, adoptiolain mukaiset tehtävät ja adoptiolautakunnan tehtävät, hedelmöityshoidon luvat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien valvonta.

Tältä osin aluehallintovirastojen nykyiset tehtävät ovat aluehallintovirastojen yleisen tulosso-
pimusmekanismin lisäksi sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ohjaukses-
sa, jota toteutetaan virastojen yhteisellä valvontaohjelmalla sekä suoralla sisältöohjauksella vi-
rastojen välillä. Perustettavalle virastolle siirtyisivät aluehallintovirastojen ja Valviran nykyi-
set sosiaali- ja terveydenhuollon lupien, rekisteröinnin, ohjauksen ja valvonnan tehtävät.

Tehtävät perustuvat terveydenhuoltolakiin (1326/2010), kansanterveyslakiin (66/1972), eri-
koissairaanhoitolakiin (1062/1989), mielenterveyslakiin (1116/1990), tartuntatautilakiin
(1227/2016), Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin (1635/2015), terveydenhuol-
lon järjestämisestä puolustusvoimissa annettuun lakiin (322/1987), oppilas- ja opiskelijahuol-
tolakiin (1287/2013), työterveyshuoltolakiin (1383/2001), terveydenhuollon ammattihenkilö-
istä annettuun lakiin (559/1994), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014), lastensuojelulakiin
(417/2007), kehitysvammaisten erityishuollosta annettuun lakiin (519/1977), sosiaalihuollon
ammattihenkilöistä annettuun lakiin (817/2015), yksityisestä terveydenhuollosta annettuun la-
kiin (152/1990) ja yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin (922/2011), sosiaali- ja ter-
veydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin, (159/2007), sähköi-
sestä lääkemääräyksestä annettuun lakiin (61/2007), terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista
annettuun lakiin (629/2010), terveydensuojelulakiin (763/1994), tupakkalakiin (549/2016),
adoptiolakiin (22/2012), raskauden keskeyttämisestä annettuun lakiin (239/1970), alkoholila-
kiin (1143/1994) sekä muuhun hallinnonalan erityislainsäädäntöön.

Tehtävissä on kyse kattavasta toimialan ohjauksesta ja laillisuusvalvonnasta, jota suoritetaan
suunnitelmallisena oma-aloitteisena ohjauksena ja valvontana, tarkastustoimintana, kantelukä-
sittelynä ja muuna reaktiivisena valvontana. Virastot voivat käyttää tehtävissään myös hallin-
nollista pakkoa. Yksityisten toimijoiden, ammattihenkilöiden, perheasioiden sovittelutoimin-
nan sekä mikrobiologian laboratoriodien osalta valvontaan kuuluu ennakoivalvonnallinen luo-
pa- ja rekisterihallinto. Lupa- ja rekisteritehtävät ovat maksullisia omakustannusarvon mukai-
sia suoritteita.

Kehitysvammaisten erityishuollon osalta aluehallintovirasto toimii ensimmäisen asteen muu-
toksenhakuviranomaisena erityishuolto-ohjelmaa koskevissa asioissa.

Lupa-, ohjaus-, rekisteröinti- ja valvontatehtävien lisäksi aluehallintovirastolla on myös erinäi-
siä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmään liittyviä tehtäviä, joista säädetään sosi-
aali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992) annetussa laissa,
toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) ja lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoin-
pitelyrikkoksen selvittämisen järjestämisestä annetussa laissa (1009/2008). Kyse on tiettyjen
tehtävien valtionapujen maksatustehtävistä ja käytön valvonnasta.

Hallinnonalalla aluehallintoviraston tehtäviin kuuluvat myös sosiaali- ja terveydenhuollon va-
rautumisen ohjaustehtävät sekä poikkeusoloissa valmiuslain 86 §:n mukaiset toimeenpanoteh-
tävät.

Tehtävät on organisoitu aluehallintovirastoissa peruspalvelut, oikeusturva ja luvat – vastuu-
alueelle. Vankiterveydenhuollon sekä puolustusvoimien terveydenhuollon valvontatehtävät on
keskitetty Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon. Valtakunnallisesti tehtäviin on osoitettu
Valvirassa ja aluehallintovirastoissa yhteensä vuonna 2016 noin 350 henkilötyövuotta.

Työsuojelu

Toisen merkittävän kokonaisuuden muodostaa työsuojeluhallinto, joka on nykyisin organisoitu aluehallintoviraston työsuojelu- vastuualueille. Työsuojelun tehtävät muodostuvat asiakas- ja viranomaisaloitteisesta työsuojeluvalvonnasta, vakavien työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten sairauksien syiden selvittämisestä ja ehkäisemisestä, tuotevalvonnasta sekä työrikkosten käsittelyyn osallistumisesta. Tehtäviin on osoitettu vuonna 2016 noin 431 henkilötyövuotta. Työsuojelun vastuualueet toimivat muissa paitsi Lapin aluehallintovirastossa. Työsuojelun osalta aluehallintovirasto on toimivaltainen myös Ahvenanmaan maakunnassa.

Työsuojelun ohjaus tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston suorassa, viraston muusta organisaatiosta ja tehtävistä riippumattomassa tulosohjauksessa. Myös toiminnan rahoitus on erillinen aluehallintoviraston yleisestä rahoituksesta, omana momenttinaan valtion talousarviossa. Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisessä strategia-asiakirjassa on kuitenkin oma osuutensa työsuojelun tehtävien suunnittelua ja ohjausta varten.

Tehtävät perustuvat pääasiassa lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), lakiin työsuojeluhallinnosta (16/1993), lakiin työsuojeluhenkilörekisteristä (1039/2001), työturvallisuuslakiin (738/2002), työterveyshuoltolakiin, lakiin eräiden tekniikkalaitteiden vaatimustenmukaisuudesta (1016/2004) sekä alakohtaiseen erityissäätelyyn. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvassa työlainsäädännössä tehtäviä on useita ja ne perustuvat keskeisesti työsopimuslakiin (55/2001), työntekijöiden lähettämisestä annettuun lakiin (447/2016), yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin (759/2004), opintovapaalakiin (274/1979), tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettuun lakiin (1233/2006), merityösopimuslakiin (756/2011), vuorotteluvapaalakiin (1305/2002), työaikalakiin (605/1996), merityöaikalakiin (296/1976), työajasta kotimaan liikenteessä annettuun lakiin (248/1982), vuosilomalakiin (162/2005), merimiesten vuosilomalakiin (433/1984), nuorista työntekijöistä annettuun lakiin (998/1993) sekä työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettuun lakiin (400/2004). Erityissäännöksiä on myös kaivoslaissa (621/2011), sähköturvallisuuslaissa (410/1996) ja painelaitelaissa (1144/2016).

Tehtävissä on kyse kattavasta yli sataan säädökseen perustuvasta työsuojelun ohjauksesta ja laillisuusvalvonnasta, jota suoritetaan suunnitelmallisena oma-aloitteisena ohjauksena ja valvontana, tarkastustoimintana ja reaktiivisena valvontana. Virasto voi käyttää tehtävissään myös hallinnollista pakkoa. Tehtäviin kuuluu myös eräitä lupia sekä tutkintojen tunnustamis- päätöksiä, jotka ovat omakustannusarvon mukaisia maksullisia suoritteita.

Lisäksi hallinnonalan lainsäädäntöön kuuluu kemikaalilain (599/2013) mukainen valvonta, joka lukeutuu ympäristönsuojelutehtäviin. Kemikaalilain 10 §:ssä säädetään työsuojeluviranomaisen valvontavelvoitteesta sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia. Myös eräiden muiden hallinnonalojen lainsäädäntö sisältää valvontatehtäviä työsuojeluviranomaiselle, kuten esimerkiksi ulkomaalaislaki (301/2004).

Muut tehtävät

Hallinnonalan lainsäädäntöön kuuluu myös kemikaalilain 11 §:ssä säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavelvoite pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa. ELY-keskuksen tehtävät siirtyisivät uudelle virastolle osaksi ympäristöministeriön ohjauksessa olevia ympäristötehtäviä. Kemikaalilain mukainen valvonta rahoitetaan valtion ja kunnan verotuloilla sekä perittävillä maksuilla.

2.4.8 Ympäristöministeriön toimiala

Ympäristöministeriön toimialan tehtävät muodostuvat toisaalta nykyisissä aluehallintovirastoissa hoidetuista vesi- ja ympäristölupa-asioista, toisaalta nykyisissä ELY-keskuksissa hoidetuista vesi- ja ympäristölupien sekä jätehuollon valvonnasta, luonnonsuojelun, ympäristövaikutusten arvioinnin sekä maa-aineslain viranomaistehtävistä ja rakennusperinnön suojelun asioista.

Hallinnonalalla tehtäviin on osoitettu yhteensä noin 480 henkilötyövuotta ja erillismäärärahoihin 38 henkilötyövuotta.

Ympäristöluvat

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) tulivat voimaan syyskuussa 2014. Lain ja asetuksen keskeisiä sääntelykeinoja ovat ympäristölupamenettely ja eräät muut toimintojen hyväksymismenettelyt sekä lain nojalla valtioneuvoston asetuksin säädettävät tarkemmat ympäristönsuojelun velvoitteet.

Ympäristönsuojelulain tehtävänä on muun muassa ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Lakia sovelletaan lisäksi toimintaan, jossa syntyy jätettä sekä jätteen käsittelyyn. Laki sisältää säännökset luvanvaraisuudesta, lupaharkinnan perusteista sekä luvan myöntämisen edellytyksistä. Ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla on oltava ympäristölupa. Ympäristölupaa edellyttävät toiminnat on lueteltu ympäristönsuojelulain liitteessä. Lisäksi laissa on säädetty luvanvaraisiksi tietynlaisia vaikutuksia aiheuttavat eräät muut toiminnat. Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon myös, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain täytäntöönpanosta vastaavat aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset. Ympäristöministeriö ohjaa aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueita ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueita toimialansa mukaisissa tehtävissä. Valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman toimeenpano ja aluehallintovirastojen lupatoiminnan sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valvontatoimien ohjaustoimintojen tehostaminen ja yhteensovittaminen edellyttivät lupa- ja valvontamenettelyiden kehittämistä ja yhdenmukaistamista ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä pyrittiin myös parantamaan kuntien ympäristölupa- ja rekisteröintimenettelyjen sekä valvontatoimien edellytyksiä.

Vesi- ja ympäristölupatehtävissä kyse on oikeusharkintaisista, ennakkollisen valvonnan hallintoluvista. Luvat ovat valtion maksuperustelain mukaisen alennetun omakustannusarvon mukaisia maksullisia suoritteita.

Ympäristölupaviranomaiset

Valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä 2010 valtion ympäristölupatehtävät koottiin aluehallintovirastoihin, joista neljässä on ympäristölupavastuualue. Nämä käsittelevät samalla myös vesilain mukaiset lupa-asiat. Vastuualueet toimivat Etelä-, Itä-, Länsi- ja Sisä-, sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Tehtäviin on osoitettu vuonna 2016 noin 134 henkilötyövuotta (toimintamenoilla palkattu). Vastuualueita ohjataan virastojen yleisen tulosohjausmekanismin mukaisesti, mutta vastuualue on toiminnassaan riippumaton viraston muusta organisaatiosta ja tehtävistä.

HE 14/2018 vp

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on lisäksi annettu merensuojelulain (1415/1994) nojalla luvanmyöntämistehtäviä liittyen ruoppausmassan sijoittamiseen, merelle tehtäviin rakennelmiin sekä merenpohjan ja sen sisustan tutkimiseen ja hyväksikäyttöön.

Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kunnan antamia ympäristölupia ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat aluehallintovirastojen antamia ympäristölupia. Valvontaviranomaisilla on käytössä monipuolisia valvontaja pakkokeinoja, joilla voidaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti puuttua todettuihin laiminlyönteihin.

Valtion vastuulle kuuluvan ympäristöllisen valvonnan tehtävät on nykyisin organisoitu elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksiin ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueille. Ympäristö- ja luonnonvaratehtäviä hoidetaan 13 ELY-keskuksessa. Satakuntaa koskevat ympäristöasiat hoidetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ja Pohjanmaata ja Keski-Pohjanmaata koskevat ympäristöasiat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on valvonnan järjestämiseksi laadittava valvontasuunnitelma. Ympäristöministeriö on antanut toukokuussa 2016 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille uudet ohjeet valvonnan järjestämisestä (YM4/401/2016), joita kunnat voivat käyttää soveltuvin osin. Ympäristölupien valvontaan kuuluvat valvontasuunnitelman ja -valvontaohjelman mukaisten määräaikaistarkastusten lisäksi muut tilanteen edellyttämät tarkastukset, toiminnanharjoittajien kanssa käytävät neuvottelut, määräaikaistarkastustien (vuosi- ja kuukausiraportit) tarkastukset ja lupahakemuksista annettavat lausunnot.

Ympäristövalvonnan ohjeessa korostetaan valvonnan riskiperusteisuutta, valvonnan laatuvaatimuksia ja tehokkuuden seuranta sekä viestintää valvontatapauksissa. Ympäristönsuojelulain uudistuksen myötä mahdollisuus periä maksuja valvontasuoritteista on antanut mahdollisuuksia valvonnan tehostamiselle. Eduskunta on edellyttänyt lausumassaan (Eduskunnan vastaus 67/2014), että hallitus huolehtii ympäristövalvonnan maksuista kertyvien maksutulojen ohjaisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tosiasiallisesti valvonnan käyttöön vähentämättä muuta valvonnan rahoitusta. Valvonnan maksutulojen ohjaaminen vähentämättöminä valvontaan jatkossakin on tärkeää Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

Vesilain mukaiset lupa- ja valvonta-asiat

Edellä kohdassa 2.4.1 mainittuun vesilakiin sisältyy ympäristöministeriön toimialalle kuuluvia tehtäviä, joista keskeisimmät ovat aluehallintovirastoissa hoidettavat lupaviranomaisen tehtävät ja ELY-keskuksissa hoidettavat valvontatehtävät. Valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä 2010 valtion ympäristölupatehtävät koottiin aluehallintovirastoihin, joista neljässä on ympäristölupavastuualue (Y-vastuualue) kuten edellä on todettu. Nämä neljä Y-vastuualueita käsittelevät samalla myös vesilain mukaiset lupa-asiat. Aluehallintovirastojen Y-vastuualueen toimintamenoilla palkattu kokonais-htv vuonna 2016 oli noin 132 htv:tä, joista ympäristölupapiin kohdentui noin 102 htv:tä ja vesilupiin noin 30 htv:tä. ELY-keskuksissa vesilain valvontaan kohdentui noin 36 htv:tä. Kokonaisuudessaan vesilain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin kohdentui noin 66 htv:tä.

Jätehuolto

Jätelaki (646/2011) tuli yleisesti voimaan 1.5.2012, ja sillä saatettiin kansallinen lainsäädäntö vastaamaan jätedirektiivin (2008/98/EY) vaatimuksia. Lain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestävästä käytöstä, varmistaa toimiva jätehuolto

HE 14/2018 vp

ja ehkäistä roskaantumista. Uuden jätelain merkittävimmät muutokset koskivat valvonnan tehostamista sekä tuottajien vastuun laajentamista pakkausjätteen jätehuollossa.

Jätelain mukaiset viranomaiset

Jätelain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat jätelain 24 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Jätelain mukaiset tarkastukset muodostavat pääosan jätelain mukaisesta valvonnasta. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tehdään ennakoivalvontaa esimerkiksi hyväksymällä jätteen ammattimaisia kuljettajia ja välittäjiä jätehuoltorekisteriin. Näitä päätöksiä voidaan myös perua. Jätelain mukaisesti valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjinä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Tarkastukset voivat kohdistua yksittäistapauksissa esimerkiksi roskaantuneen alueen siivoamisvelvollisuudesta määräämiseen tai yksittäisen määräyksen antamiseen liittyviin selvityksiin. Tarkastusta voi edellyttää myös asianosaisen vireille paneman asian selvittäminen. Jos toiminta edellyttää ympäristölupaa, tarkastukset kuitenkin suoritetaan ympäristönsuojelulain mukaisessa lupavalvonnassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta. Paikallisissa tehtävissä valvontavastuu jää käytännössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Pääsääntöisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla valtion toimivaltaan kuuluvia toimintoja. Näin ollen jätteen kuljettajien ja välittäjien toimintaa valvoo ensisijaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka hyväksyy toiminnan jätehuoltorekisteriin. Jätteen keräystoimintaa valvoo puolestaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat tarvittaessa sopia sellaisten laitosten ja toimintojen valvonnasta tarkoituksenmukaisella tavalla, joissa syntyy vaarallista jätettä.

Luonnonsuojelulain mukaiset tehtävät

ELY-keskukset vastaavat luonnonsuojelulain (1096/1996) 6 §:n mukaisesti luonnonsuojelun edistämisestä ja valvonnasta alueellaan. ELY-keskus vastaa suurimmasta osasta luonnonsuojelulain mukaisista oikeusharkintaa edellyttävien päätösten tekemisestä. Ne koskevat Natura 2000 – alueita, luonnonsuojeluohjelmia, luonnonsuojelualueita yksityismailla, lajien ja luontotyypin suojelua, maisema-alueita, luontovahinkoja sekä näihin liittyviä poikkeamista ja pakkokeinoja koskevia lupia ja päätöksiä. ELY-keskus on toimialueellaan luonnonsuojelun osalta yleisen edun valvoja, mihin liittyy muun muassa lausuntojen antaminen hankkeista ja suunnitelmista, jotka saattavat vaikuttaa luonnonsuojelulla suojeltuihin alueisiin. ELY-keskukset vastaavat myös luonnonsuojelulain edellyttämästä muutoksenhausta. ELY-keskuksissa tehdään muun muassa yksityisten suojelualueiden perustamispäätökset ja päätökset kohteiden hankinnasta valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen etenkin luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 – verkoston, kaavojen suojeluvarausten sekä METSO-ohjelman toteuttamiseksi. ELY-keskusten vastuulla ovat myös Natura 2000 -verkoston suunnittelun sekä Natura-alueille kohdistuvien hankkeiden ja suunnitelmien edellyttämät tehtävät.

ELY-keskusten tehtäviin sisältyy yhteistyötä, neuvottelua ja kommentointia luonnonsuojelulain ja muiden lakien soveltamisessa. Luontotyyppien suojelun toimeenpanossa ELY-keskuksen tehtävänä on muun muassa tehdä rajauspäätöksiä luonnonsuojelulaissa tarkoitettujen luontotyyppien turvaamiseksi. Eliölajien suojeluun liittyvät tehtävät ovat sekä kansallisia että EU:n yhteisölaainsäädännön toimeenpanoa koskevia asioita. Tehtävään sisältyvät erityistä suojelua vaativien lajien esiintymispaikkojen rajauspäätökset, niistä poikkeaminen ja korvausmenettelyt ja rauhoitettuja eliölajeja koskevat poikkeusluvat.

HE 14/2018 vp

Ympäristövaikutusten arviointi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) lain 10 §:n tarkoittamina yhteysviranomaisina, joiden tehtävänä on huolehtia ympäristövaikutusten arviointimenettelyn järjestämisestä sitä edellyttävissä hankkeissa. Yhteysviranomaisen tehtävänä on huolehtia arviointiohjelman ja arviointiselostuksen kuulemisesta sekä tarvittavien lausuntojen pyytämisestä ja mahdollisuuden varaamisesta mielipiteiden esittämisestä arviointiohjelmasta ja arviointiselostuksesta. Yhteysviranomaisen antaa oman lausuntonsa arviointiohjelmasta hankkeesta vastaavalle.

Yhteysviranomainen tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksissa ja sillä on oikeus valittaa lain soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta, josta ei ole laadittu laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia tai se on suoritettu olennaisilta osin puutteellisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sakon uhalla määrätä ympäristövaikutusten arvioinnin edellyttävän hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes arviointimenettely on suoritettu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa osaltaan myös suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) ja asetuksen (347/2005) mukaisista tehtävistä.

Maa-ainesten ottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat maa-aineslain (555/1981) mukaista toimintaa alueellaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta on tietyissä tilanteissa pyydetty lausunto ennen maa-ainesten ottamista koskevan luvan myöntämistä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös keskeyttää maa-ainesten ottamisen. Maa-aineslain mukaisen ottamisluvan myöntämisestä, lupamääräysten muuttamisesta, lupapäätöksestä poikkeamisesta ja luvan peruuttamisesta on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Lisäksi maa-aineslain mukaisten lupaviranomaisten on ilmoitettava vuosittain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen myöntämien maa-aineslupien nojalla otetun maa-aineksen määrä ja laatu. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ylläpitävät Suomen ympäristökeskuksen kanssa maa-ainesten ottamisen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseksi ylläpidettävää tietojärjestelmää.

Muut tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat maastoliikennelain (1710/1995) nojalla kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämistä maastossa ja moottorikelkkailureitillä. Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) mukaan rakennusperinnön säilyttämistä edistävät ja valvovat ELY-keskukset ja Museovirasto. Rakennussuojelu toteutetaan asemakaava-alueella pääsääntöisesti maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella kunnan laatimalla asemakaavalla ja muilta osin rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin perustuvalla ELY-keskuksen päätöksellä.

Rakennussuojelutehtävät hoidetaan kunkin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastualueella. Satakunnan ELY-keskuksen aluetta koskevat asiat hoidetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ja Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetta koskevat asiat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Rakennussuojelupäätökset eivät ole maksullisia.

Lisäksi ympäristöministeriön hallinnonalan tehtäviä ovat myös eräät viranomaistehtävät laissa öljysuojarahastosta (1406/2004), laissa ympäristövahinkovakuutuksesta (81/1998), laissa eräille ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta (383/2009), laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986), laissa hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista

(416/2012), laissa Etelämantereen ympäristönsuojelusta (28/1998) ja laissa vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (121/2011). Ympäristöministeriön hallinnonalan yksittäisiä tehtäviä on myös laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978), yhteishallinnosta vuokrataloissa annetussa laissa (649/1990) sekä asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990). Lisäksi myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kuuluvassa kemikaalilaissa (599/2013) sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle kuuluvassa merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) on eräitä ELY-keskuksille osoitettuja viranomais tehtäviä.

2.5 Muille viranomaisille siirtyvät tehtävät

2.5.1. Elintarviketurvallisuusvirastolle siirtyvät tehtävät

Koe-eläintoiminta

Koe-eläintoiminnasta ja koe-eläinten suojelusta säädetään tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013). Lain noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaavat Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto. Valvonnassa voidaan käyttää apuna myös muita aluehallintovirastoja. Toiminnanharjoittajalla on oltava Etelä-Suomen aluehallintoviraston tai Itä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä toimintalupa.

Hankkeen toteuttamiseen on oltava hankelupalautakunnan lupa. Hankelupalautakunta toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä. Lautakunnassa käsiteltävät asiat valmistellaan Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin. Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee hankkeista niin sanotun takautuvan arvioinnin. Myös tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä. Aluehallintovirasto huolehtii hankelupalautakunnan ja neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot. Virasto hyväksyy myös henkilön, joka on muualla Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on säädetty tehtäväksi kerätä ja pitää sähköisesti yleisön nähtävillä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin, julkaista myönnettyjen hankelupien yleistajuiset tiivistelmät ja huolehtia niiden päivittämisestä, kun hankkeet on arvioitu takautuvasti. Toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto tallettaa rekisteriin valvonnassa tarvittavia tietoja toiminnanharjoittajasta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista.

Etelä- ja Itä-Suomen aluehallintovirastojen tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Eviran tehtäviksi.

Eläinlääkinnän valvonta ja taudintorjunnan johto

Eläinlääkärinammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) säädetään oikeudesta harjoittaa eläinlääkärinammattia, eläinlääkärin ammattitoimintaan liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä ammatinharjoittajien valvonnasta. Evira päättää ammatinharjoittamista koskevien oikeuksien myöntämisestä ja pitää rekisteriä ammatinharjoittajista. Lain noudattamista valvoo Eviran lisäksi aluehallintovirasto muun ohella käsittelemällä kanteluja, mutta vain Evira on toimivaltainen päättämään ammatinharjoittajiin kohdistettavista hallinnollisista pakkokeinoista. Valvonnan toteuttamiseksi viranomaiset voivat tarkastaa eläinlääkärinammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat. Evira voi myös määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.

HE 14/2018 vp

Eläinlääkintähuoltolaissa säädetään yksityisten eläinlääkäripalvelujen tuottajien valvonnasta. Yksityisen palveluntuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle. Evira pitää yksityisistä eläinlääkäripalvelun tuottajista rekisteriä valvontaa varten. Palveluntuottajia valvoo kuitenkin Eviran lisäksi aluehallintovirasto.

Eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa säädettyt lääkkeiden käyttöön liittyvät kiellot ja rajoitukset koskevat eläimistä vastuussa olevien toimijoiden lisäksi eläinlääkäreitä. Lakiin sisältyvät myös säännökset eläinlääkäriin oikeudesta luovuttaa lääkkeitä eläinlääkintää varten sekä lääkkeiden käyttöä ja luovutusta koskevasta kirjanpidosta. Eläinlääkäreiden toimintaa ovat lain nojalla valvoneet tähän saakka sekä Elintarviketurvallisuusvirasto että aluehallintovirasto.

Eläinlääkäreihin ja eläinlääkäripalveluihin kohdistuva valvonta keskitettäisiin Eviraan.

Aluehallintovirastolla on eläintautilain mukaan yleinen taudintorjuntaa koskeva johtovastuu toimialueellaan. Evira koordinoi taudintorjuntatoimenpiteitä valtakunnallisesti ja voi erityisin perustein ottaa taudintorjunnan johtovastuun itselleen. Taudintorjunnan johtovastuu siirtyisi Eviraan.

Eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain ohjaustehtävät

Aluehallintoviraston ohjaus- ja valvontatehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Eviran tehtäviksi laissa eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015). Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo toimialueellaan lain noudattamista Eviran valvontasuunnitelman mukaisesti. Aluehallintovirastolla ei ole sivutuotelain mukaan käytännön valvontatehtäviä suunnitelmallisessa sivutuotevalvonnassa. Aluehallintovirasto ainoastaan koordinoi oman alueensa sivutuotevalvontaa. Aluehallintoviraston tehtävänä on ohjata kunnaneläinlääkäreitä sekä vastata siitä, että vuosittainen sivutuotevalvonnan valvontasuunnitelma toteutuu alueella. Lisäksi aluehallintoviraston tehtävä on koota alueensa valvontatulokset ja raportoida ne Eviralle.

Eräät kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaiset tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä oleva kasvinterveyslain mukainen toimijan rekisteröinti kasvinsuojelurekisteriin ja taimiaineistolain mukaiseen toimijarekisteriin sekä kasvipassin myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi Elintarviketurvallisuusvirastolle. Lisäksi ilmoitukset toiminnan muutoksista ja lopettamisesta toimitettaisiin ELY-keskusten sijaan Elintarviketurvallisuusvirastolle.

2.5.2 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle siirtyvät tehtävät

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) toimialalla aluehallintovirasto valvoo alueellaan kuluttajansuojalain mukaisesti hinnan ilmoittamista markkinoinnissa sekä kuluttajaluottoja koskevien säännösten noudattamista. Virasto valvoo oma-aloitteisesti alueensa markkinointia muun muassa tarkastustoimintana ja voi puuttua siihen hallinnollisin pakkokeinoin. Lisäksi virasto toteuttaa kilpailulain (948/2011) nojalla KKV:n toimeksiannosta kilpailuasioihin liittyviä selvityksiä ja edistää kilpailua, mutta ei käytä varsinaisia hallintopakkokeinoja. Valmismatkaliikelain (921/2017) nojalla virasto tarkastaa valmismatkaliikkeitä niiltä edellytetyn vakuuden arvioimiseksi, mutta ei tee asiassa hallintopäätöksiä vaan ne kuuluvat KKV:n toimivaltaan.

Aluehallintovirastojen alueelliset tehtävät ehdotetaan koottaviksi Kilpailu- ja kuluttajavirastoon.

2.5.3. Maaseutuvirastolle siirtyvät tehtävät

Valtion talousarvion ulkopuolisesta maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää muun muassa maatilatalouden rakenteen parantamiseen ja maaseutuelinkeinojen edistämiseen sekä näihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen.

HE 14/2018 vp

Voimassa olevan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain mukaan maa- ja metsätalousministeriö tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Maakunta ei voi kuitenkaan tehdä päätöksiä valtion talousarvion ulkopuolisen rahaston omistuksessa ja taseessa olevan maaomaisuuden luovuttamisesta. Näin ollen tämä nykyinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävä siirrettäisiin Maaseutuvirastolle, joka jo nytkin hoitaa Maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä muilta kuin johtokunnalle kuuluvien tehtävien osalta.

2.5.4. Valtiokonttorille siirtyvät tehtävät

Eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) voimantulon yhteydessä siirrettiin Valtiokonttorin hoidettavaksi tiettyjen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien nojalla syntyneet lainat, valtion myyntihintasatavat ja valtion saatavat. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on laissa säädettyä toimivaltaa tiettyjen saatavaryhmien - lähinnä maatalouden ja porotalouden tukijärjestelmiin liittyvien saatavaryhmien - osalta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on toimivaltaa asioissa, jotka liittyvät muun muassa maksuhelpotuksiin, lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttamiseen, suostumuksen antamiseen yksityishenkilön velkajärjestelyyn ja yrityssaneeraukseen sekä suostumuksen antamiseen lainan tai saamisen panttivastuusta vapauttamiseen. Valtiokonttorin hoidettavaksi siirretyt saatavat ovat valtion saatavia, joiden osalta ei voine ajatella, että itsehallinnollinen maakunta voisi valtion puolesta tehdä päätöksen esimerkiksi valtion saatavien vakuuksien heikentämisestä taikka suostumuksesta saatavan pääoman leikkaamiseen. Näin ollen Valtiokonttori hoitaisi jatkossa kaikki tämä lain mukaiset valtion saatavien perintään liittyvät tehtävät. Valtiokonttorille siirrettäisiin lisäksi kolttalaissa tarkoitettujen lainojen myöntämiseen, lainan vakuudet mukaan lukien, liittyvät tehtävät, koska maakunta ei voi olla valtionalousarvion ulkopuolisen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävän valtionlainan myöntäjänä, velkojana eikä pantinhaltijana.

2.5.5 Maahanmuuttovirastolle siirtyvät tehtävät

Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrien auttamisesta annetun lain (746/2011) 12 §:ssä on määrätty ELY-keskukselle tehtävä laajamittaiseen maahantuloon varautumiseksi. Lain nojalla sisäministeriö voi määrätä ELY-keskuksen sopimaan varautumissuunnitelman laatimisesta kunnan kanssa vastaanoton järjestämiseksi laajamittaisen maahantulon yhteydessä. Varautumissuunnitelma laaditaan aiesopimuksen muotoon. Syksyn 2015 turvapaikanhakijatilanteen aikaiset kokemukset osoittivat, että Maahanmuuttoviraston rooli ja asiantuntemus vastaanottokeskusten perustamista, lakkauttamista ja toimipaikkaa koskevien sopimusmenettelyyn perustuvien tehtävien osalta oli kiistaton. ELY-keskusten johdolla toimivat alueelliset yhteistyöryhmät kokoontuivat tilanteen aikana alueellista tilannekuvaa tuottaen ja majoitustiloja kartoittaen. Laaditut alueelliset varautumissuunnitelmat eivät kuitenkaan vastanneet maahantulijoiden majoitustarpeisiin niin laadullisesti kuin määrällisestikään. Käytännössä majoituspaikkaneuvottelut hoidettiin keskitetysti Maahanmuuttovirastosta käsin SPR:n tukemana.

2.5.6 Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle siirtyvät tehtävät

Uudistuksen yhteydessä keskitetään mittauslaitelain (707/2011) mukaiset viranomaisvalvonta-tehtävät Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesiin. Nykyisellään aluehallintovirastot suorittavat mittauslaitteiden käytön aikaista valvontaa kentällä. Tehtävä on jakaantunut useille eri virkamiehille eri aluehallintovirastoissa ja sitä on tehty muun kenttävalvonnan yhteydessä. Jatkossa kaikki mittauslaitelain mukainen valvonta olisi Tukesin vastuulla ja Tukes kehittäisi valvontamenetelmiä niin että valtakunnallisesti keskitetyllä osaamisella saadaan valvontaa tarvittavissa määrin katettua koko valtakunnan alueelle.

2.6 Omaisuus

Hallituksen esityksen mukaisten tehtävien siirron myötä siirretään myös kyseisiin tehtäviin liittyvä omaisuus elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksilta sekä kunnilta ja kuntayhtymiltä pääosin uusille perustettaville maakunnille, mutta ELY-keskusten osalta myös tehtäväsiirtojen mukaisesti eräille valtion virastoille.

Aluehallintovirastojen omaisuus siirtyy pääasiassa Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi siirretään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta sen lakkauttamisen yhteydessä viraston omaisuus tehtävien mukana uuteen perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimeaan sekä sosiaali- ja terveysministeriöön.

2.6.1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen vuoden 2015 tilinpäätöksessä ELY-keskusten ja TE-toimistojen käyttöomaisuuden arvo oli 81,0 milj. euroa. Tästä 76,8 milj. euroa (95 prosenttia) oli rakenteita ja näistä rakenteista puolestaan 76,6 milj. euroa vesirakenteita. Seuraavaksi suurin käyttöomaisuuden erä olivat koneet ja laitteet, 0,96 milj. euroa, josta vesirakenteisiin liittyvät laitteet muodostivat 0,6 milj. euroa. ELY-keskusten irtaimiston arvo oli vuonna 2015 noin 4,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi ELY-keskusten taseessa on eräitä erityispiirteisiä omaisuuseriä. ELY-keskuksilla oli vuoden 2015 tilinpäätöksessä taseessaan kansallisuusomaisuutta 47,6 milj. euroa, joka muodostui luonnonsuojelutarkoitukseen hankituista maa- ja vesialueista. Hankinnat ovat ELY-keskusten taseessa vain väliaikaisesti näkyvä erä. Hankintaprosessin edetessä alueet siirretään Metsähallituksen taseeseen. Vuosittaiset vaihtelut riippuvat maanhankinta- ja korvausneuvottelujen onnistumisista ja kohteiden tarjonnasta.

ELY-keskusten taseessa ovat myös väliaikaisesti kolttalain mukaisiin tehtäviin liittyvät maa-alueet. Näissä tapauksissa kyseessä on Metsähallitukselta siirtyvä kiinteistö, joka on kirjattu väliaikaisesti ELY-keskusten kirjanpitoon ennen niiden luovuttamista koltille. Tällä hetkellä ELY-keskusten kirjanpidossa on kaksi tällaista kiinteistöä. Lapin ELY-keskus voi myös ostaa tiloja, niiden osia ja osuuksia kolttalaissa säädetyihin tarkoituksiin. Nämä ostot tehdään Maatalouden kehittämisrahaston (Makeran) varoin siten, että kiinteistöomaisuus siirtyy suoraan Makeran kirjanpitoon. Käytännössä ostoja tehdään erittäin harvoin. Lisäksi ELY-keskusten hallinnassa on tällä hetkellä muutamia keskeneräisiin hankkeisiin tai menettelyihin liittyviä kiinteistöjä. Nämä maa- ja vesialueet ovat päätyneet ELY-keskukselle vesitaloushankkeita toteutettaessa.

ELY-keskukset eivät omista lainkaan toimitiloja, kuten eivät muutkaan valtion virastot, sillä valtion toimitilaomaisuutta hallinnoi Senaatti-kiinteistöt, joka on valtion liikelaitoksista annettun lain (1062/2010) tarkoittama liikelaitos. Jokaisesta ELY-keskuksen toimitilasta on olemassa vuokrasopimus joko Senaatti-kiinteistöjen tai yksityisen vuokranantajan kanssa. ELY-keskusten toimitilahallinto on keskitetty valtakunnalliseksi toiminnoksi ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA – keskus), joka vastaa virastojen toimitilahallinnosta ml. vuokrasopimusten tekeminen.

KEHA-keskuksen toimitilavuokrasopimusten yhteenlaskettu vuosivuokra-arvo oli vuoden 2016 lopulla noin 27,4 miljoonaa euroa. Tästä noin 15,2 miljoonaa euron edestä on Senaatti-kiinteistöltä vuokrattua valtion omistamaa tilaa, noin 6,6 miljoonan euron edestä Senaatti-kiinteistöltä ns. välivuokrattua yksityisten tahojen omistamaa tilaa ja noin 5,6 miljoonan euron edestä suoraan eri yksityisiltä tahoilta vuokrattua tilaa. On huomioitava, että luvut sisältävät myös TE-toimistojen toimitilat, sillä KEHA-keskus vastaa myös niiden toimitiloista.

Periaatepäätöksessä valtioneuvoston toimitilastrategiaksi todetaan, että valtion toimitilatarpeisiin vastaamisessa hyödynnetään ensisijaisesti valtion omia tai jo vuokraamia tiloja. Ellei näitä ole tarjolla, toimitilat pyritään löytämään markkinoilta. Tavoitteena on, että mikäli valtiolla ei ole sopivaa tilaa, Senaatti-kiinteistöt hankkii tai vuokraa asiakkaan tarpeeseen sopivat tilat ja toimii valtion ainoana hankintayksikkönä markkinoille. Näiden linjausten mukaisesti on KEHA-keskuksenkin suoraan yksityisiltä vuokraamien tilojen määrä vähenemässä tulevina vuosina nopealla tahdilla ja vuoden 2016 lopun tilanteen perusteella arvioiden yli 93 prosenttia näiden sopimusten mukaisesta vuokra-arvosta sitoutuu sellaisiin sopimuksiin, jotka päättyvät ennen vuotta 2019. Tämänhetkisten linjausten mukaan KEHA-keskuksen suoraan yksityisiltä vuokrattujen tilojen kustannusvaikutuksen tulee olla alle 1000 €/kk tai toimitilan koon alle 100 m². Tätä suuremmat tilat vuokraa ELY-keskuksille aina Senaatti-kiinteistöt.

2.6.2 Kuntien ympäristöterveydenhuolto ja maataloushallinto

Kuntien ympäristöterveydenhuollon ja maataloushallinnon tehtäviä hoidetaan lakisääteisillä yhteistoiminta-alueilla. Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) tuli voimaan 15.6.2009. Lain mukaan kunnassa tai kunnan yhteistoiminta-alueella tulee olla käytettävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit, joilla ympäristöterveydenhuollon palvelut järjestetään. Yhteistoiminta-alueita oli vuonna 2015 Suomessa 62 kappaletta.

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa tuli voimaan 1.4.2010. Lain mukaan kunnan on muodostettava maaseutuhallinnon tehtävien hoitamiseksi toiminnallinen kokonaisuus, jonka alueella toimii vähintään 800 maatalouden tukihakemuksen tehnyttä luonnollista henkilöä tai yhteisöä (maatalousyrittäjä). Kunnan alueella maaseutuhallinto on järjestettävä siten, että tehtäviä hoitaa yhteisen johdon alaisuudessa vähintään viisi viranhaltijaa tai toimihenkilöä, joista yksi päätoimisesti hoitaa maaseutuhallinnon tehtäviä ja johtaa tehtäviä hoitavaa yksikköä. Jos 1 ja 2 momentissa säädetyt vaatimukset eivät kunnassa täyty, kunnan on liitettävä vaatimukset täyttävään maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen (yhteistoiminta-alue). Yhteistoiminta-alueita oli vuonna 2015 Suomessa 51 kappaletta, minkä lisäksi 5 kuntaa hoiti tehtävät itse.

Kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtäväkokonaisuuksia ovat terveydensuojelu (ml. tupakkavalvonta ja elintarvikevalvonta), eläinlääkintähuolto eli eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut sekä laboratoriopalvelut.

Terveydensuojelussa tehtävä työ on pääasiassa toimistotyötä ja siten toimitilat ovat toimistotiloja ja tehtäviin liittyvä muu irtain omaisuus tämänmukaista. Toimitilat ovat kunnilta tai yksityisiltä vuokrattuja. Yhteistoiminta-alueilla on pääsääntöisesti yksi isompi toimipiste ja alueesta riippuen sivutoimipisteitä, joista pienimmät yhden henkilön työpisteitä. Lisäksi tehtävissä käytettävään välineistöön kuuluu jonkin verran näytteenottovälineitä ja laitteita, kuten vesinäytteenottovälineitä, hiilidioksidimittareita yms. sisäilman laadun arvioimiseen käytettäviä laitteita.

Eläinlääkintähuollossa toimitilat ja muu irtain omaisuus ovat eläinlääkärin ammatin harjoittamisen mukaista välineistöä. Käytännön järjestelyt vaihtelevat. Osassa yhteistoiminta-alueita on yhteisvastaanotto, jossa työskentelee useampi eläinlääkäri. Yhteisvastaanotot sijaitsevat pääsääntöisesti kuntien toimitiloissa ja ne ovat samalla käytännössä ympäristöterveydenhuollon toimialalla ne toimitilat, joista kunnille on koitunut merkittävimmät kustannukset. Yhteisvastaanottojen varustelutaso on usein myös yksittäisiä hajautettuja vastaanottoja parempi (esim. röntgen-laitteisto). Lisäksi useilla yhteistoiminta-alueilla on myös hajautettuja yhden tai kahden eläinlääkärin vastaanottoja, koska palvelut on haluttu pitää lähellä. Tilat on tällöin pääsääntöisesti vuokrattu kunnilta tai yksityisiltä. Lisäksi toimijakentässä on järjestelyjä, joissa toimitilan vuokra ei kulje ympäristöterveydenhuollon kautta, vaan sopijakunta on vuokranut toimitilan yksityiseltä ja luovuttanut tilan ympäristöterveydenhuollon käyttöön korvauksetta. Kuntien eläinlääkäreille tarjoamissa laitteissa ja varusteissa on jonkin verran eroja. Läh-

tökohtaisesti kaikki tarjoavat peruseläinlääkäripalveluiden tuottamiseen tarvittavat laitteet ja välineet.

Laboratoriopalveluita ei tuoteta eikä järjestetä osana kunnallista ympäristöterveydenhuoltoa, vaan ympäristöterveydenhuollon yksiköt ostavat tarvitsemansa laboratoriopalvelut eri palveluntarjoajilta. Näistä voidaan mainita esimerkkinä MetropoliLab Oy, joka on Helsingin kaupungin tytäryhtiö muina omistajinaan Espoo, Vantaa ja Kauniainen, ScanLab Oy, joka on Oulun kaupungin elintarvike- ja ympäristölaboratorio sekä BotniaLab Oy, joka on Vaasan kaupungin laboratorio. Lisäksi varsinkin talous- ja uimavesinäytteitä analysoidaan paljon vesien-suojeluyhdistysten ja kuntien yhteisessä omistuksessa olevien yhtiöiden laboratorioissa, joista esimerkkinä voidaan mainita Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy.

Kuntien maaseutuhallinnon tehtävät ovat viljelijätukien toimeenpanon tehtäviä, hukkakauran torjunnasta annettuun lakiin (185/2002) liittyviä tehtäviä, riistavahinkolakiin (105/2009) liittyvien korvausten hallinnointi- ja tarkastustehtäviä sekä eräitä muita kiinteästi maataloustukihallintoon liittyviä tehtäviä. Tehtävä työ on luonteeltaan tavanomaista toimistotyötä ja tehtäviin liittyvät toimitilat ja muu irtain omaisuus tämänmukaista. Yhteistoiminta-alueilla on jonkin verran keskitettyjä toimipisteitä mutta edelleen useissa kunnissa on myös pieniä yhden tai kahden henkilön toimipisteitä. Toimipisteiden toimitilat on vuokrattu pääosin kunnilta. Tehtäviin liittyvän irtaimen omaisuuden arvo on verrattain vähäinen.

2.6.3 Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastoista maakuntiin siirrettävien tehtäviin ei kytkeydy erityistä tai arvoltaan merkittävää irtaimistoa, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevia oikeuksia tai immateriaalisia oikeuksia ja lupia. Tilanne on sama koskien aluehallintovirastoista valtion eri virastoille sisäministeriöön, Pelastusopistoon, Eviraan sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyviä tehtäviä. Muu omaisuus siirtyy Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

2.6.4 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran käyttöomaisuuden arvo oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 3,2 miljoonaa euroa. Merkittävin erä aiheutui keskeneräisiin käyttöomaisuushankintoihin sisältyvistä Sampo -tietojärjestelmän investointikustannuksista.

Virastolla on toimipaikat Helsingissä ja Rovaniemellä. Viraston vuokramenot, joista suurin osa oli toimitilavuokria, olivat vuonna 2016 yhteensä noin 1 miljoonaa euroa. Viraston toimitilavuokrasopimukset siirtyvät uudistuksessa Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

2.7 Henkilöstö

2.7.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Kunnat ja kuntayhtymät

Tilastokeskuksen kuntasektorin palkkatilaston mukaan kunta-alalla työskenteli lokakuussa 2016 yhteensä 417 839 palkkaa saavaa henkilöä. Lukumäärä ei sisällä Ahvenanmaan maakuntaa, jossa työskenteli 2220 henkilöä.

Maakuntiin siirtyy 1.1.2020 joulukuun 2016 linjausten ja tilastotarkennusten mukaan yhteensä 213 845 henkilöä eli 51 % koko kunta-alan henkilöstöstä. Näistä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä on arviolta 201 824 ja palo- ja pelastustoimen henkilöstöä arviolta 6366. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja palo- ja pelastustoimen henkilöstön määrää ja rakennetta on kuvattu maakuntauudistuksen I vaiheen HE:n yleisperusteluissa.

HE 14/2018 vp

Kunnista ja kuntayhtymistä siirtyy 1.1.2020 maakuntiin em. henkilöstöryhmien lisäksi yhteensä arviolta 5655 henkilöä:

- Kuntien maatalousyrittäjien lomitushenkilöstö, arviolta 3370 henkilöä, ottaen kuitenkin huomioon, että turkisyrittäjien lomituspalvelujen hoitaminen olisi jatkossa mahdollisesti vain maakunnan vapaaehtoisena tehtävänä. Mahdollisella muutoksella ei arvioida olevan juurikaan vaikutusta maakuntiin siirtyvän lomitushenkilöstön määrään.
- Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö, arviolta 1308 henkilöä.
- Maakuntien liittojen henkilöstö, arviolta 695 henkilöä.
- Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävissä työskentelevä henkilöstö, arviolta 279 henkilöä.

Maakuntien liitoissa työskenteli vuonna 2016 yhteensä 695 henkilöä. Tämän lisäksi Lapin maakuntaliiton ja Päijät-Hämeen maakuntaliiton palveluksessa oli yhteensä 419 palo- ja pelastustoimeen kuuluvaa henkilöä. Koko palo- ja pelastustoimen henkilöstö on käsitelty omana erillisenä kokonaisuutena nykyisestä työnantajasta riippumatta. Maakuntien liittojen henkilöstöstä 38 % oli virkasuhteisia ja 62 % työsuhteisia. Maakuntien liittojen työtä johtaa tällä hetkellä maakuntajohtaja. Yleisimpiä ammattinimikkeitä maakuntien liitoissa ovat suunnittelija, projektipäällikkö ja erityisasiantuntija.

Kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtävissä työskenteli vuonna 2016 yhteensä 1308 henkilöä. Ympäristöterveydenhuollossa työskenteli 497 eläinlääkäriä, jotka olivat kaikki virkasuhteisia. Tyypillisimmät ammattinimikkeet ovat kunnan- ja kaupungineläinlääkäri. Kunnallisia terveystarkastajia oli ympäristöterveydenhuollossa yhteensä 419 henkilöä, joista virkasuhteisia oli 98 % ja työsuhteisia 2 %.

Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävissä työskenteli vuonna 2016 yhteensä 279 henkilöä. Tyypillisimmät ammattinimikkeet ovat maaseutuasiamies, maaseutusihdeeri ja maaseutupäällikkö. Henkilöstöstä 96 % oli virkasuhteisia ja 4 % työsuhteisia.

Kevan eläköitymisennusteen mukaan nykyisistä kuntatyöntekijöistä noin 43 prosenttia jää vanhuuseläkkeelle seuraavan 20 vuoden aikana ja noin 19 % vuoteen 2022 mennessä. Maakuntien liittojen henkilöstöstä siirtyy eläkkeelle vuosina 2017–2022 noin 17 %, ympäristöterveydenhuollon henkilöstöstä noin 16 % ja maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävistä noin 26 %.

Valtion aluehallinto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla (ELY-keskus) on vuonna 2016 yhteensä noin 3 066 henkilötyövuoden voimavarat, joihin sisältyy kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) voimavaroja yhteensä 502 henkilötyövuotta. Aluehallintovirastoilla on käytettävissään vuonna 2016 yhteensä noin 1 219 henkilötyövuoden voimavarat ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolla Valviralla noin 158 henkilötyövuoden voimavarat. Pääosa henkilöstöstä on palkattu virastojen toimintamomenteilta ja loput muilta momenteilta tai työllisyismäärärahoilla.

ELY-keskuksissa, KEHA-keskuksessa, aluehallintovirastoissa ja Valvirassa työskentelevä henkilöstö on muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta virkasuhteessa. Vuoden 2016 tietojen mukaan ELY-keskuksiin ja KEHA-keskukseen palvelussuhteessa olevista oli naisia noin 59 prosenttia, aluehallintovirastoon palvelussuhteessa olevista noin 65 prosenttia ja Valviraan palvelussuhteessa olevista noin 80 prosenttia.

Muutoksen kohteena olevissa valtion virastoissa mahdollinen eläkepoistuma (64 vuotta täyttävät) on vuosina 2017–2019 yhteensä 465 henkilöä ja vuosina 2020–2022 yhteensä 539 henkilöä virastojen koko henkilöstöstä. Jo ennen vuotta 2017 yhteensä 93 henkilöä on saavuttanut 64 vuoden iän.

Muutoksen kohteena olevien valtion virastojen aluejako ei noudata kaikilta osin maakuntajakoja. ELY-keskukset hoitavat tehtäviä useamman kuin yhden keskuksen toimialueella. Vastuualueiden sijoittumisesta ELY-keskuksiin ja keskusten toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maakunnittain määritellyistä toimivallasta poiketaan asetuksessa monin tavoin. Satakunnan ELY-keskusta lukuun ottamatta jokaisella ELY-keskuksella on jokin tehtävä, jota se hoitaa oman toimialueensa lisäksi vähintään yhden tai kaikkien ELY-keskusten toimialueilla. Niiden keskusten toimialueella, joissa ei ole kaikkia vastuualueita, on aina myös toinen toimivaltainen keskus, joka hoitaa tehtäviä puuttuvilla vastuualueilla. Lisäksi ELY-keskuksilla on lukuisia alueellisia tai valtakunnallisia tehtäviä, joissa ne käyttävät julkista valtaa ja tekevät hallintopäätöksiä toisen keskuksen tai kaikkien keskusten puolesta jossakin asiaryhmässä. ELY-keskusten erikoistumis- ja keskitetyistä tehtävistä säädetään myös erityislainsäädännössä kuten joukkoliikennelaisissa (869/2009). Erityistehtävistä, jotka eivät sisällä julkisen vallan käyttämisestä toisen keskuksen toimialueella, sovitaan myös keskusten tulossopimuksissa.

Vastaavasti aluehallintovirastojen henkilöstö hoitaa Lapin aluehallintoviraston henkilöstöä lukuun ottamatta tehtäviä useamman maakunnan alueella.

KEHA-keskuksen sekä pääosa aluehallintovirastojen ja merkittävä osa ELY-keskusten henkilöstöstä hoitaa tehtäviä siten useamman maakunnan alueella.

2.7.2 Henkilöstöön sovellettava lainsäädäntö

Kuntalain mukaan kunnallista tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Kunnallisesta virkasuhteesta säädetään kuntalaissa ja laissa kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003). Kuntalaissa säädetään muun muassa viran perustamisesta ja lakkauttamisesta. Kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin sisältyvät muun muassa virkasuhteen alkamista ja viranhaltijan yleisiä velvollisuuksia, virkasuhteen irtisanomista ja purkamista, lomautusta ja määräaikaista virkasuhdetta koskevat säännökset.

Valtion henkilöstö on pääosin virkasuhteista. Virkamiesten oikeusasemasta säädetään valtion virkamieslaissa (750/1994). Lain tavoitteena on turvata valtion tehtävien hoitaminen tuloksellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen sekä turvata virkamiehelle oikeudenmukainen asema suhteessa työnantajaan. Valtion virkamieslaissa säädetään muun muassa virkajärjestelyistä, viran ja määräaikaisen virkasuhteen hakumenettelystä, nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista, viranomaisen ja virkamiehen yleisistä velvollisuuksista, virkavapaudesta, varoituksesta, virkasuhteen päättämisestä, lomauttamisesta ja virantoimituksesta pidättämisestä. Muun muassa virkojen perustamisesta, siirtämisestä, lakkauttamisesta ja muuttamisesta säädetään valtion virkamieslain lisäksi valtion virkamiesasetuksessa (971/1994). Erityislainsäädännössä voi olla tiettyjä virkamiesryhmiä koskevia erityissäännöksiä.

Valtion henkilöstön asemasta toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyissä säädetään virkamiesten osalta valtion virkamieslaissa ja työsuhteisten osalta työsopimuslaissa. Tehtävien ja toiminnan uudelleenjärjestelyihin sovelletaan myös EY:n liikkeenluovutusdirektiiviä (2001/23/EY).

Kunnan ja valtion työntekijöitä eli työsuhteista henkilöstöä koskevat keskeiset säännökset ovat työsopimuslaissa (55/2001). Kunnan ja valtion työntekijän oikeudellinen asema määräytyy pääosin samoin kuin yksityisellä sektorilla, mutta kunnan ja valtion työntekijällä on kuitenkin yksityisen sektorin työntekijää laajempi rikosoikeudellinen vastuu. Myös työnantajan oikeus tehdä työehtosopimuksia poikkeaa yksityissektorista.

Valtion virkaehtosopimuslaissa (664/1970) säädetään valtion virkasuhteen ja työehtosopimuslaissa (436/1946) työsuhteen ehtojen sääntelyjärjestelmästä.

HE 14/2018 vp

Monet työsuhteessa noudatettavat yleiset lait koskevat myös sekä kunta- että valtiosektorin virkasuhteessa olevia, kuten vuosilomalaki (162/2005), työaikalaki (605/1996) opintovapaalaki 273/1979), vuorotteluvapaalaki (1305/2002), yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986). Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia (1233/2013) sovelletaan työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaan valtion virastoissa ja laitoksissa. Lakia työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007) sovelletaan sekä kunnissa että kuntayhtymissä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 5 a § mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen virkamies voidaan toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen pyynnöstä asettaa enintään kolmen vuoden määräajaksi virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käytettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä viranomaislainen. Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voi päätöksen tehdä myös työ- ja elinkeinoministeriö. Päätöksessä on mainittava, missä laajuudessa virkamies on toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käytettävissä. Virkamiehen vastaanottava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä virkamiehen tekemään edellä tarkoitettussa päätöksessä mainitussa laajuudessa vastaanotavalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Vastuualueen osalta määräyksen antaa vastuualueen päällikkö ja vastuualueisiin kuulumattomien toimintayksikköjen osalta keskuksen johtaja. Vastaava säännös sisältyy myös aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:ään.

2.7.3 Eläkkeet

Kunta-alan, valtion, kirkon ja Kelan henkilöstön eläkeasioista huolehtii Keva. Se on itsenäinen julkisoikeudellinen yhteisö, jonka toiminta perustuu Kevasta annettuun lakiin (66/2016). Keva hoitaa noin 1,3 miljoonan julkisen sektorin työntekijän ja eläkkeensaajan työeläkepalvelut.

Kevan jäsenyhteisöjä ovat kaikki Suomen kaupungit, kunnat ja kuntayhtymät sekä osa kunnallisista yhdistyksistä ja osakeyhtiöistä. Edellä mainittujen noin 1 000 jäsenyhteisön lisäksi Kevalla on noin 1 300 valtion ja kirkon työnantaja-asiakasta. Myös Kela on Kevan työnantaja-asiakas.

Keva vastaa kunta-alan henkilöstön eläkkeiden rahoituksesta ja eläkevarojen sijoittamisesta. Eläkkeet rahoitetaan kunta-alan työnantajilta ja työntekijöiltä perittävillä maksuilla. Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituksen lähtökohtana on koko kuntasektorin yhteisvastuu. Eläkelaitoksen valtuuskunta päättää eläkelaitoksen menojen jakamisesta jäsenyhteisöjen kesken. Valtuuskunta vahvistaa myös kunnallisen eläkemaksun suuruuden. Vuonna 2015 Kevan maksutulo oli noin 5 miljardia euroa.

Tuleviin eläkevastuisiin varaudutaan eläkevastuurahaston avulla. Rahasto on luonteeltaan puskurirahasto. Eläkevastuurahastoon siirrettävästä määrästä päättää vuosittain Kevan valtuuskunta. Rahaston sijoitukset on tehtävä Kevasta annetun lain mukaan niin, että huolehditaan niiden varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä hajauttamisesta. Sijoitusomaisuus on noin 44,2 miljardia euroa (31.12.2015).

Kuntasektorilta siirtyy eläkkeelle Kevan ennusteen mukaan vuosien 2017–2020 aikana noin 97 000 henkilöä, joka on 19 % nykyisestä henkilöstömäärästä.

Kunnallisessa eläkejärjestelmässä vakuutettuja oli vuoden 2016 lopussa 520 000 henkilöä, joista naisia on noin 77 prosenttia. Vakuutettujen keski-ikä oli 45,5 vuotta, mikä on matalampi kuin julkisella sektorilla keskimäärin.

Kuntien eläkemaksut koostuvat pääasiassa kahdesta osasta eli palkkaperusteisesta eläkemaksusta ja eläkemenoperusteisesta maksusta. Palkkaperusteinen eläkemaksu (ml. varhaiseläkemaksu) on määritelty samansuuruiseksi kuin keskimäärin yksityisen sektorin TyEL-maksut.

HE 14/2018 vp

Tätä palkkaperusteista maksua maksavat kaikki kuntasektorin organisaatiot eli kunnat, kuntayhtymät sekä ne kuntayhtiöt, jotka ovat Kevan jäsenorganisaatioita.

Palkkaperusteista eläkemaksua täydentää eläkemenoperusteinen maksu, jolla kerätään se loppuosa maksuista, joita TyEL-tasoinen eläkemaksutulo ei kata. Sen suuruus vaihtelee vuosittain 4—6 prosenttia välillä. Eläkemenoperusteisella maksulla katetaan henkilöstön ennen eläkeuudistuksia karttunut parempi eläketurva sekä kunta-alan naisvaltaisesta rakenteesta, kuten pidemmästä eliniästä aiheutuva lisäkulu. Eläkemenopohjaista maksua eivät maksa ne organisaatiot, jotka on perustettu vuoden 2005 jälkeen, joten pääosan lisävastuista kantavat kunnat ja kuntayhtymät. Vain osa kuntien yksityisoikeudellisista organisaatioista, kuten kuntien yhtiöistä, maksaa eläkemenoperusteisia maksuja.

Valtion henkilöstön osalta vuosittaiset eläkemaksut määritetään täyden rahastoinnin periaattein ja Valtion eläkerahasto kattaa vuosittain 40 prosenttia eläkemenosta. Loppuosa, jota kerätyt eläkemaksut eivät kata, maksetaan suoraan valtion budjetista Kevalle eläkkeiden maksamista varten. Keva on näin ollen valtion henkilöstön osalta tekninen eläkemaksujen kerääjä ja eläketurvan maksaja, jonka kustannukset valtio kattaa täysmääräisesti.

2.7.4 Julkisen vallan käyttö ja virkavastuu

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslain 124 §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joita on noudatettava annettaessa julkinen hallintotehtävä muulle kuin viranomaiselle. Säännöksen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Julkisen hallintotehtävän käsite on julkisen vallan käyttöä laajempi käsite, joka viittaa verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpääntöön sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä.

Lähtökohtaisesti vain virkasuhteessa olevalla henkilöllä on oikeus julkisen vallan käyttöön. Tästä voidaan kuitenkin poiketa säätämällä tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:n mukaisilla edellytyksillä. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Merkittävänä julkisen vallan käyttönä pidetään esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin.

Koska julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voivat hoitaa ensisijaisesti vain virkasuhteessa olevat virkamiehet, valtionhallinnon henkilöstön palvelussuhteena käytetään pääsääntöisesti virkasuhdetta. Valtiolla virkasuhteisia on vuoden 2015 tilaston mukaan 90 % henkilöstöstä.

Kuntalain 87 §:n mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Kunnallisesta viranhaltijalaista annetun lain (304/2003) perusteluissa (HE 196/2002) todetaan kyseessä olevan säännöksen osalta (aiempi kuntalain 44 §): ”Vaikka henkilön tehtäviin sisältyisi julkisen vallan käyttöä vain vähäisissä määrin, henkilön tulee olla kuntaan virkasuhteessa”. Kuntasektorilla virkasuhteisia on vuoden 2015 tilaston mukaan 27 % henkilöstöstä.

Virkasuhteeseen liittyy erityinen perustuslaissa (731/1999) säädetty virkavastuu. Perustuslain 118 §:n 3 momentin mukaan virkamies on itse vastuussa virheensä tai laiminlyöntinsä aiheuttamasta vahingosta.

Virkavastuu sisältää sekä vahingonkorvausoikeudellisen että rikosoikeudellisen vastuun. Rikoslain (39/1889) 40 luvussa säädetään rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Se, keitä on pidettävä virkamiehinä, ja muut virkarikossäännösten soveltamisalaan kuuluvat henkilöryhmät

määritellään 40 luvun 11 §:ssä. Luvun 12 §:n 1 momentin mukaan virkamiestä koskevia säännöksiä sovelletaan myös julkista valtaa käyttävään henkilöön. Julkisyhteisön työntekijään sovelletaan saman pykälän 2 momentin perusteella luvun 1–3, 5 ja 14 §:n säännöksiä, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta. Julkisyhteisön työntekijällä tarkoitetaan rikoslain 40 luvun 11 §:n 3 kohdan mukaan henkilöä, joka on työsopimussuhteessa valtioon, kuntaan tai kuntayhtymään taikka muuhun pykälässä mainittuun julkisyhteisöön tai laitokseen. Jos julkisyhteisön työntekijä käyttää tehtävässään julkista valtaa, häntä pidetään julkista valtaa käyttävänä henkilönä ja häneen soveltuvat julkista valtaa käyttävää henkilöä koskevat säännökset.

Julkisyhteisön ja virkamiehen vahingonkorvausvastuu määräytyy yleensä vahingonkorvauslain (412/1974) mukaan. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Sama korvausvelvollisuus on muulla yhteisöllä, joka lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitaa julkista tehtävää. Korvausvelvollisuus toteutuu kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen koh- tuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

2.7.5 Virka- ja työehtosopimukset

Kuntien viranhaltijoihin ja työntekijöihin sovellettavat virka- ja työehtosopimukset

Kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdoista on määrätty kunnallisissa virka- ja työehtosopimuksissa. Kunnalliset virka- ja työehtosopimukset koskevat pääsääntöisesti henkilöstöä palvelussuhteen lajista riippumatta. Joitakin sopimusmääräyksiä sovelletaan vain viranhaltijoihin ja joitakin vain työntekijöihin.

Kunnallisessa virkaehtosopimuslaissa (669/1970) säädetään menettelystä, miten viranhaltijoiden palkkauksesta ja muista virkasuhteen ehdoista sovitaan sekä asioista, joista ei voida sopia. Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993) säädetään kunnallisen työmarkkinalaitoksen asemasta ja tehtävistä.

Kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön palvelussuhteen ehdoista on seuraavat erilliset sopimukset:

- kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES; koskee kaikkia aloja, joita alla mainitut sopimukset eivät koske, ml. terveyden- ja sosiaalihuollon henkilöstö sekä varhaiskasvatuksen henkilöstö);
- opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES);
- lääkärien virkaehtosopimus (LS);
- teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus (TS); sekä
- tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES).

OVTES:n piiriin kuuluvaa henkilöstöä ei siirry maakuntiin.

Nykyiset kunnalliset liikelaitokset (kunnan liikelaitos, kuntayhtymän liikelaitos ja liikelaitos-kuntayhtymä) ovat osa kunnan tai kuntayhtymän varsinaista organisaatiota ja niiden henkilöstö ja edunvalvonta rinnastuvat kuntasektorin palveluksessa oleviin. Maakuntien liittojen henkilöstöön sovelletaan kunnallista yleistä virka- ja työehtosopimusta (KVTES) ja kaavoitustehtävissä työskenteleviin teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimusta (TS). Maakunnan liitto on juridiselta luonteeltaan kuntayhtymä.

Kuntien ja kuntayhtymien määräämisvallassa olevien osakeyhtiöiden tai säätiöiden, muiden yhteisöjen sekä yksityisten palvelujentuottajien työnantajaedunvalvojana toimivat mm. Avaintyönantajat Avainta ry sekä EK:n vastaavat jäsenliitot.

Kunnallinen palkkausjärjestelmä perustuu organisaatiokohtaiseen tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmään ja henkilökohtaisen työsuorituksen arviointijärjestelmään (henkilökohtainen

HE 14/2018 vp

lisä). Henkilökohtaisten lisien osuus kokonaispalkasta on kuntasektorilla vähäisempi kuin valtiosektorilla. Palkkauksen tasossa on paikkakuntaakohtaisia eroja.

Valtion henkilöstöön sovellettavat virka- ja työehtosopimukset

Valtion virkaehtosopimuslaissa säädetään siitä, miten virkamiesten palkkauksesta ja muista virkasuhteen ehdoista sovitaan sekä asioista, joista ei voida sopia. Valtion virkamiesten osalta neuvottelumenettelystä on sovittu virkaehtosopimuslainsäädäntöä täydentävällä valtion pääsopimuksella. Valtion neuvottelu- ja sopimusjärjestelmän mukaisesti sovitaan keskustason virka- ja työehtosopimuksin ja virastotason tarkentavien virka- ja työehtosopimuksin virkamiesten ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdoista. Virasto- tai hallinnonalakohtaisia virka- ja työehtosopimuksia omalta ja hallinnonalansa osalta tekevät sopimusvirastot. Näillä sopimuksilla sovitaan lähinnä palkkoja ja työaikoja koskevista erityiskysymyksistä. Sopimukset hyväksyy valtiovarainministeriö.

Valtion virkamiesten ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdoista on määrätty valtion virka- ja työehtosopimuksessa. Valtion virka- ja työehtosopimus koskee valtion virastojen ja laitosten henkilöstöä palvelussuhteen lajista riippumatta. Joitakin sopimusmääräyksiä sovelletaan vain virkamiehiin, ja joihinkin henkilöstöryhmiin on hallinnonaloilla sovittu tarkentavia virka- ja työehtosopimuksia.

Palkkaus muodostaa pääosan valtiotyönantajan työvoimakustannuksista ja suuren osan toimintamenoista. Valtion palkkausjärjestelmissä kuukausipalkkaus määräytyy pääasiassa tehtävien vaativuuden ja henkilökohtaisen työsuorituksen mukaisesti. Palkkausjärjestelmät ovat virastokohtaisia, mutta yhtenäisten yleisten periaatteiden mukaan laadittuja. Järjestelmät perustuvat sopimusalakohdaisiin virka- ja työehtosopimuksiin. Tehtävien vaativuuden ja henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia varten on olemassa virastokohtaiset arviointijärjestelmät.

2.7.6 Työnantajaedunvalvonta

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa säädetään kunnallisen työmarkkinalaitoksen asemasta ja tehtävistä. Lain mukaan kunnallinen työmarkkinalaitos toimii työmarkkina-asioissa kuntien ja kuntayhtymien edunvalvojana, joka neuvottelee ja sopii niiden puolesta kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdoista. Kunnallinen työmarkkinalaitos voi myös antaa suosituksia yleisistä palvelussuhteesta koskevista asioista, palvelutuotannon tuloksellisuudesta ja työelämän laadusta. Lakiin sisältyy myös työmarkkinalaitoksen taloudenhoitoa ja kuntien maksuosuuksia koskevia määräyksiä. Työmarkkinalaitoksen menot peritään kunnilta maksuosuuksina, jotka määräytyvät puoliksi kunnallisveroprosentin ja puoliksi asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

Kunnallinen työmarkkinalaitos on ollut vuodesta 1993 osa Suomen Kuntaliittoa. Se otti vuonna 2010 käyttöönsä myös KT Kuntatyönantajat -nimen. KT on sekä työmarkkinakeskusjärjestö että kunta-alan liittotason järjestö.

KT Kuntatyönantajien päätösvaltaa käyttää sen valtuuskunta. Valtiovarainministeriö määrää valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet nelivuotiskaudeksi, joka alkaa kunnallisvaalien jälkeisen vuoden lokakuun alusta. Valtuuskuntaan kuuluu 11 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. KT Kuntatyönantajien valtuuskunnan jäsenet edustavat kunnallista työnantajaa ja ovat keskeisessä luottamushenkilö- tai palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään tai kuntien keskusjärjestöön. Jäseniä määrättäessä otetaan huomioon kunnissa vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä tasapuolisuusnäkökohdat.

Kunnallisesta virka- ja työehtosopimusjärjestelmästä on säädetty kunnallisessa virkaehtosopimuslaissa (669/1970) ja kunnallisista työehtosopimuksista annetussa laissa (670/1970).

HE 14/2018 vp

Kunta-alalla on henkilöstöä noin 422 000, joista Manner-Suomessa työskentelee noin 420 000 henkilöä. Kunta-alan sopimusjärjestelmän piirissä ovat Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät sekä kunnalliset liikelaitokset ja niiden palveluksessa oleva henkilöstö.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset sovitaan ja neuvotellaan henkilöstöä edustavien pääsopijajärjestöjen kanssa. Neuvottelu- ja sopijaosapuolista on sovittu kunta-alan pääsopimuksella. Neuvottelujärjestelmää on uudistettu tarpeen mukaan vastamaan työmarkkinajärjestökenttää. KT Kuntatyöntekijöiden ja paikallisten työntekijöiden neuvotteluosapuolet ovat nykyisin Kunta-alan Unioni, Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ja Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO. Näistä vuoden 2015 tietojen mukaan kukin edustaa 29–30 prosenttia henkilöstöstä. Järjestäytymättömiä on näiden lisäksi 12 % henkilöstöstä.

Valtion työmarkkinalaitos

Valtiotyöntekijää edustaa valtion työmarkkinalaitos, jonka tehtävistä säädetään valtiovarainministeriön työjärjestyksestä annetun valtiovarainministeriön asetuksen (966/2005) 7 a §:ssä. Valtioneuvoston ohjesäännön 17 §:n 7 kohdan mukaan valtiovarainministeriön toimialalle kuuluvat valtionhallinnon työntekijä-, henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikka, henkilöstön oikeudellinen asema ja muut palvelussuhteen ehdot.

Valtion työntekijätoimintaan kuuluu valtion henkilöstöön liittyvän lainsäädännön valmistelu, valtion talousarvion henkilöstömenojen arviointi sekä työntekijätoiminnan ja henkilöstöhallinnon tiedonhallinnan kehittäminen. Työntekijäkenttää käsittää valtion talousarvion piirissä olevat virastot, joiden palveluksessa on noin 78 000 henkilöä.

Valtion työmarkkinalaitos on yksi valtakunnallisista työmarkkinoiden keskusjärjestöistä. Valtion työmarkkinalaitos edustaa valtiotyöntekijää koko työmarkkinakenttää koskevissa keskitetyissä työmarkkina-neuvotteluissa ja niiden valmisteluissa, solmii valtion keskustason virka- ja työehtosopimukset sekä tukee ja ohjaa virastojen sopimus- ja muuta työntekijätoimintaa. Valtion työmarkkinalaitos valmistelee valtion strategisen tason henkilöstöjohtamisen linjaukset ja huolehtii linjausten toteuttamisesta.

Valtion keskustason yhdistetyn virka- ja työehtosopimuksen tekevät Valtiovarainministeriö / Valtion työmarkkinalaitos ja pääsopijajärjestöt, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry, Palkansaajajärjestö Pardia sekä Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL. Sopimukset koskevat yleensä koko valtion budjettitalouden piirissä olevaa henkilöstöä eli valtion budjettitalouden yksiköitä, ministeriöitä sekä muita valtion eri hallinnonaloilla toimivia virastoja ja laitoksia. Virka- ja työehtosopimus tulee voimaan, kun valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Kun sopimuksesta aiheutuu lisämenoja, alistetaan se eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi.

2.8 Nykytilan arviointi

2.8.1 Valtionhallinto

Nykyinen valtionhallinnon luokittelutapa valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnoksi perustuu pitkälti käsitykseen kunkin viraston toimialueesta ja sen laajuudesta. Ministeriöillä ja keskushallinnon virastoilla toimialue on koko maan laajuinen. Lisäksi keskushallinnon ominaispiirteeksi on perustuslain esitöissä kuvattu tehtävien hoitaminen keskitetysti. Aluehallinnon viranomaisten toimialue on puolestaan oletettu määritelmällisesti alueelliseksi ja paikallishallinnon toimialueet taas vielä tätä pienemmiksi kokonaisuuksiksi, paikallisiksi.

Hallinnon rakenteiden toteutunut kehitys on kuitenkin asettanut edellä todetut tyyppi- ja piirteet hallintomallien luokittelun perustana kyseenalaisiksi. Valtion viranomaisten organisaatiorekenteiden muuttuessa useiden nykyisten viranomaisten organisoitumisen tapa sisältää piirteitä sekä perinteisestä keskushallinnosta että perinteisestä alue- tai paikallishallinnosta. Valtionhal-

lintoon on viime vuosina muodostettu valtakunnallisen toimivallan omaavia keskushallinnon virastoja kokonaisuuksista, joihin on aiemmin kuulunut myös alueellisen tai paikallisen toimivallan omaavia itsenäisiä virastoja. Näitä uusia valtakunnallisia ja siten keskushallinnon virastoja kuitenkin luonnehtivat edelleen monet sellaiset määreet, jotka on tavattu yhdistää valtion alue- tai paikallishallintoon. Kuten esimerkiksi, että tehtävillä on selvä alueellinen ulottuvuus ja että tehtäviä ei voida tosiasiallisesti hoitaa kuin olemalla läsnä aina kyseisellä alueella (esim. paikalla käymistä edellyttävä tarkastustoiminta). Esimerkkejä tällaisista viranomaisista ovat Tulli, Verohallinto ja Maanmittauslaitos, joissa jokaisessa on viime vuosien aikana uudistettu viranomaisrakennetta siten, että moniportaisesta usean viraston rakenteesta on siirrytty valtakunnallisen viranomaisen malliin. Vastaavanlainen kehitys kohti valtakunnallista virastorakennetta on käynnissä mm. arkistolaitoksessa, oikeusavussa, ulosottolaitoksessa sekä syyttäjälaitoksessa. Toimintoja hoidetaan viranomaisen valtakunnallisesta toimivallasta huolimatta alueellisesti alueellisista yksiköistä tai toimipisteistä käsin.

Samanaikaisesti edellä kuvatun kehityksen kanssa on toinen osakokonaisuus valtionhallinnosta edennyt rakenteen kehittämisessä hallinnonalat ylittävän kokoamisen periaatteella. Aluehallintovirastoihin ja ELY-keskuksiin on koottu hallinnonalarajojen yli entisiä sektorikohtaisia aluehallintoviranomaisia. Aluehallinnon yhdeksi ominaispiirteeksi onkin noussut poikkihallinnollisuus. Samalla näillä viranomaisilla on kuitenkin edelleen säilynyt peruslähtökohtana alueellinen toimivalta. Toimivallan alueellisuus ei kuitenkaan ole säilynyt yksinomaisena toimivallan määrittäjänä, vaan sekä aluehallintovirastoissa, ELY-keskuksissa että muun muassa perinteisessä mielessä paikallishallintoa edustavissa maistraateissa osa tehtävistä on säädetty valtakunnallisesti hoidettaviksi vain yhdelle virastolle, mitä taas on pidetty yhtenä keskeisenä keskushallinnon viranomaisen ominaispiirteenä. Viranomaisten käytettävissä olevien resurssien kiristyessä on tehtäviä keskitetty valtakunnallisiksi enenevässä määrin. Sekä aluehallintovirastoissa että ELY-keskuksissa on myös virastojen hallintotehtävät koottu valtakunnallisesti hoidettaviksi. Kuuden aluehallintoviraston hallinto- ja kehittämistehtävät on koottu Etelä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitetulle valtakunnalliselle aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut – vastuualueelle (HAKU-vastuualue). ELY-keskusten ja TE-toimistojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä hoitamaan on puolestaan perustettu valtakunnallinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus). KEHA-keskus on luonteeltaan valtion keskushallintoon kuuluva palvelukeskustyypinen virasto (ks. HaVM 30/2014 vp).

Valtion keskus- ja aluehallinnon keskeisimpänä erottelevana tekijänä ei voidakaan enää perustellusti pitää yksinomaan toimialueen käsitettä. Käytännössä monien keskushallinnon viranomaisen organisointi perustuu ainakin osin aluejakoon ja alueelliseen toimintaan, mitä on pidetty perinteisenä aluehallinnon organisaation piirteenä. Toisaalta alue- ja paikallishallinnossa tehtäviä on puolestaan järjestetty valtakunnallisen toimivallan ja keskitetyn tehtävien hoitamisen pohjalta, mitä taas on pidetty perinteisesti keskushallinnon organisaation piirteenä.

Hallinnon rakenteiden kehitys onkin valtionhallinnon sisällä edennyt siten, että perinteinen toimivallan valtakunnallisuuden, alueellisuuden tai paikallisuuden tyyppipiirre ei enää ole yksinomainen hallinnon rakenteiden erottelukijä, vaan valtakunnalliseksi keskushallinnon viranomaiseksi perinteisesti luokiteltavilla viranomaisilla voi olla laajastikin alueellisesti toteuttavaa ja alueellisesti organisoitua toimintaa, kun taas perinteisellä alue- tai paikallishallinnon viranomaisella saattaa olla osassa tehtäviä valtakunnallinen toimivalta. Lisäksi monialaisuus suhteessa toimialakohtaisuuteen on muodostunut eri virastomuotoja toisistaan erottavaksi tekijäksi, kun ALKU-uudistuksen myötä suuri osa entisistä sektorikohtaisista valtion aluehallinnon viranomaisista on koottu kahteen poikkihallinnolliseen virastokokonaisuuteen, mutta samanaikaisesti perinteisesti keskushallinnon virastoiksi miellettyissä virastoissa on edetty edelleen vahvan sektorikohtaisen organisoitumismallin pohjalta.

Suomen hallinnon siilomaisuus on ollut OECD:n tekemien maa-arviointien huomion kohteena. Vuoden 2010 Suomen maa-arviossa OECD on todennut, että strategisen kokonaisnäemyksen vahvistaminen Suomessa vaatii poikkihallinnollisuutta ja parempaa hallinnon koko-

naisuutta koskevaa ennakkointia ja suunnittelua ja että koko hallinnon kattavien periaatteiden ja ratkaisujen koordinaatiota ja ohjausta tulee vahvistaa. Vastaavasti OECD:n vuoden 2014 Suomen maa-arvioinnin yksi keskeisistä havainnoista oli se, että Suomen hallintoa leimaa edelleen voimakas jakautuminen toisistaan irrallisiin politiikkalohkoihin (siiloutuminen). Myös eri ohjausjärjestelmien kuten hallitusohjelman toimeenpanoprosessin, valtion talousarvioprosessin ja tulosohjauksen keskinäinen irrallisuus myötävaikuttaa hallinnonalakohtaiseen siiloutumiseen.

Eurooppalaisia hallintomalleja selvittäneessä Valtioneuvoston tutkimushankkeessa (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisut 37/2016) on todettu, että eri maissa toteutettu kehitys kohti valtakunnallisia virastomalleja on vahvistanut sektoriajattelua. Valtakunnallisia virastoja on rakennettu pääsääntöisesti sektorikohtaisiksi virastoiksi. Valtakunnallistaminen on tehostanut ohjausta ja resurssien kohdentamista, mutta toisaalta hankaloittanut eri virastojen välistä yhteistyötä paikallisella ja alueellisella tasolla. Toisaalta useat kansainväliset selvitykset tuovat esille myös tiettyjä monialavirastoihin liittyviä riskejä.

Myös valtion ohjausjärjestelmän kehittämishankkeessa vuonna 2015 (OHRA-hanke) kiinnitettiin huomiota tarpeeseen luoda valtioneuvostossa yhteinen strategiaprosessi hallituksen strategisen näkemyksen toimeenpanon vahvistamiseksi. OHRA-hankkeen keskeinen ajatus on, että hallituksella on yksi strategiaprosessi, jota tuetaan johdonmukaisesti tiedolla. Kun hallituksen keskeiset tavoitteet ovat selkeät ja prosessit ohjataan tukemaan näiden saavuttamista, saadaan voimavaroja ja voimaa haluttujen muutosten aikaansaamiseen. OHRA-hankkeessa todettiin, että hallituksen ratkaistavina olevat kysymykset ovat monimutkaisia, jolloin niiden käsitteleminen yksittäisen sektorin näkökulmasta ei aina johda parhaaseen lopputulokseen. Yhden ongelman ratkaiseminen voi aiheuttaa uuden ongelman toisaalla. Siksi on välttämätöntä huolehtia siitä, että ohjausprosessit vievät toimintaa samansuuntaisesti yhteisiin päämääriin.

Hallinnonaloittain ja sektorivirastoittain toimeenpantu tulosohtaus osaltaan voimistaa hallinnonalakohtaisia siiloja. Ministeriöt asettavat tulostavoitteet itsenäisesti ja niistä raportoidaan erikseen ilman riittävää kytkentää hallitusohjelman toteuttamiseen. Tulosohtaus heijastaa sektoraaalista hallintorakennetta ja siitä puuttuu aluehallintovirastoja ja ELY-keskuksia lukuun ottamatta poikkihallinnollisuus. Toisaalta yhden ministeriön yksinomaisen tulosohtauksen kautta on voitu saavuttaa tulosohtaukseen liittyviä synergiaetuja hallinnonalan eri virastojen- ja laitosten kesken.

Valtionhallinnon nykyrakenne ei tue parhaalla tavalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolloin päätöksenteko ja sääntely muotoutuvat helposti sektorikohtaisiksi ja siiloutuneiksi. Samanaikaisesti yhä useammat asiakokonaisuudet ja rakennepoliittiset toimenpiteet koskevat useaa hallinnonalaa, jolloin siiloutunut toimeenpanevan valtionhallinnon rakenne ei tue tehokasta päätöksentekoa, vaan tarvitaan enemmän kollegiaalisuutta, yhteistä ja yhteen sovittavaa kannanmuodostusta sekä sitoutuneisuutta yhteisiin tavoitteisiin. Laajoja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita sisältävien politiikkakokonaisuuksien valmistelu ja toimeenpano edellyttää yhteistyön lisäämistä yli hallinnonalarajojen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Valviran toiminnan ulkoinen arviointi toteutettiin vuonna 2015 sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta. Arvioinnista laaditun raportin mukaan Valviran kokonaisvaikuttavuus on varsin hyvä ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat, tehtäväkentän laajuus, käsiteltävien asioiden määrän lisääntyminen sekä saatavilla olevat rekisteri- ja tilastotiedot. Vaikutavuutta voidaan vielä lisätä muuttamalla työtapoja ja tehostamalla valvontaan käytettävissä olevien voimavarojen käyttöä. Raportissa todetaan, että Valviralla on ollut selkeä tahtotila siirtyä ennakoivaan valvontaan ja että tässä on myös edistytty. Ennakoivan ja riskiperustaisen valvonnan kehittäminen on ollut yksi Valviran strategisista painopisteistä. Käytännössä kuitenkin reaktiivisen valvonnan asiamäärän volyyymi ja sen voimakas kasvu ovat estäneet ennakoivan ja riskiperusteisen valvonnan toteuttamista. Poikkeuksen tästä muodostavat kuitenkin

HE 14/2018 vp

terveydenhuollon teknologian valvonta sekä ympäristöterveydenhuollon valvonta, joista erityisesti jälkimmäinen on jo luonteeltaan ennakkollista ja varautuvaa valvonnan ohjausta. Arvioinnin mukaan myös valvonnan tietopohjaa olisi hyvä vahvistaa.

Arvioinnin mukaan Valviran toimintaa voitaisiin edelleen kehittää siihen suuntaan, että Valvira saisi entistä paremmat mahdollisuudet kohdentaa valvontaansa riskien perusteella sekä priorisoida käsiteltävät asiat. Valvonnan olisi ensisijaisesti kohdistuttava sinne, missä ovat suurimmat riskit eli sellaisiin tapauksiin, joissa esimerkiksi asiakas- ja potilasturvallisuus vaarantuvat huomattavassa määrin.

Useiden sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakien, alkoholilainsäädännön sekä ympäristöterveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön nojalla Valviran tulee huolehtia aluehallintovirastojen toiminnan ohjauksesta niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Käytännössä tehtävä on ongelmallinen, koska aluehallintovirastot ovat itsenäisiä virastoja, jotka ratkaisevat asiat kuitenkin itsenäisesti ja myös vastaavat tekemistään ratkaisuksista. Valviralla ei ole välineitä aluehallintovirastojen ohjaamiseen, eikä Valvira voi muuttaa aluehallintovirastojen päätöksiä. Myös ulkoisessa arvioinnissa todettiin tämä ja ehdotettiin, että Valviran ohjaussuhteita aluehallintovirastoihin olisi selkiytettävä.

Valvontatehtävien päällekkäisyys aluehallintovirastojen ja Valviran kesken on joissakin tapauksissa johtanut tehtävien ”pallotteluun” Valviran ja aluehallintoviraston välillä. Eriäkiä näkemyksiä on ollut joissakin tapauksissa myös sen määrittelyssä, mikä on periaatteellisesti merkittävää ja laajakantoista. Koska virastot ovat itsenäisiä ja virastojen asianhallintajärjestelmät toisistaan erillisiä, pelkästään asioiden mahdollisen yhtäaikaisen vireillöolon eri virastoissa selvittäminen on jossain tapauksissa ollut runsaasti resursseja ja aikaa vievää toimintaa.

Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupahallinto oli kokonaan aluehallintovirastojen tehtävä vuoteen 2009 asti. Tuolloin säädettiin niin kutsutusta valtakunnallisesta luvasta, jonka myöntäminen tuli Valviran tehtäväksi. Periaate kirjattiin vuonna 2011 myös yksityistä sosiaalihuoltoa koskevaan lakiuudistukseen. Uudistuksilla vähennettiin palveluntuottajien tarvetta asioida useiden lupaviranomaisten kanssa. Samalla lisättiin lupakäytäntöjen yhdenmukaisuutta ja ennakoitavuutta. Valtakunnallinen lupa on tarvittu silloin, kun palvelujen tuottaja toimii useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella. Lupahallinnon rakenteen tulisi olla sellainen, että se parhaalla mahdollisella tavalla tukee elinkeinonharjoittajien yhdenvertaista kohtelua, kilpailuneutraaliteettia ja elinkeinovapautta.

Aluehallintovirastot

Nykyiset kuusi aluehallintovirastoa ovat virastojen perustamisesta lähtien olleet virastoina kooltaan ja tehtäviltään varsin erilaisia. Toteutettujen toimialueiden laajennusten edellytyksenä on aluehallintovirastoista annetun lain mukaan ollut, että toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi.

Virastojen vastuualuekohtaisten toimialuelaajennusten lisäksi osa aluehallintovirastojen tehtävistä koottiin valtakunnallisesti hoidettaviksi jo virastojen perustamisvaiheessa. Esimerkiksi maistraattien ohjaus-, kehittämis- ja valvontatehtävät hoidetaan valtakunnallisesti Itä-Suomen aluehallintovirastossa. Lisäksi aluehallintovirastoilla on valtakunnallinen ruotsinkielinen opetustoimen yksikkö, joka on sijoitettu organisatorisesti osaksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoa. Aluehallintovirastojen toimialueiden laajentaminen virastojen perustoimialueita laajemmiksi ja toimintojen valtakunnallinen kokoaminen on perustunut keskeisimmin tarpeeseen tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, pa-

HE 14/2018 vp

rantaa palvelujen saatavuutta sekä turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus.

Toimialueiden valtakunnallistamista on katsottu tarpeellisena jatkaa myös virastojen perustamisen jälkeen. Hallitus antoi helmikuussa 2013 eduskunnalle selonteon aluehallinnon uudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (VNS 1/2013 vp). Selonteossa linjattiin, että aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimivaltaa muutetaan osassa tehtäviä valtakunnalliseksi. Selonteon mukaan aluehallinnon viranomaisten tehtäviä ja toimivaltaa on syytä tarkastella paitsi alueellisesti myös valtakunnallisesti. Joiltakin osin virastoissa todettiin jo olevan käytössä toimintatapa, jossa asiantuntemusta ja resursseja on koottu joko valtakunnalliseksi tai viraston maantieteellistä toimialuetta laajemmaksi tehtäväkokonaisuudeksi, mutta aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa oli selonteon mukaan tarpeen tarkastella myös uusia mahdollisuuksia määritellä viraston toimivalta joissakin tehtävissä alueellisen jaotuksen sijaan valtakunnalliseksi toimivallaksi. ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen hallinnollisten tehtävien hoitaminen ja niihin liittyvät ns. erikoistumisyksiköt tulisi selonteon mukaan koota toisaalta yhden ELY-keskuksen ja toisaalta yhden aluehallintoviraston alaisuuteen henkilöstön kuitenkin työskennellessä alueellisesti hajautettuna. Selonteossa arvioitiin, että tehtävien kokoamisella voidaan vähentää henkilöstötarvetta hallinnollisissa tehtävissä ja myös yhtenäistää toimintaa.

Selonteossa arvioidun mukaisesti aluehallintovirastoissa toteutettiin 1.3.2015 lukien aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden kokoaminen yhdeksi valtakunnalliseksi hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueeksi. Vastuualue toimii organisatorisesti osana Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, mutta sen henkilöstö on sijoitettuna kaikkiin aluehallintovirastoihin ja vastuualueen tehtävänä on tuottaa hallinto- ja kehittämispalvelut tasapuolisesti kaikille aluehallintovirastoille. Virastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden kokoamisen tavoitteena oli mahdollistaa vähenevien hallinnon resurssien joustavampi ja tehokkaampi käyttö ja lisätä toiminnan yhdenmukaisuutta.

Koko vastuualuetta tai laajempia tehtäväkokonaisuuksia koskevien toimialueiden laajentamisen lisäksi aluehallintovirastoilla on lukuisia yksittäisiä tehtäviä, jotka yksi aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisesti. Tällaisia ovat muun muassa rahanpesun rekisteröinti- ja valvontatehtävät, perintätoimen valvontatehtävät, aluehallintovirastojen sisäinen tarkastus, sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvät valtakunnalliset tehtävät, vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) tarkoitetut aluehallintovirastojen valvontatehtävät, saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukio-koulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvät tehtävät sekä liikuntarakentamisen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin liittyvät tehtävät.

Virastorajojen välistä resurssien ja asiantuntemuksen käytettävyyden joustoa on haettu aluehallintovirastoista annettuun lakiin säädetyllä 6 a §:llä, joka tuli voimaan 1.1.2014. Säännöksellä mahdollistettiin se, että aluehallintoviraston virkamies voidaan toisen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voi määrätä virkamiehen tekemään päätöksessä määrättyssä laajuudessa vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Säännöksen tavoitteena oli mahdollistaa aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien joustavampi ja tehokkaampi käyttö erityisasiantuntemusta vaativien hallintoasioiden käsittelyssä sekä tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa. Jo aiemmin vastaavankaltaisen menettelyn mahdollistavaa sääntelyä oli sisällytetty virastojen työsuojelun tehtäviä ja ympäristölupatehtäviä koskevaan lainsäädäntöön. Säännöksen käyttö on jäänyt vähäiseksi ympäristölupatehtäviä lukuun ottamatta.

Valtion keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys – hankkeessa (VIRSU-hanke) aluehallintoselvitysryhmän raportissa (Valtiovarainministeriön julkaisuja 4/2015) analysoitiin muun muassa aluehallintovirastojen tehtäviä ja niiden hoitamista parhaiten palvelevaa rakennetta asiakas-, organisaatio- ja sidosryhmänäkökulmista. Selvitysryhmä katsoi, että hallinnon rakenne tulisi

nähdä ennen kaikkea käytännöllisenä kysymyksenä siten, että rakenteella on ennen kaikkea tehtävien hoitoa palveleva rooli. Näistä lähtökohdista keskeiseksi kysymykseksi analyysissa muodostui, minkälainen rakenne parhaiten tukee valtion – ja laajemmin tarkasteltuna julkishallinnon – tehtävien hoitamista.

VIRSU-hankkeen aluehallintoselvitysryhmän raportissa päädyttiin aluehallintovirastojen tehtävien osalta yleisarvioon, jonka mukaan aluehallintovirastojen tehtävissä ratkaisujen ja palvelujen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja asiakkaiden palvelutarpeisiin liittyvä useiden toimialojen palveluja. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtävien nähtiin usein edellyttävän niiden hoitamista käytännössä alueellisesti ja tehtävien tuloksellista hoitamista edistävän tehtävien vastuuttamisen monialaiselle viranomaiselle. Johtopäätöksenä oli myös, että aluehallintovirastojen tehtäviin liittyvän päätöksenteon tulisi useimmissa tapauksissa olla valtakunnalliseen toimivaltaan sidottua ja että tehtävien ensisijaiset sidosryhmät ovat alueellisia.

Virastojen tehtävien kannalta nykyistä virastorakennetta on myös arvosteltu sen suhteen, että kuuden itsenäisen viraston malli on omiaan tuottamaan alueellisia eroavaisuuksia ratkaisukäytännöissä. Hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa -hankkeessa (HAVI-hanke, Aluehallintovirastojen julkaisuja 1/2016) sekä muun muassa Valviran ja aluehallintovirastojen työnjakoa ja yhteistyötä kehittäneen työryhmän muistiossa vuodelta 2014 nousivat esille tällaiset erot. Erityisesti yrityksissä koettiin, että ratkaisukäytännöt vaihtelevat alueellisesti sekä valtakunnallisesti.

Myös aluehallintovirastojen tehtävien suhde niitä ohjaaviin keskushallinnon virastoihin on osoittautunut paikoin ongelmalliseksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa aluehallintovirastoissa ohjaa Valvira. Käytännössä tehtävä on ongelmallinen, koska aluehallintovirastot ovat itsenäisiä virastoja, jotka ratkaisevat asiat kuitenkin itsenäisesti ja myös vastaavat tekemistään ratkaisuihin. Valviralla ei ole ollut välineitä aluehallintovirastojen ohjaamiseen, eikä Valvira voi muuttaa aluehallintovirastojen päätöksiä. Vastaavasti virastojen toimivaltajako toisaalta valtakunnallisiin tehtäviin, toisaalta alueellisiin tehtäviin on aiheuttanut tulkinnallisia ongelmia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

ELY-keskusten nykytilalle leimaa antavaa on samojen tehtävien hoitaminen huomattavasti vähäisemmin henkilötövuosin kuin ELY-keskusten toiminnan alkaessa. ELY-keskusten toiminnan tehostaminen aloitettiin edellisellä hallituskaudella, kun pääministeri Jyrki Kataisen hallitus kohdensi ELY-keskusten toimintamenoille 500 henkilötyövuotta vastaavat säästöt, mutta myöhensi vuosien 2014 – 2015 säästöt toteutettaviksi vuosina 2016 – 2017. Tällöin työ – ja elinkeinoministeriö käynnisti kuudesta hankkeesta koostuvan niin sanotun Iskukykyinen ELY-keskus -kokonaisuuden, jonka tarkoituksena oli turvata ELY-keskusten tehtävien laadukas hoitaminen resurssien vähenemisestä huolimatta. Kokonaisuuden muodostivat erilliset hankkeet ohjaus- ja suunnittelujärjestelmän yksinkertaistamiseksi, toiminnan ja palveluiden sähköistämiseksi, ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteisen kehittämis- ja hallintoyksikön (KEHA) perustamiseksi, asiakaspalvelun toimintamallin luomiseksi, erikoistumisten ja keskitämisten lisäämiseksi sekä ELY-keskusten maksullisten suoritteiden hintatason tarkistamiseksi (yhteinen maksupolitiikka).

Kevään 2014 ja 2015 kehyspäätöksissä ELY-keskusten toimintamenoille kohdistettiin aikaisempien säästötavoitteiden lisäksi yhteensä 33 miljoonaa euron lisäsäästöt toteutettaviksi vuosina 2015 – 2018. Uusi säästötavoite aikaisemman lisäksi merkitsi 700 henkilötyövuoden vähentämistavoitetta ELY-keskusten virastoverkostossa, jossa 80 – 85 % kuluista aiheutuu palkkaus- ja muista henkilöstömenoista. Tämän lisäksi Euroopan unionin rakennerahastojen teknisen tuen säästöt rakennerahastokaudella 2014 – 2020 aiheuttivat yhteensä 56 miljoonan euron säästöpaineen. Henkilöstön vähentämistavoite merkitsi käytännössä 17 % vähentämistavoitetta ELY-keskusten valtakunnalliseen henkilötövuosien määrään ELY-keskusten lakisäästeiden tehtävien säilyessä entisellään.

HE 14/2018 vp

Hallitusohjelman mukaan ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ohjausjärjestelmää tuli tehostaa ja toimintaa kehittää keskusten alkuperäisen määrän ja rakenteen pohjalta. Lakisääteisten tehtävien laadukas hoitaminen toteutettiin lähinnä keskittämällä voimakkaasti eräitä keskeisiä substanssitehtäviä sekä perustamalla palvelukeskustyyppinen kehittämis- ja hallintokeskus hoitamaan ELY-keskusten ja TE-toimistojen tukitehtäviä sekä tukien ja avustusten maksatus- ja takaisinperintätehtäviä. Säästötavoite johti lisäksi yhteistoimintamenettelyyn käynnistämiseen ELY-keskuksissa ja yhteensä 80 henkilötyövuoden irtisanomisiin taloudellisista ja tuotannollisista syistä syksyllä 2015. Vuosien 2010 ja 2016 välillä ELY-keskusten henkilötyövuosikehitys on laskenut 4 306 htv:sta 3 042 htv:een.

Toimintamenojen niukkenemisesta johtuen ELY-keskusten palveluprosesseja on jatkuvasti kehitetty ja tehtävien hoitamista koottu yhä harvempien ELY-keskusten vastuulle. Laaja-alaisia tehtäviä hoidetaan nykyisin kaikissa volyymiltaan merkittävässä tehtävissä yhtä ELY-keskusta laajemmalla toimialueella.

Tehtävien keskittäminen on edellyttänyt ELY-keskusten palvelujen sähköistämistä ja virkamiehiltä uudenlaista työskentelykulttuuria ja johtamista. Valtaosa tehtävien keskittämisestä on toteutettu siten, että virkamiehet on virkoineen siirretty siihen ELY-keskukseen, jolle tehtävät on keskitetty, mutta virkamiesten virkapaikat ovat säilyneet entisellään tehtävää aikaisemmin hoitaneessa ELY-keskuksessa. Virastoverkoston virkamiehet ovat laajalti oppineet niin sanottuun monipaikkaiseen työskentelyyn, jossa työtoverit ja esimies työskentelevät fyysisesti etäällä toisissa ELY-keskuksissa.

Supistuneista resursseista huolimatta ELY-keskusten sidosryhmä- ja asiakastyytyväisyys ovat säilyneet korkealla tasolla.

Työ- ja elinkeinotoimistot

TE-palveluiden uudistusta on arvioitu valtioneuvoston selvityksessä Työpolitiikan vaikuttavuus ja vaihtoehdot (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussarja 3/2016). Selvityksen mukaan palvelu-uudistusta tarkasteltaessa tulee huomata, että uudistukset on tehty samaan aikaan kun työttömyys on kasvanut ja talouden epävarmuus lisääntynyt. Työpolitiikan vaikutukset näytettyvät marginaalisina tilanteessa, jossa työttömyysaste on noussut tarkastelujaksolla 8,2 prosentista 10,3 prosenttiin ja talouskasvu on ollut negatiivista 2012 ja 2013 sekä 2014, jolloin se on ollut lähellä nollaa. Samanaikaisesti työ- ja elinkeinoministeriön tilinpäätöstietojen mukaan TE-toimistojen henkilötyövuodet ovat laskeneet vuoden 2007 lähes 4000 henkilötyövuodesta vuoden 2015 alle 3000 henkilötyövuoteen. TE-toimistot hoitavat tällä hetkellä tehtäviään merkittävästi vähäisemmin resurssein kuin vuonna 2010 valtion aluehallintouudistuksen jälkeen ja entistä haasteellisemmässä toimintaympäristössä.

Työpolitiikan vaikuttavuuden osalta uudistuksen lähtökohtana ollut monikanavainen palvelumalli ja verkkopalveluiden hyödyntäminen eivät ole kaikilta osin osoittautuneet tehokkaiksi. Käytännössä TE-toimiston asiantuntijat ovat joutuneet täydentämään työnhakijaksi ilmoittaututtaessa annettavia tietoja, eikä työnhaun uusimisen automaatio ole tukenut asiakkaan omaa aktiivisuutta. Verkkopalveluiden hyödyntämisen odotettiin vähentävän henkilökohtaisen asiainnin tarvetta. Selvityksessä huomattiin kuitenkin, että etenkin työelämään astuvat nuoret tarvitsevat henkilökohtaista palvelua. Selvityksessä todettiin myös, ettei palveluiden tuottaminen monina kieliversioina ratkaise maahanmuuttajien työllistymistä. Maahanmuuttajien yhdenvertaisten mahdollisuuksien lisääminen edellyttäisi uudenlaisia ratkaisuja.

Palvelu-uudistukseen sisältyvän palvelulinjakohtaisen (asiakaslähtöisen) organisoitumisen todetaan selvityksessä aiheuttaneen TE-toimistojen toimivuutta heikentäneitä siiloutumista. Työnhakijaksi ilmoittautumisen käytännöt ovat vieneet asiakastyön resursseja.

Ostopalveluina toteutettujen työllistymistä tukevien toimenpiteiden tulisi olla asiakkaille paremmin räätälöityjä ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin paremmin soveltuvia. Valta-

kunnallisen toimintamallin lisäksi TE-toimistot kokevat tarvitsevansa myös alueellisten erojen huomioimista työllistymistä tukevien toimenpiteiden palvelumarkkinoilla.

Selvityksen mukaan hallituskauden 2011 – 2015 tulokset osoittavat, ettei useita isoja muutoksia tulisi tehdä kerralla ja nopeasti, koska myös työmarkkinatilanteen ennustaminen on vaikeaa.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Kehittämis- ja hallintokeskuksen keskeisinä tavoitteina on hoitaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintotehtävät tehokkaasti, tuottavasti ja laadukkaasti, luoda ELY-keskuksille ja TE-toimistoille tehokas palvelumalli sekä tuottaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen myöntämien tukien ja avustusten maksatukset oikein ja ajallaan.

Kehittämis- ja hallintokeskus on toiminut kahden vuoden ajan. Ensimmäisen toimintavuotensa 2015 aikana keskus organisoi oman toimintansa ja vähensi resurssejaan noin 70 henkilötyövuodella. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus yhtenäisti toimintamalleja ja prosesseja sekä hoiti tuloksellisesti ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen yhteistoimintamenettelyt irtisanomisten toteuttamiseksi. Kehittämis- ja hallintokeskus käsittelee ostolaskut, hoitaa myyntilaskutuksen ja kirjanpidon sekä matkahallinnon palvelut ja matkalaskujen asiatarastuksen kaikkien ELY-keskusten ja TE-toimistojen puolesta. Myös taloushallinnon raportit tuotetaan kehittämis- ja hallintokeskuksessa. KEHA-keskus on lisäksi rakentanut ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja kehittämis- ja hallintokeskukselle yhteisen intranetympäristön, joka on mahdollistanut toimipaikkariippumattoman työskentelyn.

Kehittämis- ja hallintokeskus on toimintansa käynnistyessä vallinneeseen tilanteeseen nähden yltänyt noin 25 %:n tuottavuuden lisäykseen hallinto-, maksatus- ja yleisistä kehittämistehtävistä. ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteisistä menosäästöistä kehittämis- ja hallintokeskuksen osuus säästöistä on noin 4 % säästöt (3 milj. euroa). Kehittämis- ja hallintokeskuksessa toteutetut säästöt ovat kohdistuneet mm. toimitiloihin, ostopalveluihin ja tietohallintoon. ELY-keskusten ja TE-toimistojen matkakuluissa on toteutettu vuosina 2014 - 2015 noin 23 %:n säästöt. Hallinnollisissa asioissa kehittämis- ja hallintokeskus on luonut ELY-keskuksille ja TE-toimistoille valtakunnalliset toiminta- ja menettelytavat.

2.8.2 Maakunnille siirtyvät tehtävät

2.8.2.1. Oikeusministeriön toimiala

Vesilakiin perustuvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät esitetään siirrettäväksi osin Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja osin maakuntaan. Maakunnalle siirrettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouteen, ojitustoimitukseen, uiton päättymisen jälkitoimiin, säännöstelyn kehittämiseen, vaarantorjuntatoimiin ja jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuntaan liittyvät tehtävät.

2.8.2.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

Maakuntaudistuksen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan liittyvistä tai sitä sivuavista tehtävistä maakunnille tulevat alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu, kulttuuriympäristön hoito, alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista. Muut opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan ELY-keskuksista maakunnille siirtyvät tehtävät on esitetty säädettäväksi muussa lainsäädännössä.

HE 14/2018 vp

Alueellisen lyhyen aikavälin koulutustarpeiden ennakkointia on ELY-keskuksissa tehty työvoimakoulutuksen hankintaan ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon liittyen. Alueellisen ennakkoinnin kokoaminen maakuntaan mahdollistaa yhtenäisen näkemyksen muodostamisen yhdessä alueen ennakkointitoimijoiden ja erityisesti koulutusorganisaatioiden kanssa.

Nykyiset ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kulttuuria koskevat tehtävät kootaan yhteen tulevassa maakuntaorganisaatiossa. Kulttuurin tehtäviin maakunnassa sisältyy ELY-keskuksilta ja maakunnan liitoilta siirtyvä kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamisen kanssa. Kulttuuri koskee useita eri sidosryhmiä, jotka tulee ottaa huomioon näissä prosesseissa.

Liikunnan edistäminen maakunnissa tapahtuu Valtion lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-eliminä toimivien alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnan kautta. Neuvostojen tehtävät on määritelty liikuntalaissa ja liikunnan edistämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Päävastuu liikunnan edistämisestä säilyy kunnilla. Tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, koska kunnat ovat merkittäviä liikuntapalvelujen tuottajia ja toimintaedellytysten luoja. Kunnat rahoittavat liikuntatoiminnan pääosin itse. Kuntien liikunnan käyttökustannuksista valtionosuudet kattavat vain noin kolme prosenttia.

2.8.2.3 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Maa- ja metsätalousministeriön toimialalla pääosa sen toimialan tehtävistä ehdotetaan siirrettäväksi maakunnille. Muutoksella pyritään nykyistä selkeämpään ja toimivampaan hallintorakenteeseen, joka mahdollistaa tehtävien tarkoituksenmukaisen hoitamisen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla maakunnille ehdotetaan siirrettäväksi alueiden ja elinkeinojen kehittämistehtävät, viljelijätukitehtävät, kasvintuotannon ja kasvinterveyden valvontaa koskevat tehtävät, hallinnonalaan kuuluvien ympäristöterveydenhuollon tehtävät, vesitalous- ja kalataloustehtävät sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta maksettaviin tukiiin liittyvät tehtävät. Tavoitteena on hoitaa tehtävät entistä tehokkaammin ja vaikuttavammin lähellä asiakkaita.

Maataloustukiin ja maaseudun kehittämistukiin liittyvissä maksajavirastotehtävissä Suomen maksajaviraston (Maaseutuvirasto) maksajavirastosopimusosapuolia on ollut runsaasti kuntien yhteistoiminta-alueiden (YTA-alueet) perustamisesta huolimatta.

Suomen nykyisen hallintomallin voidaan todeta olleen Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn tehokkaan maksajaviraston hallinto- ja valvontajärjestelmän kannalta altis riskille, koska toimeenpanoa on hoidettu usealla hallinnontasolla. Riskienhallinta on lisännyt sisäisen valvonnan kustannuksia. Kaiken kaikkiaan maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, Eviran, ELY-keskusten ja kuntien YTA-alueiden muodostama kokonaisuus, unohtamatta AVI:en valvontaosuutta, on kuitenkin toiminut Suomeen kohdistuneiden rahoitusoikaisujen eli EU-rahoituksen menetyksen näkökulmasta hyvin. Toimivallan ja toiminnan säädösperusteisuus ja viranomaisvastuulla toimiminen on taannut tuensaajien tasa-arvoisen kohdelun eri puolilla maata. Tätä pyritään maakuntauudistuksella edelleen parantamaan.

EU:n osittain ja kokonaan rahoittamien pinta-alan perustuvien tukien valvonta-ajankohta on Suomen kasvuolosuhteissa lyhyt. Lisäksi moniportaisessa hallintorakenteessa ei ole aina ollut mahdollista yhdistää tehtäväkokonaisuuksia työtehtävien maksajavirastovaatimusten edellyttämien eriyttämisvaatimusten puitteissa. Myös resurssien tehokkaampaan käyttöön maakuntauudistuksen toivotaan tuovan parannusta.

Myös elintarviketurvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvä hallinto on nykyisin moniportaista, sillä tehtäviä hoidetaan maa- ja metsätalousministeriön ja Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Tosin eläntauti- ja

HE 14/2018 vp

eläinsuojeluvalvonta eivät kuulu kunnan tehtäviin, vaan valvontaan liittyvät kunnaneläinlääkärin tehtävät ovat valtion toimeksiantotehtäviä, joista aiheutuvat kustannukset valtio korvaa kunnille. Koska valtio rahoittaa toiminnan, se myös määrää ja perii maksullisesta suoritetöinnistä kertyvät maksut toimijoilta. Monimutkaisesta korvaus- ja laskutusjärjestelmästä aiheutuu toiminnan volyymeihin nähden raskasta hallinnollista taakkaa ja suuria kustannuksia aluehallintovirastoille ja kunnille ja tätä järjestelmää pyritään maakuntaudistuksen avulla yksinkertaistamaan.

Nykyisin vesitalous- ja kalataloustehtävien hoitoa on voimakkaasti keskitetty ELY-keskuksissa vesistöalueiden hallinnan sekä voimavarojen ja osaamisen riittävyyden varmistamiseksi. Keskittäminen on tehtävien hoidon ehdoton edellytys. Kalataloustehtävien nykyinen organisointi on toiminut erinomaisesti, vesitaloustehtävissä taas on tarpeen tiivistää tehtävien hoitoa edelleen.

ELY-keskusten hallinnassa on runsaat 250 vesilain mukaista lupaa vesitaloushankkeille ja niiden vaatimille vesistö rakenteille. Hankkeet palvelevat tulvasuojelua, maankuivatusta, kalataloutta, vesivoiman tuotantoa, vedenhankintaa, vesiliikennettä ja virkistyskäyttöä. Valtio on toteuttanut hankkeet alueen vesi- ja kalatalouden tukemiseksi. Valtion vesitaloushankkeiden luvat ja niihin liittyvät sopimukset, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnoivat osana maakuntiin siirtyviä kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä, siirtyisivät maakunnille. Hankkeiden toteuttamiseksi tehtyjen vesistö rakenteiden omistus siirtyisi maakuntien yhdessä omistamalle palvelukeskukselle.

2.8.2.4 Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

Saaristossa liikennepalveluihin sisältyy merkittävää markkina- ja tehostamispotentiaalia. Valtion nykyinen tapa hankkia ja tarjota yhteysalusliikenteen palvelut maksutta käyttäjille kuitenkin vaikeuttaa merkittävästi saaristossa toimivien kuljetusyrittäjien mahdollisuuksia kehittää palvelujaan. Saaristossakin tulevaisuuden liikennejärjestelmä voisi muodostua palveluiden, tiedon ja infrastruktuurin yhteentoimivasta kokonaisuudesta hallitusohjelmassa mainitun ”Liikenne palveluna” (Mobility as a Service, MaaS) – toimintatavan mukaisesti. Liikenne- ja tietopalvelujen on pystyttävä vastaamaan paitsi saariston vakituisten asukkaiden myös saariston yritysten, osa-aika-asukkaiden ja matkailijoiden kehittyviin tarpeisiin. Nykyinen 1960-luvulta peräisin oleva saaristoliikenteen toimintamalli ei pysty tarjoamaan edellytyksiä saaristoalueiden elinvoimaisuuden kehittymiselle ja saariston vahvuuksien hyödyntämiselle tulevaisuudessa.

2.8.2.5 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

Tupakka- ja terveydensuojelulain mukainen valvonta

Osa kunnista huolehtii ympäristöterveydenhuollosta itsenäisesti ja osa on järjestänyt ympäristöterveydenhuollon kuntien yhteistyönä. Ympäristöterveydenhuolto on järjestetty Suomessa yhteensä 62 alueella ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain mukaisesti (410/2009). Kyseisen lain mukaan yhteistoiminta-alueet ovat vähintään 10 henkilötyövuoden yksikköjä. Niissä terveydensuojelulain ja tupakkalain mukainen valvonta on toiminut tehokkaammin kuin silloin, jos tehtävät olisi järjestetty jokaisessa kunnassa erikseen. Yhteistoiminta-alueiden kokoa on kuitenkin tarve yhä kasvattaa.

Kaupungeissa, jotka ovat voineet järjestää riittävän henkilöresurssin johdosta ympäristöterveydenhuollon itsenäisesti, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tehtävät on voitu järjestää samassa organisaatiossa ja jopa yhdistelmävirkoina tehtävien rajapinnoissa. Näitä ovat olleet esimerkiksi melukysymykset, asumisterveyskysymykset ja ympäristölupien valmistelu. Hyvin toimivat yhteistyöverkostot eri viranomaisten kesken ovat edistäneet tehtävien hoitamista.

Alueelliset romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät

Alueellisten romaniasioiden neuvottelukuntien toiminta on täyttänyt sille asetetut tavoitteet. Ne ovat tukeneet romaniväestön yhdenvertaisia yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia. Ne palvelevat valtakunnallista romaniasiain neuvottelukuntaa, sekä paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia viranomaisia ja alueen romaniväestöä toimien keskeisenä yhteistyöelimenä näiden välillä. Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien kannalta romaniasioiden aluetason ulottuvuus on tärkeää, sillä alueellisilla romaniasiain neuvottelukunnilla on paras tuntemus alueensa romaniväestöstä sekä yhdistyksistä ja paikallistyöryhmistä ja niiden toiminnasta. Romaniasiain neuvottelukuntien sijoittaminen alueille perustuu romaniväestön määrään alueella, sekä romaniasioiden hoitamisen aktiivisuuteen niiden aluehallintovirastojen alueilla, joille alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat nykyisin sijoittuvat. Alueellista jakoa on pidetty jokseenkin onnistuneena. Kuitenkin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella olisi tarve omalle alueelliselle neuvottelukunnalle. Ahvenanmaalla ei asu romaniväestöä, minkä vuoksi Ahvenanmaalle neuvottelukuntaa ei ole asetettu.

2.8.2.6 Ympäristöministeriön toimiala

Ympäristöministeriön toimialalla alueiden käytön suunnittelujärjestelmän maakuntakaavoituksen tehtävät ja kuntakaavoituksen edistämistehtävät sekä eräät asuntotuotannon avustuksiin ja korkotukeen liittyvät tehtävät, samoin kuin vesienhoidon tehtävät ja merenhoidon alueelliset tehtävät, luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistehtävät sekä eräät maastoliikenneläin, ulkoilulain ja Kyrönjoen erityissuojelulain, ja eräiden muiden lakien mukaiset tehtävät siirrettäisiin maakunnille.

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä maakuntien liitoille kuuluvassa maakuntakaavoituksessa ratkaistaan maakunnalliset, seudulliset ja ylikunnalliset maankäyttökysymykset. Maakuntakaava on ohjeena kuntakaavoitukselle. Maakuntakaavoitus on varsin aktiivista ja maakuntakaavoituksen voidaan arvioida pääosin täyttävän sille maankäyttö- ja rakennuslaissa asetetun tehtävän. Maakuntakaavoitus on viime vuosina painottunut teemakohtaisiin vaihekaavoihin, mutta tällä hetkellä on useissa maakuntien liitoissa käynnissä kokonaismaakuntakaavan valmistelu, mitä voidaan pitää kaavajärjestelmän toimivuuden kannalta myönteisenä tilanteena. Maakuntakaavoituksen siirtymä kuntaryhtymä toimivilta maakuntien liitoilta itsehallinnollisiin maakuntiin on tarpeen varmistaa maakunnan ja sen alueen kuntien välinen riittävä vuorovaikutus ja yhteistyö maakuntakaavojen valmistelussa sekä maakuntakaavan ja kuntakaavojen tehtävänjaon selkeys.

ELY-keskuksilla nykyisin olevista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista tehtävistä voidaan maakunnille osoittaa kuntakaavoituksen ja rakennusvalvontatoimen edistämistehtävät, kuten asiantuntija-avun ja ajankohtaiskoulutuksen tarjoaminen sekä osallistuminen ennakkolliseen viranomaisyhteistyöhön ja erilaisiin kehittämishankkeisiin.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja sen nojalla annettujen asetusten perusteella vesienhoidon tehtäviä hoidetaan kaikissa ELY-keskuksissa, joista viidelle on osoitettu alueellisia yhteensovittamistehtäviä. Merenhoidon tehtäviä hoidetaan rannikon ELY-keskuksissa, joista yhdelle on osoitettu yhteensovittamistehtävä.

Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelujärjestelmät ovat olleet toimintakykyisiä huolimatta ELY-keskusten vähenevistä voimavaroista ja tehtävien vaativuudesta. Vesienhoito on voitu järjestää valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti EU-sääntelyn edellyttämällä tavalla. Vesienhoidossa keskeisessä asemassa ovat yhteensovittavat ELY-keskukset, vesien-

hoitoaluekohtaiset yhteistyöryhmät ja ohjausryhmä sekä ympäristöministeriön asettama valtakunnallinen koordinoitiryhmä. Myös merenhoidossa alueellisten tehtävien keskittäminen on toiminut hyvin. Merenhoidon osalta ELY-keskusten toimivalta on suppeampi kuin vesienhoidossa. Merenhoidossa valmistellaan valtakunnallinen suunnitelma ja viranomaisyhteistyö on monitahoisempaa.

Vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmien toimeenpanon edistäminen on ELY-keskusten keskeinen tehtävä.

Sekä vesien- että merenhoidossa ELY-keskusten koordinoima alueellinen yhteistyö on hyvin monipuolista. Vesien- ja merenhoidon alueellisissa yhteistyöryhmissä ja niiden alatyöryhmissä on edustettuina kattavasti julkisen ja yksityisen puolen toimijoita. Vesien- ja merenhoidossa tiedon tuottaminen, kokoaminen, toimittaminen ja suunnitelmien toimeenpano edellyttävät monialaista ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön ohjaamien viranomaisten, laitosten ja yksiköiden välistä yhteistyötä. Tällaisia viranomaisia ovat esimerkiksi Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus.

Vesien- ja merenhoidossa kansainvälinen yhteistyö hoidetaan ympäristöministeriössä. ELY-keskukset osallistuvat kansainväliseen yhteistyöhön omilla toimialueillaan Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa esimerkiksi erilaisissa EU-hankkeissa. ELY-keskukset vastaavat myös vesienhoidossa kahdenvälisestä rajavesistöyhteistyöstä, joka on onnistunut Ruotsin ja Norjan viranomaisten kanssa hyvin.

ELY-keskuksen tulee määrittää pohjavesialueet alueellaan ja luokitella ne luokkiin. Pohjavesialueiden määrittäminen 1 toukokuuta 2015 voimaantulleiden uusien säännösten pohjalta on ELY-keskuksissa käynnissä tulostavoitteiden mukaisesti.

Kyrönjoen erityissuojelu

Kyrönjoen erityissuojelusta annettuun lakiin perustuen valtion tehtävänä on huolehtia Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattamisesta sekä vastata tulvasuojelun edellyttämien pumppaamoiden hoidosta ja valvonnasta sekä niiden tarvitseman sähköenergian hankinnasta. Tehtävää on hoitanut maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitaloustehtävänä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, jonka alueella Kyrönjoki sijaitsee. Tämä järjestely on toiminut hyvin.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen

Luonnonsuojelulain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. ELY-keskus vastaa lukumääräisesti suurimmasta osasta luonnonsuojelulain mukaisista oikeusharkintaa edellyttävien päätösten tekemisestä. Ne koskevat Natura 2000 – alueita, luonnonsuojelualueita yksityismailla, lajien ja luontotyyppien suojelua, maisemansuojelualueita, luontovahinkoja sekä näihin liittyviä poikkeamista ja pakkokeinoja koskevia lupia ja päätöksiä. ELY-keskus on toimialueellaan luonnonsuojelun osalta yleisen edun valvoja, mihin liittyvät muun muassa lausuntojen antaminen hankkeista ja suunnitelmista, jotka saattavat vaikuttaa luonnonsuojelulla suojeltuihin kohteisiin. ELY-keskus vastaa myös luonnonsuojelulain edellyttämästä muutoksenhausta. Luonnonsuojelulain mukaiset oikeusharkintaiset viranomaistehtävät osoitetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Maakuntien tehtäväksi siirretään luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistehtävät. ELY-keskusten käytettävissä olevien voimavarojen niukkuudesta johtuen edellä mainitut luonnonsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät ovat nykyisessä toiminnassa painottuneet. Lakisääteiset rajoitukset eivät kuitenkaan yksin ole riittäviä luonnon monimuotoisuuden suojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Luonnonarvojen huomioonottaminen ennakkollisesti hankkeiden valmistelussa ja strategisessa suunnittelussa on välttämätöntä luonnon monimuotoi-

suuden kestäväälle käytölle. Viranomaisten välinen sekä viranomaisten ja yksityisen sektorin yhteistyö, kehittämishankkeet, tietoisuuden parantaminen ja vapaaehtoisen luonnonsuojelun edistäminen ovat tärkeässä asemassa. ELY-keskusten toimialojen sisäisellä yhteistyöllä on jossain määrin onnistuttu parantamaan tiedonvaihtoa toimialojen välillä. ELY-keskukset ovat myös antaneet luonnon monimuotoisuutta koskevaa asiantuntemustaan kuntien ja maakunnan liittojen alueiden käytön suunnitteluun, kaivoshankkeisiin, vesistöjen kunnostushankkeisiin, maaseudun kehittämiseen ja aluekehitystyöhön.

Vapaaehtoisen luonnonsuojelun osalta merkittävin toiminnan ala on Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO, jota on toimeenpantu vuonna 2003 aloitetun kokeiluhankkeen jälkeen hyvin tuloksin. Käytävissä olevien määrärahojen puitteissa Metsolle asetetut tavoitteet on vuosittain saavutettu ja metsänomistajien keskuudessa on edelleen kysyntää Metson tarjoamille monipuolisille suojelun toteuttamistavoille.

ELY-keskukset ovat toteuttajina ja osapuolina lukuisissa EU:n Life-rahoitukseen perustuvissa hankkeissa, millä on ollut merkitystä tehokkuuden parantamiselle ja uusien innovaatioiden kehittämiselle luonnon monimuotoisuuden suojelussa. Ne ovat olleet myös menestyksellisiä kansalaisten ympäristötietoisuuden vahvistamisessa.

Luonnon virkistyskäyttö

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat ulkoilulain mukaisten ulkoilureittisuunnitelmien vahvistamisesta sekä ratkaisevat ulkoilureittien lakkauttamista sekä tietyissä tilanteissa niiden siirtämistä koskevat asiat. Käytäntö on ollut toimiva.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset myöntävät liikuntarajoitteisille luvan poiketa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan tai haltijan lupaa sekä moottorikäyttöisten ajoneuvojen käytölle tietyllä alueella maastossa säädetystä kiellostä tai rajoituksesta. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat maastoliikennelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleisestä valvonnasta toimialueellaan. Järjestely on ollut toimiva.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat maastoliikennelain ja sen nojalla annettujen säännösten yleisestä valvonnasta toimialueillaan ja päättävät liikuntarajoitteisille hakemuksesta myönnettävistä erityisluvista liikkumiseen maastossa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ilman maanomistajan tai haltijan lupaa. Järjestely on ollut toimiva ja erityisesti maastoliikennelain yleinen valvontatehtävä on soveltunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille niiden hoitaessa muiden lakien mukaisia vastaavatyyppejä tehtäviä.

Ulkoilulain ulkoilureittitehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on vahvistaa kuntien laatimat ulkoilulain mukaiset ulkoilureittisuunnitelmat ja ratkaista ulkoilureittien lakkauttamista koskevat päätökset. Ulkoilulain mukaisia ulkoilureittitehtäviä on lukumääräisesti melko vähän keskittyen tiettyjen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueelle. Järjestely on ollut toimiva.

2.8.3 Muille viranomaisille siirtyvät tehtävät

2.8.3.1 Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala

Aluehallintovirastot ovat voineet osallistua neljän eri tehtävän hoitamiseen Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjauksessa (kilpailuasiat, hinnan ilmoittamisen valvonta, kuluttajaluottojen valvonta ja valmismatkaliikevalvonta).

Aluehallintovirastojen käytettävyyden on vähentynyt viime vuosien aikana useasta syystä. Sekä aluehallintovirastojen että Kilpailu- ja kuluttajaviraston resurssit ovat vähentyneet. Samaan aikaan markkinat ja lainsäädäntö ovat muuttuneet ja monimutkaistuneet, ja muun muassa tarve

entisenkaltaiseen alueelliseen läsnäoloon on vähentynyt. Tämä on johtanut osaamisen kehittämisen vaikeuksiin ja ohjauksen tarpeen kasvuun, samaan aikaan kun mahdollisuudet panostaa ohjaukseen ovat vähentyneet. Kuluttajalainsäädännölle on tyypillistä, että ratkaisuvaltaa ei ole paikallistasolla kuin kapea-alaisesti ja silloinkin lain soveltamisen kannalta yksiselitteisissä alueellisissa asioissa. Kilpailuasioissa aluetason ratkaisuvaltaa ei käytännössä ole. Teknologian kehityksen johdosta valvonnan kannalta keskeisiä nytemmin ovat verkkokaupat, rajat ylittävä toiminta ja monikansalliset yritykset. Nämä vaikuttavat myös kansallisten pk-yritysten toimintamalleihin.

Kilpailuasiat – Aluehallintovirastojen rooli kilpailuvalvonnassa on muuttunut kilpailulain muutoksen myötä, jonka mukaan kilpailuvalvonnassa on keskityttävä kansantalouden kannalta merkityksellisimpiin tapauksiin, mikä sulkee käytännössä pois pienten paikallisten kilpailurajoitusten tutkinnan. Toisena syynä on kilpailuvalvonnan vaativoituminen; toiminnan muoto ei enää ratkaise lainvastaisuutta vaan vaikutusanalyysi, markkinat ja yritysten toiminta ovat sirpaloituneet, digitalisoituneet ja tutkintamenetelmät kehittyneet sen mukaisesti (IT-tutkinnan menetelmät, ekonometriset menetelmät). Varsinaista tapaustutkintaa tai sellaiseen osallistumista ei ole enää viime vuosina ollut, vaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston on käyttänyt aluehallintovirastojen resursseja muun tyyppisten valtakunnallisten selvitysten määrättyjen osien tekemiseen.

Hinnan ilmoittamisen valvonta - Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja aluehallintovirastot. Aluehallintovirastoilla on rinnakkainen toimivalta ja omana tehtävänä valvoa hintamerkintöjä paikallisesti. Hintamerkintöjen valvonalla ja hintavertailuilla oli 1990-luvulla suuri merkitys, kun Suomessa oli juuri siirrytty hintojen sääntelystä vapaaseen hinnoitteluun. Aluehallintovirastojen erityinen tehtävä on perua tästä muutoksesta. Hintamerkintöjen tarkastamisen tarkoituksenmukaisuus nykyisellä tavalla on kyseenalaistettu mm. normien purkuselvitysten yhteydessä. Tarvetta tämänkaltaiseen alueelliseen läsnäoloon ei enää ole, eikä alueellisten toimipisteiden ylläpitoon yksin kenttävalvonnan kannalta. Hintojen ilmoittamisen valvonta monimutkaistui huomattavasti 2013 uuden EU-asetuksen myötä. Hinnanilmoittamisvelvollisuus vaihtelee toimialoittain, ja tulkintakysymyksiä on paljon. Laintulkinnan sisällön kannalta kuluttaja-asiamiehen kanta on ensisijainen, joten työssä on korostunut jatkuva yhteys Kilpailu- ja kuluttajaviraston lakimiehiin.

Kuluttajaluottojen valvonta - Kuluttaja-asiamies valvoo kuluttajansuojalain 7 luvun säännösten noudattamista, eikä tähän valvontaan liity enää erityistä alueellista näkökulmaa. Aiemmin oli tavanomaista, että kukin yritys laati omia rahoitusehtojaan. Siksi oli tarpeen, että aluehallintoviranomaiset saattoivat tarkistaa liikkeissä käytetyt lomakkeet. Viime aikoina kuluttaja-asiamiehen koordinoimien valvontakampanjoiden kohteena ovat olleet hyödykesidonnaiset luotot, kuten autoluotot. Luottojen valvonnan keskittämistä Kilpailu- ja kuluttajavirastoon tukee se, että nykyään luotonvälittäjät sekä erityisesti luotonantajat toimivat maanlaajuisesti tai useamman aluehallintoviraston alueella.

Valmismatkaliikevalvonta - Valmismatkaliikelain (921/2017) 18 §:n nojalla lain noudattamista valvovat Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä aluehallintovirastot. Aluehallintovirastojen toimivalta ulottuu vain tiedonsaantioikeuteen. Käytännössä Aluehallintovirasto valvoo alueellaan valmismatkaliikkeiden markkinointia ja tarkastaa liikkeitä sen arvioimiseksi, ovatko ne lain mukaisesti rekisteröityneet ja ovatko ne keränneet ennakkomaksuja. Tiedot toimitetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimenpiteitä varten. Nämä toimenpiteet voidaan jatkossa hoitaa keskitetysti paikallisin valvontaiskuin, informaation jakamisella tai muilla keinoin. Tehtävän siirto Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toteutetaan erillisellä esityksellä.

2.8.3.2 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Maatilatalouden kehittämisrahaston taseessa olevan valtion maaomaisuuden hallinnointi siirrettäisiin Maaseutuvirastolle. Valtion talousarvion ulkopuolisen maatilatalouden kehittämisrahaston taseessa on kiinteää omaisuutta, joista osaa käytetään tilusjärjestelyissä. ELY-keskus

on ollut toimivaltainen viranomainen hoitamaan valtion puolesta rahaston kiinteän omaisuuden luovutukseen liittyviä tehtäviä. Tilusjärjestelyjä varten tarvitaan valtion puolesta hallintopäätöksiä tekevä viranomainen. Rahaston sellaiset maa-alueet, joita ei tarvita tilusjärjestelyissä, ensisijaisesti myydään. Siltä osin kuin rahaston taseessa on tilusjärjestelyihin käytettävää maaosuutta, Maaseutuvirasto hoitaisi jatkossa kyseisen maaomaisuuden luovuttamiseen liittyvät tehtävät. Sen lisäksi, että Maaseutuvirasto hoitaa tällä hetkellä rahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä, Maaseutuvirastolla on osaamisensa perusteella parhaat edellytykset hoitaa tilusjärjestelyissä peltomaiden ja tukioikeuksien siirtoon liittyviä tehtäviä.

Valtion saatavien perintään liittyvät tehtävät keskitettäisiin kokonaisuudessaan Valtiokonttorille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on tällä hetkellä laissa säädettyä toimivaltaa tietyjen saatavaryhmien - lähinnä maatalouden ja porotalouden tukijärjestelmiin liittyvien saatavaryhmien - osalta asioissa, jotka liittyvät muun muassa maksuhelpotuksiin taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttamiseen, Kyseessä ovat kuitenkin valtion saatavat, joten valtion viranomaisen tulisi jatkossakin valtion puolesta tehdä päätöksen esimerkiksi valtion saatavien vakuuksien heikentämisestä taikka suostumuksesta saatavan pääoman leikkaamiseen. Näin ollen Valtiokonttori hoitaisi, toimialansa parhaana asiantuntijana, jatkossa kaikki lain 78/2007 mukaiset valtion saatavien perintään liittyvät tehtävät. Valtiokonttorille siirrettäisiin lisäksi kolttalain mukaisten valtionlainojen myöntämiseen, lainan vakuudet mukaan lukien, liittyvät tehtävät. Eläinten käyttöä koe-eläintoimintaan koskevan toiminnan valvonta ja toimintalupien myöntäminen on keskitetty Etelä- ja Itä-Suomen aluehallintovirastoihin. Järjestelyllä on voitu tehostaa viranomaistoimintaa ja varmistaa virastojen käyttöön sellainen asiantuntemus laitosten teknisistä vaatimuksista ja niissä harjoitettavasta toiminnasta, jota on voitu edellyttää tätä erityisalaa koskevassa toimintalupien myöntämisessä, hankelupien valmistelussa ja toiminnan valvontaan liittyvissä tarkastuksissa. Toiminnanharjoittajien valvonta on ollut pääosin riskiperusteista valvontaa, joka edellyttää valvontaviranomaiselta seikkaperäistä valvonnan suunnittelua ja toiminnan yksityiskohtaista tuntemusta. Valvonnan keskittämisellä erityisalan asiantuntemusta voidaan jatkossa käyttää hyväksi tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.

Eläinlääkäreiden valvontaan liittyvien vakavampien tapausten valvonnan ja pakkokeinojen käytön keskittäminen Elintarviketurvallisuusvirastoon on ollut asioiden luonteen ja tehtävien tehokkaan hoidon kannalta tarkoituksenmukaista. Eläinlääkäreiden toiminnan valvontaan aluehallintovirastoissa ei ole liittynyt jääviysongelmia, sillä aluehallintovirasto ei itse tuota eläinlääkäripalveluja, toisin kuin maakunta jatkossa. Eläintautien torjunnan johtaminen on hoitunut hyvin valtiollisena toimintana nykyisissä kuudessa aluehallintovirastossa, joissa on ollut tehtäviin tarvittava osaaminen. Ongelmana on ollut se, että virka-ajan ulkopuolella ei aina ole ollut saatavissa eläinlääkintäviranomaista ratkomaan laittomasti muista jäsenmaista Suomeen tuotuihin eläimiin liittyviä ongelmia tai kiireellisiä eläinsuojelutapauksia, sillä aluehallintovirastoilla tai kunnilla ei ole ollut päivystysvelvoitetta muita kuin taudintorjuntavalvontatehtäviä varten.

2.8.4 Tehtävien ohjaus

2.8.4.1 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Maa- ja metsätalousministeriö toimii maksajavirastoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on muun muassa hyväksyä Suomen maksajavirasto. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa yleisestä maatalouden tukihallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä sekä maaseutuhallinnon tehtävien hoidon yleisestä kehittämisestä sekä kuntiin kohdistuvan ohjauksen yhteensovittamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa lisäksi muun muassa maaseudun kehittämisohjelman valmistelusta sekä seuraa ohjelman toteutuksen laatua sekä toteutumista. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tulosohjauksesta ja sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja aluehallintovirastojen tulosohjaukseen.

Maaseutuvirasto toimii horisontaalasetuksessa tarkoitettuna maksajavirastona. Maaseutuvirasto vastaa muun muassa viljelijätukijärjestelmien ja maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanon toteutuksesta ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. Lisäksi Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.

Maaseutuvirasto ohjaa kuntien ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaa sekä kuntia ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia tukien myöntämiseen, valvontaan, maksamiseen ja jatkotoimenpiteisiin liittyvissä asioissa. Maaseutuvirasto käyttää ohjauksena myös säädös- ja informaatio-ohjausta. Maaseutuvirasto osallistuu osaltaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulosohtaukseen.

Maksajavirastotehtäviä siirrettäessä siirrettyjä tehtäviä hoitavien viranomaisten tulee täyttää siirretyn tehtävän vaatimusten mukaiset maksajaviraston hyväksymisperusteet ja maksajaviraston ja siirrettyjä tehtäviä hoitavan elimen välillä tulee laatia maksajavirastosopimus. Suomessa maksajavirastotehtäviä on siirretty usealle eri viranomaiselle kuten kunnille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, joiden kanssa Maaseutuvirasto on laatinut maksajavirastosopimukset. Jos maksajavirastotehtäviä siirretään toiselle viranomaiselle, maksajaviraston tulee Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä johtuen tarkastella säännöllisesti toiselle viranomaiselle siirrettyjä tehtäviä varmistuakseen, että tehtävät on suoritettu hyväksyttävästi ja Euroopan unionin sääntöjä noudattaen. Maaseutuvirasto tekee mainittuja varmistuksia säännöllisesti kuntatarkastusten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin kohdistuvien laadunvalvontojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä yhteistoiminta-alueiden hallinto- ja valvontajärjestelmien tarkastusten muodossa. Maksajavirastotehtävien siirtäminen edellyttää lisäksi Maaseutuvirastolta, että tämä kouluttaa siirrettyjä tehtäviä hoitavia viranomaisia. Maaseutuvirasto laatii lisäksi ohjeita tietoturvasertifikaatin asettamista vaatimuksista siirrettyjä tehtäviä hoitaville tahoille sekä tarkastaa tietoturva vaatimusten noudattamista, koska delegoituja tehtäviä hoitavien viranomaisten tulee noudattaa tietoturvasertifikaatin (ISO 27001) vaatimuksia samantasoisesti ja maksajaviraston tulee varmistaa, että näitä vaatimuksia noudatetaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto on kasvinterveyden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan keskusviranomainen. Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviä ovat toimialansa valvonnan johtaminen, kehittäminen ja ohjaaminen, valvonnan toimeenpano.

Elintarviketurvallisuusvirasto johtaa, suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa omalta osaltaan maatalouden tuotantotarvikkeiden – kylvösiementen, taimiaineistojen, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden ja rehujen – sekä kasvinterveyden, luonnonmukaisen tuotannon, viljan interventiotuotannon, hukkakauran, metsänviljelyaineiston ja eläimistä saatavien sivutuotteiden valvontaa ja vastaa tietyiltä osin täydentävien ehtojen valvonnasta. Näissä tehtävissä Elintarviketurvallisuusvirastoa avustavat muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajat koko maan alueella. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajien ohjauksesta ja koulutuksesta ja laatii kullekin tehtäväalueelle vuosittain valtakunnallisen valvontasuunnitelman.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläinlääkintähuollon ohjauksesta koko valvontaketjussa ja laatii tässä tarkoituksessa valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista. Elintarviketurvallisuusvirasto johtaa, suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo lainsäädännön täytäntöönpanoa ja noudattamista tarttuvien eläintautien, eläinten hyvinvoinnin, eläinten lääkitsemisen ja rokotusten sekä eläinten merkinnän ja rekisteröinnin tehtäväalueilla. Myös eläinlääkäriammattin harjoittamisen valvonta ja eläintautilain mukaiset korvausasiat ovat Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviä

HE 14/2018 vp

useiden sisämarkkinakauppaan, tuontiin ja vientiin liittyvien valvonta- ja neuvontatehtävien lisäksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto johtaa, suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa omalta osaltaan elintarvikevalvontaa. Elintarviketurvallisuusvirasto laatii elintarvikelain nojalla valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman, jolla se ohjaa muita elintarvikevalvontaviranomaisia, sekä tukee aluehallintovirastoja kuntien elintarvikevalvonnan ohjauksessa ja arvioinnissa.

2.8.4.2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

Sosiaali- ja terveysministeriö tulosohjaa Valviraan. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on jo pitkään ollut systemaattista hallinnonalan konserniohjausta ministeriön ja hallinnonalan virastopäälliköiden kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Valviran toimintaa tulos- ja konserniohjauksen lisäksi yleisen toiminnan valvonnan kautta. Käytännössä tämä konkretisoituu muun muassa kansalaisten ja yhteisöjen lähettämässä kanteluissa ja muissa yhteydenotoissa.

Valvira osallistuu sosiaali- ja terveysministeriön ohella aluehallintovirastojen toiminnalliseen ohjaukseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä tehtävissä. Tavoitteena on, että aluehallintovirastojen ohjaus-, lupa- ja valvontakäytännöt ovat mahdollisimman yhdenmukaisia. Valvira ja aluehallintovirastot hoitavat valvontatehtäviä yhdessä laatimiensa valvontaohjelmien mukaisesti. Valvontaohjelmien avulla yhdenmukaistetaan lupa-, valvonta- ja ohjauskäytäntöjä koko maassa.

Nykyinen aluehallintovirastojen hajautunut ohjausmalli sosiaali- ja terveysministeriön ja Valviran välillä ei ole selkeä eikä se mahdollista riittävän tehokasta sosiaali- ja terveysalan valvonnan ohjausta. Valviran aluehallintovirastoihin kohdistuva ohjaustehtävä on myös ongelmallinen, koska aluehallintovirastot ovat itsenäisiä virastoja, jotka ratkaisevat asiat kuitenkin itsenäisesti ja myös vastaavat tekemistään ratkaisuista.

2.8.4.3 Ympäristöministeriön toimiala

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviin liittyvä ohjaus

Aluehallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö. Ympäristöministeriö ohjaa toimialallaan aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen toimintaa neljässä aluehallintovirastossa (Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto).

ELY-keskusten tulosohjaus tapahtuu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla yhteistyössä muiden ohjaavien tahojen eli ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, liikenneviraston, maaseutuviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Ministeriöille kuuluu toiminnallinen ohjaus oman toimialansa tehtävien osalta.

Virastoja ohjataan tulosohjausmallilla, joskin eri ministeriöiden toimialakohtaisissa ohjausmalleissa on ollut eroavaisuutta. Lisäksi ympäristöministeriö ohjaa ja kehittää aluehallinnon ympäristötoimialaa informaatio-ohjauksen eri keinoin. Esimerkiksi EU:n laajasta opas- ja ohjemateriaalista on laadittu tarvittaessa kansalliset versiot, jotka ovat käytössä vesien- ja merenhoidossa jatkossakin ja jotka tarkistetaan joka kuudes vuosi.

Aluehallintovirastojen resurssit ovat tulossopimuskaudella 2016–2019 edelleen vähentymässä. Tämä tarkoittaa myös ympäristövastuualueiden kannalta niukkenevia htv-resursseja. Aluehallintovirastoissa on ollut vuonna 2015 käytettävissä aluehallintovirastojen toimintamomentilla palkattua henkilöstöä 756 htv:tä ja määrä tulee tämän hetken arvioiden mukaan vähentymään 728 htv:hen vuoden 2018 htv-kehyksessä. Resurssien vähenemisen vuoksi ympä-

ristölupavastuualueilla on jo nyt ollut suuria vaikeuksia saavuttaa ympäristöministeriön niille asettamia ympäristölupien käsittelyaikataivoitteita.

ELY-keskusten Y-vastuualueen toimintakyvyn suurena haasteena on voimavarojen riittävyys. Henkilöstöä oli vuoden 2015 alussa vajaa 800 htv, vuonna 2019 se laskee alle 550 htv:n. Tehtäviä on myös ulkoistettu. Henkilöstöä myös eläköityy kahden seuraavan vuoden aikana runsaasti. ELY-keskuksia ohjaavat ministerit sopivat ELY-keskusten sopeuttamistoimien yhteydessä keväällä 2015 ympäristövastuualueen henkilöstövähennyksiä – 15 % vuoden 2015 alun tasosta vuoteen 2017. Käytännön toiminnassa tämä on johtanut siihen, että myös alueellisesti henkilöstön osaamisprofiili vaihtelee, eikä koko ympäristövastuualueen tehtävien täysimääräinen toteuttaminen ole samantasoisesti mahdollista kaikissa tehtävissä. Ympäristöministeriö on kehittänyt vastuualueen toimintakykyä osin keskittämällä toimintaa, erikoistumisilla, konkreettisin tehtävien tehostamistoimin (mm. toimintamalliryhmät, ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus Y-aspa) ja informaatio-ohjauksen turvin.

Sekä aluehallintovirastojen että ELY-keskusten suoritteille on määritelty hintataso maksuasetuksilla, jotka on annettu Valtion maksuperustelain nojalla. Kustannusvastaavuus oli vuonna 2015 aluehallintovirastoissa 42,8 % tavoitteen ollessa 50 % ja ELY-keskuksissa 93 % tavoitteen ollessa 100 %.

Y-vastuualueen tuotot lisääntyivät merkittävästi vuoteen 2014 verrattuna. Tämä johtui siitä, että ympäristöluvanvaraisten laitosten valvonta muuttui uuden ympäristösuojelulain (527/2014) myötä maksulliseksi. Maksullisia valvontasuoritteita ovat mm. valvontasuunnitelman mukaiset määräaikaistarkastukset sekä ympäristöluvassa määrättyjen kuukausi-, osavuosi- ja vuosiraporttien tarkastukset. Y-vastuualueen tuotoista lähes puolet, 1, 8 milj. euroa (49 %), koostui ympäristönsuojelun valvontamaksuista. Eduskunta edellytti lausumassaan 67/2014 vp., että hallitus huolehtii valvontamaksuista kertyvien maksutulojen ohjaamisesta ELY-keskuksissa tosiasiallisesti valvonnan käyttöön vähentämättä muuta valvonnan rahoitusta. Lisäksi tuottoja kertyi ympäristö- ja luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä, vastuualueen hallinnoimiin rekistereihin kirjattavista ilmoituksista, erilaisista poikkeamis-, kielto- ja rajoituspäätöksistä ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -lausunnoista.

2.8.5 Henkilöstö

2.8.5.1 Kunnallisista organisaatioista maakuntiin siirtyvä henkilöstö

Ympäristöterveydenhuolto

Tällä hetkellä ympäristöterveydenhuolto on järjestetty 62 yhteistoiminta-alueella. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet ovat aloittaneet toimintansa viimeistään vuoden 2013 alusta, ja niiden toiminta on ehtinyt juuri vakiintua. Toimintojen uudelleenorganisointi on vienyt paljon työaikaa ja palkkojen harmonisointi yhteistoiminta-alueilla on nostanut kustannuksia jonkin verran.

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista edellyttää vähintään 10 henkilötyövuoden resursseja, jotta henkilöstöä on riittävästi erikoistumaan kaikille osa-alueille. Yhteistoimintalain voimaantulon jälkeen kunnan ympäristöterveydenhuollosta on siirtynyt valtiolle (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes) sekä kemikaalivalvonta että kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvonta. Tämä on omalta osaltaan vähentänyt alkuperäistä erikoistumisen tarvetta ja 10 henkilötyövuotta on ollut riittävä turvaamaan osaamisen terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnassa sekä elintarvikevalvonnassa ja eläinlääkintähuollossa. Eläinlääkärien koulutusmäärän lisääminen sekä eläinlääkärikoulutus Virossa ovat parantaneet merkittävästi eläinlääkärien saatavuutta. Kunnaneläinlääkäri virat saadaan nykyisin hyvin täytettyä ja myös yksityisten palveluntarjoajien saatavuus on lisääntynyt.

HE 14/2018 vp

Yhteistoiminta on eri alueilla organisoitu eri hallinnonalojen yhteyteen. Se voi olla osassa sosiaali- ja te2.8.5.rveydenhuollon, teknisen toimen tai kaavoituksen yhteydessä taikka keskushallinnossa. Henkilöstöllä voi olla erilaiset viikkotyöajat. Osa viranhaltijoista on kunnassa yhteisiä ympäristönsuojelun ja jopa rakennusvalvonnan kanssa. Työnjako voi olla sovittu toimintälähtöisesti esimerkiksi niin, että yksi henkilö on hoitanut sekä ympäristönsuojelun että terveydensuojelulain mukaiset meluasiat. Osa yhteistoiminta-alueista on suhteellisen pieniä, mikä on saattanut vaikeuttaa riittävän osaamisen saamista ja viranhaltijoiden erikoistumista.

Ympäristöterveydenhuolto on kehittynyt toimintälähtöisesti vastaamaan alueen tarpeita. Harvaan asutuilla alueilla (esim. Kainuu ja Pohjois-Karjala) toimintälähtöinen kehitys on johtanut maakunnan alueella järjestettävään viranomaistoimintaan. Pääsääntöisesti suuret kaupunkiseudut ovat organisoineet toiminnan omana toimintana, jolloin yhteistyö läheisten toimialojen kanssa on korostunut.

Henkilöstön mahdollisuus erikoistua on lisääntynyt, mutta toisaalta kentällä on alettu kaivata monipuolisempaa työnkuvaa.

Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät

Tällä hetkellä viljelijätukihallintoa hoidetaan 61 maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa tarkoitetulla yhteistoiminta-alueella siltä osin kuin tehtävät kuuluvat toimeenpanolain mukaan kunnille. Yhteistoiminta-alueet ovat aloittaneet toimintansa viimeistään vuoden 2013 alusta. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueet ovat toiminnallisia kokonaisuuksia, joiden alueella toimii pääsääntöisesti vähintään 800 maatalouden tukihakemuksen tehnyttä maatalousyrittäjää. Kaikkien yhteistoiminta-alueiden on tullut tehdä Maaseutuviraston kanssa maksajavirastosopimus viljelijätukihallinnon tehtävien hoitamisesta.

Yhteistoiminta-alueella maaseutuhallinto on järjestettävä maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain mukaan siten, että tehtäviä hoitaa yhteisen johdon alaisuudessa vähintään viisi viranhaltijaa tai toimihenkilöä, joista yksi päätoimisesti hoitaa maaseutuhallinnon tehtäviä ja johtaa tehtäviä hoitavaa yksikköä. Viiden viranhaltijan tai toimihenkilön vaatimus kattaa tukihakemuksen tallentajan, tallennuksen tarkastajan, maksupäätöksen tekijän (maksajaviranomaistehtävä), sitomuspäätöksen tekijän (hallintoviranomaistehtävä) ja takaisinperintäpäätöksen tekijän.

Toimintatavat yhteistoiminta-alueilla ovat vakiintuneet ja henkilöstöä koulutetaan ja ohjeistetaan tehtävien hoidossa yhdenmukaisesti sekä Maaseutuviraston että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimesta.

2.8.5.2 Valtiolta maakuntiin siirtyvä henkilöstö

Valtion henkilöstön määrä on muun muassa toimintamenojen vähenemisen, ostopalveluiden käytön lisääntymisen sekä muiden muutosten vuoksi jatkuvasti pienentynyt. Vuonna 2010 valtion henkilöstömäärä oli vajaa 124 000 ja vuonna 2015 vajaa 74 000 henkilöä.

Henkilöstömenot muodostavat muutoksen kohteena olevissa valtion virastoissa noin 70 prosenttia kokonaismenoista. Kaikkiin muutoksen kohteena oleviin valtion virastoihin kohdistuu säästöpainetta valtiontalouden kehyksissä. Siirtyvien tehtävien rahoitus valtion talousarviossa alenee vuodesta 2015 vuoteen 2019 noin neljänneksellä. Rahoituksen väheneminen johtuu pääosin hallitusohjelmassa ja julkisen talouden suunnitelmassa linjatuista toimintamenoasäätöistä. Toimintamenojen väheneminen vaikuttaa myös henkilöstön määrään.

ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen nykyisellä lukumäärällä ja rakenteella on tarvittu joustavampia menettelyjä, jotta laaja-alaiset ja korkeaa asiantuntemusta vaativat tehtävät voidaan laadukkaasti hoitaa yhä kustannustehokkaammin. Keskittämällä tehtäviä ja erikoistamalla ELY-keskuksia on jaettu niiden osaamista ja parannettu tuottavuutta sekä palvelukykyä.

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten mahdollisuuksia selvittää tehtävistään vähenevillä henkilöstöresursseilla on pyritty parantamaan esimerkiksi mahdollistamalla se, että virkamies voidaan määrätä enintään kolmen vuoden määräajaksi toisen viraston käytettäväksi. Virastojen laajassa tehtäväkentässä monet tehtävät kuuluvat suhteellisen harvojen virkamiesten osaamisalueeseen.

Merkittävä osa ELY-keskusten henkilöstöstä hoitaa tehtäviä yli maakuntarajojen. Vastaavasti aluehallintovirastojen henkilöstö hoitaa, Lapin aluehallintoviraston henkilöstöä lukuun ottamatta, tehtäviä useamman maakunnan alueella. KEHA-keskuksen toimialue kattaa puolestaan koko maan, ja henkilöstö hoitaa tehtäviä yli maakuntarajojen. ELY-keskusten keskitetyissä ratkaisuisissa ELY-keskusten henkilöstöä on laajasti siirretty toisen ELY-keskuksen palvelukseen ja työnjohdon alaiseksi siten, että henkilöt ovat voineet säilyttää virkapaikkansa aikaisemmassa ELY-keskuksessa. Maakunnissa joudutaan rajallisista henkilöresursseista johtuen pohtimaan mahdollisuuksia hoitaa tehtäviä jatkossakin yhteistyössä yli maakuntarajojen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hallitus linjasi 5.4.2016 maakunnille siirrettäviä tehtäviä. Linjaus sisälsi periaatteet uuden hallinnollisen rakenteen tehtävänjaoista. Hallituksen linjauksen mukaan maakuntien tehtävien perustana on selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä. Työnjaossa kunnat ovat paikallisen osallistumisen, demokratian, sivistyksen ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä (yleinen toimiala) ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä. Kunnat vastaavat jatkossakin nykyisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti työllisyyden hoidosta ja edistämisestä. Kunnalla on edelleen vastuu osaamisen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta, maankäytöstä, rakentamisesta ja kaupunkisuunnittelusta.

Maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, maakunta-kaavoituksesta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä sekä maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Valtio vastaa oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä, perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista sekä turvallisuustehtävistä samoin kuin kansainvälisistä ja valtakunnallisista tehtävistä ja yhdenvertaisuuden ja yleisen edun valvonnasta. Valtion hallintotehtävissä on periaatteena valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa. Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen.

3.1 Maakunnalle siirtyvät tehtävät

Maakunnalle siirrettäväksi ehdotettujen tehtävien sisältöä kuvataan kattavasti edellä luvussa 2.3.

3.1.1 Valtiovarainministeriön toimiala

Uudistus edellyttää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamista. Maakunnat ehdotetaan lisättäväksi niiden viranomaisten joukkoon, jotka voivat järjestää ja hoitaa asiakaspalvelutehtäviään yhteispalvelulaissa tarkoitettuna viranomaisten yhteistyönä toimien yhteispalvelun toimeksiantajina tai toimeksisaajina. Yhteispalvelurekisteriä koskeva rekisterinpitovastuu ehdotetaan siirrettäväksi aluehallintovirastoilta maakuntien tehtäväksi. Rekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä maakuntien lukuun vastaisi ehdotuksen mukaan maakuntien yhteinen tieto- ja viestintäteknisten palvelujen palvelukeskus (Vimana Oy). Yhteispalvelutoiminnan ohjausta muutettaisiin siten, että valtiovarainministeriö vastaisi yhteispalvelutoiminnan yleisestä ja valtakunnallisesta ohjauksesta sekä kehittämisestä. Maakunnat puo-

HE 14/2018 vp

lestaan vastaisivat yhteispalvelun alueellisesta kehittämisestä ja edistämisestä sekä sovittaisivat alueellisesti yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä. Maakunnat voisivat rekisterinpito- ja ohjaustehtävien organisoinnissa käyttää tarvittaessa hyväksi ehdotetun maakuntalain 8 lukuun sisältyviä yhteistoimintamuotoja.

3.1.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

Maakuntaudistuksen myötä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tehtävistä maakunnille tulevat alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu.

Uudistuksen yhteydessä nykyiset ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kulttuuria koskevat tehtävät kootaan yhteen tulevassa maakuntaorganisaatiossa. Kulttuurin tehtäviin maakunnassa sisältyy kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista.

Liikunnan edistäminen maakunnissa tapahtuu Valtion lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-eliminä toimivien alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnan kautta. Neuvostojen tehtävät on määritelty liikuntalaissa ja liikunnan edistämisestä annettussa valtioneuvoston asetuksessa. Päävastuu liikunnan edistämisestä säilyy kunnilla.

3.1.3 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Maa- ja metsätalousministeriön sektorilla maataloustukiin, maaseudun kehittämiseen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kasvinterveyteen, porotalouteen ja luontaiselinkeinoihin, elintarvikelakiin ja maatalouden tuotantopanoksiin, vesitalouteen ja kalatalouteen, vieraslajeista aiheutuvien riskien torjuntaan sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät tehtävät siirrettäisiin pääosin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (ELY), aluehallintovirastoista (AVI) ja kunnista maakuntiin.

Elintarvikevalvonta ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta keskitettäisiin ohjaustehtävien osalta Elintarviketurvallisuusvirastoon (Evira). Näihin tehtäviin liittyvät tarkastus- ja toimeenpanotehtävät siirrettäisiin maakuntiin lukuun ottamatta eläinlääkäreiden toiminnan valvontaa, joka keskitettäisiin Eviraan. Elintarvikevalvonnassa ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnassa olevia hallinnon portaita on tarkoitus vähentää ja Eviran ja aluehallintovirastojen kuntiin kohdistaman elintarvikevalvonnan ohjauksen päällekkäisyyttä poistaa.

Toimivalta osoitettaisiin pääosin maakunnalle myös niiden tehtävien osalta, jotka voimassa olevan lain mukaan kunnaneläinlääkäri hoitaa valtion toimeksiantotehtävinä. Tämä mahdollistaisi tehtävien delegoinnin maakunnan sisällä tehtävän luonteen perusteella. Euroopan unionin säännökset edellyttävät kuitenkin toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaan pätevyyttä ja kokemusta, ja osa tehtävistä on säädetty nimenomaisesti virkaeläinlääkäriin tehtäviksi. Lisäksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettu laki edellyttää eläinlääkäriin pätevyyttä henkilöstöltä, joka suorittaa eläinten terveydentilan ja sairauksien toteamiseen liittyviä tehtäviä.

Eläinlääkintähuoltolaki muutettaisiin eläinlääkäripalveluista annetuksi laiksi ja samalla siitä poistettaisiin kaikki valvontaa koskevat säännökset. Nämä siirrettäisiin tarvittavilta osin ao. substanssilakeihin. Eläinlääkäripalveluja koskevassa laissa säilyisi säännös, jonka mukaan julkisia palveluja mitoitettaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien alueella tarjoamat palvelut sekä säännös, jonka mukaan peruseläinlääkäripalvelua ei tarvitse järjestää muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten, jos palvelua on alueella muutoinkin saatavilla. Nykyisenkaltaisen pääosin virkasuhteisten eläinlääkäreiden varaan rakentuvan eläinlääkintähuoltojärjestelmän jatkuvuuden turvaamiseksi laissa kuitenkin säädettäisiin, että

maakunta voisi tuottaa peruseläinlääkäripalvelun halutessaan aina omana toimintanaan yhtiötämisen velvollisuuden estämättä.

Virkaeläinlääkäripäivystystä koskeva velvollisuus ulotettaisiin koskemaan eläintautilain mukaisten helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntatehtävien lisäksi eläinten hyvinvoinnin edellyttämien sekä eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisesta. Päivystys voitaisiin tarvittaessa järjestää maakuntien välisenä yhteistyönä. Tällä esityksellä päivystysvelvollisuus ulotettaisiin koskemaan eläinten hyvinvoinnin valvontaa eläinten kuljetuksissa. Tarkoituksena on, että vastaavasta velvollisuudesta säädettäisiin myös eläinten hyvinvointia koskevassa, erikseen annettavassa lakiehdotuksessa. Eräissä maatalouden tuotantopanoksia ja kasvinterveyttä koskevissa laeissa valvontaa koskevia säännöksiä täsmennettäisiin vastuunjakoa selkeyttämällä ja niin, että valvonta järjestettäisiin vastaamaan nykyistä käytäntöä. Valvonnan yleinen toimivalta on nykyisinkin säädetty Eviralle samalla kun on säädetty mahdollisuus käyttää valvonnassa apuna kuntia tai ELY-keskuksia. Eri laeissa apuna toimimisen on katsottu tarkoittavan vain tarkastuksia ja joissakin tapauksissa myös toimivaltaa tehdä hallintopäätöksiä. Tavoitteena on selkeyttää ja täsmentää kussakin laissa kyseisiä toimivaltuuksia ja siirtää avustavat valvontatehtävät maakunnalle.

Kokonaan uutena säädöksenä annettaisiin laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa. Laki koskisi maataloustukirahastosta ja maaseudun kehittämisrahastosta rahoitettavia menoja sekä yhdenmukaiseen hallinto- ja valvontajärjestelmään liittyviä tukijärjestelmiä. Tätä lakia sovellettaisiin myös horisontaalisen 72 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin tukijärjestelmiin ja toimenpiteisiin sekä Suomen liittymisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107—109 artiklan mukaisesti tukiin.

Eräiden elinkeinokalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoito säädettäisiin lailla tiettyjen maakuntien vastuulle vastaavaan tapaan kuin tehtävät on nykyisin keskitetty erälle ELY-keskuksille. Tehtävien keskittämisen tarkoituksena on varmistaa asiantuntija- ja muiden voimavarojen tehokas käyttö, päätöksenteon valtakunnallinen yhdenmukaisuus sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien velvoitteiden täyttäminen. Kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain, merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain sekä yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä annetun sekä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain mukaiset maakunnan tehtävät säädettäisiin Varsinais-Suomen maakunnan hoidettaviksi. Patoturvallisuuslain mukaiset patoturvallisuusviranomaisen tehtävät säädettäisiin Kainuun maakunnalle ja Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen soveltamisesta annetun lain mukaiset tehtävät Lapin maakunnalle.

Maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa ehdotetaan säädettäväksi lailla. Maakuntien tulisi sopia tehtävien hoidosta yhteistoiminnassa siten, kuin ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädetään. Ehdotetun lain tarkoituksena on varmistaa, että tehtävien vaatimat asiantuntija- ja muut voimavarat olisivat tehokkaasti maakuntien käytettävissä hallinnollisista rajoista riippumatta. Tarkoituksena on myös luoda edellytykset sille, että toisiinsa kytkeytyvät kalatalouden ja vesitalouden tehtävät voidaan hoitaa sisällöllisesti ja alueellisesti tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Jos maakunnat eivät sopisi tehtävien hoitamisesta laissa tarkoitettulla tavalla, valtioneuvosto voisi antaa tarpeelliset määräykset yhteistoiminnan järjestämisestä.

Valtion vastuulla olevien vesitaloudellisten hankkeiden luvat ja niihin liittyvät sopimukset, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnoivat osana maakuntiin siirtyviä kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä, siirtyisivät uudistuksessa maakuntien vastuulle. Vesistöhankeilla edistetään alueiden tavoitteita kala- ja vesitaloudessa, ja luvan haltijan vastuu hankkeista vahvistaisi maakuntien päätäntävaltaa ja roolia alueen kalatalous- ja vesitalousasi-

oiden hoidossa. Järjestelyllä saavutettaisiin myös synergiahyötyjä maakunnan muiden tehtävien ja niissä tarvittavan osaamisen kanssa.

Edellä sanottuja vesitaloushankkeita palvelevien rakenteiden omistus siirtyisi maakuntien yhdessä omistamalle palvelukeskukselle (Maakuntien tilakeskus Oy). Palvelukeskus vastaisi rakenteiden yllä- ja kunnossapidosta tähän liittyvine hankintoineen. Tehtävien hoidossa hyödynnettäisiin palvelukeskuksen keskitetyn hankintaosaamisen synergiaa. Järjestely edistäisi vesiolojen turvallisuudelle tärkeiden vesistö rakenteiden kunnossapitoa ja asiantuntevaa käyttöä.

3.1.4 Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

Maakunta vastaisi saariston liikenteen suunnittelusta ja järjestämisestä. Nämä tehtävät siirtyisivät maakunnalle ELY-keskusten liikennevastuualueelta, jossa tehtävää on hoidettu yhteysalusliikenteen osalta keskitetysti Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Näitä tehtäviä koskevat muutokset sisällytettäisiin lakiin saariston kehityksen edistämisestä (494/1981).

3.1.5 Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala

Maakuntaudistuksen takia vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) 6 §:n 21 kohdan määritelmää pelastusviranomaisesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain määritelmässä viitattaisiin jatkossa pelastuslaissa tarkoitettuun maakunnan pelastusviranomaiseen. Lakimuutos olisi tekninen. Lakiehdotuksella ei muutettaisi pelastusviranomaisten nykyisiä tehtäviä kemikaaliturvallisuuslain nojalla vaan selkeytetään, että kemikaaliturvallisuuslain määrittelemällä pelastusviranomaisesta tarkoitetaan jatkossa muutettavaksi ehdotetussa pelastuslaissa tarkoitettua maakunnan pelastusviranomaista. Ehdotetussa maakuntalaissa säädettäisiin puolestaan yleisellä tasolla siitä, mitkä asiat kuuluvat maakunnan tehtävänalaan. Maakuntalain 6 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaan maakunnan tehtävälleen kuuluisivat vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät.

Maakuntaudistuksen myötä muuttuisi maksuja määräävä toimivaltainen viranomaisen pelastustoimen osalta. Ehdotetun maakuntalain 16 §:n 2 momentin 8 kohdan nojalla maakuntavaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Tämän perusteella kemikaaliturvallisuuslain 131 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Lakimuutos olisi teknisluonteinen. Lisäksi säädöshuollollisista syistä muutettaisiin samassa yhteydessä kemikaaliturvallisuuslain 131 §:n 3 momenttia korjaamalla vanhentunut lakiviittaus viittauksella voimassa olevaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007). Muutoin 131 § säilyisi ennallaan. Lakimuutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2020 lukien yhtä aikaa pelastuslain muutoksen kanssa.

Euroopan unionin rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien hallinnoinnista annettua lakia ulkorajat ylittävästä yhteistyöstä (657/2015) ehdotetaan muutettavaksi niin, että ohjelmia hallinnoivien maakuntien liittojen sijasta viranomaisina toimisivat maakunnat samoissa maakunnissa kuin nykyisinkin. Suomen ja Venäjän välisellä rajalla toteutetaan vuosina 2014–2020 kolme ulkorajayhteistyöohjelmaa, Kolarctic, Karelia ja Kaakkois-Suomi -Venäjä. Ohjelmiin liittyvästä kansallisesta jäsenvaltion vastuusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö, ja ohjelmien hallintoviranomaisina lain 6 §:n perusteella toimivat ohjelma-asiakirjoissa nimetyt maakuntien liitot. Näitä ovat Lapin liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Etelä-Karjalan liitto. Hallintoviranomaiset vastaavat siitä, että ohjelmat valmistellaan ja hallinnoidaan asianmukaisesti. Euroopan komission, Venäjän federaation ja Suomen tasavallan kesken solmittiin 29.12.2016 rahoitussohje, jolla sovittiin tarkemmin ohjelmien toteuttamista koskevista ehdoista. Muutos on luonteeltaan tekninen ja se perustuu siihen, että maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät siirtyvät maakunnista annettavan lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan maakunnille.

HE 14/2018 vp

3.1.6 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että terveydensuojelulain, tupakkalain ja lääkelain mukaiset kuntien tehtävät siirrettäisiin tuleville maakunnille. Tämä toteuttaisi edellä nykytilan arviointia koskevassa jaksossa kuvattua tavoitetta, jonka mukaan ympäristöterveydenhuollon tehtävät olisi hyvä keskittää nykyistä suurempiin yksikköihin.

Nykyiset Valviran ja aluehallintovirastojen terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaiset ohjaustehtävät yhdistettäisiin uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Voimavarojen yhdistämisellä tavoitellaan valtakunnallisen ohjauksen tehostumista.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkalain 91 §:ssä tarkoitetun valvontamaksun periminen kuuluisi jatkossa maakunnalle. Valvontamaksun määrästä säädettäisiin tupakkalaissa.

Esityksessä ehdotetaan, että lääkelakiin lisättäisiin muutoksenhakusäännös koskien päätöksiä, joita maakunta tekee nikotiinivalmisteiden myynnin valvontaan liittyen.

Huumausainelaisissa (373/2008) tarkoitettuja, aluehallintovirastolle tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tällä hetkellä kuuluvia tehtäviä siirrettäisiin Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Huumausainelain 40 §:n mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saisi omasta aloitteestaan luovuttaa huumausainelain mukaista valvontaa koskevia tietoja myös Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja huumausainelain rikkomisesta johtuvan 46 §:ssä säädetyn uhkasakon voisi tulevaisuudessa tuomita Valtion lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta.

Voimassa olevassa laissa oikeus saada nähtäväksi eläinlääkärin huumausainekirjanpito (30 §) ja eläinlääkäreiden valvonta (34 §) kuuluvat sekä aluehallintovirastoille että Elintarviketurvallisuusvirastolle. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa tehtävät kuuluisivat vain Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Romaniväestön osallistumisen edistämässä ja elinolosuhteiden parantamisessa on olennaista toimia lähellä alueen muita toimijoita ja tehdä poikkihallinnollista yhteistyötä esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden, työvoimahallinnon sekä opetus- ja sivistystoimen kanssa. Tämän vuoksi maakuntalakiesityksessä on ehdotettu, että edellytykset alueelliselle romaniasioiden hoidolle turvataan säätämällä tehtävä maakunnille. Koska maakunnille voidaan antaa tehtäviä vain lailla, ja romaniasioista on tällä hetkellä ainoastaan asetuksen tasoista sääntelyä, ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 25 kohdan yleissäännöksen lisäksi sisältyy tähän hallituksen esitykseen ehdotus laiksi alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä. Laissa säädettäisiin maakuntien alueellisten romaniasioiden neuvottelukuntien tehtävistä, kokoonpanosta ja toimialueista. Vastuumaakunnista maakunnat sopisivat keskenään. Neuvottelukuntien asettamisesta, toiminnan järjestämisestä ja jäsenten nimeämismenettelystä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Jatkossa valtakunnallisia romaniasiain hallinnollisia rakenteita tullaan vahvistamaan uudistamalla valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan tehtäviä, kokoonpanoa ja romanijärjestöjen osallistumista koskevia säännöksiä sekä vahvistamalla paikallisia viranomaisten ja romaniväestön yhteistyörakenteita. Valtakunnallisia romaniasioita koskevan romaniasiain hallintoa koskevan valmistelu aloitetaan uuden vuoden 2017 alusta asetetun romaniasiain neuvottelukunnan ehdotusten pohjalta ja nämä esitykset tulisivat voimaan myöhemmin.

3.1.7 Ympäristöministeriön toimiala

Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella maakunnan tehtäväksi siirtyisi maakunnan liitolta maakuntakaavoitus ja merialuesuunnittelu. Maakunnille ehdotetaan siirrettäväksi ELY-keskuksilta kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen. Sen sijaan ELY-keskusten kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjes-

tämisen valvontaan liittyvät tehtävät lakkaisivat. Kunnan rakennusvalvonnan ja ympäristön-suojeluviranomaisen tehtävien järjestäminen voitaisiin siirtää maakunnan hoidettavaksi siten kuin ehdotetun maakuntalain 6 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetään.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain keskeisenä ehdotuksena on, että kaikki vesienhoidon tehtävät ja merenhoidon alueelliset tehtävät siirrettäisiin maakunnille. Tehtävät perustuvat EU:n sääntelyyn ja sisältävät jäsenvaltioille asetettuja velvoitteita, joiden täytäntöönpanon laadukkuuden ja yhdenmukaisuuden sekä seurattavuuden ja raportoitavuuden edellytykset tulee varmistaa lainsäädännöllä. Lisäksi säädettäisiin maakuntien yhteistyöstä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisessä. Maakuntien tulisi sovittaa yhteen vesienhoidon sisältö ja aikataulu vesienhoitoalueiden sisällä sekä niiden välillä. Lisäksi merenhoidon tehtäviä hoitavien maakuntien tulee sovittaa yhteen merenhoidon suunnittelun sisältö ja aikataulu. Ehdotuksella pyritään turvaamaan sekä vesienhoidossa että merenhoidossa valtakunnallinen vertailukelpoisuus ja yhdenmukaisuus sekä oikea-aikaisuus. Uutta pykälää ehdotetaan vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi annettavasta määräyksestä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muutosehdotukseen sisältyy uutena ohjauksen välineenä myös maakunnan ja lain täytäntöönpanoa ohjaavien ja seuraavien ministeriöiden välinen neuvottelu, jonka tarkoituksena on varmistaa valtakunnallinen yhdenmukaisuus vesien- ja merenhoidon suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Luonnonsuojelulain muutoksella maakunnalle siirtyisi luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistehtävä. Tehtävä sisältäisi vapaaehtoisuuteen perustuvan luonnonsuojelun edistämisen, erityisesti metsien ja soiden suojelutilanteen parantamiseksi viestinnällä, neuvonnalla ja maanomistajien yhteistoiminnan edistämällä sekä luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävällä hanketoiminnalla. Vastaavilla keinoilla maakunta edistäisi myös luonnon monimuotoisuutta tukevia toimia maa- ja metsätaloudessa, vesien käytössä ja ympäristönhoidossa, etenkin siltä osin kuin näillä on kytkentä maakunnan alueidenkäytön suunnitteluun. Maakunnat vastaisivat lisäksi perinnebiotooppien seurannasta ja edistäisivät perinnebiotooppien hoitoa yhteistyössä muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Maakuntien tehtäviin kuuluisi maakuntakaavoitukseen liittyen myös soveltuvin osin luonnonsuojelun ja -hoidon alueellisia tarpeita koskevia valmisteluja ja selvityksiä tarpeen mukaisessa yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden, Valtion lupa- ja valvontaviraston sekä maakuntaan rajoittuvien muiden maakuntien kanssa. Maakunnalle kuuluisivat muun muassa luonnonsuojelualueiden perustamiseen liittyvien korvausten ja maanhankinnan arviointi- ja neuvottelutehtävät sekä sopiminen alueen määräaikaista rauhoittamisesta. Maakunta vastaisi myös yksityisten suojelualueiden rajojen merkitsemisestä. Luonnonsuojelualueiden perustamista koskevat tehtävät perustuisivat valtion talousarvion vapaaehtoista luonnonsuojelua koskevaan rahoitukseen (mm. METSO) sekä EU:n Life-rahoituksen ja muiden soveltuvien rahoitusvälineiden rahoitukseen. Maakunnalle kuuluisi myös maisemansuojelun edistäminen alueellaan.

3.2 Kielelliset oikeudet maakunnille siirtyvissä tehtävissä

Esitykseen sisältyy kielilakia (423/2003) koskeva muutosehdotus, jolla lain 10 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan jokaisella olisi oikeus maakunnan viranomaisessa käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, omassa asiassa. Maakunnan viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Säännös olisi vain maakuntia koskeva erityissäännös ja sillä varmistettaisiin, ettei kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenisi uudistuksen johdosta valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa nykytilanteeseen verrattuna. Käytännössä säännösehdotus myös laajentaisi kielellisiä oikeuksia sellaisissa maakunnan tehtävissä, jotka siirtyvät yksikielisiltä kunnilta tai kuntayhtymiltä yksikielisille maakunnille.

3.3 Valtionhallinnon uudelleenorganisointi

3.3.1 Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto

Valtionhallinnon rakenne

Hallitus linjasi 5.4.2016 maakunnille siirrettäviä tehtäviä. Linjaus muuttaa Suomen hallinnon rakenteita laajakantoisella tavalla. Linjaus sisälsi periaatteet myös valtion tehtävistä. Valtio vastaa oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä, perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista sekä turvallisuustehtävistä samoin kuin kansainvälisistä ja valtakunnallisista tehtävistä ja yhdenvertaisuuden ja yleisen edun valvonnasta. Valtion hallintotehtävissä on periaatteena valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa. Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen.

Linjauksen mukaan nykyisestä kuudesta aluehallintovirastosta muodostetaan yksi valtakunnallinen toimivallan omaava viranomaisorganisaatio, joka toimii alueellisissa yksiköissä / toimipaikoissa. Päällekkäisyydet aluehallintoviraston ja keskushallinnon virastojen välillä puretaan. Uudistuksessa henkilöstöä ei keskitetä yhteen toimipisteeseen.

Esityksen tavoitteena on vastata hallinnon rakennemuutoksen tuomiin haasteisiin ja koota hallituksen linjaamia periaatteita noudattaen valtion aluehallinnossa ja keskushallinnossa hoidettuja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä siten, että jatkossa tehtävistä vastaavat valtakunnallisesti toimivat virastot. Tehtävien kokoamisella ja toimivallan valtakunnallisuudella tavoitellaan virastorakennetta, joka mahdollistaa nykyistä vaikuttavamman, asiakaslähtöisemmän, yhdenmukaisemman ja kustannustehokkaamman valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien toteuttamisen ja jossa viranomaisten keskinäiset työnjaot ovat selkeitä ja päällekkäiset tehtävät karsitaan. Tavoitteena on luoda virastorakenne, joka tehostaa viranomaisresurssien käyttöä ja tällä tavoin turvaa voimavarojen ja asiantuntemuksen riittävyttä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien hoitamisessa. Valtion valvontatoiminta ja läsnäolo koko maan alueella tulee esityksessä turvata ja toteuttaa julkistalouden kannalta kestävällä tavalla.

Valtion viranomaistoimintojen uudistuksessa pyritään myös löytämään ratkaisuja Suomen julkisen hallinnon arvioinneissa toistuvasti esille nostettuihin ongelmakohtiin eli voimakkaaseen jakautumiseen toisistaan irrallisiin politiikkalohkoihin (siiloutuminen) sekä koko hallinnon kattavien periaatteiden ja ratkaisujen koordinaation ja ohjauksen heikkouteen. Tavoitteena on luoda viranomaisrakenne, joka tukee strategisen kokonaisnäkömyksen muodostamista, mahdollistaa poikkihallinnollisten tavoitteiden toimeenpanon sekä paremman hallinnon kokonaisuutta koskevan ennakkoinnin ja suunnittelun. Valtakunnallisten virastomallien riskinä on eurooppalaisissa hallinnoissa havaittu olevan sektorijattelun vahvistuminen. Ehdotettavalla valtakunnallisella monialaisella virastorakenteella, jonka ohjaus tapahtuu ministeriöiden yhteistyönä, pyritään ehkäisemään toimintojen sektoroitumista sekä luomaan rakenne poikkihallinnolliselle ohjaukselle ja tavoiteasetannalle.

Muuttuvassa toimintaympäristössä valtion virastoilla tulee olla kyky reagoida nopeasti ja ketterästi muutoksiin, suunnata toimintaansa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta kriittisiin elementteihin sekä hallita riskejä. Esityksessä kiinnitetään erityistä huomiota johtamisjärjestelmän selkiennyttämiseen ja kokonaisuuden hallintaan hallinnolliset sektorirajat ylittäen.

Esityksen tavoitteena on myös mahdollistaa yhtenäisten toimintatapojen sekä ratkaisukäytännön varmistaminen toisaalta toiminnan valtakunnallisuuden kautta, toisaalta tarkastellen tehtävien kokoamista ja järjestämistä ennen kaikkea asiakaslähtöisesti. Toimintojen kokoamisessa lähtökohtana on pyrkiä tuottamaan asiakkaalle hänen tarpeisiinsa vastaavaa ja lisäarvoa tuottavaa palvelua. Tässä suhteessa merkitystä on myös sähköisten palvelujen tuottamisen ja niiden käyttöalan lisäämisen mahdollisuuksilla sekä rakenneratkaisuilla, jotka tukevat mahdollisimman pitkälle toimintatapojen ja toimintakulttuurin muutosta hyödyntäen digitalisaatiota. Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden näkökulma ratkaisee arvioitaessa, kootaanko tehtävät monialaiseen virastoon vai yhden hallinnonalan virastoihin.

Uudistus toteutetaan noudattaen hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

Palvelujen tuotanto

Esityksen tavoitteena on tukea ratkaisuja, jotka mahdollistavat toiminnan asiakaslähtöisen kehittämisen. Tässä suhteessa merkitystä on toiminnan poikkihallinnollisuudella ja moniammatillisen asiantuntemuksen hyödyntämisellä silloin kun se on tarpeen. Esityksen yksi keskeinen tarkoitus onkin luoda valtiolle viranomaisrakente, joka tukee muuntautumiskykyistä poikkihallinnollista työtettä, toimintatapojen uudelleentarkastelua ja niiden ketterää sopeuttamista hallinnon toimialoilla tapahtuviin muutoksiin. Viraston johtamisessa tulisi korostua uudenlainen tapa hahmottaa eri toimialojen välisiä yhteyksiä ja tuottaa lisäarvoa sekä asiakkaalle että yhteiskunnalle luomalla monialaisia työskentelymalleja, joilla voidaan vastata muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin oikea-aikaisesti. Keskeistä tässä on hakea toiminnalle tosiasiallista ja laaja-alaista vaikutusta valvottuun palvelutuotantoon sekä tuotannon rakentamiseen.

Ohjauksen ja valvonnan tulee kattavasti, ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdenvertaisesti varmistaa toimialojen palveluiden käyttäjien oikeuksien toteutuminen sekä palvelun tuottajien velvoitteiden täyttäminen. Vaikuttavuuden aspekti sisältää niin ikään vaatimuksen toiminnan kustannusvaikuttavasta organisoimisesta tavalla, jolla kuitenkin saavutetaan optimaalinen kokonaistulos. Tällainen toiminnan järjestäminen on suunniteltava ja toteutettava asiakaslähtöisesti siten, että virastojen palvelumallit ja palvelukulttuuri sekä työskentelytavat sovitetaan vastaamaan viraston asiakkaiden tarpeita ja heidän viitekehystään. Näin ollen esimerkiksi asiointin väylät ja hallinnon menettelytavat tulee lähtökohtaisesti kehittää asiakkaan näkökulmasta. Vastaavasti varsinainen toiminnan sisältö tulee jo virastojen sisäisellä työllä sovittaa vastaamaan asiakkaan koko palvelutarvetta. Asiakaslähtöisyyden keskeisiä elementtejä ovat monialaisen sisällöllisen palvelutarpeen lisäksi verkostomainen yhteistyö asiakkaiden kanssa, helppokäyttöisyys, yhden luukun periaate ja palveluaika, mutta myös tehostettu palvelukyky tehtävien sisäistä hoitamista parhaiten tukevien mallien avulla. Näitä osatekijöitä toteuttavalla toiminnalla tuetaan tehtävien perustarkoitusta ja valtion asemaa palveluita ja niihin kytkeytyviä perusoikeuksia turvaavana luotettavana toimijana. Asiakaslähtöisyydellä on merkittävä yhteys toiminnalliseen vaikuttavuuteen myös sitä kautta, että painopisteiltään ja toteuttamistavoiltaan moderni, joustava sekä asiakasprofiiliin ja yhteiskunnallisten olojen mukaan muuttuva toiminta myös voi pyrkiä saavuttamaan korkeimman vaikutusasteen ja siten turvaamaan parhaiten kansalaisten perusoikeuksia ja oikeusturvaa.

Edelleen tavoitteena on toimintakulttuurin muutos valvontatoiminnassa ja toimintatavoissa. Toiminnassa on tarkoitus siirtyä entistä ennakoivampaan ja riskiperusteisempaan suuntaan valvonnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisäämiseksi. Tavoitteena on siirtää valvonnan painopistettä vuorovaikutteiseen ja asiakkaiden yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä turvaavaan oma-aloitteiseen valvontaan jälkikäteen ja kasuistisen valvonnan sijaan. Tämän lisäksi valvontaa on entistä painokkaammin kohdennettava oikea-aikaisesti valvonnan tarkoituksen kannalta laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviin asiakokonaisuuksiin ja epäilyihin lainvastaisuuksiin siten, että valvonnan päätarkoituksena on laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja oikea-aikainen puuttuminen. Tämä edellyttää valvonnan kohdentamiselta systemaattisia, yhdenvertaisia ja toimintaympäristön muutosten kanssa eläviä riskinarvioinnin menetelmiä sekä valvontatiedon laajaan keräämiseen, analysointiin ja hyödyntämiseen liittyviä menettelytapoja. Valtion tehtävien periaatteisiin sisältyvä kansalaisten perusoikeuksien ja oikeusturvan turvaaminen toteutuu parhaiten, kattavimmin ja tasapuolisimmin kun valtio pystyy tehokkaalla riskisperusteisella toiminnalla ehkäisemään lainvastaista toimintaa sekä viipymättä puuttumaan uhkatilanteisiin.

Näissä toiminnan muutoksissa on tavoitteena hyödyntää mahdollisimman pitkälle palvelujen sähköistämistä ja toiminnan digitalisaatiota. Suuri merkitys on yhden luukun periaatteen toteuttamisella mahdollisimman kattavasti sekä aika- ja paikkariippumattomien palvelujen järjestämisellä. Lisäksi digitalisaatio mahdollistaa kokonaan uusien toimintatapojen kehittämisen ja käyttöönoton sekä yhteisten tietovarantojen tehokkaan hyödyntämisen tavalla, joka vähentää asiakkaalle ja viranomaiselle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja tehostaa toimintaa. Näi-

den hyötyjen saavuttamiseksi tarkoitus on tukea monistettavissa olevien ja yhteisten sähköisten ratkaisujen kehittämistä, järjestelmien yhteensopivuuden varmistamista kaikilla tasoilla ja parhaiden toimintatapojen hyödyntämistä sektorirajat ylittäen.

Kilpailu- ja kuluttaja-asioiden hoitamisen kannalta esityksen tavoitteena on löytää tehokkain ja vaikuttavuudeltaan paras tapa organisoida aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät, kun otetaan huomioon sekä maakuntauudistuksen ja hallinnon rakenteiden uudistusten tavoitteet että yleiset kilpailu- ja kuluttajapoliittiset tavoitteet. Aluehallintovirastot ovat osallistuneet vain pieneen osaan kilpailuvalvonnan ja kuluttaja-asiamiehen valvonnan tehtävistä. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on selkeä päätehtävä – markkinoiden toimivuuden edistäminen – jota on Kilpailu- ja kuluttajaviraston fuusiossa kehitetty ja vahvistettu, mm. lisäämällä tutkimushenkilöstöä. On luontevaa, että aluehallintoviraston tehtävät liittyvät osaksi pääkokonaisuutta.

Toteuttamisvaihtoehdot

Valmistelun aikana on eri toteuttamisvaihtoehtoja arvioitu heijastamalla niitä hallituksen linjaukseen sekä esitettävää lakia koskeviin tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan osalta arvioitu vaihtoehtoinen toteuttamistapa olisi toiminnan organisoiminen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle perustettavaan uuteen sosiaali- ja terveystalouden valvontavirastoon.

Vaihtoehdossa koottaisiin sosiaali- ja terveystalouden tehtävistä nykyisin vastaavan keskushallinnon viraston ja kuuden aluehallintoviraston asianomaiset tehtävät yhdeksi lupa-, ohjaus- ja valvontavirastoksi sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen ja sen suoraan resurssi- ja sisällölliseen ohjaukseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien lisäksi virasto hoitaisi myös Valviralle ja aluehallintovirastoille kuuluneita ympäristöterveydenhuollon tehtäviä sekä Valviralle kuuluneita alkoholihallinnon tehtäviä aluehallintovirastojen alkoholitehtävien siirtyessä maakunnille. Viraston tehtäviin kuuluisivat lisäksi muut nykyisin Valviralle kuuluvat tehtävät. Virasto toimisi valtakunnallisesti, mutta sillä olisi toimintaa myös alueilla.

Vaihtoehdon arvioitiin toteuttavan uudistuksen tavoitteita monelta osin. Kokoaminen tehostaisi tehtäviin osoitettujen voimavarojen käyttöä, selkeyttäisi tältä osin hallinnon rakennetta ja yhdenmukaistaisi menettelytapoja sekä ratkaisukäytäntöjä. Toisaalta vaihtoehdon arvioitiin aiheuttavan hallinnon siiloutumista eikä sen nähty mahdollistavan monialaisuuden ja poikkihallinnollisen toiminnan sekä laajapohjaisen viraston tuomia synergia- ja tuottavuushyötyjä.

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi kokonaan uudenlainen valtionhallinnon virastotyyppi, valtioneuvoston alainen ja sitä ohjaavien ministeriöiden yhteinen Valtion lupa- ja valvontavirasto. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen keskushallinnon virasto, joka kuuluisi kaikkien sitä ohjaavien ministeriöiden hallinnonalalle. Virasto olisi valtakunnallinen ja monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaisi perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista alueilla toimien hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon koottaisiin lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä sekä eräitä muita oikeusturvatehtäviä nykyisistä valtion aluehallintovirastoista, osin ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta sekä Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto Valvirasta. Viraston toimialueena olisi koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virasto toimisi valtakunnallisesti mutta alueellisissa toimipaikoissa laajalla, kaikki maakunnat kattavalla toimipaikkaverkostolla. Uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston monialaisuudessa olisi kyse rakenteesta, joka luo mahdollisuuksia uudistaa ja kehittää valvonnan toimintamalleja, käyttää asiantuntemusta laaja-alaisesti sekä kehittää ja ottaa käyttöön digitaalisia palveluja. Monialainen, laajapohjainen, alueilla toimiva ja valtakunnallista toimivaltaa käyttävä virasto kokoaisi yhteen valtiolle kuu-

luvia toisiinsa kytkeytyviä tehtäviä. Uusi virasto valvoisi muun muassa sosiaali- ja terveydenhuoltoa, terveydensuojelua, varhaiskasvatusta, opetustoimea, työsuojelua, ympäristönsuojelua ja luonnonsuojelua sekä hoitaisi muita valtion oikeusturvatehtäviä. Uudenlaisella suomalaisella virastomallilla vahvistettaisiin perusoikeuksien valvontaa poikkihallinnollisuutta hyödyntäen mutta samalla toimialojen erityisasiantuntijuutta kunnioittaen. Viraston toiminta-ajatuksena olisi, että virasto toimii asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti sekä moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen ja että viraston toiminta on ennakoivaa ja riskiperusteista.

Uusi virasto olisi ministeriöiden yhteisessä ohjauksessa toiminnan kokonaisuuden osalta, mutta kunkin ministeriön ohjauksessa tehtävien sisältöohjauksen osalta. Uudenlainen virastomalli yhdistäisi siten vahvan hallinnonala- ja toimialakohtaisen sisältöohjauksen ja toisaalta monialaisen yhteistyön asioissa, joissa se on hyödyllistä. Virastolle ehdotetaan luotavaksi uudenlainen yhteisen ohjauksen malli, joka mahdollistaisi valtioneuvostotason kootun yhteisen tavoiteasetannan sekä eri hallinnonalojen poikkihallinnollisen toiminnan yhteensovittamisen jo tulosohjauksessa. Lisäksi virastolle luotaisiin uudenlainen yhteisen johtamisen malli. Ehdotetussa yhteisen johtamisen mallissa viraston johdon tehtävissä korostuisi perinteisen tulosvastuun ohella vastuu viraston sisäisen yhteistyön, poikkihallinnollisen toiminnan ja aidon yhteisesti tavoitteellisen toiminnan toteuttamisesta ja edistämisestä.

Laajemmalle pohjalle rakennettu virasto olisi taloudellisesti kantokykyinen tavalla, joka turvaa aiempaa paremmin asiantuntemuksen säilyttämisen, kehittämisen sekä laajentamisen virastolle kuuluvissa tehtävissä samoin kuin työn tasaamisen. Monialaisen ja alueellisissa toimipaikoissa toimivan viraston hallinto ja tukipalvelut sekä alueellinen toimipaikkaverkko on mahdollista organisoida merkittävästi kustannustehokkaammin kuin pienemmissä virastokokonaisuuksissa, mikä merkitsee lisää voimavaroja varsinaiseen lupa-, ohjaus- ja valvontatyöhön.

Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavaan lakiin sisältyisi säännös, jonka nojalla virasto voisi siirtää sen 4 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Säännös vastaa Verohallinnosta annetun lain 2 b §:ää. Perusteena esitykselle on hallintopalveluiden tuottamien asianhallintapalveluiden toteuttamisen tarkoituksenmukaisuus sekä työmäärien joustavan tasaamisen mahdollisuudet. Mahdollisuus edistäisi osaltaan sisäisten palvelujen digitalisaatiokehitystä ja antaisi mahdollisuuden toteuttaa tarkoituksenmukaista sekä kustannustehokasta työnjakoa, jossa viranomaisresursseja ei tarvitse käyttää rutiiniluontoiisiin tukitehtäviin vaan virasto kohdistaa resurssejaan enenevästi asiantuntijatyöhön. Lisäksi asiakirjojen sekä niiden liitteiden vastaanottamisen, jakamisen ja tallentamisen määrä voi vaihdella kausiluonteisesti merkittävästikin. Ulkoistetun palveluntuottajan avulla kausivaihtelusta johtuvaa työmäärää voidaan tasata joustavasti ja paikkariippumattomasti ilman, että virasto joutuisi kohdentamaan tehtävään pysyvää työpanosta. Toimeksiantosopimusten perusteella asiakirjahallinnon rutiiniluontoiset tukitehtävät voitaisiin osoittaa tahoille, joilla on jo olemassa tarvittavat laiteinvestoinnit ja osaaminen tehtävän hoitamiseksi.

Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaisi Ahvenanmaan maakunnassa toimivana valtion monialaisena aluehallinnon viranomaisena. Aluehallintovirastoista annetun lain kumoamisesta johtuen Ahvenanmaan valtionvirastosta säädettäisiin oma lakinsa. Viraston tehtävät pysyisivät pääosin nykyisellään.

Ahvenanmaan maakunnan kunnille tällä hetkellä toimeenpanolain nojalla kuuluvat tehtävät niiden suorien tukien laissa ja kansallisten tukien laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanossa, joissa asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla valtakunnan toimivaltaan, siirrettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston hoidettaviksi. Mainitut tehtävät hoitaa Manner-Suomessa tällä hetkellä kunta. Ehdotettu muutos tehtävien siirtämisestä Ahvenanmaan valtionvirastolle johtuu siitä, että valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa tukijärjestelmissä, joissa Manner-Suomessa toimivalta on tukijärjestelmiin liittyvien tehtävien osalta ollut kunnilla, on analogisesti katsottu tehtävän kuuluvan Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan kunnille. Koska

Manner-Suomessa kaikki valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluviin kuntien suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvät tehtävät siirretään maakuntien tehtäväksi, valtakunnan lainsäädännössä on ainoa mahdollisuus säätää mainitut tehtävät Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi Ahvenanmaan itsehallintolain säännöksistä johtuen. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi siten jatkossa päätöksen kaikkien suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvistä seikoista kuten tuen myöntämisestä ja tukioikeuksien siirtämisestä.

3.3.2 Muille valtion viranomaisille siirtyvät tehtävät

Elintarviketurvallisuusvirastolle, Maaseutuvirastolle ja Valtiokonttorille siirtyvät tehtävät

Aluehallintoviraston ohjaus- ja valvontatehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Eviran tehtäviksi laissa eläimistä saatavista sivutuotteista, sillä aluehallintovirastolla ei ole sivutuotelain mukaan käytännön valvontatehtäviä suunnitelmallisessa sivutuotevalvonnassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä oleva kasvinterveyslain mukainen toimijan rekisteröinti kasvinsuojelurekisteriin ja taimiaineistolain mukaiseen toimijarekisteriin sekä kasvipassin myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi Eviralle. Lisäksi ilmoitukset toiminnan muutoksista ja lopettamisesta toimitettaisiin ELY:jen sijaan Eviralle.

Maatilatalouden kehittämisrahaston maaomaisuuden hallinnointi siirrettäisiin Maaseutuvirastolle. Maatilatalouden kehittämisrahaston taseessa on maaomaisuutta, joista osaa käytetään uusjaoissa ja tilusjärjestelyissä. ELY-keskus on ollut käytännön toimijana uusjaoissa ja tilusjärjestelyissä, joihin käytetään maatilatalouden kehittämisrahaston taseessa olevaa maaomaisuutta. Maakunta ei voi tehdä päätöksiä valtion talousarvion ulkopuolisen rahaston taseessa olevan maaomaisuuden luovuttamisessa, joten tätä tehtävää varten tarvitaan valtion viranomaisen eli ehdotuksen mukaan Maaseutuvirasto, joka muutenkin hoitaa maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoon, kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyviä tehtäviä.

Valtion saatavien perintään liittyvät tehtävät keskitettäisiin Valtiokonttorille. Jatkossa Valtiokonttori hoitaisi kaikki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) mukaiset valtion saatavien perintään liittyvät tehtävät.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Aluehallintovirastoissa hoidetut kilpailu- ja kuluttaja-asiat koottaisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, joka tällöin vastaisi valtakunnallisena keskushallinnon virastona kokonaisuudessaan markkinoiden toimivuuden sekä kuluttajien taloudellisen edun valvonnasta.

Uudistuksen yhteydessä keskitetään mittauslaitelain mukaiset aluehallintoviraston viranomaisvalvontatehtävät Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesiin.

Muut uudistuksesta johtuvat viranomaisrakenteeseen liittyvät muutokset

Ahvenanmaan osalta eläintautilakiin, lakiin eläimistä saatavista sivutuotteista, lakiin eläintunustusjärjestelmästä, kasvinterveyslakiin ja taimiaineistolakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka mukaan mainittujen lakien mukaisia hallintoasioita ja tehtäviä koskevaa toimivaltaa käyttää Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Toimivallan säätäminen valtion viranomaiselle turvaisi valtakunnan ja maakunnan välisen nykyisen toimivallanjaon säilymisen, sillä Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan edellä mainituista tehtävistä huolehtii valtakunnan viranomaisten sijasta maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomaisen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran tehtävien jakautuminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston nykyiset tehtävät kootaan pääosin uudistuksessa perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Erikseen annettavilla hallituksen esityksillä on mahdollista koota tehtäviä osin myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon kootaan sosiaali- ja terveysalan valvontaan kiinteästi liittyvät tehtävät. Näistä merkittävimmän kokonaisuuden muodostavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden rekisteröinti ja valvonta, mukaan lukien ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtävät, sekä yksityisten ja julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden rekisteröinti, lupahallinto, ohjaus ja valvonta. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat ympäristöterveydenhuollon ja valtakunnallisen alkoholihallinnon tehtävät, eli terveydensuojelun luvat sekä terveydensuojelu- ja tupakkalain mukainen valvonnan ohjaus, alkoholin valmistus-, maahantuonti-, tukkumyynti- ja käyttöluvut, alkoholijuomien valmistajien, tukkumyyjien ja käyttöluvanhaltijoiden toiminnan valvonta; alkoholin tuotevalvonta; mainonnan ja myynninedistämisen valvonta sekä maakuntien alkoholivalvonnan ohjaus, ynnä tupakkatuotteiden mainontakiellon valvonta sekä haitta-aineiden ja pakkausmerkintöjen valvonta.

Näiden tehtäväkokonaisuuksien lisäksi uuteen virastoon kootaan raskauden keskeyttämisasiat ja sterilisaatioasiat, adoptiolain mukaiset tehtävät ja adoptiolautakunnan tehtävät, hedelmöityshoidon luvat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien valvonta. Osana sosiaali- ja terveysministeriössä valmistelussa olevaa kuolemansyyn selvittämisen lainsäädännön kokonaisuudistusta on lainsäädäntöuudistusta valmisteleavassa työryhmässä (STM084:00/2015) mietitty, tulisiko Valtion lupa- ja valvontavirastolle perustaa uusi tehtävä oikeuslääkintään kohdistuvassa valvonnassa. Työryhmä ei ole vielä jättänyt ehdotuksiaan.

Erillisellä hallituksen esityksellä voitaisiin koota Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle sen nykyisiin tehtäviin kytkeytyvät kokonaisuudet. Näitä voivat olla biopankkien ohjaus-, valvonta- ja rekisteröintitehtävät ja erinäiset kudoslakiin perustuvat lupa- ja valvontatehtävät. Myös geenitekniikkalain mukaiset valvontatehtävät kuuluisivat jatkossa Fimean tehtäviin. Näiden ohella osana kliinisten lääketutkimuksen EU-asetuksen täytäntöönpanoa ja siihen liittyvää lääketieteellisen tutkimuksen lainsäädännön muutosten (STM035:00/2015) arviointia tarkastellaan, josko Fimealle perustetaan uusi tehtävä myös muun lääketieteellisen tutkimuksen kuin vain kliinisen lääketutkimuksen valvonnassa.

Fimeaan voisi siirtyä Valvirasta myös terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden ta. Siirrolla tavoiteltaisiin asiantuntemuksen keskittämistä ja etuja, joita syntyy erityisesti silloin, kun kyseessä on laitteen ja lääkkeen yhdistelmätuotteiden ja niin sanottujen rajanveto tuotteiden (tuotteen luokittelu laitteeksi tai lääkkeeksi on tulkinnanvaraista) valvonta. Laitteiden valvonta oli aiemmin Lääkelaitoksessa, mutta Fimeaa perustettaessa tehtävä siirtyi Valviralle. Terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita, EU-säädöksissä ”lääkinnällisiä laitteita” koskevat uudet EU-asetukset tulivat voimaan toukokuussa 2017. Ammattimaisten käyttäjien ohjaus ja valvonta on jatkossakin tärkeää, mutta ennakoitavissa on valvonnan painottuminen turvallisuudessa itse laitteisiin. Uusissa asetuksissa korostuu korkean riskin lääkinnällisten laitteiden valvonta, mikä on erityisen haasteellista innovatiivisille lääke-laitteyhdistelmille (muun muassa kehittyneissä terapioiden käytettävät yhdistelmävalmisteet), ja sääntely eri tavoin edellyttää myös viranomaiselta vahvaa kliinistä osaamista. Asetuksilla on pyritty myös yhdenmukaistamaan lääkkeiden, laitteiden ja solu/kudosvalmisteiden luokittelun rajapintoja lääke- ja kudoslainsäädäntöön nähden. Lääke- ja laitevalvonta on samassa organisaatiossa pääosassa EU:n jäsenvaltioita. Siirtämällä laitevalvonta ja muut bio-, kudos- geenitekniikka- ja tutkimuslainsäädäntöön liittyvät tehtävät Fimealle tavoiteltaisiin sektorin osaamisen keskittymistä ja siten synergiaetuja.

Sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus toimialallaan, minkä lisäksi nykyisen TUKIJA:n (Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimus-eettinen toimikunta) uudistettava tehtäväkokonaisuus siirrettäisiin ministeriön yhteyteen.

3.4 Tehtävien siirtojen voimaanpano

Esitykseen sisältyvät lait pantaisiin voimaan yhteisellä voimaanpanolaillla, lailla maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaanpanosta. Voimaanpanolaki sisältäisi myös uudistuksen edellyttämät yhteiset siirtymäsäännökset. Voimaanpanolaillla kumottaisiin valtion tehtävien uudelleenorganisoinnista johtuen laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta, laki aluehallintovirastoista, laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa.

Ehdotettu voimaanpanolaki sisältää tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset, henkilöstösiirtoja koskevat säännökset, omaisuusjärjestelyjä koskevat säännökset sekä eräitä muita uudistuksen edellyttämiä siirtymäsäännöksiä. Kunnista ja valtiolta maakunnille siirtyvän henkilöstön sekä omaisuusjärjestelyjen osalta ehdotetaan noudatettavaksi samanlaisia periaatteita kuin voimaanpanolaissa, joka sisältyy hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Ehdotettu voimaanpanolaki ei sisällä valtion sisällä tapahtuvia henkilöstösiirtoja koskevia säännöksiä, vaan valtion sisällä tapahtuvat henkilöstösiirrot toteutettaisiin valtion virkamieslain 5 a-c §:ien perusteella.

3.5 Henkilöstö

Esityksellä ehdotetaan siirrettäviksi maakuntaan valtion nykyisin hoitamia tehtäviä, joista ovat vastanneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) ja aluehallintovirastot. Näiden tehtävien siirtyessä pois valtion viranomaisten järjestämisvastuusta siirrettäisiin maakuntien sekä maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen palvelukseen myös siirtyviä tehtäviä sekä niihin liittyviä tukipalvelutehtäviä edellä mainituissa valtion virastoissa sekä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeissa ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorissa hoitanut henkilöstö.

Esityksessä ehdotetaan myös kuntien eräiden tehtävien sekä maakuntien liittojen tehtävien siirtämistä perustettaville maakunnille. Tehtäväsiirtojen jälkeen jäsenkunnat lakkauttaisivat nykyiset kuntayhtymämuotoiset maakuntien liitot. Maakuntien liittojen henkilöstö siirtyisi kokonaisuudessaan uusien maakuntien palvelukseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että tehtävien ja henkilöstön siirtoon maakuntiin sovellettaisiin liikkeenluovutusta. Liikkeenluovutussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin maakuntauudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä valtion virkamieslaissa, kunnallisesta viranhaltijasta annetun laissa ja työsuhtesuhteissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit. Henkilöstö siirtyisi suoraan voimaanpanolain nojalla maakuntien palvelukseen liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttäisi siirtymähetkellä voimassa olevat virka- tai työsuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Julkisen sektorin palvelukseen ennen vuotta 1993 tulleille on karttunut yksityistä sektoria parempaa eläketurvaa. Henkilöstön vanha yleistä tasoa parempi niin sanottu lisäeläketurva säilytettäisiin myös maakuntien tai maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen palvelukseen siirtyvillä. Mikäli henkilöstö siirtyisi yhtiöihin, jotka eivät ole Kevan jäsenyhteisöjä, on eläketurvan taso säilytettävä yhtiön ottamalla vakuutuksella.

Muutoksen kohteena olevissa valtion virastoissa työskentelevistä henkilöistä osan tehtävät ja kaantuisivat maakuntaudistuksen yhteydessä osittain maakuntiin siirtyviin tehtäviin ja osittain muihin valtion virastoihin siirtyviin tehtäviin. Tällaisissa tilanteissa henkilö siirtyisi maakunnan palvelukseen, jos siirtyvät tehtävät muodostaisivat vähintään puolet hänen tosiasiallisista työtehtävistään.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi siirtymäajasta, jonka aikana tehtävien jatkosiirto maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön katsottaisiin myös liikkeenluovutukseksi. Siirtymäajan ehdotetaan jatkuvan 31.12.2021 saakka.

Valtion sisällä tapahtuvat henkilöstösiirrot toteutettaisiin valtion virkamieslain 5 a-c §:ien perusteella.

3.6 Muut ehdotukset

Esityksen tavoitteena on muuttaa Kevan hallintorakennetta siten, että se vastaa uutta jäsenyhteisörakennetta, huomio työnantajaedustuksen hallintoelimissä ja vahvistaa hyvän hallinnon periaatteita.

Nykyinen valtuuskunta ehdotetaan korvattavaksi uudistetulla toimielimelle, Kevan valtuuteuilla. Valtuutettujen rooli olisi valvonnallinen, mutta lisäksi sillä olisi tehtävänä muun muassa vahvistaa tilinpäätös, myöntää vastuuvapaus tilivelvollisille ja hyväksyä Kevan talousarvio. Kevan uudeksi toimielimeksi ehdotetaan vaalivaliokuntaa, jonka jäsenet olisivat valtuutettuja ja jonka tehtävänä olisi valmistella valtuutetuille ehdotus hallituksen jäsenten palkkioiksi ja hallituksen nimittämiseksi.

Hallituksen roolia ehdotetaan vahvistettavaksi suhteessa valtuutettuihin ja hallituksella olisi yleistoimivalta hoitaa Kevan asioita. Kevan uudeksi toimielimeksi ehdotetaan tarkastus- ja riskienhallintavaliokuntaa, joka asetettaisiin hallituksen keskuudesta. Valiokunnan tehtävänä olisi valvoa taloudellista raportointia, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta. Lisäksi valiokunta valmistelisi valtuutetuille esityksen tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista, valvoisi tilinpäätöksen laatimista ja lakisäateistä tilintarkastusta.

Valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä mainittuja muutostarpeita. Niihin tulisi maakuntien ja kuntien tasapuolinen edustus. Lisäksi ehdotetaan, että Kevan hallintoon lisätään työnantajan edustus siten että, kunta- ja maakuntatyönantajien työnantajaedunvalvojana toimiva julkisoikeudellinen yhteisö Kunta- ja maakuntatyönantajat KT olisi edustettuna Kevan hallinnossa. Samalla kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamien henkilöiden lukumäärä kasvaisi siten, että jokaisella pääsopijajärjestöllä olisi mahdollisuus saada ehdottamansa edustaja hallintoelimiin. Kokonaisuutena muutokset vahvistaisivat työmarkkinaosapuolen asemaa Kevan hallinnossa. Hallituksen ja valtuuskunnan kokoonpanossa otettaisiin jatkosakin huomioon kuntavaalien tulos ja lisäksi maakuntaudistuksen johdosta myös maakuntavaalien tulos.

Kevan toimitusjohtajan asemaa suhteessa hallitukseen Kevan johtamis- ja hallintojärjestelmässä tarkennettaisiin siten, että hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävät ja vastuut olisivat nykyistä selkeämmin säännöksissä määriteltyjä. Ehdotettu sääntely vastaisi pitkälti käytännössä muodostunutta Kevan toimitusjohtajan asemaa.

Hyvän hallinnon periaatteita ehdotetaan vahvistettavaksi säätämällä yleisistä hallintovaatimuksista. Kevan kohdalla hyvän hallintotavan vaatimukseen kuuluu olennaisesti vastuu laissa säädetyn perustehtävän toteuttamisesta, toimintatapojen laadusta ja lainmukaisuudesta, tulokellisuudesta, läpinäkyvyydestä ja tilivelvollisuuden toteutumisesta. Hyvä hallintotapa edellyt-

tää asiakaslähtöistä toimintaa, organisaatorakenteiden ja johdon eri tasojen roolien selkeyttä ja roolien mukaista toimintaa.

Lakiin otettaisiin myös säännökset sähköisistä kokouksista ja sähköisestä päätöksentekomenettelystä sekä päätöksentekomenettelystä hallituksen sekä valtuuskunnan kokouksissa. Lisäksi tilintarkastusta koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi tilintarkastajan toimikauden enimmäiskeston osalta. Toimikausi ei enää olisi sidottu toimielinten toimikauteen. Lisäksi lakiin otettaisiin säännökset, joilla saatettaisiin sääntely vastaamaan soveltuvin osin tilintarkastuslainsäädäntöön 2016 tehtyjä muutoksia.

Yhteistyöneuvottelukuntaa koskevat säännökset kumottiin tarpeettomina vuonna 2012 eikä uuden vastaavan neuvottelukunnan perustamista voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Valtion, kirkon ja Kelan eläkeasioiden hoitamista käydään läpi muun muassa vuosittaisissa valtiovarainministeriön valvontakokouksissa ja siellä myös käydään läpi valtiovarainministeriön asettaman tilintarkastajan tarkastuskertomus.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Tehtävien siirto maakunnille

Tehtävien kokoaminen luo mahdollisuuksia toiminnan yhtenäistämiseen ja selkeyttää hallinnon rakennetta sekä vähentää hallinnollista taakkaa

Uudistus mahdollistaa resurssien käytön tehostamisen ja asiantuntemuksen kehittämisen sekä toimintatapojen uudistamisen

Eräiltä osin tehtävien siirtojen toteuttaminen edellyttää erillisjärjestelyjä taikka tehtävien kokoamista ja yhteistyötä tukevia rakenneratkaisuja

4.1.1 Vaikutukset viranomaistoimintaan

Nykyisten ELY-keskusten, maakuntien liittojen ja kuntien tehtäviä koottaisiin yhteen tulevaisuudessa maakuntaorganisaatiossa, mikä vahvistaa maakuntien itsehallintoa, mahdollistaa nykyistä paremmin tehtäviä koskevan koordinoinnin ja toiminnan yhtenäistämisen sekä vähentää hallinnon portaita ja selkeyttää rakennetta. Myös hallinnollinen taakka vähentyisi uudistuksen mahdollistaessa eräiden nykyisten rakenteiden ja menettelyiden keventämisen.

Uudistus mahdollistaa myös osaamisen entistä paremman kehittämisen ja resurssien kokonaisvaltaisen käytön tehostamisen sekä toimintatapojen uudistamisen vaikuttavuutta lisäävällä tavalla. Tehtäviin liittyvistä erityisosaamistarpeista tulee huolehtia siirron yhteydessä riittäväällä tavalla sekä varmistaa riittävät henkilöresurssit tehtävien laadukkaassa hoitamisessa.

Eräiltä osin tehtävien siirtojen toteuttaminen edellyttää yhteisöläinsäädännöstä johtuvia rakenteellisia tai menettelyllisiä erityisjärjestelyjä taikka tehtävien kokoamista ja yhteistyötä tukevia rakenneratkaisuja voimavarojen ja asiantuntemuksen tehokkaan käytön sekä toiminnan yhtenäisyyden mahdollistamiseksi.

4.1.1.1 Oikeusministeriön toimiala

Uudistuksessa maakunnalle siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvia vesistöön liittyviä tehtäviä, minkä seurauksena maakunnan tehtäväkenttä vesiasioissa muodostuu huomattavan moniulotteiseksi. Maakunta toimii jatkossa vesilain mukaisena kalatalousviranomaisena hoitaen samalla muita sille vesilaisissa osoitettuja tehtäviä. Maakunta toimii myös vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja tulvariskien hallinnasta annetun lain

HE 14/2018 vp

mukaisena viranomaisena. Valtion vesitalouslupien maakunnalle siirtämisen myötä maakunta saattaa myös esiintyä asianosaisena tai hankkeesta vastaavana eräissä vesitalousasioissa.

4.1.1.2 Valtiovarainministeriön toimiala

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisen hallinnon yhteispalvelusta annettua lakia. Maakunnat ehdotetaan lisättäväksi niiden viranomaisten joukkoon, jotka voivat järjestää ja hoitaa asiakaspalvelutehtäviä laissa tarkoitettuna viranomaisten yhteistyönä toimien yhteispalvelun toimeksiantajina tai toimeksisaajina. Yhteispalvelurekisteriä koskeva rekisterinpitovastuu ehdotetaan siirrettäväksi aluehallintovirastoilta maakuntien tehtäväksi. Rekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä maakuntien lukuun vastaisi ehdotuksen mukaan maakuntien yhteinen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus (Vimana Oy). Yhteispalvelutoiminnan ohjausta muutettaisiin siten, että valtiovarainministeriö vastaisi yhteispalvelutoiminnan yleisestä, valtakunnallisesta ohjauksesta ja kehittämisestä. Maakunnat puolestaan vastaisivat yhteispalvelun alueellisesta kehittämisestä ja edistämisestä sekä sovittaisivat alueellisesti yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä. Maakuntien liitoille nyt kuuluva yhteispalvelun edistämistehtävä siirtyisi maakunnille.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden tietoyksikkö vastaa tällä hetkellä yhteispalvelun valtakunnallisesta tuesta ja valtion viranomaisten yhteistyön edistämisestä. Tehtävät liittyvät muun muassa yhteispalvelun verkkosivuston, kirjaamisjärjestelmän, yhteispalvelurekisterin, koulutusympäristön, etäpalvelun ja ajanvarausjärjestelmän ylläpitoon, tukeen ja kehittämiseen sekä toimintamallien ja osaamisen valtakunnalliseen kehittämiseen. Aluehallintovirastossa yhteispalvelutehtäviin käytetään tällä hetkellä jäljempänä mainitun tietojärjestelmiin liittyvän kehityshankkeen ollessa käynnissä yhteensä noin 2 henkilötyövuoden työpanos. Normaalityöolosuhteissa yhteispalvelutehtäviin käytetään aluehallintovirastoissa vuosittain noin 1 henkilötyövuoden työpanos.

Yhteispalvelun tukijärjestelmiä, mukaan lukien yhteispalvelurekisteri, uudistetaan parhaillaan. Uudistettu yhtenäinen tietojärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2018 alussa. Järjestelmän uudistamiskustannusten on arvioitu olevan noin 700 000 euroa ja sen ylläpitokustannusten vuositasolla noin 140 000 euroa.

Maakuntien liitoilla on nimetyt yhteyshenkilöt yhteispalvelutehtävissä. Nämä henkilöt hoitavat yhteispalvelutehtäviä muiden heille määrättyjen tehtävien ohella. Yhteispalvelutehtävien osuus yhteyshenkilöiden toimenkuvassa vaihtelee liittokohtaisesti. Maakuntien liitoissa käytetään yhteispalvelutehtäviin tällä hetkellä arviolta yhteensä noin 2-4 henkilötyövuoden työpanos.

Edellä todettujen seikkojen johdosta maakuntien ja maakuntien yhteisen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskuksen tulee varautua vähintään siihen, että maakunnille aluehallintovirastoista ja maakuntien liitoista siirtyvien yhteispalvelutehtävien hoitamiseen tarvitaan yhteensä vähintään noin 3-5 henkilötyövuoden työpanos ja määräraha yhteispalvelun tietojärjestelmän vuosittaisten ylläpitokustannusten kattamiseen. Maakunnille kuuluva yhteispalvelutehtävä on laajuudeltaan ja luonteeltaan sellainen tehtävä, joka olisi perusteltua järjestää ja organisoida maakuntien yhteistoimintana siten kuin siitä ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädetään.

4.1.1.3 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

Maakuntauudistuksessa lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi siirretään maakunnille. Lyhyen aikavälin koulutustarpeiden ennakointia on ELY-keskuksissa tehty työvoimakoulutuksen hankintaan ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon liittyen. Alueellisen ennakkoinnin kokoaminen maakuntaan mahdollistaa yhtenäisen näkemyksen muodostamisen yhdessä yhteistyössä alueen ennakointitoimijoiden ja erityisesti koulutusorganisaatioiden kanssa.

Nykyiset ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kulttuuria koskevat tehtävät kootaan yhteen tulevassa maakuntaorganisaatiossa, mikä mahdollistaa nykyistä paremmin tehtäviä koskevan koordinoinnin ja toiminnan edistämisen. Kulttuurin tehtäviin maakunnassa sisältyy ELY-keskuksilta ja maakunnan liitoilta siirtyvä kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista. Tehtäviin liittyvistä erityisosaamistarpeista tulee huolehtia siirron yhteydessä riittävällä tavalla sekä varmistaa osaamisen kehittäminen sekä riittävät henkilöresurssit tehtävien laadukkaassa hoitamisessa. Maakunnan olisi huolehdittava, että kulttuuria koskevat alueelliset suunnitelmat ja kehittämistoimet, kuten esimerkiksi kulttuurimatkailu ja aineeton arvonluonti, olisi sovitettu yhteen maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamisen kanssa. Näin kulttuurin näkyvyyttä ja rahoitusmahdollisuuksia voitaisiin parantaa ja kulttuuri tulisi kiinteäksi osaksi maakunnan toimintaa ja kehittämistä. Kulttuuriympäristöasioiden hoitoon tulee varata riittävät asiantuntijaresurssit ja ottaa kulttuuriympäristö voimavarana huomioon maakunnan kehittämisessä.

Liikunnan edistäminen maakunnissa tapahtuu Valtion lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-eliminä toimivien alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnan kautta. Neuvostojen tehtävät on määritelty liikuntalaissa ja liikunnan edistämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Päävastuu liikunnan edistämisestä säilyy kunnilla. Näin ollen maakunnille siirtyvän tehtävän arvioidaan jäävän merkitykseltään vähäiseksi.

4.1.1.4 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Maakuntaudistuksen myötä maataloushallinnon portaiden määrä vähenisi. Maataloushallinnon portaita on nykyisin neljä. Niiden väheneminen maakuntaudistuksessa selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi hallintorakennetta. Tehtävät kokoava hallintorakenne antaisi mahdollisuuksia yhdistää tehtäväkokonaisuuksia nykyistä paremmin. Tämä voisi mahdollistaa muun muassa osan määräaikaisestä valvontahenkilöstöstä korvaamisen vakituisella henkilöstöllä parantaen valvonnan osaamistasoa.

Maataloustukiin ja maaseudun kehittämistukiin liittyvissä maksajavirastotehtävissä Suomen maksajaviraston (Maaseutuvirasto) maksajavirastosopimusosapuolia on ollut runsaasti kuntien yhteistoiminta-alueiden (YTA-alueet) perustamisesta huolimatta. Maakuntaudistuksen myötä maataloustukiin ja maaseudun kehittämistukiin liittyvissä maksajavirastotehtävissä Suomen maksajaviraston (Maaseutuvirasto) maksajavirastosopimusosapuolien määrä vähenisi merkittävästi.

Maakuntaudistuksesta ja hallintorakenteiden muutoksesta johtuen tuleva uusi delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitava organisaatiokokonaisuus joudutaan kuitenkin uudelleen hyväksymään eli on todettava, että se täyttää EU-säädöksistä tulevat akkreditointivaatimukset. Tämän ulkopuolisen tahon tekemän tarkastuksen raportti ja sen perusteella tehty hyväksymispäätös on toimitettava Euroopan komissiolle. Komissiolla on mahdollisuus esittää huomioitaan edellä mainituista selvityksistä ja tehdä tarkastuksia maksajavirastoon ja tahoihin, joille tehtäviä on siirretty eli maakuntiin. Selvitykset tulee toimittaa komissiolle ennen kuin maatalousrahoitusta voidaan veloittaa suoritetuista maksuista. Maksajavirastotoiminnan standardin mukaiset tietoturva-vaatimukset tulevat EU-lainsäädännöstä ja ovat komission jatkuvan tarkastelun kohteena. Nämä vaatimukset eivät ole aina mahdollistaneet eivätkä tule mahdollistamaan yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja, jos yhteiset palvelut eivät näitä vaatimuksia täytä.

Elintarvikevalvonnan ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan osalta ohjaustehtävien keskittäminen Eviraan ja tarkastus- ja toimeenpanotehtävien siirtäminen maakuntiin yksinkertaistaisi ja yhtenäistäisi valvontaa, parantaisi valvonnan ja palvelujen kustannustehokkuutta ja loisi paremmat mahdollisuudet erikoistumiselle ja osaamiselle. Myös toimipiste- ja palveluverkostoja voitaisiin arvioida aiempaa laajempina kokonaisuuksina. Kunnaneläinlääkäriin suo-

HE 14/2018 vp

rittaman eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnan rahoitusta varten olevan korvaus- ja laskutusjärjestelmän lakkauttaminen keventäisi hallinnollista taakkaa.

Hallinnollista taakkaa purettaisiin ja hallinnollisia portaita vähennettäisiin myös siten, että esimerkiksi rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin tai taimiaineistolain mukaiseen toimijarekisteriin haettaisiin keskitetysti Eviralta, joka myös päättää asiasta.

Vesitalous- ja kalataloustehtävien hoitoa on ELY-keskuksissa voimakkaasti keskitetty voimavarojen ja osaamisen varmistamiseksi. Tehtävien siirtyessä maakuntien vastuulle maakunnat sopisivat niiden järjestämisestä tehtävien hoidon kannalta keskeiset kriteerit täyttävällä tavalla. Maakunnilla on mahdollisuus järjestää tehtävien hoito tehokkaina ja tarkoituksenmukaisina synergisinä kokonaisuuksina. Toisaalta on riski tehtävien järjestämisestä liian pienipiirteisesti, jolloin tehtävissä tarvittava erityisosaaminen ja vesistöalueen olosuhteiden tuntemus eivät riittäisi ja edellytykset asiakkaiden tasapuoliseen palveluun kaikilla alueilla vaarantuisivat.

Osana vesitalouden tehtäviä maakunnille siirtyisivät yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaiset tulvariskien hallinnan, patoturvallisuuden ja vesihuollon turvaamisen tehtävät. Edellytykset näihin tehtäviin liittyviin häiriötilanteisiin varautumiseen ja operatiiviseen hoitoon paransivat maakuntahallinnossa, jossa sekä asiantuntijapalvelut että pelastustoimi olisi sijoitettu samaan organisaatioon.

4.1.1.5 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

Edellä nykytilan arviointia koskevassa jaksossa on kuvattu, kuinka pienimmissä ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköissä resurssit eivät ole riittäneet erikoistumiseen valvonnan eri sektoreille. Ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtäminen kunnista maakuntiin mahdollistaisi nykyistä laajemman erikoistumisen ja parantaisi siten viranomaisten toimintaa.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtyminen kunnasta maakuntaan mahdollistaa myös nykyistä tiiviimmän yhteistyön maakuntaan siirtyvien muiden toimintojen, kuten alkoholilupahallinnon, terveydenhuollon, maaseutuhallinnon, maakunnallisen maankäytön suunnittelun, pelastustoimen ja vesihallinnon, kanssa. Vastaavasti tehtävien siirtyminen pois kuntien organisaatioista edellyttää yhteistyön varmistamista maakuntien ja kuntien välillä vastaavalla tavalla kuin tähän asti ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden ja kuntien välillä. Terveystoimintalain, tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonnan näkökulmasta tärkeimpiä kuntiin jääviä yhteistyökumppaneita ovat rakennusvalvontaviranomaiset, ympäristönsuojeluviranomaiset ja kunnan maankäytön suunnittelu.

4.1.1.6 Ympäristöministeriön toimiala

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maakuntakaavoituksen ja merialuesuunnittelun siirtymisellä maakunnan liitolta maakunnalle ei voida arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia, koska tehtävät siirtyisivät lähes nykyisellään. Maakunnan ja sen alueen kuntien välisen riittävän vuorovaikutuksen varmistamista koskevat menettelyt lisäävät jonkin verran maakuntien työmäärää maakuntakaavojen laadinnassa.

ELY -keskusten lakkauttaminen poistaa valtiolle kuuluneen keskitetyn kuntakaavoituksen valvontatehtävän. Yleisen edun valvonta kaavoituksessa jää tämän vuoksi sektoriviranomaisten, kuten liikenne-, ympäristönsuojelu-, luonnonsuojelu- ja museoviranomaisten tehtäväksi. Myös ELY -keskuksille kuulunut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvontatehtävä lakkaa, mikä todennäköisesti lisää ainakin asianomaisten ministeriöiden tehtäviä.

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

HE 14/2018 vp

Vesienhoidon tehtävät ja merenhoidon alueelliset tehtävät siirtyvät maakunnille. Vesienhoidossa ja merenhoidossa valtion keskushallinnon ohjaava rooli kaventuu ja tehtävien hoidosta vastaavien maakuntien itsehallinto vahvistuu. Tästä huolimatta vastuu EU:n säädösten kansallisesta täytäntöönpanosta säilyy valtiolla.

Koska vesien- ja merenhoito on ylimaakunnallista, maakuntien yhteistyö sekä vesienhoidon että merenhoidon tehtävissä on tarpeen. Valtakunnallisen vertailukelpoisuuden ja yhdenmukaisuuden saavuttaminen voi erityisesti alussa edellyttää aikaisempaa enemmän koulutusta, ohjausta ja muuta tukea.

Maakunnat tarvitsevat osaavan henkilöstön hoitamaan tätä tehtäväkokonaisuutta. Nykyisestä ELY-keskusten henkilöstöstä osa siirtyy Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Vesienhoidon osalta maakunnat tuottavat jatkossa EU:lle raportoitavat määrämuotoiset tiedot. Valtio vastaa jatkossakin muodollisesti raportoinnista.

Luonnonsuojelulaki

Luonnonsuojelun tehtävistä luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen siirtyy maakunnille. Luonnon- ja maisemansuojelussa valtion aluehallinnon rooli supistuu ja vastaavasti maakuntien itsehallinto vahvistuu.

Luonnonsuojelun edistämistehtävistä merkittävän osa muodostaisi vapaaehtoisuuteen perustuvien luonnonsuojelualueiden perustamiseen liittyvät tehtävät, kuten korvaus- ja maanhintaneuvottelut maanomistajien kanssa sekä asiaan liittyvä viestintä, neuvonta ja maanomistajien yhteistoiminnan edistäminen. Lisäksi maakunnat edistäisivät luonnon monimuotoisuuden suojelua muun muassa viestinnällä, koulutuksella ja hanketoiminnalla maa- ja metsätaloudessa, vesien käytössä ja ympäristönhoidossa etenkin siltä osin kuin niillä olisi kytkentä maakunnan alueidenkäytön suunnitteluun.

Luonnon- ja maisemansuojelun edistämistehtävässä sovellettaisiin tilaaja tuottaja -mallia vuosittain tarkoitukseen käytettävissä olevan valtion talousarvion määrärahojen puitteissa. Edistämistehtävän resurssitarpeisiin vastaaminen maakunnissa olisi riippuvaista valtion budjettirahoituksen määrästä. Luonnonsuojelun edistämistehtävät merkitsisivät uuden toimintatavan/tehtäväalueen luomista kaikkiin maakuntiin. Luonnonsuojelun edistämistehtävät edellyttäisivät laaja-alaista osaamista sekä riittävien ja ammattitaitoisten voimavarojen kohdentamista maakunnissa tehtävien hoitamiseen.

Maastoliikennelaki

Maastoliikennelain tehtävistä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta sekä liikuntarajoitteisille myönnettävien maastoliikenteen erityislupien myöntäminen siirtyisivät maakunnille. Maastoliikenteen alueellisten kieltojen ja rajoitusten asettamiseen liittyvät (oikeusharkintaiset) tehtävät jäisivät valtiolle Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi. Maastoliikennelain merkittävimmistä viranomaistehtävistä, kuten maastoliikenteen valvonnasta kunnassa, moottorikelkkailureittisuunnitelmien hyväksymisestä ja kilpailu- ja harjoituslupien myöntämisestä vastaavat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset kunnissa. Siten maastoliikenteen tehtävämäärät ja resurssitarpeet maakunnissa ja Valtion lupa- ja valvontavirastossa voidaan arvioida melko vähäisiksi.

Ulkoilulaki

Ulkoilulain ELY-keskukselle kuuluvat ulkoilureittitehtävät siirtyisivät maakunnille. Ulkoilureittejä muodostetaan ulkoilulain reittitoimituksessa harvakseltaan, joten tehtävän ei arvioida muodostavan merkittävää työmäärää maakunnille.

Laki rakennusperinnön suojelemisesta

Kulttuuriympäristön hoidon tehtävien siirto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta maakunnille lisää maakunnan kulttuuriympäristön viranomaisasiantuntemuksen tarvetta. Maakunnat voisivat täydentää voimavarojaan yhteistyöllä Museoviraston, alueellisten museoviranomaisten sekä laajempien kulttuuriympäristön yhteistyöryhmien kanssa. Kulttuuriympäristön hoidon rahoitustehtävissä, kuten rakennuserinnön hoidon avustuksissa, arvioidaan olevan mahdollista nykyiseen tapaan keskittää hallinnollisia työosuuksia ja hyödyntää yhteistä sähköistä järjestelmää, mikä vähentää siirrosta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Erityisryhmille tarkoitetut valtion tukemat asunnot

Valtion tukeman asuntotuotannon osalta ehdotetaan muutettavaksi investointiavustuslakia, korkotukilakia ja aravarajoituslakia. Vaatimuksesta, jonka mukaan investointiavustuksen myöntäminen ja korkotukilainan hyväksyminen edellyttävät asuinrakennuksen sijaintikunnan puoltaa, luovuttaisiin. Sen sijaan ARA:n tulisi jatkossa kuulla rakennuksen sijaintikuntaa ennen avustuksen myöntämistä tai korkotukilainan hyväksymistä koskevan päätöksen tekemistä. Jos kyse olisi valtion rahoituksen myöntämisestä sellaiselle erityisryhmän asuntokohteelle, johon liittyvien asumispalveluiden järjestäminen kuuluu jatkossa maakunnille, ARA kuulisi rakennuksen sijaintimaakuntaa. ARA:n tulisi ottaa kunnan tai maakunnan antamassa lausunnossa esitetyt näkökohdat huomioon päättäessään tuen myöntämisestä. ARA ei kuitenkaan olisi päätöksenteossaan sidottu kunnan tai maakunnan näkemykseen asiassa. Lisäksi maakunnille siirtyisi korkotuki- tai aravalainoitettujen asuntojen asukkaiden valintaa koskevien säännösten noudattamisen valvonta siltä osin kuin asunnot on tarkoitettu erityisryhmille, joiden asumispalveluiden järjestäminen olisi maakunnan tehtävänä.

Maakunnat hoitaisivat edellä mainitut tehtävät osana niille säädettyä tehtävää sosiaalihuollon ja vammaispalvelujen (erityisryhmien) asumispalveluiden järjestämisestä. Kukin maakunta päättäisi lähtökohtaisesti itse lausunnonantomenettelyn ja valvontamenettelyn järjestämisestä ja resursoinnista. Lausuntojen antamisesta aiheutuva työ arvioidaan vähäiseksi, ARA:lle tuli vuonna 2016 koko valtakunnan alueelta yhteensä noin 70 sellaista avustushakemusta, joita koskevan lausunnon antaisi jatkossa kunnan sijasta maakunta. Lausunnonantomenettely myös vahvistaisi maakuntien mahdollisuuksia päättää sosiaali- ja terveystalouden organisoimisesta alueellaan. Asukasvalintasäännösten valvonta olisi työmäärältään jonkin verran merkittävämpi tehtävä. Sen suuruus riippuisi siitä, kuinka paljon valtion tukemia erityisryhmien asuntoja kussakin maakunnassa sijaitsee. Tämäkin tehtävä liittyisi elimellisesti maakunnille säädettyyn erityisryhmien asumispalveluiden järjestämistä varten, sillä merkittävä osuus asumispalveluiden piirissä olevista erityisryhmistä asuu valtion tukemissa asunnoissa.

4.1.1.7 Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

Saaristoliikenteen järjestämisen vastuu siirtyisi valtiolta (hoidettu keskitetysti Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa) maakunnille. Järjestäminen toteutettaisiin erillishoiduksella. Toiminta kohdistuisi niihin maakuntiin, jotka ovat ottaneet saaristoliikenteen osaksi maakuntastrategiaansa.

4.1.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Uudistus parantaa välillisesti ympäristön tilaa vahvistamalla lainsäädännön tehokkaan toimeenpanon mahdollisuuksia

Uudistus parantaa hallinnon yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä maakunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Siirtymävaiheeseen saattaa liittyä toiminnan käynnistymisen riskejä

HE 14/2018 vp

Tehtävien kokoaminen maakunnalle sekä tehtäviin liittyvät keskinäiset synergiaedut mahdollistavat entistä paremman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä vahvistavat maakunnan asukkaiden itsehallintoa parantamalla osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Aineellinen lainsäädäntö ei pääasiallisesti muutu, joten uudistus ei itsessään tuota riskejä nykytilaan nähden.

Eräiden tehtäväsiirtojen osalta uusi rakenne kuitenkin saattaa tuottaa siirtymävaiheessa riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi viivästyksiin maatalouden tukien maksatuksessa taikka tukien takaisinperintään.

4.1.2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

Maakunnan tehtäväksi ehdotettavalla koulutuksella ja osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan maakunnassa erityisesti elinikäistä ohjausta ja elinikäisen ohjauksen palveluiden koordinointia. Elinikäisellä ohjauksella vaikutetaan työllistymisen kannalta tärkeän osaamisen hankkimiseen sekä koulutus- ja työurien rakentamiseen, vähennetään koulukeskeytyksiä, nopeutetaan työhön siirtymistä, pidennetään työuria sekä parannetaan kansalaisten osallisuutta. Alueen elinikäinen ohjaus ja maakuntien ennakointitehtävä parantavat osaltaan alueen kehittämistä ja palvelutarjontaa. Vaikutusten voidaan nähdä olevan pieniä, sillä säännöksen soveltamisalaa ei kuitenkaan kuulu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää järjestämislupaa edellyttävän koulutuksen järjestäminen.

4.1.2.2 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Ehdotukseen sisältyvä virkaeläinlääkäripäivystyksen laajentaminen turvaisi viennin jatkuvuutta sekä mahdollisuuden puuttua eläinten ja tuotteiden laittomiin maan rajat ylittäviin siirtoihin ja kiireellisiin eläinsuojelutapauksiin. Vesitalouden ja kalatalouden tehtävien siirtyessä maakunnille nykyisin valtion aluehallinnossa hoidettavien tehtävien alueellinen yhteys sekä paikallinen vastuunotto ja näkemys tehtävän hoidossa vahvistuvat. Osana maakuntien hoitamia alueiden kehittämisen tehtäviä myös vesitalouden ja kalatalouden edistämisen keinot ja edellytykset paranevat.

Maksajavirastotehtävien osalta vaarana on, että viljelijöiden tukia (noin 2 miljardia euroa vuositain) ei voida maksaa, jos maksajavirastolla ei ole lainsäädännössä säädettyjä pakkokeinoja puuttua maakuntien EU-säädösten vastaiseen toimintaan. Ulkopuolisen tilintarkastajan kiinnittäessä huomiota näin olennaiseen puutteeseen, akkreditoinnin edellytykset eivät todennäköisesti täyty.

Maksajavirastoa koskevat säännökset ja vaatimukset tulisivat sovellettaviksi soveltuvien osin myös muun muassa kansallisesti rahoitettuihin viljelijätukiin siten kuin niistä on Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107–109 artiklan tai eräiden muiden Euroopan unionin lainsäädännön perusteella Euroopan unioni päättänyt. Euroopan unionissa maatalouden tukipolitiikka kuuluu Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan, mikä tarkoittaa unionipolitiikan keinojen ensisijaisuutta sekä sitä, että kansallista maatalouspolitiikkaa voidaan harjoittaa vain sellaisella tavalla, minkä Euroopan unionin lainsäädäntö ja Euroopan komission päätökset mahdollistavat. Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet ovatkin Euroopan unionin päätösvallassa em. mainittujen säädösten perusteella ja näiden mukaisesti tehtävien päätösten perusteella toteutettavissa Suomen osalta. Virheellinen tai riittämätön tukipäätösten toimeenpano EU:n jäsenvaltiossa saattaa johtaa nk. menettelytapa-asetuksen (EU) 659/1999 mukaiseen takaisinperintämenettelyyn, joka kohdistuisi välittömästi tuen saajaan.

4.1.2.3 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimiala

Terveydensuojelun, tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonnan siirtyminen kun- nista maakuntien tehtäväksi ei muuta viranomaisten valvontakäytäntöjä eikä resursseja nykyi- sestä, joten lainmuutoksella ei ole nähtävissä erityisiä ympäristö- ja terveysvaikutuksia nykyi- seen. Valvontayksiköiden koon kasvaminen nykyisestä mahdollistaa viranhaltijoiden erikois- tumisen valvonnan eri osa-alueille nykyistä laajemmin ja sen voidaan olettaa johtavan pitkällä tähtäimellä positiivisiin ympäristö- ja terveysvaikutuksiin. Esityksessä ehdotetaan terveyden- suojelulain ja tupakkalain mukaisten ohjaustehtävien yhdistämistä yhteen viranomaiseen, minkä voidaan arvioida tehostavan valvonnan ohjausta ja sitä kautta vähentävän terveyshaitto- ja.

Romanipolitiikan alueellisten rakenteiden vahvistaminen on tarpeellista romaniväestön yh- teiskunnallisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiseksi sekä romanipoli- tiikan kehittämiseksi. Tavoitteen toteutuminen edellyttää riittäviä resursseja sekä yhteyksien luomista ja ylläpitämistä alueen romaniväestöön ja paikallistason viranomaisiin. Nykyisten neljän alueellisen neuvottelukunnan toiminta-alueet ovat olleet maantieteellisesti liian laajat tavoitteiden turvaamiseksi. Romanipoliittisessa ohjelmassa sisällytettiin toimenpide yhden alueellisen neuvottelukunnan ja sen suunnittelijan viran perustamiseksi. Alueellisen neuvotte- lukunnan määrän lisäys vahvistaa paikallisten viranomaisten ja romaniväestön yhteistyöraken- teita osallisuuden, vaikuttamismahdollisuuksien ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi kattavasti koko maan alueella.

4.1.3 Ympäristövaikutukset

Uudistus parantaa välillisesti ympäristön tilaa vahvistamalla lainsäädännön tehokkaan toimeenpanon mahdollisuuksia

Uudistuksella arvioidaan olevan välillisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristölainsäädännön täy- täntöönpanotehtävien hoidon järjestäminen esitetyllä tavalla loisi selkeän toimivallanjaon vi- ranomaisten välillä. Uudistuksen yhteydessä myös toimintatapoja uudistettaisiin. Tämä mah- dollistaisi ympäristölainsäädännön velvoitteiden toteuttamisen entistä paremmin. Esitys pai- nottaa hallintoa koskevien säännösten uudistamiseen, mikä heijastuu jossain määrin myös menettelyjä koskeviin säännöksiin. Sen sijaan ympäristöön kohdistuvia aineellisia säännöksiä ei muutettaisi, joten esitys ei vaikuttaisi suoranaisesti ympäristön tilaan.

ELY-keskusten ja niille kuuluneen kuntakaavoituksen valvontatehtävän lakkauttaminen voi vähentää ympäristövaikutusten huomioon ottamista kaavoituksessa.

Koska vesienhoidon ja merenhoidon toimenpiteiden toteutus ja suunnittelu siirtyvät maakun- nille lähemmäs toimijoita, toimeenpano voi tehostua ja ympäristön tila parantua nopeammin.

Maakunnat ovat monialaisia viranomaisia, joilla on toimivalta keskeisissä luonnon monimuo- toisuuden suojeluun ja kestäväan käyttöön vaikuttavissa toiminnoissa, joita ovat esimerkiksi alueidenkäyttö, liikenne, vesien ja merenhoito, maaseudun kehittäminen ja aluekehitys. Maa- kunnalle osoitettava tehtävä edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua koskee kaikkia toi- mialoja. Luonnon monimuotoisuuden kestäväan käytön tarkastelu ennakkolisesti päätöksenteon valmistelussa sektorivastuun periaatteella on tehokkaampaa kuin jälkikäteinen valvonta ja mahdollistaa strategisen lähestymistavan yksittäistapauksellisen päätöksenteon sijasta.

4.1.4 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksiin

Hallituksen esityksen perusteella tapahtuvat tehtäväsiirrot toteutetaan kustannusneutraalisti. Lisäksi tehtäväsiirrot koskevat valtaosin sellaisia valtion ja kuntien palveluita ja hallintotehtä- viä, joiden asiakkaina ei ole suoraan kansalaisia tai kotitalouksia. Suorat taloudelliset vaiku- tukset kotitalouksiin voidaankin arvioida hyvin vähäisiksi.

Epäsuorasti taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin kohdistuu sitä kautta, että aikaisemmin kunnallisesti rahoitettuja palveluja ja tehtäviä siirtyy uudistuksen myötä suoraan valtion talousarviosta rahoitettaviksi, sillä valtio rahoittaa maakuntien toiminnan. Maakuntien tehtävien rahoitus toteutuu jatkossa pääosin yhdeltä valtion talousarvion yleiskatteiselta maakuntien valtion rahoituksen momentilta. Esityksen perusteella kunnista siirtyvien tehtävien kustannukset ovat kuitenkin verrattain hyvin pieni osa – arviolta noin 0,8 prosenttia – kyseisen momentin arvioidusta noin 18,6 miljardin euron määrärahasta.

Vaikutukset yrityksiin

Yritykset ovat monien niiden tehtävien ja palveluiden suoria asiakkaita, joita esityksen perusteella ehdotetaan siirrettäväksi maakunnille. Tällaisia tehtäviä ovat mm. maaseudun kehittämiseen ja maataloustukihallintoon kuuluvat hanke- ja yritystuet ja maatalouden rakennetuet sekä monet ympäristöterveydenhuollon tehtävät.

Maakunnille siirrettävissä maaseudun kehittämisen ja maataloushallinnon tehtävissä vuosittain myönnettävät viljelijätuet ovat suuruusluokaltaan huomattavia. Valtion vuoden 2016 talousarviossa on osoitettu suorien tukien lain nojalla myönnettäville tuille noin 532 miljoonan euron arviomääräraha, ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnettäville korvauksille noin 893 miljoonan euron suuruinen myöntämisvaltuus ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäville tuille 322 miljoonan euron myöntämisvaltuus eli viljelijäuille yhteensä hieman yli 1,7 miljardia euroa. Vaikutukset yrityksiin muodostuvatkin tältä osin lyhyellä muutaman vuoden aikavälillä siitä, onnistutaanko hallintorakenteen muutoksesta ja tehtävien siirrosta aiheutuva kitka ja sen mahdolliset negatiiviset heijastumat tukien maksatustoimintaan pitämään mahdollisimman pieninä. Pidemmällä kymmenen vuoden aikavälillä maataloushallinnon tehtävien kokoaminen valtion aluehallinnosta ja kunnilta uusiin maakuntiin tarkoittaa nykyisin varsin hajanaisesti organisoitujen resurssien ja asiantuntijuuden kokoamista suurempiin yksiköihin. Tämä mahdollistaa nykyistä toimintavarmemman tukijärjestelmän, mikä puolestaan vaikuttaa suotuisasti tukia saavien yritysten toimintaedellytyksiin.

Ympäristöterveydenhuollon maakuntiin koottavien tehtävien yrityksiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset ovat pääosin heijastumia eri lupa- ja valvontaprosessien toimivuudesta. Tällöin yrityksiin kohdistuvissa taloudellisissa vaikutuksissa on kyse toisaalta prosessien aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta ja sen minimoimisesta sekä toisaalta niiden mahdollistamasta kaikille toimijoille tasapuolisesta, lain mukaisesta toiminta- ja markkinaympäristöstä. Lyhyellä muutaman vuoden aikavälillä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilta ja valtiolta uusiin maakuntiin siirrettävien tehtävien mukaisten prosessien yhteensovittaminen ja toiminnan järjestäytyminen saattavat aiheuttaa edellä mainituista näkökulmista katsoen negatiivisia heijastumia itse lupa- ja valvontatoimintaan. Pidemmällä kymmenen vuoden aikavälillä tehtävien kokoaminen maakuntiin mahdollistaa kuitenkin maataloushallinnon tehtävien tapaan nykyistä suuremman yksikkökoon sekä sen mukanaan tuomat skaala- ynnä muut edut.

Esitykseen sisältyvien ehdotusten mukaan nykyiset terveydensuojelulain, tupakkalain ja lääkelain mukaiset tehtävät hoidettaisiin kuntien ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden sijaan maakunnissa. Tehtävät hoidettaisiin nykyistä vastaavilla henkilöresursseilla ja valvontakäytännöillä. Terveysuojelulain ja lääkelain mukaiset maksukäytännöt eivät muuttuisi nykyisestä, eikä muutoksella katsota olevan voimassaolevaan lainsäädäntöön nähden erityisiä vaikutuksia yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa maakunnat perisivät tupakkalain mukaisia valvontamaksuja tupakkatuotteiden vähittäis- ja tukkumyyjiltä. Toisin kuin kunnilla voimassa olevan tupakkalain mukaan, maakunnilla ei olisi harkintavaltaa valvontamaksun määrässä vaan määrästä säädettäisiin laissa. Kuten nykyisinkin, valvontamaksu olisi myyntipistekohtainen.

Helmikuun 2017 alussa tupakkatuotteiden myyntiluparekisteriin on merkitty 37 040 tupakkatuotteiden myyntipistettä, ja valvontamaksu eri valvontayksiköissä on keskimäärin noin 344

HE 14/2018 vp

euroa. Näiden tietojen mukaisesti laskettuna valvontamaksukertymä on siis yhteensä noin 12 740 000 euroa. Esityksen tavoitteena on, että toiminnanharjoittajien keskimääräinen maksurasitus ei kasvaisi nykyisestä. Esityksessä ehdotettu valvontamaksu olisi 350 euroa myyntipistettä kohden, mikä käytännössä vastaisi nykyistä valvontayksikköjen keskimääräistä valvontamaksua. Siinä tapauksessa, että myynneissä olisi sekä tupakkatuotteita että nikotiinineiteitä, valvontamaksu olisi 500 euroa myyntipistettä kohden, kun voimassa olevan tupakkalain mukaan valvontamaksu on tässä tilanteessa enintään 1 000 euroa.

Muita maakuntiin siirrettäviä tehtäviä, joilla on vähintäänkin välillistä vaikutusta yritysten toimintaedellytyksiin ovat maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö; alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu; maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus; sekä kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen

Vaikutukset julkiseen talouteen

Sosiaali- ja terveydenhuolto- ja maakuntaudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on julkisen talouden kestävyysvajeen supistaminen sosiaali- ja terveysmenojen kustannusten kasvua hillitsemällä. Tavoitteena on, että vuoden 2030 lopussa menot ovat 3 miljardia euroa pienemmät kuin ne olisivat vuonna 2016 laaditun ennusteen mukaan. Julkisen talouden kestävyysvajeen kaventamisen näkökulmasta uudistuksen eri osatekijät vaikuttavat eri tavoin ja erilaisella nopeudella. Lisäksi taloudelliset vaikutukset kohdistuvat eri tavoin valtioon, maakuntiin, kuntiin ja väestöön.

Tämän sekä muiden maakuntaudistukseen kytkeytyvien hallituksen esitysten mukaiset tehtäväsiirrot aiheuttavat useita muutoksia valtion talousarvion rakenteeseen. Yhdessä aluekehittämisestä ja kasvupalveluista annettavan hallituksen esityksen, liikennehallinnon tehtäviä koskevan hallituksen esityksen, ja maakuntien rahoituslakia täydentävän hallituksen esityksen kanssa aiheutuvat muutokset tarkoittavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenomomentin sekä työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenomomentin lakkauttamista talousarviosta vuodesta 2020 lukien. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenomomentin määrärahat siirretään pääosin maakuntien yleiskatteiselle valtionrahoitus – momentille, mutta myös valtion eräiden virastojen toimintamenomenteille. Näitä virastoja ovat Innovaatorahoituskeskus Tekes, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Liikennevirasto, Maaseutuvirasto, Maahanmuuttovirasto sekä uusi perustettava Valtion lupa- ja valvontavirasto. Maakunnille siirtyvä määrärahaosuus on noin 137 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenomomentin määrärahat siirretään maakuntien yleiskatteiselle valtionrahoitus – momentille sekä Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi maakuntien yleiskatteiselle valtionrahoitus momentille siirretään määrärahoja kuntien verotulojen ja valtionosuuksien muutoksella sekä eräiden ministeriöiden pääluokkien ns. substanssimomenteilta. Tällaisia määrärahoja siirretään maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja ympäristöministeriön pääluokista. Osa näistä momenteista lakkautetaan siirtojen myötä. Nämä siirrot ovat yhteensä noin 760 miljoonaa euroa. Tässä yhteydessä mainittava maakuntien liittojen ja maaseutuhallinnon rahoitukseen liittyvä kuntien verotulojen ja valtionosuuksien muutos on jo laskennallisesti otettu huomioon hallituksen esityksen (HE 15/2017) kuntien siirtolaskelmassa.

Myös valtiovarainministeriön pääluokan aluehallintoviraston toimintamenot – momentilta siirretään toimintamenoihin tarkoitettua määrärahaa yleiskatteiselle maakuntien valtionrahoitus – momentille. Arvio määrärahasiirrosta on 3,4 miljoonaa euroa. Lisäksi momentilta siirretään määrärahaa sisäministeriön, Pelastusopiston, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Elintarviketurvallisuusviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenomenteille yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa sekä vuosien 2019–2022 kehyksen yhteydessä valtiovarainministeriön pääluokkaan perustettavaksi ehdotettavalle uudelle Ahvenanmaan valtionviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) – momentille 28.40.05 noin miljoona euroa. Näiden siirtojen jälkeen

HE 14/2018 vp

jäljelle jäävät määrärahat siirretään osaksi uuden perustettavan Valtion lupa- ja valvontaviraston määrärahoja. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentille siirretään määrärahoja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenomomentilta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran toimintamenomomentilta sekä valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin -momentilta. Uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston määrärahataso tulee arvion mukaan olemaan vuonna 2020 noin 81 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty Valtion lupa- ja valvontaviraston osalta ainoastaan momenttien väliset määrärahasiirrot, ei uutena määrärahana haettavia eikä kilpailukykysojimukseseen perustuvia laskennallisia muutoksia.

HE 14/2018 vp

Arviot määrärahasiirroista on esitetty alla olevassa taulukossa pääluokittain ja momenteittain.

	Siirretään momentille (milj. euroa)													Kansaneläkelaitos	YHTEENSÄ
	Maakuntien rahoitus	Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenot	Sisäministeriön toimintamenot	Pelastustoimen toimintamenot	Maahanmuuttoviraston toimintamenot	Maaseutuviraston toimintamenot	Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot	Sosiaali- ja terveystieteiden toimintamenot	Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusten toimintamenot	Ahvenanmaan valtionviraston toimintamenot			
C Siirretään pääluokasta / momentilta / kuntien verotulojen ja valtionosuuksien muutoksella (milj. euroa)	ELY-keskusten toimintamenot	136,8	28,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165,1
	TE-toimistojen toimintamenot	136,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,9	144,8
	Aluehallintoviraston toimintamenot	3,4	43,0	1,9	0,3	0,0	0,0	1,0	1,2	0,1	0,0	0,0	1,0	0,0	51,9
	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran toimintamenot	0,0	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	0,0	0,0	10,7
	Siirto kuntien verotulojen ja valtionosuuksien muutoksella	71,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	71,4
	Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan substanssimomentit	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	8,9
	Liikenne- ja viestintäministeriön pääluokan substanssimomentit	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,4
	Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan substanssimomentit	465,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	465,8
	Sosiaali- ja terveystieteiden pääluokan substanssimomentit (lomitus)	171,3	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	171,7
	Ympäristöministeriön pääluokan substanssimomentit	6,6	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9
	YHTEENSÄ	1 037,4	81,4	1,9	0,3	0,1	0,1	1,0	1,2	0,1	0,2	0,9	1,1	7,9	1133,5

Kaikki edellä mainitut määrärahasiirrot tapahtuvat kustannusneutraalisti kehysten puitteissa ja siirtyviin tehtäviin kohdistuvien kustannusten suhteessa sekä toimintaan nettoutettavat tulot huomioiden.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset, joiden mukaan nykyiset terveydensuojelulain mukaiset tehtävät hoidettaisiin kuntien ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden sijaan maakunnissa. Erityisesti terveydensuojeluvalvonnassa kunnan sisäisen laskutuksen osuus on arviolta noin 50 %. Suuri osa nimenomaan terveydensuojelulain mukaisista valvontakohteista on kunnan omaa toimintaa, jolloin valvontamaksut ovat olleet voimassaolevan lain mukaisesti rahansiirtoa momentilta toiselle, eivätkä ne varsinaisesti ole lisänneet kunnan tuloja. Tehtävien siirtyessä kunnista maakuntiin terveydensuojeluvalvonnassa kunnista tulisi laskutettavia toimijoita. Tehtävien siirrosta uusille organisaatioille aiheutuu muutuskustannuksia. Yhteensä so-

HE 14/2018 vp

te- ja maakuntauudistuksen muutoskustannuksiin on varattu valtion vuoden 2018 talousarviossa rahoitusta Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus -momentille 180,5 miljoonaa euroa. Uudistuksista vuosina 2019–2022 aiheutuvat muutoskustannukset arvioidaan ja budjetoidaan valtion talousarviosta rahoitettavilta osin vuosien 2019–2022 julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä. Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisen kustannuksia on kuvattu luvussa 4.2.4

Lisäksi muutoskustannuksia syntyy hajautetusti toimintakentässä muutosta toimeenpaneissa kunnissa, kuntayhtymissä ja valtion virastoissa. Näitä kustannuksia ei ole mahdollista arvioida kuin hyvin karkeasti ja esimerkkien tasolla, sillä valmistelu tapahtuu tältä osin hajautetusti. Tehtyjen selvitysten ja maakunnilta saatujen tietojen perusteella voidaan muutoksen valmistelusta suoraan vuosina 2018–2019 aiheutuvien kustannusten arvioida olevan huomattava. Merkittävä osa näistä toimijakentässä aiheutuvista muutoskustannuksista on tarkoitus kattaa edellä mainituilla valtion talousarvioon varattavilla määrärahoilla.

Edellä arvioidut muutoskustannukset koskevat koko sote- ja maakuntauudistuskokonaisuutta. Tarkkaa erottelua kustannusten aiheutumisesta ja jakautumisesta uudistusten välillä ei ole mahdollista tehdä, mutta on ilmeistä, että valtaosa niistä kohdistuu sote-uudistuksen puolelle jo pelkästään toiminnan volyymin vuoksi. Muiden kuin soten ja pelastustoimen kustannukset ovat arviolta vajaat kuusi prosenttia maakunnille siirtyvien tehtävien kustannuksista, kun tarkastellaan yleiskatteista maakuntien valtion rahoituksen momenttia. Lisäksi tämän kuuden prosentin mukaisiin kustannuksiin kytkeytyviä ja niitä aiheuttavia hallituksen esityksiä ovat tämän hallituksen esityksen ohella aluekehittämisestä ja kasvupalveluista annettava hallituksen esitys, liikennehallinnon tehtäviä koskevien hallitusten esitysten sekä lomitustehtävien uudistamista koskeva hallituksen esitys. Muutoskustannukset jakautuvat myös näiden hallituksen esitysten kesken.

Henkilöstön siirryttyä maakuntien palvelukseen vuoden 2020 alussa, on kunkin maakunnan tehtävänä määritellä henkilöstö- ja palkkapolitiikka lainsäädännön sekä työ- ja virkaehtosopimusten määrittämässä rajoissa. Palkkaharmonisoinnin kustannusvaikutus määräytyy sen mukaisesti, millaiseksi tehtäväkohtaiset palkkatasot maakunnissa määritellään ja millä aikataululla palvelussuhteen ehtoja ja palkkausta harmonisoidaan.

Alustavien selvitysten perusteella kustannusvaikutus on, kun huomioidaan koko sote- ja maakuntauudistuksessa eri hallituksen esityksissä ehdotettavien säännösten mukaan siirtyvä henkilöstö, kunta-alan osalta mediaanitavoitetasolla noin 75 miljoonaa euroa ja 9. desiilin tavoitetasolla noin 700 miljoonaa euroa. Jos koko kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvä henkilöstö siirtyisi maakuntiin, työvoimakustannukset nousivat mediaanitavoitetasolla 0,7 % ja 9. desiilin tavoitetasolla 6,3 %. Vastaavassa tilanteessa valtion kustannusvaikutukset olisivat noin 18 miljoonaa euroa (mediaani) – 50 miljoonaa euroa (9. des.). Koska osa henkilöstöstä tulee kuitenkin siirtymään tuotantoyhtiöiden ja markkinoiden avautuessa mahdollisesti markkinaosuutta kasvattavien yksityisten palvelujen tarjoajien palvelukseen, edellä olevat luvut vain lähinnä havainnollistavat suuruusluokkaa. Laskelmia on mahdollista tarkentaa vasta, kun tiedetään mitä palveluja tullaan tuottamana markkinoilla.

Kahden viimevuosina tehdyn kuntaliitoksen esimerkki osoittaa, että palkkaharmonisoinnin kustannukset ovat olleet noin 1–3 prosenttia palkkasummasta. Yleensä palkkojen harmonisointiin menee useita vuosia.

4.1.5 Kielelliset vaikutukset

Kielilaki

Hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp.) maakunta- ja sote-uudistuksesta sisältyy muun muassa lakiehdotus kielilain (423/2003) muuttamisesta. Lakiehdotuksen 3 §:n mukaan lakia sovelletaan muun muassa maakuntien viranomaisiin. Maakunnan viranomainen on lakiehdotuksen

6 §:n 1 momentin mukaan yksikielinen viranomainen, jos sen virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia ja kaksikielinen viranomainen, jos sen virka-alueeseen kuuluu erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen sisältyvän maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulon jälkeen 5 §:ssä säädetään maakuntajaosta. Sääntöehdotuksen mukaan alueellisen itsehallinnon perustamista varten manner-Suomen alue jakautuu 18 maakuntaan. Pykälässä säädetään myös maakuntien nimet ja mitkä kunnat kuuluvat kuhunkin maakuntaan. Maakuntajaon muuttamisesta säädetään edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen sisältyvässä maakuntajakolaissa. Perustettavista maakunnista kaksikielisiä maakuntia tulisivat olemaan Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Pohjanmaan, Uusimaan ja Varsinais-Suomen maakunnat. Näistä Pohjanmaa olisi enemmistökieliltään ruotsinkielinen ja muut edellä mainitut kaksikieliset maakunnat enemmistökieliltään suomenkielisiä. Kymenlaakson maakunnassa olisi vain yksi ruotsinkielinen kunta (Pyhtää).

Kielilain 10 §:n 1 momentin muutosehdotuksen mukaan valtion viranomaisessa, kaksikielisessä maakunnan viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Pykälän 2 momentin muutosehdotuksen mukaan yksikielisessä maakunnan viranomaisessa käytetään maakunnan kieltä ja yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomaisen pyynnöstä toisin päättä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta viereille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa velvoitetta.

Maakuntien tehtävälleen ehdotetun maakuntalain 6 §:n mukaan kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaiden kansalliskieliä koskevat oikeudet turvataan edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä olevalla palvelujen kieltä koskevalla erityissäännöksellä, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi kaksikielisessä maakunnassa, siten että asiakas saa ne valitsemallaan kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. Yksikielisessä maakunnassa palvelut järjestetään maakunnan kielellä, siten että asiakkaalla on oikeus käyttää suomen tai ruotsin kieltä.

Kielilain edellä kuvattujen muutosehdotusten mukaan maakunnat rinnastuvat kielellisten oikeuksien toteuttamisen kannalta kunnallisiin viranomaisiin lukuun ottamatta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joissa asiakkaiden kielelliset oikeudet ovat edellä kuvatulla tavalla kielilain sääntelyä laajemmat. Tämän hallituksen esityksen seurauksena maakunnille siirretään kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvien tehtävien lisäksi kuitenkin lukuisia tehtäviä myös valtion viranomaisilta. Näissä valtiolta maakunnille siirtyvissä tehtävissä hallinnon asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet ovat nyt voimassa olevan kielilain 10 §:n 1 momentin mukaan laajemmat kuin ne ovat niissä tehtävissä, jotka hoidetaan yksikielisisä kunnallisissa viranomaisissa tai jotka tullaan hoitamaan yksikielisisä maakuntien viranomaisissa.

Edellä kuvattu tilanne johtaa siihen, että yksikielisten maakuntien kielivähemmistöön kuului- en asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet kaventuisivat valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa nykytilanteeseen verrattuna. Tämän epäkohdan korjaamiseksi tähän esitykseen sisältyy kielilakia koskeva muutosehdotus, jolla pyritään varmistamaan, ettei kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenisi uudistuksen johdosta valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa nykytilanteeseen verrattuna. Toisaalta sääntelyehdotus myös laajentaisi kielellisiä oikeuksia sellaisissa maakunnan tehtävissä, jotka siirtyvät yksikielisiltä kunnilta tai kuntayhtymiltä yksikielisille maakunnille.

Saamen kielilaki

HE 14/2018 vp

Saamen kielilain 2 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan muutosesityksen (HE 44/2017 vp.) mukaan lakia sovelletaan muun muassa Lapin maakuntaan. Saamen kielilain 2 lukuun sisältyvät saamelaisten kielellisiä oikeuksia ja viranomaisia koskevat perussäännökset. Saamelaisten kotiseutualueella sovellettavat erityissäännökset ovat lain 3 luvussa. Lain 4 luvussa on sekä lain soveltamisalan piiriin kuuluvia viranomaisia koskevia säännöksiä, että vain saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella sovellettavaksi tulevia säännöksiä. Lisäksi lain 5 luvun eräät säännökset koskevat kaikkia viranomaisia.

Saamen kielilain soveltamisala määräytyy ensinnäkin alueellisen rajauksen, saamelaisten kotiseutualueen, kautta. Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta. Kotiseutualue sijoittuu kokonaisuudessaan Lapin maakunnan alueelle. Toiseksi lain soveltamisala määräytyy sen soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten kautta ja kolmanneksi eräin osin eri viranomaisten käsiteltäväksi tulevien asioiden kautta. Tämän johdosta lain alueellinen soveltamisala laajenee eräissä tapauksissa valtakunnalliseksi. Saamelaisten kielelliset oikeudet ovat laajemmat saamelaisten kotiseutualueella kuin kotiseutualueen ulkopuolella. Jos lain soveltamisalaan kuuluvan viranomaisen virka-alue on osittain saamelaisten kotiseutualueella ja osittain sen ulkopuolella, saamelaisten kotiseutualueella sovellettavat säännökset tulevat sovellettaviksi viranomaisen niissä virastoissa tai muissa toimipaikoissa, jotka sijaitsevat kotiseutualueella. Viranomaiseen sovellettavat säännökset eivät siten määräydy yksinomaan viranomaisen virka-alueen mukaan, vaan sen perusteella, missä viranomainen taikka asianomainen virasto tai muu toimipaikka sijaitsee. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että saman viranomaisen toisessa virastossa tai muussa toimipaikassa saattavat tulla noudatettavaksi saamelaisten kotiseutualueella sovellettavat säännökset ja toisessa kotiseutualueen ulkopuolella sovellettavat säännökset.

Maakuntien tehtäväalaaan ehdotetun maakuntalain 6 §:n mukaan kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaiden saamen kieltä koskevat oikeudet turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ään sisältyvällä palvelun kieltä koskevalla erityissäännöksellä, jonka mukaan asiakkaalla on oikeus käyttää saamen kielilain (1086/2003) tarkoittamalla tavalla saamen kieltä saamelaisten kotiseutualueella tuotettavissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sekä Lapin maakunnan alueella sellaisissa sosiaali- ja terveystalveissa, joita tuotetaan vain kotiseutualueen ulkopuolella sijaitsevilla toimintayksiköissä.

Tähän hallituksen esitykseen sisältyy saamen kielilakia koskeva muutosehdotus, jolla uusi perustettava Valtion lupa- ja valvontavirasto ehdotetaan lisättäväksi niiden viranomaisten joukkoon, joihin saamen kielilakia sovelletaan. Lisäksi tähän esitykseen sisältyy saamen kielilain muutosehdotus, jonka mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa voi olla saamen kielen avustaja. Muilta osin tällä hallituksen esityksellä ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskeviin oikeuksiin.

4.2 Valtion tehtävien uudelleenorganisointi

Uudistus luo edellytykset digitaaliselle asiakaslähtöiselle, vaikuttavalle, kustannustehokkaalle ja yhdenmukaiselle valtakunnalliselle toiminnalle jota voidaan suorittaa myös alueilla

Lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävissä voidaan vaikuttaa yhteiskuntaan toiminnan ja sen ohjauksen kokonaisnäkömyksen kautta sekä hyödyntää toimialojen sisäisiä ja niiden välisiä synergioita

Muutokset purkavat viranomaisten päällekkäisiä toimintoja, tehostavat resurssien käyttöä ja asiantuntemuksen laajaa hyödyntämistä sekä mahdollistavat toimintakulttuurin muutoksen

Tehtävissä onnistuminen edellyttää kokonaan uudenlaista ajattelutapaa virastojen ohjaamisessa, johtamisessa sekä toimintatavoissa

4.2.1 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

4.2.1.1 Valtion lupa- ja valvontavirasto

Tehtävien kokoaminen ja valtakunnallinen toimivalta

Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamisella valtakunnallisesti toimivaltaiseen Valtion lupa- ja valvontavirastoon luodaan edellytykset näiden tehtävien nykyistä asiakaslähtöisemmälle, vaikuttavammalle, kustannustehokkaammalle ja yhdenmukaisemmalle toimeenpanolle.

Yhdeksäsatoista aluehallinnon virastossa ja yhdessä keskushallinnon virastossa nyt hoidettavien tehtävien kokoaminen yhteen valtakunnallisesti toimivaltaiseen virastoon parantaa nykyiseen resurssit alueeseen kiinnittävään rakenteeseen ja osin päällekkäiseen tehtävänjakoon nähden mahdollisuuksia hyödyntää voimavaroja koko maassa tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla. Valtakunnallisen viraston malli mahdollistaa resurssien joustavamman kohdentamisen ja työn tasaisemman jakautumisen, kun paikkariippumattomia tehtäviä voidaan maantieteellisten organisaatiorajojen estämättä jakaa valtakunnallisiin työjonoihin. On kuitenkin huomattava, että useat viraston tehtävät edellyttävät erityisasiantuntemusta, minkä vuoksi resurssien tilannekohtainen uudelleenkohdennus toimialalta toiselle on vain rajallisesti mahdollista. Edellytykset hyödyntää nykyisin eri virastoihin sijoitunutta erityisasiantuntemusta sen sijaan paranevat merkittävästi. Lisäksi valtakunnallisen viraston malli mahdollistaa nykyistä laajemmin erikoistumisen tietyille asiantuntija-alueille.

Valtakunnallinen toimivalta on edellytys viraston toimintaa ja asiakkaita palvelevan digitalisaation täysimääräiselle käyttöönotolle, sillä tietoteknisten ratkaisujen hyödyntäminen edellyttää uusien valtakunnallisesti yhdenmukaisten toimintaprosessien luomista ja käyttöönottoa. Tehtävien kokoaminen valtakunnalliseen viranomaiseen luo nykyistä selvästi paremmat edellytykset toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen, palvelumallien ja palvelutason yhtenäisyydelle koko maassa. Toimintatapojen muutoksen saavuttaminen edellyttää uudessa virastossa toiminnan ja prosessien johtamisen määrätietoista kehittämistyötä sekä resurssien varmistamista kehittämiselle.

Asiantuntemuksen kokoamisen myönteisiä vaikutuksia kohdistuu erityisesti niihin Valtion lupa- ja valvontavirastoon koottaviin tehtäviin, joissa prosessi on nykyisin hajautettu usealle eri viranomaiselle. Tällaisia eri viranomaisille hajautuneita tehtäviä ovat nykyisin aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa hoidetut ympäristöhallinnon tehtävät sekä nykyisin aluehallintovirastoissa ja Valvirassa hoidetut sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät. Ehdotetut valtion virastorakenteen muutokset purkavat myös päällekkäisyyksiä tehtävien hoidossa. Päällekkäinen

toimivalta on koskenut erityisesti kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtäviä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan tehtäviä.

Valtakunnallinen toimivalta edistää toiminnan suunnitelmallisuutta, läpinäkyvyyttä ja valvonnan yhdenmukaistumista sekä paikkariippumattomien ja alueellisten prosessien arviointia, kehittämistä ja yhdentämistä. Valtakunnallisten tietovarantojen tiedot ovat nykyistä vertailukelpoisempia ja analysoitavissa. Näin saadaan reaaliaikaista tilannekuvaa toiminnan suunnitteluun ja läpinäkyvyyttä toimintaan. Läpinäkyvyys luo osaltaan vaikuttavuutta.

Osa Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä edellyttää alueellista läsnäoloa. Viraston toimipaikkaverkko on tarkoitettu muodostaa siten, että se ottaa huomioon henkilöstön toiminnallisesti tarkoituksenmukaisen sijoittumisen. Tarkoituksena on, että virastolla olisi valtioneuvoston asetuksella säädettävä toimipaikka jokaisessa maakunnassa. Tämän lisäksi virastolla voisi olla työjärjestyksellä määrättäviä työskentelypisteitä. Kaikissa toimipaikoissa ei tehtäisi kaikkien viraston toimialojen tehtäviä vaan henkilöstö sijoittuisi jatkossakin eri toimipaikkoihin ja työskentelypisteisiin tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Kattavan alueellisen toimipaikkaverkon tarpeellisuus korostuu tehtävissä, jotka edellyttävät paikan päällä tehtävää tarkastustoimintaa. Tällaisia tehtäviä sisältyy erityisesti työsuojeluvalvontaan, ympäristövalvontaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen palvelutuotannon valvontaan. Valtion valvontatehtävien kokoaminen yhteen virastoon mahdollistaa viraston alueellisen toimipaikkaverkon ylläpidon kustannustehokkaalla tavalla sekä sen kehittämisen aidosti toiminnallisista tarpeista lähtien. Valtion alueilla hoidettavien toimintojen kokoaminen yhteen virastoon edesauttaa toimitilatehokkuuden parantamista ja hallintopalveluiden toteuttamista kustannustehokkaasti toisin kuin rakenne, jossa usea eri valtion virasto ylläpitäisi omia alueellisia toimipaikkaverkkojaan. Ehdotettu valtion valvonta-, ohjaus- ja lupatoiminnot koostava malli mahdollistaa sektoriviranomaismalleja laajemman toimipaikkaverkon ylläpitämisen ja valvontatoiminnan toteuttamisen alueellisesti läsnä ollen. Kiinteitä työskentelypisteitä on osin mahdollista tulevaisuudessa korvata alueellista läsnäoloa heikentämättä kehittämällä työnteon muotoja esimerkiksi Hub-toimipisteillä (väliaikainen toimipiste) ja etätyöllä.

Viraston ja sen toimialojen suuri koko ja viraston toimiminen maantieteellisesti hajautetusti eli monipaikkaisesti on haaste, mutta samalla myös mahdollisuus. Järkevällä organisaatiolla, työskentelymuodoilla ja työvälineillä voidaan valtakunnallista virastoa johtaa ja siinä toimia nykyistä tehokkaammin ja vaikuttavammin. Onnistuneita esimerkkejä aluehallintovirastoissa tällaisesta valtakunnallisella toimivallalla mutta monipaikkaisesti organisoidusta toiminnasta ovat esimerkiksi työsuojelun tilaajavastuuvalvonnan ja aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden organisointi.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämistoiminnot on 1.3.2015 lukien koottu valtakunnallisesti toimivaksi hallinto- ja kehittämispalvelut – vastuualueeksi (HAKE-vastuualue). Vastuualue on organisatorisesti osa Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, mutta se toimii kaikissa aluehallintovirastoissa ja tuottaa hallinto- ja kehittämispalveluja kaikille aluehallintovirastoille. Kokemukset aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelutoimintojen valtakunnallistamisesta ovat olleet pääosin myönteisiä ja saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää arvioitaessa muidenkin toimintojen valtakunnallistamisen vaikutuksia.

Valtakunnallinen toimivalta sekä suurempi yksikkökoko ovat mahdollistaneet HAKE-vastuualueen toimintaprosessien kehittämisen ja niiden yhdenmukaistamisen valtakunnallisesti sekä poistaneet päällekkäistä työtä. Tämän seurauksena henkilöstövoimavaroja on voitu uudelleen kohdentaa, mikä on merkinnyt tuottavuuden kasvua. Henkilöstö aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtävissä on vähentynyt toiminnan alusta lukien lähes 10 % siten, että toiminnan alkaessa 1.3.2015 henkilöstöresurssi HAKE-vastuualueella oli 138 henkilötyövuotta, vuoden 2016 toteuma tulee olemaan noin 127 henkilötyövuotta ja vuosi 2017 tullaan aloittamaan 118 henkilötyövuoden henkilöstöresurssilla. Henkilötyövuosivähennykset on toteutettu luontaisen poistuman kautta. Vähennyksistä huolimatta palvelukyky ja palveluiden laatu on pystytty turvaamaan eikä organisaatio ole yhtä haavoittuva poissaolojen ja lomien ai-

kana kuin aiemmin. Toimintaprosessien valtakunnallisen yhdenmukaistamisen myötä palvelut on pystytty tuottamaan virastoille yhdenvertaisesti ja aiempaa tasalaatuisemmin. Suuremmassa yksikössä toimiessa on pystytty varmistamaan myös tarvittava erityisasiantuntemus, mikä parantaa annettavan palvelun laatua sekä mahdollisuuden aiempaa paremmin kehittää toimintaa. Henkilöstön näkökulmasta työkuormaa on pystytty tasamaan valtakunnallisesti. Valtakunnallisuus on mahdollistanut resurssien joustavamman käytön, mikä HAKE -vastuualueella on tarkoittanut työjonojen valtakunnallistamista ja toisaalta henkilöstöä on voitu tarpeen mukaan kohdentaa kriittisiin resursseja vaativiin tehtäviin vastuualueen sisällä yli yksikkörajojen.

Valtakunnallisesti toimivan monipaikkaisen vastuualueen haasteena on työyhteisökäsitteen heikkeneminen esimiehen ollessa kaukana ja mahdollisesti myös kollegoiden puuttuminen, mikä lisää johdon haastetta johtaa ja sitouttaa henkilöstöä. Prosesseissa ja rakenteissa tehtävien muutoksien lisäksi toiminnan vaikuttavuuden kasvu ja palvelukyvyyn parantuminen edellyttävät myös henkilöstöltä konkreettisia muutoksia kuten uudenlaisten työskentelymallien omaksumista. Toimipaikasta kaukana toimivasta hallinnosta voi muodostua irrallinen suhteessa substanssitoimintaan, jolle palveluja tuotetaan. Vaikka hallinnollisia tehtäviä on keskitetty, virastoissa on edelleen alueellista koordinaatiota edellyttäviä toimintoja kuten sisäinen viestintä ja toimitilahallinto.

Nykyinen aluehallintovirastojen monivirastorakenne aiheuttaa jo toteutetusta hallintopalvelujen kokoamisesta huolimatta edelleen hallintotehtävissä päällekkäistä työtä kuuden viraston toimintojen koordinoinnissa ja virastojen johtojen esikuntatoiminnoissa. Aluehallintovirastojen hallintopalvelujen sekä ELY-keskuksesta ja Valvirasta siirtyvien tehtävien hallintopalvelujen integrointi uudessa virastossa luo edellytykset parantaa edelleen virastohallinnon palveluiden sekä sisäisen kehittämisen tuottavuutta.

Valtakunnallisiin menettelytapoihin siirtyminen ja siihen vaadittava kehitystyö on aikaa vievä prosessi. Kehittäminen edellyttää resurssien kohdentamista kehittämistyöhön, eivätkä hyödyt viraston aloitusvaiheessa realisoitu täysimääräisinä. Lisäksi viraston hallinnon ja toimialojen keskinäisten tehtäväsuhteiden määrittely, työnjakojen muuttaminen sekä työtapojen kehittäminen ja yhdenmukaistaminen voivat toiminnan alkaessa kuormittaa virastoa sekä johtaa epätarkoituksenmukaisiin siirtymävaiheen ratkaisuihin viraston ydintehtävien hoidon kannalta. Tämän vuoksi on keskeistä jo uuden viraston valmisteluvaiheessa arvioida kunkin toiminnon sisäiset ja ulkoiset tavoitteet sekä suunnata kehitystyö tämän mukaisesti.

Erityisesti sosiaali- ja terveysalan lupa-, ohjaus- ja valvontatoiminnan kannalta malli selkeyttää viranomaisrakennetta sekä parantaa mahdollisuuksia voimavarojen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen verrattuna nykytilaan, jossa toiminta on hajautettu kuudelle aluehallintovirastolle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan tehtävä on erityisen vaativa juuri nyt, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta uudistetaan laajamittaisesti monella tavalla. Kansainvälinen näyttö osoittaa, että muutos ja murrosvaihe tulee kestämaan vuosia ja sen aikana palvelujen saatavuus voi heiketä ja potilas- ja asiakasturvallisuus saattavat vaarantua. Korjausliikkeitä joudutaan tekemään, joten valvonnan tarve tulee kasvamaan. Palvelurakenteiden muutos, ihmisten valinnanvapauden lisääminen, palveluntuottajien ja palvelun tuottamisen tapojen uudistuminen ja moninaistuminen edellyttävät valvonnalta vahvaa sosiaali- ja terveydenhuollon erityispiirteet tunnistavaa ja huomioivaa kuin myös palvelujärjestelmän kokonaisuuden hahmottavaa ja osaavaa asiantuntemusta ja riittäviä voimavaroja. Haasteena on, että uuden viraston toiminta käynnistyy samanaikaisesti 1.1.2020 kun sosiaali- ja terveystalvelujen uudistus tulee voimaan.

Ympäristöasioiden osalta siirtyminen aluehallintovirastoista ja ELY-keskuksista yhteen viranomaiseen parantaa toiminnan sujuvuutta ja sillä osaltaan saavutetaan merkittäviä synergiaetuja, kun lupa- ja valvontatehtävät ovat hallinnollisesti samassa viranomaisessa. Aluehallintovirastoille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvien lupa-, valvonta- sekä yleisen edun valvontatehtävien osoittaminen uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston hoidettavak-

si merkitsee muutosta viranomaisjärjestelmän ja yleisen edun valvonnan järjestämisen perusteisiin.

Muutos lähentäisi ympäristötoimialan lupa- ja valvontatoimea ja tiivistäisi niiden yhteistyötä ennako- ja jälkivalvontatehtävissä. Samalla myös tiedonkulku tehostuisi ja viranomaisilta pyydettyjen lausuntojen määrä vähenisi. Muutos kuitenkin edellyttää viraston sisäisiä ennakkollisia menettelyjä eri tehtäväkokonaisuuksien yhteensovittamiseksi. Valtion lupa- ja valvontavirastolla ei olisi muutoksenhakuoikeutta sen omista päätöksistä.

Kilpailu- ja kuluttaja-asioiden kannalta tehtävien kokoaminen Kilpailu- ja kuluttajavirastoon poistaa nykyisen virastorakenteen keskinäiset ohjauksuhteet ja tehostaa toimintaa. Resursseja vapautuu ohjauksesta, jota töiden teettäminen aluehallintovirastoilla on vaatinut. Tarvetta näissä tehtävissä nykyisenkaltaiseen alueelliseen läsnäoloon ei enää ole eikä alueellisten toimipaikkojen ylläpitoon. Sen sijaan toiminnan kehittämiseen sisältyy uudistamis- ja digitalisointipotentiaalia, jonka avulla alueellinenkin vaikuttavuus voidaan saavuttaa nykyistä tehokkaammin ja aluehallintovirastojen resurssit suunnatuksi ajanmukaisempiin tarkoituksiin. Markkinat ovat muuttuneet ja tehokkaampi ja alueellisesti kattavampi tapa olisikin esimerkiksi perustaa jollekin sosiaalisen median alustalle palvelu, johon kuluttajat voisivat itse ilmoittaa havaitsemistaan hintamerkintöjen puutteista ja jonka kautta palaute voitaisiin ohjata suoraan kauppiaille. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voisi hyödyntää asiantuntijaresurssit tiedon keräämisen sijasta tiedon analysointiin ja keskittyä etsimään ratkaisuja esimerkiksi monimutkaisten palvelukokonaisuuksien hintatietojen esittämiseen.

Viraston monialaisuus ja poikkihallinnollinen toiminta

Valtion lupa- ja valvontavirasto on tehtäviltään monialainen, mikä parantaa sille säädettyjen tehtävien toimeenpanon vaikuttavuutta. Virastorakenne mahdollistaa eri toimialojen välisen vuorovaikutuksen, yhteensovituksen ja yhteistyön lisääntymisen.

Sekä etukäteisvalvonnassa että reaktiivisessa valvonnassa monialainen valvova viranomainen pystyy ohjaamaan toimintaa ja puuttumaan epäkohtiin myös sellaisissa toiminnoissa, jotka sijoittuvat valtion hallinnonalajaossa usealle eri hallinnonalalle tai hallinnonalojen rajapintoihin kuten esimerkiksi ensihoidossa, oppilashuollossa ja lastensuojelussa. Virastolla on mahdollisuus poikkihallinnollisesti yhteen sovittaa valvontatoimintaa niin operatiivisesti kuin prosessuaalisesti ja asiallisesti, eli hyödyntää esimerkiksi yhteisiä tarkastuskäyntejä, käsitellä samassa menettelyssä saman valvottavan useampia asioita ja punnita eri asiaratkaisujen keskinäistä suhdetta ja merkitystä jo valvovan viranomaisen sisällä. Näin virasto voi vaikuttaa valvottavaan toimintaan kattavasti, oikea-aikaisesti ja vuorovaikutteisesti.

Toisin kuin sektoriviranomaismallissa, on Valtion lupa- ja valvontavirastolla monialaisena valvontaviranomaisena käytössään laaja-alainen erityisasiantuntemus toisiinsa linkittyviltä eri hallinnonaloilta. Esimerkiksi lasten ja nuorten palveluiden valvonnassa virastolla on käytössään niin sosiaalihuollon, terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen kuin opetustoimenkin erityisasiantuntemus. Lisäksi valvontatoiminnan kokoaminen yhteen virastoon muodostaa Valtion lupa- ja valvontavirastoon vahvan laillisuusvalvonnan oikeudellisen osaamiskeskittymän.

Laajapohjainen asiantuntemus eri aloilta mahdollistaa toimialojen voimavaratarpeiden huomioiden entistä paremmin ja kustannustehokkaammin. Toimintaympäristön muuttuessa, yhteiskunnan kehittyessä ja valvottavan toiminnan monitahoistuesssa viraston toimialoilla on tarve hyvin monipuoliseen erityisasiantuntemukseen.

Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja palvelutuotannon muuttuessa virasto tarvitsee merkittävää yksityis- ja hankintaoikeudellista, hallinnollista sekä taloudellista asiantuntemusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen ja oikeudellisen asiantuntemuksen rinnalle. Monialainen virastorakenne mahdollistaa tällaisen asiantuntemuksen verkostomaisen hyödyntämisen viraston sisällä siten, että tarvittavaa asiantuntijaresurssia voidaan joustavasti

kohdentaa toimialojen erityistarpeiden ja työtilanteiden mukaan eikä sitä tarvitse hankkia viraston ulkopuolelta. Ohjausjärjestelmänsä kautta viraston toiminnassa säilyy kiinteä yhteys sosiaali- ja terveysministeriöön ja konserniyhteistyön kautta koko hallinnonalaan. Tällä on erityinen merkitys toiminnassa ensisijaisesti tarvittavan laajan sosiaali- ja terveysalan asiantuntemuksen kannalta. Yhteistyön kautta asiantuntemus on verkostomaisesti käytössä koko konsernissa ja toisaalta tehtävien kokoaminen taloudellisesti kantokykyiselle laajalle pohjalle tukee viraston oman sisältöasiantuntemuksen ylläpitämisen, kehittämisen ja laajentamisen mahdollisuuksia. Tämä osaltaan turvaa asiakkaan saaman palvelun laadullista sisältöä ja toiminnan suunnittelua sekä kohdentamista tavoitteiden mukaisesti.

Viraston ohjauksessa siirtyminen kuuden aluehallintoviraston, kolmentoista ympäristötehtäviä hoitavan ELY-keskuksen sekä Valviran ohjauksesta yhteen usean ministeriön yhteiseen tulosohjaukseen ja strategiатыöhön mahdollistaa ohjaustoiminnan kokonaisuuden tehostumisen. Samoin valtion alue- ja keskushallinnon nykyisten päällekkäisten tehtävien purkaminen ja siitä johtuva keskushallinnon virastojen ja aluehallintovirastojen välisen ohjausrakenteen poistuminen keventävät viranomaisten välistä ohjaukokonaisuutta. Nykyisin aluehallintovirastojen ohjaukseen kuuluvia tehtäviä, kuten esimerkiksi virastojen toiminnan yhdenmukaisuuden ohjaus, siirtyy uudessa virastorakenteessa viraston sisäisen johtamisen piiriin kuuluvaksi. Viraston ohjauksen ja toisaalta viraston sisäisen johtamisen välinen jako selkeytyy uudessa virastorakenteessa.

Viraston tehtävien toimialaohjauksesta eli sektorikohtaista operatiivista toimintaa koskevasta ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat toimialoittain asianomaiset ministeriöt. Uusi valtakunnallisen viranomaisen rakenne edistää nykyistä aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten monivirastomallia tiiviimmän ministeriön ja viraston välisen toimialaohjauksen toteuttamista. Samoin viraston sisäinen organisoituminen sektorikohtaisiksi toimialoiksi edistää vuorovaikutteista ministeriön ja toimialan välistä ohjausta.

Valtioneuvoston ministeriöiden yhteisen viranomaisen mallissa ohjaukokonaisuus tulee muodostumaan sekä ministeriöiden yhteisestä ohjauksesta, että ministeriökohtaisesta toimialaohjauksesta. Jottei toiminnan sisällöllinen ohjaus jää yhteiseen ohjaukseen nähden liian heikoksi, tulee ministeriöiden toteuttaa aktiivisesti myös toimialaohjausta. Osalla ministeriöistä tämä edellyttää uudenlaisten yhteistyön ja vuorovaikutuksen mallien kehittämistä ohjaavan ministeriön ja viraston välille. Voidaankin arvioida, että tiiviin ohjaussuhteen muodostamiseksi ministeriöiden tulee panostaa tavanomaista keskushallinnon sektoriviranomaisrakennetta enemmän viraston ohjaukokonaisuuteen.

Hallinnonalarajat ylittävä yhteistyö ja koordinaatio on rakennettu osaksi Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus- ja johtamismallia. Monialaisen viraston ohjaus ministeriöiden yhteistyönä mahdollistaa ohjattavan toiminnan tarkastelun hallinnonalarajat ylittävänä kokonaisuutena parhaan mahdollisen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. Uusi ohjausmalli tulee lisäämään merkittävästi ministeriöiden välistä yhteistyötä. Ministeriöiden yhteisesti toteuttamassa ohjauksessa valtioneuvoston poikkihallinnolliset strategiset tavoitteet hallitusohjelmasta ja muista valtioneuvostotason poikkihallinnollisista asiakirjoista ovat jalkautettavissa osaksi monialaisen viraston strategista ohjausta. Monialaisen viraston ohjauksessa eri toimintojen yhteiset rajapinnat ja muut yhteiset tekijät tulevat helpommin käsitellyiksi ja huomioon otetuiksi kuin yksittäisten hallinnonalakohtaisten virastojen erillisissä ohjausprosesseissa. Ohjauksessa tapahtuva yhteistyö edistää julkisen hallinnon kokonaisuuden kannalta parhaiden ratkaisujen löytämistä myös valtioneuvoston tasolla ja vähentää suomalaisen hallinnon ongelmaksi todettua siiloutuneisuutta. Valtion lupa- ja valvontaviraston yhteisen ohjauksen mallilla poistetaan sektorikohtaiseen tulosohjaukseen sisältyviä hallinnonalakohtaisia silloja sekä mahdollistetaan hallitusohjelman poikkihallinnollisten laajojen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden sisällyttäminen osaksi viraston tulosohjausta. Monialainen valtakunnallinen virasto on yksi tehokas tapa vastata poikkihallinnollisuuden tarpeisiin.

Ministeriöiden tavanomaisen tulohjauksen menettelyt eivät ole suoraan uuteen yhteisen ohjauksen malliin sovellettavissa. Toiminnan sisällöllinen ohjaus ja sen suhde uudelleenlaiseen yhteiseen ohjaukseen edellyttää ministeriöiltä uudenlaista toimintatapaa. Mikäli tulohjauksen menettelyitä ei ministeriöissä päivitetä ja poikkihallinnollisen yhteensovituksen roolia kirka- teta, voi ohjauksesta muodostua tarpeettoman monimutkainen. On myös otettava huomioon esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan rooli sosiaali- ja terveydenhuollon uudis- tuksen tavoitteiden toteutumisessa ja sen edellyttämä tiivis yhteys sosiaali- ja terveysministe- riöön ja sen hallinnonalan muihin virastoihin. Uuden ohjausmallin etupainotteinen ja konk- reettinen suunnittelu jo viraston valmisteluvaiheessa sekä ohjauksen toimintamallin valmistelu ohjaavissa ministeriöissä ennen viraston toiminnan käynnistymistä on ensiarvoisen tärkeää.

Ohjausmalli rakentuu sille perusajatukselle, että toimialojen toiminnalla on yhteiset strategisen tason tavoitteet. Tämä ajattelutapa edellyttää ohjauksen operationalisointia kautta linjan siten, että tavoiteasettelu ja sen toteuttamisen keinot suunnitellaan toimialakohtaiseksi toiminnaksi yhteisellä päämäärällä. Tässä työssä on tarkemmin tunnistettava toimintojen aidosti yhteiset rajapinnat ja keskinäiset vaikutussuhteet ja myös tunnustettava, että kaikilla rajapinnoilla ei ole yhteismitallista merkitystä. Vaarana on että ohjaus ei palvele tarkoitustaan, mikäli yhteen- sovitus toteutetaan vain asettamalla tavoitteet pienimmän yhteisen nimittäjän mukaan keskit- tyen toiminnan kannalta vähämerkityksellisiin yksityiskohtiin. Jos taas tavoitteissa lähdetään asetelmasta, joka ei vastaa kaikkien toimialojen tarpeita mutta voimakkaasti suuntaa toiminta- ta, riskinä on että yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei toteudu.

Viraston toimiminen monipaikkaisesti lisää johtamis- ja esimiestyön haasteellisuutta. Virasto sekä osa sen toimialoista tulee olemaan suuria ja nykyiseen nähden viraston ylin johto voi etäännyä henkilöstöstä. Toiminnan ja resurssien johtaminen on toimialoittain organisoidussa virastorakenteessa selkeää, mutta voi johtaa ilman poikkihallinnollisen ohjaus- ja johtamis- mallin kehittämistä hallinnonalakohtaiseen eriytymiseen ja osaoptimointiin. Riskinä on, että valtakunnallisessa toimialoittain organisoidussa mallissa toimialoista syntyy hyvin itsenäisiä toimijoita viraston sisään, jolloin viraston yhteinen toiminta-ajatus ei toteudu, poikkihallinnol- lisuuden hyötyjä ei saavuteta, virastokokonaisuuden johtaminen kärsii ja hallinnonalakohtai- nen optimointi haittaa asiantuntemuksen ja resurssien joustavaa ja tehokasta käyttöä. Myös pääjohtajan tavanomaisesta poikkeava asema, jossa pääjohtaja on toisaalta viraston päällikkö, mutta samanaikaisesti hänen otto- ja direktio-oikeutensa toimialoilla tehtävään työhön nähden on rajoitettu, voi muodostaa riskin organisaation sisäisestä hajaantumisesta useisiin toisistaan erillään johdettuihin linjoihin.

Tämän kehityskulun ehkäisemissä on tärkeää, että viraston pääjohtajan rooli ymmärretään oi- kein ja koko viraston johto sitoutetaan viraston tavoitteiden ja poikkihallinnollisen toiminnan toteuttamiseen. Virastolle ehdotetaan säädettäväksi uudenlainen yhteisen johtamisen malli, jo- ka kytkeytyy tiiviisti viraston toiminta-ajatukseseen sekä virastolle ehdotettavaan yhteisen ohja- uksen malliin. Koko viraston johto olisi velvollinen toteuttamaan viraston toiminta- ajatuksessa sekä yhteisessä ohjauksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellista toimintojen yhteen sovittamista ja kehittämistä sekä muuta yhteistoimintaa. Johdon tehtävissä korostuisi siten perinteisen tulosvastuun ohella vastuu viraston sisäisen yhteistyön, poikkihal- linnollisen toiminnan ja aidon yhteisesti tavoitteellisen toiminnan toteuttamisesta ja edistämi- sestä ja johto olisi velvollinen osallistumaan viraston yhteiseen johtamiseen. Pääjohtajan roo- lina ei ole johtaa varsinaista viraston toimialoilla tapahtuvaa lupa-, ohjaus- ja valvontatoimin- taa – tämä on toimialojen johtajien tehtävä. Sen sijaan pääjohtajan roolina on luoda johtami- sellaan edellytyksiä viraston tehtävien tuloksekkaalle toteuttamiselle sekä vastata viraston tu- lostavoitteiden saavuttamisesta ja johtaa viraston toimintojen yhteensovittamista ja viraston yhteistä kehittämistä. Viraston pääjohtajan sekä toimialojen ja toimintayksiköiden johtajien johtamistehtävässä korostuu vastuu siitä, että virasto toimii ja kehittyy yhtenä kokonaisuutena ja toimii poikkihallinnollisesti ja moniammatillisesti. Toimialojen ja toimintayksiköiden johta- jat vastaisivat pääjohtajalle johtamiensa toimintojen osalta toiminnan tuloksellisuuden ja tu- lostavoitteiden saavuttamisen lisäksi siitä, että toimialan toiminnassa toteutetaan viraston ta- voitteiden toteuttamiseksi tarpeellista viraston eri toimintojen yhteen sovittamista ja muuta yh-

teistoimintaa. Yhteisen johtamisen mallin tarkoituksena onkin, että virastoa ei johdeta toimialakohtaisina erillisinä osina, vaan aidosti yhteiskuntaan vaikuttavana kokonaisuutena.

Viraston sisäisen siiloutumisen riskejä ehkäistään ehdotuksessa ministeriöiden yhteiseen hallinnonalojen näkemykset yhteensovittavaan kannanmuodostukseen perustuvalla yhteisen ohjauksen mallilla, viraston yhteisen johtamisen mallilla ja siihen sisältyen viraston ylimmälle johdolle säädettävällä tehtävällä vastata viraston toimintojen yhteensovittamisesta niin virastotasolla kuin toimialatasolla. Tarkoituksena myös on, että toimialoittaisen organisoitumisen vastapainona virastolla olisi sen toiminnan yhteensovittamisen tukemiseksi yhteisiä toimintoja, joista määrättäisiin viraston työjärjestyksellä. Yhteisissä toiminnoissa olisi kyse horisontaalisesta kahden tai useamman toimialan ja toimintayksikön yhteisestä toiminnasta tai yhteistyöstä. Yhteisiä toimintoja voitaisiin perustaa esimerkiksi yhteisiin prosesseihin ja asiakkuuksiin tai alueellisen toiminnan koordinaatioon. Niiden tehtävänä voisi olla esimerkiksi pääjohtajan ja johtoryhmän tukena kehittää yhteisiä menettelytapoja, koordinoida yhteistä kannanmuodostusta ja operatiivista toimintaa sekä tukea toimialojen asiantuntijoita toimialarajat ylittävissä muussa yhteistyössä ja tietojenvaihdossa.

Aito yhteinen ja yhteisesti organisoitu toiminta on menettelytapana kuitenkin uusi ja sen täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää pitkäjänteistä panostusta suunnitteluun. Monilla viraston toimialoilla resurssit ovat jo nykyisellään niukat ja vaarana on, että yhteinen toiminta koetaan ns. perustyön päälle tulevana lisärasitteena eikä siihen haluta panostaa. Toisaalta mallilla haetun yhdenmisen toiminnan mahdollisuudet eivät ole kaikilla toimialoilla mahdollisia yhteismitallisella tavalla, joten toimialojen keskinäiset suhteet ja synergiat on pyrittävä määrittelemään etupainotteisesti ja siten, että tällä työllä ei itsetarkoituksellisesti kuormiteta toimintoja, jotka eivät siitä saa relevanttia lisäarvoa. Lisäksi yhteisen toiminnan organisoinnissa on varmistettava, että sen perusajatus ymmärretään oikein ja että toimialojen päätöksenteon riippumattomuus toteutuu.

Kansainvälinen toiminta

Aluehallintovirastot osallistuvat nykyisin kansainväliseen yhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön toimialaansa kuuluvissa asioissa. Kansainvälisen toiminnan laajuudessa ja suuntautumisessa on selviä virasto- ja vastuualuekohtaisia eroja. Virastojen ylijohtajat osallistuvat Euroopan aluehallintojen edustajien European Association of State Territorial representatives (EASTR) toimintaan. Lapin ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa leimallista on lähialueyhteistyö rajanaapurien Ruotsin, Norjan ja Venäjän valtion aluehallintojen kanssa ja virastot osallistuvat myös muun muassa Barentsin alueen yhteistyöhön toimialoillaan. Itä-Suomessa luontainen lähialueyhteistyökumppani on Karjalan tasavalta ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston lähialueyhteistyökumppani Venäjällä on Leningradin alueen hallinto. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston keskeinen yhteistyöalue on Pohjoismainen yhteistyö. Virastojen vastuualueet osallistuvat toimialoillaan eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä erilaisten yhteistyöfoorumien kautta, että suoraan kahdenvälisin yhteyksin eri valtioiden aluehallintojen toimijoiden kanssa. Kahdenvälistä yhteistyötä suuntautuu lähialueiden ja Pohjoismaiden lisäksi esimerkiksi Iso-Britanniaan, Saksaan, Belgiaan ja eräisiin muihin Euroopan maihin sekä Kiinaan.

Valtion lupa- ja valvontaviraston alueellinen toiminta ja toimipaikkaverkko mahdollistavat myös jatkossa alueellisen lähialueyhteistyön toteuttamisen viraston toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Lähialueyhteistyön toimintamallit on arvioitava jatkovalmistelussa. Jatkovalmistelussa tarkentuu myös maakuntien ja uuden viraston roolit kansainvälisessä yhteistyössä. Valtakunnallisessa virastorakenteessa nykyisten virastokohtaisten kahdenvälisen yhteistyöjärjestelyiden voidaan ainakin osin arvioida loppuvan tai muuttavan muotoaan. Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialojen asiantuntijoiden osallistuessa kansainvälisiin asiantuntijafoorumeihin voidaan viraston valtakunnallisuudella arvioida olevan viraston ja Suomen painoarvoa kasvattavaa vaikutusta.

HE 14/2018 vp

Valviran on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin (2005/36/EY) mukainen Suomen toimivaltainen viranomainen terveydenhuollon ammattien osalta. Käsitellessään toisessa EU/ETA-valtiossa koulututtuneen terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeushakemusta, Valvira tekee yhteistyötä toisten EU/ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Ammattioikeudet toimintaan kuuluu lisäksi säännöllistä kansainvälistä toimintaa silloin kun käsitellään EU/ETA-alueen ulkopuolella koulututtuneen terveydenhuollon ammattihenkilön hakemuksia.

Valviran on lisäksi Suomen toimivaltainen viranomainen lääkinnällisten laitteiden valvonnassa. Suomen EU-jäsenyys, sekä eurooppalainen että kansallinen lainsäädäntö velvoittavat Valviraa itsenäisesti huolehtimaan kaikesta lääkinnällisiä laitteita koskevasta vaatimustenmukaisuuden valvonnasta Suomessa ja lisäksi osallistumista EU-komission johtamaan viranomaisytyöhön. Valvira on myös Suomessa lääkinnällisten laitteiden valvonnassa toimivien ilmoitettujen laitosten (notified body) nimeävä ja valvova taho.

Adoptiolautakunta on lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä adoptioasioissa tehdyn Haagin sopimuksen tarkoittama keskusviranomainen sekä lasten adoptiosta Strasbourgissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen tarkoittama kansallinen viranomainen. Adoptiolautakunta toimii Valviran yhteydessä, ja adoptiolautakunnan puheenjohtajat ja sihteerit ovat Valviran virkamiehiä. Adoptiolautakunnan kansainvälinen yhteistyö adoptioasioissa perustuu edellä mainittuihin sopimuksiin. Näiden sopimusten perusteella sopimukseen liittyneen maan adoptiokeskusviranomaisella on velvollisuus tehdä kansainvälistä yhteistyötä adoptioasioissa. Velvollisuus kansainväliseen adoptioyhteistyöhön on Suomen lainsäädännössä kirjattu adoptiolain (22/2012) 86 § 1 ja 2 momenttiin sekä adoptioasetuksen (202/2012) 14 §:ään.

Valviran lakisäätöihin tehtäviin kuuluu myös alkoholijuomien tuotevalvonta, johon sovelletaan pääsääntöisesti EU-säädöksiä ja sillä on siten vahva kansainvälinen kytkentä. Näistä säädöksistä valtaosa on suoraan sellaisenaan velvoittavia joko parlamentin ja neuvoston asetuksia, neuvoston asetuksia tai komission asetuksia.

Lakisäätöisen kansainvälisen toiminnan ohella Valvira tekee runsaasti kansainvälistä yhteistyötä. Valvira on useiden kansainvälisten sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden ja verkoston jäsen. Merkittäviä yhteistyöverkostoja ovat muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaisten verkosto European Partnership for Supervisory Organisations in Health Services and Social Care (EPSO) sekä julkisten että yksityisten sosiaalihuollon toimijoiden verkosto European Social Network (ESN). Näiden lisäksi Valvira on jäsenenä muun muassa kansainvälisessä International Association of Medical Regulatory Authorities (IAMRA) -järjestössä, joka käsittelee terveydenhuollon valvonnan kysymyksiä. Lisäksi Valvira tekee vahvaa pohjoismaista yhteistyötä niin suoraan eri maiden valvontaviranomaisten, kuin muun muassa Pohjoismaisen ministerineuvoston asettamassa Nordiska Gruppen för Hälsopersonal (NGH) – työryhmässä, sekä yhteispohjoismaisen valvontaviranomaiskonferenssin (Nordisk Tillsynskonferens) muodossa, jonka järjestämisvastuu kiertyy maittain.

Valviralta Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviin tehtäviin kytkeytyvä kansainvälinen toiminta jatkuu uuden viraston sosiaali- ja terveysalan toimialan toimintana. Uuden viranomaisrakenteen, jossa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät on koottu yhdelle valtakunnalliselle viranomaiselle, voidaan arvioida olevan hyödyksi kansainvälisessä toiminnassa ja sillä olevan viraston ja Suomen painoarvoa kasvattavaa vaikutusta.

Tietojärjestelmät ja digitalisaatio

Viraston valtakunnallinen toimivalta ja sen pohjalta rakennettavissa olevat valtakunnalliset yhdenmukaiset prosessit ovat edellytys digitaalisten palveluiden täysimääräiselle käyttöönotolle. Digitalisaatio mahdollistaa tehtävien toteuttamisen uusilla tavoilla. Digitalisaatio lisää toiminnan vaikuttavuutta, tuottavuutta ja kustannustehokkuutta ja vähentää asiakkaiden asiointitarvetta. Ehdotettu uusi virastorakenne luo hallinnollisen alustan, joka mahdollistaa asia-

kaspalvelujen digitalisoinnin, toimintojen automatisoinnin sekä tietovarantojen yhteiskäyttöisyyden. Tämä vähentää hallinnollista työtä ja asiakkaan hallinnollista taakkaa. Yhtenäistetyillä ja yhteiseen kansalliseen palvelualustaan (valtion, maakuntien ja kuntien yhteiseen ekosysteemiin) pohjautuvilla ratkaisuilla helpotetaan palveluiden saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Vuoden 2010 syyskuussa useasta erillisestä virastosta valtakunnallisen toimivallan viranomaisiksi muodostettu Verohallinto on esimerkki valtionhallinnon viranomaisesta, joka on kyennyt laajasti ja asiakaslähtöisesti hyödyntämään toiminnassaan digitalisaation mahdollisuuksia. Myös Verohallinnon toiminnan laajamittaisen digitalisoinnin edellytyksenä on ollut se, että virastosta on muodostettu valtakunnallinen toimija ja näin luotu edellytykset viraston toimintaprosessien yhdenmukaistamiselle.

Digitalisaation edistäminen Valtion lupa- ja valvontavirastossa edellyttää tiettyjen peruslähtökohtien toteuttamista. Järjestelmien on oltava verkostomaisen työn mahdollistavia ja ratkaisujen on tuettava uusia työmenetelmiä. Monialaisessa virastossa korostuu poikkihallinnollinen yhteistyö ja yhteensopivuus, joka edellyttää, että digitaalisaation tukena oleva tietojärjestelmäkokonaisuus yhtenäistetään ja rajapintojen yhteentoimivuus varmistetaan. Teknisissä ratkaisuissa tukeudutaan kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) mukaisiin tietojärjestelmäratkaisuihin. Keskeistä on vahva yhteistyö maakuntien ja kuntien kanssa etenkin yhteisten tietojen hyödyntämiseksi ja uudenlaisen dataa käsittelevän kansallisen mallin rakentamiseksi. Erilliset päällekkäiset asiointi- ja asiankäsittelyjärjestelmät korvataan yhteisillä ratkaisuilla. Yhteisen KaPA -integroidun asiointi- ja asiankäsittelyratkaisun toteuttaminen edellyttää, että uuden viraston toimintatavat ja niihin liittyvä tiedonhallinta ensin yhdenmukaistetaan. Tämä työ on tarkoitus aloittaa jo ennen uuden viraston toiminnan aloittamista.

Kokonaisuutena uuden viraston digitalisaation edistäminen vaatii merkittävän lisäinvestoinnin prosessien, toimintatapojen ja niitä tukevien ICT-ratkaisujen rakentamiseksi, samaan aikaan kun käytössä on nykyisiä rinnakkaisia toimintamalleja ja niitä tukevia ICT-ratkaisuja. Päällekkäisten kustannusten minimoimiseksi prosessien ja toimintatapojen yhtenäistämistyö sekä yhteisen digitaalisen ICT-palvelualustan kehittäminen tulisi aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uuden viraston vahva rooli poikkihallinnollisessa yhteistyössä edellyttää vahvaa KaPA-yhteensopivuutta kaikilta viraston toimialoilta.

Pitkällä tähtäimellä uuden viraston edellytykset asiakkaita palvelevan informaation tuottamiseen paranevat paitsi uuden viraston yhteisten tietovarantojen myös kansallisesti kehitettävän yhteisen tiedonhallinnan (YTI-hanke) ja yhtenäistettyjen tietojärjestelmien rakentamisen myötä. Osin virastoilla on jo nyt käytössä valtakunnallisesti yhteisiä tietovarantoja, kuten esimerkiksi työsuojelun Vera-valvontatietojärjestelmä sekä aluehallintovirastojen ja Valviran yhteiset tietojärjestelmät.

Uuden valtakunnallisen viraston perustamiseen yhdistettävä digitalisaation hyödyntäminen tarjoaa merkittävän tuottavuuspotentiaalin. Digitalisaation hyödyntäminen edellyttää uudistuksen jatkovalmistelussa luotavaa selkeää visiota tavoitetilasta, vahvaa sitoutumista virastossa ja ohjaavissa ministeriöissä yhteisiin digitalisaatioperiaatteisiin sekä rohkeutta kokeilla ja ottaa käyttöön uusia toimintamalleja ja ICT-alustaratkaisuja.

Digitalisoinnin vaikutuksia Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavaksi ehdotettavassa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-, lupa- ja rekisteröintitehtävässä on arvioitu Valtiokonttorin 31.3.2016 valmistuneessa selvityksessä Digistartti: hankeaihioiden arviointi. Aluehallintovirastot käsittelevät vuosittain yli 7000 yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, ilmoitus- tai rekisteröintiasiaa ja Valvira yli 700 lupa- ja ilmoitusasiaa. Lisäksi virastot valvovat yksityisen ja julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Henkilötyövuosia sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontatoimintaan kohdistuu aluehallintovirastoissa noin 160 henkilötyövuotta ja Valvirassa 36 henkilötyövuotta. Valtiokonttorin arvion mukaan lupaprosessin digitalisoinnilla olisi saavutettavissa merkittäviä kustannushyötyjä, arviolta noin 40 henkilötyövuoden säästö vuosittain. Selvityksen arvio perustuu olettamukseen, että lupa- ja valvonta-

tointa kyetään tehostamaan keskimäärin 20 prosentilla. Tavoitteena olisi digitalisoida valvontaprosesseja niin, että älykkään palvelujärjestelmän ja analytiikan avulla valvontaviranomainen voisi kohdistaa resursseja riskialttiiden kohteiden valvontaan ja kiinnittää jo lupien hakemisvaiheessa resurssit niihin hakemuksiin tai toimijoihin, joihin liittyy riskejä. Digitalisaation avulla tavoitteena olisi laajentaa valvonnan tietoperustaa merkittävästi. Lupa- ja valvontaprosessien digitalisoinnilla luodaan edellytykset sille, että Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi toteuttaa sille säädettäväksi ehdotettavaa valvontatehtävää riskiperusteisesti ja ennakoivasti.

Sosiaali- ja terveysalan valvontatehtävissä korostuu myös yhteistyön merkitys muiden sosiaali- ja terveysministeriön alaisten virastojen ja laitosten kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyen tarvitaan erityisesti tietopohjan laajentamiseen ja yhdenmukaisiin mittareihin ja indikaattoreihin liittyen vahvaa yhteistyötä viraston, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja sosiaali- ja terveysministeriön kesken. Tulevaisuuden tietopohjan tarkoituksena on palvella sekä valtakunnallista ohjausta, seurantaa, arviointia ja valvontaa kuin myös järjestämisvastuussa olevien maakuntien vastaavaa alueensa toimintaa ja omavalvontaa sekä palveluntuottajien omavalvontaa.

Prosessien digitalisoinnilla on tarpeen varautua muuttuvaan sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontatoimintaan sekä lisääntyviin informaatiotarpeisiin. Jatkossa myös julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat on tarkoitus sisällyttää valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin, jolloin rekisteröintiprosessia edellyttävien palveluntuottajien määrä kasvaa merkittävästi nykyisestä. Lisäksi asiakkaiden valinnanvapauden kasvaessa kasvaa todennäköisesti myös yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden tai toimipaikkojen määrä. Valtiokonttorin edellä todetussa selvityksessä on arvioitu, että lupien ja niiden sisältämien toimipaikkojen määrä kasvaa alkuvaiheessa noin 20 prosenttia perustuen Ruotsin kokemuksiin vastaavasta uudistuksesta. Toiminnan volyymin kasvaessa merkittävästi on prosessien digitalisointi ja valtakunnallisesti yhtenäiset menettelytavat entistä tärkeämpiä. Lisäksi tarvitaan maakuntien palveluiden järjestäjinä tuottamaa tietoa sekä maakunnille mahdollisuus käyttää Valtion lupa- ja valvontaviraston palveluiden tuottajista tuottamaa tietoa.

Työsuojelun tehtävien järjestäminen

Työsuojeluviranomaisen tehtävät organisoidaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa siten, että tehtävien hoidon riippumattomuus turvataan Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimuksen nro 81) edellyttämin tavoin. Työsuojelun tehtävät ehdotetaan organisoitavaksi omaksi toimialakseen, jota johtaa toimialan johtaja. Ratkaisuvälillä työsuojelun toimialan tehtävissä olisi toimialan johtajalla tai hänen määräämällään. Pääjohtajalla ei olisi otto-oikeutta toimialoilla päätettäviin asioihin. Toimialan henkilöstön nimittäisi toimialan johtaja. Työsuojelun toimialan johtaja nimitettäisiin virkaansa muista toimialojen johtajista poiketen toistaiseksi. Lakiehdotuksen 6 §:n mukaan työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala on riippumaton näitä tehtäviä hoitaessaan. Toimialan toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu. Työsuojelun toimialalle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden.

Työsuojelun tehtävien ohjaus järjestettäisiin muista viraston tehtävistä poikkeavalla tavalla. Ratkaisulla korostettaisiin työsuojelun muita viraston toimialoja itsenäisempää asemaa suhteessa viraston yhteiseen ohjaukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö laatisi viraston tulossopimusta täydentävän tulossopimuksen viraston työsuojelun tehtävien ohjausta varten. Työsuojelun tulossopimuksen sisällöstä päättäisi yksinomaan sosiaali- ja terveysministeriö eikä viraston tulossopimusta täydentävä työsuojelutehtäviä ohjaava tulossopimus kuuluisi ministeriöiden yhteisesti toteuttaman yhteisen ohjauksen piiriin. Nykytilaa vastaavasti työsuojelun toimintamäärärahat tulisivat omalta sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan sijoittuvalla toimintamenomomentiltaan. Näin ollen sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyisi viraston työsuojelun tehtäviä koskevan talousarvioesityksen ja valtionalouden kehysesityksen sekä antaisi

työsuojelun tehtäviä koskevan tilinpäätöskannanoton. Työsuojelun erityisasema huomioitaisiin myös viraston johtamismallissa.

Viraston henkilöstön työsuojeluvalvonta ehdotetaan järjestettäväksi erityisratkaisulla, jossa sosiaali- ja terveysministeriön nykyistä rajoitettua roolia toimia työsuojeluviranomaisena laajennettaisiin siten, että se toimisi työsuojeluviranomaisena myös silloin, kun työsuojeluvalvonta kohdistuu Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Tosiasiallisesti Valtion lupa- ja valvontavirastoon voidaan arvioida kohdistuvan työsuojeluvalvontaa korkeintaan vain muutamia kertoja vuodessa. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi valvonnan toteuttamiseksi määrätä Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan tarkastajan suorittamaan valvonta- ja tarkastustehtävän Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Määräämismenettelystä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavassa laissa. Tarkastajat toimisivat tässä tehtävässään STM:n työ- ja tasa-arvo-osaston johdon ja valvonnan alla. Lisäksi erikseen säädettäisiin, ettei palvelussuhde Valtion lupa- ja valvontavirastoon tee näitä tarkastajia hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla esteelliseksi asiassa, joka koskee Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojeluvalvontaa. Viranomaisaloitteisen työsuojeluvalvonnan kohdistamisesta Valtion lupa- ja valvontavirastoon päättäisi STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto. Ehdotetulla ratkaisulla mahdollistetaan se, että Valtion lupa- ja valvontaviraston virkamiehet, mukaan lukien työsuojelun toimialan virkamiehet, voivat muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen työsuojeluvalvontaa, ohjausta ja neuvontaa edellyttävissä asioissa eikä työsuojeluviranomaisena toimi virkamiesten työnantaja. Ehdotettu ratkaisu on lisäksi toiminnallisesti tarkoitukseenmukaisella tavalla järjestettävissä eikä se rakenteellisella raskaudellaan ja jäykkyydellään tarpeettomasti sido työsuojeluvalvontaa valtakunnan tasolla käytettävissä olevaa kokonaisresursssia, vaan mahdollistaa tavanomaisen työsuojeluvalvonnan järjestämisen tehokkaasti ja tuottavasti. Lisäksi malli mahdollistaa sen, että työsuojelutarkastajien eri tehtävien erityisasiantuntemus olisi käytettävissä myös Valtion lupa- ja valvontavirastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa.

Työsuojeluvalvonnan kansainväliset tehtävät jaettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Valtion lupa- ja valvontaviraston välillä niin, että ministeriön tehtäviin kuuluisivat hallitusten välinen yhteistyö ja strategisesti asioita linjaava kansainvälinen yhteistyö. Tällaisia ovat mm. ILO-yhteistyö (International Labour Organization) ja Euroopan komission viralliset elimet, kuten SLIC (Committee of Senior Labour Inspectors).

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaisi Suomen työsuojeluvalvonnan kansainvälisten velvoitteiden hoitamisesta, kuten lähetettyjen työntekijöiden yhteysvirastona toimimisesta ja komission osoittamista lähetettyihin työntekijöihin liittyvistä tehtävistä, IMI-koordinaattorina toimimisesta ja siihen sisältyvistä koulutustehtävistä. Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluisivat myös EU:n ja muiden tahojen kanssa toteutettavat kansainväliset valvontahankkeet ja eri maiden kahdenvälisiin sopimuksiin liittyvät muut yhteistyömuodot. Työsuojeluvalvontaan liittyviä kansainvälisiä hankkeita ovat Euroopan komission valvontahankkeet, lähetettyjen työntekijöiden valvontaan liittyvät EU-projektit, EU:n IMI-tietojenvaihtojärjestelmän avulla tapahtuva valvontayhteistyö, Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen ja Viron Töösinspektionin yhteistyösopimuksen edellyttämät toimenpiteet, Pohjoismaiden yhteiset ihmiskaupan vastaiset toimenpiteet sekä muu kansainvälinen valvontaviranomaisten välinen yhteistyö sekä kansainvälisiin toimialoihin, kuten merenkulkuun liittyvä valvonnallinen yhteistyö.

Ympäristötehtävien kokoaminen

Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotehtäviä hoidettaisiin uudistuksen jälkeen Valtion lupa- ja valvontavirastossa, maakunnissa ja kunnissa. Näiden viranomaisten yhteistyö on keskeinen edellytys uudistuksen onnistuneelle toteuttamiselle. Uudistuksessa syntyy selkeä toimivallanjako ympäristötehtävissä maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston välille; maakunnat vastaavat edistämisen- ja kehittämistehtävistä ja valtion viranomainen oikeusharkintaisista lupa- ja valvontatehtävistä.

Uudistuksessa Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyy aluehallintovirastoista ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupa-asioiden käsittely ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ympäristönsuojelun valvonta, vesilain mukainen laillisuusvalvonta, luonnonsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiset yhteysviranomaisen tehtävät, jätelain mukaiset tehtävät, eräiden muiden ympäristölakien mukaisia tehtäviä sekä niihin liittyvät yleisen edun valvonnan tehtävät.

Jatkossa siirtyminen kahdesta eri viranomaisesta yhden viranomaisen malliin parantaa toiminnan sujuvuutta ja sillä osaltaan saavutetaan merkittäviä synergiaetuja, kun lupa- ja valvontatehtävät ovat hallinnollisesti samassa viranomaisessa. Kun ympäristötehtävien hoitaminen toteutetaan jatkossa valtakunnallisen viranomaisen toimesta, saavutetaan tätä kautta koko maahan yhtenäisemmät käytännöt, mikä edistää entisestään yhdenvertaisuutta esimerkiksi toiminnanharjoittajien kannalta. Ympäristötehtävissä valtakunnallinen viranomainen on omiaan takaamaan lupatehtävien asianmukaisen hoitamisen ja ympäristön tilan heikentymättömyyden, kun näitä tehtäviä hoidetaan valtakunnallisesti yhtenäisillä toimintatavoilla. Ympäristölupaasioissa ja lupien valvonnassa tarvitaan monialaista asiantuntemusta, mikä on nykyistä paremmin turvattavissa valtakunnallisessa virastossa kuin hajautetussa hallinnossa.

Yleisen edun valvontatehtävän osoittaminen osaksi Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviä ja viraston sisällä erityisesti osaksi lupaviranomaisen suorittamaa lupaharkintaa muuttaa järjestelmää nykyiseen verrattuna. Valtion lupa- ja valvontaviraston on jatkossa omassa toiminnassaan selvittettävä yleisen edun valvontaan liittyvät seikat viran puolesta hallinnon oikeusperiaatteet huomioon ottaen. Yleistä etua valvovan valtion viranomaisen muutoksenhakuoikeuden poistuminen sen omia päätöksiä koskien korostaa näiden seikkojen huomioon ottamista päätösharkinnassa. Asia on tarkoitus järjestää ympäristötoimialan työjärjestyksellä ja erilaisilla sisäisillä menettelyillä, joiden tulee olla läpinäkyviä ja mahdollistaa yleisen edun valvonnan ohella laillisuusvalvonnan toteutuminen. Vaikka sisäisestä lausunnotmenettelystä ei säädettäisi, yleisen edun valvonnan näkökohtien huomioimisen tulisi viraston sisällä lähtökohtaisesti perustua kirjalliseen muotoon. Tällä varmistetaan se, että lupa- ja muiden asioiden laissa säädettyjen edellytysten täytyminen ja yleistä etua koskevat näkökohdat sisällytetään täysimääräisesti päätöksentekoon ja että tämä on myös jälkikäteen todennettavissa mahdollisissa muutoksenhakutilanteissa. Kirjallinen muoto on tarpeen erityisesti Valtion lupa- ja valvontavirastossa sovellettavan EU-lainsäädännön veloitteiden takia, jotta päätöksenteossa osaltaan varmistetaan asianmukainen EU-oikeuden noudattaminen. Tuomioistuimen pyytäessä Valtion lupa- ja valvontavirastolta valituksesta vastinetta, se tulisi valmistella hyödyntäen Valtion lupa- ja valvontaviraston eri alojen asiantuntemusta. Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo yleistä etua sille säädetyissä tehtävissä muiden viranomaisten toimintaan kohdistuen.

Ahvenanmaan valtionvirasto

Valtionviraston asema valtion aluehallinnon viranomaisena Ahvenanmaalla ei muutu nykytilaan nähden. Sääöstasolla Ahvenanmaan valtionviraston asema ja tehtävät selkeytyvät, kun virastosta säädetään oma lakinsa ja aluehallintovirastojen lakkauttamisesta johtuen Ahvenanmaan valtionvirastolle säädettäisiin vastaisuudessa nimenomaisesti ne tehtävät, joita se on nykyisin hoitanut kumottavaksi ehdotetun aluehallintovirastoista annetun 16 §:n 1 momentin nojalla aluehallintovirastona Ahvenanmaalla. Tällä säädösteknisellä muutoksella ei ole vaikutuksia valtionviraston tehtäviin. Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi nykytilaa vastaavasti Ahvenanmaan maakunnassa yleistoimivalta kantaa ja vastata valtion puolesta sekä valvoa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty.

Nyt ehdotettavat muutokset kuntien, maakuntien ja valtion välisessä tehtävänjaossa sekä valtion viranomaisten sisäisessä tehtävänjaossa sen sijaan aiheuttavat vähäisiä muutoksia myös Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin. Ahvenanmaan valtionvirastolle siirtyisi Ahvenanmaan kunnilta viljelijähallinnon tehtäviä, jotka kuuluvat valtakunnan toimivaltaan ja jotka Manner-Suomessa siirretään maakunnille.

Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisesta aiheutuvat vaikutukset hallintotuomioistuimiin

Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivallaltaan valtakunnallinen virasto, jonka päätöksistä haettaisiin muutosta hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momentin tarkoittamin tavoin siltä alueelliselta hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy sen vuoksi, että tässä tuomiopiirissä sijaitsee pääosa päätöksessä tarkoitettusta alueesta tai kiinteistöstä taikka sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, johon päätös pääosin liittyy. Aluehallintovirastojen päätöksistä muutoksenhaku on nykyisin ohjautunut pääsääntöisesti hallintolainkäyttölain 12 §:n 1 momentin mukaisesti sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehneen aluehallintoviraston päätoimipaikka sijaitsee. Valtakunnallisesti yhteen aluehallintovirastoon keskitetyissä tehtävissä muutoksenhaku on ohjautunut siten kuin hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momentissa säädetään. Tästä on seurannut, että aluehallintovirastojen päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuu nykyisin kaikkiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin.

Myös jatkossa hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momenttia sovellettaessa Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuisi kaikkiin hallinto-oikeuksiin. Hallinto-oikeuksiin ohjautuvien valitusten määrä muuttuisi kuitenkin osassa hallinto-oikeuksia nykyiseen nähden, koska aluehallintovirastojen ja hallinto-oikeuksien toimialueet eivät ole olleet toisiaan vastaavia.

Jatkossa Pirkanmaan maakuntaa ja Keski-Suomen maakuntaa koskevista päätöksistä tehdyt valitukset ohjautuisivat Vaasan hallinto-oikeuden sijasta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Uudenmaan maakuntaa koskevista päätöksistä tehdyt valitukset ohjautuisivat Hämeenlinnan hallinto-oikeuden sijasta Helsingin hallinto-oikeuteen. Kymenlaaksoa koskevista päätöksistä tehdyt valitukset puolestaan ohjautuisivat Hämeenlinnan hallinto-oikeuden sijasta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ja Turun hallinto-oikeuden osalta ei tapahtuisi muutoksia. Valituksia tulisi siten ohjautumaan nykyistä selvästi enemmän Helsingin hallinto-oikeuteen ja hieman enemmän myös Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusten määrä tulisi vähenemään Vaasan hallinto-oikeudessa ja Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa.

Siltä osin kun Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviä koskevissa laeissa on erityisiä toimivaltaita hallinto-oikeutta koskevia forum-säännöksiä, ei sääntelyyn ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Näin ollen esimerkiksi ympäristöluvista ja vesitalousluvista tehdyt valitukset ohjautuisivat jatkossakin valtakunnallisesti Vaasan hallinto-oikeuteen.

Alueellisen toimivallan muuttamisella valtakunnalliseksi pyritään yhtenäistämään hallintoviranomaisen ratkaisukäytäntöjä sekä mahdollistamaan nykyistä laajempi erikoistuminen sekä erityisasiantuntemuksen hyödyntäminen valtakunnallisesti. Näillä seikoilla voidaan arvioida olevan osaltaan pitkällä aikavälillä muutoksenhakutarvetta vähentävä vaikutus.

Ympäristöasioita koskevan yleisen edun valvonnan uudelleenjärjestämisestä voi aiheutua kahdentyyppisiä vaikutuksia ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita käsittelevissä Vaasan hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Yleisen edun valvonnan säilyttämisen kiinteämmin osaksi lupaharkintaa arvioidaan parantavan yleisen edun huomioon ottamista itse lupamenettelyssä ja siten vähentävän tähän perustuvaa muutoksenhakua. Ehdotuksen mukaan valtion valvontaviranomaisella ei olisi jatkossa oikeutta hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristönsuojelulain tai vesilain nojalla lupaviranomaisena antamaan päätökseen. On vaikea arvioida, millainen vaikutus tällä on valitusten määrään ja lupaprosessien kokonaisekseen. Valtion valvontaviranomaisen valitukset valtion lupaviranomaisen päätöksestä ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla ovat olleet kaikkiaan varsin harvinaisia. Jos kansalaiset, kansalaisjärjestöt tai mahdollisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset katsovat joissakin tilanteissa uuden viranomaisjärjestelmän turvaavan puutteellisesti yleisten etujen toteutumista, saattaa tämä vastaavasti lisätä muutoksenhakemusten määrää.

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksiin kohdistuvan, sen oman valitusoikeuden puuttuminen saattaa myös vaikuttaa muiden tahojen tekemien valitusten sisältöön. Voimassaolevan lainsäädännön mukainen tilanne, jossa valtion valvontaviranomainen huolehtii valtion lupaviranomaisen päätöksiin kohdistuvasta yleisen edun valvonnasta tarvittaessa muutoksenhakemuksin, on ollut muutoksenhakutuomioistuimen näkökulmasta selkeä. Jos asianosaisten ja kansalaisjärjestöjen valituksissa ryhdytään lisääntyvässä määrin esittämään yleiseen etuun perustuvia vaatimuksia, tulee tämä aiheuttamaan lisätyötä tuomioistuimen tutkiessa ja selvittäessä näitä vaatimuksia. Tämä saattaa lisätä myös Valtion lupa- ja valvontavirastolta pyydettyjen lausuntojen määrää.

4.2.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Uudistus luo edellytykset nykyistä yksinkertaisemman, yhdenmukaisemman ja nopeamman viranomaisasioinnin kehittämiseksi.

Muutokset mahdollistavat yhden luukun periaatteen toteuttamisen, asiakaskeksisen, yhdenvertaisen ja kokonaisvaltaisen käsittelyn sekä hallinnollisen taakan vähentämisen.

Viranomaisrakenne selkeytyy ja toiminta painottuu entistä enemmän ennakoivaan vuorovaikutteiseen ja vaikuttavaan ohjaukseen.

Muutokset edellyttävät voimakasta panostusta uudenaikaiseen johtamis- ja toimintakulttuuriin sekä järjestelmäkehitykseen.

4.2.2.1 Vaikutukset asiakkaisiin

Valtion lupa- ja valvontavirasto

Viraston keskeinen tarkoitus on sille säädettyjä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitamalla turvata kansalaisten perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista eri palveluiden käyttäjinä ja työntekijöinä samalla, kun virasto varmistaa palveluiden järjestäjien ja tuottajien sekä työnantajien velvollisuuksien täyttämisen. Viraston asiakkaita ovat siten ihmiset ja yhteisöt moninlaisissa eri rooleissaan oikeuksien ja velvollisuuksien haltijoina. Monialainen virastomalli mahdollistaa asiakkaiden tunnistamisen ja palvelemisen näissä eri rooleissaan yhdenmukaisella palvelumallilla. Esimerkiksi kansalaisen kannalta virasto on yhtenäinen toimija ja valvoja hänen saadessaan eri palveluita kunnalta ja maakunnalta. Vastaavasti maakuntien ja kuntien kannalta virasto on keskeinen valtiollinen kumppani, joka kootusti tukee, ohjaa ja valvoo niiden eri toimintoja.

Valtakunnallisen monialaisen viraston perustaminen luo edellytykset nykyistä yksinkertaisemman, yhdenmukaisemman ja nopeamman viranomaisasioinnin kehittämiseksi. Toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen ja palvelutason yhtenäisyys koko maassa turvaa nykyistä paremmin asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun eri puolilla maata. Asiakas hyötyy valtakunnallisen viranomaisen mallissa välillisesti siitä, että viraston resursseja ja asiantuntemusta voidaan kohdentaa valtakunnallisesti tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla ja hyödyntää valtakunnallisia työjonoja. Uusi virastorakenne edesauttaa tällä tavoin nykyistä nopeampaa ja asiantuntevampaa asioiden käsittelyä ja yhdenmukaistaa koko maan tasolla asioiden käsittelyaikoja.

Valtion lupa- ja valvontaviraston monialaisuus estää asiakkaan hallinnonalarajat ylittävän ongelman pilkkoutumisen usean eri sektoriviranomaisen erilliseen selvittelyyn. Sekä etukäteisvalvonnassa että reaktiivisessa valvonnassa valvova viranomainen pystyy ohjaamaan toimintaa ja puuttumaan epäkohtiin myös sellaisissa toiminnoissa, jotka sijoittuvat valtion hallinnonalajaossa hallinnonalojen rajapintoihin tai ovat poikkihallinnollisia. Asiakkaiden etu on, että valvovalla viranomaisella on sekä monialainen substanssiosaaminen eri toimialoilta, että vahva laillisuusvalvonnan oikeudellinen osaaminen käytössään.

Valtakunnallinen monialainen toimija pystyy myös uudentamaan toimintatapojaan ja valvontaprosessejaan asiakkaalle lisäarvoa tuottavalla ja hallinnollista taakkaa vähentävällä tavalla. Valvonnassa voidaan siirtyä entistä ennakoivampaan, riskiperusteisempaan ja vuorovaikutteisempaan koottuun toimintatapaan entisen sirpalemaisesta ja pistemäisestä reaktiivisesta valvonnasta sijaan. Vastaavasti eri toimialojen valvontaa pystytään kehittämään tukeutuen hallinnonalojen valvonnassa kehitettyihin parhaisiin käytänteisiin ja oppien toimintatavoista. Viraston rakenne ja voimavarat mahdollistavat myös kokonaan uusien, asiakaslähtöisempien ja vaikuttavampien digitalisaation tukemien valvonnan menettelytapojen luomisen, millä on mahdollista saavuttaa entistä suurempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Valtakunnallinen toimivalta voi heikentää alueellisten erojen huomioon ottamista asiakkaiden palvelemisessa sekä alueellisten erityispiirteiden huomioon ottamista päätöksenteossa. Ottaen kuitenkin huomioon, että uuden viraston ehdotetut tehtävät ovat pääsääntöisesti oikeusharkintaisia perusoikeuksien ja oikeusturvan turvaamiseen liittyviä tehtäviä, eivät alueelliset erityispiirteet lähtökohtaisesti voikaan olla merkityksellisessä asemassa viraston päätöksenteossa. Alueellisella toimipaikkarakenteella pyritään turvaamaan tehtävissä tarvittava ja hyödyllinen paikallistuntemus sekä sidosryhmäyhteistyö. Tarkoituksena on, että virastolla olisi yksi valtioneuvoston asetuksella säädettävä toimipaikka jokaisessa maakunnassa, mikä mahdollistaa tiiviin yhteyden maakuntiin ja muihin alueiden toimijoihin.

Valtion lupa- ja valvontaviraston toiminnassa hyödynnetään sähköisiä palvelukanavia. Kansallinen palveluarkkitehtuuri (KaPA) asettaa virastoille sähköisen asioinnin järjestämisen reunaehdot porrastetusti 2018 vuoden loppuun mennessä. Monialaisessa valtakunnallisessa virastossa voidaan sähköisiä palvelukanavia rakentaa niin, että samaa sähköistä alustaa hyödynne-

HE 14/2018 vp

tään eri toimialoilla soveltuvien muutoksien. Vastaavasti kehittämisessä voidaan hyödyntää havaittuja hyviä toimintatapoja toimialojen välillä. Asiakas saa tukea viraston sähköisten palveluiden käyttöön sekä etäpalvelukanavan julkisen hallinnon yhteisistä asiointipisteistä.

Valtakunnallinen monialainen virasto parantaa mahdollisuuksia monikanavaisten palvelukanavien valmisteluun sekä hallinnonalojen yhteistyöhön palvelukanavien hyödyntämisessä ja sähköisten palveluiden kehittämisessä. Resurssien ja osaamisen kokoaminen luo edellytyksiä sähköisten palveluiden lisäämiseen ja niiden käytön tehostamiseen. Kansalaisen näkökulmasta tehtävien kokoaminen valtakunnalliseen virastoon parantaa mahdollisuutta puhelinpalveluiden ja muiden neuvontakanavien valtakunnallisesti toteuttavaan saatavuuteen. Valtakunnallisessa virastossa resurssit ja asiantuntemus ovat hyödynnettävissä valtakunnallisesti eivätkä alueelliset toimivaltajaukset estä ohjauksen antamista ja toimivallan käyttöä asiakaspalvelussa valtakunnallisesti.

Hallinnon järjestämisen näkökulmasta valtakunnallinen monialainen virasto selkeyttää valtion virastokenttää. Uudistuksen alkuvaiheessa on odotettavaa, että uusi virastomalli ja mielikuvat vanhasta virastokentästä aiheuttavat sekaannusta. Toiminnan vakiinnuttua ja tunnettuuden lisääntyttyä valtakunnallinen ja monialainen virasto, johon on koottu valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä, kykenee tarjoamaan yhtenäisen näkökulman viraston palveluvalikoimaan ymmärrettävästi jäseneltynä. Asiakkaan on helppoa hahmottaa ja tunnistaa toimivaltainen viranomais- ja osaltaan vaikuttaa sujuvan palvelun kokemukseen. Asiakkaan ei monialaisen valtakunnallisen viranomaisen kanssa asioidessaan tarvitse tietää, millä alueellisella tai sektori-kohtaisella virastolla on toimivalta hänen asiassaan tai miten virasto on sisäisesti organisoitunut.

Asiakkuuksien hallinta on monialaisessa virastossa nykyistä helpompaa. Asiakslähtöisessä toiminnassa asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen on tärkeää, jotta palvelut voidaan järjestää mahdollisimman sujuvasti. Monialaisen viraston asiakaskunta on hyvin heterogeenistä, jonka vuoksi palvelun tuottamisen näkökulmasta asiakastiedon kerääminen ja säilyttäminen tulee toteuttaa useat tarpeet huomioiden. Asiakkaan hallinnollisen taakan keventäminen tarkoittaa myös sitä, että aiemmin kysyttyä tietoa hyödynnetään mahdollisimman täysimääräisesti asiointissa. Monialainen virasto kykenee tuottamaan monipuolisen kuvauksen asiakaskunnasta sekä asiakkaiden tarpeista. Asiakkaan näkökulmasta on tärkeää, että virasto tuntee alueelliset olosuhteet ja sidosryhmät. Tämä helpottaa myös nykyisten alueellisten asiakasyhteistyöverkostojen säilymistä ja uusien luomista. Valtakunnallisessa virastossa asiakkuus ei ole riippuvainen toimialuerajoista, vaan asiakkuus säilyy toiminnan alueellisista muutoksista huolimatta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston myötä sisäiset prosessit tulevat yhtenäistymään nykyiseen monivirastomalliin nähden ja virastossa on mahdollista toteuttaa tätä tukevia työnjaollisia uudistuksia. Toimintaprosessien yhtenäistämisen avulla saavutetaan useita asiakkaita helpottavia tavoitteita: raja-aidat parhaiden toimintakäytäntöjen havaitsemiseksi ja käyttöönottamiseksi mataltavat, prosessien läpivientiaikoja voidaan lyhentää ja automatisoitavissa olevat toimintaprosessien osat voidaan sähköistää, mikä mahdollistaa asiantuntijuuden suuntaamisen erityiskysymyksiin. Vaikka toimintatapoja ei voitaisikaan kaikilta osin ottaa eri toimialoilla käyttöön sellaisenaan, voidaan parhaiden käytänteiden malleja kuitenkin soveltuvien osien hyödyntäminen eri toimialojen valvonnassa.

Tehtävien kokoaminen Valtion lupa- ja valvontavirastolle tulee lisäämään myös yritysten yhdenvertaista kohtelua eri alueilla. Aluehallintovirastojen toteuttamassa Hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa -hankkeessa (HAVI-hanke, Aluehallintovirastojen julkaisuja 1/2016) sekä muun muassa Valviran elokuussa 2015 laatimassa norminpurkumuiستiossa, Valviran 2015 suoritetussa ulkoisessa arvioinnissa sekä Valviran ja aluehallintovirastojen työnjakoa ja yhteistyötä kehittäneen työryhmän muistiossa vuodelta 2014 samoin kuin Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksessä viranomaiskäytännön yhtenäisyydestä ja kilpailun edistämisestä (KKV:n selvitys 1/2014) nousivat esille alueelliset eroavaisuudet ratkaisukäytännöissä. Yri-

tyksissä koettiin, että ratkaisukäytännöt vaihtelevat. Valtakunnallinen monialainen virasto mahdollistaa valtakunnallisesti yhtenäiset ratkaisukäytännöt. Tämä lisää hallinnollista ennakoitavuutta, joka osaltaan helpottaa elinkeinoelämän toimintaa. Yhdenvertaisuutta lisää myös se, että asia käsitellään yhtä nopeasti alueesta riippumatta. Valtakunnallisessa virastossa työtä ja asioiden käsittelyä voidaan tasata valtakunnallisesti, jolloin käsittelyajat ovat valtakunnallisesti yhtenäisiä. Tällä on merkitystä myös valvottujen elinkeinojen markkinoiden toimivuuden kannalta, sillä yhteismitallinen lupakäsittely ja oikea-aikainen tehokas puuttuminen lainvastaiseen toimintaan ovat merkittäviä tekijöitä tasapuolisen ja ennakoitavan liiketoimintaympäristön luomisessa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tulee vastaamaan yhden luukun periaatteen hyödyntämiseen. Yhden luukun periaatteella on useita johdannaisia, joita ovat esimerkiksi sähköiset palvelukanavat, tiedonsaannin helppous, tiedon yksinkertaisuus, viranomaiskentän selkeyttäminen sekä asiointikertojen vähentäminen. Elinkeinoelämän näkökulmasta on tärkeää, että yritykset saavat tarvitsemansa palvelut helposti, johdonmukaisesti sekä sujuvasti. Tavoite asiointin toteuttamisesta yhdeltä luukulta nojaa vahvasti sähköisten asiointikanavien hyödyntämiseen. Palvelujen saatavuus tulee digitalisoinnin myötä paranemaan, kun yritys saa asian vireille yhä useammassa asiassa sähköisesti. Sähköiset asiointikanavat ovat jo nykyisellään osittain käytössä myös yritysasiakkaille. Kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) käyttöönoton myötä asiointivaltuuksia voidaan yrityksissä antaa niille henkilöille, joiden työtehtäviensä puolesta on tarpeellista asioida työnantajansa edustajana. Tämä on erityisen tärkeää suurten yritysten kannalta, joilla henkilöstö vastaa asiointista viranomaisessa yrityksen lukuun.

Lupa- ja valvontakulttuurin muutos tulee vaikuttamaan olennaisesti suoritettavaan valvontatoimintaan. Valvonnan painopiste tulee siirtymään kohti ennakoivaa ohjausta sekä omavalvontaa. Yritysten omaa roolia itsensä valvojana vahvistetaan. Tämän myötä yritykset tulevat tarvitsemaan tuekseen kumppanin, joka valvonnan lisäksi ohjaa toiminnan järjestämisessä. Poikkihallinnollinen virasto tarjoaa tämän tuen ja ohjauksen. Monitoimipaikkaisena virastona Valtion lupa- ja valvontavirastolla tulee myös olemaan alueellinen näkökulma ohjauksessa ja se tunnistaa valvomiensa toimintojen alueelliset ominaispiirteet.

Vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaisiin ja yrityksiin

Esityksen tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan oikeusturvan toteutuminen toimimalla asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti sekä hyödyntämällä moniammatillista asiantuntemusta. Valmisteilla oleva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja siihen liittyvä maakuntahallinnon perustaminen saattaa toteutumisvaiheessaan aiheuttaa haittaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuudelle, palvelujen saatavuudelle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan oikeusturvalla. Poikkihallinnollisesti ja moniammatillisesti toimivalla valtakunnallisella virastolla on edellytykset arvioida sosiaali- ja terveyspalveluja tarvitsevien ihmisten tarpeet kokonaisvaltaisesti sekä edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden yhdenvertaisuutta eri puolilla maata. Yhdenmukaiset valvontakäytännöt edistävät myös palvelujen laadun parantumista.

Yhteisten asiakkuuksien kautta on mahdollista löytää synergiaetuja asiakkaille suunnattujen palvelukokonaisuuksien rakentamisessa. Poikkihallinnollisuus mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen epäkohtien esilletulon ja niihin puuttumisen aiempaa nopeammin, jos toista tehtävää, esimerkiksi opetustointia, koskevan valvonta-asian selvittämisen yhteydessä käy ilmi myös sosiaali- tai terveydenhuoltoa koskeva puute tai epäkohta. Puutteeseen tai epäkohtaan voidaan tällöin puuttua viranomaisaloitteisesti ilman tarpeetonta viivytystä. Erityisen tärkeää viivytyksetön ja viranomaisaloitteinen puuttuminen sosiaali- ja terveydenhuollon puutteisiin ja epäkohtiin on silloin, kun kysymys on asiakasryhmistä, esimerkiksi alaikäisistä henkilöistä, syrjäytymisvaarassa olevista asiakkaista ja turvapaikanhakijoista, joilla ei ole riittäviä tietoja tai taitoja tehdä kantelua tai muutoin saattaa asiaansa valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluihinsa tyytymättömän asiakkaan ei tarvitse nykyiseen tapaan selvittää, kuuluuko hänen asiansa alueellisen vai valtakunnallisen valvontaviranomaisen toimivaltaan ja, jos asia kuuluu ensiksi mainitulle, minkä alueen valvontaviranomaisen puoleen hänen tulisi kääntyä. Monialainen virasto saattaa kuitenkin olla sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan näkökulmasta sektorivirastoa vaikeampi hahmottaa. Esimerkiksi Ruotsissa vuonna 2012 valmistuneessa selvityksessä (Gör det enklare! SOU 2012:33) esitetyn arvion mukaan sektori- virasto on selkeämpi vaihtoehto sekä palvelun tuottajien, että asiakkaiden näkökulmasta. Toisaalta eurooppalaisia hallintomalleja selvittäneessä Valtioneuvoston tutkimushankkeessa (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 37/2016) on viitaten myös Ruotsin kokemuksiin (Statskontoret 2010, När flera blir en – om nyttan med enmyndigheter. Statskontoret 2016: Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag.) arvioitu, että eri maissa toteutettu kehitys kohti valtakunnallisia hallinnonaloittain organisoituja virastomalleja on vahvistanut sektoriajattelua ja hankaloittanut eri virastojen välistä yhteistyötä paikallisella ja alueellisella tasolla. Ehdotetulla valtakunnallisella mutta monialaisella virastorakenteella pyritään torjumaan tätä siiloutumisen haastetta.

Koska valtakunnallisen viraston voimavaroja voidaan tarvittaessa kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla, viraston asiakas voi lähtökohtaisesti saada asiansa käsiteltyä nykyistä nopeammin. Erityisen tärkeää viivytyksetön ja viranomaisaloitteinen puuttuminen sosiaali- ja terveydenhuollon puutteisiin ja epäkohtiin on silloin, kun kysymys on erityisen haavoittuvassa asemassa olevista asiakasryhmistä, esimerkiksi alaikäisistä henkilöistä, vanhuksista, vammaisista, syrjäytymisvaarassa olevista asiakkaista ja turvapaikanhakijoista, joilla ei ole riittäviä tietoja tai taitoja tehdä kantelua tai muutoin saattaa asiaansa valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Vaikka viraston toiminnassa painottuisivat entistä enemmän ennakkollinen ja ohjaava valvonta, ei esimerkiksi raskas sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonta, joka voi johtaa esimerkiksi ammattioikeuksien rajoittamiseen tai poistamiseen määräajaksi tai pysyvästi, poistu viraston tehtävistä. Ammattihenkilövalvonnan merkitys asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa on erittäin suuri. Tällaisella valvonnalla puututaan ratkaisevalla tavalla ihmisen perusoikeuksiin ja sen on oltava yhdenmukaista ja riippumatonta.

Tehtävien kokoaminen Valtion lupa- ja valvontavirastolle parantaa myös palveluntuottajien yhdenvertaisuutta eri alueilla. Valmisteilla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa pyritään lisäämään yksityisen palvelutuotannon osuutta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Yksityisten palvelun tuottajien lukumäärän kasvun arvioidaan lisäävän toisaalta tuottajien välistä kilpailua ja toisaalta yritysten hallinnollista taakkaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien määrän kasvaessa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota valvonnan yhdenmukaisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Muuttuvassa tuotantoympäristössä on erityisen tärkeää, että palvelun tuottajan rekisteröivällä ja sen toimintaa valvovalla viranomaisella on yhtenäiset, tasapuoliset ja joutuisat prosessit ja käytännöt. Valinnanvapaus toteutuessaan tuo nämä haasteet entistä keskeisemmäksi. Esityksessä ehdotetun viraston perustamisen tarkoituksena on muun ohella yksinkertaistaa hallinnon rakenteita sekä mahdollistaa digitaalisten rekisteröintiprosessien täysimääräinen hyödyntäminen ja sitä kautta keventää sosiaali- ja terveysalan yritysten hallinnollista taakkaa.

Vaikutukset ympäristöasioissa

Uudistus mahdollistaa ympäristöllisten menettelyjen yhden luukun palvelujen toteuttamisen valtion hallinnossa. Ympäristöllisten menettelyjen yhden luukun palveluja koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan ja tätä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätuntokaudella 2018. Yhden luukun palvelujen toteutuessa ympäristölupa, vesilain mukainen lupa, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamistehtävät sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisen tehtävät hoidettaisiin yhdessä viranomaisessa ja lupia haettaisiin yhdestä paikasta. Valtion lupa- ja valvontavirasto toimisi hakemuksen johdosta yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten maakuntien ja kuntien kanssa. Toiminnanharjoittaja

hyötyisi siten, että erilliset selvitystarpeet ja tietojen toimittamiset eri viranomaisille vähenevät. Monissa tapauksissa käsittelyaika voisi lyhentyä. Menettelyjä tehostaisi osaltaan se, että yhden luukun palvelut toteutettaisiin sähköisenä palveluna kansalliseen palveluarkkitehtuuriin pohjautuen.

Kun aluehallintovirastojen ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset lupa-asiat ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten edellä mainittujen lakien mukaiset valvontatehtävät yhdistetään Valtion lupa- ja valvontavirastoon, virastolla ei ole valitusoikeutta omista päätöksistään. Tämä voi käytännössä lisätä kansalaisten, kansalaisjärjestöjen, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten tai muiden yleistä etua valvovien viranomaisten intressiä hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen, vaikka vastuu yleisen edun valvonnasta ympäristöasioissa edelleen säilyy julkisella vallalla.

Vaikutukset kilpailu- ja kuluttaja-asioissa

Vaikka Kilpailu- ja kuluttajavirasto nykymallissa ohjaa alueellista valvontaa ja siinä tehtäviä tulkintoja sekä kouluttaa aluehallintovirastoja, hajautetussa valvontamallissa on ollut vaarana paitsi erilaisten menettelytapojen, myös laintulkintojen syntyminen. Valvonnan sulauttaminen osaksi muuta Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen valvontaa edistäisi sekä valvontakäytännön että menettelytapojen yhdenmukaisuutta, mikä puolestaan on omiaan edistämään oikeusvarmuutta ja elinkeinonharjoittajien yhdenvertaista kohtelua. Osana menettelytapojen yhdenmukaisuutta keskittäminen edistäisi myös valvonnan priorisoinnin yhdenmukaisuutta ja myös siitä näkökulmasta elinkeinonharjoittajien yhdenvertaista kohtelua. Kokoaminen mahdollistaa toimintatapojen uudistamisen ja resurssien kohdentamisen tarpeen mukaan uusiin valvontamuotoihin, joissa resursseista on puutetta. Uudistus vahvistaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston mahdollisuuksia edistää markkinoiden toimivuutta ja vastata muuttuvien markkinoiden tuomiin valvonnan haasteisiin.

4.2.2.2 Kielelliset vaikutukset

Viranomaisten kielellinen asema nykytilassa

Valtion lupa- ja valvontavirastoon koottavia tehtäviä nykyisin hoitavista viranomaisista ovat kielilaisissa tarkoitettu tavoin kaksikielisiä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira sekä aluehallintovirastoista Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä valtakunnallisesti kaikissa aluehallintovirastoissa hoitava ja Etelä-Suomen aluehallintovirastoon organisatorisesti kuuluva hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue on niin ikään kaksikielinen. Ympäristötehtäviä hoitavista ELY-keskuksista ovat kaksikielisiä Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskus, joka on hoitanut ympäristötehtävät myös Satakunnassa, sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, joka on hoitanut ympäristötehtävät myös Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyväksi ehdotettuja palkkaturvatehtäviä hoitavista ELY-keskuksista kaksikielinen on Pohjanmaan ELY-keskus. ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintotehtäviä hoitava KEHA-keskus on keskushallinnon viranomaiseksi luokiteltavana viranomaisena niin ikään kaksikielinen.

Kielilain tarkoittamalla tavalla yksikielisiä suomenkielisiä viranomaisia ovat aluehallintovirastoista Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lapin aluehallintovirasto ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä ympäristö- ja palkkaturvatehtäviä hoitavista ELY-keskuksista Etelä-Savon ELY-keskus, Hämeen ELY-keskus, Kainuun ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus, Lapin ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus, Pohjois-

Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus ja Satakunnan ELY-keskus. Valtion lupa- ja valvontavirastoon ei ehdoteta siirrettäväksi sellaisia ELY-keskusten tehtäviä, joita on nykyisin organisoitu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 34 §:n tarkoittamiin ruotsinkielisiin palveluryhmiin.

Saamen kielilain mukaan viranomaisia, joihin Saamen kielilakia sovelletaan, ovat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet. Näin ollen Saamen kielilaki on tullut sovellettavaksi Lapin aluehallintovirastossa ja Lapin ELY-keskuksessa sekä lisäksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ympäristölupatehtävien ja työsuojelutehtävien osalta.

Uuden perustettavan viranomaisen kielellinen asema

Perustettavaksi ehdotetun Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueeseen tulee kuulumaan koko maa, jollei toisin säädetä. Virasto on oikeudelliselta asemaltaan keskushallinnon virastoksi luokiteltava valtakunnallinen virasto ja siten kielilain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tavoin kaksikielinen viranomainen. Viraston tulee hoitaa tehtäviään molemmilla kansalliskielillä perustuslain ja kielilain mukaisesti. Jotta saamenkielisten kielelliset oikeudet eivät hallinnon rakenteen muuttuessa heikkene, ehdotetaan lisäksi saamen kielilakia muutettavaksi siten, että Valtion lupa- ja valvontavirasto on viranomainen, johon Saamen kielilakia lain 2 §:n mukaan sovelletaan. Vastaavalla tavalla on menetelty eräiden muiden kansalaisten oikeusturvan kannalta keskeisten, toimialueeltaan valtakunnallisten tai valtakunnalliseksi muutettujen viranomaisten osalta. Valtion lupa- ja valvontavirastossa voisi saamelaisien kotiseutualueella olla saamen kielilain 27 §:n tarkoittama saamen kielen avustaja.

Tarkoituksena on, että Valtion lupa- ja valvontavirasto organisoituu sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi neljäksi toimialaksi sekä kahdeksi toimintayksiköksi. Toimialoista säädettäisiin laissa ja toimintayksiköistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Sekä toimialat että toimintayksiköt olisivat valtakunnallisia toimintoja ja siten kaksikielisiä. Tarkoituksena on, että virastolla olisi toimipaikka jokaisessa Manner-Suomen maakunnassa. Toimipaikat eivät kuitenkaan muodosta virastolle sellaista alueorganisaatiota, joilla olisi alueellisesti määrittävä virka- tai toimialue, mistä syystä myös toimipaikoissa tulee noudattaa kielilain kaksikielisille valtion viranomaisille säädettyjä velvollisuuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluvien tehtävien hoitamiseksi kielilainsäädännöstä johtuvat velvoitteet eivät muutu ehdotetussa viranomaisrakenteen uudelleenorganisoinnissa Valviran sekä niiden aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten kohdalla, jotka jo nykyisin ovat kaksikielisiä. Lisäksi kaikkien aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten hallintopalvelutehtävistä ovat vastanneet myös nykyisin oikeudelliselta asemaltaan kaksikieliset viranomaiset. Sen sijaan kolmesta nykyisestä aluehallintovirastosta ja kymmenestä ELY-keskuksesta uuteen virastoon siirtyvien tehtävien osalta viranomaisen kielellinen asema muuttuu yksikielisestä viranomaisesta kaksikieliseksi viranomaiseksi.

Viraston toimialojen ja toimintayksiköiden sisäinen organisoituminen tapahtuisi toimialan johtajan vahvistamalla työjärjestyksellä. Valtakunnallinen toimiala voi sisäisessä työnjaossaan organisoitua paitsi toiminnallisin perustein niin myös tarvittaessa alueellisesti eli siten, että esimerkiksi jonkin tarkastus-, valvonta- tai muita tehtäviä hoitavan toimialan sisäisen yksikön työnjaollinen vastuualue määritetään maantieteellisesti. Viraston toimialan tai toimintayksikön sisäiselle yksikölle määrätty maantieteellinen vastuualue ei kuitenkaan muodostaisi yksikölle alueellista toimivaltaa, jolloin organisoitumisella ei olisi myöskään erillisiä kielellisiä vaikutuksia viraston yleiseen kielelliseen asemaan.

Kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi tehtävät erityisjärjestelyt

Nykyisin aluehallintovirastoilla on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitettu viraston vastuualueista erillinen aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueena on koko maa. Yksiköstä on säädetty valtioneuvoston asetuksella aluehallintovirastoista annetun lain 18 §:n nojalla. Palveluyksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen koulutustoimen ja varhaiskasvatuksen tehtävät perustamis- ja investointihankkeita koskevia tehtäviä lukuun ottamatta. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana ruotsinkielistä väestöä koskevissa kirjastotoimeen ja perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (629/1998), taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998) ja lasten päivähoidosta annetussa laissa (36/1973) tarkoitettuihin investointihankkeisiin liittyvissä asioissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen ja osaamiseen liittyvissä asioissa. Palveluyksikön henkilöstö on sijoittuneena kaksikielisten aluehallintovirastojen toimipaikkoihin.

Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavaksi ehdotetun lain 5 §:n 3 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa olisi opetus- ja kulttuuritoimen toimialalla ruotsinkielinen yksikkö, jonka tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että myös jatkossa opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien tason pysyttämiseksi nykyisellään organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksikökseen. Ruotsinkielinen opetustoimen yksikkö palvelisi tehtävässään ruotsinkielistä väestöä koko maassa.

Arvio kielellisten oikeuksien toteutumisesta käytännössä uuden viranomaisen toiminnassa

Tehtävien kokoamisella yhteen valtakunnalliseen virastoon voidaan kielellisestä näkökulmasta nähdä hyötyjä, kun aiemmin eri virastoihin jakautunutta kielellistä osaamista voidaan hyödyntää uudessa viranomaisrakenteessa valtakunnallisesti. Kielellisten oikeuksien voidaan arvioida parantuvan erityisesti niiden ruotsinkielisten asiakkaiden kohdalla, jotka ovat nykyisin asuneet yksikielisen alueellisen viranomaisen toimialueella. Mahdollisuus järjestää viranomaistoimintoja joustavasti alueellisten toimialuerajojen estämättä loisi nykyistä paremmat edellytykset myös kielellisten näkökohtien huomioon ottamiseen toimintoja järjestettäessä. Erityisesti tehtävissä, joiden hoito organisoidaan niin sanottuihin valtakunnallisiin työjonoihin, pystytään asiat luontevasti jakamaan sellaisten virkamiesten hoidettaviksi, joilla on parhaat edellytykset hoitaa asioiden käsittely myös ruotsiksi tai saamen kielellä. Myös sellaisissa asioissa, joissa tehtävät lähtökohtaisesti työnjaollisesti jakautuisivat alueperusteisesti, voitaisiin ruotsinkielisten tai saamenkielisten asiakkaiden viranomaisasioita koota valtakunnallisesti sellaisille virkamiehille, joilla on parhaat edellytykset käsitellä asiat ruotsiksi ja saameksi. Varsinainen käyntiasiointi Valtion lupa- ja valvontavirastolle ehdotetuissa tehtävissä on hyvin vähäistä, mutta tarvittaessa asiakaspalvelutilanteissakin voitaisiin muun muassa videoneuvottelulaittein tukeutua eri puolilla maata olevaan viraston kielelliseen osaamiseen.

Vaikka nykyisistä alueellisista viranomaisista ehdotetaan muodostettavaksi valtakunnallinen viranomainen, säilyvät viraston toimipaikat ja toiminta alueilla. Aivan kuten nykyisinkin tulee työnantajan julkisyhteisöjen henkilöstöltä edellytettävästä kielitaidosta annetun lain (424/2003) 3 §:n mukaisesti varmistaa, että viraston henkilöstöllä on myös käytännössä tehtävien edellyttämä kielitaito. Kaikkien työntekijöiden ei tarvitse osata molempia kieliä, mutta tehtävät on järjestettävä niin, että palvelu turvataan molemmilla kielillä. Tämä velvoite ja tosiasiallinen kyky antaa palvelua myös ruotsin kielellä korostuu erityisesti niillä alueilla, joilla nykyisinkin on toiminut kaksikielinen alueellinen viranomainen. Palvelujen antaminen sekä suomeksi että ruotsiksi tulee varmistaa tehtävien organisoinnissa kielelliset näkökulmat huomioon ottamalla, henkilöstön koulutuksella sekä edellyttämällä, että tehtäviä hoitavilla henkilöillä on käytännössä tehtävien edellyttämä kielitaito. Erityisesti Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Lounais-Suomessa ja Uudellamaalla viraston on myös jatkossa rekrytoinneissa huolehdittava siitä, että alueella toimeenpantaviin tarkastus- ja valvonta- ja muihin tehtäviin rekrytoidaan myös henkilöstöä, jolla on tosiasialliset edellytykset palvelua asiakkaita myös

ruotsiksi. Rekrytointitilanteissa on kiinnitettävä huomiota rekrytoitavan tosiasialliseen kielitaitoon ja rekrytointitapaan, jotta kielitaitoista henkilöstöä on siellä missä sitä tarvitaan.

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä edellytettävästä kielitaidosta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Yksikielisessä viranomaisessa edellytetään viranomaisen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa. Nykyisistä aluehallintovirastojen viroista sellaisia, joilta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena ylempää korkeakoulututkintoa, ovat virastojen ylijohtajien ja vastualueiden johtajien virat sekä aluehallintovirastojen ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön johtajan virka. ELY-keskuksista siirtyväksi ehdotettuihin tehtäviin liittyen tällaisia ovat vastualueen johtajan virat. Valvirassa säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena ylempää korkeakoulututkintoa on edellytetty viraston ylijohtajan, johtajan, hallintojohtajan ja tietojohdajan virkoihin. Tarkoituksena on, että Valtion lupa- ja valvontavirastossa ylempää korkeakoulututkintoa edellytettäisiin viraston pääjohtajan sekä toimialojen johtajien ja toimintayksiköiden johtajien virkoihin.

Erityinen kielitaitovaatimus on aluehallintovirastoissa säädetty aluehallintovirastojen ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön henkilöstölle, joilta edellytetään ruotsin kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä suomen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Myös Valtion lupa- ja valvontavirastoon ehdotetun lain 5 §:n 2 momentin mukaisesti perustettavan opetustoimen ruotsinkielisen yksikön henkilöstölle säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella nykyistä vastaava kielitaitovaatimus.

Jatkossa saamelaisella olisi oikeus käyttää saamen kieltä omassa asiassaan koko Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Käytännössä saamenkielisten asioiden käsittely tulisi ohjata valtakunnallisesti nykyisen Lapin aluehallintoviraston saamenkielentaitoisille virkamiehille ja hyödyntää tarvittaessa videoneuvottelujärjestelmiä ja muita etäpalvelun mahdollistavia järjestelmiä saamen kielellä annettavassa asiakaspalvelussa. Lisäksi virastossa voisi olla saamelaisten koti-seutualueella olla saamen kielilain 27 §:n tarkoittama saamen kielen avustaja.

Valtion viranomaisrakenteen uudistuksen ei arvioida heikentävän uuden viraston asiakkaiden suomen, ruotsin ja saamen kielen kielellisten oikeuksien toteutumista. Kieliryhmien palvelua omilla kielillään voidaan parantaa valtakunnallisen organisaation sisällä kokoamalla toimintoja käytettyjen kielten perusteella sekä kieliryhmiä koskevilla erityisjärjestelyillä.

4.2.2.3 Aluekehitysvaikutukset

Aluehallintovirastot eivät ole toimineet aluekehitysviranomaisina. Myöskään Valtion lupa- ja valvontavirastolle ei tule kuulumaan varsinaisia aluekehitystehtäviä. Valtion lupa- ja valvontavirasto tulee valtakunnallisesta toimivallastaan huolimatta hoitamaan tehtäviään alueellisesti kattavasta toimipaikkaverkosta käsin.

Nykyisin työsuojelun vastualueilla toimivat kolmikantaiset alueelliset työsuojelulautakunnat jatkavat vielä määrittelemättömässä muodossa toimintaansa, mikä osaltaan varmistaa jatkosakin alueellisten näkökulmien esille tuloa ja kolmikannan vaikuttamismahdollisuuksia työsuojeluviranomaisen toimintaan myös alueellisesti.

4.2.2.4 Vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen

Valtion lupa- ja valvontatehtävien kokoamisella valtakunnalliseen monialaiseen virastoon ei ole vaikutuksia naisten ja miesten tasa-arvosta annetussa laissa tarkoitettuun tasa-arvoon. Viraston valtakunnallisella toimivallalla yhdenmukaistetaan lupa- ja valvontatoiminnan toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen, palvelumallien ja palvelutason yhtenäisyyttä, millä on kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumista edistävä vaikutus.

4.2.3 Ympäristövaikutukset

Uudistuksella arvioidaan olevan välillisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotehtävien hoidon järjestäminen esitetyllä tavalla loisi selkeän toimivallanjaon viranomaisten välillä. Uudistuksen yhteydessä myös toimintatapoja uudistettaisiin. Tämä mahdollistaisi ympäristölainsäädännön velvoitteiden toteuttamisen entistä paremmin. Esitys painottuu hallintoa koskevien säännösten uudistamiseen, mikä heijastuu jossain määrin myös menettelyjä koskeviin säännöksiin. Sen sijaan ympäristöön kohdistuvia aineellisia säännöksiä ei muutettaisi, joten esitys ei vaikuttaisi suoranaisesti ympäristön tilaan.

4.2.4 Taloudelliset vaikutukset

Muutokset tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä maakuntauudistuksen kestävyystavoitteiden toteutumista

Uudistus mahdollistaa valtionhallinnon tuottavuuden parantumisen pitkällä aikavälillä, kun nykyisin useassa eri viranomaisessa hoidetuissa tehtävissä poistetaan hallinnollisia päällekkäisyyksiä ja yhtenäistetään toimintatapoja

Välittömiä muutuskustannuksia liittyy ICT-palveluihin ja toiminnan aloittamiseen

Vaikutukset kotitalouksiin

Hallituksen esityksen mukaisella valtion tehtävien uudelleen organisoinnilla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin.

Vaikutukset yrityksiin

Valtion lupa- ja valvontavirastoon kootaan laajasti paitsi kuntiin ja maakuntiin, niin myös yrityksiin kohdistuvia valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta, joten se pystyy organisoimaan prosessinsa valtakunnallisesti, soveltamaan toiminnassaan yhtenäisiä ratkaisukäytäntöjä sekä kohdistamaan resursseja ja hyödyntämään erityisasiantuntemusta joustavasti. Nämä kaikki ovat positiivisia kehityskulkuja yrityksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten näkökulmasta.

Muutos nykytilaan tulee olemaan merkittävä, sillä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on tällä hetkellä vastaavissa tehtävissä seitsemän itsenäisen toimivallan virastoa, ympäristötoimialalla 17 ja työsuojelun toimialalla viisi. Virastorakenteen tiivistymisen ja toimintojen koostamisen myötä viranomaisten välisen koordinaation tarve vähenee oleellisesti ja prosessien kehittäminen helpottuu. Tämä näkyy yrityksille hallinnollisen taakan kevenemisenä, sillä oikean viranomaisen löytäminen helpottuu ja viranomaisen sisäisten prosessien nopeutuminen lyhentää suoraan mm. elinkeinotoimintaan tarvittavien lupien käsittelyaikoja. Lupa- ja valvontakäytäntöjen valtakunnallisen yhdenmukaistamisen voidaan arvioida vähentävän muutoksenhaun tarvetta. Viranomaisten välisten transaktiokustannusten pieneneminen sekä prosessien

HE 14/2018 vp

muu yksinkertaistuminen ja nopeutuminen pienentävät myös toimintaan kohdistuvia kokonaiskustannuksia, mikä näkyy yrityksille suoraan esimerkiksi eri lupasuoritteiden hintojen alenemisena.

Siirron kohteena olevia tehtäviä tällä hetkellä hoitavat viranomaiset ovat tehneet tehtävissä jo tähän asti hyvin tiivistä yhteistyötä niin varsinaisessa tuotannollisessa toiminnassa kuin eri kehittämissuunnitelmissa. Voidaan arvioida, että vaikka positiivisten vaikutusten voi olettaa näkyvän erityisesti pidemmällä, kymmenen vuoden aikavälillä, niin myös lyhyemmällä, muutama vuoden aikavälillä, nähdään hyvää kehitystä yrityksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten näkökulmasta.

Osana uudistusta organisoidaan valtion tehtäviä uudelleen paitsi Valtion lupa- ja valvontavirastoon, myös Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, Elintarviketurvallisuusvirastoon, Pelastusopistoon, sisäministeriöön, sosiaali- ja terveysministeriöön, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen, Maaseutuvirastoon, Valtiokonttoriin ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Nämä tehtäväsiirrot koskevat volyymiltaan selvästi pienempiä tehtäviä, mutta niidenkin osalta on pienemmässä mittakaavassa pääosin tunnistettavissa samoja positiivisia taloudellisia vaikutuksia yritysten kannalta kuin on yllä todettu Valtion lupa- ja valvontaviraston osalta.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi osoitettava sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta uudistuu osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan pyritään ennakoivasti vaikuttamaan palveluntuottajien toiminnan laatuun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuteen. Ennakoiva ja riskiperusteinen valvonta tukee osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säästötavoitteita. Valvonta on tärkeä tuki sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteiden toteutumisessa ja uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa perustettavalle sosiaali- ja terveysministeriön ohjausyksikölle. Valvontaviranomaisen on kyettävä toimimaan ennakoivasti, reagoitava nopeasti toimintaympäristön muutoksiin ja toiminnalla on oltava vahva yhteys sosiaali- ja terveysministeriön lainsäädännön valmisteluun, toimeenpanoon, seurantaan ja kehittämiseen. Synergiaedut sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla toimivien Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean, Säteilyturvakeskus Stukin ja Työterveyslaitoksen kanssa ja selkeä valvonnan ohjaus lisäävät valvonnan tuloksellisuutta. Valtion lupa- ja valvontavirasto tulee olemaan myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virasto ja osallistumaan muiden ministeriön hallinnonalan virastojen tavoin hallinnonalan konserniyhteistyöhön. Valtion lupa- ja valvontavirastossa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät tullaan organisoidaan omaksi toimialakseen, jota sosiaali- ja terveysministeriö toimialaohjaa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenot kootaan kahdelle toimintamenomomentille. Pääosa toiminnan rahoituksesta kootaan valtiovarainministeriön pääluokkaan vuosien 2018–2021 kehyksen yhteydessä perustetulle Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) 28.40.04 – momentille. Tälle momentille siirretään valtion vuoden 2018 talousarvion mukaisen rakenteen perusteella tarkasteltuna aluehallintoviraston toimintamenomomentin 28.40.01 (siirtomääräraha 2 v) määrärahat pois luettuna maakuntien yleiskatteiselle momentille sekä Elintarviketurvallisuusviraston, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Pelastustoimen, sisäministeriön ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenomenteille siirrettävät määrärahat sekä vuosien 2019–2022 kehyksen yhteydessä valtiovarainministeriön pääluokkaan perustettavaksi ehdotettavalle uudelle Ahvenanmaan valtionviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) – momentille 28.40.05 siirrettävät määrärahat. Lisäksi momentille siirretään ELY-keskusten toimintamenomomentilta 32.01.02 (siirtomääräraha 2 v) ELY-keskuksista uuteen virastoon siirrettäviä tehtäviä vastaavat toimintamenomäärärahat, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran toimintamenomomentilta 33.02.05 (siirtomääräraha 2 v) uuteen virastoon siirrettäviä tehtäviä vastaavat toimintamenomäärärahat sekä Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (siirtomääräraha 2 v) – momentilta 33.80.50 virastoon siirrettäviä lomituspalvelujen laillisuusval-

HE 14/2018 vp

vontaan ja ohjaukseen liittyviä tehtäviä vastaavat toimintamenomäärärahat. Siirtojen myötä momentin nettomääräraha on vuonna 2020 arviolta 81 miljoonaa euroa. Lopullinen vuoden 2020 määräraha tarkentuu valtion talousarvion valmistelussa.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmistelemassa alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annettavaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä esitetään lisäksi, että maakunnan kasvupalveluiden järjestämisen ja tuottamisen laillisuusvalvontatehtävä osoitettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Kyseessä on uusi tehtävä, joka ei vastaa mitään ELY-keskusten tai TE-toimistojen nykyisistä tehtävistä, eikä tehtäviin näin ollen ole siirrettävissä resursseja nykyisistä tehtävistä. Vuosien 2019–2022 kehysesityksessä Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenot – momentille 28.40.04 esitetään vuodesta 2020 alkaen 210 000 euron pysyvää lisämäärärahaa, joka vastaa tehtävän hoidon edellyttämien kolmen henkilötyövuoden kustannuksia sivukuluineen.

Valtiovarainministeriön pääluokan momentin ohella Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintaa rahoitetaan myös sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momentilta. Momentilta rahoitetaan viraston työsuojelun toimialan henkilöstömenot, matkamenot sekä eräät muut verrattain vähäiset menot. Ratkaisu kahdesta toimintamenomomentista toimii jatkumona aiemmin vuonna 2010 aluehallinnon uudistuksen yhteydessä linjatulle ratkaisulle varmistuen viraston rahoitus- ja ohjausmallin yhteensopivuuden Suomen ratifioiman ILO:n yleissopimuksen ja Euroopan komission työsuojeluvalvonnalle asettamien vaatimusten kanssa. Momentti vastaa suoraan valtion vuoden 2018 talousarvion sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenomomenttia 33.02.07 (siirtomääräraha 2 v), jonka nettomääräraha on vuoden 2018 talousarvion tasossa 24 072 000 euroa.

Ehdotettu uudistus parantaa valtionhallinnon tuottavuutta, kun nykyisin useassa eri viranomaisessa hoidetuissa tehtävissä poistetaan hallinnollisia päällekkäisyyksiä ja yhtenäistetään toimintatapoja. Uuden rakenteen mahdollistamalla valvonnan ja asiakasohjauksen yhteisillä toimintamalleilla ja muilla toiminnallisilla uudistuksilla on mahdollista saavuttaa säästöjä. Nämä toiminnalliset kehittämistoimet vaikuttavat pidemmällä aikavälillä kustannuksia alentavasti ja samanaikaisesti toimeenpanoa välittömästi seuraavina kahtena vuotena kustannukset saattavat kertaluonteisesti muutoskustannuksista johtuen hetkellisesti kasvaa.

Uudistuksella saavutettavilla säästöillä vastataan uuden viraston toiminnan tehostamisen tarpeeseen tilanteessa, jossa viraston valvoma sosiaali- ja terveydenhuollon toimijakenttä on soite-uudistuksen myötä murroksessa. Rekisteröintiprosessia edellyttävien palveluntuottajien määrä kasvaa merkittävästi nykyisestä ja lisäksi asiakkaiden valinnanvapauden kasvaessa kasvaa todennäköisesti myös yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden tai toimipaikkojen määrä. Nämä kehityskulut kasvattavat viraston työmäärää.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien organisaatioiden käyttämät toimialariippumattomat palvelut tuotetaan Valtiorin toimesta. Toimialariippumattomiin palveluihin liittyen käytössä on Valtiorin tuotteistamia uusia yhteisiä palveluita, kuten valtion yhteinen viestintäratkaisu (VYVI) sekä muita vanhoja virastokohtaisia palveluita mm. asianhallinnassa, dokumentinhallinnassa ja raportoinnissa. Näiden yhdenmukaistaminen aiheuttaa lisäkustannuksia, joiden määrän arvioidaan olevan pieni verrattuna toimialariippuvaisiin ICT- palveluihin. Suurimmat muutoskustannukset on arvioitu syntyvän asianhallintajärjestelmän muutostarpeista ja käyttäjähallintaan liittyvistä muutoskustannuksista. Näitä muutoksia joudutaan valmistelemaan jo ennen uudistuksen voimaantuloa ja uuden viraston toiminnan aloittamista ja siten kustannuksiakin syntyy myös jo ennen vuotta 2020. Toimialariippuvaisten palveluiden osalta käytössä on erillisiä, päällekkäisiä ICT ratkaisuja sähköisen asioinnin ja käsittelyn sekä niihin liittyvien tukipalveluiden tukemiseksi. Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi edellä mainittujen järjestelmien käyttöä voidaan jatkaa uudessa virastossa. Erillisten päällekkäisten ratkaisujen rinnakkainen käyttö edellyttää kuitenkin järjestelmien välisten tiedonsiirtoratkaisujen kehittämistä. Tästä aiheutuu kertaluonteisia lisäkustannuksia tiedonsiirtoratkaisujen toteutuksessa sekä lisäkustannuksia palveluiden käyttökustannuksiin.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontaviraston perustaminen edellyttää talous- ja henkilöstöhallinnon KIEKU-järjestelmän osalta uuden KIEKU-järjestelmän käyttöönottoprojektin toteuttamista. Virastojen KIEKU-käyttöönottoprojektit kestävät noin vuoden ja Palkeet laskuttaa käyttöönottoprojektin kustannukset. Vastaavasti uuden viraston laskujen ja asiakirjojen kierrätys ja arkistointijärjestelmä Rondo ja matkahallintajärjestelmä M2 on perustettava. Erityisesti M2 järjestelmän käyttäjähallinnan luominen on suuritöinen, koska järjestelmää käyttää koko henkilöstö. Lisäksi uudelle virastolle tulee luoda intra- ja internet-sivustoratkaisut.

Välittömästi uudistuksesta aiheutuvien ICT- ja järjestelmämuutoskustannusten ohella uudistus aiheuttaa myös muita välittömiä ja välillisiä kustannuksia erityisesti uudistusta edeltävinä vuosina 2017–2019 ja uuden viraston kahtena ensimmäisenä toimintavuonna 2020–2021. Lyhyellä muutaman vuoden aikavälillä suoria kustannuksia aiheuttavat muun muassa muutoksen suunnittelu- ja toimeenpanotyö, viraston viestintämateriaalien uudistaminen, toimitilaratkaisut, sekä muut vastaavat uuden viraston perustamisesta aiheutuvat välttämättömät toimenpiteet. Pidemmän aikavälin kustannuksia aiheuttavia tekijöitä ovat mm. uusien sähköisten järjestelmien vaatima rahoitus, palveluprosessien ja palvelukanavien kehittämistyö, toimintamallien ja – kulttuurin uudistamiseen tähtäävät muutuskoulutukset yms. Toisaalta valtakunnallisen toimivallan myötä uudella Valtion lupa- ja valvontavirastolla on nykyisiä yksittäisiä alueellisen toimivallan aluehallintovirastoja ja ELY-keskuksia paremmat mahdollisuudet kohdistaa resursseja joustavasti ja tehokkaasti sekä myös tehostaa ja digitalisoida työprosesseja. Nämäkin toimenpiteet vaativat kuitenkin juuri edellä todettuja panostuksia kehittämistoimintaan sekä uusiin sähköisiin järjestelmiin.

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen kustannukset vuosina 2017–2019

Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista valmistelemaan on helmikuussa 2017 asetettu toimeenpanohanke. Tämänhetkinen arvio Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisen hankeaikaisista kokonaiskustannuksista 2017–2019 on yhteensä 4 miljoonaa euroa. Hankkeen kustannukset rahoitetaan Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 2 v) – momentille 28.40.03 muilta momenteilta siirretyillä tai momentille haettavilla lisämäärärahoilla.

Vuosille 2018 ja 2019 on Valtion lupa- ja valvontavirasto -toimeenpanohankkeen kustannuksiin Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet – momentille 28.40.03 siirretty 1,61 miljoonan euron määräraha Aluehallintovirastojen toimintamenomomentilta 28.40.01. Lisäksi toimeenpanon kustannuksiin on varattu yhteensä 690 000 euron lisämääräraha vuosille 2017–2019.

Hankehallinnon kustannukset muodostuvat hankkeelle palkatusta henkilöstöstä ja ovat yhteensä noin 73 000 euroa on vuoden 2017 osalta. Näihin kustannuksiin on varattu 160 000 määräraha myös vuodelle 2018. Valtion lupa- ja valvontavirastoa keskeisesti ohjaavat ministeriöt ovat pitäneet välttämättömänä hankejohtamisen lisäresursointia. Vuoden 2018 alusta alkaen hankkeelle on rekrytoitu hankejohtaja ja lisäksi kaksi uutta hankepäällikköä keskeisille vahvistettaville osa-alueille.

Hankkeen vuoden 2019 toimeenpanon resursoinnin kustannuksiin on haettu rahoitusta vuosia 2019–2022 koskevan kehyksen yhteydessä. Vuoden 2018 hankeorganisaatio jatkaisi työtään myös vuonna 2019. Vuoden 2019 hankeorganisaation henkilöstökulut olisivat yhteensä 370 000 euroa. Lisäksi hankkeen toimeenpanokustannuksiin, erityisesti uuden viraston tehostetun ulkoisen viestinnän kustannuksiin, digitaalisten asiakaspalvelu- ja toimintamallien rakentamistyöhön, lakkaavien virastojen arkistoinnin järjestämiseen sekä uuden viraston toimitilakonseptin laadintaan on haettu yhteensä 400 000 euron lisämäärärahaa. Digitaalisten asiakaspalvelu- ja toimintamallien rakentamistyön kustannukset tulevat vielä tarkentumaan jatkovalmistelussa. Yhteensä Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet- momentille 28.40.03 on esitetty 1 170 000 euron kertaluonteista lisämäärärahaa vuodelle 2019 Valtion lupa- ja valvontavirasto - hankkeen toimeenpano- ja henkilöstökuluihin.

HE 14/2018 vp

Vuosia 2019–2022 koskevaan kehysesitykseen on sisällytetty myös ylimmän johdon vuoden 2019 palkkakustannukset. Jotta Valtion lupa- ja valvontaviraston ylimmän johdon virkoihin nimitetyt henkilöt voivat osallistua täysimääräisesti johdettavakseen tulevan viraston valmisteluun jo ennen viraston toiminnan käynnistymistä 1.1.2020, on heidät tarkoitettu nimittämään vuonna 2019 kuhunkin ministeriöön määräaikaisiin virkasuhteisiin. Valtiovarainministeriö esittää momentille (28.40.03) 405 000, sosiaali- ja terveysministeriö omalle momentilleen 225 000 euron ja ympäristöministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö kumpikin omille momenteilleen 113 000 euron lisämäärärahaa ylimmän johdon nimityksistä aiheutuviin kustannuksiin vuonna 2019.

Vuosia 2019–2022 koskevassa kehyksessä haetaan lisäksi Valtion lupa- ja valvontaviraston yhteisen asianhallintajärjestelmän rakentamisen aloittamiseen 200 000 euron lisämäärärahaa vuodelle 2019, mikä sisältyy edellä mainittuun 1 170 000 euron kertaluonteiseen lisämäärärahaan vuodelle 2019. Yhteinen asianhallintajärjestelmä luo pohjan koko viraston asianhallinnan yhteiselle toimintatavalle (diaari, dokumenttien hallinta, sähköinen arkistointi) ja siksi sen rakentaminen on tarpeen aloittaa jo hankevaiheessa. Hankkeen kokonaiskustannusten arviointi on mahdollista vasta vuoden 2018 syksyllä toteutettavan esiselvityksen jälkeen. Loppuosa asianhallintajärjestelmän rakentamiseen tarvittavasta määrärahasta haetaan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenojen (28.40.04) osalta vuoden 2019 talousarvion tai 2020–2023 kehyyksen yhteydessä.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on hakenut Valviran osalta vuoden 2018 täydentävässä talousarviossa Valtion lupa- ja valvontaviraston valmisteluun määräaikaisesti vuosille 2018–2019 kolmen henkilötyövuoden lisäystä, yhteensä 300 000 euroa.

Toimeenpanohankkeen kustannukset tarkentuvat toimeenpanon edetessä.

Muiden valtion tehtävien uudelleenorganisoinnin taloudelliset vaikutukset

Maakuntauudistuksen yhteydessä aluehallintovirastoista siirtyisi tehtäviä Valtion lupa- ja valvontaviraston lisäksi myös Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, Elintarviketurvallisuusvirastoon, sisäministeriöön, Pelastusopistoon ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista siirtyisi tehtäviä lisäksi Maaseutuvirastoon, Maahanmuuttovirastoon ja Valtiokonttorille. Siirrot eivät edellyttäisi lisämäärärahaa, vaan kyse on määrärahojen siirrosta Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston osalta valtiovarainministeriön pääluokasta työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan, Elintarviketurvallisuusviraston osalta valtiovarainministeriön pääluokasta maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan, Sisäministeriön ja Pelastusopiston osalta valtiovarainministeriön pääluokasta sisäministeriön pääluokkaan, Maaseutuviraston osalta työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan, Maahanmuuttoviraston osalta siirrosta työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta sisäministeriön pääluokkaan. Valtiokonttoriin tapahtuvan tehtäväsiirron yhteydessä ei tapahtuisi määrärahasiirtoja. Esitys ei edellyttäisi myöskään lisähenkilötyövuosia, vaan kyse on henkilötyövuosien siirroista hallinnonalojen ja virastojen välillä. Kustannuksia voi kuitenkin aiheutua palkkojen yhteensovittamisesta. Henkilöstön siirtymistä koskevan sääntelyn sekä valtion virka- ja työehtosopimuskokonaisuuden nojalla turvataan siirtyvän henkilöstön palkkataso muutostilanteessa, ja tämä osaltaan vaikuttaa kustannuksiin.

Kaikki edellä mainitut kustannusvaikutukset ovat arvioita. Julkisen talouden suunnitelman yhteydessä sekä talousarvion ja lisätalousarvion valmistelun yhteydessä ratkaistaan uudistuksen eri momenteille mahdollisesti edellyttämien määrärahojen mitoitukset.

4.3 Omaisuussiirtojen vaikutukset

Vaikutukset maakuntiin

ELY-keskusten kaikki toimitilasopimukset sekä maakunnille siirtyviin tehtäviin liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat siirtyvät uudistuksessa maakunnille. Lisäksi kunnista sekä kuntayhtymistä siirtyy uusille perustettaville maakunnille tehtäviin liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Siirrot tapahtuvat kustannusneutraalisti, sillä maakuntien yleiskatteiselle valtionmomentille siirretään siirtyviä sopimuksia ja vastuita vastaava rahoitus. Siirrot ovat arvoltaan ja toiminnalliselta merkitykseltään pääosin suhteellisen vähäisiä verrattuna sote-tehtävien tai pelastustoimen tehtävien tehtäväsiirtojen yhteydessä tapahtuviin omaisuussiirotojen vaikutuksiin.

Huomionarvoista kuitenkin on, että ELY-keskusten toimitilasopimusten siirron myötä maakunnille siirtyy varsin merkittävä määrä toimitilasopimuksia. Maakunnat voivat käyttää Senaatti-kiinteistöjen näitä toimitilasopimuksia 31 päivään joulukuuta 2023 ulottuvan siirtymäkauden. On vaikea arvioida, mikä on näiden tilojen todellinen tarve kunkin maakunnan toiminnassa, sillä maakunnan tilakeskuksen hallintaan siirtyy merkittävä määrä erilaisia toimitiloja ja toimitilavuokrasopimuksia myös kunnista ja kuntayhtymistä. Tilakeskus pystyy valtakunnallisena maakuntien yhteisenä palvelukeskuksena kuitenkin optimoimaan tilojen käyttöä tehokkaasti ja tarvittaessa luopumaan tarpeettomista tiloista joko Senaatti-kiinteistöjen kanssa tehtyjen sopimusten päättyessä tai Senaatti-kiinteistöjen kanssa sopimusten päättämisestä erikseen sopien. Noin 86 prosenttia Senaatti-kiinteistöjen kanssa tehtyjen ja maakunnille siirtyvien ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen toimitilavuokrasopimusten mukaisesta vuosivuokra-arvosta sitoutuu sellaisiin sopimuksiin, jotka ovat irtisanottavissa päättämään viimeistään vuoden 2023 aikana.

Lisäksi merkittävä oma kokonaisuutensa ovat maakunnille ELY-keskuksilta siirtyvät vesistö-rakenteet. Uudistuksen yhteydessä toteutettavissa järjestelyissä vesistö-rakenteiden – joiden tasearvo oli vuonna 2015 noin 76,7 miljoonaa euroa – omistus ja kunnossapidon hankinta sijoitetaan maakuntien tilakeskukseen. Säännöstely ja tulvariskien hallinta vesistötehtävien osana sijoittuu puolestaan maakuntiin samoin kuin luvanhaltijarooli. Maakunnat saavat tehtävien edellyttämät rakenteet käyttöönsä vuokrasopimuksilla maakuntien tilakeskukselta, joka omistaa rakenteet ja perii maakunnilta rakennekohtaista vuokraa.

Vaikutukset Valtion lupa- ja valvontavirastoon

Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyy ELY-keskuksista arvoltaan vähäinen määrä sopimuksia ja immateriaalisia oikeuksia. Samoin virastolle siirtyy omaisuutta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta. Valtion lupa- ja valvontaviraston taseeseen siirtyy lisäksi valtion kansallisuusomaisuutta, sillä luonnonsuojelutarkoitukseen hankittujen alueiden hankinnasta päättämisen ja hallinnonin tehtävä siirtyy uudistuksessa virastolle.

Vaikutukset muihin valtion virastoihin

Koska aluehallintovirastoista maakuntiin ja valtion virastoihin siirtyvät tehtäväkokonaisuudet ovat verrattain pieniä ja tehtäviä tekevä henkilöstö on hajautunut koko aluehallintovirastokentän 12 eri toimipaikkaan, ei uudistuksessa siirry toimitilasopimuksia aluehallintovirastoilta maakunnille tai valtion virastoille. Aluehallintovirastojen toimitilavuokrasopimukset siirtyvät siten kokonaisuudessaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Uudistuksessa ELY-keskuksilta muille valtion virastoille siirtyviä tehtäviä ei pääsääntöisesti siirretä tällä hallituksen esityksellä.

Vaikutukset kuntiin ja kuntayhtymiin

Kunnista ja kuntayhtymistä maakunnille tehtävien mukana siirtyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat ovat arvoltaan verrattain vähäisiä.

4.4 Henkilöstövaikutukset

4.4.1 Henkilöstövaikutuksista yleisesti

Maakuntauudistus on merkittävä hallinnollinen ja toiminnallinen uudistus, jolla on mittavia vaikutuksia kuntien, kuntayhtymien ja valtion aluehallinnon henkilöstöön. Maakuntauudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus merkitsevät yhdessä suuria organisatorisia ja palvelujen järjestämistapaa koskevia muutoksia, jotka johtavat yhteensä noin 220 000 henkilön työnantajan vaihtumiseen. Henkilöstösiirtoja tapahtuu uudistuksessa useilla eri hallinnonaloilla valmisteltavissa hallituksen esityksissä ehdotettavien säännösten perusteella. Arvio uudistuksessa siirtyvän henkilöstön kokonaismäärästä kattaa sekä kunnista ja kuntayhtymistä että valtiolta maakuntiin siirtyvän henkilöstön, jota siirtyy maakuntiin tämän hallituksen esityksen lisäksi maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 15/2017 vp.) sekä useissa eri hallinnonaloilla valmisteltavissa hallituksen esityksissä ehdotettavien säännösten perusteella.

Edellä mainituista noin 220 000 henkilöstä maakuntiin siirtyisi tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella kunnista ja kuntayhtymistä yhteensä 2282 henkilöä. Lisäksi kunnista on arvioitu siirtyvän maakuntiin 3370 henkilöä sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltavan kuntien maatalousyrittäjien lomitustehtävien siirtoa koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettavien säännösten perusteella. Hallituksen esitys tullaan antamaan eduskunnalle vuoden 2018 aikana.

Valtiolta maakuntiin siirtyisi kaiken kaikkiaan noin 4555 henkilötyövuotta. Näistä noin 1285 henkilötyövuotta siirtyisi tämän hallituksen esityksen, alustavan arvion mukaan noin 2945 henkilötyövuotta työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleman alueiden kehittämisestä ja kasvu- palveluista annettavaa lakia koskevan hallituksen esityksen ja noin 325 henkilötyövuotta liikenne- ja viestintäministeriön valmistelemassa maantielain ja eräiden muiden lakien muuttamista sekä yksityistielakia (HE 147/2017 vp) koskevissa hallituksen esityksissä ehdotettujen säännösten mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriön valmisteleman hallituksen esitykseen laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sisältyvien säännösten mukaisesti siirtyisi osa aluehallintovirastojen maakuntiin siirtyvästä ympäristöterveydenhuollon henkilöstöstä. Valtion sisällä siirtyisi lisäksi tämän hallituksen esityksen perusteella yhteensä noin 1670 henkilötyövuotta. Valtiolla henkilöstöresurssia tarkastellaan perinteisesti henkilötyövuosimäärinä. Koska osa valtion henkilöstöstä tekee omaa tehtäväänsä osa-aikaisena, tarkoittaa se sitä, että todellisudessa siirtyvät henkilömäärät ovat hallituksen esityksessä ilmoitettua henkilötyövuosimääräarviota suurempia.

Maakuntiin siirtyvä henkilöstö tulisi jakautumaan pääosin maakuntien sekä maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen palvelukseen. Maakuntakonserni määritellään ehdotetun maakuntalain 4 §:n 1 momentissa. Juridinen maakuntakonserni sisältää maakunnan oman organisaation, ml. maakunnan liikelaitokset, sekä ne yhteisöt, joissa maakunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta (maakunnan tytäryhteisö). Maakuntakonserniin kuuluvat lisäksi yhteisöt, joissa maakunnan tytäryhteisöt käyttävät määräysvaltaa.

Osa henkilöstöstä siirtyisi ja jäisi maakunnan tai palvelujen tuottamisesta maakunnassa vastaavien liikelaitosten palvelukseen. Näiden palvelukseen jäisi henkilöstö, joka hoitaisi julkista valtaa sisältäviä tehtäviä tai tehtäviä, joita ei voida antaa muulle kuin viranomaiselle. Osa henkilöstöstä siirtyisi ensin maakuntiin ja edelleen maakunnista maakuntien valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, joita ovat toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskus (Maakuntien tilakeskus Oy) ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus (Vimana Oy). Maakuntien tilakeskus Oy:ön siirtyisi näitä tehtäviä nykyorganisaatioissa hoitava henkilöstö. ICT-palvelukeskus Vimana Oy:ön siirtyisi pääasiassa teknistä ja hankehenkilöstöä. Päätelaitehankintoihin keskittyneitä henkilöitä siirtyisi tehtäviensä myötä maakuntiin. Maakuntien valtakunnalliset palvelukeskukset eivät kuulu maakuntakonserniin, koska ne ovat maakuntien yh-

teisesti omistamia yhtiöitä eikä niissä yhdelläkään maakunnalla yksinään ole edellä tarkoitettua määräysvaltaa. Myöhemmin täsmentyvillä maakuntien valtakunnallisia palvelukeskuksia, yhtiöittämisvelvollisuutta, maakuntien talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen tuottamista ja maakuntien yhteistoiminnassa hoidettavia tehtäviä koskevilla ratkaisuilla tulisi olemaan vaikutusta siihen, mikä kunkin siirtyvän henkilön lopullinen työnantaja on ja kuinka paljon henkilöstöä tulisi siirtymään maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen palvelukseen tai muiden yhtiöiden tai yhteisöjen palvelukseen.

Talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä tekevä henkilöstö siirtyisi pääosin maakuntiin ~~tai~~ ja vähäisessä määrin talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja maakunnille tuottaviin palvelukeskusyhtiöihin. Mikäli tulevat maakunnat päättävät järjestää talous- ja henkilöstöhallinnon peruspalvelut nykyisten palvelukeskusyhtiöiden kautta, aiheuttanee se lisää sopeuttamispaineita nykyisin muutoksen kohteena olevissa organisaatioissa näitä tehtäviä tekevän henkilöstön osalta.

Talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät hoidetaan tällä hetkellä joko nykyorganisaatioiden omana toimintana tai ostopalveluna nykyisiltä palvelukeskusyhtiöiltä. Riippuen maakuntien tulevista ratkaisuista edellä mainitut tehtävät hoidetaan jatkossa maakunnissa tai maakuntien valitsemissa palvelukeskusyhtiöissä.

Maakuntaudistuksen johdosta ei tavoitella henkilöstövähennyksiä. Nykytilanteessa hallinnollisia tehtäviä hoidetaan kuitenkin lukuisissa eri organisaatioissa. Hallintotehtävien keskittäminen maakuntatasolla poistaa päällekkäisiä tehtäviä ja tehostaa toimintaa. Tämä puolestaan voi johtaa käytännössä henkilöstötarpeen ja – määrän vähenemiseen tulevaisuudessa.

Maakuntaudistuksen valmistelun lähtökohdaksi on asetettu linjaus siitä, että tehtävien uudelleenjärjestelyissä minimoidaan henkilöstön siirtymiset paikkakunnalta toiselle. Koska maakuntaudistuksen lähtökohtana on nykyisten maakuntien pohjalta rakentuvat toimialueet, uudistus aiheuttaa todennäköisesti kuitenkin osittain muutoksia henkilöstön toimipaikkoihin ja -alueisiin. Henkilöstön tehtävät voivat myös muuttua.

Maakuntaudistus edellyttäisi henkilöstön osaamisen kehittämistä vastaamaan uudenlaista toimintaympäristöä sekä mahdollisia uusia tehtäviä ja toimintatapoja. Muutos tarjoaisi samalla henkilöstölle myös mahdollisuuden oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen sekä uralla etenemiseen. Organisaatioille muutos loisi mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen uudellaiseen hyödyntämiseen.

4.4.2 Vaikutukset kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta maakuntiin siirtyvään henkilöstöön

Kunnista ja kuntayhtymistä maakuntiin siirtyvä henkilöstö

Ehdotetun voimaantulon 3 §:ssä tarkoitettujen kuntien ja kuntayhtymien tehtävät ehdotetaan siirtyvän maakuntaudistuksessa kunnista maakuntien järjestettäväksi. Näitä tehtäviä ovat maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät, kunnille kuuluvat ympäristöterveydenhuollon tehtävät, eräitä eläinlääkintähuoltolakiin kuuluvia tehtäviä sekä maakuntien liittojen tehtävät. Siirtyviä tehtäviä kunnissa ja kuntayhtymissä hoitava henkilöstö siirtyisi liikkeenluovutusperiaatteen mukaan sen maakunnan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen, jonne henkilön tehtävät siirtyvät maakuntaudistuksessa. Maakuntiin siirtyisi kunnista ja kuntayhtymistä yhteensä 5655 henkilöä, joista 2282 henkilöä tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella ja 3370 henkilöä sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltavan kuntien maatalousyrittäjien lomitus-tehtävien siirtoa koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettavien säännösten perusteella. Hallituksen esitys tullaan antamaan eduskunnalle vuoden 2018 aikana. Maakuntiin siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan yhteensä noin 247 miljoonaa euroa vuodessa, joista tämän hallituksen esityksen perusteella siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten osuus on noin 125 miljoonaa euroa. Kokonaissumma on noin 2,2 % kaikista kunnista ja kun-

tayhtymistä sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä maakuntiin siirtyvän henkilöstön työvoimakustannuksista, jotka ovat yhteensä noin 11 miljardia euroa.

Ympäristöterveydenhuolto

Vuonna 2016 kuntien ympäristöterveydenhuollossa työskenteli 497 eläinlääkäriä, jotka olivat kaikki virkasuhteisia. Kunnallisia terveystarkastajia oli ympäristöterveydenhuollossa yhteensä 419 henkilöä, joista virkasuhteisia oli 98 % ja työsuhteisia 2 %. Ympäristöterveydenhuollon henkilöstöä siirtyisi maakuntiin yhteensä arviolta 1308 henkilöä.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuden hoitaminen maakunnallisena tehtävänä mahdollistaisi tehokkaan ja laadukkaan valvonnan. Aluehallinnon ja paikallishallinnon niukkojen resurssien yhdistymisestä maakunnissa odotetaan saatavan synergiahyötyjä ja resurssisäästöjä. Myös eläintautivalmiuden ja valmiusvarastojen ylläpito ja taudintorjunta sekä päivystyksen järjestäminen kiireellisten eläinsuojeluun liittyvien ja eläintautivalvonnan tehtävien varalta onnistuisivat maakunnallisena toimintana.

Uudistuksen myötä henkilöstön mahdollisuudet erikoistua ja järjestää tehtävien hoito tarkoituksenmukaisesti paranisivat. Varsinkin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta on hoidettu hyvin pienillä resursseilla, noin yksi henkilötyövuosi yhteistoiminta-aluetta kohti. Tehtävien siirto maakuntatasolle parantaisi mahdollisuuksia ohjata resurssit sinne, missä niitä eniten tarvitaan. Vaikeat tapaukset voitaisiin hoitaa yhteistyössä useamman henkilön voimin. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta on hoidettu valtion toimeksiantotehtävänä, jolloin korvausten hakeminen ja asiakkaiden laskutus on ollut monimutkaista. Nyt tehtävät siirtyisivät kokonaan maakunnalle, jolloin voidaan sujuvoittaa laskutusprosessia ja yhdistää se muihin vastaaviin prosesseihin. Aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa on tehty samantapaista valvontatyötä. Kun kolmen eri viranomaistahon resurssit yhdistetään, on mahdollista tehostaa työtä ja löytää säästöjä.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuden hoitaminen maakunnallisena tehtävänä mahdollistaisi tehokkaan ja laadukkaan valvonnan ja se antaisi hyvät mahdollisuudet toiminnan uudelleen organisointiin ja kehittämiseen. Kun päätöksenteko karkaa kauas paikalliselta tasolta, voi vaarana olla, että viranomaistoiminnasta tulee jäykkää ja byrokraattista. Aluehallinnon ja paikallishallinnon niukkojen resurssien yhdistymisestä maakunnissa odotetaan saatavan synergiahyötyjä ja resurssisäästöjä.

Esitetyn muutoksen myötä toimipisteiden määrä tulee vähenemään jatkossa, ja henkilöstö sijoittuu niihin uudelleen. Tarkastusmatkat tulevat pidentymään. Yhteistoiminta-alueet sijoittuvat useamman maakunnan alueelle, ja henkilöstö siirtynee siihen maakuntaan, johon vastuu-kunta kuuluu, vaikka se ei vastaisikaan yksikön toiminta-aluetta. Tämä voi johtaa ongelmaan yliresursoinnista toisaalla ja resurssi-vajeeseen toisaalla. Tukipalvelut voidaan keskittää jatkossa paremmin. Isommat yksiköt antavat mahdollisuuden tutkimustiedon parempaan hyödyntämiseen, tiedolla johtamiseen ja viranomaistoiminnan kehittämiseen vaikuttavammin ja yhtenäisemmäksi.

Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät

Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävissä työskenteleviä siirtyisi maakuntiin arviolta 279 henkilöä. Vuonna 2016 henkilöstöstä 96 % oli virkasuhteisia ja 4 % työsuhteisia.

Uudistuksen yhteydessä maakuntiin siirtyisivät sekä kunnissa että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa viljelijätukihallinnon tehtäviä hoitavat henkilöt. Kun siirrytään neliportaisesta kolmiportaiseen hallintoon ja keskitetään viljelijätukihallinnon henkilöresursseja maakuntiin, tavoitteena on hoitaa tehtävät entistä tehokkaammin ja vaikuttavammin lähellä asiakasta. Lisäksi voitaisiin paremmin yhdistää tehtäväkokonaisuuksia työtehtävien eriyttämistä varten.

HE 14/2018 vp

timusten puitteissa. Viljelijätukihallinnon tehtävät olisivat jatkossakin maksajavirastotehtäviä, joiden hoidosta Maaseutuvirasto tekisi maksajavirastosopimuksen maakuntien kanssa.

Maakuntien liitot

Maakuntaudistuksessa ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien liittojen tehtävät maakunnille. Tehtäväsiirtojen jälkeen jäsenkunnat lakkauttaisivat nykyiset kuntayhtymämuotoiset maakuntien liitot. Maakuntien liittojen henkilöstö, arviolta 695 henkilöä, siirtyisi kokonaisuudessaan uusien maakuntien palvelukseen. Maakuntien liittojen henkilöstöstä 48 % on virkasuhteisia ja 62 % työsuhteisia.

Valtiolta maakuntiin siirtyvä henkilöstö

Vastuu ehdotetun voimaannpanolain 3 §:ssä tarkoitettujen ELY-keskusten, KEHA-keskuksen ja aluehallintovirastojen hoitamien tehtävien sekä niihin liittyvien tukipalvelutehtävien järjestämisestä siirtyisi edellä mainituilta valtion virastoilta maakunnille. Näiden tehtävien siirtyessä pois valtion viranomaisten järjestämisvastuusta, siirrettäisiin myös siirtyviä tehtäviä valtion virastoissa, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeissa sekä Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorissa hoitanut henkilöstö maakunnille tai maakuntakonserniin kuuluville tai maakuntien määräysvallassa oleville yhteisöille.

ELY-keskukset, KEHA-keskus ja aluehallintovirastot lakkaisivat, ja niistä siirtyisi maakuntiin tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella yhteensä noin 1205 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Maakuntiin siirtyisi lisäksi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeista talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalveluita lakkautettaville virastoille hoitanut yhteensä noin 45 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorista perustietotekniikkaan liittyviä tukipalvelutehtäviä lakkautettaville virastoille hoitanut noin 35 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan yhteensä noin 75 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä on yhteensä noin 30 % kaikista eri hallitusten esitysten perusteella valtiolta maakuntiin siirtyvän henkilöstön työvoimakustannuksista, jotka ovat yhteensä noin 260 miljoonaa euroa.

Maakuntiin siirtyisi tässä kuvatun henkilöstön lisäksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annettavaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella pääosa TE-toimistojen henkilöstöstä (n. 2175 htv) sekä vajaa viidesosa ELY-keskusten (n. 440 htv) ja alustavan arvion mukaan vajaa kaksi kolmasosaa KEHA-keskuksen (n. 330 htv) henkilöstöstä. Lisäksi maakuntiin siirtyisi liikenne- ja viestintäministeriön valmistelemissa maantielain ja eräiden muiden lakien muuttamista sekä yksityistielakia (HE 147/2017 vp) koskevissa hallituksen esityksissä ehdotettujen säännösten mukaisesti noin 15 prosenttia (n. 325 htv) ELY-keskusten (pl. KEHA-keskus) henkilöstöstä. Maakuntiin siirtyisi myös maa- ja metsätalousministeriön valmistelemassa hallituksen esityksessä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ehdotettujen säännösten mukaisesti osa aluehallintovirastojen maakuntiin siirtyvästä ympäristöterveydenhuollon henkilöstöstä.

Alla on kuvattu tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten mukaisesti valtion virastoista maakuntiin siirtyvää henkilöstöä.

ELY-keskuksista siirtyisi maakuntiin noin 1000 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa seuraavia tehtäviä: maaseudun kehittäminen ja maataloustukihallinto, elintarviketurvalisuus ja laatu, kasvintuotanto sekä eläinten terveys ja hyvinvointi, vesitalous, kalatalous, vesien- ja merensuojelu sekä vesien ja merenhoito, merialuesuunnittelu, alueidenkäyttö ja rakentaminen, kulttuuriympäristön hoito ja luonnon virkistyskäyttö, maastoliikennelain mukaiset tehtävät sekä saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen. ELY-keskuksista siirtyvät henkilöt ovat muutamaa yksittäistä henkilöä lukuun ottamatta virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on arviolta alle 10 prosenttia.

HE 14/2018 vp

KEHA-keskuksen henkilöstöstä alustavan arvion mukaan noin 105 henkilötyövuotta siirtyisi maakuntiin ja maakuntien valtakunnallisiin palvelukeskuksiin. Arvio tarkentuu valmistelun edetessä. Siirtyvä henkilöstö on hoitanut mm. talous- ja henkilöstöhallinnon, tietohallinnon, asianhallinnan ja viestinnän asiantuntija- ja tukipalvelutehtäviä, maksatustehtäviä sekä toiminnan kehittämistehtäviä. Lisäksi KEHA-keskuksen ja TE-toimistojen henkilöstöä siirtyisi kehittämisestä ja kasvupalveluista annettavaa lakia koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella perustettavaan kasvupalveluyhtiöön. KEHA-keskuksesta eri tahoille siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on ollut vuonna 2016 alle 5 prosenttia. KEHA-keskuksesta siirtyvän henkilöstön määrä tulee siirtoon mennessä todennäköisesti vähenemään merkittävästi nykyiseen henkilöstömäärään verrattaessa luonnollisen poistuman johdosta ja myös sen tähden, että vapautuvat virat täytetään tällä hetkellä pääsääntöisesti määräajaksi. Tämän määräaikaisen henkilöstön palvelussuhteet päättyvät vuoden 2019 lopussa.

Aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyisi noin 100 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa alueellisen alkoholivalvonnan ja ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtäviä, alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien ja romaniasiain hallinnon tehtäviä, sekä niihin liittyviä tukipalvelutehtäviä. Elintarviketurvallisuuden ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tehtäviä hoitavasta henkilöstöstä 38 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, siirtyisi maakuntiin ja muu osa, 15 henkilötyövuotta, Eviraan. Aluehallintovirastoissa ei ole työsopimussuhteista henkilöstöä. Määräaikaisen henkilöstön osuus aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyvästä henkilöstöstä on arviolta noin 10 prosenttia.

Edellä esitetyt tiedot perustuvat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut vastuualueen (HAKE) ja KEHA-keskuksen tekemään selvitykseen maakuntauudistuksessa valtion virastoista siirtyvistä henkilötyövuosista ja määrärahoista. Tiedot on kerätty vuoden 2016 työajanseurannan mukaan ja muuttuvat tulevina vuosina muun muassa henkilöstön eläköitymisen ja virastoille osoitettujen määrärahojen kehityksen johdosta.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeista siirtyisi maakuntiin tai talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja maakunnille tarjoaviin palvelukeskusyhtiöihin noin 45 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa aluehallinnon menojen käsittelyyn, maksuliikkeen, tulojen käsittelyyn, kirjanpitoon, henkilöstöpalveluihin, matkustukseen ja järjestelmien tukeen ja ylläpitoon liittyviä tehtäviä. Tiedot perustuvat Palkeiden tekemään selvitykseen. Siirtyvät henkilöt ovat virkasuhteessa. Siirtyvät henkilöt työskentelevät Mikkelissä (noin 40,5 htv) ja Hämeenlinnassa (noin 4,5 htv).

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorista siirtyisi maakuntiin noin 35 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa aluehallinnon palvelutuotantoon (päätelaitepalvelut, tietoliikennepalvelut ja käyttöpalvelut) sekä käyttäjätukeen (yhteyskeskuspalvelut, asiakastuki, käyttövaltuushallinta ja lähituki) liittyviä tehtäviä. Siirtyvästä henkilötyövuosimäärästä noin 9 henkilötyövuotta käytetään tällä hetkellä palvelutuotannon ja noin 26 htv käyttäjätuen tehtäviin. Tiedot perustuvat Valtorin tekemään selvitykseen. Valtorin arvion mukaan käyttäjätuen osalta henkilötyövuosimäärä tulee siirtoon mennessä todennäköisesti pieneneen jonkin verran toimintojen tehostamisen johdosta. Siirtyvät henkilöt ovat työsuhteessa, ja heitä työskentelee useilla paikkakunnilla eri puolilla Suomea.

Kaikkiin muutoksen kohteena oleviin valtion virastoihin kohdistuu säästöpainetta valtiontalouden kehyksissä. Siirtyvien tehtävien rahoitus valtion talousarviossa alenee vuodesta 2015 vuoteen 2019 noin neljänneksellä. Rahoituksen väheneminen johtuu pääosin hallitusohjelmassa ja julkisen talouden suunnitelmassa linjatuista toimintameno- ja säästöistä. Erityisesti KEHA-keskuksen henkilöstö määrään kohdistuu voimakkaita vähentämissä paineita, koska KEHA-keskuksen henkilöstön tehtävät koostuvat hallintotehtävistä. Maakunnan väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden virastojen kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakuntakonserniin, selvittää siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi. Siirtyvien

HE 14/2018 vp

tehtävien tarkat henkilötyövuodet olisi selvitettävä maakuntien väliaikaishallinnon ja valtion virastojen välillä hyvissä ajoin ennen 31.12.2019.

Valtiolta maakuntiin siirtyviä keskitettyjä tehtäviä hoitava henkilöstö

Nykyvirastojen aluejako ei noudata kaikilta osin maakuntajakoa. ELY-keskusten osalta Hämeen, Kaakkois-Suomen ja Pohjanmaan ELY-keskusten alueella on kullakin kaksi maakuntaa. Vastaavasti aluehallintovirastojen toimialueet muodostuvat Lapin aluehallintovirastoa lukuun ottamatta useammasta maakunnasta. KEHA-keskuksen tehtävissä toimialueena on koko maa. ELY-keskuksissa ja aluehallintovirastoissa on lisäksi paljon keskitettyjä toimintoja, joissa henkilöt tekevät nykyisin toimeksiantoja useille eri ELY-keskuksille tai aluehallintovirastoille. Tehtävien hoitoa ei ole usein myöskään organisoitu aluejakoon perustuen.

ELY-keskuksissa kalataloustehtäviä sekä Euroopan meri - ja kalatalousrahaston (EMKR) tukien myöntämiseen liittyviä tehtäviä hoidetaan yhteensä 50 htv:n työpanoksella keskitetysti Varsinais-Suomen (7 maakuntaa), Pohjois-Savon (6 maakuntaa) ja Lapin (3 maakuntaa) ELY-keskuksissa. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näitä tehtäviä hoitava henkilöstö on sijoittunut Turkuun (10 hlöä), Helsinkiin (5 hlöä), Kouvolaan (4 hlöä) ja Vaasaan (8 hlöä). Pohjois-Savon ELY-keskuksen näitä tehtäviä hoitava henkilöstö on sijoittunut Kuopioon (3 hlöä), Hämeenlinnaan (3 hlöä), Joensuuhun (3 hlöä), Jyväskylään (4 hlöä), Mikkeliin (2 hlöä) ja Tampereelle (1 hlö). Lapin ELY-keskuksen näitä tehtäviä hoitava henkilöstö on sijoittunut Rovaniemelle (6 hlöä) ja Kajaaniin (3 hlöä).

Varsinais-Suomen ELY-keskukselle kuuluu valtakunnallisena keskittämistehtävänä myös kalastusvakuutustukijärjestelmän hoito, yhteisen kalastuspolitiikan säännösten noudattamisen valvonta sekä EMKR:n mukaisten avustusten myöntämisen koordinointi ja rahaston tietyt muut toimeenpanotehtävät. Tehtäviä hoitaa 2 henkilöä Helsingissä.

ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue (Y-vastuualue) on kolmessatoista ELY-keskuksessa. Neljä ELY-keskusta (Etelä-Pohjanmaa, Häme, Kaakkois-Suomi ja Varsinais-Suomi) hoitaa vastuualueen tehtäviä useamman maakunnan alueella. Henkilöstö sijoittuu nykyisiin toimipaikkoihin maakuntiin siirtyvien tehtävien osalta alustavan arvion mukaan siten, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa Seinäjoella työskentelee 26 henkilöä, Kokkolassa 19 henkilöä ja Vaasassa 15 henkilöä. Näiden henkilöiden lisäksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa hoidetaan valtakunnallisia tehtäviä yhteensä noin 7 htv:n työpanoksella. Hämeen ELY-keskuksen osalta Hämeenlinnassa työskentelee 33 henkilöä ja Lahdessa 14 henkilöä, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen Kouvolan toimipaikassa työskentelee 23 henkilöä ja Lappeenrannassa 1 henkilö. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Turun toimipaikassa työskentelee 22 henkilöä ja Porissa 11 henkilöä.

Vesitaloustehtävissä ELY-keskusten Y-vastuualueet hoitavat vesistöjen käytön ohjaukseen ja rakennettujen vesien kunnostukseen liittyviä tehtäviä vesistöalueittaisessa yhteistyössä yli ELY-keskusten rajojen. Yhteistyö on organisoitu tulosohjauksella, ja erityistä toimivaltaa vaativat keskittämiset on tehty ELY-asetuksessa (1392/2014) tai erillislainsäädännöllä. Näitä erikseen keskitettyjä tehtäviä ovat patoturvallisuusvalvonnan ja -asiantuntijapalvelujen keskitäminen Kainuun ELY-keskukselle, rakennettujen vesien kunnostuksen asiantuntijapalvelujen keskitäminen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä peltojen vesitalouden hallintaan, maankuivatukseen ja ojitustoimintaan liittyvien asiantuntijatehtävien keskitäminen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Vesistön tulvariskien hallinnan koordinointi on vesistöittäin Varsinais-Suomen, Hämeen, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksissa. Rajavesistöyhteistyöhön liittyvät toimeenpanotehtävät hoidetaan pääasiassa Kaakkois-Suomen ja Lapin ELY-keskuksissa. Vesitalous- ja kalataloustehtävien hoitoon kuuluu ELY-keskusten hallinnassa olevien vesistörakenteiden omistus-, kunnossapito- ja perusparannustehtäviä. Vesistörakenteiden hallinta siihen kuuluvine tehtävineen on keskitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Vesistöalueittaisessa yhteistyössä vesistötehtävien valtakunnalliseen hoitamiseen käytetään yhteensä 155 htv:n työpanos, joista 41 htv:tta erillismäärärahoihin.

HE 14/2018 vp

Kaikkiaan Y-vastuualueelta maakuntiin siirtyviä tehtäviä tehdään toimintamenoilla 380 htv:n verran. Y-vastuualueen henkilöstö on nykyisin sijoittunut pääosin ELY-keskusten päätoimipaikoille. Myös Hämeenlinnasta, Kokkolasta ja Lappeenrannasta löytyy vastuualueen henkilöstöä.

KEHA-keskuksen nykyisistä keskitetyistä tekemistä ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintotehtävistä vain muutama siirtyisi maakuntaudistuksen yhteydessä maakuntien valtakunnallisiin palvelukeskuksiin. Näitä kehittämis- ja hallintotehtäviä hoitava henkilöstö työskentelee kaikissa ELY-keskusten sekä muutamissa TE-toimistojen toimipaikoissa. Palvelukeskusvalmistelussa peruseriaatteena on, että henkilöstö voi jatkaa työskentelyä nykyisellä paikkakunnalla.

Aluehallintovirastoista Etelä-Suomen aluehallintoviraston toiminta kohdistuu Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntiin, Itä-Suomen aluehallintoviraston toiminta Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntiin, Lounais-Suomen aluehallintoviraston toiminta Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntiin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toiminta Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntiin sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toiminta Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntiin. Lapin aluehallintovirastossa maakuntaan siirtyvät tehtävät kohdistuvat pääsääntöisesti vain Lapin maakuntaan.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoidetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastossa ylimaakunnallisesti noin 11 htv:n työpanoksella Hämeenlinnan (4 htv), Helsingin (5 htv) ja Kouvolan (2 htv) toimipisteistä. Itä-Suomen aluehallintovirastossa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin käytetään yhteensä noin 7 htv:tta, joista noin 5,5 htv ylimaakunnallisiin tehtäviin. Henkilöstöä työskentelee Mikkeliissä (2 htv), Kuopiossa (2 htv) ja Joensuussa (3 htv). Lounais-Suomen aluehallintovirastossa ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoidetaan ylimaakunnallisesti Turun toimipisteestä ja tehtävään käytetään noin 9 htv:n työpanos. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ympäristöterveydenhuollon ja elinkeinovalvonnan tehtäviä hoidetaan yhteensä noin 10 htv:n työpanoksella ylimaakunnallisesti Oulun toimipisteestä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ympäristöterveydenhuollon substanssitehtäviin käytetään yhteensä noin 10 htv:n työpanos, josta kohdistuu Pirkanmaalle 2 htv:tta, Keski-Suomeen 2 htv:tta, Etelä-Pohjanmaalle 3 htv:tta, Keski-Pohjanmaalle 1 htv ja Pohjanmaalle 2 htv:tta. Sihteeritehtäviä hoidetaan lisäksi yhteensä noin 3 htv:n työpanoksella. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoidetaan tarvittaessa koko aluehallintoviraston toimialueella, mutta tehtäviä on jaettu myös ensisijaisiin ja toissijaisiin vastuualueisiin, jotta toiminta pystytään pitämään mahdollisimman lähellä virkamiehen sijoituspaikkaa ja tarkastusmatkat lyhyinä. Eräitä tehtäviä on keskitetty niin, että ne hoidetaan koko maakunnan toimialueella yhden virkamiehen toimesta. Romaniasioihin käytetään Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastoissa kummassakin 1 htv:n työpanos ja toiminta kohdistuu kummassakin koko aluehallintoviraston toimialueeseen. Itä-Suomen aluehallintovirastossa henkilöstö työskentelee Mikkeliissä. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa romaniasioiden ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä hoidetaan yhteensä 2 htv:n työpanoksella ylimaakunnallisesti Oulun toimipisteestä ja myös Lapin aluehallintoviraston toimialueella. Lounais-Suomen aluehallintoviraston Turun toimipisteessä hoidetaan ylimaakunnallisesti romaniasioita 1 htv:n työpanoksella ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtäviä samoin 1 htv:n työpanoksella. Lounais-Suomen aluehallintovirasto hoitaa pääosin romaniasiat myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen osalta.

Poronhoidon laillisuusvalvontaan liittyvät tehtävät sekä poroteurastamoiden valvontaan liittyvät tehtävät on keskitetty valtakunnallisesti Lapin aluehallintovirastoon. Tehtävää hoidetaan noin 0,5 htv:n työpanoksella.

Osa ELY-keskuksissa ja aluehallintovirastoissa nykyisin keskitetyistä hoidettavista tehtävistä tulisi jatkossa hajautumaan eri maakuntien hoidettaviksi. Eräissä tehtävissä olisi kuitenkin teh-

tävän tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen hoidon tai osaamisen riittävyden varmistamiseksi todennäköisesti tarpeen järjestää tehtävä hoidettavaksi maakuntaa laajemmalla alueella tai keskitettynä tiettyyn maakuntaan. Maakunnat voisivat päättää koota tehtäviään myös nykyisestä poikkeavalla tavalla. Tehtävien kokoamista ja nykyisten kokoamisten purkamista koskevilla ratkaisuilla voisi olla merkittäviä vaikutuksia henkilöstön tehtäviin, palkkaukseen ja mahdollisesti myös työskentelypaikkaan. Tarkemmat henkilöstövaikutukset selviäisivät näiltä osin todennäköisesti aikaisintaan vuoden 2019 aikana, kun päätöksiä kokoamisista tehtäisiin.

Maakuntaudistuksen valmistelun lähtökohdaksi asetettu linjaus kuitenkin on, että tehtävien uudelleenjärjestelyissä minimoidaan henkilöstön siirtymiset paikkakunnalta toiselle. Tavoitteen saavuttamiseksi maakunnat voivat hyödyntää esimerkiksi ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädettyjä vapaaehtoisia yhteistoiminnan muotoja. Maakunnat voivat muun muassa perustaa yhteisiä virkoja tai sopia tehtävän antamisesta toisen maakunnan viranhaltijan hoidettavaksi. Maakunnat voivat myös sopia palvelujen tuottamisesta yhteistoiminnassa tai vastuummaakuntamallilla siten, että jokin maakunta hoitaa tehtävää yhden tai useamman maakunnan puolesta. Yksi mahdollinen keino tavoitteen saavuttamiseksi voi olla myös se, että henkilöstö jatkaa työskentelyään maakuntarajoista riippumatta nykyisiltä sijaintipaikkakunnilta käsin esimerkiksi erilaisin etätyö- tai toimitilajärjestelyin.

Maakuntiin siirtyvän henkilöstön asema

Muutoksessa noudatettaisiin hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Onnistunut muutoksen johtaminen edellyttää avoimuutta ja henkilöstön osallistamista muutoksen toteutukseen. Henkilöstön tiedonsaannista ja vaikutusmahdollisuuksista tulee huolehtia uudistusta toteutettaessa.

Henkilöstön siirtyminen maakuntaudistuksen yhteydessä maakuntiin sekä maakuntakonserniin kuuluviin ja maakuntien määräysvallassa oleviin yhteisöihin katsottaisiin esityksen perusteella liikkeenluovutukseksi. Kunnista siirtyvän henkilöstön osalta työsopimuslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä valtiolta siirtyvän henkilöstön osalta valtion virkamieslain ja työsopimuslain liikkeenluovutussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin uudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä mainituissa laeissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit. Jos henkilö siirtyisi ensin maakuntaan ja sieltä myöhemmin maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen, voimaanpanolain liikkeenluovutusta koskevia säännöksiä noudatettaisiin vuoden 2021 loppuun mennessä tehtävissä henkilöstösiirroissa. Tämän jälkeen tehtävissä henkilöstösiirroissa noudatettaisiin voimassa olevien lakien liikkeenluovutussäännöksiä.

Henkilö siirtyisi sen maakunnan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen, jolle siirtyvät tehtävät muodostavat vähintään puolet henkilön tosiasiallisista työtehtävistä.

Henkilöstö siirtyisi niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttäisi siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Uusi työnantaja olisi velvollinen noudattamaan luovutushetkellä voimassa olevan, aikaisempaa työnantajaa sitoneen työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä sopimuskauden loppuun. Sopimuskauden päätymisen jälkeen siirryttäisiin soveltamaan uutta työnantajaa sitovaa työ- tai virkaehtosopimusta. Palkka- ja muut palvelussuhdevaikutukset riippuisivat osittain sovellettavan sopimuksen tasosta.

Liikkeenluovutus ei ole sellaisenaan peruste palvelussuhteen ehtojen muuttamiseen. Henkilöstön tehtävät voisivat muuttua, kun siirtyvät tehtävät yhdistettäisiin uudella tavalla kokonaisuudeksi. Tehtävien muutoksilla voisi olla vaikutuksia myös palkkaukseen.

Määräaikaisissa palvelussuhteissa olevat siirtyisivät liikkeenluovutuksessa uuden työnantajan palvelukseen määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi. Suuri osa määräaikaisista palvelussuhteista todennäköisesti päättyy vuoden 2019 lopussa.

Aikaisemman työnantajan palveluksesta perhevapaille jääneillä työntekijöillä olisi oikeus palata uuden työnantajan palvelukseen ensisijaisesti aikaisempaan työhön.

Jos henkilö siirtyisi sellaisen maakunnille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tuottavan palvelukeskusyhtiön palvelukseen, joka ei kuulu maakuntakonserniin tai ole maakuntien määräysvallassa, tilanteessa sovellettaisiin yleisiä liikkeenluovutusta koskevia säännöksiä. Kunnallisen palvelussuhdelainsäädännön soveltamisalaa on ehdotettu laajennettavaksi koskemaan myös maakunnan henkilöstöä, joten valtion henkilöstöä siirtyisi uuden palvelussuhdelainsäädännön piiriin. Osa valtion henkilöstöstä siirtyisi työsuhteeseen ja siten työsuhteissa sovellettavan lainsäädännön piiriin. Jos siirtyminen tapahtuisi maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön tai näiden määritelmien ulkopuolelle jäävään muuhun maakunnille palveluja tuottavaan palvelukeskusyhtiöön, siirtyisi virkamies työsopimussuhteeseen.

Maakuntien työnantajaedunvalvonta on ehdotettu järjestettäväksi siten, että työnantajaedunvalvojana toimisi Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Sen tehtäviin kuuluisi neuvotella ja sopia jäsenyhteisöjensä puolesta henkilöstön palvelussuhteen ehdoista sekä neuvotella ja sopia keskusjärjestötasoisista sopimuksista ja suosituksista.

Lähtökohtaisesti vain virkasuhteessa olevalla henkilöllä on oikeus julkisen vallan käyttöön. Tästä voidaan kuitenkin poiketa säätämällä tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:n mukaisilla edellytyksillä. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Merkittävänä julkisen vallan käyttönä pidetään esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä tai tehtäviä, jota ei voida antaa muulle kuin viranomaiselle, hoitaa maakunta. Näin ollen virkasuhteessa oleva, julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyisi lähtökohtaisesti maakuntien palvelukseen.

Kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta maakuntaan sekä maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön siirtyvän henkilöstön lisäeläkkeet turvattaisiin säätämällä asiasta erikseen. Jos henkilö siirtyisi sellaisen maakunnille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tuottavan palvelukeskusyhtiön palvelukseen, joka ei kuulu maakuntakonserniin tai ole maakuntien määräysvallassa, henkilön lisäeläkkeen säilyminen turvattaisiin sopimuksin.

4.4.3 Vaikutukset valtion sisällä siirtyvään henkilöstöön

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvä henkilöstö

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen säännösten perusteella pääosa aluehallintovirastojen nykyisistä tehtävistä sekä tietyt tehtäviä ELY-keskuksista, Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valvirasta sekä KEHA-keskuksesta. Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi yhteensä noin 1610 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Virastoon siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan noin 100 miljoonaa euroa vuodessa.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi lisäksi sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltavassa, kuntien maatalousyrittäjien lomitustehtävien siirtoa koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettavien säännösten perusteella alustavan arvion mukaan viiden henkilötyövuoden resursseja vastaava henkilöstö Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta. Henkilöstö hoitaa lomituspalvelujen lainmukaisuuden ohjaukseen ja yleiseen valvontaan liittyviä tehtäviä. Siirtyvien

HE 14/2018 vp

henkilöiden määrä tarkentuu jatkovalmistelussa. Hallituksen esitys tullaan antamaan eduskunnalle vuoden 2018 aikana.

Aluehallintovirastoista Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi noin 1010 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa seuraavia tehtäviä: sosiaali- ja terveystieteiden tehtävät, opetus- ja kulttuuritoimen tehtävät, ympäristölupatehtävät, työsuojeluhallinnon tehtävät, eräät muut oikeusturvatehtävät sekä kehittämis- ja hallintopalvelut. Lisäksi aluehallintovirastoista siirtyisi Valtion lupa- ja valvontavirastoon pelastustoimen laillisuusvalvonta. Pelastustoimen ohjaustehtävät ja yleisen varautumisen tehtävät sen sijaan siirtyisivät aluehallintovirastoista sisäministeriöön ja alueellisten maanpuolustuskurssien ja maakuntien yhteisten häiriötilanne ja valmiusharjoitusten järjestäminen Pelastusopistolle. Aluehallintovirastoista siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on noin 10 %.

ELY-keskuksista Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi noin 400 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa ympäristölupien ja jätehuollon valvonnan tehtäviä, luonnonsuojelun ja maa-aineslain viranomaistehtäviä, ympäristövaikutusten arvioinnin tehtäviä, vesilain valvontaviranomaisen tehtäviä, rakennusperinnön suojelutehtäviä sekä palkkaturvatehtäviä. ELY-keskuksista siirtyvät henkilöt ovat virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on arviolta alle 10 %.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvirasta Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyisi noin 140 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa sosiaali- ja terveystieteiden sekä valtakunnallisen alkoholihallinnon lupa-, ohjaus-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä, terveys- ja turvallisuuden tehtäviä ja eräitä muita nykyisen Valviran tehtäviä sekä niihin liittyviä tukipalvelutehtäviä. Valvirasta siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on noin 8 %.

KEHA-keskuksen henkilöstöstä siirtyisi Valtion lupa- ja valvontavirastoon noin 60 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka hoitaa tietojärjestelmiin liittyviä tehtäviä ja siviilipalvelustehtäviä sekä ELY-keskuksista Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyviin tehtäviin liittyviä tukipalvelutehtäviä. KEHA-keskuksesta siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on arviolta alle 5 %.

Edellä esitetyt tiedot aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta siirtyvästä henkilöstöstä perustuvat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämisspalvelut vastuualueen (HAKE), KEHA-keskuksen ja Valviran tekemään selvitykseen maakuntauudistuksessa valtion virastoista siirtyvien tehtävien mukana siirtyvistä henkilötyövuosista ja määrärahoista. Tiedot on kerätty vuoden 2016 työajanseurannan mukaan ja muuttuvat tulevana vuosina muun muassa henkilöstön eläköitymisen ja virastoille osoitettujen määrärahojen kehityksen johdosta.

Maakuntauudistuksen johdosta ei tavoitella henkilöstövähennyksiä. Valtion lupa- ja valvontaviraston perustaminen johtaisi kuitenkin ylimmän johdon ja hallintotehtävien määrän vähenemiseen. Uudistus aiheuttaisi myös välillisesti henkilöstön määrän vähenemistä, kun tehtävien hoitoa pyrittäisiin uudessa virastossa tehostamaan. Uudistuksessa henkilöstön määrän muutokset olisi pyrittävä toteuttamaan luonnollisen poistuman kautta mahdollisimman hallitusti.

Uudistuksen yhteydessä henkilön tehtävät saattavat muuttua, mikä voi vaikuttaa myös palkkaukseen. Jos virkasuhteessa olevan henkilön tehtävät muuttuvat uudistuksen yhteydessä olennaisesti ja muuttuneen viran tilalle perustetaan uusi virka, uudistuksessa noudatetaan valtion virkamieslain 5c §:n mukaista menettelyä. Sen mukaan uusi virka voidaan sitä ensi kertaa täyttäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos siihen nimitetään uudelleenjärjestelyn kohteena olevan viraston virkaan nimitetty virkamies.

Valtion lupa- ja valvontavirastoa perustettaessa henkilöstöä ei keskitettäisi yhteen toimipaikkaan, vaan henkilöstö jatkaisi edelleen työskentelyä alueilla. Tarkoituksena on, että virastolla

olisi valtioneuvoston asetuksella säädettävä toimipaikka jokaisessa maakunnassa. Tämän lisäksi virastolla voisi olla työjärjestyksellä määrättäviä työskentelypisteitä. Koska uudella virastolla olisi toimipaikka niillä paikkakunnilla, joissa pääosa virastoon siirtyvästä henkilöstöstä työskentelee, uudistuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia henkilöstön sijoittamiseen.

Henkilöstön siirtymisiä paikkakunnalta toiselle pyrittäisiin välttämään. Mikäli virkoja päädytään kuitenkin siirtämään uudistuksen yhteydessä paikkakunnalta toiselle, valtion virkamieslain 5 a §:n 3 momentin mukaan virka voidaan siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Toisaalta valtakunnallinen virasto voisi avata henkilöstölle parempia mahdollisuuksia vaihtaa työskentelypaikkaa henkilön itse niin halutessa. Uudistuksen jälkeen valtakunnallisen viraston virat ovat lähtökohdaisesti yhteisiä virkoja (pl. työsuojelu) ja virasto voi päättää niiden sijoittamisesta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto loisi mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen uudenaikaiseen ja valtakunnalliseen hyödyntämiseen sekä varmistaisi osaamisen säilymisen tehtävien hoitoon. Samalla muutos edellyttäisi henkilöstön osaamisen kehittämistä vastaamaan uudenlaista toimintaympäristöä sekä mahdollisia uusia tehtäviä ja toimintatapoja. Entistä suurempi organisaatio antaisi henkilöstölle myös paremmat mahdollisuudet oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen sekä uralla etenemiseen. Uudessa virastossa olisi nykyisiä organisaatioita paremmat mahdollisuudet työn tasaamiseen ja sijaisjärjestelyihin valtakunnallisesti. Suurempi virasto tarjoisi myös nykyistä paremmat mahdollisuudet turvata työpaikkojen säilyminen tehtävien lakatessa tai siirtyessä toiseen organisaatioon.

Muu valtion virastojen välillä siirtyvä henkilöstö

Maakuntaudistuksen yhteydessä nykyisistä aluehallintovirastoista siirtyisi henkilöstöä Valtion lupa- ja valvontaviraston lisäksi myös Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, Elinkeino- ja ympäristökeskuksista siirtyisi henkilöstöä lisäksi Maaseutuvirastoon. Näihin virastoihin siirtyisi yhteensä noin 60 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, jonka työvoimakustannukset ovat yhteensä noin 3,8 miljoonaa euroa. Siirrot eivät edellyttäisi lisämäärärahaa, vaan kyse on määrärahojen siirrosta Kilpailu- ja kuluttajaviraston osalta valtiovarainministeriön pääluokasta työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan, Eviran osalta valtiovarainministeriön pääluokasta maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan, Sisäministeriön ja Pelastusopiston osalta valtiovarainministeriön pääluokasta sisäministeriön pääluokkaan sekä Maaseutuviraston osalta työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan. Esitys ei edellyttäisi myöskään lisähenkilötyövuosia, vaan kyse on henkilötyövuosien siirroista hallinnonalojen ja virastojen välillä. Kustannuksia voi kuitenkin aiheutua palkkojen yhteensovittamisesta. Lain nojalla valtion sisällä siirtyvän henkilöstön palkkauksessa noudatetaan valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispytökirjan 11 §:n mukaan liitettä ”Eräät määräykset palkkatoimintansa turvaamiseksi”.

Uudistuksen yhteydessä siirrettäisiin lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta Valtiokonttorille tiettyjen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien nojalla syntyneet lainat, valtion myyntihintasaatavat ja valtion saatavat sekä Maahanmuuttovirastolle laajamittaiseen maahantuloon varautumiseen liittyvät tehtävät. Näiden tehtäväsiirtojen yhteydessä ei siirtyisi henkilöstöä valtion virastosta toiseen, mutta siirrot aiheuttaisivat muutoksia siirtyviä tehtäviä nykyisin hoitavien henkilöiden toimenkuviin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyisi aluehallintovirastoista 16 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjaamia kilpailu- ja kuluttajasektorin tehtäviä. Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on alle 10 %. Kilpailu- ja kuluttajaviras-

HE 14/2018 vp

toon siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan noin miljoona euroa vuodessa.

Henkilöstö siirtyisi Kilpailu- ja kuluttajaviraston palvelukseen ja jatkaisi työskentelyä nykyisiltä sijaintipaikkakunniltaan käsin erilaisin etätyö- ja tilajärjestelyin.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviraan siirtyisi aluehallintovirastoista 15 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä elintarvikevalvonnan ohjaustehtäviä. Eviraan siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Eviraan siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan noin miljoona euroa vuodessa. Eviralla on valtakunnallinen toimipisteverkosto, johon kuuluu Helsingissä sijaitsevan päätoimipaikan lisäksi seitsemän aluetoimipistettä. Siirtyvien henkilöiden sijoittumisessa otetaan huomioon henkilöstön omat toiveet tehtävän tarkoituksenmukaisen järjestämisen lisäksi.

Sisäministeriö

Sisäministeriön palvelukseen siirtyisi aluehallintovirastoista 26 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut pelastustoimen alueellisia ohjaustehtäviä ja yleisen varautumisen tehtäviä. Sisäministeriöön siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen – vastualueen koko henkilöstöstä on 24 %. Sisäministeriöön siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan noin 1,9 miljoonaa euroa vuodessa.

Pelastusopisto

Pelastusopiston palvelukseen siirtyisi aluehallintovirastoista 4 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut alueellisten maanpuolustuskurssien ja maakuntien yhteisten häiriötilanne- ja valmiusharjoitusten järjestämiseen liittyviä tehtäviä. Pelastusopistoon siirtyvät henkilöt ovat kaikki virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen – vastualueen koko henkilöstöstä on 24 %. Pelastusopistoon siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten arvioidaan olevan noin 0,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Maaseutuvirasto

Seinäjoella sijaitsevaan Maaseutuvirastoon siirtyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta yhtä henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut valtion talousarvion ulkopuolisen maatalouden kehittämisrahaston omistuksessa ja taseessa olevan maaomaisuuden luovuttamista koskevia päätöksentekotehtäviä. Nykyisin näitä tehtäviä hoidetaan Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Savon ELY-keskuksissa. Suurin yksittäinen työpanos (lähes 1 htv) on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa Seinäjoella. ELY-keskuksissa työskentelevät henkilöt ovat virkasuhteessa.

Valtion sisällä siirtyvän henkilöstön asema

Muutoksessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Onnistunut muutoksen johtaminen edellyttää avoimuutta ja henkilöstön osallistamista muutoksen toteutukseen. Henkilöstön tiedonsaannista ja vaikutusmahdollisuuksista tulee huolehtia uudistusta toteutettaessa.

Valtion virastojen välillä tapahtuvissa henkilösiirroissa noudatetaan valtion virkamieslain 5a – 5c §:ssä säädettyjä periaatteita. Pääsääntönä tällöin on, että virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaisissa palvelussuhteissa olevat siirtyvät uuden työnantajan palvelukseen määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi.

HE 14/2018 vp

Perustettavassa Valtion lupa- ja valvontavirastossa otetaan käyttöön aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmä. Asiasta esitetään säädettäväksi voimaantulolain 28 §:n siirtymäsäännöksessä. Tästä aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmän jatkumisesta uudessa virastossa sekä siitä, että siitä säädetään lailla, on 21.2.2018 valtiovarainministeriön ja valtion pääsopijajärjestöjen välillä allekirjoitettu virkaehtosopimus.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvään tai muutoin palkattavan henkilöstön tehtävien vaatavuudet sekä henkilökohtaiset työsuoritukset uudessa virastossa arvioitaisiin ja palkkaukset määräytyisivät sanotun palkkausjärjestelmän mukaisesti.

Käytännössä aluehallintovirastoista siirtyvän henkilöstön tehtävien vaatavuustasot ja palkat säilyisivät pääsääntöisesti ennallaan. Aluehallintovirastojen sekä muiden edellä mainittujen virastojen palkkatasoissa on eroja. Eroja on tarkasteltu valtion virastojen VPL-luokituksen kautta. Aluehallintovirastojen suhteellinen palkkauksellinen asema on 99,0 % valtion keskiarvosta ja ELY-keskusten 104,2 % ja Valviran 108,0 %. Tämän perusteella on todennäköistä, että vain joidenkin ELY- ja KEHA-keskuksista sekä Valvirasta siirtyvien henkilöiden palkkauksia korotettaisiin sen johdosta, että heihin alettaisiin soveltaa uutta palkkausjärjestelmää. Pääosalla heistä palkat pysyisivät ennallaan, koska heille turvataisiin näissä muissa virastoissa siirtymäajankohtana maksettujen palkkojen rahamääräinen taso vanhan palkan turvaamista koskevien valtion keskustason sopimusmääräysten mukaisesti, siten kuin aiemmin mainitussa virkaehtosopimuksessa on tarkemmin sovittu.

Tarkka kustannusvaikutus ELY- ja KEHA-keskuksista sekä Valvirasta siirtyvien edellä mainituista palkankorotuksista, voidaan todeta vasta uuden viraston toiminnan käynnistämisen yhteydessä. Edellä esitetyn VPL-vertailun perusteella kustannusvaikutus voidaan arvioida yhteensä runsaaksi 100 000 euroksi vuodessa.

4.4.4 Palkkausjärjestelmämuutokset

Henkilöstön siirryttyä maakuntien palvelukseen vuoden 2020 alussa, on kunkin maakunnan tehtävänä määritellä henkilöstö- ja palkkapolitiikka lainsäädännön sekä työ- ja virkaehtosopimusten määrittämässä rajoissa. Palkkaharmonisoinnin kustannusvaikutus määräytyy sen mukaisesti, millaiseksi tehtäväkohtaiset palkkatasot maakunnissa määritellään ja millä aikataululla palvelussuhteen ehtoja ja palkkausta harmonisoidaan.

Yleensä palkkojen harmonisointiin menee useita vuosia.

4.4.5 Henkilöstön eläköityminen

Kuntasektorilta siirtyy eläkkeelle Kevan ennusteen mukaan vuosien 2017–2022 aikana noin 97 000 henkilöä, joka on 19 % nykyisestä henkilöstömäärästä. Maakuntien liitoissa työskentelevästä henkilöstöstä jää eläkkeelle noin 17 %, ympäristöterveydenhuollon tehtävissä työskentelevästä henkilöstöstä noin 16 % sekä maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävissä työskentelevästä henkilöstöstä 26 % vuoden 2022 loppuun mennessä.

Muutoksen kohteena olevissa valtion virastoissa mahdollinen eläkepoistuma (64 vuotta täyttävät) on tehdyn selvityksen mukaan vuosina 2017–2019 yhteensä 465 henkilöä ja vuosina 2020–2022 yhteensä 539 henkilöä virastojen koko henkilöstöstä. Jo ennen vuotta 2017 yhteensä 93 henkilöä on saavuttanut 64 vuoden iän. Tarkemmat virastokohtaiset tiedot käyvät ilmi oheisesta taulukosta. Tiedot kertovat eläkepoistumasta vain suuntaa-antavasti, koska todellinen eläköitymisikä vaihtelee. Henkilöstömäärän todelliseen muuttumiseen vaikuttaa myös se, että osittain eläköityvien henkilöiden tilalle tullaan rekrytoimaan uusia henkilöitä virastojen toimintamenokehysten puitteissa.

Virasto	2016 tai	2017	2018	2019	2020	2021	2022

HE 14/2018 vp

	aiemmin						
Aluehallintovirastot	35	34	42	61	39	47	54
ELY-keskukset	45	77	90	89	93	109	98
KEHA-keskus	10	13	27	20	34	24	23
Valvira	3	6	3	3	3	5	10
Yhteensä	93	130	162	173	169	185	185

4.4.6 Yhteistoiminta maakuntauudistuksessa

Maakuntauudistuksen valmistelussa noudatettaisiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettua lakia (449/2007) ja yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia (1233/2013). Maakuntien perustamisen jälkeen toteutettavat järjestelyt käsiteltäisiin yhteistoiminnassa ehdotetun työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja maakunnassa annetun lain mukaisesti.

Maakuntauudistuksen edellyttämät järjestelyt valmisteltaisiin yhteistoiminnassa muutoksen kohteena olevan henkilöstön edustajien kanssa. Kun otetaan huomioon uudistuksen laajuus ja siirtyvien tehtävien hoidon jatkuvuuden sekä palvelukyvyn turvaamisen tärkeys, ovat yhteistoimintaneuvottelujen oikea-aikainen käynnistys ja valmisteluun liittyvä avoimuus keskeisiä uudistuksen onnistumiselle. Valmistelu edellyttää merkittävää työpanosta henkilöstön edustajilta. Edellä mainituissa yhteistoimintalajeissa säädetään työnantajan velvollisuudesta antaa henkilöstön edustajille vapautusta työstä.

Yhteistoimintaneuvottelut olisi käynnistettävä hyvissä ajoin ennen kuin tehdään sellaisia tehtävien siirtoa koskevia päätöksiä, joilla on merkittäviä henkilöstöä koskevia vaikutuksia. Vaiheittainen muutoksen toteutus voisi johtaa useisiin tehtäväsiirtoja koskeviin yhteistoimintaneuvotteluihin valtion virastoissa.

4.5 Sukupuolivaikutukset

Muutoksessa noudatetaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986).

Maakuntia ja muita uusia työnantajia koskee naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain kielto soveltaa palkka- ja muita palvelussuhteen ehtoja siten, että työntekijä tai työntekijät joutuvat sukupuolen perusteella epäedullisempaan asemaan kuin yksi tai useampi työnantajan samassa tai samanarvoisessa työssä oleva työntekijä. Tasa-arvolain 6 a §:n mukaisella palkkakartoituksella tulisi selvittää, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteettomia palkkaeroja. Oikeus- ja valvontakäytännössä on katsottu, että jotkut muutostilanteet, kuten liikkeenluovutus, voivat olla hyväksyttävä peruste palkkaerolle tietyn siirtymävaiheen ajan. Uusien työnantajien on ryhdyttävä toimenpiteisiin perusteettomien palkkaerojen poistamiseksi kohtuullisessa ajassa.

Vuoden 2016 tietojen mukaan ELY-keskuksiin ja KEHA-keskukseen palvelussuhteessa olevista oli naisia noin 59 %, aluehallintovirastoon palvelussuhteessa olevista noin 65 % ja Valviraan palvelussuhteessa olevista noin 80 %. Valvirassa naisten osuus on vielä suurempi, noin 83 %, Valvirasta Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien keskuudessa.

Tilastokeskuksen kuntasektorin lokakuun 2016 palkkatilaston mukaan naisia oli maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtäviä hoitavasta henkilöstöstä 52 %, ympäristöterveyden-

huollon tehtäviä sekä eräitä eläinlääkintähuoltolakiin kuuluvia tehtäviä hoitavasta henkilöstöstä 75 % sekä maakuntien liittojen henkilöstöstä 66 %.

5 Asian valmistelu

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi oli lausuntokierroksella 24.4. -19.6.2017. Lausuntokierros toteutettiin oikeusministeriön ylläpitämää lausuntopalvelu.fi -palvelua käyttäen. Lausunnot pyydettiin kaikkiaan 707 taholta ja niitä saatiin yhteensä 253 kpl. Annetuista lausunnoista on valmisteltu erillinen lausuntoyhteenvedo, joka on julkaistu alueuudistus.fi -sivustolla.

Ulkoministeriön ja puolustusministeriön toimialojen lainsäädäntö

Ulkoministeriön ja puolustusministeriön toimialojen lainsäädäntöön ei esitetty lausuntokierroksella muutosesityksiä.

Oikeusministeriön toimialan lainsäädäntö

Oikeusministeriön toimialan lainsäädännön osalta annettu lausuntopalaute koski erityisesti Valtion lupa- ja valvontaviraston roolia vesilain yleisen edun valvontatehtävää hoitavana viranomaisena. Ehdotusta on jatkovalmistelussa tarkistettu siten, että erillinen yleisen edun valvontatehtävä on yhdistetty Valtion lupa- ja valvontavirastossa vesilain laillisuusvalvonnasta vastaavan toimen tehtäviin. Samalla muutoksenhakua koskevia säännöksiä tarkistettiin siten, että Valtion lupa- ja valvontavirastossa yleisen edun valvonnasta vastaavalla ei olisi oikeutta hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston vesiasianssa antamaan päätökseen.

Kielilain 10 §:ään on tehty lisäys, jonka mukaan maakunnan viranomaisen on järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Lisäksi lakiin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien 10 §:n 4 momenttiin on sisällytetty maakuntauudistuksesta johtumaton hallinnollista taakkaa vähentävä selvitysvelvollisuuden keventämistä koskeva muutos. Lisäksi esitykseen on lisätty saadun lausuntopalauteen johdosta yrityksen saneerauksesta annettua lakia koskevat muutokset. Muilta osin oikeusministeriön hallinnonalan säännöksiin on tehty jatkovalmistelussa vain vähäisiä teknisiä muutoksia.

Valtiovarainministeriön toimialan lainsäädäntö

Valtiovarainministeriön toimialan lainsäädännön osalta annettu lausuntopalaute kohdistui vain pieneen osaan esitetyistä säädösmuutosehdotuksista. Tilastolain tietojen salassa pitoa ja julkisuutta koskevan säännöksen osalta Tilastokeskus ehdotti, että tilastoaineistoja koskevan julkisuuden tulisi koskea edelleenkin julkisten palvelujen tuottamista vain silloin, kun se liittyy valtion taikka kunnallisen tai maakunnallisen viranomaisen toimintaan. Lisäksi lausunnonantaja kannatti sitä, että valtion liikelaitosten lisäksi myös kuntien ja maakuntien liikelaitoksia koskevat tiedot olisivat julkisia. Ehdotus on perusteltu ja säännösehdotuksen sanamuotoa on täsmennetty ehdotetulla tavalla.

Julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen osalta eräät kuntasektorin lausunnonantajat katsoivat, ettei yhteispalvelusopimuksista pidettävän rekisterin rekisterinpitäjänä tulisi toimia maakuntien yhteinen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus, vaan tehtävä tulisi kuulua maakunnalle, koska maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä, ja niiden tukipalvelujen järjestäminen tulisi olla maakuntien päätettävissä. Lausunnonantajat ehdottivat säännösehdotuksen poistamista laista. Lausuntopalaute ei aiheuttanut muutosta lakiehdotukseen, koska säännösehdotuksen mukaan maakunnat olisivat yhteispalvelurekisterin rekisterinpitäjiä ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus vastaisi vain rekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä, jonka kaltaisia tehtäviä palvelukeskukselle tulisi muutenkin kuulumaan ehdotetun maakuntalain 122 §:n mukaan.

Pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen lisättiin velvoite ilmoittaa siirrosta myös asianomaiselle maakunnalle. Lisäksi Kevasta annetun lain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen tehtiin lausuntopalautteen johdosta tekninen täsmennys.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan lainsäädäntö

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan lainsäädännöstä annetussa lausuntopalautteessa muutamat lausunnonantajat esittivät, että alueelliset liikuntaneuvostot tulisi asettaa maakunnallisesti ja että opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi osoittaa maakuntien käyttöön vuosittain liikunnan alueilla hoidettaviin tehtäviin määrärahat. Esitystä ei ole muutettu lausuntopalautteen johdosta. Nykyisessä tilanteessa liikunnan aluehallinto on resursoitu tehokkaasti kuuteen aluehallintovirastoon ja tulevassa uudistuksessa tehtävät siirtyvät Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Määräraha on riittämätön jaettavaksi jokaiseen maakuntaan. Myös tulevaisuudessa kuusi alueellista liikuntaneuvostoa on toimiva määrä eikä 18 liikuntaneuvostolle riittäisi mielekkäitä tehtäviä eikä toimintaresursseja.

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelun osalta eräät lausunnonantajat korostivat ennakkoinnin valtakunnallisen koordinaation tärkeyttä. Jatkovalmistelussa todettiin, että valtakunnallinen koordinaatio on tärkeää, mutta tarvetta ei ole lainsäädännöllisille muutoksille esityksessä, vaan olemassa olevat rakenteet kuten 1.1.2017 alkaen toiminut opetus- ja kulttuuriministeriön toimiksiannon perusteella toimiva valtakunnallinen osaamisen ennakointifoorumi ja Opetushallituksen rooli ja siihen liittyvä yhteistyö eri toimijoiden kanssa ennakointityössä toteuttavat valtakunnallista koordinaatiota.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, OAJ, Akava, Helsingin yliopisto ja monet aluehallintovirastot katsoivat, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla on jatkossa merkittävä rooli nykyisin aluehallintovirastojen tehtäväksi kuuluvassa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan peruspalveluiden saatavuuden arvioinnissa ja että tehtävästä tulisi nimenomaisesti säätää. Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiin on lisätty lausuntopalautteen johdosta jatkovalmistelussa lain 6 luvun säännökset eräistä varhaiskasvatus, opetus- ja kulttuuritoimialan tehtävistä, jotka pitävät sisällään toimialan peruspalveluiden arviointia koskevan säännöksen. Lisäksi eräät lausunnonantajat katsoivat, että opetus- ja kulttuuritoimen lisäksi tehtäväalaa ja toimialaa kuvaavassa Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain terminologiassa tulee näkyä myös varhaiskasvatus. Jatkovalmistelussa varhaiskasvatus on lisätty tehtäväalaa ja toimialaa koskeviin säännöksiin.

AKAVA, OAJ ja Helsingin yliopisto esittivät, että Valtion lupa- ja valvontavirasto saisi varhaiskasvatusta vastaavasti oma-aloitteisen toimivallan puuttua opetussektorilla havaitsemiinsa lainvastaisuuksiin ja saisi käyttönsä uusia sanktio- ja pakkokeinoja. Jatkovalmistelussa on arvioitu, että voimassa olevassa lainsäädännössä aluehallintovirastolle kuuluva ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle jatkossa esitettävä kanteluntutkimistoimivalta ja opetustoimen rahoituslainsäädäntöön sisältyvä toimivalta uhkasakon määräämiseen on pääsääntöisesti riittävä. Mikäli oma-aloitteista puuttumista ja valvontaa halutaan lisäävän, edellyttää se viraston ko. tehtäväalaa merkittävää lisäresursointia.

Varhaiskasvatusta koskevien muutosesitysten katsottiin useassa lausunnossa selkeyttävät ja täsmentävät nykyistä lainsäädäntöä. Yksityisten varhaiskasvatuksen ja päivähoiton järjestäjien rekisteröinti pidettiin tärkeänä. Esitystä, jonka mukaan kunta pitäisi jatkossa luetteloita vain niistä yksityisistä, joita ei rekisteröidä, pidettiin kannatettavana. Varhaiskasvatustalain koskevassa esityksessä korostetaan ohjauksen, neuvonnan ja seurannan ensisijaisuutta suhteessa muihin puuttumiskeinoihin esimerkiksi tarkastuksiin. Akava ja OAJ esittivät perusteluihin lisättäväksi, että perustellusta syystä kiireellisyyttä vaativissa tilanteissa tarkastus voitaisiin suorittaa myös ilman ohjauksen ja neuvonnan antoaakin. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee harjoittamaan käynnissä olevan varhaiskasvatustalain valmistelun yhteydessä tuleeko sääntelyä tar-

kentaa, jotta tehokas ja tarkoituksenmukainen nopea toiminta olisi vastaisuudessaakin tarpeen mukaan mahdollista.

Sisäministeriön toimialan lainsäädäntö

Sisäministeriön toimialan osalta aluehallintovirastot katsoivat lausunnoissaan, että varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinointi sekä niiden alueelliset valtion viranomaistehtävät, maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten asiantuntijatehtävät tulee osoittaa Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Tämä huolimatta siitä, että nykyiset aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevat tehtävät siirtyisivätkin sisäministeriön vastuulle. Lisäksi aluehallintovirastojen lausunnoissa katsottiin, että eräitä sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoon liittyviä tehtäviä tulisi osoittaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Jatkovalmistelussa esitystä ei ole saadun lausuntopalautteen johdosta muutettu. Sisäministeriö on hoitanut aluehallinnon yhteisen varautumisen yhteensovittamista jo nykyisin ja aluehallintovirastot ovat hoitaneet varautumisen yhteensovittamista omalla alueellaan. Esityksessä on katsottu, että aluehallintovirastojen ehdotusta selkeämpi ratkaisu on, että tehtävät kootaan sisäministeriössä ja sisäministeriön alaisuudessa toimivan Pelastusopiston hoidettavaksi, pois lukien alueellisen yhteisen varautumisen laillisuusvalvonta, joka säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi pelastustoimen laillisuusvalvontatehtävää vastaavalla tavalla. Sisäministeriö vastaa tällöin suoraan alueellisen varautumisen yhteensovituksesta keskushallinnon tasolla ja maakuntien osalta, jolloin yksi hallinnollinen porras jää pois välistä. Synergioita on luontevimmin löydettävissä maakuntien pelastustoimen ohjauksen sekä yhteisen varautumisen valtakunnallisen yhteensovittamisen ja tukemisen välillä siten, että molempia hoidettaisiin samasta paikasta. Alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämistehtävä on luontevasti järjestettävissä sisäministeriön alaisen Pelastusopiston ja maakuntien yhteistyönä, yhteistyössä puolustusvoimien kanssa. Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on jo nykyisellään normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavan koulutuksen antaminen. Esitykseen sisältyvässä ratkaisussa yhteisen varautumisen ohjaus-, yhteensovitus- ja laillisuusvalvontaroolit olisivat selkeät. Sisäisen turvallisuuden ydintehtävät, niihin liittyvät vastuut ja toimivaltuudet on tarkoin määritelty laissa. Ydintehtäviä toteuttavilla viranomaisilla - poliisilla, rajavartiolaitoksella, pelastusviranomaisilla ja osaltaan sisäisen turvallisuuden tehtävää suorittavalla tullilla - on oma valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen rakenteensa. Näitä ei ole tarpeen täydentää uudelle keskushallintoviranomaiselle eli Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavalla turvallisuustehtävällä. Myös alueellisen yhteisen varautumisen koordinaatio on esitetty sisäministeriön tehtäväksi, jolloin on selkeämpää, että myöskään sisäiseen turvallisuuteen liittyviä muita erityisiä tehtäviä ei säädetä Valtion lupa- ja valvontaviraston vastuulle, vaan maakunnille.

Aluehallintovirastot esittivät lausunnoissaan, että laajamittaiseen maahantuloon liittyvät tehtävät tulee siirtää uudistuksen yhteydessä ELY-keskuksista Maahanmuuttoviraston sijaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon, josta rakentuu eri hallinnonalat tunteva ja laaja-alainen varautumisen toimija. Esitystä ei ole saadun lausuntopalautteen johdosta muutettu. Jatkovalmistelussa on katsottu, että syksyn 2015 turvapaikkatilanteen kokemukset ovat osoittaneet, että Maahanmuuttoviraston rooli ja asiantuntemus vastaanottokeskusten perustamista, lakkauttamista ja toimipaikkaa koskevien sopimusmenettelyyn perustuvien tehtävien osalta on kiistan. Esityksen mukaan Maahanmuuttovirasto hoitaisi varautumistehtävää yhteistyössä keskeisten alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä järjestöjen kanssa. Maakunnille tulisi velvollisuus laatia varautumissuunnitelma laajamittaisen maahantulon varalle. Hallituksen esitys turvaa tarvittavan asiantuntemuksen hyödyntämisen laajamittaiseen maahantuloon varautumisessa, johon myös Valtion lupa- ja valvontaviraston maakuntien ja kuntien rinnalla ja osana alueellista yhteistyöverkostoa tulisi osallistua.

Ahvenanmaan valtionvirasto katsoi, että väestönsuojelu on sellainen keskeinen valtionviraston vastuualue, joka tulisi mainita Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavan lain 2 §:ssä. Esitystä ei ole lausuntopalautteen johdosta muutettu. Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa valtion viranomaisena ja valtakunnan toimivaltaan perustuen väestönsuojeluun liittyviä tehtäviä, sellaisin

HE 14/2018 vp

toimivaltuuksin ja konkreettisine toimenpiteineen kuin siitä on säädetty erityislainsäädännössä. Tarkoituksena on, että valtionviraston mahdollisista konkreettisista tehtävistä sisäministeriön toimialaan kuuluvissa väestönsuojelun valmisteluissa säädetään erikseen uudistettavassa pelastuslaissa sekä toisaalta uudistettavassa valmiuslaissa.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädäntö

Maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännön osalta lausunnoissa otettiin kantaa tiettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtävien maakunnalle siirtämisen puolesta ja näitä siirtoja vastaan. Poronhoitoon liittyvien tehtävien osalta esitettiin, että kaikkia tehtäviä ei tulisi keskittää Lapin maakuntaan. Jatkovalmistelussa esitystä muutettiin siten, että poronhoitolaissa säädetty porovahinkojen arvioimislautakunnan puheenjohtajan määräämiseen liittyvä tehtävä jätettäisiin nykyiseen tapaan keskittämättä, eli tehtävää hoidettaisiin kaikissa poronhoitoalueen maakunnissa.

Kolttalain nojalla myönnettävien ja maatilatalouden kehittämisrahaston varoista rahoitettavien valtionlainojen osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, voiko maakunta päättää mainittujen valtionlainojen myöntämisestä. Esitysehdotusta on jatkovalmistelun yhteydessä muutettu siten, että Valtiokonttori myöntäisi jatkossa valtionlainan sen jälkeen, kun Lapin maakunta on tehnyt valtionlainaa ja mahdollista avustusta koskevan päätöksen. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn valtionlainan velkojaksi tulisi Valtiokonttori myös ennen lainmuutosta myönnettyjen kolttalain mukaisten valtionlainojen velkojaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan sekä kolttalain mukaisten valtiolainojen vakuutena olevien kiinnitysten pantinhaltijaksi.

Luonnonmukaisen tuotannon valvonnan osalta lausunnoissa esitettiin, että tehtävä siirrettäisiin yhdelle, valtakunnalliselle tarkastuslaitokselle maakuntien sijaan. Luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain mukaisten maksujen periminen tulisi jatkossakin Elintarviketurvallisuusviraston olla tehtävänä maakunnan sijaan. Esitysehdotukseen ei tältä osin tehty muutoksia.

Maaseudun kehittämisen osalta lausunnoissa vastustettiin esitystä, jonka mukaan tilanteissa, joissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät jakautuvat alueellisesti kahdelle maakunnalle, näiden maakuntien tulisi sopia keskenään Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoa koskevasta toimivallasta niin, että yksi maakunta hoitaisi tehtävät molempien osalta kuluvan ohjelmakauden loppuun saakka. Esitystä on lausuntojen johdosta muutettu niin, että maakunnille ei aseteta velvoitetta sopia näissä tilanteissa toimeenpanoa koskevasta toimivallasta.

Lausunnoissa otettiin kantaa myös siihen, mille taholle tietyt tehtävät tulisi maakunnissa osoittaa. Lausunnoissa kiinnitettiin yleisesti huomiota näiden säännösten johdonmukaisuuteen.

Maksajavirastotehtävien osalta lausunnoista otettiin kantaa ehdotettuun kieltoon siirtää näiden tehtävien hoitaminen maakunnan liikelaitokselle, sekä ehdotettuun uhkasakkoon, joka voitaisiin määrätä maakunnalle, jos se ei hoida maksajavirastotehtäviä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Lausunnoissa otettiin kantaa näiden ehdotusten puolesta ja niitä vastaan. Esitysehdotusta ei ole muutettu maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta jatkovalmistelun yhteydessä.

Eläinsuojelu-, eläintauti ja sivutuotevalvonnan tehtävät tulisi useamman lausunnonantajan mukaan osoittaa maakunnan eläinlääkärille. Esitystä ei näiltä osin muutettu jatkovalmistelussa, mutta esityksen perusteluja täydennettiin kuvaamalla EU-lainsäädäntöön perustuvia viranhaltijoiden osaamiseen liittyviä vaatimuksia.

Kasvinterveys- ja taimiaineistolakien mukaiset lupa-, valvonta- ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat asiat ja pakkokeinopäätökset tulisi osoittaa maakunnassa maakunnan viranhaltijalle. Esitysehdotusta ei muutettu.

Eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain mukaisissa asioissa Elintarviketurvallisuusvirastolla tulisi jatkossakin olla mahdollisuus päättää hallinnollisista pakkokeinoista maakunnan sijaan. Ehdotukseen palautetaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain voimassa oleva 71 § siltä osin kuin kyse on Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhden tai useamman maakunnan alueella, jos Evira perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi.

Elintarvikelain osalta lausunnoissa esitettiin, että elintarvikevalvonta olisi jatkossakin lautakunnan tai muun monijäsenisen toimielimen tehtävänä maakunnassa, kun esityksen mukaan tehtävä osoitettaisiin maakunnalle. Esitysehdotusta ei ole muutettu elintarvikevalvonnan hoitamisen osalta jatkovalmistelun yhteydessä. Esitys on yhdenmukainen terveydensuojelulakiin esitetyn muotoilun kanssa.

Lausunnoissa esitettiin, että rehulain mukaiset tietyt päätökset, sekä taimiaineistolain, lannoitevalmistelun ja hukkakauran torjunnasta annetun lain mukaiset päätökset tulisi säätää maakunnan sijaan maakunnan viranhaltijan tehtäviksi päätöksiksi. Esitysehdotukseen ei tältä osin tehty muutoksia.

Lausunnoissa otettiin myös kantaa virkaeläinlääkäripäivystyksen laajentamiseen eläinsuojeluasioihin ja eläintautilain mukaisiin kiireellisiin vienti- ja tuontiasioihin. Osa lausunnonantajista vastusti päivystysvelvollisuuden laajentamista, ja osa esitti päivystyksen siirtämistä Eviran tehtäväksi. Jatkovalmistelussa esitystä muutettiin siten, että aluehallintovirastojen nykyinen ohjaava päivystys eläintautitapausten varalta siirrettäisiin Eviran tehtäväksi, mikä tarkoittaisi, että maakunta voisi tehdä vaaditut tarkastukset ja toimenpiteet päivystysaikana Eviran ohjauksessa. Lausuntokierroksen jälkeen eläinsuojelulain muuttamista koskeva lakiehdotus on poistettu tästä esityksestä. Siinä virkaeläinlääkäripäivystyksestä esitettyä vastaava maakunnan velvoite sisältyisi eläinten hyvinvoinnista erikseen annettavaan hallituksen esitykseen. Eläinten hyvinvointia koskeva velvoite koskisi siis nyt eläinten kuljetuksiin liittyvää velvoitetta.

Lisäksi lausunnoissa otettiin kantaa eläinlääkintähuoltolakiin esitettyyn säännökseen, jonka mukaan maakunta voisi tuottaa peruseläinlääkäripalvelun myös lemmikkieläimille omana toimintanaan yhtiöittämisvelvoitteen estämättä, kunhan se perii palvelusta maksun. Lausunnoissa esitettiin kannanottoja näiden esitysten puolesta ja niitä vastaan. Esitys jätettiin tältä osin ennalleen.

Lausunnonantajat pitivät tärkeänä ehdotuksen tavoitetta, että maakunnat järjestäisivät kalatalouden tehtävien hoidon yhteistoiminnassa ja hallinnoltaan riittävän keskitetysti, jotta tarvittava asiantuntemus ja osaaminen voidaan varmistaa. Lausunnonantajat pitivät tärkeänä myös ehdotuksen tavoitetta järjestää vesitalouden tehtävien hoito maakunnissa riittävässä yhteistoiminnassa. Pääosa lausunnonantajista katsoi, että maakuntien yhteistoiminnan järjestämisen periaatteista on tarpeen säätää siten, kuin tätä koskevassa lakiehdotuksessa on esitetty. Pääosa kannatti myös ehdotuksia eräiden kalatalouden tehtävien säätämiseksi valtakunnallisesti yhdelle maakunnalle, samoin kuin ehdotuksia eräiden vesitalouden tehtävien valtakunnalliseksi keskittämiseksi. Osa lausunnonantajista katsoi, että ehdotuksen yhtenä tavoitteena oleva asiantuntijoiden vuorovaikutus kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä voisi vaarantaa kalataloudellisen päätöksenteon riippumattomuuden. Lainsäädäntö, johon kalatalousviranomaisen päätöksenteko yleisen kalatalousedun valvonnassa perustuu, säilyy kuitenkin ennallaan, eikä asiantuntijuuden ja osaamisen jakaminen kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä vaaranna viranomaisten lakiin perustuvaa itsenäistä päätöksentekoa ja sen valvontaa.

ELY-keskusten ja maakuntien liittojen lausuntopalautteen perusteella peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain kumoamisesta luovutaan ja avustusten myöntäminen ja valvonta siirretään maakuntien tehtäväksi.

Kiinteistöläinsäädännön säädösehdotusten osalta lausunnoissa otettiin kantaa ehdotukseen yhteisalue lain (758/1989) säännösten sujuvoittamiseksi siten, että osakaskunnan sääntöjen vah-

vistamismenettelystä luovuttaisiin. Ehdotusta sekä kannatettiin että vastustettiin. Ehdotusta siitä, että kunta ratkaisisi jatkossa ELY -keskuksen sijasta kysymyksen lohottavan määrällän sijainnista MRL 72 §:n mukaisella ranta-alueella epäselvissä tilanteissa, pidettiin kannatettavana.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lainsäädäntö

Tupakkalaki

Useat lausunnonantajat ottivat kantaa tupakkalakiin ehdotettuun valvontamaksusääntelyyn. Kahdeksan lausunnonantajaa piti hyvänä, että valvontamaksu olisi koko maassa yhtenäinen 350 euroa myyntipistettä kohden (Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Mikkelin kaupunki, Oulun seudun ympäristötoimi, Porvoon kaupungin terveydensuojelijaosto, Rauman kaupunki, Etelä-Savon maakuntaliitto ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä). Kuitenkin yhtä moni lausunnonantaja totesi, että käytännössä tämä merkitsisi valvontamaksun alenemista usean elinkeinonharjoittajan kohdalla. Tämä puolestaan nähtiin tupakkalain tavoitteiden vastaisena (Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Hyvinkään kaupunki, Keski-Savon ympäristölautakunta, Kuopion kaupunki, Vantaan kaupunki, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Eläinlääkärihygienikkojen yhdistys ry). Neljä lausunnonantajaa oli sitä mieltä, että maakunnilla tulisi olla harkintavaltaa valvontamaksun määrän suhteen vastaavalla tavalla kuin kunnilla voimassa olevan tupakkalain mukaan on (Pelkosenniemen–Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Suomen Kuntaliitto ry ja Suomen Yrittäjät ry). Lisäksi yksi lausunnonantaja katsoi, että ehdotettu 350 euroa myyntipistettä kohden on liian paljon (Päivittäistavarakauppa ry).

Maakunnilla ei voi olla harkintavaltaa valvontamaksun määrässä, koska perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion veron suuruuden perusteista on säädettävä lailla. Tämän vuoksi 350 euroa myyntipistettä kohden — tai 500 euroa myyntipistettä kohden, jos myynnissä on myös nikotiininesteitä — on valvontamaksun määräksi perusteltu.

Lausunnonantajat ottivat valvontamaksun osalta kantaa myös siihen, että lausuntokierroksella olleen luonnoksen mukaan maakunta ei voisi periä valvontamaksua silloin, jos vähittäismyyntilupa myönnettäisiin tai tukkumyynti-ilmoitus tehtäisiin kesken vuoden. Useassa lausunnonossa tämän todettiin mahdollistavan valvontamaksujen kiertämisen kokonaan. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että kesken vuotta myönnettävästä vähittäismyyntiluvasta tai tehtävästä tukkumyynti-ilmoituksesta perittäisiin toiminnan kestoon suhteutettu valvontamaksu.

Työsuojelulainsäädäntö

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lainsäädännön osalta Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry painotti, että työsuojelulautakuntien toimintaa on tärkeä kehittää niin, että ne hyödyttävät mahdollisimman laajasti työsuojeluvälön suuntaamista ja valvonnan painopisteiden määrittämistä. Lautakuntatyöskentelyssä tulisi huomioida riittävästi toimialakohtaiset eroavaisuudet ja valvontatarpeet. Lautakuntien määrä tulee säilyttää nykyisellään. Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry katsoi, että jokaisella uuden viraston työsuojelun vastuualueella on oltava nykyistä vastaavasti alueellista kolmikantayhteistyötä varten työmarkkinajärjestöjen edustajista koostuva työsuojelulautakunta. Se edellytti, että lautakunnan työmarkkinajärjestöjen edustajien määrä ja suhde säilyy nykyisellään ja kukin työmarkkinajärjestö nimeää omat edustajansa. Laissa työsuojeluhallinnosta säädettäisiin, että valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan yhteydessä olisi tarpeellinen määrä alueellisia työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän, alueellisen sijoittumisen sekä niiden kokoonpanon määräksi valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan johtaja.

Ympäristöterveydenhuolto /Terveydensuojelulaki

HE 14/2018 vp

Terveydensuojelulaista annetuissa lausunnoissa tuotiin laajasti esiin tarve varmistaa maakunnan ja kunnan välinen yhteistyö, sillä terveydensuojeluun vaikuttavia toimia tehdään paljon myös muualla kuin vain terveydensuojelun valvontayksiköissä. Useat lausunnonantajat (mm. useat kunnat, Etelä-Pohjanmaan liitto, Tehy ry, Suomalainen lääkäriseura Duodecim ry, Suomen vesilaitosyhdistys, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, SDP, Valvira ja sosiaali- ja terveysministeriö) pitivät tärkeänä, että maakunnan ja kuntien välinen yhteistyö varmistetaan myös lainsäädännöllisin keinoin. Yhteistyön varmistaminen terveydensuojelulain keinoin ehdotetaan tässä hallituksen esityksessä toteutettavaksi lisäämällä terveydensuojelulakiin uusi 6 a §, jossa velvoitetaan maakuntaa ja kuntia sekä mahdollisesti myös muita sidosryhmiä harjoittamaan ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä terveydensuojelussa.

Useat ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Itä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastot toivat esiin, että terveydensuojelulain ja elintarvikelain säädökset tulisi sovittaa keskenään siten, että esimerkiksi ympäristöterveydenhuoltoa koskevat lait määrittelisivät valvovan viranomaisen samalla tavalla. Voimassa olevassa terveydensuojelulain 7 §:ssä säädetään kunnan terveydensuojelutehtävistä siten, että tehtävästä vastaa monijäseninen toimielin. Lausunnoissa ei tätä pidetty enää tarpeellisenä, vaan elintarvikelain mukaisesti maakunta voisi päättää hallintosäännössään valvovan viranomaisen. Terveydensuojelulain mukaiset päätökset voidaan tehdä laajasti joko toimielimen tai viranhaltijan päätöksinä. Terveydensuojelulaissa ei ole erityistä tarvetta säätää erikseen monijäsenisestä toimielimestä, vaan tehtävä voitaisiin antaa suoraan maakunnalle, joka päättäisi hallintosäännössään maakuntalain mukaisesti, miten terveydensuojelu organisoidaan. Tätä periaatetta on ehdotettu hallituksen esityksessä noudatettavaksi myös elintarvikelain mukaisten elintarvikelvalvontatehtävien järjestämisessä.

Sosiaali- ja terveysministeriön, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, aluehallintovirastojen ja useiden kuntien lausunnoissa tuotiin esiin terveydensuojelulain 52 §:n mukainen toimivalta antaa määräyksiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai synnyn ehkäisemiseksi silloin, kun on kyse laaja-alaisesta taikka erityisen merkityksellisestä terveyshaitasta. Lausunnoissa esitettiin toimivallan siirtoa sosiaali- ja terveysministeriölle, koska terveydensuojelun valvontayksiköiden alueellinen koko suurenee ja maakuntien määräysvaltaa laajemmasta terveyshaitasta olisivat luonteeltaan valtakunnallisesti merkittäviä. Tämän lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin häiriötilanteisiin liittyvät kiireelliset määräykset, jotka edellyttävät päivystysresurssia. Terveydensuojelulain 52 §:n toimivalta antaa määräyksiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen synnyn ehkäisemiseksi silloin, kun on kyse maakunnan toimivaltaa laaja-alaisemmasta taikka valtakunnallisesti erityisen merkityksellisestä terveyshaitasta, on mahdollista ja tarpeellista siirtää valtion lupa- ja valvontavirastolta sosiaali- ja terveysministeriölle, ja lakiesitys on valmisteltu nyt tämän mukaisesti. Kyseinen määräysvalta on ollut jo aiemmin, vuoteen 2006 asti, sosiaali- ja terveysministeriöllä.

Aluehallintovirastot ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat tuoneet lausunnoissaan esiin myös tarpeen lisätä terveydensuojelulain 4 §:n 2 momenttiin Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi valvonnan ohjauksen lisäksi myös valvonnan siten kuin voimassaolevan lain 5 §:ssä aluehallintovirastojen tehtävänä on. Valvontatehtävä on jäänyt lausunnolla olleesta hallituksen esityksestä epähuomiossa pois Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä ja se on tarpeen lisätä terveydensuojelulain 4 §:n 2 momenttiin.

Osa kunnista oli lausunut, että kuntien tulisi itse päättää, järjestääkö se ympäristöterveydenhuollon itse. Asiasta ei ole ehdotusta tässä hallituksen esityksessä. Hallitus on antanut eduskunnalle erillisen esityksen laiksi eräiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle (HE 148/2017).

Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioista

Alueellisia romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevan lain osalta lausuntoja saatiin kolmelta eri taholta. Näitä olivat Valtakunnallinen romaniasioiden neuvottelukunta

RONK, Parkanon kaupunki ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Lausuntopalautteissa esitettiin huomioita lähinnä lain käytännön toimeenpanoon. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kiinnitti huomiota lakiesityksen 1 §:ssä maakunnalle asetettuun tehtävään seurata alueen romaniväestön osallistumismahdollisuuksia ja elinolosuhteiden kehitystä. Aluehallintoviraston mielestä laissa tulisi määritellä tarkemmin, kuinka maakunnille tulevaa seurantatehtävää on tarkoitus toteuttaa. Maakunnan seurantatehtävät ilmenevät lain 2 §:ssä, jossa säädetään alueellisten neuvottelukuntien tehtävistä. Neuvottelukunnan tehtäviä esitetään täsmennettäväksi niin, että neuvottelukunnan tulee laatia toimikaudelleen toimintaohjelma, jossa määritellään toimikauden keskeiset tavoitteet ja niitä edistävät keinot sekä tarvittava seuranta. Maakunnat yhdessä huolehtivat neuvottelukuntien toimintaedellytyksistä, jotta ne voivat toteuttaa tehtäviään. Lisäksi kussakin maakunnassa on oltava romaniasioista vastaava yhdyshenkilö.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan lainsäädäntö

Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan lainsäädännön osalta Varsinais-Suomen liitto sekä Oulu, Kaarina, Raasepori, Turku ja Tampere pitivät lausunnoissaan tarkoituksenmukaisena, että vastuu koko maan yhteysalusliikenteen järjestämisestä osoitetaan Varsinais-Suomen maakunnalle samalla tavoin, kuin se on keskitetty nykyisin Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Etelä-Karjalan liiton lausunnon mukaan Etelä-Karjalan maakunta olisi valmis ottamaan hoitamisvastuun omalta osaltaan. Etelä-Savon maakuntaliiton mukaan saariston kehittäminen sopisi parhaiten muun alueiden kehittämisen yhteyteen. Lounais-Suomen aluehallintoviraston lausunnon mukaan maantielautta- ja yhteysalusliikenteen järjestäminen tulisi säilyttää valtiolla. Valtaosa yhteysalusliikenteestä kohdistuu Varsinais-Suomen maakunnan alueelle ja koskettaa Varsinais-Suomen lisäksi vain Uuttamaata ja Kymenlaaksoa. Jatkovalmistelussa on katsottu, että maakuntien itsehallinnon ja päätäntävällän perusteella ei ole tarkoituksenmukaista, että lakiin kirjattaisiin suoraan velvoite Varsinais-Suomen maakunnalle huolehtia saaristoliikenteen järjestämisestä. Ottaen kuitenkin huomioon esitetyt lausunnot ja sen, että maakuntalakehdotus mahdollistaa tehtävien järjestämisen ja toteuttamisen yhteistyössä, on jatkovalmistelussa lain 5 §:ään sisällytetty maakuntien yhteistyötä koskeva kirjaus. Liikenne- ja viestintäministeriön muiden lakiehdotusten osalta on jatkovalmistelussa katsottu, että esitykset on tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa osana liikenne- ja viestintäministeriön omaa erillistä lainsäädäntökokonaisuutta ja lausuntokierroksella hallituksen esitysluonnokseen sisältyneet lait on poistettu hallituksen esityksestä.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimialan lainsäädäntö

Työ- ja elinkeinoministeriön toimialan lainsäädännön osalta annettu lausuntopalaute koski pääsääntöisesti muuta kuin tähän hallituksen esitykseen sisältyvää lainsäädäntöä, erityisesti kasvupalvelukokonaisuutta. Lausuntokierroksella olleeseen hallituksen esitysluonnokseen nähden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä on muutettu siten, että aluehallintovirastoille tällä hetkellä kuuluva mittauslaitevalvonta ehdotetaan siirrettäväksi Valtion lupa- ja valvontaviraston sijasta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesille, jolle kuuluu muitakin mittauslaitevalvontatehtäviä.

Ympäristöministeriön toimialan lainsäädäntö

Ympäristöministeriön toimialan tehtävissä suuri osa lausuntopalautteesta kohdistui maakunnille siirrettäväksi ehdotettaviin tehtäviin (erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain sekä luonnonsuojelun edistämistehtävä). Palautetta saatiin myös kuntien rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien siirtämismahdollisuudesta maakuntaan. Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirrettäväksi ehdotettaviin tehtäviin esitettiin kommentteja ympäristöasioiden yleisen edun valvonnan tehtävistä ja erityisesti niiden hoidon järjestämisestä Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Ympäristöministeriön toimialan lainmuutoksiin esitti kommentteja yli 60 lausunnonantajaa.

Useissa ympäristöministeriölle osoitetuissa lausunnoissa korostettiin maakuntien, kuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston yhteistyön tärkeyttä. Erityisesti siirtymävaiheessa tulisi huolehtia, että toiminnot jatkuvat katkeamattomina.

Maankäyttö- ja rakennuslaista annettu lausuntopalaute koski keskeisesti tarvetta järjestää uudelleen maakuntakaavoituksen ja kuntakaavoituksen suhdetta maakuntakaavoituksen siirtyessä alueen kuntien muodostamalta kuntayhtymältä maakunnan tehtäväksi. Kuntaliitto ja useat kunnat lausuivat, että maakuntakaavoituksen siirtyminen kuntien muodostamilta maakunnan liitoilta itsehallinnollisille maakunnille aiheuttaa tarpeen tarkastella maankäyttö- ja rakennuslain kaavajärjestelmää ja eri kaavatasojen suhdetta laajemmin kuin ehdotuksessa on tehty. Maakuntakaavoituksen tulisi jatkossa keskittyä selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin, minkä tulisi näkyä maakuntakaavan tarkoitusta ja sisältöä koskevissa pykälissä. Kuntaliitto ja useat kunnat sekä eräät rakennusalan järjestöt ehdottivat täsmennystä maakunnan suunnittelun tehtäviä koskevaan pykälään, jotta toimijoiden tehtävät määriteltäisiin laissa riittävän tarkkarajaisesti. Viisi kuntaa katsoi, että maakuntakaavoituksen mekaaninen siirtäminen itsehallinnolliselle maakunnalle ei ole hyväksyttävää. Koska maakuntaudistuksessa maakuntien liitot lakkaavat, ei ole enää olemassa tarkoituksenmukaista tahoja nykyisenlaisen ohjaukseltaan sitovan maakuntakaavan laatimiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:ään on jatkovalmistelussa tehty muutokset, joilla maakuntakaavoituksen tehtävää on kohdennettu selkeästi aluerakenteellisiin kysymyksiin maakunnan tasolla. Lain 27 §:ää on täsmennetty siten, että maakuntakaavan laatimista ohjaavaan yhteistyöryhmään kuuluvat jäseninä alueen kunkin kunnan ja maakunnan edustajat. Lain 66 §:ää on muutettu siten, että maakuntakaavaa valmisteltaessa tulee aina järjestää neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien alueen kuntien kehittämistavoitteiden toteamiseksi.

Kuntaliitto ja osa kunnista piti tärkeänä täsmentää, ettei maakunnille tule lain 191 §:ssä tarkoitettua valitusoikeutta kaikista kuntien kaava- ja rakennusjärjestyspäätöksistä, vaan että valitusoikeus rajoittuu siihen, noudattaako kunnan päätös maakuntakaavaa. Maakunnan valitusoikeutta on jatkovalmistelussa lain 191 §:ään tehdyllä muutoksella rajattu koskemaan asioita, josta kuuluvat maakunnan tehtävälleen.

Maakuntalakiesityksen 6 §:n mukaan kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen kuuluu maakuntien tehtäviin. Lainkohdan yksityiskohtaisten perustelujen mukaan maakunnan tehtävänä olisi konsultoivan roolin mukaisesti tarjota alueen kunnille asiantuntija-apua ja ajankohtaiskoulutusta sekä osallistua ennakkolliseen viranomaisyhteistyöhön ja kaavoitustoimen kehittämishankkeisiin. Rakennusvalvonnan järjestämisen osalta maakunnan konsultoivaan rooliin kuuluisi vastaavasti asiantuntija-avun tarjoamisen, ajankohtaiskoulutuksen järjestämisen sekä muun muassa rakennusvalvontojen yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin osallistuminen. Kuntien kaavoitus- ja rakennustoimen kattava oikeudellinen valvonta ei maakuntalakiesityksen mukaan siirry ELY-keskuksista maakuntien tehtäväksi.

Lausuntopalaute maankäyttö- ja rakennuslaista oli valtion ohjausta ja valvontaa koskevilta osin hyvin kaksijakoista. Kuntaliitto, asiasta lausuneet kunnat ja eräät rakennusalan järjestöt puolsivat valtion ohjauksesta ja valvonnasta luopumista. Sen sijaan ELY-keskukset ja kolme maakuntien liittoa, Museovirasto, Maanmittauslaitos, Suomen luonnonsuojeluliitto sekä eräät muut lausunnonantajat arvostelivat kaavoituksen ja rakentamisen valvonnasta luopumista. ELY-keskukset, Maanmittauslaitos ja Suomen luonnonsuojeluliitto arvostelivat myös valvonnasta luopumisen vaikutusten arvioinnin riittämättömyyttä. Lisäksi ELY-keskukset ja yksi maakunnan liitto pitivät ongelmallisena, ettei valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvominen kokonaisuutena kuuluisi minkään viranomaisen vastuulle.

Jatkovalmistelussa ei lakiesitykseen tältä osin ole tehty muutoksia. Viime kädessä kuntien valvonnasta luopumisen voidaan nähdä heijastavan perustuslaissa säädettyä oikeusvaltioperiaatetta, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Myös kuntien toimintaa alueiden käytön suunnittelus-

sa ja rakennustoimen järjestämisessä koskee tämä perustuslaissa ilmaistu periaate. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valvonta maakunta- ja kuntakaavoituksessa säilyy jatkossa valtion eri sektoriviranomaisten tehtävänä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 21 §:ää on täydennetty korkeimman hallinto-oikeuden esittämän huomautuksen perusteella siten, että maakunnassa tulee olla rakennustarkastaja, jos rakennusvalvonnan viranomaistehtävät on siirretty maakunnalle. Lakiin on jatkovalmistelussa tehty useita luonteeltaan teknisiä muutoksia.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistä ja kulttuuriympäristön hoitoa koskevissa lausunnoissa korostui yhteistyön merkitys. Luonnon monimuotoisuuden suojelun osalta useissa lausunnoissa tuotiin esille tarve selventää maakunnan ja Valtion lupa- ja valvontaviraston välistä työnjakoa sekä tarve tarkentaa maakunnan luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistehtävän sisältöä. Muutamassa launnossa esitettiin luonnonsuojelutehtävien siirtoa maakuntaan laajemminkin, kun taas joissain lausunnoissa tätä kritisoiitiin.

Lausuntopalautteen johdosta luonnonsuojelulain 6 §:n perusteluja on täsmennetty ja lain 21, 24 ja 25 §:iä muutettu maakunnan edistämistehtävän tarkentamiseksi. Muutoksilla on pyritty vahvistamaan maakunnan mahdollisuuksia erityisesti vapaaehtoisen suojelun edistämiseen. Luonnonsuojelulain mukaisten tehtävien jakautuminen eri viranomaisten välillä noudattaa kuitenkin edelleen ehdotetun maakuntalain mukaista tehtäväjakoa. Jatkossa maakunta vastaisi yksityisen luonnonsuojelualan rajojen merkitsemisestä luonnonsuojelulain 21 §:n nojalla. Luonnonsuojelulain 24 §:n 1 momenttia on muutettu siten, että siinä todetaan maakunnan tehtävä yksityisen luonnonsuojelualan perustamisen osalta. Maakunta neuvottelisi maanomistajan kanssa alueen rajauksesta, rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista. Luonnonsuojelulain 25 §:ä on muutettu siten, että maakunnan tehtäväksi tulee sopiminen alueen määräaikaaisesta rauhoittamisesta. Jatkossa maakunta ja maanomistaja voisivat luonnon- tai maisemansuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen määräaikaaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Luonnonsuojelulakiin on lisäksi jatkovalmistelussa tehty joitakin vähäisiä ja luonteeltaan teknisiä muutoksia.

Valtaosassa vesien ja merenhoidon tehtäviä koskeneissa lausunnoissa eniten kommentoitiin maakuntien yhteistyön edellytyksiä koskevia säännösehdotuksia (6 ja 26 l §) sekä ehdotettuja uusia valtion toimivaltasäännöksiä (28 a ja 28 b §).

ELY-keskukset pitivät tarpeellisena maakuntien yhteistyöstä säätämistä niin vesienhoidon kuin merenhoidonkin järjestämisessä. Osa katsoi, että laissa tulisi säätää vesienhoitoalueiden ja merenhoidon yhteensovittavista maakunnista tai ainakin velvoittaa maakunnat sopimaan asiasta. Kuntia ja maakuntia edustavat tahot katsoivat, ettei tehtävien hoitaminen edellytä maakuntien yhteistyöstä säätämistä.

Lakiehdotuksen lähtökohta on, ettei lailla säädettäisi yhteensovittavista maakunnista, vaan maakunnat sopisivat toimintansa organisoinnista. Maakunnat velvoitettaisiin kuitenkin tekemään yhteistyötä niissä vesienhoidon ja merenhoidon tehtävissä, joiden hoitamiseksi tämä on keskeisintä. Sääntely olisi myös tavoitteellista siten, että maakuntien olisi toteutettava vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelu valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti. Lausuntopalautteen perusteella sekä vesienhoitoaluekohtaista yhteistyötä että yhteistyötä merenhoidon alueellisissa tehtävissä koskeviin säännöksiin (6 ja 26 l §) lisättiin informatiiviset viittaukset ehdotetun maakuntalain 8 luvun mukaisiin maakuntien yhteistoimintamuotoihin. Tarkoituksena on korostaa yhteistyön tarvetta maakuntien organisoitumisessa. Toisaalta muutoksella otetaan huomioon maakuntien itsehallinto. Maakunnat voisivat sopia yhteistyöstä tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla, esimerkiksi päättää tehtävien keskittämisestä.

Erityisesti maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että käsite ”maakuntien yhteistyön edellytykset” jäi lakiehdotuksessa epäselväksi. Lausunnoissa katsottiin myös, että maakuntien yhteis-

työtä koskeva sääntely tulisi sisältyä tarkemmin lain tasolle eikä siitä tulisi säätää valtioneuvoston asetuksella. Tästä johtuen laissa tarkennettiin säädettävän maakuntien yhteistyöstä vesienhoidon järjestämisessä ja merenhoidon järjestämisessä. Valtioneuvoston asetuksilla annettaisiin tarkempia säännöksiä yhteistyönä toteutettavien tehtävien sisällöstä.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että sillä tulisi olla ympäristöministeriön ohella toimivalta käynnistää tarvittaessa neuvottelu maakuntien kanssa (28 a §). Ministeriöiden rinnakkaista toimivaltaa ei jatkovalmistelussa kuitenkaan pidetty tarpeellisena. Ympäristöministeriö voisi käynnistää neuvottelun myös muun ohjaavan ministeriön pyynnöstä. Lisäksi mahdolliset neuvottelut tulitisiin käytännössä hoitamaan valtioneuvoston yhteistyönä. Ehdotettua määräyssäännöstä (28 b §) ei lausunnoissa pidetty tarpeellisena. Kunnat ja maakuntien liitot katsoivat säännösehdotuksen myös osoittavan epäluottamusta ja pitivät ongelmallisena ministeriöille ehdotettua sanktoroolia maakuntia kohtaan. Maa- ja metsätalousministeriö piti uhkasakkoa teettämishuonoksi soveltuvaan keinona määräyksen tehosteeksi. Ehdotettu säännös on tarpeen säilyttää. Vesienhoidon ja merenhoidon sääntely perustuu valtiota sitoviin EU-oikeuden velvoitteisiin, joiden asianmukaisen toteuttamisen varmistamiseksi ohjaavilla ministeriöillä on oltava riittävät keinot käytettävissään. Teettämishuono on uhkasakkoa tarkoituksenmukaisempi keino, sillä valtiolla on vastuu EU-velvoitteiden toteuttamisesta määräajassa.

Lausunnoissa esitettiin myös runsaasti yksityiskohtaisia muutoksia. Maa- ja metsätalousministeriö ja MTK katsoivat lausunnoissaan, että pohjavesialueiden määrittämisestä ja rajaamisesta ei tulisi pyytää lausuntoa Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Lausunnon pyytäminen on kuitenkin perusteltua, kun otetaan huomioon Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavat tehtävät muun muassa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa lupa- ja valvontatehtävissä. Valtion lupa- ja valvontavirastolla on merkittävää asiantuntemusta myös luonnonsuojelutehtävien osalta. Tätä olisi tarpeen hyödyntää erityisesti E-luokan pohjavesialueiden luokituksen valmistelussa. Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluisi myös maa-aineslain mukainen yleinen valvonta, joka liittyy kiinteästi pohjavesialueiden määrittämiseen ja luokitukseen.

ELY-keskukset katsoivat, että asetuksesta lakitasolle nostettu velvollisuus tarkastella eräitä ennakkovalvontatoimenpiteitä ja tarvittaessa esittää niiden saattamista ajan tasalle on liian suuri työ tehtäväksi vesienhoidon toimenpideohjelman tarkistamisen yhteydessä. Useat ELY-keskukset kannattivat kuitenkin tarkastelu- ja ajantasaistamistehtävää vesienhoitosuunnitelma-aikana. Sääntely perustuu suoraan vesipuidedirektiiviin, jonka mukaan ennakkovalvontatoimenpiteet tarkistetaan toimenpideohjelman laatimisen yhteydessä. Tällä menettelyllä toimenpideohjelman laatimistyöhön saadaan tietoa vesimuodostumiin kohdistuvasta kuormituksesta ja sen vähentämismahdollisuuksista. Lisäksi ennakkovalvontatoimenpiteiden arviointiin saadaan tietoa siitä, minkälaisiin toimiin vesienhoidon suunnittelussa on tarpeen ryhtyä ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Säännöstä täydennettiin vastaamaan paremmin nykyistä asetustasoista säännöstä lisäämällä siihen informatiivinen viittaus vesilakiin ja ympäristönsuojelulakiin. Jatkovalmistelussa ennakkovalvontatoimenpiteiden tarkastelu- ja ajantasaistamistehtävää tarkennettiin myös vastaamaan paremmin EU-direktiivien säännöksiä siten, että tehtävä rajattiin koskemaan ainoastaan vesienhoidon suunnittelua.

ELY-keskusten lausuntojen perusteella lakiehdotukseen lisättiin maakuntien tehtävä edistää vesienhoidon ja merenhoidon toimenpideohjelmien toteuttamista. Useat ELY-keskukset katsoivat ongelmalliseksi sen, että vesienhoitosuunnitelman laatimisaikataulua sekä vesienhoitosuunnitelmaehdotusten ympäristöministeriölle toimittamisen määräaika ehdotettiin aikaistettavaksi. Määräaikoja ei ole syytä muuttaa ehdotetusta, sillä ympäristöministeriöllä on oltava tarpeeksi aikaa varmistaa vesienhoitosuunnitelmien asianmukaisuus sekä valmistella niiden käsittely valtioneuvostossa. Osallistumis- ja kuulemismenettelyä koskevien tarkennusehdotusten perusteella sääntelyä selkeytettiin. Myös useissa lausunnoissa esitetyn mukaisesti maakuntien viranomaiset lisättiin vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioonottamista viranomaistoiminnassa koskevaan 28 §:ään, jonka muuttamista ei ollut alun perin sisällytetty lakiehdotukseen. Lisäksi lakiin on jatkovalmistelussa tehty lausuntopalautteen perusteella useita luonteeltaan teknisiä muutoksia.

Ympäristönsuojelulain ja jätelain osalta lakien muutoksenhakusäännöksiä ei pidetty eräissä lausunnoissa riittävän selkeinä. Eräissä kommentteissa ehdotettiin maakunnan lisäämistä mm. ympäristönsuojelulain, kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain ja Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain eräisiin pykäliin. Jätelain osalta esille nousi erityisesti alueellisista jätesuunnitelmista luopuminen. Lisäksi monet lausunnonantajat esittivät konkreettisia teknisiä muutoksia ja täsmennyksiä pykäliin ja perusteluihin.

Lausunnoissa tuotiin esille Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksentekoon kohdistuvan yleisen edun valvonnan kiinteä yhteys lupa- ja laillisuusvalvontatehtäviin ja erillisen yleisen edun valvonnan yksikön perustamista pidettiin ongelmallisena. Toisaalta korkein hallinto-oikeus korosti lausunnoissaan yleisen edun valvontatehtävää ja piti yleisen edun valvontayksikön perustamista ja sen Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksiin kohdistuvaa muutoksenhakuoikeutta välttämättömänä. Lausuntopalautteen pohjalta ympäristönsuojelulain 191 §:ää ja jätelain 138 §:ää on muutettu siten, että säännöksistä on poistettu yleistä etua valvovan yksikön muutoksenhakuoikeus.

Ympäristönsuojelulakiin, lakiin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta ja Suomen ympäristökeskuksesta annettuun lakiin on täsmennetty lausuntopalautteen perusteella maakunta eräisiin säännöksiin, joissa maakunnan roolia on ollut tarpeen tuoda esiin muun muassa lausuntojen antamisen osalta. Sekä ympäristönsuojelulakiin että jätelakiin on tehty teknisiä täsmennyksiä lausuntopalautteen perusteella.

Muista ympäristöministeriön lakiehdotuksista Kuntaliitto ja useat kunnat vastustivat esitysluonnoksen ehdotusta, jonka mukaan puoltavan lausunnon antaminen valtion tuen myöntämisestä erityisryhmille tarkoitetuille asuntohankkeille siirrettäisiin kunnilta maakuntien tehtäväksi ja kunnat voisivat jatkossa antaa hankkeista vain täydentävän lausunnon. Jatkovalmistelussa investointiavustuslain ja korkotukilain säännöksiä muutettiin siten, että tuen myöntämiselle asetettu vaatimus hankkeen sijaintikunnan puoltavasta lausunnoista poistettaisiin kokonaan. Jatkossa ARA:n tulisi kuulla hankkeen sijaintikuntaa tai -maakuntaa ennen tuen myöntämistä, mutta ARA ei olisi päätöksenteossaan sidottu kunnan tai maakunnan näkemykseen asiassa.

Jatkovalmistelussa on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain säännöksistä poistettu ehdotus rakennusperinnön hoidon avustusten maksatuksen tekemisestä maakuntien talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksessa, koska palvelukeskuksen perustamisesta on luovuttu. Myös maastoliikennetehtäviä, ympäristötiedon tuottamista ja ympäristötietoisuuden parantamista sekä rakennusperinnön suojelua koskevia ehdotuksia kommentoitiin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto

Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista kannatettiin annetuissa lausunnoissa laajasti. Erityisesti viraston asiakasryhmiä edustavat tahot kuten elinkeinoelämän ja muiden eri toimialojen järjestöt toivat laajasti esille puoltavan kantansa. Kriittisiä Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista kohtaan olivat MTK ry ja Suomen Kalankasvattajaliitto ry.

Erityisen tärkeänä lausunnoissa pidettiin ehdotettua uuden viraston valtakunnallista toimivaltaa, viraston toimimista alueilla läsnä ollen, valtion lupa- ja valvontatehtävien kokoamista sekä virastolle ehdotettua toiminta-ajatusta. Monet viraston asiakastahojä edustavat lausunnonantajat pitivät kannatettavana, että nykyisin useaan viranomaiseen hajautuneita valtion lupa- ja valvontatehtäviä kootaan valtakunnallisen toimivallan viranomaiseen ja näkivät tärkeänä uuden virastorakenteen mahdollistaman valtakunnallisesti yhdenmukaisten toiminta- ja ratkaisukäytäntöjen syntyminen. Jatkovalmistelussa on annetun lausuntopalautteen johdosta arvioitu, että Valtion lupa- ja valvontavirastosta valmistellun lainsäädännön perusratkaisut olivat laajasti hyväksytyjä eikä niihin ole tehty muutoksia.

Valtion lupa- ja valvontaviraston asemaa ja tehtäviä koskevaan lukuun on annetun lausuntopalautteen johdosta lisätty viraston toiminta-ajatusta koskevaan säännökseen näkyviin viraston valtakunnallisuus sekä se, että virasto hoitaa lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviin sisältyen myös lupa- ja rekisteröintitehtäviä. Lisäksi lain 3 §:ää on eduskunnan oikeusasiamiehen ja eräiden muiden lausunnonantajien lausunto-palautteen vuoksi selkeytetty. Eduskunnan oikeusasiamies katsoi, että lakia olisi tarpeen täsmentää siten, että laissa säädettäisiin kattavasti ja yksiselitteisesti viraston toimivallasta tutkia kanteluita. Koska viraston varsinaisista tehtävistä mukaan lukien viraston valvontatehtäviin sisältyvästä toimivallasta tutkia kanteluita säädetään toimialakohtaisessa lainsäädännössä lukuisissa eri laeissa, ei virastolakiin kuitenkaan katsottu perustelluksi sisällyttää tällaista säännöstä.

Lausuntopalautteessa esitettiin useita Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavaksi ehdotettuja tehtäviä koskevia huomioita. Tehtävistä nousivat erityisesti esille terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden valvonta ja biopankkien valvonta. Erityisesti terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden valvonnan osalta lähes kaikki asiaan kantaa ottaneet esittivät, että tehtävän tulisi kuulua Valtion lupa- ja valvontavirastolle osana sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa eikä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle. Terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita sekä biopankkeja koskeva lainsäädäntö ei kuitenkaan sisälly tähän hallituksen esitykseen, vaan näiden tehtävien organisoinnista tullaan antamaan erillinen hallituksen esitys. Useissa lausunnoissa katsottiin lisäksi, että alueellisen alkoholihallinnon tehtävät, jotka nykyisin hoidetaan aluehallintovirastoissa, tulisi koota Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Myöskään alkoholilakia koskeva muutos-esitys ei sisälly tähän hallituksen esitykseen. Yksittäisiä lausuntoja annettiin muun muassa vesiensuojelua, luonnonsuojelua, vesilain valvontaa, vesien- ja merenhoitoa, yleisen kalatalousedun valvontaa, ympäristövaikutusten arviointia, ympäristönsuojelun valvontaa, rakennusperintötehtäviä ja patoturvallisuustehtäviä koskevista tehtävienjakoehdotuksista maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston välillä. Jatkovalmistelussa ehdotuksia ei ole muutettu. Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat kulttuuriympäristötehtävät on annetun lausuntopalautteen johdosta tuotu nimenomaisesti esille lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Tupakka- ja terveydensuojelulain mukaisten ohjaustehtävien siirtymiseen Valvirasta ja aluehallintovirastoista Valtion lupa- ja valvontavirastoon ei juuri otettu lausunnoissa kantaa. Asiaa koskevista lausunnoista tehtävien kokoamista virastoon pidettiin hyvänä ratkaisuna. Hankasalmen kunta ja Vesilaitosyhdistys totesivat, että terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisia ohjaus- ja valvontatehtäviä ja ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvia elintarvikelainsäädännön ohjaus- ja valvontatehtäviä ei tulisi hajottaa kahteen keskusvirastoon, mutta eivät ottaneet kantaa siihen, mihin virastoon tehtävät tulisi keskittää. Vaasan kaupunki totesi, että ympäristöterveydenhuollon tehtävien ohjaus tulisi keskittää kokonaisuudessaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja maa- ja metsätalousministeriö sekä Evira katsoivat, että kyseiset tehtävät tulisi koota kokonaisuudessaan Eviraan. Yksittäisiä lausuntoja lukuun ottamatta lausunnoissa ei otettu kantaa tupakka- ja terveydensuojelulain mukaisten ohjaustehtävien siirtymiseen Valvirasta ja aluehallintovirastoista Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Tämän voidaan katsoa tukevan esityksen mukaista siirtoa. Esimerkiksi Valviralla, aluehallintovirastoilla ja ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköillä ei ollut asiaan huomauttamista. Maakunnan tehtäväksi siirtyy terveydensuojelun ja tupakkalain valvonnan lisäksi myös alkoholilain valvontaan liittyviä tehtäviä. Näiden valvontatehtävien kesken on olemassa synergiaetuja ja siksi on tärkeää, että kyseisiin lakeihin liittyvät valvonnan ohjaus- ja valvontatehtävät olisivat myös mahdollisimman yhtenevät. Ohjaustehtävien keskittäminen valtios lupa- ja valvontavirastoon tukisi tätä tavoitetta. Sitä vastoin maakuntalakia koskevassa hallituksen esityksessä ympäristöterveydenhuolto ei maa- ja metsätalousministeriön esityksestä käsitellä enää yhtenä kokonaisuutena. Jatkossa kaikissa maakunnissa ympäristöterveydenhuolto ei ole enää välttämättä yksi kokonaisuus. Sosiaali- ja terveysministeriö ja maa- ja metsätalousministerikö asettivat syksyllä 2016 selvitysmiehet arvioimaan terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan ohjauksen järjestämisvaihtoehtoja tulevaisuudessa. Tässä selvityksessä haastateltiin ympäristöterveydenhuollon toimijoilta laajasti eri hallinnon tasoilta. Selvitysmiesten 28.11.2016 julkaisemassa raportissa

ohjauksen keskittämistä Valtion lupa- ja valvontavirastoon pidettiin yleisesti Eviraan keskittämistä parempana vaihtoehtona.

Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatiota koskevan luvun osalta useat lausunnonantajat ottivat kantaa ehdotukseen yleisen edun valvonnan järjestämisestä ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa. Enin osa asiaan kantaa ottaneista vastusti ehdotusta. Ehdotusta vastustivat muun muassa elinkeinoelämän järjestöt, osa kunnista, osa maakuntien liitoista, Suomen Kuntaliitto, osa aluehallintovirastoista ja osa ELY-keskuksista. Ehdotusta kannattivat muun muassa korkein hallinto-oikeus, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Museovirasto ja osa ELY-keskuksista. Korkein hallinto-oikeus painotti, että ehdotuksen toteuttaminen on välttämätöntä. Ehdotusta vastustavat katsovat lähtökohtaisesti, että viranomaisella ei tulisi olla valitusoikeutta saman viranomaisen lupaviranomaisena tekemästä päätöksestä, vaan yleisen edun valvonnan tulisi olla osa lupaharkintaa ja valvontatoimintaa sekä kanteluiden käsittelyä. Esimerkiksi Suomen Kuntaliitto totesi, että yleisen edun valvonnan myös ympäristöasioissa tulee tapahtua osana lupa- ja valvontaprosesseja ja että tästä on hyviä kokemuksia kunnissa. Teknologiateollisuus ry katsoi, että viraston valitusoikeus riittäisi tilanteessa, jossa tuomioistuimien on muuttanut lupapäätöstä siten, että virastolla on perusteltua syytä epäillä muutetun päätöksen loukkaavan yleistä etua. Ehdotusta puoltavista esimerkiksi Korkein hallinto-oikeus katsoo, että yleistä etua valvovien viranomaisten valitusoikeus kuuluu hallinto-prosessin keskeisiin perusrakenteisiin ja se turvaa erisuuntaisten yhteiskunnallisten intressien toteutumisen osana hallinnon lainalaisuusvalvontaa ja EU-oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa. Ilman erillistä valvontayksikköä lupaviranomaisesta itsestään tulisi valittajien eräänlainen vastapuoli hallinto-oikeudessa. Samalla lupaviranomaisen kokonaisrooli muuttuisi nykyisestä. Myös hallintotuomioistuimien asema erisuuntaisten muutoksenhakemusten ratkaisijana muuttuisi tavalla, jolle ei ole perusteita. Korkein hallinto-oikeus pitää ehdotusta valvontayksiköstä välttämättömänä.

Erillinen yleisen edun valvonnasta vastaava yksikkö todettiin kuitenkin resursoinnin näkökulmasta raskaaksi ja sen toimenkuva suhteessa laillisuusvalvontatoimeen epämääräiseksi ja osin päällekkäiseksi. Jatkovalmistelussa yleisen edun valvonta päädyttiin järjestämään siten, että erillisestä yleisen edun valvontatehtävästä luovutaan ja tämä osoitetaan lupa- ja laillisuusvalvonnasta vastaavan viranomaisen tehtäväksi. Valtion lupa- ja valvontavirastossa yleisen edun valvonnasta vastaavalla taholla ei olisi myöskään oikeutta hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla antamaan päätökseen.

Uudesta yleisen edun valvontaa koskevasta ehdotuksesta järjestettiin erillinen kuulemistilaisuus 19.1.2018. Puheenvuoron käyttivät ja kirjallisen kannanoton antoivat keskeiset sidosryhmät, ministeriöt, tuomioistuimet, virastot ja järjestöt. Uuteen ehdotukseen suhtautuivat kriittisesti tai varauksellisesti korkein hallinto-oikeus, Vaasan hallinto-oikeus, osa ELY-keskuksista, SLL ry ja WWF ry, Kalatalouden keskusliitto sekä Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö. Muut kuultavat pääsääntöisesti kannattivat uutta ehdotusta tai suhtautuivat siihen neutraalisti. Jatkovalmistelussa uuden ehdotuksen perusteluja sekä vaikutusarviointeja tarkennettiin kuulemisessa esitettyjen näkökohtien pohjalta. Eduskunnan oikeusasiamies esitti lausunnossaan harkittavaksi, että myös sosiaali- ja terveysalan tulisi harkita toimialan riippumattomuuden turvaamista. Lausuntopalautteen johdosta lausunnolla olleesta esitysluonnoksesta poiketen viraston toimialoista ehdotetaan säädettäväksi suoraan laissa. Ehdotuksella vahvistetaan toimialojen sisältötoiminnan itsenäistä asemaa monialaisessa virastorakenteessa. Lakiehdotuksessa toimialojen sisältötoiminnan itsenäinen asema ja riippumattomuus on turvattu säädöskokonaisuudella, jossa toimialat ja niiden hoidettavaksi kuuluvat tehtäväalat ehdotetaan säädettäväksi lakitasoisesti, ratkaisuvaltaa koskevassa sääntelyssä asioiden ratkaisuvallasta on koottu toimialojen johtajille siten, että viraston pääjohtajalla ei ole niihin kohdistuvaa otto-oikeutta ja lisäksi toimialajohtajat päättävät toimialansa työjärjestyksestä, sisäisestä organisaatiosta, ratkaisuvallan käytöstä ja toiminnan järjestämisestä. Toimialajohtajat myös nimittävät toimialansa henkilöstön. Lisäksi ympäristötehtävien osalta lakiin sisältyy erillinen luku päätöksentekomenettelystä lupa-asioissa. Erillinen riippumattomuus-säännös koskisi lausunnolla olleesta ehdotuksesta poiketen vain viraston työsuojelun toimialaa. Muun muassa sosiaali- ja

terveysministeriö katsoi lausunnossaan, että laki-luonnoksen voidaan yleisesti katsoa täyttävän ne vähimmäisvaatimukset, joita kansainvälisten sopimusten noudattaminen työsuojeluviranomaistoiminnan järjestämisen osalta edellyttää.

Oikeusministeriön lausuntopalautteen johdosta on viraston organisaatiota koskevaan säännökseen nostettu asetustasolta lakitasolle säännökset siitä, että virasto voi sisäisesti jakautua toiminnallisiin tai alueellisiin yksiköihin sekä siitä, että viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palvelujen saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston johtamista koskevista ehdotuksista esitettiin sekä positiivisia että kriittisiä kannanottoja. Ehdotettua uudenlaista yhteisen johtamisen mallia kannatettiin ja nähtiin, että yhteisen johtamisen periaatteet vahvistavat viraston sisäistä yhteistyötä sekä parantavat toimintojen yhteensovittamisen ja poikkihallinnollisuuden toteutumista. Samoin nähtiin, että yhteisen johtamisen alaisuuteen kootussa monialaisessa virastossa on hyvät edellytykset yhtenäistää käytäntöjä, poistaa toimintojen päällekkäisyyksiä ja siten tehostaa ja nopeuttaa asiakkaille annettuja palveluja, mutta tämän todettiin edellyttävän viraston johtamiselta uudenlaisia toimintamalleja. Toisaalta eräissä lausunnoissa viraston johtamisjärjestelmä nähtiin monimutkaiseksi ja johtamisen näkökulmasta haastavia tilanteita voi syntyä siitä, että pääjohtajan ratkaisuvallan ulkopuolelle jää merkittävä osa viraston toiminnasta, kun toimialojen sisältöasioissa ratkaisuvallasta on toimialan johtajalla. Toisaalta pidettiin perusteltuna, että toimialoilla on riittävän itsenäinen asema ja korostettiin, että esitetyn mukaisesti toimialojen itsenäisen aseman turvaaminen virastossa on erittäin tärkeää. Jatkovalmistelussa ei ole muutettu viraston johtamisjärjestelmän sisältöä. Lakiesitykseen on lausuntopalautteen johdosta lisätty yhteisten asioiden käsittelyä koskeva säännös, jolla pyritään osaltaan varmistamaan asiakaslähtöisyyden toteutuminen asioissa, jotka koskevat yhtä useampaa viraston tehtäväalaa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ehdotettuun uudenlaiseen yhteisen ohjauksen malliin suhtauduttiin annetuissa lausunnoissa pääosin positiivisesti. Ministeriöiden yhteisen strategisen ohjauksen katsottiin olevan linjassa ohjausjärjestelmien kehittämisen periaatteiden kanssa ja pyrkivän osin uudellakin tavalla ratkomaan ministeriöiden välisen yhteistyön ongelmia. Useassa lausunnossa korostettiin, että toimialakohtaisen ohjauksen on lakiluonnoksessa ehdotetuilla tavoin oltava alisteista ministeriöiden yhteiselle ohjaukselle. Tämä nähtiin tärkeäksi, jotta virasto toimii yhteisenä kokonaisuutena. Lausunnoissa tuotiin myös esille, että viraston ohjauksen tulee pitäytyä strategisella tasolla, olla kevyttä ja jättää tilaa viraston omalle johtamiselle. Hyvänä nähtiin myös se, että uusi ohjauksen malli antaisi virastolle itselleen enemmän vastuuta. Eräissä lausunnoissa esille tuodut huolet kohdistuivat ministeriöiden kykyyn yhteiseen päätöksentekoon ja yhteiseen tavoiteasetantaan. Viraston suuren koon ja ohjaukseen osallistuvien ministeriöiden määrän nähtiin tekevän ohjauksesta ja sitä tukevasta johtamisesta haastavaa. Akava ry näki riskinä, että toimintamallin monopolisuus tuo hitautta päätöksentekoon ja uhkana voi myös olla, että ministeriöiden yhteisvastuullisuus aiheuttaa sen, että kenelläkään ei ole käytännössä todellista kokonaisvastuuta viraston ohjauksesta. Valvira toi huolena esiin sisältöohjauksen ja resurssi-ohjauksen mahdollisen erkaantumisen ja sosiaali- ja terveysministeriö huolen riskistä, että ministeriöillä ei ole riittävää mahdollisuutta toimialansa ohjaukseen toimialaohjauksen ollessa alisteista yhteiselle ohjaukselle. Eräiden henkilöstöjärjestöjen lausunnoissa katsottiin, että viraston ohjausryhmään tulisi säätää myös henkilöstön edustus. Oikeuskanslerin viraston lausunnossa nostettiin esille, että jatkovalmistelussa on vielä arvioitava, onko pelkästään ministeriöiden välinen erimielisyys lakiehdotuksen yhteisen ohjauksen säännöksessä luetelluista asioista sellainen peruste, joka perustuslain mukaan tarkoittaisi asian kuulumista valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaviin asioihin. Jatkovalmistelussa ei katsottu tarpeelliseksi muuttaa ohjausjärjestelmää koskevia säännösehdoituksia muutoin kuin täsmentämällä valtioneuvoston päätöksentekoa koskevaa säännöstä valtioneuvoston oikeuskanslerin lausunto-palautteen johdosta. Lakiehdotuksessa rajattiin sitä, millaisia asioita yhteisen ohjauksen piiristä voi nousta valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavaksi. Säännösten perusteluja on jatkovalmistelussa tarkennettu.

HE 14/2018 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden erityisiä säännöksiä koskevan luvun osalta eräitä säännöksiä on annettu lausuntopalautteen kannanottojen johdosta laajennettu koskemaan kaikkea Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintaa. Säännökset sähköisestä kokouksesta, asiantuntijoista, valvontatehtävien tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksestä ja neuvottelukunnasta on siirretty lain erinäiset säännökset sisältävään lukuun. Ilmoitusoikeutta koskevaa säännöstä on täydennetty siten, että säännös kattaa myös tilanteet, joissa ilmoitettava seikka voi vaarantaa elinympäristön tai väestön terveellisyttä tai turvallisuutta.

Lakiin on lausuntokierroksella saadun palautteen johdosta lisätty luku, joka koskee eräitä varhaiskasvatusta, opetusta ja kulttuuri-toimialan tehtäviä. Useat aluehallintovirastot, opetus- ja kulttuuriministeriö, OAJ ja Akava ry katsovat, että nykyisin aluehallintovirastoille kuuluva peruspalvelujen arviointi opetus- ja kulttuuritoimen tehtävissä tulisi säätää Valtion lupa- ja valvontaviraston lakisääteiseksi tehtäväksi. Ehdotettu peruspalveluiden arviointia koskeva säännös samoin kuin säännös varautumisen ja valmiussuunnittelun tukemisesta mainitulla toimialalla on jatkovalmistelussa katsottu perustelluksi sisällyttää ehdotettuun lainsäädäntöön.

Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyä Valtion lupa- ja valvontavirastossa koskevan luvun ratkaisukokoonpanon määräämistä koskevan säännöksen sisältöä on selkeytetty. Eräissä lausunnoissa katsottiin, että luvun soveltamisalaan tulisi tehdä muutoksia, mutta jatkovalmistelussa ei tätä ole pidetty perusteltuna.

Erinäisiä säännöksiä koskevaan lukuun on lisätty eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnossa esille nostamin tavoin säännös, joka koskee virastosta ja sen virkamiehistä tehtyjen hallintokantelujen käsittelyä. Virkamiesten nimittämistä koskevaan säännökseen on tehty muun muassa valtiovarainministeriön lausunnossa esitettyjä täsmennyksiä ja lisäyksiä. Lisäksi lakiin on siirretty sosiaali- ja terveystoimialaa koskevasta luvusta edellä todetut säännökset koko virastoa koskeviksi. Avustavien tehtävien siirtämistä yksityisille tahoille koskevaa säännöstä ja sen perusteluja on osin täsmennetty oikeusministeriön lausunnon perusteella.

Esitys on käsitelty saamelaiskäräjälain (974/1995) mukaisessa neuvottelussa 15.9.2017.

Esitys on käsitelty kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa 27.2.2018.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Sisäministeriön toimialan esitykset

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastustoimen järjestämisestä (HE 16/2017 vp), jossa aluehallintovirastolle ehdotetut tehtävät siirtyisivät Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa on tulossa käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE /2018 vp.). Mainitut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan osin 1.1.2019 ja osin 1.1.2020.

Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa on tulossa käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE /2018 vp.). Mainittu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kevään 2018 aikana.

Oikeusministeriön toimialan esitykset

Hallintolainkäyttölainsäädännön uudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle maaliskuussa 2018. Uudistuksessa esitetään muutettavaksi eräitä pykäläitä, jotka sisältyvät myös tähän esitykseen.

HE 14/2018 vp

Sosiaali- ja terveydenhuollon alan ja maakuntauudistuksen vuoksi valmiuslakiin (1552/2011) on tarpeen tehdä useita tarkistuksia viranomaistehtävien siirron ja viranomaisnimikkeiden muutosten vuoksi. Muutostarpeiden laajuus ja aikataulu eivät ole vielä tiedossa. Vastaavasti rikoslain vaalirikoksia ja virkarikoksia koskeviin määritelmäsäännöksiin ja lapsen omavaltaista huostaanottoa koskevaan syyteoikeus- ja kuulemissäännökseen on tarpeen tehdä eräitä tarkistuksia. Rikoslain muuttamista koskeva esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle toukokuussa 2018.

Valtiovarainministeriön toimialan esitykset

Eduskunnassa on tämän esityksen kanssa samaan aikaan käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Esitys sisältää ehdotuksen maakuntalaiksi ja laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Maakuntalain 10 §:ssä ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 52 §:ssä on säädetty aluehallintovirastolle tehtäviä, jotka tulevat siirtymään Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Eduskunnan käsittelyssä on lisäksi hallituksen esitys laiksi tiedustelutoiminnan valvonnasta ja laiksi valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta (HE 199/2017 vp). Edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin 6 kohtaa lisäämällä siihen tiedusteluvaltuutetun virka sekä tiedusteluvaltuutetun toiminnon virkamiesten virat.

Esityksellä on yhteys keväällä 2018 eduskunnalle annettavaksi tarkoitettuun hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta. Molemmat esitykset sisältävät muutoksia väestötietolakiin ja muutokset kohdistuvat osin samoihin lainkohtiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan esitykset

Maakuntauudistuksen edellyttämät muutokset kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 52 a §:ään ja 14 luvun 5 b:ään kuuluvat kirkon yksinomaisen aloiteoikeuden piiriin. Kirkkohallitus valmistele asiasta esityksen kirkolliskokouksen käsiteltäväksi. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti maakuntauudistuksen kanssa.

Maakuntauudistuksesta aiheutuvat muutokset muinaismuistolakiin (295/1963) valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriössä kevään 2018 aikana. Muutokset opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin (1705/2009) valmistellaan vuoden 2018 kuluessa. Tarkoituksena on, että muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti maakuntauudistuksen kanssa.

Varhaiskasvatuslain kokonaispäivitystä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalla keväällä 2018. Tähän esitykseen sisältyvät valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä tehtäviä koskevat varhaiskasvatuslain lainsäädäntömuutokset ja varhaiskasvatuslain kokonaispäivitystä koskevat esitykset tulee yhteen sovittua viimeistään eduskuntakäsittelyn aikana niiden lopullisten muotojen varmistuttua.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan esitykset

Maantielain kokonaisuudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2018. Tällä esityksellä ehdotetaan pääasiallisesti ministeriön toimialan säännökset, joilla tehtäviä siirretään maakunnille.

Lisäksi keväätistuntokaudella 2018 eduskunnalle on tarkoitettu antaa hallituksen esitys laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja

HE 14/2018 vp

eräksi niihin liittyviksi laeiksi jolla toteutettaisiin maakuntauudistukseen liittyviä muutoksia ministeriön toimialan virastorakenteessa.

Syysistuntokaudella 2018 eduskunnalle on tarkoitus antaa yksityistielain muuttamista koskeva hallituksen esitys. Muutoksella säädettäisiin tarkemmin ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 15 kohdan mukaisista yksityisteiden valtionavustustehtävistä. Lakiehdotuksella esitetään myös siirrettäviksi uudelle Valtion lupa- ja valvontavirastolle joitain tielautakunnille aiemmin kuuluneita oikeusturva- ja yleishallintotehtäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimialan esitykset

Esitys liittyy alueiden kehittämistä ja kasvupalveluita koskevaan keväällä 2018 annettavaan hallituksen esitykseen (HE /2018 vp), jossa säädettäisiin alueiden kehittämisestä sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja maakuntien palveluista kestäväen taloudellisen kasvun, yrittäjyyden ja yritystoiminnan edellytysten, työmarkkinoiden toimivuuden ja kotoutumisen edistämiseksi. Lisäksi säädettäisiin laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa. Näiden lakien voimaantulosta säädettäisiin erikseen. Voimaantulolailla kumottaisiin laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014).

Samanaikaisesti annettaisiin myös hallituksen esitys sisältäen ehdotukset laiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta, sekä laiksi yksityisistä rekrytointipalveluista. Lailla julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista kumottaisiin laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) ja laki työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014). Lailla alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta kumottaisiin laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (8/2014) ja laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (9/2014). Samaan hallituksen esitykseen sisältyisi ehdotus laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain (1351/2003) kumoamisesta. Lisäksi samanaikaisesti annettaisiin hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä, jolla kumottaisiin kotoutumisen edistämisestä annettu laki (1386/2010). Näissä laeissa säädettäisiin kasvupalveluiden sisällöstä. Kokonaisuudessa säädettäisiin tehtäviä myös tähän esitykseen sisältyvälle Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Käsillä olevaan esitykseen sisältyy voimaantulolaki, jolla kumottaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu laki (897/2009). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa säädetään ELY-keskusten, TE-toimistojen sekä niiden kehittämis- ja hallintokeskuksen virastoverkostosta, eri virastojen toimivallasta eräissä asioissa (keskitetyt tehtävät), toimialueista, johtamisesta, ohjauksesta, valtakunnallisten palvelujen organisaatioista ja sisäisistä palveluista. Lakia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ei voida kumota eikä voimaantulolakia hyväksyä esitetyssä muodossaan, ellei hallituksen esitystä alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista sekä hallituksen esityksiä työ- ja elinkeinoministeriön palveluprosesseista maakunnissa hyväksytä ensin tai samassa yhteydessä. Muussa tapauksessa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakisäateisten tehtävien hoitaminen voi käsillä olevan hallituksen esityksen käsittelystä johtuvista syistä jäädä vaille toimivaltaisia virastoja, ELY-keskuksia, TE-toimistoa ja niiden kehittämis- ja hallintokeskusta.

Eduskunnassa on samanaikaisesti käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi perintätöiminnan harjoittajien rekisteröinnistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 206/2017 vp). Mainitussa esityksessä aluehallintovirastolle säädetyt tehtävät on tarkoitus koota tässä esityksessä ehdotettavalle Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Mikäli HE 2016/2017 hyväksytään, olisi ehdotukset yhteensovitettava eduskunnassa tai ehdotettava tehtäväsiirto myöhemmin erikseen.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan esitykset

Eduskunnan käsiteltävänä on keväistuntokaudella 2018 hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan lakkautettavaksi Elintarviketurvallisuusvirasto ja Maaseutuvirasto sekä siirrettäväksi niiden tehtävät perustetta-

HE 14/2018 vp

vaan uuteen Ruokavirastoon. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019. Eduskunnan käsiteltäväksi tulee myös hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 14/2018 vp), jolla kumottaisiin nykyinen eläinsuojelulaki.

HE 204/2017 vp annettiin eduskunnalle 25.1.2018. Esityksellä muutettaisiin 20 pykälää yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetussa laissa. Maa- ja metsätalousministeriössä varmistellaan myös muutoksia lakiin Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta. Keväällä on tarkoitus antaa myös hallituksen esitys, jolla toimeenpannaan Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädäntöön. Muutoksia tulee ainakin kalastuslakiin, lakiin Euroopan kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta, lakiin merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä, laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta, lakiin Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta, lakiin kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta sekä riistavahinkolakin ja metsästyslakiin.

Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa on tulossa käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ja eräiden maa- ja puutarhatalouteen liittyvien lakien kumoamisesta, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle maaliskuussa 2018. Esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018 tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Mainitulla esityksellä on tarkoitus panna täytäntöön maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön osalta henkilötietojen käsittelyä koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi.

Tällä maakuntauudistusta koskevalla esityksellä on liittymäkohta edellä mainittuun hallituksen esitykseen siten, että esityksiä olisi tarpeen käsitellä samanaikaisesti. Maa- ja metsätalousministeriön tietosuojauudistusta koskevassa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi samoja pykäläiä maakuntauudistusta koskevan esityksen kanssa hukkakauran torjunnasta annetun lain 15 §:ssä, tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 45 ja 46 §:ssä, eläinten kuljetuksesta annetun lain 36 §:ssä, eläinten lääkitsemisestä annetun lain 41 §:ssä, eläinlääkintähuoltolain 33 §:ssä, maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:ssä, kalastuslain 92 §:ssä, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 31 §:ssä, riistavahinkolain 35 §:ssä ja kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriö toimialan esitykset

Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä alueellinen alkoholihallinto siirrettäisiin aluehallintovirastoista maakunnille. Alkoholilain kokonaisuudistus (1102/2017) on tullut voimaan 1.3.2018. Tämän vuoksi alkoholilaisissa ei vielä tässä yhteydessä ole toteutettu tehtävien siirtoa. Tehtävien siirrot toteutettaisiin alkoholilain hyväksymisen jälkeen annettavalla hallituksen esityksellä. Samalla säädettäisiin tarvittaessa, että Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi niitä alkoholilain mukaisia tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat maakunnassa valtakunnan toimivaltaan.

Vuoden 2018 aikana on tulossa käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjän lomituspalveluista laiksi turkistuottajan lomituspalveluista ja laiksi poronhoitajan sijaisavusta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Mainitut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.2020. Maakuntauudistuksen vuoksi lomituksen toimeenpanomallia, hallintoa ja rahoitusta muutettaisiin ja lisäksi lainsäädäntöä selkeytettäisiin. Eduskunnassa on samaan aikaan tämän esityksen kanssa käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antami-

HE 14/2018 vp

seksi (HE 15/2017 vp). Hallituksen esitys sisältää esityksen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Mainitussa laissa sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolle sekä aluehallintovirastolle osoitettavat valvontatehtävät tulevat siirtymään Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Aluehallintovirastolle kuuluvat tutkimus- ja koulutuskorvauksiin liittyvät tehtävät siirretään myös toiselle viranomaiselle. Tarvittavat muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin annetaan erillisellä hallituksen esityksellä. Saman aikaisesti tämän esityksen kanssa eduskuntaan tulee käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksellä on yhteys perustettavaa Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lainsäädäntöön.

Maakunta- ja sote-uudistusta koskevien eräiden sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lakien muuttamisesta on tarkoitus antaa hallituksen esitys eduskunnalle viimeistään vuoden 2019 keväätuntokaudella. Tämä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain säätämiseenkin liittyvä kokonaisuus sisältää ne lakimuutokset, jotka johtuvat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtymisestä kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille, sekä muun muassa valvontatehtävien siirtymisestä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimeenpaneman valvonnan maksujen perimisen siirtymisestä maakunnan vastuulle. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä voitaisiin tietyin edellytyksin siirtää kunnan järjestettäväksi. Asiaa koskeva hallituksen esitys laiksi eräiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle (HE 148 /2017 vp.) on käsiteltävänä eduskunnassa samaan aikaan tämän esityksen kanssa.

Ympäristöministeriön toimialan esitykset

Eduskunnalle keväätuntokaudella 2018 annettavassa hallituksen esityksessä laiksi asumisoikeusasunnoista ehdotetaan säädettäväksi uusi laki asumisoikeusasunnoista. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevan ja siis edellä mainitulla hallituksen esityksellä kumottavaksi ehdotetun asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:ää. Tässä esityksessä muutettavana oleva laki asumisoikeusasunnoista on eduskunnassa korvattava uudella asumisoikeusasunnoista annetulla lailla ja lain muutettava pykälä uuden lain 111 §:llä. Uuden lain 111 §:ään tehtäisiin vastaava muutos, jolla aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Lisäksi eduskunnalle annetaan keväätuntokaudella 2018 hallituksen esitys laeiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain aravarajoituslain ja asumisoikeusasunnoista annetun lain 16 a §:n muuttamisesta. Kyseisessä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi korkotukilain 8 ja 39 §:ää, joita ehdotetaan muutettavaksi myös tässä hallituksen esityksessä. Vaikka muutokset koskevat eri asioita, niistä kuitenkin säädetään samoissa pykälissä. Olettaen, että eduskunta hyväksyy edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset jo ennen kuin se hyväksyy tämän hallituksen esityksen, kyseisiin pykäliin hyväksytyt muutokset tulee ottaa huomioon tämän hallituksen esityksen käsittelyssä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ulkoministeriön toimiala

1.1.1 Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta

12 §. *Uhkasakko.* Pykälässä aluehallintovirasto, joka määrää uhkasakon maksettavaksi, muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.1.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

6 §. *Hyödyntämisoikeus.* Pykälän 4 momentissa oleva viittaus kauppa- ja teollisuusministeriöön toiminnan keskeyttämisestä päättävänä ja rikkomusta koskevan ilmoituksen vastaanottavana viranomaisena muutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriöksi.

7 §. *Rakentaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa olevat viittaukset kauppa- ja teollisuusministeriön kyseisissä lainkohdissa tarkoitetut ilmoitukset vastaanottavana viranomaisena muutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriöksi.

8 §. *Meritieteellinen tutkimus ja 9 §.* *Meritieteellisen tutkimuksen keskeyttäminen ja lopettaminen.* Pykälissä olevat viittaukset kauppa- ja teollisuusministeriöön meritieteellistä tutkimusta koskevien ilmoitusten osalta toimivaltaisena viranomaisena muutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriöksi.

18 §. *Viranomaisten alueellinen toimivalta.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja aluehallintovirastojen tehtävät ehdotetaan muussa lainsäädännössä koottavaksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Alueellisesta toimivallasta talousvyöhykkeellä ei ole enää tarpeellista säännellä, koska Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena on koko maa.

19 §. *Valvonta ja rajavartiolaitosviranomaisen määräykset.* Pykälässä olevat viittaukset kauppa- ja teollisuusministeriöön muutettaisiin viittauksiksi työ- ja elinkeinoministeriöön.

1.2 Oikeusministeriön toimiala

1.2.1 Oikeudenkäymiskaari

11 luku Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §. Pykälässä säädetään siitä, mille viranomaiselle tiedoksianto valtiolle voidaan toimittaa. Voimassa olevan säännöksen mukaan tiedoksianto toimitetaan aluehallintovirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Ehdotuksen mukaan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi koko maan kattava alueellinen toimivalta vastaanottaa tiedoksiantoja valtiolle.

Ahvenanmaan valtionvirasto on aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaisesti valtionhallinnon viranomaisena hoitanut aluehallintoviraston tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi jatkossakin valtion aluehallinnon viranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan valtionvirastoa ei mainita erikseen nykyisessä tiedoksiantoa koskevassa pykälässä, eikä pykälää ehdoteta tältä osin muutettavaksi. Nykyisen säännöksen mukaan tiedoksianto voidaan aluehallintoviraston lisäksi aina toimittaa sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Uudessa Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevassa laissa sekä Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevassa laissa säädettäisiin erikseen valtion puhevallan käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa. Jos Ahvenanmaan valtionvirasto käyttää asiassa edellä todetun lainsäädännön perusteella valtion puhevaltaa, tiedoksianto voidaan nykyisen säännöksen sanamuodon mukaisesti toimittaa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ahvenanmaan valtionviraston mainitseminen erikseen oikeudenkäymiskaaren säännöksessä olisi tarpeetonta ja johtaisi päällekkäiseen lainsäädäntöön.

1.2.2 Avioliittolaki

22 §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, jolle momentin mukaiset tehtävät Ahvenanmaan osalta nykyiseen tapaan kuuluisivat.

Nykyisen 2 momentin mukaan perheasioiden sovittelun järjestämisestä kunnassa huolehtii sosiaalilautakunta. Maakuntaudistuksen myötä tehtävä siirtyisi maakunnille, minkä johdosta momenttia muutettaisiin vastaavasti.

Nykyisen 2 momentin mukaan sovittelua voivat antaa lisäksi momentissa mainitut tahot, jotka ovat saaneet aluehallintoviraston luvan kyseiseen toimintaan. Aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Siltä osin kuin toimintaa harjoitettaisiin valtakunnan alueella, luvan myöntäisi Valtion lupa- ja valvontavirasto, ja siltä osin kuin toimintaa harjoitettaisiin Ahvenanmaalla, luvan myöntäisi nykyiseen tapaan Ahvenanmaan valtionvirasto. Jos toimintaa harjoitettaisiin sekä valtakunnan alueella, että Ahvenanmaalla, lupa tarvittaisiin siis valtakunnan alueella harjoitettavan toiminnan osalta Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja Ahvenanmaalla harjoitettavan toiminnan osalta nykyiseen tapaan Ahvenanmaan valtionvirastolta.

Nykyisen 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet perheasioiden sovittelusta. Valtuutussäännös saatettaisiin vastaamaan sille nykyisin asetettuja vaatimuksia. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset maakuntien velvoitteista perheasioiden sovittelussa, sovittelijoiden tehtävistä sekä sovittelun sisällöstä.

23 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta 3 momentissa aluehallintoviraston sijaan käytettäisiin ilmaisua *luvan myöntävä virasto*. Sillä tarkoitettaisiin tilanteesta riippuen joko Valtion lupa- ja valvontavirastoa tai Ahvenanmaan valtionvirastoa.

1.2.3 Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta

1 §. Pykälän 1 momentti vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun suorituspaikka on Ahvenanmaalla.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa lakia, mutta siihen tehtäisiin kielellisiä tarkistuksia.

Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan arvo-osuusrekisterin pitäjän on ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan aluehallintovirastolle tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueeseen Helsingin kaupunki kuuluu. Tämä korvattaisiin viittauksella 1 momentissa tarkoitettuun virastoon. Ilmoitus tulisi siis tehdä Valtion lupa- ja valvontavirastolle silloin, kun suorituspaikka sijaitsee valtakunnan alueella tai kun suorituspaikka ei ole tiedossa. Jos suorituspaikka sen sijaan on Ahvenanmaalla, ilmoitus tulisi tehdä nykyiseen tapaan Ahvenanmaan valtionvirastolle. Edellä mainitun lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellisiä ja teknisiä tarkistuksia.

2 §. Pykälän 1 momentissa mainittu suorituspaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Eriksään mainittaisiin Ahvenanmaan valtionvirasto, jolle pykälässä mainittu ilmoitus tulisi tehdä silloin, kun suorituspaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin kielellisiä tarkistuksia.

3 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin talletuksen vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen siis joko Valtion lupa-

ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi pykälään tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

4 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin talletuksen vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen siis joko Valtion lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi pykälään tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

6 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Lisäksi momentin viimeiseen virkkeeseen sisältyvä maininta aluehallintovirastosta korvattaisiin talletuksen vastaanottaneella virastolla, joka olisi tilanteesta riippuen siis joko Valtion lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin talletetun vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen joko Valtion lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi momenttiin tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

1.2.4 Perintökaari

22 luku Erityisjälkisäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta

7 §. Pykälässä säädetään kanneoikeudesta tarkoitemääräyksen täytäntöönpanon laiminlyönnin varalta. Säännöksen nojalla aluehallintovirasto, aiemmin lääninhallitus, on voinut määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta, jos määräys on koskenut yleishyödyllistä tarkoitusta eli käytännössä perustettavaa säätiötä varten. Uudistuksessa aluehallintovirastolle kuuluva tehtävä siirtyy Valtion lupa- ja valvontavirastolle, ja pykälään tehtäisiin tästä johtuvat tekniset muutokset. Lisäksi pykälässä mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, jolle tehtävä kuuluisi silloin, kun täytäntöönpano olisi pääasiallisesti toimitettava Ahvenanmaalla

25 luku Jäämistöön kuuluvan maatilän jakamisesta

8 §. Pesänjakajan on eräissä tilanteissa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lausunto maatilaperimykseen liittyvistä kysymyksistä. Nämä voivat koskea esimerkiksi sen arviointia, onko tai kenellä perinnönsaajista on parhaat ammatilliset edellytykset maatalouselinkeinon harjoittamiseen tai voidaanko tilasta luovuttaa alueita muille osakkaille. Tehtävä on aikanaan kuulunut maatalouspiirille, josta se hallinnon uudelleenjärjestelyiden myötä on siirtynyt työvoima- ja elinkeinokeskukselle ja edelleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Maakuntauudistuksen myötä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella olevat maataloushallinnon tehtävät ja resurssit siirtyvät maakunnille, minkä johdosta säännöksessä tarkoitettu lausuntotehtävä on osoitettava maakuntahallinnon hoidettavaksi.

1.2.5 Maanvuokralaki

41 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta lääninhallitus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.2.6 Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta

7 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Momentissa mainittaisiin erikseen myös Ahvenanmaan valtionvirasto, jonka olisi nykyiseen tapaan määrättävä asiamies käyttämään

valtion puhevaltaa korvausasiassa Valtiokonttorin pyynnöstä silloin, kun kanne valtiota vastaan nostetaan Ahvenanmaan käräjäoikeudessa.

1.2.7 Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta

8 §. Pykälässä säädetään lunastuslupahakemuksesta asianosaiselta ja viranomaisilta pyydettyistä lausunnoista. Pykälän 2 momentin mukaan asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä lunastuslupahakemuksesta. Säännöksen tarkoituksena on varata niille julkisyhteisöille ja viranomaisille, joiden tehtävien hoitamiseen lunastusyrietyksellä voi olla vaikutusta, lausua käsityksensä hakemuksesta. Lunastusyrietyksellä voi olla vaikutusta sekä maakunnan että valtion intresseihin. Tilaisuus lausunnon antamiseen tulisi sen vuoksi voida varata sekä maakunnalle että Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Voimassa olevan lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys. Koska Valtion lupa- ja valvontavirasto tulee käyttämään valtion puhevaltaa keskeisissä ympäristöä ja ympäristönsuojelua koskevissa asioissa, tulisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen myös, jos lunastusyrietyksellä on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52, 68 ja 79 §. Korvauksen tallettamiseen liittyvät tehtävät siirtyvät maakuntauudistuksessa aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Pykäliin tehtäisiin tästä johtuvat tekniset muutokset.

14 luku **Erinäisiä säännöksiä**

102 a §. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastusta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan 61 §:ssä säädettyin poikkeuksin. Mainitun lain 61 §:n 4 momentin mukaan kiinteän omaisuuden lunastamiseen valtion tarpeisiin sovelletaan valtakunnan lakia. Näissä tilanteissa korvaus tulisi määrätä tallettavaksi Ahvenanmaan valtionvirastoon, minkä vuoksi lakiin esitetään sisällytettäväksi asiaa koskevat säännökset.

1.2.8 Kuluttajansuojalaki

2 luku **Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa**

18 §. *Aluehallintoviraston kieltö eräissä asioissa.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska aluehallintovirastot eivät ehdotuksen mukaan jatkossa toimisi kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovana viranomaisena.

20 §. *Valvonta.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentti, jossa säädetään valvonnasta, joka kohdistuu kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamiseen markkinoinnissa, kumottaisiin sen johdosta, että aluehallintovirastot eivät enää toimisi säännöksessä tarkoitettuina valvontaviranomaisina. Nykyiseen 2 momenttiin sisältyvää erillistä mainintaa kuluttaja-asiamiehelle kuuluvasta hintailmoittelun valvonnasta markkinoinnissa ei pidetä tarpeellisena säilyttää, koska markkinoinnin valvonta kuuluu kuluttaja-asiamiehelle jo 1 momentin nojalla. Pykälän 2 momentin kumoamisen johdosta nykyinen 3 momentti siirtyy 2 momentiksi.

7 luku **Kuluttajaluotot**

51 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentista poistettaisiin aluehallintovirastot luvun säännösten noudattamista valvovina vi-

ranomaisina. Tämän johdosta myös maininta Kilpailu- ja kuluttajavirastosta kävisi tarpeettomaksi, minkä vuoksi sekin poistettaisiin.

7 a luku **Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot**

33 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentista poistettaisiin aluehallintovirastot luvun säännösten noudattamista valvovina viranomaisina. Tämän johdosta myös maininta Kilpailu- ja kuluttajavirastosta kävisi tarpeettomaksi, minkä vuoksi sekin poistettaisiin.

1.2.9 Laki menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä

2 §. Perustuslain 14 §:ään lisättiin vuonna 2011 (laki 1112/2011) uusi 2 momentti koskien äänioikeutta europarlamenttivaaleissa. Tämän jälkeen perustuslain 14 §:n 1 momentissa mainituilla ”valtiollisilla vaaleilla” on voitu tarkoittaa vain eduskuntavaaleja ja presidentinvaalia. Ei kuitenkaan ole syytä rajoittaa kansanäänestyksen toimittamista myös europarlamenttivaalien yhteydessä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan siten lisättäväksi, että kansanäänestys voitaisiin toimittaa myös europarlamenttivaalien yhteydessä.

4 §. Pykälää selkeytettäisiin ja siinä otettaisiin huomioon, että kansanäänestys voitaisiin toimittaa myös europarlamenttivaalien yhteydessä.

6 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana määräys siitä, että vaalipiirilautakunnan tulee antaa tieto kansanäänestyksen tuloksesta lääninhallitukselle ja kuntien keskusvaalilautakunnille.

8 §. Pykälä ajanmukaistettaisiin, koska vaalilain 188 §:ää on merkittävästi muutettu vuoden 1998 jälkeen.

10 §. Pykälää muutettaisiin nykyisen lainvalmistelukäytännön mukaiseksi.

1.2.10 Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä

5 luku **Avoimen yhtiön selvitystila**

7 §. *Lunastusriidat.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa yhtiön kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.11 Laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine

10 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa lääninhallitus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

1.2.12 Löytötavaralaki

21 a §. *Luvan myöntämisen edellytykset.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. *Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja

HE 14/2018 vp

valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälään tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

25 a §. Pakkokeinot. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

25 b §. Luvan peruuttaminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälän 3 kohtaan tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

1.2.13 Yhdistyslaki

4 §. Luvanvaraiset yhdistykset. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi pykälässä mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

20 §. Yhdistyksen kokous. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

22 §. Muun päätöksenteon järjestäminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi pykälässä mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

38 a §. Toiminnantarkastus. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.14 Laki yrityksen saneerauksesta

10 §. Pykälän 4 momentti kumottaisiin, koska valmistelun yhteydessä on käynyt ilmi, että työvoimahallinnon edustukselle velkojatoimikunnassa ei ole käytännössä nähty tarvetta.

71 §. Pykälän 3 momentista poistettaisiin sen toinen virke, koska valmistelun yhteydessä on käynyt ilmi, että työvoimahallinnon edustukselle velkojatoimikunnassa ei ole käytännössä nähty tarvetta.

1.2.15 Rikosrekisterilaki

4 §. Pykälän 1 momentin 3 a kohdassa muutettaisiin Etelä-Suomen aluehallintovirasto Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.2.16 Asuntokauppalaki

2 luku Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §. Turva-asiakirjojen säilyttäminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momenttiin sisältyvä maininta aluehallintovirastosta, jonka toimialueella yhtiön raken-

nukset sijaitsevat, muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla.

4 a §. *Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

20 §. *Osakkeenostajien kokous.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.17 Laki asumisoikeusyhdistyksistä

19 §. *Koolle kutsuminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi pykälässä mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

51 a §. *Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla.

54 §. *Eriytynen tarkastus.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

66 §. *Lunastustakuurahaston valvonta.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa lunastustakuurahaston kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun lunastustakuurahaston kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.18 Vaalilaki

11 §. *Vaalipiirilautakunta.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momenttia muutettaisiin siten, että aluehallintovirastojen sijasta Valtion lupa- ja valvontavirasto asettaisi kuhunkin vaalipiiriin vaalipiirilautakunnan. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan asettaisi kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

99 §. *Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että kukin vaalipiirilautakunta luovuttaisi vaalien jälkeen asiakirjansa aluehallintoviraston sijasta Valtion lupa- ja valvontavirastolle säilytettäväksi. Käytännössä kukin vaalipiirilautakunta sopisi viraston kanssa siitä, missä viraston toimipisteessä säilytys tapahtuisi. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiriin vaalipiirilautakunta luovuttaisi asiakirjat Ahvenanmaan valtionvirastolle.

1.2.19 Kielilaki

10 §. *Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viranomaisissa.* Maakuntien tehtävääloista säädetään ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä. Kunnista ja kuntayhtymistä maakunnille siirtyvien tehtävien lisäksi säännöksessä tarkoitettuihin tehtävääloihin kuuluu myös tehtäviä, joita nyt hoidetaan valtion viranomaisissa, mutta jotka uudistuksen voimaan tultua siirtyvät maakuntien viranomaisten vastuulle. Näissä tehtävissä hallinnon asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet ovat nyt kielilain 10 §:n 1 momentin mukaan laajemmat kuin ne tulevat olemaan yksikielisten maakuntien hoitaessa näitä tehtäviä uudistuksen voimaan tultua. Tämän johdosta pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamisesta siten, ettei kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenisi valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa nykytilanteeseen verrattuna. Käytännössä sääntelyehdotus laajentaisi kielellisiä oikeuksia sellaisissa tehtävissä, jotka siirtyvät yksikielisiltä kunnilta tai kuntayhtymiltä yksikielisille maakunnille.

Säännösehdotuksen mukaan kielilain 10 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi jokaisella olisi oikeus maakunnan viranomaisessa käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, omassa asiassa. Säännösehdotuksen mukaan maakunnan viranomaisen olisi lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Ehdotettu säännös olisi erityissäännös ja velvoittaisi vain maakuntien viranomaisia. Käytännössä sääntely tarkoittaisi sitä, että yksikielisessä maakunnassa asiakkaalla tai palvelun käyttäjällä olisi oikeus omassa asiassa käyttää omaa kieltään suomea tai ruotsia, tulla kuulluksi ja saada asiakirjat omalla kielellään silloinkin, kun se on toinen kuin maakunnan kieli. Käsitteellä oma asia tarkoitettaisiin säännöksessä sellaisia maakunnan viranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita, jotka liittyvät jonkin hallinnollisen ratkaisun tai toimenpiteen tekemiseen ja jotka olisivat tulleet vireille tai muuten edellyttäisivät maakunnan viranomaisen toimenpidettä maakunnan asiakkaan tai palvelun käyttäjän aloitteesta tai yhteydenotosta. Tarkoituksena olisi turvata kielelliset oikeudet etenkin silloin kun henkilö on ratkaisutoimenpiteen välitön kohde. Kysymys voisi olla esimerkiksi taloudellisen etuuden tai hallinnollisen luvan hakemisesta. Viranomaisen ratkaisu voisi olla nimenomainen hallintopäätös, mutta myös esimerkiksi esitys, lausunnon antaminen tai suunnitelman hyväksyminen. Sen sijaan tosiasialliset hallintotoimet, kuten viranomaisen suorittamat tutkimus- ja suunnittelutoimet, jotka eivät tähtää hallintopäätöksen tekemiseen eivätkä ole päätöksen valmistelua, eivät sisältyisi käsitteen piiriin. Käsitteen piiriin eivät kuuluisi myöskään maakunnan viranomaisen sisäiset asiat. Tosiasiallisia hallintotoimia saattaa kuitenkin edeltää hallintopäätös tällaisen toimenpiteen suorittamisesta, jolloin tällainen edeltävä hallintopäätös kuuluisi käsitteen piiriin.

Lisäksi yksikielisen maakunnan viranomaisen olisi säännösehdotuksen mukaan järjestettävä kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Säännös koskisi esimerkiksi sellaisia tilanteita, joissa henkilöä kuullaan asiassa, joka ei liity häneen itseensä tai jossa hän ei ole asianosainen. Säännös vastaisi tältä osin pykälän 1 momentin sääntelyä.

Asian käsittelykieli hallintoasiassa määräytyisi edelleen kielilain 12 §:n mukaisesti. Sen 2 momentin mukaan yksikielisessä maakunnassa asian käsittelykielenä on lähtökohtaisesti maakunnan kieli. Saman momentin mukaan viranomaisen voi kuitenkin asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen päättää toisen kielen käyttämisestä asian käsittelykielenä. Maakunnan viranomaisen tulisi jatkossa entistä tarkemmin arvioida sitä, milloin asian käsittelykielenäkin on tarkoituksenmukaista käyttää toista kuin maakunnan kieltä. Toisen kielen käyttäminen asian käsittelykielenä voisi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi silloin, kun asiassa on vain yksi asianosainen, joka käyttää 10 §:n 3 momentin mukaista oikeuttaan käyttää asiassa omia kieltään, joka on toinen kuin maakunnan kieli.

1.2.20 Hallintolaki

58 §. *Tiedoksianto viranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.2.21 Saamen kielilaki

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa poistettaisiin maininta aluehallintovirastoista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista. Kohtaan lisättäisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto. Muutos johtuu siitä, että aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautetaan ja pääosa aluehallintovirastojen tehtävistä ja osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä siirretään uuteen perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Saamen kielilakia sovellettaisiin valtion uuteen virastoon.

27 §. *Saamen kielen avustaja.* Pykälästä poistettaisiin maininta aluehallintovirastoista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja korvattaisiin ne Valtion lupa- ja valvontavirastolla. Uudessa virastossa voisi olla saamen kielen avustaja.

1.2.22 Eurooppayhtiölaki

8 §. *Yhtiökokous.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.23 Osakeyhtiölaki

5 luku Yhtiökokous

17 §. *Koolle kutsuminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

7 luku Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §. *Erityisen tarkastuksen määrääminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa yhtiön kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi pykälään tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

18 luku Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §. *Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa yhtiön kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.24 Eurooppaosuuskuntalaki

8 §. *Osuuskunnan kokous.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi

momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.25 Laki hedelmöityshoidoista

28 §. Toiminnan lopettaminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä 2 momentissa aluehallintovirasto, jonka alueella palveluja on annettu, muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.2.26 Ulosottokaari

2 luku Ulosottoerusteet

2 §. Ulosottoerusteiden luettelo. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin aluehallintovirasto ja lisättäisiin siihen Ahvenanmaan valtionvirasto. Valtion hallinto-organisaation muutosten takia säännöksestä poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta. Valtakunnallisen Valtion lupa- ja valvontaviraston on tarkoitus korvata valtionhallinnon aluehallintovirastot, ja se tulisi olemaan valtion keskushallintoon kuuluva virasto. Valtion lupa- ja valvontaviraston tekemät päätökset olisivat siten säännöksen mukaisesti suoraan ulosottokaaren nojalla ulosottoerusteita. Aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaisesti Ahvenanmaan valtionvirasto on valtionhallinnon viranomaisena hoitanut aluehallintoviraston tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi jatkossakin valtion aluehallinnon viranomainen. Tästä syystä Ahvenanmaan valtionvirasto mainittaisiin säännöksessä nimenomaisesti.

Perustettavana oleville maakunnille siirtyä tehtäviä nykyisiltä aluehallintovirastoilta. Hallintopäätökset, jotka maakunnat antavat aiemmin aluehallintovirastoille kuuluneissa tehtävissä, eivät olisi suoraan ulosottokaaren nojalla ulosottoerusteita. Tällaiset maakuntien antamat hallintopäätökset olisivat ulosottoerusteita, jos hallintopäätöksen täytäntöönpanosta ulosottokaaren mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

1.2.27 Laki kaupanvahvistajista

1 §. Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä. Kaupanvahvistajia ovat pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maanmittausinsinöörit. Maakuntaudistuksen myötä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kyseiset maataloushallinnon tehtävät siirtyvät Maaseutuvirastolle eikä tehtävissä ole nyky muodossaan tarvetta kaupanvahvistajan oikeuksille. Tämän johdosta esitetään 1 kohtaan tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset poistamalla viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maanmittausinsinööreihin.

1.2.28 Asunto-osakeyhtiölaki

6 luku Yhtiökokous

18 §. Koolle kutsuminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

9 luku Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

6 §. Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviras-

toksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla.

13 §. Erityisen tarkastuksen määrääminen. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa yhtiön kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi pykälään tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

1.2.29 Vesilaki

1 luku Yleiset säännökset

7 §. Viranomaiset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä. Nykyään vesilain mukaisena lupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto. Maakunta-uudistuksessa vesilain mukaiset lupatehtävät siirtyisivät perustettavalle Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Virasto toimisi myös vesilain mukaisena valtion valvontaviranomaisena eli hoitaisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tällä hetkellä kuuluvaa vesilain laillisuusvalvontatehtävää. Pykälän 1 momenttiin sisällytettäisiin säännös viraston velvollisuudesta valvoa yleistä etua vesitalousasiassa. Säännöksellä ei ratkaistaisi sitä, miten nämä tehtävät järjestettäisiin uudessa virastossa.

Vesilain mukainen ratkaisuharkinta perustuu intressivertailuun, jossa punnitaan hankkeesta yleiselle ja yksityiselle edulle saatavia hyötyjä ja niille koituvia menetyksiä keskenään. Ympäristöoikeudellisessa ratkaisuharkinnassa on tyypillisesti kyse laissa säädettyjen reunaedellytysten täyttymisen valvonnasta. Jos edellytykset täyttyvät, on lupa myönnettävä. Ympäristönsuojelulakiin verrattuna vesilain lupaharkintasäännöstö jättää enemmän tilaa erilaisten intressien keskinäiselle painoarvopunninnalle ja sitä myötä yleisen edun valvonnalle. Kyse on vesitaloushankkeen vaikutuksista vesiympäristöön, luonnonsuojelullisiin intresseihin, maisemakuvaan, terveyteen, kalastukseen ja muihin vesienkäyttömuotoihin ja siitä, mikä painoarvo näille tulisi ratkaisuharkinnassa antaa.

Voimassaolevan sääntelyn puitteissa asia on järjestetty siten, että vesitalouslupien myöntäminen kuuluu aluehallintovirastoille ja yleisen edun valvonnasta vesitalousasioissa vastaavat ELY-keskukset ja muut valtion viranomaiset toimialansa osalta sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset. Vesilaki on perinteisesti mahdollistanut hyvinkin syvällisen puuttumisen toisen oikeusasemaan. Järjestelmä, jossa ELY-keskus on käyttänyt yleistä etua koskevaa puhevaltaa ja aluehallintovirasto on päätöksessään antanut eri näkökohdille niille kuuluvan painoarvon, on ollut toimiva ratkaisuharkinnan läpinäkyvyyden ja hakijan oikeussuojan näkökulmasta.

Yleisen edun valvontatehtävän hoitaminen lupa- tai muun hakemusasian ratkaisevassa viranomaisessa muuttaa hakemusasioiden käsittelyn menettelyllistä asetelmaa. Asioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa on tarkoitus järjestää siten, että yleistä etua koskeviin näkökohtiin kiinnitetään huomiota hakemusmenettelyn vireilletulosta päättymiseen saakka. Eriytyisen merkittävä hakemusasian käsittelyssä on kuulemisvaihe, jossa asianosaisille ja muille tahoille varataan tilaisuus lausua käsityksensä asiasta. Viraston sisäisten eri näkökulmien huomioiminen on tarkoitus järjestää siten, että viraston eri asiantuntijoiden näkemykset hakemuksesta liitetään hakemusasiakirjoihin ja hakijalle sekä muille asianosaisille varataan tilaisuus antaa selityksensä tämän johdosta. Viraston sisäistä menettelyä on kuvattu ympäristönsuojelulain 21 §:n perusteluissa. Vaikka yleisen edun valvonta jatkossa hoidetaankin lupaviranomaisen sisäisenä toimintona, ei järjestely muuta lupaviranomaista hakijan tai muiden asianosaisten vastapuoleksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain mukaisista tehtävistä, joihin ei esitetä muutoksia. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä

olisi toimia vesilain mukaisena valvontaviranomaisena sekä käsitellä vesilain 5 luvun 5 ja 14 §:ssä tarkoitetut ojitusasiat.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maakunnan tehtävistä vesitalousasioissa. Maakunnalle osoitettaisiin muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ojitukseen ja uiton päättymiseen liittyviä tehtäviä. Näistä säädettäisiin asianomaisissa hankeluvuissa. Maakunta toimii näitä tehtäviä hoitaessaan viranomaisena. Selvytyden vuoksi momenttiin esitetään sisällytettäväksi asiaa koskeva säännös. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvaa kalatalousviranomaisen tehtävää hoitaisi jatkossa maakunta.

Uudistuksessa maakunnille osoitettaisiin muun muassa vesien käytön suunnitteluun ja hoitoon, tulvariskien hallintaan ja vesien käyttöön liittyviä tehtäviä. Tehtävien hoitamisen edellytyksenä on, että maakunta voi käyttää puhevaltaa niihin liittyvissä vesilain mukaisissa menettelyissä ja valvoa näissä asioissa yleistä etua. Maakunnan yleisen edun valvontatehtävä vesiasioissa olisi osin rinnakkainen Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluvan yleisen edun valvontatehtävän kanssa.

3 luku **Luvanvaraiset vesitaloushankkeet**

11 §. *Tarkkailuvelvoite.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin maakuntauudistuksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

14 §. *Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu.* Pykälän 1 ja 4 momenttiin tehtäisiin maakuntauudistuksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

15 §. *Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin maakuntauudistuksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

20 §. *Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät muuttamattomina. Kalatalousviranomaisen tehtävän siirtyessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta maakunnalle, tulisi pykälän 3 momenttia tarkistaa siten, että hakemuksen luvan määrittämiseksi raukeamaan voisi tehdä myös maakunta.

21 §. *Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen.* Pykälän voimassa olevan 4 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta pykälän 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Vaikka kalatalousviranomaisena toimivan maakunnan voidaan katsoa sisältyvän voimassa olevassa säännöksessä tarkoitettuihin yleistä etua valvoviin viranomaisiin, säännökseen lisättäisiin selvytyden vuoksi erillinen maininta maakunnasta. Yleistä etua valvovaa viranomaista täsmennettäisiin samalla ilmaisulla *muu* viranomainen.

Pykälän 4 momentin toista virkettä muutettaisiin siten, että oikeus hakea lupamääräysten tarkistamista tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi olisi valtion valvontaviranomaisen sijaan maakunnalla. Tarkistamishakemuksen perusteena olisi esitettävä lain 18 luvun 3 a §:ssä tarkoitettu vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys, jonka laatiminen kuuluisi maakunnan tehtäviin yhteistyössä hankkeesta vastaavien sekä muiden viranomaisten kanssa. Maakunnan oikeus hakea lupamääräysten tarkistamista tällä perusteella olisi tarpeen maakunnalle kuuluvien vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävien vuoksi. Koska lupamääräysten tarkistaminen tällä perusteella kytkeytyy erityisesti maakunnalle osoitettuihin vesitalouden tehtäviin ja padotus- ja juoksutusselvityksen laatimista esitetään osoitettavaksi maakunnan tehtäväksi, olisi maakunnalla parhaat edellytykset arvioida lupamääräysten tarkistamisen tarvetta 1 momentin 4 kohdan perusteella.

4 luku **Veden ottaminen**

11 §. *Vedenottamon suoja-alue.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että hakemuksen vedenottamon suoja-alueen määrittämisestä voisi tehdä myös maakunta. Mahdollisuus määrätä suoja-alue maakunnan aloitteesta on tarpeen ottaen huomioon maakunnan tehtävät vesivarojen käytössä ja hoidossa sekä vesienhoidon järjestämisessä.

5 luku **Ojitus**

22 §. *Ojitusyhteisö.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat vesilain mukaiset ojitukseen liittyvät tehtävät esitetään osoitettavaksi maakunnan hoidettavaksi. Pykälän 3 momenttiin esitetään tehtäväksi lisäys, jonka mukaan ojitusyhteisön perustamista voisi jatkossa esittää myös maakunta.

24 §. *Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt.* Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että myös maakunnan vaatimus ojitusyhteisön perustamisesta olisi käsiteltävä ojitustoimituksessa.

30 §. *Kiinteistöpankki.* Pykälän 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että lainkohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekisi valtion valvontaviranomaisen sijasta maakunta.

31 §. *Ojitustoimituksen vireilletulo.* Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että ojitustoimitusta haettaisiin valtion valvontaviranomaisen sijasta maakunnalta.

33 §. *Toimituskokous.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin maakuntaudistuksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

37 §. *Ojitustoimituksen päätöksen antaminen.* Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että päätöksen ojitustoimituksen päätöksen antamisesta myöhemmin tekisi maakunta.

39 §. *Ojitustoimituksen kustannukset.* Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että toimismiehen päivärahasta ja matkakustannusten korvaamisesta vastaisi valtion sijasta maakunta.

Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi säännökset ojitussuunnitelman laatimisesta tai täydentämisestä maakunnalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Maakunnalle perittävä maksu voisi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrättäisiin yksityiskohtaisesti maakunnan hyväksymässä taksassa.

6 luku **Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen**

3 §. *Luvanhakija.* Pykälää muutettaisiin siten, että myös maakunta voisi hakea lupaa keskivedenkorkeuden alentamiseen tai nostamiseen. Säännös sijoitettaisiin pykälän 5 kohtaan, jolloin pykälän nykyinen 5 kohta siirtyisi sen 6 kohdaksi.

7 luku **Säännöstely**

10 §. *Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että valtion ohella myöskään maakuntaa ei pidettäisi hyödynsaajana, ellei säännöstelystä aiheutuisi välitöntä hyötyä sen omaisuudelle.

9 luku **Puutavaran uitto**

10 §. *Haitallisten uppouiden poistaminen vesistöistä.* Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että uittajan velvoittamista vesistön puhdistamiseen koskevan asian voisi panna vireille valtion valvontaviranomaisen ja asiasta haittaa kärsivän lisäksi myös maakunta. Asian vireillepano-oikeus tulisi olla myös maakunnalla sille kuuluvien vesivarojen käyttöä ja hoitoa koskevien tehtävien vuoksi.

Pykälän 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluva tehtävä uppouiden poistamisesta osoitettaisiin yksinomaan maakunnalle.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että maakunnan vesistöistä nostama puutavara siirtyisi maakunnan omaisuudeksi.

19 §. Uittoyhteisön purkaminen. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että uittoyhteisön purkamista koskevan asian voisi valtion valvontaviranomaisen sijasta panna vireille myös maakunta.

20 §. Uittoyhteisön selvitystoimet. Voimassaolevan pykälän 2 momentin mukaan valtion valvontaviranomainen voisi ottaa vastatakseen uiton päättymiseen liittyvistä jälkihoitotoimenpiteistä. Kyse on sentyyppisistä tehtävistä, jotka uudessa viranomaisjärjestelmässä istuisivat luontevimmin maakunnan hoidettavaksi. Pykälän 2 ja 3 momenttiin esitetään tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset.

21 §. Jälkihoitotoimenpiteet. Pykälään esitetään tehtäväksi 20 §:ää vastaavat tarkistukset. Pykälän 1 momentin mukaan hakemuksen uiton toimintapaikkoja koskevien lupien määräämisestä raukeamaan voisi tehdä maakunta valtion valvontaviranomaisesta sijasta. Pykälän 2 momentin mukaan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi ja uoman palauttamiseksi ennalleen kuuluisi maakunnalle.

11 luku Hakemusmenettely

6 §. Lausunnot. Voimassa olevan pykälän mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto valtion valvontaviranomaiselta ja asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluva yleisen edun valvontatehtävä vesitalousasiassa siirtyisi laillisuusvalvontatehtävän ohella Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että hakemuksesta olisi pyydettävä lausunto valvontaviranomaisilta, ellei tämä ole ilmeisen tarpeeton. Jos asiassa on kyse lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvasta asiasta, lausunto tulisi pyytää niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, joiden alueella hanke sijaitsee ja hankkeen vaikutukset ilmenevät.

Laillisuusvalvonnasta ja yleisen edun valvonnasta Valtion lupa- ja valvontavirastossa vastaan käsityksen selvittäminen voidaan järjestää esimerkiksi työjärjestykseen sisältyvällä määräyksellä. Vastaavalla tavalla tulisi selvittää myös muun muassa luonnonsuojelulainsäädännöstä johtuvat vaatimukset hankkeen toteuttamiselle. Nämä tulisi sisällyttää lupa-asiaa koskevaan asiakirja-aineistoon. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa lausunto tulisi pyydettäväksi Valtion lupa- ja valvontavirastolta.

Voimassaolevan pykälän sanamuodon mukaan lausunto tulisi pyytää myös asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Säännöstä esitetään tarkistettavaksi siten, että lausuntoa olisi pyydettävä muiden yleistä etua valvovien viranomaisten lisäksi nimenomaisesti kalatalousviranomaisena toimivalta maakunnalta.

9 §. Viranomaisen puhevalta. Pykälään tehtäisiin maakuntauudistuksesta johtuvat muutokset. Ehdotetun lisäyksen mukaan maakunnalla olisi hakemusasiassa asianosaisen puhevalta sen hoitaessa kalataloustehtäviä ja muita sille laissa säädettyjä tehtäviä.

20 §. Vakuus. Pykälän 1 momentissa säädetään vakuuden asettamisvelvollisuudesta tilanteessa, jossa asia on vesilain 11 luvun 18 §:n mukaisesti ratkaistu osittain. Voimassaolevan sanamuodon mukaan valtio, kunta tai kuntayhtymä julkisoikeudellisena yhteisönä on vapautettu vakuuden asettamisvelvollisuudesta. Säännöstä esitetään tarkistettavaksi siten, että vakuutta ei edellytettäisi myöskään maakunnalta.

Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen. Pykälän 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että päätös toimitettaisiin myös kalatalousviranomaisena toimivalle maakunnalle.

12 luku Vesioikeudellinen yhteisö

8 §. Yhteisön rekisteröinti. Pykälää esitetään tarkistettavaksi siten, että ojitustoimituksessa perustetun yhteisön merkitsemisestä rekisteriin vastaisi ojitustoimitukseen määräyksen antanut maakunta.

10 §. Oikeus saada tietoja. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että maakunnalla olisi kalatalousviranomaisena ja muiden sille vesilaisissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi oikeus saada tietoja vesiyhteisörekisteristä. Samalla ilmaisut valtion valvontaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen yhdistettäisiin lain 7 §:n 2 momentin mukaisesti käsitteeksi valvontaviranomainen.

11 §. Yhteisön kokous. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että myös maakunta voisi kutsua yhteisön kokouksen koolle.

13 luku Korvaukset

16 §. Korvauksen maksaminen. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Korvauksen palauttaminen. Pykälässä käytetty ilmaus muutoksenhakuviranomainen korvattaisiin ilmauksella muutoksenhakutuomioistuin.

19 §. Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

14 luku Valvonta ja hallintopakko

5 §. Menettely hallintopakkoasiassa. Hallintopakkoasiassa olisi tarvittaessa kuultava valvontaviranomaisten lisäksi kalatalousviranomaisena toimivaa maakuntaa sekä muita yleistä etua valvovia viranomaisia. Yleistä etua valvovaa viranomaista täsmennettäisiin ilmaisulla *muu* viranomainen. Säännöksen tarkoittamia muita yleistä etua valvovia viranomaisia olisi myös maakunta sille kuuluvissa vesitalouden sekä vesienhoidon ja merenhoidon tehtävissä.

9 §. Omistajattomat rakennelmat. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan lupaviranomainen voi oikeuttaa valvontaviranomaisen ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin, jos vesistöön tehdystä rakennelmasta aiheutuu kunnossapidon laiminlyönnin takia vaaraa tai haittaa eikä rakennelman omistajaa tiedetä. Kyse on vesistössä vaaraa aiheuttavien olosuhteiden vaatimista toimenpiteistä, jotka liittyvät läheisesti maakunnalle kuuluviin vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtäviin.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan lupaviranomainen voisi vastaavalla tavalla maakunnan hakemuksesta oikeuttaa maakunnan ryhtymään toimenpiteisiin omistajattomasta rakennelmasta aiheutuvan haitan tai vaaran poistamiseksi. Toimenpiteet toteutettaisiin maakunnan varoilla. Kulujen perimisestä kunnossapidon laiminlyöneeltä säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin pykälän 1 momentissa valtiolle aiheutuneiden kulujen perimisestä.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

14 §. *Vireillepano.* Pykälän 4 kohtaa muutettaisiin siten, että hakemuksen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi tai luontovahingon korjaamiseksi voisi tehdä myös kalatalousviranomaisena toimiva maakunta.

15 luku **Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano**

1 a §. *Muutoksenhaku taksan hyväksymistä koskevaan päätökseen.* Lakiin esitetään lisättäväksi säännökset muutoksenhausta maakunnan tekemään taksapäätökseen. Maakunnan vesitalousasian käsittelystä perittävän maksun perusteena olevan taksan hyväksymistä koskevaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla siten kuin ehdotetussa maakuntalaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

2 §. *Valitusoikeus.* Pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan. Maakuntauudistuksessa vesilain mukaisena lupaviranomaisena toimivat aluehallintovirastot ja valtion valvontaviranomaisena toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautettaisiin. Uudistuksessa niiden tehtävät siirrettäisiin maakunnille siirtyviä tehtäviä lukuun ottamatta perustettavalle uudelle Valtion lupa- ja valvontavirastolle, joka toimisi vesilain mukaisena lupaviranomaisena ja samalla valtion valvontaviranomaisena. Koska viranomaisella ei ole oikeudellista intressiä hakea muutosta omaan päätökseensä, ei valtion valvontaviranomainen voisi pykälän 4 kohdan nojalla hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston vesilain nojalla antamaan päätökseen. Sen sijaan Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi hakea muuta esimerkiksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesiasiaa antamaan päätökseen. Muiden yleistä etua valvovien viranomaisten oikeus hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen säilyisi nykyisellään.

Omia päätöksiä koskevan muutoksenhakuoikeuden poistuminen rajaa yleistä etua valvovan viranomaisen toimivaltaa, kun viranomainen ei voisi saattaa päätöksen lainmukaisuutta tuomioistuimen arvioitavaksi. Muutoksen merkityksen arvioidaan jäävän verraten vähäiseksi, kun otetaan huomioon, että ehdotetussa järjestelmässä yleistä etua koskevat näkökohdat tulisi ottaa huomioon läpäisevästi koko menettelyn aikana sekä erityisesti osana lupaharkintaa. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että maakunnilla sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joille yleisen edun valvontatehtävä on erikseen säädetty, olisi oikeus hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaisen sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen oikeudesta hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut sen. Valtion lupa- ja valvontaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ovat vesilain valvontaviranomaisia ja niillä voi olla tämän tehtävän perusteella tarve saattaa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen lainmukaisuus korkeimman hallinto-oikeuden arvioitavaksi esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa päätös olisi muuttunut valvonnallisesti ongelmalliseksi tai ristiriitaiseksi. Säännös ei laajentaisi viranomaisen muutoksenhakuoikeuden alaa nykytilanteeseen verrattuna, jossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on katsottu olevan sanottu oikeus.

7 §. *Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Samassa momentissa säädetään niistä tahoista, joilta ei vaadita vakuuden asettamista täytäntöönpanosta aiheutuvien edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi. Momenttia esitetään tältä osin tarkistettavaksi siten että vakuutta ei vaadittaisi valtion tai sen laitoksen, kunnan tai kuntayhtymän lisäksi myöskään maakunnalta.

16 luku **Rangaistussäännökset**

5 §. *Yleistä etua koskeva puhevalta.* Pykälää muutettaisiin siten, että maakunta käyttäisi asianomistajan puhevaltaa sellaisessa rikosasiassa, joka koskee yksinomaan maakunnalle säädettyä tehtävää.

17 luku **Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä**

5 §. *Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaa ojitusasiassa esitetään siirrettäväksi maakunnalle. Pykälän 5 momenttiin esitetään tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset. Ojituslaitoksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtisi jatkossa maakunta valtion valvontaviranomaisen sijasta.

7 §. *Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten että säännöstelyä tai veden ottamista koskevan luvan tai oikeuden siirtymisestä toiselle olisi ilmoitettava valtion valvontaviranomaisen lisäksi maakunnalle. Ilmoitus olisi tehtävä myös kalatalousvelvoitteen sisältävän luvan siirtymisestä.

18 luku **Erinäisiä säännöksiä**

2 §. *Tietojen merkitseminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaa ojitusasiassa esitetään siirrettäväksi maakunnalle. Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset. Merkinnän tekemisestä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään huolehtisi jatkossa maakunta valtion valvontaviranomaisen sijasta.

3 §. *Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten että myös maakunnalla olisi oikeus tietojen saantiin. Samalla selkeyden vuoksi momentin erilliset ilmaisut valtion ja kunnan valvontaviranomaisista yhdistettäisiin valvontaviranomaiseksi kuten muissa vastaavissa säännöksissä.

3 a §. *Vesistöalueen padotus- ja juoksutuspalvelus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin maakunnaksi. Selvityksen laatiminen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia vesistöalueella voidaan vähentää, liittyy olennaisesti maakunnalle kuuluviin vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtäviin.

Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana sen nykyinen 3 momentti, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huolehtimaan pykälässä tarkoitetuista tehtävistä toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella. Maakuntien tarpeellisesta yhteistoiminnasta muun muassa vesilain mukaisissa vesitalouden tehtävissä säädettäisiin erillisellä lailla maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa, jota koskeva ehdotus sisältyy hallituksen esitykseen.

4 §. *Vaarantorjuntatoimet.* Pykälässä säädetään väliaikaisista toimenpiteistä vesilojen muutoksista aiheutuvien merkittävien vahinkojen estämiseksi. Vesistöissä tehtävät vaarantorjuntatoimet liittyvät maakunnalle kuuluviin vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtäviin. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että lupaviranomainen voisi määrätä maakunnan ryhtymään pykälässä tarkoitettuihin vaarantorjuntatoimiin. Pykälän 3 momentin mukaan hakemuksen määräyksen antamiseksi voisi tehdä maakunta. Pykälän 2 momentti säilyisi muuttamattomana.

5 §. *Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen.* Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että toimivalta jäädästä aiheutuvien vahingon torjumiseksi olisi valtion valvontaviranomaisen sijasta maakunnalla.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että räjäyttämisestä olisi ilmoitettava myös kalatalousviranomaisena toimivalle maakunnalle.

6 §. *Vaaran ja vahinkojen torjumisesta johtuva edunmenetys.* Pykälässä säädetään 4 §:ssä tarkoitetuista vaarantorjuntatoimista aiheutuneiden edunmenetysten korvaamisesta. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että korvaus 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista edunmenetyksistä suoritettaisiin valtion sijasta maakunnan varoista.

10 §. *Lupaviranomaisen lausunto.* Pykälässä säädetään lausunnon hankkimisesta lupaviranomaiselta käsiteltäessä yleisessä tuomioistuimessa riita- tai rikosasiaa. Koska lupaviranomaisen toimialueena olisi jatkossa koko valtakunta, tehtäisiin pykälään tästä johtuvat tekniset tarkistukset.

12 §. *Asian käsittelystä perittävät maksut.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännökset maakunnalle asian käsittelystä perittävästä maksusta.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännökset maakunnalle perittävien maksujen määräämisen perusteista. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa. Koska kyse olisi julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävästä maksusta, maksu voisi vastata enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

19 luku **Voimaantulo**

7 §. *Säännöstely.* Voimassa olevan pykälän tarkoituksena on selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyhankkeesta vesiympäristölle ja sen käytölle aiheutuvia huomattavia haitallisia vaikutuksia, tarvittaessa myös säännöstelylupaa muuttamalla. Pykälä koskee säännöstelyhankkeita, joille on myönnetty lupa ennen 1.5.1991, kun taas sanotun ajankohdan jälkeen lupamääräysten määräaikaisesta tarkistamisesta on tarvittaessa määrätty itse luvassa. Pykälän 1 ja 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että myös maakunnalla olisi mahdollista laatia pykälässä tarkoitettu selvitys ja panna vireille lupamääräysten tarkistamista koskeva asia.

Pykälän 4 momentin mukaan säännöstelyluvan tarkistamisesta aiheutuvat edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään tarkistamista hakeneen korvattaviksi. Korvaukset maksetaan kuitenkin valtion varoista silloin, kun tarkistamisen merkitys ei jää pääasiassa paikalliseksi. Säännöstä muutettaisiin siten, että korvaukset maksettaisiin maakunnan varoista, jos tarkistaminen on tehty kunnan hakemuksesta eikä tarkistamisella ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä aiheutuvien haittojen vähentäminen on osa maakuntien tehtäviin kuuluvaa vesivarojen ja niihin sisältyvien kalavarojen hoitoa, josta aiheutuvat kustannukset katetaan maakunnille myönnettävistä yleiskatteellisista varoista.

9 §. *Tarkkailuvelvoite.* Pykälää muutettaisiin siten, että myös maakunta voisi hakea tarkkailuvelvoitteen määräämistä ennen lain voimaantuloa luvan saaneelle hankkeelle.

16 §. *Aikaisemmin annettun päätöksen selventäminen.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että myös kalatalousviranomainen ja maakunta voisivat hakea ennen lain voimaantuloa myönnetyn päätöksen selventämistä tai korvaamista nykyisen vesilain mukaisella päätöksellä. Muilta osin pykälä säilyisi muuttamattomana.

Voimaantulo

Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen lailla. Ennen nykyistä vesilakia voimassa olleen vesilain (264/1961) sekä sitä edeltäneen vesilainsäädännön nojalla myönnettyihin vesien käyttöä tai pilaamista koskeviin vesitalouslupiin sisältyi lupamääräyksiä, joiden mukaan kalataloudelliset velvoitteet on toteutettava maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Hyväksyjäksi on lupapäätöksissä voitu määrätä myös ministeriön hallinnonalan muu viranomainen. Määräykset ovat pääosin jääne vanhasta hallinnon rakenteesta ajalta ennen alueellisen kalataloushallinnon perustamista. Maa- ja metsätalousministeriö on vuonna 2007 siirtänyt näissä lupamääräyksissä ministeriölle osoitetut tehtävät tuolloin toiminnassa olleille työ- ja elinkeinokeskuksille, joilta tehtävät ovat sittemmin siirtyneet elinkeino-, liikenne- ja ympäris-

tökeskuksille. Kalatalouden tehtävien siirtyessä maakunnille asiasta tulisi ministeriön toimialan viranomaista koskevan määräyksen sijaan säätää lailla. Voimaantulosäännöksen 2 momenttiin esitetään sisällytettäväksi asiaa koskeva säännös.

1.2.30 Laki pysäköinninvalvonnasta

10 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.2.31 Osuuskuntalaki

5 luku **Osuuskunnan kokous ja edustajisto**

18 §. *Kokouksen koolle kutsuminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla. Momentin viimeisessä virkkeessä virastolla tarkoitettaisiin joko Valtion lupa- ja valvontavirastoa tai Ahvenanmaan valtionvirastoa siitä riippuen, kumpi on toimivaltainen.

40 §. *Valinnan laiminlyönti.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

7 luku **Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus**

7 §. *Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla.

15 §. *Erityisen tarkastuksen määrääminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa osuuskunnan kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

26 luku **Riitojen ratkaiseminen**

9 §. *Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa osuuskunnan kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla.

1.2.32 Ryhmärakennuttamislaki

23 §. *Ryhmärakennuttamisasiakirjat.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momenttiin sisältyvä maininta aluehallintovirastosta, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa

mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla.

27 §. *Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta siihen sisältyvä maininta aluehallintovirastosta muutettaisiin virastoksi. Virastolla tarkoitettaisiin joko Valtion lupa- ja valvontavirastoa tai Ahvenanmaan valtionvirastoa siitä riippuen, kumpi on toimivaltainen.

1.2.33 Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä

3 §. *Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

4 §. *Rekisteröinnin edellytykset.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

7 §. *Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

10 §. *Oikeus asiakasvarojen vastaanottamiseen.* Pykälä vastaisi 1-3 momentin osalta muutoin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälään tehtäisiin muutoksesta johtuvat tekniset tarkistukset. Tämän lisäksi pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että viranomaisella ei olisi jatkossa velvollisuutta ottaa sopimattomuusarvioinnissa huomioon ilmoituksen tekijään ja sen vastuuhenkilöihin välillisesti kytköksissä olevien yritysten ja yhteisöjen taloudellista asemaa ja velvoitteidenhoitoa. Näin laaja velvoite on käytännössä osoittautunut ongelmalliseksi ja epätarkoituksenmukaiseksi. Tarpeellisenä pidetään kuitenkin välittömien kytkösten huomioon ottamista.

14 §. *Valvonta.* Lain noudattamista valvovaksi viranomaiseksi muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto.

15 §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

16 §. *Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuvat tekniset tarkistukset.

17 §. *Pakkokeinot.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi pykälään tehtäisiin muutoksesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

18 §. *Rekisteristä poistaminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

20 §. *Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta pykälän otsikossa ja 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, minkä lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin muutoksesta johtuva tekninen tarkistus.

1.3 Sisäministeriön toimiala

1.3.1 Laki Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

5 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin lakkautettavaksi ehdotettavat aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Uusi Valtion lupa- ja valvontavirasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa. Säännös tulee siten sovellettavaksi Valtion lupa- ja valvontavirastossa ilman, että virastoa nimenomaisesti säännöksessä mainitaan. Nykyisin aluehallintovirastosta annetun lain 16 §:n mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto on laissa tarkoitettu valtionhallinnon viranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa. Säännökseen lisättäisiin Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi edelleen alueellinen valtion viranomaisen Ahvenanmaalla. Virasto hoitaisi monialaisena valtion hallintoviranomaisena Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain mukaisia tehtäviä. Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan lippua ja vaakunaa sekä niiden käyttöä maakunnassa, maakunnan lipun käyttöä maakunnan aluksilla sekä kauppa-aluksilla, kalastusaluksilla, vapaa-ajan aluksilla ja muilla niihin rinnastettavilla aluksilla, joiden kotipaikka on maakunnassa, rajoittamatta valtion virastojen ja laitosten tai yksityisten oikeutta käyttää valtakunnan lippua.

1.3.2 Laki ulkomaalaisrekisteristä

3 §. *Rekisterinpitäjät.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja työ- ja elinkeinotoimistot muutettaisiin maakunniksi.

1.3.3 Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta

12 §. *Vastaanotto laajamittaisen maahantulon yhteydessä.* Pykälän 1 momentti jäisi ennalleen.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto vastaisi laajamittaiseen maahantuloon varautumisesta. Maahanmuuttoviraston tulisi voida hoitaa varautumistehtävää yhdessä muiden viranomaisten, maakuntien ja kuntien, kuntayhtymien, muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Varautumistehtävään sisältyy esimerkiksi laajamittaisen maahantulon varautumissuunnitelman laadinta ja ylläpito sekä siihen liittyvä koulutus- ja harjoitustoiminta. Laajamittaisen maahantulon varautumistehtävän koordinointi on perusteltua hoitaa valtakunnallisesti Maahanmuuttovirastossa, jonka vastaanottoyksiköllä on aluetyöntekijöitä vastaanottokapasiteetin ylläpitämiseksi ja turvaamiseksi. Alueellinen toiminta tukee käytännön operatiivista toimintaa erityisesti vastaanottokeskusten sopimusmenettelyä koskien. Maahanmuuttoviraston ylläpitämä turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmä muodostaa keskeisen toiminnallisen rungon laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Maahanmuuttovirastolla on valtakunnallinen turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiussuunnitelma, jolla varaudutaan laajamittaisen maahantulon tilanteessa nopeasti laajentamaan vastaanottojärjestelmän majoituskapasiteettia joko uusia keskuksia perustamalla tai keskusten majoituspaikkoja lisäämällä. Maahanmuuttovirastolla on myös yhdessä poliisin kanssa valmius maahantulijoiden järjestelykeskusten perustamiseksi.

Maakuntien tulee huolehtia varautumisesta sen eri tehtävä- ja toimialojen osalta sekä alueen muiden toimijoiden kanssa yhteen sovitetulla tavalla Koska maakunnilla olisi varautumisvelvoite omassa toiminnassaan, tulisi maakunnan huolehtia, että Maahanmuuttoviraston vastuulla oleva valtakunnallinen ja alueellinen laajamittaiseen maahantuloon varautuminen otetaan

huomioon maakunnan omassa valmiussuunnittelussa. Maahanmuuttovirasto huolehtisi siitä, että turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiussuunnitelma yhteensovitettaisiin maakunnan laajamittaisen maahantulon varautumissuunnittelun kanssa.

Maakunnan laajamittaiseen maahantuloon varautuminen tehtäisiin yhteistyössä laajamittaisen maahantulon varautumisesta vastaavan Maahanmuuttoviraston sekä maakuntien muiden toimijoiden kanssa. Jotta myös alueilla pystyttäisiin varautumaan tehokkaasti laaja-alaisiin eri toimialoja koskettaviin häiriötilanteisiin, olisi tärkeää, että maakunnat kutsuisivat koolle keskeiset maakunnan toimijat varautumisen toteuttamiseksi poikkihallinnollisena yhteistyönä. Laajamittaisen maahantulon varautumiseen luotuja alueellisia yhteistyörakenteita voitaisiin hyödyntää myös uusissa maakunnissa.

Maakunnallisessa varautumissuunnittelussa selvitetäisiin Maahanmuuttoviraston ja maakunnan yhteistyönä vastaanotto- ja järjestelykeskuksiin käytettävät tilat ja muut hätämajoitukseen soveltuvat tilat, jotta maahantulijoiden välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon järjestäminen edellä mainitulla alueella voitaisiin turvata. Varautumissuunnitteluun voitaisiin sisällyttää myös muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen, kuten Suomen Punaisen Ristin, taikka yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden osuus vastaanoton järjestämisessä laajamittaisen maahantulon yhteydessä. Ne voisivat esimerkiksi tukea viranomaisia vastaanotto- tai järjestelykeskuksen perustamisessa tai ylläpitää keskusta viranomaisten ohjauksessa. Varautumissuunnitelmat olisi pidettävä ajan tasalla ja niiden toimivuus tulisi varmistaa varautumisen harjoitustoiminnalla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että maakuntiin perustetaan tarpeellinen määrä järjestely- ja vastaanottokeskuksia. Maakunnan yhteistyössä Maahanmuuttoviraston ja maakunnan alueen muiden toimijoiden kanssa toteuttama varautumissuunnittelu toimisi pohjana tarvittaville toimenpiteille tilanteessa, jossa laajamittainen maahantulo edellyttää vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamista. Mikäli tarvittavaa määrää vastaanottokeskuksia ei nopeasti kehittyvässä tilanteessa ehditä perustaa, voidaan maahantuloja majoittaa tilapäisesti myös kuntien ja seurakuntien tai muiden toimijoiden järjestämiin hätämajoituksiin. Käytännössä vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamisesta kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan vastaa Maahanmuuttovirasto, joka sopii kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa vastaanotto- tai järjestelykeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta. Lisäksi momentista ehdotetaan poistavaksi säännös valtioneuvoston asetuksesta.

52 §. Tietojen luovuttaminen rekisteristä. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

53 §. Tiedonsaantioikeus rekisteristä. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

1.3.4 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

5 luku Rahanpesun valvontarekisteri

2–8 §. Luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 4 §:n 2 momentissa, 5 §:n 4-6 momentissa, 6 §:n 1 ja 2 momentissa, 7 §:n 2 ja 3 momentissa ja 8 §:n 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

7 luku Valvonta

1 §. Luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

8 luku Hallinnolliset seuraamukset

1–3, 7, 8, 10 ja 11 §. Luvun 1 §:n 6 momentissa, 2 §:n 3 momentissa, 3 §:n 4 momentissa, 7 §:n 1 ja 2 momentissa, 8 §:n 5 momentissa, 10 §:n otsikossa ja 1, 3 ja 4 momentissa sekä 11 §:n 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.4 Puolustusministeriön hallinnontoimiala

1.4.1 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa

6 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Puolustusvoimien terveydenhuollon valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen tehtävät koostaan osana muita terveydenhuollon valvonnan tehtäviä aluehallintovirastoista ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta uuteen valtakunnallisen toimivallan omaavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Virastojen yhdistämisen johdosta ei tarvita toimivallanjakosäännöksiä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston välillä ja tästä johtuen pykälässä ei olisi enää nykyisenkaltaisia 4 ja 5 momentteja.

10 a §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 b §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla valvontaviranomaisten väliset säännökset tarkastuksen tekemistä koskevasta määräysmenettelystä kävisivät tarpeettomiksi. Lisäksi tarkastuksen tekemiselle ei enää edellytettäisi nykyisen lainsäädännön tapaan nimenomaista perusteltua syytä. Tämä mahdollistaa muun muassa sen, että valvontaviranomainen voi tehdä tarkastuksia satunnaisesti valittuihin kohteisiin tai riskianalyysiin perustuen. Ehdotus vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa ehdotettua. Edelleen 2 momentin viittaus maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävistä kohteista muutettaisiin maanpuolustuksen kannalta erityissuojattaviksi kohteiksi nykyterminologian mukaisesti.

10 c §. Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 d §. Pykälän 1 - 2 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 e §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 f §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto poistettaisiin ja muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.4.2 Puolustustilalaki

12 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

33 §. Pykälässä lääninhallitus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että poistettaisiin vanhentunut säännös lääninhallituksen alaisen viranomaisen päätöksestä valittamisesta. Edelleen viimeisen virkkeen viittaus lääninoikeuteen muutettaisiin hallinto-oikeudeksi.

1.5 Valtiovarainministeriön toimiala

1.5.1 Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta

1 luku Valtion lupa- ja valvontaviraston asema ja tehtävät

1 §. Toiminta-ajatus ja asema. Pykälässä säädettäisiin viraston toiminta-ajatuksesta tavalla, joka ilmentää viraston perustehtävää yleisellä tasolla ja viraston tarkoitusta. Säännöksen tarkoituksena on lisäksi kuvata viraston hallinnollista asemaa valtion viranomaisjärjestelmän kokonaisuudessa.

Pykälän 1 momentin mukaan virasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaa perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista alueilla toimien hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa- rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Tehtävät, joissa virasto toiminta-ajatustaan toteuttaa, määrittäisivät erityislainsäädännön mukaisesti eli virasto vastaisi tehtävistä ja niihin sisältyvästä yleisen edun valvonnasta vain sen mukaan kuin lailla erikseen säädetään. Viraston tehtävät liittyvät monella tapaa ihmisten perusoikeuksien sekä oikeusturvan turvaamiseen. Valtaosin kysymys on sekä julkisten että yksityisten toimijoiden ohjauksesta ja valvonnasta, jossa varmistetaan, että toimijoiden asiakkaat ja kansalaiset eri rooleissaan pääsevät heille kuuluviin oikeuksiin ja toisaalta, että toimijat täyttävät lakiin perustuvat velvollisuutensa.

Viraston tehtävistä suurella osalla on perusoikeusliityntä niiden kytkeytyessä esimerkiksi perustuslain 6 §:ssä säädettyyn yhdenvertaisuuden turvaamiseen, 16 §:ssä säädettyihin sivistyksellisiin oikeuksiin, 17 §:ssä säädettyyn oikeuteen omaan kieleen ja kulttuuriin, 18 §:ssä säädettyyn oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen, 19 §:ssä säädettyyn oikeuteen sosiaaliturvaan sekä 20 §:ssä säädettyyn vastuuseen ympäristöstä. Virastolle ehdotetaan säädettäväksi myös yleisen edun valvontaan kuuluvia tehtäviä. Viraston keskeinen tarkoitus on olla monialainen toimija, joka pystyy toimeenpanemaan ja sovittamaan yhteen eri toimialojen toimintaa lisäarvoa tuottavalla tavalla. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta, mutta sen lisäksi sillä on keskeinen rooli valtion alueilla tapahtuvassa hallintotoiminnassa ja viraston yhteydet maakuntiin ja kuntiin sekä elinkeinoelämään ja kansalaistoimintaan ovat välittömät ja vuorovaikutteiset. Alueellinen läsnäolo mahdollistaa perusoikeuksien toteutumisen valvonnan siellä missä toimintakin tapahtuu. Ehdotetun 5 §:n mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii kaikissa maakunnissa. Viraston alueellisesta toimipaikkaverkosta säädettäisiin 5 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että virastolla olisi valtioneuvoston asetuksella säädettävä toimipaikka jokaisessa maakunnassa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Kaikissa toimipaikoissa ei fyysisesti tehtäisi kaikkien viraston toimialojen tehtäviä, vaan henkilöstö sijoittuisi eri toimipaikkoihin ja työskentelypisteisiin tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla hyödyntäen täysipainoisesti digitaalisia moderneja työskentelyn tapoja, jolla turvattaisiin myös virastolle kuuluvien tehtävien tehokas toiminnallinen hoitaminen valtakunnallisesti.

Momentin toisen virkkeen mukaan virasto toimii asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti sekä moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Virastoon on sijoitettu erilaisia tehtäviä useilta eri hallinnonaloilta. Viraston toimintatapojen ja rakenteen on tarkoitus tukea muuntautumiskykyistä poikkihallinnollista työtettä, toimintatapojen uudelleentarkastelua ja niiden ketterää sopeuttamista viraston toimialoilla tapahtuviin muutoksiin. Viraston johtamisessa tulisi korostua uudenlainen tapa hahmottaa eri toimialojen välisiä yhteyksiä ja tuottaa lisäarvoa sekä asiakkaalle että yhteiskunnalle luomalla monialaisia työskentelymalleja, joilla voidaan vastata muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin oikea-aikaisesti. Tämän toimintatapa tulisi ottaa käyttöön viraston kaikessa, niin valtakunnallisessa kuin alueellisessa toiminnassa.

Viraston toteuttamalla ohjauksella ja valvonnalla pyritään ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdenvertaisesti varmistamaan valvonnan kohteena olevien toimialojen palveluiden käyttäjien oikeuksien toteutuminen sekä palvelun tuottajien velvoitteiden täyttäminen. Virasto toiminnan järjestäminen on suunniteltava ja toteutettava asiakaslähtöisesti siten, että viraston palvelumallit ja palvelukulttuuri sekä työskentelytavat sovitetaan vastaamaan viraston asiakkaiden tarpeita ja heidän viitekehystään. Asiakaslähtöisyyden keskeisiä elementtejä ovat lisäksi verkosto-

mainen yhteistyö asiakkaiden kanssa, helppokäyttöisyys, yhden luukun periaate ja palveluaita, mutta myös viraston tehostettu palvelukyky tehtävien sisäistä hoitamista parhaiten tukevien mallien avulla. Asiakslähtöisyydellä on merkittävä yhteys viraston toiminnalliseen vaikuttavuuteen myös sitä kautta, että painopisteiltään ja toteuttamistavoiltaan moderni, joustava sekä asiakasprofiilin ja yhteiskunnallisten olojen mukaan muuntuva toiminta myös voi pyrkiä saavuttamaan mahdollisimman suuren vaikuttavuuden.

Edelleen momentissa säädettäisiin, että virasto toimii ennakoivasti ja riskiperusteisesti. Poikikihallinnollisuuden ja asiakslähtöisyyden lisäksi toimintatapojen uudistamisen keskiössä on valvonnan kulttuurin muutos, jossa pyritään entistä vaikuttavampaan ja tuloksellisempaan toimintaan. Viraston tulee laillisuusvalvontaa merkittävästi kokoavana toimijana toimia puolueettomana ja vahvana oikeusvaltion ylläpitäjänä sekä toteuttaa valvontaa hallintolain mukaisia oikeusperiaatteita palvelevan. Merkityksellistä on toiminnan painopisteen siirtämisellä entistä enemmän ennakoivaan, vuorovaikutteiseen ja asiakkaiden yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä turvaavaan oma-aloitteiseen ohjaukseen ja valvontaan. Tämän lisäksi toimintaa on kohdennettava oikea-aikaisesti valvonnan tarkoituksen kannalta laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviin asiakokonaisuuksiin ja epäilyihin lainvastaisuuksiin siten, että toiminnan päätarkoituksena on laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Tämä edellyttää esimerkiksi valvonnan kohdentamiselta systemaattisia, yhdenvertaisia ja toimintaympäristön muutosten kanssa eläviä riskinarvioinnin menetelmiä sekä valvontatiedon laajaan keräämiseen, analysointiin ja hyödyntämiseen liittyviä menettelytapoja. Viraston toiminta-ajatukseen sisältyvä kansalaisten perusoikeuksien ja oikeusturvan turvaaminen toteutuu parhaiten, kattavimmin ja tasapuolisimmin kun virasto pystyy tehokkaalla riskiperusteisella toiminnalla ehkäisemään lainvastaista toimintaa sekä viipymättä puuttumaan uhkatilanteisiin. Ennakoivan ja riskiperusteisen valvontatoiminnan ohella viraston on kuitenkin ylläpidettävä kykyä myös tehokkaaseen reaktiiviseen valvontaan, jonka merkitys viraston valvontatoiminnassa säilyy myös jatkossa keskeisenä.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin viraston asema valtioneuvoston alaisena ja sitä ohjaavien ministeriöiden yhteisenä viranomaisena. Virasto on hallinnolliselta asemaltaan aivan uudentyyppinen ministeriöiden yhteinen keskushallinnon virasto. Valtioneuvoston alaisuus viittaa tässä yhteydessä viraston yleiseen organisaatiohierarkkiseen asemaan ja korostaa sen lukeutumista eri toimialoille niiden lainsäädännön toimeenpanotehtäviä varten. Määrettä tarkentaa se, että kyse on ministeriöiden yhteisestä virastosta eli ministeriöiden alaisuudessa toimivasta virastosta, ei osasta valtioneuvostoa. Viraston ollessa ministeriöiden yhteinen, se lukeutuu valtioneuvostosta annetun lain ja valtioneuvoston ohjesäännön tarkoittamalla tavalla niiden kaikkien toimialalle. Virasto ei kuulu minkään yksittäisen ministeriön hallinnonalalle. Virasto osallistuisi jokaisen sitä ohjaavan ministeriön hallinnonalan konserniyhteistyöhön. Viraston ohjaus perustuisi ohjaavien ministeriöiden yhteistyöhön ja yhteiseen päätöksentekoon ja ministeriöiden erimielisyystilanteissa päätöksenteko siirtyisi valtioneuvostotasolle. Jokainen ministeriö vastaa virastoa koskevista asioista ja sen ohjaamisesta toimialallaan erikseen säädetyin mukaisesti.

2 §. Toimialue. Pykälän mukaan viraston toimialueena olisi koko maa, jollei toisin säädetä. Näin ollen virasto olisi valtakunnallinen virasto, jonka toimialue lähtökohtaisesti kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan. Ahvenanmaan maakunnan osalta Ahvenanmaan itsehallintolaki määrittää sen, mitkä virastolle kuuluvista tehtävistä ylipäätään kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa valtion toimialaan. Esimerkiksi työsuojelun tehtävissä ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden rekisteröinnissä virastolla olisi toimivalta myös Ahvenanmaalla. Eräissä Valtion lupa- ja valvontavirastolle Manner-Suomessa kuuluvissa tehtävissä säädettäisiin erikseen kyseistä tehtävää koskevassa erityislainsäädännössä, että tehtävän hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi eräät yhtiöoikeudellista vähemmistösuojaa koskevat tehtävät sekä maksutalletusten käsittelyä koskevat tehtävät. Kyseiset tehtävät ovat nykyisinkin kuuluneet Ahvenanmaan maakunnassa aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Manner-Suomessa aluehallintovirastoille. Lisäksi virastolle säädettäisiin perusopetus- ja luolaissa nykyisin Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kuuluva tehtävä toimia valvonta- ja

muutoksenhakuviranomaisena ulkomailla toimivien Suomen lainsäädännön mukaisen opetuksen järjestämisluvan saaneiden koulujen osalta.

Virasto olisi perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon viranomaisiin perustuvassa jaottelussa valtion keskushallintoon kuuluva virasto. Lakkautettavaksi ehdotettavat kuusi aluehallintovirastoa ja 15 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta ovat valtion aluehallinnon viranomaisia, joilla on alueellinen toimivalta.

3 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälässä todettaisiin osin informatiivisena viittauksena työsuojelun tehtävien erityispiirteiden vuoksi olemassa oleva lainsäädäntö, jota sovelletaan tämän lain lisäksi asianomaisten tehtävien organisointiin. Mikäli nyt ehdotetussa laissa on viitattua lainsäädännöstä poikkeavia säännöksiä, sovelletaan kuitenkin nyt ehdotettua lakia. Vastaava sääntely on nykyisin voimassa aluehallintovirastoja koskevana.

4 §. Tehtäväala ja tehtävät. Pykälässä säädettäisiin niistä tehtäväaloista, joihin kuuluvia tehtäviä virastossa hoidetaan. Tehtävät ja niiden tarkempi sisältö määräytyvät nimenomaisen aineellisen lainsäädännön perusteella ja nyt ehdotetussa säännöksessä tehtäväalat on koottu tiiviiseen ilmaisuun niiden pääluokituksen mukaan.

Pykälän 1 momentin nojalla viraston tehtäväalat olisivat 1) sosiaali- ja terveys -tehtäväala, 2) varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -tehtäväala, 3) ympäristö -tehtäväala sekä 4) työsuojelu -tehtäväala. Sosiaali- ja terveys -tehtäväalan tehtävät muodostuvat aluehallintovirastojen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hoitamista sosiaali- ja terveysalan lupa-, ohjaus-, rekisteröinti-, valvonta-, ja rahoitustehtävistä lukuun ottamatta terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alueellista koordinaatiota, josta vastaavat 1.1.2019 alkaen maakunnat. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien lisäksi tehtäväala muodostuu terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisista ohjaus- ja valvontatehtävistä sekä valtion tehtäväksi jäävistä valtakunnallisista alkoholihallinnon lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä. Varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -tehtäväalan tehtävät muodostuvat aluehallintovirastojen koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä varhaiskasvatuksen ohjaus-, valvonta-, rahoitus-, ja kehittämistehtävistä. Lisäksi tehtäväalan tehtäviin sisältyy muutoksenhakuviranomaisena toimiminen eräissä koulutuslainsäädännön mukaisissa päätöksissä. Ympäristö -tehtäväalan tehtävät koostuvat aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa hoidetuista ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, luonnonsuojelulain, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain rakennusperinnön suojelumisesta annetun lain sekä eräiden muiden ympäristösäädösten mukaisista tehtävistä. Ympäristö -tehtäväalan tehtäviin sisältyvät myös virastolle kuuluvat kulttuuriympäristötehtävät. Työsuojelu -tehtäväala puolestaan koostuu nykyisten aluehallintovirastojen työsuojelu-tehtävistä.

Pykälän 2 momentin mukaan virasto hoitaisi myös muita sille erikseen säädettyjä oikeusturvalupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Säännöksen on tarkoitus kattaa virastolle muilla kuin 1 momentissa tarkoitetuilla tehtäväaloilla säädetyt erilliset oikeusturva-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät, kuten työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, sisäministeriön ja oikeusministeriön hallinnonaloille kuuluvat mainitut tehtävät. Tällaisia ovat esimerkiksi palkkaturvatehtävät, elinkeinovalvontaan kuuluvat tehtävät, kasvupalveluiden ja pelastustoimen sekä yhteisen varautumisen laillisuusvalvontatehtävät, yhteisöoikeudellista vähemmistösuojaa koskevat tehtävät ja maksutalletukset. Pykälän 2 momentissa tarkoitettuja valvontatehtäviä olisivat myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kuuluvat lomituspalveluiden valvontatehtävät. Viraston laillisuusvalvontatehtäviin kuuluva keskeinen tehtävryhmä ovat virastolle kuuluvat kantelutehtävät. Viraston kantelunkäsittelytoimivalta perustuu toisaalta virastolle säädettyihin tehtäviin valvoa jotakin toimintaa tai toimialaa ja toisaalta virastolle maakuntalaissa ja kuntalaissa säädettyyn yleiseen maakuntien ja kuntien toimintaan kohdistuvaan kanteluntutkimistoimivaltaan.

Pykälän 3 momentin mukaan virastolla voisi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Esimerkkinä tällaisista muista tehtävistä on siviilipalveluskeskuksen ylläpitoa koskeva viras-

tolle ehdotettu tehtävä. Erikseen lailla säädettyjen tehtävien lisäksi virastolla voisi luonnollisesti olla muita tehtävääalaansa liittyviä, ministeriöiden yhteisen ohjauksen piirissä määrättyjä ministeriöiden virastolle osoittamia tehtäviä.

2 luku **Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio**

5 §. Organisaatio. Pykälässä säädettäisiin viraston sisäisen organisoitumisen perusteista. Viraston toiminnan järjestämisen pohjana olisi pykälän 1 momentin nojalla viraston jakautuminen sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten toimialoihin ja toimintayksiköihin. Toimialoista säädettäisiin ehdotetussa pykälässä laissa, kun taas toimintayksiköistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Organisaatiojoassa viraston tehtävät luokiteltaisiin viraston ohjaus- ja johtamisjärjestelmän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla toiminnallisiin ja henkilöstöhallinnollisiin kokonaisuuksiin. Toimialat ja toimintayksiköt olisivat hierarkkisesti rinnakkaisia rakenteita, mutta toimialoilla olisi hallinnollisesti erilainen ja itsenäisempi asema kuin toimintayksiköillä, mikä ilmenisi muun muassa ratkaisuvallaa ja nimitysoikeutta koskevassa sääntelyssä. Toimialat muodostettaisiin vastaamaan 4 §:ssä säädettyjä viraston tehtävääloja, kun taas toimintayksiköiden tehtävät muodostuisivat viraston muista tehtävistä ja sisäisestä hallinnosta.

Toimialat ja toimintayksiköt olisivat valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteita eikä erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia sääädostasolla määriteltäviä rakenteita olisi. Toimialojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voitaisiin toimintaa tarvittaessa kuitenkin organisoida sekä toiminnallisesti että alueellisesti järjestäen. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiinkin, että toimialoilla ja toimintayksiköillä voi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston toimialoista. Viraston organisaatioon kuuluisi neljä toimialaa, joiden tehtävät vastaisivat neljää lain 4 §:n 1 momentin 1-4 kohdissa tarkoitettua Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävääalaa. Virastossa olisi siten seuraavat toimialat: 1. Sosiaali- ja terveystoimiala, jolla hoidettaisiin viraston sosiaali- ja terveysala koskevat asiat, eli asianomaisessa lainsäädännössä virastolle erikseen säädetyt hallinnonalan ohjaus-, lupa-, rekisteröinti-, valvonta-, ja rahoitustehtävät; 2. Varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimiala, jolla hoidettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtäviä, eli virastolle säädettyjä koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä varhaiskasvatuksen ohjaus-, valvonta-, rahoitus ja kehittämistehtäviä sekä opetuslainsäädännössä sille säädetyt muutoksenhakuviranomaistehtävät; 3. Ympäristötoimiala, jolla hoidettaisiin ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalojen lainsäädäntöön perustuvia tehtäviä. Ympäristöministeriön hallinnonalalla viraston toimialaan kuuluisivat virastolle säädetyt ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tehtävät. Vesilaki kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan, mutta vesiasioita koskevasta viraston ohjauksesta vastaavat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö; sekä 4. Työsuojelun toimiala, jolla hoidettavat tehtävät muodostuisivat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan työsuojeluviranomaistehtävistä. Pykälän 4 momentin mukaan toimialojen pääasiallisista tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos virastolle säädettäisiin uusi 4 §:n 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettuun tehtävääalaan sisältyvä tehtävä, kuuluisi se viraston sisäisessä tehtävänjaossa suoraan ehdotetun 5 §:n 2 momentin nojalla tehtävääalasta vastaavalle viraston toimialalle.

Lisäksi virastolle olisi tarkoitus 4 momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella säätää toimialoista erillisenä toimintayksikkönä oikeusturvayksikkö. Oikeusturvayksikköön olisi koottu virastolle säädetyt muut kuin viraston toimialoilla hoidettavat tehtäväkokonaisuudet, jotka liittyvät oikeusturvatehtäviin sekä valvontaan. Näitä ovat muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön alaiset palkkaturva-asiat ja erilliset elinkeinonvalvonnan tehtävät sekä kasvupalveluiden laillisuusvalvonta, sisäministeriön hallinnonalalta virastolle kuuluvat rahanpesun valvontatehtävät, pelastustoimen laillisuusvalvontatehtävät ja yh-

teisen varautumisen laillisuusvalvontatehtävät sekä valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluvat kuntalain ja maakuntalain mukaiset sellaiset yleiset kantelutehtävät, jotka eivät kuulu toimialoilla hoidettaviksi. Toimialojen tehtäviin kytkeytyvät kanteluasiat, kuten esimerkiksi opetustoimen kantelut, sen sijaan hoidettaisiin toimialoilla, vaikka viraston toimivalta kantelun tutkimiseen perustuisikin kuntalakiin tai maakuntalakiin. Oikeusturvayksikössä hoidettaisiin myös oikeusministeriön hallinnonalan erinäiset oikeusturvatehtävät kuten yhtiöoikeudellinen vähemmistösuoja ja maksutalletukset sekä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluva Metsähallituksen erävalvojen valvonta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalalta oikeusturvayksikölle kuuluisi lomituspalveluiden valvonta. Lisäksi yksikössä voitaisiin hoitaa tiettyjä viraston sisäisiä oikeudellisia palveluja.

Toimialoista erillisenä valtioneuvoston asetuksella säädettävänä toimintayksikkönä olisi lisäksi hallintopalvelut, joka hoitaisi viraston yhteisiä hallinto- ja kehittämisspalveluita. Tällaisia olisivat esimerkiksi viraston henkilöstö-, talous-, asiakirja-, tieto-, toimitila-, kehittämis- ja viestintäpalvelut sekä yleishallinnon palvelut. Toimialoista erillinen olisi myös sisäinen tarkastus, joka tuottaisi pääjohtajalle ja toimialajohtajille sisäisen valvonnan palveluita.

Vaikka viraston tehtävät osoitetaan toimialoille tai toimintayksiköille, on myös jatkossa mahdollista, että yksittäisen virkamiehen toimenkuva koostuu yhtä useamman toimialan tai toimintayksikön tehtävistä, mikä mahdollistaa asiantuntemuksen ja resurssien joustavan ja taroituksenmukaisen käytön virastossa. Tehtäviä hoitaessaan virkamies toimii sen toimialan johdon alaisuudessa, jonka tehtävistä kulloinkin on kyse.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viraston varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan osalta toimialan sisäisestä organisoitumisesta kielellisin perustein. Aluehallintovirastoissa on aluehallintovirastoista annetun lain 18 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetty ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, joka on sijoittuneena Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, mutta jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Yksikön virkamiehet ovat sijoittuneet myös muiden kaksikielisten aluehallintovirastojen toimipisteisiin. Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön tehtävänä on nykyisin hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen koulutustoimen ja varhaiskasvatuksen tehtävät perustamis- ja investointihankkeita koskevia tehtäviä lukuun ottamatta. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana ruotsinkielistä väestöä koskevissa kirjastotoimeen ja perusopetuslaissa (628/1998), lukio-laissa (629/1998), taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998) ja varhaiskasvatuslaissa (36/1973) tarkoitettuihin investointihankkeisiin liittyvissä asioissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen ja osaamiseen liittyvissä asioissa. Palveluyksikön virkojen kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena on ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Tarkoituksena on, että myös jatkossa varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien tason pysyttämiseksi nykyisellään organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksikökseen ja yksikön virkamiehille säädettäisiin nykyistä vastaava erityinen kielitaitovaatimus. Vastaavasti Opetushallituksesta annetun lain (564/2016) 6 §:ssä on säännös ruotsinkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen tehtävien hoitoa varten Opetushallituksessa olevasta yksiköstä. Yksikön tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 4 momentin mukaan toimialojen pääasiallisista tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella täsmennettäisiin siten pykälän 2 momentissa säädettäväksi ehdotettua toimialojen tehtävämäärittelyä. Toimialojen yksittäiset tehtävät perustuisivat kuitenkin muualla lainsäädännössä erikseen säädettyihin tehtäviin. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi viraston toimintayksiköistä. Kuten edellä on todettu, tarkoituksena on asetuksella säätää, että virastolla olisi toimialojen lisäksi oikeusturvayksikkö -niminen

toimintayksikkö sekä hallintopalveluyksikkö -niminen toimintayksikkö. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi viraston muun organisoitumisen perusteista.

Toimialalla voi olla esimerkiksi toiminnallisia yksiköitä, joiden tehtävät pohjautuvat asiaperusteisiin valtakunnallisiin ja yhtenäisiin tehtäväkokonaisuuksiin kuten paikkariippumattomaan toimintaan, tiettyyn valvonnan osatoimintoon tai erikoistumiseen, prosessiin tai kohde-toimialaan (asiakkuuksiin). Näissä yksiköissä työskentelevät henkilöt kuuluvat henkilöstöhallinnollisesti yksikköön maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta ja perustuen heille määrättyihin tehtäviin, eli yksikön henkilöstö voi muodostua virkamiehistä ympäri maata. Yksikkörakennetta tulisi tarkastella siten, että toisiinsa elimellisesti kytkeytyviä prosesseja ei rikota vaan organisoituminen tukee tehtävien tuloksellista ja vaikuttavaa suorittamista sekä sisäisiä synergioita.

Toisaalta toimialan on mahdollista perustaa tarvittaessa myös alueellisia yksiköitä niiden tehtävien hoitamista varten, jotka edellyttävät alueellista läsnäoloa ja erityistä aluetuntemusta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi asiakkaan luona toteutettava valvonta sekä muu alueellista läsnäoloa ja kohtuullisia etäisyyksiä edellyttävä toiminta. Näissä tapauksissa alueellisen organisoinnin tulisi olla välttämätöntä toiminnan kustannustehokkaaksi, vaikuttavaksi ja asiakaslähtöiseksi järjestämiseksi ja ensisijaisesti alueellisetkin tehtävät tulisi hahmottaa valtakunnallisen toiminnan työnjaollisena asiana. Näihin yksiköihin henkilöstö sijoitettaisiin sijaintinsa mukaan ja heidän tehtävänsä määrättäisiin siten, että alueellinen toiminta mahdollistuu asiantuntevasti ja kustannustehokkaasti. Yksikköön sijoitettu virkamies voisi luonnollisesti vastata osin myös toiminnalliseen yksikköön sijoitetuista tehtävistä. Viraston virkamiehillä on aina valtakunnallinen toimivalta sisäisestä yksikköjaosta riippumatta.

Yksiköistä päätetään toimialan ja toimintayksikön työjärjestyksellä toiminnan luonteen ja tarpeiden perusteella. Rakenteen on tarkoitus tukea toiminnan vaikuttavuutta ja yhtenäistä valtakunnallista johtamista, alueellista näkyvyyttä ja vuorovaikutteisuutta sekä viraston toimipaikkaverkoston kehittämistä pitkällä aikavälillä vastaamaan muuttuvia toiminnallisia tarpeita. Edelleen tarkoituksena on edistää asiantuntemuksen, resurssien ja toimipaikkaverkoston joustavaa valtakunnallista hyödyntämistä.

Virastolla olisi lisäksi toimintansa yhteensovittamisen tukemiseksi yhteisiä toimintoja. Yhteisissä toiminnoissa olisi kyse horisontaalisesta kahden tai useamman toimialan ja toimintayksikön yhteisestä toiminnasta tai yhteistyöstä. Yhteiset toiminnot eivät olisi henkilöstöhallinnollisia yksiköitä, vaan niiden henkilökunta koostuisi toimialojen ja toimintayksiköiden henkilöstöstä, joka on osoitettu asianomaisiin tehtäviin, ja ne olisivat tällä tavoin varsinaisten toimialojen yhteisiä kokoonpanoja. Varsinaiset asiaratkaisut tehtäisiin edelleen toimialoilla ja toimintayksiköissä ja päätösvalta yhteistyön sisällöstä olisi edelleen asianomaisilla esimiehillä. Yhteisillä toiminnoilla olisi kuitenkin nimenomaisesti osoitettu vastuuhenkilönsä.

Yhteisiä toimintoja voitaisiin perustaa esimerkiksi yhteisiin prosesseihin ja asiakkuuksiin tai alueellisen toiminnan koordinaatioon. Niiden tehtävänä voisi olla esimerkiksi pääjohtajan ja johtoryhmän tukena kehittää yhteisiä menettelytapoja, koordinoida yhteistä kannanmuodostusta ja operatiivista toimintaa sekä tukea toimialojen asiantuntijoita toimialarajat ylittävässä muussa yhteistyössä ja tietojenvaihdossa. Esimerkiksi viraston tehtäviin kuuluva hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus edellyttää toimialojen tehtävät ylittävän monialaisen näkökulman muodostamista. Organisoitumisen tarkoitus olisi siten tukea monialaista ja yhtenäistä toimintaa silloin kun se on mahdollista ja tarpeellista sekä edistää viraston sisäistä prosessien ja järjestelmien kehittämistyötä.

Pysyväisluonteisista toimialojen yhteisistä toiminnoista, niiden tehtävistä sekä sisäisestä työskentelystä ja toiminnan järjestämisestä määrättäisiin viraston työjärjestyksellä ja tilapäisluonteiset tai yksittäistapaukselliset yhteiset toiminnot voisivat perustua viraston yhteistoiminnan johtamisesta vastaavan pääjohtajan yksittäiseen määräykseen. Tarkoituksena on mahdollistaa

viraston pääjohtajalle ja johtoryhmälle joustava tapa vaikuttaa yhteisten toimintojen sisältöön, toimintaan sekä organisoimiseen.

Toimialojen, toimintayksikköjen ja toimintojen toimintaa järjestettäessä olisi huolehdittava palveluiden saatavuudesta sekä kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Erityisesti merkittävässä määrin alueellista toimintaa suorittavien toimialojen tulisi huolehtia siitä, että toimialan palveluita on tasapuolisesti saatavilla ja että niitä on mahdollista saada ilman aiheutonta viivytystä. Tällä tarkoitettaisiin palveluita niin viraston sisäisille kuin ulkoisille asiakkaille, mukaan lukien valvottaville. Sisäisen organisaatorakenteen tulee siten tukea näitä tavoitteita. Edelleen viraston tulisi toimintaa järjestäessään ottaa huomioon kielivähemmistöjen asema siten, että rakenne ja työnjaot mahdollistavat palvelun saamisen kielilainsäädännön mukaisella tavalla. Joissain tilanteissa tämä voi puoltaa myös kieleen perustuvaa toiminnallista organisoitumista.

Pykälän 5 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii kaikissa maakunnissa. Viraston toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että virastolla olisi valtioneuvoston asetuksella säädettävä toimipaikka jokaisessa maakuntalain tarkoittamassa maakunnassa. Mitään toimipaikoista ei ole tarkoitus nimetä niin sanotuksi päätoimipaikaksi. Kaikissa toimipaikoissa ei tehtäisi kaikkien viraston toimialojen tehtäviä, vaan henkilöstö sijoittuisi eri toimipaikkoihin ja työskentelypisteisiin tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Asetuksella säädettävien toimipaikkojen lisäksi virastolla voisi olla 11 §:ssä ehdotetun mukaisesti työjärjestyksellä määrättäviä työskentelypisteitä.

6 §. Työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala. Pykälässä säädettäisiin työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan organisointia koskevista vaatimuksista, jotka perustuvat Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimuksen nro 81) ja sitä täydentävään yleissopimukseen nro 81 liittyvään pöytäkirjaan (SopS 10/1998).

Suomen oikeusjärjestyksen perusteisiin ja perustuslakiin, hallinnon oikeuseriaatteisiin sekä hallinto- ja virkamiesoikeudelliseen sääntelyyn kuuluu yleisesti hallintotoiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus. Tällä tarkoitetaan sitä, että kaikessa viranomaistoiminnassa on noudatettava lakia ja toiminnan on oltava objektiivista siten, että se ei saa perustua epäasiallisiin tai muuten hallinnolle ja toiminnan tarkoitukselle vieraisiin tarkoituksiin. Virastot ja virkamiehet tekevät ratkaisunsa itsenäisesti eivätkä saa antaa ulkopuolisten tahojen tai intressien epäasiallisesti vaikuttaa toimintaan. Lakiehdotuksessa kaikkien toimialojen toiminnan puolueettomuutta ja itsenäistä asemaa on yleisestikin korostettu monialaisessa virastorakenteessa nimenomaisella sääntelyllä. Toimialat ja niiden hoidettavaksi kuuluvat tehtäväalat ehdotetaan säädettäväksi lakitasoisesti. Ratkaisuvaltaa koskevassa sääntelyssä asioiden ratkaisuvallasta on koottu toimialojen johtajille siten, että viraston pääjohtajalla ei ole niihin kohdistuvaa otto-oikeutta. Edelleen toimialajohtajat päättävät itsenäisesti toimialansa työjärjestyksestä, sisäisestä organisaatiosta, ratkaisuvallan käytöstä ja toiminnan järjestämisestä. Toimialajohtajat myös nimittävät toimialansa henkilöstön. Ohjauksen kannalta toimialat ovat niitä ohjaavan ministeriön suorassa toiminnallisessa ohjauksessa ja yhteisessä ohjauksessa toteutettava tulosohtaus edellyttää kaikkien ministeriöiden yhteistä päätöstä.

Ehdotetulla 6 §:n säännöksellä tarkennetaan edellä todetun kaikkia tehtäviä ja toimialoja koskevan riippumattomuussääntelyn lisäksi mainitusta ILO:n sopimuksesta aiheutuvia työsuojelutehtävien organisointia koskevia erityispiirteitä, jotka täsmentyvät myös muulla ehdotettuun lakiin sisältyvällä työsuojeluvalvonnan erityisasetuksella koskevalla sääntelyllä. Ehdotetun säännöksen mukaan työsuojelu toimiala olisi riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Toiminta olisi järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävissä olisi turvattu. Vastaava sääntely on jo ollut voimassa aluehallintovirastoista annetussa laissa. Työsuojelun aseman riippumattomuuden turvaaminen perustuu Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopi-

muksen nro 81) ja erityisesti sen 3, 4 ja 6 artiklaan. Mainitun yleissopimuksen mukaan työsuojeluvalvonta tulee järjestää yhden keskusviranomaisen alaiseksi. Työsuojelun tarkastushenkilökunnan tulee olla julkisia virkamiehiä, joiden asema ja työehdot ovat sellaiset, että ne takaavat heille vakinaisen virka-aseman sekä riippumattomuuden kaikista hallituksen vaihdoksista ja asiaankuulumattomasta ulkopuolisesta vaikutuksesta. Tarkastushenkilökunnalle annetut tehtävät eivät saa häiritä heidän ensisijaisten velvollisuuksiensa suorittamista eivätkä millään tavoin haitata tarkastushenkilökunnan tarpeellista arvovaltaa ja puolueettomuutta heidän suhteessaan työnantajiin ja työntekijöihin. Yleissopimuksen 10 artiklan mukaan tarkastajien lukumäärän on oltava riittävä takaamaan tarkastustehtävien tehokkaan suorittamisen. Työsuojelun riippumattomuutta koskeva sääntely tarkentuu ehdotetun lain jäljempänä olevien säännösten ja niiden nojalla annettavan alemmantasoisien sääntelyn kautta, mutta se on myös otettava huomioon viraston toimintaa ohjattaessa ja järjestettäessä. Riippumattomuus myös asettaa tiettyjä rajoja esimerkiksi sille, missä määrin viraston on mahdollista toimia poikkeallinnollisesti. Viraston toimintaa johdettaessa on kuitenkin jatkuvasti pyrittävä toiminta-ajatuksessa esitetyn tarkoituksen saavuttamiseen sisäisellä yhteistyöllä, tietojenvaihdolla ja toiminnan yhteensovituksella.

3 luku Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen

7 §. Johtaminen. Pykälässä säädettäisiin viraston ylimmästä johdosta, johtamisjärjestelmän perusteista ja vastuista.

Pykälän 1 momentin mukaan virastoa johtaisi pääjohtaja. Pääjohtaja vastaisi ehdotetun säännöksen mukaan viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta. Pääjohtajan keskeisimpiä tehtäviä olisi siten johtaa viraston toiminta-ajatuksen ja sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti viraston toiminnan kokonaisuutta ja toimintojen järjestämistä. Viraston tulostavoitteet asetettaisiin lakiehdotuksen 12 §:n mukaisesti ministeriöiden yhteisessä ohjauksessa laadittavalla tulossopimuksella. Pääjohtajan tehtävissä korostuisi myös viraston sisäisten ja yhteisten toimintojen organisoiminen ja niihin liittyvän kehittämisen sekä yhtenäistämisen strateginen johtaminen, esimerkiksi yhteisestä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikasta huolehtiminen. Viraston sisäiset toiminnot tulisi myös suunnitella ja toteuttaa mahdollisimman joustaviksi ja tehokkaiksi. Pääjohtaja vastaisi näistä velvoitteista ohjaaville ministeriöille. Lakiehdotuksen 25 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvosto nimittäisi Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä. Valtiovarainministeriön olisi valmisteltava esityksensä yhdessä muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston toimialaa johtaisi toimialan johtaja. Toimialan johtaja vastaisi toimialan toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta sekä toimialan toiminnan osalta koko viraston tulostavoitteiden saavuttamisesta. Siten myös toimialan johtajan tehtäviin kuuluisi vastuu viraston toiminnan kokonaisuudesta ja johtamansa toimialan toimintojen järjestämisestä koko virastolle asetettuja yhteisiä tavoitteita toteuttavalla tavalla. Toimialan johtajat vastaisivat myös osaltaan muun muassa siitä, että toimialalla noudatetaan viraston yhteistä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa. Toimialan johtaja vastaisi näistä velvoitteista pääjohtajalle. Vastuu pääjohtajalle ei kuitenkaan vähennä toimialajohtajan vastuuta toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta myös toimialan toiminnallisesta ohjauksesta vastaavalle ministeriölle. Työsuojelutoimialan johtaja vastaisi kuitenkin velvoitteista suoraan sosiaali- ja terveysministeriölle, joka myös asettaisi tältä osin viraston tulostavoitteet lakiehdotuksen 14 §:n mukaisesti. Toimialan johtajan nimittäisi lakiehdotuksen 25 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvosto toimialan toiminnallisesta ohjauksesta päävastuussa olevan ministeriön esityksestä. Esityksen tekvän ministeriön olisi valmisteltava esityksensä yhdessä muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa ja kuultava viraston pääjohtajaa ennen päätöksentekoa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toimialan johtajaa vastaavalla tavalla viraston toimintayksikön johtajasta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin viraston johtoryhmästä. Johtoryhmän tehtävänä olisi tukea pääjohtajaa viraston tulostavoitteiden saavuttamisessa toimintojen yhteensovittamisessa ja muussa viraston johtamisessa. Viraston johtoryhmä sovittaisi yhteen eri toimialojen johtamista viraston kokonaisjohtamiseen. Johtoryhmätyöskentelyn tulisi ohjata viraston eri toimialojen yhteistyötä ja edistää tiedonkulkua. Erityisesti johtoryhmän tulisi ohjata viraston toimialoille perustettujen yhteisten toimintojen työskentelyä ja poikkihallinnollisten toimintamallien kehittämistä. Näiden seikkojen johdosta olisi tarkoituksenmukaista, että johtoryhmän kokoonpano määriteltäisiin viraston työjärjestyksessä riittävän edustavaksi. Johtoryhmän jäsenenä tulisi pääjohtajan lisäksi olla ainakin toimialojen ja toimintayksiköiden johtajat. Johtoryhmässä tulisi olla myös viraston henkilöstön edustus.

Erityisesti johtoryhmässä olisi syytä käsitellä viraston tulostavoitteiden saavuttamista, viraston ehdotusta tulossopimukseksi, viraston talousarvioehdotusta sekä valtiontalouden kehusehdotusta, viraston toimintojen yhteensovittamista, yhteisiä palveluja sekä yhteistä kehittämistä. Lisäksi merkityksellistä on, että myös toimialan tulostavoitteiden saavuttamista ja toimialan kehittämistä sekä muuta viraston yhtenäisen toiminnan kannalta merkittävää toiminnan suunnittelua ja järjestämistä käsitellään säännönmukaisesti johtoryhmässä.

8 §. Yhteinen johtaminen. Pykälässä säädettäisiin viraston toiminta-ajatukseen ja sen ohjaukseen kiinteästi liittyvästä uudenlaisesta johtamisen sisällöstä ja tarkoituksesta. Pykälä velvoittaisi koko viraston johtoa.

Pykälän 1 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontaviraston johto on velvollinen yhdessä toteuttamaan viraston toiminta-ajatuksessa sekä lain 12 §:ssä tarkoitettussa yhteisessä ohjauksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellista toimintojen yhteen sovittamista ja kehittämistä sekä muuta yhteistoimintaa. Johdon tehtävissä korostuisi siten perinteisen tulosvastuun ohella vastuu viraston sisäisen yhteistyön, poikkihallinnollisen toiminnan ja aidon yhteisesti tavoitteellisen toiminnan toteuttamisesta ja edistämisestä ja johto olisi velvollinen osallistumaan viraston yhteiseen johtamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan pääjohtaja johtaisi viraston toimintojen yhteensovittamista ja yhteistä kehittämistä sekä muuta yhteistoiminnan järjestämistä. Pääjohtajalla olisi siten keskeinen asema viraston toiminnan kokonaisuoptimoinnissa, sen johtamisessa ja viraston toiminta-ajatuksen toteuttamisessa. Pääjohtaja johtaisi kaikkia viraston yhtenäisen toiminnan osaluja, kuten toimintojen yhteensovittamisen organisoimista ja poikkihallinnollista toteuttamista, sisäistä ja ulkoista yhteistyötä ja yhteisiä poikkihallinnollisia toimintamalleja sekä niiden kehittämistä kaikilla tasoilla, mukaan lukien digitalisaatio- ja tietojärjestelmäkehittäminen. Esimerkiksi viraston laaja asiantuntemus eri toimialoilla tulisi pyrkiä ottamaan käyttöön mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti.

Pykälän 3 momentin mukaan toimialan johtajat ja toimintayksikön johtajat vastaavat pääjohtajalle johtamiensa toimintojen osalta 1 momentissa tarkoitetuista velvollisuuksista. Säännös korostaa koko johdon yhteistä vastuuta ja sitoutumista viraston yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen ja toiminta-ajatuksen toteuttamiseen. Johto vastaisi näistä velvoitteista pääjohtajalle ja ne edellyttäisivät koko johdolta uudenlaista hahmotustapaa yhtenäisesti ja yhteisesti toteutettulle johtamiselle sekä viraston eri toimintojen väliselle yhteistyölle. Tarkoitus olisi, että virasto ei johdettaisi toimialakohtaisina erillisinä osina vaan aidosti yhteiskuntaan vaikuttavana kokonaisuutena joka on suurempi kuin osiensa summa. Johtamismallin avulla viraston toiminta-ajatukseen sisältyvien toimintamallien tulisi olla osana viraston kaikkea toimintaa niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin lain 6 §:än, jossa säädetään työsuojelun tehtävien riippumattomuudesta. Tämä sääntely asettaa erinäisiä rajoituksia pääjohtajan johtovalle sekä yhteisen johtamisen toteuttamistavoille, jotka on huomioitava toimintaa järjestettäessä.

9 §. *Asioiden ratkaisuvallta.* Pykälässä säädettäisiin virastossa käsiteltävien hallintoasioiden ratkaisuvallasta ja sen järjestämisestä. Virastossa käsiteltävät asiat voivat olla viraston tehtäväksi säädettyjä hallintotehtäviä tai viraston sisäiseen toimintaan liittyviä asioita. Virasto olisi pääasiallisesti niin sanottu päällikkövirasto, mutta tästä säädettäisiin tiettyjä poikkeuksia.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääjohtajan ratkaisuvalltaan kuuluvista asioista. Säännöksen mukaan pääjohtaja ratkaisisi asiat, jotka eivät kuulu toimialojen tehtäviin, ellei toisin ole säädetty. Pääjohtaja voisi viraston työjärjestyksellä määrätä ratkaisuvalltaansa kuuluvan asian muun virkamiehen ratkaistavaksi. Pääjohtajalla olisi siten suoraan lakiin perustuva ratkaisuvallta kaikissa niissä asioissa, joita ei ole erikseen lailla, asetuksella tai työjärjestyksellä osoitettu viraston toimialan tehtäväksi taikka muulle virkamiehelle. Koska lain 5 §:ssä säädettäisiin lain 4 §:n 1 momentin 1-4 kohdissa tarkoitettujen asiain viraston toimialoilta kuuluviksi, jäisivät ne pääjohtajan ratkaisuvallan ulkopuolelle. Pääjohtajalla olisi ratkaisuvallalta siten erityisesti viraston yhteisten toimintojen järjestämistä koskevissa ja muissa viraston toimintaa koskevissa yleisissä asioissa. Samoin hänellä olisi lähtökohtaisesti ratkaisuvallalta asioihin, jotka on osoitettu viraston toimintayksikölle. Pääjohtaja päättäisi lakiehdotuksen 11 §:n 3 momentin nojalla viraston työjärjestyksestä, jossa määrätään tarkemmin viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työskentelypaikkakunnista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Pääjohtaja voisi työjärjestyksellä myös itse delegoida ratkaisuvalltaansa esimerkiksi toimintayksikön johtajalle ja valtuuttaa hänet delegoimaan edelleen alaiselleen virkamiehelle. Pääjohtaja päättäisi lakiehdotuksen 11 §:n 3 momentin mukaan myös hallintopalveluista vastaavan toimintayksikön työjärjestyksestä.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston toimialalle kuuluvat asiat ratkaisee toimialan johtaja tai muu virkamies sen mukaan kuin toimialan tai toimintayksikön työjärjestyksessä määrätään, ellei toisin ole säädetty. Viraston toimialoista ja niiden tehtävistä annettaisiin tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu momentti merkitsisi sitä, että toimialan tehtäväksi valtioneuvoston asetuksella säädettyt ja erityislainsäädännön kautta tarkemmin määrittyvät asiarajat ja viraston työjärjestyksellä määrättyt muut asiat ratkaisee suoraan lain nojalla toimialan johtaja ilman, että pääjohtaja on niitä ensin delegoinut hänelle. Toimialan johtaja päättäisi lakiehdotuksen 11 §:n 3 momentin nojalla myös toimialansa työjärjestyksestä kuultuaan asiasta ensin pääjohtajaa. Toimialan johtaja voisi työjärjestyksellä delegoida ratkaisuvalltaansa muulle virkamiehelle, esimerkiksi sisäisen yksikön päällikölle.

Ehdotetun sääntelyn nojalla pääjohtajalla ei olisi niin sanottua yleistä otto-oikeutta. Pääjohtaja ei siten voisi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka on säädetty tässä laissa tai muualla esimerkiksi toimialan johtajan ratkaisuvalltaan. Pääjohtajalla olisi kuitenkin yleisten periaatteiden mukainen otto-oikeus sellaisiin asioihin, jotka 1 momentin mukaan kuuluvat pääjohtajan omaan ratkaisuvalltaan ja jotka hän on delegoinut muulle virkamiehelle.

10 §. *Yhteiset asiat.* Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat tehtävät, kuten esimerkiksi hallintokantelut tai muut valvonta-asiat, koskevat toisinaan yhtä useampaa viraston tehtäväalaa. Kantelu voi sisältää samanaikaisesti esimerkiksi terveydenhuoltoa, opetustoimea ja kunnan tai maakunnan yleishallintoa koskevia asioita, joiden käsittely- ja ratkaisutoimivalta sekä käsittelyssä edellytettävä asiantuntemus jakaantuvat viraston sisäisessä organisaatiossa yhtä useammalle toimialalle ja toimintayksikölle. Ehdotetussa 10 §:ssä säädettäisiin, että jos asia kuuluu kahdelle tai useammalle toimialalle tai toimintayksikölle, on viraston valmisteltava asiat yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei asian samalla kertaa ratkaisemisesta aiheudu haitallista viivytystä. Säännöksen tarkoituksena on osaltaan konkretisoida sekä varmistaa ehdotetussa 1 §:ssä tarkoitettujen asiakaslähtöisyyden, poikkihallinnollisuuden ja moniammatillisuuden toteutumista viraston toiminnassa. Säännöksellä ei kuitenkaan puututtaisi ratkaisutoimivallan jakoon viraston toimialojen ja toimintayksiköiden välillä, vaan ratkaisutoimivalta määräytyisi myös yhteisissä asioissa 9 §:ssä ehdotetun mukaisesti. Säännöksen lähtökohtana on yhteinen valmistelu ja asian ratkaiseminen yhtäaikaaisesti joko yhdellä yhteisellä päätöksellä tai erillisillä päätöksillä, mutta esimerkiksi valvonta-asioissa saattaa asian luonne jonkin tehtäväalaa osalta edellyttää niin kiireellistä puuttumista toimintaan, että asian samalla kertaa

ratkaiseminen ei ole mahdollista. Säännös mahdollistaisikin sen, että asioita ei ratkaista samalla kertaa, jos samalla kertaa ratkaisemisesta aiheutuu haitallista viivytystä.

11 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin viraston, toimialan ja toimintayksiköiden työjärjestyksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan viraston työjärjestyksessä annettaisiin tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työskentelypaikkakunnista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin, kun asiat eivät kuulu toimialan tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäväksi. Viraston työjärjestyksellä määrättäisiin siten nimenomaan viraston yhteisistä ja yleisistä asioista, kuten yleisistä sisäisistä määräyksistä, johtamisesta, johtoryhmätyöskentelystä, palvelussuhdeasioista, toimialojen ja toimintayksiköiden, mukaan lukien hallintopalvelujen tehtävistä sekä näiden välisestä yhteistyöstä, perustettavista toimialojen yhteisistä toiminnoista ja niiden tehtävistä sekä ratkaisuvallasta viraston yhteisissä pääjohtajalle kuuluvissa asioissa. Työjärjestyksellä määrättäisiin myös tarkemmin viraston työskentelypaikkakunnista sen lisäksi, mitä valtioneuvoston asetuksella säädetään viraston toimipaikoista. Työskentelypaikkakunnissa olisi kyse toimipaikkaverkoston puitteissa ja sen lisäksi viraston mahdollisesti käyttämistä työpisteistä, joista käsin virkamiehet hoitavat tehtäviään. Viraston työjärjestyksellä ei kuitenkaan voitaisi päättää sellaisista asioista, jotka kuuluvat toimialan tai toimintayksikön työjärjestyksellä päätettäväksi ja siitä päätettäessä olisi muutenkin huomioitava työsuojelun tehtäville lain 6 §:ssä säädetty riippumattomuus. Näin ollen viraston työjärjestyksellä ei voitaisi määrätä esimerkiksi toimialojen asioiden ratkaisuvallasta ja valmistelusta. Viraston työjärjestys julkaistaisiin Suomen säädöskokoelmassa.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston toimialan ja toimintayksikön työjärjestyksessä puolestaan annettaisiin tarkempia määräyksiä toimialan ja toimintayksikön sisäisestä organisaatiosta, toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä henkilöstön tehtävistä. Toimialan työjärjestyksellä päätettäisiin siten esimerkiksi toimialan sisäisistä yksiköistä, niiden tehtävistä ja johtamisesta sekä mahdollisesta tarkemmasta toimintojen järjestämisestä, henkilöstön sijoittumisesta näihin yksiköihin ja toimenkuvien vahvistamisesta sekä ratkaisuvallan delegoinnista yksikköjen päälliköille ja muille virkamiehille. Työjärjestyksen nojalla annetuilla päätöksillä toimialan johtaja ja toimintayksikön johtaja määräisivät myös henkilöstön sijoittumisesta työskentelypaikkakunnille, eli antaisivat määräykset henkilöstön virkapaikoista.

Pykälän 3 momentin mukaan viraston työjärjestyksestä päättäisi pääjohtaja. Toimialan työjärjestyksestä päättäisi toimialan johtaja. Muun toimintayksikön työjärjestyksestä päättäisi vastaavasti asianomaisen toimintayksikön johtaja. Pääjohtaja päättäisi kuitenkin myös viraston hallintopalveluista vastaavan toimintayksikön työjärjestyksestä, sillä näiden palvelujen järjestämisellä ja organisoinnilla on kiinteä yhteys pääjohtajan tehtäviin viraston johtamisessa ja yhtenäisen toiminnan edistämässä. Ennen työjärjestyksen vahvistamista olisi ne käsiteltävä viraston johtoryhmässä. Tämän tarkoituksena on, että pääjohtajalla ja toimialojen johtajilla on mahdollisuus esittää toisilleen näkemyksensä suunnitelluista työjärjestyksistä ja niiden keskinäisistä suhteista.

4 luku **Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus**

12 §. Yhteinen ohjaus. Pykälässä säädettäisiin ministeriöiden Valtion lupa- ja valvontavirastoon kohdistamasta yhteisestä ohjauksesta, sen sisällöstä ja menettelytavoista sekä yhteiseen ohjaukseen osallistuvista ministeriöistä. Ehdotettu yhteisen ohjauksen malli perustuu viraston asemaan sitä ohjaavien ministeriöiden yhteisenä virastona ja kyse on uudenlaisesta virasto-ohjauksen toimintamallista. Lähtökohtana on, että yhteisen ohjauksen toteuttaminen tapahtuisi ministeriöiden yhteisen näkemyksen muodostamisen kautta, mutta erimielisyystilanteissa ratkaisuvallasta yhteisen ohjauksen sisällössä olisi valtioneuvostolla. Tarkoituksena on, että ministeriöiden yhteinen ohjaus on luonteeltaan strategista. Ministeriöiden yhteisen ohjauksen toi-

meenpanon forumina olisi lain 13 §:ssä tarkoitettu ohjausryhmä sekä sen työtä tukevat ohjausryhmän asettamat valmisteluryhmät tai -verkostot. Yhteisen ohjauksen lisäksi kukin ministeriö ohjaisi ehdotetun 15 §:n mukaisesti viraston toimintaa omalla toimialallaan.

Pykälän 1 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa ohjaisivat yhteisesti oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö. Viraston yhteiseen ohjaukseen osallistuisivat siten kaikki ne ministeriöt, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä virastolle on säädetty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yhteisen ohjauksen sisällöstä. Yhteiseen ohjaukseen kuuluisi ensinnäkin viraston yhtenäisen toiminnan sekä yhteisten toimintojen yleinen suunnittelu, ohjaus ja arviointi. Yhtenäisen toiminnan ja yhteisten toimintojen piiriin kuuluisivat esimerkiksi tietojärjestelmät ja tiedonohjaus kattaen sekä substanssi- että toimialariippumattomat järjestelmät, palvelukanavat ja – rajapinnat, toimintatavat ja prosessit mukaan lukien digitalisaatio sekä viraston toiminnan yleisten edellytysten turvaaminen ja kehittäminen.

Momentin 2 kohdan mukaan yhteiseen ohjaukseen kuuluisi myös viraston tulostavoitteiden hyväksyminen sekä talousarvioehdotuksen ja valtiontalouden kehysehdotuksen hyväksyminen virastoa koskien. Tulostavoitteet sovittaisiin pykälän 3 momentissa tarkoitettulla viraston tulossopimuksella. Yhteisen ohjauksen piiriin kuuluisi myös viraston kehysehdotuksen ja talousarvioehdotuksen laatiminen ja niiden hyväksyminen. Ohjausmallissa kaikkien virastoa ohjaavien ministeriöiden ministerit tai ministeriön muut edustajat voisivat osallistua virastoa koskevaan talousarvioneuvotteluun.

Momentin 3 kohdan mukaan ministeriöiden yhteiseen ohjaukseen kuuluisi lisäksi viraston yhteisen kehittämisen ohjaus. Yhteisen ohjauksen kautta muodostettaisiin ministeriötasolla viraston eri hallinnonalat huomioiva poikkihallinnollinen näkemys viraston kehittämisen linjoista ja ohjattaisiin viraston kehittämistä monialaisena ja poikkihallinnollisena kokonaisuutena.

Momentin 4 kohdan mukaan ohjaavat ministeriöt antavat yhdessä viraston tilinpäätöskannanoton. Yhteinen tilinpäätöskannanotto allekirjoitettaisiin siten kussakin virastoa ohjaavassa ministeriössä.

Tarkoituksena on, ettei Valtion lupa- ja valvontaviraston yhteinen ohjaus ole yksinomaan ministeriölähtöistä toimintaa, vaan Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi vuorovaikutuksessa ministeriöiden kanssa aktiivinen rooli yhteisen ohjauksen piiriin kuuluvien asioiden valmistelussa ja ohjaukseen sisältyvässä monialaisessa ja poikkihallinnollisessa yhteensovittamisessa. Viraston pääjohtaja olisi myös ohjausryhmän jäsen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viraston tulossopimuksesta. Viraston tulossopimus olisi väline, jolla ohjaavat ministeriöt osaltaan toteuttavat yhdessä viraston yhteistä ohjausta. Ehdotetun säännöksen mukaan viraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laadittaisiin viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulossopimus. Tulossopimus laadittaisiin hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistettaisiin vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää ehdotetun 6 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla tarkemmin tulossopimuksen laatimismenettelystä siten, että tulossopimuksen laatisivat ohjaavat ministeriöt yhdessä yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa. Kukin ohjaava ministeriö hyväksyisi tulossopimuksen ja allekirjoittaisi sen. Toimintatavasta ministeriöiden erimielisyystilanteessa säädettäisiin pykälän 4 momentissa. Viraston puolelta tulossopimuksen allekirjoittaisivat pääjohtaja ja toimialojen johtajat. Työsuojelutehtäviä koskevan täydentävän tulossopimuksen laatimisesta säädettäisiin lain 14 §:ssä.

Viraston tulossopimuksen olisi tarkoitus rakentua strategisesta osuudesta ja toiminnallisesta osuudesta. Strateginen osuus sisältäisi samankaltaisen strategisen tason ohjauksen kuin nykyi-

nen aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteinen strategia-asiakirja. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että tulossopimuksessa esitetään viraston strategiset tavoitteet, jotka perustuvat hallitusohjelmaan, valtiontalouden kehyspäätöksiin, valtioneuvoston poikkihallinnollisiin ohjelmiin ja ohjaavien ministeriöiden strategiaihin sekä lainsäädäntöön tai kansainvälisiin sopimuksiin.

Tulossopimuksen toiminnalliset tavoitteet johdettaisiin yleisemmistä strategisista tavoitteista. Tulossopimuksessa määriteltäisiin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet sekä näihin suoraan liittyvät viraston toiminnan vaikutusmahdollisuuksien puitteissa olevat toiminnallisen tuloksellisuuden yhteiset tavoitteet. Tavoitteiden tulisi olla sellaisia, että ne ovat konkretisoitavissa toimialakohtaisiksi tulostavoitteiksi ja mittareiksi, joiden toteutumista on mahdollista seurata ajassa sekä mitata tai muuten selkeästi todentaa. Tulossopimuksessa tulisi myös asettaa viitekehys sopimuksen toteutumisen seurannalle. Tulossopimuksella voidaan asettaa myös viitekehys tai tavoitteita esimerkiksi viraston toimintojen yhteensovittamiseksi tai viraston toimialojen yhteisten toimintojen toiminnalle.

Tarkoituksena on, että virastolla on valtiovarainministeriön pääluokassa Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentti viraston kaikkia toiminnan menoja varten. Momentin ulkopuolelle rajautuvat kuitenkin työsuojelun henkilöstömenot, matkustusmenot sekä eräät muut verrattain vähäiset menot, joita varten olisi sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimintamenomomentti.

Virasto sisällyttäisi talousarvioehdotukseensa molemmat toimintamenomomentit ja esitys käsiteltäisiin viraston johtoryhmässä. Ministeriötasolla viraston yleistä valtiovarainministeriön pääluokkaan kuuluvaa toimintamenomomenttia koskevan talousarvioehdotuksen ja valtiontalouden kehys ehdotuksen päättämisessä noudatettaisiin ohjaavien ministeriöiden yhteisen ohjauksen prosessia. Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimintamenomomentti kulki informaationa mukana yhteisen ohjauksen prosessissa tehtävässä tarkastelussa, mutta työsuojelun momentin talousarvioehdotuksen ja valtiontalouden kehys ehdotuksen päättämisestä vastaisi itsenäisesti sosiaali- ja terveysministeriö.

Molemmat momentit sisällytettäisiin viraston yhteen yhteiseen tulossopimukseen, jotta viraston kaikkien toimintaan käytettävissä olevien resurssien kokonaisuus tulisi näkyväksi. Viraston toimialakohtaiset henkilöstövoimavarapuitteet todettaisiin tulossopimuksessa omana taulukkonaan. Toimialakohtaiset henkilöstövoimavarapuitteet muodostuisivat kunkin toimialan henkilöstöresursseista ja niiden mukaisista menoista. Muut toiminnan resurssit ja menolajit koottaisiin taulukossa omaksi kokonaisuudekseen yhdessä toimialakohtaisten henkilöstövoimavarapuitteiden ohella virastolle varattavan vapaasti kohdennettavan resurssiosuuden kanssa. Työsuojelun toimialan osuus poikkeaisi edellä todetusta, sillä se muodostuisi taulukossa suoraan oman toimintamenomomenttinsa ja sosiaali- ja terveysministeriön esityksen perusteella. Taulukon kirjaamisvelvoitteesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Viraston toimialakohtaiset henkilöstövoimavarapuitteet ja viraston vapaasti kohdennettava osuus todettaisiin myös virastoa koskevan talousarvioesityksen selvitysosassa.

Viraston tulossopimus laadittaisiin hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistettaisiin vuosittain ohjaavien ministeriöiden ja Valtion lupa- ja valvontaviraston välillä käytävissä tulosneuvotteluissa. Tulossopimuksen toiminnallinen osuus tarkistettaisiin käytännössä vuosittain, mutta strategisen osuuden tarkistaminen olisi poikkeuksellista.

Lähtökohtana on, että yhteisen ohjauksen toteuttaminen tapahtuisi ministeriöiden yhteisen näkemyksen muodostamisen ja sitä seuraavan kaikkien ministeriöiden yhteisen päätöksen kautta. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuitenkin menettelytavasta niitä tilanteita varten, että ministeriöt eivät pääse yhteisymmärrykseen yhteisen ohjauksen sisällöstä. Ehdotetun 4 momentin mukaan jos 2 momentin 2 tai 4 kohdassa taikka 3 momentissa tarkoitettua yhteisen ohjauksen sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto. Valtioneuvosto olisi siten viimesijainen toimija, joka ratkaisisi yleisistunnossaan sellai-

set yhteisen ohjauksen sisällöt, joita ministeriöt eivät saisi yhteisesti sovittua. Jos erimielisyys koskisi 2 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa, tulisi asia konkretisoida tulostavoite- tai tilinpäätöskannanottoasiaksi, jotta ministeriöiden erimielisyys voisi edetä osana erimieli- seksi jäänyttä tulossopimusta tai tilinpäätöskannanottoa valtioneuvoston ratkaistavaksi.

Ennen kuin asia vietäisiin yleisistunnon käsiteltäväksi, ministerit voisivat pyrkiä löytämään yksimielisyyden käsittelemällä asian ministeriryhmässä hallituksen päättämällä tavalla. Minis- tereiden työnjaossa sovittaisiin valtioneuvoston toimintaa koskevan lainsäädännön mukaisesti kuka ministeri vastaa virastoa koskevien asioiden esittelystä ja tämä ministeri esittelisi valtio- neuvoston tuotavat yhteisessä ohjauksessa erimieliseksi jääneet asiat. Käytännössä ministeri- öiden yhteisiä kantoja pyritään muodostamaan ohjausryhmässä, jossa ovat edustettuna kaikki yhteiseen ohjaukseen osallistuvat ministeriöt. Lisäksi ohjausryhmän jäsenenä olisi viraston pääjohtaja. Viraston pääjohtajan ministeriön yhteisestä kannanmuodostuksesta poikkeava nä- kemys ohjausryhmässä ei kuitenkaan voi johtaa asian käsittelyyn valtioneuvostossa, vaan rat- kaiseva olisi säännöksessä ehdotetuin tavoin ministeriöiden kannanmuodostus.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin lisäksi, että virastoa koskevan talousarvioesityksen ja val- tiontalouden kehyyksen käsittelyssä valtioneuvoston päätöksenteossa noudatetaan mitä valtion talousarviosta annetussa laissa (423/1988) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään. Tällä tarkoitetaan sitä, että jos virastoa koskeva kehusehdotus tai talousarvioehdotus jäisi vi- raston yhteisen ohjauksen prosessissa erimieliseksi, tapahtuisi valtioneuvoston yleisistunnon kannanmuodostus näihin erimielisyyksiin osana tavanomaista kehysvalmistelua ja talousar- vioesitysvalmistelua, ei näistä valmisteluprosesseista erillisenä valtioneuvoston päätösasiana. Yhteisessä ohjauksessa erimieliseksi jäänyt kehusehdotus tai talousarvioehdotus etenisi käy- tännön valmisteluprosessissa virastoa koskevien asioiden esittelystä vastaavan ministerin eh- dotuksen mukaisena ja valmisteluprosessissa tuotaisiin esille asiassa ministeriöiden välillä val- litsevat erimielisyydet. Kuten edellä pykälän 2 momentin 2 kohdan perusteluissa on todettu, voisivat kaikkien virastoa ohjaavien ministeriöiden ministerit tai ministeriön muut edustajat osallistua virastoa koskevaan talousarvioneuvotteluun ja ministeriöiden eriävät näkemykset tu- lisivat myös näin mukaan talousarviovalmisteluun. Valtioneuvosto tekisi ratkaisunsa erimieli- syyteen valtion talousarvioasetuksen 1 §:ssä tarkoitetussa prosessissa antaessaan valtioneuvos- ton päätöksen valtiontalouden kehyyksestä sekä käsitellessään talousarvioesitysehdotuksen val- tioneuvoston yleisistunnossa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin valtiovarainministeriölle kuuluvasta yhteisen ohjauksen koordinoinnista sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Vaikka ohja- usmalli perustuukin ministeriöiden yhteistyöhön ja yhteiseen päätöksentekoon, on yhteisen ohjauksen käytännön valmistelun koordinointi tarpeen osoittaa nimenomaisesti tietyille minis- teriölle. Koordinoititehtävä osoitettaisiin valtiovarainministeriölle, joka nykyisin vastaa alue- hallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta. Toisin kuin nykyinen aluehallintovirasto- jen yleishallinnollinen ohjaus, ei valtiovarainministeriölle ehdotettava yhteisen ohjauksen koordinoititehtävä sisältäisi itsenäistä ohjaustehtävää suhteessa Valtion lupa- ja valvontavi- rastoon, vaan kyse olisi nimenomaan ministeriöiden yhteisesti toteuttaman yhteisen ohjauksen käytännön valmistelun koordinoinnista. Valtiovarainministeriölle kuuluisi ehdotetun 15 §:n mukaisesti edelleen viraston hallinnon toiminnallinen ohjaus kuten nykyisinkin aluehallintovi- rastojen osalta. Valtiovarainministeriön hallinnonalalla ei olisi virastossa muutamaa tehtävää lukuun ottamatta varsinaisia ohjattavia sisältötehtäviä.

Myös vastuu ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä osoitettaisiin valtio- varainministeriölle. Näillä yhteisillä hallinnollisilla tehtävillä tarkoitettaisiin muun muassa si- tä, että valtiovarainministeriön tulisi vastata virastoa koskevan valtioneuvoston asetuksen ja sen muutosten valmistelusta, viraston maksuista annettavan valtioneuvoston asetuksen valmis- telusta sekä virastosta annettavaa lakia koskevien muutosten valmistelusta. Edellä tarkoitetun yhteisiin hallinnollisiin tehtäviin sisältyvän säädösvalmistelun sisällön ohjaaminen olisi kui- tenkin lain 12 §:ssä tarkoitetun yhteisen ohjauksen piirissä ja ohjaavien ministeriöiden yhteis- työssä toteutettavaa ja yhteisesti linjattavaa toimintaa, vaikka käytännön valmistelu kuuluisi-

kin valtiovarainministeriölle. Myöskään tässä tehtävässä ei siten olisi kyse nykyisenkaltaisesta yleishallinnollisesta ohjauksesta vaan nimenomaan yhteiseen ohjaukseen kuuluvien hallinnollisten tehtävien vastuun osoittamisesta valtiovarainministeriölle. Esittelyvastuu säädöksistä valtioneuvostossa kuuluisi edellä 4 momentissa todetuin tavoin sille ministerille, jolle virastoa koskevien asioiden esittely on ministereiden työnjaossa osoitettu.

Yhteistä ohjausta koordinoivalla ja ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä vastaavalla valtiovarainministeriöllä ei olisi etusijaa yhteisen ohjauksen sisällöstä päätettäessä, vaan päätöksenteko perustuisi ohjaavien ministeriöiden yhteiseen päätökseen tai, mikäli yhteistä päätöstä ei synny, pykälän 4 momentin mukaisesti valtioneuvoston päätöksentekoon.

Pykälän 6 momenttiin sisältyisi asetuksenantovaltuus, jonka nojalla yhteisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena olisi säätää tarkemmin muun muassa tulossopimuksen sisällöstä ja laatimismenettelystä.

13 §. Ohjausryhmä. Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjausryhmästä, joka toteuttaisi lain 12 §:ssä tarkoitettua viraston yhteistä ohjausta. Ohjausryhmä toimisi ohjaavien ministeriöiden yhteisen ohjauksen foorumina sovittaen yhteen ministeriöiden näkemyksiä ja muodostaen virkamiestasolla yhteisiä yhteisen ohjauksen kantoja. Ohjausryhmällä olisi lisäksi keskeinen rooli ohjausprosessissa Valtion lupa- ja valvontaviraston vastuulle kuuluvan ohjauksen valmistelun lähtökohtien linjaajana.

Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto asettaisi yhteisen ohjauksen toteuttamiseksi Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjausryhmän neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ohjausryhmässä ovat edustettuina lain 12 §:n 1 momentissa mainitut ministeriöt sekä Valtion lupa- ja valvontavirasto. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimisi sen ministeriön edustaja, jonka toimialaan kuuluvat tehtävät muodostavat Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä suurimman osan. Tehtävien määrän määrittäminen tehtäisiin toimialan tehtävien hoitoon osoitetun henkilötöyvuosimäärän perusteella. Virastolle nyt esitetyin tehtävin kuuluisi puheenjohtajuus siten sosiaali- ja terveysministeriölle, jonka toimialan tehtävät muodostavat viraston tehtävistä suurimman osan viraston aloittaessa toimintansa.

Pykälän 2 momentin mukaan ohjausryhmä voisi asettaa yhteisen ohjauksen toteuttamiseksi tarvittavia valmisteluryhmiä. Ohjausryhmän asettamat valmisteluryhmät voisivat olla esimerkiksi perinteisiä työryhmätyyppisiä valmisteluryhmiä tai valmisteluverkostoja, jotka toteuttaisivat yhteisen ohjauksen käytännön valmistelua. Ohjausryhmä voisi asettaa tarpeen mukaan yhden tai useamman valmisteluryhmän tai -verkoston. Tärkeää on, että valmisteluryhmissä olisi myös henkilöstön edustus, jolloin henkilöstö pääsisi vaikuttamaan ohjauksen sisältöön valmisteluvaiheessa. Tarkoituksena on, että valmisteluryhmien osana ja sen työssä korostuisi Valtion lupa- ja valvontaviraston rooli aktiivisena toimijana ohjausasioiden valmistelussa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi, että ohjausryhmän antamien lähtökohtien pohjalta valmisteltu ehdotus viraston toimintamomentin kehykseksi ja talousarvioksi sekä tulossopimukseksi tulisi virastolta ensin viraston ohjauksen valmisteluryhmään, jossa on myös viraston yhteiseen ohjaukseen osallistuvien ministeriöiden edustus, ja tätä kautta yhteisen ohjauksen prosessissa yhteen sovitettuna viraston ohjausryhmään käsiteltäväksi. Lisäksi virasto seuraisi sille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja raportois tästä valmisteluryhmälle. Virasto tuottaisi valmisteluryhmälle ehdotuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämistä muutoksista, mikäli asia kuuluu yhteisen ohjauksen piiriin ja asia tätä edellyttää. Vastaavasti virasto tekisi valmisteluryhmälle ehdotukset yhteisen ohjauksen piiriin kuuluvista uusista tavoitteista ja toimintamalleista.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset ohjausryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja ohjausryhmässä noudatettavista menettelytavoista. Asetustasoisilla säännöksillä tarkennettaisiin ohjausryhmän tehtävää lain 12 §:ssä tarkoitettua yhteisen ohjauksen toteuttajana.

14 §. *Ohjauksen järjestäminen työsuojelun tehtävissä.* Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtävien ohjaus järjestettäisiin muista viraston tehtävistä poikkeavalla tavalla. Ratkaisulla korostettaisiin työsuojelun muita viraston tehtäväaloja itsenäisempää asemaa suhteessa viraston yhteiseen ohjaukseen. Myös nykyisin aluehallintovirastojen työsuojelutehtävien ohjaus on järjestetty muista viraston tehtäviä itsenäisemmällä tavalla ja työsuojelun toimintamenot on rahoitettu muusta aluehallintovirastosta poiketen omalta sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan kuuluvalla toimintamenomomentilla. Perusteena ohjausmallin eriyttämislle on työsuojelutehtävien kansainvälisistä sopimuksista aiheutuva erityisasema.

Ehdotetun pykälän mukaan sosiaali- ja terveysministeriö laatisi viraston tulossopimusta täydentävän tulossopimuksen viraston työsuojelun tehtävien ohjausta varten. Tarkoituksena on, että koko viraston tulossopimuksen rakennetta vastaavasti työsuojelun tehtävien täydentävä tulossopimus sisältäisi sekä työsuojelun strategisen, että toiminnallisen osuuden sisältäen työsuojelun toimintamäärärahat. Työsuojelun tulossopimuksen strateginen osuus perustuisi sosiaali- ja terveysministeriön strategiaan ja siitä johdettuihin työsuojelun linjauksiin. Työsuojelun tulossopimuksen sisällöstä päättäisi yksinomaan sosiaali- ja terveysministeriö eikä viraston tulossopimusta täydentävä työsuojelutehtäviä ohjaava tulossopimus kuuluisi lain 12 §:ssä säädetyn yhteisen ohjauksen piiriin. Sosiaali- ja terveysministeriö huolehtisi siitä, että työsuojelua koskeva osio tulossopimuksesta valmisteltaisiin yhteistyössä työmarkkinaosapuolien kanssa ja että asia käsiteltäisiin työsuojeluneuvottelukunnassa tai vastaavassa yhteistyöelimessä. Työsuojelun täydentävän tulossopimuksen osalta tulee lisäksi varmistaa, että myös työsuojelun henkilöstö pääsee vaikuttamaan ohjauksen sisällön valmisteluun.

Tarkoituksena lisäksi on, että myös jatkossa työsuojelun toimintamäärärahat tulisivat omalta sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan sijoittuvalla toimintamenomomentiltaan. Näin olleen sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyisi viraston työsuojelun tehtäviä koskevan talousarvioehdotuksen ja valtiontalouden kehusehdotuksen sekä antaisi työsuojelun tehtäviä koskevan tilinpäätöskannanoton. Viraston yhteiset hallinto- ja kehittämispalvelut, joihin työsuojelun toimialue tukeutuu, rahoitettaisiin kuitenkin viraston yhteiseltä toimintamenomomentilta.

15 §. *Toiminnallinen ohjaus.* Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston toiminnallisesta ohjauksesta. Kysymys on viraston sektorikohtaista toimintaa koskevasta ohjauksesta ja hallinnonalan toiminnan valvonnasta, josta vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt. Toiminnallisella ohjauksella toteutettaisiin osaltaan perustuslain 68 §:n 1 momentissa kullekin ministeriölle toimialallaan kuuluvaa vastuuta hallinnon asianmukaisesta toiminnasta.

Pykälän 1 momentin mukaan viraston toimintaa ohjaisivat ja valvoisivat toimialoilleen kuuluvissa tehtävissä oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö. Tätä toimintaa kutsuttaisiin toiminnalliseksi ohjaukseksi. Valtiovarainministeriön tehtävänä olisi huolehtia lisäksi viraston hallintoa koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

Toiminnallinen ohjaus pohjautuisi ministeriöiden yhteisesti sopimiin viraston yhteisen ohjauksen linjauksiin. Toiminnallisessa ohjauksessa ei siten voitaisi poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa olisi keskeistä viraston ja ohjaavan ministeriön välinen aktiivinen strateginen kumppanuus ja vuorovaikutus.

Toiminnallinen ohjaus ei olisi viraston sisäisen operatiivisen toiminnan ohjausta, vaan se kuuluisi viraston johtamisen piiriin. Toiminnallisella ohjauksella täsmennettäisiin tulossopimuksen strategisista tavoitteista johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Toimialoilla ei kuitenkaan olisi yleisistä tulostavoitteista erillisiä toimialakohtaisia tulostavoitteita vaan yhteiset eri tason tulostavoitteet, jotka muodostavat kokonaisuuden. Käytännössä toiminnallinen ohjaus tarkoittaisi yhteistyössä ohjaavan ministeriön ja toimialan kanssa esimerkiksi toimialan tilannekuvan luomista ja arviointia, tarkemman tason toimialakohtaisten tulostavoitteiden ja mittareiden

vuorovaikutteista arviointia, suunnittelua ja seurantaa sekä valvonnan painopisteistä sopimista ja arviointia vaikuttavan valvonnan toteuttamiseksi. Toiminnalliseen ohjaukseen kuuluisivat myös eri yhteistyön muodot ja vuorovaikutus kuten koulutusyhteistyö ja tietojen vaihto.

Toiminnallisen ohjauksen rooli sote-toimialalla korostuu sote-uudistuksen toimeenpanon onnistumisessa. Sote-valvonnalta edellytetään uusia menetelmiä ja linjauksia.

Toiminnalliseen ohjaukseen sisältyisi myös viraston toimintojen ja toiminnan valvonta ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Toimivaltainen ministeriö määräytyisi erityislainsäädännön tai valtioneuvoston ohjesäännön toimialajaon mukaisesti.

Pykälän 2 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää toiminnallisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista.

5 luku Sosiaali- ja terveystoimialaa koskevat erityissäännökset

16 §. Lautakunnat. Pykälässä säädettäisiin sosiaali- ja terveystoimialan sisällä toimivista lautakunnista tiettyjen erityistehtävien hoitamiseksi. Vastaava sääntely on nykyään voimassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa. Lautakunnat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta sekä raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta. Lautakuntien asettamisesta, kokoonpanosta, tehtävistä sekä toiminnan muusta järjestämisestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §. Tiedonsaantioikeus sosiaali- ja terveystoimialan tehtävissä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viraston sosiaali- ja terveystoimialan oikeudesta saada maksutta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot, asiakirjat ja selvitykset säännöksessä mainituilta tahoilta maksutta ja sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Siten viraston asianomaisella toimialalla olisi oikeus saada tietoja erityislainsäädäntöön perustuvien tehtäviensä, kuten lupahallinnon, rekisteröintitehtävien ja valvonnan suorittamiseksi. Viraston tiedonsaantioikeudesta näissä tehtävissä säädetään pääsääntöisesti asianomaisessa aineellisessa lainsäädännössä, mutta osin tiedonsaantioikeus on perustunut nyt ehdotettua vastaavaan yleissääntöön Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa. Tämän vuoksi säännös olisi tarpeellinen myös nyt ehdotetussa laissa. Muita kuin pykälässä nimenomaisesti mainittuja viranomaisia ja julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilta tarvittaessa olisi saatava välttämättömiä tietoja, olisivat esimerkiksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä Potilasvakuutuskeskus, joiden toiminnassa käsitellään valvottavaan toimintaan liittyviä erilaisia salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja. Tiedonsaantioikeuden olisi tarkoitus olla laaja ja virasto arvioisi, mitkä tiedot ovat välttämättömiä tehtävien ja valvonnan tarkoituksen toteuttamiseksi. Tämä tiedonsaantioikeus olisi siten salassapidon suhteen kattava erityissäännös, joka syrjäyttää muualla lainsäädännössä säädetyt luovutusrajoitukset tai salassapidon.

Rekisteri- ja valvontaviranomaisen toiminnan kannalta on olennaista, että se saa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tiedon sellaisesta seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Käytännön valvontatyössä olisi ongelmallista, jos viranomaisella ei olisi oikeutta saada salassa pidettäviä tietoja ilman sen nimenomaista pyyntöä. Sen vuoksi ehdotetaan, että pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännös, jonka perusteella pykälän 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman toimialan pyyntöäkin ilmoittaa sille seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta, elinympäristön tai väestön terveellisyyttä tai turvallisuutta. Sama oikeus koskisi myös ilmoittamista sellaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa valvottavan toiminnanharjoittajan luotettavuusarviointiin. Tällaisia tietoja voi tulla esimerkiksi rakennusvalvonta-, vero- tai poliisiviranomaisten tietoon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnantajan tietoon.

18 §. Arviointitehtävät. Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaava toimiala vastaisi myös tehtäviensä hoitamiseksi tarpeellisista arviointitehtävistä. Arviointitehtävistä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tällaisia tehtäviä olisivat esimerkiksi valvonnan mene-

telmien kehittämiseen ja valvonnan vaikuttavuuden arviointiin liittyvät tehtävät, riskianalyysi- en teko ja yleinen valvonnan tietopohjan kehittämiseen liittyvä arviointi. Viraston vastuulle kuuluisivat siis jatkossakin vain lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviin kiinteästi liittyvät viraston sisäiseen toimintaan liittyvät arviointitehtävät. Viraston sosiaali- ja terveysalan arviointitehtävistä on säädetty myös muussa lainsäädännössä ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 30 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontaviranomaisen laadittavaksi kuuluvat raportit maakuntien palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta kytkeytyvät viraston sosiaali- ja terveysalan arviointitehtävien kokonaisuuteen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastaisi jatkossakin yleisistä sosiaali- ja terveydenhuollon arviointitehtävistä. Toiminnallisesti kaikkien arviointitehtävien tulee muodostaa synkronoitu kokonaisuus jossa ei tehdä päällekkäistä työtä, vaan eri komponentit tukevat toisiaan ja tuottavat aitoa lisäarvoa toiminnalle.

6 luku Eräät varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävät

19 §. Peruspalveluiden arviointi. Pykälässä säädettäisiin, että Valtion lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävänä olisi tehtäväalaansa kuuluvien peruspalveluiden saatavuuden arviointi. Toimiala arvioisi opetuksen, koulutuksen, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä varhaiskasvatuksen saatavuutta. Peruspalvelujen arviointitehtävästä on sen merkittävyyden takia perusteltua säätää kyseisellä toimialalla nimenomaisesti erikseen. Voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan aluehallintoviraston tehtäväksi on nimenomaisesti erotettuna muusta ohjauksesta ja valvonnasta säädetty peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi. Opetus- ja kulttuuritoimi sekä varhaiskasvatus koskevat kansallisia laajasti ja näiden keskeisten peruspalvelujen arviointi on perusteltua toteuttaa kattavasti myös jatkossa. Tehtävä siirtyisi luontevasti aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jolle muutkin aluehallintovirastojen varhaiskasvatuksen, opetuksen ja kulttuurin tehtävät siirtyvät. Toiminnallisesti kaikkien arviointitehtävien tulee muodostaa synkronoitu kokonaisuus jossa ei tehdä päällekkäistä työtä, vaan eri komponentit tukevat toisiaan ja tuottavat aitoa lisäarvoa toiminnalle.

20 §. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tukeminen peruspalveluissa. Pykälässä säädettäisiin, että Valtion lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävänä olisi tehtäväalaansa kuuluvan varautumisen ja valmiussuunnittelun tukeminen. Pykälässä säädettäisiin siten viraston tehtävistä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla. Voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan aluehallintovirastojen tehtävänä on ollut muun ohella kuntien valmiussuunnittelun tukeminen. Aluehallintovirastojen nykyisten opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tehtävien on tarkoitus siirtyä pääosin Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla kunnat toimivat myös jatkossa esimerkiksi pääasiallisina varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjinä, joten kunnilla säilyy täten ministeriön toimialan toimintojen osalta valmiuslain mukainen varautumisvastuu. Varhaiskasvatuksen ja opetus- ja kulttuuritoimen peruspalveluiden järjestäjien varautumisen tukeminen siirtyisi luontevasti aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

7 luku Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa

21 §. Säännösten soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin 7 luvun soveltamisalasta. Luku vastaisi sisällöltään voimassa olevaa lakia ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa (898/2009). Koska Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialasta ja sen tehtävistä säädetään tässä laissa, olisi tarkoituksenmukaista, että ympäristö- ja vesiasioiden käsittelyä koskevat menettelysäännökset olisivat samassa laissa. Sen vuoksi laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa ehdotetaan kumottavaksi.

Säännöksiä sovellettaisiin pykälässä mainittujen ympäristötehtävien käsittelyyn Valtion lupa- ja valvontavirastossa siten, kuin aineellisessa lainsäädännössä tarkemmin säännellään. Menettelysäännökset koskisivat lupa- ja hakemusasioiden menettelyprosessin toteuttamista ympäristötehtävien osalta. Lukua sovellettaisiin täten ympäristönsuojelulaissa, vesilaisissa, merensuo-

jelulaissa ja maa-aineslaissa Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvaksi säännelyihin lupa- ja hakemusasioihin. Käytännössä nykytila ei muuttuisi, sillä vastaavia menettelysäännöksiä on noudatettu jo tälläkin hetkellä aluehallintovirastojen ympäristö- ja vesiasioiden käsittelyssä. Menettelysäännöksiin ei tulisi myöskään sisällöllisiä muutoksia.

22 §. Asioiden käsittely. Pykälässä säädettäisiin asiantuntemuksesta, joka asian valmistelussa ja ratkaisemisessa olisi oltava asianmukaisen lopputuloksen varmistamiseksi. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 2 §:än. Asioiden valmistelussa ja ratkaisemisessa tulisi olla käytettävissä tarpeen mukaan oikeudellinen, tekninen ja luonnontieteellinen asiantuntemus.

23 §. Ratkaisukokoonpanot. Pykälässä säädettäisiin millä kokoonpanoilla ympäristölupa-asioita ratkaistaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Voimassa olevan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 3 §:ssä on vastaava säännös asioiden ratkaisukokoonpanoista. Pykälän rakennetta ja sanamuotoja täsmennettäisiin sekä kieliasua tiivistettäisiin. Kokoonpanoa määrättäessä tulisi olla käytettävissä tarpeen mukaan oikeudellinen, tekninen ja luonnontieteellinen asiantuntemus. Esittelijän asiantuntemus otetaan huomioon kokoonpanon asiantuntemusta arvioitaessa.

Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin ratkaisukokoonpanoista. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi lähtökohtaisesti päällikkövirasto, jossa ympäristöasioiden ratkaisuvallta on ympäristötoimialan johtajalla. Toimialan työjärjestyksessä voidaan, tai toimialan johtaja voi määrätä toimialan muun virkamiehen asian ratkaisijaksi, jollei päätöksenteosta ole toisin säädetty.

Asian ratkaisisi kokoonpanoon määrätty ratkaisija tai ratkaisijat. Toimialan johtajan olleessa koko toimialan ylin johtaja, ja huomioiden ympäristötoimialan koon sekä toimialan johtajan alaisten määrän, olisi todennäköistä, että asioiden ratkaisijoina toimisivat joko toimialan johtajan määräämä muu virkamies tai virkamiehet, esimerkiksi yksikön päällikkö, tai tämän määräämä muu toimialan virkamies tai virkamiehet.

Asiat ratkaistaisiin esittelystä pääsääntöisesti joko yhden ratkaisijan kokoonpanossa, kahden ratkaisijan kokoonpanossa tai monijäsenisessä kokoonpanossa. Yhden ratkaisijan kokoonpano olisi pääsääntö. Ratkaisukokoonpanoa määrättäessä esittelijää ei laskettaisi mukaan ratkaisukokoonpanoon, ellei hän toimisi samalla ratkaisijana. Laajat ja ympäristö- ja muilta vaikutuksiltaan merkittävät asiat ratkaistaisiin laajennetussa ratkaisukokoonpanossa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi hankkeet, joista voi aiheutua merkittäviä päästöjä veteen tai ilmaan, joissa on kysymys merkittävästä jätehuollon järjestämisestä taikka merkittävästä meluhaitasta tai asiaan liittyy korvauskysymyksiä. Muu erityinen syy voi olla asian oikeudellinen merkittävyys tai asianosaisten oikeusturvan kannalta perusteltu syy. Laajempaa ratkaisukokoonpanoa voisi edellyttää myös asianosaisten tai haitankärsijöiden huomattava määrä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ratkaisukokoonpanon määräämisestä. Toimialan johtaja tai toimialan johtajan määräämä toimialan muu virkamies, esimerkiksi yksikön päällikkö tai vastaava, määräisi ratkaistavan asian ratkaisukokoonpanon ja tarvittaessa kokoonpanolle puheenjohtajan. Toimialan johtaja tai toimialan johtajan määräämä muu ratkaisukokoonpanon määrääjä ei voisi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jonka hän on määrännyt muussa kokoonpanossa ratkaistavaksi. Tämä ei estäisi esittelijän tai ratkaisijan vaihtamista tai muuta kokoonpanon muuttamista, jos se töiden sujuvuuden tai organisoinnin vuoksi olisi tarpeen. Toimialan työjärjestyksessä voitaisiin tarvittaessa tarkemmin määrätä ratkaisukokoonpanojen määräämisestä.

24 §. Äänestäminen. Pykälässä säädettäisiin äänestämisestä, johon sovellettaisiin hallintolainkäyttölain (586/1996) 52 §:ää. Säännös vastaa voimassa olevan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 4 §:ä. Pääsääntönä olisi, että äänestyksessä voittaa se kanta, jota ratkaisukokoonpanon jäsenten enemmistö on kannattanut. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulisi puheenjohtajan kannattama ratkaisu.

8 luku Erinäiset säännökset

25 §. Virkojen täyttäminen. Pykälä sisältäisi säännökset Valtion lupa- ja valvontaviraston virkojen täyttämistä. Myös valtion virkamieslaki sisältää säännöksiä viraston pääjohtajan viran täyttämistä koskien.

Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto nimittäisi Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön on valmisteltava esityksensä yhdessä muiden lain 12 §:n 1 momentissa mainittujen virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa. Erityistä säännöstä ministeriöiden erimielisyystilanteita varten ei tarvita, koska päätöksentekijänä nimityksessä on joka tapauksessa valtioneuvosto. Valtion virkamieslaki sisältää säännökset viraston päällikkönä toimivan pääjohtajan kansalaisuusvaatimuksesta, määräajaksi nimittämisestä sekä erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston toimialojen päällikköinä toimivien toimialan johtajien virkojen täyttämistä. Myös toimialan johtajien osalta nimitystoimivalta olisi valtioneuvostolla. Nimitysesityksen tekisi kyseisen toimialan toiminnallisesta ohjauksesta päävastuussa oleva ministeriö. Päävastuussa olevalla ministeriöllä tarkoitettaisiin sitä ministeriötä, jonka tehtävät muodostavat toimialan tehtävistä suurimman osan. Vastaavasti kuin viraston pääjohtajaa nimitettäessä, tulisi esityksen tekvän ministeriön valmistella esityksensä yhdessä muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa. Lisäksi toimialan johtajaa nimitettäessä tulisi esityksen tekvän ministeriön kuulla viraston pääjohtajaa ennen päätöksentekoa. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toimialojen johtajat, lukuun ottamatta työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan päällikkönä toimivaa toimialan johtajaa, nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi. Työsuojelun tehtäviä hoitavan henkilöstön erityisen riippumattoman aseman vuoksi työsuojelun toimialan päällikkönä toimiva toimialan johtaja nimitettäisiin toistaiseksi. Myös nykyisin aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden päälliköt on nimitetty muista aluehallintoviraston vastuualueista poiketen toistaiseksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella säädettävien toimintayksiköiden johtajien virkojen täyttämistä. Säännös ei koske toimialojen sisäisten yksiköiden tai muiden viraston työjärjestyksellä organisoitujen yksiköiden päälliköitä vaan ainoastaan asetuksella säädettävien toimintayksiköiden johtajia. Toimintayksiköiden johtajat nimittäisi viraston pääjohtaja. Myös toimintayksiköiden johtajat nimitettäisiin viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Pykälän 4 momentin mukaan toimialan johtajat nimittäisivät toimialansa henkilöstön. Viraston muun henkilöstön nimittäisi pääjohtaja, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä. Pääjohtaja voisi siten työjärjestyksellä delegoida nimittämistoimivaltaa toimintayksiköiden johtajille.

Pykälän 5 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontaviraston virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämä ei koske pääjohtajan virkaa, sillä viraston päällikkönä toimivan pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtion virkamieslaissa.

26 §. Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun käsittely. Pykälä sisältäisi säännökset Valtion lupa- ja valvontavirastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun käsittelystä. Säännös koskee tilanteita, joissa hallintokantelu on tehty Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai sitä ohjaavalle ministeriölle. Säännöksellä ei puututa ylimpien laillisuusvalvojen tehtäviin ja toimivaltaan valvoa Valtion lupa- ja valvontavirastoa ja tutkia virastosta tehtyjä kanteluja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa Valtion lupa- ja valvontavirastolle on tehty hallintokantelu viraston omasta toiminnasta tai sen virkamiehen toiminnasta. Lähtökohdana tällöin olisi, että hallintokantelun ratkaisee viraston päällikkönä toimiva pääjohtaja. Pää-

johtaja voisi kuitenkin määrätä viraston työjärjestyksellä, että viraston toimialan tai toimintayksikön tai niiden virkamiehen toiminnasta tehtyjen hallintokanteluiden ratkaisuvallta kuuluu kyseisen toimialan tai toimintayksikön johtajalle. Tällaisissa tilanteissa pääjohtajalla säilyisi kuitenkin otto-oikeus työjärjestyksellä delegeoimaansa asiaan. Toimialan tai toimintayksikön johtajan toimintaa koskevan hallintokantelun ratkaisisi pääjohtaja. Viraston pääjohtajan toimista virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisisi valtiovarainministeriö, jolle kuuluu viraston hallintoa koskeva toiminnallinen ohjaus. Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee näin ollen siirtää pääjohtajasta virastolle tehty kantelu valtiovarainministeriön käsiteltäväksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston työsuojelutehtävien erityisasemasta johtuva poikkeus viraston työsuojelutehtäviä hoitavaa toimialaa koskevien hallintokantelujen käsittelyyn. Työsuojelutehtäviä hoitavasta toimialasta tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee ehdotetun 2 momentin mukaan toimialan johtaja. Työsuojelutehtäviä hoitavan toimialan johtajasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee sosiaali- ja terveysministeriö, ei viraston pääjohtaja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteista, jossa Valtion lupa- ja valvontavirastosta tai sen virkamiehestä on tehty hallintokantelu ministeriöön. Ehdotetun viraston toiminnallista ohjausta koskevan säännöksen mukaan virastoa ohjaavat ministeriöt valvovat virastoa ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Vastaavasti viraston tai sen virkamiehen toiminnasta ministeriölle tehdyn kantelun käsittelee ja ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Säännöksessä ehdotetaan lisäksi, että ministeriö voisi siirtää sille Valtion lupa- ja valvontavirastosta tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyn hallintokantelun Valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Siirretyn kantelun käsittelyyn sovellettaisiin tällöin virastossa mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Ministeriöllä olisi laaja harkintavallta ratkaista käsittelee se hallintokantelun itse vai siirtääkö se hallintokantelun viraston käsiteltäväksi. Useissa tapauksissa hallintokantelun käsittely virastossa kantelun kohteen esimiesten toimesta voi johtaa nopeampaan, tarkoituksenmukaisempaan ja vaikuttavampaan kantelukäsittelyyn. Ministeriö voisi luonnollisesti edellyttää, että sille toimitetaan tiedoksi viraston kanteluasiassa antama päätös. Esimerkiksi periaatteellisesti tärkeissä tapauksissa hallintokantelu voi olla kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa käsitellä ministeriössä. Ehdotetun 4 momentin mukainen siirtomahdollisuus ei koskisi viraston pääjohtajasta ministeriölle tehtyä hallintokantelua, joka ratkaistaisiin valtiovarainministeriössä, eikä työsuojelutehtäviä hoitavan toimialan johtajan toimista tehtyä hallintokantelua, joka ratkaistaisiin sosiaali- ja terveysministeriössä.

Jos viraston pääjohtaja tai työsuojelun toimialan johtaja olisi esteellinen käsittelemään hallintokantelun, tulee hänen luonnollisesti siirtää kantelu ministeriössä käsiteltäväksi. Pääjohtaja siirtäisi tällaisessa tapauksessa hallintokantelun sen ministeriön käsiteltäväksi, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Työsuojelutoimialan johtaja siirtäisi työsuojelutehtäviä koskevan kantelun sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltäväksi.

Pykälän 4 momentissa olisi viittaussäännös hallintolain 8 a luvun hallintokantelun käsittelyä koskeviin säännöksiin.

27 §. Sähköinen kokous. Ehdotetun säännöksen mukaan virastossa olevan lautakunnan tai lain 23 §:ssä tarkoitetun ratkaisukokoonpanon jäsen, esittelijä ja muu henkilö, jolla on lautakuntien kokouksessa läsnäolo- tai puheoikeus, voisi viraston suostumuksella osallistua kokoukseen käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa. Viraston on tällöin huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

Sääntely on tarpeen lautakuntien ja ratkaisukokoonpanon toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja tietoturvallisuuden takaamiseksi. Etäosallistumisen tarkoituksena olisi tehostaa ja joustavoittaa viraston työprosesseja. Etäosallistumisella ei korvattaisi perinteisen fyysisen kokouksen järjestämistä, vaan kyseessä olisi osallistumismuoto, jota voitaisiin käyt-

tää silloin, kun jäsenen, esittelijän tai muun kokoukseen osallistuvan henkilön läsnäolo olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää etäyhteyden avulla. Etäosallistumisen käyttö ei saisi heikentää asianosaisten oikeusturvaa tai kollegiaalisen päätöksenteon edellytyksiä. Etäosallistumiselta edellytettäisiin aina, että sen mahdollistavat tietotekniset yhteydet täyttävät salassa pidettävien tietojen käsittelylle asetetut suojausvaatimukset. Ehdotetun säännöksen mukaan viraston olisikin etäyhteyttä käytettäessä huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot olisi ulkopuolisten saatavissa. Vastaavan kaltainen säännös sisältyy kuntalain (410/2015) 98 §:n 2 momenttiin. Ehdotettu säännös koskisi kaikkia viraston lautakuntia, mukaan lukien ne lautakunnat joista mahdollisesti säädetään muussa lainsäädännössä. Etäosallistuminen edellyttäisi sitä, että lautakunnan tai ratkaisukokoonpanon puheenjohtaja antaisi suostumuksen etäosallistumiselle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sähköisessä kokouksessa läsnä oleviksi todettujen tulisi olla keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja äänyhteydessä. Ehdotettu 2 momentti vastaa kuntalain 99 §:ää. Yhdenvertainen näkö- ja äänyhteys turvaisi osaltaan päätöksenteon toimintaedellytyksiä, sillä kokoukseen osallistuvat henkilöt voisivat näin keskustella päätettävänä olevista asioista ”kasvokkain”.

28 §. Neuvottelukunnat. Pykälässä säädettäisiin neuvottelukunnista, joita Valtion lupa- ja valvontavirastolla voi olla asetettu sille säädettyjen tehtävien tukemiseksi.

Pykälän 1 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastolla voisi olla sille säädettyjen tehtävien suorittamista tukemaan asetettuja neuvottelukuntia. Neuvottelukunnat olisivat viraston yhteydessä toimivia, neuvottelukunnan tehtävälalla yhteiskunnan eri osa-alueita edustavia asiantuntijaelimiä. Neuvottelukunnassa voisivat olla siten edustettuna esimerkiksi elinkeinoelämä, järjestöt ja muut toimialan viranomaiset. Neuvottelukunnassa voisi olla myös henkilöstön edustaja. Neuvottelukunnan puheenjohtaja voisi olla viraston ulkopuolinen henkilö. Neuvottelukunnilla ei olisi viraston asioita koskevaa ratkaisovaltaa.

Pykälän 2 momentin mukaan neuvottelukunnista ja niiden tehtävistä, toimikaudesta, kokoonpanosta sekä muusta toiminnan järjestämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi säädettäisiin, että neuvottelukunnan asettaa se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoidon tukemista varten neuvottelukunta asetetaan. Jos neuvottelukunnan tehtävät kuuluvat yhtä useamman ministeriön toimialaan, asettaisi neuvottelukunnan se ministeriö, jonka toimialaan neuvottelukunnan tehtävät pääasiallisesti kuuluvat. Neuvottelukunnalle voitaisiin säätää tehtäväksi myös raportoida toiminnastaan neuvottelukunnan asettaneelle ministeriölle.

Tarkoituksena on, että virastolle asetetaan ainakin sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavan toimialan toiminnan tukemiseksi asetettava neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävänä olisi esimerkiksi seurata sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sen toimintaympäristössä sekä alkoholihallinnossa ja tupakka- ja terveydensuojeluvallonnassa tapahtuva kehitystä ja sen vaikutuksia asiakkaan asemaan ja oikeuksiin sekä edistää sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontatoiminnan toteuttamiseksi tarpeellista yhteistyötä. Neuvottelukunta voisi erikseen asetuksessa säädettyllä tavalla tehdä virastolle ehdotuksia ohjauksen ja valvonnan painopistealueiksi. Neuvottelukunta voisi tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle tai virastolle ehdotuksia esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan parantamiseksi. Virastolla voisi olla myös muita neuvottelukuntia.

29 §. Asiantuntijat. Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston oikeudesta käyttää asiantuntijoita ja tehdä sopimuksia viranomaisten, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa tehtävääalaansa kuuluvien yksittäisten asiantuntijatehtävien suorittamisesta viraston lukuun. Voimassa olevassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa on vastaavan sisältöinen säännös.

Pykälän 1 momentin mukaan virasto voisi käyttää asiantuntijoita ja tehdä sopimuksia viranomaisten, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa toimialaansa kuuluvien yksittäisten asiantuntijatehtävien suorittamisesta viraston lukuun. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on käyttänyt nykyisin sille kuuluvia tehtäviä hoitaessaan muun muassa niin kutsuttuja pysyviä asiantuntijoita, jotka edustavat Valviran toiminnan kannalta merkityksellistä tieteellistä ja muuta asiantuntemusta. Myös aluehallintovirastot ovat tehtävissään hyödyntäneet Valviran pysyvien asiantuntijoiden asiantuntemusta. Tarvittavan asiantuntemuksen turvaamiseksi jatkossakin ehdotetaan lakiin otettavaksi nykyistä vastaavan sisältöinen säännös. Viraston pysyvistä asiantuntijoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Myös viraston muilla tehtävälajoilla voi olla tarve säännöksessä mainittujen asiantuntijapalveluiden käyttöön. Esimerkiksi virastolle osoitettavaksi ehdotettujen lomituspalveluiden ohjaus- ja valvontatehtävien suorittamiseksi virastolla voi olla tarve käyttää Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melan asiantuntijoita asiantuntijatehtävien suorittamiseksi Valtion lupa- ja valvontaviraston lukuun.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että viraston asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Ehdotettu säännös vastaa tältäkin osin voimassa olevan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 5 §:n säännöstä.

30 §. *Valvontatehtävien tärkeys- ja kiireellisyysjärjestys.* Pykälässä säädettäisiin siitä, millä tavalla viraston tulee hoitaa valvontatehtäviään, sekä annettaisiin viraston toimialoille ja toimintayksiköille mahdollisuus olosuhteiden niin vaatiessa asettaa valvontatehtävänsä tärkeys- ja kiireellisyysjärjestykseen. Vastaavankaltaista sääntelyä sisältyy esimerkiksi kuluttajaturvallisuuksiin (920/2011) ja poliisilakiin (493/1995).

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Valtion lupa- ja valvontaviraston on hoidettava valvontatehtävänsä tehokkaasti ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Ehdotettu säännös koskisi kaikkia virastolle kuuluvia valvontatehtäviä, mukaan lukien kantelukäsittelyä. Valvontatehtävien hoidon tulisi perustua riskinarviointiin ja toiminnan vaikuttavuuden seuraamiseen. Olosuhteiden niin vaatiessa viraston toimialan ja toimintayksikön olisi asetettava valvontatehtävänsä tärkeys- ja kiireellisyysjärjestykseen. Arviointi tehtäisiin toimiala- ja toimintayksikkökohtaisesti. Tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksen perusteena olisi tehtävän merkitys perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen ja lain noudattamisen kannalta. Kun viraston voimavarat ovat rajalliset, on tärkeää, että voimavaroja ja valvonnan painopistettä voidaan suunnata perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen tai lain noudattamisen kannalta merkittäviin tehtäviin. Viraston valvontatehtävien sisältö vaihtelee ja arviointi tulisi suorittaa sen mukaan, mikä valvontatehtävän funktio on. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnassa keskeisintä on suunnata valvontaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kannalta merkittäviin valvontatehtäviin.

Valvonnan toimenpiteet tulee sovittaa viraston vaikuttavuustavoitteisiin, systemaattisesti kerättävään valvontatietoon sekä käytettävissä oleviin voimavaroihin ja tämä on mahdollista, kun viraston toiminta perustuu riskinarviointiin. Riskinarvioinnissa tulee tunnistaa vaarat ja haitat sekä niiden aiheuttamien seurausten vakavuus valvonnalla suojeltavalle oikeushyväälle, kuten esimerkiksi potilas- ja asiakasturvallisuudelle. Sen jälkeen tulee arvioida vaikutusten todennäköisyys, jolloin saadaan arvio riskin suuruudesta. Riskien suuruuden perusteella suunnitellaan valvonnan sisältö ja kohdentaminen sekä mitoitetaan tarvittavat riskienhallinnan toimenpiteet. Viraston valvonnan suunnittelua ja riskinarviointia voivat ohjata yleisesti valitut menetelmät ja se voi osaltaan olla myös yksittäiseen tai useampaan valvontatapaukseen liittyvää riskien arviointia. Virastossa tulisi nimenomaisesti linjata niitä kriteereitä, joilla riskinarviointia tehdään ja mihin asioihin arvioinnissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Viraston tulee myös seurata valittujen toimenpiteiden vaikuttavuutta. Toimenpiteitä koskevien ratkaisujen on oltava suunnitelmallisia ja perusteltuja ja toiminnan painopisteenä on ennakoiva ja omaaloitteinen valvonta.

Toimialan ja toimintayksikön on tehtäviä tärkeys- ja kiireellisyysjärjestykseen asettaessaan varmistuttava siitä, että ihmisten, alueiden tai toimijoiden yhdenvertaisuus ei vaarannu. Viranomaisena olisi oikeutettu siirtämään ja sopeuttamaan sellaisten asioiden käsittelyä, joilla ei ole valvonnan vaikuttavuuden tai oikeudenloukkauksen laadun kannalta vastaavaa merkitystä kuin jollakin toisella tehtävällä on. Asiakkailta on oltava oikeus odottaa, että tärkeisiin perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista vaarantaviin tapahtumiin puututaan nopeasti ja nämä tehtävät asetetaan toteutusjärjestyksessä etusijalle. Tehtävien tärkeysjärjestys on arvioitava tilannekohtaisesti, varmistaen kuitenkin, että priorisointia koskevia arviointiperusteita sovelletaan yhdenvertaisesti kaikkiin käsiteltävänä oleviin kyseisen tehtäväalan asioihin.

31 §. Virka-apu. Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta antaa virka-apua muille viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää. Pykälän mukaan Valtion lupa- ja valvontaviraston olisi annettava muille viranomaisille virka-apua, jos sen antamisesta olisi erikseen säädetty. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että virastolla olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Pykälän toisen lauseen mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta. Virka-avun saamisesta on säännöksiä myös viraston tehtäviä koskevissa laeissa kuten esimerkiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

32 §. Pakkokeinot. Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston pakkokeinoista, joita olisivat sakon uhka, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka. Pykälä vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 20 §:n säännöstä. Viraston toimivaltaan kuuluvia pakkokeinoja käytettäisiin velvoittamaan asianomainen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka Valtion lupa- ja valvontavirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomaislainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Ehdotettu säännös antaisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle pakkokeinoasiassa yleistä toimivallan. Pakkokeinojen käyttö edellyttää luonnollisesti sitä, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla tai siltä virka-apuun oikeutetulla viranomaisella on toimivalta antaa asiassa velvoittava käsky tai kielto. Virastolla olisi myös useiden muiden lakien nojalla oikeus käyttää pakkokeinoja. Esimerkiksi työsuojelun valvontaan liittyvistä pakkokeinoista säädetään laissa työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta. Ympäristöasioita koskevista pakkokeinoista kuten ympäristölupien ja ympäristönsuojelulain rikkomistilanteita koskevistä pakkokeinoista säädetään ympäristönsuojelulaisissa. Vesilain nojalla myönnettyjen lupien ja vesilain rikkomistilanteita koskevistä pakkokeinoista säädetään vesilaisissa. Myös jätelaissa on vastaavia pakkokeinosäännöksiä. Viraston sosiaali- ja terveysalan tehtäviä koskevassa lainsäädännössä on useita valvovan viranomaisen pakkokeinoja koskevia säännöksiä.

33 §. Valtion edustaminen. Pykälässä säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävästä edustaa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Säännös vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 21 §:n säännöstä. Ehdotetussa säännöksessä on kuitenkin huomioitu se, että Valtion lupa- ja valvontavirasto on alueellisista aluehallintovirastoista poiketen valtakunnallinen keskushallinnon virasto ja että virastolle siirtyvät ELY-keskuksilta myös ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tehtävät.

Ehdotetun säännöksen mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa tehtäväalaansa kuuluvissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön edustaja sitä tee. Virastolla olisi siten nykyisten aluehallintovirastojen tapaan erityistoimivallan lisäksi yleistä toimivallan edustaa valtiota niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty. Ahvenanmaan maakunnassa vastaava yleistä toimivallan olisi Ahvenanmaan valtionvirastolla.

34 §. *Työsuojelun valvonta Valtion lupa- ja valvontavirastossa.* Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö valvoisi työsuojelua koskevien säännösten noudattamista uudessa virastossa. Tämä olisi poikkeusratkaisu muusta työsuojeluvalvonnan järjestämisestä. Muu työsuojeluvalvonta on järjestetty siten, että Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo itse työsuojeluviranomaisena työsuojelua koskevien säännösten noudattamista niiden säädösten osalta, jotka on annettu työsuojeluviranomaisen valvottavaksi. Viraston itseensä kohdistamaan valvontaan liittyisi kuitenkin ongelmia sen osalta, kuinka uskottavana ja puolueettomana valvonta koettaisiin. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi luoda menettely, jossa viraston valvonta annettaisiin viraston ulkopuolelle hoidettavaksi. Valvontatehtävässä on kysymys merkittävästä julkisen vallan käytöstä, joka edellyttää tehtävän antamista viranomaiselle. Työsuojeluhallinnon ohjaus ja valvonta on jo ennestään kuulunut sosiaali- ja terveysministeriölle ja ministeriöllä on myös rajattu rooli työsuojeluviranomaisena työssä käytettävien teknisten laitteiden turvallisuuden valvonnassa. Siten ministeriöllä on jo entuudestaan asiantuntemusta työsuojelun valvontaan, mikä puoltaa tehtävän antamista sille.

Ministeriön rooli työsuojeluviranomaisena laajenisi periaatteessa käsittämään työsuojeluviranomaiselle kuuluvat valvontatehtävät kokonaisuudessaan. Työsuojeluviranomaisen valvottavaksi on annettu yli 100 säädöstä, mutta vain osa niistä tulee Valtion lupa- ja valvontavirastossa sen toiminta huomioon ottaen käytännössä noudatettavaksi. Ehdotettua valvontatehtävää helpottaa se, että ministeriöllä olisi valvottavanaan ainoastaan Valtion lupa- ja valvontavirasto. Valtion lupa- ja valvontavirastoon liittyviä työsuojeluvalvonnan toimenpiteitä olisi nykykemuksen perusteella arvioiden vain joitakin yksittäisiä tapauksia vuodessa.

Valvontatehtävän antamisella sosiaali- ja terveysministeriölle mahdollistettaisiin se, että Valtion lupa- ja valvontaviraston virkamiehet, mukaan lukien sen työsuojelun toimialan virkamiehet, voisivat muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen ja saattaa sen käsiteltäväksi palvelussuhteissaan tai työoloissaan epäkohdiksi kokemiaan asioita.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi työsuojeluviranomaisena toimiessaan samat toimivaltuudet ja velvollisuudet kuin Valtion lupa- ja valvontavirastolla on muun työsuojelun valvonnan osalta. Sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltuuksista ja velvollisuuksista työsuojeluviranomaisena säädettäisiin laissa työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on työsuojeluhallinnon ohjauksen ja valvonnan myötä jo ennestään asiantuntemusta työsuojeluviranomaisen valvontatehtävästä. Ottaen kuitenkin huomioon työsuojeluviranomaisen valvomien asioiden laajuus, on tarpeellista, että työsuojelutarkastajien erityisasiantuntemus olisi käytettävissä myös Valtion lupa- ja valvontavirastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että ministeriö voisi määrätä viraston työsuojelun toimialan tarkastajan suorittamaan virastoon kohdistuvan työsuojelutarkastuksen tai muun työsuojelua koskevien säännösten noudattamista koskevan valvontatoimenpiteen. Tarkastajalla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä samaa kuin mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa on tarkoitettu tarkastajalla eli työsuojeluviranomaisessa valvonta- ja tarkastustehtävissä toimivaa virkasuhteista henkilöä. Tarkastajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyisivät työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain mukaisesti. Tarkastaja voisi siten valvottavana olevan asian sitä edellyttäessä antaa esimerkiksi kehotuksen poistaa tai korjata säännösten vastainen olotila. Jos kehotusta ei noudatettaisi, tulisi tarkastajan saattaa asia sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltäväksi. Myös sosiaali- ja terveysministeriön virkamies voisi tarvittaessa toimia tarkastajana ehdotetun työsuojelun valvontalain 2 §:n mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi työsuojelun valvontalain 12 §:n perusteella työsuojeluviranomaisena mahdollisuus käyttää apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.

Momentti sisältäisi poikkeuksen hallintolaista, sillä siinä säädettäisiin, että tarkastajaan, joka ministeriön määräyksestä suorittaisi Valtion lupa- ja valvontavirastoon kohdistuvaa työsuoje-

lusäännösten noudattamiseen liittyvää valvonta- tai tarkastustehtävää, ei sovellettaisi hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua palvelussuhdejääviä koskevaa esteellisyysperustetta. Valvonta- tai tarkastustehtävään määrätty tarkastaja olisi tehtävänsä aikana edelleen palvelussuhteessa omaan virastoonsa, mutta toimisi siinä työsuojeluviranomaisena toimivan sosiaali- ja terveysministeriön johdon ja valvonnan alaisena. Jos hallintolain palvelussuhdetta koskevaa esteellisyysperustetta sovellettaisiin, estäisi se työsuojelutarkastajien erityisasiantuntemuksen käytön virastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa, jonka seurauksena virastossa työskentelevät virkamiehet saattaisivat joutua erilaiseen asemaan verrattuna työntekijöihin, jotka ovat muiden työnantajien palveluksessa. Palvelussuhdejääviä koskevaa kohtaa lukuun ottamatta hallintolain 28 §:n esteellisyysperusteita sovellettaisiin muilta osin tarkastajaan normaalisti.

Ehdotettua määräysmenettelyä voitaisiin käyttää Valtion lupa- ja valvontaviraston tai sen palveluksessa olevan henkilön asiakasaloitteisen yhteydenoton selvittämiseen sekä myös silloin, kun ministeriö katsoo tarkoituksenmukaiseksi oma-aloitteisesti valvoa, miten uudessa virastossa noudatetaan sille kuuluvia työsuojelua koskevia velvollisuuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ministeriö on työsuojeluviranomaisena 1 momentin mukaista valvontatehtävää hoitaessaan riippumaton. Säännös vastaisi sitä, mitä Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan osalta on ehdotettu säädettävän.

Pykälän 4 momentin mukaan mitä muualla työsuojelua koskevassa lainsäädännössä säädetään Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä työsuojeluviranomaisena, sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriöön tilanteissa, joissa Valtion lupa- ja valvontavirasto on asiassa asianosaisena tai joka muuten koskee virastoa itseään. Momentti koskisi työnantajaa koskevia lupa- ja ilmoitusmenettelyjä, joita on työsuojelulainsäädännössä säädetty tehtäväksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle, sekä muita valvontamenettelyä koskevia säännöksiä. Tällaisia Valtion lupa- ja valvontavirastolle tehtäviä ilmoituksia ja lupia ovat esimerkiksi työsuojelun valvontalaissa tarkoitettut ammattitauti-ilmoitus, tapaturmailmoitus ja muistutus tarkastuksesta sekä työaikalain mukaiset poikkeuslupat. Valtion lupa- ja valvontavirasto ei siten myöntäisi itselleen työaikalain mukaisia poikkeuslupia tai vastaanottaisi itseään koskevia tapaturmailmoituksia, vaan Valtion lupa- ja valvontaviraston ollessa asiassa asianosaisena, vastaisi tällaisista tehtävistä sosiaali- ja terveysministeriö.

35 §. *Avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle taholle.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta toteuttaa eräitä hallintopalvelujen avustavia tehtäviä ostamalla palvelu yksityiseltä toimijalta. Tehtävät olisivat rutiiniluonteisia avustavia tukitehtäviä, joissa ei käytetä merkittävää julkista valtaa. Vastaavanlainen sääntely on nykyisin voimassa esimerkiksi Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 b §:ssä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai sen nojalla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että virasto voi siirtää sopimuksella sen 4 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän ja asianhallintaan kuuluvan avustavan tehtävän yksityiselle taholle. Näin ollen virasto voisi hankkia tällaisten tehtävien toteuttamisen ostopalveluna yksityiseltä toimijalta. Avustavalla tehtävällä tarkoitettaisiin säännösehdotuksen mukaan virastolle annettavien asiakirjojen vastaanottoa, lajittelua ja tallentamista. Sopimuksen nojalla yksityisellä toimijalla olisi siten mahdollisuus ottaa viraston puolesta vastaan sille osoitettuja asiakirjoja sekä lajitella niitä, mukaan lukien sisäisesti siirtää niitä oikealle vastaanottajataholle viraston organisaatiossa. Tallennustehtävällä tarkoitetaan asiakirjojen optista lukemista ja skannaamista sekä sähköistä tallentamista viraston tietojärjestelmän työjonoon. Asiakirjoihin sisältyvien tietojen erittely ja manuaalinen tallentaminen tietojärjestelmään olisi kuitenkin edelleen viraston tehtävä.

Tehtävä voitaisiin antaa vain toimijalle, jolla olisi riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Näiden edellytysten tarkempi sisältö ratkaistaisiin hankintamenettelyssä ja hankinnan perusteella tehtävässä toimeksiantosopimuksessa. Viraston on luonnollisesti seurattava tehtävän hoidosta suoriutumista ja tarvittaessa siihen puututtava ja

päätettävä sopimus, jos toimeksisaaja ei suoriudu tehtävästä asianmukaisesti. Toimeksiantosopimuksessa virasto edellyttää toimeksiannon saaneelta yksityiseltä toimijalta, että tämä sitoutuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 luvussa tarkoitetun salassapitovelvoitteen täyttämiseen kaikessa virastoon kohdistuvassa toiminnassaan ja edellyttää vastaavaa sitoutumista myös siltä käyttämältään henkilöstöltä, jonka toiminta kohdistuu virastoon. Samoin tulisi menetellä toimeksiannon saajan ja tämän mahdollisen alihankkijan välisessä suhteessa. Mainitut toimijat ovat toiminnassaan velvollisia noudattamaan hallinnon yleislakeja, vaikka yksityisinä toimijoina hoitavatkin osin myös julkista hallintotehtävää. Virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta näissä tehtävissä toimivan henkilön osalta säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivisesti hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin (571/2016). Laissa säädetään muun ohella päätösten ja muiden asiakirjojen lähettämisestä niiden vastaanottajille joko postitse tai sähköisellä tiedoksiantolla sekä tähän liittyvät toimista. Näistä asioista ei siten säädettäisi erikseen, sillä ne on ratkaistu viitatussa lailla ja ns. TORI – asetuksella (Valtioneuvoston asetus valtion yhteisten tietojen viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä (132/2014)).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että 1 momentissa tarkoitetuissa avustavissa tehtävissä toimivat henkilöt toimisivat tehtävässään virkavastuulla. Tämä koskisi myös rikosoikeudellista virkavastuuta. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

36 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen Valtion lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksujen määräytymisestä sekä asetuksenantovaltaa koskevan säännöksen. Pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, säädetään Valtion lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Pääsääntöisesti viraston suoritteiden maksullisuus ja maksut perustuisivat valtion maksuperustelakiin, mutta viraston suoritteiden maksullisuudesta on lisäksi erityissäännöksiä viraston tehtäviä koskevissa laeissa, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa. Pykälän 2 momentin mukaan viraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

37 §. Muutoksenhaku. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen Valtion lupa- ja valvontaviraston päätösten muutoksenhausta. Eräissä viraston tehtäviä koskevissa laeissa, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa ja vesilaisissa, on lisäksi erityisiä muutoksenhakusäännöksiä, joita sovellettaisiin ehdotetun säännöksen sijasta haettaessa muutosta tällaisessa laissa tarkoitettuun viraston päätökseen.

Ehdotetun pykälän mukaan jollei muualla laissa toisin säädetä, Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtion lupa- ja valvontavirasto on valtakunnallinen virasto, jonka toimialueena on koko maa. Osassa viraston tehtäviä, kuten esimerkiksi työsuojelun tehtävissä, viraston toimialue kattaisi Manner-Suomen lisäksi Ahvenanmaan maakunnan. Osassa viraston tehtäviä viraston toimialueena olisi Manner-Suomi, muttei Ahvenanmaan maakunta. Tällaisia tehtäviä ovat ne viraston tehtävät, jotka kuuluvat Ahvenanmaalla Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan maakunnan toimialaan sekä ne tehtävät, joissa Valtion lupa- ja valvontavirastolle Manner-Suomessa kuuluva tehtävä on Ahvenanmaalla säädetty Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi.

Hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momentissa säädetään toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä sellaisessa tilanteessa, jossa päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa. Mainitun säännöksen mukaan sellaisen viranomaisen päätöksestä, jonka toimialueena on koko maa, valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy sen vuoksi, että tässä tuomiopiirissä sijaitsee pääosa päätöksessä tarkoitettua aluetta tai kiinteistöä taikka sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, johon päätös pääosin liittyy. Hallintolainkäyttölain 12 §:n muuttamiseen johtaneessa hallituksen esi-

tyksessä (HE 433/1999 vp) on lain 12 §:n 2 momentin perusteluissa todettu, että viranomainen olisi kyseistä säännöstä sovellettaessa valtakunnallinen, jos viranomaisen toimialue kattaa koko maan Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi siten hallintolainkäyttölain 12 §:n forum-säännöksessä tarkoitettulla tavalla valtakunnallinen viranomainen, jonka päätösten muutoksenhaun osalta toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi kaikissa tapauksissa hallintolainkäyttölain 12 §:n 2 momentin mukaisesti, jollei asiasta olisi erikseen muuta säädetty. Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuisi siten kaikkiin hallinto-oikeuksiin

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lisäksi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annettua lakia vastaavasti yleinen valituslupasäännös, jonka mukaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Säännös koskisi vain niitä viraston päätöksiä, joista valitetaan ehdotetun lain 31 §:n nojalla ja viraston tehtäviä koskevissa laeissa voi olla tästä poikkeavaa muutoksenhakusääntelyä.

38 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen tähän esitykseen sisältyvällä voimaantulolailla.

1.5.2 Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta

1 §. Toiminta-ajatus ja toimialue. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toiminta-ajatuksesta ja viraston toimialueesta. Nykytilaa vastaavasti toimisi Ahvenanmaan maakunnassa valtion aluehallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. Vaikka Ahvenanmaan valtionvirastosta ehdotetaan säädettäväksi nykyisestä poiketen omassa laissaan, olisi kyse nykyisen Ahvenanmaan valtionviraston toiminnan ja sen olemassa olon jatkumisesta, ei uuden viraston perustamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Monialaisena valtion hallintoviranomaisena toimimisella tarkoitettaisiin ehdotetussa pykälässä sitä, että virasto hoitaa usealle eri hallinnonalalle kuuluvia tehtäviä. Luonteeltaan valtionvirastolle osoitetut eri hallinnonalojen tehtävät ovat lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä kuten esimerkiksi erilaisia lupa-, rekisteröinti- ja muita valvontatehtäviä, erinäisiä oikeusturvatehtäviä sekä verojen ja maksujen kantoon liittyviä tehtäviä. Valtionviraston toimialoista säädettäisiin ehdotetun lain 2 §:ssä ja viraston varsinaisista tehtävistä muussa lainsäädännössä.

2 §. Toimiala ja tehtävät. Pykälä sisältäisi Ahvenanmaan valtionviraston toimialan ja tehtävien yleisluonteisen määrittelyn. Koska valtionviraston tehtäväkenttä ja sitä koskeva lainsäädäntö on laaja, tapahtuisi tehtävien yksityiskohtainen määrittely nykyiseen tapaan erityislainsäädännön kautta.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi sille erikseen säädettyjä tehtäviä kuudella laissa lueteltavalla toimialalla. Näitä toimialoja olisivat rekisterihallinto, holhous toimi, veronkanto, alkoholihallinto, liikennehallinto ja maataloushallinto. Kysymys on maataloushallinnon tehtäviin sisältyvää ehdotettua laajennusta lukuun ottamatta tehtävistä, joita Ahvenanmaan valtionvirasto on nykyisinkin hoitanut.

Rekisterihallintolain (166/1996) 3 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa rekisterihallintotehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia väestökirjanpidon sekä muun rekisterihallinnon paikallisviranomaistehtäviä. Väestökirjanpito tehtävien lisäksi rekisterihallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionvirastolle vaalilainsäädännössä kuuluvia tehtäviä sekä sille nimilain (694/1985), transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002), uskon-

HE 14/2018 vp

nonvapauslain (453/2003) ja kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) annetun lain nojalla kuuluvia tehtäviä.

Holhoustoimen tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionviraston holhousviranomaistehtävään. Holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaa lääninhallitus.

Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvilla veronkantotehtävillä viitattaisiin esimerkiksi valtionvirastolle ajoneuvoverolaissa (1281/2003) säädettyihin veronkantoviranomaistehtäviin sekä polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) mukaisiin tehtäviin.

Alkoholihallinnon tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle alkoholilain (1102/2017) nojalla kuuluviin vähittäismyynnin lupahallinnon ja valvonnan tehtäviin sekä markkinoinnin valvonnan tehtäviin Ahvenanmaan maakunnassa.

Liikennehallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia alusrekisterilain (512/1993) ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaisia tehtäviä.

Maataloushallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin jo nykyisin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia maaseutuyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994), maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) mukaisia maaseutuhallinnon tehtäviä. Lisäksi tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle säädettäväksi ehdotettuja sellaisten valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvien maataloustukien myöntämiseen liittyviä tehtäviä, joita nykyisin ovat hoitaneet Ahvenanmaan maakunnan kuntien viranomaiset, kuten Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) nojalla myönnettävät viljelijätuet. Ahvenanmaan valtionvirastolla säilyisi edelleenkin tehtävinä sille nykyisin maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) säädetty tehtävät, kuten tukioikeuksien myöntämiseen ja viljelijätukien valvontaan liittyvät tehtävät. Viljelijätukiin liittyvät tehtävät ovat maksajavirasto-tehtäviä, joiden hoitamisen osalta Ahvenanmaan valtionviraston ja Maaseutuviraston (maksajavirasto) välillä on tälläkin hetkellä tehtynä maksajavirastosopimus. Vuoden 2019 alusta lukien maksajavirastosopimuksessa sovittaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastolle maakunnan kunnilta maakuntaudistuksen yhteydessä siirtyvien viljelijätukitehtävien hoitamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi myös muita erikseen säädettyjä oikeusturvatehtäviä. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että 1 momentissa kuvatut toimialat eivät kata kaikkia Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia oikeusturvatyyppejä tehtäviä, vaan valtionvirastolle on erikseen säädetty esimerkiksi osakeyhtiölaissa ja asunto-osakeyhtiölaissa eräitä yhteisöoikeudellista vähemmistösuojaa koskevia tehtäviä sekä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisia niin sanottuja maksutalletustehtäviä. Näitä tehtäviä Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 16 §:n 1 momentin nojalla. Manner-Suomessa vastaavat tehtävät on ehdotettu kuulumaan jatkossa Valtion lupa-, ja valvontavirastolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtionviraston tehtävästä varautumisen yhteensovittamisessa maakunnassa ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisessä. Ahvenanmaan maakunnassa on aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. Virasto hoitaa aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Itsehallintolain 27 §:n mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat väestönsuojelua, puolustus- ja rajavartiolaitosta ottaen huomioon lain 12 §:n säännökset, järjestyksellään toimintaa valtion turvallisuuden varmistamiseksi, puolustustilaa ja valmiutta poikkeusolojen varalta. Kun aluehallintovirastoista annettu laki kumotaan, säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi nykyisen aluehallintovirastoista annetun lain 4 § 2 mom. 3 kohdan mukaiset valtakunnan toimivaltaan

kuuluvat alueelliset varautumistehtävät. Ahvenanmaan valtionviraston varautumisen yhteensovittamiseen ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämiseen kuuluvat tehtävät säilyisivät siten nykytilaan nähden entisellään. Varautumista koskevien tehtävien hoitamista koskee itsehallintolain nojalla annettu tasavallan presidentin asetus poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa (900/2000). Sopimusasetuksessa säädetään valtakunnan viranomaisille kuuluvien valmisteluluonteisten tehtävien, jotka kuuluvat väestönsuojeluun, huoltovarmuuteen tai yleiseen poikkeusoloihin varautumiseen, hoitamisesta maakunnan ja valtakunnan viranomaisten kesken yhdessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että Ahvenanmaan valtionvirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Esimerkkinä tällaisista muista säädettyistä tehtävistä ovat julkisen notaarin tehtävät. Julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa julkisia notaareita ovat Ahvenanmaan valtionviraston määräämät Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet. Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty tehtäviä myös Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:n tarkoittamin sopimusasetuksin. Lisäksi Ahvenanmaan itsehallintolaki sisältää säännöksiä maaherran tehtävistä. Maaherran tehtäviin liittyen Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa muun muassa eräitä Ahvenanmaan valtuuskuntaan liittyviä tehtäviä.

3 §. Toimipaikka. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa. Nykyisin Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikasta on säädetty vastaavan sisältöisesti aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009).

4 §. Yleishallinnollinen ohjaus. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö. Tämä vastaisi nykytilaa. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitettaisiin nykyistä vastaavasti sitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto kuuluisi valtiovarainministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003). Tämä koskisi esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitäisi sisältää myös sen, että valtiovarainministeriö vastaisi Ahvenanmaan valtionviraston tulosohjauksen koordinoinnista.

5 §. Toiminnallinen ohjaus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien sisällöllisestä ohjauksesta ja valvonnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa on kysymys viraston sektorikohtaista operatiivista toimintaa kuten tehtävien ja toimintojen hoitamista sekä palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevasta ohjauksesta ja valvonnasta, josta vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille kuuluvia tehtäviä. Vastuu näiden tehtävien ohjaamisesta ja valvomisesta kuuluisi kullekin ministeriölle toimialallaan. Toimivaltainen toiminnallisesti ohjaava ministeriö tai keskushallinnon virasto määräytyisi erityislainsäädännön ja ministeriöiden osalta myös valtioneuvoston ohjesäännön toimialajaon mukaisesti.

Toiminnallinen ohjaus pohjautuisi valtionviraston kanssa tehtävällä tulossopimuksella sovituihin valtionviraston ohjauksen yleisiin linjauksiin. Toiminnallisessa ohjauksessa ei siten voitaisi poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa olisi keskeistä viraston ja ohjaavan ministeriön välinen aktiivinen vuorovaikutus. Toiminnallinen ohjaus olisikin tyypillisimmillään tavanomaista päivittäiseen ja operatiiviseen toimintaan liittyvää suoraa ohjausta ja neuvontaa (informaatio-ohjaus) sekä ministeriön ja viraston virkamiesten keskinäistä yhteistyötä.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että valtiovarainministeriö huolehtisi nykytilaa vastaavasti valtionviraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta. Tällaisilla valtiovarainministeriön toiminnalliseen ohjaukseen kuuluvilla toiminnoilla tai toimenpiteillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionviraston talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon, tietohallinnon, tietopalvelun, viestinnän tai hankintatoimen tehtäviä taikka muita vastaavia yhteisiä tukitehtäviä.

6 §. Tulossopimus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston ohjausasiakirjana toimivasta tulossopimuksesta sekä sen laatimismenettelystä. Tulossopimuksella tarkoitettaisiin valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1243/1992) 11 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa. Nykyisinkin Ahvenanmaan valtionvirastolle laaditaan pykälän 1 momentin ehdotettua säännöstä vastaavasti viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten hallituksen toimikaudeksi tulossopimus, jonka sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehykset ja valtion talousarvio. Tulossopimuksen tarkistus tehdään valtionviraston kanssa käytävien vuosittaisten tulosneuvottelujen yhteydessä.

Aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille on nykyisin laadittu tulossopimuksen lisäksi hallituksen toimikaudeksi erillinen strategia-asiakirja, joka on kattanut myös Ahvenanmaan valtionviraston. Erillisen strategia-asiakirjan laatimisesta ehdotetaan aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten lakkauttamisen myötä luovuttavan, mutta vastaavasti kuten Valtion lupa- ja valvontavirastonkin tulossopimuksen kohdalla ehdotetaan, voitaisiin myös Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimukseen sisällyttää tarvittaessa toiminnallisen tulossopimuksen lisäksi strategisempi osuus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tulossopimuksen laatimismenettelystä. Valtiovarainministeriö laatisi tulossopimuksen yhdessä Ahvenanmaan valtionvirastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa. Ahvenanmaan valtionviraston kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin voisivat osallistua kaikki toiminnallisesti ohjaavat ministeriöt sekä keskushallinnon virastot ja tulossopimuksen allekirjoittaisivat nykykäytäntöä vastaavasti valtiovarainministeriö ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 §. Johtaminen ja asioiden ratkaisuvallta. Pykälä sisältäisi säännökset Ahvenanmaan valtionviraston johtamisesta ja asioiden ratkaisuvallasta. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi maaherran johtama niin sanottu päällikkövirasto.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaisi nykytilannetta vastaavasti maaherra. Maaherra toimisi valtionviraston päällikkönä ja sen henkilöstön esimiehenä sekä vastaisi viraston toiminnasta. Virastopäällikkönä maaherra vastaisi valtionviraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta. Maaherran nimittämisestä ja eräistä maaherran tehtävistä on säädetty Ahvenanmaan itsehallintolaissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, jolla maaherra voisi delegoida ratkaisuvalltaa muille valtionviraston virkamiehille, säädettäisiin ehdotetun lain 7 §:ssä. Pykälässä säädettäisiin myös maaherran otto-oikeudesta asiaan, jonka hän on työjärjestyksellä delegoinut valtionviraston muun virkamiehen ratkaistavaksi.

8 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, jonka antaisi maaherra. Työjärjestys sisältäisi määräykset valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta.

9 §. Tuki hallintopalveluiden järjestämisessä. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston oikeudesta saada pyynnöstä Valtion lupa- ja valvontavirastolta tukea valtionviraston hallintopalveluiden järjestämisessä. Valtionvirasto vastaisi lähtökohtaisesti itse hallintopalve-

luistaan, mutta esimerkiksi tietohallintotehtävissä valtionvirastolla saattaa olla tarvetta tukeutua suuremman viraston hallintopalveluihin. Nykyisin on vastaavasti aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:n 1 momentissa säädetty, että aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen on annettava tarvittaessa tukea Ahvenanmaan valtionvirastolle vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä.

10 §. Virkojen täyttäminen. Pykälä sisältäisi säännökset Ahvenanmaan valtionviraston virkojen täyttämistä. Pykälässä olisi viittaussäännös Ahvenanmaan itsehallintolakiin, jossa säädetään maaherran virkaan nimittämisestä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan valtionviraston muun henkilöstön nimittäisi maaherra. Tämä vastaisi nykytilaa.

11 §. Virka-apu. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa virka-apua muille viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää. Pykälän mukaan Ahvenanmaan valtionviraston olisi annettava muille viranomaisille virka-apua, jos sen antamisesta olisi erikseen säädetty. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että virastolla olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan Ahvenanmaan valtionvirastolta. Pykälän toisen lauseen mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta.

12 §. Pakkokeinot. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston pakkokeinoista, joita olisivat sakon uhka, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka. Pykälä vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 20 §:n säännöstä. Valtionviraston toimivaltaan kuuluvia pakkokeinoja käytettäisiin velvoittamaan asianomainen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka Ahvenanmaan valtionvirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomaislainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Ehdotettu säännös antaisi Ahvenanmaan valtionvirastolle pakkokeinoasiassa yleistöimivallan. Pakkokeinojen käyttö edellyttää luonnollisesti sitä, että Ahvenanmaan valtionvirastolla tai siltä virka-apuun oikeutetulla viranomaisella on toimivalta antaa asiassa velvoittava käsky tai kielto. Pykälä sisältäisi lisäksi viittaussäännöksen, jonka mukaan Ahvenanmaan valtionviraston muusta pakkokeinoja koskevasta toimivaltasta säädetään erikseen.

13 §. Valtion edustaminen. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävästä valvoa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 21 §:n säännöstä. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Valtionvirastolla olisi siten nykytilaa vastaavasti sen tehtäviin liittyvän toimivallan lisäksi yleistöimivaltalta edustaa valtiota niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty. Lain 1 §:n mukaisen viraston toimialuetta koskevan säännöksen mukaisesti Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta edustaa valtiota rajautuisi alueellisesti Ahvenanmaan maakuntaan. Manner-Suomen alueella vastaava yleistöimivaltalta kuuluisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

14 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta. Pykälän 1 momentissa olisi viittaussäännös valtion maksuperustelakiin (150/1992). Pykälän 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin lähtökohtaisesti valtiovarainministeriön asetuksella, jollei toisin ole säädetty. Tämä on perusteltua, koska valtionvirasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalalle ja valtiovarainministeriö vastaa valtionviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädettäisiin kuitenkin viraston tehtäviin kuuluvien liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista kuten esimerkiksi liikennelupien maksuista ja alusrekisterisuoritteista perittävistä maksuista.

15 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Ahvenanmaan valtionviraston päätöksiin. Pääsääntönä olisi, että valtionviraston päätöksistä haetaan nykyistä vastaavasti muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä koskevissa laeissa on eräitä pääsäännöstä poikkeavia muutoksenhakusäännöksiä. Esimerkiksi polttoainemaksusta annetun lain mukaan veronkantoviranomaisena toimivan Ahvenanmaan valtionviraston päätöksestä valitetaan Helsingin hallinto-oikeuteen.

16 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

1.5.3 Laki panttilainauslaitoksista

3 §. Pykälässä lain noudattamista keskushallintoviranomaisena valvova Etelä-Suomen aluehallintovirasto vaihdettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Valtion lupa- ja valvontavirasto on alueellista aluehallintovirastoista poiketen valtakunnallinen keskushallinnon viranomainen.

4 §. Pykälän 1 ja 2 momenteissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

13 a §. Pykälän 4 ja 5 momenteissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

30 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

30 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

40 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. Uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisessa ei ole perustetta poiketa uhkasakkolain 10 §:ssä säädetystä, jonka mukaan uhkasakon tuomitsee maksettavaksi uhkasakon asettanut viranomainen.

40 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

40 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.5.4 Valtion virkamieslaki

7 §. Lain 7 §:n 1 momentin 9 kohtaa muutettaisiin siten, että kohdasta poistettaisiin aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virkaa koskeva kansalaisuusvaatimus. Valtion lupa- ja valvontavirastossa ei olisi enää vastaavia tehtäviä hoitavan virkamiehen virkaa.

1.5.5 Varainsiirtoverolaki

13 §. *Eräät kiinteistön vaihdot.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaisen kiinteistön vaihdon varainsiirtoverovapauden edellytyksenä on, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut todistuksen siitä, että vaihto johtaa säännöksessä tarkoitetulla tavalla sopivampaan tilussijoitukseen.

Koska elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maatalouteen liittyvät tehtävät siirtyisivät hyvin kattavasti perustettaville maakunnille, joiden palvelukseen myös maatalouteen liittyvistä tehtävistä vastaava henkilökuntaa siirtyisi, pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että todistuksen antaisi vastaisuudessa maakunta. Todistuksen voisi ehdotuksen mukaan antaa lisäksi Maaseutuvirasto, koska Maaseutuvirastolle siirretään maatilatalouden kehittämisrahastosta annetussa laissa tarkoitettuja tilusjärjestelyihin liittyviä tehtäviä.

14 §. *Eräät maaseutuelinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset.* Pykälässä säädetään eräiden kiinteistön luovutusten varainsiirtoverovapaudesta.

Pykälän 1 momentin mukaan veroa ei ole suoritettava, jos:

- 1) luovuttajana on valtio ja luovutus tapahtuu maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) tai kolttalain (253/1995) nojalla porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) tai kolttalain mukaiseen tarkoitukseen;
- 2) luovutuksensaajalle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitetun lain mukainen laina porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaiseen tarkoitukseen tai maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 6 §:ssä tarkoitetun tuen yhteydessä korkotukilaina kiinteistön tai sen osan hankkimista varten; tai
- 3) luovutuksensaajan vastattavaksi on siirretty 2 kohdassa tarkoitettu laina tai 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina, jos hänelle olisi voitu myöntää laina 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaan.

Pykälän 2 momentin mukaan verovapauden edellytyksenä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina tai hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että silloin kun maa-alueen luovuttajana on valtio eli 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, todistuksen alueen luovuttamisesta kohdassa mainittuihin tarkoituksiin antaisi Maaseutuvirasto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta. Ehdotus perustuu siihen, että Maaseutuviraston tehtäväksi ehdotetaan siirrettäväksi kohdassa mainittujen lakien nojalla luovutettaviin maa-alueisiin liittyvä päätöksenteko. Sen sijaan pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa todistukset antaisi vastaisuudessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta maakunta, koska maakunnat olisivat jatkossa toimivaltaisia viranomaisia mainituissa kohdissa tarkoitettujen lainojen myöntämisessä.

1.5.6 Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälässä olevat viittaukset kumottuun kuntajakolakiin muutettaisiin viittaukseksi voimassa olevaan kuntarakennelakiin (1698/2009). Jos alueella olisi vireillä kuntarakennelain mukainen kuntajaon muuttaminen, enklaavin siirtämiseen toiseen kuntaan ei voida ryhtyä tämän lain nojalla. Kyseessä on teknisluonteinen, lainsäädännön muuttumisesta johtuva muutos.

3 §. *Siirtoehdotuksen laatiminen.* Maanmittauslaitoksen organisaatiota on muutettu maanmittauslaitoksesta annetulla lailla (900/2013), jonka nojalla maanmittaustoimistot lakkautettiin. Mainitun lain siirtymäsäännösten mukaan, mitä muualla lainsäädännössä säädetään maanmittaustoimistosta, koskee lain voimaan tultua Maanmittauslaitosta.

Pykälän 1 ja 2 momentteihin tehtäisiin edellä mainittu, toimivaltaista viranomaista koskeva teknisluonteinen muutos.

4 §. *Asianosaisten kuuleminen siirtoehdotuksen johdosta.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin tehtäisiin 3 §:n perusteluissa mainittu, toimivaltaista viranomaista koskeva teknisluonteinen muutos.

5 §. *Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin tehtäisiin toimivaltaista viranomaista koskeva muutos, jonka mukaan maanmittaustoimisto muutetaan Maanmittauslaitokseksi. Kyseessä on lainsäädännön muuttumisesta johtuva teknisluonteinen muutos. Muutosta perusteellaan edellä 3 §:n yhteydessä.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin velvoite toimittaa päätös enklaavin siirtämisestä tiedoksi aluehallintovirastolle sekä lisättäisiin velvoite ilmoittaa päätöksestä asianomaiselle maakunnalle. Koska perustettavalla Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi valtakunnallinen toimivalta, ei tämänkaltaisen päätöksen toimittaminen sille tiedoksi olisi enää tarpeellista. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin lisäksi termi verohallinnon viranomaisen Verohallinnoksi vastaamaan nykyistä terminologiaa sekä korjattaisiin yksi tekninen virhe.

6 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 ja 2 momentteihin tehtäisiin teknisluonteinen, toimivaltaista viranomaista koskeva muutos, jonka mukaan maanmittaustoimisto muutetaan Maanmittauslaitokseksi. Muutosta perusteellaan edellä 3 §:n yhteydessä.

Lisäksi ehdotetaan muutoksenhakutietä koskeva sääntely muutettavaksi vastaamaan voimassa olevaa muutoksenhakua koskevaa lainsäädäntöä. Lääninoikeudet on lakkautettu. Vastaavissa asioissa, esimerkiksi kuntarakennelain 10 luvun mukaisissa toimituksissa, muutoksenhakutienä on maa- ja metsätalouden ministeriön päätöksellä muutettu maanmittauslaitoksen päätöksestä säädetty maa- ja metsätalouden ministeriön päätöksellä. Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, muutoksenhaussa noudatettaisiin, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

7 §. *Kuntajaon ja kameraalisen jaon yhtenäistäminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen, toimivaltaista viranomaista koskeva muutos, jonka mukaan maanmittaustoimisto muutettaisiin pykälässä Maanmittauslaitokseksi. Muutosta perusteellaan edellä 3 §:n yhteydessä.

8 §. *Kustannukset.* Pykälään tehtäisiin tekninen muutos, jolla Maanmittauslaitoksen nimi kirjoitettaisiin isolla alkukirjaimella.

1.5.7. Tuloverolaki

92 a §. *Rakennusperinnön hoitoon saatu avustus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että ympäristöministeriö muutettaisiin maakunnaksi. Maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa laiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta esitetään, että ympäristöministeriön osoittamasta määrärahasta avustuksia rakennusperinnön hoitoon myöntäneiden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijasta lain 16 pykälän nojalla myönnettäviä avustuksia voisivat jatkossa myöntää maakunnat.

Rakennusperinnön hoitoon saadun avustuksen verovapaudesta säädetään erikseen, sillä tämän lain 92 §:n 16 kohdasta poiketen avustusta voi saada myös muu kuin luonnollinen henkilö ja hoidettava tai korjattava kohde voi olla myös muu kuin yksityistaloudessa tarvittava rakennus tai rakennelma. Rakennusperinnön nimeäminen tehdään yleensä avustusta myönnettäessä.

Voimaantulo. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset myöntävät nykyisin avustuksia ympäristöministeriön osoittamasta määrärahasta. Näiden avustusten käyttöaika on enintään kolme vuotta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämiä avustuksia saatetaan siten maksaa saajalle vielä lain voimaantulon, eli 1.1.2020 jälkeen. Siirtymäsäännös on tarpeen, jotta myös tällaiset avustussuoritukset olisivat verovapaita.

1.5.8 Laki sijoitusrahastolain

61 §. Pykälän 3 momentissa yhtiön kotipaikan lääninhallitus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, talletettaisiin varat Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

1.5.9 Laki säästöpankkilain

44 §. Pykälän 3 momentissa lääninhallitus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että jos pankin kotipaikka olisi Ahvenanmaan maakunnassa, olisi toimivaltainen viranomaisen Valtion lupa- ja valvontaviraston sijasta Ahvenanmaan valtionvirasto

1.5.10 Tilastolaki

2 §. *Valtion tilastotoimi ja tilastoja laativat viranomaiset.* Tilastolaissa käytetään sekä termejä ”tilastoviranomainen”, ”tilastoja laativa viranomaisen” että ”tilastoja laativa muu viranomaisen”. Tilastoja laativaa viranomaista ei ole määritelty lain 2 §:ssä, mistä syystä näiden määritelmien käyttö on aiheuttanut epäselvyyttä. Lain 2 §:ään ehdotetaan muutosta, jonka myötä myös ”tilastoja laativa viranomaisen” määriteltäisiin ja laissa muissa pykälissä käytetty määritelmä ”tilastoviranomaiset ja tilastoja laativat muut viranomaiset” korvattaisiin kyseisellä määritelmällä. Muutos on lainsäädäntötekniinen ja lain sisäisen johdonmukaisuuden parantamiseen tähtäävä.

10 a §. *Tietojen säilytysaika.* Pykälässä säädetään siitä, että tilastoviranomainen ja tilastoja laativa muu viranomaisen saa säilyttää tilastotarkoituksiin keräämänsä tiedot niin kauan kuin se on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä, jollei tietojen säilyttämisestä säädetä toisin edellä tarkoitettua viranomaista koskevassa muussa laissa. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että terminä käytettäisiin ”tilastoja laativaa viranomaista”. Muutos on luonteeltaan tekninen ja sillä korjataan pykälän soveltamisalan kohdistuminen kaikkiin lain 2 §:ssä määriteltyihin tilastoja laativiin viranomaisiin.

12 §. *Tietojen salassapito ja julkisuus.* Pykälän 1 momentissa säädetään tilastotarkoitusta varten annettujen tietojen julkisuudesta ja salassapidosta. Säännöksen mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa ei sovelleta tilastoja laativan viranomaisen hallussa oleviin valtion ja kunnallista viranomaista, sen toimintaa ja tehtäviä sekä julkisten palvelujen tuottamista kuvaaviin tietoihin eikä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä ja yhteisöjä koskeviin tietoihin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä mainittaisiin myös maakunta valtion ja kunnan lisäksi.

Pykälässä olevaan luetteloon ehdotetaan lisättäväksi lisäksi valtion, kunnan tai maakunnan liikelaitokset. Liikelaitoksiin ei sovellettaisi näin ollen jatkossa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa silloin, kun tiedot olisi luovutettu tilastoja laativan viranomaisen haltuun. Tilastotarkoituksiin kerätyt tiedot ovat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaan salassa pidettäviä. Uudistuksen myötä liikelaitoksia koskevien tietojen julkistaminen olisi jatkossa mahdollista osana makrotilastointia. Muutos vaikuttaisi esim. kansantalouden tilinpidon tietojen ja muiden julkista sektoria koskevien tilastotietojen julkistamiseen. Uudistuksella pyritään varmistamaan, että tilastojen käyttäjät saavat riittävän

ja oikean kuvan julkisyhteisöjen toiminnasta. Esimerkiksi julkisyhteisöjen tehtävuokituksen eri luokista sekä toimialaluokituksen kaikista alarittelyistä voidaan uudistuksen myötä julkaista kaikki tieto koskien liikelaitoksia.

14 §. *Tilastokeskuksen oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla.* Valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot hallussaan olevista tietoaineistoista sekä tiedot omasta toiminnastaan, taloudestaan, hoitamisestaan tehtävistä, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Pykälän toiseen momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maakunnat ja näillä olisi jatkossa kuntia vastaava velvollisuus antaa Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Pykälän kolmanteen momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta maakuntien liikelaitoksista sekä maakuntien valtakunnallisista palvelukeskuksista. Näillä olisi kuntien ja valtion liikelaitoksia vastaava velvollisuus tietojen antamiseen Tilastokeskukselle. Muutosten tarkoituksena on varmistaa, että Tilastokeskuksen oikeus tietojen keräämiseen kattaa jatkossa kaikkien maakuntien tehtävien järjestämiseen ja tuottamiseen osallistuvien tahojen toiminnan maakuntien tehtäviä hoidettaessa.

18 §. *Yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen julkisuus.* Pykälässä säädetään Tilastokeskuksen ylläpitämästä yritys- ja toimipaikkarekisteristä. Pykälän 1 momentissa säädetään elinkeinon- ja ammatinharjoittajien, yhteisöjen ja säätiöiden osalta julkisista tiedoista ja 2 momentissa toimipaikkojen osalta julkisista tiedoista.

Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi neljä uutta julkista tietoa: LEI-tunnus, yritysyksikkö, kasvuyritystieto sekä sektoriluokitus. Uusilla tiedoilla parannettaisiin yritys ja toimipaikkarekisterin asiakaspalvelua ja lisättäisiin yhteiskunnan varoin kerätyn tiedon vaikuttavuutta.

EU:n yritysrekisteriasetuksen (177/2008) mukaan yritystilastointia tulee tuottaa yritysüksikkö käsitteen mukaisesti. Tilastokeskus ottaa yritysrekisterissä ja kaikissa relevanteissa yritystilastoissa yritysüksikkö käsitteen käyttöön vuodesta 2018 alkaen. Käyttöönoton jälkeen yritysrekisterin tietoja koskevassa tietopalvelussa tulisi olla mahdollista jakaa yritysüksikköön perustuvia tietoja asiakkaille. Julkisia tietoja pitäisi olla yritysüksikkön tunnus, nimi, yritysüksikkösuhteet (yritysoikeudellinen yksikkö) sekä yritysüksikkön liikevaihdon suuruusluokka, henkilöstön määrä, koko ja toimiala.

EU-asetuksen mukaisen yritysüksikkön käyttöönotto aiheuttaa aikasarjajatkoksen moniin yritystilastoihin ja aiheuttaa ongelmia monessa tutkimusasetelmassa. Yritysüksikkötiedon julkisuus mahdollistaisi tällöin muutosten vaikutusten helpomman selvittämisen ja läpinäkyvyyden tutkijoille ja muille aineistojen käyttäjille.

Kasvuyritystietoa voidaan käyttää ajankohtaisena indikaattorina kuvattaessa yritystoiminnan kehittymistä, siihen sisältyvää kasvupotentiaalia ja uusien työpaikkojen syntymahdollisuuksia. Kasvuyritystieto on myös Euroopan Unionin EU2020 strategiassa mukana innovaation osaluueella (Innovation Union) ja tietoa voidaan käyttää politiikkatoimien suuntaamisessa ja tehtyjen päätösten seurannassa. Kasvuyrityksen määritelmää kehitetään kansainvälisesti EU:n ja OECD:n puitteissa. Tällä hetkellä kasvuyritykseksi määritellään yritys, jonka henkilöstömäärä on kasvukauden alussa vähintään 10 henkeä ja sen henkilöstön keskimääräinen kasvu ylittää 20 prosenttia vuositason seuraavan kolmen vuoden aikana. Kasvuyrityksen määritelmä ja sen pohjalta tuotettavat kasvuyritystilastot sisältyvät myös EU:ssa valmisteilla olevaan Yritystilastojen lakikehikkoon (FRIBS), jonka on tarkoitus astua voimaan vuodesta 2018 alkaen.

HE 14/2018 vp

Kasvuyritystieto tulisi olla mainittuna tilastolaissa, jotta Tilastokeskuksella olisi selkeä mandaatti yhdistää tieto muihin tunnisteellisiin yksikkötietoihin. Kasvuyritystiedon lisääminen muihin yrityksen julkisiin tietoihin mahdollistaisi tietojen jakelun osana muita julkisia tilastoja sekä helpottaisi tiedon käyttöä tilastoinnin lisäksi tutkimustoiminnassa ja parantaisi yritysrekisterin tietopalvelua.

Sektoriluokitus on talous- ja yhteiskuntatilastoissa sovellettava perusluokitus, jota käytetään päätöksentekoyksiköiden luokittelemiseksi toiminnaltaan, rahoitustavaltaan, omistajatyypiltään ja oikeudelliselta muodoltaan saman laatuisiin luokkiin. Luokituksen avulla muodostetut sektorit (yritykset, julkisyhteisöt, kotitaloudet jne.) ovat taloudelliselta käyttäytymiseltään riittävän samankaltaisia kansantalouden seurantaan ja analysointiin varten.

Sektoriluokituksessa yksiköt jaetaan omistajuuden, toiminnan tarkoituksen ja rahoitustavan perusteella eri sektoreihin, kun taas toimialaluokituksessa yksiköt sijoitetaan yhteen päätoimialaan riippumatta omistajuudesta tai toiminnan tarkoituksesta. Esimerkiksi toimialaluokituksessa yhteen päätoimialaan luokitellut opetuspalveluja tuottavat yksiköt jakaantuvat sektori-luokituksessa omistajuuden, oikeudellisen muodon ja toiminnan luonteen perusteella yrityksiin, julkisyhteisöihin ja kotitalouksia palveleviin voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin. Toisaalta yhteen sektoriin kuuluva yksikkö voi harjoittaa toimintoja usealla toimialalla, esimerkiksi kunnassa on julkisen hallinnon, koulutuksen ja terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialoille kuuluvia yksiköitä.

Sektoritasoa tarvitaan keskeisenä summatasona talousyksiköiden ja koko kansantalouden välillä, kun kuvataan yritysten, julkisyhteisöjen ja kotitalouksien tuotantoa, tulonmuodostusta, tulojen uudelleenjakoa, varallisuuden muodostusta sekä rahoituksen rakennetta ja kehitystä. Myös EU:n talous- ja rahaliiton vakaus- ja kasvusopimuksen seuranta (julkisyhteisöjen alijäämä ja velka) edellyttää sektoriluokituksen tarkkaa soveltamista julkisyhteisöjen määrittämisessä.

Sektoriluokitus 2012 on vahvistettu myös JHS-järjestelmän mukaisena julkisen hallinnon suosituksena. Tavoitteena on lisätä julkishallinnon toiminnan kannalta keskeisten tietojen ja tietojärjestelmien luotettavuutta ja yhdenmukaisuutta. Tilastotoimen rinnalla Sektoriluokitusta suositellaan käytettäväksi myös muissa tietojärjestelmissä.

Sektoriluokka tiedon lisääminen muihin yritysrekisterin julkisiin tietoihin mahdollistaisi sektoriluokitusta käyttävien tilastojen tietojen jakelun osana muita julkisia tilastoja ja helpottaisi tiedon käyttöä tilastoinnin lisäksi tutkimustoiminnassa.

LEI-tunnus on lyhenne kansainvälisestä yhteisötunnuksesta (*Legal Entity Identifier*). Tunnus on tarkoitettu finanssimarkkinoilla toimivien ja kaikkien johdannaissopimuksia käyttävien yritysten ja yhteisöjen tunnistamiseen. LEI-tunnuksella parannetaan rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyyttä. LEI-tunnuksen tarvitsevat yhteisöt, joita koskee Euroopan unionin EMIR-asetus (European Market Infrastructure Regulation, EU 648/2012). EMIR-asetuksen tavoitteena on lisätä informaatiota kaikista johdannaissopimuksista ja parantaa erityisesti OTC-johdannaisten riskienhallintaa.

LEI-tunnusta voivat hakea PRH:lta seuraavat toimijat: kaupparekisteriin merkitty elinkeinonharjoittaja, säätirekisteriin merkitty säätio, muu Y-tunnuksen saanut toimija, kuten sijoitusrahasto tai julkisoikeudellinen yhteisö, joka pitää voida tunnistaa finanssimarkkinoilla. Tunnusta ei anneta ulkomaiselle yhteisölle eikä ulkomaalaisen elinkeinonharjoittajan suomalaiselle sivuliikkeelle. Suomalainen yhteisö voi hakea tunnistetta myös jossain muussa maassa olevalta rekisterinpitäjältä (Local Operating Unit, LOU). Yhteisöllä ei kuitenkaan voi olla kuin yksi LEI-tunnus. Ennen tunnuksen myöntämistä rekisterinpitäjä tarkastaa, että hakijalla ei ole toista tunnusta. Tilastoinnissa LEI-tunnusta voidaan hyödyntää erityisesti rahoitustilinpäädössä, maksetuseessa ja muissa rahoitusmarkkinoita kuvaavissa tilastoissa.

1.5.11 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta

7 §. *Tuottajarekisteriin hyväksyminen.* Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, jolle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jätelain mukaan kuuluvat tehtävät siirtyvät.

1.5.12 Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta

15 §. *Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunniksi, joille tietojensaantioikeuteen liittyvät tehtävät siirtyvät. Lisäksi säännökseen lisättäisiin Maaseutuvirasto.

16 §. *Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunniksi, joille säännöksessä tarkoitetut tehtävät siirtyvät. Lisäksi säännökseen lisättäisiin Maaseutuvirasto.

1.5.13 Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta

2 §. *Soveltamisala.* Hallitus teki 5 päivänä huhtikuuta 2016 linjaukseen maakuntien tehtäväaloista. Linjauksen mukaisista maakunnan tehtäväaloista säädetään ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä. Pykälän 1 momentin 25 kohdan mukaan maakunnan tehtäväalaan kuuluu yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen siten kuin siitä lailla säädetään.

Edellä todetun perusteella pykälän 1 momentin soveltamisalasäännökseen lisättäisiin maakuntien viranomaiset. Säännösehdotuksen mukaan myös maakuntien viranomaiset voisivat siten järjestää ja hoitaa asiakaspalvelutehtäviään yhteispalvelulaissa tarkoitettuna viranomaisten yhteistyönä toimien yhteispalvelun toimeksiantajina tai toimeksisaajina.

8 a §. *Yhteispalvelurekisteri.* Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluehallintoviraston sijasta maakunnat toimisivat yhteispalvelurekisterin rekisterinpitäjinä. Maakunnat vastaisivat kukin omalta osaltaan rekisteriin talletettujen tietojen käytettävyydestä, eheydestä ja luottamuksellisuudesta sekä rekisterin tietojen käsittelystä ja luovuttamisesta. Rekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä vastaisi maakuntien lukuun maakuntien yhteinen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus, josta säädetään ehdotetun maakuntalain 122 §:ssä. Lisäksi pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuutta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei asetuksenantovaltuus enää koskisi yhteispalvelurekisterin ylläpitomenettelyä. Asetuksenantovaltuus on tältä osin osoittautunut käytännössä tarpeettomaksi ja se saattaisi myös olla ongelmallinen maakuntaitsehallinnon kannalta. Ehdotettu muutos tukee edellä tässä esityksessä todetun hallituksen linjauksen toteuttamista. Rekisterinpitotehtävien organisoinnissa maakunnat voisivat tarvittaessa käyttää hyväksi ehdotetun maakuntalain 8 lukuun sisältyviä yhteistoimintamuotoja.

10 a §. *Viranomaisten tehtävät.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi otettu huomioon maakuntauudistuksen mukainen uusi tilanne ja tehtäväjako.

Pykälän 1 momentin mukaan yhteispalvelun yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluisivat valtiovarainministeriölle. Tämä tarkoittaisi erityisesti sitä, että yhteispalvelutoimintaa koskeva säädösvalmistelu kuuluisi valtiovarainministeriön vastuulle. Valtiovarainministeriö vastaisi myös yhteispalvelutoiminnan yleisestä strategisesta kehittämisestä ja sen ohjauksesta sekä yhteispalvelua koskevien valtakunnallisten tavoitteiden ja muutostarpeiden täytäntöönpanon yhteen sovittamisesta. Ministeriön tulisi toimia tältä osin tiiviissä yhteistyössä maakuntien kanssa.

Pykälän 2 momentissa tarkoitetut maakuntien liitot, jotka lakkaavat maakuntauudistuksen johdosta, korvattaisiin maakunnilla. Lisäksi maakuntien rooli ja vastuut yhteispalvelun alueellisessa kehittämisessä ja edistämässä kuvattaisiin täsmällisesti. Säännöksen mukaan maakunnat vastaisivat yhteispalvelun kehittämisestä ja edistämisestä alueellaan ja sovittaisivat alueellisesti yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä. Nykyisin maakuntien liitot ovat alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 17 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla edistäneet yhteispalvelua alueellaan. Uusi maakuntien vastuulle säädettäväksi ehdotettu tehtävä merkitsisi nykyistä maakuntien liittojen edistämistehtävää merkittävämpää vastuuta yhteispalvelun kokonaiskehittämisestä maakunnan alueella. Valtiovarainministeriön vastuulle kuuluva yleinen valtakunnallinen ohjaus ja kehittäminen sekä maakunnille ehdotettu yhteispalvelun alueellinen kehittäminen tulisi sovittaa yhteen. Valtakunnallisen ja alueellisen kehittämisen yhteistyön ja yhteensovittamisen forumina toimisi yhteispalvelun neuvottelukunta, jonka tehtävänä olisi tukea valtiovarainministeriötä ja maakuntia niille pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä. Maakunnat voisivat tarvittaessa perustaa ilman laissa erikseen säädettävää valtuutusta myös alueellisia neuvottelukuntia yhteispalvelun alueelliseksi kehittämiseksi ja viranomaisten alueellisten toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi maakunnat voisivat tämän tehtävän organisoinnissa käyttää tarvittaessa hyväksi ehdotetun maakuntalain 8 lukuun sisältyviä yhteistoimintamuotoja.

Pykälän 3 momenttiin, jossa säädetään yhteispalvelun neuvottelukunnasta, lisättäisiin maakunta. Muilta osin säännös säilyisi asiasisällöltään muuttamattomana.

1.5.14 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta

6 §. Pykälän 2 momentissa toimivaltainen talletuksen vastaanottaja muutettaisiin Manner-Suomessa haltuun otetun käteisrahan osalta aluehallintovirastosta Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Jos käteisraha olisi otettu haltuun Ahvenanmaalla, tehtäisiin talletus Ahvenanmaan valtionvirastoon.

1.5.15 Laki väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista

22 §. *Muiden viranomaisten toimivalta.* Pykälän 7 momentin mukaan Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään. Tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Väestörekisterikeskuksella olisi jatkossa oikeus sopia vastaavasta tehtävästä maakunnan kanssa, silloin kun se vastaa alueensa rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista.

23 §. *Tiedonsaantioikeus viranomaisilta.* Pykälässä säädetään rekisterinpitäjän tiedonantosaantioikeudesta. Säännöksen mukaan rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada muilta viranomaisilta lain 13–17 §:ssä tarkoitettuja tarpeellisia ja näiden viranomaisten toimialaa koskevia tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa, tietojen oikeellisuuden varmistamista ja muuta käsittelyä varten.

Pykälän 1 momentin 3-5 kohtia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan maakuntauudistuksen johdosta niin, että pykälään lisättäisiin säännös siitä, että maakuntien viranomaisilla olisi vastaava ilmoittamisvelvollisuus. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden osalta terminologiaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollossa jatkossa käytettäviä käsitteitä.

24 §. *Muu tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä

lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden osalta niin, että säännös vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollossa jatkossa käytettäviä käsitteitä.

25 §. Tietojen ilmoittamisvelvollisuus. Pykälän 2 momentissa säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä sosiaalihuollon toimintayksikölle siitä, että lapsi on huoltajan kuoleman johdosta jäänyt vaille huoltajaa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden osalta niin, että säännös vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollossa jatkossa käytettäviä käsitteitä.

70 §. Tietojenkäsittelypalvelu. Pykälän 1 momentin mukaan väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (tietojenkäsittelypalvelu). Momentin mukaan Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä mainittaisiin nimenomaisesti myös maakunnan viranomainen.

1.5.16 Laki selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla

3 §. Selvitysmenettelyn käynnistäminen. Pykälän 2 momentissa asianomainen maakunnan liitto muutettaisiin asianomaiseksi maakunnaksi.

6 §. Kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käsittely. Pykälän 3 momentissa asianomainen maakunnan liitto muutettaisiin asianomaiseksi maakunnaksi.

1.5.17 Laki rahoitusvakausviranomaisesta

10 §. Korvausten maksaminen. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.5.18 Kuntalaki

10 §. Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.5.19 Laki Kevasta

4 §. Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden päättäminen. Kevassa on lakisääteisten jäsenyhteisöjen lisäksi 3 §:n 2 momentissa säädettyjä yhdistyksiä, osakeyhtiöitä ja säätiöitä, jotka voivat liittyä Kevan jäsenyhteisöksi. Pykälässä on säännökset menettelyistä yhdistyksen, osakeyhtiön tai säätiön liittyessä Kevan jäsenyhteisöksi ja jäsenyyden päätyessä.

Pykälän 1 momentin mukaan jäsenyyttä haetaan kirjallisesti Kevan hallitukselta, joka päättää hakemuksen hyväksymisestä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa jäsenyhteisöksi hyväksymisestä päätettäisiin Kevan toimistossa. Hyväksymispäätöksen tekisi toimitusjohtaja tai hänen valtuuttamansa. Ehdotettavalla muutoksella tavoitellaan jäsenyhteisöksi liittymisen nopeuttamista ja yksinkertaistamista. Tämä on tarpeen osakeyhtiömuotoisten jäsenyyttä hakevien yhteisöjen määrän jatkuvasti lisääntyessä.

Pykälän 2 momentissa säädetään jäsenyyden päättymisestä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 1 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos eli jäsenyyden päätyminen käsiteltäisiin Kevan toimiston toimesta. Lisäksi säännöstä täsmennettäisiin siltä osin, että Keva kuulisi jäsenyhteisöä eroasioissa niissä tapauksissa, kun Keva toteaisi, ettei jäsenyhteisö enää

täytä säädettyjä jäsenyyden edellytyksiä. Jäsenyhteisö voi myös ilmoittaa haluavansa erota jäsenyydestä, jolloin kuuleminen olisi tarpeetonta.

6 §. Yleinen valvonta. Pykälässä säädetään Kevan yleisestä valvonnasta. Keva hoitaa jäsenyhteisöjensä eläketurvan lisäksi myös valtion, evankelisluterilaisen kirkon sekä Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden eläketurvaa ja pykälän 3 momentissa säädetään muiden kuin Kevan jäsenyhteisöjen eläketurvan hoitamiseen liittyvästä tilintarkastuksesta. Nykyisen säännöksen mukaan valtiovarainministeriö asettaa tilintarkastajan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiovarainministeriö asettaisi tilintarkastajan enintään kuudeksi tilikaudeksi kerrallaan. Vuoden 2017 alusta lukien Kevan valtuuskunnan nelivuotinen toimikausi alkaa 1 päivästä syyskuuta 2017. Valtuuskunnan vaihtuessa syyskuussa sen toimikaudekseen valitsemän tilintarkastajan on tarkoituksenmukaista hoitaa tilintarkastus tilikauden loppuun saakka ja näin ollen toimikaudeksi tulisi pidempi kuin nykyisen säännöksen mahdollistama enintään neljä vuotta. Toimikauden enimmäiskestoa koskeva sääntely vastaisi tältä osin ehdotettua 35 §:ää. Vastaavasti kuuden tilikauden enimmäiskesto on omaksuttu uuden kuntalain (410/2015) 122 §:n 4 momentissa. Pykälässä tarkoitettua valtiovarainministeriön asettaman tilintarkastajan toimikauden enimmäiskestoja koskevaa sääntelyä olisi tarkoituksenmukaista muuttaa edellä kuvatulla tavalla myös siksi, että pykälässä tarkoitettua tilintarkastajan toimikausi voisi olla kaikissa tilanteissa sama kuin tämän lain 35 §:n mukaisen Kevan tilintarkastajan. Tämän mahdollistaisi saman tilintarkastusyhteisön käyttämisen sekä tämän pykälän että 35 §:n mukaisen tilintarkastukseen. Tilintarkastuspalvelut olisi mahdollista kilpailuttaa yhdessä. Enimmäisajan jälkeen Kevan tilintarkastaja voisi osallistua uudelleen Kevan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi olisi valittu tilintarkastusyhteisö, edellä mainittua rajoitusta ei sovellettaisi kuitenkaan tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

8 §. Yleiset hallintovaatimukset. Voimassa olevassa 8 §:ssä on säännökset Kevan valtuuskunnasta ja sen tehtävistä. Valtuuskuntaa vastaavaa toimielintä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi muutettuna uuteen 8 a §:ään ja 8 §:ään ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset Kevan hallintoa koskevista yleisistä vaatimuksista. Muutoksen johdosta myös pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vaatimuksista hallituksen ja toimitusjohtajan johtamistavalle. Säännöksen mukaan hallituksen ja toimitusjohtajan olisi johdettava Kevaa ammattitaitoisesti eläkelaitoksen toiminnan tarkoitus huomioon ottaen sekä hyvää hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Kevan tehtävistä ja toiminnan tarkoituksesta säädetään lain 2 §:ssä. Sen mukaan Kevan tehtävänä on hoitaa julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaisen eläketurvan toimeenpanoa, jäsenyhteisöjensä eläketurvan rahoitusta sekä valtion ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkemaksujen perimisen tehtävää. Hyvään hallintotapaan voitaisiin muun muassa katsoa kuuluvan Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia vastaavia suosituksia. Kevan hallintomalli, rahoitusrakenne, eläkejärjestelmän toimeenpanon liittyminen sosiaaliturvaan ja toiminnan lakisääteisyys sekä pakollisuus johtavat siihen, että hyvän hallintotavan viitekehys on erilainen, eikä listayhtiöitä koskevia suosituksia sellaisenaan voida soveltaa Kevaan. Kevan kohdalla hyvän hallintotavan vaatimuksiin kuuluu olennaisesti vastuu laissa säädetyn perustehtävän toteuttamisesta, toimintatapojen laadusta ja lainmukaisuudesta, tuoksellisuudesta, läpinäkyvyydestä ja tilivelvollisuuden toteutumisesta. Hyvä hallintotapa edellyttää asiakaslähtöistä toimintaa, organisaattiorakenteiden ja johdon eri tasojen roolien selkeyttä ja roolien mukaista toimintaa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain (354/1997) 12 b §:n säännöstä vastaavaa säännöstä toiminnan jatkuvuuden suunnitelmasta ja hallituksen hyväksymistä toimintaperiaatteista. Säännöksen mukaan Kevan olisi asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten Kevalla olisi oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Suunnitelmalla Keva pyrkisi varautumaan sen kannalta keskeisiin uhkiin siten, että se pystyisi jatkamaan toimintaansa myös häiriöti-

lanteissa, esimerkiksi tietoliikenneyhteyksien häiriöiden kohdalla. Suunnitelma liittyisi Kevan riskienhallintaan. Lisäksi Kevalla olisi oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet ainakin eläkelaitoksen sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen on jo pitkään Kevassa varauduttu suunnitelmallisesti. Kevassa on hallituksen hyväksymä valmiussuunnitelma, jossa kuvataan valmiussuunnittelun yleiset periaatteet ja tavoitteet, päätöksenteko varautumisen ja ennen muuta poikkeusolojen toiminnan linjausten osalta sekä määritellään mistä toiminnoista on oltava toimintokohtaiset varautumissuunnitelmat. Suunnitelman ajankohtaisuus arvioidaan ainakin kerran hallituskauden aikana. Lisäksi on toimintokohtaisia varautumissuunnitelmia, jotka kattavat jatkuvuussuunnittelun muun muassa normaaliolojen häiriö- ja ongelmatilanteiden sekä poikkeusolojen osalta, ja lisäksi suunnitelmissa kuvataan, millä tavalla palautuminen normaalioloihin on tarkoitettu tehdä. Hallitus on hyväksynyt myös riskienhallinnan periaatteet ja sisäiselle tarkastukselle toimintaohjeen. Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita ei tällä hetkellä ole erillisenä asiakirjana hyväksytty hallituksessa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaatimuksesta arvioida hallintojärjestelmää, toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa säännöllisesti, esimerkiksi kerran vuodessa. Hallitus vastaisi viimekädessä arvioinneista. Arvioinnin voisi tehdä esimerkiksi Kevan sisäinen tarkastus tai myös riippumaton ulkopuolinen arvioija. Sisäinen tarkastus ei voisi kuitenkaan arvioida omaa toimintaansa, joten sisäisen tarkastuksen osalta arvioinnista vastaisi aina hallitus. Hallintojärjestelmää, toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa tulisi arvioida riittävän usein, jotta ne pystyttäisiin pitämään ajan tasalla ja jotta niissä otettaisiin toiminnan ja toimintaympäristön muutokset huomioon.

8 a §. Valtuutetut. Pykälä olisi uusi. Ehdotettavan 8 a §:n sisältö vastaisi soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 a §:ää ja 12 b §:ää. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uudistetusta toimielimestä, Kevan valtuutetuista, joka korvaisi nykyisen Kevan ylintä päätösvaltaa käyttävän valtuuskunnan. Valtuutettujen rooli olisi valvonnallinen, mutta lisäksi sillä olisi tehtävänä muun muassa vahvistaa tilinpäätös, myöntää vastuuvapaus tilivelvollisille ja hyväksyä Kevan talousarvio.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtuutettujen lukumäärästä, määräämisestä ja kelpoisuudesta. Valtuutettuja olisi 30 ja heistä kullakin olisi henkilökohtainen varajäsen. Valtuutettujen lukumäärä olisi sama kuin nykyisen valtuuskunnan jäsenten määrä. Eri tahoja edustavien jäsenten määrään ehdotetaan muutoksia. Valtionvarainministeriö määräisi valtuutetut neljän vuoden toimikaudeksi kerrallaan nykyistä säännöstä vastaavasti. Säännöksessä asetettaisiin valtuutetuille kelpoisuusvaatimukseksi, että valtuutetun ja varavaltuutetun tulisi olla hyvämaineinen. Hyvämaineisuuden on vakiintuneesti katsottu tarkoittavan rajoituksia esimerkiksi rikoslaisissa tarkoitettuja rikoksia tehneiden tai konkurssissa tai liiketoimintakiellossa olevien henkilöiden nimittämiseksi hallitukseen. Nykyisessä 8 §:ssä ei ole asetettu valtuuskunnan jäsenille kelpoisuusvaatimuksia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtuutettujen kiintiöistä. Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrättäisiin kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksissa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrättäisiin Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Kymmenen valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrättäisiin kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä ja vastaavasti kymmenen maakuntien ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, maakunnat ja maan eri osat saavat valtuutettujen kokoonpanossa tasapuolisen edustuksen. Kuntien ja kuntayhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otettaisiin lisäksi huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saama ääniosuus ja maakuntien edustavia valtuutettuja ja varavaltuutettuja nimettäessä eri ryhmien maakuntavaaleissa saamat ääniosuudet suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Nykyisessä valtuuskunnassa ei ole työnantajan edustajia, joten siltä osin ehdotettava säännös poikkeaa nykyisen valtuuskunnan kokoonpanosta. Muutoksella toteutetaan työmarkkinaosa-

HE 14/2018 vp

puolten edustus Kevan hallinnossa työeläkeyhtiöitä vastaavin tavoin pariteettiperiaatetta noudattaen. Nykyisessä valtuuskunnassa kunta-alan pääsopijajärjestöjä edustavia jäseniä on neljä ja ehdotuksen mukaan järjestöjen edustajien lukumäärä kasvaisi kuuteen. Työmarkkinaosa-puolten edustus Kevan hallinnossa vastaisi muutoksen jälkeen palkansaajia ja työnantajia edustavien keskusjärjestöjen edustusta työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoelimissä sellaisena kuin se on työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b ja 9 e §:n muuttamisesta annetun lain (947/2016) säännöksissä, jotka tulevat voimaan vuonna 2019 hallintoneuvoston ja vuonna 2020 hallituksen osalta. Valtuutettujen kokoonpanoon ehdotetaan myös lisättäväksi maakuntien edustus. Maakunnat ovat maakunta- ja sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 15/2017 vp) esitettyjen muutosten perusteella maakuntien perustamisesta lukien Kevan jäsenyhteisöjä ja niiden palvelukseen siirtyä vuoden 2020 alusta noin puolet Kevan nykyisten jäsenyhteisöjen työntekijöistä, joten on perusteltua, että maakunnilla on Kevan hallinnossa vastaava edustus kuin kunnilla ja kuntayhtymillä.

Kokonaisuudessaan valtuutettujen kokoonpanon tulisi vastata maakunta- ja kuntavaaleissa eri ryhmien saamia ääniosuuksia. Säännös vastaa tältä osin nykyisin valtuuskunnan kokoonpanossa huomioon otettavia asioita, mutta kuntavaalien lisäksi myös maakuntavaalien tulos tulisi jatkossa ottaa valtuutettujen kokoonpanon kohdalla huomioon. Ensimmäiset maakuntavaalit toimitetaan vuoden 2018 presidentinvaalin yhteydessä ja vuonna 2021 ja siitä eteenpäin maakuntavaalit toimitetaan huhtikuussa samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuutettujen tehtävistä. Valtuutettujen tehtävien valvonnallista roolia korostettaisiin lisäämällä säännökseen valtuutettujen tehtäväksi Kevan hallinnon ja toiminnan valvominen. Valtuutettujen tehtävänä olisi valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja. Valtuutetut myös päättäisivät Kevan luottamushenkilöiden palkkioiden perusteista. Valtuutettujen tehtäviin kuuluisi niin ikään Kevan tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittely sekä eläkelaitoksen budjetin sekä toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen. Mainitut tehtävät vastaisivat nykyisiä valtuuskunnan tehtäviä.

Valtuuskunnan nykyisistä tehtävistä siirrettäisiin hallitukselle toimitusjohtajan valinta ja irtisanominen sekä lisäeläkesäännön hyväksyminen. Nykyisin Kevan valtuuskunta päättää jäsenyhteisöjen maksuosuuksista. Kevan jäsenyhteisöjen eläkemaksuihin on esitetty muutoksia ja edellä mainitun esityksen (HE 15/2017 vp) mukaan jatkossa uuden tasausmaksun kokonaisuudessaan vahvistaisi valtiovarainministeriö Kevan esityksestä ja työansioihin perustuva eläkemaksu ja työkyvyttömyyseläkemaksu olisivat keskimäärin saman tasoiset kuin työntekijän eläkelain mukainen keskimääräinen työnantajan työeläkevakuutusmaksu. Kevan hallitus tekisi maksuperustepäätösesityksen tasausmaksusta valtiovarainministeriölle ja vahvistaisi loput eläkemaksut. Näin ollen valtuutetuille ei jäisi uudistuksen jälkeen Kevan jäsenyhteisöjen eläkemaksuihin liittyviä tehtäviä. Valtuuskunta myös hyväksyy nykyisin Kevan tilisäännön ja johtosäännön. Johtosäännöstä esitetään uudistuksessa luovuttavaksi, eikä myöskään nykyisen kaltaista tilisääntöä enää olisi käytössä vaan hallitus antaisi jatkossa tarvittavat määräykset ja valtuutukset hyväksymällä noudatettavaksi Kevan hallinto- ja johtamisjärjestelmän.

8 b §. Päätöksenteko valtuutettujen kokouksessa. Ehdotettava pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin valtuutettujen kokousmenettelyistä. Nykyisin kokousmenettelyistä on määräykset valtuuskunnan hyväksymässä Kevan valtuuskunnan työjärjestyksessä ja johtosäännössä. Esitettävät säännökset vastaavat nykyisiä määräyksiä. Kokousmenettelyä koskevat säännöksiä on ollut tarpeen muuttaa hyvin harvoin, siksi olisi tarkoituksenmukaista säätää keskeisistä menettelymääräyksistä laissa.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kokouksen päätösvaltaisuudesta. Sen mukaan kokous olisi päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä kokouksessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin äänestyksestä. Jos valtuutetut ovat asiasta yksimielisiä tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaisi päätöksen. Muussa kuin yksimielisessä

päätöksessä, päätökseksi tulisi ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänen mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja olisi äänestänyt. Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka olisivat saaneet eniten ääniä. Äänen mennessä tasan ratkaisisi arpa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asioiden esittelijästä ja sen mukaan valtuutettujen kokouksessa asiat päätettäisiin hallituksen esittelystä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin läsnäolo- ja puheoikeudesta valtuutettujen kokouksessa. Säännöksen mukaan valtuutettujen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus olisi hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla. Valtuutetut voisivat päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta erikseen.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kokouksessa pidettävästä pöytäkirjasta. Pöytäkirjaan olisi merkittävä läsnä olleet valtuutetut, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Kokouksen sihteerin olisi varmennettava pöytäkirja sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa tehtävää varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

8 c §. Vaalivaliokunta. Pykälä olisi uusi ja siinä ehdotetaan säädettäväksi Kevan uudesta toimielimestä, vaalivaliokunnasta, jonka valtuutetut keskuudestaan valitsisivat ja jonka tehtävänä olisi valmistella valtuutetuille ehdotus luottamushenkilöiden palkkioiksi ja hallituksen nimittämiseksi. Vaalivaliokunnan jäsenet olisivat valtuutettuja. Vaalivaliokunnalla olisi oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka valtuutetut valitsisivat. Vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta määrättäisiin tarkemmin valtuutettujen hyväksymässä vaalivaliokunnan työjärjestyksessä. Valiokunnan jäsenten lukumäärä olisi valtuutettujen päätettävissä. Uusi säännös muistuttaa työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain 9 c §:ää, jossa säädetään työeläkevakuutusyhtiön vaalivaliokunnasta. Työeläkevakuutusyhtiössä vaalivaliokunnan tehtäviin kuuluu ehdotuksen tekeminen hallintoneuvostolle hallituksen jäsenten palkkioiksi ja hallituksen nimittämiseksi, jonka lisäksi valiokunnan on myös valmisteltava ehdotus hallintoneuvoston jäsenten palkkioiksi ja hallintoneuvoston nimittämiseksi yhtiökokoukselle. Työeläkevakuutusyhtiön vaalivaliokunnan valitsee yhtiön hallintoneuvosto, ja valiokunnan jäsenten on oltava työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Koska Kevassa ei ole hallintoneuvostoa tai vastaavaa toimielintä, Kevan vaalivaliokunta valmistelisi valtuutetuille ehdotuksen vain luottamushenkilöiden palkkioiksi ja hallituksen nimittämiseksi.

Ehdotuksella tavoitellaan valmistelujärjestelmää, joka velvoittaisi eri valtuutetuissa edustettujen etutahojen hakemaan yhteisiä kannanottoja hallituksen kokoonpanoksi. Vaalivaliokunnan valmistelutyön tuloksena syntyvät ehdotukset eivät ole päätöksentekijöitä sitovia. Valtuutetut voisivat valita hallituksen jäsenet vaalivaliokunnan ehdotuksesta poiketen. Valintaehdotukset on kuitenkin tarkoitettu tehtäviksi yhteistyössä valtuutetuissa edustettujen etutahojen kesken ja siksi valiokunnan esitys on katsottavissa myös tavallista velvoittavamaksi menettelytapaoheeksi.

9 §. Hallitus. Pykälässä säädettäisiin hallituksen toimikaudesta, jäsenistä sekä sen tehtävistä. Kevan hallituksen osalta esitettävät muutokset vahvistaisivat hallituksen roolia suhteessa nykyisen valtuuskunnan rooliin. Hallituksella olisi, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, yleistuomivalta hoitaa Kevan asioita.

Pykälän 1 momentissa säädetään nykyisin hallituksen toimikaudesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin hallituksen yleistuomivallasta, toimikaudesta sekä koolle kutumisesta. Säännöksen mukaan hallitus johtaisi ja kehittäisi Kevan toimintaa sekä valvoisi Kevan etua. Hallituksen toimikausi olisi nykyistä vastaavasti kaksi vuotta ja toimikausi jatkuisi aina, kunnes seuraava hallitus olisi valittu. Momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että hallitus kokoontuisi puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta. Nykyisin hallituksen koolle kutumisesta on määräys johtosäännössä.

Pykälän 2 momentissa säädetään hallituksen kokoonpanosta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallituksen jäsenmäärää nostettaisiin nykyisestä yhdeksästä yhteentoista, koska hallitukseen ehdotetaan lisättäväksi maakuntien ja työnantajan edustus. Lisäksi palkansaajajärjestöjen edustajien lukumäärä nousisi kahdesta kolmeen. Kuntien keskusjärjestö ehdottaisi kolme jäsentä ja heidän varajäsenensä ja maakunnat ehdottaisivat kolme jäsentä ja heidän varajäsenensä. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valittaisiin kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valittaisiin Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräisi hallituksen varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Vastaavasti kuin valtuutettujen kohdalla työmarkkinaosapuolten edustus Kevan hallinnossa vastaisi muutoksen jälkeen työeläkevakuutusyhtiöitä koskevia uusia säännöksiä. Kevan hallituksen valinnassa noudatetaan nykyisin periaatetta, jonka mukaan sen jäsenten valinnassa otetaan kuntavaalien tulos huomioon. Jatkossa hallituksen lopullisessa kokoonpanossa tulisi huomioida sekä kunta- että maakuntavaalien lopputulos.

Pykälän 3 momentissa säädetään hallituksen jäsenten kelpoisuusvaatimuksista. Säännökseen ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Pykälän 4 momentissa on säännös hallituksen tehtävistä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallituksen lakisääteisiä tehtäviä laajennettaisiin ja hallituksen tehtävistä säädettäisiin tarkemmin kuin nykyisin. Ehdotettava tehtäväluettelo ei olisi tyhjentävä, koska hallituksella on yleistoimivalta Kevan asioiden hoitamisessa.

Pykälän 4 momentin 1 kohdan mukaan hallitus hyväksyisi Kevan toimintaa ohjaavan strategian. Tehtävä kuuluu myös nykyisin hallituksen tehtäviin. Momentin 2 kohdan mukaan hallitus päättäisi Kevan lisäeläkesäännöstä. Tämä tehtävä siirrettäisiin hallitukselle nykyisistä valtuuskunnan tehtävistä.

Pykälän 4 momentin 3 kohdan mukaan hallitus tekisi esityksen valtiovarainministeriölle uuden 19 c §:n mukaisesta (vrt. HE 15/2017 vp) tasausmaksusta, jonka kokonaismäärän valtiovarainministeriö vahvistaa 19 §:n mukaan Kevan esityksestä. Vuonna 2018 valittava hallitus tekisi ensimmäisen kerran esityksen tasausmaksusta joulukuussa 2019. Hallitus vahvistaisi lisäksi Kevan muut eläkemaksut eli se vahvistaisi 19 a §:n mukaisen työansioihin perustuvan eläkemaksun ja 19 b §:n mukaisen työkyvyttömyyseläkemaksun määrän sekä mainittujen eläkemaksujen laskuperusteet.

Pykälän 4 momentin 4 kohdan mukaan hallitus laatisi vuosittain Kevan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, mikä nykyisin kuuluu valtuuskunnan tehtäviin.

Pykälän 4 momentin 5 kohdan mukaan hallitus hyväksyisi Kevan hallinto- ja johtamisjärjestelmän, jossa muun muassa määrättäisiin toimivallan jaosta ja raportoinnista hallituksen ja toimitusjohtajan välillä sekä muusta Kevan toiminnan järjestämisestä ja ohjauksesta. Ehdotettava säännös olisi uusi ja hallinto- ja johtamisjärjestelmä korvaisi nykyisen johtosäännön, toimintasäännön ja tilisäännön.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmän avulla hallitus voisi edistää hyvän hallintotavan toteuttamista Kevan johtamisessa.

Pykälän 4 momentin 6 kohdan mukaan hallitus nykyistä säännöstä vastaavasti laatisi sijoittamista koskevan suunnitelman ja käsittelee muutkin Kevan sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät ja laajakantoiset asiat sekä huolehtisi ehdotettavan 7 kohdan mukaan Kevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Pykälän 4 momentin 8 kohdan mukaan hallitus hyväksyisi Kevan sopimuksien ja sitoumusten allekirjoittamista koskevat valtuudet. Nykyisin allekirjoitusvaltuuksista on määräykset Kevan

johtosäännössä ja sen määräykset korvattaisiin jatkossa hallituksen hyväksymillä valtuuksilla hallinto- ja johtamisjärjestelmässä.

Pykälän 4 momentin 9 kohdan mukaan hallituksen tehtävänä olisi ottaa palvelukseen toimitusjohtaja ja irtisanoa tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän olisi menettänyt hallituksen luottamuksen. Nykyisin toimitusjohtajan valinta ja irtisanominen kuuluvat valtuuskunnan tehtäviin.

Pykälän 4 momentin 10 kohdan mukaan hallituksen tehtävänä olisi päättää muiden Kevan virkasuhteiden kuin toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajien viran kelpoisuusehdoista, joista on säännökset ehdotettavassa 14 §:ssä. Nykyisin muiden virkasuhteiden kuin toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajien kelpoisuusehdosta on määräykset Kevan johtosäännössä. Kevassa muita virkasuhteita ovat johtajat, joiden vastuualueeseen kuuluu eläke- tai kuntoutusratkaisujen tekeminen tai näihin vaikuttava vakuutuslääketieteellinen arviointi. Momentin 11 kohdan mukaan hallitus edellä mainittujen tehtävien lisäksi päättäisi muista periaatteellista laatua olevista ja tärkeistä asioista.

Pykälän 5 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan hallitus voisi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle, ja muille Kevan viranhaltijoille tai työntekijöille.

Pykälän 6 momentiksi ehdotetaan säännöstä hallituksen erottamisesta kesken toimikauden. Ehdotettava säännös vastaa nykyisen 5 momentin sisältöä siten muutettuna, että valtuuskunnan sijasta toimivalta erottamisessa olisi valtuutetuilla. Valtuutetut voisivat erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos yksi tai useampi hallituksen jäsen eivät enää nauttisi valtuutettujen luottamusta. Valtuutetuille annettaisiin tällaisessa epäluottamustilanteessa mahdollisuus vaihtaa hallitus. Erottaminen koskisi aina kaikkia hallituksen jäseniä, vaikka epäluottamus ei kohdistuisikaan kaikkiin. Valtuutettujen tulisi erottaa koko hallitus ja nimetä jäljellä olevaksi hallituksen toimikaudeksi uusi hallitus.

Pykälän 7 momentiksi ehdotetaan uutta säännöstä siitä, miten hallituksen erottamista koskeva asia tulisi vireille. Hallituksen erottamista koskevan asian vireille saamiseksi vähintään kolmasosan valtuutetuista tulisi tehdä asiaa koskeva kirjallinen esitys valtuutettujen puheenjohtajalle. Puheenjohtajan olisi heti tämän jälkeen kutsuttava ylimääräinen valtuutettujen kokous koolle. Valtuutetut voisivat kokouksessaan päättää tilapäisen valiokunnan asettamisesta valmistelemaan hallituksen erottamista.

9 a §. Päätöksenteko hallituksessa. Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin hallituksen päätöksentekotavoista, päätösvaltaisuudesta, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan esteellisyyden vaikutuksista kokousmenettelyyn, esittelystä, läsnäolo-oikeuksista kokouksessa ja pöytäkirjan pitämisestä. Perinteisen kokouspaikalla pidettävän hallituksen kokouksen rinnalle uusina päätöksentekomuotoina ehdotettavista sähköisestä kokouksesta ja sähköisestä päätöksentekomenettelystä ennen kokousta, joista säädettäisiin tarkemmin 9 b §:ssä. Ehdotettavan 9 a §:n 1 momentti vastaava säännös on kuntalain 98 §:n 1 momentissa. Nykyisin kokousmenettelystä on määräykset valtuutettujen hyväksymässä Kevan valtuuskunnan työjärjestyksessä ja Kevan johtosäännössä. Esitettävät säännökset vastaavat nykyisiä määräyksiä. Pysyväisluonteiset määräykset ehdotetaan siirrettäväksi johtosäännöstä ja työjärjestyksestä lakiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, millä tavoin hallitukselle kuuluvista asioista voitaisiin päättää. Hallitus voisi käsitellä asian kokouksessaan, joka on ns. perinteinen kokouspaikalla pidettävä kokous tai vaihtoehtoisesti pitää kokouksen sähköisessä toimintaympäristössä (sähköinen kokous). Sähköisellä kokouksella tarkoitettaisiin sähköisessä toimintaympäristössä toteutettua kokousta, johon osallistuttaisiin sähköisen yhteyden avulla osallistujan valitsemasta paikasta käsin. Tämän lisäksi momentissa säädettäisiin uudesta mahdollisuudesta tehdä päätöksiä sähköisesti ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely). Sähköisellä päätöksentekomenettelyllä tarkoitettaisiin ajasta ja paikasta riippumatonta päätöksentekoa ennen toimielimen kokousta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kokouksen päätösvaltaisuudesta. Sen mukaan kokous olisi päätösvaltainen, kun vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä kokouksessa. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja olisivat poissa tai esteellisiä, hallituksen tulisi valita asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin päätöksenteosta muussa kuin yksimielisessä päätöksessä. Päätökseksi tulisi ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänten mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja olisi äänestänyt. Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka olisivat saaneet eniten ääniä. Äänten mennessä tasan ratkaisisi arpa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asioiden esittelijästä ja sen mukaan hallituksen kokouksessa asiat päätettäisiin toimitusjohtajan esittelystä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin läsnäolo- ja puheoikeudesta hallituksen kokouksissa. Säännöksen mukaan hallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus olisi valtuutettujen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla sekä toimitusjohtajalla. Hallitus voisi myös päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta erikseen.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin kokouksessa pidettävästä pöytäkirjasta. Pöytäkirjaan olisi merkittävä läsnä olleet hallituksen jäsenet, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Kokouksen sihteerin olisi varmennettava pöytäkirja sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa tehtävää varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

9 b §. *Sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely.* Pykälässä säädettäisiin sähköisen kokouksen ja sähköisen päätöksentekomenettelyn edellytyksistä. Säännös olisi uusi ja liittyisi edellä 9 a §:n 1 momentissa ehdotettuihin hallituksen kokouksen vaihtoehtoihin päätöksentekomenettelyihin. Säännökset vastaisivat soveltuvin osin kuntalain 99 ja 100 §:ää.

Sähköisessä kokouksessa luovuttaisiin siitä periaatteesta, että puheenjohtajan ja sihteerin tulee olla läsnä kokouspaikalla. Kokoukseen osallistuvat henkilöt voisivat osallistua kokoukseen keskenään eri paikoista. Sähköinen kokous voitaisiin pitää esimerkiksi siihen soveltuvan tietojärjestelmän avulla tai videoneuvotteluyhteydellä. Sähköisessä kokouksessa toimittaisiin muutoin varsinaisen (fyysisen) kokouksen mukaisten päätöksentekomenettelyjen mukaisesti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sähköisessä kokouksessa läsnä oleviksi todettujen tulisi olla keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä. Yhdenvertaista näkö- ja ääniyhteyttä voidaan pitää hallituksen päätöksenteon kannalta tarpeellisena ja se turvaisi osaltaan toimielimen päätöksenteon toimintaedellytyksiä, sillä kokoukseen osallistuvat henkilöt voisivat näin keskustella päätettävänä olevista asioista ”kasvokkain”.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hallituksen päätöksenteosta suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyn edellytyksistä. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä osa hallituksen kokoukseen tulevista asioista voitaisiin käsitellä sähköisesti ennen varsinaista kokousta. Se, minkä kaltaiset asiat voitaisiin käsitellä sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, jäisi hallituksen harkintaan. Sähköinen päätöksenteko olisi pääsääntöisesti tarkoitettu niin kutsuttujen ruutiiniluonteisten asioiden käsittelyyn. Pykälän tarkoittama sähköinen päätöksenteko edellyttäisi esimerkiksi siihen soveltuvan tietojärjestelmän tai muun tietoteknisen ratkaisun käyttämistä. Tällaisia ratkaisuja voisivat olla esimerkiksi suljettu tietojärjestelmä, johon kukin toimielimen jäsen voisi luotettavasti kirjautua esimerkiksi yleisen tietoverkon välityksellä. Hallitus voisi käyttää sähköistä päätöksentekomenettelyä ennen kokousta tapahtuvaan päätöksentekoon. Pykälässä ei otettaisi kantaa siihen, kuinka paljon ennen kokousta päätöksenteon tulee tapahtua, vaan se olisi hallituksen harkinnassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että sähköisessä päätöksentekomenettelyssä käsiteltävät asiat tulisi yksilöidä kokouskutsussa ja mainita, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköises-

ti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kokouskutsussa tulisi siis ilmaista tietty aika, mihin mennessä toimielimen jäsenten on mahdollista käydä ilmaisemassa kantansa käsiteltävään asiaan. Asian käsittely ja kannan ilmaiseminen tapahtuisi esimerkiksi suljetussa sähköisessä päätöksentekojärjestelmässä, jossa kunkin käsiteltävän asian osalta vaihtoehtoina tulisi olla mahdollisimman yksinkertaiset vaihtoehdot (esimerkiksi ”hyväksyn”, ”hylkään” sekä ”tyhjä” taikka ”jaa”, ”ei” sekä ”tyhjä”). Kannanilmaisujen tulisi olla avoimia siten, että kaikki hallituksen jäsenet voivat nähdä muiden ilmaisemat kannat. Asia olisi käsitelty, kun kaikki hallituksen jäsenet olisivat ilmaisseet kantansa asiaan ja päätöksentekoon varattu aika olisi kulunut. Momentissa säädettäisiin lisäksi, että asia siirtyisi varsinaisen kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin jäsen sitä vaatisi. Tällä varmistettaisiin, että myös sähköisen päätöksenteon piiriin kuuluvista asioista on mahdollista keskustella kokouksessa ennen päätöksentekoa. Sähköisessä päätöksentekojärjestelmässä tulisi näin ollen olla myös edellä kuvattujen vaihtoehtojen lisäksi mahdollisuus siirtää asia hallituksen kokouksen käsiteltäväksi. Tilanteessa, jossa yksikin hallituksen jäsen on tätä mahdollisuutta käyttänyt, asia poistuisi käsittelystä ja tieto asian siirrosta kokoukseen tulisi näkyä järjestelmässä kaikille hallituksen jäsenille. Samoin meneteltäisiin tilanteissa, joissa jollakin hallituksen jäsenellä olisi muutosehdotus käsiteltävään asiaan. Asia sen sijaan siirtyisi automaattisesti kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin hallituksen jäsen jättäisi kantansa ilmaisematta asiaan kokouskutsun asettamassa määräajassa. Tällä varmistettaisiin se, että kaikilla hallituksen jäsenillä on mahdollisuus ilmaista kantansa käsiteltävään asiaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehdyt päätökset voitaisiin tarkastaa ennen kokousta. Pääsääntöisesti sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehdyt päätökset tarkastettaisiin normaaliin tapaan seuraavassa kokouksessa, mutta momentissa mahdollistettaisiin se, että päätökset olisi mahdollista tarkastaa jo ennen kokousta. Sähköisessä päätöksenteossa syntyneet päätökset voitaisiin tarkastaa esimerkiksi samassa suljetussa tietojärjestelmässä, jossa ne on tehty tai muutoin sähköisesti tavanomaista pöytäkirjan tarkastamista vastaavasti.

Pykälän 5 momentissa säädetään sähköisen kokouksen ja sähköisen päätöksentekomenettelyn tietosuoja- ja tietoturva vaatimuksista. Sähköisessä kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä olisi huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen saatavissa. Tietoturvallisuuden huomioimisessa Kevan olisi kiinnitettävä huomiota salassa pidettävien tietojen käsittelyyn. Kevan tulisi huomioida sähköisten kokousten käytössä esimerkiksi se, milloin ja miten käsitellään asioita, jotka edellyttävät luottamuksellisuutta tai ovat salassa pidettäviä. Tällaisissa tapauksissa Kevan tulisi linjata esimerkiksi se, millaisista paikoista hallituksen jäsenet voivat osallistua kokoukseen ja huolehtia siitä, etteivät salassa pidettävät tai luottamukselliset tiedot ole ulkopuolisten saatavissa. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä hallituksen jäsenet tulisi voida luotettavasti tunnistaa siten kuin laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetään. Käytettävän tietojärjestelmän tulisi olla suljettu ja käytettävien tietoliikenneyhteyksien tulisi olla asianmukaisesti suojattu. Lisäksi Kevan olisi huomioitava esimerkiksi käytettävien palvelinten tietoturvallisuuteen liittyvät näkökohdat.

9 c §. *Hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin uudesta toimielimestä hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnasta. Kevassa ei ole tällä hetkellä erillistä hallituksen tai valtuuskunnan tarkastus- tai riskienhallintavaliokuntaa

Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan hallitus asettaisi keskuudestaan tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan, jonka tehtävänä olisi valvoa taloudellista raportointia, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan riittävyyttä ja asianmukaisuutta. Valiokunta käsitelisi riskienhallinnan, sisäisen tarkastuksen ja säännösten noudattamista valvovan toiminnan (compliance-toiminto) suunnitelmat ja raportit. Lisäksi valiokunta valmistelisi valtuutetuille esityksen tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista, valvoisi tilinpäätöksen laatimista ja lakisääteistä tilintarkastusta.

Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan tarkastus- ja riskienhallintavaliokuntaan kuuluisi vähintään kolme hallituksen jäsentä. Tarkemmat määräykset valiokunnan toiminnasta annettaisiin hallituksen hyväksymässä tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan työjärjestyksessä. Etenkin suurissa pörssiyhtiöissä on kehittynyt tapa käyttää hallituksen apuna yhtiön toiminnan kannalta keskeisiä asioita valmistelevia valiokuntia. Tällaisina valiokuntina corporate governance-suosituksissa mainitaan yhtiön palkkio-, nimitys-, ja tarkastusasioiden valiokunnat. Monissa yhtiöissä ja yhteisöissä käytetään myös työvaliokunnan nimellä toimivaa valmisteluvaliokuntaa, jonka kokoonpanona usein on hallituksen puheenjohtajisto tai puheenjohtajisto sopivasti täydennettynä.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallitus valitsee valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten. Ehdotettu 9 c §:n säännös vastaa soveltuvin osin mainittua työeläkevakuutusyhtiölain säännöstä, kuitenkin siten, että Kevassa ehdotetaan pakolliseksi valiokunnaksi vaalivaliokunnan lisäksi vain tarkastus- ja riskienhallintavaliokuntaa. Ottaen huomioon Kevan tehtävät ja aseman julkisoikeudellisena eläkelaitoksena, ei ole tarkoituksenmukaista säätää hallitukselle velvoitetta valita keskuudestaan muita valiokuntia. Hallitus voisi kuitenkin halutesaan asettaa valiokuntia valmistelemaan tiettyjä päätösasioita.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan tarkoituksena antaa paremmat edellytyksen valmistella hallitukselle talouteen, sisäiseen valvontaa ja riskienhallinnan liittyviä asioita ennen varsinaista päätöksentekoa. Valiokuntatyöskentely tehostaa hallituksen jäsenten ajankäyttöä ja mahdollistaa erikoistumisen valiokunnan tehtäviin kuuluvissa asioissa.

13 §. *Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa.* Pykälässä on säännökset liiketoimista johdon ja sen lähipiirin kanssa. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kevan hallituksen on päätettävä Kevaa koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on valtuuskunnan jäsenen sijasta valtuutettu.

14 §. *Toimitusjohtaja.* Pykälässä säädettäisiin toimitusjohtajan asemasta. Voimassa olevan lain 14 §:n mukaan Kevan toimintaa johtaa hallituksen alaisena toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Keva voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen. Toimitusjohtajan asemaa koskeva sääntely on voimassa olevassa laissa niukkaa ja vastaa lähinnä kunnanjohtajan asemaa koskevaa kuntalain sääntelyä. Nyt ehdotettu pykälä täsmäntäisi toimitusjohtajan asemaa suhteessa hallituksen Kevan johtamis- ja hallintojärjestelmässä. Ehdotettu sääntely vastaisi pitkälti käytännössä muodostunutta Kevan toimitusjohtajan asemaa. Sääntelyn muuttaminen olisi tarpeen myös siksi, että hallituksen asema vahvistuisi aikaisemmasta. Käytännössä Kevan toimivan johtamisen kannalta on tärkeää, että hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävät ja vastuut ovat selkeästi määriteltyjä.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajan nimittäisi hallitus. Voimassa olevan lain mukaan toimitusjohtajan valinta kuuluu valtuuskunnan tehtäviin samalla tavalla kuin kunnanjohtajan valinta on kunnanvaltuuston tehtävänä. Toimitusjohtajalla olisi oltava sijainen, johon sovellettaisiin, mitä laissa säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena olisi ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, sekä käytännössä osoitettu johtamistaito- ja johtamiskokemus. Kevan johtosäännössä olevia toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajien kelpoisuusehtoja ei olisi tarkoitus muuttaa, vaikka kelpoisuusehdoista otettaisiin säännökset lakiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevasta laista poiketen toimitusjohtajan tehtävistä ja toimivallasta. Toimitusjohtaja huolehtisi Kevan lain 2 §:n mainittujen tehtävien toteutumisesta ja hoitaisi muuta päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti (*toimitusjohtajan yleistoimivalta*). Toimitusjohtaja vastaisi erityisesti siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan olisi annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävän hoitamiseksi.

seksi. Momentti vastaisi soveltuvin osin osakeyhtiölain (624/2006) 6 luvun 17 §:n 1 momenttia. Toimitusjohtajan olisi myös huolehdittava hallituksen päätösten toimeenpanosta ja noudatettava hallituksen määräyksiä sekä annettava hallitukselle tieto toiminnan kannalta merkittävistä toimenpiteistä ja tapahtumista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toimitusjohtajan kelpoisuuden rajoittamisesta päivittäiseen johtamiseen liittyviin toimiin. Toimitusjohtaja saisi ryhtyä Kevan toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle olisi mahdollisimman pian annettava tieto toimista. Momentti vastaisi soveltuvin osin osakeyhtiölain 6 luvun 17 §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevan lain 14 §:n 1 momentin viimeistä lausetta. Toimitusjohtajan kanssa voitaisiin tehdä johtajasopimus. Keva voisi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen. Päätöksen tekisi hallitus.

17 §. Johtosääntö. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska johtosäännön määräyksiä vastaavat määräykset olisivat jatkossa hallituksen hyväksymässä hallinto- ja johtamisjärjestelmässä.

21 §. Eläkevastuurahasto. Pykälässä säädetään Kevan eläkevastuurahastosta. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi. Pykälässä määriteltäisiin nykyistä selkeämmin, että Kevassa voi olla eläkevastuurahasto ja sillä tasoitetaan Kevan jäsenyhteisöjen eläkemenoa. Rahastoon on sen perustamisesta saakka siirretty varoja ja myöhemmin rahastosta on tarkoitus purkaa varoja eläkemenojen hoitamista varten. Nykyisen 1 momentin mukaan Kevan valtuuskunta päättää erikseen siirroista eläkevastuurahastoon. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan nykyistä käytäntöä, jonka mukaan siirrot eläkevastuurahastoon tehdään Kevan vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti. Valtuuskunta päättää voimassa olevan lain mukaan tilinpäätöksen hyväksymisestä. Ehdotetun 8 a §:n mukaan tilinpäätöksen hyväksymisestä päättäisivät valtuutetut. Selvyyden vuoksi 1 momentissa säädettäisiin, että siirrot eläkevastuurahastoon luetaan 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkistus lisäämällä siihen viittaus 9 §:ään, jossa säädetään hallituksen tehtävistä.

22 §. Sijoitusneuvottelukunta. Sijoitusneuvottelukunnan tehtävänä on edistää tiedonkulkua sen jäsenten välillä. Neuvottelukunnassa on valtiovarainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja kunta-alan pääsopijajärjestöjen edustus. Neuvottelukunta tehtävänä on käsitellä neuvoa antavasti Kevan sijoitustoiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Sijoitusneuvottelukunta ei ole kokoontunut kahteen vuoteen ja sen tehtäväksi säädettyä tiedonkulun tehtävää sekä muita tehtäviä voidaan toteuttaa osapuolten välillä myös vapaamuotoisesti.

23 §. Valvontamaksu ja erät muut maksut. Pykälän 3 momentissa säädetään julkisten alojen eläkelain 8 §:n mukaisen lisäeläkkeen kustantamisesta. Tällaisen lisäeläketurvan kustannukset kohdennettaisiin järjestelmän käyttäjille siten kuin Kevan hallitus päättää.

28 §. Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus. Pykälän 2 momentissa määritellään Kevan sisäpiiriläiset. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että sisäpiiriläisistä valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja korvataan valtuutettujen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla.

33 §. Päätöksen tiedoksianto. Pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisen valtuuskunnan kokousten, päätösten ja pöytäkirjan sijasta niissä säädettäisiin valtuutettujen kokouksesta, päätöksestä ja pöytäkirjasta.

35 §. Tilintarkastus ja tilinpäätös. Pykälässä säädettäisiin Kevan tilintarkastuksesta. Voimassa olevaan lakiin on tarpeen täsmentää tilintarkastuslain (1141/2015) muuttamisen vuoksi. Tilintarkastuslain muuttamisesta annettu laki 662/2016 tuli voimaan 19 päivänä elokuuta 2016.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti, että Kevan tilintarkastuksesta säädetään, mitä Kevasta annetussa laissa ja tilintarkastuslaissa säädetään. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi selvitys, jonka mukaan maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua. Eläkelaitosta ei ole määritelty yleisen edun kannalta merkittäväksi yhteisöksi. Siksi selvyden vuoksi säädetään, ettei tällaisia yhteisöjä koskevia tilintarkastuslain säännöksiä sovelleta eläkelaitokseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilintarkastajan toimikauden enimmäiskestosta. Tilintarkastajan toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto saisi olla enintään kuusi vuotta. Voimassa olevassa laissa tilintarkastajan toimikausi on valtuuskunnan toimikautta vastaava. Kuntalain 122 §:n 4 momentin mukaan kunnan tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Vastaavasti myös Kevasta annetussa laissa olisi tarpeen väljentää toimikauden enimmäiskestoa siten, että toimikausi ei enää riippuisi valtuutettujen toimikaudesta. Enimmäisajan jälkeen Kevan tilintarkastaja saisi osallistua uudelleen Kevan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluessa tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi olisi valittu tilintarkastusyhteisö, rajoitusta ei sovellettaisi kuitenkaan tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilintarkastajan siirtyminen Kevan palvelukseen. Tilintarkastuslain 4 luvun 11 §:n 1 momentissa säädetään yhden vuoden mittaisesta tarkastettavan yhteisön palvelukseen siirtymistä rajoittavasta määräajasta, joka koskee kaikkia tilintarkastuslain 3 luvun mukaista tilintarkastusta suorittavia tilintarkastajia tai päävastuullisia tilintarkastajia. Nämä henkilöt eivät voi siirtyä tarkastuskohteensa palvelukseen tai sen toimielinten jäseneksi ennen kuin vähintään yksi vuosi on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä ja hänen toimikautensa on samalla päättynyt. Tätä ajanjaksoa kutsutaan yleisesti cooling off eli jäähdyttelyjaksoksi. Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä tarkoitetaan toimitusjohtajan apuna toimivan johtoryhmän jäseniä tai toimitusjohtajan tai hallituksen avainhenkilöiksi määrittelemiä henkilöitä. Talousjohtajan tai vastaavan henkilön katsotaan olevan yhteisön avainhenkilö ilman erillistä määrittelyä. Kevan tilintarkastaja tai Kevan tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saisi ottaa vastaan Kevan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, valtuutetun tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Vaikka Keva ei ole yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, pykälässä ehdotettavan eläkelaitoksen tilintarkastajan muita tehtäviä koskevan jäähdyttelyjakson pituus olisi kaksi vuotta. Voimassa olevasta laista poiketen lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös tilintarkastajan laaduntarkastuksesta. Tilintarkastajan laaduntarkastus suoritettaisiin enintään kolmen vuoden välein. Vastaava säännös on esimerkiksi soveltuvin osin maatalousyrittäjien eläkelain (1280/2006) 128 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tilintarkastajien lukumäärästä. Kevassa olisi oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan olisi oltava KHT- tai JHT-tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT- tai JHT-tilintarkastaja. Voimassa olevassa laissa mukaan Kevan tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittajan tulee olla valtuuskunnan valitsema Tilintarkastusvalvonnan hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Sääntelyä on pidettävä puutteellisena siltä osin, kun siinä ei täsmennetä vaatimusta KHT- tai JHT-tilintarkastajan tai -tilintarkastusyhteisön valitsemisesta Kevan tilintarkastajaksi, vaikka tämä on Kevan toiminnan suuruusluokka ja luonne merkittävänä eläkelaitoksena huomioon ottaen perusteltua.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin Kevan tilintarkastajan toimikauden päättymisestä ja uuden tilintarkastajan toimikauden alkamisesta. Kevan tilintarkastajan toimikausi päättyisi ja uuden

HE 14/2018 vp

tilintarkastajan toimikausi alkaisi uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuutettujen kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätettäisi toisin. Valtuutettujen kokouksessa ei voitaisi päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Pykälän 6 momentissa olisi voimassa olevan lain 35 §:n 2 momenttia vastaava säännös Kevan tilikaudesta ja tilinpäätöksen laatimisesta. Keava laatisi tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatettaisiin soveltuvin osin kirjanpitolakia.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä syyskuuta 2019.

Ensimmäiset tämän lain mukaiset valtuutetut valittaisiin 1 päivänä syyskuuta 2019 aloittavalle toimikaudelle. Tämän jälkeen valtuutetut valitsisi uuden hallituksen. Vuonna 2018 valittu hallitus jatkaisi, kunnes uusi hallitus olisi valittu.

Maakunta- ja sote-uudistusta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp) sisältyvässä lakiehdotuksessa Kevasta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan Kevan eläkemaksurakenteseen muutoksia. Uudistetun 19 c §:n mukainen tasausmaksu vahvistettaisiin ensimmäisen kerän vuodelle 2020 ja vuonna 2019 valittu hallitus tekisi tästä esityksen valtiovarainministeriölle joulukuussa 2019.

1.6 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

1.6.1 Laki tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta

26 l §. *Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta.* Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.2 Laki varhaiskasvatustalain muuttamisesta

8 §. Varhaiskasvatuksen ohjausta ja valvontaa sekä tähän liittyviä viranomaisten tehtäviä ja työnjakoa koskevat varhaiskasvatustalain säännökset ehdotetaan uudistettaviksi. Kunnan ja kuntayhtymän sekä yksityisen palvelun tuottajan järjestämän varhaiskasvatuksen valvontaa koskevat säännökset koottaisiin varhaiskasvatustalainiin. Nykyisin yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaan sovelletaan osin varhaiskasvatustalainiin ja osin yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin (922/2011), sellaisena kuin se on voimassa 1 päivänä tammikuuta 2013, sisältyviä säännöksiä.

Lain 8 §:ssä säädettäisiin varhaiskasvatuksen ohjaus- ja valvontajärjestelmästä sekä tähän liittyvistä viranomaisten tehtävistä. Varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluisivat 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriölle, minkä lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaisi alueellisesta suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta. Valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 11 §:ssä säädetään asioista, jotka kukin ministeriö käsittelee omalla toimialallaan. Näistä keskeisiä ovat muun muassa toiminta- ja taloussuunnitteluasiat, tulosohtausasiat ja lainvalmisteluasiat. Opetushallituksen tehtävistä varhaiskasvatuksen asian- tuntijavirastona säädettäisiin edelleen lain 9 §:ssä, jota ei ehdoteta muutettavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisista, joita olisivat kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palvelun tuottajan järjestämän varhaiskasvatuksen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä yksityisen varhaiskasvatuksen osalta lisäksi kunta. Voimassa olevassa lainsäädännössä aluehallintovirastoille sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle määritellyt tehtävät siirtyisivät Valtion lupa- ja valvontaviraston vastuulle. Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtäviin sen sijaan ei kuuluisi varhaiskasvatuksen valvonta.

Pykälän 3 momentti vastaisi yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 15 §:ää ja koskisi myös kunnan tai kuntayhtymän järjestämän varhaiskasvatuksen valvontaa. Säännös sisältää yleisperiaatteen ohjauksen, neuvonnan ja seurannan ensisijaisuudesta suhteessa muihin val-

vontatoimenpiteisiin. Laissa säädettyjä muita toimivaltuuksia käytetään vain, kun ohjauksen ja neuvonnan keinoin ei voida päästä toivottuun lopputulokseen. Yksityisen palvelun tuottajan järjestämään varhaiskasvatukseen liittyisi kuitenkin edelleen toiminnan aloittamista edeltävä ennakkotarkastusmenettely, josta säädettäisiin tarkemmin lain 16 §:ssä.

8 a §. Pykälässä säädettäisiin 8 §:n 2 momentissa määriteltyjen valvontaviranomaisten toimivallasta suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintayksikössä. Ehdotettu sääntely vastaa pääosin voimassa olevaa 8 a §:ää sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 17 ja 18 §:ää. Samat säännökset koskisivat sekä Valtion lupa- ja valvontavirastoa, että kuntaa niiden toimiessa valvontaviranomaisena. Voimassa olevasta lainsäädännöstä ei selkeästi käy ilmi, mitkä ovat yksityistä varhaiskasvatusta valvovan kunnan toimivaltuudet.

Valvontaviranomaisten tarkastusoikeutta koskevasta säännöksestä poistettaisiin perustellun syyn vaatimus. Maininta on tarpeeton, sillä valvontaviranomaisten toimien on jo hallintolain (434/2003) 6 §:n huomioon ottaen oltava perusteltuja. Perustellun syyn vaatimus voi lisäksi johtaa virheellisiin tulkintoihin, joiden mukaan tarkastustoimivalta olisi rajattu tilanteisiin, joissa jokin epäkohta on tullut valvontaviranomaisen tietoon esimerkiksi kantelun tai muun vastaavan ulkopuolisen toimen kautta. Valvontaviranomainen voi tehdä tarkastuksen aina katsoessaan sen tarpeelliseksi, myös ennaltaehkäisevän valvonnan yhteydessä.

Voimassa olevaan 8 a §:ään sisältyvä asetuksenantovaltuus poistettaisiin laista tarpeettomana.

8 b §. Lain 8 b §:ään koottaisiin säännökset ohjauksen ja valvonnan yhteydessä esiin tulleiden seikkojen johdosta tehtävistä toimenpiteistä, joita ovat huomautus, huomion kiinnittäminen, määräys puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta sekä toiminnan keskeyttäminen ja käyttökielto. Sääntely vastaisi pääosin voimassa olevaa 8 b ja 8 c §:ää sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 19–22 ja 36–37 §:ää. Samat säännökset koskisivat sekä Valtion lupa- ja valvontavirastoa, että kuntaa niiden toimiessa valvontaviranomaisena. Laissa ei enää erikseen säädettäisi muutoksenhakuviranomaisen mahdollisuudesta kieltää päätöksen täytäntöönpano tai määrätä se keskeytettäväksi, sillä asiasta säädetään hallintolainkäytönlain 32 §:ssä.

8 c §. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi voimassa olevan 8 c §:n 4 momenttia sekä 18 §:n 1 momenttia vastaava säännös siitä, että yli viisi vuotta vanhaa asiaa koskevia kanteluista ei tutkita, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

Pykälän 2 momentti vastaisi yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 40 §:ää ja koskisi sekä kunnan ja kuntayhtymän että yksityisen palvelun tuottajan järjestämän varhaiskasvatuksen valvontaa. Kunnan ja kuntayhtymän järjestämän varhaiskasvatuksen osalta on voimassa olevassa varhaiskasvatuslaissa säädetty ainoastaan tarkastuksen suorittamiseksi annettavasta virka-avusta. Säännöksen soveltamisalaa on perusteltua tältä osin laajentaa valvonnan tehokkuuden turvaamiseksi.

12 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

3 luku. Yksityinen varhaiskasvatus. Luvun otsikossa lasten päivähoido muutettaisiin varhaiskasvatukseksi.

15 §. Pykälän 1 momentissa päivähoido muutettaisiin varhaiskasvatukseksi.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 5 §:n 3 momenttia ja 6 §:ää vastaavasti yksityisen palvelun tuottajan vastuuhenkilöstä ja omavalvontasuunnitelman laatimisvelvollisuudesta.

16 §. Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan yksityiseen lasten päivähoidon sovelletaan varhaiskasvatustalain lisäksi yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia sellaisena kuin se on voimassa tammikuun 1 päivänä 2013. Viittaus yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin poistettaisiin laista ja mainittuun lakiin sisältyvät yksityistä varhaiskasvatusta koskevat tarpeelliset säännökset lisättäisiin varhaiskasvatustalainiin. Lain 16 § koskisi jatkossa yksityisen palvelujen tuottajan toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista koskevaa ilmoitusvelvollisuutta ja tähän liittyvää menettelyä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mainitusta ilmoitusvelvollisuudesta voimassa olevaa 28 §:n 1 momenttia vastaavasti. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toiminnan aloittamista koskevassa ilmoituksessa mainittavista tiedoista. Ehdotettu momentti vastaa pääosin yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 8 §:n 2 momenttia. Momentin 3 kohdassa maininta annettavien sosiaalipalvelujen sisällöstä korvattaisiin palvelujen toimintamuodolla. Toimintamuodolla tarkoitettaisiin tässä sitä, järjestetäänkö toiminta päiväkodissa vai perhepäivähoidossa.

Lasten päivähoidosta annetun asetuksen (239/1973) 11 §:n 1 momentin mukaisesta tarkastuksesta säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Kunnan olisi tarkastuksen tehtyään annettava pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin ilmoituksiin sisältyvät sekä tarkastuksen aikana ilmenneet tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Selvyyden vuoksi säädettäisiin, että toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa vasta, kun kunnan toimielin on todennut laissa säädettyjen vaatimusten täyttyvän toiminnassa. Tämä vastaa voimassa olevaa käytäntöä.

Pykälän 4 momentti vastaisi yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 12 §:ää.

Lasten päivähoidosta annetun asetuksen voimassa olevan 11 §:n 2 momentin mukaan kunnan on pidettävä luetteloa kaikista kunnassa toimivista yksityisen päivähoidon harjoittajista. Ehdotetun 16 §:n 5 momentin mukaan kunnan toimielimen olisi pidettävä luetteloa niistä yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista, joista ei talleteta tietoja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin. Lain 17 §:ssä säädettäisiin, että yksityisen perhepäivähoidon osalta rekisteriin talletetaan tiedot ainoastaan sellaisista toimintayksiköistä, joissa lapsia hoitaa useampi kuin yksi hoitaja. Kunnan ei ole välttämätöntä pitää luetteloa siltä osin kuin palvelun tuottajia koskevat tiedot sisältyvät yksityisten palvelujen antajien rekisteriin.

Ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voitaisiin nykyiseen tapaan säätää tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Toiminnan aloittamista koskevaan ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista on tarkoitus säätää vastaavasti kuin voimassa olevassa yksityisistä lasten päivähoidopalveluista annetussa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1050/2012).

17 §. Pykälässä säädettäisiin edellä 16 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusasioiden käsittelyä sekä yksityisen varhaiskasvatustalainin valvontaa ja tilastointia varten pidettävästä yksityisten palvelun antajien rekisteristä, jota pitäisi Valtion lupa- ja valvontavirasto. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan vastaavaa rekisteriä pitää Sosiaali- ja terveystalainin lupa- ja valvontavirasto. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 27 §:n 2 momentin mukaan nykyiseen rekisteriin ei talleteta tietoja sellaisista palvelujen tuottajista, jotka tuottavat ainoastaan yksityistä perhepäivähoidon. Sääntelyä ehdotetaan tältä osin muutettavaksi siten, että rekisteriin talletettaisiin tiedot niin sanottua ryhmäperhepäivähoidon tuottavista palvelujen tuottajista.

Rekisterin tietosisältö ja henkilöitä koskevien tietojen säilytysaika olisivat vastaavat kuin nykyisessä Sosiaali- ja terveystalainin lupa- ja valvontaviraston pitämässä rekisterissä. Tieto lain nojalla annettujen määräysten rikkomisesta pitää sisällään muun muassa tiedon Opetushallituksen varhaiskasvatustalainin suunnitelman perusteita koskevan määräyksen rikkomisesta. Myös kunta saisi käyttää rekisteriin sisältyviä tietoja siltä osin, kuin se tarvitsee niitä kunnan alueella toimivien yksityisten palvelun tuottajien valvontaan liittyvissä tehtävissä. Kunnan ei enää tältä

HE 14/2018 vp

osin tarvitsisi ylläpitää lasten päivähoidosta annetun asetuksen 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua luetteloa kunnassa toimivista palvelun tuottajista.

17 a §. Pykälä vastaisi sisällöltään yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 30 §:ää.

18 §. Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisten velvollisuudesta toimia yhteistyössä laissa säädetyjä tehtäviä hoitaessaan sekä ilmoittaa toisilleen valvontatoimenpiteistä. Sääntely vastaisi yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 35 §:ää. Lisäksi 4 momenttiin sisältyisi nykyistä 2 momenttia vastaava säännös. Säännöksessä viitattaisiin 8 §:n 2 momentin mukaisesti valvontaviranomaisiin.

28 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Pykälän 1 momentin säännös palvelun tuottajan ilmoitusvelvollisuudesta siirrettäisiin lain 16 §:ään. Pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuutus poistettaisiin laista, sillä valvontamenettelystä ehdotetaan kokonaisuudessaan säädettävän laissa.

29 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Kunnan toimielimen valtuuksista yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnassa säädettäisiin edellä kuvatulla tavalla lain 2 luvussa.

30 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muista lakiin ehdotetuista muutoksista johtuvat täsmennykset. Varhaiskasvatuksen lisäksi rangaistavaa olisi myös sellaisen varhaiskasvatussyksikössä tapahtuvan esiopetuksen järjestäminen, johon 1 a §:n nojalla muutoinkin sovelletaan varhaiskasvatustakia. Lisäksi säädettäisiin rikosnimikkeestä. Rangaistussäännöksessä tulee olla rikosnimike. Momenttiin on myös lisätty syyksiluettavuutta koskeva tahallisuuden tunnusmerkki. Rikoslain 3 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan, jollei toisin säädetä, teko on vain tahallisen rangaistava. Informatiivisuuden vuoksi on kuitenkin hyvän lainvalmistelun ohjeiden mukaisesti suotavaa, että vaadittava syyksiluettavuuden aste ilmenee rikoslain ulkopuolisista säännöksistä nimenomaisesti myös tahallisten tekojen osalta.

1.6.3 Laki perusopetuslain muuttamisesta

37 §. Henkilöstö. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

42 §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

42 c §. Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

42 d §. Valituskiellot. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

42 f §. Toimivaltainen hallinto-oikeus. Pykälästä poistettaisiin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toimivaltaisena aluehallintovirastona. Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen toimimaan oikaisu- ja kanteluviranomaisena, kun opetus järjestetään ulkomailla.

43 §. Rahoitus. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.4 Laki lukiolain muuttamisesta

30 §. Henkilöstö. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

34 §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään tehtäisiin lisäksi tekninen korjaus.

34 d §. Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

34 e §. Valituskiellot. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

34 f §. Toimivaltainen hallinto-oikeus. Pykälästä poistettaisiin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toimivaltaisena aluehallintovirastona. Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen toimimaan oikaisu ja kanteluviranomaisena, kun opetus järjestetään ulkomailla.

35 §. Rahoitus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään tehtäisiin lisäksi tekninen korjaus.

1.6.5 Laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

9 §. Henkilöstö. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Muutoksenhaku. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Valtionosuus. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.6 Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Laillisuusvalvonta. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännös siitä, että Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

1.6.7 Laki hautausvoimilain muuttamisesta

8 §. Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä. Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Hautausmaan lakkauttaminen. Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Yksityisen haudan perustaminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. Krematorion perustaminen. Pykälän 1 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Krematorion toiminnan lopettaminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.**24 §. Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto.** Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Valvonta ja hallintopakko.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännös.* Pykälän 6 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.8 Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

15 §. *Muutoksenhaku rehtorin päätökseen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.9 Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

27 §. *Laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.10 Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta

10 §. *Opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveystalvet erityisoppilaitoksissa.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Opiskeluhuollon valvonta.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.11 Laki liikuntalain muuttamisesta

4 §. *Valtion vastuu.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Liikunnan aluehallinnon tehtävien sijaan momentissa viitattaisiin liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.

7 §. *Alueellinen liikuntaneuvosto.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi momentissa säädettäisiin Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin alueellisten liikuntaneuvostojen asettamisesta sekä niiden asettamisesta vastaavista maakunnista. Alueellisten liikuntaneuvostojen maantieteellinen jako vastaa voimassaolevaa tilannetta.

9 §. *Rahoitus liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Liikunnan aluehallinnon toiminnan sijaan momentissa viitattaisiin liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.

15 §. *Valtionapuviranomainen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.12 Laki nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

4 §. *Valtion vastuu.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävien sijaan momentissa viitattaisiin nuorisotyön ja -politiikan alueilla alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.
25 §. *Valtionapuviranomainen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.13 Laki yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 muuttamisesta

4 §. *Valtion viranomaisten tehtävät.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälästä poistettaisiin aluehallintovirastoja koskevat aluemääritelmät.

16 §. *Arviointi.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.6.14 Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

111 §. *Oikaisuvaatimus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

118 §. *Henkilöstö.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

1.7 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

1.7.1 Laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa

1 §. *Lain tarkoitus ja soveltamisala.* Ehdotetun maakuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan maakuntien tehtävien järjestäminen voidaan siten kuin laissa erikseen säädetään koota yhdelle tai useammalle maakunnalle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, kielellisten oikeuksien toteutumisen edistämiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin ehdotetun maakuntalain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa. Lain 1 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena olisi varmistaa kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoito maakuntien yhteistoiminnassa siten, että tehtävien vaatimat asiantuntija- ja muut voimavarat olisivat tehokkaasti maakuntien käytettävissä maakuntien hallinnollisista rajoista riippumatta. Tarkoituksena on myös luoda edellytykset sille, että kalatalouden ja vesitalouden tehtävät voidaan hoitaa sisällöllisesti ja alueellisesti tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin maa- ja metsätalousministeriön toimialalla ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 8 ja 19 kohdassa tarkoitettuihin maakuntien tehtäviin. Lain soveltamisalaan kuuluisivat viitatuissa lainkohdissa tarkoitettujen maakuntien kalatalouden ja vesitalouden tehtävät mukaan lukien vesivarojen käyttö ja hoito sekä tulvariskien hallinta. Myös viimeksi mainitut tehtävät sisältyvät vesitalouden käsitteeseen. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi niihin maakuntien kalatalous- ja vesitaloustehtäviin, joiden hoitamisesta olisi erikseen säädetty muussa laissa. Tällaisia olisivat esimerkiksi patoturvallisuuslain (494/2009) ja yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (118/2010) mukaiset sekä kalastuslain (379/2015) eräissä yksittäisissä pykälissä tarkoitettujen tehtävien hoitaminen säädettäisiin sanotuissa laeissa tietyn maakunnan vastuulle. Lakia ei sovellettaisi myöskään hallituksen esityksessä ehdotettuun lakiin eräiden rajavesistösojien täytäntöönpanosta, koska tämä laki sisältäisi omat säännöksensä maakuntien tehtävien järjestämisestä yhteistyössä. Lakia ei myöskään sovellettaisi maakunnille vesihuoltolain (119/2001) mukaan kuuluvien tehtävien hoitoon tuohon lakiin otettavan poikkeussäännöksen vuoksi.

Lain soveltamisalaan kuuluvia maakuntien kalatalouden tehtäviä ovat kalastuksen järjestäminen ja kalakantojen hoito, kalatalousvelvoitteet ja yleisen kalatalousedun valvonta, kalatalouden edistäminen sekä kalatalouden elinkeinojen edistäminen. Soveltamisalaan kuuluvia maakuntien vesitalouden tehtäviä ovat vesistöjen säännöstelyn ohjaus ja kehittäminen, rakennettujen vesistöjen hoito ja kunnostus, hydrologisten havaintotietojen tuottaminen, tulvariskien hal-

linta, peruskuivatus- ja ojitusasiat, vesilain mukaiset maakunnan tehtävät, sekä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta huolehtiminen maakunnille kuuluvien vesistörakenteiden käytöstä ja ylläpidosta ja niihin liittyvien lupien ja sopimusten noudattamisesta.

Vesistötehtäviä ja kalataloustehtäviä hoidetaan ELY-keskuksissa nykyisin pitkälti keskitetysti. Hallituksen 5.4.2016 tekemän linjauksen mukaan tehtävät tulisi järjestää maakuntahallinnossa mahdollisimman kustannustehokkaasti yhtä maakuntaa laajemmalla alueella tai valtakunnallisesti yhteen maakuntaan keskitettynä tehtävissä tarvittavan osaamisen riittävyuden turvaamiseksi. Vesistökokonaisuuksien hallinnan varmistavan organisoinnin on oltava toiminnassa välittömästi tehtävien hoidon siirtyessä maakuntien vastuulle.

Maakuntiin siirtyvien kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoito vaatii useiden tehtäväälojen erityisosaamista, jonka niukat voimavarat on uudistuksessa järjestettävä kaikkien maakuntien saataville. Kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä on lisäksi hoidettava vesistöalueittaisina kokonaisuuksina yli maakuntarajojen esimerkiksi tulvariskien hallinnan varmistamiseksi tai vaelluskalojen elinkierron turvaamiseksi. Vaelluskalojen elinkierron elvyttämiseksi useissa maakunnissa toteutetaan rakennetuissa vesistöissä hankkeita, joissa tarvitaan sekä ELY-keskusten kalataloustehtävissä, että vesitaloustehtävissä työskenteleviä asiantuntijoita. Hankkeet on suunniteltava ja toteuttava ottaen huomioon niiden vaikutukset koko vesistöalueella. Hankkeita varten tarvittavaa osaamista on nykyisin vain muutamassa ELY-keskuksessa. Ehdotetulla lailla säädettäisiin kootusti maakuntien ohjaukseen siirtyvien voimavarojen käyttämisestä kalatalouden ja vesitalouden tehtäviin ottaen huomioon tehtävien väliset yhteydet ja niiden hoitamisessa tarvittava vuorovaikutus.

Maakuntien kala- ja vesitaloustehtävistä, jotka ehdotetun lain mukaan tulisi hoitaa maakuntien yhteistoiminnassa, säädetään nykyisin kalastuslaissa (379/2015), tulvariskien hallinnasta annetussa laissa (620/2011), vesilaissa (587/2011), Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1093/2014) peruskuivatus toiminnan tukemisesta annetussa laissa (947/1997).

ELY-keskukset hoitavat nykyisin myös sellaisia vesitalouden tehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä ja jotka eivät siten kuulu edellä mainituissa laeissa säädettyihin ELY-keskuksen viranomaistehtäviin. Näitä tehtäviä ovat kalavarojen ja muiden vesiluonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvät tehtävät sekä valtiolle kuuluvien vesistörakenteiden ja muun vastaa- van omaisuuden käyttö ja ylläpito mukaan lukien huolehtiminen rakenteita koskevien lupien ja sopimusten noudattamisesta.

ELY-keskusten vastuulla on yli 250 vesitaloudellista lupaa ja runsaasti niihin liittyviä ylläpidettäviä rakenteita. Lupien ja niiden mukaisten vesistörakenteiden käyttötarkoituksia ovat tulvasuojelu, vesivoima, maankuivatus ja kalatalous. Rakenteet ovat tyypillisesti patoja, penkereitä ja tekoaltaita. Vesistörakenneomaisuuteen kuuluvat myös esimerkiksi automaattiset vedenkorkeuden ja virtaaman seuranta-asetat, joiden tarve perustuu joko vesioikeudellisen luvan velvoitteisiin tai vesitilannekuvan ja vesistöennusteiden edellyttämän havaintotiedon tuottamiseen. ELY-keskusten vastuulla on lisäksi muutamia kalataloudellisia lupia ja niihin liittyviä rakenteita.

Valtion vesistörakenneomaisuus siirrettäisiin maakuntaudistuksen voimaan tullessa oikeuksineen ja velvollisuuksineen maakunnille. Tämän omaisuuden käyttö ja ylläpito sisältyvät edellä todetuina osin ehdotuksen 1 §:ssä tarkoitettuihin maakuntalakehdotuksen mukaisiin maakuntien tehtäviin. Koska omaisuuden käyttö ja ylläpito lupien ja sopimusten mukaisesti vaatii vesitalouden asiantuntemusta, jonka saatavuus kaikissa maakunnissa tulee varmistaa, tehtävät tulisi hoitaa ehdotetun lain mukaisesti maakuntien yhteistoiminnassa.

2 §. Maakuntien sopimus tehtävien hoitamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnat sopisivat kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisesta ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Lain 8 luvussa säädetään maakuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan

HE 14/2018 vp

muodoista, joita ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka sekä sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta. Maakuntien tulisi sopia maakunnan kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisesta siten, että tehtävien hoito täyttäisi momentissa säädetyt yleiset vaatimukset.

Momentin 1 kohdan mukaan tehtävät tulisi hoitaa kaikkien yhteistoimintaan osallistuvien maakuntien alueella tasapuolisesti niin, että jokaisella maakunnalla olisi yhteistoiminnan kautta saatavilla tehtävissä tarvittava erityisosaaminen ja alueen olosuhteiden tuntemus. Maakunnan hoidettaviksi siirtyvät ELY-keskusten kalatalouden ja vesitalouden tehtävät ovat asiantuntijatehtäviä, joissa tarvittavia voimavaroja on hyvin niukasti (noin 170 htv:tä). Kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitoa on osaamisen ja voimavarojen riittävyyden varmistamiseksi koottu nykyisin voimakkaasti. Kalataloustehtävät on keskitetty kolmeen ELY-keskukseen (Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo, Lappi), minkä lisäksi elinkeinokalatalouden tehtäviä on keskitetty valtakunnallisesti. Vesitaloustehtäviä hoidetaan ELY-keskusten Y-vastuualueilla siten, että ELY-keskukset hoitavat vesistöjen käytön ohjaukseen ja rakennettujen vesien kunnostukseen liittyviä tehtäviä vesistöalueittaisessa yhteistyössä yli ELY-keskusten toimialuerajojen, ja usean yksittäisen tehtävän hoito on koottu alueellisesti tai valtakunnallisesti. Tehtävien hoidon edelleen keskittäminen jatkuu ELY-keskusten toimintamenoihin kohdistuneiden merkittävien säästöjen vuoksi. Osana valtion tulohajattavaa aluehallintoa ja samaa tilivirastorakennetta ELY-keskukset tekevät joustavasti yhteistyötä tehtävien hoidossa. Tehtävien siirtyessä maakuntiin ne on organisoitava siten, että maakunnilla on käytettävissään kaikilla kalatalouden ja vesitalouden tehtävien eri osa-alueilla tarvittava erityisosaaminen. Ottaen huomioon maakuntien itsehallinnon periaatteet ja keskitetyn tulohajauksen lakkaamisen sekä ELY-keskusten voimavaroihin niiden viimeisinä vuosina kohdistuvat jo sovitut supistukset, tehtävät on maakunnissa organisoitava suuremmiksi kokonaisuuksiksi kuin nykyisin ELY-keskuksissa. Tätä edellyttää myös hallituksen linjaus 5.4.2016, jonka mukaan nykyistä tehtävien hoidon ja asiantuntemuksen kokoamista jatketaan tehtävien siirtyessä maakunnille. Eräissä tehtävissä tarvittava erityisosaaminen, kuten virtavesistö-kunnostusten tai peruskuivatustoiminnan asiantuntijuus, on nykyisin muutamien yksittäisten henkilöiden varassa. Tehtävien siirtyessä maakuntien hoidettaviksi on tärkeää, että erityisasiantuntijoiden saatavuus varmistetaan myös valtakunnallisesti.

Momentin 2 kohdan mukaan maakuntien tulisi yhteistoiminnasta sopiessaan järjestää tehtävien hoito siten, että kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoidossa yhteistyö ja osaamisen yhteiskäyttö hyödyttävät näiden tehtävien hoitoa. Tarkoituksena on voimavarojen niukkuuden vuoksi varmistaa riittävä vuorovaikutus ja synergia muun muassa elinkeinojen edellytyksiä eri välineillä kehitettäessä.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston elinkeinotukien myöntämiseen liittyvissä tehtävissä tulisi momentin 3 kohdan mukaan varmistaa tuen tehokas käyttö siten, että tuen vaikuttavuus myös valtakunnallisesti tarkastellen on mahdollisimman suuri.

Momentin 4 kohdan mukaan maakuntien tulisi yhteistoiminnasta sopiessaan varmistaa, että tehtävät, joiden hoito edellyttää päätöksenteon valmistelua ja päätösten vaikutusten tarkastelua vesistöalueen mitassa, hoidetaan tarkoituksenmukaisina vesistöaluekokonaisuuksina. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi vesistöjen säännöstelytehtävät, virtavesien hoito, vaelluskalojen elinolosuhteiden parantaminen sekä tulvariskien hallinta.

Momentin 5 kohdan mukaan tehtävien hoidossa tulisi varmistaa, että Suomelle Euroopan unionin jäsenvaltiona kuuluvat velvoitteet tulvariskien hallinnassa pannaan tehokkaasti ja yhdenmukaisesti toimeen.

Vesitalous- ja kalataloustehtävien hoitoon kuuluu ELY-keskusten hallinnassa olevien vesistö-rakenteiden omistus-, kunnossapito- ja perusparannustehtäviä. Vesistö-rakenteiden hallinta siihen kuuluvine tehtävineen on vuonna 2016 keskitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle tehtävien hoidon turvaamiseksi vähentyneillä voimavaroilla. Maakuntaudistuksessa ELY-keskusten hallinnassa olevat valtion vesistö-rakenteet sekä niihin liittyvät vesioikeudelliset lu-

vat ja yksityisoikeudelliset sopimukset oikeuksineen ja velvollisuuksineen siirretään maakunnille. Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan maakuntien tulisi kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisesta sopiessaan varmistaa myös näiden vesistö rakenteiden ylläpito ja käyttö sekä lupiin ja sopimuksiin perustuvien velvoitteiden täyttäminen.

Pykälän 2 momentin mukaan maakuntien tulisi varata maa- ja metsätalousministeriölle tilaisuus lausua maakuntien yhteistoimintaa koskevasta sopimuksesta ennen sopimuksen hyväksymistä. Sama koskisi myös sopimuksen muuttamista. Sopimus voisi olla ehdotetun maakuntalain 49 §:ssä tarkoitettu sopimus yhteisestä toimielimestä taikka lain 51 §:ssä tarkoitettu sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta. Myös yhteinen virka, jonka maakunnat voivat ehdotetun maakuntalain 50 §:n mukaan perustaa yhtäpitävillä päätöksillä, edellyttäisi ehdotetun lain mukaan yhteistoimintaan osallistuvien maakuntien sopimusta siitä, millä tavoin edellä 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan.

Maa- ja metsätalousministeriö esittäisi lausunnossaan näkemyksensä siitä, täyttääkö maakuntien sopima yhteistoiminnan muoto laissa tehtävien hoidolle asetetut vaatimukset. Jos ministeriö arvioisi, että maakuntien sopimus yhteistoiminnasta olisi vaatimusten täyttämiseksi puutteellinen, ministeriön ja maakuntien olisi neuvoteltava asiasta. Maakunnat voisivat neuvottelun perusteella tarvittaessa tarkistaa sopimusta ennen sen hyväksymistä.

Pykälän 3 momentin mukaan maakunnat toimittaisivat hyväksymänsä sopimuksen ministeriölle tiedoksi.

3 §. *Valtioneuvoston toimivalta.* Ehdotuksen 3 §:n mukaan valtioneuvosto voisi päättää maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä, jos maakunnat eivät pääsisi tehtävien hoitamisesta lain 2 §:n mukaiseen sopimukseen. Valtioneuvoston toimivalta koskisi niitä maakuntia ja niitä tehtäviä, joiden osalta sopimusta ei olisi saatu aikaan.

Yhteistoiminnasta päättäminen voisi tulla valtioneuvoston ratkaistavaksi paitsi silloin, jos maakunnat eivät lainkaan sopisi tietyn tehtävän hoitamisesta, myös siinä tapauksessa, että maakuntien sopimuksella hyväksymä yhteistoiminta arvioitaisiin riittämättömäksi täyttämään lain 2 §:n 1 momentissa tehtävän hoidolle säädetty vaatimukset. Arvion tekisi maa- ja metsätalousministeriö sen jälkeen, kun maakunnat olisivat toimittaneet ministeriölle lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua neuvottelun tuloksena hyväksymänsä sopimuksen.

Valtioneuvoston määräysten olisi oltava tarpeellisia ottaen huomioon lain 1 §:n 1 momentissa säädetty tarkoitus turvata tehtävien vaatimat henkilöstö- ja muut voimavarat, tarvittava erityisasiantuntemus sekä tehtävien hoito vesistöaluekokonaisuuksina. Määräysten olisi lisäksi oltava perusteltuja lain 2 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi.

Valtioneuvosto voisi tarvittaessa määrätä, että maakuntien yhteistoiminta järjestettäisiin ehdotetun maakuntalain 48 §:ssä tarkoitettujen maakuntien yhteisen toimielimen avulla. Tällöin valtioneuvosto voisi samalla päättää, mikä yhteistoiminnan osapuolina olevista maakunnista toimisi ehdotetun maakuntalain 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vastuumaakuntana. Kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamista varten perustettava yhteinen toimielin olisi vastuumaakunnan valtuuston ja maakuntahallituksen alainen toimielin, ja sen alaisena toimiva organisaatio olisi osa vastuumaakunnan organisaatiota.

Valtioneuvosto voisi määrätä myös muista yhteisen toimielimen perustamiseksi välttämättömistä seikoista, joista säädetään ehdotetun maakuntalain 49 §:n 1–4 kohdassa ja jotka koskevat maakuntien vapaaehtoisesta toimielimestä tehtävää sopimusta. Valtioneuvosto määräisi siten yhteisen toimielimen tehtävistä sekä tarvittaessa ehdotetun maakuntalain 7 §:ssä tarkoitettua järjestämisvastuun siirtymisestä, yhteisen toimielimen kokoonpanosta ja siihen osallistuvien maakuntien oikeudesta valita toimielimeen jäseniä sekä tehtävien hoidosta aiheutuvien kustannusten laskennan ja niiden jakautumisen perusteista.

Valtioneuvosto voisi lisäksi antaa muita määräyksiä, jotka olisivat tarpeen tehtävien hoidolle lain 2 §:n 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi.

Lain tavoitteena on, että maakunnat sopivat keskenään yhteistoiminnan järjestämisestä. Valtioneuvoston määräysten tulisi siksi olla voimassa vain siihen saakka, kunnes maakunnat sopisivat asiasta laissa tarkoitetulla tavalla. Valtioneuvosto päätöksessään olisi tämän vuoksi aina määrättävä menettelystä, jolla valtioneuvoston antamat määräykset voitaisiin myöhemmin korvata maakuntien tekemällä 2 §:n mukaisella sopimuksella.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston päätös esiteltäisiin maa- ja metsätalousministeriöstä. Valmistelun aikana ministeriön olisi kuultava päätöksen kohteena olevia maakuntia.

4 §. Muutoksenhaku. Päätökseen, jolla maakunta hyväksyisi 2 §:ssä tarkoitetun sopimuksen maakuntien yhteistoiminnasta, haettaisiin muutosta ehdotetun maakuntalain 17 luvussa säädettyllä tavalla. Maakunta voisi määrätä, että päätöstä olisi noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Ehdotuksen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun valtioneuvoston päätökseen haettaisiin muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta hallintolainkäyttölain mukaisesti. Valtioneuvoston päätöstä olisi kuitenkin muutoksenhausta huolimatta noudatettava siihen asti, kun asia olisi lainvoimaisesti ratkaistu.

5 §. Maakuntien yhteistoiminnan valmistelu. Ehdotuksen 2 §:ssä tarkoitetun sopimuksen tulisi olla voimassa ja sovellettavissa ensimmäisen kerran 1.1.2020 alkaen, jolloin vastuu kalatalouden ja vesitalouden tehtävistä siirtyisi maakunnille. Maa- ja metsätalousministeriön tulisi voida varmistaa ennen tehtävien siirtymistä, että sopimus täyttäisi tehtävien hoidolle 2 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset. Maakunnilla tulisi lisäksi olla riittävästi aikaa organisoida tehtävien hoito sopimuksen hyväksymisen tai, jos maakunnat eivät pääsisi yhteistoiminnasta sopimukseen, valtioneuvoston päätöksen ja sitä täydentävän maakuntien sopimuksen hyväksymisen jälkeen. Ehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin tämän vuoksi, että maakuntien olisi toimitettava ensimmäinen sopimus yhteistoiminnasta ministeriölle tiedoksi viimeistään 30.9.2019. Maakuntien olisi varattava ministeriölle tilaisuus lausua sopimuksesta viimeistään kolme kuukautta ennen sen hyväksymistä.

Maakuntavaltuustot ja maakunnat järjestäytyvät vuoden 2019 alussa.

Jotta sopimusten aikaansaaminen ja tehtävien organisointi edellä sanotussa aikataulussa voidaan varmistaa, sopimusten valmistelu tulisi aloittaa väliaikaisissa valmistelutoimielimissä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ehdotettu laki olisi vahvistettu ja sen lopullinen sisältö olisi tiedossa. Tämän valmistelun tulokset siirrettäisiin maakuntien valmisteluvastuulle niiden järjestäytyttyä.

6 §. Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2019, jolloin maakuntavaltuustojen ensimmäinen toimikausi olisi jo alkanut ja maakuntauudistuksen valmisteluvastuu olisi siirtynyt maakuntavaltuustolle, maakuntahallitukselle ja maakunnan muille mahdollisille toimielimille sekä viranhaltijoille.

1.7.2 Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa

1 §. Soveltamisala. Ehdotetun 1 §:n mukaan lakia sovellettaisiin maakuntalaissa tarkoitetun maakunnan hoitaessa muualla laissa säädettyjä, horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuja maakunnalle siirrettyjä tehtäviä, jäljempänä maksajavirastotehtävä. Horisontaaliasetuksen 7 artiklan mukaan maksajavirastot ovat jäsenvaltioiden viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat horisontaaliasetuksen 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettujen eli maataloustukirahaston sekä maaseuturahaston menojen hallinnoinnista ja valvonnasta. Maataloustukirahastosta rahoitettavista menoista säädetään kansallisesti muun muassa suorien tukien laissa. Maaseu-

turahastosta rahoitettavista menoista säädetään puolestaan muun muassa ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetussa laissa, maaseudun kehittämistukilaissa ja rakennetukilaissa.

Maksajavirastoksi voidaan hyväksyä viranomainen, jonka hallintorakenne ja sisäisen valvonnan järjestelmä riittävät takaamaan maksujen laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden sekä asianmukaisen kirjanpidon. Tätä varten maksajaviraston on täytettävä maksajavirastoasetuksen liitteessä I vahvistetut hyväksynnän vähimmäisedellytykset, jotka koskevat sisäistä ympäristöä, valvontatoimia, tiedotusta ja viestintää sekä seurantaa.

Suomessa horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona toimii Maaseutuvirasto. Horisontaaliasetuksen 7 artiklan mukaan maksajavirastotehtäviä voidaan siirtää toiselle viranomaiselle tukien maksua lukuun ottamatta. Maksajavirastotehtäviä voidaan kuitenkin siirtää toiselle viranomaiselle, kuten maakunnalle, vain siinä tapauksessa, että delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C alakohdassa säädetty edellytykset täyttyvät. Maksajavirastotehtävien siirtämisen edellytyksenä on muun muassa, että maksajaviraston ja toisen elimen välillä tehdään kirjallinen sopimus siirretyistä tehtävistä, maksajavirasto on kaikissa tapauksissa vastuussa asianomaisten rahastojen tehokkaasta hallinnoinnista, toisen elimen tehtävät ja velvollisuudet määritellään selkeästi, toisella elimellä on käytettävissään tehokkaat järjestelmät ja että toinen elin antaa maksajavirastolle vakuutuksen tehtäviensä suorittamisesta.

Viljelijätukien osalta maksajavirastotehtävillä tarkoitetaan esimerkiksi Euroopan unionin kokonaan rahoittamiin tukiin, jotka rahoitetaan maataloustukirahastosta ja joista kansallisesti säädetään suorien tukien laissa, liittyviä tehtäviä. Maksajavirastotehtäviä ovat myös esimerkiksi maaseuturahastosta Euroopan unionin osittain rahoittamiin viljelijäkorvauksiin, joista kansallisesti säädetään ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laissa, liittyvät tehtävät. Maksajavirastotehtävät kattavat edellä mainituilta osin muun muassa tukia koskevien hakemusten hallinnollisiin tarkastuksiin, tukia koskevien hakemusten hyväksymiseen ja paikan päällä tehtävään valvontaan liittyvät tehtävät sekä edellä mainittuihin tukijärjestelmiin liittyvät tukien takaisinperintään liittyvät tehtävät.

Maksajavirastotehtäviä on myös maaseudun kehittämistukilain ja rakennetukilain nojalla myönnettäviin tukiin, jotka rahoitetaan osaksi maaseuturahastosta, liittyvät tietyt tehtävät. Maksajavirastotehtäviä edellä mainittuihin tukiin liittyen ovat esimerkiksi maksujen tarkastamiseen ja hyväksymiseen, mukaan lukien hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät tarkastukset, sekä maksuhakemuksiin liittyvät tehtävät. Maksajavirastotehtävät kattavat myös edellä mainittuihin tukijärjestelmiin liittyvät tukien takaisinperintään liittyvät tehtävät.

Ehdotuksen mukaan lakia sovellettaisiin myös horisontaaliasetuksen 72 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin tukijärjestelmiin ja toimenpiteisiin. Suomessa on otettu käyttöön horisontaaliasetuksessa tarkoitettu yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että kansallisesti rahoitetut viljelijätuet haetaan samalla hakemuksella kuin esimerkiksi Euroopan unionin suorat tuet ja pinta-alaperusteiset ohjelmaperusteiset viljelijäkorvaukset. Näin ollen horisontaaliasetuksen yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevat säännökset ja vaatimukset tulevat sovellettaviksi myös muun muassa kansallisesti rahoitettuihin viljelijätukiin. Yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmästä säädetään muun muassa horisontaaliasetuksen II luvussa ja järjestelmän tulee sisältää horisontaaliasetuksen 68 artiklan mukaan muun muassa sähköinen tietokanta, tukioikeuksien tunnistamis- ja rekisteröintijärjestelmä, tukihakemukset ja maksupyynnöt ja yhdenmukainen valvontajärjestelmä. Suomessa tehty päätös yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän käyttöönotosta tarkoittaa kansallisten tukien osalta sitä, että näiden osalta tulee noudattaa samoja prosesseja muun muassa tukien hakemisessa, kirjaamisessa ja tietojärjestelmissä. Paikan päällä tehtävien valvontojen määrästä ja seuraamuksista sen sijaan säädetään kansallisten tukien osalta erikseen, mutta valvontaan valittujen tilojen valvontaprosessi on rakennettu mahdollisimman yhdenmukaiseksi Euroopan unionin kokonaan ja osittain rahoittamien tukien kanssa.

Ehdotuksen mukaan lakia sovellettaisiin myös Suomen liittymisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107—109 artiklan mukaisesti maatalousalan tukiin mukaan lukien vähämerkityksiset tukimuodot. Euroopan unionissa maatalouden tukipolitiikka kuuluu Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan, mikä tarkoittaa unionipolitiikan keinojen ensisijaisuutta sekä sitä, että kansallista maatalouspolitiikkaa voidaan harjoittaa vain sellaisella tavalla, minkä Euroopan unionin lainsäädäntö ja Euroopan komission päätökset mahdollistavat. Suomen liittymissopimuksessa Euroopan unioniin sovittiin artiklaan 141 ja artiklaan 142 perustuvasta tuesta. Viimeksi mainitun artiklan mukaisesta tuesta on voimassa komission päätös (K(2009) 3067 lopullinen) Suomen pohjoisten alueiden maataloutta koskevasta pitkäaikaisten kansallisten tukien järjestelmästä sellaisena kuin se on muutettuna päätöksillä K(2009)9122, K(2013)2809 ja K(2015)2790. Artiklan 141 mukaiset tuet sisällytettiin puolestaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen yhteydessä maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 artiklaan 214 a (Kansalliset maksut tietyille alueille Suomessa).

2 §. *Maakunnan vastuu tehtävien hoitamisen järjestämisestä.* Lain 2 §:ssä säädettäisiin maakunnan vastuusta tehtävien hoitamisesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta kunnissa annetussa laissa. Ehdotuksen mukaan maakunnan tulisi huolehtia laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisen järjestämisestä siten, että tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan unionin lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti sekä lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla. Maksajavirastotehtävien hoidosta säädetään hyvin yksityiskohtaisesti Euroopan unionin lainsäädännössä muun muassa maksajavirastoasetuksessa ja delegoidussa maksajavirastoasetuksessa (erityisesti delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteessä I). Maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta säännökset koskevat muun muassa organisaatorakennetta ja henkilöstöresursseja, maksupyyntöjen hyväksymismenettelyjä, kirjanpitoa ja henkilöstöresursseja, kirjausketjuja, tietojärjestelmien turvallisuutta sekä jatkuvaa seuranta sisäisin valvontatoimin.

Maksajavirastotehtävien hoitamisen järjestäminen Euroopan unionin lainsäädännön vaatimusten mukaisesti tarkoittaa paitsi horisontaalasetuksessa ja maksajavirastoasetuksessa säädetyt edellytyksiä, myös esimerkiksi horisontaalasetuksen nojalla annettujen komission delegoiduissa asetuksissa, että komission täytäntöönpanoasetuksissa säädettyjen vaatimusten noudattamista. Komissio on antanut delegoitujen asetusten ja täytäntöönpanoasetusten lisäksi maataloustukien hallinnointia varten myös ohjeita ja suosituksia (guidelines). Vaikka nämä komission ohjeet ja suositukset eivät Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 288 artiklan mukaisesti ole sellaisenaan oikeudellisesti sitovia, ne kuvaavat komission perusteellaa lain tulkintaa ja soveltamista kyseessä olevassa asiassa ja siten käytännössä maksajavirastoa sitovia ja niiden noudattaminen on jäsenvaltioiden suojana rahoitusoikaisukeskusteluissa komission kanssa.

3 §. *Sopimus tehtävien hoitamisesta.* Ehdotetun 1 momentin mukaan maakunnan olisi tehtävä Maaseutuviraston kanssa delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteessä I tarkoitettu maksajavirastotehtävien hoitoa koskeva sopimus. Vastaava säännös sisältyy maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta kunnissa annetun lain 3 pykälään. Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C.1 alakohdan (Tehtävien siirtäminen) mukaan maksajaviraston ja elimen, jolle maksajavirastotehtäviä siirretään, välisessä kirjallisessa sopimuksessa on muun muassa täsmennettävä siirrettyjen tehtävien lisäksi minkälaiset tiedot ja asiakirjatodisteet maksajavirastolle on toimitettava ja sopimuksen on oltava sellainen, että maksajavirasto pystyy noudattamaan hyväksymisperusteita. Kirjallisessa sopimuksessa on täsmennettävä siirrettyjen tehtävien lisäksi minkälaiset tiedot ja asiakirjatodisteet maksajavirastolle on toimitettava ja missä määräjassa. Sopimuksessa tulee myös määritellä selkeästi toisen elimen (viranomaisen) tehtävät ja velvollisuudet erityisesti unionin sääntöjen noudattamisen valvonnan ja tarkastamisen osalta. Lisäksi maksajaviraston tulee esimerkiksi varmistaa, että toisella elimellä (viranomai-

sella) on käytettävissään tehokkaat järjestelmät sen varmistamiseksi, että se suorittaa tehtävänsä hyväksyttävästi.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C.1 alakohdan mukaan maksajavirasto on kaikissa tapauksissa vastuussa maataloustukirahaston ja maaseudun kehittämisrahaston tehokkaasta hallinnosta. Maksajavirasto vastaa täysin tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja sääntöjen mukaisuudesta (Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen mukaan lukien) sekä tähän liittyvien menojen ilmoittamisesta komissiolle ja niitä koskevan kirjanpidon vaatimuksista. Edelleen maksajaviraston tulee tarkastella säännöllisesti toiselle viranomaiselle siirrettyjä tehtäviä ja niiden hoitamista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan maakunta ei saisi siirtää maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa määriteltyjen tehtävien hoitamista kolmannen osapuolen taikka maakunnan palvelulaitoksen hoidettavaksi. Maakunnat eivät siten voisi itse keskenään sopia maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa määriteltyjen tehtävien hoitamisesta ehdotetun maakuntalain 7 ja 8 §:ssä säädettyä menettelyä käyttäen. Tältä osin ehdotus perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön, koska muun muassa delegoidun maksajavirastoasetuksen säännösten mukaan maksajavirastotehtäviä ei voida hoitaa muussa viranomaisessa kuin maksajavirastossa ilman, että maksajaviraston ja toisen viranomaisen välillä on tehty maksajavirastotehtävien hoitoa koskeva sopimus. Maksajavirastotehtäviä ei voida Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä johtuen siirtää myöskään ehdotetussa maakuntalaissa tarkoitettua maakunnan liikelaitoksen hoidettavaksi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maakunta voisi hoitaa laissa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella maakuntien niin sopiessa ehdotetussa maakuntalaissa tarkoitettulla tavalla vain sillä edellytyksellä, että tehtävien hoitamisesta sovittaisiin myös maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa. Näin ollen esimerkiksi täydentäviin ehtoihin kuuluvaan eläinten hyvinvointiin liittyvää valvontaa tekevä eläinlääkäri voisi hoitaa valvontatehtävää yhden tai useamman maakunnan alueella. Jos toinen maakunta hoitaisi maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa tarkoitettuja toisen maakunnan alueella, tehtävää hoitava maakunta vastaisi tehtävän hoidon järjestämisestä. Tehtävien hoitamisesta toisen maakunnan alueella voitaisiin sopia ehdotetun maakuntalain 50 §:ssä tai 51 §:ssä tarkoitettulla tavalla eli siten, että maakunnat perustaisivat yhteisen viran tehtävien hoitamista varten tai tekisivät sopimuksen viranomaistehtävän hoitamisesta toisen maakunnan alueella.

4 §. Maksajavirastotehtävien hoitamisen järjestäminen. Ehdotetun 1 momentin mukaan maksajavirastotehtävien hoitaminen olisi järjestettävä maakunnan alueella siten, että tehtäviä hoitaa sellainen lukumäärä maakunnan palveluksessa olevia viranhaltijoita, että tehtävien hoitaminen voidaan eriyttää delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan B alakohdan ii kohdassa tarkoitettulla tavalla. Mainitun delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I kohdan mukaan myös delegoituja maksajavirastotehtäviä hoidettaessa on varmistuttava siitä, että tehtävienjako on sellainen, ettei yksikään virkailija vastaa useammasta kuin yhdestä maataloustukirahastolta tai maaseuturahastolta veloittettavien summien hyväksymiseen, maksamiseen tai kirjanpitoon liittyvästä tehtävästä. Lisäksi on varmistuttava siitä, ettei yksikään virkailija suorita mitään näistä tehtävistä ilman toisen virkailijan valvontaa. Delegoidussa maksajavirastoasetuksessa ei sen sijaan säädetä mitään esimerkiksi siitä, minkä verran paikan päällä tehtäviä valvontoja tulee kussakin tukimuodossa (prosenttia tiloista) tehdä tai mitä seikkoja paikan päällä tehtävän valvonnan tulee sisältää, vaan näistä seikoista säädetään substanssiasetuksissa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tehtäviä hoidettaessa tulisi käyttää maksajaviraston tarkoitukseen osoittamia keskitettyjä tietojärjestelmiä. Yhdennettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevissa horisontaaliasetuksen säännöksissä asetetaan vaatimuksia myös käytettävillä tietojärjestelmille. Sähköiseen tietokantaan tulee muun muassa kirjata kaikkien tuensaajien osalta kaikki tiedot tukihakemuksista ja maksupyynnöistä. Lisäksi järjestelmän tulee sisältää muun muassa tuensaajien ja viljelylohkojen tunnistamisjärjestelmän, eläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän, tukioikeuksien tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan järjestelmän sekä

esimerkiksi maksuja koskevat tuensaajakohtaiset tiedot mukaan lukien valvontaseuraamuksista aiheutunut tukien vähentäminen.

Jäsenvaltioiden tulee raportoida komissiolle kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain hyvin yksityiskohtaisella tasolla muun muassa hakemusmääristä (tukihakemuksen esittäjän suku- ja etunimi/yrityksen nimi sekä osoite, vastaanottopäivämäärä, tukihakemuksen tai maksupyyntönumero, jonka avulla hakemus on voitava löytää jäsenvaltion tiedostoista), haetuista tuista (hehtaarit, eläinmäärät tukijärjestelmittäin haettu ja maksettu määrä eroteltuna), maksetun tuen määrä (euroina) yksikköä kohti, ehtojen ja vaatimusten täyttymisestä (esimerkiksi viherryttämistuen toimenpiteiden kattavuus), valvontamäärät ja valvotut tilat tarkastustavan mukaisesti (vaadittu muoto: ”N” = ei tarkastusta, ”F” = tilatarkastus, ”C” = täydentäviä ehtoja koskeva tarkastus, ”T” = kaukokartoitus) sekä valvontaseuraamuksista (hallinnollisten ja/tai paikalla tehtyjen tarkastusten perusteella vähennetty tai tuen ulkopuolelle jätetty määrä). Raportoinnista voidaan lisäksi todeta, että esimerkiksi tilitietojen muodosta ja sisällöstä samoin kuin tavasta, jolla ne on toimitettava komissiolle, säädetään yksityiskohtaisesti niiden tilitietojen muodosta ja sisällöstä, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamista ja hyväksymistä sekä valvonta- ja ennustetarkoituksia varten annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2016/1813. Mainitun asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on siirrettävä tiedostot ja asiaan liittyvät asiakirjat komissiolle STATEL/eDAMIS-ohjelmaa käyttäen. Komissio tukee vain yhtä STATEL/eDAMIS-ohjelmaa jäsenvaltiota kohden. Jäsenvaltioiden on luotava tietue jokaisesta yksittäisestä maataloustukirahastolle/maaseuturahastolle saapuneen tai sieltä suoritettun maksun osasta. Tuensaajalle suoritettava maksu tai tuensaajalta vastaanotettu maksu koostuu näistä yksittäisistä osista. Ohjeistus tiedostojen täytöstä on hyvin yksityiskohtainen ja komissio seuraa tiedostojen ja eri ilmoitusten välisiä eroja muun muassa tarkoitukseen kehitetyillä tietojärjestelmillä. Erot aiheuttavat aina selvityselvöllisyyden ja voivat johtaa myös vakavampiin seuraamuksiin jäsenvaltiota kohtaan.

Raportointivelvollisuus komissiolle koskee myös kansallisesti rahoitettuja maatalousalan tukimuotoja. Esimerkiksi velvollisuus raportoida komissiolle ja toimittaa komissiolle kertomuksia vuosittain kansallisista Suomen pohjoisten alueiden tuista perustuu Suomen liittymissopimuksessa Euroopan unioniin asetettuihin vaatimuksiin. Komissio arvioi sille toimitettujen raporttien ja kertomusten perusteella, onko näitä tukimuotoja toteutettu komission antamien päätösten mukaisesti sekä tekee päätöksen mahdollisesta luvasta jatkaa tukien myöntämistä tukimuodoittain. Komissiolle tulee lisäksi raportoida kaikki valtiontuet niiden muodollisesta oikeusperustasta riippumatta nk. valtiontukiraportissa. Vähämerkityksisten tukimuotojen osalta voi todeta, että komissiolla on mahdollisuus pyytää 20 työpäivän kuluessa kaikki tuen myöntämiseen liittyvät tiedot, joita komissio pitää tarpeellisina sen arvioimiseksi, onko tuen myöntämisen edellytyksiä noudatettu. Lisäksi komissiolle tulee toimittaa kaikki sen erikseen pyytämät tiedot tukijärjestelmistä.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen säännösten mukaan maksajavirastotehtävien hoitoa koskevan sopimuksen on oltava sellainen, että maksajavirasto pystyy noudattamaan hyväksymisperusteita, mistä seuraa vaatimuksia esimerkiksi käytettävälle tietojärjestelmille. Maksajaviraston hyväksymisperusteiden mukaisesti Maaseutuviraston tietoturvallisuuden on perustuttava kansainvälisten tietoturvastandardien ISO/IEC 27001/27002 varainhoitovuonna käytössä olevaan versioon ja tietoturvallisuus on varmennettava hyväksytyllä ISO/IEC 27001 tietoturvasertifikaatilla. Maksajaviraston hyväksymisperusteiden mukaisesti delegoituja tehtäviä hoitavien viranomaisten kuten maakunnan tulee noudattaa tietoturvastandardin vaatimuksia samantasoisesti kuin maksajaviraston ja maksajaviraston tulee varmistaa, että näitä vaatimuksia noudatetaan. Maksajavirastolla tulee olla oikeus valvoa tietoturvavaatimusten noudattamista sekä näistä asioista tulee myös sopia maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa. Näin ollen Maaseutuviraston tulee laatia ohjeita tietoturvastandardin asettamista vaatimuksista siirrettyjä tehtäviä hoitaville tahoille sekä sisällyttää tietoturvavaatimusten tarkastaminen tekemiinsä tarkastuksiin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että maakuntien tulee käyttää maksajavi-

raston tarkoitukseen osoittamia tietojärjestelmiä maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa tarkoitettuja hoitaessaan

Tukiehtojen täyttymisen hallinnoinnissa ja valvonnasta käytettävistä tietojärjestelmistä osa on sellaisia, joihin liittyviin komponentteihin ja tietovarantoihin muodostetaan tietoa maksajavirastoprosessissa ja/tai joiden tietoa päivitetään ja ylläpidetään maksajavirastoprosessissa. Lisäksi prosessi edellyttää tietovarantoja ja tietojärjestelmiä, joista ainoastaan haetaan toisen prosessin tuottamaa tietoa maksajavirastojärjestelmään, esimerkiksi asiakastietojen tarkastamiseksi tietoa väestötietojärjestelmästä. Kokonaisuus on siten laaja ja hyödyntää useita tietojärjestelmiä ja -varantoja, jolloin yhteensopivuusvaatimukset ovat keskeisiä. Euroopan unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia ei voida toteuttaa ilman kattavia keskitettyjä tietojärjestelmiä. Järjestelmien keskittämistä yhteen paikkaan edellyttää myös se, että todentamisviranomaisen on vuosittaista raporttiaan varten käytävä läpi tietojärjestelmien tuottaman tiedon oikeellisuus esimerkiksi automaattitarkisteiden sekä maksatusten ja valvontaseuraamusten laskennan oikeellisuuden osalta. Tarkastuksessa käydään läpi muun muassa maksajaviraston vuositilin, komissiolle raportoitujen tietojen ja menoilmoitusten vastaavuus sekä vastaavasti komissiolle toimitettavien valvontatilastojen ja tietojärjestelmien vastaavuus.

Lisäksi voi todeta, että delegoidun maksajavirastoasetuksen säännöksistä seuraa vaatimuksia muun muassa maksupyynnöiden hyväksymismenettelyyn dokumentointi mukaan lukien, maksumenettelyyn, kirjanpitoimenettelyyn ja kirjausketjuun. Jotta myös näiden Euroopan unionin lainsäädännössä asetettujen edellytysten täyttäminen delegoitujen maksajavirastotehtävien osalta voitaisiin varmistaa, maksajaviraston tarkoitukseen osoittamien tietojärjestelmien käyttäminen maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa on välttämätöntä jäsenvaltiolle.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 2 kohdan C alakohdan i kohdan mukaan maksajaviraston kirjanpitoimenettelyillä on varmistettava, että komissiolle tehtävät kuukausittaiset, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset ilmoitukset ovat täydellisiä, tarkkoja ja oikea-aikaisia. Maksajaviraston kirjanpito perustuu maksajaviraston tietojärjestelmiin syötettyihin mm. tuki-hakemuksia ja maksupyynnöitä sekä valvontaa koskeviin tietoihin. Maksajaviraston kirjanpidon täydellisyyden, tarkkuuden ja oikea-aikaisuuden edellytyksenä on se, että maakunnat käyttävät maksajaviraston tietojärjestelmiä tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C alakohdan 1 kohdan iv alakohdan mukaan maksajaviraston tulee varmistaa, että maksajaviraston siirrettyjä tehtäviä hoitavalla toisella viranomaisella on käytössään tehokkaat järjestelmät sen varmistamiseksi, että se suorittaa tehtävänsä hyväksyttävästi. Tehtävien hyväksyttävästi hoitamisen varmistaminen edellyttää sitä, että toinen viranomainen käyttää maksajaviraston osoittamia tietojärjestelmiä hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 2 kohdan F alakohdan mukaan maksajavirastolla on oltava riittävän yksityiskohtaisen kirjausketjun varmistamiseksi aina käytettävissään tiedot asiakirjoista, joilla todistetaan maksupyynnöiden hyväksyminen, kirjanpito ja maksaminen sekä ennakkomaksujen, vakuuksien ja velkojen käsittely. Kirjausketju tarkoittaa sitä, että kuhunkin tukimaksuun on yhdistettävissä kaikki asiakirjat, jotka ovat vaikuttaneet maksun määrytymiseen. Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa maakunnissa syntyvät asiakirjat tulee pääsääntöisesti säilyttää maksajaviraston osoittamassa sähköisessä arkistojärjestelmässä, jolla on Arkistolaitoksen hyväksyntä. Näin maksajaviraston on mahdollista varmistua riittävän yksityiskohtaisen kirjausketjun toteutumisesta.

5 §. Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen. Pykälässä säädettäisiin maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisen ohjauksesta ja valvonnasta maakunnissa. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta kunnissa annetun lain 11 §:ään. Ehdotetun 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaisi maksajavirasto-

tehtävien hoidon yleisestä kehittämisestä sekä maakuntiin kohdistuvan ohjauksen yhteensovittamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö toimii Suomessa maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jonka tehtävänä on muun muassa hyväksyä Suomen maksajavirasto ja valita todentamisviranomainen. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä säädetään muun muassa maksajavirastoasetuksen 2 artiklassa. Mainitun säännöksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on muun muassa jatkuvasti valvottava vastuullaan olevia maksajavirastoja, mikä tehtävä pitää sisällään myös delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitavat tahot. Maa- ja metsätalousministeriöllä on myös muualla laissa säädettyjä yleiseen ohjaukseen liittyviä tehtäviä, kuten esimerkiksi toimeenpanolain 5 §:ssä, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaa muun muassa yleisestä maatalouden tukihallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaisivat ja valvoisivat toimialansa osalta maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista maakunnissa. Toimeenpanolain 7 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto muun muassa ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ja eläinten hyvinvoinnin aloilla ja toimeenpanolain 7 a §:n mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja valvoo puolestaan täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kasvinsuojeluaineiden osalta. Edellä tarkoitettujen valvontatehtävät ovat maksajavirastotehtäviä. Näin ollen säännös edellä mainittujen virastojen ohjaus- ja valvontatehtävästä on tarpeen, jotta myös delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta voitaisiin täyttää tehtävien hoitamiseksi muun muassa delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädetty vaatimukset. Esimerkiksi delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan B alakohdan iv kohdan mukaan on varmistettava, että henkilöstöä koulutetaan asianmukaisesti kaikilla toimintatasoilla. Ohjaus on tärkeää sen vuoksi, että hakemusten käsittely ja valvonnat tehdään maksajavirastoasetuksen liitteen I 2 kohdan A alakohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Liitteen I 1 kohdan C alakohdan 1 kohdan vi alakohdan mukaan maksajaviraston tulee tarkastella säännöllisesti toiselle elimelle siirrettyjä tehtäviä varmistuakseen, että ne on suoritettu hyväksyttävästi ja unionin sääntöjä noudattaen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä horisontaaliasetuksen 9 artiklassa tarkoitettulla todentamisviranomaisella olisi oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa maakunnissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Maakunnan olisi salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Maa- ja metsätalousministeriöllä maksajavirastoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena on velvollisuus valvoa, että maksajaviraston hyväksymisedellytykset jatkuvasti täyttyvät, mikä edellyttää myös mahdollisuutta valvoa delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitavia tahoja maksajaviraston lisäksi. Maaseutuvirastolla on puolestaan akkreditoituna maksajavirastona velvollisuus valvoa säännöllisesti myös delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitavia tahoja muun muassa horisontaaliasetuksen 7 artiklan ja delegoidun maksajavirastoasetuksen säännösten nojalla. Todentamisviranomaisen tarkastus- valvontavelvollisuudesta säädetään puolestaan esimerkiksi horisontaaliasetuksen 9 artiklassa. Lisäksi on syytä todeta, että edellä mainitun lisäksi komissiolla ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on maksajavirastoon ja maksajavirastotehtäviä hoitaviin tahoihin ulottuva tarkastusoikeus, joka seuraa suoraan Suomea velvoittavasta Euroopan unionin lainsäädännöstä.

Jos komissio havaitsee horisontaaliasetuksen 52 artiklan mukaisessa sääntöjenmukaisuuden tarkastamismenettelyssä puutteita maksajavirastoasetuksen liitteen I mukaisten edellytysten noudattamisessa tai tukijärjestelmiin liittyvien tukihakemusten hallinnollisessa tarkastuksessa ja/tai tarkastuksissa paikan päällä, komissio jättää unionin rahoituksen ulkopuolelle menot, joiden osalta se toteaa, ettei niitä ole toteutettu Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti. Tämän vuoksi on tärkeää varmistua siitä, että Euroopan unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia noudatetaan.

Ehdotetun 4 momentin mukaan siinä tapauksessa, että maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan maksajavirastotehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voisi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa olisi asetettava määräaika, jonka kulussa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava, ja määräyksen tehosteeksi voitaisiin asettaa sakon uhka. UHKASAKOSTA säädetään uhkasakkolaisissa (1113/990). Maa- ja metsätalousministeriö on maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena ja Maaseutuvirasto on horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettu maksajavirasto, minkä vuoksi mainitut viranomaiset olisivat oikea taho antamaan määräyksiä maksajavirastotehtävien hoidossa ilmenevien puutteiden korjaamiseen. Edellä sanottuun viitaten myös delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisessa ilmenevien puutteiden vuoksi komissio voi jättää Euroopan unionin rahoituksen ulkopuolelle maataloustukirahastosta tai maaseudun kehittämisrahastosta maksettavia menoja sekä määrätä jäsenvaltiolle rahoituskorjauksen, jonka määrä on yleensä useita miljoonia euroja, jopa yli kymmenen miljoonaa euroa. Lisäksi muun muassa horisontaaliasetuksen 75 artiklan säännöksistä johtuen jäsenvaltiot eivät saa esimerkiksi maksaa tuensaajille Euroopan unionin kokonaan rahoittamia suoria tukia, ennen kuin sekä hallinnolliset että paikan päällä suoritettavat valvonnat on saatettu loppuun. Näin ollen esimerkiksi valvontojen myöhästyminen tai puutteellisuus valvonnoissa jonkin maakunnan alueella voi johtaa siihen, että suorien tukien maksamisajankohta siirtyy aiottua myöhäisemmäksi.

6 §. Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin maakunnan velvollisuudesta antaa virka-apua ja maakunnan tiedonantovelvollisuudesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta kunnissa annetun lain 12 §:ssä. Ehdotetun 1 momentin mukaan maakunta olisi velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle sekä muille valtion viranomaisille virka-apua delegoituihin maksajavirastotehtäviin liittyvissä asioissa. Säännös on tarpeellinen ministeriölle ja edellä tarkoitetuille virastoille kuuluvien, Euroopan unionin lainsäädännöstä seuraavien delegoituihin maksajavirastotehtäviin liittyvien ohjaus- ja valvontatehtävien hoitamisen mahdollistamiseksi ja varmistamiseksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan maakunta olisi velvollinen antamaan salassapitosäännösten esittämää maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle sellaisia tietoja ja selvityksiä, jotka ovat tarpeen viranomaisille maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Ilman nimenomaista säännöstä myös salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ministeriölle ja edellä mainituille virastoille kuuluvan, Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä seuraavan delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamiseen liittyvän valvontatehtävän hoitaminen ei olisi mahdollista. On syytä todeta, että myös komissiolla ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on oikeus saada tietoja maakunnalta Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä johtuen.

1.7.3 Laki eräiden rajavesistö sopimusten täytäntöönpanosta

Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin neljän Suomea sitovan rajavesistö sopimuksen täytäntöönpanoon.

Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen rajavesistöjä koskeva sopimus (SopS 25/1965, jäljempänä Suomen ja Venäjän välinen rajavesistö sopimus) koskee periaatteita ja menettelyjä maiden rajan ylittävien yhteisten jokien ja järvien käyttämiseksi ja suojelemiseksi. Sopimus kattaa vesistöjen eri käyttömuodot kuten vesivoiman, vesistön säännöstelyn, rakentamisen ja vesiliikenteen samoin kuin vesistöjen hoidon ja suojelun. Sopimus koskee kalataloutta esimerkiksi kalojen vapaan kulun varmistamiseksi ja kalakannoille aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Sopimuksessa määrätään menettelystä, jota sopimuspuolen

on noudatettava, jos sen alueella vesistöissä toteutettavista toimenpiteistä voi aiheutua vahinkoa tai haittaa toisen sopimuspuolen alueella. Sopimuksessa mainittuja asioita käsittelee sopimuspuolten asettama yhteinen suomalais-venäläinen rajavesistöjen käyttökomissio.

Suomen ja Venäjän välisen Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä koskevan sopimuksen (SopS 91/1991, jäljempänä Suomen ja Venäjän välinen juoksutussääntösopimus) tarkoituksena on järjestää Saimaan vedenjuokutus Tainionkosken voimalaitoksen padolla siten, että Saimaan ja Vuoksen tulvista sekä vähänvetisistä jaksoista aiheutuvia vahinkoja voidaan ehkäistä. Sopimus vastaa vesilain mukaista lupaa vesistön säännöstelemiseksi ja poikkeuksellisten vesiolojen vaatimiin vaarantorjuntatoimiin ryhtymiseksi.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (SopS 91/2010, jäljempänä Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus) tarkoituksena on edistää rajan ylittävää yhteistyötä vesi- ja kalastusasioissa. Rajajokiyhteistyön pyrkimyksenä on turvata mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön rajaseudun etuja edistävällä tavalla. Tarkoituksena on myös torjua tulva- ja ympäristövahinkoja.

Suomen Hallituksen, Norjan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Inarijärven säännöstelemisestä Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla tehdyn sopimuksen (SopS 38/1959, jäljempänä Inarijärven säännöstelysopimus) tarkoituksena on järjestää Inarijärven säännöstely ottaen huomioon kaikkien sopijavaltioiden edut. Sopimus sisältää muun muassa määräykset Inarijärven juoksutuksia koskevien ennakoarvioiden ja suositusten laatimiseksi ja juoksutusten toteuttamiseksi. Sopimusta koskevia kysymyksiä käsittelevät Suomen, Norjan ja Venäjän ministeriöiden määräämät edustajat. Sopimuksen lyhyttimikkeessä Inarijärvestä käytetään sen yleiskielessä vakiintunutta nimeä.

Edellä mainitut kolme entisen Neuvostoliiton kanssa tehtyä sopimusta kuuluvat niihin sopimuksiin, jotka Suomen ja Venäjän suhteiden sopimusoikeudellisen perustan kartoituksesta 11 päivänä heinäkuuta 1992 allekirjoitetun pöytäkirjan mukaan ovat edelleen voimassa Suomen ja Venäjän suhteissa.

Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvien valtiosopimusten täytäntöönpanosta huolehtivat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakatessa sopimusten täytäntöönpanotehtävät kuuluisivat maakunnille osana niille siirrettäviä vesitalouden ja kalatalouden tehtäviä.

Inarijärven säännöstelysopimuksen hyväksymisestä annettuun lakiin (laki Suomen Hallituksen, Norjan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Inarijärven säännöstelemisestä Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken tehdyn lisäpöytäkirjan eräiden säännösten hyväksymisestä, 38/1959) ei sisälly säännöksiä viranomaisten tehtävistä sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Tällaisia säännöksiä ei sisälly myöskään Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen hyväksymisestä annettuun lakiin (laki Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen rajavesistöjä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, 25/1965). Sopimusten täytäntöönpanotehtävien määrittely niiden siirtämiseksi maakunnille edellyttää siksi uutta lainsäädäntöä.

Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen voimaansaattamisesta annetussa laissa (laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta, 1331/1991) säädetään elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten täytäntöönpanotehtävistä ja lisäksi muun muassa juoksutusten hoitajien velvollisuuksista sekä valtion vastuusta korvata sopimuksen täytäntöönpanosta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuvat vesilain mukaiset edunmenetykset.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen voimaansaattamisesta annetussa laissa (laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräys-

ten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta, 722/2010) säädetään Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tehtävistä sopimuksen täytäntöönpanossa. Laissa säädetään myös maa- ja metsätalousministeriön toimivallasta sopia Ruotsin vastaavan viranomaisen kanssa poikkeamisesta sopimukseen kuuluvan kalastussääntöön määräyksistä sekä valtioneuvoston valtuudesta säätää asetuksella eräistä kalastusta koskevista rajoituksista ja kalastuksen valvonnasta.

Ehdotuksen mukaan maakuntien tehtävistä kaikkien edellä sanottujen valtiosopimusten täytäntöönpanossa säädettäisiin selvyuden vuoksi yhdessä laissa. Lakiin siirrettäisiin myös kahden valtiosopimuksen voimaansaattamislakeihin sisältyvät sopimusten täytäntöönpanoa koskevat muut säännökset.

2 §. Täytäntöönpanon ohjaus. Koska lain 1 §:ssä tarkoitetut rajavesistöjä koskevat valtiosopimukset kuuluvat valtioneuvoston työnjaossa maa- ja metsätalousministeriön toimialaan, ministeriön tehtävänä olisi ohjata ja seurata lain täytäntöönpanoa.

3 §. Suomen ympäristökeskuksen tehtävät. Suomen ympäristökeskus tuottaisi lain soveltamisalaan kuuluvien valtiosopimusten täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja toimialallaan. Palvelujen käyttäjiä olisivat maa- ja metsätalousministeriön lisäksi maakunnat, jotka huolehtisivat merkittävältä osin sopimusten täytäntöönpanosta osana niille siirtyviä kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä.

Suomen ympäristökeskus tuottaa nykyisin vastaavia asiantuntijapalveluita maa- ja metsätalousministeriölle ja rajavesistötehtävistä huolehtiville elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Suomen ympäristökeskus laatii seurantaohjelman rajavesistöjen vedenlaadun ja vesien tilan seuraamiseksi, koordinoi rajavesistöihin kohdistuvan kuormituksen seuranta ja arvioi veden laaduntarkkailun analyysimenetelmien vertailukelpoisuutta. Osana yleistä vesistöjen käytön ja hoidon asiantuntijapalveluja Suomen ympäristökeskus kehittää rajavesistöjen juoksu- ja sääntöselvityskäytäntöjä muuttuvia ilmasto-olosuhteita varten.

Suomen ja Venäjän väliset sopimukset

4 §. Tiedot poikkeavista juoksuksista. Suomen ja Venäjän välisen juoksu- ja sääntöselvityssopimuksen voimaansaattamisesta annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan juoksu- ja sääntöselvityksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksu- ja sääntöselvitysten alkamis- ja päättymisajankohdista. Sääntelyä muutettaisiin ehdotetussa laissa siten, että juoksu- ja sääntöselvitysten hoitajien olisi tallennettava tiedot normaalista poikkeavien juoksu- ja sääntöselvitysten alkamis- ja päättymisajankohdista suoraan Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

Ehdotettuun lakiin ei otettaisi voimaansaattamislain 4 §:n 2 momenttiin sisältyvää rangaistus- ja sääntöselvityksen rikkomisesta. Nykyisen voimaansaattamislain 4 a §:ssä säädetty vesilain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot, jotka siirrettäisiin ehdotetun lain 15 §:ään, olisivat juoksu- ja sääntöselvityksen hoitajille riittävä tehoste velvollisuuden noudattamiseksi.

5 §. Vahinkojen korvaaminen. Suomen ja Venäjän välisen juoksu- ja sääntöselvityssopimuksen voimaansaattamislain 2 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön on korvattava vesilain mukaisesti vahingot, jotka sopimuksen täytäntöönpanosta mahdollisesti aiheutuvat Suomen alueella. Ehdotuksen mukaan tällaiset vahingot säädettäisiin edelleen korvattaviksi valtion varoista, mutta korvaushakemusten käsittelystä samoin kuin korvausten maksatuksesta huolehtisivat jäljempänä ehdotetun 6 §:n mukaisesti valtiosopimuksen soveltamisalueella sijaitsevat maakunnat.

Pykälän 2 momentissa voimaansaattamislain nykyiseen sääntöselvitykseen sisältyvä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, jonka tehtäviin kuuluisivat muun mu-

assa vesilain mukaiset lupa- ja korvausasiat. Pykälän 3 ja 4 momentti olisivat samat kuin nykyisessä voimaansaattamislaissa.

6 §. *Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen soveltamisalueella sijaitsevien maakuntien tehtävistä sopimuksen täytäntöönpanossa. Pykälän mukaan Etelä-Karjalan maakunta vastaisi näiden tehtävien hoitamisesta yhteistyössä muiden Saimaan ja Vuoksen vesistöjen alueella sijaitsevien maakuntien eli Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnan kanssa. Etelä-Karjalan maakunta koordinoisi tehtävien hoitamista kuten tarvittavien tietojen tuottamista ja kokoamista sekä tehtävien oikea-aikaista toteutusta.

Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen täytäntöönpanoon sisältyy kahdentyyppisiä tehtäviä. Osa tehtävistä koskee Suomea sitovien velvoitteiden täyttämistä suhteessa toiseen sopimuspuoleen Venäjään. Näistä tehtävistä säädettäisiin pykälän 1 kohdassa. Pykälän muissa kohdissa tarkoitetut tehtävät taas ovat tarpeen niiden vaikutusten hallinnoimiseksi, joita vesioikeudelliseen lupaan rinnastuvan Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön noudattamisesta aiheutuu Suomen alueella.

Pykälän 1 kohdan mukaan Etelä-Karjalan maakunta avustaisi yhteistyössä muiden asianomaisten maakuntien kanssa maa- ja metsätalousministeriötä Suomelle kuuluvien sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi. Maakunnat tarjoaisivat kalatalouden ja vesitalouden tehtäväälaansa kuuluvaa asiantuntija- ja muuta apua erityisesti Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön 2.1 ja 2.2 kohdan täytäntöön panemiseksi tarvittavissa tehtävissä. Juoksutussäännön 2.1 kohdan mukaisesti maakuntien tulisi seurata päivittäin Vuoksen vesistön vesitilanteen kehittymistä ja tehdä Saimaan luonnonmukaisen vedenkorkeuden ja purkautumisen palautuslaskelmat juoksutussäännön liitteenä olevaan Saimaan purkautumistaulukkoon perustuen. Maakunnat myös laatisivat Saimaan vesitilanteen ennakoarviot juoksutussäännössä määrättyllä tavalla sekä Vuoksen juoksutuksen ohjearvot niitä vastaavine Saimaan vedenkorkeuksineen toimitettaviksi maa- ja metsätalousministeriölle ja edelleen Tainionkosken padon hoitajalle ja Venäjän osapuolen edustajalle. Juoksutussäännön 2.2 kohdan täytäntöön panemiseksi maakunnat arvioisivat mahdolliset vahingot ja hyödyt, joita Saimaan ja Vuoksen luonnonmukaisesta virtaamasta poikkeamisesta aiheutuisi, sekä näiden vuoksi mahdollisesti tarvittavat korjaustoimenpiteet.

Pykälän 2–5 kohdassa säädettäisiin tehtävistä, jotka ovat tarpeen juoksutussäännön noudattamisesta Suomen alueella aiheutuvien vaikutusten seuraamiseksi. Pykälän 2 kohdan mukaan maakunnat tuottaisivat Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeus- ja virtaamatiedot Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään. Näiden tietojen tuottamisesta huolehtivat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset niiden tehtäviä koskevien yleisten säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 kohdan mukaan maakunnat huolehtisivat siitä, että tiedot Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeuksista sekä poikkeavien juoksutusten ajankohdista olisivat nähtävillä yleisessä tietoverkossa. Juoksutussääntösopimuksen nykyisen voimaansaattamislain 4 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tiedotettava juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista noudattaen soveltuvin osin, mitä vesilain 11 luvun 22 §:ssä säädetään vesilain mukaisesta päätöksestä tiedottamisesta. Mahdollisten vahingonkäräjöiden oikeuksien turvaamiseksi tiedot juoksutuksista ja niiden alkamis- ja päättymisajankohdista sekä Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeuksista tulisi edelleen saattaa laissa säädetyllä tavalla asianomaisten tietoon. Tiedottamisessa luovuttaisiin kuitenkin julkisia kuulutuksia koskevan vanhentuneen lainsäädännön soveltamisesta. Sen sijaan maakunta ja asianomaiset kunnat huolehtisivat tietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti.

Nykyisen voimaanpanolain 3 §:ssä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuudesta tarkkailla juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailun tulokset otetaan huomioon juoksutusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Pykälän 4 kohdassa

maakunnille säädettäisiin vastaava tarkkailuvelvollisuus. Norpan elinoloihin kohdistuvien vaikutusten tarkkailu olisi osa Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeuksien ja virtaamien hydrologista seurantaa kuten nykyisinkin. Nykyiseen voimaansaattamislakiin sisältyvästä tarkkailun hyväksyttämisestä maa- ja metsätalousministeriössä luovuttaisiin tarpeettomana, koska juokсутusten vaikutukset saimaannorpan elinoloihin ovat juokсутussäännön voimassaoloaikana osoittautuneet vähäisiksi ja muun muassa saimaannorpan pesinnälle yleensä myönteisiksi. Maakunta voisi tiedottaa tarkkailujen tuloksista osana pykälän 3 kohdassa tarkoitettua tiedottamista.

Lakiehdotuksen 5 §:n mukaisesti Saimaan ja Vuoksen juokсутussäännön noudattamisesta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuvat vahingot korvattaisiin nykyiseen tapaan valtion varoista. Ehdotetun 6 §:n 5 kohdan mukaan maakunnat huolehtisivat korvausasioiden käsittelystä. Korvaushakemukset tehtäisiin maakunnille, jotka kokoaisivat hakemusten ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot. Maakunnat antaisivat maa- ja metsätalousministeriölle valtion edustajana asiantuntijalausunnon korvausvaatimuksiin vastaamiseksi. Jos hakijoiden ja valtion välisissä neuvotteluissa taikka mahdollisessa vesilain mukaisessa korvausmenettelyssä juokсутuksesta katsottaisiin aiheutuneen korvattavaa vahinkoa, maakunnat huolehtisivat maksujen suorittamisesta korvauksiin oikeutetuille. Saimaan ja Vuoksen juokсутussäännön mukaisista juokсутuksista ei ole sen voimassaoloaikana vuodesta 1991 tehty korvaushakemuksia.

7 §. *Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen soveltamisalueella sijaitsevien maakuntien tehtävistä sopimuksen täytäntöönpanossa. Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen 1 artiklan mukaan rajavesistöllä tarkoitetaan sopimuksessa järveä, jokea ja puroa, jonka rajaviiva leikkaa tai jota pitkin se kulkee. Sopimuksen täytäntöönpanotehtävistä huolehtisi Kymenlaakson maakunta yhteistyössä sanottujen rajavesistöjen alueella sijaitsevien muiden maakuntien eli Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakunnan kanssa.

Ehdotuksen mukaan maakuntien tehtävänä olisi avustaa maa- ja metsätalousministeriötä sopimuksen täytäntöönpanossa. Kymenlaakson maakunta koordinoisi tehtävien hoitoa vastaavasti kuin edellä 6 §:n perusteluissa on kuvattu. Maakunnat tarjoaisivat kalatalouden ja vesitalouden tehtävälänsä kuuluvaa asiantuntija- ja muuta apua erityisesti sopimuksen II lukuun sisältyvien menettelymääräysten vaatimissa tehtävissä. Maakunnat huolehtisivat esimerkiksi rajavesistö sopimuksessa tarkoitettujen vesistöjen säännöstelyjen ja juokсутusten valvonnasta sekä vedenlaadun seurannasta. Maakunnat avustaisivat maa- ja metsätalousministeriötä myös esimerkiksi osallistamalla sopimuspuolten asettaman yhteisen rajavesistöjen käyttökomission työryhmiin kalatalouden ja vesitalouden asiantuntijoina sekä tuottamalla komission tarvitsemia tietoja ja selvityksiä.

Suomen ja Ruotsin välinen sopimus

8 §. *Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen mukaiset viranomaiset.* Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 6 artiklan mukainen viranomainen voi myöntää toisen sopimusosapuolen tulvantorjuntaviranomaiselle luvan ylittää valtakunnanraja tietyissä tulvantorjuntatehtävissä. Sopimuksen 17 artiklan mukainen viranomainen valvoo yleistä etua toisen sopimuspuolen lupia myöntävässä tuomioistuimessa tai viranomaisessa, kun kyse on toiminnasta tai toimenpiteestä, josta aiheutuu rajan ylittäviä vaikutuksia vesien tilaan tai käyttöön. Valvontaviranomaisella on yleisen edun huomioon ottamiseksi oikeus vaatia lisäselvityksiä, tulla kuulluksi, käyttää puhevaltaansa tai valittaa toisen sopimuspuolen tuomioistuimessa tai viranomaisessa. Sopimuksen voimaansaattamislain 2 §:n mukaan sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklan mukaisena valvontaviranomaisena toimii nykyisin Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Sopimuksen 17 artiklan 3 kappaleen mukaan valvontaviranomainen ilmoittaa toisen sopimuspuolen tuomioistuimelle tai viranomaiselle, jos valvontaviranomaisen tehtävistä jossakin asiassa vastaa muu viranomainen. Sopimuksen voimaansaattamista koskevan hallituksen esityk-

sen mukaan (HE 264/2009) puhevallan siirtäminen voi joissakin yksittäistapauksissa olla tarpeen, jos hankkeen vaikutukset kohdistuvat yksinomaan esimerkiksi vesiliikenteeseen. Tällöin artiklassa tarkoitettuja valvontaviranomaisen tehtäviä voisi Suomessa hoitaa esimerkiksi Liikennevirasto. Jos hankkeella olisi vaikutuksia useisiin yleisiin etuihin, valvontaviranomaisen tehtävää hoitaisi kuitenkin hallituksen esityksen mukaan kootusti yksi viranomainen.

Ehdotuksen mukaan sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna viranomaisena toimisi Lapin maakunta osana maakunnille säädettyjä tulvariskien hallinnan tehtäviä. Lapin maakunta toimisi myös sopimuksen 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena. Lapin maakunta valvoo Suomessa rajajokisopimuksen soveltamisalueella yleistä kalatalousetua sekä maakunnan tehtävään kuuluvaan vesitalousetua. Lapin maakunnan tehtävänä on myös toteuttaa osallaan vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmiä sekä seurata niiden toteutumista alueellaan. Lapin maakunta pyytäisi valvottavana olevassa asiassa lausunnon Valtion lupa- ja valvontavirastolta, joka valvoo yleistä etua osana sille kuuluvia vesi-, ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelulainsäädännön mukaisia valvontatehtäviä.

Pykälässä tarkoitettujen tehtävien siirtäminen toiselle viranomaiselle ei edellytä Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen muuttamista. Tämän vuoksi lakiin jäljempänä ehdotettava vakiomuotoinen voimaantulosäännös koskisi myös 8 §:ää.

Kalatalouden ja eräiden vesitalouden tehtävien siirtyessä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Lapin maakunnalle Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 9 artiklaa sekä sopimuksen olennaisena osana olevan kalastussäännön 15, 17–19 ja 21 §:ää on sen sijaan tarpeen muuttaa valtiosopimuksella. Sopimuksen 9 artiklassa määrätään vesiasioista vastaavan valtion viranomaisen tehtävistä sopimuksen täytäntöönpanossa. Kalastussäännön mainituissa pykälissä määrätään nykyisin Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävistä kalastusta hallinnoivana viranomaisena. Rajajokisopimuksen 9 artiklaa sekä kalastussääntöä tulee tämän vuoksi muuttaa Ruotsin kanssa neuvoteltavalla valtiosopimuksella siten, että Suomessa toimivaltaisena viranomaisena tehtävien hoitamiseksi olisi Lapin maakunta.

9 §. *Sopimus kalastussäännön määräyksistä poikkeamiseksi.* Sopimuksen voimaansaattamislain nykyinen 3 § otettaisiin ehdotetun lain 9 §:ksi.

10 §. *Rajoituksista ja valvonnasta säätäminen.* Sopimuksen voimaansaattamislain nykyisen 4 §:n 1 momentin viittaus kalastuslainsäädäntöön muutettaisiin vuoden 2016 alusta voimaan tulleen kalastuslain 88 §:ään sekä lain uudistettuihin käsitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää, että kalastusaikoja ja pyydyksiä koskevat rajoitukset olisivat erilaiset kaupallisten kalastajien ryhmiin I ja II kuuluville kalastajille sekä toisaalta vapaa-ajankalastajille.

Pykälän 2 momentti olisi sama kuin voimaansaattamislain vastaava säännös.

11 §. *Avustaminen sopimuksen täytäntöönpanossa.* Pykälän mukaan Lapin maakunta avustaisi maa- ja metsätalousministeriötä Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen täytäntöönpanossa. Maakunta tarjoaisi kalatalouden ja vesitalouden tehtävänäalaansa kuuluvaa asiantuntija- ja muuta apua erityisesti sen seuraamiseksi ja arvioimiseksi, miten sopimuksen 2 artiklassa määritelty sopimuksen tarkoitus täytäntöönpanossa toteutuu.

Suomen, Norjan ja Venäjän välinen sopimus

12 §. *Inarijärven säännöstelysopimuksen toimeenpano.* Inarijärven säännöstely perustuu vesistötoimikunnan 27.1.1958 antamaan säännöstelylupaan. Säännöstelyluvan haltijana on valtion puolesta maa- ja metsätalousministeriö. Suomen, Norjan ja nykyisin Venäjän välinen Inarijärven säännöstelysopimus, joka tuli voimaan seuraavana vuonna luvan myöntämisen jälkeen, sisältää lupapäätöstä vastaavat määräykset vedenkorkeuksista ja juoksutuksista. Sopimus on korvannut vesistötoimikunnan päätöksen näiltä osin.

Sopimuksen mukaan Venäjällä on oikeus säännöstellä Inarijärven vedenpintaa alueellaan sijaitsevan Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla sopimuksessa määrättyjen Inarijärven säännöstelyaltaan vedenkorkeusrajojen mukaisesti. Yksityiskohtaisemmat määräykset säännöstelyn toteuttamisesta sisältyvät sopimuksen liitteeseen. Säännöstelysopimuksen toimeenpanotehtäviin kuuluu muun muassa laatia Inarijärven alapuolisille voimalaitoksille suositukset vedenjuoksutuksista sekä huolehtia vedenkorkeuksien seurannasta ja siihen tarvittavien laitteiden kunnossapidosta.

Inarijärven säännöstelyä koskevasta vesioikeudellisesta luvasta ovat edelleen voimassa luvan haltijan velvoitteet maksaa korvauksia sekä ryhtyä toimenpiteisiin rantojen suojaamiseksi. Pohjois-Suomen vesioikeuden vuonna 1974 ja korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 1975 antamalla päätöksillä luvan haltijalle on lisäksi määrätty muun muassa kalanistutusvelvoitteita sekä velvoite rakentaa tarvittavat kalanviljelytilat ja tarkkailla kalastonhoitotoimenpiteitä.

Pykälän 1 momentti koskisi Suomelle valtiosopimuksen sopijapuolena kuuluvien velvoitteiden täyttämistä. Ehdotuksen mukaan Lapin maakunta avustaisi maa- ja metsätalousministeriötä Inarijärven säännöstelysopimuksen täytäntönnäpönnön vaatimissa asiantuntijatehtävissä. Näistä tehtävistä määrätään säännöstelysopimuksen liitteessä N:o 3. Lapin maakunnan tehtävänä olisi muun muassa laatia Inarijärven alapuolisille voimalaitoksille ennakoarviot ja suositukset vedenjuoksutuksista sekä huolehtia ennakoarvioiden vaatimista sade- ja lumihavainnoista.

Valtiosopimukseen perustuvien velvoitteiden lisäksi Inarijärven säännöstelyä ohjaavat edellä kerrotut vesioikeudelliset luvat, joiden haltijana valtion lukuun toimii nykyisin Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Pykälän 2 momentin mukaan nämä luvat siirtyisivät Lapin maakunnalle 1 päivänä tammikuuta 2020. Lapin maakunnalle siirtyisivät myös Inarijärven säännöstelyä koskeviin muihin vesioikeudellisiin päätöksiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet.

13 §. *Inarijärven säännöstelyyn liittyvät kustannukset.* Toisin kuin muut valtiolle nykyisin kuuluvat vesitaloudelliset luvat, jotka maakuntauudistuksessa siirtyisivät maakunnille, Inarijärven säännöstelyluvan ei voida katsoa tuottavan Lapin maakunnalle hyötyjä esimerkiksi tulvariskien hallinnassa tai muussa vesivarojen käytössä. Lapin maakunta toimisi siksi säännöstelyluvan haltijana osana valtiolle kuuluvien, Inarijärven säännöstelysopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttämistä. Pykälän mukaan valtio vastaisi tämän vuoksi kustannuksista, joita Lapin maakunnalle aiheutuisi lupien ja niihin liittyvien muiden vesioikeudellisten päätösten noudattamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö ja Lapin maakunta neuvottelisivat kustannuksia aiheuttavista toimenpiteistä etukäteen ennen niiden suorittamista. Ministeriö ja maakunta sopisivat myös maksujen ajankohdista ja muusta menettelystä kustannusten maksamiseksi. Inarijärven säännöstelyyn liittyvistä luvista ja muista vesioikeudellisista päätöksistä valtiolle aiheutuvat välittömät kustannukset ovat nykyisin noin miljoona euroa vuodessa.

Erinäisiä säännöksiä

14 §. *Tietojen nähtävillä pito tietoverkossa.* Ehdotetun lain 6 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan maakunnat huolehtisivat siitä, että tiedot Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeuksista sekä poikkeavien juoksutusten ajankohdista olisivat kuntalain 108 §:ssä säädetyllä tavalla nähtävillä yleisessä tietoverkossa. Kuntalain 108 §:n mukaan kunnan ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, jollei asian luonteesta muuta johdu.

Juoksutussääntösopimuksen nykyisen voimaansaattamislain mukaan Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeus- ja muut tiedot lähetetään vaikutusalueen kuntiin pidettäväksi niissä yleisesti nähtävillä noudattaen soveltuvin osin vesilain 11 luvun 22 §:n säännöksiä vesilain mukaisen lupapäätöksen tiedoksiannosta. Tietojen nähtävillä pidosta kuulutetaan nykyisin kunnan ilmoitustaululla yleensä lupapäätöksestä valittamiselle säädetyin 30 päivän ajan. Ehdotuksen mukaan tiedot olisi pidettävä nähtävillä myös yleisessä tietoverkossa 30 päivän ajan.

15 §. Valvonta ja viittaus rikoslakiin. Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen voimaansaattamislain 4 a §:n 1 momentin mukaan lain sekä juoksutussäännön noudattamisen valvonnasta ja pakkokeinoista on, jollei sopimuksesta muuta johdu, voimassa, mitä vesilaisissa säädetään vesistön säännöstelystä. Pykälän 2 momentti sisältää viittaussäännöksen ympäristön turmelemista koskeviin rikoslain rangaistussäännöksiin, joita voitaisiin soveltaa myös Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön tai sen nojalla annettujen määräysten rikkomiseen.

Voimaansaattamislain 4 a §:n mukainen sääntely siirrettäisiin ehdotetun lain 15 §:ään. Pykälän 1 momentin valvontasäännös koskisi juoksutussääntösopimuksen noudattamisen valvontaa sekä juoksutusten hoitajille lain 4 §:ssä säädettyjen velvoitteiden ja maakunnille lain 6 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa säädettyjen tietojen tuottamista ja toimittamista sekä vaikutusten tarkkailua koskevien velvoitteiden noudattamista.

16 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettavalla lailla

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö tekisi Lapin maakunnalle viimeistään 28.2.2020 yksityiskohtaisen selvityksen Inarjärven säännöstelyyn liittyvistä lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitetuista vesioikeudellisista luvista ja muista päätöksistä sekä niiden toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä. Säännös vastaisi periaatteiltaan maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 17 §:ää.

1.7.4 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta

1 §. Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus eräiden rajavesistö sopimusten täytäntöönpanoa koskevaksi laiksi. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluisi neljä Suomea sitovaa rajavesistöjä koskevaa valtiosopimusta, joiden täytäntöönpanosta huolehtivat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakatessa sopimusten täytäntöönpanotehtävät siirtyisivät maakunnille osana niille kuuluvia vesitalouden ja kalatalouden tehtäviä. Hallituksen esityksen mukaan maakuntien tehtävistä sopimusten täytäntöönpanossa säädettäisiin selvyyden yhdellä lailla, johon siirrettäisiin myös muut sopimusten voimaansaattamislakeihin nykyisin sisältyvät täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2–5 § esitetään edellä sanotusta syystä kumottaviksi. Lain 2 §:ssä säädetään sopimuksen soveltamisesta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Lain 3 § koskee juoksutussäännön mukaisen juoksutuksen vaikutusten tarkkailua ja 4 § poikkeavien juoksutusten kirjaamista ja niistä tiedottamista. Lain 4 a §:ssä säädetään lain ja juoksutussäännön noudattamisen valvonnasta, ja pykälässä on viittaus juoksutussäännön rikkomiseen sovellettaviin rikoslain säännöksiin. Lain 5 §:ään sisältyy asetuksenantovaltuus lain täytäntöönpanoa koskevien tarkempien määräysten antamiseksi. Kumottavia pykäläiä vastaavat säännökset otettaisiin rajavesistö sopimusten täytäntöönpanoa koskevaan uuteen lakiin.

2 §. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettavalla lailla.

1.7.5 Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta

1 §. Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus eräiden rajavesistö sopimusten täytäntöönpanoa koskevaksi laiksi. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluisi neljä Suomea sitovaa rajavesistöjä

koskevaa valtiosopimusta, joiden täytäntöönpanosta huolehtivat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakatessa sopimusten täytäntöönpanotehtävät siirtyisivät maakunnille osana niille kuuluvia vesitalouden ja kalatalouden tehtäviä. Hallituksen esityksen mukaan maakuntien tehtävistä sopimusten täytäntöönpanossa säädettäisiin selvyuden yhdellä lailla, johon siirrettäisiin myös muut sopimusten voimaansaattamislakeihin nykyisin sisältyvät täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2–4 § esitetään edellä sanotusta syystä kumottaviksi. Lain 2 §:ssä säädetään Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimimisesta rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena. Lain 3 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön toimivallasta sopia Ruotsin vastaavan viranomaisen kanssa poikkeuksista sopimukseen kuuluvan kalastussäännön määräyksistä. Lain 4 §:ään sisältyy valtioneuvoston asetuksenantovaltuus säätää eräistä kalastusta koskevista rajoituksista sekä kalastuksen valvonnasta. Kumottavia pykäläiä vastaavat säännökset otettaisiin rajavesistosopimusten täytäntöönpanoa koskevaan uuteen lakiin.

2 §. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettavalla lailla.

1.7.6 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta

3 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maaseutuvirasto voisi kiinteistömuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä siirtää hallinnsaansa olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten muun muassa maaseudun kehittämiseen liittyvät tehtävät siirretään maakuntien hoidettavaksi. Maakunta ei voi kuitenkaan tehdä päätöksiä valtion talousarvion ulkopuolisen rahaston omistuksessa ja taseessa olevan maaomaisuuden luovuttamisesta. Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 2 a §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto hoitaa, jollei lailla toisin säädetä, Maatilatalouden kehittämisrahaston hallintoa, kirjanpitoa ja maksuliikennettä hoitaa muilta kuin johtokunnalle kuuluvien tehtävien osalta. Näin ollen Maaseutuvirasto olisi luonteva viranomaisen hoitamaan maatilatalouden kehittämisrahaston maaomaisuuden luovuttamiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi maatilatalouden kehittämisrahaston hallinnassa olevasta vajaan 1 000 hehtaarin peltopinta-alasta sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella yli puolet.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että momentista poistettaisiin säännös rahaston varojen käyttämisestä maidon viitemäärien ostamiseen kansalliseen varantoon. Euroopan unionin maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmä on päättynyt 31 päivänä maaliskuuta 2015. Maitokiintiöjärjestelmässä maidontuottajille vahvistettiin tilakohtainen viitemäärä, jotka ovat siis lakanneet olemasta 31 päivänä maaliskuuta 2015 eikä maidon viitemääriä voi enää näin ollen hankkia. Momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että momentista poistettaisiin säännös rahaston varojen käyttämisestä pakkohuutokaupalla myyttyjen tilojen ja alueiden lunastamiseen valtiolle, sen mukaan kuin siitä laissa erikseen säädetään. Tältä osin ehdotus perustuu siihen, että pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annettu laki (23/1938) on kumottu 1 päivänä kesäkuuta 2016 voimaan tulleella lailla pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain kumoamisesta (362/2016).

Pykälän 1, 4 ja 6 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

3 a §. Lain 3 §:ään ehdotettujen muutosten johdosta pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Maaseutuvirastoksi. Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

1.7.7 Luopumiseläkelaki

14 §. Pykälässä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen maakunnalla.

16 §. Pykälässä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen maakunnalla.

1.7.8 Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä

4 §. Pykälässä säädetään tehtyä kiinteistön kauppaa koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta kauppahintarekisterin pitäjälle. Säännöksen mukaan muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti maakuntahallinnon uudistuksen johdosta. Lainkohdassa säädettyinä toimijana olisi jatkossa Maaseutuvirasto ELY-keskuksen sijasta.

1.7.9 Laki saariston kehityksen edistämisestä

2 §. *Lain tarkoitus.* Lain toteuttajina ovat tähän mennessä olleen valtio ja kunnat. Maakunta-uudistuksen johdosta maakunnalle siirtyy uusia tehtäviä. Uutena laaja-alaisena toimijana maakunnalle, jolle siirretään kuntien ja valtion tehtäviä, tulee myös säätää osavastuu.

Valtiolla, eli eduskunnalla, valtioneuvostolla ja ministeriöillä, sekä sen alaisella hallinnolla tulee jatkossakin olla vastuuta saariston kehityksen edistämisestä annetun lain toteuttamisesta lainsäädännön, valtakunnallisen resurssien jaon ja hallinnon ohjauksen päätösvallan vuoksi. Lisäksi kunnille jää edelleen tehtäviä, muun muassa laaja kunnan elinvoiman edistämisen tehtävä, jonka vuoksi kunnilla säilyy vastuu saariston kehityksen edistämisestä annetun lain tavoitteiden toteuttamisesta.

5 §. *Liikenne- ja kuljetuspalvelut.* Mahdollisuus asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeellisiin liikennepalveluihin koskee kaikkien Suomen rannikko- ja järviolueiden vakinaisia asukkaita, ei ainoastaan niitä maakuntia tai saaristoalueita, joilla nykyisin on valtion hankkimaa tai tukemaa yhteysalusliikennettä.

Pykälän 1 momentissa valtio muutettaisiin maakunnaksi. Saariston liikenne- ja kuljetuspalvelujen suunnittelu ja mm. tarvittavien yhteysalusliikennepalvelujen järjestäminen siirtyisi valtiolta maakunnille. Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 2 momentin mukaisesti maakunta voi hoitaa saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä.

Saariston liikenne- ja kuljetuspalvelujen suunnittelu on osa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelua. Tämä mahdollistaa sen, että maakunnan asukkaiden liikkumis- ja kuljetustarpeita voidaan tarkastella kattavasti ja kokonaisvaltaisesti sekä pyrkiä huolehtimaan, että maakunnan asukkaiden yhdenvertaisuus huomioidaan ratkaisuissa. Saariston liikenne- ja kuljetuspalveluja koskevissa ratkaisuissa voidaan monipuolisesti hyödyntää erilaisia maa- ja vesiliikenteen palveluja sekä digitaalisuuden mahdollistamia uusia palveluja julkisin varoin hankittavien palvelujen kuten yhteysalusliikennepalvelun rinnalla.

Pykälän 2 momentissa poistettaisiin maininta valtion varoista.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti. Maakunnat voivat hoitaa saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden järjestämisen joko yksin tai yhdessä. Yhteistoimintaan sovellettaisiin ehdotetun

maakuntalain 8 luvun säännöksiä. Maakunnat voisivat tehdä yhteistyösopimuksen, jossa ne sopisivat tehtävien järjestämisestä sekä maakuntien toimijoiden toimivallasta ja vastuista. Hyväksytty yhteistyösopimus tulisi toimittaa liikenne- ja viestintäministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle tiedoksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan valtio osallistuisi saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden kustannusten kattamiseen valtion talousarvion määrärahan puitteissa. Määrärahan jakamiseen vaikuttavista kriteereistä määrättäisiin tarkemmin talousarvion momentin perusteluissa.

12 §. *Ympäristöhoitoavustus.* Pykälän 1 momentissa valtion tulo- ja menoarvio muutettaisiin valtion talousarvioiksi.

Ympäristöhoitoavustusta on myönnetty toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Avustuksen on myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristöministeriön päätettyä käyttöperusteista ja alueellisista avustuskiihtöistä. Pykälän 2 momenttia muutetaan siltä osin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät siirtyvät maakuntien hoidettaviksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään valtionavustuslain mukaisista maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevista tehtävistä. Tähän mennessä tehtävät ovat kuuluneet Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuskelle (KEHA-keskus). Keskuksen tehtävät siirtyvät maakunnille.

1.7.10 Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä

16 §. Pykälässä säädetään järjestelysuunnitelman vahvistamisesta. Lainkohdan 2 momentin mukaan toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai aluehallintovirastolle, jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä. Pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti maakuntahallinnon uudistuksen johdosta. Toimitusinsinöörin olisi siten jatkossa toimitettava lainkohdassa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehille tai Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

1.7.11 Yhteisaluelaki

18 §. Pykälässä säädetään osakaskunnan säännöistä. Pykälän 3 momentin mukaan osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava aluehallintoviraston vahvistettavaksi ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Aluehallintoviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaille.

Vahvistusmenettelyn tarkoituksena on viranomaisen toimesta valvoa sitä, että säännöt täyttävät laissa niille asetetut vähimmäisvaatimukset ja valvoa myös, ettei osakaskunnan toiminnan puitteet järjestävillä säännöillä loukata yksittäisen osakkaan etua. Säännös hankaloittaa yksityisten maanomistajien omaisuuden hallinnon järjestämistä, kun yksimielisesti tehty päätöskin on alistettava hallintoviranomaisen vahvistettavaksi. Jos päätöksestä on erimielisyyttä, yksittäinen osakas voi turvata etunsa nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa siten kuin lain 23 ja 23 a §:issä säädetään. Kun yksittäisen osakkaan oikeudellisen aseman turvaaminen ei edellä esitetysti edellytä erillistä osakaskunnan sääntöjen vahvistamismenettelyä ja säännös lisää viranomaisten hallinnollista taakkaa, säännös ehdotetaan tarpeetonta byrokraatia aiheuttavana ja viranomaisen hallinnollista taakkaa lisäävänä kumottavaksi.

23 b §. Pykälässä säädetään muutoksenhausta laissa hallintoviranomaisen vahvistettavaksi alistettavaan päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan muun muassa 18 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallin-

tolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Kun osakaskunnan sääntöjen vahvistamismenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi, säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus kumottavaksi esitettyyn 18 §:n 3 momenttiin ja siihen liittyvä asiassa toimivaltaista hallinto-oikeutta koskeva säännös.

31 a §. Pykälässä säädetään yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunnalle maksettavan korvauksen tallettamisesta.

Voimassa olevan 2 momentin mukaan korvaus on laissa säädetyissä tilanteissa talletettava aluehallintovirastoon, jonka on myös huolehdittava korvauksen tallettamisesta pankkiin, jolle talletettua korvausta ole nostettu 14 päivän kuluessa.

Voimassa olevan 3 momentin mukaan aluehallintoviraston tulee maksaa korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus ennen korvauksen maksamista osakaskunnalle, jos osakas on esittänyt luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti siten, että pykälässä säädetyistä korvausten hallinnoinnista vastaisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

33 §. Pykälässä säädetään osakaskunnan yhteystietojen ilmoittamisvelvollisuudesta Maanmittauslaitokselle ja aluehallintovirastolle. Pykälän mukaan osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja aluehallintovirastolle ote, josta ilmenevät lain 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot. Samoin Maanmittauslaitokselle ja aluehallintovirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan. Pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että jatkossa ote tulisi lähettää Maanmittauslaitoksen lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä yhteisen alueen tai erityisen etuuden sijaitessa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

1.7.12 Poronhoitolaki

6 §. *Paliskunta.* Pykälän 3 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

8 §. *Paliskunnan perustaminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

14 §. *Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

28 §. *Poroerotusten suorittaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

36 §. *Arvioimislautakunta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Vaikka muut poronhoitoon liittyvät tehtävät keskitettäisiin Lapin maakuntaan, porovahinkojen arvioimislautakunnan puheenjohtajan nimeämiseen liittyvä tehtävä on tarkoituksenmukaista hoitaa nykyiseen tapaan siinä maakunnassa, jossa lautakunta toimii. Arvioimistyössä on pääosin kyse viljelysvahinkojen arvioinnista, ja sijaintimaakunnan maaseutuhallinnolla on parhaat edellytykset saada verkostojaan käyttäen tehtäviin asiantuntevia ja riittävää paikallistuntemusta omaavia henkilöitä. Pykälän 3 momentissa nimismies muutettaisiin poliisipäälliköksi.

38 §. *Arvioimislautakunnan jäsenen palkkio ja vastuu.* Pykälän 1 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

39 a §. *Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita.* Pykälän 3 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

48 §. *Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus.* Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi. Pykälään lisättäisiin valtioneuvoston asetuksen (688/2001) menettelysäännösten soveltamista koskeva säännös.

52 §. *Valvonta.* Pykälässä Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

52 a §. *Maakunnan päätöksistä perittävät maksut.* Lakiin lisättävän uuden 52 a §:n mukaan maakunta perisi toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä, ei kuitenkaan päätöksestä, joka koskee määrärahan myöntämistä. Tällä hetkellä maksullisia ovat aluehallintoviraston poronhoitolain nojalla tekemät päätökset kuten päätökset paliskuntien rajojen muuttamisesta, kahden tai useamman paliskunnan yhdistymisestä tai paliskunnan jakautumisesta.

52 b §. *Muutoksenhaku.* Lakiin lisättävässä uudessa 52 b §:ssä säädettäisiin muutoksenhausta maakunnan päätöksiin. Voimassa olevaan lakiin sisältyy säännöksiä paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen, mutta ei valtion aluehallintoviranomaisten päätöksiä koskevasta muutoksenhausta. Ehdotetun pykälän mukaan lakiin perustuviin maakunnan päätöksiin haettaisiin muutosta hallintovalituksella hallintolainkäyttölain mukaisesti. Kuitenkin päätöksiin, jotka koskevat paliskuntien toimialueiden rajojen vahvistamista, arvioimislautakunnan puheenjohtajan määräämistä, lautakunnan jäsenten palkkio- ja korvauserusteita tai maakunnallisia maksuja, haettaisiin muutosta ehdotetun maakuntalain 17 luvun mukaisesti.

1.7.13 Metsästyslaki

23 §. *Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Päätökset metsästyksen rajoittamisesta edellyttävät muun ohella alueiden käytön paikallistuntemusta. Pykälän 1 momentin viittaus eläintautilakiin muutettaisiin voimassaolevan eläintautilain (441/2013) 5 §:ään.

Pykälän 3 momentin mukaan toimivalta metsästyksen kieltämisestä tai rajoittamisesta Suomen talousvyöhykkeellä kuuluisi Varsinais-Suomen maakunnalle. Talousvyöhykettä koskevan päätöksenteon erityislaadun vuoksi tehtävä ehdotetaan keskitettäväksi yhdelle maakunnalle, joista Varsinais-Suomen maakunta olisi sijaintinsa vuoksi soveliaim.

88 §. *Lain noudattamisen valvonta.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi samoin perustein kuin edellä 23 §:ssä.

1.7.14 Taimiaineistolaki

3 §. *Taimiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti.* Pykälän 4 momentissa hallinnollista taakkaa purettaisiin siten, että rekisteröintiä toimijarekisteriin haettaisiin keskitetysti Elintarviketurvallisuusvirastolta, joka myös päättää asiasta. Tämä vastaa jo pääosin nykykäytäntöä. Maakunnalle ei siirtyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen nykyisiä rekisteröintitehtäviä.

7 a §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi, joka alueellisesti valvoisi säännösten noudattamista. Elintarviketurvallisuusvirastolla on edelleen valvontatoimivalta koko valtakunnan alueella.

Pykälän uudessa 2 momentissa ehdotettaisiin, että valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetyt tehtävät hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Koska Ahvenanmaalle ei tulisi maakuntaudistuksen mukaista maakuntaa, olisi säädettävä valtion viranomaisesta, jolle toimivalta kuuluisi. Kuitenkin itsehallintolain 30 §:n 8 kohdassa säädetyt poikke-

uksen mukaan tehtävistä, jotka kasvintuhoajien maahan kulkeutumisen estämistä koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle, huolehtii maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen. Ehdotettu säännös merkitsisi, että kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuisi edelleen eikä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välinen Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuva toimivallanjako maakuntien perustamisen myötä muuttuisi.

12 §. Rekisteristä poistaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin valvontaviranomaiseksi. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

15 §. Maksut, palkkiot ja korvaukset. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi säännös niistä suoritteista, joista maakunta perisi hyväksymänsä taksan mukaisen maksun.

16 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus ehdotetun maakuntalain 17 lukuun haettaessa muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen.

1.7.15 Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta

2 §. Pykälän 6 kohta kumottaisiin tarpeettomana. Kohdassa määritellään kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, joka ei käsitteenä enää esiinny laissa.

21 a, 30 a, 34, 36 ja 37 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen maakunnalla.

40 §. Pykälän 4 momentissa korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla. Lisäksi momentista poistettaisiin viittaus kumottuun maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettuun lakiin (1303/1994). Viittauksen mukaan eläkelaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös kyseisessä laissa tarkoitetun pellon metsittämistukijärjestelmän valvontaa varten tarvittavien tietojen toimittamista.

1.7.16 Kolttalaki

11 §. Kalaistutukset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnan viranhaltijaksi. Pykälän 1 momentti säilyy ennallaan.

12 §. Eräät tientekotyöt. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälää ei ole sovellettu pitkään aikaan ja koska koltat voivat saada muutenkin tukea kolttatilan tienteko- ja vesihuoltoihin kolttalainsäädännön nojalla. Lisäksi ei ole sopivia viranomaisia, jotka voisivat hoitaa pykälän mukaisia tehtäviä maakuntauudistuksen jälkeen.

13 b §. Lainan myöntämisen edellytykset. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnan viranhaltijaksi. Kolttalain myöntämistä koskeva päätöksenteko on keskeisesti oikeusharkintaa sisältävä tehtävä, joka on delegoitu maakunnille. Tuen myöntäminen on perusteltua säätää maakunnan viranhaltijan tehtäväksi vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukitukilain mukaisten tehtävien ja maksajavirastotehtävien hoito.

18 §. Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori myöntäisi jatkossa kolttalain mukaiset valtionlainat. Kolttalain mukaisten valtionlainojen rahoitus hoidetaan valtion talousarvion ulkopuolisen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Kyse on valtionlainoista, joten Lapin maakunta ei voi olla maakuntauudistuksen toteuduttua lainan myöntäjänä, koska kyse on valtion saatavista. Näin ollen tehtävä tulee osoittaa valtion viranomaiselle. Valtiokonttorilla on laajaa rahoitusalan kokemusta useista lainatyypeistä ja niihin liittyvistä vakuuksista ja

että Valtiokonttorin tehtävistä johtuen Valtiokonttorissa on vahvaa rahoitus- ja vakuusjuridii-
kan osaamista. Näin ollen on perusteltua, että Valtiokonttori toimisi valtionlainan myöntävänä
tahona. Ehdotuksen mukaan Valtiokonttori voisi myöntää valtionlainan sen jälkeen, kun Lapin
maakunta on tehnyt päätöksen valtionlainasta ja mahdollisesta avustuksesta. Menettely vastai-
si tältä osin poro- ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain nojalla myönnettävien
valtionlainojen osalta noudatettua menettelyä, joskin viimeksi mainittujen valtionlainojen
myöntämisestä päättää luotonantajana luottolaitokset.

Lapin maakunnan viranhaltija tarkistaisi siten tukipäätöstä tehdessään, että kolttalaissa sääde-
tyt edellytykset valtionlainan ja/tai avustuksen myöntämiselle täyttyvät. Kolttalaissa säädetään
muun muassa siitä, keille henkilöille tai millaisille yhteisöille kolttalain mukaisia tukia voi-
daan myöntää, mihin tukikohteisiin tukea voidaan myöntää sekä tuen kuten avustuksen tai lai-
nan enimmäismääristä ja siitä, mistä tuen enimmäismäärä lasketaan. Valtionlainaa koskevassa
päätöksessä Lapin maakunnan päätöksestä ilmeni kolttalain 13 b §:ssä säädetyn valtionlai-
nan enimmäismäärän lisäksi muun muassa valtionlainan käyttötarkoitus, myönnettävälle val-
tionlainalle hyväksyttävä vakuus (eli mihin tilaan ja minkä verran kiinnityksiä haetaan), mah-
dollinen korkovapaa aika ja valtionlainan lyhennysten alkamisajankohta sekä tuen saamisen
muut ehdot kuten esimerkiksi mihin mennessä asuinrakennuksen rakentaminen on saatettava
loppuun ja palovakuutusvelvollisuus, jos valtionlainaa myönnetään asuinrakennuksen rakenta-
miseen. Valtionlainaa myöntäessään Valtiokonttori ei voisi poiketa tukipäätöksen ehdoista eli
esimerkiksi myöntää valtionlainaa suurempaa määrää kuin mitä tukipäätös mahdollistaa, mut-
ta sillä olisi kuitenkin niin harkitessaan mahdollisuus myöntää valtionlainaa tukipäätöksessä
mainittua vähemmän.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi sanamuodoltaan siten, että Lapin maakun-
nan päätös muun muassa valtionlainan määrästä koskisi nimenomaisesti lainan enimmäismää-
rää. Momentin asiallista sisältöä ei kuitenkaan ehdoteta muutettavaksi voimassa olevaan sään-
nökseen verrattuna. Pykälän 3 — 5 momentteihin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

19 §. Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ym-
päristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnan viranhaltijaksi vastaavalla tavalla kuin
13 b §:ssä. Pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan.

21 §. Osto- ja siirtomenettely. Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäris-
tökeskus muutettaisiin Maaseutuvirastoksi kuten myös pykälän 4 momentissa. Pykälän 4 mo-
mentin mukaisessa siirtomenettelyssä on tarkoitus säilyttää kolttien mahdollisuus käännyä täs-
sä asiassa ensin alueviranomaisen, Lapin maakunnan, puoleen. Pykälän 1 momentin mukaiset
ostot tapahtuisivat Lapin maakunnan esityksestä.

22 §. Maan lunastaminen pakkohuutokaupasta. Pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen
lunastamisesta valtiolle annettu laki (23/1938) on kumottu lailla pakkohuutokaupalla myytävi-
en kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain kumoamisesta (326/2016), mistä johtuen
viittaukset poistettaisiin pykälästä.

26 §. Maan käyttäminen muihin tarkoituksiin. Pykälässä oleva viittaus kumottuun lakiin
687/78 korvattaisiin viittauksella oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annettuun
lakiin 973/2002.

27 §. Maan käyttöä koskeva suunnitelma. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus muutettaisiin Maaseutuvirastoksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutet-
tavaksi myös siten, että asiasta tulee pyytää Lapin maakunnan lausunto. Pykälän 3 momenttiin
ei ehdoteta muutoksia.

28 §. Maan hakeminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Maa-
seutuvirastoksi. Hakemuksesta olisi pyydettävä myös Lapin maakunnan lausunto. Pykälästä
poistettaisiin vaatimus kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunnon hankkimisesta.

29 §. Myyntipäätös. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Maaseutuvirastoksi.

31 §. Maanmittaustoimitukset. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke ehdotetaan poistettavaksi, koska Maaseutuvirastolla ei ole palveluksessaan maanmittausinsinööriä eikä maanmittausteknikkoa ja koska nykyistä säännöstä ei ole käytännössä sovellettu. Momentin toisessa virkkeessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen korvaisi Maaseutuvirasto, jolla olisi siten mahdollisuus laittaa maanmittaustoimitus vireille. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

35 §. Tientekotyöt. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska myös siihen liittyvä kolttalain 12 § ehdotetaan kumottavaksi.

36 §. Rajoitukset. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

37 §. Eräät lisäehdot. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että Valtiokonttori voisi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen tai valtionlainan osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Ehdotettu muutos perustuu siihen, että tämän hallituksen esityksen yhteydessä ehdotetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalojen lainojen ja saamisten siirtämisestä annettua lakia (78/2007) muutettavaksi siten, että Valtiokonttorin tehtäväksi tulisivat myös ne tehtävät, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tällä hetkellä hoitavat tiettyjen saatavien, kuten kolttalain nojalla syntyneiden ja myönnettujen lainojen ja myyntihintasaamisten osalta. Näin ollen kolttalakia tulisi tältä osin muuttaa vastaamaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalojen lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorille hoidettavaksi annettuun lakiin ehdotettuja muutoksia Valtiokonttorin tehtävien osalta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että Lapin maakunnan viranhaltija voisi määrätä avustuksen kokonaan tai osaksi takaisin maksettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan ja myös siten, että nykyisin 38 §:n 3 momenttiin sisältyvä säännös ennakkotiedon antamisesta siirrettäisiin tähän momenttiin. Toimenpiteellä tarkoitetaan tässä säännöksessä kaikkia toimenpiteitä, jotka voivat aiheuttaa avustuksen määräämisen kokonaan tai osaksi takaisin maksettavaksi. Lapin maakunta myöntää mainitut avustukset eikä Valtiokonttorilla ole tehtäviä avustusten takaisinperintään liittyen. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

38 §. Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta voisi määrätä kolttalain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä. Ehdotus perustuu edellä sanotun mukaisesti eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettuun lakiin ehdotettuihin muutoksiin Valtiokonttorin tehtävien osalta. Vastaavalla tavalla 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtiokonttoriksi. Koska Valtiokonttorin tehtäviin kuuluu valtion saataviin liittyvät tehtävät, Valtiokonttori ei kuitenkaan voisi antaa ennakkotietoa toimenpiteen vaikutuksesta avustuksen takaisinperimiseen, vaan 3 momentissa tarkoitettu ennakkotieto voisi koskea ainoastaan valtionlainaa tai myyntihintasaamista. Toimenpiteen vaikutusta avustuksen mahdolliseen takaisinperimiseen koskeva 3 momenttiin sisältyvä ennakkotieto koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi 37 §:n 1 momentin loppuun, jonne se säädösteknisestä paremmin sopii. Avustuksen mahdolliseen takaisinperimiseen liittyvän ennakkotiedon antaisi Lapin maakunnan viranomaisen, joka myöntää tämän lain mukaiset avustukset. Voimassa oleva 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska Valtiokonttori on antolainauksen erityisosaaja ja Valtiokonttorin toimintaa sääntelee myös esimerkiksi hyvää perintätapaa koskevat säännökset ja periaatteet.

55 §. Täytäntöönpanoviranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi ja Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen

poistettaisiin momentin mukaisista lain täytäntöönpanoviranomaisista. Täytäntöönpanoviranomaisiin lisättäisiin Valtiokonttori. Pykälän 2 momentista poistettaisiin mahdollisuus käyttää lakkautettavaa Lapin aluehallintovirastoa tämän lain mukaisissa tehtävissä.

55a §. *Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi. Pykälässä lueteltuihin viranomaisiin lisättäisiin Valtiokonttori.

56 §. *Kuuleminen.* Lapin maakunta lisättäisiin 1 momentin mukaisiin viranomaisiin, joiden tulee varata kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen. Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

63 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi ja momenttiin lisättäisiin Maaseutuvirasto sekä Valtiokonttori. Pykälän 2 - 4 momentit säilyisivät ennallaan.

64 §. *Käsittelymaksun periminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi ja luottojen maksuhelpotuksia koskevien päätösten osalta Valtiokonttoriksi.

65 a §. *Säännösten soveltaminen eräisiin viranomaisiin.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi lukuun ottamatta Maaseutuvirastolle tai Valtiokonttorille tämän lain mukaisia tehtäviä. Pykälän otsikkoa muutettaisiin ehdotettuja muutoksia vastaavaksi.

Voimaantulo. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan Valtiokonttori tulisi ennen lain voimaantuloa myönnettyjen kolttalain mukaisten valtionlainojen velkojaksi ja sille siirtyisi luotonantajan oikeudet ja velvollisuudet kolttalain muutoslain tullessa voimaan, koska velkojan oikeudet eivät voi siirtyä Lapin maakunnalle valtion saatavien kyseessä ollessa. Samoin siirtymäsäännöksen mukaan Valtiokonttori tulisi aiemmin myönnettyjen kolttalainojen vakuutena olevien kiinnitysten pantinhaltijaksi lain tullessa voimaan, koska pantinhaltijana ei voi olla Lapin maakunta valtion saatavien kyseessä ollessa. Koska Valtiokonttorin ehdotetaan olevan jatkossa kolttalaissa tarkoitetun valtionlainan myöntäjänä, kolttalain muutoslakia sovellettaisiin ennen lain voimaantuloa vireillä oleviin valtionlainaa koskeviin hakemuksiin ja valtionlainan myöntämiseen. Lisäksi ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan Lapin maakunta, jolle nykyisen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallussa olevat asiakirjat siirtyvät maakuntaudistuksen toteuduttua, olisi velvollinen siirtämään Valtiokonttorille maakunnalle siirtyneet ja sen hallussa olevat, ennen kolttalain muutoslain voimaantuloa myönnettyjen valtionlainojen myöntämiseen, nostamiseen ja hallintoon liittyvät alkuperäiset asiakirjat sekä panttikirjat ja vakuutena oleviin kiinnityksiin liittyvät muut alkuperäiset asiakirjat. Säännös on perusteltu ja välttämätön sen vuoksi, että Valtiokonttori voisi hoitaa sille kuuluvat, kolttalaissa tarkoitettuihin valtionlainoihin liittyvät tehtävät.

Edellä mainituilla myöntämiseen ja nostamiseen liittyvillä asiakirjoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionlainojen myöntämispäätöksiä, valtionlainojen alkuperäisiä velkakirjoja liitteineen sekä lainan nostamiseen ja nostojankohtiin liittyviä dokumentteja. Valtionlainojen hallintoon liittyvillä asiakirjoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi päätöksiä valtionlainan maksuvapautuksista, lyhennysvapautuksista ja valtionlainan lyhentämiseen liittyviä lykkäyspäätöksiä. Jos valtionlaina on sen juoksuaikana siirretty toiselle velalliselle, myös nämä asiakirjat tulisi toimittaa Valtiokonttorille. Valtiokonttorille tulisi luovuttaa myös valtionlainan vakuutena olevat alkuperäiset panttikirjat. Vakuutena oleviin kiinnityksiin liittyvillä muilla alkuperäisillä asiakirjoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi panttaussitoumuksia, kiinteistöön liittyviä asiakirjoja, lainhuutotodistuksia, palovakuutustodistuksia sekä jos valtionlainan vakuutena olevasta kiinteistöstä on luovutettu määräosa kolmannelle henkilölle tai taholle, määrääalan luovuttamiseen liittyvät asiakirjat. Lapin maakunnan tulisi siis käytännössä luovuttaa Valtiokonttorille kaikki kolttalaissa tarkoitetun valtionlainan myöntämiseen ja sen elinkaareen liittyvät asiakirjat.

1.7.17 Kiinteistönmuodostamislaki

33 §. Voimassa olevan lain 33 §:ssä säädetään kaikki ne edellytykset, joilla asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan muodostaa lohkomalla kiinteistöksi. Kun maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:ssä on säädetty rakentamiskielto rantavyöhykkeelle ilman asemakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa ja kun kunta ei voi säätää tästä rakentamiskiellosta poikkeusta rakennusjärjestyksellä osoitetuille alueille ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kuulemista, kiinteistönmuodostamislain 33 §:n 4 momentissa toimitusinsinööri on velvoitettu siirtämään kysymys määräalan sijaitsemisesta maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisella ranta-alueella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi. Toimitusinsinöörin on siirrettävä kysymys ELY -keskuksen ratkaistavaksi, jos toimituksessa syntyy asiasta epätietoisuutta. Kun voimassa olevassa lainsäädännössä ELY -keskuksille kuuluva kuntakaavoituksen ohjaus ja valvonta eivät siirry perustettavien maakuntien tehtäviksi, pykälän 4 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kysymys tulisi jatkossa siirtää asianomaisen kunnan ratkaistavaksi. . Lisäksi pykälän 2 momentin 2 kohta ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä siihen maankäyttö- ja rakennuslain 137 a § 1.5.2017 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen (230/2017) johdosta.

75 §. Lain 75 §:ssä säädetään ojituksesta päättämisestä kiinteistötoimituksessa. Lainkohdan mukaan toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitettua ojan tekemistä, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua aluehallintoviraston lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi maakuntahallinnon uudistuksesta johtuvat tekniset muutokset. Asian käsittelisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto.

203 §. Pykälässä säädetään toimituksessa määrättyjen korvausten maksamisesta. Pykälän 4 momentin mukaan toimituksessa maksuvelvolliseksi määrätty on saanut tallettaa riidanalaisen osan korvauksesta kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon siten kuin rahan, arvosuukien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapauttamiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos korvauksensaaja ei ole asettanut maksuvelvollisen hyväksymää vakuutta liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi maakuntahallinnon uudistuksesta johtuvat tekniset muutokset. Rahakorvausten vastaanottamisesta ja hallinnoinnista vastaisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

205 §. Pykälässä säädetään kiinteistön arvon alentumisesta maksettavaksi määrättävien korvausten kuulumisesta kiinteistöön panttioikeuden haltijan aseman turvaamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan kiinteistön omistajalle tuleva korvaus on korkoineen määrättävä tallettavaksi aluehallintovirastoon, jos kiinteistön omistajalle on määrätty alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitettujen toimenpiteiden vuoksi alentunut siinä määrin, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaisi vaarantua. Aluehallintoviraston on tullut myös jakaa varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaarissa (705/2007) säädetään, jollei kiinteistön omistaja ole voinut näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti maakuntahallinnon uudistuksen johdosta. Tehtävästä vastaisi jatkossa aluehallintoviraston sijasta Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.7.18 Metsälaki

7 a §. *Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, joka toimisi luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena.

14 b §. *Menettely liito-oravailmoituksesta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.7.19 Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta

4 §. *Määritelmät.* Pykälän 2 kohdasta poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta sekä muusta valtion, kunnan tai kuntayhtymän viranomaisesta. Samoin poistettaisiin viittaus kunnan eläinlääkäriin. Tullilaitos muutettaisiin Tulliksi.

10 §. *Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ulkopuolelle jäävien eläinten ja tavaroiden tarkastus.* Pykälän 1 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin maa- ja metsätalousministeriöksi.

Säännöstä selkeytettäisiin lisäksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä eläimistä ja tavaroista, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta sekä niistä tullitoimipaikoista, joissa kyseisten eläinten ja tavaroiden tarkastukset tehdään. Voimassa olevassa säännöksessä puhutaan ministeriön määrittelemistä eläimistä, tavaroista ja tullitoimipaikoista.

Myös pykälän 2 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin maa- ja metsätalousministeriöksi. Tullilaitos muutettaisiin Tulliksi ja kunta ja kuntayhtymä maakunnaksi. Samoin pykälästä poistettaisiin maininta kunnan oikeudesta korvaukseen. Momenttia selkeytettäisiin siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset tarkastusten tekemisestä. Voimassa olevassa säännöksessä puhutaan ministeriön antamista määräyksistä.

11 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus valtion ja kunnan viranomaisiin ja maininta muutettaisiin koskemaan viranomaisia ylipäänsä. Valvontaviranomaisilla olisi oikeus saada tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot tuojalta ja tämän edustajilta sekä muilta viranomaisilta.

17 §. *Muun viranomaisen tekemän tarkastuksen johdosta suoritettavat toimenpiteet.* Pykälän 1 momentissa tulliviranomainen muutettaisiin Tulliksi. Maininta asianomaisesta ministeriöstä täsmennettäisiin maininnaksi maa- ja metsätalousministeriöstä. Säännöstä selkeytettäisiin siten, että ministeriön määräysten sijasta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 16 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä.

Pykälän 2 momentissa kunnan tai kuntayhtymän viranomainen muutettaisiin maakunnaksi. Tulliviranomainen muutettaisiin Tulliksi. Lisäksi momenttia täsmennettäisiin siten että siinä viitattaisiin nimenomaisesti tarkastuksen tekemiseen hyväksytyssä satamassa.

18 §. *Maahan tuodussa eläimessä tai tavarassa myöhemmin todetut puutteet.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin viittaus eläintautilakiin (441/2013), jossa on säännökset tautiepäilyjä koskevista toimenpiteistä. Tämän vuoksi pykälästä poistettaisiin nykyinen 2 momentti tarpeettomana. Pykälän 2 momentti vastaisi nykyistä 1 momenttia.

21 §. *Palkkiot ja kustannusten korvaukset.* Pykälästä poistettaisiin maininta kunnaneläinlääkärinä ja kunnallisesta virka- ja työehtosopimuksesta. Säännöksen mukaan Elintarviketurvallisuusviraston valtuuttamalla eläinlääkärillä olisi oikeus palkkioon ja kustannusten korvaukseen, mikäli tämä ei saa palkkiota tai kustannusten korvausta kyseisestä tehtävästä muualta.

24 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 kohdassa kunnan viranomaisen ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 kohdassa viittaus Euroopan yhteisön lainsäädäntöön muutettaisiin viittaukseksi Euroopan unionin lainsäädäntöön.

25 §. Muutoksenhaku. Voimassa olevan pykälän 1 ja 2 momentti yhdistettäisiin. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin maininta muusta valtion viranomaisesta nykyisestä 3 momentista. Muun valtion viranomaisen tekemästä päätöksestä, jota muutoksenhaku koskisi, säädettäisiin 17 §:n 1 momentissa. Säännöksessä oleva maininta lääninoikeudesta muutettaisiin maininnaksi hallinto-oikeudesta. Pykälän 2 momentissa tulliviranomainen muutettaisiin Tulliksi.

1.7.20 Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta

1 §. Soveltamisala. Voimassa olevan lain mukaan peruskuivatustoiminnan tukea on voitu myöntää avustusten ohella valtiontyönä, jolloin hankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta on huolehtinut valtion viranomaisen. Tukien myöntämisen siirtyessä maakuntien tehtäväksi lain 2 §:stä poistettaisiin säännös mahdollisuudesta toteuttaa peruskuivatushanke osittain tai kokonaan valtiontyönä sekä säännös valtionlainan myöntämiseksi tällaisen työn osalle. Koska peruskuivatustoimintaa voitaisiin tämän jälkeen tukea ainoastaan avustuksina, lain nimi muutettaisiin laiksi peruskuivatustoiminnan avustamisesta. Lisäksi lain 1 §:ssä sekä muualla laissa sana *tuki* muutettaisiin sanaksi *avustus*. Pykälän 1 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin koskemaan yhtäältä valtion talousarviossa myönnettäviä ja toisaalta maatilatalouden kehittämisrahastosta osoitettavia määrärahoja.

2 §. Tukimuodot. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä. Uusia päätöksiä valtiontyönä annettavasta tuesta ei ole enää viime vuosina tehty, ja viimeiset käynnissä olevat tällaiset hankkeet voidaan saattaa päätökseen talousarviossa asianomaisten momenttien päätösosaan sisällytettyjen kirjausten perusteella.

3 §. Määritelmät. Edellä 1 §:n perusteluista todetusta syystä pykälästä poistettaisiin sen nykyiseen 4 kohtaan sisältyvä osakastyön määritelmä ja 5 kohtaan sisältyvä valtiontyön määritelmä.

4 §. Rahoitettavat kustannukset. Hyväksyttävää valtiontukea koskevien Euroopan unionin säädösten mukaisesti tukea ei enää myönnettäisi peruskuivatushankkeesta aiheutuvien vahingonkorvausten maksamiseen. Pykälästä poistettaisiin tämän vuoksi sen nykyinen 4 kohta.

8 §. Avustus. Hyväksyttävää valtiontukea koskevien Euroopan unionin säädösten mukaisesti pykälän 1 momentissa säädetty avustuksen enimmäisosuus muutettaisiin 40 prosentiksi. Samasta syystä pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että avustuksen enimmäisosuutta voitaisiin korottaa, kun avustus kohdistuisi viljelysmaahan. Pykälän 2 momentin nykyinen asetuksenantovaltuus tarkennettaisiin koskemaan valtioneuvoston asetusta. Pykälän 3 momentin viittaus tarkistettaisiin vastaamaan muutettua 4 §:ää.

9 §. Valtionlaina. Valtionlainaa koskeva pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

10 §. Avustuspäätöksen muuttaminen. Pykälässä ja sen otsikossa tukipäätös muutettaisiin avustuspäätökseksi.

11 §. Valtiontyön luovuttaminen. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

13 §. Uusjakoon liittyvät peruskuivatustyöt. Pykälä ja siinä säädetty asetuksenantovaltuus koskevat valtiontyönä myönnettävää peruskuivatuksen tukea. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluista todetusta syystä.

14 §. Vastuu valtionlainasta. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

15 §. Panttioikeus. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

16 §. Valtionlainan jakaminen ja panttivastuun muuttaminen. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

17 §. Ilmoitus kirjaamisviranomaiselle. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

18 §. Avustuksen takaisinperiminen. Edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä pykälää muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin valtionlainoja koskeva sääntely. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin pykälässä maakunnaksi.

19 §. Irtisanomis- ja viivästyskorot. Edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä pykälästä poistettaisiin maininta valtionlainoista. Pykälän nykyinen asetuksenantovaltuus tarkennettaisiin koskemaan valtioneuvoston asetusta.

20 §. Pakkoperintä. Edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä pykälästä poistettaisiin maininnat valtionlainoista.

22 §. Toiminta päämiehen puolesta. Pykälä kumottaisiin edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä.

23 §. Viranomaiset. Pykälän sanamuotoa ajanmukaistettaisiin ministeriön tehtävien osalta vastaamaan nykyistä lainkirjoitustapaa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ohjaisi ja seuraisi lain täytäntöönpanoa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi, ja edellä 1 §:n perusteluissa todetusta syystä pykälästä poistettaisiin maininta Valtiokonttorista. Lain täytäntöönpanosta huolehtivaksi viranomaiseksi lisättäisiin Maaseutuvirasto, jonka tehtävistä säädettäisiin ehdotetussa 24 §:ssä.

24 §. Avustuksen kohdentaminen, myöntäminen ja maksaminen. Peruskuivatus toiminnan avustamiseen tarkoitetut määrärahat kohdennetaan ennen avustuspäätösten tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten esitysten mukaisesti. Kohdentamisesta päättää nykyisin maa- ja metsätalousministeriö Maaseutuviraston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta kokonien esitysten perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan Maaseutuvirasto päättäisi maakuntien esitysten perusteella avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta maakunnille. Maakuntien esitykset perustuisivat hankkeisiin, joiden tarve olisi avustushakemusten perusteella tai esimerkiksi ojitustoimitusten kautta saatettu maakuntien tietoon. Kohdentamisesta päättäminen lisäisi Maaseutuviraston peruskuivatusavustuksia koskevaa työmäärää vuosittain arviolta 2–5 henkilötyöpäivää.

Ehdotetun 2 momentin mukaan maakunta päättäisi avustuksen myöntämisestä, menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä avustuksen maksamisesta. Maksujen suorittamisesta huolehtisi Maaseutuvirasto, jolle maakunta toimittaisi tätä varten tarvittavat tiedot kootusti. Menettelyä säädettäisiin tarkemmin pykälän 3 momentissa tarkoitettulla valtioneuvoston asetuksella. Kaikki maksuja koskevat päätökset voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti.

Voimassa olevan lain 28 §:n mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Pykälä ehdotetaan jäljempänä kumottavaksi, ja vastaava asetuksenantovaltuus otettaisiin ehdotettuun 3 momenttiin nykyisen perustuslain mukaisesti täsmennettynä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset ehdotetun 24 §:n alaan kuuluvista asioista eli avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta, avustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, avustuspäätöksen sisällöstä ja voimassaolosta sekä avustettavan hankkeen toimeenpanosta. Nykyiseen lakiin sisältyy myös muissa pykälissä erikseen säädettyjä asetuksenantovaltuuksia, jotka säilyisivät ennallaan.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Maaseutuvirasto antaisi tarkemmat määräykset tiedoista, jotka hakijan olisi annettava avustuksen hakemiseksi ja myönnetyn avustuksen maksamiseksi, sekä määräykset siitä, missä muodossa tiedot tulisi esittää esimerkiksi lomakkeella tai sähköisesti ja mitä menetelmää käyttäen ne toimitettaisiin avustuksen myöntämisestä ja maksamisesta päättävälle maakunnalle. Maaseutuvirasto määräisi vastaavista seikoista koskien maakunnan tekemää avustuspäätöstä sekä niitä tietoja, jotka maakuntien tulisi toimittaa Maaseutuvirastolle myönnettyjen ja maksettaviksi hyväksytytjen avustusten suorittamiseksi.

Pykälästä poistettaisiin maininnat osakastyöstä, valtionlainasta ja valtiontyöstä edellä 1 §:n perusteluista todetusta syystä. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan sen edellä kuvattua sisältöä.

25 §. *Valvonta ja avustajan käyttäminen valvonnassa.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin pykälässä maakunnaksi. Valvonnan sisällöstä ja avustajan käyttämisestä valvonnassa säädettäisiin nykyisen perustuslain vaatimusten mukaisesti aiempaa tarkemmin. Ehdotetun 1 momentin mukaan maakunnan viranhaltijalla olisi oikeus valvontaa varten kulkea toisen alueella sekä tehdä siellä tarkastuksia ja tutkimuksia. Laissa ei säädettäisi valvojan oikeudesta päästä rakennuksiin tai muihin tiloihin, koska tällainen oikeus ei olisi avustuspäätösten noudattamisen valvomiseksi tarpeen. Avustuksen saajan velvollisuudesta esittää asiakirjoja ja avustaa tarkastuksessa säädettäisiin vastaavasti kuin nykyisin. Edellä 1 §:n perusteluista todetusta syystä 1 momentista poistettaisiin maininta osakastoista sekä säännös valtiontoiden valvonnasta.

Pykälän 2 momentin mukaan valvonnassa olisi noudatettava tarkastusta koskevia hallintolain säännöksiä.

Edellä 23 §:n perusteluissa todetusta syystä pykälän nykyisestä 2 momentista poistettaisiin säännös maa- ja metsätalousministeriön oikeudesta teettää avustusten käyttöön liittyviä tarkastuksia. Ehdotetun 3 momentin mukaan maakunta voisi käyttää valvontatehtävässä apuna myös muuta kuin viranhaltijan asemassa olevaa henkilöä. Nämä tehtävät olisivat valvonnan vaatimia käytännön toimenpiteitä, joihin ei sisältyisi itsenäistä ratkaisuvalltaa. Avustavalla henkilöllä olisi tehtävien hoitamiseksi oikeus kulkea toisen alueella ja tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Avustavalla henkilöllä tulisi olla tehtävän vaatima riittävä pätevyys, jolla tarkoitettaisiin tehtävän sisältöä vastaavaa koulutusta ja kokemusta. Avustava henkilö toimisi tehtävässä rikosoikeudellisessa virkavastuussa. Vahingonkorvausvastuusta säädettäisiin vahingonkorvauslaissa. Avustavan henkilön toimintaan sovellettaisiin ilman eri säännöstä hallinnon yleislakeja kuten hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) näiden lakien soveltamisalasäännösten mukaisesti.

Peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 22 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo rahoitusehtojen noudattamisen osalta, että tuen saaja pitää peruskuivatushankkeen kunnossa ja noudattaa myös oijittajalle kuuluvia muita velvoitteita. Jos kunnossapitotarkastus tehdään osakkaiden pyynnöstä, siitä aiheutuvat kustannukset peritään asetuksen valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen periaatteiden ja maa- ja metsätalousministeriön antamien tarkempien määräysten mukaisesti. Peruskuivatavustusten myöntämisen ja valvonnan siirtyessä maakunnille asetuksen 22 §:ää vastaava säännös hankkeen kunnossapidon valvonnasta otettaisiin ehdotetun pykälän 4 momentiksi. Maakunta voisi periä osakkaiden pyynnöstä tehtävästä tarkastuksesta maksun, jonka perusteista määrättäisiin tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa. Maksu voisi vastata enintään tarkastuksesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Pykälän nykyiseen 3 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuus poistettaisiin tarpeettomana, koska voimassa olevaan asetukseen sisältyvä tarkempi valvonnan sääntely otettaisiin edellä todetulla tavalla lakiin.

Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan sen ehdotettua sisältöä.

27 §. Muutoksenhaku. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin pykälässä maakunnaksi.

28 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Tarvittavista asetuksenantovaltuuksista säädettäisiin lain asianomaisissa pykälissä. Lain 24 §:ään otettaisiin säännös Maaseutuviraston oikeudesta antaa avustusten hakemista, myöntämistä ja maksamista koskevia määräyksiä.

Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettavalla lailla.

Lain voimaan tullessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vireillä olevat avustuksena myönnettävää peruskuivatus toiminnan tukea koskevat hakemukset siirtyisivät sille maakunnalle, jonka alueella tuettava peruskuivatushanke toteutettaisiin. Jos hanke sijaitsi kahden tai useamman maakunnan alueella, maakuntien tulisi sopia menettelystä, jolla ne käsitelisivät hakemuksen ja päättäisivät tuen myöntämisestä ja valvonnasta.

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa olisi lain voimaan tullessa vireillä valtiontyönä ja valtionlainana myönnettävää peruskuivatus toiminnan tukea koskevia hakemuksia, hakemukset raukeaisivat lain voimaan tullessa.

Peruskuivatushankkeen tukeen, joka olisi ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnetty avustuksena tai valtiontyönä, sekä tällaisen valtiontyön osalle myönnettyyn valtionlainaan sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Avustuksina myönnettyjen tukien hallinnointiin liittyvät tehtävät, jotka kumottujen ja muutettujen säännösten mukaan kuuluvat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, huolehtisivat maakunnat alueillaan tarvittaessa yhdessä sopimalla. Valtiontyönä ja valtionlainoina myönnettyjen tukien hallinnointiin liittyvistä tehtävistä huolehtisi kuitenkin Maaseutuvirasto.

1.7.21 Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta

3 §. Rekisterit. Pykälän 2 momentissa kuntien viranomaiset muutettaisiin maakunnaksi.

4 §. Toimijan tiedonantovelvollisuus. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.7.22 Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

38–40 §. Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely. Velkajärjestelysopimus. Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Maaseutuvirastoksi 38 §:n 2 momentissa, 39 §:n 1 momentissa ja 40 §:n 1 ja 3 momentissa. Voimassa olevan lain mukaan suostumuksesta vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta ja velkajärjestelyn raukeamaan määrittämisestä vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koska maakunta ei voi päättää velkajärjestelystä valtion puolesta, nykyiset vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvät tehtävät siirrettäisiin Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirastosta annetun lain (666/2006) 2 §:n mukaan viraston tehtäviin kuuluvat muun muassa maaseudun kehittämiseen liittyvien tukien ja korvausten velkajärjestelyihin ja valtionvastuisiin liittyvä valtion edunvalvonta. Maaseutuvirasto olisi näin ollen luonteva viranomainen hoitamaan myös muutettavaksi ehdotetun lain mukaisesti vapaaehtoiseen velkajärjestelyihin liittyvät tehtävät. Laissa tarkoitettu vapaaehtoinen velkajärjestely ei ole käytössä, koska se ei täytä EU:n valtiontukisääntelyn edellytyksiä. Tämän vuoksi velkajärjestelyä koskevat pykälät eivät ole voimassa, vaan ne tulevat voimaan asetuksella säädettävän ajankohtana.

44 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 5 momentin viittaus lain 41–43 §:ään poistettaisiin, koska kyseiset pykälät on kumottu lailla 1479/2007.

45 §. Tietojensaanti. Pykälän 1 momentin viittaus maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettuun lakiin (1336/1992) muutettaisiin viittaukseksi maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lain (192/2013), koska laki 1336/1992 on kumottu lailla 192/2013. Tietojensaantioikeudesta säädetään lain (192/2013) 40, 42 ja 53 §:ssä. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja Euroopan yhteisö Euroopan unioniksi.

55 §. Viranomaiset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

58 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

63 §. Käsittelymaksun periminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

65 §. Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö. Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädetään rahaston varojen käytöstä valtion viranomaisten hallinnassa olevien peltojen metsittämiseen sekä metsämaiden metsänhoito- ja metsänparannustöihin. Jatkossa valtion omistamia maita ei olisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnassa, joten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus poistettaisiin 1 momentin 5 kohdasta. Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännös rahaston varojen osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

72 §. Aikaisemman lainsäädännön mukaisten lainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely. Pykälän 1 momentin viittaus lain 6 lukuun muutettaisiin viittaukseksi lain 5 lukuun, koska vapaaehtoisesta velkajärjestelystä säädetään lailla 44/2000 tehdyn muutoksen jälkeen lain 5 luvussa aiemman 6 luvun sijaan. Pykälän 2 momentti poistettaisiin, koska velkajärjestelyä koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta säädetään 39 §:n 1 momentissa. Pykälän 3 momentti poistettaisiin, koska momentissa viitattu lainkohta on kumottu lailla 1479/2007.

Voimaantulo. Vaikka lain voimaantulosta säädetäisiin erikseen lailla, tulisivat lain 38 ja 39 § kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettyinä ajankohtana.

1.7.23 Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta

12 §. Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus. Pykälän 1 momentista poistettaisiin aluehallintoviraston tiedonsaantioikeutta koskevat säännökset. Pykälän 2 momentissa viittaus kumottuun eläintautilakiin (55/1980) muutettaisiin kohdistumaan voimassa olevaan eläintautilakiin. Lisäksi momenttia täsmennettäisiin, jotta olisi selvempää, mille viranomaiselle ilmoitus tehdään, ja momenttiin lisättäisiin nimenomainen maininta siitä, että ilmoitusvelvollisuus koskee myös havaittua tai epäiltyä eläimen laitonta tuontia, johon liittyy usein merkittäviä riskejä tautien leviämisestä muihin eläimiin tai ihmisiin.

19 §. Ohjaus ja valvonta. Pykälä muutettaisiin poistamalla siitä aluehallintoviraston tehtäviä koskevat säännökset. Ehdotetun 1 momentin mukaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta kuuluisivat maa- ja metsätalousministeriölle. Pykälän 2 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto huolehtisi lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä noudattamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Pykälän 3 momentin mukaan eläinlääkäriammattitoimintaa koskevat kantelut käsittelee Elintarviketurvallisuusvirasto.

22 §. *Vastaanottotoiminnan tarkastaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännökset, jotka koskevat aluehallintoviraston tarkastusoikeutta sekä Elintarviketurvallisuusviraston oikeutta määrätä aluehallintovirasto suorittamaan tarkastuksen.

33 §. *Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisajat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 2 momentti, joka koskee aluehallintoviraston oikeutta käyttää eläinlääkärirekisteriä teknisen käyttöyhteyden avulla, kumottaisiin tarpeettomana. Maakunta saisi muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarvittavat tiedot eläinlääkärintammatin harjoittajista lain 33 a §:ssä tarkoitetun julkisen tietopalvelun kautta.

40 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälästä poistettaisiin aluehallintoviraston tiedonsaantioikeutta koskeva säännös.

43 §. *Kelpoisuus eräisiin virkoihin ja toimiin.* Pykälä muutettaisiin lisäämällä siihen maakunnan eläinlääkärin kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset. Vastaavat säännökset sisältyvät tällä hetkellä eläinlääkintähuoltolain 16 §:n 2 momenttiin sekä eläinlääkintähuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1031/2009) 2 §:ään.

Pykälän 1 momentti vastaisi nykyistä 1 momenttia. Pykälän 2 momentin mukaan lain 4 §:n mukaisesti laillistettu eläinlääkäri saataisiin nimittää sellaiseen maakunnan eläinlääkärin virkaan, johon kuuluu elintarvikevalvontaan taikka eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan liittyviä tehtäviä, vain jos henkilöllä olisi Elintarviketurvallisuusviraston myöntämä todistus siitä, että hän on tutustunut viraston hyväksymällä tavalla Suomen kyseisen alan lainsäädäntöön. Säännös koskisi käytännössä henkilöitä, jotka ovat hankkineet eläinlääkärin pätevyyden muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa. Säännös koskisi myös kuntien eläinlääkäreitä silloin, kun maakunta sopimuksen perusteella siirtäisi tehtäviään koskevan järjestämismääräyksen yhdelle tai useammalle kunnalle ehdotetun maakuntalain ja erityislain säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin selkeyden vuoksi viittaussäännös, jonka mukaan kelpoisuudesta eräisiin elintarvikevalvonnan tehtäviin säädetään kuitenkin elintarvikelain 35 §:ssä ja sen nojalla. Pykälän 4 momentti vastaisi nykyistä 2 momenttia.

1.7.24 Siemenkauppalaki

16 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin ja maaseutuelinkeinoviranomaisiin on muutettu maakunnaksi. Samalla maakunnan tehtävä valvonnassa on täsmennetty nykykäytännön mukaiseksi kylvösiemenen markkinoinnin valvonnaksi. Lisäksi viittaus Tullilaitokseen on muutettu Tulliksi.

20 §. *Valvontasuunnitelma.* Hallinnollisen taakan keventämiseksi valvontasuunnitelman tekemistä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi luopumalla vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimisesta ja luopumalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella antamista valvontasuunnitelmaa koskevista tarkemmista säännöksistä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä. Nykyisin valvontasuunnitelma on osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa elintarvikeketjun monivuotista valvontasuunnitelmaa ja kertomus valvonnan tuloksista osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa raporttia elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteutumisesta.

1.7.25 Vesihuoltolaki

4 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Koska terveydensuojelulain mukaiset tehtävät siirtyisivät maakunnille, momentista poistettaisiin maininta kunnan terveydensuojeluviranomaisesta. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan maakuntien vesihuoltolain mukaisiin vesitalouden

tehtäviin ei sovellettaisi hallituksen esitykseen sisältyvää lakia maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa.

10 §. *Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon.* Pykälän voimassa olevassa 4 momentissa säädetään perusteista, joilla vesihuoltolaitos voi kieltäytyä liittämästä kiinteistöä laitoksen verkostoon. Momentista poistettaisiin viittaus pykälän 1 momenttiin, koska laitoksen oikeus kieltäytyä verkostoon liittamisestä koskee myös niitä toiminta-alueella sijaitsevia kiinteistöjä, joilla ei ole pykälän 1 momentissa säädettyä liittämismuutettaisuutta,

11 §. *Liittämismuutettaisuudesta vapauttaminen.* Pykälän 1 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

15 a §. *Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteessa.* Pykälän 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen on oltava palvelujen turvaamiseksi yhteistyössä muun muassa kunnan valvontaviranomaisten kanssa. Koska terveydensuojelun valvonta kuuluisi maakunnan viranomaiselle, momentista poistettaisiin rajaus kunnan viranomaisiin.

20 d §. *Tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin.* Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Koska vesihuoltolaitokset vastaavat järjestelmään toimittamistaan tiedoista, vesihuoltolain valvontaviranomaisen osallistuminen tietojärjestelmän ylläpitoon ei ole käyttöönottoaiheen jälkeen enää tarpeen. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Suomen ympäristökeskus huolehtisi yksin tietojärjestelmän ylläpidosta. Suomen ympäristökeskuksen tehtävää tietojärjestelmän ylläpitäjänä täsmennettäisiin siten, että ylläpito tapahtuisi automaattisen tietojenkäsittelyn ja sähköisen asioinnin avulla. Suomen ympäristökeskus vastaisi siten tietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta, tietotekniikasta ja tiedon hallinnasta.

Pykälän 2 momentti säilyisi nykyisellään.

Vesihuoltolain voimassa olevan 15 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Laitoksen on tämän vuoksi tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, laitteistonsa kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa. Vesilain (587/2011) mukainen laitoksen vedenottolupa voi sisältää tarkkailumääräyksiä osittain samojen tietojen kokoamiseksi. Laitoksella ei kuitenkaan ole vesihuoltolakiin eikä vesilakiin tai sen nojalla myönnettyyn lupaan perustuvaa velvollisuutta toimittaa tarkkailutietoja suoraan tietojärjestelmään.

Vesihuollon riskien arvioimiseksi ja hallitsemiseksi vesihuoltolain 15 §:ssä tarkoitettujen tarkkailutietojen tulee olla keskitetysti viranomaisten käytettävissä. Tietojen on myös oltava yhdenmukaisessa teknisessä muodossa, jotta niitä voidaan käyttää tehokkaasti hyväksi. Lain 20 d §:n 3 momentissa säädettäisiin tämän vuoksi vesihuoltolaitokselle velvollisuus toimittaa lain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tarkkailutietoja digitaalisessa muodossa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, jonka kautta myös vesihuollon tietojärjestelmä saa ne käyttöönsä. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014) 222 §:ssä. Ehdotettu 3 momentti koskisi vain tarkkailutietoja, ei lain 15 §:n 1 momentissa mainittuja verkostojen sijaintitietoja.

Pykälän voimassa oleva 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi, ja säännöksessä viitattaisiin 2 momentin lisäksi uuteen 3 momenttiin.

Pykälän otsikoksi muutettaisiin *tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin*, mikä kuvaisi paremmin säännöksen ehdotettua sisältöä.

29 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

1.7.26 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

10 f §. *Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden viitemäärän siirtäminen ja lakkauttaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnan tulisi tehdä päätös tuen myöntämisen perusteena olevan viitemäärän lakkauttamisesta hakijaa kuultuaan maakunnalle kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen sijaan, koska toimeenpanolain nojalla kunnalle nykyisin kuuluvat viljelijätukihallinnon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Manner-Suomessa maakunnalle. Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen tekisi Ahvenanmaan valtionvirasto, koska toimeenpanolain nojalla kunnalle nykyisin kuuluvat viljelijätukihallinnon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

1.7.27 Laki hukkakauran torjunnasta

5 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viittaus sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiseen (maaseutuelinkeinoviranomainen) muutettaisiin maakunnaksi.

6 §. *Katselmus ja torjuntasuunnitelma.* Pykälän 1 ja 2 momentissa maaseutuelinkeinoviranomainen on muutettu maakunnaksi.

Pykälän 3 momentti muutetaan niin, että tilanteessa jossa hukkakauraa esiintyy alueella, joka sijaitsee useammassa maakunnassa, velvollisuus katselmuksen suorittamiseen ja torjuntasuunnitelman tekemiseen alueen haltijalle on sillä maakunnalla, jossa hukkakauraesiintymä pääasiallisesti sijaitsee. Alueella tarkoitetaan lain määritelmien mukaan myös tilan talouskeskukseen kuuluvia alueita. Siten sen maakunnan, jonka alueella hukkakauraesiintymä pääasiallisesti sijaitsee, tulee vastata katselmuksesta ja alueelle laadittavasta torjuntasuunnitelmasta. Maakunnat voivat kuitenkin sopia keskenään, kuinka hukkakauran torjunta tällaisella alueella tehdään. Momentista poistettaisiin nyt voimassa olevassa laissa ollut maininta siirtää valvontasuunnitelman tekeminen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos siihen on ollut erityistä syytä.

Pykälän 4 momentista, joka koskee maa- ja metsätalousministeriön oikeutta antaa asetuksella tarkempia säännöksiä, on poistettu viittaus torjuntasuunnitelman tekemisen siirtämisestä.

7 §. *Velvollisuus tietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentissa maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

10 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin ja maaseutuelinkeinoviranomaisiin muutettaisiin maakunnaksi samalla kun maakunnan valvontatehtävä täsmennetään nykyistä käytäntöä vastaavaksi.

15 §. *Hukkakaurarekisteri.* Pykälän 1 ja 3 momentin maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

22 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttia muutetaan niin, että viittaukset maaseutuelinkeinoviranomaiseen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen poistetaan. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan muuhun kuin lain 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua maakunnalta.

Pykälän 2 momentissa viittaus maaseutuelinkeinoviranomaisiin ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin muutettaisiin maakunnaksi.

1.7.28 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. *Tietojen luovuttaminen tietopalveluna.* Pykälässä luetellaan muun muassa ne viranomaiset, joille Maanmittauslaitos saa luovuttaa kiinteistötietojärjestelmän tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta. Säännöksen mukaan Maanmittauslaitos saa luovuttaa KTJ -tietoja oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostustehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti maakuntahallinnon uudistuksen johdosta. Maanmittauslaitos saisi siten jatkossa luovuttaa KTJ -tietoja muun muassa Valtion lupa- ja valvontavirastolle, Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Maaseutuvirastolle sekä maakunnalle.

1.7.29 Yhteismetsälaki

37 §. *Pantinhaltijan aseman turvaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.7.30 Laki kasvinterveyden suojelemisesta

4 §. *Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset.* Pykälän 5 momentissa hallinnollista taakkaa purettaisiin siten, että rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin haettaisiin keskitetysti Elintarviketurvallisuusvirastolta, joka myös päättää asiasta. Tämä vastaa jo pääosin nykykäytäntöä. Maakunnalle ei siirtyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten nykyisiä rekisteröintitehtäviä.

6 §. *Markkinointi.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto antaisi keskitetysti kasvipassin käyttöoikeuden. Maakunnalle ei siirtyisi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksilla olevaa rinnakkaista toimivaltaa kasvipassin myöntämiseen. Hallinnollista taakkaa purettaisiin.

9 §. *Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta.* Pykälä muutettaisiin siten, että ilmoitukset toimitettaisiin keskitetysti Elintarviketurvallisuusvirastolle. Maakunnille ei siirtyisi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksilla olevaa ilmoitusten vastaanottotehtävää. Hallinnollista taakkaa purettaisiin.

10 §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

11 §. *Kasvintuhoojien torjunta.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

14 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi, joka alueellisesti valvoisi säännösten noudattamista. Elintarviketurvallisuusvirastolla on edelleen valvontatoimivalta koko valtakunnan alueella. Samalla 2 momentissa Tullilaitoksen nimi muutettaisiin Tulliksi.

Uudessa 3 momentissa ehdotettaisiin, että lain mukaisia hallintoasioita koskeva toimivallan käyttö säädettäisiin Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa asioissa hallinnolliset tehtävät, jotka Manner-Suomen osalta säädetään perustettaville maakunnille, voivat lähtökohtaisesti kuulua Ahvenanmaan maakunnassa valtion viranomaisen tehtäväksi. Koska Ahvenanmaalle ei tulisi maakuntauudistuksen mukaista maakuntaa, olisi säädettävä valtion viranomaisesta, jolle tehtävät kuuluisivat.

Kuitenkin itsehallintolain 30 §:n 8 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaan tehtävistä, jotka kasvintuhoojien maahan kulkeutumisen estämistä koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle, huolehtii maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalais- sa määrätty viranomainen. Ehdotettu säännös merkitsisi, että kohdassa säädetyn poikkeuksen

soveltaminen jatkuisi edelleen eikä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välinen Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuva toimivallanjako maakuntien perustamisen myötä muuttuisi.

17 §. *Valvontasuunnitelma.* Hallinnollisen taakan keventämiseksi valvontasuunnitelman tekemistä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi luopumalla vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimisesta ja luopumalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella antamista valvontasuunnitelmaa koskevista tarkemmista säännöksistä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

26 §. *Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

28 §. *Uhkasakko tai teettäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Samalla lisättäisiin maakunnalle mahdollisuus uhkasakon antamiseen teettämisuhan lisäksi tilanteissa, joissa maakunta voi antaa myös päävelvoitteen. Voimassa olevan lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tehdä teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen.

30 §. *Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

33 §. *Maksut, palkkiot ja korvaukset.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti niistä suoritteista, joista maakunta perisi hyväksymänsä taksan mukaisen maksun.

34 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus ehdotetun maakuntalain 17 lukuun haettaessa muutosta maakunnallisista maksuista koskevaan päätökseen.

1.7.31 Laki vesihuollon tukemisesta

1 §. Voimassa olevan lain mukaan vesihuoltotoimenpiteitä voidaan tukea valtion talousarviossa tätä varten myönnettävillä määrärahoilla. Vesihuoltoavustuksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Vesihuoltotoimenpiteellä tarkoitetaan laissa toimenpidettä, joka palvelee asutuksen tai siihen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan vedenhankintaa eli veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä mukaan lukien käsittelyn yhteydessä syntyvän lietteen käsittely ja hyväksikäyttö. Tukea voidaan myöntää vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettulle vesihuoltolaitokselle tai muulle vesihuoltoa varten perustetulle yhtymälle tai yhteisölle tai kunnalle, joiden tarkoituksena on muun muassa alueellisen yhteistyön aikaansaaminen vesihuollossa, vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa tai vesihuollon aikaansaaminen haja-asutusalueilla. Laissa säädetyn perusteen avustusta voidaan myöntää myös rakennetun kiinteistön omistajalle tai haltijalle.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon uus- ja korjausinvestoinnit tulee kattaa asiakkailta perittävillä maksuilla. Valtion vuosia 2015—2018 koskevan julkisen talouden suunnitelman mukaisesti valtion tuen myöntäminen vesihuoltotoimenpiteisiin on lopetettu. Maakuntaudistuksen myötä maakunnat päättävät tuen myöntämisestä muun ohella myös vesihuoltotoimenpiteisiin. Edellä sanotuista syistä vesihuollon tukemisesta annettu laki, joka koskee valtion varoista rahoitettavan tuen myöntämisperusteita ja -menettelyä sekä myönnettyjen tukien valvontaa, ehdotetaan kumottavaksi.

2 §. Valtion talousarviossa ole osoitettu määrärahoja vesihuollon tukemiseen enää vuoden 2016 jälkeen, jolloin viimeisten keskeneräisten hankkeiden rahoitus saatettiin päätökseen. Ehdotetun voimaantulosäännöksen mukaan nykyistä lakia sovellettaisiin ennen lain kumoamista myönnettyihin vesihuollon tukiiin. Ehdotuksen mukaan Maaseutuvirasto huolehtisi ennen lain kumoamista myönnettyjen tukien valvontaan liittyvistä tehtävistä, jotka kumottavan lain mukaan kuuluvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.

1.7.32 Laki Metsähallituksen erävalvonnasta

19 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.7.33 Elintarvikelaki

3 §. Euroopan unionin lainsäädäntö. Pykälän 3 momentissa toimivaltaiseksi valvontaviranomaiseksi muutettaisiin aluehallintoviraston tilalle maakunta. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

6 §. Määritelvät. Pykälän 6 kohdassa muutettaisiin valvontatehtävästä huolehtivan kunnan viranomaisen tilalle maakunta. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta. Pykälän kumotut kohdat jätettäisiin paikoilleen tässä laissa ja muissa säädöksissä olevien viittaussuhteiden vuoksi.

14 §. Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittely. Pykälän 1 momentissa elintarvikehuoneistoja koskevia ilmoituksia käsittelevän elintarvikehuoneiston sijaintikunnan valvontaviranomaisen tilalle muutettaisiin elintarvikehuoneiston sijaintimaakunta. Ilmoituksen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta käsittelee kunnan sijaan se maakunta, jonka alueella toiminta aloitetaan tai jonka alueella toiminnasta on aiemmin ilmoitettu. Pykälän 2 momentissa toimijan kotikunnan ja sijaintikunnan tilalle muutettaisiin ilmoituksen käsittelemiseksi kotimaakunta ja sijaintimaakunta. Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja aluehallintovirasto maakunnaksi.

15 §. Elintarvikehuoneiston hyväksyminen laitokseksi. Pykälän 1 momentissa 13 §:n 2 momentissa tarkoitettujen laitosten hyväksyjäksi muutettaisiin sijaintikunnan viranomaisen tilalle sijaintimaakunta. Pykälän 2 momentissa poroteurastamojen ja niiden yhteydessä olevien laitosten hyväksyjäksi muutettaisiin aluehallintoviraston tilalle Lapin maakunta. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

15 a §. Liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tiedottaminen. Pykälän 1 momentissa elintarvikealan toimijan tiedottaisi kunnan valvontaviranomaisen sijaan niille maakunnille, joiden alueella toimintaa harjoitetaan. Pykälän 2 momentissa elintarvikealan toimijan olisi tiedotettava liikkuvasta poroteurastamon ja sen yhteydessä olevan laitoksen toiminnasta aluehallintoviranomaisen sijaan Lapin maakuntaa. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

21 a §. Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen. Pykälän 1 momentissa toimijan olisi ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan sijaan toimipaikan sijaintimaakunnalle. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

22 §. Alkutuotantopaikan ilmoittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan elintarvikealan toimijan olisi ilmoitettava kunnan valvontaviranomaisen sijaan maakunnalle alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta alkutuotannosta. Kunnan sijaan maakunnan olisi ilmoitettava toimijalle saaneensa ilmoituksen alkutuotantopaikasta. Pykälän 2 momentissa kunta muutettaisiin samoin maakunnaksi. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

22 a §. Alkutuotantopaikan hyväksyminen. Pykälän 1 momentissa elintarvikealan toimijan olisi haettava kunnan sijaan maakunnalta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

24 §. Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuus. Pykälän 2 momentin mukaan elintarvikealan toimijan olisi tehtävä ilmoitus ruokamyrkytyksestä kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen sijaan maakunnalle. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

30 §. Keskusviranomainen. Pykälän 1 kohdan mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto arvioisi elintarvikevalvonnan toteutumista maakunnissa. Voimassaolevassa laissa Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä oli ohjata aluehallintovirastoja kuntien elintarvikevalvonnan arvioinnissa. Kuntien ja aluehallintovirastojen tehtävien siirtyessä maakunnalle siirtyisi arviointitehtävä ja aluehallintovirastojen tehtävää hoitava henkilökunta Elintarviketurvallisuusvirastoon. Pykälän 9 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Lihantarkastus poroteurastamoissa siirtyisi lain 43 §:ssä säädetyn mukaisesti aluehallintovirastolta maakunnan tehtäväksi. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

31 §. Maakunta. Pykälään koottaisiin kuntien, aluehallintovirastojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien valvontatehtävät, jotka siirtyvät maakunnan hoidettaviksi. Pykälään yhdistettäisiin tehtäviä 31–34 §:stä. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan olisi huolehdittava toimialueellaan elintarvikevalvonnasta siten kuin tässä laissa säädetään. Pykälän 2 momentin 1-4 kohtiin on koottu kunnan elintarvikevalvonnalta maakunnalle siirtyvät tehtävät sekä 5 kohtaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta maakunnalle siirtyvä 17 §:n 2 momentissa säädetyn velvoitteen noudattamisen valvonta. Pykälän 3 momentissa siirrettäisiin aiemmin 31 §:ssä aluehallintovirastolle kuulunut elintarvikevalvonta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa Lapin maakunnalle.

32 §. Kunnan elintarvikevalvonta. Kunnan elintarvikevalvonnan siirtyessä maakuntaan pykälä kumottaisiin.

33 §. Kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät. Kunnan elintarvikevalvonnan siirtyessä maakuntaan pykälä kumottaisiin.

34 §. Muut valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momentista poistettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset niiden tehtävien siirtyessä maakunnille. Pykälän 7 ja 8 momentit kumottaisiin. Pykälän 7 momentissa säädetty tehtävä valvoa 17 §:n 2 momentissa säädettyä velvoitetta siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta maakunnalle. Pykälän 8 momentissa tarkoitettua täydentävien ehtojen valvonnasta säädetään jatkossa kokonaisuudessaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa, jolloin elintarvikelain kirjausta ei enää tarvita.

41 §. Valvonnan yleiset vaatimukset. Pykälän 3 momentissa elintarvikevalvonnan laatujärjestelmän laatimista, ylläpitoa ja soveltamista koskeva velvoite siirtyy kunnalta maakunnalle. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

42 §. Ensisaapumisvalvonnan järjestäminen. Pykälä kumottaisiin. Ensisaapumisvalvonnalla tarkoitetaan elintarvikevalvontaa, joka kohdistuu muista Euroopan Unionin jäsenmaista sekä eräistä muista maista Suomeen tuotaviin eläimistä saataviin elintarvikkeisiin. Ensisaapumisvalvonta oli aiemmin kuntien vastuulla, mutta se siirrettiin Elintarviketurvallisuusviraston vastuulle 1.5.2008 alkaen. Käytännössä ensisaapumisvalvonta on voitu toteuttaa joko toimeksiantosopimuksilla tai Evira on voinut hoitaa valvonnan itse. Vuonna 2008 Elintarviketurvallisuusvirastolla oli sopimus ensisaapumisvalvonnan hoitamisesta 68 kunnan kanssa ja Elintarviketurvallisuusvirasto valvoi itse yhdeksän valvontayksikön alueella olevia ensisaapumistoimijoita. Vuonna 2013 sopimuskuntia oli 45 kpl ja Evira valvoi itse 21 valvontayksikön alueella olevia ensisaapumistoimijoita. Ensisaapumispaikkavalvonnan toimivuutta on selvitetty viranomaisille tehdyllä kyselytutkimuksella ja sen toimivuus on noussut esille elintarvikelain kokonaisuudistuksen puitteissa. Nykyistä sopimusjärjestelmää pidetään yleisesti toimimattomana, vaikka esimerkiksi toimijoiden omavalvontasuunnitelmien ja neuvonnan ja ohjauksen onkin katsottu parantuneen valtiollistamisen aikana ja yhteiset valvontaohjeet ja tarkastusraporttimalli ovat edistäneet valvonnan yhdenmukaistamista. Eniten kielteisiä vaikutuksia on arvioitu aiheutuneen toimijoiden valvontakustannusten noususta ja hallintobyrokratian lisääntymisen johdosta. Nykyisen kaltaiselle erilliselle ensisaapumispaikkavalvonnalle ei ole enää tarvetta ja elintarvikelain kokonaisuudistuksessa ensisaapumispaikkavalvonta tullaan sulaut-

tamaan osaksi muuta kuntien tekemää riskiperusteista valvontaa, joka maakuntauudistuksen myötä siirtyy maakunnille. Poistamalla ensisaapumispaikkavalvontatermi elintarvikelakiluonnoksista jo tässä vaiheessa maakuntauudistusta viestitään tästä muutoksesta. Mikäli ensisaapumispaikkavalvonta jäisi terminä elintarvikelakiluonnokseen tässä vaiheessa, jouduttaisiin lain perusteluissa pohtimaan myös Eviran ja maakunnan välisiä sopimusjärjestelyjä, joita ei kuitenkaan koskaan olisi tarkoitus ottaa käyttöön. Myös lain 23 § koskee ensisaapumistoimintaa. Pykälää ei kuitenkaan esitetä kumottavaksi, koska ensisaapumispaikkavalvonta jää salmonellavalvontaohjelman mukaisen toiminnon osalta voimaan.

43 §. Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta. Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston sijasta Lapin maakunta vastaisi lihentarkastuksesta poroteurastamossa. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta maakunnan palveluksessa olevista lihentarkastajista, joita maakunta voi käyttää apuna lihentarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa. Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan maakunta voi hoitaa valtion tehtäväksi säädettyä lihentarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa, jos maakunta on tehnyt siitä sopimuksen Elintarviketurvallisuusviraston kanssa. Kyseessä ei ole uusi säännös, vaan voimassa olevaan eläinlääkintähuoltolakiin (765/2009) sisältyvä säännös, joka siirrettäisiin elintarvikelakiin sen vuoksi, että elintarvikkeiden turvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät poistettaisiin kokonaan eläinlääkintähuoltolain soveltamisalasta. Eläinlääkintähuoltolaista kumottaisiin vastaava pykälä, sillä lain soveltamisalaan kuuluvat valtion toimeksiantotehtävien luonteiset kunnaneläinlääkärin valvontatehtävät siirtyisivät kokonaan maakunnan vastuulle.

45 §. Ruokamyrkytysten selvittäminen. Pykälän 1 momentissa maakunta tulisi kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen sijaan ryhtyessä toimiin epäiltäessä ruokamyrkytystä. Kansanterveyslaitoksen nimi korjattaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseksi.

46 §. Varautuminen erityistilanteisiin. Pykälän 1 momentissa maakunnan tulisi laatia maakuntaa koskeva suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

48 §. Valvontasuunnitelmat. Pykälässä säädettäisiin valvontasuunnitelmista. Pykälän 1 ja 2 momenteissa säädettäisiin säännöllistä elintarvikevalvontaa koskevasta maakunnan valvontasuunnitelmasta, joka korvaa kunnan valvontasuunnitelman. Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi sekä Tullilaitos korjattaisiin Tulliksi. Aluehallintovirasto poistettaisiin momentista sen tehtävien siirtyessä maakunnalle. Valvontasuunnitelman tarkistamisvelvollisuudesta luovuttaisiin.

49 §. Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus. Pykälän 2 momentista poistettaisiin aluehallintovirasto. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Momentin mukaan maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan määräämällä eläinlääkärillä olisi oikeus tarkastaa alkutuotantopaikka, josta elintarvike on peräisin, ja ottaa korvauksetta kaikki tutkimuksia varten tarvittavat näytteet. Maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan määräämällä eläinlääkärillä olisi tällöin tämän lain mukainen tiedonsaanti-, näytteenotto- ja tarkastusoikeus. Tarkastusoikeudesta poiketen vain maakunnalla olisi oikeus tehdä tarkastus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

51 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi, kun se on velvollinen luovuttamaan valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja valvontaviranomaiselle. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

52 §. Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 1 ja 2 momenteista poistettaisiin aluehallintovirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia koskeva ilmoitusvelvollisuus. Valvontaviranomaisen olisi 1 momentin mukaan ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle todetuista terveysvaaroista ja muista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. Pykälän 2

momentin mukaan valvontaviranomainen olisi velvollinen ilmoittamaan elintarviketurvallisuusvirastolle sen 83 §:n nojalla ylläpitämiin rekistereihin tarvitsemat tiedot sekä muita tietoja valvonnan seurantaan varten. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

54 §. *Eläinlääkärin tiedonantovelvollisuus.* Pykälässä kunnan valvontaviranomainen muutettaisiin maakunnaksi jolle eläinlääkäri ilmoittaa eläinlääkärikäynnillä havaitsemiaan elintarvikkeiden elintarvikehygieenistä laatua heikentäviä seikkoja.

63 §. *Kiireelliset toimet.* Pykälä kumottaisiin. Maakunnan omaan päätösvaltaan jäisi, miten tehtävä tulee organisoida maakunnassa.

64 §. *Elintarviketurvallisuusviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Elintarviketurvallisuusvirasto päättäisi yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskevien hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä. Elintarviketurvallisuusvirasto voisi 2 momentin mukaan päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin maakunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi terveysvaaran estämiseksi. Elintarviketurvallisuusviraston olisi 3 momentin mukaan viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille maakunnille. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

71 §. *Maakunnan suoritteista perittävät maksut.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

74 §. *Muutoksenhaku maakunnan päätökseen.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta maakunnan päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan oikaisua maakunnan viranhaltijan päätökseen saisi vaatia 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassaolevan pykälän 1 momenttia sillä erotuksella, että kunta muutettaisiin maakunnaksi. Momentissa viitattaisiin ehdotetun maakuntalain 130 §:ään niiden viranomaisten yksilöimiseksi, joilta oikaisua voi hakea. Muutoksenhakukielto lain 63 §:ssä tarkoitettuun päätökseen poistettaisiin mainitun pykälän kumoutuessa laista.

Pykälän 2 ja 3 momentissa kunnan toimielimen sijaan tulisi maakunta. Momentit säilyisivät muuten ennallaan. Pykälän 2 momentin yksittäisiä toimijoita koskeviin päätöksiin haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen ja 3 momentissa tarkoitettuihin muihin maakunnan päätöksiin hallintolain oikaisuvaatimuksella.

Pykälän 4 momentissa kunnallisten elintarvikemääräysten sijaan viitattaisiin maakunnallisiin elintarvikemääräyksiin ja kunnallisia maksuja koskevan taksan sijaan maakunnallisia maksuja koskevaan taksaan. Muutoksenhakukeinona näitä koskevaan päätökseen olisi ehdotetun maakuntalain 17 luvussa tarkoitettu maakuntavalitus. Maakunnan valvontasuunnitelmaa koskeva muutoksenhaku poistettaisiin.

75 §. *Muutoksenhaku lihantarkastuspäätökseen.* Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Asianosainen voisi tehdä oikaisuvaatimuksen Elintarviketurvallisuusvirastolle. Poronlihan tarkastusta koskevassa päätöksessä oikaisuvaatimus tehtäisiin Lapin maakunnalle. Muilta osin pykälään ei ehdotettaisi muutosta.

76 §. *Muutoksenhaku ensisaapumistoimintaan liittyvään päätökseen.* Pykälä kumottaisiin. Ensisaaapumistoimintaa koskeva sääntely kumottaisiin elintarvikelaista.

77 §. *Valvontaviranomaisen muutoksenhakuoikeus.* Pykälän 2 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Elintarvikevirasto korjattaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

81 §. *Salassa pidettävät tiedot.* Pykälän 1 kohdassa kunta muutettaisiin maakunnaksi.

83 §. Rekisterit. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 ja 4 momentissa kunta, aluehallintovirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

85 §. Valtionosuus. Pykälässä säädettäisiin valtionosuuksista viittaamalla maakuntien rahoituksesta annettuun lakiin.

86 §. Maakunnalliset elintarvikemääräykset. Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Maakunta voisi antaa lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia maakuntaa tai sen osaa koskevia määräyksiä elintarvikkeisiin liittyvän terveysvaaran ehkäisemiseksi ja elintarvikkeisiin liittyvien terveydellisten olojen valvomiseksi. 3 momentin mukaan maakunta voisi myöntää myös poikkeuksia elintarvikemääräyksistä. 4 momentissa säädettäisiin elintarvikemääräystä koskevan päätöksen tiedoksiannosta. 4 momentin lopusta poistettaisiin aluehallintovirastoa koskeva kohta.

1.7.34 Lannoitevalmistelaki

17 §. Valvontaviranomaiset. Pykälässä viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi. Samalla maakunnan tehtävä valvonnassa on täsmennetty nykykäytännön mukaiseksi lannoitevalmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön valvonnaksi. Käytön valvonta olisi esimerkiksi lannoitevalmisteiden käytön tarkastamista ja puhdistamolietepohjaisten lannoitevalmisteiden käyttörajoitusten noudattamisen tarkistamista maatilalla.

21 §. Ennakoilmoituksen tekeminen. Hallinnollisen taakan keventämiseksi ennakoilmoitusten tekemistä koskevaa velvollisuutta ehdotetaan kevennettäväksi luopumalla ennakoilmoitusvelvollisuudesta EU:n sisämarkkinoilla Suomeen tuotavien lannoitevalmisteen tai sen raaka-aineen osalta.

23 §. Valvontasuunnitelma. Hallinnollisen taakan keventämiseksi valvontasuunnitelman tekemistä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi luopumalla vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimisesta ja luopumalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella antamista valvontasuunnitelmaa koskevista tarkemmista säännöksistä. Nykyisin valvontasuunnitelma on osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa elintarvikeketjun monivuotista valvontasuunnitelmaa ja kertomus valvonnan tuloksista osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa raporttia elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteutumisesta.

36 §. Uhkasakko ja teettäminen. Pykälässä viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi.

1.7.35 Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

3 §. Määritelmät. Pykälän 6 kohta kumottaisiin tarpeettomana. Kohdassa määritellään kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, joka ei käsitteenä enää esiinny laissa.

34 §. Hakemuksen vireilletulo. Pykälän 2 momentti kumottaisiin. Momentin mukaan hakemus voidaan toimittaa eläkelaitoksen tai eläkelaitoksen asiamiehen sijasta sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, jonka alueella maatilalla talouskeskus sijaitsee, jonka on viivytyksettä toimitettava se edelleen. Säännökselle ei enää ole tarvetta, koska se liittyy lain mukaisen luopumistuen myöntämiseen, eikä luopumistukea myönnetä vuoden 2018 jälkeen tapahtuvien luopumisten johdosta.

39, 50, 63–66, 70 ja 73 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen maakunnalla.

1.7.36 Laki eläinten kuljetuksesta

4 §. Määritelmät. Pykälän 7 kohdassa aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Maakunnalla tarkoitettaisiin ehdotetussa maakuntalaissa tarkoitettua maakuntaa.

16 §. Eläinkuljettajaluvan hakeminen. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

17 §. Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

18 §. Muutosten ilmoittaminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

19 §. Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta maakunnan määräämästä virkaeläinlääkäristä. Ehdotetun 25 §:n 3 momentin mukaan maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri suorittaa ne tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille. Koska 1 momentissa on kyse EU:n säädöksen edellyttämästä tarkastuksesta, erillinen maininta virkaeläinlääkäristä on tässä säännöksessä tarpeeton.

21 §. Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

22 §. Tarkastusasemat. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

25 §. Maakunta. Pykälän otsikossa ja pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin nykyistä tilannetta vastaava maininta siitä, että poroteurastamoissa ja niihin liittyvissä laitoksissa maakunnille kuuluvat eläinkuljetusasetuksen ja eläinkuljetuslain mukaiset tehtävät hoitaisi koko maan alueella Lapin maakunta. Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 13§:n mukaan kyseiset tehtävät on tällä hetkellä keskitetty Lapin aluehallintovirastolle.

Pykälän 2 momentti sisältää viittauksen eläinkuljetusasetuksen 20 artiklaan ja vastaa sisällöltään voimassa olevaa säännöstä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri käyttäisi maakunnalle osoitettua toimivaltaa asioissa, jotka lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

Muilta osin maakunta päättäisi hallintosäännössään tehtävien tarkoituksenmukaisesta delegoinnista viranhaltijalle. Tämä mahdollistaisi asioiden ratkaisemisen tarvittavilta osin esittelystä. Maakunnan palveluksessa tulisi kuitenkin olla riittävästi eläinlääketieteellisen koulutuksen saanutta henkilöstöä. Virallista valvontaa koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625, joka tulee sovellettavaksi joulukuussa 2019, edellyttää toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaa pätevyyttä ja kokemusta, ja asetuksen liitteessä I säädetään virallista valvontaa suorittavan henkilöstön koulutuksen aihealueista. Lisäksi eläinlääkärintamattain harjoittamisesta annettu laki edellyttää eläinlääkärin pätevyyttä henkilöstöltä, joka suorittaa eläinlääketieteellistä päätöksentekoa kuten eläinten terveydentilan ja sairauksien toteamista.

Pykälän 4 momentti olisi uusi. Maakunnan tehtäväksi kuuluva eläinten kuljetuksia koskeva eläinsuojeluvalvonta koskisi myös kiireellisiä valvontaan liittyviä tehtäviä virka-ajan ulkopuolella. Päivystysvelvollisuus olisi tarpeen, jotta tehtävien hoito saataisiin turvattua kaikkina vuorokaudenaikoina. Tällä hetkellä kunnilla on velvollisuus järjestää eläinlääkintähuollon tehtävistä virka-ajan ulkopuolella vain kiireellisen eläinlääkäriavun antaminen, mutta päivystävä virkasuhteessa oleva kunnaneläinlääkäri on voinut tarvittaessa hoitaa myös kiireellisiä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä viranomaistehtäviä, esimerkiksi kiireellisen

hoidon järjestämistä kuljetettaville eläimille eläinsuojelusyistä. Koska myös eläintautilakiin ehdotetaan lisättäväksi päivystyksen järjestämiseen velvoittava säännös, olisi nämä päivystykset käytännössä tarkoituksenmukaista järjestää yhtenä kokonaisuutena. Näin menetellen toiminta olisi kustannustehokasta ja tarpeeton päällekkäisyys tehtävien hoitamisessa voitaisiin välttää.

26 §. Poliisi. Pykälästä poistettaisiin maininta kunnaneläinlääkärinä paikallisena valvontaviranomaisena, koska kunnaneläinlääkärin tehtävät siirtyisivät maakunnalle. Koska säännökseen jäisi maininta vain poliisista, muutettaisiin pykälän otsikko säännöksen sisältöä vastaavaksi. Poliisin tehtävät tai asema valvontaviranomaisena eivät muuttuisi nykyisestä.

27 a §. Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvontaa eläinten kuljetuksissa. Pykälä olisi eläinten kuljetuksesta annetussa laissa uusi ja se lisättäisiin lain 6 lukuun. Viranomaisten velvollisuudesta suunnitella muun muassa eläinten hyvinvoinnin valvontaa eläinten kuljetuksissa on aiemmin säädetty eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 8 ja 9 §:ssä. Eläinten hyvinvoinnin valvonnasta säädetään myös virallista valvontaa koskevassa asetuksessa. Eläinlääkintähuoltolaki on tarkoitus muuttaa laiksi eläinlääkäripalveluista. Lakia sovellettaisiin maakunnallisten eläinlääkäripalvelujen suunnitteluun ja järjestämiseen sekä maakunnallisten ja muiden eläinlääkäripalvelujen valvontaan. Tämän vuoksi viranomaisten suunnitteluvastuuta koskeva sääntely sisällytettäisiin kyseistä toimintaa muutoin koskevaan ai-neelliseen lainsäädäntöön. Eläinlääkintähuoltolaissa mainittu aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Sääntelyyn lisättäisiin väljyyttä ja joustavuutta suunnitelmien sisällön ja tarkistamisen osalta.

29 §. Erityiset tarkastukset. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi maininta virkaeläinlääkäreistä muutettaisiin maininnaksi eläinsuojeluvalvontaa hoitavista viranhaltijoista. Ehdotetun 25 §:n 3 momentin mukaan virkasuhteessa olevan eläinlääkärin tulisi suorittaa ne toimet, jotka EU:n säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille. Muutoin eläinsuojeluvälvontaa voisivat lähtökohtaisesti hoitaa muutkin siihen pätevät viranhaltijat. Tämän vuoksi säännöstä on tarpeen täsmentää vastaavasti.

36 §. Eläinkuljettajarekisteri. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 4 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

38 §. Uhkasakko ja teettäminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

43 §. Kustannukset. Voimassa olevan pykälän 2 momentin maininta kustannusten maksamisesta valtion talousarviosta muutettaisiin maininnaksi kustannusten maksamisesta maakunnan varoista. Näihin kiiretoimenpiteisiin varattu rahoitus on tällä hetkellä sisällytetty aluehallintovirastoille osoitettuun määrärahaan. Tämä määräraha siirtyisi maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen, joten pykälää muutettaisiin tätä vastaavasti. Lisäksi pykälän 2 momentissa oleva sääntely kustannusten perimisestä muutettaisiin vastaamaan voimassa olevan lainsäädännön mukaista sääntelyä.

44 §. Perittävät maksut. Voimassa olevassa pykälässä on viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta viittaus valtion maksuperustelakiin (150/1992). Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:n nojalla on annettu valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2016 (1524/2016). Julkisoikeudellisina suoritteina, joista asetuksen mukaan peritään kiinteähintainen maksu, on asetuksessa mainittu eläinkuljettajalupa, maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus ja maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus. Aluehallintovirastojen tehtävät siirtyvät maakunnille. Maakunnat perisivät ehdotetun pykälän mukaan hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta annetuista päätöksistä.

46 §. Muutoksenhaku. Koska lain toimeenpanotehtävät siirtyisivät aluehallintovirastolta maakunnalle, lisättäisiin pykälän 4 momenttiin maininta maakunnallisia maksuja koskevasta muutoksenhausta.

47 §. Kunnalle maksettava korvaus. Laissa kunnaneläinlääkärille säädetyt tehtävät siirrettäisiin maakunnalle. Maakunnalle ei maksettaisi erillistä korvausta tämän lain mukaisten tehtävien suorittamisesta. Pykälässä viitattu eläinlääkintähuoltolaki on tarkoitus muuttaa muutoinkin laiksi eläinlääkäripalveluista. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

48 §. Vahingonkorvaus. Laissa kunnaneläinlääkärille säädetyt tehtävät siirrettäisiin maakunnalle. Maakunta vastaisi näin ollen toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Vahingonkorvauslaki (412/1974) luo riittävät puitteet vahingonkorvauskysymysten käsittelylle. Tämän vuoksi pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

1.7.37 Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

2 §. Määritelmät. Pykälän 3 a kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja maanmittaustoimisto Maanmittauslaitokseksi. Pykälään ei ehdoteta tehtäväksi muita muutoksia.

7 §. Pakkoperintä. Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori voisi huolehtia pakkohuutokaupan hakemisesta ilman, että sen täytyisi pyytää tarvittaessa toisen viranomaisen lausuntoa asiassa. Valtiokonttori ei ole pyytänyt kaikissa tilanteissa lausuntoa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ennen pakkohuutokaupan hakemista. Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että jatkossa ei säädettäisi jollekin viranomaiselle ensisijaista velvollisuutta olla läsnä pakkohuutokaupassa, jollei Valtiokonttorin edustaja ole ollut läsnä. Voimassa olevassa laissa ensisijainen velvollisuus olla läsnä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajalla, mutta koska kyse on valtion saatavista, vastaavaa velvollisuutta ei voi säätää maakunnalle, jonne maataloustukihallinnon tehtäviä hoitavat virkamiehet siirtyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laista poistettaisiin säännös siitä, että Valtiokonttori saa hakea lainan tai saamisen vakuutena olevan kiinteän omaisuuden pakkohuutokauppaa vain, jos eräännytynyt saaminen tai laina ylittää valtioneuvoston asetuksella säädettävän vähimmäismäärän. Eräiden valtion lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun valtioneuvoston asetuksen (1336/2007) 3 §:n mukaan lainan tai saamisen vakuuden pakkohuutokauppaa ei saa hakea, ellei saamisen pääoman, korkojen, viivästyskorkojen ja perimiskulujen määrä yhteensä ole vähintään 500 euroa. Kyseinen vähimmäisraja lisää tietyissä tapauksissa velallisen kustannuksia, koska vähimmäisraja saattaa johtaa siihen, että esimerkiksi saamisen viivästyskorkoja joudutaan kerryttämään ennen perintätoimiin ryhtymistä. Lisäksi vähimmäisraja on säädetty siten, että rajaa tarkasteltaessa ei voida ottaa huomioon velalliselta olevien valtion saatavien kokonaismäärää, vaan tarkastelu on saatavakohtainen. Valtiokonttori on antolainaukseen liittyvien tehtävien hoitamisen ammattilainen ja Valtiokonttorilla on huomattavasti asiantuntemusta siitä, mihin perintätoimenpiteisiin pitäisi kussakin yksittäistapauksessa ryhtyä.

8 §. Seuranta ja valvonta. Pykälän 3 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1, 2 ja 4 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

11 §. Tietojen luovuttaminen. Lain 11 §:ssä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

13 §. Maksuhelpotukset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori tekisi päätöksen kaikkien laissa tarkoitettujen lainojen ja saamisten yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista. Tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tekevät päätöksen tiettyjen saatavien maksuhelpotuksista, kuten esimerkiksi maatalain ja kolttalain nojalla syntyneiden saatavien osalta. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten maataloustukihallintoon liittyvät tehtävät siirtyvät maakunnille. Koska kyse on valtion

saatavista, maakunta ei voi olla taho, joka voisi päättää maksuhelpotusten myöntämisestä valtion saatavien osalta. Koska Valtiokonttori päättää jo muiden saatavien osalta maksuhelpotusten myöntämisestä, on tarkoituksenmukaista yhdenmukaistaa käytäntöjä kaikkien saatavien osalta. Lisäksi niiden valtion saatavien, joiden osalta elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset ovat myöntäneet maksuhelpotuksia, lukumäärä on voimakkaasti aleneva, koska kolttalainoja lukuun ottamatta ei enää myönnetä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa tarkoitettuja uusia lainoja taikka synny uusia myyntihintasaamia.

Pykälän 1 momenttiin ehdotettujen muutosten johdosta voimassa olevan 2 momentin sääntely tulee tarpeettomaksi. Pykälän 3 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

14 §. Lainojen ja saamisten siirrot. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori tekisi päätöksen niiden lainojen tai saamisten siirtämisestä uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttamisesta, joiden osalta päätöksen tekee tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Pykälän 2—4 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

15 §. Saneerausmenettelyt. Lain 15 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori antaisi suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn kaikkien laissa tarkoitettujen lainojen ja saamisten osalta. Tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset antavat mainitun suostumuksen tiettyjen saatavaryhmien osalta eli esimerkiksi maataloustukijärjestelmiin sekä poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttien tukemiseen liittyvien saatavien osalta. Voimassa olevan lain mukaan Valtiokonttorin on tullut kuitenkin antaa lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joten Valtiokonttorin tehtävät eivät tule jatkossa käytännössä lisääntymään saneerausmenettelyihin liittyvien tehtävien osalta.

16 §. Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori ilmoittaisi rekisteriviranomaiselle saamisen tai lainan loppuun maksamisesta ja kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta kaikkien eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa tarkoitettujen valtion saatavien osalta. Tällä hetkellä tiettyjen saatavaryhmien osalta Valtiokonttori toimittaa kirjallisesti tiedon saamisen tai lainan loppuun maksamisesta toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka puolestaan ilmoittaa edelleen rekisteriviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta sekä toimittaa kuitin velalliselle. Viimeksi selostetusta säädetään voimassa olevan pykälän 3 momentissa, joka poistettaisiin laista tarpeettomana 2 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta. Keskittämällä vakuuksia koskevien ilmoitusten tekeminen Valtiokonttorille yhdenmukaistettaisiin käytäntöjä eri saatavaryhmien kesken ja yksinkertaistettaisiin menettelytapoja. Koska Valtiokonttori hoitaisi jatkossa vakuuksia koskevien ilmoitusten tekemisen kokonaisuudessaan itse, tarvetta voimassa olevan 4 momentin säännökselle mahdollisuudesta säätää tarkemmin menettelystä ilmoitettaessa panttivastuusta vapauttamisesta ei enää ole, momentti poistettaisiin laista tarpeettomana. Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

17 §. Muu vakuuksien hoito. Lain 17 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttori antaisi jatkossa suostumuksen tiettyjen saatavien vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan. Mainitut saatavat liittyvät pääosin maataloustukijärjestelmiin sekä poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttien tukemiseen. Koska kyseessä ovat valtion saatavat, suostumuksen antaminen tulee jatkossakin kuulua valtion viranomaiselle.

18 §. Irtisanominen. Lain 18 §:ssä säädetään saatavien irtisanomisesta siten, että Valtiokonttori päättää irtisanomisesta, jos irtisanominen perustuu lyhennyksen tai koron maksun viivästy-

miseen tai kauppa- tai velkakirjan ehdoissa on sovittu irtisanomisesta maksuviivästyksen johdosta. Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydetävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ennen tiettyjen saatavien irtisanomista. Lausunnotmenettelystä ehdotetaan luovuttavan, minkä vuoksi pykälän 2 momentti poistettaisiin laista. Valtiokonttori voisi toki ilman nimenomaista säännöstäkin pyytää asianomaisilta viranomaisilta lausunnon ennen saatavan irtisanomista. Voimassa olevan 3 momentin mukaisesta sääntelystä säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa luovuttaisiin, koska Valtiokonttori on antolainauksen erikoisosaja ja Valtiokonttorin toimintaa sääntelee myös esimerkiksi hyvää perintätapaa koskevat säännökset ja periaatteet. Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

1.7.38 Laki maatalouden rakennetuista

19 §. Toimenpiteen toteutusaika. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

20 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi 5 momentista poistettaisiin turhana viittaus julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetulla lailla (1397/2016) kumotun vanhan hankintalain (348/2007) mukaiseen 30 000 euron kynnyksiarvoon. Pykälän 1 momenttia on muutettu lailla 1412/2016 siten, että hankinnasta voidaan jättää ilmoittamatta, jos hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa.

22 §. Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

27 §. Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

30 §. Tuen hakeminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Voimassa olevassa pykälässä säädetään myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta lain mukaisten tukihakemusten käsittelyssä. Pykälän 1 momentin toimivaltasäännös on kuitenkin ollut toissijainen suhteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia koskevassa lainsäädännössä säädettyyn toimivaltaan nähden, eli toimivallasta on voitu säätää toisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) nojalla. Maakunnan alueellisen toimivallan määräytymisen pääsäännöstä säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin nykyisin säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueellisesta toimivallasta. Ehdotuksen mukaan pääsäännöstä voitaisiin kuitenkin poiketa, jos maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavan lain 3 §:ssä säädettyssä menettelyssä toimivallasta toisin sovitaan. Maakunta voisi siten hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella, jos maakunnat niin sopivat ja jos tehtävien hoitamisesta sovitaan myös maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa.

Ehdotus laiksi maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa perustuu EU:n horisontaaliasetukseen (EU N:o 1306/2013) kattaen esimerkiksi EU:n maaseuturahaston osaksi rahoitettujen tukien maksujen tarkastamiseen ja hyväksymiseen, mukaan lukien hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät tarkastukset, sekä maksuhakemuksiin ja tukien takaisinperintään liittyvät tehtävät. Edellä mainittua lakiehdotusta maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa ei sovelleta maatalouden rakennetukien myöntöpäätöksiin liittyviin tehtäviin, koska tuen myöntö ei ole maksajavirastotehtävä vaan EU:n maaseutuasetukseen (EU N:o 1305/2013) perustuva hallintoviranomaistehtävä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa hallintoviranomaistehtävien hoitamisesta jäsenvaltiotasolla ja suhteessa komissioon, mutta tukijärjestelmän toimeenpanotehtävät on delegoitu aluehallinnolle. Euroopan unionin maaseutuasetuksen mukaan, jos ohjelman hallintoviranomaistehtäviä delegoidaan, jäsenvaltion hallintoviranomainen on edelleen täysin vastuussa kyseisten tehtävien tehokkaasta ja moitteettomasta hallinnosta ja täytäntöönpanosta, ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että ohjelman hallinto- ja valvontajär-

jestelmät toimivat tehokkaasti koko ohjelmakauden ajan. Lisäksi jäsenvaltion tukijärjestelmään kohdistuvat komission tarkastukset koskevat yleensä samalla kertaa sekä maksajavirasto- että hallintoviranomaistehtäviä ja tarkastuksissa havaituista puutteista tehtävien hoidossa voi seurata rahoitusoikaisuja, jotka vähentävät jäsenvaltiolle tuloutettavien EU:n maaseuturahaston varojen kokonaisuutta. Koska lakiehdotuksella maakuntien tehtäväksi siirrettävät tukijärjestelmän hallintoviranomaistehtävät liittyvät hyvin läheisesti tukijärjestelmän maksajavirastotehtäviin, tehtävien tehokas ja moitteeton hoito voitaisiin turvata parhaiten siten, että saman alueen maksajaviranomais- ja hallintoviranomaistehtävät hoidettaisiin yhdessä maakunnassa. Tämän vuoksi hallintoviranomaistehtävien siirtämisessä toiselle maakunnalle olisi perusteltua noudattaa vastaavaa menettelyä kuin maksajavirastotehtävien siirtämisessä.

31 §. Tukihakemuksen arviointi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

33 §. Tukipäätös. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi. Maatalouden rakennetuen myöntämistä koskeva päätöksenteko on keskeisesti oikeusharkintaa sisältävä tehtävä, joka on delegoitu maakunnille osana EU:n maaseuturahaston hallintoviranomaistehtäviä ja se olisi perusteltua säätää maakunnan viranhaltijan tehtäväksi vastaavalla tavalla kuin maatalouden rakennetuen maksajavirastotehtävien hoito. Hallintoviranomaistehtävien ja maksajavirastotehtävien suhdetta on selvitetty edellä 30 §:n kohdalla. Käytäntö jatkuisi nykyisen menettelyn mukaisena, jossa EU:n maaseuturahaston tukikelpoisuusehtojen mukaista varojen käyttöä koskeva päätöksenteko on ollut jäsenvaltion viranomastehtävä. Viranhaltijapäätöksiä voitaisiin edelleen tehdä esittelystä maakunnan järjestämisen organisaatiomallin mukaisesti.

34 §. Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

37 §. Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavasti kuin 33 §:ssä.

38 §. Nostolupa. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranomaiseksi vastaavasti kuin 33 ja 37 §:ssä.

40 §. Tietojen antaminen seuranta varten. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

40 a §. Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

44 §. Tarkastusoikeus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

45 §. Tarkastuksen suorittaminen. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

46 §. Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

49 §. Takaisinperinnän kohtuullistaminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

50 §. Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavasti kuin 33, 37 ja 38 §:ssä.

54 §. Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

61 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

64 §. *Varojen alueellinen kohdentaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

66 §. *Valituskielto.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

67 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

68 §. *Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen.* Laista aiemmin kumotun 68 §:n tilalle ehdotetaan lisättäväksi uusi 68 §, jossa säädettäisiin EU:n lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistamisesta. Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsisi maakunnan maatalouden rakennetukijärjestelmän toimeenpanossa rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien maaseudun kehittämisohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maakunnalle voitaisiin antaa määräys puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräyksen tehosteeksi voitaisiin asettaa sakon uhka.

Muutettavaksi ehdotetun lain ja sen taustalla olevan maaseudun kehittämisohjelman mukaisen tukien myöntämistä sääntelee EU:n lainsäädäntö. EU-lainsäädännön mukaan tukijärjestelmän toimeenpanossa mahdollisesti ilmeneviin puutteisiin liittyy uhka jäsenvaltiolle määrättävästä rahoitusoikaisusta, joka voi olla määrältään hyvin merkittävä. Tukijärjestelmään liittyvän EU:n rahoitusoikaisun uhan vuoksi olisi tarpeellista säätää menettelystä EU:n lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanossa ja lain mukaisten tukien myöntämisessä. Vastaava säännös sisältyy viljelijätukien osalta maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavaan lakiin ehdotettuihin säännöksiin.

1.7.39 Rehulaki

3 §. *Euroopan unionin lainsäädäntö.* Pykälän 2 kohdan rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 kumoutuessa muutettaisiin sen tilalle virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/625 (*virallista valvontaa koskeva asetukset*).

5 §. *Määritelmät.* Pykälän 19 kohdassa muutettaisiin Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus Luonnonvarakeskukseksi. Rehulain (86/2008) 15 § on muutettu lailla 565/2014 Luonnonvarakeskuksen perustamiseen liittyen. Tässä yhteydessä on kuitenkin jäänyt muuttamatta määritelmäpykälän 19 kohta.

20 §. *Rehualan toimijan hyväksyminen.* Rehualan toimijan hyväksymisessä Elintarviketurvalisuusviraston ja maakuntien välistä tehtävänjakoa järjeistettäisiin. Voimassaolevan lain mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy rehualan toimijat. Muutoksessa sellaiset maati-

HE 14/2018 vp

lat, jotka valmistavat rehuja vain omille eläimille tulisivat maakunnan hyväksynnän piiriin. Pykälän 1 momentti jaettaisiin selkeyden vuoksi kolmeksi uudeksi momentiksi.

Uuden 1 momentin mukaan rehuhygieniasta koskevista vaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 183/2005 (rehuhygienia-asetus) 10 artiklan 1c -kohdassa tai tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 (TSE-asetus) liitteessä IV tarkoitettua toimintaa harjoittavan tai lääkerehuja valmistavan maatilaa ja vesiviljelylaitoksen olisi oltava maakunnan hyväksymiä. Rehuhygienia-asetuksen 10 artiklan 1c -kohta koskee rehuseosten valmistamista markkinoille saatettaviksi tai oman tilan tarpeisiin käyttäen tiettyjä rehun lisäaineita tai niitä sisältäviä esiseoksia. TSE-asetuksen liite IV liittyy eläinvalkuaisen ruokintakieltoon. Lääkerehujen valmistuksella ennakoitaan näillä näkymin vuonna 2018 voimaantulevaa EU asetusta lääkerehujen valmistuksesta, markkinoille saattamisesta ja käytöstä sekä neuvoston direktiivin 90/167/ETY kumoamisesta [KOM (2014) 556 final].

Maakunta vastaisi sekä toimijan tarkastuksesta, että hyväksyntään liittyvästä hallintopäätöksestä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti rehuhygienia-asetuksen mukaisesta tarkastuksesta ja hyväksyntäpäätöksestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. TSE-asetuksen mukaisesta tarkastuksesta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, mutta hyväksyntää koskevan päätöksen tekee Elintarviketurvallisuusvirasto. Lääkerehulainsäädännön mukaisesti hyväksytyjä maatiloja tai vesiviljelylaitoksia ei ole.

Rehuhygieniasetuksen mukaisesti on marraskuussa 2016 hyväksyttyinä kolme maatilaa ja TSE-asetuksen mukaisesti hyväksytyjä maatiloja on 60. Tarkastusten ja hyväksyntää koskevan hallintopäätösten siirtäminen maakuntaan on perusteltua toimijoiden suhteellisen pienestä määrästä johtuen vaikkakin TSE- ja lääkerehulainsäädännön muutosten johdosta hyväksyntätarve saattaa lisääntyä merkittävästi erityisesti vesiviljelylaitosten osalta. Hyväksyntää koskeva tarkastus voidaan usein tehdä myös samalla kertaa muun valvontakäynnin kanssa.

Pykälän 2 momentin mukaan muut kuin 1 momentissa tarkoitettujen rehualan toimijat hakisivat hyväksyntää Elintarviketurvallisuusvirastolta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Pykälän 3 momentin säännös rehuhygienia-asetuksen 13 artiklan ja TSE-asetuksen liitteen IV mukaisista hyväksymisen edellytyksistä erotettaisiin omaksi momentikseen.

Muilta osin pykälän sisältöä ei muutettaisi.

23 §. Valvontaviranomaiset. Pykälään 1 momenttiin lisättäisiin, että Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo valtakunnallisesti rehulainsäädännön täytäntöönpanoa ja noudattamista, vastaa valtakunnallisen rehuvalvonnan ohjauksesta ja kehittämisestä sekä toimii Euroopan unionin rehulainsäädännössä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, ellei tehtävää ole tässä laissa siirretty muulle viranomaiselle. Rehuvalvonnan ohjaus ja kehittäminen pitäisi sisällään muun muassa lain täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämistä erityisesti maakunnille. Virasto on käytännössä järjestänyt koulutusta säännöllisesti Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajille.

Toisessa momentissa säädettäisiin maakunnan tehtävistä. Maakunta vastaisi toimialueellaan maatilojen ja vesiviljelylaitosten rehuihin liittyvistä tarkastuksista ja näytteenotosta. Valvonta liittyy muun muassa Euroopan unionin rehuhygieniasta annetussa asetuksessa (183/2005) säädettyjen velvoitteiden valvontaan mukaan lukien viljelijätukien ehtona oleviin täydentäviin ehtoihin sekä BSE-taudin vastustamiseen. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaisi maatilojen ja vesiviljelylaitosten hyväksyntää koskevasta tarkastuksesta, jos toimija valmistaa rehuja markkinoille saatettavaksi. Edelleen maakunta vastaisi toimialueellaan rehua kaupan pitävien vähittäiskauppojen, mukaan lukien eläinnäyttelyiden ja -kilpailujen, tarkastuksista ja näytteenotosta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Valvonta liittyy muun muassa rehuhygieniasta an-

netussa asetuksessa säädettyjen velvoitteiden, pakkausmerkintöjen ja rehujen jäljitettävyyteen valvontaan. Aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit ovat valvoneet lääkerahumääräyksiä kirjoittaneita eläinlääkäreitä lääkerahumääräysten avulla. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaisi jatkossa eläinlääkäreihin kohdistuvasta valvonnasta muun muassa eläinten lääkitsemisestä annetun lain muutosehdotuksen mukaisesti.

Tullin ja rajaeläinlääkäriin toimivaltaan ei esitetä muutosta.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti jossa selkeytettäisiin Ahvenanmaan maakunnan asemaa. Momentin mukaan valvontaviranomaiselle säädettyjä tehtävät hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

33 §. Valvontasuunnitelma. Pykälässä tarkennettaisiin Elintarviketurvallisuusviraston velvoitetta valtakunnallisen valvontaohjelman ja vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimiseksi. Valtakunnallinen ohjelma ja suunnitelma sisältäisi myös maakunnan suorittamat tarkastukset ja näytteenotot.

40 §. Epäkohdan poistaminen. Pykälään lisättäisiin velvoite ilmoittaa epäkohdan poistamiseksi annetusta määräyksestä aina myös Elintarviketurvallisuusvirastolle.

41 §. Kielto. Pykälän 1 momentissa valvontaviranomainen muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Edelleen pykälän 3 momenttiin lisättäisiin myös muille valvontaviranomaisille mahdollisuus määrätä kielto väliaikaisesti, jos asia ei siedä viivytystä. Elintarviketurvallisuusviraston tulee tällöin päättää kiellosta viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta tai väliaikainen kielto raukeaa. Vastaava mahdollisuus sisältyy lannoitevalmistelakiin ja lakiin kasvinsuojeluaineista.

42 §. Rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen. Pykälä yhdenmukaistettaisiin 41 §:n muutokset huomioiden.

49 §. Perittävät maksut. Pykälässä tarkennettaisiin, että valtion maksuperustelakia sovelletaan valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista perittävään maksuun. Pykälän uuden 2 momentin mukaan maakunnan tekemästä 20 §:n 1 momentin mukaisesta rehualan toimijan hyväksymisestä perittäisiin maksuja maakunnan hyväksymän taksan mukaisesti. Muilta osin maakunnan suorittamasta valvonnasta ei peritä maksua.

51 §. Muutoksenhaku. Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädetään muutoksenhausta maakunnan määräämiin maksuihin.

1.7.40 Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä

5 §. Rekisterinpitoon liittyvät vastuut. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisilla, aluehallintovirastoilla ja kunnaneläinlääkäreillä on ollut oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Maakuntauudistuksen johdosta jatkossa oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, maakunnilla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla. Ahvenanmaan valtionvirastolla on kyseinen oikeus tälläkin hetkellä aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) nojalla. Muun muassa ehdotetun maakuntalain 79 §:n 3 momentissa säädetään, milloin maakunnan viranomaisen toimivaltaa käyttää maakunnan viranhaltija. Maakuntalain 75 §:n 2 momentin mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Tietojärjestelmän pitämiseen liittyvät ensimmäisessä virkkeessä todetut vastuutahot eivät muutu.

7 §. Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen. Pykälän 2 virkkeen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset ovat voineet

luovuttaa tietoja oman viranomaistehtävänsä osalta. Tämä tehtävä siirtyy maakunnille ja Ahvenanmaan valtionvirastolle.

1.7.41 Riistavahinkolaki

10 §. *Viljelysvahinkojen korvaaminen.* Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan viljelysvahinkojen määrää laskettaessa viljelyskasvien yksikköhintoina ja normisatoina käytetään satovahinkolaissa (1214/2000) tai sen nojalla säädettyjä arvoja. Satovahinkolaki on kumottu 1.1.2017 voimaan tulleella lailla satovahinkojen korvaamisesta annetun lain kumoamisesta (1191/2013). Tämän vuoksi pykälän 2 momentti poistettaisiin. Myös pykälän nykyisessä 3 momentissa olevat viittaukset satovahinkolakiin poistettaisiin, ja momentti siirtyisi näin muutettuna pykälän 2 momentiksi.

23 §. *Vahingosta ilmoittaminen.* Pykälän 2 momentin 2 kohdassa vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee.

24 §. *Maastotarkastuksen järjestäminen.* Pykälän 1 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

26 §. *Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen toteaminen ja arviointi.* Pykälän 1 ja 2 momentissa vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus satovahinkolakiin, joka on kumottu 1.1.2017 voimaan tulleella lailla satovahinkojen korvaamisesta annetun lain kumoamisesta (1191/2013).

Pykälän 2 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi. Momenttia muutettaisiin myös niin, että maakunta voi tarvittaessa käyttää kaikkien vahingon toteamisessa ja arvioinnissa esteetöntä asiantuntijaa, kun voimassa olevassa laissa säännös koskee ainoastaan porovahinkojen arviointia.

Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan, jos vahinko on tapahtunut muussa kuin vahingonkäräjien kotikunnassa, arvioinnin suorittajan tulee lähettää vahinkoilmoitus ja arviokirja vahingonkäräjien kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle korvauspäätöksen tekemistä varten. Jäljempänä 30 §:ssä esitetään, että korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen määräytyisi hakijan kotikunnan sijaan vahingon tapahtumapaikkakunnan perusteella. Koska vahinkoilmoitusta ja muita asiakirjoja ei siten enää tarvitsi toimittaa hakijan kotikuntaan, pykälän 3 momentti poistettaisiin tarpeettomana.

Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi sisällöltään muuttamattomana pykälän 3 momentiksi.

30 §. *Toimivaltainen viranomainen korvauskäsittelyssä.* Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen on hakijan kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Momentissa maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi, minkä lisäksi korvausasiassa toimivaltainen viranomainen määriteltäisiin hakijan kotipaikkakunnan sijaan vahinkopaikkakunnan perusteella. Nykyinen menettely, jossa vahinkopaikkakunnan viranomainen lähettää vahinkoilmoituksen ja vahinkojen arviointitiedot hakijan kotipaikkakunnan viranomaiselle korvauspäätöksen tekemistä varten, viivästyttää asian käsittelyä ja lisää tarpeettomasti hallinnollista taakkaa.

34 §. *Viranomaisten tietojensaantioikeus.* Pykälässä kuntien maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

35 §. *Korvausten seurantajärjestelmä.* Pykälän 2 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset muutettaisiin maakunnaksi ja metsäkeskukset Suomen metsäkeskukseksi.

36 §. Tietojen julkisuus ja tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentissa kuntien maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

44 §. Kohtuullistaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

47 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätös muutettaisiin maakunnan päätökseksi, ja maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta oikaisuviranomaisena poistettaisiin. Maakunnan päätökseen saisi vaatia oikaisua hallintolain (434/2003) mukaisesti päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Samalla pykälän 1 ja 2 momentti yhdistettäisiin uudeksi 1 momentiksi.

49 §. Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä. Pykälän 1 ja 2 momentissa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset muutettaisiin maakunnaksi ja metsäkeskukset Suomen metsäkeskukseksi.

50 §. Maaseutuviraston valvontatehtävä. Pykälän 1 momentissa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset muutettaisiin maakunnaksi ja metsäkeskus Suomen metsäkeskukseksi. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto voi käyttää valvontatehtävässä apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia. Koska avun käyttötarve on osoittautunut käytännössä vähäiseksi, säännös poistettaisiin ilman korvaavaa sääntelyä.

1.7.42 Patoturvallisuuslaki

5 §. Viranomaiset. Pykälän 2 momentissa patoturvallisuusasioissa toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Kainuun maakunnaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö on 18.6.2015 patoturvallisuuslain nykyisen 5 §:n 3 momentin nojalla määrännyt, että Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueilla patoturvallisuuslain mukaisten patojen valvonnassa. Ehdotuksen mukaan tehtävä säädettäisiin patoturvallisuuslailla Kainuun maakunnalle. Patoturvallisuusviranomaisen tehtävänä on tarvittaessa avustaa pelastustoiminnan johtajaa ja osallistua pelastuslaissa tarkoitetun johtoryhmän työhön. Ehdotuksen mukaan maakuntavaltuuston olisi tämän vuoksi annettava patoturvallisuusviranomaisen tehtävät hallintosäännöllä maakunnan viranhaltijalle.

14 §. Luokittelupäätös ja asiakirjojen hyväksyminen. Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan patoturvallisuusviranomaisen voisi periä maksun padon luokittelua sekä vahingonvaaraselvityksen ja tarkkailuohjelman hyväksymistä koskevista päätöksistä vastaavasti kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus nykyisin. Koska kyse olisi julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävästä maksusta, laissa säädettäisiin, että maksu voisi vastata enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maakunta valtuusto päättäisi tarkemmin maksun yleisistä perusteista.

1.7.43 Eläinlääkintähuoltolaki

Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi. Uusi lain nimike olisi laki eläinlääkäripalveluista. Ehdotettu nimike kuvaisi paremmin lain uutta soveltamisalaa.

1 §. Soveltamisala. Pykälä muutettaisiin poistamalla siitä erityinen tavoitesäännös ja lisäämällä siihen lain soveltamisalaa koskeva säännös. Ehdotetun pykälän mukaan laki koskisi maakunnallisten eläinlääkäripalvelujen suunnittelua ja järjestämistä sekä maakunnallisten ja muiden eläinlääkäripalvelujen valvontaa.

Laki ei enää soveltuisi elintarvikkeiden turvallisuuden eikä eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät valtion toimeksiantotehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnan vastuulle, minkä vuoksi näiden tehtävien hoidon edellytysten järjestämiseen sekä tehtävien rahoitukseen liittyvä erityinen sääntely muuttuisi jatkossa tarpeettomaksi. Valvonnan suunnittelua koskevat lain säännökset sekä eräät muut jatkossakin tarpeelliset valvontaa koskevat säännökset siirrettäisiin muihin lakeihin. Pykälän otsikko muutettaisiin, jotta se vastaisi paremmin ehdotettua sisältöä.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälä kumottaisiin, sillä lain soveltamisalasta säädettäisiin 1 §:ssä.

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 kohdassa oleva viittaus kumottuun koe-eläintoiminnasta annettuun lakiin (765/2009) muutettaisiin kohdistumaan tieteellisiin ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annettuun lakiin. Viimeksi mainitussa laissa enää esiinny käsitettä koe-eläin, joten määritelmässä viitattaisiin lain soveltamisalaan kuuluviin eläimiin.

5 §. *Elintarviketurvallisuusvirasto.* Koska kaikki laissa tarkoitettu eläinlääkäripalvelujen valvonta keskitettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastoon, pykälästä poistettaisiin maininta Elintarviketurvallisuusviraston roolista suorittaa ohjausta ja valvontaa keskushallinnon viranomaisena.

6 §. *Aluehallintovirasto.* Pykälä kumottaisiin, sillä eläinlääkäripalvelujen valvonta keskitettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastoon. Pykälässä mainittu maataloustukiin liittyvien täydentävien ehtojen valvonta siirtyisi maakunnalle, mutta sitä koskevat toimivaltasäännökset olisivat maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa.

7 §. *Maakunta.* Kunnan tehtäviä koskeva pykälä muutettaisiin koskemaan maakunnan tehtäviä, ja pykälän otsikko muutettaisiin ehdotusta vastaavaksi. Maakunnan tehtävänä olisi järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelu ja kiireellinen eläinlääkäriapu siten kuin kyseessä olevassa laissa ja ehdotetussa maakuntalaissa säädetään. Lain 3 §:n 3 ja 4 kohdan määrittämien perusteella peruseläinlääkäripalveluun sisältyy myös ennalta ehkäisevää terveydenhuolto-työtä. Pykälässä ei enää säädettäisi elintarvikkeiden turvallisuuden eikä eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä. Pykälästä myös poistettaisiin säännökset, jotka koskevat tehtävien organisointia kunnassa sekä kuntien yhteistoimintaa. Maakuntien mahdolliseen yhteistoimintaan sovellettaisiin ehdotetun maakuntalain säännöksiä.

3 luku. Eläinlääkäripalvelujen suunnittelu. Luvun otsikko muutettaisiin, jotta se vastaisi paremmin lain soveltamisalaa ja luvun ehdotettua sisältöä.

8 §. *Valtakunnallinen suunnitelma.* Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi momentista poistettaisiin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suunnittelua koskevat säännökset. Valvonnan valtakunnallista suunnittelua koskevat säännökset ehdotetaan lisättäväksi tarvittavilta osin eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaa koskeviin lakeihin. Pykälän 2 momenttiin sisältyvää asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa, mutta ei olisi välttämättä annettava tarkempia säännöksiä suunnitelman laatimisesta ja sisällöstä.

9 §. *Alueellinen suunnitelma.* Pykälä kumottaisiin, sillä alueellisen eläinlääkäripalvelujen suunnittelun välineenä olisi jatkossa 10 §:ssä tarkoitettu maakunnan suunnitelma.

10 §. *Maakunnan suunnitelma.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi, ja pykälän otsikkoon tehtäisiin vastaava muutos. Maakunnan järjestämisvastuulla olevien eläinlääkäripalvelujen suunnitteluvollisuutta koskevaan säännökseen lisättäisiin joustavuutta poistamalla säännös suunnitelman tarkistamisesta vähintään kolmen vuoden välein. Palvelujen mitoitusta koskeva säännös, joka velvoittaisi ottamaan huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien alueella tarjoamat palvelut, säilyisi ennallaan.

Pykälästä poistettaisiin alueellista eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suunnittelua koskevat säännökset. Säännökset alueellisista suunnitelmista sen sijaan lisättäisiin eläintautilakiin, eläinsuojelulakiin, eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin, eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin sekä eläinten lääkitsemisestä annettuun lakiin.

4 luku. Maakunnan eläinlääkäripalvelut. Luvun otsikko muutettaisiin, jotta se vastaisi paremmin lain soveltamisalaa ja luvun ehdotettua sisältöä.

11 §. *Peruseläinlääkäripalvelu.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälään lisättäisiin 3 momentti, johon siirrettäisiin 1 momentin säännös, jonka mukaan peruseläinlääkäripalvelua ei tarvitse järjestää muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten, jos palvelua on muutoinkin saatavilla lain 14 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävällä tavalla eli palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. Kriteerien täyttymistä arvioitaisiin erikseen maakunnan eri alueiden osalta.

Samaan momenttiin lisättäisiin myös uusi säännös, jonka mukaan maakunta voisi yhtiöittämisvelvollisuuden estämättä tuottaa peruseläinlääkäripalvelun omana toimintanaan myös siltä osin kuin markkinoilla olisi saatavilla vastaavia palveluja. Uusi säännös olisi tarpeen, sillä voimassa olevan lain säännökset ovat omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä sen suhteen, miltä osin seura- ja harrastuseläimiä varten tuotettavassa palvelussa on kyse palvelusta, joka voidaan tuottaa maakunnan omana toimintana ehdotetun maakuntalain 112 §:n 2 momentti ja 113 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta huomioon ottaen, ja miltä osin mahdollisesti palvelusta, joka pitää ehdotetun maakuntalain 15 luvun säännösten mukaan yhtiöittää.

Ehdotetun maakuntalain yhtiöittämispoikkeukset koskevat muun muassa tilanteita, joissa toiminnan katsotaan olevan vähäistä tai lain perusteella maakunta voi tuottaa palveluja toiselle taholle. Ehdotetun maakuntalain 120 §:n mukaan yhtiöittämispoikkeuksen kattamat palvelut pitäisi hinnoitella täysin markkinaperusteisesti, mutta eläinlääkintähuoltolaki erityissäännöksenä säättää kuitenkin peruseläinlääkäripalvelusta perittävistä palkkioista ja korvauksista tyhjentävästi. Kilpailulain (948/2011) mukaan kilpailuneutraliteettivalvontaa ei suoriteta siltä osin kuin menettely tai toiminnan rakenne seuraa välittömästi lainsäädännöstä. Eläinlääkäripalvelujen järjestämistavan jättäminen ainoastaan mainittujen tulkintaepäselvyyttä aiheuttavien säännösten varaan ei ole perusteltua, vaan eläinlääkäripalveluja koskevasta yhtiöittämispoikkeuksesta tarvitaan nimenomainen oikeustilaa selkeyttävä säännös.

Seura- ja harrastuseläinpalvelut kuuluvat kunnan ja jatkossa maakunnan lakisääteisiin palveluihin joka tapauksessa sitä kautta, että 13 §:ään sisältyy velvollisuus järjestää näitä eläimiä varten kiireellinen eläinlääkärintapuu kaikkina vuorokaudenaikoina. Eläinten hoitamista varten on tämän vuoksi oltava soveltuvat toimitilat, toimintavälineet ja henkilöstö. Koska vain osaan eläinlääkäripalveluista kohdistettuna yhtiöittäminen saattaisi aiheuttaa maakunnissa hankalia erittelyjä ja palvelutuotannon volyyymiin nähden suhteetonta hallinnollista taakkaa, voisi yhtiöittämisvelvollisuus lisätä maakunnissa painetta laajamittaiseen eläinlääkäripalvelujen ulkoistamiseen ja sitä kautta vaarantaa nykyisenkaltaisen pääosin virkasuhteisten eläinlääkäreiden varaan rakentuvan järjestelmän jatkuvuuden. Tällä olisi kielteisiä kansanterveydellisiä ja eläinsuojelullisia vaikutuksia, sillä virkasuhteiset praktikkoeläinlääkärit ovat tärkeä lisävoimavara muun muassa eläinsuojeluongelmiin puuttumisen ja eläintautiepidemioiden torjunnan näkökulmasta. Nykyisin samat eläinlääkärit tarjoavat usein palveluja sekä hyötyeläimille että seura- ja harrastuseläimille, ja tämän lähtökohdan muuttuminen voisi myös johtaa palvelun siirtymiseen kauemmas asiakkaista sekä entisestään vaikeuttaa hyötyeläimiä hoitavien eläinlääkäreiden rekrytointia. Lisäksi kunnan tuottaessa peruseläinlääkäripalveluja seura- ja harrastuseläimille on ollut mahdollista pitää asiakasmaksut kohtuullisella tasolla eläinten hyvinvoinnin ja kansanterveyden kannalta keskeisten toimenpiteiden osalta, kuten sairaiden eläinten perustutkimus, eläinten lopetus ja eläinten rokotus.

Ehdotetun maakuntalain 120 §:ssä tarkoitettua markkinaperusteista hinnoittelua ei voi suoraan soveltaa peruseläinlääkäripalveluun, sillä muutettavaksi ehdotetun lain 5 luvussa säädetään tyhjentävästi niistä palkkioista ja maksuista, joita peruseläinlääkäripalvelusta ja kiireellisestä eläinlääkäriavusta voidaan periä. Kunnaneläinlääkäri perii virkaehtosopimuksessa määrätyn palkkion ja korvauksen eräistä kustannuksista, minkä lisäksi kunnalla on oikeus periä lain 21 §:ssä tarkoitettu niin sanottu klinikkamaksu eli korvaus maakunnan järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkäriin vastaanotolla. Nykyisin yli puolet kuntien muodostamista yhteistoiminta-alueista perii klinikkamaksuja.

Ehdotetussa 3 momentissa velvoitettaisiin maakunta perimään muusta kuin lakisääteisen velvollisuutensa perusteella tuottamastaan peruseläinlääkäripalvelusta klinikkamaksu ja kiellettäisiin sitä kohdistamasta toimintaan lain 22 §:ssä tarkoitettua subventiota. Tämä sääntely sekä lain 10 §:n 1 momenttiin sisältyvä säännös, jonka mukaan palvelua mitoitettaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien alueella tarjoamat palvelut, olisivat omiaan estämään mahdollisia haitallisia kilpailuvaikutuksia.

13 §. Kiireellinen eläinlääkäriapu. Pykälästä poistettaisiin 2 ja 3 momentin säännökset, jotka koskevat kuntien yhteistoimintaa eläinlääkäripäivystyksen järjestämisessä. Maakuntien yhteistoiminta jäisi näin ollen ehdotetun maakuntalain säännösten varaan. Pykälän 3 momentin poisto myös lisäisi pykälään väljyyttä siltä osin kuin kyse on päivystyksen käytännön organisoinnista.

15 §. Valvontatehtävien järjestäminen. Pykälä kumottaisiin, sillä lain soveltamisalaan kuuluvat valtion toimeksiantotehtävien luonteiset kunnaneläinlääkäriin valvontatehtävät siirtyisivät kokonaan maakunnan vastuulle. Elintarvikelakiin ehdotetaan lisättäväksi kumottavaa 2 momentin säännöstä vastaava säännös, joka koskee kunnan mahdollisuutta ottaa valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella hoidettavakseen lihantarkastukseen liittyviä tehtäviä.

16 §. Kunnaneläinlääkäriin virka. Pykälä kumottaisiin, koska kunnaneläinlääkäriille laissa säädetty tehtävät siirtyisivät maakunnan vastuulle ja valvontaa koskevat säännökset poistettaisiin laista. Maakunnan eläinlääkäriin virkasuhteiden kelpoisuusvaatimuksista ehdotetaan otettavaksi säännökset eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin.

17 §. Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen. Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi.

18 §. Toimitilojen ja työvälineiden järjestäminen. Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälästä poistettaisiin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa koskeva 2 momentti.

19 §. Maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin palkkio ja korvaukset. Pykälässä kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnan palveluksessa olevaksi eläinlääkäriksi. Ehdotus ei muuttaisi eläinlääkäriapua antavien eläinlääkäreiden palkkiojärjestelmää.

20 §. Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan perimät maksut ja korvaukset. Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi.

21 §. Maakunnan perimät maksut. Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentista myös poistettaisiin viittaus 13 §:ään, sillä tähän ei ehdotuksen mukaan enää sisältyisi keskitetyn yhteydenottopalvelun järjestämisvelvollisuuteen liittyviä säännöksiä. Oikeus periä maksu yhteydenottopalvelusta virka-ajan ulkopuolella kuitenkin säilyisi.

22 §. Maakunnan osallistuminen eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi siinä täsmennettäisiin, että subventioiden tarkoituksena on tasata kustannuseroja, jotka johtuvat erilai-

sista etäisyyksistä palveluihin. Pitkät käyntimatkat merkitsevät sekä suurempia eläinlääkäriin-palkkioita että korkeampia matkakustannusten korvauksia.

23 §. Korvaus valvontatehtävistä. Pykälä kumottaisiin, sillä kunnaneläinlääkäriin tehtävät siirtyisivät maakunnalle ja näiden tehtävien hoidosta valtion kunnille maksama erillinen korvaus poistuisi.

25 §. Valtionosuus. Koska laissa ei enää säädettäisi kuntien tehtävistä, kuntien saamaa valti-onosuutta koskeva pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

6 luku. Eläinlääkäripalvelujen valvonta. Luvun otsikko muutettaisiin, jotta se vastaisi parem-min lain soveltamisalaa ja luvun ehdotettua sisältöä.

26 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarvi- keturvallisuusvirastoksi. Koska Elintarviketurvallisuusviraston toimialueena on koko maa, vi-ranomaisen alueellista toimivaltaa koskeva säännös poistettaisiin tarpeettomana.

Pykälään lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan maakunnan tulisi ilmoittaa Elintarviketurval-lisuusvirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse tai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa. Koska Elintarviketurvallisuusvirasto valvoi-si myös maakunnan järjestämisvastuulla olevia palveluja, sen olisi tarpeen saada mainitut tie-dot. Siltä osin kuin maakunta olisi ulkoistanut palvelujen tuottamisen yksityiselle eläinlääkäri-palvelun tuottajalle, Elintarviketurvallisuusvirasto saisi tiedot palvelujen tuotantoyksiköistä pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyin ilmoitusvelvollisuuden kautta. Uusi säännös tulisi pykä-län 3 momentiksi, jolloin nykyisestä 3 momentista tulisi 4 momentti.

29 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentista poistettaisiin aluehallintoviraston tarkastusoike-utta koskeva säännös. Pykälän 2 momentissa kotirauhan piiriin kuuluvat tilat muutettaisiin py-syväisluonteiseen asumiseen käytettäviksi tiloiksi.

30 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Koska Elintarviketurvallisuusviraston suo-rittama eläinlääkäripalvelujen valvonta ja siihen liittyvät pakkokeinot ulotettaisiin koskemaan sekä yksityisiä että maakunnan tuottamia palveluja, pykälässä yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja muutettaisiin eläinlääkäripalvelun tuottajaksi.

31 §. Toiminnan keskeyttäminen. Pykälässä yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja muutetta-iin eläinlääkäripalvelun tuottajaksi.

33 §. Rekisteri. Pykälän 1 momentissa yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja muutettaisiin eläinlääkäripalvelun tuottajaksi, mikä merkitsisi, että Elintarviketurvallisuusvirasto pitäisi re-kisteriä myös maakunnallisten eläinlääkäripalvelujen tuottajista. Lisäksi momentista poistet-taisiin säännös, joka koskee rekisteritietojen käsittelyyn liittyviä aluehallintoviraston tehtäviä. Maakunnalle säädettäisiin oikeus saada rekisteriin tallennettuja tietoja maksutta teknisen käyt-töyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Tiedot ovat tarpeen, jotta maakunta voi lain 10 §:ssä edellytettyllä tavalla suunnitella oman palvelunsa mitoitus.

Lain soveltamisalasta poistuviin valvontatehtäviin liittyvä pykälän 3 momentti poistettaisiin tarpeettomana.

35 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi ja kuntalaki maakuntalaiksi.

1.7.44 Laki eläintunnistusjärjestelmästä

24 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 3 momenttiin koottaisiin voimassa olevan pykälän 3-5 momentin valvontaviranomaiset, eli aluehallintovirasto, kunnaneläinlääkäri sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ja muutettaisiin maakunnaksi.

Uudessa 4 momentissa ehdotettaisiin, että valtakunnan viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Koska Ahvenanmaalle ei tulisi maakuntauudistuksen mukaista maakuntaa, olisi säädettävä valtion viranomaisesta, jolle tehtävät kuuluisivat. Kuitenkin Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti valtion viranomaisten tehtävistä huolehtisi jatkossakin maakunnan hallitus tai maakuntalaissa määrätty viranomainen, eikä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välinen Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuva toimivallanjako maakuntien perustamisen myötä muuttuisi.

27 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus Euroopan unionin virallista valvontaa koskevaan asetukseen kansallisen valvontasuunnitelman laatimisessa. Pykäläni 2 momentissa säädettäisiin alueellisesta suunnitelmasta, jonka maakunta laatisi.

32 §. *Kielto.* Pykälän 1-4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

33 §. *Kiellon peruuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

34 §. *Tunnistamattoman nautaeläimen lopettaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

37 §. *Rikosilmoituksen tekeminen.* Pykälä kumottaisiin. Koska aluehallintovirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristövirasto sekä kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi, ei enää tarvetta tehdä rikosilmoitusta toisten puolesta.

1.7.45 Laki tulvariskien hallinnasta

2 §. *Määritelmät.* Vesienhoidon järjestämisestä annetun lain nimi pykälän 4–7 kohdassa muutettaisiin lain voimassa olevaksi nimeksi. Pykälän 8 kohtaan sisältyvä yhteensovittavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määritelmä poistettaisiin.

3 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin valtion ja kunnan viranomaisten ohella maakunnan viranomaiset.

4 §. *Maakunnan tehtävät.* Pykälän otsikossa ja sen 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentin 4 kohtaa tarkennettaisiin siten, että maakunnan tehtävänä olisi paitsi edistää myös ohjata ja seurata tulvasuojelua ja muita tulvariskien hallintaa parantavia toimenpiteitä. Momentin 5 kohtaan sisältyvä hydrologisesta seurannasta huolehtiminen tarkennettaisiin hydrologisen havaintotiedon tuottamiseksi.

Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huolehtimaan pykälässä tarkoitetuista tehtävistä toisen keskuksen toimialueella. Säännöksen tarkoituksena on, että viranomaisten voimavarat voidaan ohjata tulvariskien hallinnan tehtäviin mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti. Tehtävien siirtyessä maakunnille pykälän 3 momentti poistettaisiin. Maakunnat sopisivat keskenään tehtävän hoitamisesta siten, kuin hallituksen esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa annettavaksi laiksi säädettäisiin.

5 §. *Kunnan ja maakuntien pelastustoimen tehtävät.* Pykälän otsikossa ja sen 1 momentissa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakuntien pelastustoimeksi. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta maakunnan liitosta.

8 §. Merkittävät tulvariskialueet. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Vesistöalueilla, jotka sijaitsevat usean maakunnan alueella, maakunnat tekisivät maa- ja metsätalousministeriölle yhteisen ehdotuksen vesistöalueen merkittäviksi tulvariskialueiksi. Rannikkoalueilla, missä tulvariskien hallinta ei lain mukaan vaadi yhteistä suunnittelua eikä yhteen sovitettuja toimenpiteitä, maakunnat voisivat tehdä ehdotuksensa tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina joko omalta alueeltaan taikka niin sopiessaan usean maakunnan alueelta yhteisesti.

15 §. Tulvaryhmä. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta maakunnan liitoista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin momentissa maakunnaksi ja alueen pelastustoimi maakuntien pelastustoimeksi.

Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö asettaa tulvaryhmän asianomaisen maakunnan liiton ehdotuksesta sekä määrää tulvaryhmässä edustettuina olevat tahot ja näistä tulvaryhmän puheenjohtajan. Ehdotuksen mukaan tulvaryhmän asettaisi maakunta, joka myös johtaisi ryhmän toimintaa. Vesistöalueilla, jotka sijaitsevat usean maakunnan alueella, maakunnat asettaisivat tulvaryhmän yhteisellä päätöksellä ja sopisivat tulvaryhmän toiminnan johtamisesta. Jos maakunnat eivät sopisi tulvaryhmän johtamisesta, niiden olisi saatettava asia maa- ja metsätalousministeriön päätettäväksi.

Pykälän 4 momentiksi lisättäisiin selvyyden vuoksi säännös, jonka mukaan maakunta tai maakunnat yhdessä toimittaisivat maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.

17 §. Osallistuminen ja tiedottaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin myös siten, että kuulutukset 1 momentissa tarkoitetuista ehdotuksista julkaistaisiin kunnissa kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Kuntalain 108 §:n mukaan kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla. Ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, jollei asian luonteesta muuta johdu. Ehdotetun 2 momentin mukaan ilmoitus ehdotusten nähtävillä olosta olisi pidettävä yleisessä tietoverkossa mielipiteiden esittämiselle säädetyn ajan. Tulvariskien hallinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (659/2010) 7 §:n mukaan ehdotuksesta merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi on mahdollisuus esittää mielipiteitä kolmen kuukauden ajan ja ehdotuksesta tulvariskien hallintasuunnitelmaksi kuuden kuukauden ajan. Maakunta ilmoittaisi lisäksi ehdotuksesta tulvariskien hallintasuunnitelmaksi muulla sopivaksi katsomallaan tavalla. Käytettävissä olevien erilaisten viestintätekniikoiden vuoksi säännöksessä ei enää mainittaisi esimerkkinä sanomalehdessä ilmoittamista.

18 §. Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että maa- ja metsätalousministeriö antaisi tulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksymispäätöksen julkipanon jälkeen ilmoittamalla siitä ennakolta yleisessä tietoverkossa. Ministeriö julkaisisi tiedon päätöksen tulevasta antoajankohdasta verkkosivuillaan. Ehdotuksessa luovuttaisiin siten julkisia kuulutuksia koskevan vanhentuneen lainsäädännön soveltamisesta.

Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin asianomaiseksi maakunnaksi. Säännöstä muutettaisiin myös niin, että maakunta toimittaisi tiedon suunnitelmien hyväksymispäätöksestä kunnille julkaistavaksi kuntalain 108 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa muutoksenhauille säädetyn ajan.

22 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta korkeimmasta hallinto-oikeudesta, koska ministeriön päätökseen haetaan nykyisin muutosta valittamalla hallinto-

oikeuteen. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi ja alueen pelastustoimi maakuntien pelastustoimeksi.

23 §. *Tulvariskien hallintasuunnitelman huomioon ottaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluekehitysviranomaisesta, ja pykälään lisättäisiin maakuntien viranomaiset.

24 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

25 §. *Tietojen toimittaminen.* Pykälän uudeksi 1 momentiksi lisättäisiin säännös, jonka mukaan maakunta toimittaisi Suomen ympäristökeskukselle säännöksessä tarkoitetut tulvariskien hallinnan suunnitteluun liittyvät aineistot sekä tuottamansa hydrologisen havaintotiedon. Tiedot olisi toimitettava digitaalisessa muodossa.

Pykälän 2 momentiksi siirtyvässä nykyisen lain 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Kunnan olisi toimitettava säännöksessä tarkoitetut tiedot maakunnan lisäksi Suomen ympäristökeskukselle. Tiedot olisi toimitettava digitaalisessa muodossa.

26 §. *Tietojärjestelmät.* Pykälässä ja sen otsikossa tietojärjestelmä muutettaisiin monikkomuotoon. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Tietojärjestelmiin tallennettaviin tietoihin lisättäisiin vesistön virtaamiin ja vedenkorkeuksiin vaikuttavat rakenteet. Pykälän 1 momenttiin sisältyvä luettelo tulvariskien hallinnan suunnitteluun kuuluvasta aineistosta siirrettäisiin lain 25 §:n uuteen 1 momenttiin.

1.7.46 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 6 kohdassa viittaus EU-lainsäädäntöön muutetaan vastaamaan voimassa olevaa oikeustilaa. Kalastusalusten ominaisuuksista annettu asetus on uudelleen laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella.

5 §. *Toimivaltainen rekisterinpitäjä.* Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Rekisteriin liittyvien tehtävien yhdenmukaisen ja tehokkaan hoidon takia on syytä keskittää rekisterinpito yhteen viranomaiseen. Pykälän 2 momentti yhdistettäisiin 1 momenttiin.

27 §. *Tietojen luovutuksesta päättäminen.* Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

28 a §. *Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle.* Lain 5 lukuun lisättäisiin uusi toimivallan siirtämistä koskeva säännös. Säännöksellä varmistettaisiin, että lain mukaiset päätökset olisivat viranhaltijapäätöksiä. Päätöksissä on kyse niin kutsutuista oikeusharkintaisista asioista, joihin ei liity sellaista yleistä intressiä tai joilla ei ole sellaista laaja-alaista merkitystä, mikä edellyttäisi asian käsittelemistä toimielimessä. Toimivallan siirtämisestä maakunnassa säädetään ehdotetun maakuntalain 79 §:ssä.

30 §. *Aluksen merkinnät.* Alusten merkinnöistä yleensä, ja myös aluksen ulkoisen tunnuksen merkitsemisestä, annettuja säännöksiä on tarkennettu yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011 6 artiklassa ja unionin kalastuslaivastorekisteristä annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/218.

32 a §. *Maksut.* Aluksen tai veneen merkitseminen vesikulkuneuvorekisteriin tai kauppalusrekisteriin on maksullista. Yhdenmukaisuuden vuoksi on perusteltua, että myös kalas-

tusalusten rekisteröinneistä sekä rekisteröintilupaa ja rekisteritilan säilyttämistä koskevista päätöksistä peritään maksu.

33 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

1.7.47 Riistahallintolaki

5 §. Alueelliset riistaneuvostot. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta maakuntaliiton edustajasta, ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja muutettaisiin maakunnan edustajaksi.

1.7.48 Laki Suomen metsäkeskuksesta

6 §. Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Lisäksi pykälän 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä koskevat maininnat muutettaisiin metsäkeskukseksi. Vuoden 2017 alusta on tullut voimaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (1326/2016), jolla on poistettu yksikkörakenne metsäkeskuksesta. Tämän muutoksen vuoksi metsäkeskuksessa ei ole enää julkisen palvelun yksikköä.

9 §. Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä koskeva maininta muutettaisiin metsäkeskukseksi samoin perustein kuin edellä 6 §:ssä.

1.7.49 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

36 §. Valtionlainan myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuen myöntämistä koskeva päätöksenteko on keskeisesti oikeusharkintaa sisältävä tehtävä, joka on delegoitu maakunnille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen osalta kyse on EU:n maaseuturahaston hallintoviranomaistehtävästä. Tuen myöntäminen olisi perusteltua säätää maakunnan viranhaltijan tehtäväksi vastaavalla tavalla kuin maatalouden rakennetuen hallintoviranomaistehtävien ja maksajavirastotehtävien hoito.

40 §. Korkotukilainan koron arviointi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

43 §. Toimenpiteen toteutusaika. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

44 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

46 §. Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

49 §. Tuen hakeminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja pykälän 3 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi. Tämä vastaisi aiempaa sääntelyä, jossa toimivalta lain mukaisissa tuissa on Lapin maakunnalla.

50 §. *Tukihakemuksen arviointi.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

52 §. *Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

53 §. *Tukipäätös.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavalla tavalla kuin 36 §:ssä.

55 §. *Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

57 §. *Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

58 §. *Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavalla tavalla kuin 36 ja 53 §:ssä.

61 §. *Nostolupa.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavasti kuin 36, 53 ja 58 §:ssä.

62 §. *Valtionlainan vakuus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

63 §. *Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

65 §. *Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen.* Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

73 §. *Valtionvastuu.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

87 §. *Erityiset etuudet.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

88 §. *Erityisen etuuden peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

89 §. *Liiketoimintasuunnitelman seuranta.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

93 §. *Tarkastusoikeus.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

94 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

95 §. *Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

96 §. *Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

97 §. *Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

HE 14/2018 vp

101 §. *Takaisinperinnän kohtuullistaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

102 §. *Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnan viranhaltijaksi vastaavasti kuin 36, 53, 58 ja 61 §:ssä.

105 §. *Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

109 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

111 §. *Päätöksen maksullisuus.* Voimassa olevassa pykälässä on viittaus valtion maksuperustelakiin (150/1992) koskien Metsähallituksen päätöstä erityisestä etuudesta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä lain 97 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä ennakkotiedosta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentissa säädettäisiin Metsähallituksen päätöksen maksullisuudesta nykytilaa vastaavasti ja pykälän 2 momentissa säädettäisiin maksusta, jonka maakunta perii tuen saajalta hyväksymänsä taksan mukaisesti lain 97 §:n 2 momentissa tarkoitettua ennakkotietoa koskevasta päätöksestä.

112 §. *Varojen alueellinen kohdentaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

115 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

119 §. *Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen.* Pykälän 2 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

126 §. *Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään aiemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen tukien täytäntöönpanossa noudatettavista säännöksistä ja menettelyistä. Kyse on porotalain (590/1969), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) nojalla myönnettyjen sellaisten lainojen ja avustusten hoitamisesta, joiden täytäntöönpanon loppuun saattaminen voi edellyttää vielä toimenpiteitä. Tämän hallituksen esityksen yhteydessä ehdotetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettua lakia (78/2007) muutettavaksi siten, että Valtiokonttorin tehtäväksi tulisivat myös ne tehtävät, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tällä hetkellä hoitavat muun muassa edellä mainittujen lakien nojalla syntyneiden ja myönnettyjen lainojen ja myyntihintasaatavien osalta. Näin ollen pykälää tulisi näiltä osin muuttaa siten, että jatkossa myös pykälässä tarkoitettujen aiemman lainsäädännön mukaisiin lainoihin ja saamisiin sovellettaisiin eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettua lakia. Valtiokonttorin tehtäviin kuuluvat kuitenkin valtion saataviin liittyvät tehtävät, eikä sillä ole tehtäviä esimerkiksi avustusten takaisinperintään tai tilojen luovutuslupiin liittyen, minkä vuoksi sellaiset toimenpiteet, jotka eivät eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettuun lakiin ehdotettujen muutosten nojalla kuulu Valtionkonttorin hoidettavaksi, kuuluisivat Lapin maakunnan toimivaltaan.

1.7.50 Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta

6 §. *Vahingon toteaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

11 §. *Korvauksen hakeminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

12 §. *Päätös korvauksesta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi. Momenttia muutettaisiin myös siten, että Lapin maakunta päättäisi kaikissa tapauksissa paliskunnalle aiheutunutta vahinkoa koskevan korvauksen maksamisesta. Voimassa olevan lain mukaan Maaseutuvirasto päättää mainitun korvauksen maksamisesta silloin, kun vahingon on arvioinut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus silloin kun vahingon on arvioinut kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

14 a §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

15 §. *Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä.* Lain 15 §:ssä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

17 §. *Tuhon toteamisesta ja vahingon arvioinnista aiheutuvat kustannukset.* Pykälän 3 momentti, joka koskee kunnalle laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia, kumottaisiin tarpeettomana.

1.7.51 Laki kasvinsuojeluaineista

22 §. *Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen sekä kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Maakunnalla tarkoitettaisiin ehdotetussa maakuntalaissa tarkoitettua maakuntaa.

24 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta maakunnista. Maakunta valvoisi lain noudattamista toimialueellaan. Tullilaitos muutettaisiin Tulliksi.

1.7.52 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta

10 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Tehtävien yhdenmukaisen ja tehokkaan hoidon takia kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen sekä muut tämän lain mukaiset tehtävät on syytä keskittää yhteen viranomaiseen.

11 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1–4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

13 §. *Korvauksen hakeminen Varsinais-Suomen maakunnalta.* Pykälän otsikossa ja 1 momentissa valtio muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi ja 2 momentista poistettaisiin tarpeettomana maininta siitä, kenelle hakemus osoitetaan.

15 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

15 a §. *Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle.* Lain 4 lukuun lisättäisiin uusi toimivallan siirtämistä koskeva säännös. Säännöksellä varmistettaisiin, että kaupallisen kalastuksen vakuutustukeen liittyvät päätökset olisivat viranhaltijapäätöksiä. Päätöksissä on kyse niin kutsutuista oikeusharkintaisista asioista, joihin ei liity sellaista yleistä intressiä tai joilla ei ole sellaista laaja-alaista merkitystä, mikä edellyttäisi asian käsittelemistä toimielimessä. Toimivallan siirtämisestä maakunnassa säädetään ehdotetun maakuntalain 79 §:ssä.

16 §. *Tuen saajan valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

18 §. *Takaisinperinnän menettelyt.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

19 §. *Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.* Pykälä kumotaan. Toimivaltaisesta maakunnasta ei ole tarpeen säätää erikseen.

20 §. *Muutoksenhaku.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

23 §. *Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestelyt.* Pykälän 2 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

1.7.53 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

46 b §. *Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomaislainen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi ja 3 momentissa kunnan elintarvikevalvontaviranomaislainen muutettaisiin maakunnaksi.

46 e §. *Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi.

46 f §. *Etyylialkoholia koskevien tietojen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi.

46 g §. *Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa kunnan viranomaislainen muutettaisiin maakunnaksi ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi.

52 §. *Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus.* Pykälän 2 momentissa kunnan elintarvikevalvontaviranomaislainen muutettaisiin maakunnaksi.

53 §. *Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus.* Pykälän 1 - 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

58 b §. *Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviraston tarkastukset.* Pykälän otsikossa ja 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi.

58 c §. *Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät maakuntien tarkastukset.* Pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa kunnan viranomaislainen muutettaisiin maakunnaksi.

58 e §. *Maakunnan käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa.* Pykälän otsikossa sekä pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

59 §. *Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

86 d §. *Yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskeva päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä.* Kuntien sisäistä päätöksentekoa koskevat 1 ja 2 momentit poistettaisiin tarpeettomina. Pykälän otsikossa sekä 3 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentti siirtyisi pykälän ensimmäiseksi momentiksi.

90 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Tarkoitus on, että muutoksenhaku maakuntien tekemiin päätöksiin järjestäisi vastaavalla tavalla kuin elintarvikelain mukaisessa elintarvikevalvonnassa.

1.7.54 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta

8 §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Lain 8 § kumottaisiin, koska kaikki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeenpanolain mukaiset tehtävät siirtyvät maakunnan hoitaviksi.

9 §. Aluehallintovirasto. Lain 9 § kumottaisiin, koska toimeenpanolaissa tarkoitettujen aluehallintovirastojen hoitamien täydentävien ehtojen valvontatehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnan hoitaviksi.

10 §. Ahvenanmaan valtionvirasto. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin Ahvenanmaan maakunnassa lisättäisiin ne tehtävät, joita Ahvenanmaan maakunnassa hoitaa tällä hetkellä Ahvenanmaan maakunnan kunnat. Ahvenanmaan valtionvirastolle tällä hetkellä kuuluvat tehtävät olisivat jatkossakin Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä. Ehdotettu muutos johtuu siitä, että valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa tukijärjestelmissä, joissa Manner-Suomessa toimivalta on tukijärjestelmiin liittyvien tehtävien osalta ollut kunnilla, on analogisesti katsottu tehtävän kuuluvan Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan kunnille. Koska Manner-Suomessa kaikki valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluviin kuntien suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvät tehtävät siirretään maakuntien tehtäväksi, kansallisessa lainsäädännössä on ainoa mahdollisuus säätää mainitut tehtävät Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi Ahvenanmaan itsehallintolain säännöksistä johtuen. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi siten jatkossa päätöksen kaikkien suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvistä seikoista kuten tuen myöntämisestä ja tukioikeuksien siirtämisestä.

Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaisi Ahvenanmaan maakunnassa valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tiedon siirron sähköiseen järjestelmään. Tehtävä kuuluu tällä hetkellä Ahvenanmaan maakunnan kunnille. Lisäksi ehdotetaan, että Ahvenanmaan valtionvirasto merkitsisi tiedon kuluttajille suoraan myydyin maidon litramäärästä maitorekisteriin. Tehtävä on tällä hetkelläkin käytännössä kuulunut Ahvenanmaan valtionvirastolle, mutta asiasta ei ole nimenomaisesti laissa säädetty.

11 §. Maakunta. Pykälän otsikko muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maakunnan tehtävistä tukien, palkkioiden ja korvausten myöntämiseen liittyvissä asioissa. Maakunnan tehtävät olisivat tältä osin täsmälleen samat kuin ne tehtävät, jotka tällä hetkellä kuuluvat joko kunnille tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Selvyyden vuoksi laissa säädettäisiin maakunnan osalta siitä, että päätöksen maakunnassa tekisi maakunnan viranhaltija, koska kyse on kaikilta osin maksajavirastotehtävistä. Ehdotetussa maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavassa lain mukaan maakunnassa tulee olla riittävä määrä maakunnan palveluksessa olevia viranhaltijoita, jotta maksajavirastotehtävät voitaisiin hoitaa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyllä tavalla. Kyse on täysin oikeusharkintaisista tehtävistä ja maksajavirastosopimuksissa täytyy jo Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä johtuen nimetä maksajavirastotehtäviä hoitavan henkilöt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maakunnan valvontatehtävästä vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävästä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maakunta suorittaisi valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettun tiedon siirron sähköiseen järjestelmään. Tehtävä kuuluu tällä hetkellä kunnalle. Lisäksi ehdotetaan, että maakunta merkitsisi tiedon kuluttajille suoraan myydyn maidon litramäärästä maitorekisteriin. Tehtävä on tällä hetkelläkin käytännössä kuulunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, mutta asiasta ei ole nimenomaisesti laissa säädetty

12 §. Maakunnan alueellinen toimivalta. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälään ehdotettuja muutoksia. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maakunnan alueellisen toimivallan määräytymisen pääsäännöstä vastaavalla tavalla kuin nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueellisesta toimivallasta säädetään. Ehdotuksen mukaan pääsäännöstä voitaisiin kuitenkin poiketa, jos maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettun lain nojalla toimivallasta muuta päätetään. Maakunta voisi siten hoitaa toimeenpanolaissa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella, jos maakunnat niin sopivat ja jos tehtävien hoitamisesta sovitaan myös maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vastaavalla tavalla poikkeuksista maakunnan alueellisen toimivallan osalta kuin mitä voimassa olevassa laissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten osalta.

Pykälän 3 momentin mukaan porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomaisena olisi Lapin maakunta. Voimassa olevan momentin mukaan Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen viranomaisena porotalouden tukea koskevassa asiassa.

22 §. Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että maakunta tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi paikan päällä tehtävän valvonnan tiloilla. Tehtävä ei ole uusi, vaan paikan päällä tehtävän valvonnan tekee tällä hetkellä Manner-Suomessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, vaikkei tehtävän hoitamisesta ole toimeenpanolaissa nimenomaista säännöstä. Asiasta on kuitenkin asianmukaista säätää lain tasolla.

Pykälän 4 ja 5 momentin sisältö vastaisi voimassa olevan lain 3 ja 4 momentin säännöstä. Koska jatkossa maakunta hoitaa kaikki voimassa olevan toimeenpanolain mukaiset kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä aluehallintovirastoille kuuluvat tehtävät, voimassa olevan 5 momentin mukaiselle sääntelylle ei ole enää tarvetta, mistä syystä nykyinen 5 momentin mukainen säännös poistettaisiin pykälästä. Voimassa olevan pykälän 6 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

23 §. Hallinnollinen valvonta ja ristiintarkastus. Pykälän 1 momentissa kunta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 ja 4 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

24 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

25 §. Täydentävät ehdot. Voimassa olevan toimeenpanolain mukaan täydentävien ehtojen valvontaa suorittaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus että aluehallintovirasto. Sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten että aluehallintovirastojen tehtävät, jotka liittyvät täydentävien ehtojen valvontaan, siirretään maakunnalle. Näin ollen pykälän 1 momentissa säädettäisiin maakunnan tehtävästä valvoa täydentävien ehtojen noudattamista täydentävien ehtojen aloja erittelemättä.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, ettei laissa enää eriteltäisi täydentämien ehtojen aloja valtioneuvoston asetuksenantovaltuudessa. Asiallisesti ehdotus vastaa voimassa olevan pykälän 3 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan 4 momentin säännöstä vastaavasti, että täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §. Valvonnassa noudatettava menettely. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

38 §. Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus. Lain 38 §:ssä aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Elintarviketurvallisuusviraston suorittaman valvonnan osalta säännökseen ei ehdoteta asiallisia eikä aineellisia muutoksia, mutta pykälän sanamuotoa muutettaisiin lain 25 §:ään ehdotettujen muutosten johdosta.

42 §. Viranomaisen tiedonsaantioikeus. Lain 42 §:ssä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

49 §. Neuvontarekisteri. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

51 §. Päätöksen maksullisuus ja tiedoksianto. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnan oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä perittäisiin maakunnan hyväksymä kiinteämääräinen maksu. Maaseutuviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä perittäisiin maksu valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan kuten nykyisinkin. Pykälään ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että myös oikaisuvaatimukseen annettu oikaisuvaatimuksen tekijälle myönteinen päätös olisi maksuton tukea tarkoitetun päätöksen lisäksi. Ehdotus on perusteltu sen vuoksi, että Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä johtuen tuki tulee suorittaa tuensaajalle täysimääräisenä. Näin ollen, jos tuen hakija tai tuensaaja on saanut tukipäätöksen perusteella liian vähän tukea tai se on evätty kokonaan, virheellisen tukea koskevan päätöksen johdosta korotettu tukimäärä tulee myös suorittaa täysimääräisenä tuensaajalle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston tekemä päätös voitaisiin antaa tiedoksi siten kuin hallintolain 59 §:ssä säädetään. Momentin voimassa oleva säännös koskee kunnan tekemää päätöstä, mutta koska kaikki kuntien toimeenpanolain mukaiset tukiin, palkkioihin ja korvauksiin liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviksi, on perusteltua mahdollistaa maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston tekemien päätösten antaminen tiedoksi vastaavalla tavalla kuin kuntien tekemät päätökset nykyisin.

52 §. Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettava korvaus. Lain 52 § ehdotetaan kumottavaksi, koska Ahvenanmaan maakunnan kunnilla ei olisi enää toimeenpanolain mukaisia tehtäviä lakiin ehdotettujen muutosten johdosta.

53 §. Viranomaisen oikeus tietojensaantiin. Pykälän 1 ja 3 momentissa kunnan viranomainen muutettaisiin maakunnaksi.

54 §. Muutoksenhaku. Lain 54 §:ää ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että pykälästä poistettaisiin muutoksenhakusäännös kunnan viranomaisen päätöksen osalta, koska kunnalla ei olisi enää toimeenpanolain mukaisia tehtäviä lakiin ehdotettujen muutosten johdosta. Pykälää muutettaisiin lisäksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Muutoksenhakujärjestelmään ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

1.7.55 Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle

14 §. *Tukioikeuksien siirto.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoitus tukioikeuksien siirtämisestä tulisi tehdä maakunnalle kunnan sijaan, koska kaikki toimeenpanolain nojalla kunnalle nykyisin kuuluvat tukioikeuksien siirtoon liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Manner-Suomessa maakunnalle. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus tehtäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, koska kaikki toimeenpanolain nojalla kunnalle nykyisin kuuluvat tukioikeuksien siirtoon liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

18 §. *Tukioikeuksien palauttaminen ja luovuttaminen kansalliseen varantoon.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukioikeuksien palauttamisesta olisi tehtävä kirjallinen ilmoitus maakunnalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan, koska kaikki toimeenpanolain nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle nykyisin kuuluvat tukioikeuksien palauttamiseen ja luovuttamiseen kansalliseen varantoon liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Manner-Suomessa maakunnalle. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus tehtäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, koska kaikki toimeenpanolain nojalla kunnalle nykyisin kuuluvat tukioikeuksien siirtoon liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

1.7.56 Eläintautilaki

6 §. *Määritelmät.* Pykälän 18 kohdassa aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

8 §. *Pakollinen terveysvalvonta.* Pykälän 2 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

10 §. *Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveysvalvontaan sekä päätös terveystuokasta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Samoin pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakunnaksi valvontaviranomaisen, joka on tässä yhteydessä tarkoittanut kunnaneläinlääkäriä ja aluehallintovirastoa.

14 §. *Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

15 §. *Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

16 §. *Valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momenttiin yhdistettäisiin nykyiset 1 ja 2 momentti, jotka koskevat tiedonkulkua laissa tarkoitettujen viranomaisten välillä, ja ilmoitusvelvollisuus säädettäisiin kunnaneläinlääkärin ja aluehallintoviraston sijasta maakunnalle. Pykälän 2 momentti vastaisi nykyistä 3 momenttia, mutta kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentti vastaisi nykyistä 4 momenttia.

19 §. *Ensisijaiset toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

20 §. *Eläintautiepäily ja virallinen eläintautiepäily.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Samoin pykälän 1 momentissa valvontaviranomaisen, joka on tässä yhteydessä tarkoittanut kunnaneläinlääkäriä ja aluehallintovirastoa, muutettaisiin maakunnaksi. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin, jotta se vastaisi paremmin pykälän sisältöä.

22 §. *Selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

23 §. *Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentissa tehtävät, jotka aluehallintovirasto määrää kunnaneläinlääkärille, säädettäisiin maakunnalle. Lisäksi momentissa muu valvontaviranomainen muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

24 §. *Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentissa muu valvontaviranomainen muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi ja aluehallintovirasto maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

25 §. *Väliaikainen päätös kiireellisessä tilanteessa.* Pykälä, joka koskee kunnaneläinlääkärin toimivaltaa tehdä kiiretilanteessa väliaikainen, aluehallintoviraston ratkaistavaksi alistettava päätös, kumottaisiin tarpeettomana.

26 §. *Päätös eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Momentista poistettaisiin säännös, joka koskee kunnaneläinlääkärin käyttämistä apuna täytöntöönpanossa.

28 §. *Toimenpiteet muiden kuin vastustettaviksi eläintaudeiksi nimettyjen zoonosien yhteydessä.* Pykälän 2 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

29 §. *Tuotteiden jäljitys, käsittely ja hävittäminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

30 §. *Eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä.* Pykälän 1 momentissa tehtävät, jotka aluehallintovirasto määrää kunnaneläinlääkärille, säädettäisiin maakunnalle. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

34 §. *Toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Momentin 9 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

36 §. *Toimenpiteet rajoitusalueella.* Pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohdassa aluehallintovirasto ja 6 kohdassa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

38 §. *Alueellisesta toimenpiteestä poikkeaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

39 §. *Eläinten lopettaminen tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

40 §. *Hätärokotus.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

41 §. *Alueiden luokittelu vesieläintautien leviämisen estämiseksi.* Pykälässä kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

42 §. *Lokero.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

44 §. *Toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäyttelyt ja eläinkilpailut.* Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Momentista poistettaisiin säännös, joka koskee kunnaneläinlääkäriin velvollisuutta ilmoittaa tarkastuksista aluehallintovirastolle.

45 §. *Väliaikainen kuljetuskielto.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

47 §. *Sperman keräysaseman hyväksyminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

49 §. *Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

52 §. *Spermavaraston hyväksyminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

54 §. *Luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

56 §. *Luvan hakeminen ja toiminnan valvonta.* Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

57 §. *Karanteenin hyväksyminen ja toiminta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

62 §. *Hyväksymisen edellytykset ja hyväksymismenettely.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

64 §. *Jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkiuille ja sukusoluille tehtävät tarkastukset.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

67 §. *Toiminnan valvonta.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

68 §. *Toimenpiteet taudinpurkausten yhteydessä.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

71 §. *Eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

73 §. *Nisäkkäiden ja lintujen kuljetus.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

74 §. *Vesieläinten kuljetus.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

76 §. *Kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen hyväksyminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

84 §. *Elintarviketurvallisuusvirasto.* Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan Elintarviketurvallisuusviraston velvollisuutena on järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Tätä

päivystysvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että siihen kuuluisi myös tarvittava maakuntien ohjaaminen niiden suorittaessa 85 §:n 5 momentissa tarkoitettuja helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien vastustamiseen liittyviä kiireellisiä tehtäviä päivystysaikana. Jotta maakunnallinen eläintautipäivystys toimisi tarkoituksenmukaisella tavalla, sen katsotaan edellyttävän rinnalleen valtakunnan tasolla keskitettyä koordinointia. Kiireelliset taudinpurkaukset saattavat vaatia toimenpiteitä useamman maakunnan alueella sekä erityisosaamista, jota maakunnan päivystävällä eläinlääkärillä ei välttämättä ole.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnan eläinlääkäriksi. Koulutuksen järjestämiseen liittyvän kohdan sanamuotoa muutettaisiin hieman, sillä vaikka Elintarviketurvallisuusvirasto olisi edelleen keskeinen koulutuksen järjestäjä, myös maakunnalla olisi vastuunsa omien virkamiestensä kouluttamisesta.

Pykälän 3 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momenttiin kohdistuva viittaus muutettaisiin kohdistumaan elintarvikelakiin, johon kyseinen säännös ehdotetaan siirrettäväksi. Koska maakunnalle siirtyisivät sekä kunnaneläinlääkärin että aluehallintoviraston lain mukaiset tehtävät, momentissa ehdotetaan myös täsmennettäväksi, mitkä tehtävät Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen osalta maakunnan sijasta. Momentissa yksilöitävät tehtävät vastaisivat nykyisiä kunnaneläinlääkärin tehtäviä. Momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto on velvollinen toimittamaan maakunnalle tiedot teurastamossa tai laitoksessa epäillyistä ja todetuista vastustettavan, ilmoitettavan ja uuden vakavan eläintaudin tapauksista.

85 §. Maakunta. Aluehallintoviraston tehtäviä koskeva pykälä muutettaisiin koskemaan maakunnan tehtäviä, ja pykälän otsikko muutettaisiin ehdotusta vastaavaksi.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin 2 kohdassa säädetty aluehallintoviraston velvollisuus järjestää koulutusta kunnaneläinlääkäreille. Maakunnalla olisi ilman lain säännöstäkin velvollisuus huolehtia maakunnan eläinlääkäreiden eli omien virkamiestensä ammattitaidon riittävydestä. Momentin 4 kohta erotettaisiin 3 momentiksi. Siinä säädettäisiin, että 84 §:n 3 momentissa tarkoitettujen poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa suoritettavat tehtävät hoitaisi koko maan alueella Lapin maakunta. Nykyisin vastaavat aluehallintoviraston tehtävät on asetuksentasoisilla säännöksillä keskitetty Lapin aluehallintovirastoon.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri käyttäisi maakunnalle osoitettua toimivaltaa asioissa, jotka koskevat terveys- tai eläinlääkintötodistuksen myöntämisestä taikka jotka lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille. Tämä merkitsisi, että muilta osin maakunta päättäisi niiden tehtävien hoidon järjestämisestä, jotka voimassa olevan lain mukaan kunnaneläinlääkäri hoitaa valtion toimeksiantotehtävinä. Kunnaneläinlääkärille säädetty toimivalta koskee mainittujen todistusten antamisen lisäksi kuitenkin lähinnä vain sellaisia eläintautien toteamiseen ja eläinten terveydentilan arviointiin liittyviä tarkastuksia ja tutkimuksia, jotka luonteensa puolesta soveltuvat ainoastaan eläinlääkäri-viranhaltijan hoidettavaksi eläinlääkärinammattin harjoittamisesta annetun lain mukaan. Eläintautilaissa kunnaneläinlääkärille ei säädetyä toimivaltaa tehdä hallintopäätöksiä eräitä väliaikaisia aluehallintovirastolle alistettavia päätöksiä lukuun ottamatta.

Vuonna 2021 sovellettavaksi tuleva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 (eläinterveysnäkökohdat) edellyttää, että toimivaltaisella viranomaisella on riittävästi koulutettuja eläinlääkäreitä suorittamaan vaaditut eläintautien ennaltaehkäisyyn, varhaiseen toteamiseen ja torjuntaan liittyvät tehtävät. Viranomaisen voi asetuksen mukaisten tehtävien hoidossa osin tukeutua myös yksityisiin tahoihin, mutta pääosin tehtäviä voidaan siirtää vain eläinlääkäreille.

Pykälän 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Samalla päivystyksen järjestämisvelvollisuutta laajennettaisiin siten, että se koskisi helposti leviävien ja vaarallisten

eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien lisäksi eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyviä kiireellisiä tehtäviä. Muutos olisi tarpeen, jotta tehtävien hoito saataisiin turvattu. Tällä hetkellä kunnilla on velvollisuus järjestää eläinlääkintähuollon tehtävistä virka-ajan ulkopuolella vain kiireellisen eläinlääkäriavun antaminen, mutta päivystävä virkasuhteessa oleva kunnaneläinlääkäri on voinut tarvittaessa hoitaa myös kiireellisiä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä viranomaistehtäviä. Kuntien ja jatkossa maakuntien on kuitenkin mahdollista hankkia eläinlääkäripalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta, joilla ei ole toimivaltaa julkisen vallan käyttöön. Pistokoeluonteisen tai todelliseen epäilyyn perustuvan sisämarkkinatuonnin valvonnan uskottavuus heikkenisi, jos esimerkiksi satamiin saapuneita tullin pysäyttämisiä lemmikkieläimiä ei voitaisi tarkastaa virka-ajan ulkopuolella. Pääkaupunkiseudulla tilanne on jo muodostunut ongelmalliseksi. Myös viennin valvontaa on toisinaan tarpeen suorittaa viikonloppuna.

Pykälästä poistettaisiin viranomaisten väliseen yhteistoimintaan velvoittava säännös, eli jäisi maakuntien harkintaan, järjestävätkö ne tehtävien hoidon virka-ajan ulkopuolella yksin vai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa. Ehdotetun 84 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaisi maakunnallista eläintautien vastustamista tarvittaessa myös päivystysaikana.

Pykälän 6 momentiksi lisättäisiin säännös, jonka mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi tarvittaessa määrätä maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin suorittamaan erikseen määritellyjä, helposti leviävän, vaarallisen tai uuden vakavan eläintaudin taikka poikkeuksellisen laajasti esiintyvän valvottavan eläintaudin vastustamiseen liittyviä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella. Säännös vastaisi kunnaneläinlääkäreitä koskevaa voimassa olevan 86 §:n säännöstä.

86 §. *Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläintautien vastustamista.* Nykyisiä kunnaneläinlääkärin tehtäviä koskeva pykälä muutettaisiin koskemaan eläintautien vastustamisen suunnittelua. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti. Valtakunnalliseen ja alueelliseen suunnitteluun velvoittavat säännökset eivät olisi uusia, vaan ne sisältyvät tällä hetkellä eläinlääkintähuoltolakiin, josta ne poistettaisiin samalla kun mainitun lain soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan eläinlääkäripalveluja. Säätelyyn lisättäisiin väljyyttä ja joustavuutta suunnitelmien sisällön ja tarkistamisen osalta.

86 a §. *Ahvenanmaan valtionvirasto.* Lain 13 lukuun lisättäisiin uusi 86 a §, joka koskisi lain mukaisen hallintoasioita koskevan toimivallan käyttöä Ahvenanmaan maakunnassa. Valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa asioissa hallinnolliset tehtävät, jotka Manner-Suomen osalta säädetään perustettaville maakunnille, voivat lähtökohtaisesti kuulua Ahvenanmaan maakunnassa vain joko valtion viranomaisen tai kuntien tehtäväksi. Ehdotetussa pykälässä lain mukaisia hallintoasioita koskeva toimivalta säädettäisiin Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Kuitenkin Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaan tehtävistä, jotka kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle tai kunnille, huolehtii valtakunnan viranomaisten sijasta maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen. Ehdotettu säännös merkitsisi, että kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuisi edelleen eikä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välinen Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuva toimivallanjako maakuntien perustamisen myötä muuttuisi.

87 §. *Valtuutettu tarkastaja.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

88 §. *Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momenttiin sisältyviin viittaussäännöksiin teh-

täisiin myös valtion eläkelainsäädännön sekä työtaturma- ja ammattitautilainsäädännön uudistuksista johtuvia teknisluonteisia päivityksiä.

89 §. *Vastuu taudintorjunnasta ja sen johtaminen.* Pykälän 1 momentissa maakunnalle säädettäisiin aluehallintovirastolle nykyisin kuuluva tehtävä toimia Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna paikallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläintaudin yhteydessä. Momentista poistettaisiin taudintorjunnan johtamista koskeva säännös, sillä taudintorjunnan johtovastuu siirrettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle säätämällä siitä pykälän 2 momentissa. Johtovastuun keskittäminen valtakunnallisesti toimivalle valtion viranomaiselle olisi perusteltua, koska taudintorjunnalla on suuri valtakunnallinen merkitys ja koska tehokas taudintorjunta edellyttää useimmiten maakuntien rajat ylittävää koordinaatiota. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa taudinpurkauksissa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta ja sillä on jo voimassa olevan pykälän mukaan toimivalta antaa alueellisesta taudintorjunnasta vastuussa olevalle viranomaiselle tarvittaessa taudintorjuntaa koskevia käskyjä.

Jotta varmistettaisiin, että taudintorjuntaan osallistuva viranomaisketju kykenisi nopeaan ja tehokkaaseen toimintaan riippumatta itsehallinnollisen maakunnan toimielinten ja tehtävien organisoinnista, pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan taudintorjunnasta maakunnassa vastaisi maakunnan hallintosäännön mukaan määräytyvä viranhaltija, jonka tulisi olla eläinlääkäri. Mainittu viranhaltija tekisi taudintorjuntaa koskevat päätökset, mutta ne voitaisiin tehdä muun virkamiehen, esimerkiksi eläinten pitopaikassa tarkastuksen tehneen maakunnan eläinlääkäriin esittelystä. Pykälän 2 momentin mukaan kyseinen viranhaltija vastaanottaisi Elintarviketurvallisuusviraston mahdollisesti antamat taudintorjuntaa koskevat käskyt. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan ehdotettua sisältöä.

91 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta saada tietoja paitsi valtion ja kunnan myös maakunnan viranomaisilta.

99 §. *Viranomaisten suoritteista perittävät maksut.* Pykälä 2 momentti muutettaisiin säätämällä siinä kunnaneläinlääkäreiden suoritteiden maksullisuuden sijasta maakunnan suoritteiden maksullisuudesta. Pykälässä lueteltaisiin ne suoritteet, joista maakunnan tulisi periä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu. Luettelo kattaisi ne kunnaneläinlääkäriin suoritteet, jotka on säädetty maksullisiksi momentin nojalla annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sekä valtion maksuperustelain nojalla maksullisiksi säädetyt aluehallintoviraston suoritteet.

Koska myös elintarvikevalvonta kuuluisi jatkossa maakunnalle, pykälän 3 momentti poistettaisiin tarpeettomana. Säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvan ylimääräisen valvonnan maksullisuutta koskeva pykälän 4 momentti muuttuisi 3 momentiksi.

101 §. *Valtion kunnille maksama korvaus.* Koska kunnaneläinlääkärille säädetyt tehtävät siirtyisivät maakunnan vastuulle, kunnaneläinlääkäriin tehtävien rahoitusta koskeva pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

111 §. *Kielto ja rajoitus.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

113 §. *Toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa.* Pykälän 1—3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, joka koskee kunnaneläinlääkäriin toimivaltaa tehdä väliaikainen päätös kiireellisessä tilanteessa, jossa aluehallintovirasto ei ole vielä ryhtynyt toimenpiteisiin.

114 §. *Uhkasakko ja teettäminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

116 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin kumottavaksi ehdotettuun 25 §:ään kohdistuva viittaus. Valitustienä lain nojalla tehtäviin maakunnan päätöksiin olisi hallintovalitus.

117 §. *Muutoksenhaku maksuja koskevaan päätökseen.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen haetaan ehdotetussa maakuntalaissa säädetyllä tavalla.

1.7.57 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta

8 §. *Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

10 §. *Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

21 §. *Toimintalupa ja sen hakeminen.* Pykälää muutettaisiin siten, että Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastojen sijasta toimintalupaviranomaisena olisi Elintarviketurvallisuusvirasto. Koska tehtävä keskitettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle, pykälästä poistettaisiin myös luvan hakijan kotipaikkaa koskeva sääntely.

23 §. *Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

27 §. *Hankeluvan muuttaminen.* Pykälän 2 momentin johdantokappaleessa ja 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

28 §. *Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

29 §. *Takautuva arviointi.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

30 §. *Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

31 §. *Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

33 §. *Lautakunnan henkilöstö.* Pykälässä Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

35 §. *Valvontaviranomainen.* Pykälässä Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälästä poistettaisiin maininta aluehallintovirastojen toimialueista ja muiden aluehallintovirastojen käyttämisestä apuna valvonnassa. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaan muuttunutta sisältöä.

36 §. *Elintarviketurvallisuusviraston eräät tehtävät.* Pykälän johdantokappaleessa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaavasti. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 4 kohta. Mainitun kohdan mukaan Elintarviketurvavallisuusvirasto huolehtisi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 47 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta vaihtoehtoisten menetelmien edistämisestä ja niitä koskevien tietojen jakamisesta. Tarkoituksena on, että virasto muun muassa huolehtisi eläinkokeita korvaaviin

vaihtoehtoiisiin tutkimusmenetelmiin kohdistettavan avustuksen maksamisesta. Tehtävä siirrettiin maa- ja metsätalousministeriöstä Elintarviketurvallisuusvirastoon.

38 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

40 §. *Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus.* Pykälän 2 momentissa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

45 §. *Rekisteri toiminnanharjoittajista.* Pykälän 2 momentin johdantokappaleessa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

46 §. *Hankerekisteri.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän 3 momentissa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

47 §. *Kiellot, määräykset ja kiireelliset toimenpiteet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa valvontaviranomainen muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus 32 §:n 2 momenttiin poistettaisiin, koska myös viitattu momentti ehdotetaan poistettavaksi. Nykyisen momentin viittaus toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneista kustannuksista säilyisi 3 momenttina.

48 §. *Hankeluvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi. Pykälän 2 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi samoin kuin 3 momentissa oleva maininta toimivaltaisesta aluehallintovirastosta.

49 §. *Toimintaluvan peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

50 §. *Uhkasakko ja teettäminen.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

53 §. *Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

1.7.58 Laki maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista

5 §. *Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma.* Alueellisen kehittämissuunnitelman on tähän mennessä laatinut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kukin toimialueellaan. Vastedes kehittämissuunnitelman laativat maakunnat. Muutos on lähinnä tekninen ja koskee 1 momenttia.

7 §. *Yhteistoiminta.* Alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittaminen muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa on kuulunut tähän mennessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Yhteensovittamistehtävä siirtyy maakunnalle. Samoin paikallisten kehittämissuunnitelmien yhteensovittaminen siirtyy maakunnalle yhteistyössä paikallisyhteisöjen kanssa. Muutos koskee pykälän 2 momenttia.

10 §. *Välittävä toimielin.* Välittävän toimielimen tehtävät siirtyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta maakuntien hoidettaviksi. Muutos koskee pykälän 1 momenttia.

1.7.59 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta

15, 30, 31 ja 34–36 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla. Lisäksi 35 §:n 1 momentissa viitatus lain nimike muutettaisiin vastaamaan kyseisen lain nykyistä nimeä.

37 §. Toimivaltainen maakunta. Pykälän otsikossa ja momenteissa korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla. Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset ovat olleet tois-sijaisia suhteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia koskevassa lainsäädännössä säädettyyn, eli toimivallasta on voitu säätää toisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) nojalla. Maakunnan alueellisen toimivallan määräytymisen pääsään-nöstä säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin nykyisin säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskusten alueellisesta toimivallasta. Ehdotuksen mukaan pääsäännöstä voitaisiin kuitenkin poiketa, jos toimivallasta sovitaan toisin noudattaen maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain 3 §:ssä säädettyä menettelyä. Maakunta voisi siten hoitaa tässä lais-sa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella, jos maakunnat niin sopivat ja jos tehtävien hoitamisesta sovitaan maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa.

Ehdotus laiksi maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa perustuu EU:n horisontaa-liasetukseen (EU N:o 1306/2013) kattaen esimerkiksi EU:n maaseuturahaston osaksi rahoit-tamien tukien maksujen tarkastamiseen ja hyväksymiseen, mukaan lukien hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät tarkastukset, sekä maksuhakemuksiin ja tukien takaisinperintään liitty-vät tehtävät. Edellä mainittua lakiehdotusta maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa ei sovelleta maaseudun kehittämistuen myöntöpäätöksiin liittyviin tehtäviin, koska tuen myöntö ei ole maksajavirastotehtävä vaan EU:n maaseutuasetukseen (EU N:o 1305/2013) pe-rustuva hallintoviranomaistehtävä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa hallintoviranomais-tehtävien hoitamisesta jäsenvaltiotasolla ja suhteessa komissioon, mutta tukijärjestelmän toi-meenpanotehtävät on delegoitu aluehallinnolle. Euroopan unionin maaseutuasetuksen mu-kaan, jos ohjelman hallintoviranomaistehtäviä delegoidaan, jäsenvaltion hallintoviranomainen on edelleen täysin vastuussa kyseisten tehtävien tehokkaasta ja moitteettomasta hallinnosta ja täytäntöönpanosta, ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että ohjelman hallinto- ja valvontajär-jestelmät toimivat tehokkaasti koko ohjelmakauden ajan. Lisäksi jäsenvaltion tukijärjestel-mään kohdistuvat komission tarkastukset koskevat yleensä samalla kertaa sekä maksajaviras-to- että hallintoviranomaistehtäviä ja tarkastuksissa havaituista puutteista tehtävien hoidossa voi seurata rahoitusoikaisuja, jotka vähentävät jäsenvaltiolle tuloutettavien EU:n maaseutura-haston varojen kokonaismäärää. Koska lakiehdotuksella maakuntien tehtäväksi siirrettävät tu-kijärjestelmän hallintoviranomaistehtävät liittyvät hyvin läheisesti tukijärjestelmän maksajavi-rastotehtäviin, tehtävien tehokas ja moitteeton hoito voitaisiin turvata parhaiten siten, että sa-man alueen maksajaviranomais- ja hallintoviranomaistehtävät hoidettaisiin yhdessä maakun-nassa. Tämän vuoksi hallintoviranomaistehtävien siirtämisessä toiselle maakunnalle olisi pe-rusteltua noudattaa vastaavaa menettelyä kuin maksajavirastotehtävien siirtämisessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maakuntien mahdollisuudesta sopia alueellisesta toimival-lasta pykälän 1 ja 2 momentin säännöksistä poikkeavasti. Tämä olisi mahdollista maksajavi-rastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) 3 §:ssä säädettyä menettelyä nou-dattaen. Näiden tehtävien siirtämisestä tulisi tehdä Maaseutuviraston kanssa kyseisessä pykä-lässä tarkoitettu maksajavirastosopimus.

Pykälän uudessa 4 momentissa säädettäisiin toimivallasta sellaisten kehittämishankkeiden osalta, joilla on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita. Nykyisin tästä säädetään pykälän 3 momentissa. Voimassa olevan säännöksen mukaan toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneu-voston asetuksen (1392/2014) 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Hämeen elinkeino-, liiken-ne-, ja ympäristökeskus hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten toimialu-eella tällaisia valtakunnallisia hankkeita koskevat tehtävät. Nämä tehtävät hoitaisi esityksen mukaan Päijät-Hämeen maakunta, jonka alueella Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskuksen päätoimipaikka sijaitsee.

38 ja 40 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla.

42 §. Tuen myöntäminen. Pykälässä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla. Lisäksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen myöntäminen maakunnassa maakunnan viranhaltijan tehtäväksi. Kyse on keskeisesti oikeusharkintaa sisältävästä päätöksenteosta, joka on delegoitu maakunnille osana EU:n maaseuturahaston hallintoviranomaistehtäviä ja se olisi perusteltua säätää maakunnan viranhaltijan tehtäväksi vastaavalla tavalla kuin maatalouden kehittämistuen maksajavirastotehtävien hoito. Lisäksi säännös olisi yhdenmukainen viljelijätukien myöntämiseen sovellettavan maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavan lain säännösten kanssa. Hallintoviranomaistehtävien ja maksajavirastotehtävien suhdetta on selvitetty edellä 37 §:n kohdalla.

44 §. Maksuhakemus. Pykälässä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla.

48 §. Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen. Pykälässä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan viranhaltijalla samoin kuin 42 ja 60 §:ssä. Tuen maksaminen on maksajavirastotehtävä.

49, 52, 53, 55 ja 58 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla.

60 §. Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus korvattaisiin maakunnan viranhaltijalla samoin kuin 42 ja 48 §:ssä. Kyse on maksajavirastotehtävästä.

64, 68 ja 69 §. Pykälissä korvattaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnalla.

69 a §. Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen. Lain 11 lukuun lisättäisiin uusi 69 a §, jossa säädettäisiin Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistamisesta. Pykälän mukaan, jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsevat maakunnan toiminnassaan rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien ohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, ne voisivat antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräyksen tehosteeksi voitaisiin asettaa sakon uhka.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoa ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaisten tukien myöntämistä sääntelee Euroopan unionin lainsäädäntö. Tässä toimeenpanossa mahdollisesti ilmeneviin puutteisiin liittyy Euroopan unionin tasolla uhka jäsenvaltiolle määrättävästä rahoitusoikaisusta, joka tarkoittaa Euroopan unionin rahoituksen epäämistä. Rahoitusoikaisu voi olla määrältään hyvin merkittävä. Tämän rahoitusoikaisun uhan johdosta katsotaan tarpeelliseksi säätää menettelystä Euroopan unionin lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanossa ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaisten tukien myöntämisessä. Vastaava säännös sisältyy viljelijätukien osalta maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annettavaan lakiin ehdotettuihin säännöksiin.

70 §. Voimaantulo. Pykälän 5 momentin mukaan Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen, joka on tehty viimeistään 31 päivänä elokuuta 2014 saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuden sijaan maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Momentti kumottaisiin tarpeettomana.

1.7.60 Laki eläinjalostustoiminnasta

12 §. Valvonta. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olevan 3 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää valvonnassaan apunaan aluehallintoviras-

toa. Aluehallintovirastolle nykyisin kuuluvat muun muassa eläinten suojeluun ja eläinten terveyteen liittyvät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnalle. Eläinjalostustoiminnasta annetun lain mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy kantakirjaa pitävän yhteisön sekä valvoo tämän toimintaa. Kantakirjaa pitävät yhteisöt ovat yksityisoikeudellisia yhteisöjä kuten Suomen Hippos ry ja Faba osk. Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole maakunnan suhteen vastaavaa ohjausroolia kuin aluehallintovirastojen osalta eikä maakunnalle voi antaa yksityisoikeudellisiin yhteisöihin koskevaa valvontaoikeutta varsinkaan, kun maakunnan tehtäviin ei sisälly eläinjalostustoiminnasta annetun lain mukaisia tehtäviä.

1.7.61 Laki eläinten lääkitsemisestä

6 §. Määritelmät. Pykälän 10 kohdassa aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Koska eläinlääkintähuoltolain nimike ehdotetaan muutettavaksi, pykälän 13 kohdassa viitattaisiin mainitun lain sijasta eläinlääkäripalveluista annettuun lakiin.

15 §. Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

28 §. Maakunta. Pykälässä ja sen otsikossa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälään lisättäisiin rajausta, jonka mukaan maakunnan tehtäviin ei kuuluisi valvoa eläinlääkäreiden toimintaa, vaan tämä valvonta kuuluisi vain Elintarviketurvallisuusvirastolle. Lisäksi maakunnan tehtävistä rajattaisiin pois lääketehaiden, lääketukkukauppojen ja apteekkien valvonta, joka kuuluu lain 30 §:n mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vastuulle.

Pykälään ehdotetun uuden 2 momentin mukaan maakunnan tulisi ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle, jos se suorittamansa valvonnan yhteydessä havaitsisi eläinlääkärin rikkoneen 1 momentissa mainittuja säännöksiä.

29 §. Kunnaneläinlääkäri. Koska maakunnan vastuulle aluehallintovirastosta ja kunnaneläinlääkäriltä siirtyvistä tehtävistä säädettäisiin 28 §:ssä, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

32 §. Valtakunnallinen ja alueellinen valvontasuunnitelma. Pykälän 1 momentissa valtakunnallinen valvontaohjelma muutettaisiin valtakunnalliseksi valvontasuunnitelmaksi. Momenttiin lisättäisiin joustavuutta poistamalla siitä valvontasuunnitelman tarkistamista koskeva säännös.

Lisäksi pykälän 2 momenttia muutettaisiin lisäämällä siihen säännös maakunnan velvollisuudesta laatia alueellinen suunnitelma sen vastuulle kuuluvasta valvonnasta. Velvollisuus ei olisi uusi, vaan se sisältyy tällä hetkellä eläinlääkintähuoltolakiin, josta se poistettaisiin samalla kun kyseisen lain soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan eläinlääkäripalveluja. Momenttiin kuitenkin lisättäisiin säännös, jonka mukaan alueellista suunnitelmaa ei laadittaisi kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvästä valvonnasta, sillä tämä valvonta toteutetaan suoraan mainitun ohjelman perusteella.

Alueellisen suunnitteluvälvoitteen sekä maakuntien itsehallinnollisen aseman vuoksi momentista poistettaisiin säännös, jonka nojalla Elintarviketurvallisuusvirasto on voinut antaa suunnitelman toteuttamista koskevia yksittäisiä määräyksiä aluehallintovirastolle. Pykälän otsikkoa muutettaisiin ehdotusta vastaavasti.

Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuutta tarkennettaisiin 2 momenttiin ehdotetun muutoksen vuoksi siten, että se koskee valtakunnallista suunnittelua.

41 §. Määräykset ja kiellot. Pykälän 1–5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

42 §. Uhkasakko ja teettäminen. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

43 §. Haltuunotto. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin kuitenkin säännös, jonka mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi toimivalta päättää eläinlääkärin hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunotosta.

44 §. Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu toimivalta säädettäisiin aluehallintoviraston sijasta haltuunoton suorittavalle viranomaiselle, sillä haltuunotosta päätäisi 43 §:n mukaan tapauksesta riippuen joko maakunta tai Elintarviketurvallisuusvirasto.

47 §. Maksut. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka valvonta-asetuksen 28 artiklaan perustuvista maakunnan suoritteista perittäisiin toimijalta maakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu. Mainitun artiklan mukaan säännösten noudattamatta jättämisestä johtuvan ylimääräisen valvonnan tulee olla maksullista.

48 §. Valtion kunnille maksama korvaus. Koska kunnaneläinlääkärille säädetyt tehtävät siirtyisivät maakunnan vastuulle, kunnaneläinlääkärin tehtävien rahoitusta koskeva pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

49 §. Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi, minkä lisäksi pykälään lisättäisiin säännös, joka koskee muutoksenhakua Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen. Muutoksenhakukeinona olisi molempien viranomaisten päätösten osalta hallintovalitus. Maakunnallisia maksuja koskevan muutoksenhaun osalta viitattaisiin ehdotetun maakuntalain 17 luvun säännöksiin.

51 §. Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

1.7.62 Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettu laki

3 §. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja niiden kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin maakunnaksi.

4 §. Hallintoviranomainen. Kumottaisiin pykälän 2 momentti, koska ehdotetun maakuntalain mukaan maakuntien tehtävistä tulee säätää lailla.

8 §. Välittävä toimielin. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja niiden kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin välittävän elimen toimialuetta selventävä lisäys. Pykälän vanha 2 momentti kumottaisiin, koska maakuntien tehtävistä tulee säätää lailla. Pykälään lisättäisiin neljä uutta momenttia eli momentit 2-5, joista 2-4 momenttiin sisällytettäisiin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelmasta myönnettävästä tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1127/2015) säädetyt välittävän toimielimen tehtävät. Pykälään lisättäisiin asetuksenantovaltuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä 2-4 momentissa säädetyistä tehtävistä.

10 §. Toimintaohjelman yhteensovittaminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunnaksi.

19 §. Tuen hakeminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunnaksi. Muutettaisiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain nimike vastaamaan voimassa olevaa.

20 §. *Tuen hakeminen kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

21 §. *Tuen myöntäminen.* Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

22 §. *Tuen myöntäminen ilman hakemusta.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

23 §. *Päätöksenteko yhdennettyä meripolitiikkaa koskevissa hankkeissa.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

24 §. *Maksuhakemus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kehittämis-, ja hallintokeskus muutettaisiin maakunnaksi.

25 §. *Maksujen hyväksyminen.* Kehittämis- ja hallintokeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin otettaisiin myös säännös viranomaisesta, joka maksuunpanee maksupäätöksen.

27 §. *Tuen takaisinperintä.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

29 §. *Takaisinperinnän menettelyt.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus ja elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

30 §. *Takaisinperinnän kohtuullistaminen.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin maakunnaksi.

31 §. *Tietojärjestelmän tarkoitus.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain nimike vastaamaan voimassa olevaa.

34 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus ja elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

35 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi

36 a §. *Hallintoviranomaisen oikeus takaisinperintään välittävältä toimielimeltä.* Pykälässä säädettäisiin hallintoviranomaisen oikeudesta periä välittävältä toimielimeltä takaisin toimintaohjelman varoista maksettuja varoja.

Pykälän 1 momentin mukaan hallintoviranomaisella olisi takaisinperintäoikeus, jos välittävä toimielin on käyttänyt varoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on osoitettu. Edelleen momentissa ehdotetaan hallintoviranomaiselle takaisinperintäoikeutta tilanteissa, joissa välittävä toimielin on varoja myöntäessään, varoja maksaessaan tai jatkotoimenpiteitä tehdessään olennaisesti toiminut vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Olennaiseksi on katsottava sellainen säännösten tai määräysten vastainen toiminta, joka on johtanut siihen, että tukea on maksettu, vaikka tukea ei olisi tullut lainkaan myöntää tai se olisi tullut myöntää muun suuruisena.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä hallintoviranomaisen takaisinperintämenettelyistä.

37 §. *Toimivaltainen maakunta.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

37 a §. *Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle.* Säännöksellä varmistettaisiin, että tuen myöntämistä, maksamista ja takaisinperintää koskevat päätökset olisivat viranhaltijapäätöksiä. Toimivallan siirtämisestä maakunnassa säädetään ehdotetun maakuntalain 79 §:ssä. Päätöksissä on kyse niin kutsutuista oikeusharkintaisista asioista, joihin ei liity sellaista yleistä intressiä tai joilla ei ole sellaista laaja-alaista merkitystä, mikä edellyttäisi asian käsittelemistä toimielimessä.

39 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa otettaisiin huomioon 1.1.2016 voimaan tullut hallintolainkäyttölain muutos, jossa säädettiin, että valtioneuvoston alaisen viranomaisen ja ministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Kehittämisen- ja hallintokeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Maakunnan päätöksestä valitettaisiin hallintovalituksella hallinto-oikeuteen. Valitusmahdollisuus hallinto-oikeuden päätöksestä edellyttää valituslupaa.

1.7.63 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta

4 §. *Maa- ja metsätalousministeriö.* Pykälän 3 momentti poistettaisiin, koska tehtävien siirrostä maakunnalle tulee säätää lailla.

5 §. *Varsinais-Suomen maakunta.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvät tehtävät edellyttävät Euroopan unionin lainsäädännön yksityiskohtaista tuntemusta ja, vaikka tehtävät painottuvatkin merialueelle, ne ovat luonteeltaan valtakunnallisia. Suomen talousvyöhykkeellä tapahtuva valvonta on myös kansainvälisten sopimusten kannalta selkeämpi hoitaa yhden viranomaisen toimesta. Valvonnan kohteena olevien toimijoiden yhdenvertainen kohtelu turvataan myös parhaiten, jos valvonnasta vastaa vain yksi viranomaisen rajavartiolaitoksen lisäksi.

7 §. *Elintarviketurvallisuusvirasto.* Pykälästä ja sen otsikosta poistettaisiin viittaus aluehallintovirastoon ja kuntien elintarvikeviranomaisiin. Pykälään jäisi informatiivinen viittaus elintarvikelakiin, jossa säädetään miten aluehallintovirastoilta ja kunnilta siirtyvät tehtävät hoidetaan.

13 §. *Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

15 §. *Moottoritehon mittaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

18 §. *Vapautukset eräistä velvoitteista.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

19 §. *LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

20 §. *Ilmoituksia vastaanottava viranomaisen ja määräajan laskeminen.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

21 §. *Alle kymmenmetrisen kalastusalueen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

22 §. *Alle kymmenmetrisen kalastusalueen muuta kuin kiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

27 §. *Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen alikirjoittajista.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

28 §. *Ensiostajaksi ilmoittautuminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

36 §. *Saalistodistusrekisteri.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

38 §. *Rekistereiden pitäjät ja käyttäjät.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi, siltä osin kuin säännös koskee 30–36 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä.

49 §. *Rikkomukset.* Pykälän 27 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

65 §. *Rikkomusrekisterin pitäjät ja käyttäjät.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

67 a §. *Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle.* Säännöksellä varmistettaisiin, että laissa tarkoitetut päätökset olisivat viranhaltijapäätöksiä ja että valvontaa suorittavilla viranhaltijoilla olisi tarvittavat valtuudet käytössään. Kyse on niin kutsutuista oikeusharkintaisista asioista, joihin ei liity sellaista yleistä intressiä tai joilla ei ole sellaista laaja-alaista merkitystä, mikä edellyttäisi asian käsittelemistä toimielimessä.

69 §. *Tietojen luovuttaminen rekistereistä.* Pykälän 2 momentin 9 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

70 a §. *Maksut.* Kalastustuotteiden maahantuontia - ja maastavientiä koskevat päätökset olisivat maksullisia. Samoin maksullisia olisivat hyväksytyt talouden toimijan määräämistä koskevat päätökset. Maakunnan valtuusto määräisi maksuja koskevassa päätöksessään maksun perusteet. Maksu ei saisi kuitenkaan olla suurempi kuin maksullisen päätöksen tekemisestä aiheutuvat kokonaiskulut.

1.7.64 Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista

11 §. *Korvauksen maksamisen edellytykset.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi. Pykälän 1 ja 3–6 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

18 §. *Tiedon antaminen seurantaan varten.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

1.7.65 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki

25 §. *Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa-, - ja valvontavirastoksi, joka toimisi luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena. Pykälässä tarkoitettu lausunto olisi lisäksi pyydettyä maakunnalta, koska maakuntien tehtäviin kuuluisi luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen.

1.7.66 Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

6 §. *Maakunta.* Pykälässä viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi.

7 §. *Valtion lupa- ja valvontavirasto.* Pykälässä viittaus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon on muutettu Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta siirtyy Valtion lupa- ja valvontavirastoon muun muassa valtakunnallisen alkoholihallinnon lupa-, ohjaus-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä.

9 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 2 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa viittaus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon on muutettu Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Valtuutettu tarkastaja.* Pykälän 1 ja 3 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi.

23 §. *Rekisterinpitäjä.* Pykälän 1 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi. 2 momentissa viittaus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon on muutettu Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Asiakirjaselvityksen julkaisu.* Pykälässä viittaus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon on muutettu Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. *Nautakarjan pitäminen kytkettynä pienellä tilalla.* Pykälän 1 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi.

28 §. *Muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttö.* Pykälän 1 momentissa viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin on muutettu maakunnaksi.

35 §. *Perittävät maksut.* Pykälään on lisätty maakunnalle velvollisuus periä maksuja maakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Maakunta voi periä Elintarviketurvallisuusviraston laskutuksen perusteella Elintarviketurvallisuusviraston osuuden luonnonmukaisen tuotannon valvonnan maksullisen toiminnan kustannuksista. Maksuja määrättäessä on soveltuvin osin otettava huomioon mitä rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 27 ja 28 artiklassa säädetään.

36 §. *Palkkiot ja kustannusten korvaus.* Valtuutetulle tarkastajalle palkkion ja kustannusten korvausta maksaa Elintarviketurvallisuusvirasto tai maakunta sen mukaisesti, kumpi viranomaisvalvontaa varten vaadittavan tarkastuksen.

37 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momenttiin on lisätty viittaus ehdotettuun maakuntalakiin haettaessa muutosta maakunnan maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen.

1.7.67 Kalastuslaki

13 §. *Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Maakuntien yhteistoiminnasta kalastuslain mukaisissa tehtävissä säädettäisiin erillisellä lailla, jota on selostettu jäljempänä ehdotuksen 20 §:n perusteluissa.

14 §. *Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue muutettaisiin maakunnan alueeksi.

15 §. *Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

16 §. *Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

18 §. *Alueellinen lupa kalastusopastointiaan.* Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja sen toimialue muutettaisiin maakunnaksi ja maakunnan alueeksi.

19 §. *Kalatalousviranomaiset.* Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden tehtäviksi kalatalousasiat on säädetty. Kalataloustehtävien siirtyessä maakunnille momentista poistettaisiin maininta elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksista, ja maakunta toimisi kalatalousviranomaisena alueellaan. Maakunnalle säädettävät kalatalousviranomaisen tehtävät ovat pitkälle erikoistuneita ja erityisosaamista vaativia asiantuntijatehtäviä. Maakuntavaltuuston olisi tämän vuoksi annettava kalatalousviranomaisen tehtävät hallintosäännöllä viranhaltijoille. Toimivallan siirtämisestä maakunnassa säädetään ehdotetun maakuntalain 79 §:ssä.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että kaikkien lain 19 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten kalastuslain nojalla tekemät päätökset sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti.

20 §. *Maakunnan tehtävät.* Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan maakunnan tehtävänä olisi huolehtia kalataloushallinnosta alueellaan.

Pykälän voimassa olevan 1 momentin 5 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu ohjata ja valvoa valtion varoin tehtävää kalatalouden neuvontatyötä. Kyseistä tehtävää ei siirrettäisi maakunnille, joten 5 kohta poistettaisiin. Valtion varoin tehtävän neuvontatyön ohjaus ja valvonta olisivat siten lain 19 §:n mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä.

Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia kalastusvalvontaa koskeissa asioissa viranomaisen virka-apupyynnön perustuen koko maan alueella. Kalastusvalvonnan siirtyessä maakuntien alueelliseen toimivaltaan pykälän 2 momentti poistettaisiin.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa. Ehdotetun lain mukaan maakuntien tulisi sopia tehtävien hoidosta yhteistoiminnassa siten, kuin ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädetään. Tarkoituksena on varmistaa, että tehtävien vaatimat asiantuntija- ja muut voimavarat olisivat tehokkaasti maakuntien käytettävissä hallinnollisista rajoista riippumatta ja että kalatalouden ja vesitalouden tehtävät voidaan hoitaa sisällöllisesti ja alueellisesti tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Lakia ei sovellettaisi niihin maakuntien kalatalouden tehtäviin, jotka olisi lailla säädetty tietyn maakunnan vastuulle. Tällaisista tehtävistä säädettäisiin kalastuslain 21, 88 ja 89 §:ssä.

21 §. *Maakunnan toimivalta talousvyöhykkeellä.* Pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Ehdotuksen mukaan maakunnalle säädetyistä kalastuslain mukaisista tehtävistä Suomen talousvyöhykkeellä huolehtisi Varsinais-Suomen maakunta. Talousvyöhykkeellä sovellettavien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja valtiosopimusten vuoksi talousvyöhykettä koskeva päätöksenteko vaatii erityistä asiantuntemusta, minkä vuoksi tehtävä ehdotetaan keskitettäväksi yhdelle maakunnalle, joista Varsinais-Suomen maakunta olisi sijaintinsa vuoksi soveliaim. Koska tehtävä säädettäisiin lailla tietyn

HE 14/2018 vp

maakunnan vastuulle, sen järjestämiseen ei sovellettaisi edellä 20 §:n perusteluissa selostettua lakia maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden tehtävissä.

22 §. Kalatalousaluejako. Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan maakunta vahvistaisi kalatalousalueiden maantieteelliset rajat. Maakunnan alueelliset kalatalouden yhteistyöryhmät tekisivät maakunnalle omat esityksensä maakunnan alueen jakamisesta kalatalousalueisiin. Ennen jaon vahvistamista maakunta kuulisi asiasta maa- ja metsätalousministeriötä sekä muita keskeisiä tahoja. Näitä olisivat esimerkiksi muut maakunnat silloin, kun maakuntien olisi yhteistoiminnassa määriteltävä kahden tai useamman maakunnan alueelle tulevien kalatalousalueiden laajuus ja rajat. Maakuntien yhteistoiminnasta kalastuslain mukaisissa tehtävissä säädettäisiin edellä 20 §:n perusteluissa mainitulla lailla.

Pykälän 4 momentin mukaan maakunta voisi myös oma-aloitteisesti muuttaa kalatalousalueen rajoja kuultuaan asiassa kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita. Silloin, kun kalastusalue sijaitsisi kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnan tulisi kuulla myös asianomaisia maakuntia. Päätökset usean maakunnan alueella sijaitsevan kalatalousalueen rajoista tehtäisiin kuitenkin yleensä edellä 3 momentin perusteluissa todetun lain mukaisessa maakuntien yhteistoiminnassa. Kuulemistarve voisi syntyä silloin, kun kalatalousalue sijaitsisi kahden tai useamman sellaisen maakunnan alueella, jotka olisivat järjestäneet kalastuslain mukaisten tehtävien hoidon yhteistoiminnassa muiden maakuntien kuin toistensa kanssa. Mahdollisen epäselvyyden maakuntien toimivallasta rajojen muuttamisessa ratkaisisi maa- ja metsätalousministeriö.

24 §. Kalatalousalueiden tehtävät. Pykälän 9 kohdassa säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulosohtaukseen perustuvien tehtävien sijaan maakunnan ohjaukseen perustuvista tehtävistä.

30 §. Kalatalousalueen säännöt. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että kalatalousalueen säännöt vahvistaisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan maakunta.

31 §. Kirjanpito ja tilintarkastus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa viittaus tilintarkastuslakiin muutettaisiin voimassa olevaan lakiin (1141/2015).

32 §. Kalatalousalueen toiminnan valvonta. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja sen toimialue muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän voimassa oleva 2 momentti, jossa säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta kalatalousalueen sijaitessa usean keskuksen toimialueella, poistettaisiin. Vastaavaa säännöstä ei olisi edellä 20 §:n perusteluissa tarkoitetun maakuntien yhteistoimintaa koskevan lain vuoksi tarpeen ottaa ehdotettuun 32 §:ään.

33 §. Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja sen toimialue muutettaisiin maakunnaksi ja maakunnan alueeksi. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta maakuntien liitoista.

37 §. Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen. Pykälän 1 ja 3–5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta maakuntien liitoista.

38 §. Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen. Pykälän 2–4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

39 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

40 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

47 §. *Maakunnan poikkeushupa.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

53 §. *Maakunnan toimivalta rajoittaa kalastusta.* Pykälän otsikossa ja pykälän voimassa olevassa 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän uudeksi 1 momentiksi otettaisiin säännös, jonka mukaan maakunnan olisi rajoituksista päättäessään osaltaan huolehdittava kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon toteuttamisesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Pykälän voimassa oleva 1–3 momentti siirrettäisiin muuttamattomina 2–4 momentiksi. Pykälän voimassa oleva 4 momentti siirrettäisiin 5 momentiksi, ja momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että rajoitusten olisi oltava yhteensopivia kalavarojen valtakunnallisten hoitosuunnitelmien kanssa, eivätkä ne saisi vaikeuttaa valtakunnallisten hoitosuunnitelmien toteuttamista.

54 §. *Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

57 §. *Maakunnan oikeus määrätä pyyntimitoista.* Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

60 §. *Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi.* Pykälässä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin asianomaiseksi maakunnaksi. Asianomaisella maakunnalla tarkoitettaisiin niitä maakuntia, joiden alueella saimaannorppaa esiintyy. Voimassa olevan maakuntajaon mukaisesti näitä maakuntia ovat Pohjois-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Tehtävän järjestämiseen sovellettaisiin edellä 20 §:n perusteluissa selostettua lakia maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden tehtävissä.

61 §. *Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lain 59 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttö tietyllä vesialueella ja antaa yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyttöajoista, jos se on tarpeen luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla uhanalaiseksi määritellyn eläinlajin suojelemiseksi. Valtion lupa- ja valvontavirasto edustaisi valtiota neuvotellessa sekä päätettäessä tällaisesta kiellosta aiheutuvan vahingon korvaamisesta.

64 §. *Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

67 §. *Kalaväylä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

69 §. *Kalaväylän ja jokisualueiden rajojen selvittäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

71 §. *Kalatiessä kalastaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

72 §. *Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

74 §. *Kalojen ja rapujen istuttaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

76 §. *Poikkeukset istutuskielloista.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

77 §. *Kalojen ja rapujen maahantuonti.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

83 §. *Maksuvarojen jakaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininnat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö päättäisi varojen myöntämisestä sellaisiin kustannuksiin, jotka aiheutuvat lain 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta valtakunnallisesta suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisestä ja kalastuksenvalvonnasta. Ministeriö myöntäisi varat myös kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan maakunta myöntäisi maa- ja metsätalousministeriön määrittämässä rajoissa varat lain 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kalavesien kestävästä käytöstä ja hoidon suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kalastuksenvalvonnasta aiheutuviin kustannuksiin silloin, kun kyse olisi alueellista toimenpiteistä. Maakunta myöntäisi vastaavissa rajoissa varat lain 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin kalatalousalueiden toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin sekä 4 kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin, jotka vesialueen omistajille maksetaan kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastointaan perustuvasta käytöstä. Koska kyse olisi kalastusmaksuvaroina kertyneiden varojen myöntämisestä, maakunnat huolehtisivat pykälässä säädetyistä tehtävistä edellä 20 §:n perusteluissa mainitun lain mukaisessa yhteistoiminnassa. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan maakunta noudattaisi varoja myöntäessään valtionavustuslaissa (688/2001) säädettyä menettelyä.

Pykälän voimassa olevat 2–4 momentit siirtyisivät 3–5 momenteiksi.

Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän voimassa olevasta 3 momentista poistettaisiin maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan maakunta voisi asettaa tulostavoitteita tai ehtoja myöntämiensä varojen saajille.

Pykälän voimassa oleva 4 momentti säilyisi muuttamattomana. Pykälän 5 momentin asetuksenantovaltuuteen lisättäisiin raportoinnista säätäminen.

Pykälän 6 momentin mukaan Pohjois-Savon maakunta avustaisi maa- ja metsätalousministeriötä järjestämään 1 momentissa tarkoitettujen varojen hakumenettelyn. Pohjois-Savon maakunnan tehtävänä olisi lisäksi huolehtia keskitetysti maakuntien myöntämien varojen haun järjestämisestä. Vastaavista tehtävistä huolehtii nykyisin Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

88 §. *Kaupallisten kalastajien ryhmät.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi vastaavin perustein kuin jäljempänä 89 §:ssä.

89 §. *Kaupallisten kalastajien rekisteröinti.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Hallituksen esitykseen sisältyvien ehdotusten

mukaan Varsinais-Suomen maakunnalle keskitettäisiin myös merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain mukaiset alusten rekisteröintiin liittyvät tehtävät sekä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain mukaiset sisävesillä käytettävien kalastusalusten rekisteröintiin liittyvät tehtävät. Tehtävien keskittämisen tarkoituksena on varmistaa asiantuntija- ja muiden voimavarojen tehokas käyttö, päätöksenteon valtakunnallinen yhdenmukaisuus sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien velvoitteiden täyttäminen. Koska tehtävä säädettäisiin lailla tietyn maakunnan vastuulle, sen järjestämiseen ei sovellettaisi edellä 20 §:n perusteluissa selostettua lakia maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden tehtävissä.

Pykälään lisättäisiin uusi 1 momentti, jonka mukaan Varsinais-Suomen maakunta päättäisi kaupallisten kalastajien rekisteriin merkitsemisestä ja siitä poistamisesta. Ehdotetun 19 §:n mukaisesti maakuntavaltuuston olisi annettava rekisteröintiin liittyvät tehtävät hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle. Pykälän otsikkoa tarkennettaisiin vastaamaan sen muuttunutta sisältöä.

92 §. Kalataloushallinnon tietojärjestelmä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunniksi.

101 §. Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja niiden toimialueet muutettaisiin maakunnaksi ja maakunnan alueeksi.

103 §. Kalastuksentralvojen kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin maakunnaksi. Hakijan kotikunnan sijaintimaakunnalla olisi merkitystä silloin, jos tämä maakunta ei olisi järjestänyt tehtävän hoitoa yhteistoiminnassa sen maakunnan kanssa, jonka alueella hakijan on tarkoitus toimia kalastuksentralvojana.

104 §. Kalastuksentralvojen koe ja koulutus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Maakunnan päätökseen haettaisiin oikaisua hallintolain (434/2003) mukaisesti. Säännös hallintolain soveltamisesta oikaisumenettelyyn tarkoittaisi, että kyse ei olisi maakuntalakiehdotuksen 17 luvussa tarkoitettusta oikaisuvaatimuksesta. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta kalastuslain 124 §:ssä säädetyllä tavalla.

105 §. Kalastuksentralvojakortti ja -tunnus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

106 §. Kalastuksentralvojen hyväksymisen peruuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

107 §. Kalastuksentralvojen valtuutus ja toimialue. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Valtuuttajien olisi tehtävä pykälän 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus niille maakunnille, joiden alueeseen valtuuttajan alue kuuluu.

117 §. Tapahtumailmoitus. Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

123 a §. Päätösten maksullisuus. Lain 13 lukuun lisättäisiin uusi pykälä, jonka mukaan maakunta perisi kalastuslain nojalla antamistaan päätöksistä maksun vastaavasti kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus nykyisin. Koska kyse olisi julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävstä maksusta, maksu voisi vastata enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maakuntavaltuusto päättäisi tarkemmin maksun yleisistä perusteista.

124 §. *Muutoksenhaku maakunnan päätökseen.* Pykälän otsikossa sekä pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan päätökseen haettaisiin muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti, jollei muualla laissa säädetäisi toisin. Esimerkiksi maakunnan päätökseen, joka koskisi päätöksestä perittävän maksun määrää, haettaisiin muutosta ehdotetun maakuntalain mukaisesti.

130 §. *Ensimmäisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä sääntöjen laatiminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän 2 momenttia ei olisi tarpeen muuttaa, koska siinä säädetty sääntöjen vahvistaminen olisi saatettava loppuun vuoden 2019 aikana ennen maakuntaudistuksen voimaantuloa.

131 §. *Kalastusalueen tehtäviä, oikeuksia ja velvoitteita koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 momentti säilyisi voimassa olevan lain mukaisena. On oletettavaa, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ehtivät saada käsiteltäväkseen säännöksessä tarkoitettujen kalatalousalueiden erimielisyydet ja myös ratkaista ne ennen keskustusten lakkauttamista vuoden 2019 lopussa.

Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

135 §. *Aiemmin saatu oikeus pyydyksen pitämiseen kalaväylässä.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

1.7.68 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista

3 §. *Määritelmät.* Pykälän kohdassa 17 muutettaisiin aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

8 §. *Eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1 kuuluvalla aineksella.* Pykälässä kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

12 §. *Tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä, kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä koskevat vaatimukset.* Pykälän 2 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi. Momenttia tarkennettaisiin samalla siten, että lupaa tuotteiden käyttöön ei tarvitsisi erikseen hakea, jos kyseisille tuotteille olisi myönnetty tuontilupa. Elintarviketurvallisuusviraston ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan käyttöön toimitettaville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille ei tarvita lupaa.

30 §. *Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

31 §. *Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

35 §. *Maakunnan toimivalta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

44 §. *Maakunta.* Ehdotuksen mukaan maakunta ohjaisi ja valvoisi toimialueellaan lain noudattamista. Tämän vuoksi 44 §:n aluehallintovirasto ja 45 §:n kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi ja maakunnan valvonnat koottaisiin 44 §:ään.

45 §. *Ahvenanmaan valtionvirasto.* Pykälä muutettaisiin koskemaan lain mukaisen hallintoasioita koskevan toimivallan käyttöä Ahvenanmaan maakunnassa. Pykälässä ehdotetaan, että valtakunnan viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Kuitenkin Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti valtion viranomaisten tehtävistä huolehtisi jatkossakin maakunnan hallitus tai maakuntalaissa määrätty viranomainen, eikä valtakunnan ja maakunnan vi-

ranomaisten välinen Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuva toimivallanjako maakuntien perustamisen myötä muuttuisi.

48 §. Maakunnan antama virka-apu. Pykälässä kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin maakunnaksi.

49 §. Valvontasuunnitelma. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus Euroopan unionin virallista valvontaa koskevaan asetukseen kansallisen valvontasuunnitelman laatimisessa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alueellisesta suunnitelmasta, jonka maakunta laatisi.

52 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin maakunta tietojen saajaksi tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

59 §. Maksut. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti niistä suoritteista, joista maakunta perisi hyväksymänsä taksan mukaisen maksun. Momenttiin siirrettäisiin 62 §:stä elintarvikehuoneistojen ja niissä harjoitettavan toiminnan valvonnasta elintarvikelain mukaisesti perittävät maksut, jotka maakunta jatkossa perisi. Samalla 62 § kumottaisiin.

61 §. Valtion kunnille maksama korvaus. Pykälä kumottaisiin, sillä kunnaneläinlääkäriin tehtävät siirtyisivät maakunnalle ja näiden tehtävien hoidosta valtion kunnille maksama erillinen korvaus poistuisi.

62 §. Kunnalle perittävät eräät maksut. Pykälä kumottaisiin ja pykälän sisältö eli maakunnan velvollisuus periä maksuja 46 §:n mukaisesta elintarvikehuoneistojen ja niissä harjoitettavan toiminnan valvonnasta siirrettäisiin 59:ään, jossa maksuista säädettäisiin. **68 §. Luvan peruuttaminen.** Pykälässä aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

70 §. Uhkasakko ja teettämishukka. Pykälään lisättäisiin maakunta uhkasakon ja teettämishukan antajaksi, koska maakunta voi antaa viitatuissa pykälissä myös päävelvoitteen.

71 §. Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa. Pykälään jäisi vain 2 momenttia vastaava säännös, jossa aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri muutettaisiin maakunnaksi.

73 §. Muutoksenhaku. Pykälään lisättäisiin viittaus ehdotetun maakuntalain 17 lukuun haettaessa muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen.

1.7.69 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

7 §. Viranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentti säilyisi nykyisellään.

Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta. Säännöksessä tarkoitetuilla luvilla on yhtymäkohtia eräisiin eläinsuojelulain (247/1996) sekä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013, *koe-eläinlaki*) mukaisiin lupa-asioihin, jotka myös kuuluvat aluehallintoviraston tehtäviin. Maakuntaudistuksessa vastaavat eläinsuojelulain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät siirtyisivät maakunnille ja vastaavat koe-eläinlain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät Elintarviketurvallisuusvirastolle.

13 §. Luvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentti muutettaisiin vastaamaan edellä 7 §:ssä ehdotettua maakunnan ja Elintarviketurvallisuusviraston toimivaltajakoa lupien myöntämisessä Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

14 §. Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto Elintarviketurvallisuusviras-

toksi. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että sanat viranhaltija ja virkamies viittaisivat tässä järjestyksessä maakuntaan ja Elintarviketurvallisuusvirastoon. Pykälän 5 momentin lakiviittaus muutettaisiin 1.5.2016 voimaan tulleeseen uuteen tullilakiin.

17 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

18 §. Takavarikointi ja hävittäminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja momentista poistettaisiin maininta virkamiehestä. Pykälän 2 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

19 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

20 §. Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

1.7.70 Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta

10 §. Kalastusluvat. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Pykälässä on tarpeen ottaa huomioon ennen lainmuutosta voimassa oleva tilanne, jossa saalisilmoitukset annetaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tehtävien yhdenmukaisen ja tehokkaan hoidon takia tämän lain mukaiset tehtävät on syytä keskittää yhteen viranomaiseen.

11 §. Kalastusluvan siirtäminen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

16 §. Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen. Pykälän 6 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

17 §. Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

19 §. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

20 §. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen. Pykälän 1-4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

21 §. Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

22 §. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen. Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

25 §. Lohisaaliita koskevat erityismääräykset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

26 §. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

29 §. *Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä.* Pykälän 2 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

30 §. *Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiötä koskeva rekisteri.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

39 §. *Toimivaltainen rekisterinpitäjä.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi.

45 a §. *Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle.* Säännöksellä varmistettaisiin, että laissa tarkoitetut päätökset olisivat viranhaltijapäätöksiä. Päätöksissä on kyse niin kutsutuista oikeusharkintaisista asioista, joihin ei liity sellaista yleistä intressiä tai joilla ei ole sellaista laaja-alaista merkitystä, mikä edellyttäisi asian käsittelemistä toimielimessä.

47 a §. *Maksut.* Kalastusalueiden rekisteröinti sisävesien kalastusalueiden rekisteriin olisi maksullista. Maksun perusteesta määrätään tarkemmin maakunnan valtuuston maksuja koskevassa päätöksessä. Maksu ei saisi kuitenkaan olla suurempi kuin maksullisen päätöksen tekemisestä aiheutuneet kokonaiskulut.

48 §. *Muutoksenhaku.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Varsinais-Suomen maakunnaksi. Pykälän ensimmäisestä virkkeestä ilmenevää säännöstä valittamisesta Turun hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisesti täydennettäisiin maininnalla, että muualla voidaan säätää asiasta toisin. Lisäys on tarpeellinen, koska maksuja koskevasta päätöksestä tulisi valittaa siten kuin ehdotetussa maakuntalaissa säädetään.

1.7.71 Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta

3 §. *Poikkeusluvan myöntävä viranomainen.* Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

6 §. *Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen.* Pykälän 2 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

13 §. *Sopimuksen paikallinen seurantar ryhmä.* Pykälän 1 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lapin maakunnaksi.

1.8 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

1.8.1 Merityöaikalaki

22 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.2 Opintovapaalaki

15 §. Pykälä on terminologialtaan ja pääosin myös sisällöltään vanhentunut. Voimassa olevan pykälän 1 momentissa säädetään siitä, että lain noudattamista valvovat yhteistyössä opetus- ja työvoima- sekä työsuojeluviranomaiset sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Opintovapaa-asetuksen (864/1979) 12 §:ssä täsmennetään, että opintovapaalain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen ja opetusviranomaisten tehtävänä on seurata ja valvoa, että niiden alaiset opetuksen ja koulutuksen järjestäjät osaltaan noudattavat opintovapaalain ja –asetuksen säännöksiä. Työvoimaviranomaisen tulee, milloin tämä valvonnan kannalta on ai-

heellista, antaa lausuntoja opintovapaajärjestelyjen toteuttamiseksi tarvittavan sijaistyövoiman saantia koskevista kysymyksistä.

Opetusviranomaisilla ja työ- ja elinkeinoviranomaisilla ei käytännössä ole roolia opintovapaalain valvonnassa. Opintovapaalaki ei sisällä muuta opetuksen järjestäjää koskevaa velvoitetta kuin velvoite antaa todistus opintovapaan hyväksytystä käyttämisestä. Koulutuksen järjestäjät ovat niitä koskevan lainsäädännön perusteella velvollisia antamaan opiskelijan pyynnöstä todistuksen tutkinnon osien suorittamisesta. Lisäksi opiskelija voi pyytää otteen opintosuoritusrekisteristä, josta ilmenevät opiskelijan hyväksytyt opintosuoritukset. Koulutuksen järjestäjät ovat julkista tehtävää hoitaessaan myös velvollisia antamaan selvityksiä, joita opiskelija tarvitsee esimerkiksi erilaisia etuuksia hakiessaan. Opetusviranomaisten tehtävänä on valvoa koulutuksen järjestäjien toimintaa yleisesti, joten todistusten ja muiden asiakirjojen antamisen valvomisesta säättäminen erikseen ei ole perusteltua.

Työ- ja elinkeinoviranomainen voi puolestaan antaa toimialansa kannalta relevanttia neuvontaa ja Työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtävät on tarkoitus siirtää maakunnille. Työ- ja elinkeinoviranomaisella ei käytännössä ole ollut opintovapaalakiin liittyviä valvontatehtäviä, joten maakunnille ei olisi tarpeen asettaa vastaavaa valvontatehtävää. Työ- ja elinkeinoviranomaisen tehtäviin kuuluu välittää tietoa ja antaa neuvontaa esimerkiksi työvoiman saatavuudesta ja hankinnasta. Työ- ja elinkeinoviranomainen voi myös avustaa sopivan sijaisen etsimisessä. Edellä tarkoitettuja tehtäviä siirtyisivät maakunnille valmisteilla olevan kasvupalveluudistuksen yhteydessä.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, että työvoimapiirien toimistojen alaisten työvoimatoimistojen ja maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetussa laissa (102/78) tarkoitettujen lomautakuntien tehtävänä on avustaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisen sijaisavun järjestämisessä.

Voimassa oleva maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki (1231/1996) ei enää nykyisin sisällä säännöksiä lomautakunnista, eikä sijaisapua enää saa opintojen ajaksi. Sijaisapu aikuiskoulutuksen perusteella poistui vuoden 2016 alusta. Työnantaja voisi kuitenkin hyödyntää maakunnan järjestämiä julkisia rekrytointipalveluja.

Esityksessä ehdotetaan pykälän muuttamista siten, että säännöksessä säädettäisiin ainoastaan siitä, että työsuojeluviranomainen valvoisi lain noudattamista.

1.8.3 Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa

26 §. Valvonta. Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.4 Merimiesten vuosilomalaki

34 §. Valvonta. Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.5 Laki nuorista työntekijöistä

15 §. Poikkeusluvut. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. Valvonta. Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.6 Työaikalaki

14 §. *Poikkeuksellinen säännöllinen työaika.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Yötyö.* Pykälän 1 momentin 14 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. *Vuorotyö ja yövuorot jaksotyössä.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

36 §. *Poikkeuslupa.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

43 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.7 Palkkaturvalaki

3 §. *Viranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Hakemus ja hakijat.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan pykälän mukaan palkkaturvahakemus voitaisiin jättää myös työ- ja elinkeinotoimistoon. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa palkkaturvahakemus tulisi jättää suoraan Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

13 §. *Pesänhoitajan työsuhdesaatavuuttelo.* Pykälän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Palkkaturvan maksaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Maksuhuojennukset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Hallintovalitus.* Pykälän 1 momentissa työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta muutettaisiin sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnaksi, josta säädetään sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006). Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Muutoksenhakulautakunnan yllä momentin 1 kohdalla mainittu muutos tehtäisiin myös pykälän 2 momenttiin.

28 §. *Tiedonsaanti ja virka-apu.* Pykälän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen. Lisäksi työ – ja elinkeinotoimistot poistettaisiin pykälän 2 momentista Valtion lupa- ja valvontavirastolle tietoja ja virka-apua antavien viranomaisten listasta ja korvattaisiin maakunnilla ja maakuntien palveluntuottajilla.

28 a §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.8 Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

1 §. *Perintätoiminnan luvanvaraisuus.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Valvonta.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11§. *Pakkokeinot.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Kirjallinen varoitus ja toimiluvan peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

13 §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

1.8.9 Laki kiinteistövälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä

7 §. *Välityslikkerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella liikkeen hallintoa on tarkoitus pääasiallisesti hoitaa. Koska Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialue olisi valtakunnallinen, tulisi rekisteri-ilmoitus tehdä jatkossa suoraan kyseiselle virastolle. Silmä, missä välityslikkeen hallintoa pääasiallisesti hoidettaisiin, ei olisi enää merkitystä oikean viranomaisen määräytymisen kannalta. Esityksessä pykälän 2 momenttia ehdotetaan muuttettavaksi siten, että sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, olisi tehtävä ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle välityslikkeen rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksessa.

8 §. *Rekisteröinnin edellytykset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 a §. *Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Pakkokeinot.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Rekisteristä poistaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen.* Pykälän otsikossa sekä pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.10 Merimiesten palkkaturvalaki

2 §. *Viranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Hakemus ja hakijat.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan pykälän mukaan palkkaturvahakemus voitaisiin jättää myös työ- ja elinkeinotoimistoon. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa palkkaturvahakemus tulisi jättää suoraan Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

HE 14/2018 vp

10 §. Kuuleminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Pesänhoitajan työsuhdesaatavuus. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. Palkkaturvan maksaminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. Maksuhojennukset. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. Hallintovalitus. Pykälän 1 momentissa työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta muutettaisiin sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnaksi, josta säädetään sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006). Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Muutoksenhakulautakunnan yllä momentin 1 kohdalla mainittu muutos tehtäisiin myös pykälän 2 momenttiin.

26 §. Tiedonsaanti ja virka-apu. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 2 momentista tietoja ja virka-apua antavista viranomaisista poistettaisiin lakkautettavat työ- ja elinkeinotoimistot, jotka korvattaisiin maakunnilla ja maakuntien palveluntuottajilla. Edelleen pykälän 2 momentissa työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

26 a §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.11 Työsopimuslaki

13 luku. Erinäisiä säännöksiä

12 §. Valvonta. Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.12 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista

1 §. Työneuvoston asema. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Poikkeuslupa-asian käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.13 Laki yksityisyyden suojasta työelämässä

22 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.14 Vuosilomalaki

37 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.15 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta

6 §. *Määritelmät.* Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) 6 §:n 21 kohdan määritelmää pelastusviranomaisesta muutettaisiin siten, että lain määritelmässä viitattaisiin jatkossa muutettavassa pelastuslaissa tarkoitettuun maakunnan pelastusviranomaiseen. Näin varmistettaisiin, että maakuntaudistuksen myötä olisi kemikaaliturvallisuuslaissa selkeää, että jatkossa pelastuslaissa tarkoitettu maakunnan pelastusviranomainen huolehtii kemikaaliturvallisuuslaissa pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä. Ehdotetussa pelastuslain muutoksessa tullaan määrittelemään ketkä ovat uuden pelastuslain mukaisia pelastusviranomaisia. Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön virkamiehet. Maakunnan pelastusviranomaisia puolestaan olisivat maakunnan pelastustoimen tehtäviä hoitavan liikelaitoksen (pelastuslaitos) ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat. Ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä säädettäisiin puolestaan yleisellä tasolla siitä, mitkä asiat kuuluvat maakunnan tehtävänalaan. Pykälän 1 momentin 15 kohdan mukaan maakunnan tehtäväälaan kuuluisivat vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät.

131 §. *Maksut.* Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan pelastusviranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin alueen pelastustoimi noudattaen valtion maksuperustelaisissa säädetyjä periaatteita. Ehdotetun maakuntalain 16 §:n 2 momentin 8 kohdan nojalla maakuntavaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Tämän perusteella pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Lisäksi voimassa olevan pykälän 3 momentissa viitataan kumottuun verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annettuun lakiin (367/1961). Viittaus ehdotetaan korvattavaksi viittauksella verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007). Pykälään tehtäisiin myös eräitä teknisiä täsmennyksiä. Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.8.16 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä

10 §. *Laiminlyöntimaksun määrääminen.* Pykälässä aluehallintoviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Valvonta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen. Lisäksi pykälän 2 momentissa aluehallintoviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.17 Siviilipalveluslaki

7 §. *Siviilipalveluskeskus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.19 Laki maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta

8 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.20 Kaivoslaki

152 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.21 Mittauslaitelaki

34 §. *Valvontaviranomaiset.* Maakuntauudistuksen yhteydessä valvontaviranomaisen tehtävät on päätetty keskittää kokonaisuudessaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Aluehallintovirastoille säädetty valvontatehtävä siirrettäisiin näin ollen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle määrärahasiirroin. Tästä syystä voimassa olevan pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maininta aluehallintovirastoista poistettaisiin. Jatkossa tämän lain noudattamista valvoisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Koska valvontaviranomaisia olisi jatkossa vain yksi, ehdotetaan voimassa olevan pykälän 2 momentti kumottavaksi. Pykälän uusi 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain 3 momenttia. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö valvoo nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

38 §. *Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja.* Pykälän 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että maininta aluehallintoviranomaisesta poistettaisiin. Voimassa olevan pykälän 2 momentin 2 kohdassa aluehallintoviranomaisella tarkoitetaan aluehallintoviranomaista siinä roolissa, kun se hoitaa kuluttajaoikeudellista valvontaa. Koska maakuntauudistuksen johdosta aluehallintoviranomaiselle kuuluvat kuluttajaoikeudellista valvontaa koskevat tehtävät on päätetty siirtää Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, maininta aluehallintoviranomaisesta poistettaisiin tästä kohtaa.

1.8.22 Merityösopimuslaki

13 luku. Erinäiset säännökset

22 §. *Valvonta.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.23 Kilpailulaki

33 §. *Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus.* Koska aluehallintovirastolla ei enää jatkossa olisi kilpailunrajoituksiin tai kilpailuolosuhteisiin liittyviä selvitystehtäviä ehdotetaan säännös muutettavaksi niin, että pykälän 3 momentti poistetaan säännöksestä.

35 §. *Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa.* Koska aluehallintovirastolla ei maakuntauudistuksen johdosta enää jatkossa olisi pykälässä mainittuja tarkastustehtäviä, ehdotetaan pykälän 1 momentista poistettavaksi aluehallintoviraston virkamiehen tarkastusoikeus.

36 §. *Tarkastukset muissa tiloissa.* Koska aluehallintovirastolla ei enää jatkossa olisi pykälässä mainittuja tarkastustehtäviä, ehdotetaan pykälän 1 momentista poistettavaksi aluehallintoviraston virkamiehen tarkastusoikeus.

37 §. Menettely tarkastusta toimitettaessa. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininnat aluehallintovirastosta ja sen virkamiehestä, koska aluehallintovirastolla tai sen virkamiehellä ei enää olisi toimivaltaa kilpailulain mukaisten tarkastuksen tekemiseen.

41 §. Aluehallintoviraston tehtävät. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotuksen mukaan kilpailulain noudattamiseen liittyvät valvonta- ja tarkastustehtävät keskitettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon.

1.8.24 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta

6 §. Velvollisuus antaa tietoja. Koska aluehallintovirastolla ei olisi enää vähittäismyyntihintojen valvontaan liittyviä tehtäviä, ehdotetaan pykälä muutettavaksi siten, ettei Kilpailu- ja kuluttajavirasto enää voisi velvoittaa elinkeinonharjoittajaa ilmoittamaan tietoja aluehallintovirastolle.

1.8.25 Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista

4 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Hakemus ja hakemuksen käsittely. Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.8.26 Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta

5 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.8.27 Laki ulkorajan ylittävästä yhteistyöstä

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 9 kohdassa muutettaisiin maakunnan liitto maakunnaksi.

3 §. Ministeriöt. Pykälän 2 momentissa ulkoasiainministeriön nimi korjattaisiin ulkoministeriöksi 1.1.2018 voimaan tulevan nimenmuutoksen johdosta.

6 §. Hallintoviranomainen. Pykälän 1 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

7 §. Seurantakomitea ja valintakomitea. Pykälän 2 momentissa maakuntien liitot muutettaisiin maakunniksi, ulkoasiainministeriön nimi korjattaisiin ulkoministeriöksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset poistettaisiin.

8 §. Yhteinen toimintaohjelma. Pykälän 2 ja 3 momentissa muutettaisiin maakuntien liitot maakunniksi.

9 §. Rahoitussopimus. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakuntien liitot maakunniksi.

13 §. *Hallintoviranomaisen tehtävät tukimenettelyssä.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakunnan liitto maakunnaksi.

14 §. *Yleiset edellytykset ja tuen ehdot.* Pykälän 4 momentissa lain nimi ja numero muutettaisiin.

18 §. *Tuen hakeminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakunnan liitto maakunnaksi.

19 §. *Tukisopimus.* Pykälän maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

20 §. *Tuen maksaminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakunnan liitto maakunnaksi.

26 §. *Tietojen saanti.* Pykälän maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

31 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin maakunnan liitto maakunnaksi. Lisäksi muutettaisiin lakiviittaus kuntalaista maakuntalaiksi ja kunnallisvalitus maakuntavalitukseksi.

1.8.28 Laki työntekijöiden lähettämisestä

16 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälässä työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen. Lisäksi pykälän 5 momentti, joka koskee työsuojeluviranomaisen tehtävien antamista yhdelle tai useammalle aluehallintoviraston työsuojelun vastualueelle, kumottaisiin tarpeettomana. Jatkossa Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialue kattaisi koko maan, eikä tehtävien keskittämistä koskevaa säännöstä enää tarvittaisi.

23 §. *Asiakirjojen toimittaminen ja tiedoksiantaminen.* Pykälän 3 momentissa sana toimivaltaiselle poistettaisiin sanan työsuojeluviranomainen edestä, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

25 §. *Pyyntö Suomen viranomaiselle päätöksen tiedoksiantamisesta.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa sana toimivaltaiselle poistettaisiin sanan työsuojeluviranomainen edestä, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

26 §. *Tiedoksiantamista koskevat kieltäytymisperusteet.* Pykälän 1 momentissa sana toimivaltainen poistettaisiin sanan työsuojeluviranomainen edestä, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

1.9 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimiala

1.9.1 Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä

1 §. *Alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat.* Pykälän 1 momentin mukaan alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien tarkoituksena on toimia viranomaisten ja romaniväestön poikkihallinnollisina yhteistyöeliminä maakunnissa. Toiminnan tavoitteena on kehittää romanien asemaa alueellisella ja paikallisella tasolla sekä osallistaa romaneja heitä koskevaan päätöksentekoon. Alueelliset neuvottelukunnat asetetaan alueille, joissa romaniväestöä esiintyy. Tämän vuoksi neuvottelukuntaa ei asetettaisi Ahvenanmaalle. Yhteensä neuvottelukuntia olisi asetettava viisi. Tämän lisäksi jokaisessa maakunnassa olisi seurattava alueen romaniväestön osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä, jotta maakunta voisi osallistua neuvottelukunnan toimintaan ja tukea sitä. Neuvottelukuntien toimikausi olisi momentin mukaan neljä vuotta noudattaen maakuntavaltuuston toimikautta.

Pykälän 2 momentin mukaan neuvottelukunnat asetettaisiin kullekin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (/) 10 §:n mukaiselle viidelle yhteistyöalueelle. Edellä mainitun säännöksen mukaan yhteistyöalueisiin kuuluvat maakunnat säädetään valtioneuvoston asetuksella. Alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien asettamisesta vastaavien maakuntien osalta ei kuitenkaan sovellettaisi edellä mainitun lain 10 §:n 1 momentin tai 3 momentin säännöstä, jossa määritellään ne maakunnat, jotka ylläpitävät yliopistosairaalaa tai vastaavat edellä mainitun pykälän mukaisista hallintotehtävistä. Sen sijaan vastuumaakunnista ja asettamisesta maakunnat päättäisivät noudattaen ehdotetun maakuntalain 48 §:n säännöksiä. Neuvottelukunnat olisivat maakuntien yhteisiä toimielimiä. Vastuumaakunnaksi olisi tarkoituksemukaisinta valita luontevien asioimisalueiden muodostamista alueista se alueen maakunta, jossa romaniväestöä esiintyy suhteessa eniten. Maakunnat voisivat kuitenkin päättää asiasta erikseen. Siirtymäkaudelle asetettavista neuvottelukunnista säädettäisiin voimaantulosäännöksessä.

Pykälän 3 momentin mukaan neuvottelukunnan asettamisen menettelystä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

2 §. Neuvottelukunnan tehtävät. Kunkin alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tehtävänä olisi seurata omalla toimialueellaan romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä. Romaniväestön elinolosuhteet ja toimeentulo ovat olleet paikoin valtaväestöä heikommät, minkä vuoksi on tärkeää, että alueilla voidaan seurata ja kiinnittää huomio kehittämistä vaativiin kysymyksiin. Neuvottelukunnat voivat toimia merkittävänä asiantuntijatukena myös alueen kunnille ja muille viranomaisille. Neuvottelukunta voisi tehdä myös esityksiä ja lausuntoja näiden asioiden ja erityisesti yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat voivat omalta osaltaan edistää romaniväestöön kohdistuvan syrjinnän poistamista sekä edistää romanin kielen ja kulttuurin ylläpitämistä ja kehittämistä. Alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien työ kytkeytyy myös valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan työhön ja alueelliset neuvottelukunnat tukevat valtakunnallisen romanipolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa alueellisesta näkökulmasta.

Lisäksi alueellinen romaniasiain neuvottelukunta laatisi toimikaudelleen toimintaohjelman, jossa määritellään sen toimikauden keskeiset tavoitteet ja niitä edistävät keinot sekä tarvittava seuranta. Tällä tarkoitetaan asiakirjaa, jonka avulla neuvottelukunta voisi konkreettisesti huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle asetetut tehtävät etenevät alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan toimialueella.

Romanien asemaan vaikutetaan aktiivisesti myös kansainvälisellä tasolla. Valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunnan ohella alueellisilla romaniasiain neuvottelukunnilla on oma roolinsa kansainvälisen toiminnan suunnittelussa ja toimeenpanossa, koska sen tavoitteita toteutetaan tosiasiasella alueellisella ja paikallisella tasolla. Kansainvälisten kumppanuuksien ja verkostojen luominen sekä alueellinen näkökulma ovat tärkeitä myös hanketoiminnan mahdollistamisen näkökulmasta. Tämän vuoksi alueellinen romaniasiain neuvottelukunta voisi 2 momentin mukaan osallistua pohjoismaiseen, eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön romanien oikeuksien edistämiseksi ja olosuhteiden parantamiseksi. Alueellinen neuvottelukunta voisi ottaa kansainväliseen työhön osaa mahdollisuuksiensa mukaan.

Pykälän 3 momentin mukaan alueellisten neuvottelukuntien toiminnan järjestämisestä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

3 §. Kokoontulo. Pykälässä säädettäisiin neuvottelukunnan kokoonpanosta, mutta neuvottelukuntien jäsenten nimeämismenettelystä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Tarkoituksena on, että neuvottelukuntaan saataisiin romaniasioiden kannalta mahdollisimman kattava toimialueen keskeisten asiantuntijoiden sekä romaniväestön edustus. Pykälässä säädettäisiin ainoastaan, että neuvottelukunnassa olisi oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä lisäksi 8-14 muuta jäsentä. Muista jäsenistä vähintään puolet edustaisi toimialueen romaniväestöä. Lisäksi joko puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulisi edustaa romaniväestöä. Käytännössä roma-

niväestön edustus toteutuisi toimialueella toimivien romanijärjestöjen esitysten kautta. Lisäksi neuvottelukuntaan voitaisiin asettaa pysyviä asiantuntijajäseniä. Jäsenmäärä on jätetty tarkoituksella väljäksi, jotta kullakin toimialueella voidaan toimia joustavasti alueiden tarpeet huomioiden.

Jokaisessa maakunnassa tulisi olla yhdyshenkilö, joka seuraa alueensa romanasioita ja tukee alueellisen neuvottelukunnan työtä.

4 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin 1 momentin mukaan erikseen maakunta-uudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisoimista koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettavalla lailla.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin uusien neuvottelukuntien asettamisesta siirtymäkauden ajalle. Siirtymäkaudella 1.1.2020 - 31.5.2022 alueelliset neuvottelukunnat asetettaisiin tämän säännöksen mukaisesti siten, että alueellisten romanasioiden neuvottelukuntien asettamisesta vastaisivat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan, Etelä-Savon ja Keski-Suomen maakunnat.

Näin asetettujen viiden alueellisen neuvottelukunnan toimialueet olisivat: 1) Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat, 2) Varsinais-Suomen, Satakunnan Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat, 3) Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat, 4) Etelä-Savon, Pohjois-Savon, ja Pohjois-Karjalan maakunnat ja 5) Keski-Suomen, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat. Siirtymäsäännöksen avulla voidaan turvata romanasioiden säilyminen niillä alueilla, joille on kertynyt aiemman asetuksen mukaan toimien eniten romanasioiden osaamista. Näin voidaan turvata myös jatkuvuus ja valmistautuminen uuden rakenteen mukaiseen toimintaan ja uusiin maakuntien välisiin menettelyihin. Neuvottelukunnan toimikausi noudattaisi siirtymäkauden jälkeen jatkossa maakuntavaltuuston toimikausia.

1.9.2 Lääkelaki

Nikotiinivalmisteiden myynti

54 a §. Pykälässä muutettaisiin nikotiinivalmisteiden myyntilupaan liittyvät kunnan tehtävät maakunnan tehtäväksi.

54 b §. Pykälän 2 momentin viittaus tupakkalain 8 §:ään muutettaisiin viittaukseksi tupakkalain 7 §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi maakunnan tehtävistä. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momenttia täsmennettäisiin teknisesti siten, että niissä viitataan myös apteekin palvelupisteisiin.

54 c §. Pykälässä muutettaisiin nikotiinivalmisteiden valvontaan liittyvät kunnan tehtävät maakunnan tehtäväksi.

54 d §. Pykälässä muutettaisiin kunnan nikotiinivalmisteiden myyntilupaa liittyvät maksut maakunnan maksuiksi. Lisäksi pykälän 2 momentissa oleva viittaus verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettuun lakiin (367/1961) korvattaisiin viittauksella verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007).

102 b §. Lakiin lisättäisiin uusi 102 b §, jossa säädettäisiin nikotiinivalmisteiden myyntilupiin ja nikotiinivalmisteiden valvontaan liittyvien päätösten muutoksenhausta. Voimassa olevasta laista puuttuu kunnan päätöksiin liittyvä muutoksenhakua koskeva säännös.

Pykälän 1 momentissa olisi muutoksenhakua koskeva informatiivinen viittaus hallintolainkäyttölakiin (586/1996). Kuitenkin muutoksenhausta taksoja koskeviin päätöksiin noudatettaisiin ehdotetun maakuntalain säännöksiä.

HE 14/2018 vp

Pykälän 2 momentti koskisi valituslupaa. Perustuslakivaliokunta on hiljattain katsonut, että asian laatu ja merkittävyys eivät välttämättä edellytä pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen esimerkiksi silloin, kun on kysymys elinkeinoluvan peruuttamista koskevasta asiasta tai elinkeinotoiminnan rajoittamista koskevasta valvonta-asiasta (PeVL 55/2014 vp). Siksi esityksessä ehdotetaan, että valituslupasääntely koskisi niin myyntiluvan myöntämistä kuin myyntiluvan rajoittamista tai peruuttamista koskevia päätöksiä. Ehdotus vastaa tupakkalain (549/2016) 106 §:n sääntelyä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että hallintoviranomaisen päätökset voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Tällä tavoin turvattaisiin päätöksentekoa kiireellisissä asioissa. Muutoksenhakuviranomaisella olisi kuitenkin oikeus kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpano enintään siihen saakka, kunnes muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

Voimaantulo Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettavalla lailla.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa säädettäisiin siitä, että kunnan myöntämät vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan.

1.9.3 Laki työsuojeluhallinnosta

3 §. Pykälässä säädettäisiin oikeudesta määrätä valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan tehtäviä tekevä virkamies hoitamaan suostumuksellaan tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

4 §. Pykälässä säädettäisiin työsuojeluneuvottelukunnasta ja alueellisista työsuojelulautakunnista.

Pykälän 1 momentti, jossa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivasta työsuojeluneuvottelukunnasta vastaisi täysin voimassa olevaa sääntelyä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi tarpeellinen määrä alueellisia työsuojelulautakuntia. Jokaisella aluehallintoviraston työsuojelun vastualueella on ollut alueellista kolmikantayhteistyötä varten työmarkkinajärjestöjen edustajista koostuva työsuojelulautakunta. Työsuojelulautakuntien toiminnan tarkoituksena on ollut työsuojeluvalvonnan tukeminen ja kehittäminen sekä yhdyssiteenä toimiminen työsuojelun vastualueiden ja alueellisten työsuojelutoimijoiden ja työmarkkinajärjestöjen välillä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan johtajalle annettaisiin oikeus päättää työsuojelulautakuntien lukumäärästä, alueellisesta sijoittumisesta sekä niiden kokoonpanosta.

Työsuojelulautakuntia koskevan sääntelyn taustalla vaikuttaa kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimuksen nro 81 (Ammattientarkastus teollisuudessa ja kaupassa) 5 artiklan vaatimus siitä, että työsuojeluviranomaisen on ryhdyttävä sopiviin toimenpiteisiin edistääkseen yhteistyötä ammattientarkastushenkilökunnan sekä työnantajien ja työntekijöiden tai heidän järjestöjensä välillä.

1.9.4 Terveystyösuojelulaki

4 §. *Valvonnan johto ja ohjaus.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Viraston tehtäviin kuuluisi myös nykyisin aluehallintovirastoille kuuluva valvontatehtävä. Valtion lupa- ja valvontavirasto esimerkiksi arvioisi maakuntien terveystyösuojelun valvontasuunnitelmien toteutumista.

4 a §. *Valtakunnallinen valvontaohjelma.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Alueellinen terveydensuojelu.* Pykälä kumottaisiin, koska aluehallintoviraston terveydensuojeluun liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät yhdistyvät sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävien kanssa ja tehtävää hoidetaan jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

6 §. *Maakunnan terveydensuojelutehtävät.* Pykälän nimi muutettaisiin Maakunnan terveydensuojelutehtäväksi. Pykälässä muutettaisiin kunnan terveydensuojelutehtävät maakunnan tehtäväksi. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin maakunnan terveydensuojeluviranomainen siten, että tehtävä annettaisiin suoraan maakunnalle, joka päättäisi hallintosäännössään ehdotetun maakuntalain mukaisesti, miten terveydensuojelu organisoidaan. Laissa määriteltäisiin myös maakunnan terveydensuojeluviranomainen, sillä kunnan terveydensuojeluviranomainen on kunnissa ja tulevaisuudessa vakiintunut käsite. Pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

6 a §. *Maakunnan ja kuntien yhteistyö terveydensuojelussa.* Lakiin lisättäisiin uusi 6 a §, jossa varmistettaisiin maakuntien ja kuntien välinen säännöllinen yhteydenpito terveydensuojelun toteuttamisen varmistamiseksi. Pykälässä veloitettaisiin maakuntaa ja kuntia harjoittamaan ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä terveydensuojelussa ja lisäksi järjestämään maakunnan ja kuntien kesken tarpeen mukaan tai vähintään kerran valtuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista terveydensuojelun kysymyksistä. Kyseiseen keskusteluun voitaisiin kutsua myös muita sidosryhmiä.

7 §. *Viranhaltijan pätevyysvaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 momentit kumottaisiin tarpeettomina. Näissä säädetään kunnan terveydensuojeluviranomaisesta ja terveydensuojelun organisoinnista ja lain 6 §:ssä tehtävä annettaisiin suoraan maakunnalle, joka päättäisi hallintosäännössään terveydensuojelun organisoinnista. Pykälän 3 momentti koskee viranhaltijoiden pätevyysvaatimuksia, joten pykälän nimi muutettaisiin vastaamaan tätä.

7 a §. *Puolustusvoimien terveydensuojelutehtävät.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

8 §. *Häiriötilanteisiin varautuminen.* Pykälän 1 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja kunnat lisättäisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaisen yhteistyötahoksi. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

17 §. *Yleiset vaatimukset ja niistä poikkeaminen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen.* Pykälän 1 ja 4 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

18 a §. *Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta.* Pykälässä kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

20 §. *Talouksveden laadun valvonta ja talouksveden käyttöä koskevat määräykset.* Pykälän 3 ja 4 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

20 a §. *Talouksveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja pykälän 2 momentissa asianomainen aluehallintovirasto Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 b §. *Talouksvesihygieeninen osaaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. *Asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvä terveyshaitta.* Pykälän 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

28 a §. *Allasvesihygieeninen osaaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. *Uimaveden säännöllinen valvonta.* Pykälässä kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

30 §. *Käymälät.* Pykälän 4 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

31 §. *Mikrobit ja vahinkoeläimet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

42 §. *Hautaamisesta aiheutuva terveyshaitta.* Pykälän 1 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

44 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

46 §. *Asunnontarkastus.* Pykälän 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

47 §. *Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja tiedonsaantioikeuteen lisättäisiin tiedonsaantioikeus myös maakunnan viranomaiselta.

Pykälän 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 3 momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

48 §. *Virka-apu.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan terveydensuojeluviranomainen maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

49 a §. *Tutkimuslaboratoriot.* Pykälän 3 momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

49 b §. *Tutkimuslaboratorioiden valvonta.* Pykälän 1 momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

50 §. Maksut. Pykälän 1-5 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi ja pykälän 5 momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

51 §. Terveysturvajärjestelmän koskevat määräykset. Pykälän 1-3 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen ja -viranhaltija muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja -viranhaltijaksi.

52 §. Sosiaali- ja terveysministeriön määräykset. Pykälän nimi muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön määräyksiksi. Pykälässä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriöksi. Pykälässä laajalle alueella ulottuvalla terveyshaitalla tarkoitettaisiin usean maakunnan alueella esiintyvää terveyshaitta. Tehtävää ei siirrettäisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle, vaan se siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriölle siten kuin tehtävä on jo aiemmin, vuoteen 2006 asti, kuulunut ministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on valmius tehtävän päivystykselliseen hoitamiseen ja määräysten antamiseen. Lisäksi koko valtakunnan tasoisia määräyksiä edellyttävät tilanteet ovat joka tapauksessa vakavuudeltaan sen tasoisia, että sosiaali- ja terveysministeriö joutuisi joka tapauksessa osallistumaan niihin. Valtion lupa- ja valvontavirastolla tulisi olla mahdollisuus avustaa ministeriötä tarvittaessa vakavien häiriötilanteiden hoitamisessa.

53 §. Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka. Pykälän 2. momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi.

54 §. Rangaistussäännökset. Lainkirjoittamista koskevan suosituksen mukaisesti koko 54 § ehdotetaan muutettavaksi, mutta käytännössä muutos kohdistuisi vain pykälän 4 momenttiin. Momentin 2 kohdassa oleva virheellinen viittaus 27 §:n 2 momenttiin korjattaisiin viittaukseksi 27 §:n 3 momenttiin.

56 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 ja 4 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen ja -viranhaltija muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi ja -viranhaltijaksi. Pykälän 5 momentissa kuntalaki muutettaisiin maakuntalaki.

58 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälän viittaukset sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettuun lakiin (733/1992) sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin (1704/2009) kumottaisiin ja pykälään lisättäisiin viittaus maakuntien rahoituslakiin (/).

59 a §. Testi ja testaaminen. Pykälän 1-3 momentissa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Voimaantulo Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaantulon osalta annettavalla lailla.

Voimaantulosäännöksessä säädettäisiin vireillä olevien asioiden siirtymisestä kunnilta maakunnille sekä Valviralta ja aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Voimaantulosäännös sisältäisi myös muutoksenhakua, lupia ja ilmoituksia sekä valvontaohjelmaa koskevat siirtymäsäännökset.

1.9.5 Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä

3 §. Tietojen toimittaminen keskusrekisteriin ja rekisterinpitäjä. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Valvonta. Pykälässä asianomainen aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi ja lisättäisiin viittaus lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006).

1.9.6 Työturvallisuuslaki

65 §. Lain noudattamisen valvonta. Pykälässä lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon johtuen siitä, että Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa. Lisäksi pykälään lisättäisiin viittaus lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006).

1.9.7 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

2 §. Määritelmät. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluviranomaisena toimiminen ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 34 §:ää, jossa säädettäisiin siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö valvoo työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Valtion lupa- ja valvontaviraston osalta.

16 §. Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto. Pykälästä poistettaisiin asianomainen-sana. Työsuojeluviranomainen määräytyisi 2 §:n mukaisesti ja se olisi pääsääntöisesti Valtion lupa- ja valvontavirasto.

18 §. Teknisen laitteen luovuttamiskielto. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö. Pykälässä viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.”

29 §. Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut. Pykälässä viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

31 §. Työsuojeluvaltuutetun tehtävät. Pykälässä viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

43c §. Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla. Pykälässä viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

44 §. Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa työsuojeluviranomaisella tarkoitettaisiin 2 §:n määritelmän mukaisesti joko Valtion lupa- ja valvontavirastoa tai sosiaali- ja terveysministeriötä.

45 §. Muistutus. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi.

46 §. Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi, joka olisi 2 §:n määritelmän mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto tai sosiaali- ja terveysministeriö.

46a §. Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi, joka olisi 2 §:n määritelmän mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto tai sosiaali- ja terveysministeriö.

54 §. Valvonta. Pykälässä lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

1.9.8 Huumausainelaki

30 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto jätettäisiin pois pykälästä aluehallinnon uudistuksen johdosta, ja oikeus saada huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväksi jäisi ainoastaan Elintarviketurvallisuusvirastolle.

34 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto jätettäisiin pois pykälän 4 momentista aluehallinnon uudistuksen johdosta. Jatkossa eläinlääkäreiden valvonta tulee olemaan ainoastaan Elintarviketurvallisuusvirastolla.

40 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallinnon uudistuksen vuoksi Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla korjattaisiin ruotsinkielisen version kieliasua.

46 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin aluehallinnon uudistuksen johdosta Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.9.9 Kemikaalilaki

10 §. Työsuojeluviranomainen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristönsuojeluviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

55 §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.9.10 Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista

4 §. Lupaviranomainen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Ilmoitusvelvollisuus muutoksista. Pykälän kirjoitusasu korjattaisiin vastaamaan ehdotettua 4 §:ää.

16 §. Valvonta. Pykälässä lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi johtuen Valtion lupa- ja valvontaviraston valtakunnallisesta toimivallasta. Viraston valtakunnallisesta toimivallasta johtuen säännös lupaviranomaisen ja rekisterinpitäjän tehtävien keskittämisestä ei ole enää tarpeen.

1.9.11 Tupakkalaki

6 §. Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävät. Voimassa olevan pykälän mukaan Valvira ohjaa kuntia ja aluehallintovirastoja niille tupakkalain mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi säännöstä muutettaisiin niin, että viraston ohjaus kohdistuisi jatkossa maakuntiin. Maininta aluehallintovirastoista poistettaisiin.

7 §. Maakunnan tehtävät. Voimassa oleva pykälä koskee aluehallintovirastojen tehtäviä. Esi-tyksessä ehdotetaan, että jatkossa pykälässä säädettäisiin maakunnan tehtävistä, jotka olisivat

HE 14/2018 vp

samat kuin voimassa olevan tupakkalain 8 §:ssä säädettyt kunnan tehtävät. Lisäksi 7 §:n otsikko muutettaisiin koskemaan maakunnan tehtäviä.

Pykälään ei otettaisi nykyistä 3 momenttia vastaavaa viittausta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettuun lakiin.

8 §. Kunnan tehtävät. Pykälässä säädettäisiin jatkossa vain kunnan tehtävästä huolehtia alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Voimassa olevassa pykälässä säädettyt muut kunnan tehtävät kuuluisivat jatkossa maakunnalle, ja niistä säädettäisiin 7 §:ssä.

9 §. Muiden viranomaisten tehtävät. Pykälän 2 ja 3 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet. Pykälän 2 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Muutosilmoitukset. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Markkinatutkimukset ja myyntimäärät. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 2 ja 3 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet. Pykälän 2 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. Ennakkoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

44 §. Vähittäismyynnin luvanvaraisuus. Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi, minkä lisäksi säännöksen eräitä sanamuotoja muutettaisiin.

45 §. Vähittäismyyntiluvan myöntämisen edellytykset ja esteet. Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi.

HE 14/2018 vp

48 §. *Ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi pykälän 1 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin.

49 §. *Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

50 §. *Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 1 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin.

79 §. *Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi.

82 §. *Viranomaisten ilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon johtuen siitä, että Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa. Lisäksi alkoholilain mukainen viranomainen muutettaisiin maakunnaksi pykälän 1 ja 2 momentissa ja maininnat kunnasta poistettaisiin.

Pykälän tarkoituksena on ollut varmistaa saumaton tiedonkulku eri viranomaisten välillä tupakointitilojen valvonnassa. Jatkossa sekä tupakkalain että alkoholilain mukaiset valvontatehtävät kuuluisivat maakunnalle, ja on tärkeää, että yhteistyö jatkuu sujuvana maakunnan sisäisessä organisaatiossa.

83 §. *Valvontaohjelma.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

84 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

85 §. *Varmistuslaboratorion hyväksyminen.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

86 §. *Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus.* Pykälän 1 ja 5 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

87 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 3 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta.

88 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Virka-apu.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

90 §. *Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi ja 3 momentissa Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. *Tupakkalain valvontamaksut.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi valvontamaksun määrä ei olisi enää harkinnanvarainen vaan kiinteä 350 euroa myyntipistettä kohden. Valvontamaksu olisi kuitenkin 500 euroa, jos myynnissä olisi sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä.

Maakunta perisi valvontamaksun vuoden alussa voimassa olevista vähittäismyyntiluvasta ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta. Valvontamaksu olisi suhteutettava toiminnan keston, jos lupa myönnettäisiin tai ilmoitus tehtäisiin kesken vuoden tai koskisi määräaikaista toimintaa. Tällöin valvontamaksun suuruus olisi sen suuruinen osa ky-

HE 14/2018 vp

seisen toiminnan koko vuoden valvontamaksusta kuin toiminnan kesto olisi päivinä koko vuodesta.

Maksuvelvollisen oikeusturvasta säädettäisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007), johon tupakkalain 92 §:ssä viitataan. Lisäksi valvontamaksun oikaisusta säädettäisiin uudessa 91 a §:ssä ja valvontamaksua koskevasta oikaisuvaatimuksesta uudessa 106 a §:ssä.

91 a §. *Valvontamaksun oikaisu.* Tupakkalakiin säädettäisiin uusi pykälä koskien valvontamaksun oikaisua. Ehdotettu sääntely vastaa pääpiirteissään lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain (1249/2005) 12 ja 13 §:ää ja katsastustoiminnan valvontamaksuista annetun lain (960/2013) 10 ja 11 §:ää.

92 §. *Maksujen periminen ja korko.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, joka koskee palautettavalle valvontamaksulle maksettavaa korkoa. Ehdotettu säännös vastaa lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 18 §:ää.

93 §. *Kustannusten korvaaminen maakunnalle.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

94 §. *Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

95 §. *Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri.* Pykälän 1 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi pykälän 1 ja 2 momentissa.

96 §. *Maakunnan kiellot.* Pykälässä ja sen otsikossa kunta muutettaisiin maakunnaksi.

97 §. *Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi.

98 §. *Myyntirikkomuksista ilmoittaminen maakunnalle.* Pykälässä ja sen otsikossa kunta muutettaisiin maakunnaksi.

99 §. *Markkinointia koskeva kiello.* Pykälässä kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

100 §. *Myyntikielto.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

101 §. *Markkinoilta poistaminen.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

102 §. *Väliaikainen kiello.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

103 §. *Oikaisu.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. *Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka.* Pykälän 1 ja 2 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi ja Valvira Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

106 §. *Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan päätöksiin.* Pykälän otsikossa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus uuteen 106 a §:ään. Pykälän 3 momentissa Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus kuntalakiin muutettaisiin viittaukseksi maakuntalakiin.

Lisäksi 4 momentista poistettaisiin viittaus lain 91 §:ään, koska valvontamaksun määrästä säädettäisiin laissa.

106 a §. *Valvontamaksua koskeva oikaisuvaatimus.* Tupakkalakiin lisättäisiin pykälä valvontamaksua koskevasta oikaisuvaatimuksesta. Pykälä vastaisi pääpiirteissään lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 14—17 §:ää ja katsastustoiminnan valvontamaksusta annetun lain 12—15 §:ää.

107 §. *Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin.* Pykälän 1 ja 3 momentissa kunta muutettaisiin maakunnaksi. Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

112 §. *Valtion lupa- ja valvontaviraston kuuleminen.* Pykälässä Valvira muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettavalla lailla.

Voimaantulosäännös sisältäisi tuoteilmoituksia, vähittäismyyntilupia, tukkumyynti- ja muita ilmoituksia sekä valvontaohjelmaa koskevat siirtymäsäännökset.

1.9.12 Julkisten alojen eläkelaki

85 §. *Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot.* Pykälän 5 momentissa säädetään kunnaneläinlääkäriin eläkkeeseen perusteena olevan työansion määräytymisestä. Kunnaneläinlääkäriin eläkkeeseen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettuna kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei saa ylittää kunnaneläinlääkärille kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Hallituksen esitykseen maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi sisältyy ehdotus eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta. Esityksen mukaan lain 7 §:ssä säädettäisiin jatkossa, että maakuntalaissa tarkoitettu maakunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun siten kuin uudistetussa eläinlääkintähuoltolaissa ja maakuntalaissa säädetään. Muutoksen johdosta pykälän 5 momentissa ehdotetaan jatkossa säädettäväksi kunnaneläinlääkäriin eläkkeeseen oikeuttavien ansioiden sijasta maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin eläkkeeseen oikeuttavista ansioista.

Esitetyn eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaan maakunnan palveluksessa olevalla eläinlääkärillä olisi oikeus periä antamistaan palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvaus käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista. Ehdotettuna maakuntalain 16 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan maakuntavaltuusto päättäisi palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen perusteista sekä maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Muutoksen johdosta pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläinlääkäriin palkkiona otettaisiin huomioon kunnan toimielimen vuosittain vahvistaman rahamäärän sijasta maakunnan vuosittain vahvistama rahamäärä. Maakunta ei voisi vahvistaa eläkettä kartuttaviksi toimenpidepalkkioiksi vuodessa enempää kuin mitä on maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin virkaehtosopimuksessa sovittu alimman peruspalkan loppupalkka kaksinkertaisena.

1.9.13 Panostajalaki

5 §. *Pätevyyskirjan myöntäminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Terveystilan osoittaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Panostajan koulutus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Pätevyyskirjan hakeminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Turvallisuus selvitys.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Pätevyyskirjan uusiminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Pätevyyskirjan peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Huomautus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Työnantajan ilmoitusoikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. *Poliisin ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Terveystietojen ammattihenkilön ilmoitusoikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

23 §. *Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Poikkeuslupa.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Valvonta. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaisena toimivaksi Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. Pätevyyskirjan kaava. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10 Ympäristöministeriön toimiala

1.10.1 Ulkoilulaki

4 §. Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

11 §. Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

12 §. Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

14 §. Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

29 §. Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

1.10.2 Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta

14 §. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.3 Laki maa-ainelain muuttamisesta

4 b §. Ottamisen ohjaus ja valvonta. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi momenttia täsmennettäisiin huomioiden Valtion valvontaviranomaistehtävien siirtämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta sekä valtion ympäristölupaviranomaistehtävien siirtämisestä aluehallintovirastosta Valtion lupa- ja valvontavirastoon johtuvat muutokset.

7 §. Lupaviranomainen ja lausunnot. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi maakunta sille osoitettavien vesienhoidon ja merenhoidon tehtävien johdosta lisättäisiin tahoksi, jolta tulisi pyytää lausunto ennen luvan myöntämistä 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

14 §. Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia. Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Ottamisen keskeyttäminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Päätöksen julkipano. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 a §. Valitusoikeus. Pykälän 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 c §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

23 §. *Valvontamaksu ja valtion avustus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

23 a §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

23 b §. *Tietojärjestelmä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.4 Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

2 §. *Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakuntien tehtävät.* Pykälän otsikko muutettaisiin siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja maakunniksi. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, ja viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin (897/2009) poistettaisiin. Säännökseen lisättäisiin myös maakunnat tahoksi, jotka tukevat ja edistävät kuntien ympäristönsuojelua. Maakunnilla on muun muassa ilmastomuutoksen torjumiseen ja ympäristötiedon tuottamiseen liittyviä tehtäviä, jotka liittyvät kuntien ympäristönsuojelutehtäviin. Lisäksi säännöksestä poistettaisiin maininta toimialueesta, sillä Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialue on koko maa.

5 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.* Pykälän lisättäisiin uusi 3 momentti. Ehdotetun maakuntalain 6 § 2 momentin 4 kohdan mukaan maakunta voi hoitaa maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen. Pykälään lisättäisiin informatiivinen viittaus maakuntalain asianomaiseen säännökseen, sillä jatkossa kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät voitaisiin hoitaa maakunnissa, jos maakunta ja sen alueen kaikki kunnat tekevät sopimuksen asiasta. Momentissa säädettäisiin, että ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä maakunnissa vastaisi maakuntavaltuuston määräämä maakunnan monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voisi toimia maakuntahallitus.

7 §. *Toimivallan siirtäminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien järjestäminen on siirretty maakunnan hoidettavaksi maakuntalain 6 § 2 momentin 4 kohdan mukaisesti, sovellettaisiin toimivallan siirtämiseen maakunnan viranhaltijalle maakuntalakia. Toimivaltaa ei kuitenkaan voitaisi siirtää maakunnassa viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.

11 §. *Oikeus saada tietoja.* Pykälää muutettaisiin siten, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella olisi jatkossa oikeus saada tietoja myös maakunnalta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisista asioista. Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin nojalla alueidenkäytön suunnittelu, vesien ja merenhoito, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, ympäristötiedon tuottaminen sekä vesivarojen käyttö ja hoito siirtyisivät maakuntien hoidettavaksi, minkä vuoksi tietojen saaminen näistä asioista on tarpeen jatkossa myös maakunnilta.

1.10.5 Laki yhteishallinnosta vuokrataloissa

18 §. *Omistajalle asetetun velvoitteen laiminlyönti.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.6 Laki asumisoikeusasunnoista

9 a §. *Talon omistajan velvollisuuden laiminlyönti.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi

1.10.7 Laki Kyrönjoen erityissuojelusta

4 §. Pykälässä valtiolle kuuluva tehtävä osoitettaisiin Etelä-Pohjanmaan maakunnalle.

1.10.8 Aravarajoituslaki

4 d ja 23 §. Pykäliin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin korkotukilain 11 d ja 39 §:ään. Asukasvalintaperusteiden noudattamisen valvonta olisi siten aravalainansaajien osalta samanlaista kuin korkotukilainansaajien kohdalla.

1.10.9 Laki merensuojelulain muuttamisesta

9 §. *Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa.* Pykälän 5 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle säädetty tehtävä osoitettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi. Samassa yhteydessä viittaus vesilakiin päivitetäisiin viittaukseksi uuteen vesilakiin eli korjattaisiin lain säädösnumero. Momentista myös poistettaisiin ilmaisu ”soveltuvin osin”.

10 §. *Merelle tehtävät rakennelmat.* Pykälän 2 momentissa päivitetäisiin viittaus liikenne- ja viestintäministeriöön. Pykälän 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentista poistettaisiin ilmaisu ”soveltuvin osin”.

11 §. *Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa.* Pykälän 4 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentista poistettaisiin ilmaisu ”soveltuvin osin”.

1.10.10 Laki maastoliikennelain muuttamisesta

8 §. *Alueelliset kiellot ja rajoitukset.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Kielto- ja rajoitusasiain käsittely.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Kiellon ja rajoituksen voimaantulo.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Kiellon tai rajoituksen merkitseminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Päätöksen muuttaminen.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. *Maastoliikennetrikkomus.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen erityislupa.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi.

30 §. *Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin kunnan oikeudesta periä maksuja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvien kilpailujen tai harjoitusten toistuvan tai pysyvän samassa maastossa järjestämisen edellyttämästä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvasta sekä sellaisen yksittäisen tapahtuman järjestämisen

luvasta, josta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Muutos vastaisi liikenne- ja viestintäministeriön esitystä koskien vesiliikennelain 21 §:ssä tarkoitetuilla moottorikäyttöisillä vesikulkuneuvoilla suoritettavien kilpailujen - ja harjoitusten edellyttämien lupien maksullisuutta. Kunnalle perittävä maksu voisi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrättäisiin tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

32 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnaksi. Lisäksi pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle sen 8 §:n nojalla määräämien alueellisten kieltojen ja rajoitusten yleistä valvontaa koskeva toimivaltasäännös.

1.10.11 Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

6 §. Luonnonsuojelun hallinto. Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta koskien maakunnalle esitettäviä luonnonsuojelun edistämistehtäviä. Maakunnan tehtävänä olisi edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

Maakunnan tehtävä sisältäisi vapaaehtoisuuteen perustuvan luonnonsuojelun edistämisen, etenkin metsien ja soiden suojelutilanteen parantamiseksi, viestinnällä, neuvonnalla ja maanomistajien yhteistoiminnan edistämisellä sekä luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtävällä hanketoiminnalla. Vastaavilla keinoilla maakunta edistäisi myös luonnon monimuotoisuutta tukevia toimia maa- ja metsätaloudessa, vesien käytössä ja ympäristönhoidossa, etenkin siltä osin kuin näillä on kytkeä maakunnan alueidenkäytön suunnitteluun. Maakunnat vastaisivat lisäksi perinnebiotooppien seurannasta ja edistäisivät perinnebiotooppien hoitoa yhteistyössä muiden alueellisten toimijoiden kanssa.

Maakuntien tehtäviin kuuluisi maakuntakaavoitukseen ja hankkeiden suunnitteluun liittyen soveltuvin osin luonnonsuojelun ja -hoidon alueellisia tarpeita koskevia valmisteluja ja selvityksiä tarpeen mukaisessa yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden, Valtion lupa- ja valvontaviraston sekä maakuntaan rajoittuvien muiden maakuntien kanssa. Maakunnan tehtävänä olisi osallistua uhanalaisten lajien ja luontotyyppien inventointiin, seurantaan ja tietovarantojen ylläpitoon. Maakunnat integroisivat kestävästä käytön tavoitteet aluekehitystyöhön ja tekisivät yhteistyötä kuntien ja valtion viranomaisten kanssa.

Maakunnalle kuuluisivat lain 24 ja 25 §:ssä tarkemmin kuvatulla tavalla luonnonsuojelualueiden perustamiseen liittyvien korvausten ja maanhankinnan arviointi- ja neuvottelutehtävät sekä sopiminen alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta. Maakunta vastaisi myös yksityisten suojelualueiden rajojen merkitsemisestä lain 21 §:ssä esitetyn mukaisesti.

Maakunnat osallistuisivat Natura 2000 – verkostoon kuuluvien alueiden hoidon ja käytön yhteistyöhön ja erityisesti muiden kuin luonnonsuojelulla suojeltujen Natura 2000 -alueiden käytännön hoitotoimien järjestämiseen.

Maakunnalle kuuluisi maisemansuojelun edistäminen alueellaan. Maakunnan tehtävänä olisi lisätä tietoa ja tietoisuutta maisema-arvoista, edistää niiden kestävä hoitoa ja käyttöä, edistää alan toimijoiden yhteistyötä maakunnassa sekä seurata maisemien ja muiden kulttuuriympäristöjen tilaa ja kehitystä. Maakunta vastaisi maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventoinnista sekä tekisi esitykset muista kuin valtakunnallisesti merkittävien maisema-alueiden perustamisesta lain 33 §:ssä todetun mukaisesti.

9 §. *Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Luonnonsuojelualueen rajojen määrittäminen ja merkitseminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa määriteltäisiin luonnonsuojelualueen rajojen merkitsemisen vastuuviranomaiset. Kuten nykyisinkin, valtion omistamalle alueelle perustetun luonnonsuojelualueen merkinnästä vastaisi alueen haltija eli Metsähallitus. Yksityisten suojelualueiden merkintä siirtyisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta maakuntien tehtäväksi. Rajojen merkitsemisessä olisi noudatettava pykälän 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Luonnonsuojelualueen rajojen merkintä on mahdollista toteuttaa viranomaisen omana työnä, pykälän 4 momentin mukaisesti sopimuksella yksityisen asiantuntijan toimesta tai maakuntien osalta ylimaakunnallisena tehtävänä. Maakunta ja Metsähallitus voisivat myös tehdä luonnonsuojelualueen rajojen merkitsemisessä yhteistyötä.

24 §. *Luonnonsuojelualueen perustaminen.* Pykälän 1, 3 ja 4 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että siinä todettaisiin maakunnan tehtävä yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisen osalta. Maakunta neuvottelisi maanomistajan kanssa alueen rajauksesta, rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista. Myös Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa käydä neuvotteluja alueen perustamiseksi. Neuvottelutehtävässä tulee ottaa huomioon pykälän 2 momentissa esitetyt näkökohdat alueen suojelutavoitteista.

Voimassa olevan lain mukaan luonnonsuojelualueen perustamispäätöstä ei saa antaa, elleivät maanomistaja ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista. Vastaavalla tavalla Valtion lupa- ja valvontavirasto ei saisi antaa luonnonsuojelualueen perustamispäätöstä, ellei maanomistaja ole hyväksynyt alueen rauhoitusmääräyksiä ja aluetta koskevaa korvausta.

25 §. *Alueen määräaikainen rauhoittaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Maakunnan tehtävänä olisi sopiminen alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta. Maakunta ja maanomistaja voisivat luonnon- tai maisemasuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Muutoksella vahvistettaisiin maakunnan mahdollisuuksia vapaaehtoisen suojelun edistämiseen, erityisesti Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden suojelun toimintaohjelma METSON kautta.

27 §. *Luonnonsuojelualueen rauhoituksen lakkauttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. *Kiellon voimaantulo.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

31 §. *Poikkeamisvalta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

33 §. *Maisema-alueen perustaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja maakunnan liitto maakunnaksi.

34 §. *Maisema-alueita koskevat määräykset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

40 §. *Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

45 §. *Rauhoitettujen lajien kauppa.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

47 §. *Lajien esiintymispaikkojen suojelu.* Pykälän 3 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

48 §. *Poikkeukset rauhoitussäännöksistä.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

49 §. *Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset.* Pykälän 3 ja 4 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

53 §. *Valtion korvausvelvollisuus.* Pykälän 2 ja 5 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Viittaus metsälakiin tarkastettu vastaamaan voimassa olevaa metsälakia.

54 §. *Korvausten jaksotus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

55 §. *Väliaikainen toimenpidekielto.* Pykälän 1 ja 3 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

57 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

57 a §. *Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen.* Pykälän 1, 2 ja 3 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

61 §. *Valitus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

63 §. *Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

65 §. *Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi.* Pykälän 2, 3 ja 4 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentista poistettaisiin ympäristöministeriön päätöstä koskeva säännös koskien lausunnonantajaa tilanteissa, joissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on itse hankkeen suunnittelija tai toteuttaja sekä tätä ympäristöministeriön päätöstä koskeva valituskielto. Vastaavasti pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus 2 momentissa säädettyyn ja poistettavaksi ehdotettuun ympäristöministeriön päätökseen.

65 a §. *Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

65 b §. *Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

65 c §. *Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

68 §. *Natura 2000 -verkoston toteuttaminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.12 Laki Etelämantereen ympäristösuojelusta

7 §. *Lupaviranomainen.* Pykälän 1 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.13 Laki ympäristövahinkovakuutuksesta

3 §. *Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.14 Maankäyttö- ja rakennuslaki

7 §. *Kaavoituskatsaus.* Pykälän 1 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

8 §. *Maakunnan ja kuntien yhteistyö alueidenkäytön suunnittelussa.* Maakuntauudistuksen yhteydessä maakuntakaavan laatiminen ehdotetaan siirrettäväksi pakollisina kuntayhtyminä toimivilta maakunnan liitoilta maakunnille, jotka ovat itsehallinnollisia julkisoikeudellisia yhteisöjä. Maakunnille kuuluisi myös edistää alueidenkäytön suunnittelua kunnissa.

Pykälässä esitetään säädettäväksi maakuntien ja kuntien yhteistyön perusteista alueidenkäytön suunnittelussa. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan ja alueen kuntien tulisi tehdä ennakko- ja vuorovaikutteista yhteistyötä alueidenkäytön suunnittelussa. Tarkoituksena on korostaa osapuolten tavoitteita ennakkoon yhteen sovittavaa ja ratkaisuhakuista yhteistyötä. Pykälän 2 momentin mukaan maakunnan ja kuntien kesken käytäisiin tarpeen mukaan tai vähintään kerran maakuntavaltuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista alueidenkäytön kysymyksistä. Keskustelujen sisältö voisi koskea esimerkiksi maakunta- ja kuntakaavoituksen suhteeseen liittyviä kysymyksiä, alueidenkäytön kehityksen seurantaan sekä yhteistyön tarpeita ja tapoja. Maakunta toimisi keskustelujen kokoon kutsujana omasta tai kuntien aloitteesta. Keskustelut voitaisiin tarpeen mukaan käydä kuntakohtaisina tai kerralla useamman kunnan kanssa.

15 §. *Rakennusjärjestyksen hyväksyminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 ja 95 §:ssä säädetyt kunnan rakennusjärjestyksestä koskevat säännökset, jotka luonteensa vuoksi kuuluvat lakitasolle. Lisäksi asetuksenantovaltuutta täsmennettäisiin ja siirrettäisiin pykälän 1 momentista viimeiseen momenttiin. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin lakitekniisiä korjauksia. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ensinnäkin kunnan velvollisuudesta lähettää viivytyksettä rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskeva päätös ja rakennusjärjestys tiedoksi maakunnalle. Säännös vastaisi asiallisesti nykyistä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 1 momenttia rakennusjärjestyksen osalta. Kuitenkaan jäljennöstä annetuista lausunnoista ja muistutuksista ei tarvitsisi toimittaa maakunnalle toisin kuin nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Toiseksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta ilmoittaa rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä viivytyksettä niille viranomaisille, kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet rakennusjärjestyksen ollessa nähtävillä. Säännös vastaisi asiallisesti maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n 2 momenttia vastaavasti kunnan velvollisuudesta lähettää voimaan tullut rakennusjärjestys tietyille viranomaisille. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä rakennusjärjestyksen laatimisesta.

18 §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Maakuntauudistuksen yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautetaan ja niiden kuntakaavoitukseen ja kuntien rakennusvalvontatoimeen liittyvät tehtävät siirretään konsultoivan roolin mukaisina maakuntiin. Pykälän 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on nykyisin valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueidenkäytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakun-

nalliset asiat. Ehdotuksen mukaan mainittu valtion viranomaisen valvontatehtävä lakkauteaan.

19 §. Maakunnan tehtävät. Perustettavat maakunnat ovat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on itsehallinto. Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 11 ja 12 kohtien mukaan maakunnan tehtävälaihin kuuluisivat maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus sekä kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen. Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi voitaisiin siirtää kunnista rakennusvalvonnan tehtävät.

Edellä todetun perusteella pykälän 1 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 2 momentin mukaan maakunnan tehtävänä olisi edistää alueidenkäytön suunnittelua ja rakennusvalvontatoimen järjestämistä kunnissa. Kuntakaavoituksen edistämiseksi maakunnan tehtävänä olisi tarjota alueen kunnille asiantuntija-apua ja ajankohtaiskoulutusta sekä osallistua ennakkoliseen viranomaisyhteistyöhön ja kaavoitustoimen kehittämishankkeisiin. Sen sijaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kuntien kaavoitus- ja rakennustoimea koskevaa valvontatehtävää ei ehdoteta siirrettäväksi maakuntien tehtäväksi. Rakennusvalvonnan järjestämisen osalta maakunnan konsultoivaan rooliin kuuluisi asiantuntija-avun tarjoamien, ajankohtaiskoulutuksen järjestäminen sekä muun muassa rakennusvalvontojen yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin osallistuminen.

21 §. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Maankäyttö- ja rakennuslain 21 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 1 momenttiin lisättäisiin säännös mahdollisuudesta siirtää rakennusvalvonnan viranomaistehtävät maakunnan hoidettavaksi noudattaen ehdotetun maakuntalain 6 §:n 2 momentin 4 kohtaa. Kyseisen kohdan mukaan maakunta voi lisäksi hoitaa maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä maakunnassa huolehtisi maakuntavaltuuston määräämä monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voisi toimia maakuntahallitus.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi rakennusvalvonnan viranomaistehtävien mahdolliseen siirtoon maakunnalle liittyvä lisäys. Sen mukaan rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten maakunnassa, jos rakennusvalvonnan viranomaistehtävät on 1 momentin mukaisesti siirretty maakunnalle, on oltava rakennustarkastaja. Rakennustarkastaja on tehtävien hoidon kannalta välttämätön myös maakunnassa. Pykälän 3 momentin mukaan rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen maakunnassa sovellettaisiin maakuntalakia (/). Pykälän 3 ja 4 momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi lakitekninen korjaus.

23 §. Tavoitteiden valmistelu. Maakuntaudistuksessa maakunnan liiton tehtävät siirtyvät perustettavien maakuntien tehtäviksi ja maakunnan liitot lakkautetaan. Tämän vuoksi pykälän maininta maakunnan liitosta korvattaisiin maakunnalla. Lisäksi pykälään tehtäisiin teknisluonteisia korjauksia.

25 §. Maakunnan suunnittelun tehtävät. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 1 momentista poistettaisiin maakuntasuunnitelma sen korvautuessa maakuntastrategialla, jonka laatimisesta säädetään erikseen ehdotetussa maakuntalaissa. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana myös alueellinen kehittämisohjelma ja maininta, että alueellisesta kehittämisohjelmasta säädetään erikseen. Lisäksi pykälän nykyinen 3 momentti, jossa säädetään maakuntasuunnitelman sisällöstä, ehdotetaan kumottavaksi, jolloin pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Tätä uutta 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä korostettaisiin entistä selkeämmin aluerakennetason asioita maakuntakaavoituksen tehtävänä korvaamalla sana yhdyskuntarakenne sanalla aluerakenne ja poistamalla maakuntakaavan tehtävästä aluevarausten osoittaminen useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoituksena on, että kaavatasoilla on selkeästi omat tehtävänsä. Tämä on soveltamiskäytännössä paikoitellen hämärtynyt. Kun maakunnat

uudistuksen myötä muuttuvat pakkokuntayhtymistä itsehallinnollisiksi toimijoiksi, on entistä tärkeämpää, että maakunnan ja kunnan roolit ja työnjako kaavoituksessa ovat mahdollisimman selkeät.

26 §. Maakunnan liitto. Maakuntauudistuksessa maakunnan liiton tehtävät siirtyvät perustettavien maakuntien tehtäviksi ja maakunnan liitot lakkautetaan. Tämän vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

27 §. Maakuntakaavan laatiminen. Pykälän 1 momentin maininta maakunnan liitosta ehdotetaan korvattavaksi maakunnalla. Voimassa olevan pykälän mukaan laadittaessa maakuntakaava osa-alueittain tulee kaavan valmistelua ohjaamaan asettaa maakunnan liiton toimielin, jossa on asianomaisten kuntien nimeämiä jäseniä. Ehdotetun 1 momentin mukaan maakunnan olisi asetettava kaavan valmistelua ohjaamaan maakunnan ja kaava-alueen kuntien yhteistyöryhmä, jossa on alueen kunkin kunnan ja maakunnan nimeämiä jäseniä. Yhteistyöryhmä tulisi asettaa ohjaamaan paitsi vaiheittain tai osa-alueittain laadittavia maakuntakaavoja, myös koko maakunnan alueen kattavia kokonaismaakuntakaavoja. Kaava-alueen kunnat nimeäisivät jäsenensä yhteistyöryhmään. Tällä edistettäisiin maakunnan ja kuntien välistä vuorovaikutusta maakuntakaavan laatimisessa. Vuorovaikutuksen korostaminen maakuntakaavaa laadittaessa on perusteltua maakuntakaavan laatimisen siirtyessä alueen kuntien muodostamalta kuntayhtymältä itsehallinnolliselle maakunnalle. Yhteistyöryhmän asettaminen olisi maakunnan tehtävänä.

28 §. Maakuntakaavan sisältövaatimukset. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan maakuntakaavan yhtenä sisältövaatimuksena on huomion kiinnittäminen ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin. Kohtaan esitetään lisättäväksi liikennejärjestelmän toimivuus. Lisäyksellä edistettäisiin maakuntakaavoituksen ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteen sovittamista sekä liikennejärjestelmän toimivuuden nykyistä parempaa huomioon ottamista maakuntakaavoituksessa. Lisäksi pykälän 1, 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekniisiä korjauksia.

31 §. Maakuntakaavan hyväksyminen. Pykälää muutettaisiin siten, että jatkossa maakuntakaavan hyväksyisi maakuntavaltuusto.

32. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisten on nykyisin suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Kyseiset oikeusvaikutukset koskevat paitsi valtion viranomaisia, myös kuntia. Nykytilanteessa maakuntakaavan laatii ja hyväksyy kuntayhtymänä toimiva maakunnan liitto, tulevaisuudessa itsehallinnollinen maakunta. Maakuntakaavoja koskeva vahvistusmenettely poistettiin 1.2.2016 voimaan tulleella maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella (28/2016). Kun lisäksi otetaan huomioon, että kaavan toteuttamisen edistämisestä voi aiheutua merkittäviä taloudellisia velvoitteita valtiolle ja kunnille, on perusteltua, että velvoite pyrkiä edistämään maakuntakaavan toteuttamista poistettaisiin pykälän 2 momentista. Ehdotuksen mukaan valtion viranomaisten ja kuntien tulisi jatkossakin suunnitellessaan alueidenkäyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

33 §. Rakentamisrajoitus. Pykälän 3 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisiä korjauksia.

47 §. Yhteisen yleiskaavan laatiminen ja hyväksyminen. Kuntien yhteisen yleiskaavan laatiminen ja hyväksyminen on voitu antaa pakollisena kuntayhtymänä toimivan maakunnan liiton tehtäväksi. Pykälän 1 momenttiin esitettävän muutoksen mukaan kuntien yhteisen yleiskaavan laatimista ja hyväksymistä ei voitaisi antaa maakunnan tehtäväksi. Tehtävään soveltuva kun-

tayhtymä tai muu kuntien yhteinen toimielin voisi jatkossakin laatia ja hyväksyä yhteisen yleiskaavan.

65 §. *Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville.* Pykälän 3 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 4 momentissa olevaa asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin maininta valtioneuvoston asetuksesta.

66 §. *Viranomaisneuvottelu.* Nykyisen pykälän 1 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja niihin ministeriöihin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakkauttamisen vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriöiden lisäksi maakuntakaavaa laadittaessa olisi oltava yhteydessä niihin viranomaisiin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Kyseisiä viranomaisia olisivat esimerkiksi valtion liikenne-, ympäristönsuojelu-, luonnonsuojelu- ja museoviranomaiset. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi ja nykyinen 3 momentti 4 momentiksi. Ehdotetussa uudessa 2 momentissa säädettäisiin maakunnan ja kuntien viranomaisneuvottelusta. Momentin mukaan maakunnan olisi maakuntakaavaa valmisteltaessa oltava yhteydessä alueen kuntiin ja järjestettävä neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien kunnan kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi. Neuvottelu voitaisiin järjestää kuntakohtaisesti tai kuntaryhmittäin. Neuvottelun järjestämistä koskevan säännöksen ottaminen maankäyttö- ja rakennuslakiin on perusteltua maakuntakaavan laatimisen siirtyessä kuntayhtymän toimivalta maakunnan liitolta itsehallinnolliselle maakunnalle. Neuvottelussa esiin tuodut kuntien kehittämistavoitteet kirjattaisiin jatkossa neuvottelusta laadittavaan muistioon. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta korvattaisiin maakunnalla ja muilla viranomaisilla, joiden toimialaa asia koskee. Pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin lakitekniisiä korjauksia.

67 §. *Ilmoittaminen kaavan hyväksymisestä ja voimaantulosta.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen otsikkoon lisättäisiin maininta voimaantulosta ilmoittamisesta ja siihen lisättäisiin nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 ja 95 §:ssä säädetyt kaavoja koskevat säännökset, jotka luonteensa vuoksi kuuluvat lakitasolle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sekä maakuntakaavoja että yleis- ja asemakaavoja koskevasta tiedottamisvelvollisuudesta. Säännös vastaisi muutoin nykytilaa, mutta siihen lisättäisiin nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 2 momentissa säädetyt velvoitteet lähettää tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä myös viranomaiselle ja tiedottaa päätöksestä yleisessä tietoverkossa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maakunnan velvollisuudesta lähettää viivytyksettä kaavan hyväksymistä koskeva päätös tietyille viranomaisille. Säännös vastaisi pääosin nykyistä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 3 momenttia, mutta maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta poistuisi. Lisäksi momentissa säädettäisiin maakunnan velvollisuudesta lähettää voimaan tullut maakuntakaava tiedoksi tietyille viranomaisille. Säännös vastaisi asiallisesti nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n 1 momenttia, mutta maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta poistettaisiin. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta lähettää viivytyksettä kaavan hyväksymistä koskeva päätös sekä kaavakartta ja -selostus tiedoksi maakunnalle. Säännös vastaisi asiallisesti nykyistä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 1 momenttia, mutta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi ja velvoite lähettää jäljennös annetuista lausunnoista ja muistutuksista poistuisi. Lisäksi momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta lähettää voimaan tullut yleiskaava ja asemakaava tietyille viranomaisille. Säännös vastaisi muutoin nykyistä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n 2 momenttia, mutta velvollisuus ilmoittaa kaavan voimaantulosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poistuisi.

67 b §. *Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen.* Merialuesuunnittelun tehtävä siirtyy aluehallintouudistuksen yhteydessä maakunnan liitolta maakunnan tehtäväksi. Tämän vuoksi pykälässä maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

67 c §. Osallistuminen ja lausunnot. Pykälän 1 momentissa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi.

67 d §. Merialuesuunnitelmasta tiedottaminen. Pykälässä maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi.

72 §. Suunnittelutarve ranta-alueella. Nykyisen pykälän 4 momentin mukaan kunta voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta kuultuaan osoittaa rakennusjärjestyksessä alueet, joilla pykälän 1 momentissa tarkoitettu rantavyöhykkeelle rakentamista koskeva rajoitus ei ole voimassa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakkauttamisen vuoksi mainittu kuulemisvelvollisuus ehdotetaan poistettavaksi. Lisäksi momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kielellinen tarkistus.

127 §. Rakennuksen purkamislupa. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uusi 4 momentti. Uusi momentti vastaisi asiallisesti nykyisen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 67 §:ää, joka on sen luonteen vuoksi tarpeen nostaa lakitasolle. Samalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Säännös on osa Valtion lupa- ja valvontaviraston pääasiassa rakennusperinnön suojelusta annettuun lakiin perustuvaa rakennussuojelutehtäväkokonaisuutta ja tarpeellinen, jotta Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa reagoida ottamalla purettavat rakennukset suojeluharkintaan.

133 §. Kuuleminen ja lausunnot. Nykyisen pykälän 3 momentin mukaan, jos rakennuslupaa haetaan luonnonsuojelulain mukaiselle valtioneuvoston asetuksella säädettävälle luonnonsuojelulain kannalta merkittävälle alueelle tai alueelle, joka maakuntakaavassa on varattu virkistys- ja suojelualueeksi, hakemuksesta on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä määritellään miltä viranomaiselta on missäkin tilanteessa pyydettävä lausunto. Lisäksi momenttiin nostettaisiin nykyisin maankäyttö- ja rakennuslain 60 §:ssä säädetty poikkeus lausunnonpyytämismääräyksistä. Sen mukaan lausunto ei kuitenkaan olisi tarpeen, jos rakentaminen perustuu kunnan poikkeamispäätökseen, jota koskevasta hakemuksesta tässä momentissa mainittu viranomainen on antanut lausunnon. Lausunto maakunnalta ei olisi myöskään tarpeen, jos alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava tai asemakaava. Momenttiin ehdotetaan lisäksi nostettavan nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 60 §:ssä säädetty määräaika lausunnon antamiselle siten täsmennettynä, että määräaika lausunnon antamiselle alkaa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut. Viranomaisen olisi ehdotetun säännöksen mukaan annettava lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut. Lisäksi pykälän 4 momentissa olevaa asetuksenantovaltuutta täsmennettäisiin siten, että siihen lisättäisiin maininta valtioneuvoston asetuksista.

173 §. Poikkeamismenettely. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 3 momentista poistettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävien siirtymisestä muille viranomaisille. Momentin mukaan kunnan olisi aina pyydettävä Valtion lupa- ja valvontaviraston lausunto, jos poikkeaminen koskee luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta, Museoviraston lausunto, jos poikkeaminen koskee rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta, ja maakunnan lausunto, jos poikkeaminen koskee maakuntakaavassa virkistys-, suojelu- tai liikennealueeksi varattua aluetta. Lisäksi pykälän 5 momentissa säädettyä määräaika lausunnon antamiselle täsmennettäisiin siten, että määräaika alkaa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut.

174 §. Poikkeamispäätös. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan olisi jatkossa toimitettava poikkeamispäätökset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan maakunnalle tiedoksi. Toisin kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maakunnalla ei ole toimivaltaa ohjata tai valvoa kunnan toimintaa. Päätösten toimittaminen maakunnalle palvelisi maakunnan tehtävänä olevaa alueiden käytön seuranta.

177 §. *Määräys suunnitteluvetoisuuden toteuttamiseksi.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 3 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi pykälää muutettaisiin siten, että 1, 3 ja 5 momentissa asianomainen ministeriö korvattaisiin ympäristöministeriöllä ja 5 momentin viittausta 128 §:ään täsmennettäisiin.

178 §. *Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin ympäristöministeriöksi ja 2 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

188 §. Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä. Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi ehdotetusta maakuntalaista johtuvat muutokset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta maakuntakaavan hyväksymispäätökseen ehdotetun maakuntalain mukaan. Valituslajina olisi siten maakuntavalitus. Muun kaavan kuin maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta kuntalain mukaan. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, milloin maakuntakaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsottaisiin tulleen asianosaisten tietoon. Säännöksessä viitattaisiin ehdotetun maakuntalain 136 §:n säännökseen.

190 §. *Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä.* Pykälän 1 momentissa maakunnan liitto esitetään muutettavaksi maakunnaksi.

191 §. *Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus ehdotetun maakuntalain oikaisuvaatimus- ja valitusoikeutta koskevaan 133 §:ään vastaavasti kuin momentissa nyt on viittaus kuntalain oikaisuvaatimus- ja valitusoikeutta koskevaan 137 §:ään. Lisäksi maakunnan valitusoikeus vaikutusten perusteella poistettaisiin, koska se ulottaa maakunnan valitusoikeuden käytännössä kaikkiin kunnan kaava- ja rakennusjärjestyspäätöksiin. Jatkossa kun maakunnat eivät enää ole kuntayhtymiä vaan itsehallinnollisia hallintoalueita, niiden toimivaltaa suhteessa kuntiin on arvioitava aiempaa tarkemmin. Maakunnalla ei myöskään ole kuntien alueidenkäyttöön liittyvää ohjaus- tai valvontatehtävää. Näin ollen maakunnan valitusoikeus kuntakaavoihin ehdotetaan rajattavaksi maakunnan toimialaan kuuluviin asioihin. Maakunnalla olisi siten edelleen mahdollisuus perustaa valitusoikeutensa muiden viranomaisten tavoin toimialaansa momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti. Pykälän 3 momentin viittaus kuntalakiin ehdotetaan muutettavaksi uuden kuntalain mukaiseksi. Pykälän 4 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

192 §. *Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 3 momenttiin muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tilalle Valtion lupa- ja valvontavirasto, jolle rakennussuojeluasiat siirtyvät. Lisäksi pykälän 1, 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekniisiä korjauksia.

195 §. *Viranomaisen oikaisukehotus kaava-asiassa.* Pykälän mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kunnan hyväksytyä yleiskaavan tai asemakaavan tehdä kunnalle kirjallisen oikaisukehotuksen, jos kaava on laadittu ottamatta huomioon valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita tai muutoin vastoin lain säännöksiä ja on yleisen edun mukaista saattaa asia uudelleen kunnassa päätettäväksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakatessa säännös ehdotetaan kumottavaksi.

196 §. *Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valitukseen.* Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi, koska oikaisukehotusmenettelyä kaava-asiassa koskeva 195 § ehdotetaan kumottavaksi.

198 §. *Eräiden päätösten tiedoksi antaminen.* Nykyisen pykälän 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös yleiskaavan laatimiseksi annetun rakennuskiellon jatkamista ja kadunpitovelvollisuuden toteuttamiseksi annettavan määräyksen antamista kos-

kevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Kyseiset säännökset ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina. Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi luettavuutta parantava laitekellinen korjaus.

199 §. Alueiden käytön seuranta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 199 §, jossa säädettäisiin alueiden käytön seurannasta. Nykyisin alueiden käytön seurannasta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 2 §:ssä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ympäristöministeriötä koskevasta alueiden käytön seurantatehtävästä. Säännös vastaisi pääosin nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 2 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöministeriön seurantatehtävää. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maakuntaa koskevasta seurantatehtävästä, joka koskisi alueiden käyttöä, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seuranta sen alueella. Säännös vastaisi osittain nykyisin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 2 §:n 3 momentissa säädettyä maakunnan liiton seurantatehtävää. Seuranta sisältäisi muun muassa kuntien maakunnalle ehdotetun 174 §:n 4 momentin mukaisesti toimittamien päätösten kokoamisen. Koottavia seurantatietoja olisivat siten esimerkiksi maakunnan alueen kuntien tekemät poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut. Lisäksi momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan maakunnan olisi toimitettava seurantatiedot ympäristöministeriölle. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kuntien alueiden käytön seurantatehtävästä. Säännös vastaisi nykyisen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 4 momenttia. Lisäksi pykälän 4 momentissa olisi valtuus antaa tarkempia säännöksiä seurannan järjestämisestä ja seurattavista tiedoista valtioneuvoston asetuksella.

201 §. Kaavapäätösten täytäntöönpanokelpoisuus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakuntahallitus muutettaisiin maakunnaksi. Maakunta voisi päättää mille toimielimelle edellä mainitun määräyksen antaminen kuuluisi. Kunnan on nykyisin 1 momentin mukaan annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajille ja muutoksenhakuviranomaiselle sekä, jos määräys koskee oikaisukehotuksen kohteena olevaa kaavaa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Koska oikaisumenettelyä koskevat 195 ja 196 § ehdotetaan kumottavaksi, ehdotetaan 1 momentista poistettavaksi siihen liittyvät säännökset. Pykälän 2 momentti ehdotetaan poistettavaksi, koska oikaisukehotusta koskeva 195 § ehdotetaan kumottavaksi.

203 §. Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset. Pykälässä maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

205 §. Viranomaisen tiedonsaantioikeus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin ympäristöministeriöksi ja maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta poistettaisiin. Lisäksi momenttiin lisättäisiin säännös maakunnan oikeudesta saada kunnilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia 199 §:n 2 momentissa tarkoitettujen seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja. Kunnalle ehdotetaan säädettäväksi oikeus saada maakunnalta ja muilta viranomaisilta maksutta alueiden käytön suunnittelussa tarpeellisia tietoja. Lisäksi pykälän 2 momentin viittaus muutettaisiin valtuudeksi antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja 1 momentissa mainittujen viranomaisten on oikeus saada maksutta, valtioneuvoston asetuksella.

Voimaantulo Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen lailla. Maakuntakaavoihin, jotka ovat olleet ehdotuksena julkisesti nähtävillä ennen tämän lain voimaantuloa, sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 28 §:ää.

1.10.15 Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta

3 §. Korkotukilainojen hyväksymisvaltuus. Pykälän 2 momentin jälkimmäinen virke poistettaisiin. Jatkossa lainan hyväksyminen korkotukilainaksi ei siis edellyttäisi, että kohteen sijaintikunta puoltaa hankkeen toteuttamista. Korkotukilainan hyväksymisen kannalta keskeisten asioiden tuleminen ARA:n tietoon voidaan varmistaa kuntaa kuulemalla ilman, että kunnalle an-

netaan mahdollisuus omalla lausunnollaan estää korkotukilainan hyväksyminen. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

8 §. Korkotukilainan hyväksyvä viranomainen. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan ARA:n olisi kuultava korkotukilainahakemuksen kohteena olevan vuokra- tai asumisoikeustalon sijaintikuntaa tai -maakuntaa ennen korkotukilainan hyväksymistä koskevan päätöksen tekemistä. Jos kyse olisi niin sanotuista tavallisista vuokra-asunnoista, asumisoikeustalosta tai esimerkiksi opiskelija-asunnoista, ARA:n tulisi pyytää asiasta lausuntoa ensisijaisesti kunnalta. Jos korkotukilaina liittyisi sellaiseen erityisryhmille tarkoitettuun asuntohankkeeseen, jossa erityisryhmän asumispalveluiden järjestäminen kuuluu jatkossa maakunnan vastuulle, hanketta koskevaa lausuntoa pyydetäisiin ensisijaisesti maakunnalta. Lausuntoa olisi perusteltua pyytää kunnan sijasta maakunnalta myös esimerkiksi silloin, jos maakunta päättäisi rakennuttaa korkotukilainalla rahoitettavia tavallisia vuokra-asuntoja ja korkotukilainan saajana olisi maakunnan omistama yhtiö. ARA voisi tarvittaessa pyytää asuntohankkeesta lausuntoa sekä kunnalta että maakunnalta, jos se olisi asian käsittelyn ja korkotukilainan hyväksymiselle laissa säädettyjen vaatimusten arvioimisen kannalta perusteltua.

Korkotukilainan hyväksyminen ei edellyttäisi kunnan tai maakunnan puoltavan asuntohanketta. ARA:n olisi kuitenkin otettava kunnan tai maakunnan lausunnossa esitetyt näkökohdat huomioon päättäessään, hyväksyykö se lainan korkotukilainaksi vai ei. ARA voisi vain poikkeuksellisesti hyväksyä korkotukilainoitettavaksi sellaisen kohteen, jonka toteuttamista kunta tai maakunta antamassaan lausunnossa vastustaa. Vastaavanlainen menettely on käytössä vuonna 2016 käyttöön otetussa uudessa lyhytkestoisessa korkotukimallissa, ja siitä säädetään vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 8 §:ssä.

Lausunnon antamisessa olisi kyse maakunnan suorittamasta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, ja kukin maakunta voisi järjestää lausunnonantomenettelyn parhaaksi katsomallaan tavalla. ARA voisi kuitenkin korkotukilainojen hakemista ja hyväksymistä koskevissa ohjeissaan ohjeistaa maakuntia siitä, millaisiin seikkoihin lausuntojen antamisessa tulisi kiinnittää huomiota. Kukin maakunta päättäisi itse myös lausunnotmenettelyn resursoinnista.

Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä lakia.

11 d §. Asukasvalinnan valvonta. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että asukasvalintaperusteiden noudattamisen valvonta siirrettäisiin kunnilta maakunnille siltä osin kuin kyse on sellaisista erityisryhmistä, joiden asumispalveluiden järjestäminen kuuluu maakunnan vastuulle sosiaalihuoltolain, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla. Muussa tapauksessa asukasvalintaperusteiden noudattamista valvoisi rakennuksen sijaintikunta kuten tähänkin asti. Esimerkiksi muistisairaille ikääntyneille tarkoitettujen palvelutalouden tai kehitysvammaisten henkilöiden asumisyksikön osalta asukasvalintasäännösten noudattamista valvoisi jatkossa maakunta, jolle kuuluu näiden ryhmien asumispalveluiden järjestämisvastuu. Sitä vastoin esimerkiksi niin sanottujen tavallisten vuokra-asuntojen tai opiskelija-asuntojen osalta valvonta kuuluisi edelleen kunnille. Siltä osin kuin valvontatehtävä siirtyisi maakunnille, niillä olisi kuntien tavoin oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot korkotukilainan saajilta. Valvontatehtävää suorittaessaan maakunnan olisi valvottava kaikkien korkotukilainissa ja asukasvalinta-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden noudattamista. Maakunnan olisi siis valvottava, että erityisryhmille tarkoitetuissa, investointiavustuksella rahoitetuissa asunnoissa asunnonhakijat asetetaan etusijajärjestykseen hakijan asunontarpeen, tulojen ja varallisuuden perusteella ja että asukasvalinnassa noudatetaan muitakin asukasvalinta-asetuksessa säädettyjä edellytyksiä. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi vaatimusta siitä, että asukkaiksi ei valita hakijoita, joilla on niin paljon varallisuutta, että he kykenevät hankkimaan tarvettaan vastaavan asunnon ilman valtion tukea. Kukin maakunta voisi järjestää valvontamenettelyn parhaaksi katsomallaan tavalla, ja maakunnat päättäisivät itse myös menettelyn resursoinnista. Pykälän 2 momentin nojalla ARA voisi kuitenkin antaa maakunnille yleistä ohjausta siitä, millä tavoin korkotukilain ja asukas-

valinta-asetuksen sisältämiä asukasvalintasäännöksiä tulisi tulkita ja niiden noudattamista valvoa.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että ARA voisi antaa asukasvalintasäännösten noudattamista koskevaa yleistä ohjausta kuntien ja lainansaajien ohella myös maakunnille. Lisäksi momentissa oleva maininta Valtion asuntorahastosta muutettaisiin vastaamaan nykyistä sääntelyä, jossa viraston nimenä on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä lakia.

39 §. Valvonta. Pykälään lisättäisiin korkotukilain ohjauksesta ja valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi maakunta. Maakunnan ohjaus- ja valvontavalta liittyisi sille lain 11 d §:ssä säädettyyn asukasvalintaperusteiden noudattamisen valvontaan, ja sillä olisi ympäristöministeriön, ARA:n, Valtiokonttorin ja kuntien tavoin oikeus saada salassapitosäännösten estämättä nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarpeelliset asiakirjat. Maakunta voisi muiden pykälässä mainittujen viranomaisten tavoin myös velvoittaa lainansaajan toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Lisäksi momentissa oleva maininta Valtion asuntorahastosta muutettaisiin vastaamaan nykyistä sääntelyä, jossa viraston nimenä on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä lakia.

1.10.16 Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi

6 §. Myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin siten, että investointiavustuksen myöntäminen ei enää jatkossa edellyttäisi, että avustushakemuksen kohteena olevan asuinrakennuksen sijaintikunta puoltaa avustuksen myöntämistä. Ei esimerkiksi voida pitää tarkoituksenmukaisena, että kunta voisi omalla kielteisellä lausunnollaan estää avustuksen myöntämisen sellaiselle erityisryhmän asuntokohteelle, jota maakunta pitää perusteltuna ja jonka asukkaiden asumispalveluista maakunta olisi järjestämisvastuussa. Ennen avustuspäätöksen tekemistä ARA:n olisi kuitenkin kuultava asuinrakennuksen sijaintikuntaa tai, jos avustettava kohde olisi tarkoitettu erityisryhmälle, jonka asumispalveluiden järjestäminen kuuluisi jatkossa maakunnan vastuulle sosiaalihuoltolain, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla, asuinrakennuksen sijaintimaakuntaa. Tarvittaessa ARA voisi kuulla asiasta sekä kuntaa että maakuntaa.

Asuinrakennuksen sijaintikuntaa tai -maakuntaa kuulemalla varmistettaisiin avustettavan kohteen tarpeellisuus kyseisen kunnan ja erityisryhmän asuntotilanne huomioon ottaen sekä muiden hankkeen hyväksymisen ja avustuksen myöntämisen kannalta merkityksellisten seikkojen tuleminen ARA:n tietoon. Jos kyseessä oleva asuntokohde olisi tarkoitettu erityisryhmälle, jonka asumispalveluiden järjestäminen kuuluu jatkossa maakunnan vastuulle, mutta ARA päättäisi pyytää asiassa lausunnon myös kunnalta, kunta voisi omassa lausunnossaan ottaa kantaa esimerkiksi siihen, miten suunniteltu rakennus soveltuisi sitä ympäröivään yhdyskuntarakenteeseen, kunnan tarjoamiin lähipalveluihin ja kunnan asuntomarkkinatilanteeseen. ARA:n olisi otettava kunnan tai maakunnan lausunnossa esitetyt näkökohdat huomioon päätöksessään, myöntääkö se avustuksen vai ei. ARA voisi vain poikkeuksellisesti hyväksyä avustettavaksi sellaisen kohteen, jonka toteuttamista kunta tai maakunta antamassaan lausunnossa vastustaa.

Lausuntoa antaessaan maakunnan tulisi ottaa huomioon samat asiat kuin kunnankin, eli sen tulisi kiinnittää erityistä huomiota kyseessä olevaa erityisryhmää koskevien palvelujen kokonaisuuteen alueella sekä siihen, onko asuntohanke perusteltu ja tarpeellinen myös pitkällä aikavälillä. Lisäksi ARA voisi antamissaan avustusten hakuohjeissa ohjeistaa maakuntia siitä, millaisiin seikkoihin lausuntojen antamisessa tulisi kiinnittää huomiota. Muuten lausuntojen antamisessa olisi kyse maakuntien suorittamasta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, ja kukin maa-

kunta voisi järjestää lausunnonantomenettelyn parhaaksi katsomallaan tavalla. Kukin maakunta päättäisi itse myös menettelyn resursoinnista. Muilta osin pykälä vastaisi nykyistä lakia.

1.10.17 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

4 §. Viranomaiset. Pykälän 2, 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi 4 momenttiin suomenkieliseen versioon tehtäisiin tekninen kirjoitusmuodon korjaus.

5 §. Maakunnan tehtävät. Pykälän otsikossa sekä 1, 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälään ehdotetaan myös muutoksia, jotka perustuvat siihen, että tehtävien siirtyessä maakuntien järjestettäväksi ministeriöillä ei ole suoraa ohjaustoimivaltaa. Muutoksilla pyritään myös selkeyttämään suunnittelukokonaisuutta ja tehtävien vastuita. Lisäksi ehdotetaan sisällytettäväksi asetuksenantovaltuus pykälän uuteen 4 momenttiin.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen liittyviä tehtäviä sisältyy nyt osin asetustasoiseen sääntelyyn. Itsehallintoa käyttäville maakunnille voi perustuslain 121 §:n 4 momentin ja 80 §:n 1 momentin mukaan antaa tehtäviä vain lain tasolla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakiin sisällytetään riittävät perussäännökset, jotta asioista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 1 momentin 8 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kohdan mukaan maakunnan tehtäviin vesienhoitoalueella kuuluisi valmistella kyseisen momentin ja 11 §:n selviytyksistä ja tiedoista vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma noudattaen, mitä valmistelun aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Muutoksen tarkoituksena olisi tarkentaa, että 13 §:ssä säädetyt aikataulut vesienhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjojen laatimiselle ovat myös määräaikoja valmisteluasiakirjojen laatimiseksi tarvittavien tietojen keräämiselle ja tuottamiselle. Tehtävien määräajan tarkentamisella mahdollistettaisiin, että tarvittaessa voitaisiin esimerkiksi todeta, että maakunta on hoitanut lakisääteiset velvoitteensa oikeassa ajassa. Jos näin ei olisi, ohjaavilla ministeriöillä olisi käytössään ehdotetun 28 b §:n mukainen määräyksenantomahdollisuus velvoitteiden täyttämiseksi.

Pykälän 1 momentin 9 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi tehtävä hoitaa muita ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön vesienhoidon järjestämiseksi määräämiä tehtäviä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille on ministeriöiden alaisena hallintona voinut määrätä tehtäviä erillisillä määräyksillä, mutta vastaavaa menettelyä ei voida kohdistaa maakuntiin. Kohdassa ehdotetaan säädettäväksi maakunnan velvollisuudesta toteuttaa osaltaan toimenpideohjelmaa sekä seurata ja edistää sen toteutumista. Osana vesienhoidon järjestämiseen liittyviä tehtäviä maakunnat huolehtisivat osaltaan toimenpideohjelmien toimenpiteiden toteuttamisesta. Lisäksi maakunnan tehtäviin kuuluisi edistää toimenpideohjelman toteutumista siltä osin, kuin se ei itse toteuttaisi ohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä. Velvollisuus seurata vesienhoidon toimenpideohjelman toteutumista perustuu vesiputedirektiivin 15 artiklan 3 kohdassa asetettuun toimenpideohjelman täytäntöönpanon väliraportointivelvollisuuteen.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 kohta, jossa säädettäisiin tehtävästä arvioida 21 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksellisen luonnonolosuhteen tai onnettomuuden aiheuttaman tilapäisen vesien tilan huonontumisen merkitystä ympäristötavoitteiden kannalta. Tehtävästä säädetään nykyisin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1040/2006) 14 e §:ssä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 11 kohta. Kohdan mukaan maakunnan tulisi varmistua siitä, että jos vesienhoitosuunnitelmassa esitetään 21 §:n 3 momentissa ja 22–25 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksia, tämä ei estä tai vaaranna 21 §:n 1 momentin mukaisten ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden

kanssa. Tehtävästä säädetään nykyisin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 14 f §:ssä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 kohta, jonka mukaan maakunnan tulisi osaltaan koota 1—11 kohdissa tarkoitetut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Tyypillistä on, että tietoja tallennetaan sekä eri työvaiheiden valmistuttua, että niiden aikana. Tämä edistää sekä maakuntien sisäisen, että maakuntien välisen työn sujuvuutta sekä tehokkuutta. Tietojärjestelmään tallentamisen myötä tiedot tulisivat toimitetuksi eri viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja kansalaisten käyttöön. Käytännössä tiedot raportoidaan sähköisesti EU:n komissiolle ympäristönsuojelun tietojärjestelmien kautta.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 kohta, jonka mukaan maakunnan tulisi huolehtia osaltaan tässä laissa tarkoitetuista tehtävistä sekä tarpeellisesta yhteistyöstä kansainvälisillä vesienhoitoalueilla. Tehtävästä säädetään nykyisin vesienhoitoalueista annetun valtioneuvoston asetuksen (1303/2004) 6 §:ssä. Yhteistyöstä kansainvälisillä vesienhoitoalueilla määrätään Ruotsin kanssa tehdyllä rajajokisopimuksella (SopS 91/2010) ja Norjan kanssa tehdyllä sopimuksella suomalais-norjalaisesta vesienhoitoalueesta (SopS 50/2014). Kansainvälisen vesienhoitoalueen kansallisella osalla noudatetaan vesienhoidon järjestämiseksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain säännöksiä.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös uusi 14 kohta, jonka mukaan maakunnan tulisi yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa tarkastella vesien tilaan vaikuttavia muiden lakien mukaisia ennakkovalvontatoimenpiteitä osana toimenpideohjelman tarkistamista ja esittää tarvittaessa niiden saattamista ajan tasalle. Ennakkovalvontatoimenpiteisiin kuuluvien lupien ja tarkkailumääräysten muuttamisesta säädetään ympäristönsuojelulaisissa (527/2014) ja vesilaisissa (587/2011). Tehtävästä säädetään nykyisin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:ssä. Säännöksen siirtäminen laintasolle olisi sopusoinnussa perustuslain 80 §:n vaatimusten kanssa. Tarkoituksena ei olisi muuttaa aineellista sääntelyä.

Ennakkovalvontatoimenpiteiden tarkasteluvelvollisuus perustuu vesipuidedirektiivin 11 artiklan 3 kohdan e-i alakohtiin, joissa määritellyt ennakkovalvontatoimenpiteet kuuluvat toimenpideohjelmassa esitettäviin vesienhoidon perustoimenpiteisiin. Ne on tarkistettava säännöllisesti sekä tarvittaessa saatettava ajan tasalle. Kyseisissä alakohdissa tarkoitettuja ennakkovalvontatoimenpiteitä ovat makean pintaveden ja pohjaveden oton sekä makean pintaveden pilaantumisen ennakkovalvonta, tekopohjaveden muodostamisen ennakkovalvonta, pilaantumista mahdollisesti aiheuttavan pistekuormituksen ja hajakuormituksen ennakkovalvonta sekä muut ennakkovalvontatoimenpiteet, joilla varmistetaan, etteivät vesimuodostuman hydrologis-morfologiset olot estä tai vaaranna ekologisen tilan tai ekologisen potentiaalin tavoitteen saavuttamista. Kyseiset ennakkovalvontatoimenpiteet on määritelty vesienhoidon perustoimenpiteiksi myös vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:ssä. Tarkastelu- ja tarkistamisvelvollisuuden piiriin kuuluvia keskeisimpiä ennakkovalvontatoimenpiteitä olisivat ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla myönnettyt luvat sekä ilmoitusmenettelyn johdosta lupaviranomaisen antamat toimitusmuotoavat määräykset, joilla on vaikutusta vesien tilaan.

Ennakkovalvontatoimenpiteiden tarkastelu yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa tukisi seurantaohjelman laatimista sekä toimenpideohjelmassa esitettävien perustoimenpiteiden riittävyyden arviointia. Toimenpideohjelman tarkistamisen yhteydessä esitetään, kuinka paljon ihmistoiminnasta aiheutuvia paineita tulee vähentää, jotta ympäristötavoitteet voidaan saavuttaa. Vesienhoitosuunnitelman huomiointi- ja seurantaohjelmien avulla vesienhoidon ympäristötavoitteet tulevat huomioitaviksi sektorilakien mukaisessa päätöksenteossa. Lisäksi ympäristötavoitteet heijastuvat jälkivalvontaan Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakuntien yhteistyönä toteutettavan tarkastelun kautta. Tarkastelussa arvioidaan myös, ovatko lupien tarkkailumääräykset kattavia vesienhoidon seurantaohjelman näkökulmasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maakunnan tehtävistä alueellaan merenhoidon järjestämiseksi. Momentin kohta 4 ehdotetaan muutettavan siten, että siitä poistettaisiin velvollisuus hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi. Lisäksi kohtaa selvennetään siten, että maakunnan tehtävä olisi osaltaan valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja edistää sen toteutumista sekä toteuttaa merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaa. Maakunnilla olisi siten alueellaan osaltaan toimenpiteiden edistämistehtävä sekä toteuttamistehtävä, minkä lisäksi se osallistuisi ympäristöministeriön koordinoimaan merenhoitosuunnitelman ja toimenpiteiden valmisteluun.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisäksi uutta 5 kohtaa, jossa säädettäisiin tehtävästä koota osaltaan 1—4 kohdissa tarkoitetut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Pykälään ehdotetaan säädettäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakunnan ja Suomen ympäristökeskuksen kyseisessä pykälässä tarkoitetuista tehtävistä ja niiden aikatauluista.

6 §. Maakuntien yhteistyö vesienhoidon järjestämisessä. Pykälässä säädettäisiin maakuntien yhteistyöstä vesienhoitoalueella. Ehdotetulla säännöksellä pyrittäisiin varmistamaan tehtävien hoitaminen valtakunnallisesti yhdenmukaisesti ja EU-lainsäädännön mukaisesti. Maakuntien yhteistyön reunaedellytyksenä on erityisesti, että vesienhoitoalue on vesienhoidon suunnittelun alueellinen yksikkö. Säännöksellä pyritään myös turvaamaan maakuntien itsehallinto.

Pykälä jakaantuisi neljään momenttiin, joista momentit 1 ja 3 sisältäisivät maakuntien yhteistyötä koskevaa aineellista sääntelyä ja 4 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden. Momentti 2 sisältäisi informatiivisen viittauksen ehdotetussa maakuntalaissa säädettyihin maakuntien yhteistoiminnan muotoihin.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntien olisi vesienhoitoalueella tehtävä yhteistyötä vesienhoidon järjestämiseksi valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti momentissa luetelluissa tehtävissä. Vaatimus valtakunnallisesta yhdenmukaisuudesta toteuttaa osaltaan perustuslain 6 §:n turvaamaa yhdenvertaisuutta. Momentissa säädetyillä vesienhoidon tehtävillä on vaikutusta mm. toiminnanharjoittajien toimintaedellytyksiin, kansalaisiin ja yleiseen etuun.

Valtakunnallinen yhdenmukaisuus on tärkeää erityisesti vesien tilan arvioimisessa ja seurannan järjestämisessä sekä ympäristötavoitteiden asettamisessa. Yhteistyössä toteutettavan seurannan tarkoituksena olisi lisäksi varmistaa, että jokaisella vesienhoitoalueella saataisiin yhdenmukaisten menettelyjen avulla monipuolinen ja luotettava kokonaiskuva vesienhoitoalueen vesien tilasta ja toimenpiteiden vaikutuksista. Toiminnanharjoittajien toimintaedellytysten kannalta on myös tärkeää, että ennakoivalvontatoimenpiteiden tarkistaminen toteutetaan tasapuolisesti.

Vesienhoitoaluekohtaisen vesienhoitosuunnitelman laatimismenettelyn näkökulmasta yhteistyö on tarpeen erityisesti aikataulujen ja suunnitelmien sisällön yhteensovittamisen kannalta. Yhteensovitetulla menettelyllä tuotettaisiin laadukkaat, yhdenmukaiset sekä EU:n vesipuitediaktiivin ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset täyttävät vesienhoitosuunnitelmat.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen ehdotetun maakuntalain 8 lukuun, jossa säädettäisiin maakuntien yhteistoiminnan muodoista.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntien olisi sovittava yhteen vesienhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö myös valtakunnallisesti vesienhoitoalueiden välillä. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että menettely hoidettaisiin asianmukaisesti yhtenäisessä aikataulussa vesienhoitoaluekohtaisesti ja vesienhoitoalueiden välillä, jotta valtakunnallisesti noudatettaisiin EU:n vesipuitedirektiiviin perustuvia aikatauluja.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi asetuksenantovaltuus, jonka mukaan maakuntien yhteistyönä toteutettavien vesienhoidon tehtävien sisällöstä sekä vesienhoitoalueista annettaisiin tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen nimeä ei kuitenkaan enää mainittaisi pykälän otsikossa.

7 §. Vesien ominaispiirteet. Nykyisin pykälässä säädetty tehtävä kuuluu voimassa olevan oikeustilan mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja se osoitettaisiin nyt maakunnalle. Pykälässä passiivimuodossa oleva tehtävä ehdotetaan muutettavan aktiivimuotoon.

Pykälää tarkennettaisiin siltä osin, että maakunta määrittäisi pintavesien sijainnin ja rajat pintavesien jaotteen lisäksi. Maakunta määrittäisi myös pohjavesistä tärkeiden ja muiden vedenhankintakäyttöön soveltuvien pohjavesialueiden sijainnin ja rajat sekä pohjavesialueiden maa- ja kallioperän yleispiirteet. Tehtävästä säädetään nykyisin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä. Koska itsehallintoa käyttäville maakunnille voi perustuslain 121 §:n 4 momentin ja 80 §:n 1 momentin mukaan antaa tehtäviä vain lain tasolla, ehdotetaan nykyisin valtioneuvoston asetuksiin sisältyvät tehtävät siirrettäväksi lakiin.

8 §. Vesien tilan luokittelu. Tehtävä kuuluu nykyisin voimassa olevan oikeustilan mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja se osoitettaisiin nyt maakunnalle. Pykälän 1 momentissa passiivissa oleva tehtävä ehdotetaan muutettavan aktiivimuotoon. Lisäksi 3 momenttiin tehtäisiin tekninen kirjoitusmuodon korjaus.

9 §. Seuranta. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Momentti ehdotetaan muutettavaksi aktiivimuotoon sen selventämiseksi, että tehtävä osoitettaisiin maakunnalle. Maakunnan olisi seurantaohjelmaa laatiessaan otettava huomioon toiminnanharjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu. Sanamuodon olisi tarkoitus myös selventää sitä, että vesienhoitoalueen seurantaohjelma kootaan lupiin liittyvästä velvoitetarkkailusta sekä maakunnan järjestämästä seurannasta. Tämän lisäksi tietoja tulisi kerätä tutkimuslaitosten tutkimuksista sekä esimerkiksi veden käyttöön liittyvästä veden laadun tarkkailusta kuten nykyisinkin.

10 a §. Pohjavesialueen määrittäminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi 3 momentin suomenkieliseen asetuksenantovaltuuteen ehdotetaan tehtäväksi säädöstekninen korjaus.

10 b §. Pohjavesialueen luokitus. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi 3 momentin suomenkieliseen asetuksenantovaltuuteen ehdotetaan tehtäväksi säädöstekninen korjaus.

10 c §. Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

10 d §. Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentissa lausunnon pyytäminen maakunnan liitolta korvattaisiin lausunnon pyytämällä Valtion lupa- ja valvontavirastosta. Lausunnon pyytäminen olisi perusteltua, kun otetaan huomioon Valtion lupa- ja valvontavirastolle osoitettavat tehtävät muun muassa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisessa luvituksessa ja valvonnassa. Lisäksi luonnonsuojelutehtävien osalta Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi merkittävää asiantuntemusta, jota olisi tarpeen hyödyntää erityisesti E-luokan pohjavesialueiden luokituksen valmistelussa. Valtion lupa- ja valvontavirastolle kuuluisi myös maa-ainelain (555/1981) mukainen yleinen valvonta, mikä liittyy kiinteästi pohjavesialueiden määrittämiseen ja luokitukseen.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, joka vastaa nykyistä vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 27 §:n 2 momenttia. Ottaen huomioon perustuslain 80 §:n vaatimukset, asiasta olisi säädettävä lain tasolla. Pykälän 1 momentissa säädetään pohjavesialueen

määrittämisen ja luokituksen valmistelua koskevasta menettelystä osana vesienhoitosuunnitelman laatimista. Menettelyssä noudatetaan lain 15 §:n 1 ja 2 momenttia, joiden mukaisesti valmisteluasiakirjat on pidettävä yleisön nähtävillä ja niistä tulee olla mahdollisuus esittää mielipiteensä kuuden kuukauden määräajassa. Tästä poiketen uudessa 3 momentissa säädettäisiin, että valmisteluasiakirjojen nähtävilläpitoaika ja mielipiteiden esittämisäika olisi oltava vähintään 30 päivää. Maakunnan harkinnan mukaan aika voi myös olla tätä vähimmäisaikaa pidempi. Tätä lyhyempää nähtävillä pitämisen ja mielipiteiden esittämisen aikaa noudatettaisiin silloin, jos pohjavesialueen luokitusta tai rajausta muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä. Muilta osin menettelyssä noudatettaisiin 15 §:n 1 ja 2 momenttia kuten 1 momentissa säädetään.

Pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi momentiksi 4. Lisäksi tämän 4 suomenkieliseen momentin suomenkieliseen asetuksenantovaltuuteen ehdotetaan tehtäväksi säädöstekninen korjaus.

10 f §. *Pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelu.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momentissa lausunnon pyytäminen aluehallintovirastolta ehdotetaan muutettavan lausunnon pyytämiseksi Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Lisäksi 3 momentin suomenkieliseen asetuksenantovaltuuteen ehdotetaan tehtäväksi säädöstekninen korjaus.

11 §. *Vesienhoitosuunnitelma.* Tehtävä kuuluu voimassa olevan oikeustilan mukaisesti nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja se osoitettaisiin nyt maakunnille. Pykälän 1 momentissa passiivimuodossa oleva tehtävä ehdotetaan muutettavaksi aktiivimuotoon. Muutoksella olisi myös tarkoitus selvittää, että maakunnat laativat yhteistyössä yhden vesienhoitosuunnitelman vesienhoitoalueelle. Maakuntien laatimassa vesienhoitoaluekohtaisessa vesienhoitosuunnitelmassa olisi esitettävä momentin alakohdissa mainitut seikat. Vesienhoitosuunnitelman sisältövaatimuksista säädetään tarkemmin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 5.

Pykälän 1 momentin 6 alakohdassa vesienhoitosuunnitelmassa esitettävä selvitys valtioiden välisistä neuvotteluista ehdotetaan muutettavaksi. Kohdan mukaan selvitys olisi esitettävä kansainvälisellä vesienhoitoalueella toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja siitä, miten tämä on vaikuttanut suunnitelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan. Kohdassa säädettäisiin edelleen myös, että selvitys olisi esitettävä valmistelun aikana esitetyistä kannanotoista. Yhteistyöstä kansainvälisillä vesienhoitoalueilla määrätään rajavesisopimuksilla.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 7 kohta, jonka mukaan vesienhoitosuunnitelmassa olisi esitettävä yhteenveto lain 12 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, joilla vesienhoidon ympäristötavoitteet saavutetaan.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin säädöstekninen korjaus. Viittaus 4 a lukuun korjattaisiin viittaukseksi 26 b §:ään.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että vesienhoitosuunnitelmassa olisi esitettävä ympäristöselostus. Muutoksen tarkoitus olisi tarkentaa, ettei ympäristöselostus ole erillinen vesienhoitosuunnitelman osa vaan se sisältyy vesienhoitosuunnitelmaan. Lisäksi momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen siitä, että ympäristöselostuksen laadinnasta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005). Tarkoituksena on korostaa, että ympäristöselostuksen laadinnassa noudatetaan kyseisessä laissa säädettyä menettelyä.

Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunniksi. Muiden viranomaisten hallussa olevat tarpeelliset tiedot muutettaisiin muiden viranomaisten hallussa oleviksi vesienhoidon järjestämisessä välttämättömiksi tiedoiksi. Muutoksen tarkoi-

tuksena olisi korostaa, ettei maakuntien tiedonsaanti olisi tarveharkintaista, vaan tietojen olisi oltava välttämättömiä vesienhoidon järjestämisen kannalta.

12 §. Toimenpideohjelma. Pykälässä säädetty tehtävä kuuluu voimassa olevan oikeustilan mukaisesti nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja se osoitettaisiin nyt maakunnalle.

Pykälän 1 momentissa passiivimuodossa ilmaistu tehtävä ehdotetaan muutettavaksi aktiivi-muotoon. Maakuntien olisi laadittava vesienhoitoalueelle yksi tai useampi toimenpideohjelma vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpideohjelma voitaisiin laatia koskemaan yhtä tai useampaa vesistöaluetta. Kuitenkin toimenpideohjelma tai -ohjelmat tulisi laatia siten, että ne kattaisivat koko vesienhoitoalueen. Yhteenvedo vesienhoitoalueen toimenpiteistä liitettäisiin osaksi vesienhoitosuunnitelmaa. Muutoksella olisi tarkoitus selventää, että vesienhoitoalueille laaditaan toimenpideohjelmaa, joihin sisältyvistä toimenpiteistä kootaan yhteenvedo vesienhoitosuunnitelmaan. Tällöin sekä toimenpideohjelmita että yhteenvedosta ei enää käytettäisi samaa käsitettä. Tämä olisi omiaan selventämään menettelyä vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien valmistelemissä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan uudet tai tarkistettut toimenpiteet olisi käynnistettävä kolmen vuoden kuluessa toimenpideohjelman tai sen tarkistamisen valmistumisesta. Velvollisuudesta käynnistää toimenpiteet esitetyssä aikataulussa säädetään vesipuidedirektiivin 11 artiklan 8 kohdassa. Tehtävä ehdotetaan nyt sisällytettäväksi lakiin, jota kansallisesta lainsäädännöstä kävisi selkeämmin ilmi vesipuidedirektiivin mukainen toimenpiteiden käynnistämisen aikataulu. Maakunnan tulisi omalta osaltaan huolehtia näiden toimenpiteiden käynnistämisestä sekä seurata ja edistää niiden toteutumista alueellaan kuten 5 §:n 1 momentin 9 -kohdassa ehdotetaan säädetävän.

13 §. Vesienhoitosuunnitelman valmistelu ja valmistelun aikataulu. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi, että maakuntien olisi vesienhoitosuunnitelmaa varten laadittava momentin alakohdissa esitetyt valmisteluasiakirjat alakohdissa tarkoitettussa aikataulussa. Vesienhoitosuunnitelmaehdotusten valtioneuvostokäsittelyn valmistelun aikataulu on käytännössä havaittu liian lyhyeksi. Tästä syystä pykälässä ehdotetaan aikaistettavaksi sekä vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen että toimenpideohjelmaehdotusten laatimisen määräaika sekä niiden ympäristöministeriölle toimittamisen määräaika.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että säännös koskisi vesienhoitoalueen ohjausryhmässä käsiteltyä hoitosuunnitelmaehdotusta sekä toimenpideohjelmaehdotuksia. Lisäksi määräaika näiden ehdotusten tuottamiselle aikaistettaisiin niin, että ehdotukset tulisi olla tehtyinä viimeistään 15 kuukautta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

Pykälän 2 momentin mukaan maakuntien olisi toimitettava ympäristöministeriölle ehdotus 11 §:ssä tarkoitettu vesienhoitosuunnitelmaksi neljä kuukautta ennen seuraavan hoitosuunnitelmakauden alkamista valtioneuvoston käsittelyyn saattamista varten. Lisäksi maakuntien olisi toimitettava ympäristöministeriölle toimenpideohjelmat. Vesienhoitosuunnitelmaksi tarkoitettun ehdotuksen toimittamisesta ympäristöministeriölle säädetään nykyisin nyt kumottavaksi ehdotetussa 16 §:n 2 momentissa, mutta koska toimittamiselle ehdotetaan lisättävän määräaika, säädöksen johdonmukaisuuden vuoksi siirtäminen 13 §:ään on nähty tarpeelliseksi. Ehdotetun neljän kuukauden määräajan lisäämisen tarkoituksena olisi varmistaa, että vesienhoitosuunnitelmaehdotukset toimitetaan ympäristöministeriölle siten, että ympäristöministeriö ehtii valmistella valtioneuvostokäsittelyn edellyttämät asiakirjat ja valtioneuvosto ehtii hyväksyä vesienhoitosuunnitelmat ennen seuraavan vesienhoitosuunnitelmakauden alkamista.

Pykälän 3 momenttiin perustuen valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä menettelyssä noudatettavista määräajoista.

14 §. *Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunniksi.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tarkennuksia siten, että yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa toteutettaisiin vähintään yhdessä vesienhoitoaluekohtaisessa yhteistyöryhmässä, jotta riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus voitaisiin järjestää eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Säännöksessä ei säädettäisi vesienhoitoalueen yhteistyöryhmien lukumäärästä. Maakunnat voisivat perustaa useamman yhteistyöryhmän vesienhoitoalueella. Lisäksi 1 momentissa ehdotetaan aikaisempaa kattavampaa sääntelyä yhteistyöryhmän tehtävistä siten, että yhteistyöryhmä osallistuisi vesienhoitosuunnitelman valmisteluun ja osaltaan edistäisi sen toimeenpanoa. Näin muodostuisi perustuslain 80 §:n mukainen riittävä perussäännös asetukseen sisällytyille tarkentaville säännöksille.

Pykälän 2 momentissa tarkennettaisiin, että vesienhoitoalueella olisi maakuntien edustajista sekä maa- ja metsätalousministeriön nimeämästä kalatalouden edustajasta muodostuva ohjausryhmä vesienhoitosuunnitelman sisällön yhteensovittamista varten. Ohjausryhmän toiminnasta vastaisivat maakunnat aikaisemman yhteen sovittavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijasta.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi käsiteltäisiin ja yhteen sovitettaisiin ohjausryhmässä nykyisin voimassa olevan 16 §:n 1 momentin mukaan. Sääntelyn johdonmukaisuuden vuoksi on perusteltua siirtää ohjausryhmän tehtävä tähän pykälään.

Muutoksen myötä nykyinen 3 momentti siirtyisi ehdotetun pykälän 4 momentiksi.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmän ja ohjausryhmän kokoonpanoista, toimikausista ja tehtävistä. Säännös olisi sopusoinnussa perustuslain 80 §:n säädöstasoa ja asetuksenantovaltuutta koskevien vaatimusten kanssa.

15 §. *Osallistuminen ja tiedottaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Pykälään ehdotetaan lisäksi tehtävän selvennyksiä. Lisäksi luovutettaisiin sanomalehtikuulutuksista menettelyn keventämiseksi ja siirryttäisiin sähköiseen tiedottamiseen.

Nykyistä oikeustilaa vastaavasti pykälän 1 momentin mukaan maakunnan olisi varattava kaikille mahdollisuus tutustua 13 §:ssä tarkoitettuihin vesienhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin kuuden kuukauden ajan. Velvollisuus julkaista valmisteluasiakirjat 13 §:n mukaisessa aikataulussa perustuu vesipuidedirektiivin 14 artiklaan. Maakuntien olisi julkaistava valmisteluasiakirjat sähköisesti ja pidettävä ne nähtävillä valtakunnallisesti samanaikaisesti kuuden kuukauden ajan. Samanaikainen nähtävillä pitäminen olisi tarpeen valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun sekä resurssien tarkoituksenmukaisen käytön kannalta. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista yhteensovittaa nähtävillä pitäminen merenhoitosuunnitelman ja tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisten tulvariskien hallintasuunnitelmien nähtävillä pitämisen kanssa. Valmisteluasiakirjoista on vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 5 mukaisesti käytävä ilmi tieto siitä, mistä tausta-asiakirjat ovat saatavilla. Maakuntien olisi lisäksi varmistettava, että valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä myös kunnissa.

Pykälän 2 momentin mukaan maakunnan olisi toimitettava tieto valmisteluasiakirjojen nähtävillä pitämisestä asianomaisille kunnille julkaistavaksi noudattaen kuntalain (410/2015) 108 §:ää. Kuntalain 108 §:n mukaan kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla. Yleisessä tietoverkossa julkaistun ilmoituksen tulee olla tietoverkossa 2 momentissa mielipiteiden esittämiseksi säädetyin ajan, eli kuuden kuukau-

den ajan. Menettely vastaisi tulvariskien hallinnasta annetun lain menettelyä tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotuksen sekä tausta-asiakirjojen osalta. Lisäksi 1 momentissa ehdotetaan säädettävän, että maakunnan on tarpeen vaatiessa tiedotettava valmisteluasiakirjojen nähtävillä pitämisestä muulla tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan maakunnan olisi varattava kaikille tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden määräajassa. Lisäksi maakunnan olisi pyydettävä tarvittavat lausunnot. Tyypillisesti lausuntoja pyydetään esimerkiksi alueellisilta ja valtakunnallisilta viranomaisilta, ohjaavilta ministeriöiltä sekä muilta vesienhoidon yhteistyöryhmissä mukanaolevilta sidosryhmiltä.

Sekä 1 momentissa tarkoitettua nähtävillä pitämistä että 3 momentissa tarkoitettua mielipiteiden esittämistä kuuden kuukauden määräajasta säädetään nykyisin vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 27 §:ssä. Sääntelyn yhtenäistämisen ja yksinkertaistamisen vuoksi määräajasta on nähty perustelluksi säätää muiden asiaa koskevien säännösten ohella lain tasolla.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättävän, että valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädettäisiin 13 §:ssä. Muutoksella selvennettäisiin sitä, että 13 §:ssä tarkoitetuista valmisteluasiakirjoista tulisi järjestää kyseisen pykälän mukaisessa aikataulussa kuuden kuukauden mittaiset kuulemiset. Pykälän 4 momentti sisältäisi nykyisen 1 momentin tapaan informatiivisen viittauksen siitä, että valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

16 §. Vesienhoitosuunnitelman käsittely. Pykälä ehdotetaan kumottavan, koska aineellisesta sisällöstä säädettäisiin ehdotetuissa 13 ja 14 §:ssä. Lain 13 §:ssä säädettäisiin vesienhoitosuunnitelman valmistelusta ja lain 14 §:ssä säädettäisiin yhteistyöstä vesienhoitosuunnitelman valmistelussa.

17 §. Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Lisäksi säännökset muutettaisiin aktiivimuotoon sen selventämiseksi, että tehtävät kuuluisivat maakunnalle. Samalla momenttiin ehdotetaan muutoksia hyväksytyyn vesienhoitosuunnitelman tiedottamista ja nähtävillä pitämistä koskevien menettelyjen selventämiseksi. Muutoksen johdosta vesienhoitosuunnitelman hyväksymisestä ei tarvitsisi enää erikseen kuuluttaa kunnan ilmoitustaululla tai ilmoittaa sanomalehdessä.

Maakunnan olisi toimitettava tieto vesienhoitosuunnitelman hyväksymisestä edelleen alueensa kunnille julkaistavaksi noudattaen kuntalain 108 §:ää. Lisäksi maakunnan olisi toimitettava tieto niille viranomaisille, joita on kuultu asian käsittelyn aikaisimmissa vaiheissa. Maakunnan olisi pidettävä hyväksytty suunnitelma nähtävillä maakunnassa. Lisäksi maakunnan olisi varmistettava, että kunnan aluetta koskeva vesienhoitosuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa. Hyväksytty vesienhoitosuunnitelma on pidettävä nähtävillä muutoksenhauulle säädetyin ajan eli 30 päivän ajan.

22 §. Keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesimuodostumat. Nykyisen oikeustilan mukaisesti tehtävä kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Pykälässä passiivimuodossa oleva tehtävä ehdotetaan muutettavaksi aktiiviin sen selventämiseksi, että tehtävä kuuluisi maakunnalle.

26 a §. Merenhoidon järjestäminen. Pykälän 3 momentissa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta siitä, että yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen. Maakuntien olisi tarkoitus päättää yhteistoimintansa käytännön toteutuksesta itsenäisesti. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakuntien yhteistyöstä merenhoidon järjestämisessä säädettäisiin erikseen lain 26 l §:ssä.

26 f §. *Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma.* Pykälään tehtäisiin alueuudistuksen edellyttämät tekniset muutokset viranomaisen osalta. Lisäksi pykälän momenttijakoa muutettaisiin siten, että pykälän 1 ja 2 momentin järjestystä vaihdettaisiin. Tarkoituksena on selvittää ministeriön ja maakunnan tehtäväjako merenhoidossa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ympäristöministeriö kokoaisi toimenpideohjelman, joka sisältäisi meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat alueelliset ja valtakunnalliset toimenpiteet. Muutoksen tarkoituksena on korostaa, että nimenomaan ympäristöministeriö, yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa, kokoaa valtakunnallisen merenhoidon toimenpideohjelman. Alueellisilla toimenpiteillä tarkoitettaisiin maakunnan alueellaan laatimia toimenpiteitä ja valtakunnallisilla toimenpiteillä valtakunnallisella tasolla maantieteellisesti, sektorikohtaisesti tai teemoittain koottuja toimenpiteitä.

Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi. Maakunnalle säännöksessä osoitettua tehtävää täsmennettäisiin siten, että maakunta laatii alueellaan toimenpiteet merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Muutoksen tarkoituksena olisi tarkentaa, että maakunnan osallistuminen merenhoitosuunnitelman laatimiseen koskisi nimenomaan maakunnan aluetta. Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimenpiteet voitaisiin laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa ja että toimenpiteissä tulisi tarkastella niiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen. Muutoksilla olisi tarkoitus täsmentää, että maakunnat laatisivat alueillaan toimenpiteet, joista myöhemmin koottaisiin yksi, koko merialueen kattava toimenpideohjelma.

26 j §. *Osallistuminen ja tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi.

26 l §. *Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä ja maakuntien yhteistyö.* Pykälän 1 momentin 6 kohdasta poistettaisiin asetuksenantovaltuus yhteen sovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, koska maakuntien olisi tarkoitus päättää yhteistyönsä käytännön toteutuksesta itsenäisesti. Merenhoidon järjestämiseksi toteutettavasta yhteistyöstä säädettäisiin tarkemmin pykälän 2—4 momenteissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että maakuntien olisi tehtävä yhteistyötä merivesien hyvän tilan määrittelemisessä, nykytilan arvioimisessa, ympäristötavoitteiden asettamisessa, seurantaohjelman laatimisessa ja toteuttamisessa, toimenpiteiden kokoamisessa ja toteuttamisessa, merenhoitosuunnitelman laatimisessa sekä merenhoidon järjestämisessä valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että vaikka jokainen maakunta osaltaan valmistelisi merenhoitosuunnitelmaa ja toteuttaisi sen toimenpideohjelmaa, kaiken toiminnan taustalla tulisi olla kokonaisvaltaisesti tuotettua tietoa meriympäristöstä ja tavoitteena valtakunnallisesti yhtenäinen, EU:n meristrategiadirektiivin vaatimukset täyttävä merenhoitosuunnitelma sekä sen toimenpideohjelma.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutta 3 momenttia. Momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen ehdotetun maakuntalain 8 lukuun, jossa säädettäisiin maakuntien yhteistoiminnan muodoista.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettävän, että maakuntien olisi osaltaan yhteen sovitettava merenhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö. Myös tämän säännöksen taustalla olisi tavoite saada aikaan valtakunnallisesti vertailukelpoinen ja yhdenmukainen merenhoitosuunnitelma.

28 §. *Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioonottaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän maakuntien viranomaiset, joiden tulee ottaa vesienhoito-

suunnitelma, merenhoitosuunnitelma sekä merenhoidon erityinen toimintasuunnitelma huomioon kuten valtion ja kuntien viranomaistenkin.

28 a §. Neuvottelu. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uudesta maakunnan ja valtion välisestä neuvottelumenettelystä. Vesien- ja merenhoidon tehtävien siirtyessä itsehallinnollisille maakunnille on tarpeen säätää valtion ja maakunnan välisestä yhteistyömenettelystä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin neuvottelusta, jonka ympäristöministeriö järjestäisi maakunnan kanssa. Neuvottelu olisi ministeriön ja yhden tai useamman maakunnan välinen. Neuvottelu koskisi vesien- ja merenhoidon suunnittelua ja sen toimeenpanoa. Neuvottelu järjestettäisiin tarvittaessa yhteistyössä muiden lain toimeenpanoa omilla toimialoillaan ohjaavien ja seuraavien ministeriöiden kanssa, joita ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö. Neuvottelu voitaisiin järjestää suunnittelun ja toimeenpanon eri vaiheissa.

Pykälän 2 momentin mukaan neuvottelulla varmistettaisiin, että vesien- ja merenhoidon suunnittelu ja sen toimeenpano tehtäisiin valtakunnallisesti yhdenmukaisesti. Yhdenmukaisuudella tarkoitettaisiin sekä menettelyä että suunnittelun ja toimeenpanon sisältöä. Valtakunnallinen yhdenmukaisuus on erityisesti tarpeen, jotta EU-lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet voidaan toteuttaa, tuotetaan laadukkaat vesien- ja merenhoitosuunnitelmat ja turvataan eri toimijoiden yhdenmukainen kohtelu eri maakunnissa. Vesien- ja merenhoidon suunnittelun aikataulu perustuu EU-direktiiveihin, joten on tärkeää, että suunnittelu- ja toimeenpanotyön eri vaiheet tehdään oikea-aikaisesti ja yhdenmukaisessa aikataulussa valtakunnallisesti.

Neuvottelussa käsiteltäisiin laissa tarkoitettujen keskeisten tehtävien hoitamista ja yhteensovittamista. Keskeisiä vesienhoidon ja merenhoidon tehtäviä ovat muun muassa ympäristötavoitteiden asettaminen ja toimenpiteiden toteuttaminen. Lisäksi neuvottelussa käsiteltäisiin 5 §:n 1 ja 2 momenteissa maakunnille säädettyjen tehtävien hoitamista. Neuvottelussa voitaisiin käsitellä myös 13 ja 15 §:ssä säädetyt tehtävät. Pykälässä säädetyllä yhteensovittamisella tarkoitettaisiin sekä tehtävien sisällön, että menettelyn ajallista yhteensovittamista.

Pykälän 3 momentti sisältäisi valtioneuvostolle osoitetun asetuksenantovaltuuden antaa tarkempia säännöksiä neuvottelun aikataulusta.

28 b §. Määräys vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 28 b §, jossa säädettäisiin uudesta hallintopakkeinoista. Ehdotettu pykälä on katsottu tarpeelliseksi, koska vesienhoidon ja merenhoidon tehtävät siirtyvät valtion viranomaisilta maakunnille, eikä lakiin ole aiemmin sisältynyt hallintopakkeinoja. Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelujärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, johon sisältyy määräaikaan sidottuja toimintavelvoitteita. Ellei velvoitteita täytetä oikea-aikaisesti ja EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla, Suomelle voi aiheutua rikkomusseuraamuksia, mukaan lukien taloudellisia sanktioita. Säännöksen keskeinen tarkoitus olisi, että ohjaava ministeriö voisi määrätä maakunnan huolehtimaan velvoitteistaan ja näin ollen varmistaa EU-lainsäädännön noudattamisen kansallisesti.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettävän ohjaavan ministeriön mahdollisuudesta asettaa maakunnalle velvoitteiden täyttämistä koskeva määräaika, jos maakunta ei ole huolehtinut lain mukaisista tehtävistään.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että ennen 1 momentissa tarkoitettujen määräyksen antamista olisi neuvoteltava maakunnan kanssa. Maakunnalta olisi myös pyydettyä asiaa lausunto. Sekä neuvottelu että lausunnon pyytäminen tukevat ohjaavan ministeriön ja maakunnan vuorovaikutusta ja turvaavat maakunnan osallistumismahdollisuuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ohjaava ministeriö voisi omalla toimialallaan velvoittaa maakunnan noudattamaan määräystä uhalla, että täyttämättä jäänyt velvoite teetetäisiin

HE 14/2018 vp

laiminlyöjän kustannuksella, jollei pykälän 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta. Tarkoituksena olisi, että ohjaava ministeriö voisi tehostaa maakunnalle antamaansa määräystä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että teettämisuhkaa koskevassa asiassa on muutoin noudatettava, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

1.10.18 Laki öljysuojarahastosta

17 §. *Korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta.* Pykälän 1 momentissa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnan pelastustoimeksi. Viittaus öljyvahinkojen torjuntalakiin korvattaisiin viittauksella pelastuslain 47 §:ään. Pykälän 1 ja 2 momentissa ilmaus ”vahvistettu öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma” korvattaisiin ilmauksella ”torjuntasuunnitelma”. Pelastuslain muutoksella (/2018) öljyvahinkojen torjuntalaki on kumottu. Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnasta säädetään 1.1.2019 alkaen pelastuslaissa.

19 §. *Harkinnanvaraiset avustukset.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnan pelastustoimeksi. Lisäksi 1 momentin 2 kohdassa viittaus öljyvahinkojen torjuntalain 16 §:ään korvattaisiin viittauksella pelastuslain 14 c §:ään.

26 §. *Katselmuslautakunta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.19 Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta

9 §. *Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa alueellinen ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin.* Pykälän 1 momentissa alueellinen ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.20 Laki Suomen ympäristökeskuksesta

1 §. *Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus ja tehtävät.* Pykälän 2 momentin 2 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja maakunnaksi. Maakuntien tehtäväksi siirtyisi alueidenkäytön suunnittelu, vesien- ja merenhoito, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, ympäristötiedon tuottaminen sekä vesivarojen käyttö ja hoito, minkä vuoksi myös maakunnille tulisi tuottaa näihin liittyviä asiantuntijapalveluita. Pykälän 2 momentin 3 kohtaa täsmennettäisiin siten, että raportointivelvoitteet määriteltäisiin valtiolle kuuluviksi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja koskeviksi raportointivelvoitteiksi, sillä osa näistä velvoitteista siirtyy ehdotetun maakuntalain 6 §:n nojalla maakuntien tehtäviksi.

1.10.21 Laki rakennusperinnön suojelemisesta

4 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Asian vireilletulo.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja pykälän 2 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

6 §. *Vaarantamiskielto.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja pykälän 2 momentissa maakunnan liitto muutettaisiin maakunnaksi.

9 §. *Suojelupäätös.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Valtion omistaman rakennuksen luovutus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Suojelusta ilmoittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Avustuksen myöntäminen ja maksaminen.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Museovirasto myöntävät pykälässä tarkoitettuja valtionavustuksia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämät avustukset rakennusperinnön hoitoon rahoitetaan ympäristöministeriön hallinnonalalta (momentti 35.20.64, 3-vuotinen siirtomääräraha). Museoviraston myöntämät entistämisasiavustukset rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta. Säännös ei ole tyhjentävä, sillä valtion talousarviossa voidaan osoittaa muitakin määrärahoja rakennusperinnön hoitoon tarkoitettuihin avustuksiin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijasta avustuksia rakennusperinnön hoitoon voisivat jatkossa myöntää maakunnat. Samalla pykälän 1 ja 2 momentista poistettaisiin maininta rakennuksen omistajasta tarpeettomana. Käytännössä avustuksiin oikeutettujen piiri on määritelty valtion talousarviossa ja sen perusteella valtionapuviranomaisten ohjeissa. Maakunnat päättäisivät itse myöntämiensä avustusten saajista. Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskusten tehtävistä.

Pykälään lisättäisiin 3 momentti, jossa säädettäisiin valtionavustuslain (688/2001) soveltamisesta pykälässä tarkoitettuihin avustuksiin. Myös maakuntien myöntämien avustusten myöntämisessä ja maksamisessa, käytössä ja sen valvonnassa, palauttamisessa ja takaisinperinnässä, viranomaisten välisessä tietojen saannissa ja tietojen luovuttamisessa sekä päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannossa olisi tarkoituksenmukaista soveltaa valtionavustuslakia, jollei muussa laissa erikseen toisin säädettäisi.

17 §. *Välttämättömät kunnostustyöt.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Vahingosta ilmoittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. *Seurannan järjestäminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtion lupa- ja valvontavirasto huolehtisi ympäristöministeriön sijaan valtakunnallisesta seurannasta tämän lain nojalla suojeltujen kohteiden tilan ja kehityksen osalta. Ympäristöministeriössä on valmisteltavana rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttaminen, jonka tarkoituksena on muun muassa poistaa rakennusten suojelua koskevien päätösten vahvistusmenettely ympäristöministeriössä. Tuon muutoksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti tämän lakimuutoksen kanssa. Koska tämän lain mukaisia suojelutehtäviä hoitaisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto, eikä ympäristöministeriöllä enää olisi päätösten vahvistamistehtävää, on tarkoituksenmukaista, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla olisi kokonaiskuva suojeltujen kohteiden tilasta ja kehityksestä. Suomi on 1.2.1992 saattanut voimaan Euroopan rakennustaiteellisen perinnön suojelua koskevan yleissopimuksen, jonka 2 artiklan mukaan sopimusosapuolet sitoutuvat pitämään luetteloa rakennustaiteelliseen perintöön kuuluvista

kohteista ja viipymättä laatimaan tilanteen mukaiset asiakirjat näiden kohteiden ollessa uhatuina. Näin ollen on tarpeen, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla on rakennusperintölain nojalla velvollisuus seurata suojeltuja kohteita.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset poistettaisiin alueellista seurantaa koskevasta pykälän 2 momentista. Lisäksi pykälän 2 momentissa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi.

21 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Voimaantulo. Lain voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi erikseen lailla maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta. Kyseinen laki sisältää myös keskeiset tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset. Voimaannpanolain 31 §:n 3 momentissa säädetään tuomioistuimen kumoaman päätöksen käsittelemisestä ja ratkaisemisesta. Koska muutosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen haetaan ympäristöministeriöltä, on perusteltua, että lakiin otetaan siirtymäsäännös siitä, että ympäristöministeriön kumoaman päätöksen käsittely ja ratkaisu tapahtuu tämän lain mukaisesti.

1.10.22 Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään

7 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.23 Jätelaki

7 §. Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännös viranomaisen toimivallasta, sillä jatkossa ympäristölupapäätökset tämän säännöksen osalta tehtäisiin toimialueeltaan valtakunnallisessa Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

22 §. Valtion viranomaiset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä pykälän 4 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Nämä viranomaistehtävät hoidettaisiin jatkossa valtakunnallisessa Valtion lupa- ja valvontavirastossa, jolloin erityisiä viranomaistehtävien keskittämisenjärjestelyjä ei enää tarvittaisi.

24 §. Yleiset valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Jätelain mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena toimisi jatkossa valtion aluehallintouudistuksen linjausten mukaisesti Valtion lupa- ja valvontavirasto.

25 §. Muut valvontaviranomaiset. Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa muutettaisiin Tullilaitoksen tilalle Tulli.

51 §. Tuottajan velvollisuus tiedottaa vastaanotosta. Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

54 §. Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

61 §. *Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus.* Pykälän 1, 2 ja 3 momenteissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

64 §. *Tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

70 §. *Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

75 §. *Siivoamisesta määrääminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

87 §. *Valtakunnallinen jätesuunnitelma.* Jätelain 88 §:ssä säädettyistä alueellisista jätesuunnitelmista ehdotetaan luovuttavaksi. Alueellinen jätesuunnittelu sulautettaisiin osaksi valtakunnallista jätesuunnitelmaa. Tavoitteena on hallinnollisten menettelyjen sujuvoittaminen ja keventäminen. Muutoksen seurauksena valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa otettaisiin huomioon myös sellaiset alueelliseen jätehuoltoon liittyvät seuranta- ja toimenpide-ehdotukset, jotka voimassa olevan lain mukaan on säännelty toteutettavaksi alueellisissa jätesuunnitelmissa. Jätesuunnitelmien sisältövaatimuksista säädetään täsmällisemmin jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (179/2012). Uudistuksen myötä alueellisen jätesuunnitelman sisältövaatimukset otettaisiin huomioon valtakunnallisen jätesuunnitelman laatimisen yhteydessä. Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan tulisi tämän mukaisesti sisällyttää jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY (jätedirektiivi) edellyttämät riittävän täsmälliset tiedot omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteen toteuttamiseksi tarpeellisesta jätelaitosinfrastruktuurista ja siihen liittyvistä investoinneista sekä tarpeellisten laitosten sijoittautumisesta ja kapasiteetista. Koska valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa luotaisiin puitteet laitosten lupa- tai hyväksymispäätöksille, sille tulisi myös suorittaa tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2001/42/EY sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin kumottavaksi ehdotetun 88 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan jätesuunnitelmassa voidaan esittää myös alueellisista oloista johtuvia muita tarpeellisia tavoitteita ja toimia jätehuollon kehittämiseksi. Tällaiset tavoitteet ja toimet voisivat koskea tietyn alueen jätevirtoihin ja jätehuoltoon liittyviä erityiskysymyksiä kuten esimerkiksi Lapin alueella poronhoidon jätteiden jätehuoltoon liittyviä kysymyksiä. Ehdotetun 2 momentin mukaan muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskeva valtakunnallisen jätesuunnitelman osa voitaisiin laatia erillisenä suunnitelmana. Maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston tulisi osallistua suunnitelman laatimiseen 89 §:n 2 momentissa ehdotetulla tavalla. Pykälän 3 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin siten, että se viittaisi monikossa ehdotetussa 2 momentissa tarkoitettuihin erillisiin suunnitelmiin.

88 §. *Alueellinen jätesuunnitelma.* Säännös ehdotetaan kumottavaksi.

89 §. *Menettely valtakunnallista jätesuunnitelmaa valmisteltaessa.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että se viittaisi yksinomaan valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin myös muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskevaan suunnitelmaan. Valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta tai ehdotetun jätelain 87 §:n 2 momentin mukaisista erillisistä suunnitelmista tulisi pyytää lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Käytännössä lausunto on pyydetty sellaisilta viranomaisilta, joihin valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa esitettävät toimenpiteet kohdistuvat. Kaikille muille tulee tarjota mahdollisuus mielipiteen esittämiseen yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön

osallistumisen ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/35/EY edellyttämällä tavalla.

Pykälän 2 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakuntien tulisi osallistua muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskevan valtakunnallisen jätesuunnitelman osan tai erillisen suunnitelman valmisteluun. Ympäristöministeriön tulisi asettaa tätä varten yhteistyöryhmä, johon voidaan tarvittaessa pyytää myös kuntia ja muita viranomaisia sekä sellaisia toiminnanharjoittajia ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettuja yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden toimialaan valtakunnallinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä. Maakunnille kuuluisivat muun muassa aluekehittämisviranomaisen tehtävät sekä alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen. Maakunnat vastaisivat myös ympäristöterveydenhuollosta, ympäristötiedon tuottamisesta, maakunnan suunnittelusta ja maakuntakaavoituksesta sekä kuntien alueiden käytön suunnittelun edistämisestä. Osallistuminen jätehuollon suunnitteluun olisi luonteva osa maakunnan muita aluekehittämistehtäviä. Valtion lupa- ja valvontavirasto toisi valtakunnallisena ympäristönsuojelun lupa- ja valvontaviranomaisena sekä valtakunnallista että alueellista näkemystä jätehuollon suunnitteluun. Valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelu- ja toimeenpanoprosessin tavoitteena on konkreettisen jätehuoltoyhteistyön edistäminen. Riittävän vuorovaikutuksen varmistamiseksi säännöksessä tarkoitettuja muita tahoja voitaisiin tarvittaessa pyytää yhteistyöryhmään. Jätelain 90 §:n nojalla tarkempia säännöksiä valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelusta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 32 §:n nojalla Suomen ympäristökeskus osallistuisi edelleen valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun. Osallistumisesta valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai ehdotetussa 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erillisiä suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä ehdotetuissa 1 ja 2 momenteissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä sekä suunnitelman valmistelusta ja osallistumisesta valmisteluun. Pykälän 4 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Valtakunnallisen jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista on käytännössä saatu kunnilta jätelain 122 §:n nojalla.

90 §. *Valtioneuvoston asetukset valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että se viittaisi yksinomaan valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Lisäksi pykälästä poistettaisiin viittaus alueelliseen jätesuunnitelmaan.

92 §. *Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

93 §. *Jäteneuvonta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

94 §. *Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin, että hakemus on tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Pykälän 2 momentti poistettaisiin, sillä hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin tehtäisiin jatkossa valtakunnalliselle Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

95 §. *Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

96 §. *Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä.* Pykälän 1 ja 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa kumottaisiin maininta kahden tai useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-

kuksen alueella tapahtuvasta toiminnasta, sillä jatkossa vastaavia viranomaistehtäviä hoitavan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialue on valtakunnallinen.

97 §. Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

98 §. Ote jätehuoltorekisteristä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen. Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

103 §. Päätös tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Pykälän 1 ja 3 momenteissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirastoksi.

104 §. Ote tuottajarekisteristä. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

106 §. Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen. Pykälän 1 ja 2 momenteissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

107 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

122 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

128 §. Tuottajan järjestämää jätehuoltoa koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

132 §. Laiminlyöntimaksun suuruus. Pykälän 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

134 §. Vireillepano-oikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

136 §. Toiminta rikosasiassa. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Erillinen maininta asianomistaja-asemasta tuottajavastuuta koskevissa rikosasioissa poistettaisiin tarpeettomana.

137 §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

138 §. Valitusoikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdasta poistettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston valitusoikeudesta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kunnan jätehuoltoviranomaisen, ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, Tullin ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätöksestä. Uusi 2 momentti on tarpeen sen vuoksi, että Valtion lupa- ja valvontavirastolla ei olisi muutoksenhakuoikeutta omista päätöksistään. Asiaa on perusteltu tarkemmin ympäristönsuojelulain 21 ja 191 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

142 §. Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin ylläpito. Pykälän 1 momentissa, 1 momentin 2 kohdassa ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi sekä 1 momentin 3 kohdassa ja 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

148 § Voimaantulo. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti muuttuu 5 momentiksi. Jätelain voimaantulon yhteydessä vuonna 2011 jätettiin voimaan jätelain (1072/1993) 35 § ja jäteasetuksen jätehuoltotöitä koskeva 4 luku. Uudessa 4 momentissa säädettäisiin, että vuoden 1993 jätelain 35 §:ssä olevalla viittausta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 20. Lain voimaan tullessa voimassa olevat alueelliset jätesuunnitelmat raukeaisivat niiden suunnitelmakauden päättyessä, eli käytännössä vuoden 2020 loppuun mennessä. Ne olisivat tähän saakka voimassa siltä osin kuin eivät olisi ristiriidassa ehdotetussa 87 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa. Näiden alueellisten jätesuunnitelmien toimeenpanoviranomaisena toimisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakkauttamisen myötä Valtion lupa- ja valvontavirasto.

1.10.24 Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista

12 §. Viranomaisten tehtävät. Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, ja sille kuuluvat viranomaistehtävät hoitaisi jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.

1.10.25 Ympäristönsuojelulaki

15 §. Ennaltavarausvelvollisuus. Pykälän 2 momentissa valtion lupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Valtion viranomaiset. Pykälän 2 ja 3 momentti yhdistettäisiin ja sanamuotoja muutettaisiin selkeämmiksi. Pykälän 2 ja 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Jatkossa valtion ympäristölupa- ja valvontaviranomaisena toimisi Valtion lupa- ja valvontavirasto, joka osaltaan käyttäisi ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirasto tukisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Yleisen edun puhevaltaa käyttää tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Säännös otettiin ympäristönsuojelulakiin vuonna 2000 lain säätämisen yhteydessä. Yleisen edun puhevalta on lähtöisin vesilainsäädännöstä, jossa intressivertailussa otetaan yhtenä näkökantana huomioon yleisen edun näkökulma. Vaikka ympäristönsuojelulain päätöksentekojärjestelmä on yksilotteisempaa vesilainsäädäntöön verrattuna, on yleisen edun näkökulman korostamista ympäristönsuojelulain säätämisestä lähtien pidetty tarpeellisena myös ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa.

Yleisen edun valvonnan voidaan katsoa edustavan yleisesti kaikkia haitankärsijöitä ja sillä tavoitellaan yksityistä intressiä laajemman kokonaisuuden valvontaa. Haitankärsijänä ei ole lainkaan tai pelkästään joku yksityishenkilö, henkilöryhmä tai jokin tietty omaisuus vaan kohteena on yleisempi kokonaisuus. Yleisen edun valvonta ympäristönsuojelulain soveltamisessa tarkoittaa erityisesti sellaisia etuja, jotka ovat yhteisiä tai joille ei suoranaisesti löydy puolestapuhujaa. Esimerkiksi ympäristöllä ei ole tahoa, joka voisi puhua ympäristön puolesta sen pilaantumisesta aiheuttavissa asioissa. Yleisesti esimerkiksi kaikkien alueen asukkaiden etu voi olla sellainen yleinen etu, jonka valvomisen on osa viranomaisten yleisen edun valvonnan tehtävää. Yleisen edun valvonta on osa ympäristönsuojelulain mukaista viranomaistoimintaa ja laillisuusvalvontaa, sillä ympäristönsuojelulain kokonaisuudessa se nivoutuu kiinteästi yhteen ympäristönsuojelulain periaatteisiin, ympäristön pilaantumiseen, mukaan lukien terveyshaittojen aiheutumisen ehkäisemiseen, jolloin pilaantumisen kohteena ja ympäristönsuojelulain mukaisen suojan kohteina ovat ympäristö ja ihmiset.

Ympäristönsuojelulaissa yleisen edun valvonta on olennainen osa lain mukaista viranomais-toimintaa, päätöksentekoa ja valvontaa. Yleisen edun valvonta on osa kaikkia toimia ennakkovalvonnasta jälkivalvontaan saakka. Ympäristölainsäädäntöön perustuva yleinen etu olisi otettava Valtion lupa- ja valvontavirastossa viran puolesta huomioon esimerkiksi päätöksente-komenettelyssä. Asiaa käsittelevillä virkamiehillä on oltava riittävä asian ratkaisemisen kan-nalta olennainen luonnontieteellinen, tekninen ja oikeudellinen asiantuntemus, jonka perus-teella on mahdollista arvioida niin selvitysten riittävyyttä asian ratkaisemiseksi, kuin selvitys-ten riittävyyttä yleisen edun valvonnan kannalta. Virkamies toteuttaa yleisen edun valvontaa arvioidessaan lupahakemuksessa saatujen selvitysten ja asiakirjojen laatua ja relevanssia. Vir-kamiehen yleisen edun valvonta ulottuu myös yksittäistä asiaa laajemmalle siten, että arviointi tehdään asianomaisen lainsäädännön puitteissa suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan ja ympä-ristöön, jolloin tarkastellaan muun ohella luonnonsuojelua koskevia vaikutuksia viran puoles-ta, taikka asian ratkaisemisen vaikutuksia mahdollisten haitankärsijöiden näkökulmasta. Sa-malla selvitetään muun muassa se, edellyttääkö toiminta muun Valtion lupa- ja valvontaviras-tossa sovellettavan lainsäädännön, kuten esimerkiksi luonnonsuojelulain mukaista lupaa tai menettelyä.

Jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirastossa varmistettaisiin ennakkolisten menettelyjen kautta erilaisten näkökulmien huomioiminen päätöksenteossa, jolloin yleinen etu tulee huomioita-vaksi ympäristötoimialan viranomaispäätöksenteossa. Valtion lupa- ja valvontaviraston sisäi-nen asian valmistelu ja eri tehtäväkokonaisuuksien asiantuntemuksen hyödyntäminen päätök-senteossa toteutuisi joustavasti. Vaikka sisäisestä lausunnotmenettelystä ei säädettäisi, yleisen edun valvonnan näkökohtien huomioimisen tulisi viraston sisällä lähtökohtaisesti perustua kir-jalliseen muotoon. Tällä varmistettaisiin se, että lupa- ja muiden asioiden laissa säädettyjen edellytysten täyttyminen ja yleistä etua koskevat näkökohdat sisällytettäisiin täysimääräisesti päätöksentekoon ja tämä olisi myös jälkikäteen todennettavissa. Kirjallinen muoto olisi tar-peen erityisesti Valtion lupa- ja valvontavirastossa sovellettavan EU-lainsäädännön velvoittei-den takia, jotta päätöksenteossa osaltaan varmistettaisiin asianmukainen EU-oikeuden noudat-taminen. Asiaan liittyvä valmisteluaineisto on julkista, millä edistettäisiin viranomais-toimin-nan ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Julkisuusperiaatteen ja asianosaisten osallistumisoikeuk-sien nojalla viranomaisen asiaan liittyvä relevantti valmisteluaineisto on julkista. Erilaiset asi-aa koskevat tiedot ja selvitykset tallennettaisiin käsitteleyaineistoon ja ne tulisivat julkisiksi jo valmisteluvaiheessa. Tällaisia selvityksiä olisivat esimerkiksi viraston sisällä syntyvät erilaiset luontoselvitykset ja Natura-lausunnot sekä muut mahdolliset asian kannalta tarpeelliset selvi-tykset.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristötoimialan toimeenpanon tueksi ympäristöministe-riö on asettanut hankekokonaisuuden, jonka tarkoituksena on monialaisen työryhmätyöskente-lyn avulla luoda uusia ennakkollisia toimintatapoja, joilla tuetaan Valtion lupa- ja valvontavi-raston ympäristötoimialan toimeenpanoa.

23 §. *Yleiset valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 ja 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 1 momenttiin täsmennettäisiin, että Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii valtion valvontaviranomaisena. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunnaksi, sillä maatalouteen liittyvät viranomaistehtävät kuuluisivat jatkossa perustettavien maakuntien toimialaan.

24 §. *Muut valvontaviranomaiset.* Pykälän 2 momentissa kunnan terveydensuojeluviranomainen muutettaisiin maakunnan terveydensuojeluviranomaiseksi, sillä jatkossa terveydensuojelusta vastaisivat maakunnat. Lisäksi työsuojeluviranomaiset muutettaisiin säännöksessä yksikkömuotoon, sillä jatkossa olisi vain yksi työsuojeluviranomainen.

34 §. *Toimivaltainen lupaviranomainen.* Pykälän 1, 2, 3 ja 4 momenteissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

36 §. *Lupa-asian siirtäminen.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa.* Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan säännöksen sisältöä. Jatkossa lupaviranomaisen alueellisesta toimivallasta olisi tarpeen säännellä vain kuntien osalta, sillä valtion ympäristölupaviranomaisena toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialue on koko maa. Pykälän 2 momentti kumottaisiin samasta syystä, sillä kalatalousmääräysten tarkistaminen lupahakemuksen yhteydessä on jatkossa valtakunnallisesti toimivan Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävä.

38 §. *Toimivallan siirto lupa-asiassa Valtion lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.* Pykälän otsikosta muutettaisiin valtion ympäristölupaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin valtion ympäristölupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, sillä jatkossa nämä tehtävät hoidetaan kyseissä viranomaisissa.

39 §. *Lupahakemus.* Pykälän 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

39 a §. *Hakijan neuvonta.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin valtion ympäristölupaviranomaisen velvollisuus kutsua tapaamiseen aina mukaan valtion valvontaviranomainen, sillä jatkossa valtion lupa- ja valvontaviranomaisena toimii sama taho, Valtion lupa- ja valvontavirasto. Jatkossa viraston sisäisin menettelyin huolehditaan siitä, että lupa-asiaa koskevassa tapaamisessa huomioidaan myös valvonnan näkökulma.

42 §. *Lausunnot.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että jatkossa lausunto olisi pyydettävä toiminnan sijaintimaakunnan terveydensuojeluviranomaiselta, sillä terveydensuojelusta vastaisivat jatkossa maakunnat. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi säännös, jossa säädettäisiin velvollisuudesta pyytää lausunto maakunnilta, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Lausunto tulisi pyytää maakunnalta vain sen tehtäväälaan kuuluvista asioista, erityisesti sille siirtyvän alueiden käytön, vesiasioiden ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun liittyvän osaamisen osalta. Lausunto tulisi pyytää vain siltä osin, kuin lupaviranomainen katsoo, että käsiteltävänä olevassa asiassa on tarpeen saada kyseisen maakunnan vesi- ja alueiden käytön tai luonnon monimuotoisuuden suojelun tehtäväälaan liittyvä näkemys. Lisäksi pykälän 2 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupaviranomainen voisi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momenteissa säädettyjen viranomaisten kanssa erityisesti koskien näiden viranomaisten osaamisen ja asiantuntemuksen välittämisen turvaamista eri tehtävääloilla. Tällä mahdollistettaisiin joustava tiedon ja osaamisen vaihtuminen ympäristölupa-asioissa Valtion lupa- ja valvontavirastoon sekä maakuntiin menevän osaamisen välillä.

44 §. *Lupahakemuksesta tiedottaminen.* Pykälän 2 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

51 §. *Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus.* Pykälän 2 momentissa viittaus jätelain 88 §:ssä tarkoitettuihin alueellisiin jätesuunnitelmiin muutettaisiin viittaukseksi jätelain 87 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Luvanvaraisten jätteenkäsittelylaitosten tai -paikkojen sijoittautumisperiaatteet määriteltäisiin jatkossa valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa.

64 §. *Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle muutettaisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Valtion lupa- ja valvontavirasto, sillä nämä viranomaiset ovat ympäristönsuojelulain tarkoittamia lupa- ja valvontaviranomaisia. Lisäksi säännöstä täsmennettäisiin siten, että kalatalousviranomaiselle määrätystä suunnitelman hyväksymisestä vastaisi maakunta.

80 §. *Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi.* Pykälän 2, 3 ja 4 momenteissa muutettaisiin valvontaviranomainen ja lupaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, sillä direktiivilaitoksia koskevat lupa- ja valvontatehtävät kuuluvat jatkossa kyseiselle viranomaiselle.

81 §. *Tarkistamismenettely.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin lupaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

85 §. *Lupapäätöksestä tiedottaminen.* Pykälän 3 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

88 §. *Luvan raukeaminen.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin asian vireille paneviksi viranomaisiksi lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen sijasta Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, sillä ne toimivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

89 §. *Luvan muuttaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

89 a §. *Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin valtion ympäristölupaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Luvan selventäminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, sillä ne toimivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

93 §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

95 §. *Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. *Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. *Valtioneuvoston päätöksen valmistelu.* Pykälän 2 momentissa asianomaiset aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta.* Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

116 §. *Ilmoitus toiminnasta rekisteröintiä varten.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

118 §. *Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että jatkossa ilmoitus usean kunnan alueella tapahtuvasta tilapäisestä melusta tai tärinästä tehtäisiin Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Pykälän 3 momentti muutettaisiin siten, että valtion viranomaisen sijasta säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen 30 vuorokauden määräajasta.

123 §. *Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa.* Pykälän 1 ja 4 momenteissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

126 §. *Korvauksista päättäminen erikseen.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

129 §. *Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen.* Pykälän 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

130 §. *Ennakoimattoman vahingon korvaaminen.* Pykälän 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

131 §. *Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa.* Pykälän 2, 3 ja 4 momenteissa valtion ympäristölupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

135 §. *Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

136 §. *Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

137 §. *Puhdistamisesta määrääminen.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

138 §. *Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

143 §. *Ympäristön tilan seuranta.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Kuntien osalta säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Kunnat huolehtisivat jatkossakin paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta alueellaan. Koska alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät siirtyvät valtakunnallisen Valtion lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi, muutettaisiin voimassa olevassa säännöksessä ”valtion valvontaviranomaisen alueellinen ympäristön tilan seuranta” valtakunnalliseksi säännöksen asiasisältöä samalla täsmentäen. Ehdotetun uuden säännöksen mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto huolehtisi siitä, että ympäristön tilan seuranta olisi valtakunnallisella tasolla riittävää. Kyse olisi seurannan sisältöön, laa-

tuun ja määrään liittyvästä riittävyden arvioinnista. Ensisijaisesti valtakunnallisella seurannalla tuettaisiin kuntien seurantavelvollisuuden toteuttamista esimerkiksi suunnittelun ja ohjauksen keinoin. Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja sen nojalla.

147 §. *Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely.* Pykälän 3 ja 4 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin myös maakunta tahoksi, jolle valmis suunnitelma tulisi lähettää tiedoksi. Tiedonsaanti liittyisi välillisesti maakuntien rooliin ympäristötiedon tuottamisessa ja ympäristötiedouden parantamisessa sekä alueiden käytön suunnitteluun edistämisessä. Maakuntien alueeseen kuuluvien kuntien ilmanlaatu tilanne on olennaista tietoa alueen ympäristön tilasta ja samalla myös olennaista kaavoituksessa hyödynnettävää taustatietoa. Ilmansuojelusuunnitelma laaditaan tilanteessa, jossa jonkun kunnan alueella ilmanlaadun raja-arvot ovat ylittyneet tai olleet vaarassa ylittyä. Maakunnan on hyvä olla tietoinen siitä, millä toimenpiteillä ilmanlaatu tilannetta kyseisen kunnan alueella ryhdytään parantamaan.

148 §. *Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset.* Pykälän 2 ja 3 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

152 §. *Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Momenttiin lisättäisiin myös maakunta tahoksi, jolta tulisi pyytää lausunto meluntorjunnan toimintasuunnitelmasta. Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaan voi kuulua toimia, jotka liittyvät liikennesuunnitteluun, maankäytön suunnitteluun, teknisiin toimiin melulähteissä, hiljaisempien melulähteiden valintaan, melun leviämisen ajalliseen tai alueelliseen rajoittamiseen sekä muihin rajoituskeinoihin, kuten taloudelliseen ohjaukseen. Näitä tehtäviä on myös maakunnalla, minkä vuoksi myös maakunnalta tulisi pyytää lausunto meluntorjunnan toimintasuunnitelmasta.

153 §. *Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

166 §. *Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

168 §. *Säännöllinen valvonta.* Pykälän 1, 2 ja 4 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

170 §. *Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta.* Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

171 §. *Tarkkailu toisen alueella.* Pykälää muutettaisiin siten, että jatkossa Valtion lupa- ja valvontavirasto tai luvan myöntämisen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi myöntää toiminnanharjoittajalle säännöksessä selostetun tarkkailuoikeuden.

175 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

176 §. *Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

178 §. *Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään lisättäisiin myös maakunta tahoksi, jolle tulee ilmoittaa viipymättä vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja sen uhasta. Vesienhoidon järjestäminen kuuluu maakunnan tehtäviin. Ympäristövahinkojen johdosta maakunnan tulee tarvittaessa aloittaa tutkinnallinen seuranta. Lisäksi maakunnan tulee tarvittaessa huomioida ympäristövahingon vaikutukset vesimuodostuman tilatavoitteen asettamisessa.

181 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälän 3 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

186 §. *Vireillepano-oikeus.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ja 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

188 §. *Toiminta rikosasiassa.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

189 §. *Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

190 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

191 §. *Valitusoikeus.* Pykälän 1 momentin 4 kohdasta poistettaisiin valtion valvontaviranomainen. Uudistuksessa valtion valvontaviranomaisena tällä hetkellä toimivien ELY-keskusten tehtävät osoitettaisiin jatkossa myös valtion lupatehtäviä hoitavalle Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Kesällä 2017 lausuntokierroksella olleen luonnoksen mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa olisi toiminut erillinen yksikkö jonka tehtävänä olisi ollut valvoa yleistä etua ympäristöasioissa. Yksiköllä olisi ollut myös valitusoikeus Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristölakien nojalla antamista päätöksistä. Jatkovalmistelussa tehtävien siirto päätettiin toteuttaa ilman erillistä yksikköä taikka erillisiä yleistä etua valvovia asiamiehiä, eikä muutoksenhakuoikeudelle viranomaisen omasta päätöksestä nähty enää tarvetta. Muutos ei vaikuta Valtion lupa- ja valvontaviraston oikeuteen hakea tarvittaessa muutosta esimerkiksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamaan ratkaisuun.

Lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa esitetty järjestelmä sekä jatkovalmistelussa esille tullut asiamiessysteemi muistuttivat tulli- ja verohallinnon vastaavia järjestelmiä. Siinä olisi säilynyt voimassaolevan lainsäädännön mukaisen järjestelmän keskeiset piirteet ennallaan. Yksikön ja asiamiesten tehtävät olisivat osittain muodostuneet päällekkäisiksi suhteessa ympäristötoimialaan ja yksikön varustaminen riittävällä asiantuntemuksella olisi vaatinut huomattavasti voimavaroja suhteessa sen kokoon ja tehtäviin.

Tulli- ja verohallinnon järjestelmissä kyseessä on joko valtion tai tiettyjen veronsaajien fiskaalinen etu, joiden puolesta yksikkö ja asiamiehet käyttävät lainsäädännössä niille säädettyä muutoksenhakuoikeutta. Ympäristöasioissa Valtion lupa- ja valvontavirastolle harkitussa mallissa kyse oli yhteisistä oikeushyvistä, eikä niinkään valtion edusta, ja muutosta olisi hakenut nimenomaisesti Valtion lupa- ja valvontavirasto omista päätöksistään ja omasta puolestaan. Ympäristölainsäädännön mukaisen yleisen edun määritelmän moniulotteisuuden vuoksi muutoksenhakuoikeutta omista päätöksistä olisi ollut haasteellista perustella, kun huomioidaan myös perustuslakivaliokunnan vastaavissa asioissa antamat kannanotot (esim. PeVL 47/2005 vp, PeVL 22/2013 vp).

Kun otettiin huomioon periaatteellisesti hankala kysymys viranomaisen oikeudesta hakea muutosta omiin päätöksiin, johti se yleisen edun valvontatoiminnan järjestämiseen ehdotuksen mukaisesti.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston valitusoikeudesta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, 156 d §:ssä tarkoitetun kunnan toimivaltaisen viranomaisen, ympäristöministeriön, valtioneuvoston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Suomen ympäristökeskuksen päätöksestä. Säännös vastaisi asiallisesti nykytilaa, ja sen lisäämiselle on sääntelytekniinen tarve.

Pykälän 2 momentti muutettaisiin 3 momentiksi, ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Momentin yleisen ympäristönsuojeluedun käsite on laaja. Ympäristönsuojelulla pyritään torjumaan ympäristön pilaantumista, jolloin haittaa voivat kärsiä niin ihmiset kuin luonto. Pilaantuminen voi ilmetä konkreettisena vesistön tai maaperän pilaantumisenä, luonnon köyhtymisenä tai terveyshaittana. Yleisen ympäristönsuojeluedun piiriin luetaan niin ihmisten terveys kuin luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelun yleinen etu.

192 §. *Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä.* Pykälän 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

194 §. *Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta valtion valvontaviranomaisesta, ja muutettaisiin valtion ympäristölupaviranomainen Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän sisältö vastaisi aineellista lainsäädäntöä, mutta viranomaiset muuttuisivat.

197 §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälän 3 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen ja valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi, sillä ne toimivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

203 §. *Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa asianomainen valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

204 §. *Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat.* Pykälän 4 momentista poistettaisiin maininta alueellisesta jätesuunnitelmasta.

205 §. *Maksut.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

207 §. *Todistajan kuuleminen.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

212 §. *Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa.* Pykälän 1, 2 ja 3 momenteissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

222 §. *Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, sillä jatkossa niiden tämän säännöksen alaan kuuluvat tehtävät hoidetaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Momenttiin lisättäisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki, jonka nojalla tietojärjestelmään talletettavista tiedoista myös säädetään. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin maakunta tahoksi, jolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

223 §. *Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot.* Pykälän 1 momentti poistettaisiin tarpeettomana, sillä valtion lupa- ja valvontaviranomaisten yhdistyessä Valtion lupa- ja valvontavirastoksi ei ole tarpeen enää erikseen säätää lupa- tai valvontaviranomaiselle kuulu-

vista vastuista koskien tietojärjestelmiin talletettavia tietoja. Samasta asiasta säädetään täsmällisemmin 2 momentissa. Pykälän 2 momentista sekä sen kohdista 2, 6 ja 7 sekä pykälän 6 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.10.26 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

6 §. *Viranomaisten yhteistyö.* Pykälässä muutettaisiin maakuntien liitto maakunnaksi.

10 §. *Yhteysviranomainen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana tehtävän siirtyessä yhteen toimivaltaiseen valtion alueviranomaiseen. Myöskään 3 momentin säännös koskien viranomaisen puolueettomuuden varmistamista ei olisi laissa enää tarpeen, sillä yhteysviranomaisena toimivalla Valtion lupa- ja valvontavirastolla ei olisi tehtäviä, joissa se vastaisi hankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta.

11 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana tehtävän siirtyessä valtakunnalliseen viranomaiseen.

23 §. *Perusteltu päätelmä.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin maakuntien liitto maakunnaksi.

32 §. *Ohjaus, valvonta ja seuranta.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

34 §. *Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

35 §. *Pakkokeinot.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. *Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

1.11 Laki maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaantulusta

1 Luku

Yleiset säännökset

1 §. *Voimaan tulevat säädökset.* Pykälä sisältäisi säännökset voimaan tulevista laeista. Ehdotetulla lailla tulisi voimaan 209 lakia. Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan 1.1.2020. Eräisiin tällä lailla voimaantulavien lakeihin sisältyy myös erityistä voimaantulosaantelyä. Ehdotettu laki Kevasta annetun lain muuttamisesta ei sisältyisi tähän säännökseen, sillä kyseisen lain olisi tarkoitus tulla erikseen säädetyksi voimaan jo 1.9.2019. Samoin ehdotettu laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa tulisi voimaan jo 1.2.2019.

2 §. *Kumottavat säädökset.* Pykälä sisältäisi säännökset ehdotetulla lailla kumottavista laeista. Ehdotetulla lailla kumottaisiin laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta, laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta, laki aluehallintovirastoista, laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä alue-

HE 14/2018 vp

hallintovirastossa ja laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa. Lain 34 §:n voimaantulosäännöksen mukaan 2 § tulisi voimaan 1.1.2020.

Ehdotettujen lakien kumoamisen myötä valtion virastoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus), työvoima- ja elinkeinotoimistot (TE-toimisto), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) tarkoitettu kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus), aluehallintovirastot sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) lakkaisivat. Ahvenanmaan valtionvirasto, jota koskevat säännökset sisältyvät nykyisin aluehallintovirastoista annettuun lakiin, ei sen sijaan lakkaisi, vaan virastosta säädettäisiin oma lakinsa, laki Ahvenanmaan valtionvirastosta.

Lisäksi lailla kumottaisiin maaseutuelinkeinon rahoituslain muuttamisesta annetun lain (1483/2009) 38, 39 ja 65 § sekä 72 §:n 2 momentti. Kyse on teknisestä muutoksesta, jolla kumottaisiin tältä osin aiempi muutoslaki maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) muuttamista koskevan lakiesityksen vuoksi. Maaseutuelinkeinon rahoituslain muuttamisesta annetun lain (1483/2009) 38, 39 ja 65 sekä 72 §:n 2 momentti on jätetty tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Koska myös tällä lailla muutettaisiin samoja pykäläitä, ei ole tarkoituksenmukaista jättää olemaan lakeja, jotka eivät koskaan voi tulla voimaan. Tämän vuoksi laki maaseutuelinkeinon rahoituslain muuttamisesta annetun lain mainitut säännökset ehdotetaan kumottavaksi samaan aikaan, kun ehdotettu laki maaseutuelinkeinon rahoituslain muuttamisesta tulee voimaan.

Tällä lailla voimaanpantaviin 1 §:ssä lueteltuihin lakeihin sisältyy myös eräiden yksittäisten säännösten kumoamista koskevia lakeja, jotka tulisivat vastaavasti voimaan 1.1.2020.

3 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin ehdotetun voimaanpanolain soveltamisalasta. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen ja maakuntauudistukseen liittyviä voimaanpanosäännöksiä sisältyy ehdotetun lain lisäksi ehdotettuun lakiin maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta (HE15/2017 vp., jäljempänä maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotettu voimaanpanolaki) sekä lukuisiin maakuntauudistuksen säädös- tai tehtävälakoihin lakeihin. Ehdotetussa 3 §:ssä määritettäisiin ehdotetun voimaanpanolain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön.

Ehdotetussa laissa säädetään 1 §:ssä mainituissa laeissa tarkoitettujen tehtävien siirtämisestä. Lain 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien siirrot koskevat toisaalta maakuntauudistuksesta johtuvia tehtävien siirtoja valtiolta ja kunnilta maakunnille ja toisaalta valtion viranomaisten lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenjärjestelyä.

Ehdotetun lain 1 §:ssä mainituilla laeilla toimeenpannaan ehdotetun maakuntalain (HE/15/2017 vp) 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa sekä 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien siirto maakunnille. Maakunnille osoitettavien tehtävien osalta voimaanpanolaki koskisi siten ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin maakuntien tehtäväläsäännöksessä tarkoitettujen seuraavien tehtävien maakunnille siirtämisen voimaantulo- ja siirtymäsääntelyä: 5) terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut; 6) maatalous ja maaseudun kehittäminen; 7) maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta; 8) kalatalous ja vesitalous; 10) alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu; 11) maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus; 12) kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen; 13) luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito; 16) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät; 17) alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät; 18) maakunnallisen identiteetin edistäminen alueella yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa; 19) kulttuu-

ria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista; 20) vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta; 21) vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu; 22) ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen; 25) alueelliset romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät; 26) yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen. Voimaanpanolaki koskisi myös ehdotetun maakuntalain 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä koskevan tehtävän voimaantulo- ja siirtymäsääntelyä. Lisäksi voimaanpanolaki koskisi sellaisten voimaanpanolain 1 §:ään sisältyvillä laeilla maakunnille siirtyvien voimaantulo- ja siirtymäsääntelyä, jotka eivät kuulu mihinkään maakuntalain 6 §:n 1 tai 2 momentin mukaiseen tehtäväälaan, vaan ovat ehdotetun maakuntalain 6 §:n 3 momentin tarkoittamia niin sanottuja muita maakunnalle lailla säädettyjä tehtäviä. Tällaisia tähän esitykseen sisältyviä tehtäviä ovat muun muassa erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen asukasvalinta ja erityisryhmille tarkoitettujen asuntohankkeiden puoltaminen.

Edellä mainittuja maakunnille siirtyviä tehtäviä koskevat erityislait on pyritty mahdollisimman kattavasti ja täydellisesti muuttamaan 1 §:ään sisältyvillä laeilla. Koska maakunnille siirtyviä tehtäviä koskevaa erityissääntelyä on huomattavan runsaasti, on mahdollista, että jokin yksittäinen ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa tai 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun maakunnan tehtäväälaan kuuluvaa maakunnan tehtävää koskeva säännös on jäänyt muuttamatta. Tämän vuoksi ehdotetun voimaanpanolain säännökset koskisivat paitsi 1 §:n mukaisia tällä lailla voimaantuvia lakeja, niin myös sellaisia ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa tai 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun maakunnan tehtäväälaan kuuluvia maakunnalle siirtyviä tehtäviä, joita koskeva yksittäinen tehtäväkohtainen erityissäännös mahdollisesti on jäänyt muuttamatta. Ehdotettu 3 § kytkeytyy tältä osin ehdotetun lain 6 §:ään.

Ehdotettu voimaanpanolaki koskisi myös 1 §:ään sisältyvillä laeilla toteutettavaa valtion viranomaisien ja niiden tehtävien uudelleenorganisoinnin voimaantuloa ja siirtymäsääntelyä. Ehdotettu voimaantulo- ja siirtymäsääntely koskisi Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamista, joka toteutetaan 1 §:ään sisältyvillä lailla Valtion lupa- ja valvontavirastosta, sekä 1 §:ssä tarkoitetuilla laeilla toteutettavaa aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tiettyjen tehtävien kokoamista perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon sekä aluehallintovirastojen tiettyjen tehtävien siirtoa Kilpailu- ja kuluttajavirastoon. Samoin ehdotettu voimaanpanolaki koskisi Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain voimaantuloa. Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä koskevat erityislait on pyritty mahdollisimman kattavasti ja täydellisesti muuttamaan 1 §:ssä mainituilla laeilla pois luettuna Valtion lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveysalan tehtäviä, lomitustehtäviä ja eräitä muita yksittäisiä tehtäviä koskevaa lainsäädäntöä. Näiltä osin lainsäädäntö on tarkoitus muuttaa samassa yhteydessä kuin kyseisiin lakeihin tehdään ehdotetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain edellyttämiä muutoksia tai muussa erillisessä hallituksen esityksessä. Vaikka Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä koskevat erityislait on pyritty muuttamaan kattavasti nyt annettavalla lainsäädännöllä, sisältyy lakiehdotuksen 4 ja 5 §:iin tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset siltä varalta, että joku yksittäinen tehtäväkohtainen erityissäännös on jäänyt muuttamatta.

Ehdotettuun lakiin on pyritty kokoamaan lähes kaikki tällä esityksellä toteutettaviin tehtäväsiirtoihin liittyvä voimaantulo- ja siirtymäsääntely. Tehtäväsiirtoja maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle toteutetaan kuitenkin usealla lailla, jolloin tiettyjä erityisiä siirtymäsääntöksiä sisältyy myös annettaviin erityislakeihin. Ehdotetun lain siirtymäsääntely ei siten olisi tyhjentävä, vaan tehtävien siirtämiseen liittyvistä seikoista olisi lisäksi voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

2 luku

Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset

4 §. *Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset. Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväalasta säädettäisiin Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain 4 §:ssä. Esityksen valmistelun yhteydessä on pyritty selvittämään ja sen antamisen yhteydessä muuttamaan mahdollisimman kattavasti ja täydellisesti kaikki ne erityislait, jotka koskevat Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä tehtäviä. Koska Valtion lupa- ja valvontavirastolle aluehallintovirastoilta, ELY-keskuksilta, KEHA-keskukselta ja Valviralta siirtyviä tehtäviä ja niitä koskevaa sääntelyä on huomattavan runsaasti, on esityksen valmistelun yhteydessä katsottu kuitenkin tarpeelliseksi ottaa lakiin myös säännökset, joiden perusteella toimivaltainen viranomaisena voidaan selvittää niissä tapauksissa, joissa jokin yksittäinen tehtäväkohtainen erityissäännös on jäänyt muuttamatta. Säännöksessä viitattaisiin edelleen myös lääninhallitukselle säädettyihin tehtäviin, koska tällaisiakin saattaa vielä sisältyä vanhaan lainsäädäntöön. Myös tällaisten tehtävien siirtoon sovellettaisiin ehdotettua voimaantulolain 5 §:ssä säädetyt säännökset.

5 §. *Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset. Ahvenanmaan valtionvirasto on aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla hoitanut Ahvenanmaan maakunnassa sellaisia aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja aluehallintovirastoille säädettyjä tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Lisäksi virastolla on ollut muita sille nimenomaisesti säädettyjä tehtäviä. Ahvenanmaan valtionviraston toimialasta säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavan lain 2 §:ssä. Esityksen valmistelun yhteydessä on pyritty selvittämään ja sen antamisen yhteydessä muuttamaan mahdollisimman kattavasti sellaiset säännökset, joissa nykyisin aluehallintovirastoille säädetty tehtävä kuuluu jatkossakin Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle ja tällaiset tehtävät aluehallintovirastojen lakkauttamisen myötä säädetään nimenomaisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle. Koska siirtyviä tehtäviä ja niitä koskevaa sääntelyä on huomattavan runsaasti, on esityksen valmistelun yhteydessä katsottu kuitenkin tarpeelliseksi ottaa lakiin myös säännökset, joiden perusteella toimivaltainen viranomaisena voidaan selvittää niissä tapauksissa, joissa jokin yksittäinen tehtäväkohtainen erityissäännös on jäänyt muuttamatta. Ehdotetun säännöksen mukaan, jos Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväalasta kuuluva tehtävä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluu valtakunnan toimivaltaan, on muualla laissa säädetty aluehallintoviraston tai lääninhallituksen hoidettavaksi, Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa tehtävän ja käyttää siihen liittyvää toimivaltaa Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain tultua voimaan. Myös tällaisten tehtävien siirtoon sovellettaisiin ehdotettua lakia.

6 §. *Maakunnan tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi maakuntien tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset siltä osin kuin maakunnille ehdotetaan siirrettäväksi niiden tehtäväalasta kuuluvia tehtäviä nyt annettavalla esityksellä. Esityksen valmistelun yhteydessä on pyritty selvittämään ja sen antamisen yhteydessä muuttamaan mahdollisimman kattavasti ja täydellisesti kaikki ne erityislait, jotka koskevat maakunnille ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa sekä 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin tehtäväalasta kuuluvia tehtäviä. Koska siirtyviä tehtäviä ja niitä koskevaa sääntelyä on huomattavan runsaasti, on esityksen valmistelun yhteydessä katsottu tarpeelliseksi ottaa lakiin myös säännökset, joiden perusteella toimivaltainen viranomaisena voidaan selvittää niissä tapauksissa, joissa jokin yksittäinen tehtäväkohtainen erityissäännös on jäänyt muuttamatta. Alueellisesti toimivaltainen maakunta määrittäisi maakunta- ja soite-uudistuksen voimaantulolain 5 §:ssä säädetyt säännökset mukaisesti tai tehtävään liit-

tyvän alueellista toimivaltaa koskevan erityissäännöksen mukaisesti. Myös tällaisten tehtävien siirtoon sovellettaisiin ehdotettua lakia.

7 §. *Vireillä olevia asioita sekä tehtäviin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle, Maaseutuvirastolle, Valtiokonttorille ja maakunnille siirtyviä vireillä olevia asioita sekä tehtäviin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset.

Pykälän 1 momentti sisältäisi Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyy tehtäviä aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta ja Valvirasta.

Pykälän 2 momentti sisältäisi Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyisi kilpailu- ja kuluttajahalinnon tehtäviä aluehallintovirastoista.

Pykälän 3 momentti sisältäisi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siirtyisi kilpailu- ja kuluttajahalinnon mittauslaitetehtäviä aluehallintovirastoista.

Pykälän 4 momentti sisältäisi Elintarviketurvallisuusvirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Elintarviketurvallisuusvirastoon siirtyisi tehtäviä aluehallintovirastoista.

Pykälän 5 momentti sisältäisi Maahanmuuttovirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Maahanmuuttovirastoon siirtyisi tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista.

Pykälän 6 momentti sisältäisi Maaseutuvirastolle siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Maaseutuvirastoon siirtyisi tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja niihin liittyen mahdollisia asioita myös KEHA-keskuksesta.

Pykälän 7 momentti sisältäisi Valtiokonttorille siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Valtiokonttorille siirtyisi tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja niihin liittyen mahdollisia asioita myös KEHA-keskuksesta.

Pykälän 8 momentti sisältäisi maakunnille siirtyvillä toimialoilla vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan siirtymäsäännöksen. Maakunnille siirtyisi ehdotetun voimaantulon soveltamisalaan kytkeytyen tehtäviä aluehallintovirastoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta, liikenne- ja viestintäministeriöstä, maakuntien liitoista, muista kuntayhtymistä ja kunnista. Vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät kullekin toimivaltaiselle maakunnalle. Toimivaltainen maakunta määrittäisi muun lainsäädännön perusteella. Alueellisesti toimivaltainen maakunta määrittäisi maakuntaja sote-uudistuksen ehdotetun voimaantulon 5 §:ssä säädetyn maakuntajaon mukaisesti tai tehtävään liittyvän alueellista toimivaltaa koskevan erityissäännöksen mukaisesti. Lisäksi osa maakunnille siirtävistä tehtävistä on tehtäviä koskevassa lainsäädännössä ehdotettu osoitetta-

vaksi valtakunnallisesti laissa nimetyn yhden maakunnan hoidettavaksi. Maakuntien omaisuusjärjestelyjä koskevat säännökset sisältyisivät voimaanpanolain 4 lukuun.

3 luku

Henkilöstöä koskevat säännökset

8 §. *Kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvän henkilöstön asema.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi henkilöstön asemasta maakuntauudistukseen liittyvissä muutostilanteissa. Maakuntauudistuksessa ehdotetaan siirrettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien lisäksi kunnista maakuntien järjestettäväksi maataloushallinnon ja viljelijätukien hallinto-tehtävät sekä kunnille kuuluvat ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Maakuntien liittojen tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi kokonaisuudessaan uusille maakunnille. Samalla nykyiset maakuntien liitot lakkaisivat.

Työnantajavaihdostilanteita sääntelee virkamies- ja työoikeudessa niin sanottu liikkeenluovutusperiaate. Liikkeenluovutuksella tarkoitetaan kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003, jäljempänä viranhaltijalaki) 25 §:n mukaan kunnan tai kuntayhtymän toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:n mukaan työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan puolestaan yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimisenä harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Liikkeenluovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- ja virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle työnantajalle.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että siirrettäessä eräitä kunnille kuuluvia ehdotetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä sekä siirrettäessä maakuntien liittojen tehtävät uuteen maakuntaan tai maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskukseen, tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirtoon sovellettaisiin liikkeenluovutusta. Tämä tarkoittaisi sitä, että henkilöstön siirtyminen katsottaisiin suoraan liikkeenluovutukseksi. Näin ollen viranhaltijalain ja työsopimuslain liikkeenluovutussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin maakuntauudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä viranhaltijalain ja työsopimuslaissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit.

Liikkeenluovutuksen periaatteen mukaan henkilöstö siirtyy tehtäviensä siirtymisen mukana uuden organisaation palvelukseen. Maakuntauudistuksessa henkilöstö siirtyisi sen maakunnan tai maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskuksen palvelukseen, jonne siirtyvät ne tehtävät, joita henkilö on hoitanut.

Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-7 ja 16 kohdissa tarkoitettut tehtävät siirtyvät ehdotetulla lainsäädännöllä kunnista maakuntien järjestettäväksi. Näitä tehtäviä ovat maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät sekä kunnille kuuluvat ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvontatehtävät. Siirtyviä tehtäviä kunnissa hoitava henkilö siirtyisi liikkeenluovutusperiaatteen mukaan sen maakunnan tai maakuntien valtakunnallisen palvelukeskuksen palvelukseen, jonne henkilön tehtävät siirtyvät maakuntauudistuksessa.

Maakuntauudistuksessa ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien liittojen tehtävät maakunnille. Tehtäväsiirtojen jälkeen jäsenkunnat lakkauttaisivat nykyiset kuntayhtymämuotoiset maakuntien liitot. Maakuntien liittojen henkilöstö siirtyisi näin kokonaisuudessaan uusien maakuntien palvelukseen. Maakuntien liittojen lakisäateisenä tehtävänä on alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa (7/2014) tarkoitettut aluekehittämisvi-

ranomaisen tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiset suunnittelu- ja maakuntakaavoitustehtävät.

Liikkeenluovutuksessa luovutuksensaaja tulee sidotuksi aikaisempaa työnantajaa sitoneeseen virka- ja työehtosopimukseen siihen saakka, kunnes sen voimassaoloaika päättyy, vaikkei luovutuksensaaja olisikaan kyseisen työnantajaliiton jäsen työehtosopimuslain (436/1946) 5 §:n ja viranhaltijalain 25 §:n mukaan. Tämän jälkeen aletaan soveltaa luovutuksensaajaa sitovaa virka- tai työehtosopimusta. Tämä periaate koskee myös paikallisia virka- ja työehtosopimuksia. Jos paikallinen virka- tai työehtosopimus on toistaiseksi voimassaoleva, sitoo se luovutuksensaajaa, jollei luovuttaja tai luovutuksensaaja ole irtisanonut sopimusta.

Kuntien ja maakuntien liittojen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi suoraan voimaantulon nojalla maakuntien tai maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten palvelukseen kunnallisen viranhaltijalain ja työsopimuslain liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttäisi siirtymähetkellä voimassa olevat virka- tai työsuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista virka- tai työsuhteista johtuvista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä niihin liittyvistä etuuksista vastaa luovutuksen jälkeen uusi työnantaja. Viranhaltijalain 25 §:n ja työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan ennen luovutusta eräänytneestä palkka- tai muusta palvelussuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovutuksensaajalla ei ole oikeutta pelkästään luovutuksen perusteella irtisanoa virka- tai työsuhdetta. Viranhaltijalain 39 §:n ja työsopimuslain 7 luvun 5 §:n nojalla viranhaltijalla ja työntekijällä on liikkeenluovutuksen yhteydessä oikeus irtisanoa palvelussuhde päättymään irtisanomisaikaa noudattamatta luovutuspäivästä tai myöhemminkin viimeistään kuukauden kuluttua saatuaan tiedon luovutuksesta.

Liikkeenluovutusperiaatetta sovelletaan riippumatta siitä, missä järjestyksessä maakuntien organisaatioita perustetaan. Näin ollen henkilöstö voi siirtyä liikkeenluovutusperiaatteella kunnan, kuntayhtymän tai maakuntien liittojen palveluksesta suoraan maakuntaan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen. Jos maakuntakonserniin kuuluva tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisö perustetaan vasta maakuntien toiminnan jo alettua, siirtyy henkilöstö ensin maakuntaan ja sieltä maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen.

Ehdotettavan 2 momentin mukaan liikkeenluovutukseksi katsottaisiin 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukipalvelutehtävien ja henkilöstön siirrot maakuntiin tai maakuntien valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, jos tehtäviä hoitavan henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet olisi mainittuihin tehtäviin kohdistuvia tukipalvelutehtäviä.

Viranhaltijalain 25 §:n ja työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta eräänytneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Maakuntauudistuksessa on linjattu, että kunnat eivät erikseen maksa maakunnille vuodenvaihteessa 2019–2020 eräännytystä lomapalkkavelkaa. Maakunnat vastaavat lomapalkasta ja se sisältyy maakunnille siirtyvään rahoitukseen. Tästä ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siirtymäajasta, jonka aikana tehtävien ja henkilöstön jatkosiirto maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön luettaisiin niin ikään liikkeenluovutukseksi. Maakuntakonserni määrittää ehdotetun maakuntalain 4 §:n 1 momentissa. Maakunta tytäryhteisöineen muodostaa maakuntakonsernin. Maakunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa maakunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Maakunnan tytäryhteisöstä säädettyä sovelletaan myös maakunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätioon. Maakuntien määräysvallassa olevia yhteisöjä olisivat maakuntien valtakunnalliset palvelukeskukset ja muut yhteisöt, joista maakunnilla yhdessä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Maakunnat voisivat näin järjestää palvelujen yhtiöittämisen 31.12.2021 mennessä, ja henkilöstö siirtyisi tällöin myös jatkoluovutuksessa liikkeenluovutuksen periaattein. Näin voidaan tehdä ensiksi siirto maakunnalle ja sitten yhtiöön, ja molemmat siirrot katsotaan liikkeenluovutukseksi. Säännös turvaa henkilöstön asemaa ja antaa käytännön siirtymäajan yhtiöittämiseen. Yhtiöittäminen voitaisiin tällöin tehdä hallitusti ja vaaleilla valitun maakuntavaltuuston johdolla. Yhtiöittämisen siirtymäajasta säädetään maakunta- ja sote-uudistuksen voimaanpanolain 43 §:ssä.

9 §. *Valtiolta siirtyvän henkilöstön asema.* Pykälässä säädettäisiin henkilöstön asemasta maakuntauudistukseen liittyvässä muutostilanteessa.

Maakuntauudistuksessa ehdotetaan siirrettäväksi tietyt tämän lain 3 §:ssä tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä KEHA-keskus) ja aluehallintovirastojen hoitamat tehtävät sekä niihin liittyvät tukipalvelutehtävät maakuntien järjestettäväksi. Esityksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista maakuntiin siirtyisivät maaseudun kehittämiseen ja maataloustukihallintoon, elintarviketurvallisuuteen ja laatuun, kasvintuotantoon, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, vesitalouteen, kalatalouteen, koulutukseen, vesien- ja merensuojeluun, vesien ja merenhoitoon, merialuesuunnitteluun, alueidenkäyttöön ja rakentamiseen, kulttuuriympäristön hoitoon sekä luonnon virkistyskäyttöön liittyvät tehtävät. Aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyisivät alueellisen alkoholivalvonnan ja ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävät ja alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien ja romaniasiain hallinnon tehtävät sekä niihin liittyvät tukipalvelutehtävät. Lisäksi aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyisi osa elintarviketurvallisuuteen ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä tehtävistä. Lakkaavan KEHA-keskuksen tehtävistä pääosa siirtyisi esityksen mukaan maakuntien valtakunnallisiin palvelukeskuksiin. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeista siirtyisivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja KEHA-keskuksen maakunnille siirtyviin tehtäviin liittyvät talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelutehtävät. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorista siirtyisivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja KEHA-keskuksen maakunnille siirtyviin tehtäviin liittyvät perustietotekniikan tukipalvelutehtävät. Näiden tehtävien siirtyessä pois valtion viranomaisten järjestämistä vastuusta siirrettäisiin maakuntien sekä maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen palvelukseen myös siirtyviä tehtäviä valtion virastoissa hoitanut henkilöstö. Osa KEHA-keskuksen tehtävistä siirtyisi muihin valtion viranomaisiin, kuten Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Valtion henkilöstön asemasta toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyissä säädetään virkamiesten osalta valtion virkamieslaissa (750/1994) ja työsuhteisten osalta työsopimuslaissa (55/2001). Tehtävien ja toiminnan uudelleenjärjestelyihin sovelletaan myös EY:n liikkeenluovutusdirektiiviä (2001/23/EY).

Työnantajavaihdostilanteita sääntelee virkamies- ja työoikeudessa niin sanottu liikkeenluovutusperiaate. Liikkeenluovutuksella tarkoitetaan valtion virkamieslain 5 e §:n mukaan valtion toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan puolestaan yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Liikkeenluovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- tai virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle työnantajalle.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että siirrettäessä eräitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, KEHA-keskukselle, aluehallintovirastoille, Palkeille sekä Valtorille kuuluvia tehtäviä maakuntien ja maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten hoidettaviksi katsottaisiin tehtävien sekä näitä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto suoraan liikkeenluovutukseksi. Näin ollen siirtyvien valtion virkamiesten osalta valtion virkamieslain ja siirtyvien

valtion työntekijöiden osalta työsopimuslain liikkeenluovutussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin maakuntauudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä valtion virkamieslaissa ja työsopimuslaissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit.

Liikkeenluovutusperiaatteen mukaan henkilöstö siirtyisi tehtäviensä siirtymisen mukana uuden organisaation palvelukseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa, KEHA-keskuksessa, aluehallintovirastoissa, Palkeissa sekä Valtorissa siirtyviä tehtäviä hoitava henkilö siirtyisi maakuntauudistuksessa sen maakunnan tai maakuntien valtakunnallisen palvelukeskuksen palvelukseen, jolle siirtyisivät ne tehtävät, joita asianomainen henkilö on hoitanut ennen siirtymistä. Määräaikaisessa palvelussuhteessa oleva henkilöstö siirtyisi maakuntaan määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi.

Liikkeenluovutuksessa luovutuksensaaja tulee sidotuksi aikaisempaa työnantajaa sitoneeseen virka- ja työehtosopimukseen siihen saakka, kunnes sen voimassaoloaika päättyy, vaikkei luovutuksensaaja olisikaan kyseisen työnantajaliiton jäsen (työehtosopimuslain 5 §, valtion virkamieslain 5 f §). Tämän jälkeen aletaan soveltaa luovutuksensaajaa sitovaa virka- tai työehtosopimusta. Tämä edellä kerrottu periaate koskee myös paikallisia virka- ja työehtosopimuksia. Jos paikallinen virka- tai työehtosopimus on toistaiseksi voimassaoleva, se sitoo luovutuksensaajaa, jollei luovuttaja tai luovutuksensaaja ole irtisanonut sopimusta.

Henkilöstö siirtyisi suoraan voimaanpanolain nojalla maakuntien palvelukseen valtion virkamieslain ja työsopimuslain liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttäisi siirtymähetkellä voimassa olevat virka- tai työsuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Tämä ei kuitenkaan koskisi niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat nimenomaan virkasuhteesta eivätkä ole ominaisia työsuhteelle silloin kun virkamies siirtyisi työsopimussuhteeseen luovutuksensaajan palvelukseen.

Työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista virka- tai työsuhteista johtuvista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä niihin liittyvistä etuuksista vastaisi luovutuksen jälkeen uusi työnantaja. Ennen luovutusta eräänntyneestä palkka- tai muusta palvelussuhteesta johtuvasta saatavasta vastaisivat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja olisi kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta eräänntyneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu.

Luovutuksensaajalla ei ole oikeutta pelkästään luovutuksen perusteella irtisanoa virka- tai työsuhdetta. Valtion virkamieslain 29 a §:n ja työsopimuslain 7 luvun 5 §:n nojalla virkamiehellä ja työntekijällä on liikkeenluovutuksen yhteydessä oikeus irtisanoa palvelussuhde päättymään irtisanomisaikaa noudattamatta luovutuspäivästä tai myöhemminkin viimeistään kuukauden kuluttua saatuaan tiedon luovutuksesta.

Muutoksen kohteena olevissa valtion virastoissa työskentelevistä henkilöistä osan tehtävät jakaantuisivat maakuntauudistuksen yhteydessä osittain maakuntiin siirtyviin tehtäviin ja osittain muihin valtion virastoihin siirtyviin tehtäviin. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tämän lain nojalla siirtyviä tehtäviä hoitava henkilö siirtyisi maakunnan palvelukseen, mikäli hänen tosiasiallisista työtehtävistään vähintään puolet muodostuisi maakuntaan siirtyvistä tehtävistä.

Siirtyvien tehtävien tarkat henkilötyövuodet olisi selvitettävä maakuntien väliaikaishallinnon ja valtion virastojen välillä hyvissä ajoin ennen 31.12.2019. Henkilöstön siirtymisten valmistuksessa olisi tärkeää varmistua siitä, että välttämätön palvelutuotanto turvattaisiin siirtymätilanteessa ja muutoinkin yhteen sovitettaisiin henkilöstöresurssit siten, että sekä maakunnilla että valtion virastoilla olisi myös jatkossa käytössään riittävä ja osaava henkilöstö. Ennen siirtoa virastojen nykyjohton tulisi järjestellä tehtäviä siten, että henkilöiden tehtävät siirtyvät mahdollisimman kattavasti kokonaisuuksina uudelle toimijalle.

Liikkeenluovutusperiaatetta sovellettaisiin riippumatta siitä, missä järjestyksessä maakuntien organisaatioita perustetaan. Näin ollen henkilö voisi siirtyä liikkeenluovutusperiaatteella valtion virastosta suoraan maakunnan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen. Jos maakuntakonserniin kuuluva tai maakuntien määräysvallassa oleva yhteisö perustettaisiin vasta maakuntien toiminnan jo alettua, siirtyisi henkilöstö ensin maakuntaan ja sieltä maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen.

Valtion virkamieslain 5 f §:n ja työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Maakuntaudistuksessa on linjattu, että valtio ei erikseen maksa maakunnille vuodenvaihteessa 2019–2020 erääntynyttä lomapalkkavelkaa. Maakunnat vastaavat lomapalkasta ja se sisältyy maakunnille siirtyvään rahoitukseen. Tästä ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin henkilöstön siirtymisestä maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön sekä siirtymäajasta, jonka aikana tehtävien jatko siirto maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön katsottaisiin niin ikään liikkeenluovutukseksi. Maakuntakonserni määrittää ehdotetun maakuntalain 4 §:n 1 momentissa. Maakunta tytäryhteisöineen muodostaa maakuntakonsernin. Maakunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa maakunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Maakunnan tytäryhteisöstä säädetään, sovelletaan myös maakunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön. Maakunnat voisivat näin järjestää palvelujen yhtiöittämisen 31.12.2021 mennessä, ja henkilöstö siirtyisi tällöin myös jatkoluovutuksessa liikkeenluovutuksen periaattein. Näin voitaisiin tehdä ensiksi siirto maakunnalle ja sitten siirto maakunnan tytäryhteisöön, ja molemmat siirrot katsottaisiin liikkeenluovutukseksi. Säännös turvaisi henkilöstön asemaa ja antaisi käytännön siirtymäajan yhtiöittämiseen. Yhtiöittäminen voitaisiin tällöin tehdä hallitusti ja vaaleilla valitun maakuntavaltuuston johdolla. Yhtiöittämisen siirtymäajasta säädettäisiin maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantulon 43 §:ssä. Henkilö siirtyisi maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen, jos siirtyvät tehtävät muodostaisivat vähintään puolet hänen tosiasiallisista työtehtävistään.

Maakuntaudistuksen yhteydessä valtion virastoissa työskentelevää henkilöstöä siirtyisi maakuntien lisäksi myös muihin valtion virastoihin. Henkilöstösiirrot toteutettaisiin valtion sisällä valtion virkamieslain 5 a-c §:ien perusteella. Pääsääntönä tällöin olisi, että virat ja niihin nimetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies siirtyisi viraston palvelukseen määräaikaisen virkasuhteensa keston ajaksi. Virkamies siirtyisi siihen virastoon, johon siirtyvät tehtävät muodostaisivat vähintään puolet hänen tosiasiallisista työtehtävistään valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyissä vakiintuneen tavan mukaisesti.

10 §. Lisäeläketurva. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maakuntakonserniin kuuluvien tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöiden velvollisuudesta turvata julkisen sektorin lakisääteisten lisäeläkkeiden tasoiset etuudet sellaiselle henkilöstölle, jotka siirtyvät maakuntaudistuksen johdosta perustettavaan yhtiöön kuntien, kuntayhtymien tai valtion palveluksesta. Maakuntakonserni määrittää ehdotetun maakuntalain 4 §:n 1 momentissa. Maakunta tytäryhteisöineen muodostaa maakuntakonsernin. Maakunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa maakunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Se, mitä maakunnan tytäryhteisöstä säädetään, sovelletaan myös maakunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön. Maakuntien määräysvallassa olevia yhteisöjä ovat maakuntien valtakunnalliset palvelukeskukset ja muut yhteisöt, joista maakunnilla yhdessä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Tässä laissa tarkoitettu henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä perustettaviin maakuntiin tai maakuntakonserniin kuuluviin tai maakuntien määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säilyttää

siirtymähetkellä työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Valtionhallinnon palveluiden yhtiöittämisissä on lisäeläke-etuudet turvattu siirtyvälle henkilöstölle. Vastaavasti on menetelty myös kuntien toimintojen yhtiöittämisvelvoitteen toimeenpanossa.

Eläkkeen karttumisen säännökset ovat nykyisin samanlaiset julkisella ja yksityisellä sektorilla. Julkisen sektorin palvelukseen ennen vuotta 1993 tulleille on kuitenkin karttunut yksityistä sektoria parempaa eläketurvaa ja heillä eläkkeen karttuma oli 2,2 prosenttia vuodessa vuoden 1994 loppuun saakka. Kunnan, kuntayhtymän tai valtion palveluksesta karttuneen lisäeläkkeen saa, jos jatkaa Kevan jäsenyhteisön tai valtion palveluksessa henkilökohtaiseen tai amatilliseen eläkeikänsä saakka. Vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneet työntekijät saavat lisäeläkkeen, jos palvelus jatkuu yhdenjaksoisena julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaiseen alimpaan vanhuuseläkeikään saakka. Niin ikään lisäturvaa saa, jos tulee palvelussuhteensa jatkuessa työkyvyttömäksi. Julkisten alojen eläkkeen kartumisesta ennen vuotta 1995 ja palvelussuhteen yhdenjaksoisuusedellytyksistä säädetään vuoden 2017 alusta julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 8 ja 9 §:ssä.

Kevasta annettua lakia (66/2016) ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnat sekä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT olisivat suoraan lain perusteella Kevan jäsenyhteisöjä. Ehdotetun muutoksen perusteella maakuntien palvelukseen Kevan jäsenyhteisöjen palveluksesta siirtyvä henkilöstö säilyisi julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja säilyttäisi näin myös mahdollisen lisäeläketurvan. Valtion henkilöstön osalta ehdotetaan 2 momentissa, että maakuntiin siirtyvä henkilöstö säilyttäisi oikeutensa lisäeläketurvaan. Kevasta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten mukaan maakuntien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt voisivat liittyä Kevan jäsenyhteisöksi vastaavasti kuin kuntien ja kuntayhtymien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt. Maakunnan omistama yhtiö voisi näin ollen hakea Kevan jäsenyhteisöksi tai vaihtoehtoisesti vakuuttaa henkilöstönsä työntekijän eläkelain mukaan. Jos yhtiö olisi Kevan jäsenyhteisö, henkilöstö säilyisi julkisen sektorin eläketurvan piirissä. Jos taas yhtiö ottaisi eläkevakuutuksen työeläkeyhtiöstä, henkilöstö menettäisi lakisääteisen lisäeläketurvan ja alemmat eläkeiät.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevien yhteisöiden tulisi turvata julkisen sektorin lakisääteisten lisäeläkkeiden ta-soiset etuudet sellaiselle henkilöstölle, jotka siirtyvät maakuntauudistuksen järjestelyn johdosta yhtiöön kuntien, kuntayhtymien tai valtion palveluksesta. Edellytyksenä olisi lisäksi, että siirtyneen henkilön palvelussuhde jatkuu siinä yhtiössä, johon henkilö on siirtynyt, yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

Julkisten alojen eläkkeiden lisäeläke-etuudet voidaan turvata liittymällä Kevan jäsenyhteisöksi tai ottamalla yksityinen lisäeläkevakuutus. Oikeus lisäeläketurvaan on noin kolmasosalla siirtävästä henkilöstöstä ja sen vaikutus eläkkeeseen on keskimäärin noin 50 euroa kuukaudessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valtiolta maakunnan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen siirtyvät henkilöt säilyttävät lisäeläketurvansa. Oikeus lisäeläketurvaan säilyy, mikäli heillä on oikeus lisäeläketurvaan siirtymisen hetkellä ja jos lisäeläketurvaan vaadittava palveluksen yhdenjaksoisuusvaatimus siirtymisen jälkeen täyttyy Kevan jäsenyhteisön eli maakuntakonsernin tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palveluksessa. Mikäli yhteisö ei liity Kevan jäsenyhteisöksi, noudatetaan 1 momentin säännöstä.

4 luku

Omaisuusjärjestelyt

11 §. *Omaisuusjärjestelyjen tavoitteet.* Pykälässä säädettäisiin omaisuusjärjestelyjen tavoitteista ja järjestelyissä noudatettavista periaatteista. Säännös vastaa maakunta- ja sote-

uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 17 §:ää. Omaisuusjärjestelyjen tavoitteena olisi turvata maakuntien käyttöön niiden järjestämisvastuulle kuuluvissa tehtävissä tarvittava omaisuus kokonaistaloudellisesti tehokkaalla tavalla. Lähtökohtaisesti omaisuus seuraisi toimintaa eivätkä järjestelyt saisi johtaa tilanteeseen, jossa veronmaksajan kokonaisveroaste uhkaisi kohota. Lähtökohtana olisi kuntien tasapuolinen kohtelu ja ettei omaisuusjärjestelyillä vaaranneta kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Kunnilta maakunnille siirtyvän omaisuuden lisäksi ehdotetussa voimaanpanolaissa säädettäisiin valtiolta maakunnille siirtyvästä omaisuudesta. Maakuntaan siirtyviin tehtäviin liittyviin omaisuusjärjestelyihin noudatettaisiin samoja periaatteita kuin laissa maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta on kunnan järjestämässä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalitoimessa ja pelastustoimessa ehdotettu noudatettavan.

12 §. *Kunnan käytössä olevat toimitilat.* Säännös vastaisi sisällöllisesti maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 20 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan lain 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien hoitamiseksi käytössä olevat toimitilat siirtyisivät maakunnan hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2020, jos maakunta ja kunta eivät toisin sovi. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen maakunnalle 14 §:ssä säädellyn mukaisesti. Jos maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvaa toimintaa ja kunnan muuta toimintaa olisi järjestetty samoissa toimitiloissa, kunnan ja maakunnan tulisi sopia tilojen kustannusvastuun jakautumisesta esimerkiksi käytettävien tilojen suhteessa. Kunnalla ja maakunnalla olisi 1 momentin mukaan mahdollisuus sopia toimitilojen siirtymisestä myös toisin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siirtymäkauden vuokrasopimuksista. Ehdotetun säännöksen mukaan maakunnan ja kunnan välillä solmitaan toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2022 saakka. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa yhdellä vuodella. Maakunnan tulee ilmoittaa oikeuden käyttämisestä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaolon päättymistä.

Siirtymäkauden ajaksi maakunnan ja kunnan välillä solmittava vuokrasopimus perustuisi lain säännökseen, jolla kunta velvoitettaisiin vuokraamaan omistamansa toimitilat maakunnalle. Kuten maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 20 §:n yhteydessäkin on arvioitu, siirtymäkauden aikana kunta ei toimisi kuntalain 15 luvun tarkoittamalla tavalla markkinoilla.

Kunnissa saattaa olla käynnissä kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien toimitiloihin kohdistuvia investointeja, jotka valmistuvat ja tilat otetaan käyttöön 2 momentissa tarkoitettujen siirtymäkauden aikana. Maakunta vuokraa tällöinkin siirtymäkauden ajaksi vain ne tilat, jotka tosiasiallisesti ovat maakunnan vastuulla olevan toiminnan käytössä. Jos siis toiminta siirtyy esimerkiksi kokonaan uusiin tiloihin siirtymäkauden aikana ja vanhat tilat jäävät tyhjilleen, maakunnan vuokrausvelvoite- ja oikeus kohdistuu näihin uusiin tiloihin.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettu vuokrasopimus voidaan solmia myös kunnan ja maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettujen toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksen välillä.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettussa vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset. Pääomakustannuksia ovat kiinteistöön sidotun pääoman kustannukset, jotka koostuvat koroista ja laskennallisista poistoista. Korkoteijä koostuu sidotulle pääomalle asetetusta tuottovaatimuksesta. Pääomakustannuksiin kuulu-

vat kiinteistön hankintaan ja omistamiseen liittyvät kustannukset sekä rasitteisiin tai lakisääteisiin velvoitteisiin liittyvät kustannukset. Kiinteistön ylläpidon kustannuksiin kuuluvat mm. hallinto, käyttö ja huolto, ulkoalueiden hoito, siivous, lämmitys, sähkö, vesi ja jätehuolto.

Pykälän 5 momentti sisältäisi maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 20 §:n 4 momenttia vastaavan asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan vuokran määräytymisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §. *Kunnan käytössä olevan irtaimen omaisuuden siirtyminen maakunnalle.* Pykälä vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 21 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan maakunnalle siirtyisi 1 päivänä tammikuuta 2020 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuun kunnalta maakunnalle siirtyvään toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Maakunnalle siirtyisi ensinnäkin kaikki sellainen irtain, joka olisi maakunnan hallintaan siirtyvissä toimitiloissa maakunnan järjestämisvastuulle siirtyneen toiminnan käytössä. Maakunnalle siirtyisi myös kaikki muu sellainen irtain omaisuus, joka selkeästi liittyisi sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan, kuten erilaiset koneet ja kalustot sekä materiaalit. Lisäksi maakunnalle siirtyisivät myös erilaiset immateriaaliset oikeudet ja luvat, kuten esimerkiksi ohjelmistolisenssit tai erilaiset sopimuksiin perustuvat käyttö- tai muut oikeudet, jotka liittyisivät maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan.

Pykälän 2 momentti sisältäisi osakeyhtiöiden osakkeiden siirtymistä koskevan poikkeuksen. Vaikka tällä voimaanpanolailla kunnalta maakunnan järjestämisvastuulle siirtyvään toimintaan liittyisikin osakkeita, kuten esimerkiksi kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeita, jotka ovat irtainta omaisuutta, eivät ne siirtyisi maakunnalle lukuun ottamatta sellaisen osakeyhtiön osakkeita, jonka tosiasiallinen päätoimiala on maakunnalle siirtyvien eläinlääkäripalveluiden tuottaminen. Uudistuksen lähtökohdana on, että kunnat eivät enää toimisi maakunnalle siirtyvien eläinlääkäripalveluiden tuottajina. Tähän liittyen maakunnalle siirtyisivät kunnan omistamat sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jonka tosiasiallinen päätoimiala on maakunnalle siirtyvien eläinlääkäripalveluiden tuottaminen.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettujen osakkeiden siirtymistä lukuun ottamatta kunta ja maakunta voivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin kuin 1 momentissa säädetään.

Pykälän perusteella maakunnalle siirtyvä irtain omaisuus on kunnan taseessa oleva erä. Omaisuusjärjestelyjä koskevista kirjauksista kunnan kirjanpidossa säädettäisiin 25 §:ssä.

14 §. *Kuntaa sitovien sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle.* Pykälä vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 22 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan kunta siirtäisi maakunnalle ehdotetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2020. Jos sopimus liittyisi myös kunnan jäljelle jääviin tehtäviin eikä sitä olisi mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan ja maakunnan tulisi sopia, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan ja maakunnan välillä sopimuksen voimassaolo-ajan. Joissakin tilanteissa jouduttaneen myös harkitsemaan sopimuksen irtisanomista, jos se sopimusehtojen mukaisesti on mahdollista ja taloudellisesti sekä muista syistä perusteltua. Kunta tekisi 17 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esityksen tästä sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Maakunnan vastuulle siirtyisivät esimerkiksi erilaiset palvelujen ostoihin ja materiaalien hankintaan liittyvät sopimukset sekä koneiden, laitteiden ja autojen leasingisopimukset tai muut vastaavat käyttöoikeussopimukset. Kunta siirtäisi maakunnalle sellaiset 3 §:ssä kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta itse on

vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Vuokranantajana voi siis edelleen olla esimerkiksi kunnan tytäryhteisö. Maakunnalle siirtyisivät kaikki sellaiset toimitilojen hallintaa koskevat sopimukset, joissa tosiasiallisesti on kyse toimitilan vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevasta sopimuksesta ja joissa kunta itse ei omista sopimuksen nojalla hallinnoimaansa tilaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sopimusten siirtymistä koskevasta poikkeuksesta. Pykälän 1 momentin säännöksistä poiketen maakunnalle eivät kuitenkaan siirtyisi sellaiset toimitilat koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut osoittamaan ostajan tai lunastamaan kyseisen tilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä, elleivät kunta ja maakunta toisin sopisi. Tällaisia lunastusehtoja voi olla muun muassa eräissä ns. kiinteistöleasing- tai elinkaarisopimuksissa. Tällaisten osalta kunnan ja maakunnan välillä solmittaisiin 12§:ssä tarkoitetun siirtymäkauden ajaksi jälleenvuokraussopimus alkuperäisen sopimuksen pysyessä kunnan ja toimitilan omistajan eli yleensä rahoittajan välisenä. Siirtymäkauden jälkeen olisi mahdollista, että maakunta pitäisi tilan vuokralla aina alkuperäisen vuokrauksen loppuun saakka lunastusvastuun pysyessä kunnalla tai maakunta voisi ottaa vastuulleen myös lunastusvastuun. Säännöksellä varmistettaisiin, että kuntien erilaiset rahoitusjärjestelyt toimitiloihin liittyen eivät johtaisi siihen, että toimitilojen omistajavastuu olisi kuntien välillä erilainen. Maakunnalle eivät siirtyisi myöskään vahingonkorvausvastuut tai muut sopimuksen päättämisestä seuraavat vastuut sellaisista sopimuksista, jotka kunta solmii tämän lain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen tämän lain 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämisvastuun siirtymistä maakunnalle. Säännöksen tarkoituksena on estää tilanteet, joissa kunta vielä lain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen tehtävän järjestämisvastuun siirtoa solmii esimerkiksi pitkäaikaisen, maakunnalle siirtyvän sopimuksen ilman, että maakunnalla on mahdollisuus vaikuttaa asiaan. Maakunnalla tulisi olla mahdollisuus irtautua tällaisista sopimuksista ilman, että sille koituu taloudellista vastuuta esimerkiksi sopimuksen enenaikaisesta päättämisestä.

Pykälän 3 momentissa selvennetään yleisesti kunnan ja maakunnan välistä vastuunjakoa. Lähtökohtana on, että kunnan vastuu kattaa kokonaisuudessaan ajan ennen tehtävien järjestämisvastuun siirtymistä ja maakunnan vastuu alkaa järjestämisvastuun siirtymisen jälkeen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin takaussitoumuksista, joita kunta on mahdollisesti antanut omistamansa eläinlääkäripalveluja tuottavan osakeyhtiön puolesta. Yhtiön osakeomistuksen siirtyessä 13 §:n mukaisesti maakunnalle, maakunta tulisi myös takaussitoumuksen antajaksi kunnan sijasta.

15 §. *Valtion irtaimen sekä sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle.* Pykälä sisältäisi säännökset valtiolta maakunnalle siirtyviin tehtäviin liittyvistä omaisuusjärjestelyistä. Siirrossa noudatettaisiin samoja periaatteita kuin kunnasta maakuntaan siirtyvän irtaimen sekä sopimusten ja vastuiden siirtämisessä.

Pykälän 1 momentin mukaan maakunnalle siirtyisi 1 päivänä tammikuuta 2020 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä valtion omistama irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Valtio ja maakunta voisivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin. Momentissa tarkoitetuissa omaisuuden siirrossa noudatettaisiin siten samanlaisia periaatteita kuin ehdotetulla lailla voimaan pantavissa kunnan omaisuuden siirroissa.

Pykälän 2 momentin mukaan valtio siirtäisi maakunnalle aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen siirtyvien tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2020. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja maakunnan olisi sovittava sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta. Valtio tekisi 17 §:ssä tarkoitetussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta. Valtion ne toiminnot, jotka tällä hetkellä vastaavat maakunnalle siirtymässä olevien tehtävien järjestämisvastuusta eli ELY-keskukset ja TE-toimistot sekä niiden kehittämis- ja

hallintotoiminto KEHA-keskus, toimivat kokonaan vuokratiloissa. Tilat on pääosin vuokrattu valtion liikelaitos Senaatti-kiinteistöiltä. Esimerkiksi nämä vuokrasopimukset siirtyisivät maakunnalle. Maakunnalle siirtyisivät myös muut tehtävien järjestämiseen ja hoitamiseen liittyvät sopimukset, kuten mahdolliset ostopalvelu- ja hankintasopimukset sekä koneiden ja laitteiden leasing-sopimukset.

Pykälän 3 momentissa täsmennettäisiin sopimusten siirtymiseen liittyviä järjestelyjä. Momentin mukaan maakunta voisi käyttää Senaatti-kiinteistöjen, Hansel Oy:n, Valtorin ja Palkeiden sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen toteuttamia hankintasopimuksia sekä Hansel Oy:n kilpailuttamia puutejärjestelyjä ja hankintasopimuksia 31 päivään joulukuuta 2023 ulottuvan siirtymäkauden.

16 §. *Valtion vesitaloushankkeiden ja vesistöarakenteiden siirto.* ELY-keskusten hallinnassa on runsaat 250 vesilain mukaista lupaa vesitaloushankkeille ja niiden toteuttamiseksi tarvittaville vesistöarakenteille. Ne liittyvät maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden ja kalatalouden tehtäviin. Hankkeet palvelevat tulvasuojelua, maankuivatusta, vedenhankintaa, vesivoimaa, vesiliikennettä, virkistyskäyttöä ja kalataloutta. Koska hankkeet liittyvät ELY-keskuksilta maakuntien vastuulle siirrettäviin tehtäviin, hankkeita koskevat vesitalousluvut siirrettäisiin pykälän 1 momentin mukaan maakunnille.

Vesilain mukaisen luvan lisäksi tai sen sijaan hankkeen toteuttaminen voi perustua valtion ja muun tahon kuten maa- tai vesialueen omistajan väliseen sopimukseen. Yksityisoikeudelliset sopimukset koskevat esimerkiksi luvan haltijan oikeutta käyttää kunnossapito-, käyttö-, hoito- ja tarkkailutoimenpiteissä hyväksi toiselle kuuluvaa aluetta tai muuta omaisuutta. Pykälän 2 momentin mukaan nämä sopimukset siirrettäisiin maakunnille. Jos sopimusta ei olisi mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja maakunnan olisi sovittava sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta kuten edellä lain 15 §:ssä tarkoitetuissa sopimuksissa. Valtio tekisi 17 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Maakunnalle siirrettävän vesitaloushankkeen vaikutukset voivat rajautua maakunnan alueelle. Esimerkiksi järven vedenkorkeusvaihteluiden tasaaminen vesistön pohjaan tehdyn kiinteän patorakennelman avulla ei useinkaan vaikuttaisi vesistön käyttöön rakenteen sijaintimaakunnan ulkopuolella. Pykälän 3 momentin mukaan tällaista vesitaloushanketta koskeva lupa siirrettäisiin sille maakunnalle, jonka alueella vesitaloushanketta varten tehty vesistö rakenne sijaitsee.

Osa vesitaloushankkeista, kuten vesistön vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vesistöalueen eri osissa vaikuttavat säännöstelyhankkeet, vaikuttavat sen sijaan vesistöoloihin laajasti yli maakuntarajojen. Hankkeen vaikutus voisi olla ylimaakunnallinen myös esimerkiksi sen seurauksena, että hankkeen toteuttamiseksi tehty vesistö rakenne estäisi kalojen nousun yläpuoliseen vesistöosaan ja vaikuttaisi siten kalatalouteen myös toisen maakunnan alueella. Pykälän 3 momentin mukaan tällaista vesitaloushanketta koskeva lupa siirrettäisiin hankkeen vaikutusalueen maakunnille yhteisesti. Vastaavasti kuin nykyisin lupien hallinnan kuullessa ELY-keskukselle maakuntien tulisi yhteisen luvan haltijoina huolehtia hankkeesta ja sen kehittämisestä ottaen huomioon hankkeen vaikutukset vesistöalueella riittävän laajasti.

Sekä yksittäiselle maakunnalle että kahdelle tai useammalle maakunnalle yhteisesti siirrettävät vesitalousluvut yksilöitäisiin valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 3 momentti sisältäisi tätä koskevan asetuksenantovaltuuden.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä sanottuja vesitaloushankkeita palvelevat vesistö rakenteet ja niihin liittyvä irtain siirrettäisiin maakuntien yhdessä omistamalle toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle. Palvelukeskuksista säädetään ehdotetun maakuntalain 118 §:ssä.

Vesitaloushankkeelle myönnettyihin lupiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet kuuluisivat vesilain mukaisesti yksin lupien haltijoille eli asianomaisille maakunnille. Maakunnat vastaisivat sekä hankkeiden käyttötoiminnasta että hankkeita varten tarvittavien rakenteiden kun-

HE 14/2018 vp

nosta. Palvelukeskus huolehtisi omistukseensa tulevien vesistö rakenteiden yllä- ja kunnossapidosta sekä peruskorjauksista maakuntien kanssa sovittavalla tavalla ja perisi tästä aiheutuvat kustannukset maakunnilta esimerkiksi vuokrina.

Palvelukeskuksen ja maakunnan välisessä sopimuksessa maakunta määritteli luvan haltijana yllä- ja kunnossapitotöiden sekä peruskorjausten sisällön ja ajankohdan tarvittaessa rakennekohtaisesti. Palvelukeskus vastaisi töiden teettämisestä sopimuksen mukaisesti siinä määritellyä korvausta vastaan. Työt teetettäisiin alueurakointisopimuksin vastaavalla tavalla kuin nykyisin ELY-keskuksissa. Pykälän 4 momentissa tarkoitettu valtiolta siirtyvä vesistö rakenneomaisuus muodostuu vesitaloushankkeita palvelevista rakenteista sekä vesilain mukaisesta pysyvästä käyttöoikeudesta rakenteita varten tarvittaviin maa- ja vesialueisiin. Käyttöoikeudet alueisiin on myönnetty hankkeita koskevissa luvissa. Omistusoikeutta lähellä olevan pysyvän käyttöoikeuden vuoksi valtion vesistö rakenneomaisuus voidaan katsoa lajiltaan kiinteäksi omaisuudeksi. Omaisuuden laji säilyisi muuttumattomana, vaikka lupien ja niihin sisältyvien käyttöoikeuksien hallinta erotettaisiin ehdotuksen mukaan vesistö rakenteiden omistuksesta.

Palvelukeskukselle siirrettäviin vesistö rakenteisiin ja niihin liittyvään irtaimistoon sisältyy muun muassa maapatoja, pohjapatoja, kalaportaita, säännöstelypatoja ja niiden turvalaitteita, tulvapenkereitä, kanavia, teitä ja siltoja sekä pumppaamoja, mittalaitteita ja vedenkorkeuden ja virtaaman seuranta-aseimia sekä havaintoasemia, joiden tarve perustuu joko vesioikeudellisen luvan velvoitteisiin tai vesitilannekuvan ja vesistöennusteiden edellyttämän havaintotiedon tuottamiseen. Palvelukeskukselle siirrettävä omaisuus palvelisi osaltaan myös maakuntien laakisääteisten tehtävien järjestämistä.

Valtion vesistö rakenteiden hallinta on nykyisin keskitetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Vesistö rakenneomaisuus siirtyisi yhtenä kokonaisuutena maakuntien omistamalle palvelukeskukselle suoraan lain nojalla. Omaisuuden siirto edellyttäisi kuitenkin maakuntien päätöstä vastaavalla tavalla kuin voimaan-panolaissa säädetään muunlaisen omaisuuden siirroista.

Valtion tavoitteena on ollut luovuttaa vesitaloushankkeita koskevat luvat ja omistuksessaan olevat vesistö rakenteet mahdollisuuksien mukaan hankkeiden hyödynsaajille, kuten maankuivatusta varten perustetuille vesioikeudellisille yhteisöille tai hankkeen sijaintikunnalle, jos hanke palvelee esimerkiksi vesistön yleistä virkistyskäyttöä. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin tämän vuoksi, että myös maakunta ja palvelukeskus voisivat yhdessä sopimallaan tavalla luovuttaa vesistö hankkeen luvat ja sopimukset sekä hanketta palvelevat rakenteet hyödynsaajalle. Vesitalousluvan haltijana maakunta tai maakunnat yhdessä vastaisivat hankkeesta ja sen vaikutuksista sekä hankkeeseen kuuluvien rakenteiden käytöstä ja kunnossapidosta vesilain ja luvassa annettujen määräysten mukaisesti. Maakunnat ilmoittaisivat valtion valvontaviranomaiselle lupien siirtymisestä vesilain säädettyllä tavalla. Pykälän 6 momentin mukaan valtio vastaisi kuitenkin sellaisesta vesilain mukaan korvattavasta edunmenetyksestä, jonka korvausvastuun peruste olisi syntynyt ennen 1.1.2020 eli ennen hanketta koskevan luvan siirtymistä valtiolta maakunnalle.

Vesioikeudellisessa korvausmenettelyssä selvintä vastuun määräytyminen lupien siirtotilanteissa on silloin, kun korvausta vaaditaan luvan siirtymisen jälkeen sellaisesta vahingosta, joka on ilmennyt jo ennen luvan siirtymistä. Jos taas korvausta vaaditaan luvan siirtymisen jälkeen ilmenevästä vahingosta, vahingosta vastaava voidaan useissa tapauksissa osoittaa vahingon aiheutumistavan perusteella, kuten pitkäaikaisesta eroosiosta aiheutunut vahinko tai toisaalta yksittäisestä luvan siirtymisen jälkeen tapahtuneesta seikasta aiheutunut vahinko. Riidanalaisissa tapauksissa korvausvastuun ratkaisisi normaaliin tapaan vesilain mukainen viranomainen.

Koska momentin tarkoituksena on säätää valtion korvausvastuusta suhteessa maakuntaan, edellytyksenä olisi, että maakunta olisi luvan haltijana edunmenetyksen tapahtuessa. Säännös-

tä ei siten sovellettaisi, jos maakunta olisi pykälän 5 momentissa säädetyllä tavalla luovuttanut vesitaloushankkeen luvan kolmannelle osapuolelle.

17 §. *Selvitys kunnasta ja valtiolta siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja kunnalta vuokrattavista toimitiloista.* Pykälä vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 23 §:ää.

Pykälässä säädettäisiin selvityksestä, joka kunnan ja valtion tulisi tehdä maakunnalle siirtyvästä omaisuudesta, luvista, sopimuksista ja kunnan toimitiloista. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan olisi tehtävä 28.2.2019 mennessä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys 12–14 §:ssä tarkoitetuista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista. Vastaavasti valtion olisi tehtävä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys edellä 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuista omaisuudesta, luvista ja sopimuksista. Selvitysten tulisi kattaa myös maakuntien ICT-keskukselle 23 §:n nojalla edelleen siirtyvät sopimukset, lisenssit ja muut oikeudet sekä käyttöomaisuus. Käytännössä valtion osalta selvityksen tekisi se viranomainen, joka parhaiten tuntee siirtyvän omaisuuden ja sopimukset, kuten ELY-keskus, KEHA-keskus tai aluehallintovirasto. Tiedot voi suoraan vastaanottaa myös toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskus tai ICT- palvelukeskus.

Selvityksessä tulisi yksilöidä, mitkä kunnan hallinnassa olevat toimitilat olisivat siirtymässä maakunnan hallintaan. Selvityksestä tulisi toimitilan yksilöinnin lisäksi käydä yksityiskohtaisesti ilmi hallinnoiko kunta tilaa omistuksen vai vuokrasopimuksen nojalla. Jos tila on kunnan omistuksessa, kunnan tulisi tehdä selkoa edellä 12 §:ssä määritellyistä tilan ylläpitokustannuksista ja tilaan liittyvistä kunnan kohtuullisista pääomakustannuksista. Jos kunta hallinnoi tilaa vuokrasopimuksen tai muun käyttöoikeussopimuksen nojalla, sopimus tulisi mahdollisimman tarkoin yksilöidä. Myös muut maakunnan vastuulle siirtyvät sopimukset tulisi yksilöidä ja luetteloida mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Vastaava koskee valtiolta siirtyviä toimitilaso- pimuksia ja muita sopimuksia.

Mikäli sopimus olisi sellainen, ettei sitä olisi mahdollista siirtää tai jakaa eikä sitä olisi myös taloudellisesti tai muista syistä perusteltua irtisanoa, kunnan tulisi selvityksessä esittää, miten sopimukseen liittyvä vastuu jakautuisi ja käytännössä hoidettaisiin kunnan ja maakunnan välillä. Tarvittaessa kunnan ja maakunnan tulisi neuvotella asiasta. Vastaava koskee myös valtiota.

Yksityiskohtaista luetteloa kunnalta ja lain 15 §:n mukaan valtiolta siirtyvästä irtaimistosta ei olisi välttämättä tarpeen tehdä, vaan lähtökohtaisesti maakunnalle siirtyisi toimitiloissa oleva, toimintaan liittyvä irtain omaisuus. Tältä osin selvityksen pohjana olisi perusteltua käyttää mahdollisuuksien mukaan käyttö-omaisuuskirjanpitoa. Selvityksessä tulisi kuitenkin erikseen luetteloida sellainen irtain omaisuus, jonka omistusoikeus tulee rekisteröidä, kuten esimerkiksi autot. Tältä osin selvitys liittyy 24 §:ään, jonka mukaan selvitykseen perustuva maakunnan päätös vastaisi omaisuuden saantokirjaa.

Valtiolta maakunnille lain 16 §:n mukaan siirtyvistä vesitalousluvista ja sopimuksista sekä valtiolta maakuntien omistamalle palvelukeskukselle siirtyvistä vesistö rakenteista ja niihin liittyvästä irtaimesta tehtäisiin erillinen selvitys.

Pykälän 2 momentin mukaan maakunnalla tai sen toimeksiannosta myös toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksella ja ICT- palvelukeskuksella olisi oikeus pyytää kunnalta ja valtiolta käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Maakunnan tulisi myös käynnistää neuvottelut kunnan tai valtion kanssa, jos maakunta katsoisi 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten kunnalta tai valtiolta saatuaan, että maakunnan hallintaan kunnan tai valtion selvityksen mukaan siirtyvät toimitilat, muu omaisuus, luvat ja sopimukset eivät turvaisi lain 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta tai valtiolta maakunnalle siirtyvien palvelujen ja tehtävien järjestämistä maakunnan alueella. Kunnan ja maakunnan sekä valtion ja maakunnan on käytännössä perusteltua ja suositeltavaa neuvotella selvityksen tekemisen yhteydessä ja tehdä

selvitys mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä. Valtion, maakuntien ja maakuntien omistaman palvelukeskuksen tulisi vastaavasti neuvotella ja toimia yhteistyössä laadittaessa selvitystä valtiolta siirtyvistä vesitalousluvista ja vesistö rakenteista.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan ja valtion olisi täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä 30.6.2020 mennessä, mikäli 1 momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, muussa omaisuudessa taikka luvissa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia 1 momentissa tarkoitettua selvityksen antamisen jälkeen ja mikäli maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi. Selvityksen antamisen ja maakunnan toiminnan aloittamisen välillä olosuhteissa saattaa tapahtua muutoksia, joilla on merkitystä myös maakunnan toiminnan kannalta. Kunta tai valtio on esimerkiksi saattanut solmia sopimuksia, jotka tulisi siirtää maakunnalle.

18 §. Maakunnan päätös. Pykälässä säädettäisiin päätöksestä, jonka maakunta tekisi 17 §:ssä tarkoitettua kunnan ja valtion selvityksen perusteella. Maakuntavaltuusto käsitelisi kunnan selvityksen ja päättäisi sen perusteella 12 §:ssä säädetyn siirtymäkauden vuokrasopimuksen solmimisesta, 13 §:ssä säädetyn irtaimen omaisuuden siirtymisestä sekä 14 §:ssä säädettyjen sopimusten ja vastuiden siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle. Vastaavasti maakuntavaltuusto käsitelisi valtion selvityksen ja päättäisi sen perusteella 15 §:ssä säädettyjen valtion irtaimen sekä sopimusten ja vastuiden sekä 16 §:ssä säädettyjen lupien ja sopimusten siirtymisestä maakunnalle. Maakunta päättäisi myös lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua vesistö rakenneomaisuuden siirtymisestä toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle tästä omaisuudesta tehdyn selvityksen perusteella. Maakuntavaltuuston päätökset tulisi tehdä hyvissä ajoin ennen 1.1.2020 tapahtuvaa siirtymää.

19 §. Toimitilojen käyttöoikeus muutoksenhaun aikana. Pykälässä säädettäisiin maakuntavaltuuston omaisuutta koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei hallintotuomioistuimelta joltain osin kiellä täytäntöönpanoa. Valtion puhevaltaa muutoksenhaussa käytäisi se ministeriö, jonka toimialaan asia kuuluu.

Vaikka kunta tai valtio olisi valittanut maakuntavaltuuston päätöksestä, maakunnalla olisi kuitenkin pykälän 2 momentin mukaan oikeus järjestää vastuullaan olevia kunnalta ja valtiolta siirtyviä tehtäviä kunnan tai valtion omistamissa ja hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää järjestämiseen tarvittavaa, kunnan tai valtion omistamaa tai hallinnassa olevaa irtaimistoa ennen kuin hallinto-oikeuden päätös asiassa olisi lainvoimainen. Irtaimisuus on kunnan tai valtion hallinnassa silloin, jos hallinta perustuu esimerkiksi leasing- tai muuhun sopimukseen. Säännöksen tarkoituksena olisi turvata palvelutoiminnan häiriötön jatkuminen. Maakunnan tulisi maksaa hallinnassaan olevista toimitiloista vuokraa noudattaen 12 §:ää.

20 §. Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymään. Pykälässä säädettäisiin kuntaa koskevien säännösten soveltamisesta kuntayhtymiin. Säännös vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 26 §:ää. Joissain tapauksissa tässä laissa tarkoitettua kunnalta maakunnalle siirtyvät tehtävät on organisoitu ns. vapaaehtoiseksi kuntayhtymäksi. Tällaisten kuntayhtymien osalta sovellettaisiin ehdotetun lain kuntaa koskevia säännöksiä. Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymiin tarkoittaisi käytännössä sitä, että maakunta vuokraisi näiltä kuntayhtymiltä toimitilat samalla tavoin ja samoilla periaatteilla kuin kunnilta. Lisäksi kyseisten kuntayhtymien irtaimisto ja sopimukset siirtyisivät maakunnalle niiltä osin kuin irtaimisto ja sopimukset liittyisivät maakunnan järjestämisvastuulle kuuluviin palveluihin. Omaisuusjärjestelyjä koskevat kirjaukset tehtäisiin näiden kuntayhtymien kohdalla vastaavasti kuin 25 §:n mukaan kunnan kirjanpidossa.

21 §. Valtion takaus. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston toimivallasta valtioneuvoston myöntämiseen maakunnalle siirtyville eräille sitoumuksille. Säännös vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaanpanolain 28 §:ää ja sen eduskuntakäsittelyssä esitettyjä tarkennuksia. Pykälän tarkoituksena on, että kunnasta ja valtiolta maakunnalle siirtyvien sitoumusten riskiluokitus säilyisi luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa ennallaan.

laan. Maakunnalla ei ole verotusoikeutta, joten sen asema ei ole täysin samanlainen kuin kunnan tai valtion.

Pykälän 2 momentti täsmentää takauksen antamista lainoille annettujen vakuuksien osalta. Mikäli siirtyville lainoille on asetettu vakuus, valtion riskienhallinnan näkökulmasta on perusteltua, että valtion takaus asetetaan täytetakauksena tähän vakuuteen nähden. Samalla tulee varmistaa, että valtioneuvostolla on mahdollisuus myöntää valtioneuvoston takaus myös niille lainoille ja muille sopimuksille, joiden turvaamiseksi ei vakuutta ole asetettu. Tällöin valtioneuvoston takaus myönnetään alkuperäisen esityksen mukaisesti vastavakuutta vaatimatta.

Perustuslain 82 §:n mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Valtioneuvoston takaus ja valtioneuvoston takaus voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Valtioneuvoston takauksen myöntämisellä selkeytetäisiin velkojen asemaa muutostilanteessa ja varmistettaisiin rahoitusjärjestelyjen jatkuvuus. Valtioneuvoston takaus voitaisiin myöntää 17 §:n tarkoittaman selvityksen mukaisesti siirtyville merkittävälle leasing sopimuksille. Myönnettävien takauksen tarkkarajaisesta enimmäismäärästä päätettäisiin 3 momentin mukaisesti erikseen valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtioneuvoston takaus voitaisiin myöntää valtion lainanannosta, valtioneuvoston takauksesta ja valtioneuvoston takauksesta annetun lain (20.5.1988/449) 14 §:n tarkoittamaa vastavakuutta vaatimatta. Valtioneuvosto päättäisi takauksesta perittävistä maksuista ja muista ehdoista.

22 §. Ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille. Pykälässä säädettäisiin kunnasta tai valtiolta maakunnalle siirtyvien sopimusten sopimusosapuolille tehtävästä ilmoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan olisi viimeistään 31.10.2019 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien vastuiden ja sopimusten sopimusosapuolille. Maakunnan ilmoituksesta tulisi käydä ilmi, siirtyykö vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettulle palvelukeskukselle.

23 §. Maakunnan sopimusten ja vastuiden siirto palvelukeskukselle. Pykälässä säädettäisiin maakunnalle siirtyneiden sopimusten ja vastuiden siirrosta valtakunnalliselle palvelukeskukselle. Säännös vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaantulon 31 §:ää ja sen eduskuntakäsittelyssä ehdotettuja tarkennuksia.

Maakunta siirtäisi sille siirtyneet toimitilojen vuokrasopimukset toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle, josta säädetään maakuntalain 118 §:ssä. Edellä 12 §:ssä tarkoitettujen eli kunnan kanssa kolmen vuoden siirtymäajaksi solmittujen vuokrasopimusten siirrosta maakunta ja palvelukeskus voivat sopia myös toisin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarpeellisten tuotannontekijöiden siirrosta maakuntien ICT-palvelukeskukselle. ICT-palvelukeskus tarvitsee toimintansa käynnistämiseksi sen tehtäviin liittyvät perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluiden sopimukset, ohjelmistolisenssejä ja vastaavia oikeuksia sekä mahdollisesti jossakin määrin käyttöomaisuutta.

Maakunnan tulisi päättää siirrosta niin, että sopimukset siirtyvät palvelukeskuksen hallintaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

24 §. Omaisuuksien saanto. Pykälän mukaan edellä 17 §:ssä säädetty selvitys sekä 18 §:ssä ja 23 §:ssä säädetty maakunnan päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa. Säännös vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaantulon 32 §:ää. Maakunnille saattaa siirtyä kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta sellaista irtainta omaisuutta, joka vaatii esimerkiksi omistuksen rekisteröinnin. Erillisten saantokirjojen laatimisessa voisi olla huomattava määrä oikeusvarmuuden kannalta tarpeelliseksi katsottavaa työtä, kun otetaan huomioon, että omaisuus siirtyy maakunnalle yleis-seuraantona.

25 §. Omaisuusjärjestelyjä koskevat kirjaukset kunnan ja maakunnan kirjanpidossa. Pykälässä säädettäisiin omaisuusjärjestelyjä koskevista kirjauksista kunnan ja maakunnan kirjanpidossa.

Pykälä vastaisi periaatteiltaan maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaannanolain 34 §:ää ja sen eduskuntakäsittelyssä esitettyjä tarkennuksia. Pykälän tavoitteena ja tarkoituksena olisi, että uudistuksen yhteydessä tehtävät omaisuusjärjestelyt toteutettaisiin niin, etteivät ne vaikuttaisi kuntien tulokseen kyseisenä tilikautena. Lain 13 §:ssä tarkoitettun irtaimen omaisuuden siirtyminen kirjattaisiin kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan, jollei kunta toisin päättäisi. Järjestely olisi perusteltu erityisesti sen vuoksi, että kuntien omaisuudessa tapahtuva muutos johtuu lainsäätäjän päättämästä merkittävästä, jokaista kuntaa koskevasta hallinnollisesta muutoksesta, johon kunnalla ei lähtökohtaisesti ole mahdollisuus vaikuttaa.

Kunnan 13 §:ssä tarkoitettu irtain omaisuus poistuisi kunnan taseesta ja kunnan peruspääomaa alennettaisiin vastaavalla määrällä. Menettely toteutettaisiin tase-erien välillä, ilman luovutustappioiden tulosvaikutteista kirjaamista. Esitetyn säännöksen taustalla on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 77/2006 sekä taseen laadintaa koskeva yleisohje. Kyseisen lausunnon mukaan kunnan peruspääoman alentamisen perusteena tulee olla pysyvien vastaavien määrän pysyvä alentuminen. Pysyvien vastaavien vähentymisen syynä voi olla omaisuuden luovutus, menetys tai ylimääräinen poisto taikka arvon alentuminen. Edellä mainitun lausunnon lähtökohtana kuitenkin on, että luovutustappio ensin kirjataan tulosvaikutteisesti ja vasta tämän jälkeen peruspääoman alentaminen on edellä kerrotuin edellytyksin mahdollista. Esitetävällä pykälällä ehkäistäisiin nimenomaan tulosvaikutuksen syntyminen. Jos kunta kuitenkin katsoisi perustelluksi toimia toisin esimerkiksi siitä syystä, että siirtyvän omaisuuden arvo ja siitä syntyvä luovutustappio olisi hyvin vähäinen, kunta voisi kirjata siirron myös tulosvaikutteisesti.

Pykälän 2 momentissa säädetään vastaavista kirjauksista maakunnan kirjanpidossa. Sääntelyllä varmistetaan kirjausten symmetrisyys sekä maakuntien yhtenevät kirjauskäytännöt.

Pykälän 3 momentissa säädetään lisäksi niistä arvoista, joilla kirjaukset tehdään sekä kunnassa että maakunnassa, jotta kirjaukset tapahtuvat kaikissa kunnissa ja maakunnissa yhtenevin perustein.

Pykälän 4 momentin mukaan kirjanpitolautakunnan maakunta- ja kuntajaosto voisi antaa ohjeita ja lausuntoja pykälän soveltamisesta. Koska kyse on kaikkiin kuntiin vaikuttavasta muutoksesta, on olennaista, että kuntien kirjaamiskäytännöt ovat mahdollisimman yhteneväiset.

5 luku

Erinäiset säännökset

26 §. *Väliaikaista valmistelutoimielintä koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälä sisältäisi viittaussäännöksen maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannanolain maakuntien väliaikaishallintoa koskevien säännösten soveltamiseen.

Pykälän 1 momentissa olisi selventävä säännös siitä, että maakunta- ja sote-uudistuksen ehdotetun voimaannanolain lain 7 – 9 §:ää sovelletaan myös ehdotetulla lailla voimaannantavaan lainsäädäntöön. Viitattu voimaannanolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti maakunnan väliaikainen valmistelutoimielin vastaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto on valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Näin ollen maakunnan väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävä kattaa jo mainitun voimaannanolain nojalla kokonaisuudessaan maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelun, mukaan lukien tällä ehdotetulla voimaannanolain voimaannantavien lakien mukaisten tehtävien valmistelun. Ehdotettuun voimaannanolakiin sisällytettäisiin kuitenkin selventävä viittaussäännös siitä, että väliaikaisen valmistelutoimielimen viitattu voimaannanolain 7 §:ssä tarkoitettujen tehtävien ja toimivaltojen kattavat myös nyt ehdotetulla voimaannanolain voimaannantavien lakien mukaiset tehtäväsiirrot

maakunnille. Tämä kattaisi myös mainitussa säännöksessä viittauksin lain 45 §:ään säädetyt oikeudet ja velvollisuudet palvelujen kilpailuttamisessa siirtymäkaudella. Samoin velvoite osallistua valmisteluun ja tietojensaantioikeus kattaisi myös ehdotetulla voimaanpanolailla voimaanpantavien lakien mukaiset tehtäväsiirrot maakunnille.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan laajennus ehdotetun maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta annetun lain 9 §:ssä säädettyyn tietojensaantioikeuteen. Nyt ehdotetulla lailla voimaanpantavat tehtäviensirrot maakunnille kattavat myös aluehallintovirastoilta ja KEHA-keskukselta maakunnille siirtyvät tehtävät. Lisäksi tiedonsaantitarpeita saattaa olla Liikennevirastolla oleviin tietoihin. Pykälän 2 momentin mukaan viitatus lain 9 §:n mukainen väliaikaisen toimielimen tietojensaantioikeus koskisi myös näiden valtion viranomaisten hallussa olevia tietoja.

27 §. Eräiden Valtion lupa- ja valvontaviraston virkojen perustaminen ja täyttäminen. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa uuden perustettavan Valtion lupa- ja valvontaviraston keskeisten viraston johtoon kuuluvien virkojen perustaminen ja täyttäminen ennen kuin virastoa koskeva laki tulee voimaan ja virasto aloittaa toimintansa. Tämä on tärkeää uuden viraston perustamisen toimeenpanon ja toiminnan käynnistymisen sujumuuten vuoksi.

Pykälän 1 momentin mukaan valtiovarainministeriö voisi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa perustaa Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan ja toimialojen johtajien sekä hallintotehtävistä vastaavan toimintayksikön sekä muista oikeusturvatehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajien virat. Työsuojelun toimialan johtajan viran perustaisi kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö. Virat perustetaan 1 päivästä tammikuuta 2020 ja niihin sovelletaan niiden perustamisen jälkeen valtion virkamieslakia. Pääjohtajan viran lisäksi virastossa olisi neljä toimialan johtajan virkaa sekä kaksi toimintayksikön johtajan virkaa.

Pykälän 2 momentin mukaan Valtioneuvosto voisi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa nimittää virkamiehet 1 momentissa tarkoitettuihin pääjohtajan ja toimialojen johtajien virkoihin. Virkojen täyttömenettelyyn sovellettaisiin mitä Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 25 §:ssä säädetään. Ehdotetun Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain 25 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston nimittää Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä. Valtiovarainministeriön on valmisteltava esityksensä yhdessä muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa. Myös virkaan ensimmäisen kerran nimitettäessä ehdotetun voimaanpanolain säännöksen nojalla noudatettaisiin samaa valmistelu- ja esittelymenettelyä. Valtion virkamieslaki sisältää säännökset viraston päällikkönä toimivan pääjohtajan kansalaisuusvaatimuksesta, määräajaksi nimitämisestä sekä erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavaksi ehdotetun lain 25 §:n 2 momentti sisältää säännökset toimialan johtajan nimittämisestä. Vastaavia säännöksiä noudatettaisiin myös nimitettäessä virkaan ehdotetun voimaanpanosäännöksen nojalla. Ympäristötehtäviä hoitavan toimialan osalta valtioneuvosto nimittäisi toimialan johtajan ympäristöministeriön esityksestä, työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan ja sosiaali- ja terveysalan toimialan osalta sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä ja opetus- ja kulttuuritehtäviä hoitavan toimialan osalta opetus- ja kulttuuriministeriön esityksestä. Toimialojen johtajat, lukuun ottamatta työsuojelun toimialan johtajaa, nimitettäisiin viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan valtiovarainministeriö voisi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa nimittää virkamiehen Valtion lupa- ja valvontaviraston hallintotehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajan virkaan ja muista oikeusturvatehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajan virkaan. Ehdotuksessa laiksi Valtion lupa- ja valvontavirastosta kyseiset toimintayksiköiden johtajien virat ovat sellaisia, joihin nimitystoimivalta on vi-

raston pääjohtajalla. Valtion lupa- ja valvontavirastoon koottavien tehtävien nykyisessä virastorakenteessa vastaavan tason virat on täytetty määräajaksi ja nämä virkasuhteet päättyvät ennen uuden viraston aloittamista. Koska kyseisten verkkojen täyttö ennen lain voimaantuloa on toimialojen johtajien virkoja vastaavasti keskeistä uuden viraston toimeenpanon ja toiminnan käynnistymisen kannalta, ehdotetaan voimaanpanolaissa säädettäväksi, että valtiovarainministeriö voisi täyttää kyseiset toimintayksikön johtajien virat. Tarkoituksena on, että edellä 2 momentissa tarkoitettujen mukaisesti valtioneuvosto nimittäisi ensivaiheessa virkamiehen pääjohtajan virkaan. Nimitetyllä pääjohtajalla olisi tämän jälkeen mahdollisuus osallistua niin toimialajohtajien kuin toimintayksiköiden johtajien nimitämissä menettelyyn, joka toteutettaisiin seuraavassa vaiheessa. Myös toimintayksiköiden johtajat nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimitää tätä lyhyemmäksi määräajaksi. Virkamiehet nimitettäisiin virkoihinsa mahdollisimman pian tämän lain voimaantulon jälkeen, vaikka varsinaiset tehtävät alkavat 1.1.2020 lukien. Lisäksi tarkoitetaan, että heidät tämän jälkeen nimitetään määräajaksiin virkasuhteisiin asianomaisiin ministeriöihin johtamaan viraston toimeenpanoa vuoden 2019 aikana ja siten varmistamaan tehtävien häiriötön siirtyminen.

28 §. *Valtion lupa- ja valvontaviraston palkkausjärjestelmää koskeva siirtymäsäännös.* Voimaanpanolain 28 §:ssä säädettäisiin, että tarkentava virkaehtosopimus uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta aluehallintovirastoissa jatkuu, sellaisena kuin se on Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisajankohtana, sanotun viraston työnantajana ja edellä sanotun virkaehtosopimuksen allekirjoittaneiden palkansaajajärjestöjen välisenä virkaehtosopimuksena Valtion lupa- ja valvontaviraston virkamiesten palkkauksista. Samoin jatkuu tätä virkaehtosopimusta täydentävä, sanottujen osapuolten välillä laadittu allekirjoittamispöytäkirjasopimus. Muutoin viraston virkamiehiä koskisivat valtionhallinnon yleiset virkasuhteen ehdot.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvä henkilöstö siirtyisi pois heihin luovuttavissa virastoissa sovellettavien palkkausjärjestelmiä koskevien virkaehtosopimusten piiristä ja palkkaukset muuttuisivat euromääräisiksi kokonaispalkkauksiksi uutta Valtion lupa- ja valvontavirastoa perustettaessa, ellei muuta säädettäisi tai sovittaisi. Valtionhallinnon organisaatiomuutoksissa on pääasiallisena toimintatapana ollut valmistella ja sopia virka- ja työehtosopimuksella uuden viraston palkkausjärjestelmästä viraston erityislaatu ja –tarpeet huomioiden uutta virastoa perustettaessa ja aiemman viraston palkkausjärjestelmän soveltamisen loppuessa. Uuden järjestelmän aikaan saaminen tällä tavoin on aikaa vievää, ja uusi palkkausjärjestelmä voidaan käytännössä ottaa käyttöön vain pitkän siirtymäkauden kuluessa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisessa pääosa lain nojalla virastoon siirrettävistä henkilöistä siirtyy sinne aluehallintovirastoista ja siis sieltä yhden ja saman palkkausjärjestelmän piiristä. Runsas kolmasosa henkilöstöstä siirtyy kuitenkin ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta tai Valvirasta, joilla on omat palkkausjärjestelmänsä.

Siirtyvän henkilöstön enemmistön eli aluehallintovirastoista siirtyvien osalta ei ole tarvetta sovittaa yhteen useasta virastosta siirrettävien henkilöiden palkkauksia koskevia virkaehtosopimuksia uudeksi Valtion lupa- ja valvontaviraston sopimukseksi. Muilta osin eli ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta ja Valvirasta siirtyvän henkilöstön osalta tulisivat esityksen mukaan sovellettavaksi heidän kannaltaan uudet eli aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmän määräykset. Toisena vaihtoehtona olisi edellä mainitun pääasiallisen menettelytavan mukaisesti valmistella ja sopia Valtion lupa- ja valvontavirastolle kokonaan uusi palkkausjärjestelmä.

ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta ja Valvirasta siirtyvän henkilöstön palkkataso on vastaavissa tehtävissä jonkin verran korkeampi kuin aluehallintovirastojen palkkataso. Sekä siinä tapauksessa, että Valtion lupa- ja valvontavirastossa ryhdyttäisiin esityksen mukaan noudattamaan aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmää, tai että uuteen virastoon sovittaisiin kokonaan uusi palkkausjärjestelmä, on todennäköistä, että ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta ja Valvirasta siirtyvän henkilöstön palkoista vain pientä osaa korotettaisiin ja pääosa jäisi ennalleen, vanhan palkan turvaamismääräysten mukaisesti.

Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että tarkentava virkaehtosopimus uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta aluehallintovirastoissa jatkuisi, sellaisena kuin se on Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisajankohtana, sanotun viraston työnantajana ja edellä sanotun virkaehtosopimuksen allekirjoittaneiden palkansaajajärjestöjen välisenä virkaehtosopimuksena Valtion lupa- ja valvontaviraston virkamiesten palkkauksista. Samoin jatkuisi tätä virkaehtosopimusta täydentävä, sanottujen osapuolten välillä laadittu allekirjoittamispöytäkirjasopimus.

Tämä merkitsisi pääosin vallitsevan tilanteen säilyttämistä, joten palkkausjärjestelmän vaihtamiseen liittyvät palkkapolitiittiset vaikutukset ja lisäkustannukset samoin kuin tarve palkkatoiminnan turvaamismääräysten soveltamiseen jäisi suhteellisen rajalliseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvään tai muutoin palkattavan henkilöstön tehtävien vaatavuudet sekä henkilökohtaiset työsuoritukset uudessa virastossa arvioitaisiin ja palkkaukset määräytyisivät uudessa virastossa noudatettavan aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmän mukaisesti.

Käytännössä aluehallintovirastoista siirtyvän henkilöstön tehtävien vaatavuustasot ja palkat säilyisivät pääsääntöisesti ennallaan. Aluehallintovirastojen sekä muiden edellä mainittujen virastojen palkkatasoissa on eroja. Eroja on tarkasteltu valtion virastojen VPL-luokituksen kautta. Aluehallintovirastojen suhteellinen palkkauksellinen asema on 99,0 % valtion keskiarvosta ja ELY-keskusten 104,2 % ja Valviran 108,0 %. Tämän perusteella on todennäköistä, että vain joidenkin ELY- ja KEHA-keskuksista sekä Valvirasta siirtyvien henkilöiden palkkauksia korotettaisiin sen johdosta, että heihin alettaisiin soveltaa uutta palkkausjärjestelmää. Pääosalla ELY- ja KEHA-keskuksista ja Valvirasta siirtyvistä palkat pysyisivät ennallaan, koska heille turvattaisiin näissä muissa virastoissa siirtymäajankohtana maksettujen palkkojen rahamääräinen taso vanhan palkan turvaamista koskevien valtion keskustason sopimusmääräysten mukaisesti, siten kuin aiemmin mainitussa virkaehtosopimuksessa on tarkemmin sovittu.

Aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmän siirtymäkausi on mahdollisesti vielä kesken organisaatiomuutoksen toteutuessa. Tämä järjestely siirtyy osana palkkausjärjestelmää myös Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja palkat määräytyvät siellä siis viraston perustamisajankohdan siirtymävaiheen mukaisina. Myös ELY- ja KEHA-keskuksissa noudatettavana olevan palkkausjärjestelmän siirtymäkausi on todennäköisesti perustamisajankohdan kesken, mutta sen tulevat etenemätarkistukset raukeavat siirtymisen yhteydessä, kun ELY- ja KEHA-keskusten palkkausjärjestelmäsopimuksen soveltaminen sen piiristä pois siirtyviin henkilöihin muutoinkin lakkaa.

Valtiovarainministeriö ja valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat 21.2.2018 allekirjoittaneet virkaehtosopimuksen, jolla ne sopivat aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmää koskevien sopimusten jatkumisesta Valtion lupa- ja valvontaviraston sopimuksina siten, että siitä säädetään lailla, tämän pykälän mukaisella siirtymäsäännöksellä.

29§. *Viljelijäntukihallinnon tehtävien järjestämistä Ahvenanmaalla koskeva siirtymäsäännös.* Ahvenanmaan maakunnassa maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia (192/2013) sovelletaan suorista tuista maataloudelle annetussa laissa (193/2013) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001) tarkoitettujen tukien toimeenpanoon, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan toimivaltaan. Tällä hetkellä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat kaikki edellä mainitun suorien tukien lain nojalla myönnettävät tuet ja palkkiot sekä Ahvenanmaan maakunnan osalta edellä mainitun kansallisten tukien lain nojalla myönnettävät Etelä-Suomen kansalliset tuet.

Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan kunnat tekevät nykyisin päätöksen sellaisten edellä mainittujen lakien nojalla myönnettävien tukien osalta, joissa Manner-Suomessa toimivaltainen viranomaisena on kunta. Tämä johtuu siitä, että valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa tukijärjestelmissä, joissa Manner-Suomessa toimivalta on tukijärjestelmiin liittyvien tehtä-

vien osalta ollut kunnilla, on analogisesti katsottu tehtävän kuuluvan Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan kunnille. Ahvenanmaan maakunnassa on edellä mainittuja viljelijätukia tai -korvauksia saavia maatiloja hieman yli 400 kappaletta.

Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan Ahvenanmaan maakunnassa kuuluu puolestaan tällä hetkellä käytännössä ne viljelijäntukitehtävät, jotka Manner-Suomessa kuuluvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Ahvenanmaan valtionvirasto tekee siis esimerkiksi päätöksen edellä mainitun kansallisten tukien lain nojalla myönnettävästä kasvihuonetuotannon tuesta sekä tietyistä tukioikeuksiin liittyvistä seikoista.

Maakuntauudistuksen yhteydessä kaikki Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan valtakunnan toimivaltaan kuuluviin viljelijätukijärjestelmiin eli edellä mainitun suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvät tehtävät siirretään Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviksi, vaikka Manner-Suomessa nämä tehtävät siirtyvät kunnilta perustettavien maakuntien hoidettavaksi. Tämä johtuu Ahvenanmaan itsehallinnollisesta erityisasemasta. Uudistuksen seurauksena Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi siten jatkossa päätökset kaikista edellä mainitun suorien tukien lain ja kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvistä seikoista kuten tukien tai korvausten myöntämisestä ja tukioikeuksien siirtämisestä. Tähän hallituksen esitykseen sisältyy tarvittavat viljelijäntukiasioiden hoitamista Ahvenanmaan maakunnassa koskevat säännösmuutosehdotukset tehtävien hoitamista koskevaan erityislainsäädäntöön.

Ahvenanmaan maakunnassa toimivien viranomaisten kanssa tehtyjen selvitysten mukaan edellä kuvattu tehtävien siirto vaikuttaa käytännössä Ahvenanmaan maakunnassa kolmen kunnallisen viranhaltijan (maataloussihteerin) tehtäviin ja virka-asemaan. Koska valtakunnan lainsäädännössä ei ole Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 4 kohdan säännöksistä johtuen mahdollista velvoittaa maakunnan kunnan viranhaltijaa siirtymään suoraan lain nojalla valtion palvelukseen, on ehdotettu säännös katsottu tarpeelliseksi ottaa lakiin.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionviraston tulisi perustaa viimeistään vuoden 2019 loppuun mennessä kolme virkaa maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitettujen valtionvirastolle kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Sellaisella Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevan kunnan viranhaltijalla, joka ennen ehdotetun lain voimaan tuloa olisi pääasiallisesti hoitanut näitä tehtäviä, olisi pykälän 2 momentin mukaan oikeus ilman hakumenettelyä tulla nimitetyksi vuoden 2020 alusta lukien edellä tarkoitettuun valtion virkaan. Asianomaisen henkilön olisi kuitenkin viimeistään marraskuun 2019 alkuun mennessä ilmoitettava kirjallisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle, että hän käyttää tässä tarkoitettua oikeutta hyväkseen.

Jos ilmoituksen määräajassa tehneitä henkilöitä olisi enemmän kuin kolme, olisi Ahvenanmaan valtionviraston pykälän 3 momentin mukaan selvitettävä kuinka suurella työpanoksella kukin henkilö on hoitanut edellä tarkoitettuja tehtäviä ja nimitettävä virkoihin näistä henkilöistä ne, joiden toimenkuvassa tehtävän hoitamiseen käytetty työpanos on ollut suurin. Jos Ahvenanmaan valtionvirasto ei olisi edellä tarkoitettussa määräajassa saanut ilmoitusta oikeuden käyttämisestä, voisi valtionvirasto pykälän 4 momentin mukaan julistaa viran haettavaksi.

Siirtyvän henkilön palvelussuhteen ehdot säilyisivät pykälän 5 momentin mukaan vuoden 2019 lopussa voimassa olevan Ahvenanmaan maakunnan kunnallisten viranhaltijoiden virkaehtoja koskevan sopimuksen mukaisina sopimuskauden loppuun saakka.

Kunnan palveluksesta valtion palvelukseen siirtyvät henkilöt siirtyisivät lisäksi kunnallisesta eläkejärjestelmästä valtion eläkejärjestelmään. Siirtyvien henkilöiden oikeus lisäeläketurvaan säilyy kuitenkin suoraan julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 8 §:n 3 momentin perusteella, jos asianomainen henkilön jatkaa valtion palveluksessa eläketapahtumaan saakka. Asiassa tehtyjen selvitysten mukaan edellä mainittu voimaanpanolain säännös on so-

vellettävissä niihin Ahvenanmaan maakunnan kunnan viranhaltijoihin, jotka nyt hoitavat näitä tehtäviä.

30 §. *Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset.

Päätökseen, joka on tehty ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa, haettaisiin muutosta kyseisten lakien voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Ennen uudistuksen voimaantuloa tehtyihin päätöksiin haettaisiin siten muutosta aiemman oikeustilan mukaisesti, vaikka esimerkiksi valitus jätettäisiin vasta vuonna 2020.

Vastaavasti lain 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovellettaisiin kyseisten lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämä tarkoittaa, että myös kumottuihin säännöksiin perustuvien päätösten osalta muutoksenhaussa sovellettaisiin edelleen näitä säännöksiä.

Sen sijaan jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin tällä lailla voimaanpantavien säännösten mukaisesti. Siten esimerkiksi kunnan tekemä päätös, joka koskee maakunnalle siirtynyttä tehtävää, käsiteltäisiin uudelleen maakunnassa ja vuonna 2020 voimaan tulleen lainsäädännön mukaisesti.

31 §. *Eräiden kustannusten korvaaminen.* Pykälässä säädettäisiin kunnaneläinlääkärin suorittamaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan korvaamiseen liittyvistä siirtymäjärjestelyistä. Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n ja eläinlääkintähuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1031/2009) 3 §:n mukaisesti aluehallintovirasto korvaa kunnalle laskutusta vastaan valtion varoista ne kustannukset, jotka kunnalle on aiheutunut eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kunnaneläinlääkärille säädettyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tehtävien suorittamisesta. Vuoden viimeinen lasku on toimitettava viimeistään seuraavan vuoden tammikuun 15 päivään mennessä. Jotta kunnille vuonna 2019 aiheutuneita kustannuksia olisi mahdollista laskuttaa ja korvata vielä vuoden 2020 puolella eläinlääkintähuoltolain 23 §:n kumoamisen tultua voimaan, pykälässä säädettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle toimivalta maksaa korvauksia kumottavien säädösten nojalla.

32 §. *Eräiden tehtävien hoitamista koskevat siirtymäsäännökset.* Eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 43 §:n 2 momenttiin ehdotettu maakunnan eläinlääkärin kelpoisuutta koskeva vaatimus vastaa voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain nojalla säädettyä valvontatehtäviä hoitavan kunnaneläinlääkärin viran kelpoisuusvaatimusta, minkä vuoksi vaatimusta ei ole tähän mennessä sovellettu aluehallintoviraston läänineläinlääkäreihin. Ehdotettu siirtymäsäännös olisi tarpeen, jotta elintarvikevalvonnan tai eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan siirtyminen maakuntien järjestämisvastuulle ei vaikuttaisi läänineläinlääkärin viroissa olevien henkilöiden kelpoisuuteen toimia maakunnan eläinlääkärin viroissa. Siirtymäsäännöksellä olisi käytännössä merkitystä ainoastaan niiden ulkomailla eläinlääkärin pätevyytensä hankkineiden henkilöiden asemaan, jotka eivät ole suorittaneet Elintarviketurvallisuusviraston vaatimaa Suomen lainsäädäntöä koskevaa kuulustelua.

33 §. *Voimaantulo.* Tarkoituksena on, että voimaanpanolaki tulisi voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Voimaanpanolailla kumottavat lait sisältävä 2 § tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.1.2020. Lisäksi lain 1 §:ssä säädettäisiin, että siihen sisältyvät lait tulevat voimaan vasta 1.1.2020. Tehtäväsiirrot, henkilöstösiirrot ja omaisuusjärjestelyt toteutuisivat siten myös vasta 1.1.2020.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

2.1 Valtiovarainministeriön toimiala

Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta

Ehdotettuun lakiin Valtion lupa- ja valvontavirastosta sisältyy asetuksenantovaltuudet lain 5 §:n 3, 4, 5 ja 6 momentteihin, 7 §:n 5 momenttiin, 12 §:n 6 momenttiin, 13 §:n 3 momenttiin, 15 §:n 2 momenttiin, 16 §:än, 18 §:än, 19 §:n 4 momenttiin, 25 §:n 5 momenttiin, 28 §:n 2 momenttiin, 29 §:n 1 momenttiin sekä 36 §:n 2 momenttiin. Kaikki ehdotetut asetuksenantovaltuudet osoitettaisiin valtioneuvostolle. Ottaen huomioon, että Valtion lupa- ja valvontavirasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa, on virastoa koskevat asetuksenantovaltuudet jo lähtökohtaisesti perusteltua osoittaa valtioneuvostolle eikä niitä voida myöskään pitää luonteeltaan teknisinä ja vähämerkityksellisinä.

Ehdotukseen sisältyvän Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain mukaan valtioneuvoston asetuksella:

- säädettäisiin varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri – toimialalla olevan ruotsinkielisen yksikön tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (5 §:n 3 momentti),
- säädettäisiin tarkemmin toimialojen pääasiallisista tehtävistä ja säädettäisiin toimintayksiköistä ja niiden pääasiallisista tehtävistä samoin kuin viraston muun organisaation perusteista (5 §:n 5 momentti),
- säädettäisiin viraston toimipaikoista (5 §:n 6 momentti),
- säädettäisiin toimialojen ja toimintayksiköiden johtajien virkanimikkeistä (7 §:n 5 momentti),
- voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhteisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista (12 §:n 6 momentti),
- snnettaisiin tarkempia säännöksiä ohjausryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja ohjausryhmässä noudatettavista menettelytavoista (13 §:n 3 momentti),
- voitaisiin säätää toiminnallisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista (15 §:n 2 momentti),
- säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja steriloisiasioiden lautakunnan lautakuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä toiminnan muusta järjestämisestä (16 §),
- voitaisiin säätää tarkemmin viraston sosiaali- ja terveysalan tehtävien hoitamiseksi tarpeellisista arviointitehtävistä (18 §),
- säädettäisiin viraston virkojen kelpoisuusvaatimuksista (25 §:n 5 momentti),
- säädettäisiin neuvottelukunnista ja niiden tehtävistä, toimikaudesta, kokoonpanosta sekä muusta järjestämisestä (28 §:n 2 momentti),
- säädettäisiin viraston pysyvistä asiantuntijoista (29 §:n 1 momentti),
- säädettäisiin viraston suoritteiden maksuista (36 §:n 2 momentti).

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat valtioneuvoston asetuksella säädettävät asiat on tarkoitus koota yhdeksi asetukseksi eli valtioneuvoston asetukseksi Valtion lupa- ja valvontavirastosta pois luettuna säännökset, jotka koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien suorittamista tukevaa neuvottelukuntaa, josta annettaisiin oma valtioneuvoston asetuksensa.

Ehdotetut asetuksenantovaltuudet eivät sisällä yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteiden alaan kuuluvia asioita eivätkä muitakaan asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lainsäädännön alaan. Asetuksenantovaltuudet ovat myös riittävät täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Ehdotetut asetuksenantovaltuussäännökset ovat sopusoinnussa perustuslain kanssa.

Laki julkisen hallinnon yhteispalveluista

Ehdotettuun lakiin julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta sisältyy seuraavat asetuksenantovaltuudet.

Lain 8 a §:n 1 momentissa säädetään yhteispalvelurekisteristä, johon talletetaan tiedot yhteispalvelusopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja so-

pimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin yhteispalvelurekisteriin talletettavista tiedoista. Ehdotuksen mukaan rekisteriin talletettaisiin vain asianomaisia viranomaisia, asiointipistettä ja yhteispalvelusopimuksia koskevia teknisiä tietoja. Lisäksi säännösehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan nimenomaisesti, ettei rekisteriin ole tarkoitus tallettaa sellaisia tietoja, jotka olisivat lain nojalla salassa pidettäviä tai joiden kohdalla henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi.

Lain 10 a §:n 3 momentissa säädetään valtiovarainministeriön ja maakuntien tukena toiminnan ohjauksessa ja kehittämisessä toimivasta yhteispalvelun neuvottelukunnasta, jonka valtioneuvosto asettaa. Säännösehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhteispalvelun neuvottelukunnan asettamisesta, kokoonpanosta, toimikaudesta ja tehtävistä. Neuvottelukunta olisi luonteeltaan asiantuntijaelin, eikä sillä olisi päätöksentekotoimivaltaa, eikä se käyttäisi tehtävässään julkista valtaa. Ehdotettu sääntely vastaisi myös aineelliselta sisällöltään voimassa olevan lain mukaista sääntelyä. Perustuslain perustelujen (HE 1/1998 vp, s. 174) mukaan PL 119 §:n 2 momentissa tarkoitettu asetuksenantovaltuus kattaa esimerkiksi neuvottelukunnat ja muut vastaavat valtionhallinnon sivuelimiksi luonnehdittavat yksiköt, joiden tehtäviin ei kuulu merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Asetuksenantovaltuuden osoittaminen näissä tapauksissa valtioneuvostolle olisi perusteltua, koska yhteispalvelutoiminta on yhteiskunnallisesti laajakantoista toimintaa ja se koskee usean ministeriön toimialaa. Ehdotetut asetuksenantovaltuudet eivät sisällä yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteiden alaan kuuluvia asioita tai asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lainsäädännön alaan. Asetuksenantovaltuudet ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Ehdotetut asetuksenantovaltuussäännökset ovat sopusoinnussa perustuslain säännösten kanssa.

2.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

Varhaiskasvatuslaki

Varhaiskasvatuslain osalta lain säännökset ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia, eivätkä asetuksenantovaltuudet näin ollen ole ongelmallisia PL 80 §:n kannalta.

Ehdotetun 16 §:n 5 momentin mukaan yksityisen palvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuuteen liittyen ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Vastaavanlaisesta asetuksenantovaltuudesta säädetään voimassa olevan varhaiskasvatuslain 16 §:n 3 momentissa ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 42 §:n 2 momentissa.

Mainittujen ilmoitusten rekisteröinti on maksullista.

Perusopetuslaki

Perusopetuslain 37 §:n 3 momentin mukaan rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tulee säätää lailla. Rehtorin ja opettajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998). Useisiin muihin julkisen vallan käyttöön liittyviin virkoihin ja tehtäviin, kuten poliisin virat ja rajavartiolaitoksen virat, liittyvistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään vastavasti valtioneuvoston asetuksella, mitä ei ole nähty perustuslain vastaisena. Kyseistä momenttia on viimeksi muutettu aluehallintovirastouudistuksen yhteydessä. Hallituksen esitys eduskunnalle aluehallinnon viranomaisten tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 161/2009 vp) ei katsottu edellyttävän käsittelyä perustuslakivaliokunnassa. Tässä esityksessä

HE 14/2018 vp

momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuva tekninen korjaus, jossa aluehallintoviranomaisen nimi muutetaan.

Lukiolaki

Lukiolain 30 §:n 3 momentin mukaan rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tulee säätää lailla. Rehtorin ja opettajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998). Useisiin muihin julkisen vallan käyttöön liittyviin virkoihin ja tehtäviin, kuten poliisin virat ja rajavartiolaitoksen virat, liittyvistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään vastaavasti valtioneuvoston asetuksella, mitä ei ole nähty perustuslain vastaisena. Kyseistä momenttia on viimeksi muutettu aluehallintovirastouudistuksen yhteydessä. Hallituksen esitys eduskunnalle aluehallinnon viranomaisten tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 161/2009 vp) ei katsottu edellyttävän käsittelyä perustuslakivaliokunnassa. Tässä esityksessä momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuva tekninen korjaus, jossa aluehallintoviranomaisen nimi muutetaan.

Laki ammatillisesta koulutuksesta

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 118 §:n 3 momentin mukaan rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetun säännöksen mukaan Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tässä esityksessä momenttiin ehdotetaan tehtävän maakuntauudistuksesta johtuva tekninen muutos, jossa aluehallintoviranomaisen nimi muutetaan.

Laki taiteen perusopetuksesta

Taiteen perusopetuksesta annetun lain 9 §:n 3 momentin mukaan rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tässä esityksessä momenttiin ehdotetaan tehtävän maakuntauudistuksesta johtuva tekninen muutos, jossa aluehallintoviranomaisen nimi muutetaan.

Nuorisolaki

Nuorisolain 4 §:n 2 momentin mukaan nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Ehdotetun nuorisolain 4 §:n 2 momentin mukaan nuorisotyön ja -politiikan valtiohallinnon alueellisista tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävien sijaan momentissa viitattaisiin nuorisotyön ja -politiikan alueilla hoidettaviin valtiohallinnon tehtäviin. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tätä valtuussäännöstä ei ehdoteta muutettavaksi.

Nuorisolain 25 §:n 2 momentin mukaan ministeriö voi osoittaa Valtion lupa- ja valvontaviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusrahoja.

Liikuntalaki

Liikuntalain 4 §:n 2 momentin mukaan liikunnan alueellisesti hoidettavista valtiohallinnon tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneu-

voston asetuksella. Lisäksi lain 7 §:n 2 momentin mukaan alueellisten liikuntaneuvostojen tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sekä lain 15 §:n mukaan toimivallanjaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella. Näitä valtuussäännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi.

2.3 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotukset yli 70 maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvan lain muuttamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädäntöön sisältyy valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia säännöksiä joko valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Näihin asetuksenantovaltuuksiin ei esitetä tehtäväksi mitään muutoksia tämän hallituksen esityksen yhteydessä.

Esimerkiksi viljelijätukia koskevaan lainsäädäntöön sisältyy lukuisa määrä valtuussäännöksiä antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella esimerkiksi tuen myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukialueista, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen tuen ehdoista. Samoin maaseudun kehittämistukia koskevaan lainsäädäntöön sisältyy runsaasti valtuussäännöksiä antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä esimerkiksi hakumenettelystä, tuen määrästä, tukimuodoista, valintamenettelystä, tuettavan toiminnan aloittamisesta ja toteutusajasta, tuen siirtämisen edellytyksistä ja siinä noudatettavasta menettelystä, sekä tuen maksamisen edellytyksistä. Suorien tukien lakia ja ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lakia valmisteltaessa otettiin huomioon perustuslakivaliokunnan edellyttämä säädösten arviointi kokonaisuudessaan sekä kiinnitettiin erityistä huomiota asetuksenantovaltuuksien tarkkarajaisuuteen. Valtuuskien säätämiseen on perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa lausuntokäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (esimerkiksi PeVL 1/2004 vp ja PeVL 46/2006 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 25/2005 vp) on kiinnitetty huomiota myös siihen, että tukijärjestelmiin liittyvien valtuuskien käyttöä rajaavat käytännössä Euroopan unionin lainsäädäntö sekä eduskunnan päätökset talousarvioon otettavista määrärahoista, niiden käyttötarkoituksesta sekä muista talousarvion perusteluista. Suorien tukien lain, ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain nojalla annettavien valtioneuvoston asetusten antamista sekä asetusten sisältöä rajoittaa hyvin yksityiskohtainen Euroopan unionin lainsäädännön kokonaisuus. Perustuslakivaliokunnan omaksumaa linjaa maataloustukia koskevan lainsäädännön asetuksenantovaltuuksien hyväksyttävyyden osalta on käsitelty myös esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 16/2007 vp.

Elintarvikevalvontaa, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä maatalouden tuotantopanaxia ja kasvinterveyden valvontaa koskevaan lainsäädäntöön sisältyy myös runsaasti asetuksenantovaltuuksia. Tapauksesta riippuen valtioneuvoston asetuksella tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä muun muassa lain edellyttämien ilmoitusten ja lupahakemusten sisällöstä, toimintaa koskevista kirjanpitovaatimuksista, erityyppisiin pitopaikkoihin liittyvistä eläinsuojeluvaatimuksista, eläinlääkkeiden luovutuksen ehdoista ja rajoituksista sekä markkinoitavien tai maasta vietävien eläinten, kasvien tai elintarvikkeiden mukana vaadittavista todistuksista. Asetuksella voidaan säätää myös viranomais-tarkastusten suorittamisesta sekä erilaisista toimenpiteistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista, joihin viranomaisen voi ryhtyä eläintaudin leviämisvaaran tai terveysvaaran poistamiseksi. Elintarvikelakiin sisältyy myös valtuus säätää tarkemmin valvontasuunnitelmien ja erityistilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällöstä, valvontakohteiden tarkastustiheydestä, näytteenotosta, valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnista sekä valvonnasta perittävien maksujen suuruuden määrittämisestä. Asetuksenantovaltuudet ovat perusteltuja, sillä Euroopan unionin lainsäädäntöön pohjautuva sääntelykokonaisuus on hyvin laaja ja yksityiskohtainen. Lainsäädännössä on myös kyse varautumisesta erilaisiin kriisitilanteisiin, joita ei pystytä lakia säädettäessä kaikilta osin ennakoimaan. Asetuksenantovaltuuksissa on otettu huomioon valtuussäännösten täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen liittyvät vaatimukset.

Kala- ja vesitaloutta koskevassa lainsäädännössä on useita valtioneuvostolle ja maa- ja metsätalousministeriölle annettuja asetuksenantovaltuuksia. Niiden nojalla voidaan antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi ilmoitusten ja lupahakemusten sisällöstä, erilaisista hakumenettelyistä, avustusmuodoista, pyyntimenetelmistä, kalastusvälineistä, pyyntimitoista, kalastuskiintiöiden suuruudesta, erilaisten suunnitelmien laatimisesta, maksatusyhdistelmien sisällöstä, vesihuoltolaitosten häiriötilanteisiin varautumisen perusteista. Lainsäädäntö on suurimmalta osaltaan säädetty vasta melko äskettäin, joten siihen sisältyviä valtuutussäännöksiä lainvalmistelussa jo on tarkasteltu perustuslain asettamia vaatimuksia silmällä pitäen. Kalataloutta koskevista laesta useimmat ovat lisäksi olleet perustuslakivaliokunnan lausuttavina lainsäädäntöprosessin aikana. Asetuksenantovaltuutukset ovat tarkkarajaisia eivätkä ne eivät sisällä valtuuksia säätää asioista, joista tulee säätää lailla. Hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiesityksistä on poistettu sellaiset valtuutussäännökset, jotka olisivat mahdollistaneet säätää maakunnalle tehtäviä valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Voimaanpanolain 16 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, mille maakunnalle valtion vesitaloushankkeiden luvat ja hankkeita koskevat sopimukset siirrettäisiin. Säännöksen mukaan vesitaloushankkeen lupa siihen sisältyvine oikeuksineen ja velvoitteineen siirrettäisiin ensi sijassa maakunnalle, jonka alueella vesistö rakenne sijaitsee. Jos vesitaloushanke kuitenkin vaikuttaisi merkittävästi vesistön virtaamiin tai vedenkorkeuksiin taikka muutoin vesistön käyttöön tai vesiympäristöön kahden tai useamman maakunnan alueella, hanketta koskevat luvat ja sopimukset siirrettäisiin näille maakunnille yhteisesti. Tällaisia yli maakuntarajojen vaikuttavia hankkeita ovat erityisesti vesistöjen säännösteilyhakkeet. Hankkeen vaikutus voisi olla ylimaakunnallinen myös esimerkiksi silloin, kun vesistöön tehty rakenne estäisi kalojen nousua ja vaikuttaisi siten kalatalouteen myös yläpuolisen vesistöosan maakunnissa.

Asetuksenantovaltuus mahdollistaisi maakunnan velvoitteista säätämisen lakia alemmanasteisella säädöksellä. Luvan siirtäminen maakunnalle, jonka alueella vesistö rakenne sijaitsee, ei kuitenkaan sisältäisi harkintavaltaa lain säännökseen nähden. Säännöksessä tarkoitetut hankkeen merkittävät ylimaakunnalliset vaikutukset, joiden perusteella lupa voitaisiin siirtää yhteisesti vesistö rakenteen sijaintimaakunnalle ja hankkeen vaikutusalueen maakunnille, olisivat yksiselitteisesti todettavissa hankkeen vesilain mukaisesta lupapäätöksestä. Asetuksenantovaltuus olisi siten säädetty laissa tarkkarajaisesti.

2.4 Ympäristöministeriön toimiala

2.4.1 Maakunnalle siirrettävä tehtävät

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Ehdotetussa laissa maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta täsmennettäisiin muutettavissa pykälissä olevia asetuksenantovaltuuksia lisäämällä niihin asetuksenantajatahoksi valtioneuvosto. Tällaiset täsmennykset sisältyvät ehdotettuun 15 §:n 4 momenttiin, 21 §:n 3 momenttiin, 65 §:n 4 momenttiin ja 133 §:n 4 momenttiin. Maankäyttö- ja rakennusasetuksessa on säännöksiä lausunnon pyytämisestä, mutta sitä koskeva asetuksenantovaltuus puuttuu laista.

Ehdotettuun uuteen 199 §:ään sisältyy valtioneuvostolle osoitettu valtuus antaa tarkempia säännöksiä alueiden käytön seurannan järjestämisestä ja seurattavista tiedoista. Nykyisin alueiden käytön seurannasta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa. Ehdotetussa 199 §:ssä perussäännökset seurannasta ja asetuksenantovaltuus nostettaisiin lakitasolle. Ehdotetussa 205 §:ssä säädettäisiin aiempaa täsmällisemmin valtion viranomaisten tiedonsaantioikeudesta ja siihen lisättäisiin säännökset maakunnan ja kunnan tiedonsaantioikeudesta. Pykälän 2 momenttiin sisältyy valtioneuvostolle osoitettu valtuus antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja viranomaisten on oikeus saada maksutta. Lisäksi ehdotuksessa on valtioneuvostolle osoitettuja asetuksenantovaltuuksia 23 §:ssä, 66 §:n 4 momentissa, 67 b §:n 2 momentissa, 173 §:n 6 momentissa ja 174 §:n 6 momentissa. Niihin ei ehdoteta muutoksia. Muutettavista

HE 14/2018 vp

asetuksenantovaltuuksia sisältävistä pykälistä 15, ja keskeisiltä osin myös 21 ja 65 § sisältyivät alkuperäiseen ehdotukseen maankäyttö- ja rakennuslaiksi (HE 101/1998 vp), joka käsiteltiin myös perustuslakivaliokunnassa (PeVL 38/1998 vp).

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muutosehdotukseen sisältyy asetustasoisten tehtäväsäännösten säädöstason tarkistuksia ehdotuksen 5 §:n 1 momentin 10, 11, 13 ja 14 kohdassa, 10 d §:n 3 momentissa, 14 §:n 1 momentissa ja 15 §:n 1 ja 2 momentissa. Lisäksi ehdotuksessa on valtioneuvostolle osoitettuja asetuksenantovaltuuksia 5 §:n 4 momentissa, 6 §:n 3 momentissa, 10 a §:n 3 momentissa, 10 b §:n 3 momentissa, 10 d §:n 4 momentissa, 10 f §:n 3 momentissa, 13 §:n 3 momentissa, 14 §:n 5 momentissa, 26 l §:n 1 momentissa ja 28 a §:n 3 momentissa. Näistä uusia valtuussäännöksiä ovat 5 §:n, 13 §:n, 14 §:n ja 28 a §:n ehdotetut säännökset. Pykälien 6 § ja 26 l § valtuussäännöksiin on tehty lisäys.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Asetuksenantovaltuuksiin on perustuslakivaliokunnan käytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Perustuslakivaliokunta on toisaalta todennut myös edellä mainitun arvion yhteydessä ympäristölainsäädännöllä olevan tyypillistä, että huomattava osa yksityiskohtaisesta sääntelystä jää lakia alemmanasteisiin säädöksiin (kuten esim. PeVL 10/2014 vp, s. 3/I, PeVL 58/2010 vp, s. 3/I ja PeVL 11/1999 vp, s. 2/I). Tämä johtuu suurelta osin siitä, että sääntelyn on tarpeen olla varsin yksityiskohtaista ja osin myös teknisluonteista. Tässä muutoksessa ehdotetut asetuksenantovaltuudet ovat tarpeen erityisesti Euroopan unionin yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Ehdotukseen sisältyvät perussäännökset ovat perustuslain 80 §:n kanssa sopusoinnussa. Myös ehdotetut täsmälliset ja tarkkarajaiset asetuksenantovaltuudet täyttävät perustuslain 80 §:n vaatimukset.

Laki rakennusperinnön suojelemisesta

Ehdotetussa rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 20 §:n 1 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti ympäristöministeriölle osoitetusta asetuksenantovaltuudesta. Säännöksen nojalla ei ole toistaiseksi annettu tarkempia säännöksiä. Ehdotus nykyiseksi rakennusperinnön suojelemisesta annetuksi laiksi (HE 101/2009 vp) käsiteltiin myös perustuslakivaliokunnassa (PeVL 6/2010 vp).

Korkotukilaki ja aravarajoituslaki

Korkotukilain 11 d §:n 2 momenttiin ja aravarajoituslain 4 d §:n 2 momenttiin sisältyy ympäristöministeriölle annettu valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. Näitä valtuussäännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi. Kun nykyiset säännökset annettiin vuonna 2006, muutos käsiteltiin myös perustuslakivaliokunnassa (PeVL 14/2006 vp).

2.4.2 Valtion lupa- ja valvontavirastolle koottavat tehtävät

Ympäristönsuojelulaki

Kokonaisuudessaan uudistettu ympäristönsuojelulaki tuli voimaan 1.9.2014. Uuden lain valmistelussa tarkistettiin kaikki asetuksenantovaltuudet. Hallituksen esitys (HE 214/2013 vp) käsiteltiin myös perustuslakivaliokunnassa (PeVL 10/2014 vp). Nyt lakiin ympäristönsuojelulain muuttamisesta sisältyy asetuksenantovaltuuksia 15 §:n 3 momenttiin, 23 §:n 4 momenttiin, 34 §:n 4 momenttiin, 39 §:n 4 momenttiin, 42 §:n 4 momenttiin, 44 §:n 4 momenttiin, 80

HE 14/2018 vp

§:n 4 momenttiin, 81 §:n 4 momenttiin, 99 §:n 6 momenttiin, 118 §:n 5 momenttiin, 135 §:n 4 momenttiin, 136 §:n 4 momenttiin, 143 §:n 4 momenttiin, 148 §:n 1 momenttiin, 152 §:n 5 momenttiin, 168 §:n 5 momenttiin ja 197 §:n 5 momenttiin. Näitä valtuuksia ei ehdoteta sisällöllisesti muutettavaksi. Lain 34 §:n 4 momenttiin ja 80 §:n 4 momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuvat tekniset korjaukset, joissa viranomaisen nimi muutetaan.

Perustuslakivaliokunta antoi lausunnon PeVL 10/2014 koskien ympäristönsuojelulain kokonaisuudistusta. Valiokunta otti kantaa muun ohella lain asetuksenantovaltuuksiin. Esityksessä pyrittiin saattamaan laki vastaamaan paremmin perustuslaista johtuvia vaatimuksia muun muassa täsmentämällä asetuksenantovaltuuksia ja niihin liittyviä lain perussäännöksiä. Ympäristönsuojelulain uudistus perustui muun ympäristöä koskevan sääntelyn tapaan laajasti lainsäädäntövallan delegoinnin varaan, joten se on merkityksellistä myös perustuslain 80 §:n säännösten kannalta asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Ehdotetuilla yksittäisillä ympäristönsuojelulain säännöksillä on liityntöjä myös useisiin muihin perustuslain säännöksiin.

Perustuslakivaliokunta arvioi ympäristönsuojelulakiehdotusta perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta. Sen mukaan asetuksia voidaan antaa perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Perustuslakivaliokunta on todennut ympäristölainsäädännölle olevan tyypillistä, että huomattava osa yksityiskohtaisesta sääntelystä jää lakia alemmanasteisiin säädöksiin (ks. esim. PeVL 58/2010 vp, s. 3/I ja PeVL 11/1999 vp, s. 2/I). Tämä johtuu pitkälti siitä, että sääntelyn on tarpeen olla varsin yksityiskohtaista ja teknisluonteista. Lisäksi valtuudet ovat usein tarpeellisia Euroopan unionin runsaan ja yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Toimialoitain ja toiminnoittain vaihtelevista velvoitteista säättäminen asetuksen tasolla voi olla ympäristölainsäädännön yhteydessä perusteltua, koska muutoin sääntely lain tasolla muodostuisi tarpeettoman yksityiskohtaiseksi ja tapauksittaiseksi (PeVL 1/2013 vp, s. 2/II ja PeVL 58/2010 vp, s. 3/I).

Edellä olevien näkökohtien lisäksi perustuslakivaliokunta on tämänkaltaisissa yhteyksissä vaikiintuneesti muistuttanut siitä, että perustuslain säännökset rajoittavat joka tapauksessa suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisältöä, eikä asetuksella siten voida antaa yleisiä oikeussääntöjä lain alaan kuuluvista asioista (esim. PeVL 58/2010 vp, s. 3/I ja PeVL 44/2010 vp, s. 4/II). Valiokunta on nimenomaisesti arvioinut voimassa olevan ympäristönsuojelulain valtuussäännösten ulottuvuutta tältä kannalta lausunnossaan PeVL 44/2010 vp.

Merkittävä osa ympäristönsuojelulakiehdotuksen velvoitteista tulee perustumaan asetuksen tasoiseen sääntelyyn ilman, että velvoitteet ovat täsmällisesti ennakoitavissa ympäristönsuojelulain perusteella. Tämä on — kuten edellä on todettu — ympäristösääntelyn yhteydessä sinänsä ymmärrettävää. Siltä osin kuin kysymys on esimerkiksi Euroopan unionin yksityiskohtaisen ympäristölainsäädännön täytäntöönpanemiseksi tarkoitetusta sääntelystä, voidaan normaalia väljempää delegointisääntelyä edellä mainitun valossa pitää perusteltuna.

Koska asetuksentasoiseen sääntelyyn ei kuitenkaan saa sisältyä normiainesta, jossa on kysymys yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista, voi omaksuttu sääntelytapa aiheuttaa sääntelytason valintaan liittyviä ongelmia. Tällaisten tilanteiden todennäköisyyttä on ennakoita vaikea arvioida. Käytännön tasolla kysymys on pitkälti siitä, minkä sisältöisiä asetuksia valtuuksien nojalla on tarkoitus antaa. Valtioneuvoston on siksi jatkossa kussakin tapauksessa ympäristönsuojelulain valtuuksien nojalla asetuksia antaessaan syytä tarkoin selvittää, voidaanko asioista säätää perustuslain vaatimukset täyttävällä tavalla asetuksessa vai edellyttääkö asiasta säättäminen uusia lain taseisia perussäännöksiä, joita voidaan tarvittaessa täydentää valtuutuksella antaa tarkempia säännöksiä asetuksella.

HE 14/2018 vp

Jätelaki

Uudistettu jätelaki tuli voimaan 1.5.2012. Jätelain asetuksenantovaltuudet on tarkistettu lain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Hallituksen esitys (HE 199/2010 vp) käsiteltiin myös perustuslakivaliokunnassa (PeVL 58/2010 vp). Nyt ehdotettuun jätelain muutokseen sisältyy asetuksenantovaltuuksia koskevia säännöksiä jätelain 51 §:n 3 momenttiin, 54 §:n 3 momenttiin, 61 §:n 4 momenttiin, 64 §:n 2 momenttiin, 90 §:ään, 94 §:n 2 momenttiin, 96 §:n 2 momenttiin, 98 §:n 1 momenttiin, 101 §:n 3 momenttiin, 103 §:n 4 momenttiin, 105 §:ään, ja 106 §:n 3 momenttiin. Asetuksenantovaltuuksia ei ehdoteta muutettavaksi. Jätelain 64 §:n 2 momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuva tekninen korjaus, jossa viranomaisen nimi muutetaan.

Perustuslakivaliokunta on antanut jätelain kokonaisuudistuksen (HE 199/2010 vp) yhteydessä lausunnon PeVL 58/2010. Lain uudistuksen tarkoituksena oli muun ohella ajanmukaistaa jätealan lainsäädäntö sekä saattaa se vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

Esityksessä on pyritty säätämään jätehuoltoa sääntelevistä yleisistä velvollisuuksista ja periaatteista laissa nykyistä täsmällisemmin siten, että lain säännökset muodostavat riittävän perussäännöksen valtioneuvoston asetuksella tietyistä jätelajeista tai jätteenkäsittelymenetelmistä tai muista vastaavista seikoista annettaville tarkemmille säännöksille. Uusikin jätelakiehdotus perustuu kuitenkin olennaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin varaan (vrt. PeVL 15/1993 vp ja PeVL 1/2004 vp). Sääntelyä on siten arvioitava perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta. Sen mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa säädetyssä valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lainsäädännön alaan. Asetuksenantovaltuuksiin on perustuslakivaliokunnan käytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Jätelainsäädännölle ja ympäristölainsäädännölle yleisemminkin on tyypillistä, että huomattava osa yksityiskohtaisesta sääntelystä jää lakia alemmanasteisiin säädöksiin (ks. esim. PeVL 11/1999 vp, s. 2/I). Tämä johtuu pitkälti siitä, että sääntelyn on tarpeen olla varsin yksityiskohtaista ja teknisluonteista. Lisäksi valtuudet ovat tarpeellisia Euroopan unionin varsin runsaan ja yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Toiminnoittain ja jätelajeittain vaihtelevista velvoitteista säätäminen asetuksen tasolla on tällaisessa yhteydessä perusteltua, koska muutoin sääntely lain tasolla muodostuisi tarpeettoman yksityiskohtaiseksi ja tapauskohtaiseksi.

Valiokunta on jäte- ja muun ympäristölainsäädännönkin yhteydessä muistuttanut, että perustuslain säännökset rajoittavat joka tapauksessa suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisältöä, eikä asetuksella siten voida antaa yleisiä oikeussääntöjä lain alaan kuuluvista asioista (ks. esim. PeVL 1/2004 vp, s. 2/I ja PeVL 44/2010 vp, s. 4/II). Edellä mainittu sääntelyn erityisluonne huomioon ottaen ehdotetut asetuksenantovaltuudet ovat pääosin riittävän täsmällisiä.

Laki öljysuojarahastosta

Öljysuojarahastosta annetun lain muutosehdotukseen sisältyy asetuksenantovaltuus lain 26 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää katselmuslautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta. Valtuussäännöstä ei ehdoteta muutettavaksi.

Laki ympäristövahinkovakuutuksesta

Ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n 1 momenttiin sisältyy asetuksenantovaltuutus, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vakuuttamisvelvollisuuden noudattamisen valvonnasta. Momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuva tekninen korjaus, jossa viranomaisen nimi muutetaan.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettu laki

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muutosehdotuksen 10 §:ään sisältyy valtuussäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toimivallan jaosta Valtion lupa- ja valvontaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä. Momenttiin ehdotetaan tehtävän alueuudistuksesta johtuva tekninen korjaus, jossa viranomaisen nimi muutetaan.

Maa-aineslaki

Maa-aineslain 23 a §:n 4 momenttiin sisältyy valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä. Tätä valtuussäännöstä ei ehdoteta muutettavaksi. Säännöksen sisältävä HE 110/2004 vp käsitelty PeV:ssä, joka otti lausuntonsa (PeVL 5/2005 vp) perusteluissa kantaa lain sisältämistä useista asetuksenantovaltuuksista todeten, ettei kyse ole pelkästään teknisluonteisista tai vähäisestä norminannosta. Lausunnossaan valiokunta ei kuitenkaan esittänyt 23 a §:n 4 momentista valtiosääntöoikeudellisia huomautuksia, jotka tulisi ottaa huomioon lain säätämiseksi tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Luonnonsuojelulaki

Luonnonsuojelulain 47 §:n 1 momentti ja 65 b §:n 2 momentti sisältävät valtioneuvostolle osoitetun asetuksenantovaltuuden sekä luonnonsuojelulain 21 §:n 6 momentti ympäristöministeriölle osoitetun asetuksenantovaltuuden. Luonnonsuojelulain 65 b §:n 2 momentissa tarkoitettulla asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pykälässä tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä. 47 § 1 momentti koskee lajien säätämistä erityisesti suojeltaviksi. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan 21 §:n 6 momentin mukaan säätää tarkemmin luonnonsuojelualan rajojen ja aluetta koskevien kieltojen ja rajoitusten merkitsemistavoista sekä merkitsemisessä käytettävistä tunnuksista. Näitä valtuutussäännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi.

Merensuojelulaki

Merensuojelulain 9 §:n 3 momenttiin ja 11 §:n 3 momenttiin sisältyy asetuksenantovaltuudet sekä valtioneuvostolle että ympäristöministeriölle. Näitä valtuussäännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi.

Pykäliden valtuussäännösten ensimmäiset virkkeet koskevat valtioneuvostolle osoitettuja valtuuksia, joissa on kyse ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä sekä myös niistä tiedoista, joita lupahakemuksessa on esitettävä. Pykäliden valtuussäännösten toiset virkkeet sisältävät ympäristöministeriölle osoitettuja valtuuksia. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja ruoppausmassan sisältämien haitallisten aineiden raja-arvoista ja kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimuksessa ja hyväksikäytössä. Nämä asetuksenantovaltuudet ovat luonteeltaan teknisiä ja vähämerkityksellisiä, jonka vuoksi valtuudet voidaan PL 80 § huomioon ottaen osoittaa ympäristöministeriölle.

3 Voimaantulo

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaantuloa (*voimaantulolaki*). Tarkoituksena on, että tähän esitykseen sisältyvät lait tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020 samanaikaisesti, kun maakunnat aloittavat tehtäviensä hoitamisen. Poikkeuksena tästä on esitykseen sisältyvä laki Kevasta annetun lain muuttamisesta, jonka on kuitenkin tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 2019. Samoin ehdotettu laki maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa tulisi voimaan jo 1.2.2019.

Ehdotus voimaannpanolaiksi sisältää säännökset lain soveltamisalasta, voimaantulevista ja kumottavista säädöksistä sekä lisäksi tehtäviä ja toimivaltaa, henkilöstöä, omaisuusjärjestelyjä sekä eräitä erityistilanteita koskevia voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiä. Tämän lisäksi eräisiin voimaannpanolailla voimaannpantaviin lakeihin sisältyy erityisiä säädöskohtaisia voimaannpanosäännöksiä.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

4.1 Maakunnille siirrettävät tehtävät

Maakuntien itsehallinto ja kansanvaltaisuus

Hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp) sisältyy esitys maakuntalaiksi, jonka tarkoituksena on luoda edellytykset toteuttaa perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu itsehallinto kuntia suuremmilla hallintoalueilla. Itsehallintoyksikkö olisi maakunta. Ehdotetun maakuntalain tarkoituksena on muun muassa luoda edellytykset maakunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteuttamiselle maakunnan toiminnassa. Tällä tarkoitetaan erityisesti perustuslain 2 §:ssä tarkoitettua kansanvaltaisuuden ja perustuslain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettujen osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteuttamista. Tarkemmat säännökset asiasta sisältyvät tältä osin ehdotetun maakuntalain demokratiaa ja vaikuttamista koskevaan lain II osaan. Lisäksi ehdotetun maakuntalain tarkoituksena on edistää maakunnan kehittämistä ja sen toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä sekä luoda maakunnalle edellytykset tukea asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa tasapainoista kehitystä. Näitä tavoitteita pyritään hallituksen esityksessä todetuin tavoin konkreettisesti edistämään paitsi ehdotetun lain säännöksillä niin myös maakunnan tehtäviä ja niitä koskevaa toimivaltaa täsmentävillä erityislakien säännöksillä. Säännökset maakuntien tehtäväaloista sisältyvät ehdotetun maakuntalain 6 §:ään. Esitys sisältää varsin seikkaperäisen arvion muun muassa sen suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyskysymyksiin. Huomion arvoista on, että perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 26/2017 vp) katsonut ehdotetun maakuntalain täyttävän pääosin perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetyt edellytykset. Edellä todetun lisäksi on tässä yhteydessä otettava huomioon myös uudistukseen liittyvä hallituksen esitys (HE 57/2017 vp) eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) täydentämiseksi maakuntien rahoitusta koskevien ja eräiden muiden säännösten osalta. Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan toteutettavaksi ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10-13, 16-22 ja 25-26 kohdissa sekä 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäväaloja koskevien tehtävien siirrot maakunnille. Lisäksi tähän esitykseen sisältyy eräitä ehdotetun maakuntalain 6 §:n 3 momentin tarkoittamia muita maakunnalle lailla säädettäviä tehtäviä. Maakunnille tällä hallituksen esityksellä osoitettavia tehtäviä koskevaa lainsäädäntöä tulee arvioida perustuslain kansanvaltaisuuden ja osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteuttamisen sekä kuntaa laajemmalla alueella toteutettavan asukkaiden itsehallinnon toteuttamistavan näkökulmasta (121 § 4 mom.). Lisäksi eräiden maakunnille säädettävien tehtävien organisoinnin kannalta esitystä on arvioitava perustuslain 124 §:n näkökulmasta sekä eräiltä osin myös kunnallisen itsehallinnon (PL 121 §:n 1-3 mom.) näkökulmasta.

Perustuslain 2 §:n perusteella valtiojärjestyksen perusteisiin kuuluu kansanvaltaisuusperiaate. Sen mukaan kaikella julkisen vallan käytöllä tulee olla demokraattinen perusta (PeVL 67/2014 vp). Perustuslain 14 §:ssä säädetään vaali- ja osallistumisoikeuksista. Pykälän 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Maakunnan osalta asiasta säädetään kattavasti ehdotetun maakuntalain demokratiaa ja vaikuttamista koskevissa 4-5 luvuissa.

HE 14/2018 vp

Kunnallisesta itsehallinnosta säädetään perustuslain 121 §:n 1-3 momentissa. Kunnallisen itsehallinnon kanssa saman pykälän 4 momentissa säädetään, että itsehallinnosta kuntia suuremmilla hallintoalueilla säädetään lailla. Tästä itsehallinnon muodosta ei toistaiseksi ole olemassa olevaa lainsäädäntöä. Perustuslain 121 §:n 4 momentissa ja sen valmisteluaineistossa ei ole tarkemmin eritelty kuntaa laajemmalla alueella järjestettävän itsehallinnon ominaispiirteitä. Lainsäätäjällä on tällöin suhteellisen laaja harkintavalta määritellä tarkemmin alueellisen itsehallinnon sisältöä.

Perustuslain mukaan kunnallisen itsehallinnon keskeiset elementit ovat seuraavat:

- ☐ kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon;
- ☐ kuntien hallinnon yleisistä perusteista säädetään lailla;
- ☐ kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla; sekä
- ☐ kunnilla on verotusoikeus.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä kunnallisen itsehallinnon keskeisiksi elementeiksi on katsottu myös kunnan yleinen toimiala sekä rahoitusperiaatteen toteutuminen annettaessa kunnille tehtäviä lailla (PeVM 25/1994 vp).

Perustuslain 121 §:n 4 momentissa itsehallinnolle kuntaa suuremmalla alueella ei ole säädetty itsehallinnon keskeisistä elementeistä samalla tavoin kuin kunnallisen itsehallinnon osalta. Perustuslain mukaan itsehallinnon keskeisistä elementeistä edellytetään säädettäväksi lailla. Keskeiset maakuntien itsehallintoa koskevat säännökset annettaisiin ehdotetussa maakuntalaissa.

Koska kunnallinen itsehallinto on maakunnan itsehallinnon lähin vertailukohta, on maakunnan itsehallintoa jäljempänä kuvattu ja arvioitu uutena lailla säädettävänä PL 121 §:n 4 momentissa tarkoitettuna omana itsehallintomuotonaan, mutta myös arvioitu suhteessa kunnalliseen itsehallintoon ja sitä koskevaan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöön. Arvioinnissa on lisäksi otettu huomioon, että perustuslakivaliokunta on maakunta- ja sote-uudistusta koskevasta hallituksen esityksestä (HE 15/2017 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 26/2017 vp, siv. 18-29) todennut maakuntien itsehallinnon osalta muun muassa, että perustuslaissa säänneltyjen itsehallinnon muotojen epäyhtenäisyyden vuoksi lainsäätäjällä voidaan katsoa olevan harkintavaltaa sen suhteen, millaiseksi maakunnallinen itsehallinto muodostuu. Lisäksi valiokunta katsoi, että perustuslain 121 §:n 4 momentista tai sen esitöistä ei ole luettavissa samanlaisia vaatimuksia maakuntien itsehallinnolle kuin perustuslain 121 §:n 1—3 momentista kunnan asukkaiden itsehallinnolle. Merkityksellistä arvioinnissa kuitenkin on, että perustuslakivaliokunta on todennut perustuslain 121 §:n 1 ja 4 momenttien muodostavan kokonaisuuden (ks. PeVL 20/2013 vp, s. 9/II). Perustuslain 121 §:n 4 momentissa ei ole säädetty kuntaa suurempien itsehallintoalueiden verotusoikeudesta, eikä perustuslainsäätäjän voida muutoinkaan katsoa tarkoittaneen kuntaa suurempien alueiden itsehallinnon olevan samanlaista kuin kunnan asukkaiden itsehallinto, jolla on pitkät historialliset perinteet ja nimenomaisesti säädetty erityiset valtiosääntöoikeudelliset takeet. Perustuslain 121 §:n näkökulmasta lähtökohdaksi on asetettavissa, että maakunnille osoitettavien tehtävien järjestämistapa ei saa kokonaisuutena arvioiden olla itsehallintoa toteuttavan kansanvaltaisuusperiaatteen tai rahoitusperiaatteen vastainen (vrt. HE 15/2017 vp ja PeVL 26/2017 vp, s. 22-26). Valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja ovat erityisesti maakunnan hallinnon, tehtävien ja toimivaltuuksien kokonaisuus, rahoitusjärjestelyt sekä palvelutuotantoon kohdistuvat maakunnan ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet tiedonsaantioikeuksineen samoin kuin erilaisten vastuiden jakautuminen maakunnan, liikelaitoksen ja muiden palveluntuottajien välillä.

Maakuntien yhteistoiminta ja tehtävien kokoaminen

Esitykseen sisältyy eräitä tehtäviä, joissa lailla ehdotetaan säädettäväksi maakunnille yhteistoimintavelvoite tai tehtävä esitetään säädettäväksi tietyn maakunnan tehtäväksi. Lisäksi eräissä tehtävissä toimivalta ehdotetaan lailla säädettäväksi nimenomaisesti tietyille maakunnan toimielimelle tai viranhaltijalle. Tällainen sääntely tietyissä määrin rajoittaa maakuntien itse-

hallintoa. Pakottavaa yhteistoimintaa tai tehtävien kokoamista tietyille laissa nimetyille maakunnalle koskevaa sääntelyä sisältyy lakiehdotuksiin, jotka koskevat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä, vesi- ja kalatalouden tehtäviä, poronhoitoon, porotalouden ja luontaiselinkeinojen edistämiseen sekä poroteurastamojen elintarvike-, eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaan liittyviä tehtäviä, maaseudun kehittämisen tukemiseen liittyviä tehtäviä sekä romansioiden alueellisia neuvottelukuntia ja maakuntien romansioita koskevia tehtäviä. Tehtäviä, joissa toimivalta ehdotetaan lailla säädettäväksi nimenomaisesti tietyille maakunnan toimielimelle tai viranhaltijalle, sisältyy eläintautilainsäädäntöön ja lakiin eläimistä saatavista sivutuotteista. Lisäksi ehdotettuun lakiin maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa sisältyy säännöksiä, jotka määrittävät maakunnan tehtävien hoitamisen järjestämistä.

Kunnallisessa itsehallinnossa pakkokuntayhtymistä ja vastaavista yhteistoimintaelimistä on säädetty tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä jo usean vuosikymmenen ajan (PeVL 31/1996 vp, PeVL 32/2001 vp). Kunnallisessa toiminnassa ns. pakottava yhteistoiminta on lakisääteisten kuntayhtymien (esim. erikoissairaanhoidolaki 3 § ja laki kehitysvammaisten erityishuollosta 6 §) lisäksi toteutettu muun muassa ympäristöterveydenhuollossa (laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta) ja maakuntien liittojen välisessä yhteistoiminnassa (laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista) sekä pelastustoimessa (pelastuslaki 24 §).

Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen niitä hoidettaessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa (esim. PeVL 32/2001 vp, PeVL 65/2002 vp, PeVL 22/2006 vp.). Valiokunta on pitänyt ongelmallisena kuntien yhteistoimintaelimen tehtävien lisäämistä siinä määrin ja sillä tavalla, että se vaikuttaisi oleellisesti jäsenkuntien hallintoon ja vaarantaisi kunnallisen itsehallinnon periaatteisiin sisältyvän periaatteen kunnan päätösvallan kuulumisesta kuntalaisten valitsemille toimielimille (esim. PeVL 37/2006 vp ja siinä mainitut lausunnot).

Esimerkiksi pelastustoimen lainsäädäntöä koskevassa lausunnossaan (PeVL 32/2001 vp.) perustuslakivaliokunta on todennut, että pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan valiokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen niitä hoidettaessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistamaa asemaa. Näiden näkökohtien kannalta valiokunta on pitänyt merkityksellisenä, että pelastustoimen nykyaikaisia vaatimuksia ei ole hallituksen esityksen mukaan mahdollista täyttää täysimääräisesti kuntakohtaisessa järjestelmässä tai se tulisi liian kalliiksi. Valiokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiotaan siihen, että riittävän suorituskykyisten pelastuslaitosten turvaamiseksi esityksessä ehdotetaan pelastustoimen palvelujen tuottamista kuntien yhteisesti ylläpitämillä pelastustoimen alueilla ja että uudistuksella pyritään tehostamaan pelastustoimen voimavarojen käyttöä järjestämällä pelastustoimi nykyistä suurempiin yksiköihin. Valiokunta onkin todennut, että sen käsityksen mukaan käsillä on tilanne, jossa pelastustoimen hoitaminen on valtiosääntöoikeudellisessa mielessä tosiasiallisesti tullut luonteeltaan ylikunnalliseksi tehtäväksi.

Tähän esitykseen sisältyvässä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muutosehdotuksessa ehdotetaan säädettävän maakuntien yhteistyöstä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa vesienhoidon osalta lain 6 §:ssä ja merenhoidon osalta lain 26 l §:ssä. Pykälissä viitattaisiin yhteistyön järjestämisen osalta ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädettyihin maakuntien yhteistoiminnan muotoihin. Vesienhoitoalueet muodostuvat useaan maakuntaan kuuluvista alueista. Lisäksi maakunta voisi olla mukana useamman kuin yhden vesienhoitoalueen suunnittelussa. Merenhoidon puolella laaditaan yksi yhteinen merenhoitosuunnitelma valtakunnallisesti. Ehdotetulla sääntelyllä on merkitystä perustuslain 121 §:n näkökulmasta. Lakiin sisällytettävä maakuntien yhteistyötä koskeva sääntely olisi tarpeen, koska ehdotuksella pyritään turvaamaan sekä vesienhoidossa että merenhoidossa valtakunnallinen vertailukel-

poisuus ja yhdenmukaisuus, oikea-aikaisuus ja riittävä yhteistyö. Lakiehdotuksen mukaan maakunnat voisivat itse päättää yhteistyön järjestämisestä ehdotettuun maakuntalakiin perustuen. Ehdotettu sääntely on tavoitteellista ja jättää maakunnille päätösvallan siitä, miten maakuntien yhteistyö järjestettäisiin toisaalta vesienhoitoalueiden sisällä sekä toisaalta eri alueiden välillä ja merenhoidon osalta valtakunnallisesti. Ehdotettu sääntely on siten sopusoinnussa perustuslain kanssa.

Ehdotetun maakuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan maakuntien tehtävien järjestäminen voidaan lailla koota yhdelle tai useammalle maakunnalle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, kielellisten oikeuksien toteutumisen edistämiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Tämän hallituksen esityksen mukaan Varsinais-Suomen maakunta huolehtisi eräistä kalatalouden tehtävistä koko maassa. Näitä olisivat kalatalousviranomaisen tehtävät Suomen talousvyöhykkeellä sekä kaupallisten kalastajien rekisteröintiin liittyvät tehtävät (kalastuslain 21 ja 89 §), kaupallisen kalastuksen vakuutustuen myöntäminen, valvonta ja takaisinperintä sekä kalastusvakuutuslaitosten valvonta (laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta), merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetussa laissa säädetyn toimivaltaisen rekisterinpitäjän tehtävät, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain mukaiset valvonta- ja muut viranomaistehtävät sekä eräät Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain mukaiset viranomaistehtävät kuten toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hallintoon ja sisävesillä käytettävien kalastusalusten rekisteröintiin liittyvät tehtävät. Myös metsästyksen rajoittaminen Suomen talousvyöhykkeellä yleisen turvallisuuden vuoksi säädettäisiin yksin Varsinais-Suomen maakunnan tehtäväksi (metsästyslain 23 §).

Yhdelle maakunnalle keskitettäväksi ehdotetuilla kalatalouden tehtävillä on pääosin selkeä liittymä Euroopan unionin lainsäädäntöön tai kansainvälisiin sopimuksiin. Näissä tehtävissä kansallinen etu edellyttää, että toimivaltaisilla viranomaisilla on käytössään erityisasiantuntemus unionin suoraan toimijoita velvoittavan lainsäädännön sisällöstä. Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvät tehtävät ovat luonteeltaan valtakunnallisia ja edellyttävät Euroopan unionin lainsäädännön yksityiskohtaista tuntemusta. Talousvyöhykkeellä tapahtuva valvonta on sitä koskevien Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja valtiosopimusten vuoksi myös perusteltua säätää yhden viranomaisen vastuulle. Valvonnan kohteena olevien toimijoiden yhdenvertainen kohtelu samoin kuin rekisterien pitoon liittyvien tehtävien yhdenmukainen ja tehokas hoitaminen turvataan myös parhaiten, kun toiminnasta vastaa yksi maakunta.

Tähän esitykseen sisältyvän patoturvallisuuslain muutosehdotuksen mukaan Kainuun maakunta toimisi laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena koko maassa. Lapin maakunta huolehtisi eräistä Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (SopS 91/2010) mukaisista täytäntöönpanotehtävistä (laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta).

Patoturvallisuusviranomaisen tehtävien keskittämisellä pyritään niin ikään varmistamaan asiantuntija- ja muiden voimavarojen riittävyys ja tehokas käyttö sekä valvontakäytännön yhdenmukaisuus. Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen maantieteellinen soveltamisalue sijaitsee kokonaisuudessaan yhden maakunnan alueella, jolle myös sopimuksen täytäntöönpanotehtävät on perusteltua keskittää.

Edellä sanotuin perustein tehtävien keskittämistä yhdelle maakunnalle voidaan pitää ehdotetun maakuntalain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla välttämättömänä.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa annettavaksi laiksi. Lain tarkoituksena on varmistaa, että kaikkien maakuntien käytettävissä on riittävät henkilöstö- ja muut voimavarat sekä tarvittava erityisasiantuntemus kalatalouden ja vesitalouden sekä vesivarojen käytön ja hoidon tehtävissä ja tulvariskien hallinnassa.

Maakunnille siirtyvien kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoito vaatii useiden tehtäväalojen erityisosaamista. Nämä voimavarat on uudistuksessa järjestettävä kaikkien maakuntien saataville. Kala- ja vesitalouden tehtäviä on lisäksi tarpeen hoitaa vesistöalueittaisina kokonaisuuksina yli maakuntarajojen esimerkiksi tulvariskien hallinnassa tai vaelluskalojen elinkieron turvaamiseksi. Lain 2 §:ssä säädettäisiin tämän vuoksi maakuntien velvollisuudesta sopia tehtävien hoidon järjestämisestä yhteistoiminnassa. Maakunnat päättäisivät itse yhteistoiminnan muodosta ehdotetun maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla.

Maakuntien pakolliseen yhteistoimintaan sisältyvät tehtävät olisivat luonteeltaan ylimaakunnallisia. Tehtävien hoitaminen yhteistoiminnassa olisi tarkoituksenmukaista, jotta niihin tarvittavien voimavarojen saatavuus voitaisiin varmistaa maakuntien hallinnollisista rajoista riippumatta. Yhteistoiminta järjestettäisiin maakuntien sopimalla tavalla noudattaen, mitä ehdotetussa maakuntalaissa säädetään maakuntien vapaaehtoisen yhteistoiminnan muodoista. Yhteistoiminnassa noudatettava päätöksentekojärjestelmä ei siten antaisi yksittäiselle maakunnalle yksipuolisen määräämävallan mahdollistavaa asemaa. Edellä sanotuin perustein sääntelyn voidaan katsoa olevan sopusoinnussa maakunnallisen itsehallinnon kanssa.

Edellä mainitun lakiehdotuksen 3 §:n mukaan valtioneuvosto voisi antaa tarpeelliset määräykset laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta maakuntien yhteistoiminnassa, jos maakunnat eivät pääsisi asiassa sopimukseen. Lain 2 §:ssä säädetyt maakuntien sopimuvallan sijaan valtioneuvosto määräisi tällöin yksipuolisesti yhteistoiminnan järjestämisestä, millä olisi merkitystä maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Valtioneuvoston määräysvaltaa rajoittaisivat kuitenkin 3 §:n mukaan lain tarkoitus voimavarojen ja erityisasiantuntemuksen varmistamisesta sekä laissa tämän tarkoituksen saavuttamiseksi säädetyt yhteistoiminnan yleiset vaatimukset. Määräysvaltaa rajoittaisivat myös hallinnon yleiset oikeusperiaatteet. Valtioneuvoston päätös voitaisiin myöhemmin korvata maakuntien tekemällä lain 2 §:n mukaisella sopimuksella. Valtioneuvoston päätöksen valmistelussa olisi kuultava maakuntia, joita päätös koskee. Päätös olisi valituskelpoinen. Valtioneuvoston määräysvallan ei siten voida katsoa merkittävästi rajoittavan maakuntien itsehallintoa.

Hallituksen esitykseen sisältyvän voimaannpanolain 16 §:n 3 momentin mukaan valtion vesitaloushankkeen lupa siihen sisältyvine oikeuksineen ja velvoitteineen siirrettäisiin ensi sijassa maakunnalle, jonka alueella vesistö rakenne sijaitsee. Jos vesitaloushanke kuitenkin vaikuttaisi merkittävästi vesistön virtaamiin tai vedenkorkeuksiin taikka muutoin vesistön käyttöön tai vesiympäristöön kahden tai useamman maakunnan alueella, hanketta koskevat luvat ja sopimukset siirrettäisiin näille maakunnille yhteisesti. Tällaisia yli maakuntarajojen vaikuttavia hankkeita ovat erityisesti vesistöjen säännöstelyhakkeet. Hankkeen vaikutus voisi olla ylimaakunnallinen myös esimerkiksi silloin, kun vesistöön tehty rakenne estäisi kalojen nousua ja vaikuttaisi siten kalatalouteen myös yläpuolisen vesistöosan maakunnissa

Lain säännöstä tulee arvioida maakuntien itsehallinnon näkökulmasta tilanteessa, jossa lupa siihen sisältyvine oikeuksineen ja velvoitteineen siirrettäisiin myös muulle kuin rakenteen sijaintimaakunnalle. Yhtäältä luvan haltijuus merkitsisi muille maakunnille vastuuta hankkeen hoidosta, rakenteiden kunnossapidosta sekä hankkeesta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista. Toisaalta näiden maakuntien asema luvan haltijoina rajoittaisi hankkeen sijaintimaakunnan valtaa tehdä hanketta koskevia päätöksiä.

Vesivarojen kestävä käyttö edellyttää vesien eri käyttötarpeiden ja niiden vaikutusten arviointia ja yhteensovittamista riittävän laajasti vesistöalueen mitassa. Vastaavasti kuin nykyisin lupien hallinnan kuuluessa ELY-keskukselle, maakuntien voitaisiin edellyttää julkisoikeudelli-

HE 14/2018 vp

sina yhteisinä ja lupien haltijoina edistävän vesivarojen kestävästä käyttöä omassa toiminnassaan. Yhteinen luvan haltijuus antaisi maakunnalle velvoitteiden vastapainona oikeuden vaikuttaa hankkeen kehittämiseen ottaen huomioon maakunnan alueeseen kohdistuvat hyödyt ja haitat. Sääntely ei siten merkittäväällä tavalla rajoittaisi maakunnille kuuluvaa itsehallintoa.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin ehdotetaan uutta 28 b §:ää, jonka mukaan ohjaavat ministeriöt voisivat kohdistaa maakunnalle määräyksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen kuuluvan tehtävän toteuttamiseksi. Määräyksen antava ministeriö voisi asettaa määräajan, jonka kuluessa veloitteet olisi täytettävä. Ministeriö voisi tehostaa määräystä teettämishallalla uhkasakkolain mukaisesti. Säännösehdotus liittyy perustuslain 121 §:n mukaisen itsehallinnon sekä 20 §:n mukaisen ympäristöperusoikeuden toteutumiseen, kuten myös 21 §:n oikeusturvanäkökohtiin. Ehdotetun säännöksen nojalla valtio käyttäisi hallinnollista sanktiotoimivaltaa maakuntaa kohtaan, jos maakunta ei noudattaisi laissa säädettyjä veloitteita. Kyse olisi julkisen vallan käytöstä, joten sen yleisistä perusteista olisi perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaisesti säädettävä lailla.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistehtävät perustuvat EU-direktiiveihin, joiden mukaisten velvoitteiden toteuttamisen vastuu on valtiolla. Myös perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut, että unionin lainsäädäntö on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin ja kansallisessa lainsäädännössä tulee pyrkiä EU-oikeuden velvoitteiden toteuttamisen kanssa sopusoinnussa oleviin ratkaisuihin (ks. PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 20/2017 vp, s. 6 ja PeVL 51/2014 vp, s. 2/II). Siitä huolimatta, että kyse on itsehallinnollisten maakuntien lakisäätötehtävien hoitamisesta, on välttämätöntä, että valtiolla on riittävän tehokas ohjauskeino EU-velvoitteiden asianmukaisen toimeenpanon varmistamiseksi.

Säännöksellä toteutettaisiin myös ympäristöperusoikeutta, sillä vesiympäristön tilatavoitteiden saavuttaminen turvaa osaltaan oikeutta terveelliseen ympäristöön. Säännökseen sisältyisi neuvottelu ja lausunnot ennen määräyksen antamista. Näillä keinoilla varmistettaisiin, että maakunnan näkemykset tulevat huomioon otetuksi ennen mahdollisen määräyksen antamista. Ehdotus on tältä osin sopusoinnussa maakuntien itsehallinnollinen ja oikeusturvan kanssa. Kokonaisuudessaan ehdotettu säännös on sopusoinnussa perustuslain vaatimusten kanssa.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa, jota sovellettaisiin maakuntien hoitaessa delegoituja maksajavirastotehtäviä sekä muun muassa yhdenmukaiseen hallinto- ja valvontajärjestelmään sisältyviin tukijärjestelmiin liittyviä tehtäviä. Laissa säädettäisiin maakunnan velvollisuudesta solmia maksajaviraston (Maaseutuvirasto) kanssa tehtävien hoitoa koskeva sopimus, kielto siirtää sopimukseen sisältyviä tehtäviä kolmannen osapuolen hoidettavaksi, tehtävien hoitamisesta toisen maakunnan alueella ja tehtävien hoitamisen järjestämisestä (henkilöstön määrä ja tietojärjestelmät). Lisäksi lakiehdotukseen sisältyy säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen toimivaltaisen viranomaisen (maa- ja metsätalousministeriö), maksajaviraston ja todentamisviranomaisen tarkastus- ja tietojensaantioikeudesta.

Maksajavirastotehtävien hoitamisesta säädetään hyvin yksityiskohtaisesti Euroopan unionin lainsäädännössä muun muassa horisontaalasetuksessa, maksajavirastoasetuksessa ja delegoidussa maksajavirastoasetuksessa. Maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta säännökset koskevat muun muassa organisaatorakennetta ja henkilöstöresursseja, maksupyyntöjen hyväksymismenettelyjä, kirjanpitoa, kirjausketjuja, tietojärjestelmien turvallisuutta sekä jatkuvaa seuranta sisäisillä valvontatoimin. Maksajavirastotehtäviä voidaan siirtää toiselle viranomaiselle (ns. delegoidut maksajavirastotehtävät) horisontaalasetuksen 7 artiklan mukaan tukien maksua lukuun ottamatta. Maksajavirastotehtäviä voidaan kuitenkin siirtää toiselle viranomaiselle, kuten maakunnalle, vain siinä tapauksessa, että delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Euroopan unionin lainsäädännön säännösten mukaan maksajavirastotehtävien siirtämisen edellytyksenä on muun muassa, että maksajaviraston ja toisen elimen välillä tehdään kirjallinen sopimus siirrettävistä tehtävistä, maksajavirasto on kaikissa tapauksissa vastuussa maataloustuki- ja maaseu-

dun kehittämisrahaston tehokkaasta hallinnoinnista, toisen elimen tehtävät ja velvollisuudet määritellään selkeästi ja toisella elimellä on käytettävissään tehokkaat järjestelmät.

Ehdotetussa laissa maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa säädettäisiin niistä erityisistä edellytyksistä, joiden on Euroopan unionin maksajavirastoa koskevien säännösten mukaan jatkuvasti täytyttävä, jotta maksajavirastotehtävien hoitamista voidaan siirtää toiselle viranomaiselle. Jos Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut vaatimukset delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisesta eivät täyty, toinen viranomainen ei voi hoitaa mitään maksajavirastotehtäviä kuten esimerkiksi viljelijätukien myöntämiseen tai tukien valvontaan liittyviä tehtäviä. Lakiehdotukseen ei sisälly säännöksiä esimerkiksi siitä, miten maakuntien pitäisi organisatorisesti järjestää delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitaminen eikä suljeta pois maakuntien mahdollisuutta hoitaa delegoituja maksajavirastotehtäviä toisen maakunnan alueella (tiettyjen edellytysten täytyessä). Näin ollen esityksellä ei voida katsoa puuttuttavan maakuntien itsehallinnolliseen asemaan toimintansa järjestämisessä.

Lakiin maksajavirastotehtävien hoitamisesta ehdotetaan otettavaksi säännös maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja todentamisviranomaisen oikeudesta valvoa maakuntia niiden hoitaessa delegoituja maksajavirastotehtäviä sekä Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston ohjaus- ja valvontaoikeudesta delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta. Ohjaus- ja valvontaoikeus on välttämätön Euroopan unionin maksajavirastotehtävien hoitamista koskevan, jäsenvaltioissa suoraan sovellettavan lainsäädännön säännöksistä johdun ja jotta Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut vaatimukset maksajavirastotehtävien hoitamisesta voidaan täyttää.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii Suomessa maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jonka tehtävänä on maksajavirastoasetuksen 2 artiklan mukaan muun muassa jatkuvasti valvottava vastuullaan olevia maksajavirastoja, mikä tehtävä pitää sisällään myös delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitavat tahot. Maaseutuvirastolla on puolestaan akkreditoituna maksajavirastona velvollisuus valvoa säännöllisesti myös delegoituja maksajavirastotehtäviä hoitavia tahoja muun muassa horisontaalisasetuksen 7 artiklan ja delegoidun maksajavirastoasetuksen säännösten nojalla. Todentamisviranomaisen tarkastusvalvontavelvollisuudesta säädetään puolestaan esimerkiksi horisontaalisasetuksen 9 artiklassa. Elintarviketurvallisuusvirasto muun muassa ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ja eläinten hyvinvoinnin aloilla, mitkä valvontatehtävät ovat maksajavirastotehtäviä.

Säännös ohjaus- ja valvontatehtävästä on tarpeen, jotta myös delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisen osalta voitaisiin täyttää tehtävien hoitamiselle muun muassa delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädetyt vaatimukset. Delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisen ohjaus on välttämätöntä muun muassa sen vuoksi, että hakemusten käsittely ja valvonnan tekeminen delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 2 kohdan A alakohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Liitteen I 1 kohdan C alakohdan C.1 kohdan vi) alakohdan mukaan maksajaviraston tulee tarkastella säännöllisesti toiselle elimelle siirrettyjä tehtäviä varmistuakseen, että ne on suoritettu hyväksyttävästi ja unionin sääntöjä noudattaen. Jos Euroopan unionin maksajavirastoa koskevassa lainsäädännössä asetetut vaatimukset delegoitujen maksajavirastotehtävien hoitamisessa eivät täyty, maakunta ei voi esimerkiksi myöntää mitään maataloustukirahaston tai maaseudun kehittämisrahaston varoista rahoitettavia tukia. Lisäksi on syytä todeta, että Euroopan unionissa maatalouden tukipolitiikka kuuluu Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Käytännössä tämä tarkoittaa unionipolitiikan keinojen ensisijaisuutta sekä sitä, että kansallista maatalouspolitiikkaa voidaan harjoittaa vain sellaisella tavalla, minkä Euroopan unionin lainsäädäntö ja Euroopan komission päätökset mahdollistavat. Näin ollen delegoituihin maksajavirastotehtäviin liittyvät ohjaus- ja valvontaoikeudet ovat välttämättömiä Euroopan unionin lainsäädännön noudattamiseksi eikä niiden voi katsoa loukkaavan maakuntien itsehallinnollista asemaa.

Lapin maakuntaan ehdotetaan koottavaksi maakunnille siirtyvät poronhoitoon, porotalouden ja luontaiselinkeinojen edistämiseen sekä poroteurastamojen elintarvike-, eläintauti- ja eläin-suojeluvalvontaan liittyvät tehtävät. Nykytilanteessa Lapin aluehallintovirasto ja Lapin ELY-keskus hoitavat porotalouteen liittyviä tehtäviä valtakunnallisena tehtävänä eli omien toimialueidensa lisäksi myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten alueella. Tehtävien keskittäminen lailla Lapin maakuntaan olisi välttämätöntä niiden hoidon jatkuvuuden sekä tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi.

Päijät-Hämeen maakuntaan ehdotetaan keskitettävän maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) mukaisiin kehittämishankkeisiin liittyvät tehtävät, kun kyse on valtakunnallisista hankkeista. Voimassa olevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1392/2014) 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa nykyisin kaikkien elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella tällaisia valtakunnallisia hankkeita koskevat tehtävät. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätoimipaikka sijaitsee Päijät-Hämeen maakunnan alueella. Tehtävät on tarkoituksenmukaista jatkossakin keskittää Päijät-Hämeen maakuntaan näiden tehtävien hoidon jatkuvuuden ja tehtäviin liittyvän asiantuntemuksen vuoksi.

Ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan maakunta hoitaa alueelliset romaniasiain neuvottelukuntia ja romaniasioita koskevat tehtävät. Ehdotettavassa, näitä asioita koskevassa laissa säädettäisiin neuvottelukuntien tehtävistä, kokoonpanosta ja toimialueista. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin asettamismenettelystä ja toiminnan järjestämisestä. Ehdotuksen mukaan neuvottelukunnat asetettaisiin kullekin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:n mukaiselle viidelle yhteistyöalueelle. Vastuumaakunnista ja neuvottelukuntien asettamisesta maakunnat päättäisivät noudattaen ehdotetun maakuntalain 48 §:n säännöksiä. Neuvottelukunnat olisivat maakuntien yhteisiä toimielimiä.

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Säännöksen perustelujen (HE 1/1998, s. 177) mukaan pyrkimys yhteensopiviin aluejaotuksiin merkitsee perustuslaissa säädettäväksi ehdotettua vaatimusta välttää monia erilaisia aluejaotuksia valtion alue- ja paikallishallintoa järjestettäessä. Palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun se on tarpeen niiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi, tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä annettava lakiesitys rajoittaa maakuntien itsehallintoa siltä osin, että neuvottelukuntien toimialueet on määritelty laissa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueita vastaaviksi. Romaniasioiden kokoaminen useamman maakunnan yhteiseksi tehtäväksi on kuitenkin perusteltua neuvottelukuntien perustamisen ja niiden resurssien varmistamiseksi alueellisesti kattavasti. On arvioitu, että valtakunnallisesti viisi alueellista neuvottelukuntaa on riittävä määrä. Tällä hetkellä neuvottelukuntia on neljä. Valittu sääntelytapa on perusteltu tehtävän ylimaakunnallisen luonteen ja hallinnon tarkoituksenmukaisen, kustannusvaikuttavan ja tehokkaan toteuttamisen perusteella. Sääntelytapaa puoltaa myös perustuslain 6 §:n vaatimus yhdenvertaisuudesta, jota esityksellä pyritään varmistamaan.

Alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien tehtävissä kyse on maakunnan näkökulmasta varsin rajatuista tehtävistä eikä toimialueista säätämisen voi katsoa rajoittavan maakuntien itsehallintoa merkittävästi. Esitys ei myöskään puutu itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka tekisi maakuntien itsehallinnon asiallisesti ottaen merkityksettömäksi. Yksittäisellä maakunnalla ei ole myöskään yksipuolisen päätösvallan mahdollistavaa asemaa, vaan päätöksenteko vastuumaakunnasta tapahtuisi ehdotetun maakuntalain yhteistyösäännösten mukaisesti. Romaniasiain alueelliset neuvottelukuntien siirtyessä aluehallintovirastoilta maakuntiin ne siirtyvät samalla aiempaa kansanvaltaisemman päätöksenteon piiriin.

Eräiden tehtävien hoitamisen siirtäminen maakunnan viranhaltijalle

Esitykseen sisältyvän eläintautilain muutosesityksen mukaan maakunnan tehtäviin kuuluisi eläintautien torjunta, mutta torjuntatoimenpiteiden johto- ja yhteensovittamisvastuu olisi Elin-
tarvikeeturvallisuusvirastolla. Jotta varmistettaisiin, että taudintorjuntaan osallistuva viran-
omaisketju kykenisi nopeaan ja tehokkaaseen toimintaan riippumatta itsehallinnollisen maa-
kunnan toimielinten ja tehtävien organisoinnista, eläintautilaissa säädettäisiin, että taudintor-
junnasta maakunnassa vastaisi maakunnan hallintosäännön mukaan määräytyvä viranhaltija,
jonka tulisi olla eläinlääkäri. Kyseinen viranhaltija vastaanottaisi Elin-
tarvikeeturvallisuusviras-
ton mahdollisesti antamat taudintorjuntaa koskevat käskyt. Itsehallintoa rajoittavalle sääntely-
lle on tältä osin eläintautien vastustamiseen ja kansanterveyden turvaamiseen liittyvät painavat
yhteiskunnalliset perusteet.

Eläintautilaissa ja laissa eläimistä saatavista sivutuotteista säädettäisiin myös, että maakunnan
nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri käyttäisi maakunnalle osoitettua toimivaltaa asiois-
sa, jotka koskevat terveys- tai eläinlääkintötodistuksen myöntämistä taikka jotka lailla täytän-
töön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille. Sääntely
olisi välttämätöntä Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi. Maakunnan toi-
mivallan siirtämisestä maakunnan muille toimielimille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille
säädetään ehdotetun maakuntalain 79 §:ssä.

Tehtävien siirto kunnilta maakunnille

Esityksellä siirretään osa kuntien lakisäateisistä tehtävistä maakunnille. Perustuslain 121 §:n 2
momentin mukaan kunnalle voidaan antaa tehtäviä lailla. Siirrettävät tehtävät on säädetty kun-
tien hoidettavaksi lailla, joten ne voidaan myös ottaa pois kunnilta muuttamalla lakia. Tältä
osin esitys ei ole ristiriidassa perustuslaissa säädetyn kunnallisen itsehallinnon kanssa. Maa-
kuntien tehtäväaloista säädetään ehdotetun maakuntalain 6 §:ssä ja tehtäväaloja koskevista
tehtävistä yksityiskohtaisesti asianomaisessa erityislainsäädännössä. Ehdotetun maakuntalain
mukaan maakunnalla ei olisi niin sanottua yleistä toimialaa kuten kunnilla, vaan maakunnat
hoitaisivat vain niille lailla säädettyjä tehtäviä. Tällä estettäisiin muun muassa se, ettei syntyisi
tehtäviä koskevaa päällekkäisyyttä valtion, maakuntien ja kuntien viranomaisten kesken.

Kunnallinen itsehallinto ja maakuntakaavoitus

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden
itsehallintoon. Itsehallintoon perustuen kunnille ja maakuntien liitoille kuuluu oikeus käyttää
omavastuista päätösvaltaa alueidensa kaavoituksessa. Koska esityksen mukaan vastuu maa-
kuntakaavoituksesta siirtyisi alueen kuntien muodostamalta pakolliselta kuntayhtymältä kun-
nista erilliselle itsehallinnolliselle maakunnalle, maankäyttö- ja rakennuslain muutosesityksen
sääntämisyjärjestystä on tältä osin arvioitava perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon
kannalta. Arvioinnissa kiinnitetään huomio kansanvaltaisuuden toteutumiseen maakuntaka-
voituksessa, maakuntakaavoituksen ja kuntakaavoituksen suhteeseen sekä ehdotettuihin yh-
teistyömenettelyihin maakuntakaavoituksessa.

Maakunnan liiton ylin päättävä elin on maakuntavaltuusto. Edustajat valtuustoon valitaan jä-
senkunnista liiton jäsenkuntien asukaslukea vastaavasti. Perustettavien maakuntien ylimpinä
toimieliminä toimivat valtuustot, joihin maakunnan asukkaat valitsevat jäsenet yleisillä ja yh-
täläisillä vaaleilla. Maakuntakaavan hyväksyminen kuuluu maakuntavaltuuston toimivaltaan.
Näin ollen kansanvaltaisuuden toteutumisen kannalta maakuntakaavoituksen siirtymistä maa-
kunnan tehtäväksi on pidettävä hyväksyttävänä.

Maakuntakaavassa esitetään maakunnan alueiden käytön ja aluerakenteen periaatteet ja osoite-
taan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä
osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallis-
ten tavoitteiden kannalta on tarpeen. Maakuntakaavan tehtävä on näin ollen laissa rajattu en-

tistä selkeämmin tarkkuudeltaan ja sisällöltään kysymyksiin, jolla ei puututa kunnalle kuuluvaan sisäiseen päätösvaltaan alueiden käytön suunnittelussa eikä toteutuksessa. Kunnille kuuluvaan päätösvaltaan yleis- ja asemakaavoituksessa ei ehdoteta muutoksia. Kunnat päättävät siten edelleen, milloin ja minne kaavojen laatiminen on tarpeen. Maakuntakaava on jatkossakin ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa. Esitys ei näin ollen muuta maakuntakaavoituksen ja kuntakaavoituksen suhdetta kuntien toimivaltaa rajoittavasti.

Maakuntakaavoituksen tehtäväsiirron rinnalla esityksessä on korostettu kuntien ja maakunnan yhteistyötä maakuntakaavoituksessa. Maakuntakaavan valmistelua varten on asetettava maakunnan toimielin, jossa on alueen kuntien nimeämät edustajat. Maakunnan on lisäksi oltava maakuntakaavaa valmisteltaessa yhteydessä kuntiin ja tarpeen mukaan järjestettävä neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien kunnan kehittämistavoitteiden toteutukseksi.

Edellä esitettyyn viitaten hallitus katsoo, ettei maankäyttö- ja rakennuslain muuttamista koskeva esitys loukkaa kuntien oikeutta päättää alueidensa kaavoituksesta perustuslain 121 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

4.2 Valtion aluehallinnon tehtävien ja rakenteiden uudelleen organisointi

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi kokonaan uudenlainen valtionhallinnon virastotyyppi, valtioneuvoston alainen ja sitä ohjaavien ministeriöiden yhteinen Valtion lupa- ja valvontavirasto. Virasto olisi monialainen valtakunnallinen keskushallinnon virasto, joka kuuluisi kaikkien sitä ohjaavien virastojen hallinnonalalle. Lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus laiksi Ahvenanmaan valtionvirastosta. Esitystä tulee näiltä osin arvioida perustuslain hallinnon järjestämistä koskevien 119 §:n ja 122 §:n sekä 120 §:n ja siihen liittyen perustuslain säätämisyksityksessä säädetyn Ahvenanmaan itsehallintolain kannalta. Kielellisten oikeuksien osalta ehdotusta tulee arvioida perustuslain 17 §:n lisäksi myös suhteessa perustuslain 122 §:n. Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen sisältyy säännös, jonka nojalla virasto voisi siirtää eräitä avustavia tehtäviä yksityiselle taholle, joten ehdotusta tulee arvioida myös perustuslain 124 §:n kannalta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että Valtion lupa- ja valvontavirasto hoitaisi nykyisin aluehallintovirastoille kuuluvat työsuojeluvalvonnan tehtävät. Esitys kytkeytyy siten myös perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaiseen julkisen vallan velvoitteen huolehtia työvoiman suojelusta. Työsuojeluvalvonnan järjestämistä määrittävät myös eräät Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset.

Ahvenanmaan valtionvirasto

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan itsehallintolaissa lainsäädäntövalta on jaettu valtakunnan ja maakunnan kesken. Itsehallintolain 18 §:ssä luetellaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat ja 27 §:ssä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat. Hallintovalta Ahvenanmaalla jakautuu valtakunnan ja maakunnan kesken pääsääntöisesti sen mukaan, kummalla on lainsäädäntövalta tietyllä oikeudenalalla (itsehallintolain 23 ja 30 §). Itsehallintolain 27 §:n 3 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valtion viranomaisten järjestysmuotoa ja toimintaa. Säännös kattaa muun ohessa valtion viranomaisten hallinnollisen organisaation ja toiminnan sääntelyn. Ahvenanmaan valtionvirastosta säätäminen kuuluu siten valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaan valtionvirasto on perustuslain 119 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion alueellinen viranomainen. Virastosta säädetään nykyisin aluehallintovirastoista annetussa laissa. Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Yleisillä perusteilla säännöksessä tarkoitetaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp). Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Aluehallintovirastojen lakkauttamisen ja aluehallintovirastoista annetun lain kumoamisen johdosta Ahvenanmaan valtionvirastosta ehdotetaan säädettäväksi oma virastolakinsa. Lailla ehdote-

taan säädettäväksi Ahvenanmaan valtionviraston nimestä, toimialasta ja pääasiallisista tehtävistä, toimialueesta, toimipaikasta sekä viraston ohjauksesta ja johtamisesta sekä eräistä toimivaltuuksista. Viraston yksittäisten tehtävien suuresta lukumäärästä johtuen virastosta annettavassa laissa säädettäisiin nykyisten aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tapaan viraston tehtävälajoista ja viraston yksittäisistä tehtävistä ja niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevassa erityislaissa.

Ahvenanmaan valtionvirastolle ehdotetaan tässä esityksessä säädettäväksi kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtäviä lukuun ottamatta sellaiset tehtävät, joita se hoitaa nykyisin aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla aluehallintovirastona Ahvenanmaalla. Kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät ehdotetaan koottavaksi koko maan osalta Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Manner-Suomessa aluehallintovirastojen tehtävät pääosin koottaisiin perustettavalle Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Valtion lupa- ja valvontavirasto hoitaisi Ahvenanmaan maakunnassa työsuojeluviranomaisen tehtävät, jotka nykyisin on Ahvenanmaalla hoitanut Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Sekä Valtion lupa- ja valvontavirasto, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto ovat kaksikielisiä keskushallinnon viranomaisia. Esityksellä turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Ehdotetuilla Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavilla säännöksillä ei ole vaikutusta Ahvenanmaan itsehallinnolliseen asemaan. Ehdotuksella ei ole vaikutusta myöskään Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädettyyn maaherran asemaan.

Valtion lupa- ja valvontavirasto

Perustettavaksi ehdotettu Valtion lupa- ja valvontavirasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaa alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Virasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa. Viraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virastolle ehdotetaan koottavaksi tehtäviä nykyisistä aluehallintovirastoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, KEHA-keskuksesta sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta. Viraston tehtävälajoina olisivat sosiaali- ja terveys, varhaiskasvatus, opetus- ja kulttuuri, ympäristö sekä työsuojelu. Virastolla olisi myös yhteisen varautumisen valvonnan tehtäviä. Lisäksi virasto hoitaisi muita erikseen säädettyjä oikeusturva- ja valvontatehtäviä ja sillä voisi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi uudentyypinen valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, jonka toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa. Virasto kuuluisi kaikkien niiden ministeriöiden toimialalle, joiden tehtäviä sille säädetään hoidettavaksi. Ministeriöt ohjaisivat virastoa yhteisesti. Lisäksi kukin ministeriö ohjaa ja valvoo Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintaa toimialalleen kuuluvissa asioissa. Tällä toiminnallisella ohjauksella toteutetaan osaltaan perustuslain 68 §:n 1 momentissa kullekin ministeriölle toimialallaan kuuluvaa vastuuta hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Toisin kuin lakkautettavaksi ehdotettavat valtion aluehallintoon lukeutuva aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, olisi Valtion lupa- ja valvontavirasto perustuslain 119 §:n 1 momentin tarkoittama keskushallinnon viranomainen. Viraston toimialueena olisi lähtökohtaisesti koko maa. Eräissä sellaisissa viraston tehtävissä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan valtakunnan toimivaltaan, on toimivaltaiseksi viranomaiseksi Ahvenanmaan maakunnassa ehdotettu säädettäväksi Valtion lupa- ja valvontaviraston sijasta Ahvenanmaan valtionvirasto.

Viraston tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä ja perustuslain 119 §:n edellyttämin tavoin virasto ehdotetaan perustettavaksi lailla. Laissa säädettäisiin viraston yleisistä perusteista perustuslain 119 §:n mukaisesti. Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavalla lailla säädettäisiin viraston nimestä, toiminta-ajatuksista ja asemasta, toimialueesta, tehtävälajista ja tehtävistä.

HE 14/2018 vp

tä, organisaation perusteista, johtamisesta, ohjauksesta, eräistä toimivaltuuksista, työsuojelun järjestämisestä virastossa ja avustavien tehtävien siirtämisestä yksityiselle taholle. Lisäksi laki sisältäisi erityissäännöksiä sosiaali- ja terveystoimialan, ympäristötoimialan ja varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan osalta. Laissa säädettäisiin myös muun muassa virkojen täyttämisestä, virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun käsittelystä, asioiden sähköisestä käsittelystä, asiantuntijoista ja valvontatehtävien tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksestä. Viraston yksittäisten tehtävien suuresta lukumäärästä johtuen virastosta annettavassa laissa säädettäisiin nykyisten aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tapaan viraston tehtäväaloista ja viraston yksittäisistä tehtävistä ja niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevassa erityislaissa. Virastolle kuuluvista tehtävistä säädettäisiin noin 230 laissa ja esitykset tehtävien osoittamisesta virastolle sisältyvät tähän hallituksen esitykseen kuitenkin siten, että sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtäviä koskevat muutokset lainsäädäntöön toteutettaisiin pääosin erillisellä hallituksen esityksellä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta aiheutuvien muutosten yhteydessä.

Viraston organisoinnin osalta lailla säädettäisiin, että virasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten toimialoihin ja toimintayksiköihin. Toimialoista säädettäisiin laissa. Toimintayksiköistä sekä niiden pääasiallisista tehtävistä samoin kuin viraston muun organisaation perusteista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi laissa säädettäisiin varhaiskasvatus-, opetus- ja kulttuuritoimen tehtäviä hoitavalla toimialalla olevasta ruotsinkielisestä yksiköstä. Tarkoituksena on valtioneuvoston asetuksella säätää, että virastolla voisi olla sen toiminnan yhteensovittamisen tukemiseksi yhteisiä toimintoja. Toiminnoista sekä niiden tehtävistä määrätään viraston työjärjestyksellä. Asetuksella myös säädettäisiin, että viraston toimiala ja toimintayksikkö voivat edelleen jakautua yksiköihin. Yksiköt voisivat muodostua toiminnallisina ja alueellisin perustein. Yksiköistä ja niiden tehtävistä määrättäisiin toimialan ja toimintayksikön työjärjestyksellä. Laissa säädettäisiin, että viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palveluiden saatavuudesta sekä kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut (esim. PeVL 6/2002 vp, PeVL 29/2006 vp, PeVL 42/2006 vp ja PeVL 5/2008 vp), että perustuslain 119 §:n 2 momentin säännösten tarkoituksena ei ole ollut pitää valtionhallinnon yksiköitä koskevia ratkaisuja yksinomaan säädösmuodossa tehtäviksi vaan, että niitä voidaan tehdä myös yksittäisin hallintopäätöksin. Esityksen mukaan viraston työjärjestyksessä annettaisiin tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työskentelypaikkakunnista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin, kun asiat eivät kuulu toimialan tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäväksi. Viraston työjärjestys julkaistaisiin Suomen säädöskokoelmassa. Viraston toimialan ja toimintayksikön työjärjestyksessä annettaisiin tarkempia määräyksiä toimialan ja toimintayksikön sisäisestä organisaatiosta, toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä henkilöstön tehtävistä. Tarkoituksena on, että viraston organisoitumisen perusyksikköinä olevat toimialat ja toimintayksiköt olisivat valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteita eikä virastossa olisi erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia säädösten määrättyjä rakenteita. Toimialojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voitaisiin toimialojen ja toimintayksiköiden toimintaa tarvittaessa kuitenkin organisoida sekä toiminnallisesti että alueellisesti järjestäen. Viraston toimialan tai toimintayksikön sisäiselle yksikölle määrätty maantieteellinen vastuualue ei kuitenkaan muodostaisi yksikölle alueellista toimivaltaa, jolloin organisoitumisella ei olisi myöskään erillisiä kielellisiä vaikutuksia viraston yleiseen kielelliseen asemaan.

Viraston toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että virastolla olisi toimipaikka jokaisessa Manner-Suomen maakunnassa. Toimipaikat kuitenkin eroaisivat toisistaan eikä kaikissa toimipaikoissa tehtäisi kaikkien viraston toimialojen tehtäviä, vaan henkilöstö sijoittuisi eri toimipaikkoihin ja työskentelypisteisiin tehtävien hoidon kannal-

ta tarkoituksenmukaisella tavalla. Mitään toimipaikoista ei säädettäisi niin sanotuksi päätoimipaikaksi. Kattavalla toimipisteverkolla turvataan alueellista läsnäoloa edellyttävien palveluiden yhdenvertainen saatavuus koko maassa. Alueellista toimintaa liittyy erityisesti virastolle kuuluviin tarkastustehtäviin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi virastolain 35 §:n nojalla siirtää viraston 4 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Avustavia tehtäviä olisivat ehdotetun 35 §:n mukaan virastolle annettavien ilmoitusten ja muiden asiakirjojen vastaanotto, lajittelu sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentaminen sähköisiä menetelmiä käyttäen asianhallinnan työjonoon. Avustavia tehtäviä hoitava henkilö toimisi ehdotetun säännöksen mukaan edellä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Esitys kytkeytyy perustuslain 124 §:ään, jossa säädetään hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Perustuslain kyseisen säännöksen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Ehdotettu 35 § vastaa Verohallinnosta annetun lain 2 b §:ää, joka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 30/2012 vp). Perustuslakivaliokunta on tuolloin todennut, että säännöksessä tarkoitettut tehtävät ovat vain viranomaista avustavia lähinnä rutiiniluonteisia tukitehtäviä, eikä niihin sisälly julkisen vallan käyttämistä. Perustuslakivaliokunta on arvioinut, että säännöksessä mainittujen teknisten tehtävien siirto on tarkoituksenmukaista, ja sääntely täyttää muutoinkin perustuslakivaliokunnan käytännössä tämänkaltaiselle tehtävien siirrolle asetetut vaatimukset (ks. esim. PeVL 3/2009 vp, s. 4–5 ja PeVL 11/2006 vp). Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:ssä tarkoitettussa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla. Vastaavalla tavalla kuin Verohallinnosta annetun lain 2 b §:n kohdalla myös tässä tapauksessa mainittujen tehtävien siirron arvioidaan täyttävän perustuslain tarkoituksenmukaisuusedellytyksen sekä muut tällaiselle tehtävien siirrolle asetetut vaatimukset.

Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 29 §:ään sisältyy lisäksi säännös, jonka nojalla Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi käyttää asiantuntijoita ja tehdä sopimuksia viranomaisen, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa tehtäväalaansa kuuluvien yksittäisten asiantuntijatehtävien suorittamisesta viraston lukuun. Viraston pysyvistä asiantuntijoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Nykyisin Valvira on käyttänyt sille kuuluvia tehtäviä hoitaessaan muun muassa niin kutsuttuja pysyviä asiantuntijoita, jotka edustavat Valviran toiminnan kannalta merkityksellistä tieteellistä ja muuta asiantuntemusta. Asiantuntijoista on säädetty Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Myös aluehallintovirastot ovat tehtävissään hyödyntäneet Valviran pysyvien asiantuntijoiden asiantuntemusta. Virastolle kuuluvien tehtävien hoidossa tarvittavan monialaisen erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi jatkossakin ehdotetaan lakiin otettavaksi nykyistä vastaavan sisältöinen säännös. Vastaavasti esimerkiksi virastolle osoitettavaksi ehdotettujen lomituspalveluiden ohjaus- ja valvontatehtävien suorittamiseksi virastolla voi olla tarve käyttää Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melan asiantuntijoita asiantuntijatehtävien suorittamiseksi Valtion lupa- ja valvontaviraston lukuun. Säännösehdoituksessa tarkoitetuilla asiantuntijoilla ei ole itsenäistä asemaa viraston päätöksentekomenettelyssä eikä asiantuntijan lausunto sido miltään osin viranomaisen toimivallan käyttöä, vaan sääntelyssä on kyse yksinomaan viraston toimintaa avustavan ja täydentävän ulkopuolisen asiantuntijuuden hyödyntämisestä. Asiantuntijoiden lausunnoissa on kyse puolueettomasta, asiantuntijan erityisalaan perustuvasta lausunnosta (PeVL 4/2012 vp ja PeVL 2/2002 vp). Säännöksen voidaan arvioida olevan ongelmaton perustuslain 124 §:n kannalta.

Työsuojelun valvonta

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Lainsäädännölle, jolla on työntekijää suojaava tarkoitus, on tyypillistä, että sen osalta on säädetty myös säännösten noudattamisen valvonnasta. Työsuojeluviranomaiset vastaavat viranomaisten suorittamasta työsuojeluvalvonnasta Suomessa. Voimassa olevan aluehallintovirastosta annetun lain mukaan aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue on riippumaton valvontatehtävää hoitaessaan ja vastualueen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävissä on turvattu. Työsuojeluviranomaisten riippumattomuutta koskeva vaatimus on peräisin kansainvälisistä velvoitteista, niin kuin moni muukin työsuojeluviranomaisten oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva asia. Myös uuden viraston työsuojelun toimialan toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävissä turvataan.

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimus nro 81) tavoitteena on turvata työntekijöiden suojelua koskevien määräysten noudattaminen säännöllisten työpaikoille kohdistettavien tarkastusten avulla ensisijaisesti teollisilla ja kaupan työpaikoilla. Yleissopimus edellyttää tehokasta ja puolueetonta ammattientarkastusjärjestelmää. Yleissopimuksessa on määräyksiä mm. ammattientarkastuksen ohjauksesta, resursseista, toimintaedellytyksistä sekä tarkastajien oikeuksista ja velvollisuuksista.

Suomi on ratifioinut ILO:n ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen nro 81 (ammattientarkastus teollisuudessa ja kaupassa) vuonna 1949. Suomi on ratifioinut vuonna 1997 myös yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan. Pöytäkirja laajensi ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen määräykset koskemaan toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla. Ammattientarkastusjärjestelmää on sovellettava kaikkiin työpaikkoihin, joissa ammattientarkastajien tehtävänä on valvoa niiden määräysten noudattamista, jotka koskevat työntekijöiden työoloja ja suojelua työn aikana. Ainoastaan puolustusvoimat ja rajavartiolaitos ovat jääneet sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle.

Valtioneuvoston aluehallintouudistuksesta eduskunnalle antamassa selonteossa (VNS 1/2013 vp) arvioitiin, että työsuojelun valvonnalta edellytettävä riippumattomuus on nykyisessä aluehallintomallissa toteutunut hyvin. Perustuslakivaliokunta on selonteosta antamassaan lausunnossa PeVL 15/2013 vp todennut, että työsuojeluvalvonnassa on saatujen tietojen mukaan erityiseksi ongelmaksi todettu suurten, monikansallisten työmaiden valvonta, johon yksittäisen aluehallintoviraston työsuojelun vastualueen resurssit ovat vähäiset. Aluehallintouudistuksesta annetussa valtioneuvoston selonteossa todettiin, että työsuojeluvalvonnan asemaa aluehallintovirastoissa on tarkoitus kehittää muun muassa niin, että valvontaresurssien käyttöä tehostetaan ja parannetaan valvonnan tasalaatuisuutta ja eräänä mahdollisuutena mainittiin työsuojelutarkastajien toimivallan laajentaminen valtakunnalliseksi. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan, että toimivallan tarkistamisessa tai muussa työsuojeluvalvonnan uudelleenjärjestämisessä on edelleen tärkeää huolehtia viranomaistoiminnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden säilymisestä sekä asianmukaisista valvontaresursseista.

Esitetty työsuojeluvalvonnan organisointi osaksi valtakunnallista Valtion lupa- ja valvontavirastoa vastaa työsuojeluvalvonnan riippumattomuutta koskevilta perusratkaisuiltaan nykyistä työsuojelun organisointia aluehallintovirastoissa. Työsuojeluvalvonnan riippumattomuutta Valtion lupa- ja valvontavirastossa on kuvattu ja arvioitu tarkemmin hallituksen esityksen luvussa 4.2.1.1. Samassa luvussa kuvataan myös esitettyä ratkaisua järjestää virastoon kohdistuva työsuojeluvalvonta sosiaali- ja terveysministeriön toimesta siten, että viraston virkamiehet voivat yhdenvertaisesti muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen. Esitetyllä lainsäädännöllä turvataan työsuojeluvalvonnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden säilyminen sekä työsuojeluun kohdennettujen valvontaresurssien läpinäkyvyys.

Samalla työsuojeluvalvonnan kokoaminen valtakunnalliseksi toiminnoksi parantaa mahdollisuuksia hyödyntää työsuojeluvalvonnan voimavaroja ja erityisasiantuntemusta koko maassa tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla ja suunnata resursseja työsuojelun tehtävissä ny-

kyistä joustavammin. Valtakunnallisen rakenteen voidaan siten arvioida parantavan edellytyksiä työsuojeluvalvonnan tehokkaaseen toteuttamiseen. Lisäksi valtakunnallisen viranomaisen rakenne tukee toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen ja palvelutason yhtenäisyyttä koko maassa, mikä turvaa asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun eri puolilla maata. Valtion lupa- ja valvontavirastolle suunnitellulla kattavalla toimipaikkaverkolla turvataan työsuojeluvalvonnassa tarvittava alueellinen läsnäolo koko maassa.

Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännös ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymisen (ks. HE 309/1993 vp, s. 66/II). Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen että aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Säännös on tarkoitettu vaikuttamaan ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan (HE 309/1993 vp, s. 66 II). Ympäristöperusoikeuden oikeudellinen merkitys on säätämisaikojen jälkeen vahvistunut. Oikeuskirjallisuudessa ja perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (mm. PeVL 21/1996 vp ja PeVL 38/1998 vp) on omaksuttu tulkinta, jonka mukaan kyse on normatiivisesti velvoittavasta perusoikeussäännöksestä; ympäristöperusoikeussäännöksen ilmaisemat ympäristöarvot tulee ottaa huomioon kaikessa ympäristöllisesti merkityksellisessä lainsäädännössä ja lainkäytössä. Ratkaisussa (KHO 2002:86) myös korkein hallinto-oikeus totesi, että ympäristöperusoikeussäännös ohjaa osaltaan lakien soveltamista ja tulkintaa.

Yleisen edun valvonta ympäristönsuojelu- ja vesitalousasioissa.

Yleinen ja yksityinen etu ovat keskeisiä käsitteitä ympäristöoikeudessa. Yleisellä edulla tarkoitetaan sellaisia yleisiä intressejä, jotka eivät ole palautettavissa yksittäisten kansalaisten tai kansalaisten muodostamien ryhmien oikeuksiksi. Yksityisellä edulla puolestaan tarkoitetaan yksittäisten kansalaisten tai kansalaisten muodostamien ryhmien oikeuspiiriin kuuluvia intressejä, joilla ei ole yleisempää merkitystä. Osana ympäristöperusoikeuden toteutumista ja julkisen vallan turvaamisvelvoitteen toteuttamista viranomaisilla on lakisääteinen yleisen edun valvontatehtävä omissa tehtävissään ja omalla toimialallaan. Viranomaisen yleisen edun valvonta voi ilmetä myös vireillepano-oikeutena, lausunnonantomahdollisuutena tai muutoksenhakuoikeutena. Yleisen edun valvontatehtäviä sisältyy muun muassa ympäristönsuojelulakiin, vesilakiin, luonnonsuojelulakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin ja kaivoslakiin. Yleinen etu voi liittyä käyttöintressiin tai suojeluintressiin. Yleinen käyttöintressi voi kohdistua liikenteeseen, maanpuolustukseen tai teolliseen toimintaan ja yleinen suojeluintressi terveyteen, viihtyisyyteen tai luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvoihin.

Voimassaolevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on muun muassa valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa. Ympäristönsuojelulain mukaan yleisen edun valvonta kuuluu myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Myös muut viranomaiset käyttävät yleisen edun puhevaltaa ympäristöasioissa, jotka voivat liittyä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Esimerkkejä näistä ovat museovirasto ja kalatalousviranomaisena jatkossa toimivat maakunnat. Maakuntaudistuksessa ympäristö- ja vesiasioiden tehtävät siirtyivät Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja maakuntiin. Yleisen edun valvontatehtävästä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Lisäksi maakunnilla on yleisen edun valvontatehtävä erikseen säädettyjen tehtävien osalta.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Hallinnon lainalaisuusperiaatteen toteutuminen edellyttää tehokasta viranomaisten toiminnan lainmukaisuuden valvontaa, joka korostaa erityisesti toiminnan julkisuuden ja te-

hokkaan oikeusturvan merkitystä. Viranomaisten toimintaa ja asiakirjojen julkisuutta koskeva lainsäädäntö sekä varsin laajat muutoksenhakumahdollisuudet luovat hyvät edellytykset lainalaisuuden vaatimuksen toteutumiselle. Ehdotetussa viranomaisrakenteessa yleisen edun valvontaan liittyvät näkökohdat välittyvät lupamenettelyyn viranomaisen sisäisellä menettelyllä. Muiden viranomaisten kanta asiaa selvitetään edelleen lausunntomenettelyn keinoin. Tämä ei muuta sitä, että hakijalle ja muille tahoille on varattava oikeus lausua käsityksensä hakemuksesta annetuista lausunnoista muistutuksista ja mielipiteistä.

Julkiseen valtaan kohdistuva vaatimus järjestää hallinto perusoikeudet ja ihmisoikeudet turvaavalla tavalla tai hallinnon järjestämistä koskeva perustuslain 11 luku ei velvoita järjestämään viranomaisrakenteita tietyllä tavalla. Perustuslain näkökulmasta on merkityksellistä, turvaako esitetty hallintorakenne perusoikeudet ja ihmisoikeudet perustuslain 2 ja 22 §:ien edellyttämällä tavalla.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Säännös velvoittaa julkista valtaa järjestämään hallinnon siten, että se turvaa perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumisen. Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Samaisen pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Yleisen edun valvomisen ympäristöasioissa on katsottava olevan osa tätä julkiseen valtaan kohdistuvaa toimeksiantoa.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaisessa järjestelmässä valvontaviranomainen voi keskittyä erityisesti vesilain mukaisessa asiassa yleisen edun valvomiseen antaessaan hakemuksesta lausunnon, johon lupaviranomainen voi omassa ratkaisuharkinnassaan tukeutua. Ratkaisu on eri viranomaisten keskinäisen tehtävajaon tarkkarajaisuuden näkökulmasta selkeä. Lausunntoimittelyyn myötä yleistä etua valvovan viranomaisen käsitys hankkeen toteuttamisen edellytyksistä välittyy hakijan ja asianosaisten tietoon lupamenettelyn kuulemisvaiheen aikana, joka edistää hallintomenettelyn läpinäkyvyyttä ja asianosaisten oikeusturvaa.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaisen menettelyn merkitystä arvioitaessa on otettava huomioon, että ympäristöoikeudellisessa päätöksenteossa on laajasti kyse virallistoimintoisesta menettelystä. Lupaviranomaisen on viran puolesta tutkittava luvan myöntämisen edellytykset, mukaan lukien yleisen edun näkökulmasta, ja ratkaistava asia vaikka muut viranomaiset eivät asiasta olisi mitään lausuneetkaan. On syytä korostaa sitä, että eri lakien mukaiset lupaharkintatilanteet ja viranomaisen puhevallan merkitys vaihtelevat sovellettavasta lainsäädännöstä riippuen. Vesilakiin perustuvassa lupaharkintatilanteessa, joka nojaa erilaisten arvosidonnaisten intressien painoarvon keskinäiseen punnintaan, viranomaisen esittämällä käsityksillä yleisestä edusta on suurempi painoarvo kuin vaikkapa ympäristönsuojelulain mukaisessa lupaharkintatilanteessa, johon intressivertailua ei sisälly.

Yleisen edun valvonnan osoittaminen lupa- ja valvontaviranomaisen tehtäväksi on sinänsä perustuslain näkökulmasta hyväksyttävä ratkaisu. Järjestelmän hyväksyttävyyden kannalta on merkittävää, kyetäänkö uudessa järjestelmässä säilyttämään nykyisen järjestelmän hyödyt, kuten yleistä etua valvovan viranomaisen kannan avoimuus. Lisäksi ehdotettu uusi viranomaisjärjestelmä näyttäisi korostavan yleisten intressien selvittämistä viran puolesta ja niiden painottamista lupamenettelyssä niiden yleisen merkityksen edellyttämällä tavalla. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa näiden intressien painottumiseen hallinnon oikeusperiaatteille vieraalla tavalla erityisesti suhteellisuusperiaatteen ja luottamuksensuojaperiaatteen kannalta.

Kesällä 2017 lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa esitettiin Valtion lupa- ja valvontavirastoon perustettavaksi erillistä yksikköä, jonka tehtävänä olisi ollut valvoa yleistä etua ympäristöasioissa. Yksiköllä olisi ollut myös valitusoikeus Valtion lupa- ja valvontaviraston ympäristölakien nojalla antamista päätöksistä. Jatkovalmistelussa pohdittiin myös järjestelmää, jossa yleistä etua olisivat valvoneet riippumattomat asiamiehet. Ehdotetut järjestelyt muistuttivat

HE 14/2018 vp

tullihallinnon ja verohallinnon vastaavia järjestelmiä. Järjestely olisi säilyttänyt voimassaolevan lainsäädännön mukaisen järjestelmän keskeiset piirteet ennallaan. Yksikön ja asiamiesten tehtävät olisivat jossain määrin muodostuneet päällekkäisiksi suhteessa ympäristötoimialaan ja yksikön varustaminen riittävällä asiantuntemuksella olisi vaatinut huomattavasti voimavaroja suhteutettuna sen kokoon ja tehtäviin. Nämä seikat, kun otettiin huomioon periaatteellisesti hankala kysymys viranomaisen oikeudesta hakea muutosta omiin päätöksiin, johtivat yleisen edun valvontatoiminnan järjestämiseen ehdotuksen mukaisesti.

Viranomaiselle kuuluvan lakisääteisen tehtävän hoitamiseen liittyy kysymys viranomaisen muutoksenhakuoikeudesta. Asianosaisten tavoin, viranomaisella saattaa olla, sen hoidettavaksi säädetty tehtävä huomioon ottaen, tarve saattaa toisen viranomaisen tekemän päätöksen lainmukaisuus tuomioistuimen tutkittavaksi. Asiaa koskeva perussäännös sisältyy hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan viranomaisella on muutoksenhakuoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Hallintolainkäyttölain yleissäännöstä täydentävätkin useat erityislaeissa olevat säännökset viranomaisen muutoksenhakuoikeudesta.

Viranomaisen muutoksenhakuoikeutta on käsitelty useissa perustuslakivaliokunnan lausunnoissa. Viranomaisen toisen viranomaisen päätökseen kohdistuvaa muutoksenhakuoikeutta ei ole pidetty valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallisena, jos tämä on liittynyt viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamiseen. Sen sijaan viranomaisen omaan päätökseensä kohdistaman muutoksenhakuoikeuden on katsottu olevan omiaan heikentämään asian käsittelyn asianmukaisuutta sekä viranomaisen riittävään selvittämiseen ja valmisteluun liittyvä päätöksentekoa (ks. PeVL 47/2005 vp.). Lisäksi tämä saattaa luoda vaikutelman viranomaisesta asianosaisen mahdollisena vastapuolena (PeVL 36/2004 vp, s. 4/II, PeVL 37/2004 vp, s. 3/II). Sinänsä perustuslakivaliokunta on pitänyt viranomaisen valitusoikeutta omistakin päätöksistä asioiden laatu ja luonne huomioon ottaen mahdollisena (PeVL 15/2011 vp, s. 5, PeVL 58/2006 vp, s. 9), jos valitusoikeuden käyttäminen on kytketty oikeuskäytännön yhtenäisyyden ylläpitämiseen liittyviin perusteisiin (PeVL 4/2004 vp, s. 10/I, PeVL 4/2005 vp, s. 3/I, PeVL 45/2006 vp, s. 3, PeVL 22/2013 vp). Tällöinkin on pidetty asianmukaisena, että muutoksenhaussa puhevaltaa käyttäisi muu kuin päätöksen tehneen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies.

Esityksen mukaan yleisen edun valvonnasta vastaava valtion viranomainen (Valtion lupa- ja valvontavirasto) ei voisi hakea muutosta lupaviranomaisen (Valtion lupa- ja valvontaviraston) tekemään ratkaisuun. Sen sijaan Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on muutettu tai kumottu Valtion lupa- ja valvontaviraston antama päätös. Nykytilanteeseen verrattuna yleisen edun valvonnasta vastaavan viranomaisen valitusoikeuden poistuminen, joka seuraa suoraan tehtävän osoittamisesta lupaviranomaisena toimivan tahon hoidettavaksi, voidaan nähdä heikennyksenä nykytilaan verrattuna. On kuitenkin otettava huomioon, että ehdotetun järjestelyn myötä viraston sisäinen yleistä etua koskevien näkökohtien huomioon ottaminen olisi erityisesti osa lupaharkintaa. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että maakunnilla ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla olisi oikeus hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen yleisen edun valvomiseksi siten kuin siitä erikseen säädetään. Ehdotuksella ei myöskään rajattaisi kansalaisten, kansalaisjärjestöjen tai yleistä etua valvovien muiden viranomaisten oikeutta hakea muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen. Ehdotetun viranomaisjärjestelmän voidaan katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain kanssa. Viraston sisäisiä menettelytapoja ja työjärjestystä laadittaessa perustuslain edellytyksiin on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta varmistetaan yleisen edun näkökohtien ja laillisuusvalvonnan läpinäkyvä ja riippumaton toteutuminen.

Maankäyttö ja rakentaminen.

ELY-keskusten tehtävänä on maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Valvonta kohdistuu kaavoitukseen siltä osin

kuin kaavoilla on valtakunnallista tai maakunnallista merkitystä. Vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita ovat esimerkiksi valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyvät kysymykset, valtakunnallista tai maakunnallista merkitystä omaavat luonnon ja kulttuuriympäristön arvoihin liittyvät asiat sekä kaupunkiseutujen merkittävät taa-jamarakennetta, liikennejärjestelmää ja virkistysalueita koskevat vaikutuksiltaan usean kunnan alueelle ulottuvat ratkaisut. Osa valvottavana olevista kysymyksistä kuuluu perustuslain 20 §:ssä säädetyn ympäristöperusoikeuden suojan piiriin.

Maakuntauudistuksen yhteydessä ELY-keskukset ehdotetaan lakkautettaviksi, minkä vuoksi myös edellä kuvattu maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukainen erityinen tehtävä lakkaa. Arvioitaessa ehdotusta perustuslain 20 §:n mukaan viranomaistoimintaan kohdistuvan velvoitteen kannalta, on otettava huomioon, että uudistuksen yhteydessä ei kaavojen lakisääteisiin sisältövaatimuksiin ehdoteta muutoksia. Uudistuksen yhteydessä eri sektoriviranomaisten, kuten luonnonsuojelu- tai museoviranomaisten, mahdollisuus ennakkolliseen viranomaisyhteistyöhön turvataan eikä niille kuuluvaa muutoksenhakuoikeutta rajoiteta. Koska nykyisin valvonnan piiriin kuuluvat kysymykset on jatkossakin huomioitava kaavoituksen ennakkollisessa viranomaisyhteistyössä, ei valvonnan lakkaamisen voida katsoa loukkaavan perustuslain 20 §:ssä viranomaistoiminnalle asetettuja velvoitteita.

Perusoikeuksien toteutumisen valvonta

Perustettavan Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on turvata alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Viraston tehtävät koostuvat eri tehtäväalojen lupahallinnosta, ohjaustehtävistä ja valvontatehtävistä. Viraston tehtävistä suurella osalla on perusoikeusliityntä niiden kytkeytyessä esimerkiksi perustuslain 6 §:ssä säädettyyn yhdenvertaisuuden turvaamiseen, 16 §:ssä säädettyihin sivistyksellisiin oikeuksiin, 17 §:ssä säädettyyn oikeuteen omaan kieleen ja kulttuuriin, 18 §:ssä säädettyyn oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen, 19 §:ssä säädettyyn oikeuteen sosiaaliturvaan sekä 20 §:ssä säädettyyn vastuuseen ympäristöstä. Esitystä tulee näiltä osin arvioida julkisen vallan tehtäväksi säädetyn perusoikeuksien turvaamisen ja niiden toteutumisen edistämisen kannalta.

Ehdotuksessa muutetaan viranomaisvalvonnan rakennetta, mutta valtiolle säädetty valvontatehtävät säilyvät entisellään. Esitykseen liittyvissä muissa esityksissä, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiselainsäädännössä ja kasvupalvelulainsäädännössä valvonnan sisältöä ja keinoja tarkistetaan maakuntauudistuksen johdosta. Näin ollen esityksellä ei ole suoria vaikutuksia perusoikeuksien toteutumisen valvonnan alaan ja sisältöön. Vä-lillisesti esitys tukee valvontatehtävien tehokasta suorittamista. Uudessa virastomallissa mahdollistetaan muun muassa valvontaresurssien joustava käyttäminen koko valtakunnassa, mikä osaltaan parantaa valvonnan tehokkuutta, kun resurssia voidaan kohdentaa tarpeiden mukaisesti. Tämä vaikuttaa niin käsittelyaikoihin kuin valvonnan vaikuttavuuteen, kun valvontaa on mahdollista entistä paremmin kohdentaa ennakoivasti ja riskiperusteisesti. Edelleen ratkaisu mahdollistaa valtakunnallisesti yhtenäiset käytännöt ja tulkinnat, mikä parantaa viraston asiakkaiden yhdenvertaisuutta sekä perusoikeuksien yhdenmukaista toteutumista. Lisäksi virastoratkaisu parantaa valvojan asiantuntemusta ja osaamisen kehittämistä, kun koko valtakunnallisen viraston asiantuntemus on monialaisesti käytettävissä. Vastaavasti perusoikeuksien toteutumista voidaan valvoa kokonaisuutena, kun virastorakenne mahdollistaa poikkihallinnolliset toimintamallit joissa eri hallinnonalojen toisiinsa kytkeytyvät valvontaprosessit voidaan yh-dentää. Näillä muutoksilla voidaan arvioida olevan perusoikeuksien toteutumista tukeva vai-kutus.

Valtion lupa- ja valvontaviraston palkkausjärjestelmää koskeva siirtymäsäännös

Ehdotettu menettely, jolla aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmäsopimuksen määräyksiä sovellettaisiin Valtion lupa- ja valvontaviraston virkasuhteissa yleensä, merkitsisi, että aluehallintovirastoista siirtyneiden osalta palkkaustilanne jatkuisi ennallaan. ELY-keskuksista ja

Valvirasta siirtyneiden osalta lakkaisi näiden virastojen palkkausjärjestelmien soveltaminen heihin ja he tulisivat saman palkkausjärjestelmän piiriin kuin Valtion lupa- ja valvontaviraston henkilöstö yleensä. Koska ELY-keskuksista ja Valvirasta siirtyvän henkilöstön palkkataso on vastaavissa tehtävissä jonkin verran korkeampi kuin aluehallintovirastojen palkkataso, on todennäköistä, että ELY-keskuksista ja Valvirasta siirtyvän henkilöstön palkoista vain pientä osaa korotettaisiin. Valtaosan palkat jäisivät ennalleen, valtion keskustason virkaehtosopimuksen vanhan palkan turvaamista koskevien määräysten mukaisesti (sopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan liitteen jakso 2).

Valtion virkamiesten palvelussuhteen ehoista sovitaan yleensä virkaehtosopimuksin. Tällä on perustansa paitsi valtion virkaehtosopimuslainsäädännössä myös ammatillisessa järjestäytymisvapaudessa. Valtion pääsopijajärjestöt ovat suostuneet siihen, että asiasta säädetään tämän esityksen mukaisesti. Näin ollen ehdotettu laki on mahdollista säätää tavallisessa säätämisyksessä.

4.3 Kielelliset oikeudet ja saamelaisten kulttuuri-itsehallinto

Esityksen vaikutuksia kielellisiin oikeuksiin on arvioitava erityisesti perustuslain 17 §:n oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin turvaavan säännöksen kannalta. Asiaa on arvioitava myös perustuslain 121 §:n 4 momenttiin sisältyvän saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa kuvaavan säännöksen kannalta sekä perustuslain 122 §:n hallinnollisia jaotuksia koskevan säännöksen näkökulmasta, vaikkakin viimeksi mainitun säännöksen osalta arvioinnin laajuutta rajoittaa se maakuntajakoehdotus, josta on säädetty maakunta- ja sote-uudistusta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp.) sisältyvässä maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulusta annetun lain 5 §:ssä.

Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Pykälän 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla. Perustuslain 17 §:n 1 momentissa todetaan maan virallinen kaksikielisyysperiaate ja se sisältää ajatuksen kansalliskielten yhdenvertaisuudesta. Perustuslain 17 §:n säännös edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä (vrt. HE 309/1993 vp. siv. 65, PeVM 9/2002 vp. ja PeVL 21/2009 vp.).

Saamelaisten kulttuuri-itsehallinto

Perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaan saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään (vrt. HE 248/1994 vp, PeVM 17/1994 vp, SuVM 12/1994 vp ja PeVM 1/1995 vp.). Keskeiset säädökset tältä osin ovat saamen kielilaki (1086/2003) ja saamelaiskäräjistä annettu laki (974/1995).

Perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettua saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa käsittelevän säännöksen esitoissa (HE 248/1994 vp.) todetaan muun muassa, että ehdotetulla hallitusmuodon muutoksella tehdään mahdolliseksi se, että saamelaisten kulttuuri-itsehallintoon kuuluvia asioita otetaan kuntien tai valtion hallintoa koskevaan lainsäädäntöön saamelaisten kotiseutualueella tai että näitä tehtäviä siirretään kuntien tai valtion hallinnosta erityiselle saamelaishallinnolle. Perustuslakivaliokunta toteaa esityksestä antamassaan mietinnössä (PeVM 19/1994 vp ja PeVM 1/1995 vp) muun muassa, että säännösehdotus olisi luon-

HE 14/2018 vp

teeltaan sikäli julistuksenomainen, että se jättää kaikin osin lailla järjestettäväksi saamelaisille alkuperäiskansana kuuluvan kulttuuri-itsehallinnon.

Edellä kuvattu perustuslain säännös saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevasta itsehallinnosta ei siis näyttäisi asettavan julkiselle hallinnolle ehdotonta velvoitetta laajentaa saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa siitä, mitä siitä nyt säädetään erityisesti saamen kielilaisissa tai saamelaiskäräjistä annetussa laissa. Vaikka saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon piiriin katsotaan kuuluvaksi myös saamelaisten perinteiset elinkeinot kuten poronhoito, kalastus ja metsästyminen, ei tämän ole kuitenkaan käytännössä katsottu tarkoittavan sitä, että perinteisiin elinkeinoihin liittyvät hallintotehtävät olisi siirrettävä valtion viranomaiselta Saamelaiskäräjille tai että Saamelaiskäräjille olisi annettava tehtäviin rinnakkainen toimivalta. Asian arviointiin vaikuttaa tässä yhteydessä keskeisesti myös se, että maakuntien perustamista sekä niiden hallinnon, talouden ja toiminnan sisältöä koskevat keskeiset ehdotukset ja niiden suhde esimerkiksi saamelaisten kulttuuri-itsehallintoon perustuvat maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp.) valmistelun yhteydessä tehtyihin linjauksiin ja esityksessä tehtyihin ratkaisuehdotuksiin. Lisäksi arviointiin vaikuttaa se, että perustettavien maakuntien kannalta tällä hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön vain niille siirrettäviä tehtäviä välittömästi koskevat muutokset erityislainsäädäntöön.

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Säännöksessä korostetaan kielellisen yhdenvertaisuuden vaatimusta edellyttämällä näiden mahdollisuuksien turvaamista samanlaisten perusteiden mukaan (vrt. HE 1/1998 vp. siv. 177 ja PeVL 37/2006 vp.).

Maankuntaudistus ja kielilaki

Edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp) sisältyvän kielilain (423/2003) 3 §:n muutosehdotuksen mukaan lakia sovelletaan muun muassa maakuntien viranomaisiin. Maakunnan viranomaisena on kielilain 6 §:n 1 momentin muutosehdotuksen mukaan yksikielinen viranomaisena, jos sen virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia ja kaksikielinen viranomaisena, jos sen virka-alueeseen kuuluu erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen sisältyvän maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulusta annetun lain 5 §:ssä säädetään maakuntajaosta. Pykälässä säädetään maakuntien nimet ja mitkä kunnat kuuluvat kuhunkin maakuntaan. Tämän perusteella kaksikielisiä maakuntia tulisivat olemaan Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Pohjanmaan, Uusimaan ja Varsinais-Suomen maakunnat. Näistä Pohjanmaa olisi enemmistökieliltään ruotsinkielinen ja muut edellä mainitut kaksikieliset maakunnat enemmistökieliltään suomenkielisiä. Kymenlaakson maakunnassa olisi vain yksi ruotsinkielinen kunta (Pyhtää).

Kielilain 10 §:n 1 momentin muutosehdotuksen mukaan valtion viranomaisessa, kaksikielisessä maakunnan viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Pykälän 2 momentin muutosehdotuksen mukaan yksikielisessä maakunnan viranomaisessa käytetään maakunnan kieltä ja yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomaisena pyynnöstä toisin päätä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta viereille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa velvoitetta.

Maakuntien tehtävälleen ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaiden kansalliskieliä koskevat oikeudet turvataan edellä tarkoitettuun hallituksen esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä olevalla palvelun kieltä koskevalla erityissäännöksellä, jonka mu-

kaan sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi kaksikielisessä maakunnassa, siten että asiakas saa ne valitsemallaan kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. Yksikielisessä maakunnassa palvelut järjestetään maakunnan kielellä, siten että asiakkaalla on oikeus käyttää suomen tai ruotsin kieltä.

Kielilain edellä kuvattujen muutosehdotusten mukaan maakunnat siis rinnastuvat kielellisten oikeuksien toteuttamisen kannalta kunnallisiin viranomaisiin lukuun ottamatta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joissa asiakkaiden kielelliset oikeudet ovat edellä kuvatulla tavalla kielilain sääntelyä laajemmat. Tämän hallituksen esityksen seurauksena maakunnille siirretään kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvien tehtävien lisäksi kuitenkin lukuisia tehtäviä myös valtion viranomaisilta. Näissä valtiolta maakunnille siirtyvissä tehtävissä hallinnon asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet ovat nyt voimassa olevan kielilain 10 §:n 1 momentin mukaan laajemmat kuin ne ovat niissä tehtävissä, jotka hoidetaan nykyisin yksikielisissä kunnallisissa viranomaisissa ja jotka uudistuksen voimaantultua tullaan hoitamaan yksikielisissä maakuntien viranomaisissa.

Edellä kuvattu tilanne johtaisi siihen, että yksikielisten maakuntien kielivähemmistöön kuuluvien asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet kaventuisivat valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan kielilain 10 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan jokaisella olisi, sen lisäksi mitä kielilain 10 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, oikeus maakunnan viranomaisessa käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, omassa asiassaan. Lisäksi maakunnan viranomaisen olisi säännöksen mukaan järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Ehdotettu säännös olisi vain maakunnan viranomaisia koskeva erityissäännös, jolla varmistettaisiin, ettei kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenisi valtion viranomaisilta maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa nykytilanteeseen verrattuna. Käytännössä sääntelyehdotus myös laajentaisi kielivähemmistöön kuuluvien kielellisiä oikeuksia yksikielisiltä kunnilta tai kuntayhtymiltä yksikielisille maakunnille siirtyvien tehtävien hoitamisessa. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että ehdotetun maakuntalain 27 §:n 1 momentin mukaan kaksikieliseen maakuntaan on asetettava kielivähemmistön vaikuttamistoimielin, jonka jäseniksi on valittava maakunnan kielivähemmistöön kuuluvia asukkaita edustavia henkilöitä.

Maakuntauudistus ja Saamen kielilaki

Saamen kielilain 2 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta. Pykälässä luetellaan ne viranomaiset, joihin lakia sovelletaan. Säännöstä koskeva muutosehdotus sisältyy hallituksen esitykseen (HE 44/2017 vp.) eduskunnalle laiksi saamen kielilain muuttamisesta, joka puolestaan liittyy edellä tarkoitettuun maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp.). Esityksen mukaan saamen kielilain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin myös Lapin maakuntaan.

Maakuntien tehtävälleen ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaiden saamen kieltä koskevat oikeudet turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ään sisältyvällä palvelun kieltä koskevalla erityissäännöksellä, jonka mukaan asiakkaalla on oikeus käyttää saamen kielilain tarkoittamalla tavalla saamen kieltä saamelaisten kotiseutualueella tuotettavissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sekä Lapin maakunnan alueella sellaisissa sosiaali- ja terveyspalveluissa, joita tuotetaan vain kotiseutualueen ulkopuolella sijaitsevissa toimintayksiköissä.

Edellä todettujen seikkojen lisäksi on syytä ottaa huomioon, että ehdotetun maakuntalain 27 §:n 3 momentin mukaan maakunnan, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluva kunta, on asetettava saamen kielen vaikuttamistoimielin, jonka jäseniksi on valittava saamenkielisiä asukkaita edustavia henkilöitä.

Perustettavien maakuntien kannalta tällä esityksellä ei ole muita välittömiä oikeudellisia vaikutuksia saamen kieltä koskevien oikeuksien toteutumiseen.

Valtion aluehallinnon uudistus ja kielilaki

Uuteen valtakunnalliseen Valtion lupa- ja valvontavirastoon kootaan tehtäviä, joita on osaksi aiemmin hoidettu kaksikielisessä valtion keskushallinnon virastossa ja kaksikielisissä valtion aluehallinnon virastoissa sekä osaksi hoidettu yksikielisesti suomenkielisissä valtion aluehallinnon virastoissa. Perustettavaksi ehdotetun Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueeseen tulee kuulumaan koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virasto on oikeudelliselta asemaltaan keskushallinnon virastoksi luokiteltava valtakunnallinen virasto ja siten kielilain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tavoin kaksikielinen viranomaisena. Viraston tulee hoitaa tehtäviään molemmilla kansalliskielillä perustuslain ja kielilain mukaisesti.

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Tarkoituksena on, että Valtion lupa- ja valvontavirasto organisoituu sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi toimialoihin ja toimintayksiköihin. Viraston toimialoista säädetäisiin laissa ja toimintayksiköistä valtioneuvoston asetuksella. Viraston toimintaa järjestettäessä olisi huolehdittava myös palvelujen saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Sekä toimialat että toimintayksiköt olisivat valtakunnallisia toimintoja ja siten kaksikielisiä. Virastolla olisi toimipaikka jokaisessa Manner-Suomen maakunnassa. Viraston toimipaikoista säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että toimipaikat eivät kuitenkaan muodosta virastolle sellaista alueorganisaatiota, joilla olisi alueellisesti määrittyvä virka- tai toimialue, mistä syystä myös toimipaikoissa tulee noudattaa kielilain kaksikielisille valtion viranomaisille säädettyjä velvollisuuksia.

Viraston toimialoilla ja toimintayksiköillä voisi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä. Viraston toimialan tai toimintayksikön sisäiselle yksikölle määrätty maantieteellinen vastuualue ei kuitenkaan muodostaisi yksikölle alueellista toimivaltuutta, jolloin organisoitumisella ei olisi myöskään erillisiä kielellisiä vaikutuksia viraston yleiseen kielelliseen asemaan.

Kielellisten oikeuksien toteutumiseksi tehtäisiin varhaiskasvatuksen ja opetus- ja kulttuuritoimen tehtävissä nykyisen kaltainen erityisjärjestely. Valtion lupa- ja valvontavirastosta annettavaksi ehdotetun lain 5 §:n 3 momentin mukaan Valtion lupa- ja valvontavirastossa olisi varhaiskasvatuksen ja opetus- ja kulttuuritoimen toimialalla ruotsinkielinen yksikkö, jonka tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että myös jatkossa varhaiskasvatuksen ja opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien tason pysyttämiseksi nykyisellään organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt varhaiskasvatuksen ja opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksikökseen. Ruotsinkielinen yksikkö palvelisi tehtävässään ruotsinkielistä väestöä koko maassa.

Ahvenanmaan valtionviraston toimialueena olisi nykyistä vastaavasti Ahvenanmaan maakunta. Ahvenanmaan itsehallintolain 36 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunta on ruotsinkielinen. Maakunnassa valtion ja maakunnan viranomaisten sekä kunnallishallinnon virkakieli on ruotsi. Esitys ei vaikuta Ahvenanmaan valtionviraston kielelliseen asemaan.

Valtion aluehallinnon uudistus ja Saamen kielilaki

Saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan viranomaisia, joihin saamen kielilakia sovelletaan, ovat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet. Näin ollen saamen kielilaki on sovellettu Lapin aluehallintovirastossa ja Lapin ELY-keskuksessa sekä lisäksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ympäristölupatehtävien ja työsuojelutehtävien osalta. Jotta saamenkielisten kielelliset oikeudet eivät hallinnon rakenteen muuttuessa heikkene, sisältyy tähän hallituksen esitykseen

saamen kielilain 2 §:ää koskeva muutosehdotus, jolla Valtion lupa- ja valvontavirasto lisätään niihin viranomaisiin, joihin saamen kielilakia sovelletaan. Lisäksi Saamen kielilain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtion lupa- ja valvontavirastossa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja vastaavasti kuin esimerkiksi Lapin aluehallintovirastossa on nykyisin voinut olla.

Valtion viranomaisrakenteen uudistuksen ei arvioida heikentävän uuden viraston asiakkaiden suomen, ruotsin ja saamen kielen kielellisten oikeuksien toteutumista. Kieliryhmien palvelua omalla kielellään voidaan parantaa valtakunnallisen organisaation sisällä kokoamalla toimintoja käytettyjen kielten perusteella sekä kieliryhmiä koskevilla erityisjärjestelyillä.

4.4 Valtion vesistö rakenneomaisuuden siirtyminen maakunnille

Valtion vesistö rakenneomaisuus luovutettaisiin maakuntaudistuksen voimaan tullessa oikeuksineen ja velvolluuksineen maakunnille. Omaisuuteen sisältyy patoja, penkereitä ja tekoalaitaita, teitä, siltoja, pumppaamoja ja muita rakenteita, joiden käyttötarkoituksia ovat esimerkiksi tulvasuojelu, vesivoima, vedenhankinta, maankuivatus, uitto ja kalatalous. Vesistö rakenneomaisuuteen kuuluvat myös esimerkiksi vedenkorkeuden ja virtaaman seuranta-asemat, joiden tarve perustuu joko vesioikeudellisen luvan velvoitteisiin tai vesitilannekuvan ja vesistöennusteiden edellyttämän havaintotiedon tuottamiseen. Osa maakunnille siirrettävistä vesistö rakenteista sijaitsee valtion omistamalla maa- tai vesialueilla. Tällaisten rakenteiden luovutuksen yhteydessä maakunnille annettaisiin myös pysyvä käyttöoikeus rakenteita varten tarvittaviin valtion alueisiin. Osa valtion vesistö rakenteista sijaitsee toisille kuuluvilla maa- tai vesialueilla, joihin valtiolle on rakennetta koskevan vesilain mukaisen luvan yhteydessä myönnetty pysyvä käyttöoikeus. Myös nämä oikeudet alueisiin siirrettäisiin rakenteiden mukana maakunnille.

Maakunnille luovutettavan valtion vesistö rakenneomaisuuden yhteenlaskettu kirjanpitoarvo on noin 80 miljoonaa euroa. Vesistö rakenneomaisuudella ei käytännössä ole markkina-arvoa. Tämän vuoksi ja koska omaisuus on tarpeen maakunnille lakisääteisesti kuuluvien vesitalouden tehtävien hoitamiseksi, valtio luovuttaisi omaisuuden maakunnille vastikkeetta.

Koska maakunnille luovutettavaan vesistö rakenneomaisuuteen sisältyy rakenteita varten tarvittava pysyvä käyttöoikeus maa- ja vesialueisiin, kyse on omistusoikeutta lähellä olevasta oikeudesta näihin alueisiin eli lajiltaan kiinteästä omaisuudesta. Perustuslain 92 §:n 2 momentin mukaan valtion kiinteää omaisuutta voidaan luovuttaa vain eduskunnan suostumuksella tai sen mukaan kuin lailla säädetään. Säännöksessä tarkoitettu valtuutusluontoinen yleislaki on laki oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (973/2002), jonka nojalla valtioneuvosto, ministeriö ja valtioneuvoston päätöksellä myös ministeriön alainen virasto tai laitos voi päättää omaisuuden luovutuksesta. Lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaisen kiinteistövarallisuuden luovuttamiseen, jonka arvo on yli 10 miljoonaa euroa. Lisäksi laki koskee ainoastaan omaisuuden vastikkeellista luovuttamista.

Edellä todetuin perustein valtion vesistö rakenneomaisuus voidaan luovuttaa maakunnille vain eduskunnan suostumuksella. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi hallituksen esitykseen sisältyvällä voimaannpanolailla. Selvytyden vuoksi lailla säädettäisiin myös maakunnan oikeudesta luovuttaa vesistö rakenneomaisuutta niihin liittyvine oikeuksineen ja velvolluuksineen hyödynsääjille tai tarkoitusta varten perustetuille yhteisöille, kuten maankuivatusta varten perustetuille vesioikeudellisille yhteisöille.

4.5 Muita arvioinnissa huomioon otettavia lakiehdotuksia

Lääkelaki

HE 14/2018 vp

Nyt ehdotettavissa muutoksissa on kysymys teknisestä tehtävien siirrosta kunnilta maakunnille. Muutettavat säännökset on säädetty voimassaolevan perustuslain aikana ja niiden perustuslainmukaisuus on arvioitu tässä yhteydessä (PeVL 49/2005 vp).

Terveydensuojelulaki

Lakiesityksessä ehdotetaan muutoksia useisiin sellaisiin terveydensuojelulain säännöksiin, jotka ovat merkityksellisiä eri perusoikeuksien kannalta. Terveydensuojelulaki (763/1994) on tullut voimaan 1. tammikuuta 1995 ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa. Terveydensuojelulain keskeiset perusoikeuksiin, kuten kotirauhaan ja elinkeinonvapauteen, liittyvät säännökset on kuitenkin muutettu voimassa olevan perustuslain voimaantulon jälkeen siten, että säännökset on muutettu vastaamaan voimassaolevaa perustuslakia.

Nyt ehdotettavissa muutoksissa on kysymys teknisestä tehtävien siirrosta kunnilta maakunnille sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta ja aluehallintovirastoilta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Tupakkalaki

Hallituksen esitykseen sisältyvässä tupakkalain muutosta koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan muutoksia useisiin sellaisiin tupakkalain säännöksiin, jotka ovat merkityksellisiä eri perusoikeuksien kannalta. Tupakkalain kokonaisuudistuksen säätämiseen johtaneet hallituksen esitykset (HE 15/2016 vp ja HE 58/2016 vp) on käsitelty hiljattain perustuslakivaliokunnassa (ks. PeVL 17/2016 vp). Nyt ehdotettavissa muutoksissa on kysymys – lukuun ottamatta 91 §:ään ehdotettua muutosta – teknisestä tehtävien siirrosta kunnilta maakunnille sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Joka tapauksessa tupakkalain mukaisten tehtävien siirtämisen kunnilta maakunnille voidaan arvioida yhtenäistävän valvontakäytäntöjä, mikä on tärkeää ottaen huomioon tupakkalain vahvat perusoikeuskytkennät.

Esityksessä ehdotetaan, että maakunnat perisivät tupakkalain mukaisia valvontamaksuja vähittäis- ja tukkumyyjiltä. Kuten hallituksen esityksessä eduskunnalle tupakkalaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 15/2016 vp) todetaan, että tupakkalain 91 §:ssä tarkoitettu valvontamaksu on luonteeltaan pikemminkin vero kuin maksu. Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Tupakkalain 91 §:ssä säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla verovelvollisuuden perusteeksi se, että toimijalla on tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa tai että toimija on tehnyt tukkumyynti-ilmoituksen. Veron suuruuden perusteeksi säädettäisiin tietty euromäärä myyntipistettä kohden. Valvontamaksun määrässä ei siis enää olisi harkintavaltaa, kun maksun periminen siirtyisi kunnalta maakunnalle. Verovelvollisen oikeusturvasta säädettäisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007), johon tupakkalain 92 §:n 1 momentissa viitataan. Kyseinen laki sisältää säännökset muun muassa perustevalituksesta. Lisäksi tupakkalakiin lisättäisiin säännökset valvontamaksun oikaisusta.

4.6 Yhteenveto

Hallituksen käsityksen mukaan kokonaisarvio on, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa sääntämisyksityksessä. Esityksellä on kuitenkin vaikutuksia eräiden perustuslain säännösten kannalta ja sillä toteutetaan osittain perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu asukkaiden itsehallinto kuntaa suuremmalla alueella. Näiden seikkojen johdosta hallitus katsoo, että perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytäminen esityksestä on perusteltua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1384/2009, seuraavasti:

12 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1385/2009, sekä
muutetaan 6 §:n 4 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8, 9 ja 19 § seuraavasti:

6 §

Hyödyntämisoikeus

Päätöstä voidaan tarkistaa, jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja. Toiminta voidaan samoin edellytyksin määrätä keskeytettäväksi. Toiminnan keskeyttämisestä päättää työ- ja elinkeinoministeriö. Päätös voidaan myös peruuttaa, jos toiminnassa rikotaan olennaisesti päätöksessä määrättyjä ehtoja. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

Rakentaminen

Suostumuksen saaja on päätöksessä merenkulun turvallisuuden vuoksi velvoitettava poistamaan käytöstä pois jätettävä laite ja rakennelma, jos poistaminen on mahdollista. Suostumuksen saaja on myös velvoitettava ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle sellaisten laitteiden ja rakennelmien sijainti, syvyys ja mitat, joita ei ole poistettu kokonaan.

Suostumus voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöksessä on määrättävä ehdot, jotka ovat turvallisuuden tai tämän lain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien turvaamisen kannalta välttämättömiä. Jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja tai jos päätöksen antamisen jälkeen olot ovat muuttuneet olennaisesti, päätöksen ehtoja voidaan muuttaa tai suostumus voidaan peruuttaa. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

Meritieteellinen tutkimus

Muusta kuin sellaisesta tutkimuksesta, johon sovelletaan 4 tai 6 §:ää, on tehtävä ilmoitus työ- ja elinkeinoministeriölle. Jos työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että meritieteellistä tutkimusta koskevassa ilmoituksessa tarkoitettu tutkimushanke kuuluu 6 tai 7 §:n soveltamisalaan, työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava siitä ilmoituksen tekijälle mahdollisimman pian ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tutkimushankkeeseen, josta on tehty ilmoitus, voidaan muussa tapauksessa ryhtyä aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta, jollei työ- ja elinkeinoministeriö päättä, että siihen voidaan ryhtyä aikaisemmin. Meritieteellistä tutkimusta koskevan ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi kieltää tutkimushankkeeseen ryhtymisen, jos ilmoituksen tiedot tutkimushankkeesta ovat virheellisiä tai jos tutkimushankkeeseen ryhtyvällä ei arvioida olevan kykyä täyttää tutkimushankkeeseen liittyviä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (SopS 49 ja 50/1996) 249 artiklan mukaisia velvoitteita sen vuoksi, että tutkimushankkeeseen ryhtyvältä on aiemmin jäänyt täyttämättä vastaavia velvoitteita. Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava kieltopäätöksestään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

Meritieteellisen tutkimuksen keskeyttäminen ja lopettaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä 8 §:ssä tarkoitettun tutkimuksen keskeytettäväksi, jos tutkimusta tehdään mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poiketen tai tutkimusta tekevä ei noudata Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 249 artiklan määräyksiä niistä oikeuksista, joita rantavaltiolla on meritieteelliseen tutkimushankkeeseen. Keskeyttämismääräys on peruutettava heti, kun tutkimusta tekevä antaa tutkimuksesta oikeat tiedot tai täyttää, mitä mainitussa artiklassa määrätään.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä meritieteellisen tutkimuksen lopetettavaksi kokonaan, jos 8 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poikkeaminen merkitsee huomattavaa muutosta tutkimushankkeeseen tai -toimintaan taikka jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuja puutteita ei korjata kohtuullisessa ajassa.

Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta tai laiminlyönnistä.

HE 14/2018 vp

Valvonta ja rajavartiolaitoksen määräykset

Edellä 6, 7, 7 a ja 8 §:ssä tarkoitetun toiminnan harjoittamista valvoo rajavartiolaitos. Edellä 6, 7, 7 a, 8 ja 9 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä on päätöksentekijän viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle. Työ- ja elinkeinoministeriön on viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle myös 8 §:ssä tarkoitetusta ilmoituksesta, jos se ei katso ilmoituksessa tarkoitetun tutkimushankkeen kuuluvan 6 tai 7 §:n soveltamisalaan. Tiedoksianto on samalla saatettava myös ilmoituskentekijän tiedoksi.

Rajavartiolaitoksen on oikeus määrätä välittömästi lopetettavaksi sellainen 6, 7, 7 a ja 8 §:ssä tarkoitettu toiminta, jota harjoitetaan ilman valtioneuvoston suostumusta tai työ- ja elinkeinoministeriölle tehtyä ilmoitusta, sekä toiminta, jota jatketaan vastoin 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

3.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1386/2009, seuraavasti:

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu Valtion lupa- ja valvontavirastolle, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki

avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 22 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat, 22 § laeissa 101/1991 ja 1387/2009 sekä 23 § laeissa 411/1987 ja 1387/2009, seuraavasti:

22 §

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön alaisena Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaalla Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä vastaa maakunta. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet Valtion lupa- ja valvontaviraston luvan toimintaan valtakunnan alueella ja Ahvenanmaan valtionviraston luvan toimintaan Ahvenanmaalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maakuntien velvoitteista perheasioiden sovittelussa, sovittelijoiden tehtävistä sekä sovittelun sisällöstä.

23 §

Lupa perheasioiden sovittelutoimintaan voidaan myöntää hakemuksesta yhteisölle, yhtymälle tai säätiölle, jonka harkitaan antavan perheasioiden sovittelua ammattitaitoisesti. Lupa voidaan myöntää hakemuksesta myös henkilölle, joka on perehtynyt lastensuojelu- tai perheneuvontatyöhön taikka perheoikeuteen ja jolla on aikaisemman kokemuksen sekä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella riittävät edellytykset toimia sovittelijana.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan peruuttaa, jos tähän katsotaan olevan aiheutta.

Luvan myöntävä virasto voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa virastolle toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

5.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1-4, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2009, seuraavasti:

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai, jos suorituspaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastoon ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä hänen pitäisikään tietää, kenelle suoritus on toimitettava tai kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos se on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta 1 momentissa tarkoitettulle virastolle. Mitä jäljempänä säädetään talletuksen vastaanottaneesta virastosta, sovelletaan siihen virastoon, jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka haluaa 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai, jos suorituspaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämiseksi tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Suoritusvelvollisen on ilmoitettava tallettamisesta talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useimmat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on vaatinut talletuksen vastaanottaneelta virastolta talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan saa ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

HE 14/2018 vp

4 §

Jos tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, talletuksen vastaanottanut virasto ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei talletuksen vastaanottaneessa virastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikkei hän olisi pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua sen vastaanottaneelta virastolta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki

perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 22 luvun 7 § ja 25 luvun 8 §, sellaisina kuin ne ovat lais-
sa 1392/2009, seuraavasti:

22 luku

Erityisjälkisäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta

7 §

Jos tarkoitemääräyksen täytäntöönpano on laiminlyöty, on jokaisella, jolla saattaa olla etua määräyksen täytäntöönpanosta, sekä pesänselvittäjällä, testamentin toimeenpanijalla, eloonjääneellä puolisollla, niin myös perillisellä ja yleisjälkisäädöksen saajalla sekä perillisen tai yleisjälkisäädöksen saajan jälkeläisellä oikeus ajaa siitä kannetta. Perillisellä on kanneoikeus silloinkin, kun hänellä ei ole osuutta pesään.

Kun on kysymys määräyksestä yleishyödylliseen tarkoitukseen, voi Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos täytäntöönpano on pääasiallisesti toimitettava Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta.

25 luku

Jäämistöön kuuluvan maatilan jakamisesta

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, pesänjakajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava maakunnalta, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilan talouskeskus sijaitsee, lausunto siitä:

1) onko jäämistöön kuuluva maatila sellainen, että sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada siitä pääasiallisen toimeentulonsa, taikka muodostavatko jäämistöön kuuluvat tilat tai tilanosat joko yksinään tai yhdessä soveliaan tilanpidonjatkajan ja hänen puolisonsa omistamien tilojen tai tilanosien kanssa, 1 b §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa eloonjääneelle puolisolalle kuuluva osa mukaan luettuna, sellaisen maatilataloudellisen kokonaisuuden, josta sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada pääasiallisen toimeentulonsa;

2) onko sillä, joka haluaa jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, riittävät ammatilliset edellytykset maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

3) kenellä useasta soveliaasta tilanpidonjatkajasta, jotka haluavat jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, on parhaat ammatilliset edellytykset kysymykseen tulevan maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

4) voidaanko maatilasta jaon yhteydessä luovuttaa alueita muille osakkaille, kun otetaan huomioon 4 §:n säännökset; sekä

5) mikä on jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan käypä arvo ja 2 §:n mukainen laskelmallinen arvo.

Jos osakas ei hyväksy maakunnan lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Maaseutuviraston lausunnon. Maaseutuviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Maakunnan ja Maaseutuviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

7.

Laki

maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 41 §, sellaisena kuin se on laissa 797/1996, seuraavasti:

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa määrä on talletettava Valtion lupa- ja valvontavirastoon, jonka on se laillisesti jaettava.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

8.

Laki

syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1175/2009, seuraavasti:

7 §

Valtiokonttorin päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtiokonttorin päätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon Valtiokonttorin päätöksestä.

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos kanne valtiota vastaan nostetaan Ahvenanmaan käräjäoikeudessa, Ahvenanmaan valtionviraston on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

9.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 8, 52, 68 ja 79 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 § laeissa 1110/1982 ja 1394/2009, 52 ja 79 § laeissa 1394/2009 ja 908/2013 sekä 68 § laissa 1394/2009, sekä

lisätään lakiin uusi 102 a § seuraavasti:

8 §

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen, ennen lunastusluvan antamista varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnalle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Valtion lupa- ja valvontavirastolle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä maksutalletuslaki, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, Valtion lupa- ja valvontaviraston on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvien kohdin, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittamisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, Valtion lupa- ja valvontaviraston on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitettulla tavalla haltuunotto- katselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

HE 14/2018 vp

79 §

Kun lunastus on päättynyt, kirjaamisviranomaisen tulee viipymättä tehdä lunastuksen päättymisestä merkinnät lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun Valtion lupa- ja valvontaviraston korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on, noudattaen mitä erikseen säädetään, ryhdyttävä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

102 a §

Mitä edellä 52, 68 ja 79 §:ssä säädetään Valtion lupa- ja valvontavirastosta, sovelletaan Ahvenanmaalla kiinteää omaisuutta valtion tarpeeseen lunastettaessa Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

10.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1395/2009, ja
muutetaan 2 luvun 20 §, 7 luvun 51 § ja 7 a luvun 33 §, sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 20 § laeissa 1395/2009 ja 133/2013 sekä 7 luvun 51 § ja 7 a luvun 33 § laissa 851/2016, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

20 §

Valvonta

Markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa kuluttajansuojan kannalta valvoo kuluttajasiames.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle tämän valvoessa 15 §:n noudattamista lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistusmenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisen nähtäväksi kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle 7 luvun 15 §:n noudattamista tämän luvun 31 §:n nojalla valvottaessa lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistusmenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Valvontaviranomaisten on toimittava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä ulkomaisten ETA-valvontaviranomaisten kanssa asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevissa asioissa siten kuin asuntoluottodirektiivin 36 ja 37 artiklassa säädetään. Direktiivin 36 artiklassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena toimii Finanssivalvonta.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisten nähtäväksi asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

11.

Laki

menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain (571/1987) 2, 4, 6, 8 ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 4, 6 ja 8 § laissa 715/1998, seuraavasti:

2 §

Kansanäänestys voidaan toimittaa valtiollisten vaalien tai europarlamenttivaalien yhteydessä taikka vaaleista erillisenä.

Kansanäänestyksen toimittamisesta vaalien yhteydessä on päätettävä niin hyvissä ajoin, että vaaleja koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä voidaan ottaa huomioon kansanäänestyksen toimittaminen.

4 §

Kansanäänestystä varten laadittavaan äänestysoikeusrekisteriin sovelletaan, mitä vaalilaissa (714/1998) säädetään äänioikeusrekisteristä.

6 §

Vaalipiirilautakunnan tulee heti äänestyksen tuloksen vahvistettuaan antaa tuloksesta tieto Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

Helsingin vaalipiirilautakunta vahvistaa äänestyksen tuloksen koko maassa ja ilmoittaa sen oikeusministeriölle, jonka tulee julkaista äänestyksen tulos Suomen säädöskokoelmassa.

Vaalipiirilautakunnan tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

8 §

Kansanäänestyksestä aiheutuneisiin kustannuksiin sovelletaan, mitä vaalilain 188 §:ssä säädetään vaalien kustannuksista. Jos kansanäänestys toimitetaan vaalien yhteydessä, mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua kertakorvausta ei suoriteta kansanäänestyksen osalta.

10 §

Tarkempia säännöksiä tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä annetaan tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

12.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1444/2015, seuraavasti:

5 luku

516

Avoimen yhtiön selvitystila

7 §

Lunastusriidat

Jos lunastustarjous on hylätty, mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettussa laissa (281/1931) säädetään sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saatettava kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonneen vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan, jollei yhtiösopimuksessa tai erikseen ole toisin sovittu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

13.

Laki

elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988) 10 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 965/2001, seuraavasti:

10 §

Jos elinkeinonharjoittajalla suorittamansa työn tai säilytyksen johdosta on erääntynyt saatava tilaajalta, hänellä on oikeus ottaa tämä samoin kuin korvaus myyntikustannuksista myyntihinnasta. Jos esineen suhteen on menetelty 6 §:ssä säädetyllä tavalla, esineen arvoa vastaava rahamäärä vähennetään elinkeinonharjoittajan saatavasta.

Jos myyntihinta vähennettynä saatavan määrällä ja myyntikustannuksilla on vähintään 8 euroa, elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä lähetettävä ylijäämä tilaajalle sikäli kuin sitä ei tule maksaa jollekin, jolla elinkeinonharjoittajan tieteen on oikeus ennen tilaajaa saada maksu ylijäämästä. Maksun tallettamisesta Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon eräissä tapauksissa säädetään erikseen.

Edellä 2 momentissa säädettyä rahamäärää voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

14.

Laki

löytötavaralain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan löytötavaralain (778/1988) 21 a, 25, 25 a ja 25 b § sellaisina kuin ne ovat laissa
1397/2009, seuraavasti:

21 a §

Luvan myöntämisen edellytykset

Valtion lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset.

25 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava virastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Virastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

25 a §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, virasto voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, virasto voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Virasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole viraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; taikka
- 4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

15.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 4, 20, 22 ja 38 a §, sellaisina kuin ne ovat
4 ja 20 § laissa 1398/2009, 22 § laissa 678/2010 ja 38 a § laeissa 678/2010 ja 1210/2015,
seuraavasti:

4 §

Luvanvaraiset yhdistykset

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston lupaa.

20 §

Yhdistyksen kokous

Yhdistyksen kokous on pidettävä säännöissä määrättyinä aikana. Jos sitä ei ole kutsuttu koolle, on jokaisella yhdistyksen jäsenellä oikeus vaatia kokouksen pitämistä.

Yhdistyksen ylimääräinen kokous on pidettävä, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai hallitus katsoo siihen olevan aihetta taikka vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii. Jos yhdistyksen jäsenenä sääntöjen mukaan voi olla vain yhdistyksiä tai yhdistyksiä ja yksityisiä henkilöitä, voidaan säännöissä määrätä, että vähemmistö, joka voi vaatia ylimääräisen kokouksen pitämistä, on pienempi tai suurempi kuin yksi kymmenesosa. Muun yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä vain pienemmästä vähemmistöstä.

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee kokouksen

HE 14/2018 vp

pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrättyä aikana ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiaäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

38 a §

Toiminnantarkastus

Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksellä ei ole tilintarkastajaa. Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, on lisäksi valittava varatoiminnantarkastaja, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään.

Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö. Toiminnantarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus kuin yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Toiminnantarkastajana ei voi olla vajaavaltainen taikka se, joka on konkurssissa tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu. Toiminnantarkastajan on oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään.

Toiminnantarkastajan on tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai tätä lakia tai sääntöjä on rikottu, siitä on mainittava tarkastuskertomuksessa.

Yhdistyksen hallituksen velvollisuuteen avustaa toiminnantarkastajaa sekä toiminnantarkastajan läsnäoloon kokouksessa ja salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 3 luvun 9 ja 10 §:ssä sekä 4 luvun 8 §:ssä tilintarkastajan osalta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

16.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 10 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 794/1998, ja
muutetaan 71 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 365/2017, seuraavasti:

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

17.

Laki

rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2014, seuraavasti:

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

3 a) Valtion lupa- ja valvontavirastolle rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

18.

Laki

asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 4, 4 a ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat,
4 § osaksi laeissa 795/2005 ja 1401/2009, 4 a § laeissa 795/2005 ja 1401/2009 sekä 20 §
laissa 1401/2009, seuraavasti:

2 luku

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, mikäli mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

Turva-asiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin asunto-osakkeita aletaan tarjota ostettavaksi, jollei asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta. Vakuuksia voidaan kuitenkin tämän momentin estämättä lisätä rakentamisvaiheen aikana 17 §:n mukaisesti.

Turva-asiakirjoja tai niistä ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on tarkastettava, että turva-asiakirjojen sisältö vastaa valtioneuvoston asetuksella säädettyjä vaatimuksia ennen kuin ne otetaan säilytettäväksi. Perustajaosakkaalle on viipymättä ilmoitettava havaituista puutteista ja virheistä ja annettava tilaisuus niiden oikaisemiseen.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on rakentamisvaiheen aikana seurattava ja tarkastettava, että 17 §:ssä tarkoitettut vakuudet vastaavat niille asetettuja vaatimuksia, sekä ilmoitettava vakuuksissa havaitsemistaan puutteista perustajaosakkaalle ja osakkeenostajille.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäsosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella.

HE 14/2018 vp

Rakentamisvaiheen päätyttyä turva-asiakirjat on luovutettava osakeyhtiölle.

20 §

Osakkeenostajien kokous

Osakeyhtiön hallituksen on kutsuttava koolle osakkeenostajien kokous viivytyksettä sen jälkeen, kun vähintään yhdestä neljäosasta yhtiön asuinhuoneistoja on tehty luovutussopimukset. Osakkeenostajien kokous kutsutaan koolle kullekin ostajalle lähetetyllä kirjatulla kirjeellä tai muuten todisteellisesti. Kutsu on lähetettävä tiedoksi turva-asiakirjojen säilyttäjälle. Kutsussa on mainittava osakkeenostajien oikeus valita tilintarkastaja ja rakennustyön tarkkailija sekä kokouksessa käsiteltävät muut asiat. Ostajien kokouksessa kuhunkin huoneistoon oikeutavat osakkeet tuottavat yhden äänen. Osakkeenostajien kokousta ei tarvitse järjestää osamisyhtiössä.

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

19.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 19, 51 a, 54 ja 66 §, sellaisina kuin ne ovat
19 ja 51 a § laissa 1607/2009 sekä 54 ja 66 § laissa 1402/2009,
seuraavasti:

19 §

Koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella.

51 a §

Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen

523

HE 14/2018 vp

Yhdistyksessä on oltava yhdistyksen kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin valittava, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä vaatii sitä yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa tai kokouksessa, jossa asia on kokouskutsun mukaisesti käsiteltävä. Jos yhdistyksessä on tilintarkastaja, yhdistyksen kokous voi päättää valita toiminnantarkastajan siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 52 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, lisäksi on valittava ainakin yksi toiminnantarkastajan sijainen, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään.

54 §

Erityinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättäneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta tarkastajan määräämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun viraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. Virasto voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

Tarkastajaan on sovellettava tämän lain ja tilintarkastuslain säännöksiä tilintarkastajasta. Yhdistyksen kokous ei kuitenkaan saa erottaa häntä toimestaan.

Tarkastuksesta on yhdistyksen kokoukselle annettava lausunto, joka on pyynnöstä lähetettävä myös jäsenelle. Isännöitsijän tai hallituksen puheenjohtajan on vähintään viikon aikana ennen yhdistyksen kokousta varattava tilaisuus lausuntoon perehtymiseen jäsenelle, joka sitä pyytää. Lausunnon on oltava nähtävillä yhdistyksen kokouksessa.

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Lunastustakuurahaston toimintaa valvoo valtiokonttori. Valtiokonttorilla on oikeus saada rahastolta ja sen tilintarkastajilta valvontaa varten tarvitsemansa asiakirjat, tiedot ja selvitykset. Lunastustakuurahaston on toimitettava valtiokonttorille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä jäljennös tilinpäätöksestään ja tilintarkastajien siitä antamasta tilintarkastuskertomuksesta.

Lunastustakuurahaston on annettava valtiokonttorille tiedot rahaston nimenkirjoittajista sekä heidän henkilötietonsa.

Milloin valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menettelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädettyt velvollisuutensa, valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehos- teeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi Valtion lu-

pa- ja valvontavirasto tai, jos lunastustakuurahaston kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

20.

Laki

vaalilain 11 ja 99 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 11 ja 99 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 § laissa 271/2013 ja 99 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

11 §

Vaalipiirilautakunta

Valtion lupa- ja valvontaviraston on hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirin vaalipiirilautakunnan asettaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Vaalipiirilautakunnan toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu.

Vaalipiirilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä neljä varajäsentä. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Jäsen tai varajäsen, joka lautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua lautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Helsingin vaalipiirilautakunta ja Uudenmaan vaalipiirilautakunta pitävät kokouksensa Helsingissä, Varsinais-Suomen vaalipiirilautakunta Turussa, Satakunnan vaalipiirilautakunta Porissa, Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta Maarianhaminassa, Hämeen vaalipiirilautakunta Hämeenlinnassa, Pirkanmaan vaalipiirilautakunta Tampereella, Kaakkois-Suomen vaalipiirilautakunta Mikkelissä, Savo-Karjalan vaalipiirilautakunta Kuopiossa, Vaasan vaalipiirilautakunta Vaasassa, Keski-Suomen vaalipiirilautakunta Jyväskylässä, Oulun vaalipiirilautakunta Oulussa ja Lapin vaalipiirilautakunta Rovaniemellä.

99 §

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Jos äänestyslippujen laskenta tai käsittely keskeytetään, kaikki äänestysliput ja laskelmat on säilytettävä siten, ettei kukaan ulkopuolinen saa niitä käsiinsä.

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava Valtion lupa- ja valvontaviraston säilytettäväksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

21.

Laki

kielilain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kielilain (423/2003) 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

10 §

Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viranomaisissa

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus maakunnan viranomaisessa käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, omassa asiassaan. Maakunnan viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

22.

Laki

hallintolain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 58 §, sellaisena kuin se on laissa 1408/2009, seuraavasti:

58 §

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Todisteellinen tiedoksianto kunnalle toimitetaan kunnanjohtajalle tai kunnan puhevaltaa asiassa käyttävän toimielimen puheenjohtajalle. Tiedoksianto voidaan toimittaa myös muulle henkilölle, joka on oikeutettu kunnanjohtajan tai toimielimen puheenjohtajan puolesta vastaanottamaan tiedoksiantoja.

Tiedoksiantoon julkista hallintotehtävää hoitavalle yksityiselle sovelletaan, mitä edellä säädetään tiedoksiannosta yksityiselle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

23.

Laki

526

HE 14/2018 vp

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

3) Valtion lupa- ja valvontavirasto;

27 §

Saamen kielen avustaja

Valtion lupa- ja valvontavirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

24.

Laki

eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppayhtiölain (742/2004) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 1410/2009, seuraavasti:

8 §

Yhtiökokous

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia eurooppayhtiön yhtiökokouksen käsiteltäväksi siten kuin osakeyhtiölain 5 luvussa säädetään.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä järjestyksessä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

25.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 17 §, 7 luvun 7 § ja 18 luvun 11 §, sellaisina
kuin ne ovat laissa 1413/2009, seuraavasti:

5 luku

Yhtiökokous

17 §

Koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu yhtiökokouksen koolle.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsu-
maan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Viraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §

Eriyisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus virastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet. Julkisessa osakeyhtiössä, jossa on erilaisia osakkeita, hakemus voidaan tehdä, jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa jonkin osakelajin kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakelajin osakkeista.

Viraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Virasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta on maksettava kuukauden kuluttua siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osake siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella, jollei se ole 6 §:n mukaan siirtynyt jo aiemmin.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitettujen tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

26.

Laki

eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 1416/2009, seuraavasti:

8 §

Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokoukseen ja jäsenten päätösvallan siirtämiseen jäsenten valitsemalle edustajistolle sovelletaan osuuskuntalakia, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä ajassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

27.

Laki

hedelmöityshoidoista annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hedelmöityshoidoista annetun lain (1237/2006) 28 §, sellaisena kuin se on laissa 1415/2009, seuraavasti:

28 §

Toiminnan lopettaminen

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi Valtion lupa- ja valvontaviraston määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa Valtion lupa- ja valvontaviraston arkistoon.

Varaston tai siihen liittyvät asiakirjat vastaanottaneeseen sovelletaan tämän lain säännöksiä palvelujen antajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

28.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1161/2013, seuraavasti:

2 luku

Ulosottoerusteet

2 §

Ulosottoerusteiden luettelo

Ulosottoerusteita ovat seuraavat asiakirjat:

6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

29.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 318/2014, seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

- 1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudit;
- 2) Maanmittauslaitoksen virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinööreinä;
- 3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitetut ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitetun virka- tai työsuhde päättyy.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

30.

Laki

asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 18 § sekä 9 luvun 6 ja 13 § seuraavasti:

6 luku

Yhtiökokous

18 §

Koolle kutsuminen

531

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua yhtiökokous koolle, jos hänellä on syytä olettaa, ettei hallituksessa ole enää muita jäseniä.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokoukuksesta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Viraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

6 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Yhtiössä on oltava yhtiökokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja yhtiöjärjestyksessä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, vaativat sitä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai yhtiökokouksessa, jossa asiaa on kokoukutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastajan valitsee yhtiökokous. Jos yhtiössä on tilintarkastaja, yhtiökokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 6 luvun 26 §:ssä tarkoitetulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus virastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokoukutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet.

Viraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Virasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

31.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 1 luvun 7 §, 3 luvun 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 ja 4 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §:n 3 momentti ja 21 §:n 4 momentti, 4 luvun 11 §:n 1 momentti, 5 luvun 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 37 § ja 39 §:n 1 ja 2 momentti, 6 luvun 3 §, 7 luvun 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 10 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti ja 21 §, 11 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §, 20 §:n 1 ja 2 momentti ja 22 §:n 2 momentti, 12 luvun 8 §, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 4 momentti, 13 luvun 16 §:n 3 momentti, 18 § ja 19 §:n 1 momentti, 14 luvun 5 §:n 1 momentti, 9 ja 14 §, 15 luvun 1 a ja 2 § sekä 7 §:n 2 momentti, 16 luvun 5 §, 17 luvun 5 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentti, 18 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 3 a §, 4 §:n 1 ja 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti ja 10 § sekä 12 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 luvun 7 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 § ja 16 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 11 §:n 1 momentti ja 18 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 611/2017, 3 luvun 21 §:n 4 momentti ja 18 luvun 3 a § ja 4 §:n 1 momentti laissa 1193/2013 ja 15 luvun 1 a § laissa 975/2017, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

7 §

Viranomaiset

Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena sekä valtion valvontaviranomaisena. Viraston tehtävänä on lisäksi valvoa yleistä etua vesitalousasioissa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii tässä laissa tarkoitettuna kunnan valvontaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.

Maakunta toimii viranomaisena sille säädettyissä tehtävissä vesitalousasioissa ja kalatalousasioissa sekä valvoo niissä yleistä etua.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupaviranomainen, valtion valvontaviranomainen tai lupaviranomaisen määräyksestä maakunta kalatalousasioiden osalta, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelu-

HE 14/2018 vp

lakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on veloitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu maakunnalle (*kalatalousmaksu*).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupaviranomainen voi antaa maakunnalle määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). Maakunta hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Maakunta vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupamääräysten määräaikaista tarkistamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen aloitteesta taikka maakunnan tai haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen, maakunta tai muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä maakunta ottaen huomioon, mitä 18 lu-

HE 14/2018 vp

vun 3 a §:ssä säädetään. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään.

4 luku

Veden ottaminen

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupaviranomainen voi veden ottamista koskevassa päätöksessä tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Hakemuksen tai vaatimuksen suoja-alueen määrittämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, asianosainen, valvontaviranomainen tai maakunta.

5 luku

Ojitus

22 §

Ojitusyhteisö

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös valvontaviranomaisen tai maakunnan vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisena.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitustasiain lupaviranomaisessa tai ojitustoimituksessa käsiteltävässä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla valvontaviranomaisen tai maakunnan vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupaviranomaisen on ojitustasiain koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, lupaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupaviranomaisen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annettusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Mitä tässä pykälässä säädetään lupaviranomaisesta, sovelletaan maakuntaan, jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa.

HE 14/2018 vp

31 §

Ojitusoimituksen vireilletulo

Ojitusoimitusta on haettava kirjallisesti maakunnalta. Maakunnan on annettava määräys ojitusoimituksen pitämiseen maakunnan palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehenpätevyysvaatimuksista .

33 §

Toimituskokous

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava valtion valvontaviranomaiselle, maakunnalle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen antaminen

Ojitusoimituksen päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei maakunta erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös annetaan maakunnan ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, valtion valvontaviranomaiselle ja maakunnalle.

39 §

Ojitusoimituksen kustannukset

Hakijan on maksettava ojitusoimituksesta aiheutuvat kustannukset. Ojitusoimituksen kustannuksiksi katsotaan kokousten pitämisestä aiheutuneet kustannukset sekä uskotuille miehille ja avustavalle henkilöstölle maksettavat palkkiot. Toimitusmiehen päiväraha ja matkakustannusten korvaus suoritetaan maakunnan varoista.

Jos lupaviranomainen tai ojitusoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle tai maakunnalle aiheutuneet kustannukset. Valtiolle perittävän maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti. Maakunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

3 §

HE 14/2018 vp

Luvanhakija

Lupaa keskivedenkorkeuden alentamiseen tai nostamiseen voi hakea:

- 1) hankkeesta 2 §:ssä tarkoitettua yksityistä hyötyä saavan kiinteistön omistaja;
- 2) hyödynsaajien tämän lain nojalla muodostama yhteisö;
- 3) yhteisen vesialueen osakas tai osakaskunta;
- 4) asianomainen valtion viranomainen;
- 5) maakunta; tai
- 6) kunta.

7 luku

Säännöstely

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupaviranomainen voi lupapäätöksessään hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Valtiota tai maakuntaa ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä tämän omaisuudelle tai, maakunnan kyseessä ollessa, sen säännöstelyhankkeelle.

9 luku

Puutavaran uitto

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöistä

Lupaviranomainen voi velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistöissä viimeksi uittoa harjoittaneelle. Hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä maakunta tai haittaa kärsivä tai asia voi tulla vireille valtion valvontaviranomaisen aloitteesta. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, maakunta voi 1 momentin estämättä poistaa vesistöistä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos maakunta on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy maakunnan omaisuudeksi.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen kun yhteisuitto on päätynyt vesistöissä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, maakunnan on tehtävä lupaviranomaiselle hakemus uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupaviranomainen voi määrätä selvitystoimista vastaavan tai maakunnan hakemuksesta varat siirrettäväksi asianomaiselle maakunnalle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirryttyä maakunnalle 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistössä tai sen osassa on päättynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, maakunta voi hakea lupaviranomaiselta uiton toimintapaikkoja koskevien lupien määräämistä raukeamaan.

Maakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen kanssa tai erikseen.

11 luku

Hakemusmenettely

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydettävä lausunto valvontaviranomaisilta, maakunnalta ja muilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydettävä lausunto valtionneuvostolta.

Lupaviranomaisen on lisäksi pyydettävä lausunto kunnalta, jonka alueella hakemuksessa tarkoitettu hanke sijaitsee, sekä tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla toimialallaan, maakunnalla sen hoitaessa sille laissa säädettyjä tehtäviä sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

20 §

HE 14/2018 vp

Vakuus

Jos muulle hakijalle kuin valtiolle, kunnalle, maakunnalle tai kuntayhtymälle myönnetään lupa 18 §:n 2 momentin mukaisesti, hakijan on asetettava hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta sovelletaan, mitä 3 luvun 17 §:n 1 momentissa säädetään.

Vakuus asetetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

22 §

Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille, maakunnalle ja muille asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Lupaviranomainen merkitsee perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on perustettu ja sen säännöt vahvistettu ojitustoimituksessa, ojitustoimitukseen määräyksen antanut maakunta vastaa tietojen merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

Lupaviranomaisella, valvontaviranomaisella ja maakunnalla on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen, valvontaviranomainen tai maakunta voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

13 luku

Korvaukset

16 §

Korvauksen maksaminen

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi Valtion lupa- ja valvontavirastoon lupaviranomaisen määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdan tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

18 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista lupaviranomaiselle osoitetulla hakemuksella. Lupaviranomainen tai muutoksenhaku- tuomioistuin voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

19 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, lupaviranomaisen tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kiello tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia, maakuntaa ja muita yleisiä etua valvovia viranomaisia.

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluudetta selville, lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen aloitteesta oikeuttaa valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen aloitteesta määrätä toimenpiteistä valti-

HE 14/2018 vp

olle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

Mitä 1 momentissa säädetään valvontaviranomaisesta, koskee myös maakuntaa. Maakunta toteuttaa 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet kustannuksellaan. Lupaviranomainen voi maakunnan hakemuksesta määrätä toimenpiteistä maakunnalle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

Vaaran tai haitan poistamista koskevan asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvin osin, mitä 11 luvussa säädetään. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä 15 luvun 8 §:ssä säädetään.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) maakunta tai muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 a §

Muutoksenhaku taksan hyväksymistä koskevaan päätökseen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesitalousasian käsittelystä perittävän maksun perusteena olevan taksan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään. Maakunnan vesitalousasian käsittelystä perittävän maksun perusteena olevan taksan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) kunta, jonka alueella vesitaloushanke sijaitsee tai jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus valittua päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tietyinä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta, maakuntaa eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

16 luku

Rangaistussäännökset

5 §

Yleistä etua koskeva puhevalta

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, valtion valvontaviranomainen käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa. Jos asia koskee yksinomaan maakunnalle säädettyä tehtävää, puhevaltaa käyttää maakunta.

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

5 §

Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii maakunta, joka on antanut määräyksen ojitustoimituksen pitämiseen.

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta valtion valvontaviranomaiselle ja maakunnalle. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

542

HE 14/2018 vp

2 §

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomainen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee ojitustoimitukseen määräyksen antanut maakunta.

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupaviranomaisella, valvontaviranomaisella ja maakunnalla on, sen estämättä mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Maakunta laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää (*vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys*). Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan. Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä yhteistyössä hankkeista vastaavien sekä asianomaisten kuntien ja muiden viranomaisten kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvityksen perusteella maakunta voi tehdä lupaviranomaiselle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, lupaviranomaisen on määrättävä maakunta tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamiseksi voi tehdä maakunta. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hakemus voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusasioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu lupaviranomaisen päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

HE 14/2018 vp

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja maakunnalla on oikeus jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämistä on ilmoitettava poliisille, valtion valvontaviranomaiselle ja maakunnalle.

6 §

Vaaran ja vahinkojen torjumisesta johtuva edunmenetys

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista edunmenetyksistä on suoritettava korvaus maakunnan varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta tai vaarantorjuntatoimista hyötyä, korvausta voidaan kohtuuden mukaan sovitella.

10 §

Lupaviranomaisen lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto lupaviranomaiselta.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä lupaviranomaisessa, maakunnassa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei periä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Valtiolle perittävän maksun suuruus määrätään siten kuin valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Maakunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa. Kunnalle perittävän maksun suuruus määrätään kunnan hyväksymän taksan mukaisesti. Kunnan hyväksymän taksan perusteiden tulee noudattaa soveltuvin osin valtion maksuperustelakia.

19 luku

Voimaantulo

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, valtion valvontaviranomaisen tai maakunnan tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä

saavien, vaikutusalueen kuntien ja asianomaisten viranomaisten kanssa. Selvityksen laatijan tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, valtion valvontaviranomainen maakunta, tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää.

Tarkistamisesta aiheutuvat edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 13 luvun säännöksiä. Korvaukset maksetaan kuitenkin maakunnan varoista, jos tarkistaminen on tehty kunnan hakemuksesta eikä tarkistamisella ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä saatavan hyödyn menetyksestä maksettavia korvauksia voidaan sovitella ottaen huomioon tarkistamisesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat edunmenetykset sekä aika, jonka hyödynsaaja on voinut käyttää säännöstelyä hyväkseen.

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen aloitteesta, tai maakunnan hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määrittämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

16 §

Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, valvontaviranomainen, maakunta, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupaviranomainen voi omasta aloitteestaan ottaa asian käsiteltäväkseen, jos se lupaviranomaisessa vireillä olevan muun asian käsittelyn vuoksi on välttämätöntä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Kalataloudellista tarkkailua, kalataloudellisten toimenpidevelvoitteiden toteuttamista ja kalatalousmaksujen käyttöä koskevan suunnitelman, joka ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetyssä luvassa on määrätty valtion viranomaisen hyväksyttäväksi, hyväksyy tämän lain tultua voimaan maakunta.

32.

Laki

pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

muutetaan pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 10 ja 11 § seuraavasti:

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Poliisi huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Poliisilaitoksen päällikkö tai hänen määräämänsä laitoksen päällystöön kuuluva poliisimies johtaa ja valvoo 1 momentissa tarkoitettua toimintaa ja toimii pysäköinninvalvojana. Pysäköinninvalvoja huolehtii myös tässä laissa tarkoitettujen päätösten ja niiden tehneiden viranhaltijoiden luetteloon merkitsemisestä ja antaa tarvittaessa tietoja niistä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitettun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Jos valvonta järjestetään 3 momentissa mainitulla tavalla, kunnan on 2 momentissa tarkoitettun pysäköinninvalvojan sijaan asetettava kunnallinen pysäköinninvalvoja, jolla on oltava apunaan tarpeellinen määrä pysäköinnintarkastajia. Kunnallinen pysäköinninvalvoja on valvonnan yleistä järjestelyä koskevissa asioissa poliisilaitoksen päällikön johdon ja valvonnan alainen.

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimesta.

Lupa voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Luvassa voidaan myös vahvistaa pysäköinnintarkastajien vähimmäismäärä ja asettaa muitakin tarpeellisiksi katsottuja ehtoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista Valtion lupa- ja valvontaviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

33.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 5 luvun 18 ja 40 §, 7 luvun 7 ja 15 § sekä 26 luvun 9 § seuraavasti:

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

18 §

Kokouksen koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu osuuskunnan kokouksen koolle. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu kokouksen koolle.

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Viraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

40 §

Valinnan laiminlyönti

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitettun hakemuksen edustajiston vaalin järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Osuuskunnassa on oltava osuuskunnan kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista jäsenten äänimäärästä, vaativat sitä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Jos osuuskunnassa on tilintarkastaja, osuuskunnan kokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 5 luvun 28 §:ssä tarkoitettulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, säännöissä voi määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

15 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Jäsen voi hakea Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus virastolle on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai siinä osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemuksen voi tehdä, jos jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustettujen jäsenten äänimäärästä, ovat ehdotusta kannattaneet.

Viraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Virasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Edellä 4 §:ssä tarkoitettussa lunastuksessa lunastushinta on maksettava kuukauden kuluttua siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osake siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuskirjojen, arvopaperien tai asiakirjojen tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada lunastushintaa takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitettujen tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

34.

Laki

ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ryhmärakennuttamislain (190/2015) 23 ja 27 § seuraavasti:
23 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Ryhmärakennuttajakonsultin on asunto-osakeyhtiömuotoisessa ryhmärakennuttamisessa huolehdittava siitä, että 21 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset ennakkotiedot ja asiakirjat, luonnos ryhmärakennuttamissopimukseksi sekä muut rakentamishanketta ja asunto-osakeyhtiötä koskevat asiakirjat (ryhmärakennuttamisasiakirjat) luovutetaan säilytettäväksi tämän pykälän mukaisesti. Oikeusministeriön asetuksella säädetään, mitkä ovat muut edellä tarkoitetut asiakirjat.

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

Ryhmärakennuttamisasiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin ryhmärakennuttamissopimus tehdään, jollei oikeusministeriön asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta.

Ryhmärakennuttamisasiakirjoja tai niistä ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle. Oikeusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten ilmoitus tehdään.

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan viraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

35.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) 3, 4, 7, 10, 14–18 ja 20 § seuraavasti:

3 §

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä luotonantajista ja vertaislainanvälittäjistä (*luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri*).

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus virastolle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksen on sisällytettävä:

- 1) 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;
- 2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;
- 3) selvitys 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö;
- 4) selvitys ilmoituksen tekijän, tai jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta;
- 5) tieto siitä, onko ilmoituksen tekijällä tarkoitus vastaanottaa asiakasvaroja, ja selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelemisestä.

Ilmoituksen tekijän on viraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

4 §

Rekisteröinnin edellytykset

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijällä on sellainen luottotoiminnan tuntemus kuin harjoitetun luottotoiminnan tai vertaislainanvälityksen luonteeseen ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Virasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä.

7 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:

HE 14/2018 vp

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

3) se, onko elinkeinonharjoittaja luotonantaja vai vertaislainanvälittäjä ja, jos kyse on luotonantajasta, tieto siitä, jos tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;

4) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

5) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

6) tieto siitä, onko luotonantajalla tai vertaislainanvälittäjällä oikeus ottaa vastaan asiakasvaroja;

7) rekisteröinnin päivämäärä;

8) luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle 17 §:n 2 momentin nojalla määrätyt varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

9) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielto harjoittaa kuluttajaluottojen tarjontaa tai vertaislainanvälitystä ilman rekisteröintiä. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 8 kohdassa mainituista sanktioista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto tai muu sanktio on määrätty.

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on ilmoitettava virastolle toimintansa lopettamisesta.

10 §

Oikeus asiakasvarojen vastaanottamiseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä ilmoituksen tekijälle oikeus vastaanottaa asiakasvaroja, jos ilmoituksen tekijä on toimittanut virastolle selvityksen asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelystä 11 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla, eikä ilmoituksen tekijää ole pidettävä ilmeisen sopimattomana vastaanottamaan asiakasvaroja.

Sopimattomuutta arvioitaessa viraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema ja se, onko tämä hoitanut veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvät velvoitteensa.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, sopimattomuuden arviointi tulee tehdä oikeushenkilön lisäksi toimitusjohtajasta, hänen sijaisestaan, hallituksen jäsenestä ja varajäsenestä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsenestä ja varajäsenestä, vastuunalaisesta yhtiömiehestä, muusta ylimpään johtoon kuuluvasta ja siitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Edellä 2 momentissa mainitut seikat tulee selvittää myös ilmoituksen tekijään, ja jos tämä on oikeushenkilö, 3 momentissa mainittuihin henkilöihin välittömästi kytkeytyvistä yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä mainituista rekisteröitävistä yrityksistä tai yhteisöistä ilmoituksen tekemistä edeltäneiltä kolmelta vuodelta.

14 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo Valtion lupa- ja valvontavirasto.

15 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lisäksi virastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada yksilöityä valvontatointa varten asiakirjoja ja tietoja myös muulta yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä kuin luotonantajalta. Asiakirjojen ja tietojen tulee olla valvonnan kannalta välttämättömiä sen selvittämiseksi, kuuluuko luottojen tarjoaminen tai luottojen välittäminen tämän lain soveltamisalaan tai kuka luottoja tosiasiallisesti tarjoaa tai välittää.

Virastolla ei ole kuitenkaan oikeutta saada asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitulta asianajajalta tai hänen apulaiseltaan asianajajan asiakasta koskevia asiakirjoja ja tietoja eikä muultakaan henkilöltä oikeudenkäyntiasiamies- tai oikeudenkäyntiavustajatehtävien hoitamisen yhteydessä saatuja asiakirjoja ja tietoja. Oikeudenkäyntiasiamies- ja oikeudenkäyntiavustajatehtäviksi luetaan varsinaisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi oikeudellinen neuvonta, joka koskee asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen johdosta tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa tai oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä.

16 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekistereistä tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekistereistä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Virastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tiedot, jotka ovat tarpeen 10 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Tiedot voidaan luovuttaa virastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

17 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen ja vertaislainanvälitys, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Viraston on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 10 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Virasto voi asiakasvarojen vastaanottamista koskevan kiellon määräämisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 11 §:n 1 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, virasto voi kehottaa luotonantajaa tai vertaislainanvälittäjää täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 9 tai 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden, virasto voi antaa luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehoituksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, virasto voi kieltää osaksi tai kokonaan luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi. Luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminta voidaan kieltää määräajaksi myös,

jos luotonantaja tai vertaislainan välittäjä rikkoo viraston 1 momentin mukaisesti asettamaa kieltoa vastaanottaa asiakasvaroja.

Jos 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho laiminlyö mainitussa momentissa säädetyn velvollisuuden, virasto voi kehottaa tätä täyttämään velvollisuuden määräajassa.

Virasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, ellei se erityisestä syystä ole tarpeetonta tai virasto katso, että menettely tulisi saattaa arvioitavaksi 19 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

18 §

Rekisteristä poistaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteristä, jos:

- 1) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on lopettanut toimintansa;
- 2) 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä;
- 4) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytys ei enää täyty eikä luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä ole viraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uusia henkilöitä, jotka täyttävät asetetut vaatimukset luottotoiminnan tuntemuksesta;
- 5) luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän taikka sen ylimmän johdon toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Virasto voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

20 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston 17 ja 18 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun viraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolain (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 17 §:ssä tarkoitettuja kieltoja sekä 18 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

36.

Laki

Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 5 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 1418/2009, seuraavasti:

5 §

Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, Ahvenanmaan valtionvirasto, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

37.

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 618/2007, 977/2007 ja 647/2016, seuraavasti:

3 §

Rekisterinpitäjät

Ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien hakemusasioiden osarekisterin, muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin, maahantulon ja maastalähdön valvonnan osarekisterin, tutkinto-osarekisterin sekä kansalaisuusasioiden osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto, joka vastaa myös näiden osarekisterien ylläpidosta.

Ulkoasiainministeriö on erikseen pidettävien ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien viisumiasioiden osarekisterin ja maahantuloedellytysten osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä ja vastaa näiden ylläpidosta.

Ulkomaalaisrekisteriä pitävät ja käyttävät myös poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli, maakunnat, vankeinhoitoviranomaiset, yhdenvertaisuusvaltuutettu sekä korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet.

Rekisteriä pitävien ja käyttävien viranomaisten palveluksessa olevat ovat oikeutettuja näkemään ja käsittelemään teknisen käyttöyhteyden avulla ulkomaalaisrekisteriin talletettuja tietoja ainoastaan rekisterin 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksiensa rajoissa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin osarekistereihin ja osarekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, joiden päävastuullinen rekisterinpitäjä katsoo olevan tarpeen kyseisen viranomaisen ulkomaalais- ja kansalaisuusasioita koskevien lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

38.

Laki

kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 12, 52 ja 53 §, sellaisena kuin niistä on 52 § laissa 388/2015, seuraavasti:

12 §

Vastaanotto laajamittaisen maahantulon yhteydessä

Jos Suomeen tulee niin suuri määrä ulkomaalaislain 109 tai 133 §:ssä tarkoitettuja ulkomaalaisia, ettei heitä voida sijoittaa vastaanottokeskuksiin tai maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti tavallisessa menettelyssä ei ole mahdollista, vastaanotto- ja maahantulojärjestelyt järjestää järjestelykeskus. Majoitus järjestelykeskuksessa on tarkoitettu lyhytaikaiseksi. Majoittuvalle annetaan hyödykkeitä välttämättömä toimeentuloa varten.

Maahanmuuttovirasto vastaa laajamittaiseen maahantuloon varautumisesta. Maahanmuuttovirasto toteuttaa varautumistehtävää yhdessä muiden viranomaisten, maakuntien ja 10 §:n 1 momentissa mainittujen tahojen kanssa. Maahanmuuttovirasto yhteensovittaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiussuunnitelman maakuntien varautumissuunnittelun kanssa laajamittaisen maahantulon tilanteessa.

Maakuntiin on perustettava tarpeellinen määrä järjestely- ja vastaanottokeskuksia. Keskusten perustamisesta ja ylläpidosta on tehtävä Maahanmuuttoviraston kanssa 10 §:ssä tarkoitettu sopimus.

52 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, vastaanoton asiakasrekisteristä ja edustajarekisteristä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Maahanmuuttovirastolle, poliisille, rajatarkastusviranomaiselle sekä maakunnalle tietoja, jotka ovat niille välttämättömiä kansainvälistä suojelua hakeviin, tilapäistä suojelua saaviin tai ihmiskaupan uhriin liittyvien tehtävien hoitamisessa.

Tiedot voidaan luovuttaa myös konekielellisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

53 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Tämän lain 47 §:ssä mainitulla rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, rajatarkastusviranomaiselta sekä maakunnalta vastaanoton asiakasrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedot voidaan luovuttaa siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, myös konekielellisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla, kun on selvitetty tietojen suojaaminen henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

HE 14/2018 vp

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

39.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444 /2017) 5 luvun 2 – 8 § -, 7 luvun 1 § sekä 8 luvun 1 – 3 7 8 10 ja 11 § seuraavasti:

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

2 §

Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

Rahanpesun valvontarekisterin käyttötarkoituksena on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta.

3 §

Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on tehtävä hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee tämän lain soveltamisalan piiriin.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitetut tiedot;
- 4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava.

Hakijan on hakemuksessaan ilmoitettava harjoittamansa elinkeinotoiminta, jonka perusteella hakija on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rekisteröintiä koskevan hakemuksen sisällöstä.

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rahanpesun valvontarekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

3) tämän luvun 3 §:n 3 momentin mukainen elinkeinotoiminta;

HE 14/2018 vp

4) henkilön, jonka luotettavuus on 5 §:n nojalla selvitetty, täydellinen nimi, henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä asema rekisteröidyssä;

5) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai oikeushenkilölle määrätty 8 luvussa tarkoitettu hallinnollinen seuraamus sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu uhkasakko; tällainen tieto on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kyseinen seuraamus on määrätty; ja

6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksesta.

5 §

Luotettavuus

Valuutanvaihtotoimintaa harjoittavaa tai 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaa ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rahanpesun valvontarekisteriin merkittävää elinkeinotoimintaa; tai

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitettussa tehtävässä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

2) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua

rekisteristä poistamista varten.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai Valtion lupa- ja valvontaviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai
- 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

Tiedot rekisterimerkinnöistä on säilytettävä viisi vuotta sen vuoden päättymisestä, jona tieto on poistettu rekisteristä.

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

Jokaisella on oikeus saada rahanpesun valvontarekisteristä yritys- ja yhteisötunnuksella tai toiminimellä taikka aputoiminimellä yksilöimästään yrityksestä rekisteriin tallennetut tiedot. Tietoa tähän rekisteriin merkityistä ilmoitusvelvollisista voi hakea myös kootusti elinkeinotoiminnan perusteella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, Valtion lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Valtion lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedot rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäviksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

- 1) Finanssivalvonta 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;
- 2) Poliisihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisöä sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallis-

tumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettujen rahapeliyhtiön tarjoamiin rahapeleihin;

3) Patentti- ja rekisterihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

4) Valtion lupa- ja valvontavirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13—18 ja 20—24 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

Asianajajayhdistys valvoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksajan tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Valvontaviranomaisen, Energiaviraston, asianajajayhdistyksen, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettujen pörssin sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettujen yhteenliittymien keskusyhteisön tulee ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle, jos se havaitsee suorittamansa valvonnan tai muutoin tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen perusteella epäilyttävän liiketoimen taikka epäilee terrorismin rahoittamista tai sen rangaistavaa yritystä.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tuntee asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettua velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hakea rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin;

HE 14/2018 vp

12) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

13) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka:

1) tahallaan tai huolimattomuudesta jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4—6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee Valtion lupa- ja valvontavirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun rikemaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

Julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee Valtion lupa- ja valvontavirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun julkisen varoituksen antaa tilintarkastuslautakunta.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitetun velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimaa koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

12) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4, 5 tai 6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Valvontaviranomainen ei voi määrätä seuraamusmaksua luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Valvontaviranomainen voi kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin haitallisuuden, siitä ilmenevän tekijän syyllisyyden sekä siitä saadun hyödyn ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat kokonaisuutena arvioiden.

Asianajajayhdistys tekee Valtion lupa- ja valvontavirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeushenkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalle henkilölle, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittäväällä tavalla myötävaihtanut tekoon tai laiminlyöntiin.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä Valtion lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä Valtion lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Valvontaviranomaisen on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomuksen luonne ja tyyppi sekä rikkomuksesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, valvontaviranomaisen on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä valvontaviranomaisen internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, toimivaltainen valvontaviranomainen voi:

- 1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;
- 2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;
- 3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu.

Jos valvontaviranomainen julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, valvontaviranomainen voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vastaavasti 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen. Päätös voidaan kuitenkin jättää julkistamatta, jos julkistaminen ei olisi kohtuullista päätöksen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys Valtion lupa- ja valvontavirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee viereille Valtion lupa- ja valvontavirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen esitys rikemaksun, julkisen varoituksen tai seuraamusmaksun määräämisestä on tehtävä kirjallisesti. Esityksessä on mainittava:

- 1) sen nimi, kotipaikka ja osoite, johon vaatimus kohdistuu;
- 2) vaatimus ja sen perusteet; sekä
- 3) ne tosiseikat ja asiakirjat, joihin asianajajayhdistys vetoaa.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määräytyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta luotto- tai rahoituslaitokselle määrätyistä ja julkistetusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) vuosittain yhdistelmätiiedot kunakin vuonna määrätyistä tämän luvun mukaisista luotto- tai rahoituslaitoksille määrätyistä seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan valvontaviranomaiselle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

40.

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6 ja 10 a—10 f §, sellaisena kuin ne ovat laissa 1447/2015, seuraavasti:

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo puolustusvoimien tämän tai muun lain nojalla Suomessa järjestämän tai tuottaman terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveydenhuoltoa Suomen alueen ulkopuolella valvoo kuitenkin pääesikunta. Pääesikunta valvoo lisäksi puolustusvoimien itse toteuttamaa terveydenhuoltoa puolustustilalaissa (1083/1991) tarkoitettun puolustustilan aikana ja so-

HE 14/2018 vp

vellettaessa valmiuslain (1552/2011) II osan säännöksiä lain 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuisa poikkeusoloissa.

10 a §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tehdä 6 §:ssä tarkoitettun ohjauksen toteuttamiseksi ohjaus- ja arviointikäyntejä puolustusvoimien terveydenhuollon palveluja järjestäviin ja tuotaviin yksiköihin.

Ohjaus- ja arviointikäynneistä ja niiden ohjelmasta on sovittava ennakkoon Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja asianomaisen yksikön kanssa.

10 b §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tarkastaa tässä laissa tarkoitettun terveydenhuollon toiminnan ja palvelut sekä niiden järjestämisessä käytettävät yksiköt ja toimitilat.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi, ja annettava niistä maksutta tarkastajan pyytämät jäljennökset. Tarkastajalla on myös oikeus tarkastuksen aikana ottaa valokuvia, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toteuttamiseksi. Tarkastusoikeutta ei ole pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin eikä maapuolustuksen kannalta erityissuojattaviin kohteisiin ja salassa pidettäviin tietoihin.

Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksesta.

10 c §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevan lainsäädännön vastaista, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa puolustusvoimille määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, eikä säteilylaissa (592/1991) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Säteilyturvakeskus. Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on valvonnassaan havainnut lääkehuollossa puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

10 d §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aihetta 10 c §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi saattaa puolustusvoimien tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä ja kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallinnon vaatimukseen. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös kehottaa valvottavaa korjaamaan puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarviointiin vai-

HE 14/2018 vp

kuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa valvottavalle huomautuksen vastaisen varalle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 e §

Valtion lupa- ja valvontavirasto ryhtyy tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin se potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsoo olevan aiheutta.

Kahta vuotta vanhempaan tapahtumaan perustuvaa valvonta-asiaa ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Muistutus- ja kantelumenettelyyn perustuvasta asian ottamisesta käsiteltäväksi säädetään erikseen hallintolaissa ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992).

10 f §

Puolustusvoimat on velvollinen antamaan pyynnöstä Valtion lupa- ja valvontavirastolle sen ohjaus- ja valvontatehtävien toteuttamiseksi välttämättömät, puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapito-velvollisuudesta säädetään.

Tiedonantovelvollisuus ei koske viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 7–10 kohdissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

41.

Laki

puolustustilalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 12 §, 33 § sekä 37 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 12 § laissa 1429/2009 sekä 33 § laissa 466/2003 seuraavasti:

12 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava Valtion lupa- ja valvontaviraston vahvistettavaksi.

33 §

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnanhallituksen sekä sotilasviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka valtakunnan puolustuksen tai sen turvallisuuden vuoksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

37 §

Tämän lain nojalla annetun määräyksen perusteella tehdystä hallintopäätöksestä on oikeus valittaa siinä järjestyksessä, mitä yleisesti on säädetty valittamisesta asianomaisen viranomaisen päätöksestä. Jollei muutoksenhakumenettelyä ole säädetty, valitus tehdään korkeimmalle hallinto- oikeudelle. Sotilasviranomaisen tämän lain nojalla tekemään hallintopäätökseen ei

HE 14/2018 vp

saa hakea muutosta valittamalla, lukuun ottamatta 24 ja 25 §:n nojalla tehtyjä hallintopäätöksiä, joihin haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Tämän lain nojalla tehtyä hallintopäätöstä ja tuomioistuimen päätöstä 8 ja 9 §:ssä tarkoitetuissa asioissa on noudatettava heti valituksesta tai alituksesta huolimatta, jollei muutoksenhaku- tai alistusviranomaisen toisin määrää.

Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin, joihin tämän lain nojalla saadaan hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus.

Tämän lain 8–12 ja 14 §:n ja 25 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä koskeva alistus ja valitus on käsiteltävä kiireellisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

42.

Laki

Valtion lupa- ja valvontavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Valtion lupa- ja valvontaviraston asema ja tehtävät

1 §

Toiminta-ajatus ja asema

Valtion lupa- ja valvontavirasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaa alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla sille erikseen säädettyjä lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Virasto toimii asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti sekä moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Viraston toiminta on ennakoivaa ja riskiperusteista.

Virasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa.

2 §

Toimialue

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan toiminnan ja tehtävien järjestämiseen sovelletaan, jollei tässä laissa toisin säädetä, työsuojeluhallinnosta annettua lakia (16/1993).

4 §

HE 14/2018 vp

Tehtävääla ja tehtävät

Valtion lupa- ja valvontavirasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtäväaloilla:

- 1) sosiaali- ja terveys -tehtävääla;
- 2) varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -tehtävääla;
- 3) ympäristö -tehtävääla;
- 4) työsuojelu -tehtävääla.

Lisäksi virasto hoitaa muita erikseen säädettyjä oikeusturva-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä.

Virastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

2 luku

Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio

5 §

Organisaatio

Valtion lupa- ja valvontavirasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten toimialoihin ja toimintayksiköihin. Toimialoilla ja toimintayksiköillä voi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä.

Virastossa on seuraavat toimialat:

- 1) Sosiaali- ja terveystoimiala, joka hoitaa 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut tehtävät;
- 2) Varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimiala, joka hoitaa 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tehtävät;
- 3) Ympäristötoimiala, joka hoitaa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tehtävät;
- 4) Työsuojelun toimiala, joka hoitaa 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut tehtävät.

Varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialalla on ruotsinkielinen yksikkö, jonka tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Toimialojen pääasiallisista tehtävistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Toimintayksiköistä ja niiden pääasiallisista tehtävistä samoin kuin viraston muun organisaation perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palvelujen saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii kaikissa maakunnissa. Viraston toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala

Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimiala on riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Toimialan toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävässä on turvattu. Toimialalle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojelun valvontatehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden.

3 luku

Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen

7 §

Johtaminen

Valtion lupa- ja valvontavirastoa johtaa pääjohtaja. Pääjohtaja vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Viraston toimialaa johtaa toimialan johtaja. Toimialan johtaja vastaa toimialan toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta sekä toimialan toiminnan osalta koko viraston yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Työsuojelutoimialan johtaja vastaa toimialan toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

Viraston toimintayksikköä johtaa toimintayksikön johtaja. Toimintayksikön johtaja vastaa toimintayksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta sekä toimintayksikön toiminnan osalta koko viraston yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Virastolla on johtoryhmä, joka tukee pääjohtajaa viraston tulostavoitteiden saavuttamisessa sekä toimintojen yhteensovittamisessa ja muussa viraston johtamisessa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii pääjohtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta ja tarkemmista tehtävistä määrätään viraston työjärjestyksessä.

Toimialojen ja toimintayksiköiden johtajien virkanimikkeistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Yhteinen johtaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston johto on velvollinen yhdessä toteuttamaan viraston toiminta-ajatuksessa sekä 12 §:ssä tarkoitettussa yhteisessä ohjauksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellista toimintojen yhteen sovittamista ja kehittämistä sekä muuta yhteistoimintaa.

Pääjohtaja johtaa viraston toimintojen yhteensovittamista ja yhteistä kehittämistä sekä muuta yhteistoiminnan järjestämistä.

Toimialan johtajat ja toimintayksikön johtajat vastaavat pääjohtajalle johtamiensa toimintojen osalta 1 momentissa tarkoitetuista velvollisuuksista.

Yhteisessä johtamisessa on otettava huomioon, mitä 6 §:ssä säädetään eräiden tehtävien hoitamisen riippumattomuudesta.

9 §

Asioiden ratkaisovalta

Pääjohtaja ratkaisee asiat, jotka eivät kuulu toimialojen tehtäviin, jollei toisin ole säädetty. Viraston työjärjestyksellä voidaan määrätä pääjohtajan ratkaisuvalltaan kuuluva asia muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Viraston toimialalle kuuluvat asiat ratkaisee toimialan johtaja tai muu virkamies sen mukaan kuin toimialan työjärjestyksessä määrätään, jollei toisin ole säädetty.

10 §

Yhteiset asiat

Jos asia kuuluu kahdelle tai useammalle toimialalle tai toimintayksikölle, viraston on valmisteltava asiat yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei asian samalla kertaa ratkaisemisesta aiheudu haitallista viivytystä.

11 §

Työjärjestys

Valtion lupa- ja valvontaviraston työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työskentelypaikkakunnista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin kun asiat eivät kuulu toimialan tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäväksi. Viraston työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

Viraston toimialan työjärjestyksessä ja toimintayksikön työjärjestyksessä annetaan tarkempia määräyksiä toimialan ja toimintayksikön sisäisestä organisaatiosta, toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä henkilöstön tehtävistä.

Viraston työjärjestyksestä päättää pääjohtaja. Toimialan työjärjestyksestä päättää toimialan johtaja ja toimintayksikön työjärjestyksestä toimintayksikön johtaja. Hallintopalveluista vastaavan toimintayksikön työjärjestyksestä päättää kuitenkin pääjohtaja. Ennen työjärjestyksestä päättämistä asia on käsiteltävä viraston johtoryhmässä.

4 luku

Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus

12 §

Yhteinen ohjaus

Valtion lupa- ja valvontavirastoa ohjaavat yhteisesti oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö (*yhteinen ohjaus*).

Yhteiseen ohjaukseen kuuluu viraston:

- 1) yhtenäisen toiminnan sekä yhteisten toimintojen yleinen suunnittelu, ohjaus ja arviointi;
- 2) tulostavoitteiden hyväksyminen sekä talousarvioehdotuksen ja valtiontalouden kehyskehdotuksen hyväksyminen virastoa koskien;
- 3) yhteisen kehittämisen ohjaus;
- 4) tilinpäätöskannanoton antaminen.

Viraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulossopimus. Tulossopimus laaditaan hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistetaan vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio.

Jos 2 momentin 2 tai 4 kohdassa taikka 3 momentissa tarkoitettua yhteisen ohjauksen sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, asian ratkaisee valtioneuvosto. Virastoa koskevan talousarvioesityksen ja valtiontalouden kehysten käsittelyssä valtioneuvoston päätöksenteossa noudatetaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988).

Valtiovarainministeriö vastaa yhteisen ohjauksen koordinoinnista sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä.

Yhteisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ohjausryhmä

Valtioneuvosto asettaa yhteisen ohjauksen toteuttamiseksi Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjausryhmän neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ohjausryhmässä ovat edustettuina 12 §:n 1 momentissa mainitut ministeriöt sekä Valtion lupa- ja valvontavirasto. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii sen ministeriön edustaja, jonka toimialaan kuuluvat tehtävät muodostavat Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä suurimman osan.

Ohjausryhmä voi asettaa yhteisen ohjauksen toteuttamiseksi tarvittavia valmisteluryhmiä.

HE 14/2018 vp

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ohjausryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja ohjausryhmässä noudatettavista menettelytavoista.

14 §

Ohjauksen järjestäminen työsuojelun tehtävissä

Sosiaali- ja terveysministeriö laatii viraston tulossopimusta täydentävän tulossopimuksen viraston työsuojelun tehtävien ohjausta varten.

15 §

Toiminnallinen ohjaus

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimintaa ohjaavat ja valvovat toimialoilleen kuuluvissa tehtävissä oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö (*toiminnallinen ohjaus*). Valtiovarainministeriö huolehtii viraston hallintoa koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

Toiminnallisen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Sosiaali- ja terveystoimialaa koskevat erityissäännökset

16 §

Lautakunnat

Valtion lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystoimialalla on sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta sekä raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunta. Lautakuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä toiminnan muusta järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tiedonsaantioikeus sosiaali- ja terveystoimialan tehtävissä

Valtion lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystoimialalla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada sosiaali- ja terveystoimialan palvelujen järjestäjältä ja tuottajalta, terveydenhuollon ammattihenkilöltä, sosiaalihuollon ammattihenkilöltä, valtion, maakunnan ja kunnan viranomaiselta, potilasvahinkolautakunnalta ja muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta sekä vakuutuslaitokselta ja apteekilta tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman sosiaali- ja terveystoimialan pyyntöäkin ilmoittaa sille seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta, elinympäristön tai väestön terveellisyttä tai turvallisuutta taikka joka voi vaikuttaa valvottavan toiminnanharjoittajan luotettavuusarviointiin.

18 §

Arviointitehtävät

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystoimiala vastaa myös tehtäviensä hoitamiseksi tarpeellisista arviointitehtävistä. Tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

6 luku

Eräät varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävät

19 §

Peruspalveluiden arviointi

Valtion lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävänä on tehtäväalaansa kuuluvien peruspalveluiden saatavuuden arviointi.

20 §

Varautumisen ja valmiussuunnittelun tukeminen peruspalveluissa

Valtion lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatus, opetus ja kulttuuri -toimialan tehtävänä on tehtäväalaansa kuuluvan varautumisen ja valmiussuunnittelun tukeminen.

7 luku

Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa

21 §

Säännösten soveltaminen

Tätä lukua sovelletaan ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vesilaissa (587/2011), merensuojelulaissa (1415/1994) ja maa-aineslaissa (555/1981) Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvaksi säädettyjen lupa- ja hakemusasioiden käsittelyyn Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

22 §

Asioiden käsittely

Edellä 21§:ssä tarkoitettuja asioita valmisteltaessa ja ratkaistaessa on oltava asian laadun edellyttämä oikeudellinen, tekninen ja luonnontieteellinen asiantuntemus.

23 §

Ratkaisukokoonpanot

Asiat ratkaistaan esittelystä yhden ratkaisijan kokoonpanossa tai monijäsenisessä kokoonpanossa.

Asiat ratkaistaan monijäsenisessä kokoonpanossa, jos asian tai hankkeen laatu ja laajuus tai merkittävät vaikutukset taikka muu erityinen syy sitä edellyttää. Jos edellä mainittu asia on osoitettu yhden tai kahden ratkaisijan kokoonpanossa ratkaistavaksi, tai jos kaksijäsenisen kokoonpanon jäsenet ovat asian lopputuloksesta eri mieltä, asia on siirrettävä laajemman kokoonpanon ratkaistavaksi.

HE 14/2018 vp

Ratkaisukokoonpanon ja esittelijän määrää toimialan johtaja tai hänen määräämänsä toimialan virkamies. Toimialan johtaja tai muu ratkaisukokoonpanon määrääjä ei voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jonka hän on määrännyt muussa kokoonpanossa ratkaistavaksi. Ratkaisukokoonpanon määräämisestä annetaan tarkempia määräyksiä työjärjestyksellä.

24 §

Äänestäminen

Äänestämiseen sovelletaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 52 §:ää.

8 luku

Erinäiset säännökset

25 §

Virkojen täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä. Valtiovarainministeriön on valmisteltava esityksensä yhdessä 12 §:n 1 momentissa mainittujen muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa.

Valtioneuvosto nimittää viraston toimialan johtajan toimialan toiminnallisesta ohjauksesta päävastuussa olevan ministeriön esityksestä. Esityksen tekevän ministeriön on valmisteltava esityksensä yhdessä muiden virastoa ohjaavien ministeriöiden kanssa ja kuultava viraston pääjohtajaa ennen päätöksentekoa. Toimialojen johtajat, lukuun ottamatta työsuojelun toimialan johtajaa, nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Toimintayksiköiden johtajat nimittää pääjohtaja. Toimintayksiköiden johtajat nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Toimialan johtajat nimittävät toimialan henkilöstön. Viraston muun henkilöstön nimittää pääjohtaja, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun käsittely

Valtion lupa- ja valvontaviraston tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee pääjohtaja. Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä, että viraston toimialan tai toimintayksikön tai niiden virkamiehen toiminnasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee kuitenkin kyseisen toimialan tai toimintayksikön johtaja, lukuun ottamatta toimialan tai toimintayksikön johtajan toimista tehtyä hallintokantelua, jonka ratkaisee pääjohtaja. Pääjohtajan toimista virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee valtiovarainministeriö.

Työsuojelun toimialasta tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee toimialan johtaja. Työsuojelun toimialan johtajasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Valtion lupa- ja valvontavirastosta tai sen virkamiehen toiminnasta ministeriölle tehdyn hallintokantelun käsittelee ja ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Ministeriö voi siirtää sille tehdyn hallintokantelun Valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi lukuun ottamatta viraston pääjohtajan tai työsuojelun toimialan johtajan toimista tehtyä hallintokantelua.

HE 14/2018 vp

Hallintokantelun käsittelyssä noudatetaan hallintolain (434/2003) 8 a lukua.

27 §

Sähköinen kokous

Valtion lupa- ja valvontavirastossa olevan lautakunnan tai 23 §:ssä tarkoitetun ratkaisukokoonpanon jäsen, esittelijä tai muu henkilö, jolla on lautakunnan tai ratkaisukokoonpanon kokouksessa läsnäolo- tai puheoikeus, voi viraston suostumuksella osallistua kokoukseen käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa. Viraston on tällöin huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

28 §

Neuvottelukunnat

Valtion lupa- ja valvontavirastolla voi olla sille säädettyjen tehtävien suorittamista tukemaan asetettuja neuvottelukuntia. Neuvottelukunnat ovat viraston yhteydessä toimivia, neuvottelukunnan tehtävälalla yhteiskunnan eri osa-alueita edustavia asiantuntijaelimiä. Neuvottelukunnilla ei ole viraston asioita koskevaa ratkaisovaltaa.

Neuvottelukunnista ja niiden tehtävistä, toimikaudesta, kokoonpanosta sekä muusta järjestämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Neuvottelukunnan asettaa se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoidon tukemista varten neuvottelukunta asetetaan.

29 §

Asiantuntijat

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi käyttää asiantuntijoita ja tehdä sopimuksia viranomaisen, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa tehtävälalaansa kuuluvien yksittäisten asiantuntijatehtävien suorittamisesta viraston lukuun. Viraston pysyvistä asiantuntijoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

30 §

Valvontatehtävien tärkeys- ja kiireellisyysjärjestys

Valtion lupa- ja valvontaviraston on hoidettava valvontatehtävänsä tehokkaasti ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Viraston toimialan ja toimintayksikön on olosuhteiden niin vaatiessa asetettava valvontatehtävänsä tärkeys- ja kiireellisyysjärjestykseen. Tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksen perusteena on tehtävän merkitys perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen ja lain noudattamisen kannalta. Toimialan ja toimintayksikön on tehtäviä tärkeys- ja kiireellisyysjärjestykseen asettaessaan varmistuttava siitä, että ihmisten, alueiden ja toimijoiden yhdenvertaisuus ei vaarannu.

31 §

Virka-apu

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua säädetään erikseen. Virastolla on oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta.

32 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sakon uhalla, teettämisuhalla tai keskeyttämisuhalla velvoittaa asianomaisen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka virasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Viraston muusta pakkokeinoja koskevasta toimivallasta säädetään erikseen.

33 §

Valtion edustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa tehtäväalaansa kuuluvissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa myös sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön edustaja sitä tee.

34 §

Työsuojelun valvonta Valtion lupa- ja valvontavirastossa

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi 1 momentissa tarkoitettun valvonnan toteuttamiseksi määrätä Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan tarkastajan suorittamaan valvontaja tarkastustehtävän Valtion lupa- ja valvontavirastossa. Valvontaja ja tarkastustehtäviin määrättyyn viraston tarkastajaan ei sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on riippumaton 1 momentin mukaista valvontatehtävää hoitaessaan.

Mitä muualla työsuojelua koskevassa lainsäädännössä säädetään Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävistä työsuojeluviranomaisena, sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön tilanteissa, joissa Valtion lupa- ja valvontavirasto on asiassa asianosaisena tai joka muuten koskee virastoa itseään.

35 §

Avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle taholle

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sopimuksella siirtää viraston 4 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Avustavia tehtäviä ovat virastolle annettavien ilmoitusten ja muiden asiakirjojen vastaanotto, lajittelu sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentaminen sähköisiä menetelmiä käyttäen asianhallinnan työjonoon.

Julkisen hallinnon yhteisistä sähköisistä tukipalveluista säädetään hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016).

Avustavia tehtäviä hoitavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

36 §

HE 14/2018 vp

Suoritteiden maksullisuus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Valtion lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).
Viraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Muutoksenhaku

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

38 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

43.

Laki

Ahvenanmaan valtionvirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toiminta-ajatus ja toimialue

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa.

2 §

Toimiala ja tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) rekisterihallinto;
- 2) holhustoimi;
- 3) veronkanto;
- 4) alkoholihallinto;
- 5) liikennehallinto;
- 6) maataloushallinto.

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa myös muita erikseen säädettyjä oikeusturvatehtäviä.

HE 14/2018 vp

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa varautumisen yhteensovittamisesta maakunnassa ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisestä siltä osin kuin tehtävät Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

Ahvenanmaan valtionvirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

3 §

Toimipaikka

Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa.

4 §

Yleishallinnollinen ohjaus

Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle.

5 §

Toiminnallinen ohjaus

Ahvenanmaan valtionvirastoa ohjaa ja valvoo omalla toimialallaan oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (*toiminnallinen ohjaus*). Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

6 §

Tulosopimus

Ahvenanmaan valtionviraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulosopimus. Tulosopimus laaditaan hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehykset ja valtion talousarvio.

Valtiovarainministeriö laatii Ahvenanmaan valtionviraston tulosopimuksen yhdessä 5 §:ssä mainittujen virastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa.

7 §

Johtaminen ja asioiden ratkaisuvallta.

Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaa maaherra. Maaherra vastaa viraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta.

Maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Maaherra voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

8 §

Työjärjestys

HE 14/2018 vp

Ahvenanmaan valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään viraston työjärjestyksellä. Viraston työjärjestyksestä päättää maaherra.

9 §

Tuki hallintopalveluiden järjestämisessä

Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus pyynnöstä saada Valtion lupa- ja valvontavirastolta tukea Ahvenanmaan valtionviraston hallintopalveluiden järjestämisessä.

10 §

Virkojen täyttäminen

Ahvenanmaan valtionviraston päällikkönä toimivasta maaherrasta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa. Ahvenanmaan valtionviraston muun henkilöstön nimittää maaherra.

11 §

Virka-apu

Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua säädetään erikseen. Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta.

12 §

Pakkokeinot

Ahvenanmaan valtionvirasto voi sakon uhalla, teettämishallalla tai keskeyttämishallalla velvoittaa asianomaisen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka Ahvenanmaan valtionvirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Ahvenanmaan valtionviraston muusta pakkokeinoista koskevasta toimivallasta säädetään erikseen.

13 §

Valtion edustaminen

Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

14 §

Suoritteiden maksullisuus

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksuista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

15 §

Muutoksenhaku

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

16 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

44.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 3 - 5, 10, 11, 11 a, 11 b, 13 a, 30, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b §, sellaisina kuin niistä ovat 3 - 5, 10, 11, 11 a, 11 b, 30, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b § laissa 1430/2009 ja 13 a § laissa 1149/2015 seuraavasti:

3 §

Tämän lain noudattamista valvoo Valtion lupa- ja valvontavirasto.

4 §

Panttilainaus toiminnan harjoittamiseen on haettava Valtion lupa- ja valvontavirastolta toimilupa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetävä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

Toimilupa myönnetään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa toisessa valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä eurooppayhtiöasetus, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

5 §

HE 14/2018 vp

Panttilainauslaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos panttilainauslaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen ja muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että panttilainauslaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että panttilainauslaitos muutoin tulee noudattamaan tämän lain säännöksiä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupa panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirasto ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta virastolle.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Patentti- ja rekisterihallituksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

1) 13 §:n säännöksiä ei ole noudatettu;

HE 14/2018 vp

2) tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla riippumaton; tai

3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu.

Patentti- ja rekisterihallituksen on pyydettävä tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Patentti- ja rekisterihallituksen määräys on voimassa siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitettua tilintarkastajan tilalle on valittu tilintarkastaja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettua määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja Valtion lupa- ja valvontavirasto voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua luvun antaa panttilainauslaitokselle Valtion lupa- ja valvontavirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä panttilainaus toiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi on tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008) säädetty taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätty, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitettun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 a §

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

45.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 948/2017 seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyber-
turvallisuuden olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämi-

seen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

46.

Laki

varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 13 § ja 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1436/2009, seuraavasti:

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

- 1) vaihto johtaa Maaseutuviraston, maakunnan tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai
- 2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Verovapauden edellytyksenä on Maaseutuviraston antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai maakunnan antama todistus siitä, että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina tai hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

47.

Laki

pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

muutetaan pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 1 ja 3-8 §, sellaisena kuin niistä on 5 § laissa 1437/2009, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Poiketen siitä, mitä kuntarakennelaissa (1698/2009) säädetään, voidaan kunnan pääasiallisesta alueesta erillään oleva alue (*enklaavi*) siirtää toiseen kuntaan siten, kuin tässä laissa säädetään. Jos enklaavi sijaitsee alueella, jolla on vireillä kuntarakennelaissa tarkoitettu kuntajaon muuttaminen, enklaavien siirtoihin ei kuitenkaan ryhdytä tämän lain nojalla.

3§

Siirtoehdotuksen laatiminen

Maanmittauslaitos laatii tämän lain tultua voimaan kunnittaiset luettelot 2 §:n nojalla siirrettävistä enklaaveista. Luetteloon merkitään enklaavit sekä niihin kuuluvat rekisteriyksiköt ja niiden osat, rekisteriyksiköiden nimet, ryhmä- ja yksikkönumerot, omistajatiedot ja siirrettävien alueiden pinta-alat. Luetteloon liitetään tarpeelliset kiinteistörekisterikartan otteet.

Jos enklaavin osalta on epäselvyyttä kiinteistöjaotuksesta tai sijaintikunnasta, enklaavi voidaan ottaa luetteloon vasta epäselvyyden tultua poistetuksi. Maanmittauslaitoksen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin epäselvyyden poistamiseksi.

4 §

Asianosaisten kuuleminen siirtoehdotuksen johdosta

Luettelo kartoineen on Maanmittauslaitoksen pidettävä julkisesti nähtävillä asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla vähintään 30 päivän ajan sen jälkeen, kun nähtävälle asettamisesta on ilmoitettu yhdessä tai kahdessa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Nähtävälle asettamisesta Maanmittauslaitoksen on ilmoitettava lisäksi kirjeellä asianomaisille kunnille ja niille alueiden omistajille, jotka osoitetietoineen kohtuudella saadaan selville.

Asianomaisella kunnalla ja alueen omistajalla on oikeus tehdä huomautuksia siirtoehdotusta vastaan. Huomautukset on toimitettava Maanmittauslaitokseen 30 päivän kuluessa nähtävilläoloajan päättymisestä.

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettusta enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää asianomainen Maanmittauslaitos.

Maanmittauslaitos päätös on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, maistraatille ja Verohallinnolle sekä asianomaiselle maakunnalle ja asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

6 §

Muutoksenhaku

HE 14/2018 vp

Maanmittauslaitoksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla asianomainen kunta ja asianomaisen alueen omistaja. Muutosta haetaan maa- ja metsätalouden ministeriön päätöksellä. Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) säädetään.

Maa- ja metsätalouden ministeriön on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettu valitus kiireellisenä. Jos maa- ja metsätalouden ministeriön on muuttanut Maanmittauslaitoksen päätöstä, Maanmittauslaitoksen on tiedotettava maa- ja metsätalouden ministeriöstä 5 §:n 2 momentissa säännellyllä tavalla.

7 §

Kuntajaon ja kameraalisen jaon yhtenäistäminen

Maanmittauslaitoksen on huolehdittava enklavin kunnasta toiseen siirtämisen johdosta tarpeellisten muutosten tekemisestä kameraaliseen jaotukseen ja muutosten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin. Jos osa kiinteistöstä tai muusta rekisteriyksiköstä on siirrettävä kameraalisesti kunnasta toiseen, se on erotettava eri rekisteriyksiköksi noudattaen, mitä kameraalisen jaotuksen muuttamisesta erikseen säädetään.

8 §

Kustannukset

Tässä laissa Maanmittauslaitokselle säädetyistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista asiaan varatuista määrärahoista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

48.

Laki

tuloverolain 92 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tuloverolain (1535/1992) 92 a §, sellaisena kuin se on laissa 1263/1997, seuraavasti:

92 a §

Rakennusperinnön hoitoon saatu avustus

Veronalaista tuloa ei ole Museoviraston tai maakunnan nimeämän rakennusperinnön hoitoon tai korjaamiseen valtion varoista tai maakunnalta saatu avustus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämään avustukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

49.

Laki

sijoitusrahastolain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 61 § seuraavasti:

61 §

Rahastoyhtiö voi viiden vuoden kuluttua ilmoittautumispäivästä päättää lunastaa 59 §:n 1 momentissa tarkoitettulla yhteisellä arvo-osuustilillä olevat rahasto-osuudet niiden omistajien lukuun. Rahastoyhtiön päätös on annettava tiedoksi päätöksessä tarkoitetuille rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja kehoitettava näitä merkitsemään rahasto-osuutensa arvo-osuusjärjestelmään uhalla, että rahasto-osuus muutoin lunastetaan. Kehotus on lähetettävä rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, jos näiden nimi ja osoite on rahastoyhtiön tiedossa, sekä julkaistava Virallisessa lehdessä. Kehotuksesta on lisäksi ilmoitettava siten kuin kutsu rahasto-osuudenomistajien kokoukseen on sijoitusrahaston sääntöjen mukaan toimitettava.

Jollei yhteisellä arvo-osuustilillä olevan rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö ole vuoden kuluessa päätöksen nojalla 1 momentissa tarkoitettulla tavalla annetusta kehotuksesta vaatinut oikeutensa kirjaamista siten kuin siitä 58 §:ssä säädetään, hän on menettänyt oikeutensa rahasto-osuuteen. Rahastoyhtiön on viipymättä tämän jälkeen lunastettava rahasto-osuus sijoitusrahaston varoista.

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston huostaan pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

50.

Laki

Laki säästöpankkilain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 44 § seuraavasti:

44 §

Säästöpankin isäntien on valittava keskuudestaan vuodeksi kerrallaan puheenjohtaja ja vähintään yksi varapuheenjohtaja. Isäntien on kokoonnuttava varsinaiseen kokoukseen ainakin kerran vuodessa.

Kutsu isäntien kokoukseen on toimitettava aikaisintaan neljä viikkoa ja, jollei säännöissä ole määrätty pitempää aikaa, viimeistään viikkoa ennen kokousta. Jos päätöksen tekeminen isäntien kokouksessa käsiteltävässä asiassa siirretään jatkokokoukseen, on siihen toimitettava eri kutsu, jos kokous pidetään myöhemmin kuin neljän viikon kuluttua. Jos sääntöjen mukaan päätöksen pätevyys edellytyksenä on, että päätös tehdään kahdessa isäntien kokouksessa, ei

kutsua jälkimmäiseen kokoukseen saa toimittaa ennen kuin edellinen kokous on pidetty. Kutsussa on mainittava edellisessä kokouksessa tehty päätös.

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisena taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole sanotussa ajassa toimitettu, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos pankin kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

Edellä 3 momentissa tarkoitetuilla tallettajilla tai kantarahasto-osuuden omistajilla on oikeus saada haluamansa asia isäntien kokouksen käsiteltäväksi, jos sitä kirjallisesti vaaditaan hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

51.

Laki

tilastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilastolain (280/2004) 2 ja 10 a §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 ja 3 momentti sekä 18 §:n 2 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain laeissa 361/2013 ja 563/2014 sekä 10 a §, 12 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 361/2013, seuraavasti:

2 §

Valtion tilastotoimi ja tilastoja laativat viranomaiset

Valtion tilastotoimen tehtävänä on huolehtia yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laatimisesta yleistä käyttöä varten.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tilastoviranomaisella* Tilastokeskusta valtion tilastotoimen yleisviranomaisena sekä Luonnonvarakeskusta, Tullia sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja hyvinvoinnin laitosten niiden hoitaessa laissa säädettyjä tilastojen laadintaan liittyviä tehtäviä;

2) *tilastoja laativalla muulla viranomaisella* valtion viranomaista, joka laatii toimialaansa koskevia tilastoja hallussaan olevista, muihin tarkoituksiin kerätyistä tiedoista taikka vapaaehtoisuuden perusteella tilastotarkoitukseen kerätyistä tiedoista;

3) *tilastoja laativalla viranomaisella* 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia;

4) *tiedonantajilla* tahoja, jotka antavat tietoja tilastojen laatimista varten;

5) *tiedonantovelvollisilla* tahoja, jotka antavat tietoja tilastoja varten laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden nojalla;

6) *tiedonantajien edustajilla ja tiedonantovelvollisten edustajilla* järjestöjä, jotka edustavat tiedonantajia tai vastaavasti tiedonantovelvollisia.

HE 14/2018 vp

Tilastoja laativat viranomaiset ovat ammatillisesti riippumattomia hoitaessaan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun välittömästi liittyviä tehtäviä. Näiden viranomaisten on toimittava puolueettomasti, objektiivisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti sekä huolehdittava tilastosalaisuuden suojaamisesta.

10 a §

Tietojen säilytysaika

Tilastoja laativa viranomainen saa säilyttää tilastotarkoituksiin keräämänsä tiedot niin kauan kuin se on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä, jollei tietojen säilyttämisestä säädetä toisin edellä tarkoitettua viranomaista koskevassa muussa laissa. Tämän jälkeen tiedot on hävitettävä yhden vuoden kuluessa, jollei Arkistolaitos arkistolain (831/1994) nojalla määrää tietoja säilytettäväksi pysyvästi. Tietojen säilyttämisen välttämättömyyden arvioinnissa on otettava huomioon, mitä henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa säädetään.

12 §

Tietojen salassapito ja julkisuus

Tietojen, jotka on annettu tilastotarkoituksia varten, julkisuudesta ja salassapidosta sekä tietoja koskevasta vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Mainitun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tilastoja laativan viranomaisen hallussa oleviin tietoihin, jotka kuvaavat valtion, kunnan tai maakunnan viranomaisten tai näiden liikelaitosten toimintaa, tehtäviä tai julkisten palvelujen tuottamista eikä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä ja yhteisöjä koskeviin tietoihin.

14 §

Tilastokeskuksen oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla

Kunnat, kuntayhtymät ja maakunnat ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toimintansa sijainnista, henkilöstöstään ja muista toimintansa edellyttämistä voimavaroista.

Elinkeinonharjoittajat, kuntien, maakuntien ja valtion liikelaitokset, maakuntien valtakunnalliset palvelukeskukset sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja säätiöt ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot omistuksistaan, taloudestaan, hyödykkeistään, harjoittamansa toiminnan lajista, sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

18 §

Yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen julkisuus

Elinkeinon- ja ammatinharjoittajien, yhteisöjen ja säätiöiden osalta julkisia ovat tiedot:
1) yritys- ja yhteisötunnuksesta ja sen voimassaoloajasta, kansainvälisestä yhteisötunnuksesta (*Legal Entity Identifier*), yritysyksiköstä, kasvuyritystiedosta, sektoriluokituksesta, oikeu-

HE 14/2018 vp

dellisesta muodosta, nimestä, toimialasta, kielitunnuksesta, kotikunnasta sekä osoitteesta ja muista yhteystiedoista;

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

52.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1184/2016, seuraavasti:

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka valmisteverotuslain mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Valtion lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisen on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

53.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1181/2016, seuraavasti:

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, maakunnilta, Maaseutuvirastolta sekä

Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2-5 kohdassa tarkoitettua tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi, henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, maakunnilla, Maaseutuvirastolla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle, maakunnille sekä Maaseutuvirastolle niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2-5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

54.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 2, 8 a ja 10 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa (247/2017), seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan valtion viranomaisille, maakuntien viranomaisille, kunnallisille viranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle kuuluvien asiakaspalvelutehtävien järjestämiseen ja hoitamiseen viranomaisten yhteistyönä.

Viranomainen ei 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa saa hoitaa tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä tai jotka lain mukaan edellyttävät palvelun käyttäjän henkilökohtaista käyntiä toimivaltaisessa viranomaisessa, jollei toisin säädetä.

HE 14/2018 vp

8 a §

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Rekisterinpitäjinä toimivat maakunnat. Yhteispalvelurekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä vastaa maakuntien yhteinen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava rekisterinpitäjälle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yhteispalvelurekisteriin talletettavista tiedoista.

Yhteispalvelurekisteriin talletettujen tietojen luovuttamisessa noudatetaan, mitä viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta. Rekisteriin talletettuja tietoja voidaan luovuttaa kirjallisessa ja sähköisessä muodossa.

10 a §

Viranomaisten tehtävät

Yhteispalvelun yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat valtiovarainministeriölle.

Maakunnat vastaavat yhteispalvelun kehittämisestä ja edistämisestä alueellaan ja sovittavat alueellisesti yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä.

Valtiovarainministeriön ja maakuntien tukena 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä toimii yhteispalvelun neuvottelukunta, jonka valtioneuvosto asettaa määräajaksi. Neuvottelukuntaa johtaa valtiovarainministeriö ja sen lisäksi siinä tulee olla tarvittava edustus ainakin maakunnista, yhteispalveluun osallistuvista ja näitä ohjaavista viranomaisista sekä toiminnan keskeisistä sidosryhmistä. Neuvottelukunnan tehtävänä on osallistua yhteispalvelun yleistä suunnittelua, ohjausta, järjestämistä ja kehittämistä koskevien asioiden valmisteluun. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteispalvelun neuvottelukunnan asettamisesta, kokoonpanosta, toimikaudesta ja tehtävistä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

55.

Laki

Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) annetun lain 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 1441/2009 ja 307/2016 seuraavasti:

6 §

Haltuunotto-oikeus

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pidättää ja ottaa haltuun Euroopan unionin alueelle tuotu tai sieltä vietävä käteisraha, jos edellä 1 §:ssä mainitun asetuksen 3 artiklassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta ei ole täytetty ja toimenpide on tarpeen sen selvittämiseksi, onko käteisrahaan syytä puuttua muun lainsäädännön nojalla. Toimenpiteestä päättää tullimies, jolla on oikeus päättää tullilain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettusta henkilöntarkastuksesta, päällystöön kuuluva poliisimies taikka pidättämiseen oikeutettu rajavartiolaitoksen virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies.

Sille, jolta otetaan haltuun käteisrahaa, on annettava todistus haltuunotosta. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä kirjaa haltuun otetuista käteisrahoista. Jollei laissa toisin säädetä, käteisraha on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat viimeistään viiden arkipäivän kuluessa haltuunotosta. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa käteisrahan Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai, jos käteisraha on otettu haltuun Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastoon siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

56.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 22 §:n 7 momentti, 23 §:n 1 momentin 3-5 kohta, 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 25 §:n 2 momentti sekä 70 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 7 momentti ja 24 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 145/2014 ja 23 §:n 1 momentin 3-5 kohta laissa 670/2016, seuraavasti:

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan tai maakunnan kanssa, että tämä vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle tai maakunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

23 §

592

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta 13–17 §:ssä tarkoitettuja tarpeellisia ja näiden viranomaisten toimialaa koskevia tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa, tietojen oikeellisuuden varmistamista ja muuta käsittelyä varten. Tässä pykälässä tarkoitettuja muita viranomaisia ovat:

-
- 3) sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksiköt ja ammattihenkilöt;
 - 4) kunnan viranomaiset;
 - 5) maakunnan viranomaiset;
-

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

-
- 3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikölle tai ammattihenkilölle;
-

25 §

Tietojen ilmoittamisvelvollisuus

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava viipymättä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikölle siitä, että lapsi on huoltajan kuoleman johdosta jäänyt vaille huoltajaa.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion, kunnan tai maakunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväkseen väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Laki

selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain (1408/2010) 3 ja 6 § seuraavasti:

3 §

Selvitysmenettelyn käynnistäminen

Valtiovarainministeriö voi käynnistää selvitysmenettelyn asettamalla yhden tai useamman kaupunkiseutuselvittäjän yhdessä seudun kuntien kanssa selvittämään, miten kuntien yhteistyönä voidaan sovittaa yhteen kaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä sekä miten palveluiden käyttöä kuntarajoista riippumatta tulisi edistää. Valtiovarainministeriö voi käynnistää menettelyn, jos se on tarpeen ja sillä arvioidaan 2 momentissa tarkoitetun kuulemismenettelyn perusteella saavutettavan tuloksia seudun yhdyskuntarakenteen ja palveluiden tasapainoisen kehityksen vaatiman yhteistyön edistämiseksi. Selvitysmenettely voidaan käynnistää yhden tai useamman seudun kunnan esityksestä. Valtiovarainministeriö voi myös omasta aloitteestaan käynnistää selvitysmenettelyn.

Ennen selvitysmenettelyn käynnistämistä valtiovarainministeriön tulee kuulla kaupunkiseudun kuntia, asianomaista maakuntaa, ympäristöministeriötä, liikenne- ja viestintäministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä.

6 §

Kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käsittely

Kaupunkiseutuselvittäjä tekee 4 §:ssä säädetyt ehdotuksensa kaupunkiseudun kunnille. Kuntien valtuustojen tulee tehdä päätökset kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käyttöönotosta kolmen kuukauden kuluessa ehdotusten tekemisestä.

Jos kunta ei tee 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, sen tulee mainitussa momentissa säädetyssä määräajassa antaa valtuuston päätöksellä kaupunkiseutuselvittäjälle perusteltu lausunto siitä, miltä osin kaupunkiseutuselvittäjän ehdotuksia ei voida ottaa käyttöön. Kaupunkiseutuselvittäjä voi tämän jälkeen tehdä kunnille uudet ehdotukset, joiden käsittelystä on voimassa, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

Kaupunkiseutuselvittäjä toimittaa saatuaan työnsä päätökseen ehdotuksensa ja valtuustojen niihin antamat lausunnot valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö käsittelee ehdotukset yhteistyössä ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Ehdotuksista kuullaan asianomaista maakuntaa ja Suomen Kuntaliitto ry:tä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

58.

Laki

rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 10 § seuraavasti:

5 luku

Talletussuoja

10 §

Korvausten maksaminen

Talletussuojarahastosta on ilman eri hakemusta suoritettava tallettajille 8 §:n mukainen korvaus seitsemän työpäivän kuluessa 9 §:ssä tarkoitettua viraston päätöksestä, jollei 2 momentista muuta johdu. Jos talletuspankki on ennen 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, tässä momentissa säädetty määräaika lasketaan selvitystilaan tai konkurssiin asettamista koskevasta päätöksestä.

Virasto voi päättää enintään kolmen kuukauden lisäajan myöntämisestä korvauksen maksamiseen, jos:

- 1) tallettajan oikeus korvaukseen on epäselvä;
- 2) tallettajan oikeutta talletuksen käyttöön on viranomaisen päätöksellä rajoitettu;
- 3) talletustiliä ei ole käytetty 24 kuukauteen;
- 4) tallettajan saaminen suoritetaan 8 §:n 2 momentin nojalla täysimääräisesti; tai
- 5) kysymys on 11 §:ssä tarkoitettua ulkomaiseen sivuliikkeeseen tehdystä talletuksesta.

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallettajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 momentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2 momentissa säädettyssä ajassa talletettava korvaus Valtion lupa- ja valvontavirastoon noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettussa laissa (281/1931) säädetään.

Korvaus suoritetaan euroina tai, jos talletus on tehty talletuspankin ulkomaisessa sivuliikkeessä, sivuliikkeen valtion valuutassa. Jos tilivaluutta on muu kuin euro tai sivuliikkeen valtion valuutta, korvaus voidaan suorittaa talletuksen tilivaluutassa tai euroina. Korvattava määrä muunnetaan euroiksi käyttäen sen päivän kurssia, jona virasto 9 §:n mukaisesti tekee korvausvelvollisuutta koskevan päätöksen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

59.

Laki

kuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 10 § seuraavasti:

10 §

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

595

Valtiovarainministeriö seuraa yleisesti kuntien toimintaa ja taloutta sekä huolehtii, että kuntien itsehallinto otetaan huomioon kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

60.

Laki

Kevasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kevasta annetun lain (66/2016) 17 ja 22 §,
muutetaan 4 §, 6 §:n 3 momentti, 8 ja 9 §, 13 §:n 1 momentin 1 kohta, 14 ja 21 §, 23 §:n 3 momentti, 28 §:n 2 momentin 1 kohta, 33 §:n 2 ja 3 momentti ja 35 §, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a- 8 c § ja 9 a- 9 c § seuraavasti:

4 §

Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden päättäminen

Yhdistys, osakeyhtiö ja säätiö hyväksytään hakemuksesta Kevan jäsenyhteisöiksi, jos ne täyttävät 3 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Jos tulee selvitetyn, ettei jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö enää täytä 3 §:n 2 momentissa säädettyjä jäsenyyden edellytyksiä, Keva toteaa jäsenyyden päättyneen kyseistä jäsenyhteisöä kuultuaan. Jäsenyhteisö voi myös ilmoittaa haluavansa erota jäsenyydestä. Jäsenyhteisön on ilmoitettava erosta viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenyyden päättymistä.

6 §

Yleinen valvonta

—Valtiovarainministeriö asettaa enintään kuudeksi tilikaudeksi kerrallaan tilintarkastajan, jonka tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Kevan esittämät 24 §:ssä tarkoitetut laskelmat valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja Kevan kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Lisäksi tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Keva on perinyt valtion ja kirkon työnantajan eläkemaksut valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin ja evankelis-luterilaisen kirkon rahoituksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja työntekijän eläkemaksut julkisten alojen eläkelain 168 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja että eläkemaksut sekä siirtymämaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisina valtion eläkerahastolle ja että eläkemaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisena evankelis-luterilaiselle kirkolle. Tilintarkastajan on oltava joko Tilintarkastusval-

HE 14/2018 vp

vonnan hyväksymä KHT-tilintarkastaja tai JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastuksesta säädetään tilintarkastuslaissa (1141/2015).

3 luku.

Hallinto

8 §

Yleiset hallintovaatimukset

Hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava Kevaa ammattitaitoisesti eläkelaitoksen toiminnan tarkoitus huomioon ottaen sekä hyvää hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Kevan on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten sillä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Lisäksi Kevalla on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet eläkelaitoksen sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Hallituksen on säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa.

8 a §

Valtuutetut

Kevassa on 30 valtuutettua, joilla kullakin on yksi henkilökohtainen varavaltuutettu. Valtuutetun ja varavaltuutetun on oltava hyvämaineinen. Valtionvarainministeriö määrää valtuutetut ja varavaltuutetut neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksissa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kymmenen määrätään kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä ja kymmenen maakuntien ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, maakunnat ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Kuntien ja kuntayhtymien valtuutettuja ja varavaltuutettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saamat ääniosuudet ja maakuntia edustavia valtuutettuja ja varavaltuutettuja nimettäessä eri ryhmien maakuntavaaleissa saamat ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Kokonaisuudessaan valtuutettujen kokoonpanon tulee vastata maakunta- ja kuntavaaleissa eri ryhmien saamia ääniosuuksia.

Valtuutettujen tehtävänä on:

- 1) valvoa Kevan hallintoa ja toimintaa;
- 2) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja;
- 3) päättää luottamushenkilöiden palkkioiden ja muiden korvauksien perusteista;
- 4) käsitellä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä muista toimenpiteistä, joihin on aihetta;
- 5) hyväksyä talouden yleisohjeena noudatettavaksi talousarvio seuraavaksi vuodeksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

8 b §

Päätöksenteko valtuutettujen kokouksessa

HE 14/2018 vp

Valtuutettujen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä kokouksessa.

Jos valtuutetut ovat asiasta yksimielisiä tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muutoin päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide. Vaalissa tulee valituiksi se henkilö, joka on saanut eniten ääniä, tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Valtuutettujen kokouksessa asiat päätetään hallituksen esittelystä.

Valtuutettujen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla. Valtuutetut voivat päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Valtuutettujen kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjaan on merkittävä läsnä olleet valtuutetut, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Pöytäkirja on kokouksen sihteerin varmennettava sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

8 c §

Vaalivaliokunta

Vaalivaliokunta valmistelee valtuutetuille ehdotuksen luottamushenkilöiden palkkioiksi ja hallituksen nimittämisen.

Vaalivaliokunnan jäsenten tulee olla Kevan valtuutettuja. Vaalivaliokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta määrätään tarkemmin valtuutettujen hyväksymässä vaalivaliokunnan työjärjestyksessä.

9 §

Hallitus

Hallitus johtaa ja kehittää Kevan toimintaa sekä valvoo Kevan etua. Kevan valtuutetut valitsevat hallituksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen toimikausi kuitenkin jatkuu, kunnes seuraava hallitus on valittu. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta.

Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan Kunta- ja maakuntatyöntajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä ja kolme maakuntien ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräävät varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutus-toiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen tehtäviin kuuluu:

- 1) hyväksyä Kevan toimintaa ohjaava strategia;
- 2) päättää Kevan lisäeläkesäännöstä;
- 3) tehdä valtionvarainministeriölle esitys 19 c §:n mukaisen tasausmaksun kokonaismäärästä ja vahvistaa 19 a §:n mukaisen työansioihin perustuvan eläkemaksun sekä 19 b mukaisen työkyvyttömyyseläkemaksun määrä;
- 4) laatia vuosittain Kevan toimintakertomus ja tilinpäätös;
- 5) hyväksyä Kevan hallinto- ja johtamisjärjestelmä, jossa muun muassa on määrättävä toimivallan jaosta ja raportoinnista hallituksen ja toimitusjohtajan välillä sekä muusta Kevan toiminnan järjestämisestä ja ohjauksesta;
- 6) hyväksyä vuodeksi kerrallaan eläkevarojen sijoittamista koskeva suunnitelma, jossa määrätään sijoitustoiminnan toimivaltuuksista ja raportoinnista sekä käsitellä muutkin sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

- 7) huolehtia Kevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä;
 - 8) hyväksyy Kevan sopimuksien ja sitoumusten allekirjoittamista koskevat valtuudet;
 - 9) ottaa palvelukseen toimitusjohtaja ja irtisanoa tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän menettänyt hallituksen luottamuksen;
 - 10) päättää muiden kuin 14 §:ssä mainittujen Kevan viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista;
 - 11) päättää muut periaatteellista laatua olevat tai muuten tärkeät asiat.
- Hallitus voi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle ja muille Kevan viranhaltijoille tai työntekijöille.

Kevan valtuutetut voivat erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos yksi tai useampi sen jäsenistä ei nauti valtuutettujen luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuutetut valitsevat tällöin uuden hallituksen sen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallituksen erottamista koskeva asia tulee vireille, jos vähintään yksi kolmasosa valtuutetuista tekee asiaa koskevan kirjallisen esityksen valtuutettujen puheenjohtajalle. Puheenjohtajan on heti kutsuttava ylimääräinen valtuutettujen kokous, jossa valtuutetut voivat päättää tilapäisen valiokunnan asettamisesta valmistelemaan hallituksen erottamista.

9 a §

Päätöksenteko hallituksessa

Hallitukselle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (*sähköinen kokous*) tai sähköisesti ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*).

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä on läsnä. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä, toimitiin valitsee kokousta tai asian käsitte-lyä varten tilapäisen puheenjohtajan.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänen jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide.

Hallituksen kokouksessa asiat päätetään toimitusjohtajan esittelystä. Jos asia koskee toimitusjohtajaa, esittelijänä on hallituksen puheenjohtaja.

Hallituksen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus valtuutettujen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla sekä toimitusjohtajalla. Hallitus voi päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Hallituksen kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjaan on merkittävä läsnä olleet hallituksen jäsenet, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Pöytäkirja on kokouksen sihteerin varmennettava sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

9 b §

Sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

Hallituksen päätöksenteko voi tapahtua suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä.

Käsiteltävät asiat tulee yksilöidä kokouskutsussa ja mainita, mihin mennessä asia voidaan käsitellä sähköisessä päätöksentekomenettelyssä. Asia on käsitelty, kun kaikki hallituksen jäsenet ovat ilmaisseet kantansa asiaan ja käsittelyn määräaika on päättynyt. Asia siirtyy kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin jäsen sitä vaatii tai on jättänyt kantansa ilmaiseematta.

Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja voidaan tarkastaa ennen kokousta.

Sähköisessä kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä on huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen saatavissa.

9 c §

HE 14/2018 vp

Hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta

Hallitus asettaa keskuudestaan tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan, jonka tehtävänä on valvoa taloudellista raportointia, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan riittävyyttä ja asianmukaisuutta. Valiokunta käsittelee riskienhallinnan, sisäisen tarkastuksen ja säännösten noudattamista valvovan toiminnon suunnitelmat ja raportit. Lisäksi valiokunta valmistelee Kevan valtuutetuille esityksen tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista, valvoo tilinpäätöksen laatimista ja lakisääteistä tilintarkastusta.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokuntaan kuuluu vähintään kolme hallituksen jäsentä. Tarkemmat määräykset valiokunnan toiminnasta annetaan hallituksen hyväksymässä tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan työjärjestyksessä.

13 §

Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa

Kevan hallituksen on päätettävä Kevaa koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on:

1) Kevan valtuutettu tai hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta;

14 §

Toimitusjohtaja

Kevassa on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Toimitusjohtajalla on sijainen, johon sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito- ja johtamiskokemus.

Toimitusjohtaja huolehtii Kevan 2 §:n mukaisten tehtävien toteutumisesta ja hoitaa muuta päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävän hoitamiseksi.

Toimitusjohtaja saa ryhtyä Kevan toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on mahdollisimman pian annettava tieto toimista.

Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Keva voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen.

21 §

Eläkevastuurahasto

Kevassa voi olla eläkevastuurahasto, jolla tasoitetaan Kevan jäsenyhteisöjen eläkemenoa. Siirrot eläkevastuurahastoon tehdään Kevan vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti ja ne luetaan 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi.

Eläkevastuurahaston varoja sijoitettaessa on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä hajauttamisesta. Varojen sijoittamisesta päättää Kevan hallitus, joka voi 9 §:ssä säädetyllä tavalla siirtää päätösvaltaansa Kevan viranhaltijoille ja työntekijöille.

23 §

Valvontamaksu ja erät muut maksut

600

Jäsenyhteisö on velvollinen maksamaan niiden työntekijöiden palkkasummista, joille on järjestetty julkisten alojen eläkelain 8 §:ssä tarkoitettu lisäeläketurva, hallituksen vahvistamien perusteiden mukaiset maksuosuudet.

28 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Kevan sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:

1) Kevan valtuutettujen puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista, tilintarkastajaa sekä tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu Kevan tilintarkastuksesta;

33 §

Päätöksen tiedoksianto

Kevan valtuutettujen ja hallituksen kokouksen pöytäkirja valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta valitusajan päättyessä.

Jäsenyhteisön katsotaan saaneen Kevan valtuutettujen taikka hallituksen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 2 momentissa säädetyllä tavalla.

35 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Kevan tilintarkastuksesta säädetään tässä laissa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Kevan tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Tilintarkastajan toimikauden tai peräkkäistentoimikausien yhteenlaskettu kesto saa olla enintään kuusi vuotta. Enimmäisajan jälkeen Kevan tilintarkastaja saa osallistua uudelleen Kevan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Kevan tilintarkastaja tai Kevan tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan Kevan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, valtuutetun tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää Kevan tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

Kevassa on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava KHT- tai JHT-tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT- tai JHT-tilintarkastaja.

Kevan tilintarkastajan toimikausi päättyy ja uuden tilintarkastajan toimikausi alkaa uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuutettujen kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätetä toisin. Valtuutettujen kokouksessa ei voida päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Keva laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kirjanpitolakia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2019.

Tämän lain 8 a §:n mukaisten valtuutettujen ensimmäinen toimikausi alkaa 1 päivänä syyskuuta 2019. Tämän lain voimaan tullessa toimivaltaisen hallituksen toimikausi jatkuu, kunnes vuonna 2019 valittavat valtuutetut on valinnut lain 9 §:n mukaisen seuraavan hallituksen.

61.

Laki

tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 26 l §, sellaisena kuin se on laeissa 1442/2009 ja 607/2015 seuraavasti:

26 l §

Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpitoa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan Valtion lupa- ja valvontavirastolle virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoimista, ei saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

62.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

kumotaan varhaiskasvatuslain (36/1973) 28 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 28 § laissa 1330/2006 ja 909/2012 sekä 29 § laissa 909/2012,

muutetaan 8 ja 8 a–c §, 12 §:n 3 momentti, 3 luvun otsikko, 15–18 § sekä 30 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 8 a–c §, 3 luvun otsikko ja 15–18 § laissa 909/2012 sekä 12 §:n 3 momentti laissa 1414/2014, sekä

lisätään lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

8 §

Varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla toiminnan järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Yksityisen palvelun tuottajan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään 16 §:ssä.

8 a §

Valvontaviranomainen voi tarkastaa toiminnan järjestäjän tässä laissa tarkoitettun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikön. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki hänen pyytämänsä asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa.

8 b §

Jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheita muihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palvelujen tuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista taikka jos yksityinen palvelujen tuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan 2 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, toimintayksikön tai sen osan tai laitteen käytön kieltämistä taikka luvan peruuttamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakkaiden turvallisuuden kannalta välttämätöntä.

8 c §

Valvontaviranomainen ei tutki varhaiskasvatusta koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

Poliisi on velvollinen antamaan valvontaviranomaiselle virka-apua 8 a §:n mukaisen tarkastuksen, 8 b §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 18 §:n 4 momentin mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

12 §

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on Valtion lupa- ja valvontavirasto.

3 luku

Yksityinen varhaiskasvatus

15 §

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Toimintayksiköllä tulee olla vastuhenkilö, joka vastaa siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palvelujen tuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Palvelujen tuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

16 §

Yksityisen palvelujen tuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa varhaiskasvatustoimintaa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettulle kunnan toimielimelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toiminnan aloittamista koskevassa ilmoituksessa on mainittava:

1) palvelujen tuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus, yhteystiedot sekä yrityksen toimitusjohtajan tai muun liiketoiminnasta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot;

2) niiden toimintayksiköiden nimet ja yhteystiedot, joita varten lupaa haetaan;

3) palvelujen toimintamuoto ja tuottamistapa sekä niiden suunniteltu laajuus kussakin toimintayksikössä;

4) asiakaspaikkojen lukumäärä kussakin toimintayksikössä;

5) vastuhenkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja tehtävä toimintayksikössä;

6) muun henkilöstön määrä ja koulutus;

7) tieto rekisteröitymisestä ennakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuun työnantajarekisteriin;

8) toiminnan suunniteltu aloittamispäivä;

9) asiakasasiakirjojen säilyttämispaikka, selvitys asiakasrekisterinpidon keskeisistä periaatteista ja rekisterinpidosta vastaava henkilö sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 20 §:n 5 momentissa tarkoitettu tietosuojavastava;

10) palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden arvioimiseksi tarvittavat muut tiedot.

Kunnan toimielimen tulee 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toimintayksikössä sekä huolehtia siitä, että toimintayksikkö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Tämän jälkeen sen on viipymättä annettava saamansa tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin on todennut mainittujen vaatimusten täyttyminen.

Palvelujen tuottajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta, vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta ja toiminnan lopettamisesta 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan toimielimelle. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Kunnan toimielimen on pidettävä luetteloa niistä yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista, joista ei talleteta tietoja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin. Ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

17 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (*yksityisten palvelujen antajien rekisteri*) 16 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusasioiden käsittelyä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa ja tilastointia varten. Valtion lupa- ja valvontavirasto päättää tietojen tallettamisesta rekisteriin. Yksityisen perhepäivähoidon osalta rekisteriin talletetaan tiedot ainoastaan sellaisista toimintayksiköistä, joissa lapsia hoitaa useampi kuin yksi hoitaja.

Rekisteriin talletetaan:

- 1) 16 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitetut tiedot;
- 2) tiedot toiminnan muutoksista;
- 3) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja hallintopäätösten rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista sekä tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot
- 4) muut ilmoitusasioiden käsittelyä ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot, ei kuitenkaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden luovuttamisen lainmukaisuudesta. Valvontaviranomainen saa käyttää rekisterin tietoja tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilöitä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua tässä laissa tarkoitetun toiminnan lopettamisesta.

Ilmoituksen rekisteröinti on maksullista. Maksujen perusteista säädetään valtion maksupestelussa (150/1992).

17 a

Valvontaviranomainen voi julkistaa ja luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä yksityisten palvelujen antajien rekisteristä yksityisten palvelujen tuottajan nimen tai toiminimen, toimintamuodon sekä kaikkien toimintayksikköjen ja toimipisteiden osoitteet ja yhteystiedot. Itsenäinen ammatinharjoittaja voi kuitenkin kieltää osoite- ja muiden yhteystietojensa julkaisemisen.

Muista kuin itsenäisistä ammatinharjoittajista saa julkisessa tietoverkossa olla myös muita yritystoimintaa koskevia julkisia tietoja.

Muuhun kuin julkisessa tietoverkossa tapahtuvaan julkisten henkilötietojen luovutukseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momenttia. Tietoja, jotka koskevat tässä laissa tarkoitettua toimintansa lopettanutta palvelujen tuottajaa, saa julkaista ja luovuttaa julkisessa tietoverkossa enintään 12 kuukauden ajan siitä, kun lopettamisilmoitus saapui lupaviranomaiselle.

18 §

HE 14/2018 vp

Valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleistä puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 8 a–b §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 8 a–b §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujen tuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Edellä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada yksityiseltä varhaiskasvatuksen tuottajalta ja toisiltaan tehtäviensä suorittamista varten tarvittavat tiedot ja selvitykset maksutta.

30 §

Yksityistä varhaiskasvatustoimintaa harjoittava, joka tahallaan laiminlyö 16 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai järjestää varhaiskasvatusta tai esiopetusta vastoin 8 b §:n 2 momentin nojalla annettua kieltoa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, varhaiskasvatusrikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

63.

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 37, 42, 42 c, 42 d, 42 f ja 43 §, sellaisina kuin ne ovat, 37 § osaksi laissa 1444/2009, 42, 42 c, 42 d ja 42 f § laissa 959/2015 sekä 43 § laissa 1707/2009 ja 1412/2014, seuraavasti:

37 §

Henkilöstö

Jokaisella koululla, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua opetusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

42 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaisissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

1) oppilaaksi ottamista;

HE 14/2018 vp

- 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusta;
- 3) 17 §:ssä tarkoitettua erityisen tuen järjestämistä;
- 4) 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 5) 25 §:n 2 momentissa säädettyä pidennettyä oppivelvollisuutta;
- 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 22 §:ssä tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Valtion lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Valtion lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Muuhun 36 §:n nojalla tehtyyn kuin kirjallista varoitusta tai oppilaan määräaikaista erottamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

43 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua esiopetusta ja perusopetusta varten myönnetään valtionosuutta siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään. Esiopetuksen ja perusopetuksen käyttökustannuksiin myönnetään muuta rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten myönnetään rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta säädetään.

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapuraviranomaisena on Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

64.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (629/1998) 30, 34, 34 d–34 f ja 35 §, sellaisina kuin ne ovat, 30 § osaksi laissa 1445/2009, 34 ja 34 d–34 f § laissa 958/2015 sekä 35 § laissa 1413/2014, seuraavasti:

30 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

34 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 3) muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;
- 4) lukion suoritusajan pidentämistä ja opiskelijan katsomista eronneeksi lukiosta;
- 5) 9 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetusta.

34 d §

Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Valtion lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

34 e §

Valituskiellot

Muuhun 26 §:n nojalla tehtyyn kuin varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista tai opiskeluoikeuden pidättämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 34 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

34 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

35 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa valtionavustusta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

65.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9, 10 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 9 § osaksi laissa 1447/2009, 10 § laissa 957/2015 ja 11 § laissa 1708/2009 ja 1415/2014, seuraavasti:

9 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

HE 14/2018 vp

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilökuntaa.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopiston antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Muutoksenhaku

Oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos oppilas on tyytymätön uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, oppilas voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta. Arvioinnin oikaisua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Oppilaaksi ottamista koskeva valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden edellä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oppilaaksi ottamista koskevat oikaisuvaatimus ja valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaalle taikka hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle tiedoksi.

11 §

Valtionosuus

Kunta, joka järjestää taiteen perusopetusta, saa valtionosuutta kunnan asukasmäärän mukaan siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan. Kunnalle voidaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, myöntää oikeus saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan. Oikeuden myöntämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:ssä koulutuksen järjestämisluvasta säädetään. Tässä momentissa tarkoitettun koulutuksen valtionosuudesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään.

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevista asioista on Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

66.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1448/2009, seuraavasti:

6 §

Laillisuusvalvonta

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan. Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

67.

Laki

hautausoimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hautausoimilain (457/2003) 8, 10, 15, 17, 16, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8, 15, 16, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti laissa 1451/2009, 10 § osaksi laissa 1451/2009 ja 17 § laeissa 1451/2009 ja 545/2014, seuraavasti:

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupaan voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada Valtion lupa- ja valvontaviraston lupa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi tai toistaiseksi kieltää hautaamasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

10 §

Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin on tehtävä merkintä 9 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua vallintarajoituksesta asianomaisen kiinteistön tai oikeuden kohdalle.

HE 14/2018 vp

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, Valtion lupa- ja valvontaviraston on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomainen on ratkaissut asian.

Jos kiinteistönmuodostamistoimituksessa muodostetaan hautausmaakäytössä oleva kiinteistö, toimitusinsinööri on tehtävä tätä koskeva ilmoitus maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimituksen saatua lainvoiman.

Vallintarajoitusta koskeva kirjaus poistetaan, kun maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että hautausmaa on lakkautettu 15 §:n mukaisesti.

15 §

Hautausmaan lakkauttaminen

Hautausmaa voidaan lakkauttaa ja hautausmaan alue voidaan ottaa muuhun käyttöön, kun viimeisestä haustaamisesta on kulunut vähintään 100 vuotta.

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkauttaa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja Valtion lupa- ja valvontavirasto on antanut siihen luvan.

Erytisen painavasta syystä hautausmaa voidaan Valtion lupa- ja valvontaviraston luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisen haudan maa-alue voidaan ottaa muuhun käyttöön aikaisintaan 25 vuoden kuluttua haustaamisesta

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla haustaamisesta säädetään. Valtion lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää krematoriota asianmukaisesti. Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksenä on, että krematorion toimintaan on myönnetty ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa. Krematoriota ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

HE 14/2018 vp

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten krematorion ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia krematorion ylläpitoa ja toimintaa koskevia ehtoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä Valtion lupa- ja valvontaviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. Valtion lupa- ja valvontavirastolla on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn velvoitteen, voi Valtion lupa- ja valvontavirasto sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi Valtion lupa- ja valvontavirasto tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

68.

Laki

613

HE 14/2018 vp

ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) 15 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1452/2009, seuraavasti:

15 §

Muutoksenhaku rehtorin päätökseen

Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen tässä momentissa tarkoitetussa asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Päätökseen, jolla lukion rehtori on määrännyt 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa.

Valitus 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos 2 momentissa tarkoitettu päätös kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöity hakemukset ja koe-kohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

69.

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (1433/2007) 27 §, sellaisena kuin se on laissa 672/2013, seuraavasti:

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Kansalliskirjaston on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa painotuote tai tallenne taikka 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa mahdollistaa verkkoaineiston haku ja tallentaminen tai velvollisuutensa luovuttaa verkkoaineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa elokuvan sisältävä tallenne tai 11, 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa tallettaa televisio- tai radio-ohjelma taiokuva ja niihin liittyvä aineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan tai tallettaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

HE 14/2018 vp

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehotusta noudateta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi Kansalliskirjaston tai instituutin hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

70.

Laki

oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 10 ja 26 §, sellaisena kuin niistä on 10 § laissa 886/2017 ja 1501/2016, seuraavasti:

10 §

Opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut erityisoppilaitoksissa

Sen estämättä mitä yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) säädetään, perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu opetuksen järjestäjä, jonka tehtävänä on opetuksen järjestäminen vaikeimmin vammaisille lapsille sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä saavat opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestää opiskelijoilleen terveydenhuollon palveluja. Koulutuksen järjestäjän on tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus, joka sisältää yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettut tiedot. Toiminnasta vastaa koulutuksen järjestäjän nimeämä terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tulee olla mainitussa 4 §:ssä tarkoitettujen lupaviranomaisen hyväksymä.

Sen lisäksi mitä tässä pykälässä säädetään, 1 momentissa mainittujen oppilaitosten opiskelijoilla on oikeus tässä laissa säädettyyn opiskeluhuoltoon.

26 §

Opiskeluhuollon valvonta

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Tämän lain 7 ja 8 §:ssä säädettyjen opiskeluhuollon palvelujen ohjauksesta ja valvonnasta säädetään lisäksi sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 §:ssä ja kansanterveyslain (66/1972) 2 §:ssä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt 6 §:ssä säädetyn opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon tämän lain mukaisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

71.

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikuntalain (390/2015) 4, 7, 9 ja 15 § seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikunnan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, maakuntien, kansalaisjärjestöjen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa.

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Valtion lupa- ja valvontavirastossa ovat asiantuntijaeliminä seuraavat alueelliset liikuntaneuvostot, jotka maakunnat asettavat:

1) Etelä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat;

2) Lounais-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat;

3) Länsi- ja Sisä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat;

4) Itä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat;

5) Pohjois-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat;

6) Lapin alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettaa Lapin maakunta.

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Rahoitus liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa Valtion lupa- ja valvontaviraston käyttöön vuosittain liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin määrärahat, joiden käytöstä sovi-taan Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa Valtion lupa- ja valvon-tavirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

Valtionapuviranomainen

HE 14/2018 vp

Valtionapuviranomainen 8—14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen viraston käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

72.

Laki

nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 4 ja 25 § seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa nuorisotyön ja -politiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Nuorisotyön ja -politiikan valtiohallinnon alueellisista tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, nuorisolan järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä nuorten kanssa.

25 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettuasiassa on opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriö voi osoittaa Valtion lupa- ja valvontaviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustuspäämäärärahoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

73.

Laki

yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 4 § ja 16 § seuraavasti:

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa yleisiä kirjastoja koskevasta valtakunnallisesta kirjastopolitiikasta ja sen kehittämisestä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on:

- 1) edistää yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;
- 2) seurata ja arvioida yleisten kirjastojen toimintaa;
- 3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; sekä
- 4) suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön antamat muut tehtävät.

16 §

Arviointi

Kunnan on arvioitava yleisen kirjaston toimintaa. Arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteutumista ja tukea yleisen kirjaston toiminnan kehittämistä. Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä.

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

74.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 111 ja 118 § seuraavasti:

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaisissa säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) 11 §:ssä tarkoitettua valmentavan koulutuksen suoritusaikaa;

HE 14/2018 vp

- 2) 43 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;
- 3) 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai 64 §:n 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;
- 4) 66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;
- 5) 84 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta;
- 6) 96 §:ssä tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opintonsa;
- 7) 97 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katsomista eronneeksi.

118 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella ja koulutuksen järjestäjän toimipisteellä, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta tai tutkintoja, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täyttää rehtorille säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin päättää, että useammalla toimipisteellä on yhteinen toiminnasta vastaava rehtori tai johtaja. Kaksikielisessä oppilaitoksessa tulee olla rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja kumpaakin kieliryhmää varten taikka rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täydellisesti hallitsee oppilaitoksen molemmat opetuskielet. Mitä tässä laissa muualla säädetään rehtorista, koskee myös muuta toiminnasta vastaavaa johtajaa.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

75.

Laki

maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on turvata riittävät henkilöstö- ja muut voimavarat sekä tarvittava erityisasiantuntemus ja tehtävien hoito vesistöaluekokonaisuuksina maakunnille kuuluvissa kalatalouden ja vesitalouden tehtävissä.

Tätä lakia sovelletaan maa- ja metsätalousministeriön toimialalla maakunnalle kuuluvien maakuntalain (/) 6 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettujen kalatalouden ja vesitalouden tehtävien sekä 19 kohdassa tarkoitettujen vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävien hoitamiseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

2 §

Maakuntien sopimus tehtävien hoitamisesta

Maakunnat sopivat 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla siten, että:

1) maakunnan käytettävissä on tehtävien tasapuolisen ja asiantuntevan hoidon varmistamiseksi tarvittava erityisosaaminen ja alueen kalataloudellisten ja vesitaloudellisten olosuhteiden tuntemus;

2) varmistetaan tarvittava vuorovaikutus kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoidon välillä;

3) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston elinkeinotukien myöntämiseen liittyvissä tehtävissä varmistetaan, että tuen avulla edistetään kalatalouselinkeinojen toimintaedellytyksiä valtakunnallisesti;

4) varmistetaan tarvittava tehtävien hoito vesistöaluekokonaisuuksina niin, että valmistelussa ja päätöksissä kyetään ottamaan huomioon vaikutukset koko vesistöalueella;

5) tulvariskien hallinnan tehtävissä varmistetaan Euroopan unionin lainsäädännössä jäsenvaltioille säädettyjen velvoitteiden tehokas toimeenpano koko maassa;

6) varmistetaan huolehtiminen maakunnan kalatalouden ja vesitalouden tehtäviä palvelevan vesistörakenteen omaisuuden käytöstä ja ylläpidosta sekä tätä omaisuutta koskeviin lupiin ja sopimuksiin perustuvista velvoitteista.

Maakunnat varaavat maa- ja metsätalousministeriölle tilaisuuden lausua 1 momentissa tarkoitettua maakuntien välisestä sopimuksesta tai sopimuksen muuttamisesta ennen sopimuksen tai sen muutoksen hyväksymistä. Jos maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että sopimus tai sen muutos ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, ministeriön ja maakuntien tulee neuvotella asiasta.

Maakunnat toimittavat hyväksytyt sopimuksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.

3 §

Valtioneuvoston toimivalta

Jos maakunnat eivät pääse 2 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen, valtioneuvosto voi antaa tarpeelliset määräykset tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta maakuntien yhteistoiminnassa. Määräyksissä on otettava huomioon, mitä 1 §:n 1 momentissa ja 2 §:n 1 momentin 1–6 kohdassa säädetään.

Valtioneuvosto voi määrätä:

1) tehtävien hoitamisesta maakuntalain 48 §:ssä tarkoitettua yhteisen toimielimen avulla;

2) maakunnasta, joka toimii maakuntalain 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vastuumaakuntana sekä maakuntalain 49 §:n 1–3 kohdassa tarkoitetuista yhteistä toimielintä koskevista seikoista;

3) muista yhteistoiminnan järjestämistä koskevista seikoista, jotka ovat tarpeen 2 §:n 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi.

Valtioneuvoston on samalla määrättävä menettelystä, jolla valtioneuvoston antamat määräykset voidaan korvata maakuntien 2 §:n mukaisesti tekemällä sopimuksella.

Valtioneuvoston tässä pykälässä tarkoitettu päätös valmistellaan maa- ja metsätalousministeriössä. Ministeriön on valmistelussa kuultava niitä maakuntia, joita päätös koskee.

4 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta maakunnan päätökseen, jolla maakunta hyväksyy 2 §:ssä tarkoitettua sopimuksen, säädetään maakuntalain 17 luvussa. Maakunta voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu

HE 14/2018 vp

Valtioneuvoston 3 §:n nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Valtioneuvoston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

5 §

Maakuntien yhteistoiminnan valmistelu

Maakunnat valmistelevat ja hyväksyvät 2 §:ssä tarkoitetun sopimuksen ensimmäisen kerran siten, että hyväksytty sopimus voidaan toimittaa tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2019. Maakuntien on varattava maa- ja metsätalousministeriölle tilaisuus lausua sopimuksesta viimeistään kolme kuukautta ennen sen hyväksymistä.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2019..

76.

Laki

maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maakunnan hoitaessa muualla laissa säädettyjä, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013, jäljempänä *horisontaaliasetus*, 7 artiklassa tarkoitettuja maakunnalle siirrettyjä tehtäviä, jäljempänä *maksajavirastotehtävä*. Tätä lakia sovelletaan myös horisontaaliasetuksen 72 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin tukijärjestelmiin ja toimenpiteisiin sekä Suomen liittymisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107—109 artiklan mukaisiin maatalousalan tukiin.

2 §

Maakunnan vastuu tehtävien hoitamisen järjestämisestä

HE 14/2018 vp

Maakunnan tulee huolehtia tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisen järjestämisestä siten, että tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan unionin lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti sekä lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla.

3 §

Sopimus tehtävien hoitamisesta

Maakunnan on tehtävä Maaseutuviraston kanssa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 jäljempänä *delegoitu maksajavirastoasetus*, liitteessä I tarkoitettu maksajavirastotehtävien hoitoa koskeva sopimus.

Maakunta ei saa siirtää maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa määriteltyjen tehtävien hoitamista kolmannen osapuolen taikka maakunnan liikelaitoksen hoidettavaksi.

Maakunta voi hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella maakuntien niin sopiessa maakuntalaissa (/) tarkoitettulla tavalla vain sillä edellytyksellä, että tehtävien hoitamisesta sovitaan myös maksajavirastotehtävien hoitoa koskevassa sopimuksessa. Maakunnan hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä toisen maakunnan alueella, tehtävää hoitava maakunta vastaa tehtävän hoidon järjestämisestä.

4 §

Maksajavirastotehtävien hoitamisen järjestäminen

Maakunnan on järjestettävä maksajavirastotehtävien hoitaminen siten, että tehtäviä hoitaa sellainen lukumäärä maakunnan palveluksessa olevia viranhaltijoita, että tehtävien hoitaminen voidaan eriyttää delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan B alakohdan ii kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa tulee käyttää maksajaviraston tarkoitukseen osoittamia keskitettyjä tietojärjestelmiä.

5 §

Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa maksajavirastotehtävien hoidon yleisestä kehittämisestä sekä maakuntiin kohdistuvan ohjauksen yhteensovittamisesta.

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaavat ja valvovat toimialansa osalta tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista maakunnissa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä horisontaalasetuksen 9 artiklassa tarkoitettulla todentamisviranomaisella on oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa maakunnissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Maakunnan on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan maksajavirastotehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kulussa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

6 §

Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus

Maakunta on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle sekä muille valtion viranomaisille virka-apua 1 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin liittyvissä asioissa.

Maakunta on velvollinen antamaan salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa mainituille viranomaisille sellaisia tietoja ja selvityksiä, jotka ovat tarpeen viranomaisille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

7 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

77.

Laki

eräiden rajavesistö sopimusten täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien Suomea sitovien valtiosopimusten täytäntöönpanoon:

1) Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen rajavesistöjä koskeva sopimus (SopS 25/1965), jäljempänä *Suomen ja Venäjän välinen rajavesistö sopimus*;

2) Suomen tasavallan hallituksen ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hallituksen välinen Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä koskeva sopimus (SopS 91/1991), jäljempänä *Suomen ja Venäjän välinen juoksutussääntö sopimus*;

3) rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin välillä (SopS 91/2010), jäljempänä *Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus*;

4) Suomen Hallituksen, Norjan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Inarinjärven säännöstelemisestä Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla tehty sopimus (SopS 38/1959), jäljempänä *Inarinjärven säännöstelysopimus*.

2 §

Täytäntöönpanon ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa.

3 §

Suomen ympäristökeskuksen tehtävät

HE 14/2018 vp

Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä on tuottaa toimialallaan 1 §:ssä tarkoitettujen valtiotodistusten täytäntöönpanossa tarvittavia asiantuntijapalveluja maa- ja metsätalousministeriölle ja maakunnille.

Suomen ja Venäjän väliset sopimukset

4 §

Tiedot poikkeavista juoksutuksista

Juoksutuksen hoitajien on tallennettava tiedot normaalista poikkeavien Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen mukaisten Saimaan ja Vuoksen juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

5 §

Vahinkojen korvaaminen

Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen täytäntöönpanosta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuva edunmenetyksistä korvataan valtion varoista noudattaen, mitä vesilain (587/2011) 18 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään. Jos korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

Korvaushakemuksen käsittelyyn sekä korvausten määräämiseen ja suorittamiseen sovelletaan vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Korvaushakemus on pantava vireille viimeistään viiden vuoden kuluttua edunmenetyksen syntymisestä.

6 §

Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen täytäntöönpano

Etelä-Karjalan maakunnan tehtävänä on yhteistyössä Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien kanssa:

1) avustaa maa- ja metsätalousministeriötä Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen täytäntöönpanossa;

2) tuottaa Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeus- ja virtaamatiedot Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään;

3) huolehtia Saimaan ja Vuoksen vedenkorkeuksien sekä 4 §:ssä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta yleisessä tietoverkossa ja tietojen lähettämisestä asianomaisille kunnille julkaitaviksi siten, kuin kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään;

4) tarkkailla Suomen ja Venäjän välisen juoksutussääntösopimuksen mukaisen juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen;

5) huolehtia 5 §:ssä tarkoitettujen korvausasioiden käsittelystä sekä korvausten suorittamisesta.

7 §

Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen täytäntöönpano

Kymenlaakson maakunnan tehtävänä on yhteistyössä Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntien kanssa avustaa maa- ja metsätalousministeriötä Suomen ja Venäjän välisen rajavesistö sopimuksen täytäntöönpanossa.

Suomen ja Ruotsin välinen sopimus

HE 14/2018 vp

8 §

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen mukaiset viranomaiset

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena toimii Suomessa Lapin maakunta. Lapin maakunnan on sopimuksen 17 artiklan mukaisessa valvontatehtävässä varattava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausunto valvottavana olevassa asiassa.

9 §

Sopimus kalastussäännön määräyksistä poikkeamiseksi

Maa- ja metsätalousministeriö tekee Ruotsin hallituksen tai tämän määräämän viranomaisen kanssa Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen olennaisena osana olevan kalastussäännön 16 §:ssä tarkoitettujen sopimuksen kalastussäännön määräyksistä poikkeamiseksi. Sopimuksella voidaan poiketa kalastussäännössä määrätystä sallituista kalastusajoista ja pyydyksistä, kalastustavoista, pyydysten määrästä tai muista kalastusta koskevista teknisistä säännöistä sekä kalastussäännön liitteeseen 2 kuuluvista apajapaikoista.

10 §

Rajoituksista ja valvonnasta säätäminen

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen olennaisena osana olevan kalastussäännön 11 §:n 6 momentissa tarkoitettujen kiinteiden pyydysten sallituista kalastusajoista, pyydysten määrästä ja muista pyydysrajoituksista ottaen huomioon pyrkimys kestäväan kalastukseen sekä kalastajien yhdenvertainen kohtelu Suomen puoleisen Pohjanlahden rannikkoalueilla. Kalastusaikoja ja pyydyksiä koskevat rajoitukset voivat olla erilaisia sen mukaan, onko kyse kalastuslain (379/2015) 88 §:ssä tarkoitettujen kaupallisten kalastajien ryhmään I vai II kuuluvista kalastajista. Kaupalliset kalastajat voidaan lisäksi asettaa etusijalle muulla perusteella kalastaviin nähden.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa kalastuksen valvonnan vuoksi tarpeellisia säännöksiä kiinteillä pyydyksillä tapahtuvan kalastuksen pyydysten kokemisen ja saaliiden ennakkoilmoituksista, saaliiden maihantuontipaikkojen ja pyydysten kokemisen ajankohtien rajoituksista, lohisaaliiden merkinnästä sekä muista kalastuksen valvontatoimista.

11 §

Avustaminen sopimuksen täytäntöönpanossa

Lapin maakunta avustaa maa- ja metsätalousministeriötä Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen täytäntöönpanossa.

Suomen, Norjan ja Venäjän välinen sopimus

12 §

Inarijärven säännöstelysopimuksen täytäntöönpano

Lapin maakuntaa avustaa maa- ja metsätalousministeriötä Inarijärven säännöstelysopimuksen täytäntöönpanossa.

Valtion hallinnassa olevat Inarijärven säännöstelyä koskevat vesioikeudelliset luvat ja säännöstelystä aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta ja estämisestä annettuihin vesioikeudellisiin päätöksiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Lapin maakunnalle 1 päivänä tammikuuta 2020.

HE 14/2018 vp

13 §

Inarijärven säännöstelyyn liittyvät kustannukset

Valtio vastaa kustannuksista, jotka Lapin maakunnalle aiheutuvat 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin lupiin ja päätöksiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä. Maa- ja metsätalousministeriö ja Lapin maakunta neuvottelevat etukäteen kustannuksia aiheuttavista toimenpiteistä ja sopivat menettelystä kustannusten suorittamiseksi.

Erinäisiä säännöksiä

14 §

Tietojen nähtävillä pitäminen tietoverkossa

Edellä 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen on oltava yleisessä tietoverkossa 30 päivän ajan.

15 §

Valvonta ja viittaus rikoslakiin

Tämän lain 4 §:n ja 6 §:n 1 momentin 1–3 kohdan sekä Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön noudattamisen valvonnasta ja pakkokeinoista on, jollei Suomen ja Venäjän välisestä juoksutussääntösopimuksesta muuta johdu, voimassa, mitä vesilaissa säädetään vesistön säännöstelystä.

Rangaistus vastoin Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä tai sen nojalla annettuja määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

16 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Maa- ja metsätalousministeriö tekee Lapin maakunnalle yksityiskohtaisen selvityksen 12 §:n 2 momentissa tarkoitetuista vesioikeudellisista päätöksistä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2020. Maakuntavaltuusto käsittelee selvityksen ja päättää sen perusteella päätösten toimeenpanoon liittyvien velvoitteiden siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle.

78.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

HE 14/2018 vp

1 §

Tällä lailla kumotaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2–5 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 1467/2009 ja 598/2011, 3 § laissa 1467/2009, 4 § laeissa 1021/1995 ja 598/2011 ja 4 a § laissa 1021/1995.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

79.

Laki

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain (722/2010) 2–4 §.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

80.

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 ja 3 a §, sellaisina kuin ne ovat, 3 § laeissa 1307/1994, 1046/1996, 424/2007, 1458/2009 ja 33/2014 ja 3 a § laeissa 1458/2009 ja 79/2014, seuraavasti:

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maatilatalouden rakenteen parantamiseen, maaseutuelinkeinojen edistämiseen, maaseudun elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen sekä näiden toimenpiteiden kehittämisen edistämiseen.

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luo-

uttaa käypää hintaa vastaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasaamisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasaamisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuin tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassa olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilusijoiituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetusta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita.

Rahaston varoja voidaan käyttää tilojen ja alueiden valtiolle hankkimiseen valtion saamisen turvaamiseksi joko velkajärjestelyjen yhteydessä tai muuten.

Valtioneuvosto voi vastikkeetta luovuttaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla hankittua maaomaisuutta vesialueet mukaan lukien Metsähallitukselle osaksi luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista tai muille valtion viranomaisille tutkimustarkoituksiin. Valtioneuvosto määrää ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Luovutuksensaaja ei ole velvollinen suorittamaan varainsiirto- tai lahjaveroa tässä momentissa tarkoitettua luovutuksesta.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee Maaseutuviraston asetta ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestyttä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. Maaseutuviraston edellä mainittuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta Maaseutuvirasto. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja Maaseutuviraston asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että Maaseutuvirasto voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

Velaksi jäävälle myyntihinnan osalle peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Viivästyneille maksuerille peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

81.

Laki

luopumiseläkelain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

HE 14/2018 vp

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 14 § ja 16 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1459/2009, seuraavasti:

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, maakunnat, sekä maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

Ahvenanmaan maakunnassa huolehtii Maaseutuvirastolle sekä maakunnalle tässä laissa säädettyistä tehtävistä Ahvenanmaan maakuntahallitus.

16 §

Maakunnan asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

82.

Laki

kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) 4 §, sellaisena kuin se on laeissa 1461/2009 ja 929/2013, seuraavasti:

4 §

Kaupanhahvistajan on ilmoitettava vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu luovutus samoin kuin Maaseutuviraston on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus taikka yhteisömuutoksen purkusopimus kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtion viranomaisten ja kuntien on lisäksi pyydettäessä annettava 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja kauppahintarekisterin pitäjälle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

83.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saariston kehityksestä annetun lain (494/1981) 2, 5 ja 12 §, sellaisena kuin niistä on 12 § laissa 1630/2015, seuraavasti:

2 §

Lain tarkoitus

Valtion, maakuntien ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin sekä suojaamaan saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta.

5 §

Liikenne- ja kuljetuspalvelut

Maakunnan on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissä asuminen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset.

Milloin saariston vakinaiselle väestölle korvataan 1 momentissa tarkoitetuista matkoista aiheutuneita kustannuksia, on vesitse tehty matka otettava huomioon lisäkustannuksena siten kuin erikseen säädetään.

Maakunnat voivat sopia 1 momentissa tarkoitettujen liikenne- ja kuljetuspalveluiden järjestämisestä yhteistoiminnassa maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Asiaa koskevassa yhteistyösopimuksessa on sovittava tehtävien järjestämisestä sekä maakuntien toimijoiden toimivallasta ja vastuista. Maakunnat toimittavat hyväksytyyn yhteistyösopimuksen tiedoksi liikenne- ja viestintäministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle.

Valtio osallistuu saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden kustannusten kattamiseen valtion talousarvioon varatun määrärahan rajoissa.

12 §

Ympäristöhoitoavustus

Valtion talousarvion rajoissa voidaan 9 §:ssä tarkoitettulle kunnalle tai kuntalaissa (410/2015) tarkoitettulle tällaisen kunnan jäsenelle myöntää avustusta toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Avustusta voidaan myöntää mainitunlaisiin toimenpiteisiin myös yhdistykselle tai säätiölle, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun tai ympäristöhoidon edistäminen.

Avustuksen myöntää hakemuksesta maakunta. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun maakunnat ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Maakunta hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 15, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät.

Tämän lain voimaantulosta säädetään lailla.

84.

Laki

vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 590/2011, seuraavasti:

16 §

Jos asianosaisten järjestelyehdotuksesta tekemissä muistutuksissa tai muutoin tulee esille sellaisia seikkoja, joiden johdosta on tarpeen tehdä muutoksia järjestelyehdotukseen, ehdotusta on tarkistettava tarpeellisilta osin, minkä jälkeen toimitusmiesten on päätettävä järjestelysuunnitelman vahvistamisesta.

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

85.

Laki

yhteisalueain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisalueain (758/1989) 18, 23 b, 31 a ja 33 §, sellaisina kuin ne ovat, 18 § osaksi laeissa 686/2000 ja 99/2014, 23 b § laissa 99/2014, 31 a § laeissa 686/2000 ja 915/2011 sekä 33 § laissa 918/2013, seuraavasti:

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

- 1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;
- 2) hoitokunnan kokoonpano ja toimiaika;
- 3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;
- 4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;
- 5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;

HE 14/2018 vp

- 6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;
- 7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;
- 8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä
- 9) muut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Jos osakaskunnan sääntöjen mukaan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta edustajisto, on säännöissä lisäksi mainittava edustajien ja heidän varamiestensä lukumäärä ja toimiaika sekä miten heidät valitaan.

23 b §

Edellä 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä sijaitsee pääosa yhteisestä alueesta.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

31 a §

Jos yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunta on järjestäytynyt tässä laissa säädetyllä tavalla, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskeva korvaus maksetaan osakaskunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Jos yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, korvaus talletetaan Ahvenanmaan valtionvirastoon. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle taikka yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden sijaitessa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot. Samoin Maanmittauslaitokselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

86.

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitolain (848/1990) 6, 8, 14, 28, 36, 38, 39 a, 48 ja 52 §,
sellaisina kuin ne ovat, 6, 8, 14, 28, 36 ja 38 § osaksi laissa 1466/2009, 48 ja 52 § laissa
1466/2009 ja 39 a § laissa 979/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 52 a ja 52 b § seuraavasti:

6 §

Paliskunta

Poronhoitoalueella asuvat poronomistajat, joiden poroja 9 §:n 1 ja 2 momentin mukaan hoidetaan paliskunnan alueella (*osakkaat*), muodostavat paliskunnan. Paliskuntain yhdistys, paliskunta sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö eivät ole paliskunnan osakkaita. Poronomistaja voi olla vain yhden paliskunnan osakas.

Paliskunta voi kantaa ja vastata toimialueensa poronhoitoa koskevissa asioissa ja saada niimiensä oikeuksia sekä tehdä sitoumuksia tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi. Paliskunnan osakas ei vastaa henkilökohtaisesti paliskunnan velvoitteista.

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa Lapin maakunta. Paliskuntien välinen esteaita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään Lapin maakunnan määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronomistajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13—15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle Lapin maakunnan määräämä henkilö.

Milloin paliskunta perustetaan yhdistämällä kaksi tai useampia paliskuntia, siirtyy lakkaavien paliskuntien omaisuus perustettavalle paliskunnalle siltä osin kuin sitä ei jaeta lakkaavien paliskuntien osakkaille. Jos lakkaavista paliskunnista siirtyvien omaisuuserien arvot niistä tulevia lukuporoja kohden laskettuina ovat erisuuruiset, on paliskunnan, jonka omaisuuden näin laskettu arvo jää pienemmäksi kuin paliskunnan, jonka omaisuuden arvo on suurin, suoritettava perustettavalle paliskunnalle omaisuusarvojen erotusta vastaava määrä, jollei kokouksessa toisin sovita.

Mitä 2 momentissa on säädetty, noudatetaan soveltuvien osin myös sellaiseen paliskunnan perustamiseen, jossa perustettavaan paliskuntaan liitetään osa muusta paliskunnasta.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden ku-

HE 14/2018 vp

luessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, Lapin maakunta voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

Paliskunnan kokouksessa käsitellään vain ne asiat, jotka on mainittu kokouskutsussa. Kuitenkin on 44 §:n 2 momentissa tarkoitettu asia käsiteltävä paliskunnan kokouksessa, vaikka sitä ei olekaan mainittu kokouskutsussa, jos asianomainen poronomistaja sitä vaatii.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Paliskunnan on vuosittain pidettävä tarpeellinen määrä poroerotuksia, joissa teurastettavaksi tarkoitettut porot (*teurasporot*) erotetaan eloporoista. Erotuksissa selvitetään lisäksi teurastettavien porojen ja eloporojen lukumäärät ja varustetaan erotuksessa mukana olleet eloporot tätä osoittavalla merkillä (*lukumerkki*).

Milloin jäkälän jäätymisen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, Lapin maakunta voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi Lapin maakunta hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllistyneen paliskunnan kustannuksella.

Poroerotuksesta on ilmoitettava riittävän ajoissa ennakkoon paliskunnan osakkaille, naapuripaliskunnille ja Paliskuntain yhdistykselle.

36 §

Arvioimislautakunta

Arvioimislautakunnan tehtävänä on ratkaista sille 32 §:n 1 momentin ja 34 §:n 3 momentin sekä 43 §:n 4 momentin mukaan kuuluvat asiat. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtajana toimii maakunnan määräämä henkilö. Ennen puheenjohtajan määräämistä maakunnan on kuultava paliskuntaa ja maataloustuottajain yhdistystä. Muista jäsenistä toinen edustaa paikallisia maataloustuottajia ja toinen sitä paliskuntaa, jota ratkaistava asia koskee.

Jokaisessa paliskunnassa on oltava tarpeellinen määrä paliskunnan valitsemia arviomiehiä sekä jokaisessa poronhoitoalueella sijaitsevassa ja 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa tarpeellinen määrä maataloustuottajia edustavia arviomiehiä, joiden valitsemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen, joka haluaa saattaa asian arvioimislautakunnan käsiteltäväksi, on ilmoitettava siitä puheenjohtajalle ja vastapuolelle ja samalla ilmoitettava arviomies, jonka hän on valinnut lautakunnan jäseneksi. Vastapuolen on ilmoitettava toiseksi lautakunnan jäseneksi valitsemastaan arviomiehestä mahdollisimman pian edellä tarkoitettun ilmoituksen saapumisen jälkeen. Jollei hän tee ilmoitusta kolmen päivän kuluessa, poliisipäällikkö määrää arviomiehen hänen puolestaan.

38 §

Arvioimislautakunnan jäsenen palkkio ja vastuu

Arvioimislautakunnan jäsenenä toimineella arviomiehellä on oikeus saada tästä tehtävästä palkkiota ja matkakustannusten korvausta Lapin maakunnan määräämien perusteiden mukaisesti. Lautakunnan on päätöksessään määrättävä kustannusten korvaamisvelvollisuudesta asiansaisten kesken.

Arvioimislautakunnan jäsen toimii virkavastuulla.

HE 14/2018 vp

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettavaa esteaitaa varten tarpeellisesta käyttöoikeudesta on ensisijaisesti sovittava maanomistajan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, käyttöoikeutta koskeva asia käsitellään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädettyssä järjestyksessä lunastustoimituksessa. Lunastustoimituksen toimituskustannukset maksaa Suomen valtio.

Käyttöoikeuden perustamiseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 156 §:n 1 momentissa säädetään rasiteoikeuden perustamisesta. Jos Suomi on tehnyt sitä sitovan sopimuksen vieraan vallan kanssa yleisen edun perusteella toteutettavasta esteaidasta, sopimusta on noudatettava käyttöoikeuden sijainnista päätettäessä. Sekä valtion aluetta että yksityisen aluetta koskeva käyttöoikeus esteaitaa varten on merkittävä kiinteistötietojärjestelmään.

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää Lapin maakunta. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapitoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin maakunta. Menettelyn osalta sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

52 §

Valvonta

Lapin maakunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee Lapin maakunnan sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

52 a §

Maakunnan päätöksistä perittävät maksut

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä, joka koskee muuta kuin määrärahan myöntämistä.

52 b §

Muutoksenhaku

Tähän lakiin perustuviin maakunnan päätöksiin haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Kuitenkin päätöksiin, jotka koskevat paliskuntien toimialueiden rajojen vahvistamista, arvioimislautakunnan puheenjohtajan määräämistä, lautakunnan jäsenten palkkio- ja korvauserusteita tai maakunnallisia maksuja, haetaan muutosta siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

87.

Laki

metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 23 ja 88 §,
sellaisena kuin ne ovat, 23 § laissa 1469/2009 ja 88 § osaksi laeissa 1469/2009 ja 159/2011,
seuraavasti:

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää tai eläintautilain (441/2013) 5 §:n nojalla nimettyjen helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, maakunta voi määräajaksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa tai sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määrittämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava. Kuulemista ei kuitenkaan edellytetä, jos kiellon tai rajoituksen antaminen perustuu helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseen.

Maakunnan tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kieltäminen tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimassapitämiseen ei enää ole tarvetta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä Varsinais-Suomen maakunta.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.

Maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitettun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

88.

Laki

taimiaineistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaineistolain (1205/1994) 3 §:n 4 momentti, 7a ja 12 §, 15 §:n 1 momentti sekä 16 §,
sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti sekä 7a ja 12 § laissa 1472/2009, 15 §:n 1 momentti laissa 727/2000 ja 16 § laissa 94/2014, seuraavasti:

3 §

Taimiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa valtakunnallisesti Elintarviketurvallisuusvirasto ja alueellisesti maakunta.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä, valvontaviranomaisen tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyudet on korjattava.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee poistaa rekisteristä taimiaineiston toimittaja, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyyksiä.

Rekisteristä poistettu on merkittävä välittömästi uudelleen rekisteriin ilman eri hakemusta sitten, kun rekisteristä poistamisen syy ei enää ole olemassa.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Maakunta perii tämän lain perusteella tekemistään tuonin, toimijoiden rekisteröinnin edellytysten ja varmennetun tuotannon tarkastuksista hyväksymänsä taksan mukaisen maksun.

Muutoksenhaku

Elintarviketurvallisuusviraston 3 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Muuhun tämän lain mukaiseen hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Haettaessa muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan taksapäätökseen, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella. Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

89.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1326/1999, sekä

muutetaan, 21 a ja 30 a §, 34 §:n 1 ja 2 momentti, 36 §, 37 §:n 3 momentti ja 40 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 21 a § laeissa 1389/2004 ja 1473/2009, 30 a § laeissa 593/2002 ja 1473/2009, 34 §:n 1 ja 2 momentti, 36 § ja 40 §:n 5 momentti laissa 1473/2009 ja 37 §:n 3 momentti laissa 699/2016, seuraavasti:

21 a §

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto maakunnalle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle silloin, kun luopujana on porotalouden harjoittaja.

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

HE 14/2018 vp

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla tapahtunut, 9 tai 10 §:ssä tarkoitetun sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido häntä.

30 a §

Luopumistuen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada luopumistukea tai hänen saamansa luopumistuen määrään.

Eläkelaitos, Maaseutuvirasto, tai maakunta voi tarvittaessa vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset niistä 1 momentissa tarkoitetuista muutoksista, joista luopumistuen saajalla on ilmoitusvelvollisuus.

34 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maakunnat, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö, Paliskuntain yhdistys sekä eläkelaitos.

Tämän lain mukaan maakunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

36 §

Maakuntien, Maaseutuviraston ja maa- ja metsätalousministeriön asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumistuen saaja ei harjoita maataloutta ja että luopuja sekä luovutuksensaaja noudattavat tässä laissa tarkoitettuja sitoumuksia.

Valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetuilla toimielimillä on oikeus tutustua luopumisen kohteena olevaan tilaan ja oikeus saada luopujalta ja luovutuksensaajalta selvitys tässä laissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

37 §

Maakunnan tai Paliskuntain yhdistyksen tämän lain nojalla antamaan lausuntoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

40 §

Eläkelaitoksella on velvollisuus antaa tarvittavat tiedot maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle ja maakunnalle 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

90.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

kumotaan kolttalain (253/1995) 12 ja 35 § sellaisina kuin ne ovat laissa 1474/2009, sekä *muutetaan* 11, 13b, 18, 19, 21, 22, 26, 27 - 29, 31, 36 - 38, 55, 55a, 56, 63, 64 ja 65a §, sellaisina kuin niistä ovat, 11 § laissa 568/2014, 13b, 18,55 a ja 64 § laissa 1677/2017, 19 § laissa 1474/2009 ja 1677/2015, 21, 27 - 29, 31, 36 - 38, 55 ja 65a § laissa 1474/2009, sekä 63 § laissa 83/2014, seuraavasti:

11 §

Kalaistutukset

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla voidaan hankkia kalanpoikasia istutettavaksi kolttaluonon vesistöihin ja suorittaa muitakin kalavesien hoitoon liittyviä toimenpiteitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä päättää Lapin maakunnan viranhaltija, joka voi antaa niiden toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suoritettavaksi.

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Lapin maakunnan viranhaltija päättää lainan enimmäismäärästä.

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin maakunnan viranhaltija. Valtiokonttori voi myöntää valtionlainan, kun Lapin maakunta on tehnyt valtionlainaa ja mahdollista avustusta koskevan päätöksen.

Tuen myöntämisestä koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 47–52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla 1 momentissa tarkoitettulla Lapin maakunnan tekemällä päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan enimmäismäärä ja lainausehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään.

Valtionlainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1,2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä ja 72 §:ssä säädetään.

Korkotukea ja valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen sekä korkotuen maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1,2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta tarkempia säännöksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakennuslupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. Lapin maakunnan viranhaltija voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeellisiksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakennuslupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakennuslupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka Lapin maakunnan viranhaltija hyväksyy.

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Maaseutuvirasto voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia Lapin maakunnan esityksestä. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Maaseutuvirasto voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain, porotalouslain ja maaseutuelinkeinolain 81295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Maaseutuvirastolla on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, Maaseutuviraston tehtyä siitä esityksen ja Lapin maakunnan annettua asiasta lausunnon, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet Maaseutuviraston hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta Maaseutuviraston hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja Maaseutuvirasto eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

22 §

Maan lunastaminen pakkohuutokaupasta

Pakkohuutokaupasta valtiolle lunastettu tila ja muu koltan koltta-alueella omistama kiinteistö tai sen osa voidaan käyttää tämän lain tarkoituksiin sekä tällöin antaa sen aikaisemmin omistaneelle koltalle tai hänen puolisolonsa taikka heidän tai jommankumman heistä perintökaaren 2 luvussa tarkoitettulle sukulaiselle tai otolapselle taikka tällaisen henkilön puolisolle, vaikkei tämä täyttäisi tämän lain 5§:ssä tarkoitettuja edellytyksiä. Lunastettu tila voidaan antaa myös yhteisesti kahdelle tai useammalle tässä pykälässä tarkoitettulle henkilölle.

26 §

Maan käyttäminen muihin tarkoituksiin

Milloin hankittua omaisuutta ei tarvita tämän lain tarkoituksiin, voidaan se käyttää luontaiselinkeinolain, maaseutuelinkeinolain tai porotalouslain tarkoituksiin taikka käyttää muihin tarkoituksiin noudattaen, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (973/2002) säädetään.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

HE 14/2018 vp

Maaseutuviraston tulee laatia Lapin maakuntaa kuultuaan hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24§:ssä tarkoitettun tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitettua omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä Maaseutuvirastolla ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

Suunnitelman sisällöstä, laatisemisesta ja siinä yhteydessä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti Maaseutuvirastolta. Hakemuksesta on hankittava Lapin maakunnan lausunto sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Maaseutuvirasto päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

Tilan, alueen tai muun etuuden myyntihinnaksi määrätään sen käyttötarkoituksen mukainen käypä hinta.

31 §

Maanmittaustoimitukset

Maaseutuvirasto voi huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

Tämän lain täytäntöönpanoon liittyvien maanmittaustoimitusten toimituskustannukset suoritetaan valtion varoista.

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman Lapin maakunnan lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. Lapin maakunnan on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutuslupan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädettyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu pantiksipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. Lapin maakunta voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lapin maakunta voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistusoikeus on siirtynyt taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, Valtiokonttori voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen tai valtionlainan ja Lapin maakunnan viranhaltija avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta. Lapin maakunnan viranhaltija voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide avustuksen takaisin perimisen.

Kauppa- ja velkakirjoihin sekä avustuksen myöntämistä koskeviin päätöksiin on otettava 1 momentin mukainen ehto. Kauppa- ja velkakirjoihin voidaan ottaa saamisen irtisanomisen sekä kauppa- ja lainaehdoissa ehkä sovitun sakkokoron maksettavaksi määräämisen uhalla noudatettavaksi muitakin ehtoja, jotka koskevat tilan tai alueen käyttämistä, saamisen perimisen turvaamista sekä lainan käyttöä samoin kuin muita tarpeelliseksi katsottuja ehtoja.

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Valtiokonttori voi 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyin perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut olostottotoimin myytäväksi. Valtiokonttori voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyinä perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettaviksi myös silloin kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Valtiokonttori päättää myös valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta, jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitettut valtionlainat ja valtionlainojen erääntyneet maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Valtiokonttori voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen.

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Lapin maakunta, Valtiokonttori sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna muita valtion viranomaisia.

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

HE 14/2018 vp

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, Valtiokonttorin ja Lapin maakunnan oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

56 §

Kuuleminen

Valtion, Lapin maakunnan ja kunnan viranomaisten käsiteltävinä olevissa 44 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa on varattava kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoilte tilaisuus lausunnon antamiseen. Lausuntopyyntö saadaan lähettää kolttien luottamismiehelle, jonka tulee kutsua kolttaneuvostot yhteiseen kokoukseen asiaa käsittelemään. Mikäli kyläkokous ei ole siirtänyt lausunnon antamista kolttaneuvoston tehtäväksi, tulee luottamismiehen kutsua myös kyläkokous koolle asiaa käsittelemään.

Paliskuntain yhdistykselle ja paikallisille paliskunnille on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sellaisissa porotalouteen liittyvissä asioissa, joilla saattaa olla laajahkoa merkitystä porotalouden harjoittamisen kannalta.

63 §

Muutoksenhaku

Lapin maakunnan, Valtiokonttorin ja Maaseutuviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen 36 - 39 §:ssä tarkoitettussa asiassa taikka asiassa, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn tai muun maksuhelpotuksen raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia koskevat Valtiokonttorin päätökset sekä Lapin maakunnan avustuksen ja muun tuen myöntämisestä koskevat päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65a§

Säännösten soveltaminen eräisiin viranomaisiin

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee Lapin maakuntaa lukuun ottamatta Maaseutuvirastolle tai Valtiokonttorille tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn valtionlainan velkojaksi tulee Valtiokonttori elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan ja Valtiokonttorille siirtyy luotonantajan oikeudet ja velvollisuudet tämän lain tullessa voimaan. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn valtionlainan vakuutena olevien kiinnitysten pantinhaltijaksi tulee Valtiokonttori aieman pantinhaltijan sijaan tämän lain tullessa voimaan. Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin valtionlainaa koskeviin hakemuksiin ja valtionlainan myöntämiseen. Lapin maakunta on velvollinen siirtämään Valtiokonttorille sille Lapin elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskukselta siirtyneet ja sen hallussa olevat, ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjen valtionlainojen myöntämiseen, nostamiseen ja hallinnointiin liittyvät alkuperäiset asiakirjat sekä panttikirjat ja vakuutena oleviin kiinnityksiin liittyvät muut alkuperäiset asiakirjat.

91.

Laki

kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33, 75, 203 ja 205 §, sellaisina kuin ne ovat, 33 § laissa 914/2011, 75 § laissa 597/2011, 203 § osaksi laeissa 1159/2005 ja 914/2011 sekä 205 § laissa 1476/2009, seuraavasti:

33 §

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:

- 1) oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;
- 3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai
- 4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.

Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, lohkoa kiinteistöksi, jos

- 1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;
- 2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 tai 137 a §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;
- 3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoitettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;
- 4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka
- 5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla rakennuskieltoalueella saadaan määräala lohkomalla siirtää ennestään olevaan kiinteistöön, jollei lohkominen huomattavasti vaikeuta kaavan laatimista.

HE 14/2018 vp

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisella ranta-alueella, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia kunnan ratkaistavaksi.

Sen estämättä, mitä edellä 1–3 momentissa säädetään, määräala asemakaavan sitovan tonttijakoalueen ulkopuolella saadaan lohkomalla muodostaa kiinteistöksi, jos ostaja maakaaren 2 luvun 34 §:n 3 momentin mukaan on menettänyt oikeutensa purkaa kauppa.

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua Valtion lupa- ja valvontaviraston lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa toimituksen lopettamispäivästä lukien. Erityisestä syystä toimitusmiehet voivat päättää, että maksuaika on pitempi, kuitenkin enintään kolme vuotta.

Uusjaon johdosta maksettavia korvauksia voidaan määrätä maksettavaksi jo ennen toimituksen lopettamista, jos se jonkun tai joidenkin osakkaiden kannalta on tärkeää ja maksuvelvollisten kannalta kohtuullista.

Jos korvauksen maksuaika on määrätty kolmea kuukautta pitemmäksi toimituksen lopettamispäivästä tai 2 momentin perusteella määrätystä maksuajan alkamispäivästä, on korvaukselle suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko, joka lasketaan siitä päivästä, kun kolme kuukautta on kulunut maksuajan alkamisesta. Jollei korvausta makseta määräajassa, on maksamatta olevalle korvaukselle suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen korko.

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja kiinteistön sijaitessa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

Jos korvauksen määrää sen suorittamisen jälkeen alennetaan, on liikaa maksettu määrä sille maksettuine korkoineen palautettava maksajalle sekä suoritettava palautettavalle pääomalle kuuden prosentin vuotuinen korko korvauksen maksupäivästä lukien.

205 §

Kiinteistölle tuleva korvaus kuuluu kiinteistöön.

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitettujen toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Jos kiinteistö sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, korvaus korkoineen on määrättävä tallettavaksi Ahvenanmaan valtionvirastoon. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa tallettetun korva-

uksen nostamiseen, on Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaarissa (705/2007) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

92.

Laki

metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsälain (1093/1996) 7 a ja 14 b §, sellaisina kuin ne ovat, 7 a § laissa 1085/2013 ja 14 b § laissa 1478/2009, seuraavasti:

7 a §

Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus

Maanomistaja on velvollinen luovuttaessaan hakkuuoikeuden ilmoittamaan hakkuuoikeuden ostajalle metsänkäyttöilmoitukseen merkitsemänsä tiedot hakkuussa huomioon otettavista 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista erityisen tärkeistä elinympäristöistä. Jos maanomistajan edustaja tekee metsänkäyttöilmoituksen, häntä koskee vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle, jos metsäkeskukselle on toimitettu metsänkäyttöilmoitus, johon sisältyvällä käsittelyalueella tai sen läheisyydessä on tai sitä koskee metsäkeskuksen tiedossa oleva:

- 1) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö;
- 2) luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan lajin tai suojellun luontotyypin esiintymää koskeva päätös;
- 3) Natura 2000 -verkostoon sisältyvä alue; tai
- 4) muu vastaava viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuva kohde.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnalle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

Maanomistajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava metsäkeskukselta saamansa 2 momentissa tarkoitettut tiedot hakkuuoikeuden haltijalle.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu Valtion lupa- ja valvontaviraston metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä Valtion lupa- ja valvontavirastolle, maakunnalle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

93.

Laki

eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain (1192/1996) 4, 10, 11, 17, 18, 21, 24 ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 18 § laissa 1479/2009, 17 ja 25 § osaksi laissa 297/2006, 21 § laissa 297/2006 ja 24 § laissa 672/1999, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *rajaeläinlääkärillä* tämän lain mukaisia tehtäviä suorittavaa Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa olevaa tai Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamaa laillistettua eläinlääkärinä ja tämän sijaista;
- 2) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, rajaeläinlääkärinä, Tullia ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua viranomaista, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on sopinut tarkastusten tekemisestä hyväksytyissä satamissa.

10 §

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ulkopuolelle jäävien eläinten ja tavaroiden tarkastus

Sellaisten suoraan kolmansista maista Suomeen tuotavien tai Suomen alueen kautta kuljetettävien eläinten ja tavaroiden, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta, edellä 5 §:ssä tarkoitettujen tuontiehtojen täyttyminen tarkastetaan tullitoimipaikassa. Tarkastuksen suorittavat tulliviranomaiset osana muuta tullivalvontaa. Rajaeläinlääkäri antaa tulliviranomaisen pyynnöstä virka-apua tarkastuksen suorittamisessa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä eläimistä ja tavaroista, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta ja niistä tullitoimipaikoista, joissa kyseisten eläinten ja tavaroiden tarkastukset tehdään.

Kolmannen maan lipun alla purjehtivasta aluksesta purettavien kalastustuotteiden tarkastus voidaan suorittaa myös maa- ja metsätalousministeriön tätä varten hyväksymissä satamissa. Hyväksytyissä satamissa tarkastuksen suorittaa rajaeläinlääkäri. Maa- ja metsätalousministeriö voi myös sopia Tullin, valtion muun viranomaisen tai maakunnan kanssa, että asianomainen viranomainen suorittaa hyväksytyissä satamassa tehtävän tarkastuksen. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastusten suorittamisesta.

11 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot tuojalta ja tämän edustajalta sekä muilta viranomaisilta. Valvontaviranomaisella on myös oikeus saada tiedot tuonnissa käytetyn kuljetusvälineen lastiluetteloista.

649

HE 14/2018 vp

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia tarkastusta ja valvontaa varten tarvittavia tietoja ja asiakirjoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa koskevinä muutoin olisivat salassapidettäviä.

17 §

Muun viranomaisen tekemän tarkastuksen johdosta suoritettavat toimenpiteet

Jos Tulli tai 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu muu valtion viranomainen, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on sopinut tarkastuksen tekemisestä hyväksytyssä satamassa, tämän lain mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai viranomaisella on syytä epäillä, ettei tuontierä täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on kyseisen viranomaisen ryhdyttävä 16 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastuksen johdosta suoritettavista toimenpiteistä.

Jos maakunta, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt 10 §:n 2 momentissa tarkoitettun sopimuksen tarkastuksen tekemisestä hyväksytyssä satamassa, tämän lain mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai sillä on syytä epäillä, että tuontierä ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on sen siirrettävä asia Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi.

18 §

Maahan tuodussa eläimessä tai tavarassa myöhemmin todetut puutteet

Eläintautiepäilyistä säädetään eläintutilaissa (441/2013).

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä sellaisen eläimen tai tavarahan, joka on tuotu maahan ja jonka osalta havaitaan tai on syytä epäillä olevan eläintautien leviämisen vaaraa, vietäväksi maasta, asetettavaksi eristykseseen tai karanteeniin, käytettäväksi tai käsiteltäväksi Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymällä tavalla taikka lopetettavaksi tai hävitettäväksi. Samaa menettelyä sovelletaan myös mainitulla tavalla maahan tuodun eläimen jälkeläisiin, alkioihin, sukusoluihin sekä eläimestä saataviin tuotteisiin.

21 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamalla rajaeläinlääkärillä on oikeus saada suorittamistaan tehtävistä valtion varoista palkkio ja kustannusten korvaus, mikäli tämä ei saa palkkiota tai korvausta muualta.

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion viranomaisille, maakunnalle ja rajaeläinlääkäriksi valtuutetulle tämän lain mukaisien tehtävien suorittamista varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen sopimuksen niin edellyttäessä.

25 §

HE 14/2018 vp

Muutoksenhaku

Elintarviketurvallisuusviraston, muun valtion viranomaisen, ja rajaeläinlääkärin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Maksuja koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Tullin päätökseen haetaan muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään.

Valitukset tämän lain nojalla tehdyistä päätöksistä on käsiteltävä kiireellisinä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

94.

Laki

peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
kumotaan peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain (947/1997) 2, 9, 11, 13–17, 22 ja 28 §,
sellaisina kuin niistä ovat 11 § laissa 593/2011, 14 § osaksi laissa 593/2011, 16 § laissa 1481/2009, 17 § osaksi laeissa 1481/2009 ja 593/2011 ja 22 § laissa 455/1999, sekä
muutetaan lain nimeke ja 1, 3, 4, 8, 10, 18–20, 23–25 ja 27 §,
sellaisina kuin niistä ovat 1, 3 ja 4 § osaksi laissa 593/2011, 10 § laissa 593/2011, 18 § osaksi laissa 1481/2009, 23–25 § laissa 1481/2009 ja 27 § laissa 87/2014, seuraavasti:

Laki

peruskuivatustoiminnan avustamisesta

1 §

Soveltamisala

Maatilatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi ja tuotantokustannusten alentamiseksi voidaan peruskuivatustoimintaan myöntää avustusta valtion talousarviossa myönnettävistä tai maatilatalouden kehittämisrahastosta osoitettavista määrärahoista siten kuin tässä laissa säädetään.

Avustusta voidaan myöntää vesilaissa (587/2011) tarkoitettulle ojitusta, keskivedenkorkeuden pysyvää muuttamista tai vesistön säännöstelyä varten perustetulle vesioikeudelliselle yhteisölle tai kiinteistönomistajille yhteistä peruskuivatushanketta varten. Avustettavassa hankkeessa hyödyn tulee kohdistua pääasiassa viljelysmaahan ja useampaan kuin yhteen maatilaan.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maatilalla* yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistönosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta, joka kuuluu samalle omistajalle tai yhteisesti samoille omistajille taikka vaiheittaisessa omistajanvaihdoksessa eri omistajille;

2) *peruskuivatuksella* purojen ja valtaojien perkausta ja kaivua, putkiojien rakentamista sekä peltoalueiden pengertämistä riittävien edellytysten luomiseksi paikalliskuivatukselle, erityisesti salaojitukselle;

3) *peruskuivatushankkeella* vireillä, rakenteilla tai uusittavana olevaa peruskuivatustyötä;

4) *peruskorjaustyöllä* sellaista peruskuivatushanketta, jolla aiemmin toteutettu hanke uusitaan kokonaan tai merkittävilta osiltaan;

5) *pientareella* vesilain 5 luvun 10 §:n 1 momentin mukaista ojaan kuuluvaa ehjää, pysyvän kasvillisuuden peittämää kaistaa ojan kummallakin puolella; sekä

HE 14/2018 vp

6) *suojakaistalla* pellolla sijaitsevan uoman varteen jätettävää monivuotisen kasvillisuuden pysyvästi peittämää aluetta, jolla pyritään ehkäisemään pellon pinnalta huuhtoutuvan aineksen pääsyä vesistöön; piennar voi toimia tällaisena suojakaistana tai sen osana.

4 §

Rahoitettavat kustannukset

Tämän lain mukaista avustusta voidaan myöntää seuraaviin peruskuivatushankkeen tai sen osan kustannuksiin:

- 1) rakentamiskustannukset;
- 2) suunnittelukustannukset;
- 3) vesilain mukaisesta erityisen selvityksen hankkimista koskevasta menettelystä ja ojitustoimituksesta hakijalle aiheutuvat kustannukset;
- 4) harkinnanvaraisista ympäristönsuojelu- ja -hoitotoimenpiteistä aiheutuvat korvaukset ja muut kustannukset.

8 §

Avustus

Avustuksen osuus peruskuivatushankkeen hyväksyttävistä kustannuksista voi olla enintään 40 prosenttia.

Erityisistä syistä 1 momentissa tarkoitettua viljelysmaahan kohdistuvan avustuksen enimmäisosuutta voidaan kuitenkin korottaa enintään 20 prosenttiyksikköä sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan tämän lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin harkinnanvaraisista ympäristöhoitotoimenpiteistä aiheutuviin korvauksiin ja muihin kustannuksiin myöntää täysimääräisesti avustusta, jolloin mainittuja kustannuksia ei oteta huomioon määriteltäessä hankkeelle 1 tai 2 momentin nojalla myönnettävää muuta avustusosuutta.

10 §

Avustuspäätöksen muuttaminen

Avustuspäätöstä voidaan ojitussyhteisön tai hyödynsaajan hakemuksesta muuttaa, jos töiden kestäessä tai muutoin tulee ilmi seikkoja, jotka olisivat tiedossa ollessaan voineet merkittävästi vaikuttaa päätökseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen vireillepanon ajankohdasta.

18 §

Avustuksen takaisinperiminen

Tämän lain nojalla myönnetty avustus peritään takaisin osaksi tai kokonaan, jos:

- 1) avustus on myönnetty oleellisesti väärin perustein; tai
- 2) avustuksen saaja on antanut avustuksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti.

Avustus voidaan periä takaisin osittain tai kokonaan myös, jos avustuksensaaja on jättänyt noudattamatta avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja tai työ on jäänyt kesken.

Avustusta ei saa määrätä takaisinperittäväksi sen jälkeen, kun avustuksen myöntämispäätöksestä on kulunut 15 vuotta.

Avustuksen takaisinperimisestä päättää maakunta.

HE 14/2018 vp

19 §

Irtisanomis- ja viivästyskorot

Takaisin maksettavaksi määrätyn avustuksen irtisanomiskorosta sekä viivästyneelle maksuerälle suoritettavasta korosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Pakkoperintä

Takaisin maksettavaksi määrätty avustus saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Valtiolla tämän lain nojalla takaisin perittävä avustus saadaan periä ulosottoimin mahdollisen muutoksenhaun estämättä sanotussa järjestyksessä. Muutoksenhaakuviranomainen voi kuitenkin kieltää ulosottamisen tai määrätä sen keskeytettäväksi.

23 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa. Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maakunnat ja Maaseutuvirasto sen mukaan kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

24 §

Avustuksen kohdentaminen, myöntäminen ja maksaminen

Maaseutuvirasto päättää avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta maakunnille niiden kokoamien ja esittämien tarpeiden perusteella.

Maakunta päättää avustuksen myöntämisestä, menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä avustuksen maksamisesta. Maaseutuvirasto vastaa maksujen suorittamisesta. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta, avustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, avustuspäätöksen sisällöstä ja voimassaolosta sekä avustettavan hankkeen toimeenpanosta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset avustusten hakemista, myöntämisestä ja maksamista varten tarvittavista tiedoista ja niiden ilmoittamistavasta sekä tietojen toimittamisesta maakunnalle ja Maaseutuvirastolle.

25 §

Valvonta ja avustajan käyttäminen valvonnassa

Avustettavan hankkeen toteuttamista ja kunnossapitoa sekä niihin liittyvien rahoitusehtojen noudattamista valvoo maakunta.

Maakunnan viranhaltijalla on oikeus valvonnan suorittamista varten kulkea toisen alueella ja tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Avustuksen saaja on velvollinen esittämään maakunnan viranhaltijalle tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Maakunta voi 1 momentin mukaista tehtävää suorittaessaan käyttää apunaan muutakin kuin viranhaltijan asemassa olevaa henkilöä. Avustavalla henkilöllä on oltava tehtävän luonteeseen nähden riittävä pätevyys. Avustavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

HE 14/2018 vp

Maakunta voi periä osakkaiden tai muiden hyödynsaajien pyynnöstä tehtävästä kunnossapitotarkastuksesta maksun. Maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä takassa.

27 §

Muutoksenhaku

Maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä peruskuivatushankkeen kohteena oleva alue tai pääosa siitä sijaitsee.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös maakunnalle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee avustuksen takaisinperimistä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva avustuksena myönnettävää peruskuivatustoiminnan tukea koskeva hakemus siirtyy maakunnalle, jonka alueella tuettava peruskuivatushanke sijaitsee. Jos tuettava hanke sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat sopivat hakemuksen käsittelystä ja ratkaisemisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valtiontyönä ja valtionlainana myönnettävää peruskuivatustoiminnan tukea koskevat hakemukset raukeavat lain voimaan tullessa.

Peruskuivatustoiminnan tukeen, joka on myönnetty avustuksena ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyistä tehtävistä huolehtii se maakunta, jonka alueella tuettava peruskuivatushanke sijaitsee. Jos tuettava hanke sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat sopivat tehtävien hoitamisesta.

Peruskuivatushankkeen tukeen, joka ennen tämän lain voimaantuloa on myönnetty valtiontyönä, sekä tällaisen valtiontyön osalle myönnettyyn valtionlainaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyistä tehtävistä huolehtii Maaseutuvirasto.

95.

Laki

Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (987/1997) 3 §:n 2 momentti ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa 1482/2009, seuraavasti:

3 §

Rekisterit

655

Maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä valtion viranomaisilla ja maakunnilla on velvollisuus antaa näihin rekistereihin tarvittavat niiden hallussa olevat tiedot. Tiedot on annettava sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta muualla säädetään.

4 §

Toimijan tiedonantovelvollisuus

Toimija on sakon uhalla velvollinen antamaan kaikki tarvittavat selvitykset tässä laissa tarkoitetun asian selvittämiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto asettaa ja määrää 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon maksettavaksi siinä järjestyksessä kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

96.

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 38–40, 44, 45, 55, 58, 63, 65 ja 72 §, sellaisina kuin ne ovat, 38–40, 55 ja 65 § laissa 1483/2009, 44 § osaksi laeissa 274/2003, 1483/2009 ja 1192/2015, 45 § osaksi laeissa 1479/2007 ja 1483/2009, 58 ja 63 § laissa 78/2014 ja 72 § osaksi laissa 1483/2009, seuraavasti:

38 §

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Maaseutuyrityksille tämän lain tai muiden säädösten tai valtioneuvoston päätöksen nojalla myönnettyjä korkotukilainoja voidaan vapaaehtoisesti järjestellä siten kuin 36 §:ssä säädetään.

Korkotukilainan koron järjestely alentaa lainansaajan maksamaa korkoa. Korkotuen määrä lasketaan velkakirjaehtojen mukaisesta korosta. Velkajärjestely voidaan suorittaa, jos lainansaaja ja lainan myöntänyt luottolaitos ovat yksimielisiä velkajärjestelyn ehdoista ja Maaseutuvirasto on antanut suostumuksen korkotukilainojen järjestelyyn.

39 §

Velkajärjestelysopimus

Maaseutuvirasto sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus syrjäyttää lainaa koskevan velkakirjan ja tukipäätöksen ehdot.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksistä, menettelystä ja seurannasta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen

HE 14/2018 vp

Maaseutuvirasto voi määrätä vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamaan, jos:

1) velallinen on velkajärjestelyä hakiessaan tai menettelyn kestäessä salannut järjestelyyn olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisessa kohdassa virheellisen tiedon ja velallisen menettely on ollut sopimuksen muiden osapuolten kannalta erityisen moitittavaa;

2) lainansaaja on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa myös silloin, kun tuomioistuin vahvistaa lainansaa-jalle yrityksen saneerauksesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava huomioon vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman vapaaehtoista velkajärjestelyä.

Jos velkajärjestely on määrätty raukeamaan, velkojalla on oikeus vaatia maksua saatavas-taan velalliselta niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman velkajärjestelyä. Velallisen ei kuitenkaan ole suoritettava velkojalle viivästyskorkoa velkajärjestelyn keston ajalta, jollei Maaseutuvirasto velkajärjestelyn raukeamisen syyn vuoksi toisin päättä.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarkastuksia.

Valvonnan ja tarkastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa mainittujen tukimuotojen käyttöön liittyviä tuen välittäjiin, myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilin-tarkastaja. Tarkastustehtävää suorittamaan valtuutettuun tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan hänen suorittaessaan tässä tarkoitettua tarkastustehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksia suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, viljelmät, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot, myynti- ja markkinointitilat sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat olot. Tarkastus voi koskea sekä tuen saajaa että tuen välittäjää. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen teknisestä suorittamisesta.

Poliisin on annettava tarpeellista virka-apua korvauksetta 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa.

45 §

Tietojensaanti

Tietojen luovuttamiseen ja salassapitoon sovelletaan, mitä maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) säädetään.

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen

HE 14/2018 vp

suojasta säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevat olisi muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle ja maakunnalle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdot tai asianomaisia Euroopan unionin säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto sekä maakunnat.

Tuen myöntämisestä 15 §:ssä tarkoitettuun vesistötoimenpiteeseen päättää asianomainen maakunta maa- ja metsätalousministeriön sille osoittamien määrärahojen rajoissa.

58 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §

Käsittelymaksun periminen

Maaseutuviraston sekä maakunnan velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia.

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä muualla laissa niiden käyttämisestä säädetään, käyttää:

- 1) maan ja omaisuuden hankkimiseen;
- 2) hankitun omaisuuden hoitamiseen ja kunnostamiseen;

3) maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä lainoista aiheutuviin hyvityksiin, korvauksiin ja hoitomenoihin sekä valtiontakaukseen liittyviin korvauksiin ja valtion takausvastuun toteutumisesta aiheutuviin menoihin;

4) 11 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;

5) maa- ja metsätalousministeriön tai Maaseutuviraston hallinnassa olevan pellon metsittämiseen ja niiden hallinnassa olevilla metsämailla tarpeellisiin metsänhoito- ja metsänparannustöihin; sekä

6) maatilatalouteen ja maaseudun pienyritystoimintaan liittyvään tutkimustoimintaan ja niitä koskevien selvitysten tekemiseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää myös maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamista edistävän yritystoiminnan toimintaedellytysten selvittämiseen ja kehittämiseen sekä pienyrittäjien tai pienyrittäjiksi aikovien koulutukseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista saadaan maksaa palkkiota ja korvausta 36 ja 38 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä kustannuksista.

72 §

Aikaisemman lainsäädännön mukaisten lainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely

Tämän lain 5 luvussa tarkoitettu vapaaehtoinen velkajärjestely voidaan suorittaa myös maaseutuelinkeinolain, maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain, maatilalain (188/1977), maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986), ja muun niitä edeltävän lainsäädännön tai maaseutuelinkeinolain säätämisen jälkeen valtioneuvoston päätösten nojalla maatalouteen, puutarhatalouteen ja maaseudun pienimuotoiseen yritystoimintaan myönnettyjen valtionlainojen ja korkotukilainojen sekä edellä mainitun lainsäädännön mukaisten valtion myyntihintasaamisten osalta noudattaen soveltuvien osin, mitä edellä 5 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Lain 38 ja 39 § tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

97.

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, sekä muutetaan 12, 19, 22, 40 ja 43 §, sellaisina kuin ne ovat, 12 ja 40 § laissa 1484/2009, 19 § laeissa 301/2006, 1484/2009 ja 1499/2015, 22 § laeissa 301/2006 ja 1484/2009 sekä 43 § osaksi laissa 1094/2007, seuraavasti:

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

HE 14/2018 vp

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Elintarviketurvallisuusviraston määräysten mukaisia ilmoituksia ja tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Elintarviketurvallisuusviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä maakunnalle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat tarpeen eläintautilain (441/2013) nojalla vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinsuojeluviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

19 §

Ohjaus ja valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Elintarviketurvallisuusvirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä ohjaa ja valvoo lain ja mainittujen säännösten noudattamista.

Tehtäviensä suorittamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto käsittelee eläinlääkäriammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tarkastaa eläinlääkäriammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

Tarkastus saadaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläinlääkäriin syyllistyneen ammattitoiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanotto toiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädetty tiedot.

40 §

Tiedonsaantioikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, maakunnan, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoidelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukku kaupalta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

43 §

Kelpoisuus eräisiin virkoihin ja toimiin

Eläinlääkäriksi valtion, maakunnan, kunnan, yhteisön tai muuhun eläinlääkäriin virkaan tai toimeen saadaan nimittää, määrätä tai ottaa ainoastaan laillistettu eläinlääkäri.

Edellä 4 §:n mukaisesti laillistettu eläinlääkäri saadaan nimittää sellaiseen maakunnan tai kunnan eläinlääkäriin virkaan, johon kuuluu elintarvikevalvontaan taikka eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan liittyviä tehtäviä vain, jos henkilöllä on Elintarviketurvallisuusviraston myöntämä todistus siitä, että hän on tutustunut viraston hyväksymällä tavalla Suomen kyseisen alan lainsäädäntöön.

Kelpoisuudesta eräisiin elintarvikevalvonnan tehtäviin säädetään elintarvikelain (23/2006) 35 §:ssä ja sen nojalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua virkaa tai tointa voi väliaikaisesti hoitaa 7 §:ssä tarkoitettu henkilö, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

98.

Laki

siemenkauppain 16 ja 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenkauppain (728/2000) 16 ja 20 §, sellaisena kuin niistä on 16 § laissa 1486/2009, seuraavasti:

16 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Maakunta valvoo kylvösiemenen markkinointia alueellaan. Kylvösiemenen maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

20 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma kylvösiemenen valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetusta valvonnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

99.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 4, 10, 11, 15 a, 20 d ja 29 §,
sellaisina kuin ne ovat, 4, 10, 11, 15 a ja 20 d § laissa 681/2014 ja 29 § osaksi laissa
1488/2009, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Tämän lain toimeenpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan maakunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Maakunnan tässä laissa säädettyihin tehtäviin ei sovelleta maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa annettua lakia (/).

Kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

10 §

Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei kuitenkaan tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja

2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi terveydensuojelulaissa säädetty laatuvaatimukset täyttävää talousvettä.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai

2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jolta jätevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.

11 §

Liittämiselvollisuudesta vapauttaminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitettua kiinteistön liittämiselvollisuudesta tässä pykälässä säädettyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä vapauttamisesta maakunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Vapautus liittämiselvollisuudesta on myönnettävä, jos:

1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittämisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve tai muu vastaava erityinen syy; ja

2) vapauttaminen ei vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämiselvollisuudesta vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi vaatimukset täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämiselvollisuudesta vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely voidaan järjestää ympäristönsuojelulaisissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

15 a §

Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteessa

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saataavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, valvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perusteista, joiden mukaan vesihuoltolaitos suunnittelee varautumista häiriötilanteisiin

20 d §

Tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää automaattisen tietojenkäsittelyn ja sähköisen asioinnin avulla.

Vesihuoltolaitos toimittaa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tiedot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi.

Vesihuoltolaitos toimittaa ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua tarkkailutiedot digitaalisessa muodossa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Vesihuollon tietojärjestelmästä ja siihen toimitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen vastaista menettelyä taikka määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa maakunta.

Ennen kiellon tai määräyksen antamista valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan neuvoteltava tämän lain tai sen nojalla annettua säännöstä rikkoneen kanssa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

100.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 10 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 10 f §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 283/2008, seuraavasti:

10 f §

Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden viitemäärän siirtäminen ja lakkauttaminen

Jos hakija ei täytä kahtena peräkkäisenä tukivuonna tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen myöntämisen edellytyksiä eikä kyse ole ylivoimaisesta esteestä, maakunnan tai Ahvenanmaan valtionviraston tulee tehdä päätös tuen myöntämisen perusteena olevan viitemäärän lakkauttamisesta hakijaa kuultuaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

101.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 5–7, 10, 15 ja 22 §,

HE 14/2018 vp

sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi laissa 1490/2009, 10 § laissa 1490/2009 sekä 22 § laissa 82/2014, seuraavasti:

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesiintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä sille maakunnalle, jonka alueella hukkakauraesiintymä sijaitsee.

Viranomaisen tai valtuutetun tarkastajan, joka alueella suoritettavan muun tarkastuksen tai toimenpiteen yhteydessä havaitsee alueella hukkakauraa, on ilmoitettava hukkakauran esiintymisestä sille maakunnalle, jonka alueella hukkakauraesiintymä sijaitsee.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Saatuaan 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muulla tavoin tiedon hukkakauran mahdollisesta esiintymisestä maakunnan on viipymättä suoritettava alueella katselmus. Jos alueella katselmuksen perusteella todetaan hukkakauraesiintymä, maakunnan on viipymättä annettava aluetta koskeva hukkakauran torjuntaohje. Jos alueen haltija ei noudata torjuntaohjetta tai alue on pahoin hukkakauran saastuttama, maakunnan on tehtävä alueelle torjuntasuunnitelma.

Katselmuksen suorittaja voi katselmuksen yhteydessä päättää kuluvan kasvukauden aikana suoritettavista toimenpiteistä hukkakauran torjumiseksi, jos on olemassa välitön vaara hukkakauran leviämisestä kasvukauden aikana. Kuluvan kasvukauden aikana suoritettavia toimenpiteitä koskeva päätös on saatettava viivytyksettä maakunnan ratkaistavaksi. Päätös raukeaa, jos maakunta ei ole ratkaissut kuluvaan kasvukautta koskevia toimenpiteitä väliaikaisella torjuntasuunnitelmalla kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta. Väliaikainen torjuntasuunnitelma on kumottava samalla, kun alueelle tehdään 1 momentissa tarkoitettu torjuntasuunnitelma.

Jos hukkakauraesiintymä sijaitsee useamman kuin yhden maakunnan alueella, tulee maakunnan, jonka alueella hukkakauraesiintymä pääasiallisesti sijaitsee, tehdä katselmus ja laatia hukkakauran torjuntasuunnitelma.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset katselmuksen suorittamisesta sekä torjuntasuunnitelman ja väliaikaisen torjuntasuunnitelman sisällöstä.

7 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Jos alue, jolla esiintyy hukkakauraa, kaupan tai muun sopimuksen perusteella luovutetaan toiselle, luovuttaja ja haltija on ennen sopimuksen tekemistä velvollinen antamaan hukkakauran esiintymisestä tiedon toiselle sopijapuolelle.

Maakunta tai muu 10 §:ssä tarkoitettu viranomainen on velvollinen pyynnöstä antamaan tietoja hukkakauran esiintymisestä alueen kaupan tai muun sopimuksen perusteella tapahtuvan luovutuksen yhteydessä.

10 §

Valvontaviranomaiset

HE 14/2018 vp

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Maakunta valvoo hukkakauran torjuntaa alueellaan.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

15 §

Hukkakaurarekisteri

Kunkin maakunnan tulee pitää valvontaa varten rekisteriä niistä alueista, joilla on esiintynyt hukkakauraa.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) alueen haltijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) alueen tilatunnus, jos sellainen on olemassa;
- 3) peruslohkon tai muun alueen, jolla esiintyy hukkakauraa, tunnus;
- 4) päivämäärät, jolloin ilmoitus hukkakauran löytymisestä on tehty ja katselmus tai katselmuksien on suoritettu sekä todetun hukkakaurasaastunnan aste ja torjuntasuunnitelma tai väliaikainen torjuntasuunnitelma;
- 5) 18–20 §:n nojalla määrätyt rangaistukset ja muut toimenpiteet;
- 6) päivämäärä, jolloin alue on todettu vapaaksi hukkakaurasta.

Maakunnan on poistettava alue rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun maakunta on alueen haltijan pyynnöstä todennut alueen vapaaksi hukkakaurasta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin pitämisestä ja alueen toteamisesta hukkakaurasta vapaaksi.

22 §

Muutoksenhaku

Maakunnan muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä maakunnalta.

Maakunnan 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen, Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen sekä maakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

102.

Laki

666

HE 14/2018 vp

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 902/2013 ja 376/2016, seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuus saada Maanmittauslaitoksessa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistiinpanoja. Maksua vastaan tietoja luovutetaan otteina, todistuksina ja muina tulosteina sekä teknisen käyttöyhteyden avulla. Jollei erityisestä syystä muuta johdu, voidaan tiedoista antaa maksua vastaan kopio sähköisessä muodossa.

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitettua viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, Valtion lupa- ja valvontavirastolle, Ahvenanmaan valtionvirastolle, Maaseutuvirastolle, maakunnalle, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Henkilötietojen siirrosta Euroopan unionin ulkopuolelle on voimassa, mitä henkilötietolain (523/1999) 5 luvussa säädetään.

Henkilötunnus voidaan luovuttaa ainoastaan silloin, jos pyytäjällä on tai voi olla se henkilötietolain tai muun lain nojalla hallussaan. Kiinteistötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen, joka on tarpeen henkilön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilön yksilöimiseksi merkitä henkilötunnus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

103.

Laki

yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismetsälain (109/2003) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 1491/2009, seuraavasti:

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen Valtion lupa- ja valvontavirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, Valtion lupa- ja valvontaviraston on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaassa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

104.

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 4, 6, 9-11, 14, 17, 26, 28, 30, 33 ja 34§, sellaisina kuin ne ovat 4 ja 26 § laeissa 384/2008 ja 1492/2009, 6 § osaksi laissa 1492/2009, 9,10 14 ja 28 § laissa 1492/2009, 11 § laeissa 384/2008,1492/2009 ja 948/2012, 17 ja 33 § laissa 384/2008, 30 § laissa 948/2012, ja 34 § laissa 97/2014, seuraavasti:

4 §

Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida, maahantuoda ja viedä maasta vain sellainen toimija, joka on merkitty Elintarviketurvallisuusviraston valvontaa varten pitämään rekisteriin (kasvinsuojelurekisteri).

Rekisteröitymisvelvollisuus ei koske paikallismarkkinoijaa tai sitä joka satunnaisesti vie maasta pieniä määriä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita taikka sitä joka tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koske sellaista maahantuojaa tai maasta viejää, joka on merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään, sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskeissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskeissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

HE 14/2018 vp

1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;

2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;

3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä

4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveydestä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koske- vasta hakemusmenettelystä.

6 §

Markkinointi

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan, paikallismarkkinointia lukuun ottamatta, markkinoida vain kasvipassilla tai muulla tavarankasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. Jokaisella markkinoitavalla tavaraerällä on oltava jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kasvipassi tai muu todistus.

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa Elintarviketurvallisuusvirasto hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan virallisessa valvonnassa ja täyttää kyseiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antaa Elintarviketurvallisuusvirasto tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavaralta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaadittavat kasvinterveysmääräykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koske- vissa Euroopan unionin säännöksissä säädetään, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, tämä velvollisuus koskee, mitä todis- tusta kunkin tällaisen tavarankasvinterveystodistuksessa tulee käyttää ja mitä kasvinterveysvaatimuksia toiminnalta kasvipassin käyttöoikeuden tai muun todistuksen myöntämiseksi tällaisille tava- roille edellytetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle.

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintu- hoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, vil- jelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä il- moittamaan siitä asianomaiselle maakunnalle tai Elintarviketurvallisuusvirastolle. Sama kos- kee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. Maa- kunnan on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- tai kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästi puhdistamisesta tai desinfioimisesta sekä välttämättömästi puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästi puhdistuksesta, desinfioimisesta tai hävittämisestä sekä välttämättömästi puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastaviennille; sekä

7) velvoittaa toimijan noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevilla kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Asetus voi koskea kaikkia kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai maakunta tekee 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisten kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä asetuksessa tarkoitettujen kasvintuhoojan esiintymistä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai maakunta voi Elintarviketurvallisuusviraston kustannuksella tehdä 1 momentissa tarkoitettuja kiireellisiä ja vähäisiä toimenpiteitä, jos toimenpiteen tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa Elintarviketurvallisuusvirastolle luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitettulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa valtakunnallisesti Elintarviketurvallisuusvirasto ja alueellisesti maakunta. Elintarviketurvallisuusvirasto on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvinsuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia, siltä osin kuin se ei kuulu Elintarviketurvallisuusvirastolle, valvoo Tulli. Tullille siirrettävistä Elintarviketurvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvista tehtävistä sääde-

HE 14/2018 vp

tään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

17 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi.

26 §

Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin tai muun todistuksen taikka 7 §:ssä tarkoitetun todistuksen tai merkinnän käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi taikka jos edellytykset kasvipassin, todistuksen tai merkinnän käytölle eivät enää täyty. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kieltäminen on vahvistettava kirjallisesti. Kielto on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytyksiä, Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi maakunta tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käytön väliaikaisesti. Väliaikainen käyttökielto on saatettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto tai maakunta voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kieltä, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa taikka 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää, että kasvintuhoojan hävittämiseksi annetun 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen täytäntöönpanosta aiheutuneet välittömät ja välttämättömät kustannukset korvataan toimijalle valtion varoista kokonaan tai osittain, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että toimijalle on aiheutunut hävittämistoimenpiteistä huomattavia kustannuksia, joilla on toimijan elinkeinolle kohtuuttoman suuri merkitys tai joiden korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen kannalta tarpeellista. Korvausta voidaan maksaa vain siltä osin kuin toimijalle ei makseta korvausta vakuutuksesta tai rahastosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten ja vahinkojen arvioinnista ja laskennasta.

Korvausta on haettava Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiselle maakunnalle ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Maakunta antaa lausunnon sen tekemään torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on Elintarviketurvallisuusviraston määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona korvaus on maksettu. Jos palautettavaa määrää ei makseta viimeistään Elintarviketurvallisuusviraston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan palautusvelvollinen vapauttaa osittain tai kokonaan korvauksen palauttamisesta tai koron maksamisesta.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Maakunta perii tämän lain perusteella tekemistään muista kuin kasvintuhoojien kartoittamiseksi tehtävistä tarkastuksista hyväksymänsä taksan mukaisen maksun.

34 §

Muutoksenhaku

Edellä 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettuun päätökseen sekä Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen perusteettoman edun palautuksesta saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Haettaessa muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan taksapäätökseen, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaisissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettua päätöstä taikka Elintarviketurvallisuusviraston päätöstä perusteettoman edun palautuksesta, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullille 14 §:n 2 momentin mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön asetuksella siirretyn tehtävän osalta muutosta haetaan siinä järjestyksessä kuin tullilaisissa 304/2016 säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

105.

Laki

vesihuollon tukemisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan vesihuollon tukemisesta annettu laki (686/2004).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Vesihuollon tukeen, joka on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Maaseutuvirasto huolehtii kumotun lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvista myönnettyjen tukien valvontaan liittyvistä tehtävistä.

106.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 1494/2009, seuraavasti:

19 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Metsähallituksen on laadittava erävalvonnasta kalenterivuositain toimintakertomus ja toimittava se seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille valvonnan toteuttamista varten. Valvontaviranomaisilla on oikeus saada Metsähallitukselta jäljennös 17 §:ssä tarkoitettusta tapahtumailmoituksesta ja muuta valvonnan kannalta tarpeellista tietoa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

107.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elintarvikelain (23/2006) 32, 33, 63, ja 76 §, sellaisina kuin niistä ovat 32 § osaksi laissa 352/2011, 33 § laissa 352/2011 ja 76 § laissa 970/2015, sekä,
muutetaan 3 §:n 3 momentti, 6 §:n 6 kohta, 14, 15, 15a, 21 a, 22, 22 a, 24, 30, 31, 34, 41-43, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 54, 63, 64, 71, 74, 75, 77, 81, 83, 85 ja 86 § sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n momentti laissa 352/2011, 14, 15, 15 a, 31, 33, 42 ja 49 § laissa 352/2011, 21 a § laissa 643/2010, 22 § laeissa 365/2013 ja 503/2014, 22 a § laissa 365/2013, 24, 45 ja 46 § osaksi laissa 989/2007, 30 § laissa 128/2017, 34 § osaksi laeissa 1495/2009, 365/2013 ja 503/2014, 43 § laeissa 352/2011, 365/2013 ja 503/2014, 48 § laissa 1153/2016, 52 § laeissa 1495/2009 ja 365/2013, 71 § osaksi laeissa 989/2007, 130/2009, 643/2010, 352/2011 ja 559/2014, 74 ja 75 § laissa 970/2015, 83 § laeissa 352/2011 ja 503/2014, 85 § laissa 1724/2009 sekä 86 § osaksi laissa 1495/2009, seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Siltä osin kuin muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1069/2009, jäljempänä sivutuoteasetus, koskee tämän lain mukaisia elintarvikehuoneistoja tai niissä harjoitettavaa toimintaa, toimivaltaisia valvontaviranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto ja maakunta siten kuin niiden toimivaltajaosta tässä laissa säädetään.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *valvontaviranomaisella* tämän lain mukaisista valvontatehtävistä huolehtivia valtion viranomaisia ja maakuntaa;

14 §

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittely

Elintarvikehuoneistoja koskevat ilmoitukset käsittelee elintarvikehuoneiston sijaintimaakunta. Ilmoituksen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta, sekä sellaisesta elintarvikehuoneistosta, jossa harjoitettavan toiminnan tarkoitus on pelkästään elintarvikkeiden kuljetus tai säilyttäminen yhdessä tai useammassa kuljetusajoneuvossa tai kontissa, käsittelee se maakunta, jonka alueella toiminta aloitetaan tai jonka alueella elintarvikehuoneiston toiminnasta on aikaisemmin ilmoitettu.

Ilmoituksen elintarvikehuoneistosta, jota käytetään ainoastaan elintarvikkeiden myyntiin, välittämiseen tai muuhun käsittelyyn ilman, että elintarvikkeet ovat kyseisessä huoneistossa,

HE 14/2018 vp

voi käsitellä toimijan kotimaakunta, jos sijaintimaakunta on epäselvä tai siihen on muu erityinen syy.

Valtion lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoitukset alkoholilain (1143/1994) 5 ja 35 §:ssä tarkoitetuista valmistus- ja varastopaikoista. Maakunta käsittelee ilmoitukset alkoholilain 13 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista alkoholijuomien vähittäismyyntipaikoista.

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelevä viranomaisena antaa elintarvikealan toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot sille ilmoitetuista elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määrämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen käsittelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella

15 §

Elintarvikehuoneiston hyväksyminen laitokseksi

Edellä 13 §:n 2 momentissa tarkoitettavat laitokset hyväksyy laitoksen sijaintimaakunta. Liikkuvan laitoksen hyväksyy se maakunta, jonka alueella toiminta aloitetaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy kuitenkin teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset. Lapin maakunta hyväksyy poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset.

Valvontaviranomaisena tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä laitokseksi päätöksen. Valvontaviranomaisena voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot laitokseksi hyväksymistään elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määrämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

15 a §

Liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tiedottaminen

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsittelystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa niille maakunnille, joiden alueella toimintaa harjoitetaan.

Elintarvikealan toimijan on kuitenkin tiedotettava teurastuksesta ja elintarvikkeen käsittelystä liikkuvassa teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa sekä niiden yhteydessä olevassa laitoksessa Elintarviketurvallisuusvirastolle. Liikkuvasta poroteurastamon ja sen yhteydessä olevan laitoksen toiminnasta on vastaavasti tiedotettava Lapin maakuntaa.

Tiedon on oltava viranomaisella viimeistään neljä arkipäivää ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista ja viimeistään kaksi viikkoa ennen hyväksytyt toiminnan aloittamista.

21 a §

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintimaakunnalle.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

22 §

Alkutuotantopaikan ilmoittaminen

Elintarvikealan toimijan on ilmoitettava maakunnalle alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta alkutuotannosta. Alkutuotannoksi katsotaan yleisen elintarvikehygieniasetuksen liitteen I mukaisten toimintojen lisäksi elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäinen alkutuotannon tuotteiden luovutus tuottajalta suoraan kuluttajalle. Maakunnan on ilmoitettava toimijalle saaneensa ilmoituksen alkutuotantopaikasta.

Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos maakunta saa tiedon 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta toiselta viranomaiselta. Maakunnan on ilmoitettava toimijalle saaneensa tiedot alkutuotantopaikasta toiselta viranomaiselta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä metsästyksestä, 1 momentissa tarkoitettua luonnonvaraisen riistan luovutuksesta suoraan kuluttajalle eikä luonnonvaraisten kasvien ja sienten alkutuotannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä ja elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä luovutuksesta sekä yleisen elintarvikehygieniasetuksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen 1 artiklan 3 kohdan c alakohdan tarkoittamia toimintoja koskevista kansallisista järjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 a §

Alkutuotantopaikan hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka harjoittaa toimintaa, jolta yleisen elintarvikehygieniasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan edellytetään hyväksymistä, on 22 §:n 1 momentista poiketen haettava maakunnalta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä toiminnasta on kuitenkin hyväksymistä koskevan hakemuksen asemesta tehtävä 22 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hakemusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Valvontaviranomainen tekee alkutuotantopaikan hyväksymisestä päätöksen. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian vireilletulosta, jollei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen ja hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuus

HE 14/2018 vp

Elintarvikealan toimijan on välittömästi ilmoitettava asianomaiselle valvontaviranomaiselle merkittävistä omavalvonnassa tai muulla tavoin esille tulleista terveysvaaroista sekä toimenpiteistä, joihin kyseisten epäkohtien korjaamiseksi on ryhdytty. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Elintarvikealan toimijan on, saatuaan tiedon tuottamansa, jalostamansa tai jakelemansa elintarvikkeen aiheuttamasta ruokamyrkytyksestä tai epäillessään tuottamansa, jalostamansa tai jakelemansa elintarvikkeen voivan aiheuttaa ruokamyrkytyksen, ilmoitettava siitä välittömästi maakunnalle. Ruokamyrkytyksen aiheuttajaksi epäilty elintarvike tai näyte siitä on säilytettävä niin, että se voidaan tutkia laboratoriossa ruokamyrkytyksen syyn selvittämiseksi.

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuudesta säädetään myös yleisen elintarvikeasetuksen 19 artiklassa.

30 §

Keskusviranomainen

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään sekä sen lisäksi:

- 1) arvioi elintarvikevalvonnan toteutumista maakunnissa;
- 2) huolehtii elintarvikevalvonnasta teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;
- 3) vastaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta;
- 4) vastaa valtakunnallisesti muista erityistä asiantuntemusta vaativista elintarvikevalvonta-tehtävistä;
- 5) arvioi yleisen elintarvikehygieniasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut hyvän tuotantotavan ohjeet;
- 6) toimii yleisen elintarvikeasetuksen mukaisena nopean hälytysjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä;
- 7) hyväksyy eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen liitteen III jaksossa IV tarkoitetun metsästäjien terveys- ja hygieniakoulutuksen;
- 8) huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, riskiviestinnästä ja kuluttajainformaatiosta;
- 9) arvioi maakunnan järjestämää lihantarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa;
- 10) valvoo hyväksymiensä kansallisten laatuajusteiden hyväksymisedellytysten täyttymistä;
- 11) valvoo trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimusten täytymistä niissä alkutuotantopaikoissa ja alkutuotantopaikkojen ryhmissä, joiden Elintarviketurvallisuusvirasto on tunnustanut täyttävän kyseiset vaatimukset;
- 12) toimii sisämarkkinoilla ja kolmansissa maissa toteutettavista maataloustuotteita koskevista tiedotus- ja menekinedistämistoimista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 täydentämisestä annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/1829 3 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena arvioitaessa markkinointimateriaalissa käytettyjen terveystietojen lainmukaisuutta;
- 13) asettaa 3 §:n 1 momentin 13 kohdassa mainitun torjunta-ainejäämien enimmäismääriä koskevan asetuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun torjunta-aineen jäämän väliaikaisen enimmäismäärän.

31 §

Maakunta

Maakunnan on huolehdittava toimialueellaan elintarvikevalvonnasta siten kuin tässä laissa säädetään.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, maakunta:

HE 14/2018 vp

- 1) tekee Elintarviketurvallisuusvirastolle elintarvikemääräysten mukaiset ilmoitukset ja raportit;
 - 2) neuvoo elintarvikealan toimijoita ja kuluttajia sekä tiedottaa tämän lain soveltamisalaan kuuluvista asioista;
 - 3) avustaa valtion viranomaisia korvausta vastaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa;
 - 4) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla;
 - 5) valvoo 17 §:n 2 momentissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista kalastusalusten saaliiden purkamisen yhteydessä.
- Lapin maakunta huolehtii elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.

34 §

Muut valvontaviranomaiset

Muita valvontaviranomaisia ovat:

- 1) Valtion lupa- ja valvontavirasto;
- 2) Puolustusvoimat;
- 3) Tulli; ja
- 4) rajaeläinlääkärit

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Valtion lupa- ja valvontavirasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa;

2) ohjaa maakuntaa alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa.

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa maakunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle säädettyistä tehtävistä puolustusvoimien valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen osalta.

Tulli valvoo:

1) Euroopan unionin ulkopuolelta maahan tuotavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta;

2) Euroopan unionin jäsenmaista Suomeen toimitettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta Suomessa tapahtuvan elintarvike-erän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä;

3) kauttakuljetustavarana kuljetettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta;

4) Suomesta Euroopan unionin ulkopuolelle vietävien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta;

5) helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa tuonnin ja viennin yhteydessä ATP-sopimuksen mukaisesti.

Tarkempia säännöksiä Tullille kuuluvista tehtävistä vientivaatimusten valvonnassa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rajaeläinlääkärit huolehtivat tämän lain mukaisesta valvonnasta eläimistä saatavien elintarvikkeiden eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä.

41 §

Valvonnan yleiset vaatimukset

Elintarvikevalvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi elintarvikkeiden valvontaa, turvallisuutta ja terveydellistä laatua sekä elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen hygieniää koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

Tässä luvussa tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma ja valvontasuunnitelmat on laadittava siten, että tämän lain ja sen soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön elintarvikkeita koskevan lainsäädännön edellyttämät valvontaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät niihin.

HE 14/2018 vp

Maakunnan tulee laatia toimintaansa sopiva elintarvikevalvonnan laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatujärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen 8 artiklassa.

43 §

Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Elintarvikehuoneistossa käsiteltävän tai säilytettävän lihan on oltava tarkastettua, jollei tässä laissa tai tämän lain nojalla toisin säädetä. Lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen 4 ja 5 artiklassa.

Elintarvikeeturvallisuusvirasto vastaa lihantarkastuksesta teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa. Lapin maakunta vastaa lihantarkastuksesta poroteurastamossa.

Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna tätä tarkoitusta varten koulutettuja valtion tai maakunnan palveluksessa olevia lihantarkastajia. Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna myös elintarvikealan toimijan palveluksessa olevaa henkilökuntaa siten kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksessa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta. Elintarvikeeturvallisuusviraston määräyksellä voidaan muuttaa trikiinitutkimusten tiheyttä ja kattavuutta silloin kun trikiiniasetus mahdollistaa sen tai edellyttää sitä.

Maakunta voi hoitaa valtion tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos maakunta on tehnyt siitä Elintarvikeeturvallisuusviraston kanssa sopimuksen.

45 §

Ruokamyrkytysten selvittäminen

Maakunnan on saatuaan 24 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ruokamyrkytyksestä tai ruokamyrkytys epäilyistä tai epäillessään ruokamyrkytystä muusta syystä, viipymättä tehtävä tapausta koskeva selvitys asianmukaisine epidemiologisine ja mikrobiologisine tutkimuksineen yhteistyössä tartuntatautilaissa säädettyjen viranomaisten kanssa sekä toimitettava tarpeelliset ilmoitukset Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle ja Elintarvikeeturvallisuusvirastolle. Ilmoitukset eivät saa sisältää henkilötietoja.

Tarkempia säännöksiä ruokamyrkytysten selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

46 §

Varautuminen erityistilanteisiin

Elintarvikeeturvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen valvonta-asetuksen 13 artiklan mukainen erityistilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma. Maakunnan on laadittava maakuntaa koskeva vastaava suunnitelma.

Tarkempia säännöksiä erityistilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällöstä ja laatimisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

48 §

Valvontasuunnitelmat

Maakunnan tulee laatia säännöllistä elintarvikevalvontaa koskeva maakunnan valvontasuunnitelma siten, että valvonnassa otetaan huomioon toiminnan riskit siten kuin 6 a §:ssä.

säädetään ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta.

Maakunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma.

Elintarviketurvallisuusviraston, Valtion lupa- ja valvontaviraston, Tullin,

Puolustusvoimien sekä rajaeläinlääkäriä on laadittava vastuullaan olevaa elintarvikevalvontaa koskevat valvontasuunnitelmat, joihin sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään maakunnan valvontasuunnitelmasta.

49 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 36 §:ssä tarkoitetulla ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia, tutustua asiakirjoihin sekä päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai jossa säilytetään tämän lain noudattamisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Valvontaviranomaisella ja ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tarkastaa toiminnassa käytetyt laitteet, välineet ja tilat.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä Euroopan komission tekemissä valvonta-asetuksen 45 artiklan mukaisissa tarkastuksissa. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisten suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa tarkastus voidaan tehdä vain, jos on perusteltua syytä epäillä elintarvikemääräyksiä rikotun tai rikottavan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Tarkastuksen on oltava välttämätön rikoksen selvittämiseksi tai vakavan terveysvaaran estämiseksi. Tarkastuksen saa suorittaa vain valvontaviranomainen.

Jos valvontaviranomainen toteaa valvonnan tai tarkastuksen yhteydessä eläimistä saatavassa elintarvikkeessa määräysten vastaisia määriä vieraita aineita, maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan määräämällä eläinlääkärillä on oikeus tarkastaa alkutuotantopaikka, josta elintarvike on peräisin, ja ottaa korvauksetta kaikki tutkimuksia varten tarvittavat näytteet. Maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan määräämällä eläinlääkärillä on tällöin tämän lain mukainen tiedonsaanti-, näytteenotto- ja tarkastusoikeus. Vain maakunnalla on oikeus tehdä tarkastus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa, ja saada tietoja, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää.

51 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion viranomaisilta ja maakunnalta sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia elintarvikemääräyksissä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa tai yksityisen taloudellista asemaa taikka terveydentilaa koskevana muutoin olisivat salassa pidettäviä.

52 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

HE 14/2018 vp

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle todetuista terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

Valvontaviranomainen on velvollinen ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusviraston 83 §:n nojalla ylläpitämiin rekistereihin tämän tarvitsemat tiedot. Lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan seurantaan varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisten ilmoitusvelvollisuudesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

54 §

Eläinlääkärin tiedonantovelvollisuus

Jos eläinlääkäri alkutuotantopaikalla suorittamansa eläinlääkärikäynnin yhteydessä havaitsee, että alkutuotantopaikan eläinten terveydentila on sellainen, että se oleellisesti heikentää kyseisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieenistä laatua, on eläinlääkärin ilmoitettava tästä eläinten omistajalle tai haltijalle sekä maakunnalle.

64 §

Elintarviketurvallisuusviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskevien 55–59 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin maakunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi terveysvaaran estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille maakunnille.

71 §

Maakunnan suoritteista perittävät maksut

Maakunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) laitoksen hyväksymisestä ja muun kuin 13 §:n 3 momentissa tarkoitettun elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelystä;

2) maakunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta;

3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

4) elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien 7 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, maakunnan on perittävä maksu muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvistä tarkastuksista ja tutkimuksista sellaisena kuin valvontasetuksen 27 ja 28 artiklassa säädetään.

Maakunta voi periä maksun myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Valtio korvaa maakunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista Elintarviketurvallisuusviraston maakuntien toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näyt-

teenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai Elintarviketurvallisuusviraston ohjeiden valmisteluun. Lain 30 §:n 4 kohdan mukaisten valvontatehtävien suorittamisesta valtio korvaa maakunnalle ainoastaan näytteiden tutkimuskustannukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut määrätään siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklasta muuta johdu. Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklan edellyttämistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

74 §

Muutoksenhaku maakunnan päätökseen

Maakunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisua haetaan maakuntalain 130 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta.

Edellä 15 §:ssä ja 55–61 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutosta päätökseen, joka koskee 86 §:ssä tarkoitettuja maakunnallisia elintarvikemääräyksiä sekä maakunnallisia maksuja koskevaa taksaa, saa hakea siten kuin maakuntalain 17 luvussa säädetään.

75 §

Muutoksenhaku lihantarkastuspäätökseen

Lihantarkastusta koskevaan Elintarviketurvallisuusviraston tai maakunnan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Asianosainen voi tehdä päätöksestä oikaisuvaatimuksen Elintarviketurvallisuusvirastolle tai 43 §:n 2 momentin mukaisesta poronlihan tarkastuksesta Lapin maakunnalle. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

77 §

Valvontaviranomaisen muutoksenhakuoikeus

Viranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut maakunnan muutoin kuin oikaisuvaatimuksen johdosta tekemän päätöksen tai muuttanut sitä. Elintarviketurvallisuusviraston valitusoikeus ei koske tämän lain 74 §:n 4 momentissa tarkoitettua hallinto-oikeuden päätöstä.

81 §

Salassa pidettävät tiedot

HE 14/2018 vp

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion viranomaisille ja maakunnalle tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä veloitteessa niin edellytetään.

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista, hyväksytyistä laboratorioista, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen III jakson IV luvun I mukaisen metsästäjien hygienia-koulutuksen suorittaneista koulutetuista henkilöistä ja sellaisista alkutuotantopaikoista ja alkutuotantopaikkojen ryhmistä, joiden virasto on tunnustanut täyttävän trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuille laitoksille hyväksymisnumeron.

Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikoista ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Maakunta ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista ja valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista.

Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 §:ssä. Maakunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kalastusalueita ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitävät Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö sekä merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö sekä maakunnat.

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä varten 40 §:n 4 momentissa ja 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella rekisteriä ruokamyrkytystapausten selvittämiseen sekä zoonoosien seurantaan ja valvontaan liittyvistä seikoista.

85 §

Valtionosuus

Maakunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan maakuntien rahoituslakia (/), jollei lailla toisin säädetä.

86 §

Maakunnalliset elintarvikemääräykset

Maakunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, maakuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä elintarvikkeisiin liittyvän terveysvaaran ehkäisemiseksi ja elintarvikkeisiin liittyvien terveydellisten olojen valvomiseksi.

Määräykset voivat koskea:

- 1) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta suuressa yleisötilaisuudessa;
- 2) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta torilla tai muualla ulkotilassa.

HE 14/2018 vp

Maakunta voi myöntää poikkeuksen elintarvikemääräyksestä siinä mainituin perustein.

Päätös elintarvikemääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin maakunnalliset ilmoitukset maakunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava elintarvikemääräysten voimaantulosta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

108.

Laki

lannoitevalmistelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 17, 21, 23 ja 36 §, sellaisina kuin niistä ovat 17 § laissa 520/2015, 21 § osaksi laissa 520/2015 sekä 36 § laissa 1498/2009, seuraavasti:

17 §

Valvontaviranomaiset

Lannoiteasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä lannoiteasetuksen ja tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Maakunta valvoo lannoitevalmisteiden markkinoille saattamista ja käyttöä toimialueellaan. Lannoitevalmisteiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

Tullin suorittamasta valvonnasta säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

21 §

Ennakoilmoituksen tekeminen

Euroopan unionin ulkopuolelta maahantuotavasta lannoitevalmisteesta tai sen raaka-aineesta on ilmoitettava ennakkoon valvontaviranomaiselle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin siitä, mitä tietoja lannoitevalmisteita tai niiden raaka-aineita sisältävästä erästä on ilmoitettava sekä siitä, milloin ja miten toiminnanharjoittajan on ennakoilmoitus tehtävä.

Suomeen tuotava lannoitevalmistetta tai sen raaka-ainetta sisältävä erä voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää Tullin valvonnassa valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on saanut riittävän selvityksen siitä, että lannoiteasetuksessa ja tässä laissa säädetyt ja tämän lain nojalla annetut vaatimukset täyttyvät.

23 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma lannoitevalmisteiden ja niiden raaka-aineiden valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetuista valvonnoista.

36 §

Uhkasakko ja teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 32 §:ssä tarkoitettua määräystä, 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai 35 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös maakunta.

HE 14/2018 vp

Uhkasakosta, teettämisuudesta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

109.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 3 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1000/2012, ja 34 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se laissa 1787/2009, sekä *muutetaan* 3, 39, 50, 63–66, 70 ja 73 §,

sellaisina kuin niistä ovat 39, 50, 63 ja 64 § laissa 1499/2009, 65 § laeissa 441/2007 ja 1499/2009, 66 ja 70 § osaksi laissa 1499/2009 sekä 73 § osaksi laeissa 1282/2006 ja 1499/2009, seuraavasti:

39 §

Päätöksen tiedoksianto

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto maakunnalle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle, jos luopujana on porotalouden harjoittaja.

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos tai maakunta voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat maakunnat, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan maakunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Maaseutuvirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitettua tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Maakunnan tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettua tuen myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksen suorittajalle ne asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, jonka avulla voidaan todeta, ovatko tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täytyneet ja onko annettuja sitoumuksia noudatettu. Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on muutoinkin velvollinen avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa sitoumuksenalaiset alueet sekä tuotanto- ja talousrakennuksia. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien säännösten estämättä saada tietoja vakuuttamis-, eläke- tai muun etuusasian ratkaisemiseksi sekä lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa varten siten kuin työntekijän eläkelain 198 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja maakunnalla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Maakunnalla on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

Edellä 2 momentissa säädettyjen viranomaisten oikeuteen yhdistää eläkelaitokselta ja muilta viranomaisilta saamiaan tuen käytön ja sitoumusten noudattamisen valvomiseksi välttämättömiä henkilötietoja sovelletaan, mitä 69 §:n 5 momentissa säädetään.

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitettulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Luopumistukeen sovelletaan myös, mitä työntekijän eläkelain 204 ja 205 §:ssä sekä 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmäiseläketurvaa sekä rikosten ja väärinkäytösten selvittämistä varten samoin kuin tietojen antamisesta viranomaiselle. Samoin luopumistukeen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 208 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin.

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta- ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Tietojen antamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja maakunnalla on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolisonsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

110.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 47 ja 48 §, sellaisena kuin niistä on 47 § laissa 768/2009,
muutetaan 4, 16—19, 21, 22, 25, 26, 29, 36, 38, 43, 44 ja 46 §,
sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 36 § osaksi laissa 1501/2009, 16—19, 21, 22, 25, 29 ja 38 § laissa 1501/2009 ja 46 § laissa 973/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kuljetuksella* eläinten siirtoa, joka tehdään yhdellä tai useammalla kuljetusvälineellä, mukaan luettuina kuormaaminen, purkaminen, siirtäminen ja lepo sekä muut siirtoon liittyvät toimenpiteet, siihen asti kunnes eläimet on purettu kuormasta määräpaikassa;
- 2) *pitkällä kuljetuksella* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan m kohdassa määriteltyä kuljetusta;
- 3) *kuljetusvälineellä* eläinten kuljetukseen käytettäviä maantie- tai raideajoneuvoja, aluksia ja ilma-aluksia;
- 4) *kuljetuspäällyksellä* laatikkoa, häkkiä, kehikkoa, allasta, konttia tai muuta vastaavaa päällystä, jota käytetään eläinten kuljetukseen; mitä tässä laissa säädetään kuljetusvälineestä, noudatetaan soveltuvien osin myös kuljetuspäällykseen;
- 5) *eläinkuljettajalla* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan x kohdassa määriteltyä eläinkuljettajaa;
- 6) *eläimiä kuljettavalla henkilöllä* henkilöä, joka kuljettaa eläintä tai eläimiä muussa kuin eläinkuljetusasetuksen soveltamisalaan kuuluvassa kuljetuksessa; ja
- 7) *valvontaviranomaisella* maakuntaa, poliisia, tarkastuseläinlääkäriä ja rajaeläinlääkäriä.

HE 14/2018 vp

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan siltä maakunnalta, jonka toimialueella on luvan hakijan kotipaikka tai jonne muusta jäsenvaltiosta oleva hakija on sijoittautunut taikka jossa kolmanteen maahan sijoittautunut hakija on edustettuna.

Lupahakemuksessa on ilmoitettava hakijan nimi tai toiminimi, osoite ja kotipaikka sekä muut yhteystiedot. Lupahakemukseen on liitettävä eläinkuljetusasetuksessa tarkoitetut luvan myöntämisen edellytyksenä olevat selvitykset ja asiakirjat lukuun ottamatta selvitystä siitä, että hakija ei ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön rikkomiseen.

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Maakunta myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset.

Maakunta voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista luvan myöntäneelle maakunnalle.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan eläinkuljettajaluvan myöntävältä maakunnalta. Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa maakunta.

Maakunta myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset. Maakunta voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitetun kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitetun maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan siltä maakunnalta, jonka toimialueella on hakijan kotipaikka.

Pätevyystodistuksen myöntää maakunta. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa ja sen peruuttamisesta 26 artiklan 5 kohdassa.

HE 14/2018 vp

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitettun reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusasema-asetus*, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan siltä maakunnalta, jonka toimialueella tarkastusasema sijaitsee.

Maakunta hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädettyt vaatimukset. Maakunta voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

6 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

25 §

Maakunta

Maakunta huolehtii eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan. Elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niihin liittyvissä laitoksissa edellä mainituista tehtävistä huolehtii kuitenkin koko maan alueella Lapin maakunta.

Maakunta on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomaisen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen.

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri suorittaa ne tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

Maakunnan on järjestettävä eläinten kuljetusten valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

26 §

Poliisi

Poliisi valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

27 a §

Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvontaa eläinten kuljetuksissa

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnasta eläinten kuljetuksissa. Suunnitelma on osa virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neu-

HE 14/2018 vp

voston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (*virallista valvontaa koskeva asetus*) mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä eläinten kuljetuksissa. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

29 §

Erityiset tarkastukset

Elintarviketurvallisuusvirasto ja maakunta voivat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan yhteisön lainsäädännön niin edellyttäessä määrätä eläinsuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat tarkastamaan eläinkuljetuksia.

Tarkastajan oikeudesta päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana, sekä tarkastus- ja näytteenotto-oikeudesta on vastaavasti voimassa, mitä siitä 28 §:n 2 momentissa säädetään.

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää eläinkuljetusten valvontaa varten valtakunnallista eläinkuljettajarekisteriä. Maakunnat päivittävät rekisteriä tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Rekisteriin merkitään:

- 1) eläinkuljettajan nimi tai toiminimi, Y-tunnus (yritys- ja yhteisötunnus), osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;
- 2) eläinkuljettajaluvan numero;
- 3) kuljetettavia eläinlajeja tai kuljetusmuotoja koskevat rajoitukset;
- 4) luvan myöntänyt maakunta yhteystietoineen;
- 5) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa III tarkoitetut kuljettajan tai hoitajan pätevyystodistukseen sisältyvät tiedot ja tieto pätevyystodistuksen tilapäisestä peruuttamisesta;
- 6) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa IV tarkoitetut maantiekuljetusvälineen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot sekä kuljetusvälineiden yksilöintiin tarvittavat tiedot;
- 7) eläinkuljetusasetuksen 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun karja-alueen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot; sekä
- 8) eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohdan c alakohdassa ja 26 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee ja ylläpitää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella eläinkuljetusasetuksen 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yleisesti saatavilla olevaa luetteloa eläinkuljettajista. Jos eläinkuljettajaluvan haltijana on yksityinen henkilö, luettelossa ei ilman asianomaisen henkilön suostumusta saa olla luvanhaltijan kotiosoitetta tai muita yhteystietoja.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä, kun pätevyystodistus lakkaa olemasta voimassa. Eläinkuljettajalupaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun lupa lakkaa olemasta voimassa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Elintarviketurvallisuusvirastolla ja tässä laissa tarkoitettulla valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä eläinkuljetusten valvonnan edellyttämiä tietoja rekisteristä. Sama oikeus on eläinkuljetusten valvomiseksi Euroo-

HE 14/2018 vp

pan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla eläinkuljetusasetuksen edellyttämässä laajuudessa.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Maakunta voi tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta, teettämishastasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Kustannukset

Eläinkuljettajan tai eläimiä kuljettavan henkilön on suoritettava 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä välttämättä edellyttää, voidaan 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksaa etukäteen maakunnan varoista. Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

44 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista valtion viranomaisten suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä.

46 §

Muutoksenhaku

Luvan tai todistuksen peruuttamista koskevaan päätökseen sekä 37 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain 44 §:ssä tarkoitettua valtiolle perittävää maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä. Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

111.

Laki

693

HE 14/2018 vp

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 2, 7, 8 ja 11 § sekä 13—18 §, sellaisina kuin niistä ovat 2, 7, 13, 14, 16 ja 18 § osaksi laissa 1505/2009 sekä 11, 15 ja 17 § laissa 1505/2009, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *tukijärjestelmällä* järjestelmää, josta säädetään 1 §:ssä mainitussa laissa ja jonka tarkoituksena on tai on ollut tukea yksityisen, yhteisön tai säätiön toteuttamaa toimenpidettä myöntämällä toimenpiteeseen asianomaisessa laissa tarkoitettuun tavoin lainamuotoista tai muuta tukea;
- 2) *lainajärjestelmällä* laina- tai saatavakokonaisuutta, joka on myönnetty tai syntynyt 1 §:ssä säädetyn lain nojalla;
- 3) *tukijärjestelmästä vastaavalla viranomaisella*:
 - a) maakuntaa sekä Maanmittauslaitosta, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai 3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä lainoja ja syntyneitä saamia koskevasta tukijärjestelmästä; taikka
 - b) metsäkeskusta, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa kohdassa tarkoitettuja lainoja ja saamia koskevasta tukijärjestelmästä.

7 §

Pakkoperintä

Valtiokonttorin tulee huolehtia siitä, että lainaa tai saamista koskeva maksu toimitetaan ulosotosta vastaavalle viranomaiselle ulosottoin perittäväksi, jos velallinen ei kohtuullisessa ajassa huomautuksen jälkeen maksa velottua korkoa tai lyhennystä.

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten eräänntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Valtiokonttorin on myös selvitettävä, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää määräajasta, jossa eräänntyneen saamisen ulosottoa on pyydetävä.

8 §

Seuranta ja valvonta

Sen lisäksi, mitä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 d §:n 1 momentissa säädetään, Valtiokonttorin tulee toimittaa säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriölle ja Maa-seutuvirastolle sekä lainoja ja saamia koskevasta tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaisel-

le tietoja hoitamistaan lainoista ja saamisista näiden säännöllistä seurantaa varten siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtiokonttori on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaiselle ja Maaseutuvirastolle tiedot, jotka ovat tarpeellisia lainan tai saamisen ja siihen sisältyvän tuen käyttöä valvottaessa tai muussa toimivaltaansa kuuluvassa Valtiokonttorin hoidettavaksi siirrettyä lainaa tai saamista koskevassa tehtävässä.

Valtiokonttorin on siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, toimitettava tiedot 1 §:n 1 kohdan i, j ja l alakohdassa tarkoitetuista myyntihintasaamisista asianomaiselle metsäkeskukselle ja maakunnalle valtion edun valvomiseksi myytäessä puuta myyntihintasaamisen raskaimmalta tilalta.

Valtiokonttorin tai sen palvelukeskuksen on annettava 1—3 momentissa tarkoitettut tiedot korvauksetta.

11 §

Tietojen luovuttaminen

Maakunnalla, metsäkeskuksella, Maaseutuvirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisasiain kirjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Valtiokonttori päättää 1 §:ssä tarkoitettua lainan tai saamisen yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista.

Menettelystä maksuhelpotuksia myönnettäessä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös kerralla myönnettävän maksuhelpotuksen määrästä ja tavasta, jos maksuhelpotuksen myöntäminen on mahdollista sen lainan tai sen asetuksen mukaan, jonka perusteella laina on myönnetty tai saaminen syntynyt, mutta maksuhelpotuksen määrästä ja edellytyksistä ei säädetä, eikä siitä ole ehtoa siinä päätöksessä, velkakirjassa tai kauppakirjassa, johon saaminen tai laina perustuu.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntyneen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

1) Valtiokonttori, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua saamisesta tai lainasta tai sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettua lainasta tai saamisesta, jonka takaisinmaksu on alkanut ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään tai 3 kohdassa tarkoitettua lainasta tai saamisesta, josta on tehty takaisinmaksupäätös ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

2) Maanmittauslaitos, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan d tai e alakohdassa tarkoitettua lainasta taikka sellaisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettua lainasta tai saamisesta, josta ei ole tehty takaisinmaksupäätöstä tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

3) metsäkeskus, jos kysymys on sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettua lainasta, jonka takaisinmaksu ei ole alkanut tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään.

HE 14/2018 vp

Laina tai saaminen voidaan siirtää uuden omistajan vastattavaksi vain, jos velasta vastuussa oleva ja uusi omistaja tai velasta vastuussa olevat ovat kirjallisesti sopineet velkavastuun siirtymisestä uudelle omistajalle tai velallisen vapauttamisesta velkavastuusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velkavastuun siirtämisestä tai velkavastuusta vapauttamisesta ei vaikuta velan vakuuteen eikä toimivaltaan päättää velan vakuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää menettelystä lainojen ja saamisten siirtämisessä.

15 §

Saneerausmenettelyt

Valtiokonttori antaa suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Lainojen ja saamisten hoitovastuun siirtäminen Valtiokonttorille ei vaikuta lainoista tehtyihin panttivastuuilmoituksiin, eikä siirto muutoinkaan vaikuta lainojen vakuuksiin. Toimituksista, joista lähetään ilmoitus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten ennen kuin toimituksessa syntyvä laina tai saaminen on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään, on toimitettava päätösajlennös Valtiokonttorille.

Valtiokonttorin on ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten rekisteriviranomaiselle 1 §:ssä tarkoitettun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta ja kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä ilmoitettaessa panttivastuusta vapauttamisesta.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n tai p alakohdassa tarkoitettun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa Valtiokonttori noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään

18 §

Irtisanominen

Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään lainan tai saamisen irtisanomisesta tai takaisinperinnästä osaksi tai kokonaan, Valtiokonttori päättää lainan tai saamisen irtisanomisesta ja takaisinperinnästä, jos irtisanominen perustuu lyhennyksen tai koron maksun viivästymiseen siten kuin muualla laissa tai lain nojalla säädetään tai kauppa- tai velkakirjan ehdoissa on sovittu irtisanomisesta maksuviivästyksen johdosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

112.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 19, 20, 22, 27, 30, 31, 33, 34, 37, 38, 40, 40 a, 44–46, 49, 50, 54, 61, 64, 66 ja 67 §,

sellaisina kuin ne ovat 19 § osaksi laeissa 598/2009, 1507/2009 ja 29/2014, 20 § osaksi laeissa 1507/2009 ja 499/2011, 22, 27, 31, 34, 37, 44, 54, 64 ja 66 § laissa 1507/2009, 30, 38, 40, 49 ja 61 § laissa 1187/2014, 33 § osaksi laissa 1187/2014, 40 a § osaksi laeissa 499/2011 ja 1415/2011, 45 § osaksi laeissa 1187/2014 ja 1168/2015, 46 ja 50 § osaksi laeissa 1507/2009 ja 1187/2014 sekä 67 § laissa 80/2014, ja

lisätään lakiin siitä lailla 29/2014 kumotun 68 §:n tilalle uusi 68 § seuraavasti:

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Maakunta voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamin varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatilatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen saajan on tukea käyttäessään noudatettava menettelyä, jolla varmistetaan, että tavaroiden tai palveluiden hankinta taikka urakalla teettäminen toteutetaan tuettavan toimenpiteen laajuus, kesto ja laatu huomioon ottaen mahdollisimman taloudellisella tavalla. Tuen saajan on kohdeltava hankintamenettelyyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Jos hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa, hankinnasta voidaan jättää ilmoittamatta. Muusta hankinnasta on ilmoitettava avoimesti vähäisiä rakennushankkeita lukuun ottamatta. Hankinta on toteutettava hankinnan laatuun ja määrään nähden mahdollisimman avoimesti ja hankintasopimus tehtävä hankintatilanteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että sopimus ja sopimukseen johtaneet hankinnan

vaiheet voidaan todentaa. Jos tuen saaja on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö ja mainitun lain 26 §:ssä tarkoitettut EU-kynnysarvot ylittyvät, hankintaan sovelletaan, mitä kynnysarvon ylittävästä hankinnasta mainitussa laissa säädetään. Tuen saajan on säilytettävä hankintaa koskevat asiakirjat mukaan lukien hankinta-asian ratkaisu vastaavalla tavalla kuin kirjapitoaineiston säilyttämisestä tämän lain 21 §:ssä säädetään ja vaadittaessa esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta tässä momentissa säädetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava maakunnan lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava maakunnan lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitettut EU-kynnysarvot eivät ylity. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelystä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan maakunnalle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava maakunnalle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 44 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa toimenpidettä.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos maakunta tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitettua päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen maakunnan lupa.

HE 14/2018 vp

Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston päätös, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

30 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle maakunnalle. Jollei maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) 3 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä toimivallasta muuta sovita, toimivaltainen on se maakunta, jonka toimialueella maatilatalouskeskus sijaitsee tai, jos maatilatalouskeskus sijaitsee usean maakunnan toimialueella, se maakunta, jonka toimialueella pääosa maatilatalouskeskuksista sijaitsee.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsitteilyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä maakunta voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Maakunta voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään korkotuen tai valtioneuvoston päätöksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehtot. Jos korkotukea koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohetken mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

HE 14/2018 vp

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitettulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää maakunta.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää maakunnan viranhaltija. Maakunta kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta maakunnan viranhaltijalta. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitiasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Jos kyse on nuoren viljelijän aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, on nostoluvan myöntämisen edellytyksenä, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista sekä tuen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia koskevat selvitykset maakunnalle. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten sisällöstä ja esitystavasta sekä niiden toimittamisesta maakunnalle.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitettussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä maakunnalta perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun maakunta on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsitel-

HE 14/2018 vp

täessä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, maakunnan on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka maakunta on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liike- ja ammattisalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta maakunnilla.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskerromus on toimitettava viipymättä asianomaiselle maakunnalle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 44 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

46 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

HE 14/2018 vp

5) tuen saaja on luovuttanut ilman maakunnan lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Maakunnan viranhaltijan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun maakunta sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava maakunnalle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä maakunnan lupaa.

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä maakunnalle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

61 §

HE 14/2018 vp

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä maakunnan oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 64 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta maakuntien käyttöön.

66 §

Valituskielto

Maakunnan 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

67 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston sekä maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

68 §

Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen

Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien ohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluksa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

113.

Laki

rehulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehulain (86/2008) 3 §:n 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 19 kohta, 20, 23, 33, 40, 41, 42, 49 ja 51 § sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 19 kohta sekä 41 ja 42 § laissa 502/2014, 20 § osaksi laissa 502/2014, 23 § laeissa 1508/2009 ja 502/2014 sekä 51 § laissa 978/2015, seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin rehulainsäädäntö

Jollei muussa laissa säädetä toisin, tätä lakia sovelletaan myös seuraavien rehuja ja rehuvalvontaa koskevien Euroopan unionin säädösten sekä niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan:

2) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/625 (*virallista valvontaa koskeva asetukset*);

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

19) *laskentaperusteilla* Luonnonvarakeskuksen laskentakaavoja vakioineen, rehutaulukossa annettuja sulavuuskertoimia ja märehitijöiden rehujen osalta myös hajoavan valkuaisen osuutta;

20 §

Rehualan toimijan hyväksyminen

Maatilan ja vesiviljelylaitoksen on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen maakunnan hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa yksinomaan oman tilan tarpeisiin

- 1) rehuhygieniasetuksen 10 artiklan 1 c kohdassa tarkoitettua toimintaa,
- 2) TSE-asetuksen liitteessä IV tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa tai
- 3) lääkerhujen valmistusta.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun rehualan toimijan on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa

1) rehuhygieniasetuksen 10 artiklan 1 a ja 1 b kohdassa tarkoitettua toimintaa tai liitteen II kohdan ”toimitilat ja laitteisto” 10 alakohdassa tarkoitettua toimintaa, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa taikka liitteen VIII 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa

2) lääkerehujen valmistusta tai niiden markkinoille saattamista taikka

3) 1 momentissa mainittujen toimintojen osalta rehun valmistusta markkinoille saatettavaksi. Rehuhygieniasetuksen ja TSE-asetuksen mukaisista hyväksymisen edellytyksistä säädetään rehuhygieniasetuksen 13 artiklassa ja TSE-asetuksen liitteessä IV.

Hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

1) toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot laitospoikkeuksellisesti;

2) toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;

3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;

4) ajankohta, jolloin toiminta tai muutettu toiminta on tarkoitus aloittaa.

Myös hyväksytyin laitoksen harjoittaman toiminnan olennaisen muutoksen on oltava hyväksytty ennen muutetun toiminnan aloittamista. Toimijan on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen tuotantoyksiköissään ja muissa toimitiloissaan ennen toiminnan aloittamista.

Rehualan toimija on hyväksyttävä, jos rehuhygieniasetuksessa ja TSE-asetuksessa säädetty vaatimukset täyttyvät. Hyväksyminen voidaan antaa ehdollisena rehuhygieniasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hyväksytylle toimijalle voidaan ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvien vaarojen ennaltaehkäisemiseksi asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkempia säännöksiä toimijan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa annettavien tietojen sisällöstä ja hakemusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä Euroopan unionin rehulainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen valtakunnallisesta valvonnasta sekä rehuvalvonnan suunnittelusta, ohjauksesta ja kehittämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa Euroopan unionin rehulainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädettyistä tehtävistä, ellei tehtävää ole tässä laissa siirretty muulle viranomaiselle.

Maatilojen ja vesiviljelylaitosten tarkastuksista ja näytteenotosta vastaa toimialueellaan maakunta. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa kuitenkin maatilojen ja vesiviljelylaitosten hyväksyntää koskevasta tarkastuksesta, jos toimija valmistaa rehuja markkinoille saatettavaksi. Maakunta vastaa myös toimialueellaan rehujen kaupan pitämisen tarkastuksista ja näytteenotosta vähittäismyynnissä.

Rehujen maahantuontia ja maastavientiä sekä kauttakuljetusta valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

Tämän lain mukaisesta valvonnasta eläinlääkinnällisissä rajatarkastuksissa huolehtivat raja-eläinlääkärit.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

33 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava rehuvalvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen valvontaohjelma osana -virallista valvontaa koskevan asetuksen 109 artiklassa tarkoitettua monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valtakunnallinen valvontasuunnitelma rehuvalvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavien tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmista ja niiden sisällöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

40 §

Epäkohdan poistaminen

Valvontaviranomainen voi määrätä epäkohdan poistettavaksi, jos rehu tai siitä annetut tiedot, rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihe taikka tuotantotilat, alkutuotantopaikka tai niissä harjoitettava toiminta voivat aiheuttaa terveysvaaraa, vaarantaa rehusta annettujen tietojen oikeellisuuden tai riittävyyden taikka johtaa kuluttajaa harhaan tai eivät muutoin vastaa rehulainsäädännön vaatimuksia. Epäkohta on määrättävä poistettavaksi välittömästi tai valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa. Epäkohdan poistamiseksi annetusta määräyksestä tulee ilmoittaa aina myös Elintarviketurvallisuusvirastolle.

41 §

Kielto

Elintarviketurvallisuusvirasto voi kieltää rehun:

1) tuotannon ja valmistuksen, jos tuotanto-, valmistus- tai säilytystilat, valmistusmenetelmät tai -laitteet taikka valmistajan laadunvarmistusjärjestelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

2) käsittelyn, jos käsittely- tai säilytystilat, käsittelymenetelmät tai -laitteet taikka rehualan toimijan laadunvarmistusmenetelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

3) markkinoille saattamisen tai käytön:

a) jos rehu, sen pakkaaminen tai siitä annettavat tiedot eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

b) jos rehua käytetään sen käyttöohjeiden vastaisesti;

c) jos rehun valmistaja, markkinoille saattaja tai käyttäjä on laiminlyönyt 18 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden;

d) jos valmistajaa, markkinoille saattajaa tai käyttäjää ei ole hyväksytty 20 §:n mukaisesti; taikka

e) jos rehun tuotantoympäristössä tai kuljetuskalustossa on todettu salmonellabakteeri;

4) kuljetuksen tai varastoinnin, jos kuljetuskalusto tai varastointitilat eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

5) sisämarkkinakaupan, maahantuonnin ja maastaviennin, jos rehu ei täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia.

Kielto voidaan määrätä vain, jos epäkohdasta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle, jos se jatkuu tai toistuu taikka jos se aiheutetaan tahallisesti.

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva epäkohta on poistettu tai jos sillä ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Jos asia ei siedä viivytystä, maakunta, Tulli ja rajaeläinlääkäri voivat määrätä 1 momentissa tarkoitettua kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta.

HE 14/2018 vp

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä valvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

42 §

Rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Jos rehun tuotanto, valmistus, käsittely, markkinoille saattaminen, käyttö, sisämarkkina-kauppa, maahantuonti tai maastavienti on 41 §:n nojalla kielletty, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä rehun hyväksymällään tavalla rehualan toimijan kustannuksella käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähtömaahan. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

49 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Tämän lain 20 §:n 1 momentin mukaisesta hyväksymisestä peritään maakunnalle maksuja maakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

51 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 20 ja 40–44 §:n nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 40–44 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtion viranomaisen määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Maakunnan määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

114.

Laki

maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 5 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 574/2014, seuraavasti:

5 §

Rekisterinpitoon liittyvät vastuut

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä Luonnonvarakeskus pitävät maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä sekä vastaavat talletettujen tietojen oikeellisuudesta kukin oman toimialansa osalta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, maakunnilla ja Ahvenanmaan valti-onvirastolla on oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laa-juudessa.

7 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto ja Luonnonvarakeskus päättävät kukin tieto- jen luovuttamisesta sivullisille oman toimialansa osalta. Lisäksi maakunnat ja Ahvenanmaan valtionvirasto voivat luovuttaa tietoja oman viranomaistehtävänsä osalta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

115.

Laki

riistavahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 10, 23, 24, 26, 30, 34, 35, 36, 44, 47, 49 ja 50 §, sellaisina kuin niistä ovat 47 § laissa 93/2014 ja 50 § laissa 1510/2009, seuraavasti:

10 §

Viljelysvahinkojen korvaaminen

Riistaeläimen aiheuttamasta viljelysvahingosta voidaan korvata enintään menetetyn sadon arvoa vastaava määrä sekä vahingoittuneiden puutarha- ja taimitarhakasvien käypää arvoa vastaava määrä. Korvauksen määrää viljelysvahinkojen osalta laskettaessa otetaan vähennyk- senä huomioon säästyneet sadonkorjuu- ja muut kustannukset. Korvausta ei makseta riistapel- loille aiheutuneista vahingoista.

Maaseutuvirasto antaa määräykset puutarha- ja taimitarhakasvien sekä niiden viljelyskasvi- en yksikköhinnoista ja normisadoista.

23 §

Vahingosta ilmoittaminen

Sen, joka aikoo hakea tässä laissa tarkoitettua korvausta riistaeläimen aiheuttamasta vahin- gosta, tulee vahingon havaittuaan tehdä viipymättä vahinkoilmoitus vahingon toteamista ja ar- viointia sekä muita asian vaatimia toimenpiteitä varten. Porovahingoissa vahinkoilmoituksen tekee paliskunta poronomistajalta tai muulta henkilöltä saamansa ilmoituksen perusteella.

Vahinkoilmoitus tehdään:

- 1) henkilövahingoista vahinkopaikkakunnan poliisille;

HE 14/2018 vp

2) viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahingoista maakunnalle, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee;

3) metsävahingoista Suomen metsäkeskukselle.

Vahinkoilmoituksessa on annettava asian laadun mukaan seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

1) vahingonkäräjän nimi-, osoite-, tila- ja muut yhteystiedot;

2) vahingon tapahtumipaikka ja muut tarvittavat paikkatiedot;

3) vahingon aiheuttaja;

4) vahingon ajankohta;

5) kasvilaji, vahinkopinta-ala ja tuhoutuneen sadon määrä;

6) eläinlaji ja tapettujen tai vahingoittuneiden eläinten määrä;

7) tuhoutuneen tai vahingoittuneen irtaimiston laji ja määrä;

8) onko vahingonkäräjällä mahdollisuus saada vahingosta korvausta vakuutuksesta tai muulla perusteella;

9) muut vahingon suuruuteen vaikuttavat seikat.

Maaseutuvirasto vahvistaa ilmoituslomakkeen kaavan sekä voi antaa tarkempia määräyksiä vahinkoilmoitusten teknisessä käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

24 §

Maastotarkastuksen järjestäminen

Maakunta järjestää 23 §:ssä tarkoitetun vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen maastotarkastukset. Suomen metsäkeskus järjestää vastaavasti metsävahinkojen maastotarkastukset.

Porovahinkojen maastotarkastusten tarpeellisuudesta ja järjestämisestä sekä kustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja metsävahinkojen tarkastusten teknisestä järjestämisestä voi Maaseutuvirasto antaa tarkempia määräyksiä.

26 §

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee.

Eläin-, irtaimisto- ja porovahingon toteaa ja arvioi maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee. Maakunta voi tarvittaessa käyttää vahingon toteamisessa ja arvioinnissa esteettöntä asiantuntijaa. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maakunta on saanut vahingosta tiedon.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun esteettömään asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan vahingon toteamis- ja arviointitehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

30 §

Toimivaltainen viranomainen korvauskäsittelyssä

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen on maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee.

Metsävahinkoa koskevan korvausasian ratkaisee Suomen metsäkeskus.

Henkilövahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen on Valtiokonttori.

34 §

Viranomaisten tietojensaantioikeus

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, maakunnalla ja Suomen metsäkeskuskella on salassapitosäynnösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta korvauksen hakijaa koskevia sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä korvausta koskevan asian käsittelemiseksi. Tällaisia tietoja ovat korvauksen hakijan taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa taikka muuta korvauksen myöntämisen tai takaisinperinnän kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot.

35 §

Korvausten seurantajärjestelmä

Korvausten ja avustusten myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä korvausjärjestelmän toimivuuden ja vaikutusten seurannan tietojärjestelmänä toimii Riistavahinkorekisteri.

Rekisterin kehittämisestä vastaavat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto. Rekisterin ylläpidosta vastaavat ja henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainittujen lisäksi maakunta, Suomen metsäkeskus ja Valtiokonttori yhdessä.

Rekisteriin voidaan tallentaa seuraavat tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys ja yhteisötunnus;
- 2) hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) korvattavaa vahinkoa tai myönnettävää avustusta koskevat hakemuksen sisältämät tiedot;
- 4) tiedot korvauksen tai avustuksen maksamisesta;
- 5) tiedot takaisinperittävästä korvauksista ja avustuksista;
- 6) muut tilastojen laatimista, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen seurantaa ja tutkimusta tai Euroopan unionin komissiolle annettavia raportteja ja valvontaa varten tarvittavat tiedot.

36 §

Tietojen julkisuus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, maakunnalla ja Suomen metsäkeskuskella on salassapitosäynnösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, korvauksen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastus-tehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Salassapitosäynnösten estämättä korvauksen hakijan kotikuntaa, vahingon aiheuttajaa, vahinkolajia, vahinkopaikkakuntaa, vahinkopaikan paikkatietoa, arviointikustannuksia sekä haetun ja maksetun korvauksen suuruutta koskevia tietoja voidaan luovuttaa myös riistaeläinten kantoja, niiden aiheuttamia vahinkoja ja vahinkojen ennaltaehkäisyä varten tehtäviin tutkimustarkoituksiin sekä riistaeläinkantojen metsästyksen mitoittamista ja kohdentamista koskevaan päätöksentekoon.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Tietojen julkisuudesta säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

44 §

Kohtuullistaminen

Maakunta, Valtiokonttori ja Maaseutuvirasto voivat 41 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuutonta korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai olosuhteiden muutokseen nähden.

HE 14/2018 vp

Erityisen painavasta syystä korvauksen myöntänyt maakunta, Valtiokonttori tai Maaseutuvirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyiskorko jätetään kokonaan perimättä.

47 §

Muutoksenhaku

Maakunnan, Suomen metsäkeskuksen, Maaseutuviraston ja Valtiokonttorin päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee korvauksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön tekemään valtionapupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

49 §

Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa maakunnan, Suomen metsäkeskuksen ja Maaseutuviraston toimintaa niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

50 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia maakunnan sekä Suomen metsäkeskuksen tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

116.

Laki

patoturvallisuuslain 5 ja 14 §:n muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patoturvallisuuslain (494/2009) 5 ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 5 § laissa 1511/2009, seuraavasti:

5 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii Kainuun maakunta. Kainuun maakuntavaltuuston on annettava patoturvallisuusviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

14 §

Luokittelupäätös ja asiakirjojen hyväksyminen

Patoturvallisuusviranomaisen tekee päätöksen padon luokittelusta sekä 12 §:n 1 momentissa ja 13 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymisestä.

Padon omistajan on toimitettava luokittelupäätöstä varten tarvittava selvitys ja tarkkailuohjelma sekä tarvittaessa vahingonvaaraselvitys ja padon turvallisuussuunnitelma patoturvallisuusviranomaiselle hyvissä ajoin ennen padon suunniteltua käyttöönottoa.

Patoturvallisuusviranomaisen on ennen luokittelupäätöksen tekemistä ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymistä varattava padon omistajalle ja alueen pelastusviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi.

Päätös on annettava tiedoksi padon omistajalle, alueen pelastusviranomaiselle ja padon vaikutusalueen kunnille.

Patoturvallisuusviranomaisen voi periä maksun 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistä. Maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta patoturvallisuusviranomaiselle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

117.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2, 6, 9, 15, 16, 23 ja 25 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 519/2015, 6 ja 9 § laissa 1596/2009, 15 § laissa 353/2011 ja 23 § osaksi laissa 443/2013, sekä
muutetaan lain nimike, 1, 3, 5 ja 7 §, 3 luvun otsikko, 8 ja 10 §, 4 luvun otsikko, 11, 13 ja 17–22 §, 6 luvun otsikko sekä 26, 29–31, 33 ja 35 §,
sellaisina kuin niistä ovat 10, 26 ja 29 § osaksi laissa 1596/2009 ja 33 § laissa 1596/2009, seuraavasti:

Laki

eläinlääkäripalveluista

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maakunnallisten eläinlääkäripalvelujen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä maakunnallisten ja muiden eläinlääkäripalvelujen valvonnasta.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimellä* kesyä eläintä, jota ihminen pitää ja hoitaa hyödyn, seuran tai harrastuksen vuoksi, poroa, tarhattua nisäkstä, lintua ja mehiläistä sekä viljeltyä vesieläintä, ei kuitenkaan tieteellisiin ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) soveltamisalaan kuuluvaa eläintä tai eläintä, jota pidetään eläinsuojelulain 20 §:ssä tarkoitetussa eläintarhassa;

2) *hyötyeläimellä* kotieläintä, jota pidetään maataloutta tai muuta elinkeinotoimintaa taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten;

3) *eläinlääkäripalvelulla* eläimen terveydentilan sekä sairauksien toteamista ja todistamista, eläinlääkärinavun antamista ja eläinlääkinnällisten todistusten antamista, eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkärinavun antamista taikka siihen liittyvää tutkimusta varten, toimenpiteitä eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, ennalta ehkäisevää terveydenhuolto-työtä sekä eläimen lopettamista;

4) *peruseläinlääkäripalvelulla* eläinlääkäripalvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen tai kliinisen tutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkäriin vastaanottotiloissa, ei kuitenkaan eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkärinavun antamista tai siihen liittyvää tutkimusta varten;

5) *kiireellisellä eläinlääkärinavulla* äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoittuneen eläimen eläinlääketieteellistä yleistutkimusta tai kliinistä tutkimusta, ensiavun luonteisia hoitotoimenpiteitä ja eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein;

HE 14/2018 vp

6) yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla eläinlääkäripalvelua tarjoavaa luonnollista henkilöä, yksityisoikeudellista oikeushenkilöä tai oppilaitosta.

5 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

7 §

Maakunta

Maakunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun siten kuin tässä laissa ja maakuntalaissa (/) säädetään.

3 luku

Eläinlääkäripalvelujen suunnittelu

8 §

Valtakunnallinen suunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma maakuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet.

Tarkempia säännöksiä valtakunnallisen suunnitelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Maakunnan suunnitelma

Maakunnan on laadittava suunnitelma alueellaan järjestämistään eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista, ja siinä on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma. Palvelun mitoitusta suunnitelmaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien maakunnan alueella tarjoamat palvelut.

4 luku

Maakunnan eläinlääkäripalvelut

11 §

Peruseläinlääkäripalvelu

Maakunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka maakunnassa.

Maakunnan on lisäksi järjestettävä eläinlääkäriin käynnin eläintenpitopaikassa arkipäivisin virka-aikana mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu alueellaan pidettäviä hyötyeläimiä varten.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, maakunnan ei tarvitse järjestää peruseläinlääkäripalvelua muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten siltä osin kuin palvelua on 14 §:ssä

714

HE 14/2018 vp

säädetyt edellytykset täyttävällä tavalla muutoin saatavilla. Maakunnan tarjotessa mainittua palvelua kilpailutilanteessa markkinoilla se voi maakuntalaissa säädetyin yhtiöittämisvelvollisuuden estämättä hoitaa tehtävää omana toimintanaan edellyttäen, että palvelusta peritään 21 §:ssä tarkoitettuja maksuja ja ettei toimintaan sovelleta, mitä 22 §:ssä säädetään.

13 §

Kiireellinen eläinlääkäriinapu

Maakunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriinapua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

17 §

Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Maakunta voi tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimuksen 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden tuottamisesta.

18 §

Toimitilojen ja työvälineiden järjestäminen

Jos maakunta huolehtii 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden järjestämisestä tuottamalla itse palveluja, maakunnan on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet ottaen huomioon 10 §:ssä tarkoitettu suunnitelma sekä maakunnan alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

19 §

Maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin palkkio ja korvaukset

Maakunnan palveluksessa olevalla eläinlääkäriinillä on oikeus periä 11 ja 13 §:n nojalla antamistaan palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvaus käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

20 §

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan perimät maksut ja korvaukset

Jos maakunta on tehnyt 11 ja 13 §:ssä tarkoitettujen palveluiden tuottamisesta sopimuksen yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa, yksityinen palveluiden tuottaja saa periä sopimuksen mukaisesti tarjoamistaan eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta enintään maksun, joka ilmenee sopimukseen johtaneista tarjousasiakirjoista, ja korvauksen matkakustannuksistaan. Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja saa periä myös korvauksen käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

21 §

Maakunnan perimät maksut

Maakunta voi periä 11 ja 13 §:ssä tarkoitetuista palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksun maakunnan järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkäriin vastaanotolla.

HE 14/2018 vp

Maakunta voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös kiireellisen eläinlääkäriavun saamiseksi virka-ajan ulkopuolella järjestetystä yhteydenottopalvelusta.

22 §

Maakunnan osallistuminen eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin

Maakunta voi osallistua 11 ja 13 §:ssä tarkoitetusta eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin tasatakseen kustannuseroja, jotka johtuvat erilaisista etäisyyskististä palveluihin.

6 luku

Eläinlääkäripalvelujen valvonta

26 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Ilmoitus on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista. Ilmoituksen tulee sisältää yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan yhteystiedot sekä tiedot palveluista, henkilökunnasta ja kiinteästä toimipaikasta. Ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maakunnan tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse tai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa.

Ilman eläinlääkäriksi laillistamista väliaikaisesti eläinlääkäripalvelua tarjoavan henkilön ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 8 §:ssä.

29 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalveluiden tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

Tarkastus saadaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan syyllistyneen toiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijaan sovelletaan rikollisoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanotto toiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädetty tiedot.

30 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

HE 14/2018 vp

Jos tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että eläinlääkäripalvelun tuottaja ei ole noudattanut 26–28 §:n säännöksiä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä palvelun tuottajan asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

31 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos eläinlääkäripalvelun tuottajan toiminta ei täytä 26–28 §:ssä säädettyjä vaatimuksia ja puutteita tai epäkohtia ei ole 30 §:n nojalla annetusta määräyksestä huolimatta korjattu ja jos toiminnasta voi aiheutua vakavaa vaaraa eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu. Päätös on viipymättä peruutettava, jos puutteet tai epäkohdat on korjattu siten, että toiminnan keskeyttäminen ei enää ole välttämätöntä.

33 §

Rekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa varten rekisteriä eläinlääkäripalvelun tuottajista. Rekisteriin merkitään 26 §:n mukaisesti ilmoitetut tiedot sekä tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun eläinlääkäripalvelun tuottaja on lopettanut toimintansa. Tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua määräyksen antamisesta. Maakunnalla on oikeus saada rekisteriin tallennettuja tietoja maksutta teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Henkilötietojen käsittelyyn sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

35 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta maakunnan viranomaisen päätökseen säädetään maakuntalaissa.

Muutoksenhausta Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). Elintarviketurvallisuusviraston 30 ja 31 §:n nojalla tekemiä päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

118.

Laki

eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 37 § ja
muutetaan 24, 27 sekä 32–34 § seuraavasti:

24 §

HE 14/2018 vp

Valvontaviranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista eläintunnistusjärjestelmän valvontaa siten kuin tässä laissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että elintarvikelain 6 §:n 23 kohdassa tarkoitettujen teurastamot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Maakunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

27 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen valvontasuunnitelma eläintunnistusjärjestelmän valvonnan järjestämisestä. Suunnitelma on osa virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (*virallista valvontaa koskeva asetus*) mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläintunnistusjärjestelmän valvonnan järjestämisestä alueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

32 §

Kielto

Sen estämättä, mitä 31 §:ssä säädetään epäkohdan poistamisesta, maakunta voi kieltää eläimistä vastuussa olevaa toimijaa luovuttamasta ja siirtämästä eläimiä pitopaikasta, jos tämä on laiminlyönyt 9, 11, 13, 19 tai 21 §:n taikka 28 §:n 3 momentin säännösten noudattamisen. Kielto voi koskea yksittäisiä eläimiä tai kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä. Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia.

Eläinten luovuttamisen ja siirtämisen kieltämisen lisäksi maakunta voi kieltää eläinten vastaanottamisen pitopaikkaan, jos 1 momentissa mainittujen säännösten noudattamisen laiminlyönti on laajamittaista, toistuvaa tai tahallista sekä aiheuttaa vaaraa eläinten, ihmisten ja ympäristön terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle.

Nautaeläimen luovuttamisen, siirtämisen ja vastaanottamisen kieltämisestä säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 täytäntöönpanoa koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän hallinnollisten vähimmäisseuraamusten soveltamisen osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 494/98, jäljempänä *seuraamusasetus*. Päätöksen asiassa tekee maakunta.

Maakunta voi pitopaikan tarkastuksen yhteydessä määrätä 1-3 momentissa tarkoitettua kiellon väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan poistamisen ajaksi. Väliaikainen kiello on voimassa, kunnes maakunta antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

HE 14/2018 vp

Kiellon määränneen valvontaviranomaisen on tehtävä kiellosta merkintä tietojärjestelmään. Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksistä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

33 §

Kiellon peruuttaminen

Maakunnan on peruutettava 32 §:ssä tarkoitettu kiello heti, kun valvontaviranomaisen antaman selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että kiellon perusteena ollut epäkohta on korjattu.

Maakunnan on tehtävä kiellon peruuttamisesta merkintä tietojärjestelmään.

34 §

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettaminen

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettamisesta säädetään seuraamusasetuksessa. Päätöksen asiassa tekee maakunta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

119.

Laki

tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 2–5, 8, 15, 17, 18 ja 22–26 § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *tulvalla* vesistön vedenpinnan noususta, merenpinnan noususta tai hulevesien kertymistä aiheutuvaa maan tilapäistä peittymistä vedellä;
- 2) *tulvariskillä* tulvan esiintymisen todennäköisyyden ja tulvasta ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, infrastruktuurille, taloudelliselle toiminnalle ja kulttuuriperinnölle mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten seurausten yhdistelmää;
- 3) *hulevedellä* taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä;
- 4) *vesistöalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua vesistöaluetta;
- 5) *vesistöalueen osalla* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettua vesistöalueen osaa;
- 6) *vesienhoitoalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua vesienhoitoaluetta;

HE 14/2018 vp

7) *kansainvälisellä vesienhoitoalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua toisen valtion alueelle ulottuvasta vesistöalueesta muodostettavaa vesienhoitoaluetta.

3 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa yhteistyössä sisäministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa.

Sen lisäksi, mitä 4–6 §:ssä säädetään, valtion, maakunnan ja kunnan viranomaiset osallistuvat toimialallaan tässä laissa tarkoitettuun tulvariskien hallinnan suunnitteluun.

4 §

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on:

- 1) tehdä vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien alustava arviointi;
- 2) valmistella ehdotus vesistöalueen ja merenrannikon merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi;
- 3) laatia vesistöalueiden ja merenrannikon tulvavaara- ja tulvariskikartat;
- 4) valmistella ehdotukset vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmiksi;
- 5) avustaa kuntia hulevesitulvariskien alustavassa arvioinnissa, merkittävien tulvariskialueiden nimeämisessä ja tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisessa.

Lisäksi maakunta huolehtii muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. Maakunnan tehtävänä on erityisesti:

- 1) huolehtia vesistötulvariskien hallintaa palvelevasta suunnittelusta muilla kuin merkittävillä tulvariskialueilla;
- 2) huolehtia tulvan uhatessa ja tulvan aikana viranomaisten yhteistyön järjestämisestä ja ohjata toimenpiteitä vesistöissä;
- 3) antaa suosituksia vesistön säännöstelyjen ja juoksutusten yhteensovittamisesta;
- 4) edistää, ohjata ja seurata tulvasuojelua ja muita tulvariskien hallintaa parantavia toimenpiteitä;
- 5) tuottaa hydrologista havaintotietoa sekä huolehtia vesitilanne- ja tulvavaroituspalvelusta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Ilmatieteen laitoksen kanssa;
- 6) hoitaa muut tulvariskien hallinnassa tarpeelliset tehtävät.

5 §

Kunnan ja maakuntien pelastustoimen tehtävät

Kunta ja maakuntien pelastustoimi osallistuvat vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnitteluun siten kuin tässä laissa säädetään.

Kunta huolehtii hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta siten kuin 19 §:ssä säädetään.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Alue, jolla 7 §:ssä tarkoitetun arvioinnin perusteella todetaan mahdollinen merkittävä tulvariski tai jolla sellaisen riskin voidaan olettaa ilmenevän, nimetään merkittäväksi tulvariskialueeksi. Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon tulvan todennäköisyys sekä seuraavat tulvasta mahdollisesti aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset:

- 1) vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;

HE 14/2018 vp

2) välttämättömyyspalvelun, kuten vesihuollon, energiahuollon, tietoliikenteen, tieliikenteen tai muun vastaavan toiminnan, pitkäaikainen keskeytyminen;

3) yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;

4) pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai

5) korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon myös alueelliset ja paikalliset olosuhteet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen merkittävät tulvariskialueet maakunnan tai, jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakuntien ehdotuksesta, ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet asianomaisen maakunnan ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten maakuntien ja kuntien edustajat sekä maakuntien pelastustoimi.

Maakunta asettaa tulvaryhmän ja johtaa sen toimintaa. Jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat päättävät yhdessä tulvaryhmän asettamisesta ja tulvaryhmän toiminnan johtamisesta. Jos maakunnat eivät sovi tulvaryhmän toiminnan johtamisesta, niiden on saatettava asia maa- ja metsätalousministeriön päätettäväksi.

Tulvaryhmä voi asettaa jaostoja valmistelemaan ryhmässä käsiteltäviä asioita sekä kutsua asiantuntijoita.

Maakunta toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi. Jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat toimittavat maa- ja metsätalousministeriölle yhteisen ehdotuksen.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Maakunnan on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista kirjallisesti tai sähköisesti. Maakunta pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Maakunta toimittaa tiedon 1 momentissa tarkoitettujen ehdotusten nähtävillä pitämisestä alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi siten, kuin kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoituksen on oltava yleisessä tietoverkossa mielipiteiden esittämiselle säädetyn ajan. Ehdotukset ja niiden tausta-asiakirjat pidetään tarpeellisilta osin nähtävillä alueen kunnissa ja julkaistaan sähköisesti. Maakunta ilmoittaa lisäksi ehdotuksesta tulvariskien hallintasuunnitelmaksi muulla sopivaksi katsomallaan tavalla. Maakunta järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen julkipanon jälkeen ilmoittamalla päätöksen antamisesta ennakolta tietoverkossa. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriö antaa 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä tiedon asianomaiselle maakunnalle, joka toimittaa tiedon alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi siten, kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoituksen on oltava yleisessä tietoverkossa muutoksenhauulle säädetyn ajan. Kunnan aluetta koskeva hyväksytty vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa.

22 §

Muutoksenhaku

Tulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös saattaa vaikuttaa;
- 2) asianomaisella maakunnalla, kunnalla ja maakuntien pelastustoimella;
- 3) yleistä etua valvovilla viranomaisilla;
- 4) sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön- tai luonnonsuojelun taikka vesivarojen käytön edistäminen ja jonka toiminta-alueella tulvariskien hallintasuunnitelma koskee.

Muutoksenhakuun hulevesitulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan kunnan päätökseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:ssä ja 191 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään muutoksenhausta ja valitusoikeudesta asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen.

23 §

Tulvariskien hallintasuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion, maakuntien ja kuntien viranomaisten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön 18 §:n ja kunnan 19 §:n mukaisesti hyväksymät tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten on annettava maakunnalle ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka lain mukaan on velvollinen varautumaan toiminnassaan poikkeusoloihin tai häiriö- ja erityistilanteisiin.

25 §

Tietojen toimittaminen

Maakunta toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitetut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta toimittaa maakunnalle ja Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet sanotus-

HE 14/2018 vp

sa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

26 §

Tietojärjestelmät

Suomen ympäristökeskus ylläpitää tietojärjestelmiä, joihin tallennetaan 25 §:ssä tarkoitettut tiedot sekä tiedot vesistön virtaamiin ja vedenkorkeuksiin vaikuttavista vesistö rakenteista.

Tietojärjestelmiin tallennettavista muista tiedoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

120.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 3, 5, 27, 30 ja 33 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 ja 27 § laissa 199/2015 ja 33 § laissa 976/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 28 a ja 32 a §, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kalastusaluksella* kalojen tai muiden meren elollisten luonnonvarojen kaupalliseen kalastukseen varustettua tai siihen käytettävää alusta;
- 2) *suomalaisella kalastusaluksella* 1 kohdassa tarkoitettua alusta, joka merilain (674/1994) 1 luvun 1 §:n mukaan on suomalainen;
- 3) *kaupallisella kalastuksella* toimintaa, jossa elollisia vesiluonnonvaroja pyydetään myyntitarkoituksessa tai jossa pyynnillä saadut vesiluonnonvarat tai osa niistä myydään;
- 4) *vesiviljelyaluksella* alusta, jota käytetään merellä yksinomaan vesiviljelyssä;
- 5) *kalastuskapasiteetilla* kalastusaluksen vetoisuutta bruttotonneina (GT) ja konetehoa kilowatteina (kW);
- 6) *aluksen kokonaispituudella* kalastusalusten ominaisuuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1130 2 artiklassa määriteltyä aluksen pituutta;
- 7) *rekisteritilalla* sitä kalastuskapasiteettina ilmaistua tilaa rekisterissä, johon voidaan rekisteröidä kalastusaluksia Suomen kalastusalusten kalastuskapasiteettia koskevien Euroopan unionin vahvistamien säännösten ja 6 §:n 2 momentin mukaisesti;
- 8) *rekisteröintiluvalla* lupaa saada määrättyä kalastuskapasiteettia vastaava kalastusalus tai kalastuskapasiteetin lisääminen merkityksi rekisteriin;
- 9) *rekisteröinnillä* kalastus- tai vesiviljelyaluksen taikka kalastuskapasiteetin lisäyksen merkitsemistä rekisteriin.

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

HE 14/2018 vp

Varsinais-Suomen maakunta päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat, tekee 18 §:ssä tarkoitetut rekisteritilan säilyttämistä koskevat päätökset sekä tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin. Varsinais-Suomen maakunta vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin teknisestä ylläpidosta.

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Varsinais-Suomen maakunta päättää kalastusalusrekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

5 luku

Erinäiset säännökset

28 a §

Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyin toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

30 §

Aluksen merkinnät

Alusten alustunnistenumerojärjestelmästä ja aluksen merkinnöstä säädetään yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011 6 artiklassa ja unionin kalastuslaivastorekisteristä annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/218.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin aluksen ulkoisista merkinnöistä sekä alukseen tulevien merkintöjen koosta, paikasta ja väristä.

32 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 12 ja 14 §:ssä tarkoitetuista rekisteröintilupaa ja rekisteröintiä sekä 18 §:ssä tarkoitetuista rekisteritilan säilyttämistä koskevista päätöksistä maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä.

33 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta. Varsinais-Suomen maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

HE 14/2018 vp

Hallinto-oikeuden päätökseen aluksen rekisteristä poistamista sekä kalastuslisenssin keskeytystä ja peruutusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

121.

Laki

riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 5 § seuraavasti:

5 §

Alueelliset riistaneuvostot

Suomen riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot. Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä on käsitellä riistataloutta koskevia asioita sekä tukea, ohjata ja avustaa Suomen riistakeskuksen aluetoimiston toimintaa muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa. Alueellisen riistaneuvoston tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitettujen aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakunnan edustaja, metsäkeskuksen edustaja ja alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Alueellisen riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueellisen riistaneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat valmistelee ja esittelee Suomen riistakeskuksen toimihenkilö.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

122.

Laki

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 6 ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1421/2014, seuraavasti:

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteistyön edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpanoa on mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään

perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

- 1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen, maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;
- 2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;
- 3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;
- 4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;
- 5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;
- 6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

- 1) johtaa ja valvoa metsäkeskuksen toimintaa;
 - 2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;
 - 3) päättää metsäkeskuksen, maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;
 - 4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;
 - 5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;
 - 6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;
 - 7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
 - 8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;
 - 9) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;
 - 10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;
 - 11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.
- Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.
- Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

123.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 36, 40, 43, 44, 46, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 61–63, 65, 73, 87–89, 93, 94–97, 101, 102, 105, 109, 111, 112, 115, 119 ja 126 §,
sellaisina kuin niistä ovat 36, 43, 44, 52, 53, 61, 73, 94 ja 97 § osaksi laissa 1676/2015, 49, 57, 89 ja 111 § laissa 1676/2015 sekä 115 § laissa 84/2014, seuraavasti:

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Maakunnan viranhaltija, päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:

- 1) jonka laina-aika on enintään 25 vuotta;
- 2) jonka vuotuinen kokonais korko on enintään valtioneuvoston asetuksella säädettävän viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa;
- 3) josta lainansaaja maksaa korkoetuuden verran kokonaiskorkoa alempaa korkoa, kuitenkin vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa; ja
- 4) jonka lainamäärä ei yhdessä samaan tarkoitukseen myönnetyn avustuksen ja muun kuin lainaan liittyvän tuen kanssa ylitä tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valtionlainan enimmäismäärästä, viitekorosta, kiinteästä viitekorkoon lisättävästä prosenttiyksiköstä sekä koron ja lainansaajan maksaman koron muuttumisesta.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos maakunnalla on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Maaseutuvirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinojen harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta

perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Maakunta voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkempia säännöksiä tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Käytettäessä tukea tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momentissa ja 40 a §:ssä säädetään.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava maakunnan lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus merkittävästi osin luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava maakunnan lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntäneelle viranomaiselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle maakunnalle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 93 ja 94 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa kohdetta ja toimenpidettä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaikaa ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava maakunnalle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin maakunta, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä maakunta voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Jos porotaloutta koskevan investoinnin kustannukset ylittävät valtioneuvoston asetuksella säädetyn määrän, Paliskuntain yhdistykseltä on pyydettävä lausunto. Jos investointi lisäksi toteutetaan saamelaisten kotiseutualueella, lausunto on pyydettävä myös saamelaiskäräjiltä.

Maakunta voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuaan käyttöönsä vuotuiset määrärahat maakunnan on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

- 1) varojen alueellinen ohjaaminen saamelaisalueelle;
- 2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;
- 3) varojen ohjaaminen asuntorakentamiseen ja elinkeinojen tukemiseen saamelaisalueella;
- 4) varojen ohjaaminen paliskuntien ja elinkeinojen harjoittajien hankkeisiin saamelaisalueella.

Neuvotteluihin sovelletaan, mitä saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle.

53 §

Tukipäätös

Maakunnan viranhaltija päättää tuen ja valtioneuvoston myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava 5–8 luvussa tarkoitettujen tuen myönnetty määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätökseen tulee lisäksi ottaa Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

HE 14/2018 vp

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohetkeen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetyt edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää maakunta.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle maakunnalle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasoa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Asuntorakentamiseen myönnetyn tuen maksamisen edellytyksenä on tilinpitoasiakirjojen sijaan kuitenkin hyväksyttävien kustannusten mukaista rakentamista koskevan valmiusasteen osoittaminen.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää maakunnan viranhaltija. Maakunta kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta maakunnan viranhaltijalta. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä 57 §:n 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä maakunta voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei maakunta erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä valtionlainan saa myöntää kokonaan tai osittain ilman 1 momentissa tarkoitettua vakuutta.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Valtionlainaa on lyhennettävä puolivuositain yhtä suurina maksuerinä. Lyhennysmaksujen eräpäivät ovat 30 päivänä huhtikuuta ja 31 päivänä lokakuuta.

Ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos valtionlaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, erääntyy ensimmäinen lyhennysmaksu kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuositain lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien eräpäivinä.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen maakunnan lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lykkäyksen myöntämisen edellytyksistä ja lykkäyksen vaikutuksesta tukeen.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos maakunta tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman maakunnan lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen maakunnan lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston päätös, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muutetaan rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Lupaa lainan ehtojen muuttamiseen ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen taikka lisää olennaisesti valtionvastuuseen tai valtioneuvoston päätöksen perustuvaa valtion vastuuta lainasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

73 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luotonantajalle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luotonantaja huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luotonantaja on myös velvollinen valvomaan valtion etua, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi yrityssaneerausessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, pakkohuutokautta tai konkurssimenettelyn yhteydessä.

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain maakunnan suostumuksella.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

87 §

Erityiset etuudet

HE 14/2018 vp

Luontaiselinkeinon harjoittajalla, joka 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella omistukseen perustuen tai muutoin hallitsee porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa ja asuu sillä, on ilman eri korvausta oikeus valtion maa- ja vesialueilla:

1) sijoittaa saamelaiden kotiseutualueella tukikohta porotaloutta varten, jos se on välttämätöntä poronhoidon kannalta;

2) sijoittaa tukikohta metsästäystä varten, jos siihen on erityisen painavia syitä;

3) sijoittaa kalastusta varten tukikohta sekä kalakellareita ja varastosuojia elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömille paikoille kalastuselinkeinon kannalta merkittävien vesistöjen välittömään yhteyteen; ja

4) laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja -kortetta.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitettun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta maakunnan ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuden sisältävän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään luvan voimassaoloajasta sekä luvan myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä tuen määrästä, joka lupaan katsotaan sisältävän, sekä tuen määräytymisperusteista.

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, maakunnan annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

Metsähallitus voi edellyttää, että 87 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettulle alueelle pystytetyt rakennukset ja rakenteet on poistettava määräajassa etuuden lakattua.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset maakunnalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta maakunnalle.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta maakunnalla. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus sallassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä tiloja, rakennelmia, rakennuksia, välineitä, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastusta. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä maakunnalle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

95 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään 5–8 luvussa tarkoitettun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut ilman maakunnan lupaa tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asunorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä;
- 6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai
- 7) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 25 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa maakunnan päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Valtionlainaan liittyvään tukeen sovelletaan, mitä 95 §:ssä säädetään.

Maakunta voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädetystä edellytyksestä täyttyy.

Valtionlaina voidaan lisäksi määrätä irtisanottavaksi tai luotonantaja voi irtisanoa lainan, jos:

- 1) lainoitettu tila tai sen osa myydään ulosottotoimin;
- 2) vakuuden arvo on hakijasta riippumattomasta syystä siinä määrin alentunut, että lainasta maksamatta olevan pääoman periminen vaarantuu;
- 3) koron tai lyhennyksen suorittaminen on viivästynyt enemmän kuin kolme kuukautta;
- 4) lainansaaja tai takaaja on asetettu konkurssiin taikka jos takaajan liiketoiminta on lakanut eikä lainansaaja ole kehotuksista huolimatta asettanut lainan antajan hyväksymää riittävää vakuutta.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa maakunnan päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajan on välittömästi ilmoitettava tuen myöntäjälle 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua sellaisesta tuen, valtionlainan tai valtioneuvoston myöntämisen perusteena olleiden tai tuen maksun taikka lainan nostamisen edellytyksenä olevien olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva maakunnan päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Maakunta ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpiddettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

Ennakkotietoa ei anneta, jos muu hakemus asiassa on vireillä tai asia on viranomaisen toimesta ratkaistu taikka asian ratkaisu kuuluu Euroopan unionin toimielimelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä ennakkotietoa pyydettyäessä ja annettaessa.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Maakunnan viranhaltijan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun maakunta sai tiedon 95 §:ssä säädetyistä perusteista, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava maakunnalle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä maakunnan lupaa.

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtionlainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä maakunnalle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammatitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

Maakunta perii tuen saajalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 97 §:n 2 momentissa tarkoitettu ennakotietoa koskevasta päätöksestä.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta maakunnan käyttöön.

115 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, Metsähallituksen sekä maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla vireillä olevat asiat käsitellään loppuun mainittujen lakien mukaisesti siinä viranomaisessa, jossa ne ovat vireillä tämän lain tullessa voimaan. Myönnetyn avustuksen maksaa sen myöntänyt viranomainen.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin maakunta.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Mainittujen lakien mukaisten lainojen ja saamisten hoidossa noudatetaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa (78/2007) säädetään. Avustusten takaisin periminen ja luovutuslupien myöntäminen sekä muut toimenpiteet, jotka lain perusteella eivät kuulu Valtiokonttorin toimivaltaan, kuuluvat Lapin maakunnan toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

124.

Laki

porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 17 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 6, 11, 12, 14 a ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 14 a § laissa 86/2014, seuraavasti:

6 §

Vahingon toteaminen

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi Lapin maakunta. Arviointi voidaan jättää tekemättä, jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi Lapin maakunta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä vahinkoa arvioitaessa sekä siitä, milloin arviointi voidaan jättää tekemättä.

11 §

Korvauksen hakeminen

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin maakunnalta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus. Korvausta voidaan hakea sen jälkeen, kun tuho on valtioneuvoston päätöksellä todettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisen määräajasta, menettelystä korvausta haettaessa ja hakemukseen vaadittavista selvityksistä.

12 §

Päätös korvauksesta

Lapin maakunta tekee päätöksen korvauksen maksamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa päätös on tehtävä.

14 a §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston sekä maa- ja metsätalousministeriön 5 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Lapin maakunnan sekä Maaseutuviraston päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaisissa (434/2003) säädetään. Lapin maakunnan päätöstä koskevaan oikaisuvaatimukseen sovelletaan lisäksi, mitä maakuntalain (/) 130 §:n 2 momentissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

15 §

Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä

Päätöksen korvauksen maksun keskeyttämisestä ja korvauksen takaisinperimisestä tekee Lapin maakunta. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä korkolain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun Lapin maakunta sai tiedon valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

125.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 22 § ja 24 §:n 2 momentti seuraavasti:

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava maakunnalle. Lentolevitys suoritetaan maakunnan valvonnassa.

Tarkemmat säännökset lentolevityksessä noudatettavasta menettelystä sekä levityksestä tehtävistä ilmoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Valvontaviranomaiset

Maakunta valvoo kasvinsuojeluaineasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista toimialueellaan. Kasvinsuojeluaineiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella Tulli.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

126.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 200/2015,
muutetaan 10, 11, 13, 15, 16, 18, 20 ja 23 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 § osaksi laissa 1191/2014 ja 20 § osaksi laissa 200/2015, ja
lisätään lakiin uusi 15 a §,
seuraavasti:

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Kalastusvakuutuslaitokseksi voidaan hyväksyä sellainen vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys tai vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vakuutusyhtiö taikka ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettu ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa sijaitseva sivuliike, jolla on vakuutustukea koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset. Hyväksynnän edellytyksenä on lisäksi, että hakija osoittaa tarjoavansa vakuutuksia sellaisin ehdoin, että 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät ja että vakuutuskorvauksen perusteella voidaan maksaa vakuutustukea.

Varsinais-Suomen maakunta päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Varsinais-Suomen maakunta voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksynnän peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotapahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava Varsinais-Suomen maakunnan tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta Varsinais-Suomen maakunnalle sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutussopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista Varsinais-Suomen maakunnalle ennen korvauksen maksamista. Maakunnalle on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava maakuntaa tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa Varsinais-Suomen maakunnalle sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

HE 14/2018 vp

Kalastusvakuutuslaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

13 §

Korvauksen hakeminen Varsinais-Suomen maakunnalta

Kalastusvakuutuslaitoksen on kirjallisesti haettava Varsinais-Suomen maakunnalta korvausta tässä laissa tarkoitettujen vakuutuskorvausten osana maksamistaan tuista. Hakemus voidaan tehdä enintään kahdesti vuodessa. Jos yhteen vahinkotapahtumaan sisältyvän vahingon suuruus ylittää 50 000 euroa, kalastusvakuutuslaitos voi hakea ennakkoa.

Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräaika korvauksen hakemiselle sekä antaa tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisesta ja maksamisesta noudatettavasta menettelystä.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Varsinais-Suomen maakunta ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksynnän edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

4 luku

Erinäiset säännökset

15 a §

Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyn toimivallan käyttämisen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

16 §

Tuen saajan valvonta

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteutukseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

18 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää Varsinais-Suomen maakunta. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun Varsinais-Suomen maakunta sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Varsinais-Suomen maakunta vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottoakaressa (705/2007) säädetään.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua Varsinais-Suomen maakunnalta. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimessä tai tuomioistuimessa, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

Varsinais-Suomen maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus ei estä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän peruuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa.

23 §

Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestelyt

Kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä tarkoitettuun valtionapurahastoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Jos kalastusvakuutusyhdistys hyväksytään tämän lain 10 §:n nojalla kalastusvakuutuslaitokseksi, valtionapurahastoa ei palauteta valtiolle ja sen hallinnointiin sovelletaan, mitä kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä säädetään. Jos kalastusvakuutusyhdistykset yhdistyvät, kalastusvakuutusyhdistys muutetaan keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi tai kalastusvakuutusyhdistys siirtää vakuutuskantansa toiselle tämän lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimijalle, valtionapurahastot tuottoineen siirtyvät sijaan tulleen toimijan hallintaan edellyttäen, että tämä hyväksytään kalastusvakuutuslaitokseksi.

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

- 1) kaikkien kalastusvakuutuslaitosten henkilökunnalle tai luottamushenkilöille avoin koulutus, joka koskee tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista;
- 2) vakuutustukea koskeva tiedottaminen ja koulutus, joka on avoin kaikille vakuutusentajille;
- 3) tämän lain 13 §:ssä tarkoitettujen hakemusten tekemisestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset henkilökunnan palkkakustannuksia tai luottamushenkilöiden palkkioita lukuun ottamatta;
- 4) Varsinais-Suomen maakunnan avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Jos kalastusvakuutuslaitos lopettaa toimintansa tai sen hyväksyntä peruutetaan, kalastusvakuutuslaitoksen on palautettava ennen toiminnan lopettamista tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hyväksynnän peruuttamisesta valtionapurahaston arvo valtiolle sekä edellä tarkoitettu tuotto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

127.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 b, 46 e, 46 f, 46 g, 52, 53, 58 b, 58 c, 58 e, 59, 86 d ja 90 §, sellaisina kuin ne ovat, 46 b, 46 e, 46 f, 58 b, 58 c, 58 e ja 86 d § laissa 1194/2013, 46 g § laissa 1194/2013 ja 652/2015, 52 § osaksi laissa 937/2014, 53 § laissa 1074/2016, 59 § osaksi laissa 1233/2015 sekä 90 § laissa 1194/2013, 88/2014 ja 569/2014, seuraavasti:

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Jos kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevan toimijan on EU:n kaupanormilainsäädännön tai tämän lain nojalla tehtävä EU:n ulkopuolelta tapahtuvaan tuontiin tai muista EU:n jäsenvaltioista tuotavien tuotteiden Suomessa tapahtuvaan ensimmäiseen purkamiseen liittyvä hakemus tai ilmoitus, se on toimitettava Tullille, kun kyse on:

- 1) oliivialan tuotteista;
- 2) hedelmistä tai vihanneksista;
- 3) humala-alan tuotteista; tai
- 4) viinialan tuotteista.

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on:

- 1) viinialan tuotteista eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettusta tuonnista; tai
- 2) etyylialkoholista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava maakunnalle.

Muissa kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tässä pykälässä tarkoitettu viranomainen käsittelee ja tarvittaessa ratkaisee hakemuksessa ja ilmoituksessa tarkoitettun asian.

46 e §

Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen

Viinialan tuotteita varastoivien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusten määräajoista säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista sekä EU:n kaupanormilainsäädännössä sallituista sellaisista ilmoitusvelvollisuutta koskevista poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden valvontaa eivätkä jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuutta.

46 f §

Etyylialkoholia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua etyylialkoholia tuottavan, myyvän tai varastoivan toimijan on ilmoitettava tuotantoa, myyntiä ja varastoja koskevat tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitusvelvollisista toimijoista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tiedot on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen EU:n kaupanormilainsäädännössä säädettyä jäsenvaltiota koskevaa tietojen toimittamisen määräaikaa. Ilmoitusten määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Etyylialkoholin tuontia ja vientiä koskevien tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille vastaa Tulli.

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

EU:n kaupanormilainsäädännön ja tämän lain nojalla viranomaiselle toimitettujen kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevia toimijoita koskevien tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta vastaa 46 b ja 46 d–46 f §:ssä tarkoitettu kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen. Maakunnalle toimitettujen tietojen osalta näistä tehtävistä vastaa kuitenkin Elintarviketurvallisuusvirasto, jolle maakunnan on toimitettava kyseiset tiedot.

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (639/2015) 2 luvussa. Valtion lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä viimeksi mainitun lain 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaisissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu rekisteriin merkitsemisestä vastaava viranomainen vastaa tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille EU:n kaupanormilainsäädännössä edellytetyllä tavalla, jollei tässä laissa toisin säädetä.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuihin siipikarjan poikasiin liittyvien laitosten ja hautomojen rekisteröimisestä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan maakuntaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ja maakunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa maakunta avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa.

Tässä pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus päästä tarkastusta varten hyväksymistä hakevan ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymisen kohteena olevien tuotteiden valmistuksessa käyttämiin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito laitoksen hyväksymisedellytysten noudattamisen ja valmistuksen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, maakunta viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto kuitenkin ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Maakunta tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laadun-tarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, maakunta viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettulla viranomaisella on tuotteiden varastoon toimittamisen tai sieltä poistamisen yhteydessä oikeus päästä tuotteiden varastointiin ja lastaamiseen käytettyihin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja niitä koskevat tuotteiden toimittajan asiakirjat sekä varastonpitäjän tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ja annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos viljatuotteet tarjotaan interventiovarastoon niiden varastointipaikassa tai jos tarjottujen viljatuotteiden sijaintia ilmoitetussa varastointipaikassa on syytä epäillä, viranomaisella on lisäksi oikeus päästä varastoinnissa ennen tuotteiden toimittamista interventiovarastoon käytettäviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja tuotteita koskevat varastonpitäjän ja tarjoajan asiakirjat ja kirjanpito. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on etyylialkoholista sekä viinialan tuotteista lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät maakuntien tarkastukset

Maakunta tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

- 1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teurastamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa tehtäviä tarkastuksia;
- 2) maitotuotteista;
- 3) levitettävistä rasvoista;
- 4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

HE 14/2018 vp

Tarkastustehtävien järjestämiseen maakunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (23/2006) 32 §:ssä säädetään.

58 e §

Maakunnan käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä tarkastuksissa apunaan maakuntia, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Tässä luvussa tarkoitettu tarkastuksesta vastaava viranomainen voi käyttää tarkastuksessa apuna ulkopuolista tilintarkastajaa tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja.

Maaseutuvirasto voi oikeuttaa maakunnan käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

Tarkastuksessa avustavaan sovelletaan tämän luvun mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

86 d §

Yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskeva päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan maakunnalle kuuluvien 86 a–86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Elintarviketurvallisuusvirasto, jos asia koskee yhtä maakuntaa laajempaa aluetta. Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille maakunnille.

90 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön, Luonnonvarakeskuksen, Elintarviketurvallisuusviraston ja Valtion lupa- ja valvontaviraston tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallin-

to-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa säädetään. Maakunnan tekemää päätöstä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä elintarvikelain 74 §:ssä säädetään.

Maaseutuviraston tekemään muuhun kuin hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Maaseutuvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Maaseutuviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen ja hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee hallinnollisen pakon käyttöä, takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä tai valvontaa, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

128.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 8, 9 ja 52 §, sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laeissa 1358/2014, 1361/2014 ja 1691/2015, sekä *muutetaan* 10—12 §, 22 §:n 3—6 momentti, 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25, 28, 38, 42, 49 ja 51 §, 53 §:n 1 ja 3 momentti ja 54 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 ja 25 § osaksi laissa 1358/2014, 11 § osaksi laeissa 1358/2014, 1361/2014, 1365/2014 ja 1691/2015, 12, ja 28 § osaksi laissa 1691/2015, 22 §:n 6 momentti ja 38 § laissa 1358/2014, 24 §:n 1 momentti, 42 § ja 53 §:n 1 momentti laissa 1691/2015, 49 § laeissa 501/2014 ja 584/2014, 51 § osaksi laissa 501/2014 sekä 54 § laissa 76/2014, seuraavasti:

10 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirasto tekee Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen:

- 1) suorien tukien lain 3 ja 25 a §:ssä tarkoitetun tuen ja palkkion myöntämisestä
- 2) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetusta ennallistamisvelvoitteesta;
- 3) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitetun tukioikeuden siirtämisestä;
- 4) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;
- 5) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;
- 6) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle;
- 7) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, jakamisesta ja lakkauttamisesta.

Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin jäljempänä säädetään.

Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun tiedon siirron sähköiseen järjestelmään sekä mer-

HE 14/2018 vp

kitsee tiedon kuluttajille suoraan myydyin maidon litramäärästä 41 a §:ssä tarkoitettuun maitorekisteriin.

11 §

Maakunta

Maakunnan viranhaltija tekee päätöksen:

- 1) suorien tukien lain 3 ja 25 a §:ssä tarkoitetun tuen ja palkkion myöntämisestä;
- 2) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetusta ennallistamisvelvoitteesta;
- 3) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitetun tukioikeuden siirtämisestä;
- 4) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;
- 5) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;
- 6) eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5–10 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle.
- 7) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle tai 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle;
- 8) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, jakamisesta ja lakkauttamisesta.

Maakunta suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

Maakunta suorittaa valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun tiedon siirron sähköiseen järjestelmään sekä merkitsee tiedon kuluttajille suoraan myydyin maidon litramäärästä 41 a §:ssä tarkoitettuun maitorekisteriin.

12 §

Maakunnan alueellinen toimivalta

Toimivaltainen maakunta on se maakunta, jonka toimialueella maatilatalouskeskus sijaitsee, jollei maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta päätetä. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se maakunta, jonka toimialueella pääosa maatilataloudesta sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen maakunta on se maakunta, jollei maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain nojalla toimivallasta muuta päätetä, jonka toimialueella:

- 1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;
- 2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä ohjelmaperusteisista viljelijätuista annetun lain 5 §:n 5 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;
- 3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;
- 4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin maakunta.

22 §

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Maakunta tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee paikan päällä tehtävän valvonnan tiloilla.

Jos tässä laissa tarkoitettun valvonnan tai muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai valvonnan suorittavan viranomaisen tietoon tulee tässä laissa tarkoitettun tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti, valvonta on laajennettava tässä laissa tarkoitettua tukea tai täydentävää ehtoa koskevaksi valvonnaksi.

Jos viranomaisen tietoon muutoin tulee tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti tai viranomainen muutoin pitää sitä tarpeellisena, viranomainen voi riippumatta 1 ja 2 momentissa tarkoitettun otannan tuloksista tehdä tuenhakijaa koskevan tarkastuksen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä paikan päällä tehtävästä valvonnasta ja valvonnan laajentamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukiehtojen valvonnasta hallintoasetuksessa ja valvonta-asetuksessa edellytyksissä laajuudessa sekä vähimmäistarkastusmäärästä, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä mittapoikkeamasta.

23 §

Hallinnollinen valvonta ja ristiintarkastus

Maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot.

Maaseutuvirasto tekee ristiintarkastukset tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksilla verrataan tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksella ilmoitettuihin tietoihin. Maakunta tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa valvottavaksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset.

Jos pinta-alan perusteella maksettavaa tukea vähennetään tuenhakijan tukihakemuksessa ilmoittaman ja lohkon uusimman digitoidun pinta-alan välisen eron perusteella, tuen vähennys voidaan tehdä tuensaajaa kuulematta, jos eroa tukihakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja uusimman digitoidun pinta-alan välillä voidaan lohkoa kohden pitää kokonaisuutena katsoen vähäisenä. Tuenhakijaa täytyy kuitenkin kuulla, jos ero koskee tukihakemuksessa puutarhakasvien viljelyyn tai kasvihuonetuotantoon ilmoitettua pinta-alaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallinnollisesta valvonnasta ja sen suorittamisesta.

24 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla ja maakunnalla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettun tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

25 §

Täydentäviä ehtoja koskevat erityiset säännökset

Maakunta valvoo täydentävien ehtojen noudattamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä täydentävien ehtojen valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa horisontaalasetusta tarkentavia säännöksiä valvonnasta ja valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä 2 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettun valvonnan kohteista.

HE 14/2018 vp

Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, maakunnan tai Ahvenanmaan valtionviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi tai asiakirja on pyydettyä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista.

Valvonnasta laaditaan pöytäkirja, josta käyvät ilmi tehdyt havainnot. Tuenhakijalle tai tämän edustajalle varataan tilaisuus lisätä pöytäkirjaan huomautuksensa. Tuenhakijalle annetaan jäljennös pöytäkirjasta.

38 §

Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus

Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa viranomaisissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa kuitenkin delegoidussa maksajavirastoasetuksessa edellytetyn valvonnan siltä osin kuin se kohdistuu maakuntien suorittamaan kansanterveyden, eläinten terveyden ja kasvien terveyden alaan kuuluvien elintarvikkeiden turvallisuuden, eläintautien ja kasvinsuojelun osalta sekä eläinten hyvinvoinnin alaan kuuluvien täydentävien ehtojen valvontaan.

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, 39 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Luonnonvarakeskuksella, Maanmittauslaitoksella, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä maakuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 41 ja 41 a §:ssä tarkoitetuista rekistereistä niille laissa säädettyjen Euroopan unionin suoria tukia ja maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

49 §

Neuvontarekisteri

Neuvontajärjestelmän toimeenpanoa varten on neuvontarekisteri. Rekisteriin talletetaan tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot maatilojen neuvontajärjestelmän neuvojista sekä muut neuvonnan toteuttamista ja seuranta varten tarpeelliset tiedot.

Maaseutuvirasto pitää neuvontarekisteriä. Maakuntien viranomaisilla on rekisterinpitäjän ohella oikeus käyttää neuvontarekisteriä. Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tietoja neuvontarekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

51 §

Päätöksen maksullisuus ja tiedoksianto

HE 14/2018 vp

Tässä laissa tarkoitettua tukea koskeva päätös on hakijalle tai tuensaajalle maksuton. Maaseutuviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä peritään kuitenkin maksu valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maakunnan oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä peritään maakunnan hyväksymä kiinteämääräinen maksu. Oikaisuvaatimukseen annettu oikaisuvaatimuksen tekijälle myönteinen päätös on kuitenkin maksuton.

Maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston tekemä päätös voidaan antaa tiedoksi siten kuin hallintolain 59 §:ssä säädetään.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla sekä muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valtion ja maakunnan viranomaiselta sellaisia hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja maakunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

54 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Maaseutuviraston sekä ja maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin maakunnan päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden, Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen, joka koskee tuen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

129.

Laki

752

HE 14/2018 vp

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 14 §:n 1 momentti ja 18 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1356/2014, seuraavasti:

14 §

Tukioikeuksien siirto

Tukioikeuden siirtäjän on ilmoitettava siirrosta kirjallisesti maakunnalle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ilmoitus on allekirjoitettava.

18 §

Tukioikeuksien palauttaminen ja luovuttaminen kansalliseen varantoon

Tukioikeuden omistaja voi vapaaehtoisesti palauttaa tukioikeuden kansalliseen varantoon. Tukioikeuksien palauttamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus maakunnalle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Perusteetta myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta kansalliseen varantoon säädetään valvonta-asetuksen 23 artiklassa. Mainittuja tukioikeuksia ei tarvitse luovuttaa, jos niiden tasatukioikeuksien arvo on yhteensä enintään 50 euroa minkä tahansa perustuen soveltamisvuoden arvon mukaan laskettuna.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukioikeuksien luovuttamiseen ja palauttamiseen liittyvästä menettelystä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

130.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläintautilain (441/2013) 25 ja 101 §,
muutetaan 6, 8, 10, 14—16, 19, 20, 22—24, 26, 28—30, 34, 36, 38—42, 44, 45, 47, 49, 52, 54, 56, 57, 62, 64, 67, 68, 71, 73, 74, 76, 84—89, 91, 99, 111, 113, 114, 116 ja 117 §,
sellaisina kuin niistä ovat 52, 73, 74, 85, 99 ja 113 § osaksi laissa 1500/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 86 a § seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *uudella vakavalla eläintaudilla* ennen esiintymätöntä tai erittäin harvinaista, haitallisilta vaikutuksiltaan vastustettaviin eläintauteihin verrattavaa eläintautia, jota ei ole nimetty vastustettavaksi tai ilmoitettavaksi eläintaudiksi;
- 2) *zoonoosilla* eläintautia, joka voi siirtyä eläimen ja ihmisen välillä;
- 3) *taudille alttiilla lajilla* eläinlajeja, johon eläintaudin tieteellisen selvityksen perusteella tiedetään tai oletetaan voivan tarttua tai joka on määritelty taudille alttiiksi lajiksi Euroopan unionin lainsäädännössä;
- 4) *siipikarjalla* lintuja, joita pidetään lihan, kulutukseen tarkoitettujen munien tai muiden valmisteiden tuottamista, riistalintujen istuttamista taikka edellä mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä kasvatusohjelmia varten;
- 5) *nautaeläimillä* kaikkia kesynautarotuja, biisoneita ja vesipuhveleita;
- 6) *apinoilla* simiae- ja prosimiaeheimoon kuuluvia lajeja;
- 7) *lemmikkieläimellä* lemmikkieläinasetuksessa tarkoitettua lemmikkieläintä;
- 8) *vesieläimillä* vedessä eläviä kaloja, äyriäisiä ja nilviäisiä;
- 9) *vesiviljelyeläimillä* viljelylaitoksessa olevia, viljelylaitoksesta peräisin olevia ja viljelylaitokseen toimitettavaksi tarkoitettuja vesieläimiä;
- 10) *vektorilla* vesieläintä ja selkärangatonta maaeläintä, joka voi levittää eläintautia eläimestä toiseen eläimeen, eläimestä ihmiseen tai ihmisestä eläimeen sairastumatta siihen itse;
- 11) *sukusoluilla* eläinten lisäämiseksi tarkoitettuja hedelmöitettyjä tai hedelmöittymättömiä sukusoluja;
- 12) *alkioilla* nisäkkäiden varhaisia kehitysasteita, jotka on tarkoitus siirtää vastaanottaja-eläimeen;
- 13) *eläimestä saadulla tuotteella* mitä tahansa eläimestä peräisin olevaa tuotetta, jonka välityksellä eläintauti voi levitä;
- 14) *eläimistä vastuussa olevalla toimijalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) tarkoitettua eläimistä vastuussa olevaa toimijaa;
- 15) *pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua pitopaikkaa;
- 16) *pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla* pitopaikan omistajaa ja haltijaa;
- 17) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) nojalla oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia Suomessa;
- 18) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa ja maakuntaa;
- 19) *eläimen lopettamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatavaa lihaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;
- 20) *eläimen teurastamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatava liha on tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;
- 21) *perkaamisella* sisäelinten poistamista kaloista tarkoituksena käyttää kalat elintarvikkeena;
- 22) *perkaamalla* elintarvikelaissa tarkoitettua elintarvikehuoneistoa, jossa perataan kaloja;
- 23) *markkinoille saattamisella* myytäväksi tarjoamista taikka myyntiä tai muuta korvausta vastaan tai korvauksetta tapahtuvaa siirtämistä, ei kuitenkaan siirtämistä saman pitopaikan sisällä;
- 24) *karanteenilla* pitopaikkaa, jossa eläimiä pidetään eristyksissä sen selvittämiseksi, esiintyykö niillä eläintautia;
- 25) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella;
- 26) *eläinten keräyskeskuksella* pitopaikkaa, johon kootaan useasta eri pitopaikasta peräisin olevia eläimiä kaupan asetettavien erien muodostamiseksi;
- 27) *eläinvälittäjällä* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua eläinvälittäjää;
- 28) *laboratoriolla* tutkimuslaitosta, diagnostista tai analyttistä laboratoriota ja mitä tahansa muuta paikkaa, jossa tutkitaan tai analysoidaan eläimistä tai niiden elinympäristöstä peräisin olevia näytteitä.

Pakollinen terveystarkkailu

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee valvoa tietyn vastustettavan eläintaudin esiintymistä, jos pitopaikkaan liittyy erityistä kyseisen taudin esiintymisen tai leviämisen vaaraa ja jos taudin esiintymisen säännöllinen valvonta on välttämätöntä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tai taudin leviämiskaavan hallitsemiseksi (*pakollinen terveystarkkailu*). Pakollisessa terveystarkkailussa tulee seurata eläinten terveydentilaa, ottaa tai otattaa eläimistä tarvittavat näytteet eläintaudin varalta, lähettää näytteet laboratorioon tutkittaviksi sekä pitää kirjaa näytteiden ottamisesta ja lähettämisestä. Tarvittaessa toimijan tulee lähettää valvontaviranomaiselle näytteiden tutkimustuloksia koskevat tiedot ja tehdä ilmoitus eläintaudin esiintymisestä pitopaikassa, pitopaikan eläinmäärästä sekä uusien eläinten ottamisesta pitopaikkaan.

Maakunnan on tehtävä pitopaikoissa, joita pakollinen terveystarkkailu koskee, säännöllisesti ja taudin valvomiseksi tarkoituksenmukaisin väliajoin tarkastuksia sen selvittämiseksi, onko pakolliseen terveystarkkailuun sisältyviä velvoitteita noudatettu ja esiintyykö pitopaikassa eläintautia, jonka vastustamiseksi terveystarkkailua toteutetaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä pitopaikkoja ja minkä eläintautien valvontaa pakollinen terveystarkkailu koskee, sekä annetaan tarkemmat säännökset velvoitteista. Tarkemmat säännökset näytteiden määrästä, näytteenoton tiheydestä, tavasta, jolla näytteet otetaan ja lähetetään tutkittaviksi, näytteiden tutkimisesta laboratorioissa sekä näytteitä koskevasta kirjanpidosta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

10 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveystarkkailuun sekä päätös terveystarkkailusta

Jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveystarkkailuun, tulee tämän ilmoittaa asiasta maakunnalle. Maakunta tekee päätöksen pitopaikan terveystarkkailusta.

Maakunta voi peruuttaa terveystarkkailusta koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Maakunnan tulee peruuttaa terveystarkkailusta koskeva päätös, jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija ilmoittaa lopettavansa terveystarkkailun kyseisen pitopaikan osalta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

14 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintautista

Jos eläimestä vastuussa oleva toimija tai muu henkilö, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästyksen, pyyntiin, perkuuseen tai tarkkailuun, epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta maakunnalle. Eläimestä vastuussa olevan toimijan on tehtävä maakunnalle ilmoitus myös sellaisesta eläinten joukkosairastumisesta tai -kuolemasta sekä olennaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, joka voi viitata vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin esiintymiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä sekä sellaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, josta ilmoitus on tehtävä.

15 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta maakunnalle. Ilmoitus vastustettavasta ja uudesta vakavasta eläintaudista on tehtävä viipymättä.

Mitä 1 momentissa säädetään eläinlääkäristä, koskee myös laboratoriota riippumatta siitä, onko näyte lähetetty tutkittavaksi kyseessä olevan taudin varalta tehtävää vai muuta tutkimusta varten.

16 §

Valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Maakunnan on toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastoon tiedot eläimissä epäillyistä ja todetuista vastustettavan, ilmoitettavan ja uuden vakavan eläintaudin tapauksista sekä vastaanottamistansa 14 ja 15 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista. Lisäksi maakunnan on kuukausittain toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle yhteenveto kaikista toimialueellaan todetuista vastustettavista, ilmoitettavista ja uusista vakavista eläintauodeista. Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava vastustettavien ja uusien vakavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Maakunnan on ilmoitettava asianomaiselle maakunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintauodeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä, niiden tekemiseen sovellettavasta määräajasta sekä niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

19 §

Ensisijaiset toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi

Eläimistä vastuussa olevan toimijan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on pyrittävä pitämään eläin erillään pitopaikan muista eläimistä sekä vältettävä tartuntaa mahdollisesti levittävien eläinten, tuotteiden, tavaroiden ja aineiden siirtämistä siihen saakka, kunnes maakunta on päättänyt jatkotoimenpiteistä.

Eläinlääkäri, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on annettava eläimistä vastuussa olevalle toimijalle viipymättä neuvoja 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

20 §

Eläintautiepäily ja virallinen eläintautiepäily

Maakunnan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia taikka vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun, vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia koskevan ilmoituksen, on viipymättä tutkittava eläin ja otettava siitä tarvittavat näytteet. Maakunnan on myös tutkittava pitopaikan olosuhteet, muut eläimet, rehut ja kuivikkeet sekä otettava pitopaikasta tarvittavat näytteet. Jos kyseessä on luonnonvarainen eläin, sen on huolehdittava tarvittavien näytteiden ottamisesta eläimen elinympäristöstä. Maakunnan on toimitettava näytteet laboratorioon, jossa ne on tutkittava taudin toteamiseksi tai pois sulkemiseksi.

Jos maakunta pitopaikassa tehtyjen tutkimusten, laboratoriotutkimusten tulosten, eläimen ja tartuntalähteen välisen yhteyden tai muun näihin rinnastettavan syyn perusteella epäilee vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia (*virallinen eläintautiepäily*) eikä tautia voida todeta tai epäilyä sulkea pois eläintä lopettamatta, maakunta voi määrätä eläimen lopetettavaksi. Se ei kuitenkaan voi määrätä eläintä lopetettavaksi, jos virallinen eläintautiepäily koskee valvottavaa eläintautia.

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ja pitopaikan tutkimisesta, näytteiden laadusta ja määrästä, näytteiden lähettämisessä noudatettavasta menettelystä sekä näytteiden tutkimisesta laboratoriossa.

22 §

Selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, maakunta laatii selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä. Selvityksestä on käytävä tarpeellisessa laajuudessa ilmi:

- 1) ajankohta, jona tauti on todennäköisesti tullut pitopaikkaan;
- 2) mahdolliset tartuntalähteet;
- 3) eläimistä saadut tuotteet sekä muut aineet ja tavarat, joihin tauti on voinut siirtyä; sekä
- 4) muut pitopaikat, joista tauti on voinut siirtyä pitopaikkaan tai joihin tauti on voinut levitä pitopaikasta tai joissa pidettävät eläimet ovat voineet sairastua samasta tartuntalähteestä.

Maakunnan on tehtävä tarvittavat tutkimukset 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa muissa pitopaikoissa ja otettava niistä tarvittavat näytteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläintaudin alkuperää ja levinneisyyttä koskevan selvityksen tekemisestä sekä 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja näyteenotoista.

23 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, maakunnan on viipymättä ryhdyttävä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tällöin maakunta voi tehdä pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitetavan päätöksen, jolla voidaan taudin tarttuvuus, leviävyys ja taudin aiheuttamat haitat huomioidaan ottaen:

- 1) määrätä pitopaikan eläimet eristettäväksi tai pidettäväksi sisätiloissa sekä kieltää eläinten siirrot pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä tai rajoittaa niitä;
- 2) määrätä eläinten terveydentilan seurannasta ja sitä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta;
- 3) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden siirtäminen pois pitopaikasta tai pitopaikkaan, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja sekä määrätä mainittujen tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käsittelystä;
- 4) määrätä pitopaikan eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden ja eläinten elinympäristön tutkimisesta sekä pitopaikan eläinten rokottamisesta, lääkitsemisestä tai muusta käsittelystä;
- 5) määrätä eläinten rokottamiseen, lääkitsemiseen tai muuhun käsittelyyn liittyvistä kirjanpitoa, eläinten ja tuotteiden merkitsemistä taikka viranomaisille tehtäviä ilmoituksia koskevista toimijan velvollisuuksista;
- 6) rajoittaa henkilöiden muuta kuin välttämätöntä liikkumista pitopaikkaan ja sieltä pois;
- 7) määrätä välineiden, varusteiden ja suojavaatteiden käytöstä pitopaikassa sekä määrätä niiden sekä eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen sekä pitopaikassa käyvien ajoneuvojen puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 8) määrätä toimenpiteistä, joilla pyritään estämään luonnonvaraisten eläinten ja vektorien pääsy kosketuksiin pitopaikan eläinten kanssa taikka lemmikkieläinten pääsy kosketuksiin muiden eläinten kanssa;
- 9) määrätä pitopaikan tai perkaamon poistoveden käsittelystä ja desinfioinnista; sekä
- 10) määrätä pitopaikan eläimiä, eläimistä saatuja tuotteita sekä tartuntaa mahdollisesti levittäviä muita tuotteita ja rehuja koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty muualla laissa.

Maakunta huolehtii 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tutkimisesta, rokottamisesta, lääkitsemisestä ja käsittelystä silloin, kun toimenpiteet voi suorittaa vain eläinlääkäri. Maakunnan

on saatettava 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi Elintarviketurvallisuusviraston tietoon.

Maakunta voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve ja jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää toimenpiteistä, joihin valvontaviranomaisen on ryhdyttävä kunkin eläntaudin vastustamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan lisäksi tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksistä.

24 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo

Maakunnan on kumottava 23 §:n 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi, kun eläntautia ei enää epäillä. Päätös on kumottava myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläntautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläntaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle pitopaikassa tehtyjen toimenpiteiden seurauksena. Uuden vakavan eläntaudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on kumottava viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei tautia ole siihen mennessä nimetty vastustettavaksi eläntaudiksi.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava maakunnalle välittömästi tiedossaan olevista, päätöksen voimassaoloon vaikuttavista seikoista.

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan, joka ryhtyy toimenpiteisiin valvottavan eläntaudin hävittämiseksi, tulee tehdä toimenpiteistä ennakolta ilmoitus maakunnalle, jos se on eläntaudista vapautumisen varmistamiseksi välttämätöntä. Maakunnan on valvottava toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mikä on kunkin eläntaudin osalta riittävä tapa varmistaa, ettei eläntautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläntaudista enää aiheudu vaaraa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläntaudeista, joiden hävittämistä koskevista toimenpiteistä on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

26 §

Päätös eläntaudin hävittämiseksi pitopaikasta

Jos vaarallinen, helposti leviävä tai uusi vakava eläntauti on todettu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin hävittämiseksi pitopaikasta. Tällöin se voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään:

- 1) määrätä eläimiä lopetettaviksi, teurastettaviksi tai perattaviksi;
- 2) määrätä eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden käsittelystä, käytöstä ja hävittämisestä;
- 3) määrätä, että pitopaikassa on suoritettava perusteellinen puhdistus ja desinfiointi;
- 4) määrätä, että laitumet ja muut ulkoalueet on käsiteltävä tartunnan hävittämiseksi tai määrätä ne käyttökieltoon;
- 5) määrätä hävitettäväksi sellaiset esineet ja rakenteet, joita ei voida puhdistaa tai desinfioida taikka joiden puhdistus ja desinfiointi tulisi esineiden ja rakenteiden arvo huomioon ottaen suhteettoman kalliiksi;
- 6) kieltää uusien eläinten tuomisen pitopaikkaan ennen kuin riittävä aika on kulunut puhdistuksesta ja desinfioinnista tai rakenteiden uusimisesta; sekä
- 7) määrätä pitopaikassa olevia ja sinne tuotavia eläimiä koskevista tutkimuksista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen myös vaarallista, helposti leviävää tai uutta vakavaa eläntautia koskevan virallisen eläntautiepäilyn perus-

HE 14/2018 vp

teella, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi ja jos tautia ei voida todeta tai epäilyä sulkea pois kohtuullisessa ajassa taudin tarttuvuuteen, leviävyyteen ja sen aiheuttamiin haittoihin nähden.

Maakunta vastaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Se, jolle päätös on osoitettu, on velvollinen avustamaan täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä muut hänen henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunkin eläintaudin hävittämisen edellyttämistä välttämättömistä toimenpiteistä.

28 §

Toimenpiteet muiden kuin vastustettaviksi eläintaudeiksi nimettyjen zoonoosien yhteydessä

Jos muuta kuin vastustettavaksi eläintaudiksi nimettyä zoonoosia epäillään tai todetaan esiintyvän pitopaikassa, jossa ammattimaisesti harjoitetaan eläinten myyntiä kuluttajille, eläinten näytteille asettamista tai eläimiin liittyvää harrastustoimintaa, pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen tiedottamaan asiasta eläinten ostajille ja pitopaikassa vieraileville henkilöille sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin heidän suojaamiseksi tartunnalta.

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, maakunta voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

- 1) pitopaikassa käytettävien varusteiden ja välineiden puhdistuksesta ja desinfiointista;
- 2) sellaisten pitopaikassa pidettävien tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käytöstä, joissa voi olla tartuntaa;
- 3) eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen puhdistuksesta ja desinfiointista;
- 4) haittaeläinten torjunnasta ja seurannasta;
- 5) tavasta, jolla eläinten ostajia ja pitopaikassa vierailevia henkilöitä ohjataan suojautumaan tartunnalta; sekä
- 6) pitopaikassa pidettävien eläinten lääkitsemisestä.

29 §

Tuotteiden jäljitys, käsittely ja hävittäminen

Maakunnan on 22 §:ssä tarkoitetun selvityksen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä ne helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttavat tuotteet, jotka on saatu pitopaikassa pidetyistä taudille alttiisiin eläinlajeihin kuuluvista eläimistä sen ajankohdan jälkeen, jona tauti on selvityksen perusteella todennäköisesti tullut pitopaikkaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tuotteiden omistajalle tai haltijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden kanssa kosketuksessa olleiden tuotteiden säilyttämisestä ja käsittelystä tartuntavaaran poistamiseksi sekä tuotteiden merkitsemisestä niiden alkuperää ja käsittelyä osoittavalla merkinnällä. Jos käsittelyllä ei voida poistaa tartuntavaaraa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteet hävitettäväksi. Se jolle päätös on osoitettu, vastaa Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, mitä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kunkin eläintaudin vastustaminen edellyttää, sekä antaa toimenpiteistä tarkempia säännöksiä.

30 §

Eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä

Jos vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia epäillään tai todetaan luonnonvaraisilla eläimillä, maakunnan on järjestettävä taudille herkkien luonnonvaraisten eläinten terveydentilan

seuranta ja tähän liittyvä näytteenotto. Lisäksi maakunnan on järjestettävä kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittäminen siten, ettei niistä aiheudu taudin leviämisen vaaraa.

Jos 1 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain luonnonsuojelu-, metsästy- tai kalastuslaissa tarkoitettulla luvalla, maakunta vastaa luvan hakemisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannasta, näytteiden ottamisesta ja kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisestä.

34 §

Toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä

Jos taudin leviämisen estämiseksi tai ihmisten terveyden suojaamiseksi on välttämätöntä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään:

1) määrätä, että maakunnan on tarkastettava rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevat pitopaikat, joissa pidetään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä, ja näissä pitopaikoissa pidettävät eläimet sekä ottamaan tarvittavat näytteet taudin varalta;

2) määrätä, että vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan on eristettävä vyöhykkeellä pidettävät eläimet tai pidettävä niitä sisätiloissa taikka kieltää eläinten siirtäminen pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja;

3) määrätä, että eläimistä vastuussa olevien toimijoiden tulee seurata vyöhykkeellä pidettävien eläinten terveydentilaa, käsitellä mainitut eläimet ja vyöhykkeellä olevat alkioit ja sukusolut taikka lääkitä eläimet sekä pitää kirjaa eläinten terveydentilan seurannasta, käsittelystä ja lääkitsemisestä;

4) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetuskaluston sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen vyöhykkeellä, sen rajojen yli tai sen kautta, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

5) kieltää vyöhykkeeltä peräisin olevien eläinten ja niistä saatujen tuotteiden saattamisen markkinoille taikka käyttämisen ihmisten tai eläinten ravinnoksi, rajoittaa mainittua toimintaa sekä määrätä tavasta, jolla eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden on säilytettävä mainittuja eläimiä ja tuotteita sekä käytettyjä kuivikkeita tai käsiteltävä ne;

6) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä vyöhykkeeltä peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin;

7) rajoittaa henkilöiden liikkumista vyöhykkeellä sijaitsevissa pitopaikoissa ja eläinsuojissa sekä määrätä eläinten kanssa kosketuksessa olevien henkilöiden velvollisuudesta käyttää suojavaatteita, peseytyä sekä puhdistaa ja desinfioida vaatteitaan ja varusteitaan;

8) määrätä vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan estämään tartunnan leviäminen luonnonvaraisten eläinten, vektorien, lemmikkieläinten taikka pitopaikassa käyvien ajoneuvojen välityksellä;

9) määrätä maakunnan toteuttamaan toimenpiteitä vyöhykkeen eri osien välisen rajan taikka vyöhykkeen ulkorajan ylittävien henkilöiden vaatteiden ja jalkineiden sekä ajoneuvojen ja tavaroiden puhdistamiseksi ja desinfioimiseksi sekä vyöhykkeellä sen estämiseksi, ettei eläintauti pääse leviämään luonnonvaraisten eläinten tai vektorien välityksellä;

10) kieltää eläinten keinosiemennyksen, alkionsiirrot ja astutukset vyöhykkeellä, rajoittaa niitä tai asettaa niille ehtoja;

11) kieltää eläintaudille alttiiden eläinlajien vapauttamisen luontoon sekä luonnonvaraisten eläintaudille alttiiden eläinlajien ruokinnan vyöhykkeellä;

12) kieltää eläinten rokotuksen vyöhykkeellä; sekä

13) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta pitää kirjaa vyöhykkeellä olevista eläimistä, eläimistä saaduista tuotteista sekä tartuntaa mahdollisesti levittäviä tuotteita ja rehuista, ellei asiasta säädetä muualla laissa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettuja kielto-

ja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä kunkin eläntaudin vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä sekä, jos vyöhyke on jaettu osiin, sen osissa on määrättävä noudatettavaksi ja missä laajuudessa niitä on määrättävä noudatettavaksi.

36 §

Toimenpiteet rajoitusalueella

Jos helposti leviävän eläntaudin leviämisen estämiseksi tai maan muiden alueiden hyvän eläntäutilanteen turvaamiseksi on välttämätöntä taikka Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä, voi maa- ja metsätalousministeriö päätöksellään:

1) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetusvälineiden sekä eläntautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen rajoitusalueella ja sieltä pois, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

2) määrätä, ettei eläimiä tai tuotteita saa siirtää pois rajoitusalueelta, ellei niitä ole käsitelty mahdollisen tartunnan poistamiseksi tai ellei eläimiä ole pidetty karanteenissa sekä määrätä eläinten tai tuotteiden sallituista käyttötavoista;

3) määrätä eläimistä vastuussa olevia toimijoita toimittamaan maakunnalle tietoja rajoitusalueella sijaitsevaan pitopaikkaan tuotujen ja sieltä pois siirrettyjen eläinten lajeista, määristä ja tunnistusmerkinnöistä;

4) määrätä eläinten kuljettajia ja välittäjiä toimittamaan maakunnalle tietoja rajoitusalueella, -alueelta tai -alueelle kuljettamisesta tai välittämistään eläimistä, niiden kuljetuksesta sekä välitetyjen eläinten osto- ja myyntitapahtumista;

5) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä rajoitusalueelta peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin; sekä

6) määrätä, että sen, joka siirtää eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita pois rajoitusalueelta, on todistettava eläinten ja tuotteiden alkuperä ja vapaus eläntätaudista maakunnan antamalla virallisella terveystodistuksella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä sekä siitä, miltä osin niitä on määrättävä sovellettavaksi kunkin eläntaudin osalta.

38 §

Alueellisesta toimenpiteestä poikkeaminen

Maakunta voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä tai rajoitusalueella noudatettavasta kiellosta, ehdosta, rajoituksesta tai toimenpiteestä, jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä, joiden osalta lupa voidaan myöntää, sekä luvan myöntämisen edellytyksistä.

39 §

Eläinten lopettaminen tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella sijaitsevista pitopaikoista pidettäviä, taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä lopetettaviksi, jos alueella tai vyöhykkeellä esiintyy helposti leviävää eläntautia, joka uhkaa levitä muualle maahan 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huoli-

matta, alueella tai vyöhykkeellä on paljon taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joita ei voida suojata tartunnalta, ja eläinten lopettaminen on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että eläimet on ennen lopettamista rokotettava, jos eläimiä ei voida lopettaa riittävän nopeasti taudin leviämisen estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään ja eläimen omistajan hakemuksesta määrätä eläimiä lopetettaviksi tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella, jos eläinten siirtämistä koskevat, 32, 34 ja 36 §:ssä tarkoitettut kiellot, ehdot tai rajoitukset ovat olleet voimassa yli 14 vuorokautta ja huomattavasti vaikeuttavat eläinten pitoa taloudellisista tai eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä.

Maakunta vastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan päätöksen täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä hänen muut henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä sekä siitä, millä edellytyksillä ja missä laajuudessa niitä voidaan soveltaa kunkin eläintaudin osalta.

40 §

Hätärokotus

Jos eläintautia ei muuten voida kohtuullisin toimenpitein hävittää tartunta-alueelta ja rajoitusvyöhykkeeltä tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään, alueella ja vyöhykkeellä voidaan toteuttaa pakollinen eläinten hätärokotus. Hätärokotus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia eläintaudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joille rokote on saatavissa, tai sellaisia eläimiä tai pitopaikkoja, joihin liittyy erityinen riski eläintaudin esiintymisestä tai sen leviämisestä edelleen.

Maakunta vastaa eläinten hätärokotuksen toteuttamisesta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen sallimaan sen, että eläimet rokotetaan ja että rokotetut eläimet merkitään tarvittavilla merkinnöillä. Eläimistä vastuussa olevan toimijan tai rokotuksen suorittajan on tehtävä rokotuksesta tarvittavat merkinnät eläimiä koskeviin todistuksiin, luetteloihin ja muihin asiakirjoihin. Valvontaviranomaisten tulee toteuttaa tarvittavat tutkimukset eläintaudin esiintymisen seuraamiseksi.

Jos tartunta-alueella ja rajoitusvyöhykkeellä toteutetaan hätärokotus, voidaan eläinten ja niistä saatujen tuotteiden kuljetus ja muu siirtäminen eläintaudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä syistä kieltää taikka sitä rajoittaa tai asettaa sille ehtoja. Samoin perustein voidaan määrätä, ettei rokotetuista eläimistä saatuja tuotteita saa käyttää tai saattaa markkinoille, ellei niitä ole asianmukaisesti käsitelty ja merkitty sekä määrätä tuotteiden sallituista käyttöta-voista.

Hätärokotuksen toteuttamisesta ja siitä, mitä eläimiä ja pitopaikkoja hätärokotus koskee, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään käytettävistä rokotteista, rokotustavasta ja rokotusten tiheydestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös 3 momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista ja rajoituksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä rokotuksesta todistuksiin, luetteloihin ja asiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä.

41 §

Alueiden luokittelu vesieläintautien leviämisen estämiseksi

Vesieläimiin tarttuvien vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi Suomen alueita voidaan muiden alueellisten toimenpiteiden toteuttamisesta riippumatta luokitella kunkin taudin osalta seuraavasti:

- 1) taudista vapaat alueet;

- 2) alueet, joilla toteutetaan seuranta taudista vapaan aseman saavuttamiseksi;
- 3) alueet, joiden asema taudin suhteen on määrittelemätön;
- 4) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta se pyritään hävittämään; sekä
- 5) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta sitä ei pyritä hävittämään.

Luokkaan 1 tai 3 kuuluvalla alueella ei saa siirtää alempaan luokkaan kuuluvalla alueella kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja. Luokkaan 2 tai 4 kuuluvalla alueella ei saa siirtää kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja muulta kuin luokkaan 1 kuuluvalla alueella. Kiellot eivät kuitenkaan koske siirtoja, joista aiheutuva eläintaudin leviämisen vaara on vähäinen.

Jos taudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja siirretään 1 momentissa tarkoitettulle luokitellulle alueelle tai sieltä pois, eläimistä vastuussa olevan toimijan on Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä todistettava siirrettävien vesieläinten ja sukusolujen alkuperä ja vapaus kyseisestä taudista maakunnan antamalla virallisella terveystodistuksella.

Alueet luokitellaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Luokittelussa on otettava huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset sekä epidemiologiset tekijät. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentissa tarkoitetuista siirroista, joita mainituksa momentissa tarkoitettujen kiellot eivät koske, sekä siirroista, joissa vaaditaan 3 momentissa tarkoitettua todistusta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainituista todistuksista.

42 §

Lokero

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä pitopaikan, jonka toimintaan liittyvät riskit tietyn vastustettavan eläintaudin leviämisestä ovat poikkeuksellisen hyvin hallinnassa, taikka tällaisten pitopaikkojen muodostaman verkoston yksiköksi (*lokero*), johon ei sovelleta kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja alueellisia kielloja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä mainitun eläintaudin leviämisen estämiseksi. Lokeroon kuuluvan pitopaikan on oltava maakunnan säännöllisessä valvonnassa.

Lokeron hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tulee ilmoittaa hakijan sekä pitopaikan tai pitopaikkojen yhteystiedot. Hakemukseen tulee liittää kuvaus lokeron toiminnasta, toimintaan liittyvistä eläintautiriskeistä sekä toimenpiteistä, joilla riskejä hallitaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitkä alueelliset kiellot, ehdot, rajoitukset ja toimenpiteet eivät koske lokeroita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä lokeron hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä lokeroa valvovan viranomaisen suorittamien tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

44 §

Toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäyttelyt ja eläinkilpailut

Jos helposti leviävää tai vaarallista eläintautia esiintyy Suomessa taikka jos sitä epäillään esiintyvän luonnonvaraisissa eläimissä tai leviävän Suomeen luonnonvaraisten eläinten tai vektoreiden välityksellä tai muulla vastaavalla tavalla, voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläintaudin leviämisen estämiseksi. Tässä tarkoituksessa voidaan:

- 1) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita seuraamaan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten terveydentilaa;
- 2) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita pitämään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä sisätiloissa;
- 3) kieltää eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttava luonnonvaraisten eläinten ruokinta;

4) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita suojaamaan ulkona pidettävien eläinten ruokintapaikat ja toteuttamaan muita toimenpiteitä sen estämiseksi, etteivät pitopaikoissa pidettävät eläimet saa tartuntaa luonnonvaraisista eläimistä;

5) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita huolehtimaan pitopaikan eläinsuojissa käytettyjen vaatteiden ja jalkineiden puhdistuksesta ja desinfiomisesta;

6) velvoittaa valvontaviranomaisia torjumaan ja seuraamaan vektorien esiintymistä;

7) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita ja pitopaikoissa vierailevia henkilöitä toteuttamaan toimenpiteitä tartunnan leviämisen estämiseksi pitopaikoissa käyvien ajoneuvojen välityksellä; sekä

8) kieltää taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten vieminen eläinnäyttelyihin, eläinkilpailuihin tai muihin vastaaviin tilaisuuksiin.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista velvoitteista ja kielloista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Maakunnan on tehtävä pitopaikoissa tarkastuksia 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden ja kieltojen noudattamisen valvomiseksi.

45 §

Väliaikainen kuljetuskielto

Jos Suomessa on todettu esiintyvän helposti leviävää eläintautia, jonka levinneisyyttä ei tunneta tai joka uhkaa levitä edelleen 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta, taikka kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, Elintarvike- ja eläinlääketurvallisuusvirasto voi Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä sekä taudin leviämisen estämiseksi ja tautitilanteen selvittämiseksi välttämättömistä syistä päätöksellään kieltää eläinten kuljetuksen koko maassa taikka rajoittaa sitä. Päätös voi olla voimassa enintään 14 vuorokauden ajan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta ja enintään kolmen vuorokauden ajan muihin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta. Päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Jos taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusta koskevaa kieltoa tai rajoitusta on taudin laajan levinneisyyden tai merkittävän leviämisen takia välttämätöntä pitää voimassa pidempään kuin 1 momentin mukaan on mahdollista, maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään jatkaa kiellon tai rajoituksen voimassaoloa. Elintarvike- ja eläinlääketurvallisuusviraston on mainittujen edellytysten täytyessä tehtävä maa- ja metsätalousministeriölle aloite kiellon tai rajoituksen voimassaolon jatkamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös sekä sen kumoamista koskeva päätös julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Elintarvike- ja eläinlääketurvallisuusviraston on asianmukaisesti ja riittävällä tavalla tiedotettava päätöksestä.

Maakunta voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettuun kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa.

47 §

Sperman keräysaseman hyväksyminen

Maakunta hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) aseman tilat soveltuvat eläinten pitämiseen ja eristämiseen, sperman keräykseen, käsittelyyn ja säilytykseen sekä välineiden huoltamiseen ja että nämä tilat on siten suunniteltu, rakennettu ja huollettavissa, että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä asemalla vastaa nimetty eläinlääkäri; sekä

3) aseman henkilöstöllä on tehtäviensä hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tulee käydä ilmi toimijan sekä sperman keräysaseman yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus keräysasemalla harjoitettavasta toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle sperman keräysasemalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntönnäpön edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

49 §

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen

Maakunta hyväksyy alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hakemuksesta.

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen edellyttää, että:

1) keräysryhmän käytettävissä on asianmukaisesti varustetut tilat alkioiden tutkimiseen, käsittelyyn, säilyttämiseen, pakkaamiseen ja välineiden huoltamiseen;

2) keräysryhmän toiminnasta vastaa ryhmään kuuluva nimetty eläinlääkäri; sekä

3) keräysryhmän jäsenillä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen edellyttää, että hakijana on hyväksytty alkioiden keräysryhmä, jonka jäsenillä on riittävät alkioiden tuotantoon käytettäviä menetelmiä sekä tuotantoon liittyviä hygieniavaatimuksia ja eläintautien vastustamista koskevat tiedot ja taidot. Tuotantoryhmän käytettävissä on lisäksi oltava 2 momentin 1 kohdassa säädetty edellytykset täyttävät kiinteät tilat munasolujen keräykseen, alkioiden tuotannossa käytettävien sukusolujen säilytykseen ja käsittelyyn sekä alkioiden tuotantoon ja säilytykseen.

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava ryhmän jäsenten yhteystiedot ja, jos ryhmällä on kiinteät tilat toimintaansa varten, toimitilojen yhteystiedot. Hakemukseen on liitettävä kuvaus ryhmän toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täytymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle alkioiden keräysryhmälle ja alkioiden tuotantoryhmälle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntönnäpön edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

52 §

Spermavaraston hyväksyminen

Maakunta hyväksyy spermavaraston hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) varastolla on toimintaan soveltuvat tilat ja välineet ja se on siten rakennettu, eristetty ja huollettavissa, että sperman hygieeninen laatu ei vaarannu ja eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä varastossa vastaa nimetty eläinlääkäri; ja

3) varaston henkilöstöllä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja spermavaraston yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus spermavaraston toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle spermavarastolle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

54 §

Luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta

Sperman keräysaseman, alkioiden keräysryhmän, alkioiden tuotantoryhmän sekä spermavaraston toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maakunta valvoo sperman keräysasemia, alkioiden keräysryhmiä, alkioiden tuotantoryhmiä sekä spermavarastoja ja suorittaa niissä säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että toiminnalle säädetyt vaatimuksia ja hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan. Lisäksi maakunta valvoo sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten eristämistä pitopaikassa sekä vastaa sperman keräysasemalle tuotavien eläinten ja niiden kanssa samassa pitopaikassa pidettävien muiden eläinten terveydentilaa koskevista tarkastuksista ja tutkimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettusta valvonnasta sekä siihen liittyvien tarkastusten ja tutkimusten tiheydestä ja sisällöstä.

56 §

Luvan hakeminen ja toiminnan valvonta

Edellä 55 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan kotipaikka ja yhteystiedot sekä niiden pitopaikkojen yhteystiedot, joissa harjoitettavaa toimintaa hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä jokaista pitopaikkaa ja perkaamoja koskeva kirjallinen kuvaus siitä, miten pitopaikassa tai perkaamossa ennalta ehkäistään, seurataan ja torjutaan eläintauteja (*omavalvonnan kuvaus*). Perkaamon toimintaa koskevaan omavalvonnan kuvaukseen on myös liitettävä yksityiskohtainen kuvaus toiminnassa syntyvien jätteiden ja jätevesien käsittelystä.

Lupa myönnetään, jos:

1) omavalvonnan kuvauksessa esitetyt toimet ovat riittäviä eläintautien havaitsemiseksi ja seuraamiseksi sekä niiden leviämisen estämiseksi tai vähentämiseksi;

2) toiminta täyttää eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä säädetyt vaatimukset luettelon pitämisestä; sekä

3) toiminnasta ei aiheudu vakavaa vaaraa eläintautien leviämisestä.

Jos osa hakemuksessa mainituista pitopaikoista tai perkaamoista ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä, lupa voidaan rajata koskemaan vain edellytykset täyttäviä pitopaikkoja ja perkaamoja. Lupa voidaan sisällyttää eläintautien vastustamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Toimija on velvollinen ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle viipymättä toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista sekä pitämään omavalvonnan kuvauksen ajan tasalla. Maakunnan on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin, joiden tiheydestä Elintarviketurvallisuusvirasto päättää riskinarvioinnin perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan edellytyksistä, omavalvonnan kuvauksen sisällöstä, luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä toiminnan valvonnasta.

57 §

Karanteenin hyväksyminen ja toiminta

Tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettun karanteenin tulee olla maakunnan hyväksymä. Karanteenin hyväksymisen edellytyksenä on, että karanteeni on ottaen

huomioon karanteenissa pidettävien eläinten asettamat vaatimukset siten suunniteltu, sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminta ja valvonta siten järjestetty, että eläintaudit eivät pääse leviämään karanteenin ulkopuolelle taikka karanteenissa pidettäviin eläimiin.

Karanteenin hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava hakijan ja karanteenin yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus karanteenin toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan, tiloihin ja toiminnan valvontaan liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Karanteenin toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maakunnan on suoritettava karanteenissa säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että karanteeni täyttää hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä karanteenin hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä karanteenin valvonnasta.

62 §

Hyväksymisen edellytykset ja hyväksymismenettely

Maakunta hyväksyy 61 §:ssä tarkoitetut pitopaikat ja toimijat hakemuksesta. Hyväksyminen edellyttää, että toiminnan kohteena olevien eläinten vapaus eläintaudeista ja jäljitettävyyys voidaan riittävällä tavalla varmistaa. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveydentilan jatkuva seuranta ja hyvän hygieniatason ylläpitäminen on mahdollista ja että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää. Siipikarjan pitopaikan, eläinten keräyskeskuksen ja eläinvälittäjän hyväksyminen edellyttää, että toimijalla on toimintaan soveltuvat ja eläintautien leviämisen estämisen kannalta tarkoituksenmukaisesti sijoitetut, rakennetut, varustetut ja huollettavissa olevat tilat.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja toimintaan käytettävien tilojen yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikkojen ja toimijoiden hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle pitopaikalle ja toimijalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

64 §

Jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sukusoluille tehtävät tarkastukset

Toimijan on tarkastettava toisesta jäsenvaltiosta vastaanottamansa eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, sekä eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat asiakirjat välittömästi niiden saapumisen jälkeen määräpaikassa eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Jos määräpaikkana on keräyskeskus tai teurastamo, joka on valvontaviranomaisen päivittäisessä valvonnassa, edellä tarkoitetun tarkastuksen tekee kuitenkin mainittu valvontaviranomainen. Toimijan on ilmoitettava maakunnalle viipymättä tarkastuksessa havaitsemistaan puutteista sekä säilytettävä eläimiä, alkioita ja sukusoluja, joihin puutteet liittyvät, määräpaikassa siihen saakka, kunnes maakunta tai Elintarviketurvallisuusvirasto on päättänyt mahdollisista jatko-toimenpiteistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomaiset voivat tehdä pistokokein tarkastuksia ja ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sen varmistamiseksi, että eläinten,

alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät. Tarkastus voidaan suorittaa eläinten tai tuotteiden määräpaikassa, kuljetuksen aikana taikka elävien eläinten kyseessä ollen myös pitopaikassa, johon eläimet on toimitettu määräpaikasta.

Toimijan on tarkastettava toiseen jäsenvaltioon toimitettavat eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, niiden siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa toimitettavan erän mukana vaaditaan siirtokelpoisuuden osoittamiseksi virallinen terveystodistus, tarkastuksen suorittaa ja todistuksen antaa kuitenkin toimijan pyynnöstä maakunta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät säännökset eläimistä ja eläimistä saaduista tuotteista, jotka on 1 tai 3 momentissa säädettyllä tavalla tarkastettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta.

67 §

Toiminnan valvonta

Maakunta valvoo 60 §:n nojalla rekisteröityjä toimijoita ja 62 §:n nojalla hyväksytyjä toimijoita ja pitopaikkoja sekä 63 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa. Maakunnan on suoritettava tarkastuksia sen varmistamiseksi, että hyväksytyt toimijat ja pitopaikat täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä tai luvassa asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

68 §

Toimenpiteet taudinpurkausten yhteydessä

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitetulla tai Suomen kautta kuljetettavalla eläimellä todetaan tai lähtöpaikassa vallitsevan eläintautitilanteen vuoksi taikka muusta perustellusta syystä epäillään olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä eläimen lopetettavaksi, pidettäväksi eristettynä määräpaikassa, asetettavaksi karanteeniin taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta eläin on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen. Toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää, että näytteet eläintaudin varalta on otettu neljän viikon kuluessa maahantuonnista. Elintarviketurvallisuusviraston päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteiden suorittamista koskevia välttämättömiä ehtoja sekä määrätä eristämisen tai karanteenin yhteydessä suoritettavista, eläimelle tehtävistä välttämättömistä tutkimuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös maahan tuodusta siitosmunasta kuoriutunutta lintua, kuitenkin siten, että näytteet on toimenpiteisiin ryhtymiseksi otettava neljän kuukauden kuluessa maahantuonnista.

Jos jollain toiseen jäsenvaltioon kuuluvalla alueella esiintyy sellaista vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, joka uhkaa levitä Suomeen kyseiseltä alueelta toimitetun tai Suomen kautta kuljetettavan eläimestä saadun tuotteen välityksellä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteen hävitettäväksi, käsiteltäväksi siten, että eläintaudin leviämisen vaara poistuu, säilytettäväksi siihen saakka, kunnes tuotteeseen liittyvästä eläintaudin leviämiskaarasta on saatu selvitys taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta tuote on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen.

Toimija vastaa 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Maakunta valvoo toimenpiteiden suorittamista. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan lisäksi, mitä 4 luvussa säädetään toiminnasta taudinpurkauksissa.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle 1 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöksestään. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voi-

daan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

71 §

Eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö

Muuhun kuin jäsenvaltioon vietävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana vaadittavan virallisen eläinlääkintötodistuksen antaa toimijan pyynnöstä maakunta. Maakunnan on ennen todistuksen myöntämistä tarkastettava eläimet ja niiden pitopaikka ja tuotteet, ellei eläinten ja tuotteiden vientikelpoisuudesta sekä määränpäävaltion asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten täyttymisestä voida muulla tavoin varmistua.

Eläinlääkintötodistusten laatimisessa tai lähettämisessä voidaan käyttää 66 §:ssä tarkoitettua Traces-tietojärjestelmää, jos Euroopan unionin lainsäädännössä se sallitaan. Tietojärjestelmää on käytettävä todistusten laatimisessa ja lähettämisessä, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään tai Euroopan unionin ja määränpäävaltion kesken niin sovitaan. Toimija vastaa eläinlääkintötodistuksen laatimista varten tarvittavien perustietojen antamisesta ja vaadittaessa näiden tietojen tallettamisesta Traces-tietojärjestelmään. Toimijalla, jonka tulee tallettaa tietoja tietojärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

Jos eläinlääkintötodistuksen antanut valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuusvirastolle, jonka on saatettava asia määränpäävaltion toimivaltaisen viranomaisen tietoon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään Traces-tietojärjestelmän käyttämisestä eläinlääkintötodistusten laatimisessa ja lähettämisessä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vientitarkastuksen suorittamisesta sekä eläinlääkintötodistuksen muodosta ja sen myöntämiseen liittyvästä menettelystä.

73 §

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetus

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetuksessa on käytettävä sellaisia kuljetusvälineitä, joista ei kuljetuksen aikana valu tai muutoin pääse ulos eläinten eritteitä, kuivikkeita tai rehua. Kuljetusten välillä kuljetusvälineen eläimille tarkoitettu tila on puhdistettava ja tarvittaessa desinfioitava siihen soveltuvalla desinfiointiaineella.

Suomen rajat ylittävään nautaeläinten, sikojen, lampaiden, vuohien tai siipikarjan kuljetukseen käytettävä ajoneuvo on puhdistettava ja desinfioitava hyväksytyssä kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikassa ennen eläinten lastausta sekä Suomeen palaamisen jälkeen ennen uutta kuljetusta. Eläimet eivät saa kuljetuksen aikana joutua kosketuksiin sellaisten eläinten kanssa, joiden terveydentila on kuljetettavien eläinten terveydentilaa huonompi. Nautaeläimiä, sikoja, lampaita tai vuohia toiseen jäsenvaltioon kuljettavan on pidettävä luetteloa kuljetettavista eläimistä jokaisen kuljetusvälineen osalta erikseen. Luetteloa on säilytettävä vähintään kolme vuotta.

Jos kuljetettavissa nisäkkäissä tai linnuissa epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, maakunta voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä kuljetukseen käytettävien kuljetusvälineiden puhdistamisesta ja desinfioinnista, desinfiointiaineista, kuljetettavien eläinten pitämisestä erillään, 2 momentissa tarkoitettua luettelosta sekä 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

Vesieläinten kuljetus

Vesiviljelyeläimiä saa kuljettaa pitopaikasta vain, jos eläinten terveydentila ja pitopaikan vapaus eläintaukeista on eläinten käyttötarkoitusta varten riittävä ja vastaanottajalle tarkoitettussa asiakirjassa on riittävät tiedot kuljetettavista eläimistä ja kuljetuksesta.

Vesieläimiä kuljettavan on huolehdittava siitä, että eläinten terveydentila ei muutu kuljetuksen aikana ja että kuljetus ei vaaranna vesieläinten terveydentilaa lähtöpaikassa, kauttakuljetuspaikoissa tai määräpaikassa. Kuljetusten aikana tapahtuva kuljetussäiliöiden veden vaihto ei saa heikentää kuljetettavien vesieläinten terveydentilaa eikä aiheuttaa vaaraa eläintautien leviämisestä. Suomen rajat ylittävissä vesieläinten kuljetuksissa kuljetussäiliön vesi saadaan vaihtaa vain hyväksytyssä kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikassa.

Jos kuljetettavissa vesieläimissä epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, maakunta voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä vesieläinten kuljettamista koskevista edellytyksistä, kuljetuksen aikana tehtävästä vedenvaihdosta ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

Kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen hyväksyminen

Maakunta hyväksyy kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikan ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikan hakemuksesta. Desinfiointipaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminnassa syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittely ja muu toiminta on siten järjestetty, että kuljetusajoneuvojen pesu ja desinfiointi voidaan suorittaa tehokkaasti ja että eläintaudit eivät pääse leviämään desinfiointipaikan ulkopuolelle. Vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu ja sen vedenotto ja poistoveden käsittely sekä muu toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveys ei vaarannu.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan sekä desinfiointi- tai vedenvaihtopaikan yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus paikan toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan ja tiloihin liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maakunta valvoo desinfiointipaikkoja ja vedenvaihtopaikkoja ja voi suorittaa niissä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä desinfiointipaikan ja vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo valtakunnallisesti eläintautien vastustamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä, virasto:

HE 14/2018 vp

1) vastaa kansallisen eläntautivalmiuden ylläpidosta ja laatii valtakunnallisia valmiussuunnitelmia eläntautien varalta;

2) järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläntautien vastustamisen ohjaukseen ja diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

3) vastaa eläntauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

4) järjestää tämän lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta maakunnan eläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä maakunnan eläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta; sekä

5) vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläntautien vastustamisesta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 43 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty maakunnalle. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella maakunnan sijasta 64 §:n 3 momentissa, 67 ja 71 §:ssä sekä 76 §:n 3 momentissa säädetyt tehtävät ja ottaa vastaan teurastamoja tai laitosta koskevat 14 §:n 1 momentissa tarkoitettut ilmoitukset. Elintarviketurvallisuusvirasto on velvollinen toimittamaan maakunnalle tiedot teurastamossa tai laitoksessa epäillyistä ja todetuista vastustettavan, ilmoitettavan ja uuden vakavan eläntaudin tapauksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä valtakunnallisten valmiussuunnitelmien sisällöstä.

85 §

Maakunta

Maakunta suunnittelee, ohjaa, valvoo ja toteuttaa eläntautien vastustamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään maakunnan tehtävistä, maakunta:

1) ylläpitää toimialueensa eläntautivalmiutta ja laatii toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläntautien varalta;

2) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu Elintarviketurvallisuusviraston toimivaltaan.

Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa suoritettavat 84 §:n 3 momentissa tarkoitettut tehtävät suorittaa koko maan alueella Lapin maakunta.

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri päättää terveys- tai eläinlääkintödistuksen myöntämisestä sekä suorittaa ne muut tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

Maakunnan on järjestettävä helposti leviävien ja vaarallisten eläntautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen sekä eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tarvittaessa määrätä maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin suorittamaan erikseen määriteltyjä, tässä laissa maakunnalle säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on helposti leviävä, vaarallinen tai uusi vakava eläntauti taikka jos valvottavaa eläntautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Elintarviketurvallisuusviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut eläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon maakunnan mahdollisuudet suorittaa lakisäätteiset ja muut tehtävänsä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmiussuunnitelmien sisällöstä.

86 §

Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläntautien vastustamista

HE 14/2018 vp

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma eläintautien vastustamisesta. Suunnitelma on osa valvonta-asetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläintautien vastustamisesta alueellaan. Alueellisen suunnitelman tulee perustua valtakunnalliseen suunnitelmaan.

86 a §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädettyt hallintoasiat hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

87 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrääjäksi ja tiettyä tehtävää varten myöntää oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa maakunnan sijasta tai apuna pitopaikoissa tässä laissa tarkoitettuja tarkastuksia ja tutkimuksia sekä ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sille, jolla on tehtävänsä hoitamiseksi riittävä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena olevaa eläinlajia sekä eläintauteja ja eläintautien vastustamista koskeva ammattitaito. Tarkastus-, tutkimus- ja näytteenotto-oikeus voidaan rajata koskemaan tiettyjä eläinlajeja tai määrättyjä tarkastuksia ja tutkimuksia. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtuutettu tarkastaja voi suorittaa valvontaviranomaisen hänelle osoittamia, tämän lain täytäntöönpanoon liittyviä toimeenpanevia tehtäviä.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä oikeuden, jos valtuutettu tarkastaja laiminlyö Elintarviketurvallisuusviraston määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puutteista.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

88 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

Jos helposti leviävä eläintauti on levinnyt maassa laajalle alueelle eivätkä valvontaviranomaisten voimavarat riitä sen vastustamiseen siten kuin tässä laissa säädetään, Suomessa vakituisesti asuvat laillistetut eläinlääkärit sekä eläinlääketieteen opiskelijat, joilla on oikeus harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkärinammattia, ovat Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen nojalla velvollisia hoitamaan sellaisia 87 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja, eläintautitilanteen vuoksi välttämättömiä eläinlääkärin tehtäviä, joita he kohtuudella pystyvät tekemään ottaen huomioon heidän koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa ja perhesuhteensa. Työvelvollisuus voi kestää enintään kaksi viikkoa kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään kaksi kuukautta. Valtion varoista maksetaan tehtävää suorittavalle henkilölle Elintarviketurvallisuusviraston määräämä kohtuullinen palkkio ja korvaus aiheutuneista kustannuksista. Työvelvollisen varsinainen palvelussuhde ei katkea työmääräyksen johdosta.

Edellä tarkoitettuun tehtävään määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä 87 §:n 4 momentissa säädetään valtuutetusta tarkastajasta. Tehtävissä sovelletaan lisäksi työaikalakia (605/1996), vuosilomalakia (162/2005), työturvallisuuslakia (738/2002), työterveyshuoltolakia

HE 14/2018 vp

(1383/2001), työtapaturma- ja ammattitautilakia (459/2015) ja julkisten alojen eläkelakia (82/2016) sekä soveltuvin osin työsopimuslain (55/2001) säännöksiä työntekijän ja työnantajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Työvelvollisella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Työvelvollinen toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Maakunnan tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista. Työvelvollisen tulee tehtäviä hoitaessaan vaadittaessa esittää työmääräys.

89 §

Vastuu taudintorjunnasta ja sen johtamisesta

Taudintorjunnasta maakunnassa vastaa maakunnan hallintosäännön mukaan määräytyvä viranhaltija, jonka tulee olla eläinlääkäri. Maakunta toimii Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna paikallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto johtaa ja sovittaa yhteen maakuntien toimintaa vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirastolla on tarvittaessa oikeus antaa eläntautien torjunnasta vastaavalle maakunnan viranhaltijalle vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin torjuntaa ja leviämisen estämistä koskevia käskyjä. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii lisäksi Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä paikallisen ja kansallisen taudintorjuntakeskuksen tehtävistä.

91 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, valtuutetulla tarkastajalla sekä työvelvollisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläimistä ja pitopaikoista vastuussa olevilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi eläintenpitoon tai muuhun tässä laissa säädettyyn toimintaan liittyvät välttämättömät tiedot valtion, maakunnan ja kunnan viranomaisilta.

99 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun seuraavista suoritteista:

- 1) hakemuksesta tehty päätös;
- 2) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettuun terveystarkastukseen liittyvä tarkastus ja näytteenotto;
- 3) 42 §:ssä, 54 §:n 2 momentissa, 57 ja 67:ssä sekä 76 §:n 3 momentissa tarkoitettu hyväksyttyjen toimijoiden, pitopaikkojen ja laitosten sekä luvanvaraisen toiminnan valvonta;
- 4) 36 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 41 §:n 3 momentissa, 64 §:n 3 momentissa ja 71 §:n 1 momentissa tarkoitettujen terveystarkastus- tai eläinlääkintötodistusten myöntäminen.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

Kielto ja rajoitus

Maakunta voi kieltää taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää tämän lain mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan ja pitopaikassa pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

- 1) 7 §:n 2 momentin nojalla säädettyjä velvoitteita;
- 2) 8 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen terveystarkkailuun sisältyviä velvoitteita;
- 3) 11 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen rokotukseen tai käsittelyyn liittyviä velvoitteita; tai
- 4) 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita tai kieltoja helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi.

Kiellon tai rajoituksen asettaminen edellyttää lisäksi, että toimija ei ole viranomaisen kehoituksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta ja että tämä menettely aiheuttaa vakavaa vaaraa vastustettavan eläintaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle. Kielto tai rajoitus voidaan asettaa vain siinä laajuudessa kuin se on tarpeen eläintaudin leviämisen hallitsemiseksi. Kielto ja rajoitus on kumottava, jos tarkastuksessa todetaan, että 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita noudatetaan, ja jos tutkimustulokset osoittavat, ettei pitopaikassa esiinny eläintautia, jonka leviämisen estämiseen mainitut velvoitteet tähtäävät.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa maakunta voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitettun kiellon tai rajoituksen väliaikaisena, jos se on eläinten terveydelle taikka kansanterveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kielto tai rajoitus on voimassa, kunnes maakunta antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Maakunnan tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

Toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa

Jos 64 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai 90 §:n 1 momentissa tarkoitettussa epäilyn perusteella suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai eläimestä saatu tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille 9 luvussa säädettyjä vaatimuksia, maakunta voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes toimija on korjannut puutteet.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, maakunta voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Eläin tai tuote voidaan toimijan siihen suostuessa määrätä palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläin pidettäväksi karanteenissa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämiskaava on siten mahdollista poistaa.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. Maakunta valvoo toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sen mukaan kuin eläinten terveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Uhkasakko ja teettäminen

HE 14/2018 vp

Maakunta tai Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 110, 111 tai 113 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

116 §

Muutoksenhaku

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 111 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehdyssä valvontaviranomaisen päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää, jos:

- 1) päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön; tai
- 2) täytäntöönpanoa ei eläinten tai ihmisten terveyden suojaamiseen taikka elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseen liittyvän syyn vuoksi voida lykätä.

117 §

Muutoksenhaku maksuja koskevaan päätökseen

Tämän lain mukaisesta toimenpiteestä valtiolle määrättyä maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä.

Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

131.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8, 10, 21, 23, 27–31, 33, 35, 36, 38, 40, 45–50 ja 53 § seuraavasti:

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

HE 14/2018 vp

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

Henkilöllä, joka tekee toimenpiteitä, hoitaa tai lopettaa eläimiä, on oltava osoitettuna riittävät tiedot ja taidot tehtävän suorittamiseksi ennen siihen ryhtymistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettujen opintojen sisällöstä ja suorittamisesta. Tarkempia säännöksiä henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa:

1) kasvatettujen, hankittujen, toimitettujen, toimenpiteessä käytettyjen, muualle luovutettujen ja vapaaksi päästettyjen eläinten lajeista ja määristä, eläinten toimittajien ja vastaanottajien nimistä ja osoitteista sekä päivämääristä, jolloin eläimet on hankittu, toimitettu, päästetty vapaaksi tai luovutettu muualle;

2) eläinten alkuperästä;

3) eläimille annetuista lääkkeistä; ja

4) lopetettujen ja kuolleiden eläinten lajeista ja määristä sekä niiden tiedossa olevista kuolin-syistä.

Toiminnanharjoittajan on pyydettyään laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja ja toimitettava se Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Elintarviketurvallisuusvirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Kirjanpito ja tilastot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä kirjanpidon ja tilastojen sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joista on pidettävä yksilökohtaista kirjanpitoa.

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Elintarviketurvallisuusviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Lupahakemuksesta tulee käydä ilmi 6, 7 ja 9 §:ssä tarkoitetut luvan myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot. Tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2–4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Elintarviketurvallisuusvirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Lupaa hankkeen toteuttamiseen sille annetusta luvasta poikkeavalla tavalla on haettava hankelupalautakunnalta. Hakemuksesta on käytävä ilmi hankkeen muuttamista koskevat perusteet.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

1) se on hankkeen jatkamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä ja asiaa ei ehditä hankkeen tarkoituksen vaarantumatta saattaa hankelupalautakunnan tai sen jaoston käsiteltäväksi eikä hankkeen muuttamisesta voi aiheutua sellaista toimenpiteen vakavuusluokan muutosta, joka on eläimelle haitallisempi; tai

2) kyseessä on hankeluvan voimassaolon lyhytaikainen jatkaminen tai käytettävien eläinten lukumäärän vähäinen lisäys.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen.

Hankeluvassa voidaan sallia hankkeessa käytetyn luonnosta pyydystetyn eläimen vapaaksi luontoon päästäminen, jos:

1) eläimen terveydentila sallii sen;

2) vapauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja

3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu vaikeuksista luonnonvaraiseen elämään.

Hyvinvointiryhmä voi päättää hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta sopivaan hoitojärjestelmään, jos:

1) eläimen terveydentila sallii sen;

2) eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja

3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu uusiin olosuhteisiin.

Tarvittaessa eläin on ennen sen luovuttamista, palauttamista tai vapauttamista sopeutettava asteittain uuteen hoitojärjestelmäänsä tai elinympäristöönsä.

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettyä sen maakunnan lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Maakunnan tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

Tarkempia säännöksiä eläimen sopeuttamista, luovuttamista, palauttamista ja vapauttamista koskevista ehdoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Takautuva arviointi

Takautuva arviointi on tehtävä kaikille sellaisille hankkeille, joissa käytetään apinoita, sekä hankkeille, joihin sisältyy vakavuusluokkaan vakava luokiteltuja toimenpiteitä. Hankkeen takautuvassa arvioinnissa arvioidaan:

1) miten hankkeen tavoitteet on saavutettu;

2) eläimille aiheutettu haitta, mukaan lukien käytettyjen eläinten määrät ja lajit sekä toimenpiteiden tosiasiallinen vakavuus; ja

3) kaikki seikat, jotka saattavat edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteuttamista.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

Tarkempia säännöksiä takautuvaa arviointia varten toimitettavista tiedoista sekä 1 momentissa tarkoitetuista arvioitavista seikoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Elintarviketurvallisuusviraston yhteydessä.

Lautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla tunnetusti taitavia ja kokeneita tieteellisissä tarkoituksissa tapahtuvaa eläinten käyttöä tuntevia henkilöitä, joista neljän tulee edustaa tieteellisen tutkimuksen asiantuntemusta, neljän tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten hoitoa ja eläimille tehtäviä toimenpiteitä koskevaa asiantuntemusta, neljän eläinlääketieteellistä asiantuntemusta sekä neljän asiantuntemusta käytännön eläinsuojelutyöstä tai eettisistä kysymyksistä.

Hankelupalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Hankelupalautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Lautakunta nimeää jaostoilta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hankelupalautakunnalla on oikeus kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Elintarviketurvallisuusvirastossa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluessa siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Elintarviketurvallisuusvirastolle. Elintarviketurvallisuusviraston on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaikaa voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä.

Tarkempia määräyksiä hankelupalautakunnan sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelemisestä sekä toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa.

Lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajaan sekä muuhun jäseneseen ja varajäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän käsitellessään tässä laissa tarkoitettuja asioita. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

33 §

HE 14/2018 vp

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihhteereitä, jotka ottaa palvelukseen Elintarviketurvallisuusvirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto.

36 §

Elintarviketurvallisuusviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

- 1) kerää ja pitää sähköisesti yleisön nähtävillä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin;
- 2) julkaisee myönnettyjen hankelupien yleistajuiset tiivistelmät ja huolehtii niiden päivittämisestä, kun hankkeet on arvioitu takautuvasti;
- 3) huolehtii hankelupalautakunnan ja 53 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista; ja
- 4) huolehtii tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 47 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta vaihtoehtoisten menetelmien edistämisestä ja niitä koskevien tietojen jakamisesta.

38 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa taikka joissa säilytetään toimintaa varten tarkoitettuja eläimiä, eläinten rehua tai juomaa tai toiminnan harjoittamisessa käytettäviä näytteitä, aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka toimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa

45 §

HE 14/2018 vp

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä.

Elintarviketurvallisuusvirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

- 1) maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;
- 2) toiminnan kohteena olevat eläinlajit;
- 3) toiminnan aloittamisajankohta ja myönnetty toimintaluvat;
- 4) toimiiko toiminnanharjoittaja 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kasvattajana, toimittajana vai käyttäjänä;
- 5) toiminnasta vastaavan henkilön, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laitoksesta vastaavien henkilöiden ja 7 §:n 4 momentissa tarkoitettun nimetyn eläinlääkäriin ja mahdollisen muun pätevän asiantuntijan nimi ja yhteystiedot; sekä
- 6) toiminnan lopettaminen.

Toiminnanharjoittajista pidettävän rekisterin tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tietojärjestelmään. Rekisteriin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 §

Hankerekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän laitos, jossa hanke toteutetaan;
- 2) hankeluvan numero ja luvanhaltijan nimi sekä 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua vastaavan henkilön nimi;
- 3) hankkeen tarkoitus;
- 4) hankkeessa käytettävät eläinlajit ja lajikohtaisesti eläinten lukumäärä;
- 5) suunniteltu hankkeen alkamis- ja päättymisajankohta;
- 6) toimenpiteiden vakavuusluokat;
- 7) onko hankkeesta tehtävä takautuva arviointi; sekä
- 8) tiedot takautuvasta arvioinnista.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun hankeluvassa asetettu määräaika on päättynyt. Jos hanke on arvioitava takautuvasti, tiedot poistetaan kuitenkin vasta silloin, kun kolme vuotta on kulunut takautuvan arvioinnin saattamisesta päätökseen.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

47 §

Kiellot, määräykset ja kiireelliset toimenpiteet

Jos 40 §:ssä tarkoitettua tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että toiminnan harjoittamisessa ei ole noudatettu sitä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai toiminnalle tai hankkeen toteuttamiselle asetettuja lupaehtoja, Elintarviketurvallisuusviraston on kiellettävä toiminnanharjoittajaa tai hankeluvan haltijaa jatkamasta tai toistamasta säännösten, määräysten tai lupaehtojen vastaista menettelyä taikka määrättävä tämä asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Kiireellisenä toimenpiteenä Elintarviketurvallisuusvirasto voi 1 momentista poiketen:

- 1) lopettaa tai määrätä hankkeessa käytettävän eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muu-

HE 14/2018 vp

toksia, joiden perusteella sen voidaan päätellä kokevan hankeluvassa ennakoimatonta voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä eikä sitä voida poistaa lääkityksellä tai muilla toimilla;

2) lopettaa tai määrätä toiminnan harjoittamisessa käytettävän muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläinsuojelulliset syyt välttämättä niin vaativat.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan toiminnanharjoittajan kustannuksella.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikkottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Elintarviketurvallisuusvirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on lopetettava hankkeessa käytetyt eläimet tai toteutettava muu sellainen Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos toimintalupa peruutetaan, laitoksessa pidetyt eläimet on toiminnanharjoittajan kustannuksella lopetettava, siirrettävä toisen toiminnanharjoittajan laitokseen tai on toteutettava muu Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja kyse on tiedoista, jotka koskevat rikosepäilyn kohteena olevaa asiaa.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Elintarviketurvallisuusviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnan järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

132.

Laki

maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain (27/2014) 5, 7 ja 10 § seuraavasti:

5 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat maakunnat kukin toimialueellaan.

Alueellisessa kehittämissuunnitelmassa tulee esittää alueellinen kehittämisstrategia, toteuttamista tukevat painotukset ja valintakriteerit. Tarkemmat säännökset alueellisten kehittämissuunnitelmien sisällöstä ja rakenteesta sekä niiden laatimisessa ja muuttamisessa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Yhteistoiminta

Ohjelma, alueellinen kehittämissuunnitelma ja paikallinen kehittämisstrategia laaditaan yhteistyössä maaseudun kehittämisen kannalta tärkeiden toimijoiden kanssa. Jos kehittämistoimenpiteet liittyvät muiden ministeriöiden kuin maa- ja metsätalousministeriön toimialaan, ohjelma laaditaan yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu yleisasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun kumppanuussopimuksen laadintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Maakunnat vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta vastaavat 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut paikallisyhteisöt yhteistyössä maakunnan kanssa.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista toimijoista, yhteistyöstä tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa sekä ohjelman, suunnitelman ja strategian yhteensovittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Välittävä toimielin

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 5 §:n 29 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat maakunnat.

Välittävä toimielin vastaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyvistä tehtävistä toimialueellaan siten kuin niistä erikseen lailla säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

133.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 70 §:n 5 momentti,
muutetaan 15, 30, 31, 34 - 38, 40, 42, 44, 48, 52, 53, 55, 58, 60, 64, 68 ja 69 §,
sellaisina kuin niistä ovat 15 ja 30 § laissa 1336/2016, 31, 34, 42, 48, 52 ja 64 § osaksi laissa
1176/2014, 53 § osaksi laissa 1167/2015 ja 60 § laissa 1176/2014, sekä
lisätään lakiin uusi 69 a § seuraavasti:

15 §

Tuen siirtäminen toiselle tuettavan toimenpiteen toteuttamista varten

Jollei jäljempänä toisin säädetä, tukea voidaan osaksi siirtää toiselle käytettäväksi tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on tällöin, että tuen siirtäminen on tuettavan toimenpiteen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista ja toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvat tahot täyttävät kyseisen tuen saajaa koskevat edellytykset. Lisäksi edellytyksenä on, että tuen saaja varmistaa muiden toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvien kanssa laadittavien sopimuksin tuen myöntämiselle ja maksamiselle asetettujen edellytysten täyttämisen sekä tuen ehtojen noudattamisen mukaan lukien mahdollinen tuen ja muun julkisen rahoituksen takaisinmaksu korkoineen ja hallinnollisine seuraamusmaksuineen sekä viranomaisen oikeuden tarkastaa siirron saajan toimintaa vastaavalla tavalla kuin tuen saajan toimintaa. Tuen saaja vastaa kuitenkin edellytysten täyttämisestä ja ehtojen noudattamisesta sekä, jos tuki peritään takaisin, tuen takaisinmaksusta tuen myöntävään viranomaiseen nähden.

Kehittämishanketta koskevasta tuesta on siirron jälkeenkin jäätävä hakijan omaan käyttöön merkittävä osa.

Mitä 1 momentissa säädetään mahdollisuudesta siirtää tuki toiselle, ei koske yrityksen perustamiseen myönnettyä tukea, paitsi jos:

1) kysymys on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittämisestä tai tuensajayhteisön yhteisömuodon muuttamisesta;

2) maakunta toteaa yhtiön täyttävän 16 ja 17 §:ssä sekä 20 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt edellytykset; ja

3) yhtiö jatkaa 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun liiketoimintasuunnitelman toteuttamista.

Tuen siirrolla ei tarkoiteta hakijan suorittamaa hankintaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen siirtämisen edellytyksistä ja menettelystä.

30 §

Toimenpiteen toteutusaika

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä lukuun ottamatta uuden yrityksen perustamista, joka on toteutettava kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan

minnan luonteen kannalta perusteltua taikka jos tuen myöntämiseen käytettävät Euroopan unionin tai valtion rahoitusta koskevat rajoitukset sitä edellyttävät.

Kehittämishanketuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava 27 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ajassa.

Maakunta voi pidentää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Määräaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyin määräajan jälkeen.

Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Kehittämishankkeen toteutusajaksi voidaan kuitenkin kokonaisuudessaan olla enintään kuusi vuotta, jos kyseessä on Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 d) ja e) kohdan mukainen tuki.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan pidentämisen edellytyksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Tuen kohteena olevaa toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan toimintaan tai kehittämistyöhön ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta haettava maakunnan lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai kehittämistyön luonne ei olennaisesti muutu. Jos luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa ja osa tuesta on vielä maksamatta, voidaan jäljellä oleva tuki samalla siirtää maksettavaksi siirron saajalle.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintönä tai sukupolvenvaihdon kautta. Jos kyseessä on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittäminen tai tuensaajayhteisön yhteisömuodon muuttaminen, voidaan 4 momentissa ja 15 §:ssä säädetystä poiketen myös kokonaan maksamatta oleva tuki siirtää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset luvan myöntämisestä ja maksamatta olevan tuen siirtämisestä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset myös tuettavan toiminnan ja investoinnin pysyvyydestä sekä tarvittaessa sitä koskevasta määräajasta, jollei Euroopan unionin lainsäädännössä asiasta säädetä.

34 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa hakuaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset on ratkaistava tukijaksoittain lukuun ottamatta hakemuksia, jotka koskevat paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä myönnettävää tukea. Tukiehdot täyttävät hakemukset ratkaistaan valintaperusteiden mukaisessa järjestyksessä hallinnointilain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa

HE 14/2018 vp

asetuksessa säädetyllä tavalla. Valintaperusteet vahvistaa ennen haun alkamista maa- ja metsätalousministeriö ohjelman seurantakomiteaa kuultuaan.

Maakunnan on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

Paikallisen toimintaryhmän on tiedotettava alueellaan 1 momentissa tarkoitetuista seikoista sellaisen tuen osalta, joka rahoitetaan paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä.

Valintaperusteista ja -menettelystä voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan, mitä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) säädetään henkilön yksilöimisestä ja tunnistamisesta.

Tukihakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava, tai muun hallinnonalan verkkopalveluun jätetyllä hakemuksella, joka maakunnassa hakijan suostumuksin tallennetaan 1 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään tämän lain mukaisena hakemuksena.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva 11 §:ssä tarkoitettu suunnitelma.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Muutoin kuin sähköisesti tehtyä hakemusta tai sen liitettä ei arkistoida, jollei siihen ole erityistä syytä.

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tukihakemuksessa on yksilöitävä siirronsaajat ja esitettävä kaikki 15 §:n 1 momentissa tarkoitettut sopimukset.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, sähköisen hakemisen menettelyistä sekä suunnitelman ja selvitysten esitystavasta.

36 §

Tuen hakeminen

Tukihakemus on toimitettava maakunnalle tai paikalliselle toimintaryhmälle, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tukihakemus on tullut vireille, kun se on tehty 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa verkkopalvelussa niin, että se on toimivaltaisen maakunnan tai toimintaryhmän saatavilla tai lomakkeella muutoin kuin sähköisesti tehty hakemus on saapunut maakunnalle tai toimintaryhmälle. Jos viimeksi mainitulla tavalla tehty hakemus on toimitettu muulle kuin toimivaltaiselle maakunnalle tai toimintaryhmälle, hakemuksen vastaanottaneen maakunnan tai toimintaryhmän on tallennettava asia asianhallintajärjestelmään ja siirrettävä hakemusasiakirjat toimivaltaisen maakunnan tai toimintaryhmän käsiteltäviksi.

Hakemus ei kuitenkaan tule vireille, ennen kuin hakemuksessa on esitetty seuraavat yksilöidyt ja todenmukaiset tiedot ja liitetty seuraavat asiakirjat:

- 1) tuen hakija;
- 2) hakemuksen kohteena oleva toimenpide tai hanke;
- 3) toimenpiteen tai hankkeen kustannukset sekä niiden määrä ja rahoitus;
- 4) haetun tuen määrä;

HE 14/2018 vp

5) yritystukea haettaessa liiketoimintasuunnitelma ja kehittämishanketukea haettaessa hankesuunnitelma;

6) haettaessa tukea investointiin investointisuunnitelma.

Toimivaltaisen maakunnan tai toimintaryhmän, jos tukea haetaan toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, on viipymättä kirjallisen hakemuksen saavuttua pyydettävä hakijaa täydentämään puutteellista hakemustaan. Vireilletulosta on ilmoitettava hakijalle.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä, muutoin kuin sähköisesti saapuneiden hakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään, kirjallisten asiakirjojen hävittämisestä sekä yksilöidystä investointisuunnitelmasta.

37 §

Toimivaltainen maakunta

Tuen myöntää sen maakunta, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa.

Jos tuettava yksittäinen toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden maakunnan toimialueella, toimivaltainen on se maakunta, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. Maakunnat voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta maakunnalta hakemuksen toisen maakunnan ratkaistavaksi, jos asianomaiset maakunnat suostuvat siirtoon.

Toimivaltaisesta maakunnasta voidaan sopia 1 ja 2 momentista poikkeavasti noudattaen maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) 3 §:ssä säädettyä menettelyä.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on Päijät-Hämeen maakunta.

38 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Haettaessa tukea paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään sähköisestä tukihakemuksesta, hakemuksen vireilletulon edellytyksistä sekä hakemuksen sähköisestä käsittelystä.

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetty muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden paikallisen toimintaryhmän alueella, on toimivaltaisen paikallisen toimintaryhmän hankittava muiden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetuista rahoituskiintiöistä. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle maakunnalle.

Jos tuen hakija on paikallinen toimintaryhmä, hakemiseen sovelletaan kuitenkin, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Paikallinen toimintaryhmä siirtää sille saapuneen ja sen rahoituskiintiöstä rahoitettavaksi haetun muutoin kuin sähköisesti tehdyn hakemuksen asianhallintajärjestelmään. Hakemukseen sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään. Toimintaryhmä vastaa hakemuksen oikeasta tallentamisesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä niiden toimittamisesta maakunnalle sekä sähköisestä käsittelystä.

40 §

Tukihakemuksen arviointi

HE 14/2018 vp

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista koskevan päätöksen tekemistä maakunta voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Maakunta voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

42 §

Tuen myöntäminen

Maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden maakunnan toimialueella, on toimivaltaisen maakunnan hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten maakuntien lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen maakunnan toimialueella tapahtuvaa toimintaa varten ainoastaan, jos kyseinen maakunta antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. Maakunta voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. Maakunnan viranhaltija ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen maakunnalle.

44 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään käyttäen 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 35 §:n 4 ja 6 momentissa ja 36 §:n 2, 4 ja 5 momentissa maakunnan osalta säädetään.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle.

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja, jollei tukea ole myönnetty kertakorvauksena, tilinpitoasiakirjat.

48 §

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Tuki maksetaan vuosittain enintään neljässä erässä. Kehittämishanketukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua. Kehittämishanketuen maksua on haettava vähintään kerran vuodessa. Euroopan unionin lainsäädännön salliessa maksua voi kuitenkin hakea ja tuen maksaa harvemmin, jos hankkeen kesto on enintään 24 kuukautta.

Tuen maksamisesta päättää tuen myöntäneen maakunnan viranhaltija. Maakunta kokoaa maksuja koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Tarkemmat säännökset tukien maksueristä, ennakkona maksettavan tuen määrästä, ennakon maksamisen edellytyksistä ja ehdoista sekä ennakon hakemisesta ja maksamisesta noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

49 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada maakunnilta avustujärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Maaseutuvirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja maakunnalla on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on esitettävä tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot maakunnalle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten ja seurantatietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisesta maakunnille.

52 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta maakunnilla sekä hallinnointilain 13 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu 31 §:n 4 momentissa tarkoitetulla luvalla ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtioneuvoston myöntämää tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

53 §

Tarkastuksen suorittaminen

Edellä 52 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittamista varten viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia. Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastustehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle maakunnalle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto

HE 14/2018 vp

tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 52 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus saada poliisilta korvauksetta virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

55 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen saaja on luovuttanut ilman maakunnan lupaa tuen kohteena olevan toiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 31 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä;
- 4) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai
- 5) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta.

58 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

60 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Maakunnan viranhaltijan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä tai, jos kyseinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, tätä edeltävä arkipäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun maakunta sai tiedon 55 §:ssä säädetyistä perusteista, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

64 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on salassapitosääntöjen estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

HE 14/2018 vp

Pyydetyn tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydettyäessä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä maakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut, tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Maaseutuvirastolla ja maakunnalla on oikeus korvauksetta saada Verohallinnolta 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään liittyvät tuen hakijaa ja saajaa koskevat viimeksi vahvistettua verotusta koskevat tiedot Verohallinnon rekisteristä.

Edellä 1–4 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoa pyytävän on esitettävä selvitys luovutettavien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta. Saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

68 §

Valituskielto

Maakunnan 30 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

69 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

11 luku

Erinäiset säännökset

69 a §

Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen

Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien ohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluksi tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

134.

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 12 §:n 3 momentti.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

135.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 29 ja 48 § sekä *muutetaan* 6, 15, 28, 32, 41–44, 47, 49 ja 51 § seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *lääkitsemisellä* lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen sekä lääkkeen antamisessa käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttöä;
- 2) *lääkkeellä* lääkelain 3 §:ssä tarkoitettua valmistettua tai ainetta;
- 3) *lääkevalmisteella* lääkelain 4 §:ssä tarkoitettua lääkettä;
- 4) *lääkeaineella* lääkelain 5 §:ssä tarkoitettua ainetta;
- 5) *muulla eläinten käsittelyssä käytettävällä aineella* eläimelle annettavaa muuta kuin lääkettä tai eläimen ravitsemukseen kuuluvaa ainetta, jota käytetään eläimen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tai eläintuotannollisista syistä;
- 6) *eläinlääkinnässä käytettävällä laitteella ja tarvikkeella* instrumenttia, laitteistoa, materiaalia ja välinettä, jota käytetään lääkkeen antamiseen, sairauden diagnosointiin, eläimen sairauden tai terveyden hoitoon taikka elintoiminnon tutkimiseen tai säätelyyn;
- 7) *lääkkeen luovutuksella* tapahtumaa, jossa eläinlääkäri antaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle, toiselle eläinlääkärille tai lääkerehun valmistajalle;
- 8) *tuotantoeläimillä* tarkoitetaan eläimiä, joita pidetään, kasvatetaan, hoidetaan, teurastetaan tai kerätään elintarvikkeiden tuottamiseksi;
- 9) *varojalla* lääkkeen viimeisestä antokerrasta laskettua vähimmäisaikaa, jonka kuluessa teurastetun eläimen lihaa tai muita teurastetusta eläimestä saatuja tuotteita taikka eläintä tai eläimen tuottamaa maitoa, hunajaa tai munia ei saa luovuttaa elintarvikkeena käytettäväksi;
- 10) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, maakuntaa ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;
- 11) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain mukainen oikeus harjoittaa eläinlääkäriammattia;
- 12) *hevoseläimen tunnistusasiakirjalla* neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta annetussa

HE 14/2018 vp

komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/262 tarkoitettua tunnistusasiakirjaa tai hevospassia;

13) *valtakunnallisella eläinten terveydenhuolto-ohjelmalla* eläinlääkäripalveluista annetun lain (765/2009) 12 §:n mukaista valtakunnallista ohjelmaa;

14) *terveydenhuollon seurantajärjestelmällä* valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvaa sähköistä järjestelmää, johon kirjataan eläinten terveydenhuoltoon liittyviä tietoja;

15) *eläinten pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 5 §:n mukaisista pitopaikkaa.

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkärillä on oikeus luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen hoitoa tai jatkohoitoa varten, toiselle eläinlääkärille eläinlääkinnälliseen tai eläinlääketieteelliseen tarkoitukseen käytettäväksi ja rehulain (86/2008) nojalla hyväksytyille lääkerehun valmistajalle lääkerehun valmistusta varten.

Eläinlääkäri saa luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen tai eläinryhmän hoitoa tai jatkohoitoa varten vain tutkittuaan eläimen tai eläimet taikka hankittuaan muulla luotettavalla tavalla selvityksen lääkityksen tarpeellisuudesta. Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkärin on tehtävä luovutuksesta välittömästi ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lääkkeiden luovutuksesta sekä luovutuksen ehdoista, edellytyksistä ja rajoituksista, luovutettavien lääkkeiden määrästä ja valikoimasta sekä poikkeuksista vaatimukseen tutkia kaikki eläimet.

28 §

Maakunta

Maakunta huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan lukuun ottamatta eläinlääkäreihin, lääketehdaisiin, lääketukkukauppoihin ja apteekkeihin kohdistuvaa valvontaa.

Maakunnan tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle, jos se suorittamansa valvonnan yhteydessä havaitsee eläinlääkärin rikkoneen 1 momentissa mainittuja säännöksiä.

32 §

Valtakunnallinen ja alueellinen valvontasuunnitelma

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta, Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava lääkkeiden ja muiden eläinten käsittelyssä käytettävien aineiden sekä eläinlääkinnässä käytettävien laitteiden ja tarvikkeiden käytön ja luovutuksen valvontaa varten valtakunnallinen valvontasuunnitelma. Suunnitelman on katettava myös eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 10 §:n mukainen lääkkeiden määräämisen valvonta. Suunnitelma on osa valvonta-asetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa. Suunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) valvonnan tavoitteet ja kattavuus osa-alueittain;
- 2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteet sekä niiden valvontatiheys valitaan;
- 3) valvonnan sisällön ja menetelmien määrittely;
- 4) toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa säännösten vastaista toimintaa;
- 5) valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

HE 14/2018 vp

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma sen vastuulle tämän lain mukaan kuuluvasta valvonnasta. Alueellisen suunnitelman tulee perustua valtakunnalliseen suunnitelmaan. Alueellista suunnitelmaa ei kuitenkaan laadita kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvästä valvonnasta, vaan maakunta toteuttaa valvonnassa valtakunnallista ohjelmaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisen valvontasuunnitelman sisällöstä.

41 §

Määräykset ja kiellot

Maakunta voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. Maakunta voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. Maakunta voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Maakunta voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Maakunta voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Maakunta voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Maakunnan on tehtävä merkintä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettuun tietojärjestelmään 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista eläimen siirtämisestä, luovuttamisesta sekä elintarvikkeena tai rehuna käyttämisestä koskevista kielloista. Maakunnan on lisäksi tehtävä tietojärjestelmään merkintä kiellon peruuttamisesta heti, kun voidaan varmistua siitä, että kiello ei ole enää aiheellinen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä määräysten ja kieltojen toteuttamisesta sekä tehostetusta valvonnasta.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Maakunta voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä ja kielloa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Haltuunotto

Maakunta voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi maakunta voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa ja Elintarviketurvallisuusvirasto eläinlääkärin hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

Haltuunotto on suoritettava todistajan läsnä ollessa. Eläimen omistajalle tai haltijalle on annettava todistus, josta ilmenee haltuunotetun omaisuuden määrä ja haltuunoton syy.

Haltuunotetusta omaisuudesta voidaan korvauksetta ottaa näytteitä tutkimuksia varten.

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Haltuunotettu omaisuus voidaan tarvittaessa säilyttää eläinten pitopaikassa tai eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkärin tai muun tässä laissa tarkoitettujen toimijain luona sopivalla tavalla merkittynä taikka sinetöidyssä tai muuten merkityssä varastotilassa.

Haltuunoton suoritettava viranomaisen päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

47 §

Maksut

Jos tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta otetusta näytteestä todetaan, että eläimelle on annettu sellaista lääkeainetta, jonka käyttö kyseiselle eläimelle on tämän lain nojalla kielletty, tai jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien, eläimen omistajan tai haltijan on maksettava asian selvittämiseksi tehdyistä tutkimuksista ja selvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavaan väliaikaisesti tehostettuun valvontaan liittyvistä tutkimuksista aiheutuvat kustannukset.

Jos eläin on määrätty lopetettavaksi ja hävitettäväksi 41 §:n nojalla, eläimen omistaja tai haltija vastaa eläimen lopettamisesta ja hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Jos valvonnassa havaitaan, että lääkkeitä tai muita eläinten käsittelyssä käytettäviä aineita on hankittu, käytetty tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, voidaan rikkomuksesta epäillyltä eläimen omistajalta tai haltijalta taikka eläinlääkäriltä periä asian selvittämiseksi tehdyistä lisäselvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavaan väliaikaisen tehostetun valvonnan kustannukset.

Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määräytymisestä sekä kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvistä maksuista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Valvonta-asetuksen 28 artiklaan perustuvista maakunnan suoritteista peritään kuitenkin maakunnan hy-

HE 14/2018 vp

väksymän taksan mukainen maksu. Maksujen perusteissa otetaan huomioon valvonta-asetuksen säännökset.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

49 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun maakunnan ja Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen haetaan kuitenkin siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain 41, 43 ja 44 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat

Valtakunnallisissa eläinten terveydenhuolto-ohjelmissa on asetettava valtakunnalliset tavoitteet keskeisten eläintuotannossa käytettävien lääkkeiden käytölle hallitun ja tarkoituksenmukaisen lääkkeiden käytön edistämiseksi.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

136.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 3, 4, 8, 10, 19, 20—25, 27, 29—31, 34, 35, 37 ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 3, 25, 31, 34 ja 39 § osaksi laissa 1632/2015, 4 § osaksi laissa 202/2015, 8, 24, 29 ja 30 § laissa 1632/2015 sekä 35 § laissa 643/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 36 a ja 37 a § seuraavasti:

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa:

- 1) toimintaohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;
- 2) toimintaohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;

HE 14/2018 vp

3) toimintaohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;

4) toimintaohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;

5) toimintaohjelman varojen käytön riittävän valvonnan järjestämisestä;

6) kalatalouden toimintaryhmien ja niiden laatimien paikallisten strategioiden hyväksymisestä.

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo maakuntaa ja kalatalouden toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

Hallintoviranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yleisasetuksen 123 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena.

8 §

Välittävä toimielin

Maakunta toimii yleisasetuksen 123 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna välittävänä toimielimenä alueellaan.

Välittävä toimielin vastaa tässä laissa säädetyistä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään sekä toimenpiteiden alueellisesta yhteensovittamiseen liittyvistä tehtävistä. Välittävä toimielin vastaa lisäksi myöntämänsä tuen seurantaan, raportointiin, petostentorjuntaan ja paikan päällä varmentamiseen liittyvistä tehtävistä sekä alueellisesta tiedotuksesta ja viestinnästä yleisölle, tuen hakijoille ja tuensaajille.

Välittävän toimielimen on eriytettävä rakennerahastojen tuen myöntäminen, maksaminen ja paikan päällä varmentaminen, takaisinperiminen ja muiden jatkotoimenpiteiden toteuttaminen moitteettoman varainhoidon edellyttämällä tavalla. Välittävän toimielimen itse toteuttamien hankkeiden toimeenpanossa hankkeiden toteutus tulee eriyttää edellä mainituista tehtävistä.

Välittävän toimielimen on laadittava ja ylläpidettävä kuvausta hallinto- ja valvontajärjestelmästä. Välittävän toimielimen on raportoitava tehtävien hoitamisesta maa- ja metsätalousministeriölle tämän edellyttämällä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä välittävän toimielimen tehtävistä.

10 §

Toimintaohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa toimintaohjelman yhteensovittamisesta muiden yhteiseen strategiakehykseen kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Maakunta vastaa toimintaohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden toimintaryhmät vastaavat yhteistyössä maakunnan kanssa paikallisten strategioiden ja muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta.

19 §

Tuen hakeminen

HE 14/2018 vp

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 31 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annettua lakia (617/2009).

Tukihakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava ja toimitettava maakunnalle.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva hankesuunnitelma. Investointituen hakijalta voidaan edellyttää myös yrityksen tai ammatinharjoittajan toiminnan kehittämisen kannalta olennaiset seikat sisältävän kehittämissuunnitelman esittämistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen hakemisessa noudatettavasta menettelystä, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten, hankesuunnitelman ja kehittämissuunnitelman sisällöstä ja esittämisestä.

20 §

Tuen hakeminen kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Jos tukea haetaan kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, maakunta pyytää hakemuksesta lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. Toimintaryhmä antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltaisen kalatalouden toimintaryhmän on hankittava muiden kalatalouden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetusta rahoituskiintiöstä.

Toimivaltainen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide toteutetaan. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltainen on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä ei sovelleta, jos hakija on kalatalouden toimintaryhmä.

21 §

Tuen myöntäminen

Maakunta päättää tuen myöntämisestä.

Edellä 18 §:n 2 momentin mukaisessa hakumenettelyssä maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että maakunta tekee päätöksen saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. Maakunta voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistaessa hakemusta kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä maakunta tekee päätöksen saatuaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. Maakunta voi poiketa kalatalouden toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman tai paikallisen strategian vastaista tai jos kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä rahoitettavista tukikelpoisista toimenpiteistä.

Tukipäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

22 §

Tuen myöntäminen ilman hakemusta

HE 14/2018 vp

Maakunta voi myöntää tukea meri- ja kalatalousrahastoasetuksen 78 artiklassa tarkoitettuun tekniseen tukeen ja 76 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan ilman hakemusta maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Samaa menettelyä voidaan noudattaa myönnettäessä tukea monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Maakunta jättää myöntämättä 1 momentissa tarkoitettua tukea maa- ja metsätalousministeriön sille osoittaman vahvistetun käyttösuunnitelman mukaisesti ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

23 §

Päätöksenteko yhdenntettyä meripolitiikkaa koskevissa hankkeissa

Meri- ja kalatalousrahastoasetuksen 80 artiklassa tarkoitetuille toimille voidaan myöntää tukea ilman hakemusta valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Valtioneuvoston kanslia vahvistaa käyttösuunnitelman sovittuaan yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa tukea koskevasta kokonaisratkaisusta. Ratkaisun teossa on pyrittävä yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, valtioneuvoston kanslia päättää ratkaisusta saatuaan vähintään kaksi puoltavaa lausuntoa muilta edellä mainituilta ministeriöiltä.

Ennen ratkaisun tekemistä maakunta tekee tarvittaessa arvion hanke-ehdotuksista ja hankkii tarvittavat asiantuntijalausunnot.

Maakunta voi poiketa edellä 1 momentissa tarkoitettua käyttösuunnitelmasta ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

Tukea voidaan lisäksi myöntää määräaikaisen hakumenettelyn puitteissa. Tuettavien hankkeiden valinnassa noudatetaan, mitä 2–4 momentissa on säädetty.

24 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään maakunnalle käyttäen 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään sähköisestä tukihakemuksesta ja sen käsittelystä, sovelletaan myös tuen maksamista koskevaan hakemukseen.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Kirjallinen hakemus on toimitettava maakunnalle.

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

25 §

Maksujen hyväksyminen

Tuen maksamisesta päättää maakunta. Maksupäätöksen Maaseutuvirasto.

Kehittämishankkeelle tukea voidaan maksaa enakkoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitettua hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

Toimenpiteelle voidaan maksaa tukea ilman erillistä maksuhakemusta, jos menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

27 §

Tuen takaisinperintä

Tuen maksaminen on keskeytettävä ja tuki on perittävä takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) 11 §:n 3 momentin mukaisesti tukea saanut ei ole kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta täyttänyt mainitun pykälän 2 momentin vaatimusta;
- 3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 4) tuen saaja on luovuttanut ilman maakunnan lupaa toiselle tuetun investoinnin kohteen ennen tukipäätöksessä asetetun määräajan päättymistä;
- 5) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tuen tarkastuksessa;
- 6) Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka ilman korkoa on enintään 250 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, kaikki tuen saajat vastaavat yhteisvastuullisesti takaisin perityn tuen suorittamisesta.

29 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää maakunta. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä maakunnan ryhtymään takaisinperintään, jos se katsoo 27 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

Takaisinperintää koskevassa päätöksessä on vahvistettava takaisinperittävä määrä, 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun maakunta on saanut tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen maksamisesta.

Maakunta vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

30 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

31 §

Tietojärjestelmän tarkoitus

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön yleisasetuksen 125 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua tietojärjestelmän. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Maakunta ja kalatalouden toimintaryhmät vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen hakijalla on oikeus tietojärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa seurata tuen hakemista, maksamista, tarkastamista ja takaisinperintää koskevan asiansa etenemistä ja ratkaisuja sekä tuen seurantatietojen käsittelyä. Vastaava oikeus on kalatalouden toimintaryhmällä sen rahoituskiintiöstä haetun ja myönnetyn tuen osalta lukuun ottamatta tarkastamista ja takaisin-

perintää koskevia sekä maksuhakemuksen yhteydessä esitettyjä salassa pidettäviä tietoja. Toimintaryhmällä on omasta rahoituskiintiöstään myönnetyn tuen osalta lisäksi oikeus asianhallintajärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa nähdä kokoomatietoja, jos tällainen mahdollisuus sisällytetään tietojärjestelmään. Asian seuraaminen ja koontitietojen katselu edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

34 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, maakunnalla ja 35 §:ssä tarkoitettulla tarkastuksella tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden toimintaryhmältä hakijaa ja tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja maakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Tietoja voidaan vastaavasti luovuttaa Luonnonvarakeskukselle sen tiedonkeruutehtävän suorittamiseksi, josta säädetään yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1380/2013 25 artiklassa.

Kalatalouden toimintaryhmällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 31 §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmästä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Edellä 1–4 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

35 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta maakunnalla.

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu tarkastusviranomainen voi valtuuttaa Maaseutuviraston tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastusstrategian mukaisesti. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu hyväksytyt tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta pävastyullinen tilintarkastaja.

36 a §

Hallintoviranomaisen oikeus takaisinperintään välittävältä toimielimeltä

Hallintoviranomainen voi määrätä toimintaohjelman varoista maksetut varat tai osan niistä perittäväksi takaisin välittävältä toimielimeltä, jos välittävä toimielin on käyttänyt varoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on osoitettu tai se on varoja käyttäessään olennaisesti toiminut vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

HE 14/2018 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallintoviranomaisen takaisinperintämenettelystä.

37 §

Toimivaltainen maakunta

Tässä laissa tarkoitettuja maakunnalle säädettyjä tehtäviä hoitaa se maakunta, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei toimivallasta muuta säädetä.

37 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakunnan on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyn toimivallan käyttäminen hallintosäännössä viranhaltijalle.

39 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön ja maakunnan tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

137.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4, 5, 7, 13, 15, 18–22, 27, 28, 36, 38, 49, 65 ja 69 §, sellaisena kuin niistä on 22 § osaksi laissa 421/2016, sekä *lisätään* lakiin uusi 67 a ja 70 a §, seuraavasti:

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo, ohjaa ja koordinoi yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja vastaa neuvoston valvonta-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuista

HE 14/2018 vp

tehtävistä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa neuvoston ja komission LIS-asetuksissa ja neuvoston ja komission valvonta-asetuksissa tarkoitettua keskinäisestä avunannosta muiden unionin jäsenvaltioiden, kolmansien maiden, komission ja komission nimeämän elimen kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus edellä 1 momentissa tarkoitettua valvonnan suorittamiseksi saada viranomaisilta salassapitosäynnösten estämättä valvonnan kannalta välttämättömät tiedot ja tehdä viranomaisten toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

5 §

Varsinais-Suomen maakunta

Varsinais-Suomen maakunta ja rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Varsinais-Suomen maakunta valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta jäljempänä 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Varsinais-Suomen maakunta valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta viettäessä. Varsinais-Suomen maakunta on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmuuden ja hyväksynnän.

Varsinais-Suomen maakunta on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksytyt talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyt talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen 9–30 artiklassa säädetään hyväksytyt talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyt talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

7 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusviraston kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (23/2006).

13 §

Kalastuslupan tilapäinen peruuttaminen

Varsinais-Suomen maakunnalla ja rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 7 luvussa tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Maaseutuvirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta lukien. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

HE 14/2018 vp

Varsinais-Suomen maakunta, rajavartiolaitos tai Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, että kalastusluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan, tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, Varsinais-Suomen maakunta voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

Moottoritehon mittauksesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenteen turvallisuusvirasto voi valtuuttaa 8 §:ssä tarkoitetun luokituslaitoksen tai muun toiminnanharjoittajan suorittamaan moottoritehon mittaamisen.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Varsinais-Suomen maakunta myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydysten talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Vapautus on voimassa toistaiseksi. Varsinais-Suomen maakunta peruuttaa vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan Varsinais-Suomen maakunnalle välittömästi, jos kalastusluksen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (*LIS-kalastus*). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee Varsinais-Suomen maakunta samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomainen ja määräajan laskeminen

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 17 artiklassa tarkoitettu ennakoilmoitus, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62–64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa Varsinais-Suomen maakunnalle.

Edellä 1 momentissa ja 21–23 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on toimitettu määräajassa, jos ilmoitus on ennen määräajan päättymistä saapunut Varsinais-Suomen maakunnalle. Paperinen ilmoitus katsotaan saapuneeksi määräajassa Varsinais-Suomen maakunnalle myös, jos ilmoituksen sisältävän kirjekuoren postileimasta selviää, että kuori on leimattu postissa ennen mää-

HE 14/2018 vp

rääjän päättymistä tai se on ennen määräajan päättymistä annettu Varsinais-Suomen maakunnan valvontaa suorittavalle virkamiehelle.

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueen päällikön tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain Varsinais-Suomen maakunnalle.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kalastusalueen neuvoston valvonta-asetuksen 6 artiklassa tarkoitetun kalastuslisenssinhaltijan (*kalastuslisenssinhaltija*) henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja seuraavat seikat:

- 1) kenelle saalis on myyty tai myydään, jos se on tiedossa, sekä myydyn saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä;
- 2) suoraan kuluttajille myydyn ja omaan käyttöön otetun saaliin määrä ja kalalajitunnus (FAO-koodi);
- 3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi) ja määrä;
- 4) saaliit pyytäneen kalastusalueen rekisteritunnus;
- 5) kalastusalueen päällikön henkilötunnus;
- 6) käytetyt pyydykset;
- 7) saaliin kalastusalue ja pyyntiaika;
- 8) saalin purkupaikka ja -aika;
- 9) tiedot tahattomista sivusaaliista;
- 10) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.

Jos kalastusmatkalla saadun silakka- tai kilohailisaaliin määrä on pienempi kuin 50 kilogrammaa, voidaan edellä säädetystä poiketen kyseessä oleva silakka- tai kilohailisaalis ilmoittaa 22 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen muita kuin kiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueen kalastuslisenssinhaltijan tai tämän valtuuttaman alueen päällikön tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusalueella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista Varsinais-Suomen maakunnalle.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

- 1) puretun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä kilogrammoittain;
- 2) niiden toimijoiden nimi ja yhteystiedot, joille saalista on myyty ilmoituksessa tarkoitettuna aikana;
- 3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi) ja määrä kilogrammoina;
- 4) saaliit pyytäneen kalastusalueen rekisteritunnus;
- 5) kalastusalueen päällikön henkilötunnus;
- 6) käytetyt pyydykset;
- 7) saaliin kalastusalue tai kalastusalueet;
- 8) pyyntipäivien lukumäärä;

HE 14/2018 vp

- 9) saaliin pääasiallinen purkupaikka;
 - 10) tiedot tahattomista sivusaaliista;
 - 11) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.
- Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 2 momentissa tarkoitettuja tietoja.

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti Varsinais-Suomen maakunnalle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalueiden pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalue rekisteriin.

Kalastusalueen päällikkönä toimivan kalastuslisenssinhaltijan ei tarvitse tehdä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos lisenssinhaltijan kalastusalue on alle kymmenen metriä pitkä.

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalueelta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoitettava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun Varsinais-Suomen maakunnan pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan 3 kohdassa.

Ilmoituksesta tulee ostajan yhteystietojen lisäksi käydä ilmi ostajan henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja yrityksen toimiala. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, Varsinais-Suomen maakunnalle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäamisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alue luetteloon merkityistä kalastusalueista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Varsinais-Suomen maakunta käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston ja komission LIS- ja valvonta-asetuksissa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Rekistereiden pitäjät ja käyttäjät

Edellä 30–35 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä pitävät maa- ja metsätalousministeriö, Varsinais-Suomen maakunta ja rajavartiolaitos yhdessä. Maa- ja metsätalousministeriö ja Varsinais-

Suomen maakunta pitävät yhdessä 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on Varsinais-Suomen maakunta.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

Maaseutuvirasto käyttää kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja rekistereitä selvittäessään käsiteltävänä olevia rikkomusasioita ja määrätessään 7 luvun mukaisia rikkomus- ja seuraamusmaksuja. Tulli käyttää saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä. Luonnonvarakeskus käyttää 30–33 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä Euroopan unionin tiedonkeruuvälitteiden täyttämistä ja tilastointia varten sekä tutkimustarkoituksiin.

49 §

Rikkomukset

Maaseutuvirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

1) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 6 tai 7 artiklassa säädettyjä kalastusluksen merkintöjä ja asiakirjoja koskevia säännöksiä;

2) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 8–17 artiklassa säädettyjä kalastusluksen apuveneitä, kalastusaluksella käytettäviä pyydyksiä ja pyydyksiin kiinnitettäviä poi-juja koskevia säännöksiä;

3) laiminlyö varmistaa komission valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädetyn mukaisesti, että aluksen satelliittipaikannuslaite on toimintakykyinen tai että sen toimintaa ei estetä;

4) komission valvonta-asetuksen 25 artiklan vastaisesti lähtee VMS-laitteen toimintahäiriön jälkeen satamasta ennen kuin lippuvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut siihen luvan, poistaa VMS-laitteen ilman lippuvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntää tai laiminlyö ilmoittaa mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti aluksen maantieteellisen sijainnin kalastuksen seurantakeskukseen;

5) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 14–16 artiklan tai 21–25 artiklan kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta tai purkuilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen tai komission valvonta-asetuksen 29–36, 38–42, 44, 47–55 ja 58 artiklassa olevien kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta, purkamista, purkuilmoitusta tai pyyntiponnistusilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen;

6) laiminlyö toimittaa 21–23, 25 ja 26 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen määräajassa tai toimittaa puutteellisen ilmoituksen;

7) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 17 tai 18 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen tekemisen, tekee puutteellisen ilmoituksen tai ei tee ilmoitusta määräajassa;

8) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädettyjä jälleenlaivaus-toimia koskevia säännöksiä;

9) laiminlyö noudattaa pyyntiponnistusta koskevia neuvoston valvonta-asetuksen 26–30 artiklan säännöksiä;

10) kalastaa neuvoston valvonta-asetuksen 39 artiklassa säädetyn kiellon vastaisesti kalastusaluksella, jossa on aluksen kalastuslisenssissä vahvistetun tehon ylittävä moottori;

11) käyttää neuvoston valvonta-asetuksen 40 artiklan säännöksen vastaisesti uutta käyttömootoria, vaihdettua käyttömootoria tai teknisesti muokattua käyttömootoria, joka ei ole saanut asianomaisen jäsenvaltion virallista varmennusta;

12) purkaa saalista jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 43 artiklan nojalla nimeämien satamien tai lähellä rannikkoa olevien nimettyjen paikkojen ulkopuolella;

13) säilyttää kalastusaluksella neuvoston valvonta-asetuksen 44 artiklan säännösten vastaisesti monivuotisissa suunnitelmissa tarkoitettujen pohjakalakantojen saaliita;

14) säilyttää neuvoston valvonta-asetuksen 47 artiklan säännösten vastaisesti pyydyksiä aluksella;

- 15) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 48 artiklassa säädettyjä kadonneen pyydyksen talteenottolaitteita, talteenottoa ja pyydyksen katoamista koskevia velvollisuuksia;
- 16) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 49 artiklassa säädettyjen lajikoostumusta tai kalastuspäiväkirjaan kirjaamista koskevien velvollisuuksien noudattamisen;
- 17) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 50 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta taikka mainitussa artiklassa säädettyä pyydyksen säilytystä tai kauttakulkunopeutta koskevaa velvollisuutta;
- 18) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 52 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta;
- 19) kalastaa vastoin jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 53 artiklan mukaisesti asettamaa reaaliaikaista kalastuskieltoa;
- 20) pitää virkistyskalastuksesta peräisin olevia saaliita kaupan vastoin neuvoston valvonta-asetuksen 55 artiklan 2 kohdan säännöstä;
- 21) laiminlyö ennen ensimyyntiä jaotella eriin kaikki pyydetyt tai kerätyt kalastus- ja vesiviljelytuotteet neuvoston valvonta-asetuksen 56 artiklassa säädetyn mukaisesti;
- 22) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 58 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 66–68 artiklassa säädettyjä kalatuotteiden jäljitettävyyttä, kuluttajille annettavia tietoja tai pakkausmerkintöjä koskevia velvollisuuksia;
- 23) laiminlyö ensiostajaksi rekisteröitymisen neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan ja tämän lain 28 §:n mukaisesti;
- 24) asettaa myyntiin punitsematonta kalaa neuvoston valvonta-asetuksen 60 tai 61 artiklan säännösten tai mainituissa artikloissa tarkoitettujen valvonta- tai pistokoesuunnitelmien säännösten vastaisesti;
- 25) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 69–73 artiklan punnituksia koskevia säännöksiä;
- 26) laiminlyö täyttää ja toimittaa myynti-ilmoituksen neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklan säännösten tai tämän lain 20 §:n mukaisesti;
- 27) laiminlyö täyttää ja toimittaa Varsinais-Suomen maakunnalle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetut haltuunottoilmoitukset;
- 28) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädettyjä kuljetusasiakirjan täyttämistä ja toimivaltaiselle viranomaiselle toimittamista koskevia säännöksiä;
- 29) laiminlyö noudattaa viranomaisen suorittaman tarkastuksen yhteydessä neuvoston valvonta-asetuksen 75 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 113 tai 114 artiklassa toimijalle tai aluksen päällikölle säädettyjä velvollisuuksia;
- 30) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 4 artiklan 3 tai 4 kohdassa säädettyjä jälleenlaivauskieltoja;
- 31) purkaa tai jälleenlaivaa saalista muualla kuin neuvoston LIS-asetuksen 5 artiklan mukaisesti nimetyissä satamissa ja lähellä rantaa olevissa paikoissa;
- 32) toimittaa neuvoston LIS-asetuksen 6 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen säädetyn ajan jälkeen;
- 33) tulee satamaan tai aloittaa saaliin purkamisen vastoin neuvoston LIS-asetuksen 7 artiklassa säädettyä satamaantulolupaa tai purkulupaa;
- 34) laiminlyö toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle neuvoston LIS-asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun purku- tai jälleenlaivausilmoituksen;
- 35) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 36 artiklan nojalla tehtyä kiireellistä toimenpidettä tai väliaikaista toimenpidettä koskevaa täytäntöönpanopäätöstä;
- 36) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 5 kohdan nojalla annetun satamaantuloluvan määräyksiä;
- 37) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 7 kohdan säännöstä miehistön vaihdosta;
- 38) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 38 artiklan 2–7 kohdassa säädettyä ostokieltoa, kalastusaluksen kolmanteen maahan siirtymistä koskevaa kieltoa, vientikieltoa, kaupparjestelykieltoa tai yhteisten kalastustoimien harjoittamiskieltoa;
- 39) maahantuo Euroopan unionin alueelle kalataloustuotteita vastoin neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklan saalistodistusta koskevia säännöksiä tai näitä säännöksiä tarkentavia Euroopan unionin toimielinten antamia säädöksiä ja päätöksiä;

HE 14/2018 vp

40) kalastaa neuvoston Itämeri-asetuksen 3 artiklassa säädettyä, verkon silmäkokovaatimuksia pienempisilmäisillä verkoilla tai purkaa saalista kyseisen artiklan säännösten vastaisesti;

41) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 5 tai 6 artiklan pyydyksen rakennetta koskevia säännöksiä;

42) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 8 artiklan säännöksiä verkkojen mitoista ja verkkojen vedessäoloajasta;

43) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 12 artiklan säännöksiä vaadittavista saalisosuuksista;

44) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 13 artiklan säännöksiä pyydysten käytöstä ja käyttövalmiina pitämisestä;

45) purkaa lajittelemattomia saaliita vastoin neuvoston Itämeri-asetuksen 19 artiklan säännöstä ja 47 §:n nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön päätöstä;

46) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 24 artiklan säännöksiä tieteellisessä tutkimustarkoituksessa tapahtuvasta kalastuksesta ja saaliin myynnistä;

47) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 16 artiklan säännöksiä erityisalueille saapumisesta tai niiltä poistumisesta;

48) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 17 artiklan säännöksiä ennakoilmoituksen tekemisestä;

49) purkaa saalista vastoin neuvoston turska-asetuksen 18 artiklan säännöstä purkamisesta nimettyyn satamaan;

50) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 21 artiklan kauttakulkua koskevaa säännöstä;

51) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 22 artiklan säännöstä purkamisilmoituksen tekemisestä;

52) laiminlyö noudattaa 44 §:n nojalla annetun valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettuja Euroopan unionin säilyttämistoimenpiteitä tai monivuotisia suunnitelmia koskevia tarkempia säännöksiä; taikka

53) toimii kalastusaluksen päällikkönä vastoin 61 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusaluksen päällikkönä toimimisen kieltoa koskevaa päätöstä.

65 §

Rikkomusrekisterin pitäjät ja käyttäjät

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto pitävät rikkomusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maaseutuvirasto. Rekisterin käyttäjiä ovat edellä mainittujen lisäksi rajavartiolaitos ja Varsinais-Suomen maakunta.

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta ja rekisterinpidon ohjauksesta. Maaseutuvirasto myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisäateisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

9 luku

Erinäiset säännökset

67 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Varsinais-Suomen maakunnan on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyn toimivallan käyttäminen hallintosäännössä viranhaltijalle.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä tiedot voidaan luovuttaa rekisterin otteella tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Tietojen luovutuksesta päättää rekisteriä pitävä viranomainen. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Salassapitosäännösten estämättä käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja voidaan luovuttaa:

1) Tullille laissa säädettyjä valvontatehtäviä, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa sekä verotusta ja sen valvontaa varten;

2) poliisille kalastuksen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, meriliikenteen valvontaa, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa ja öljypäästöjen tutkintaa sekä pelastustoimintaa varten;

3) Liikenteen turvallisuusvirastolle merenkulun ohjausta, meriturvallisuuden valvontaa ja alusrekisterin ylläpitoa varten;

4) ulosottoviranomaisille niille kuuluvien täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten;

5) elintarvikevalvontaviranomaisille elintarvikkeita koskevan lainsäädännön noudattamisen valvontaa varten;

6) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja seuraamusten määräämiseen sekä niiden suomalaisten alusten rekisteröintiä varten, joiden kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa;

7) Euroopan komissiolle, Euroopan kalastuksenvalvontavirastolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja seuraamusten määräämistä varten;

8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:ssä tarkoitettulle kalastusvakuutuslaitokselle vakuutustuen maksamista koskevaa päätöksentekoa varten;

9) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle maakunnalle vakuutustuen takaisinperintää varten.

70 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 5 §: n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista maahantuontia, maastavientä ja hyväksytyin talouden toimijan määräämistä koskevista päätöksistä maksun, joka vastaa enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteesta määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

138.

Laki

eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 11 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 11 ja 18 § seuraavasti:

11 §

809

Korvauksen maksamisen edellytykset

Ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että korvauksen saaja toimittaa korvauksen myöntävälle viranomaiselle vuosittain maksuhakemuksen Maaseutuviraston vahvistamalla lomakkeella. Tiedot voidaan toimittaa lomakkeella myös sähköisessä muodossa. Ei-tuotannollisten investointien korvausta sekä 5 §:n 7 momentissa tarkoitetun sopimuksen johdosta maksettavaa ympäristökorvausta maksetaan enintään myönnetyn korvauksen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Neuvojan on annettava neuvonnasta maakunnalle ennakoilmoitus. Maatilojen neuvonnan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että viljelijä on vahvistanut neuvontatoimenpiteen toteutumisen ja että korvausta haetaan kuuden kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakoilmoituksesta.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että maksettavan korvauksen määrä sitoumus-, sopimus- tai korvausvuodelta on korvauksen saajaa ja yksittäistä korvausta kohden vähintään 100 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen maksamisen edellytyksistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvauksen hakemisessa noudatettavasta menettelystä ja 2 momentissa tarkoitetusta ennakoilmoituksesta.

18 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja maakunnalla on oikeus saada korvauksen saajalta korvauksen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

139.

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 25 § seuraavasti:

25 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 9, 24, 29–35, 47–49, 55 ja 56 §:stä sekä 10 luvusta johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja maakunnalta. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä niille.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

140.

Laki

luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain (294/2015) 6, 7, 9, 12, 23, 26–28 ja 35–37 §, sellaisena kuin niistä on 23 § osaksi laissa 1117/2017, seuraavasti:

6 §

Maakunta

Maakunta valvoo:

- 1) luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä vähittäismyynnissä; sekä
- 2) maatilalla harjoitettua omien maataloustuotteiden käsittelyä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla.

Maakunta toimii toimeenpanoasetuksen 36 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien kasvintuotannon siirtymävaihetta sekä 40 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien rinnakkaista tuotantoa. Lisäksi maakunta on toimivaltainen viranomainen toimeenpanoasetuksen 47 artiklan a ja b alakohtien mukaisessa hätätilanteessa.

7 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, kaupan pitämistä ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 5 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien ja väkiviinan maahantuontia ja maastavientiä harjoittavia toimijoita.

9 §

Valvontasuunnitelmat

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava toimeenpanoasetuksen 92 f artiklassa tarkoitettu monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma, jossa kuvataan luonnonmukaisen tuotan-

HE 14/2018 vp

non valvontaan liittyvien järjestelmien rakenteet ja organisaatiot sekä valvonnan strategiset tavoitteet, tärkeysjärjestykseen asettaminen ja yleinen järjestäminen.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma maakuntien ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Valtionlupa- ja valvontaviraston on laadittava 7 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta 2 momentissa tarkoitettu vuosittainen valvontasuunnitelma.

12 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto ja maakunta voivat käyttää toimijoiden ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden valvonnassa apuna Elintarviketurvallisuusviraston valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia. Valtuutetut tarkastajat voivat tehdä viranomaisvalvontaa varten vaadittavia tarkastuksia. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla sitä valvonnan aluetta, jolle hänet on valtuutettu, koskevien tarkastusten tekemiseen vaadittava asiantuntemus ja pätevyys. Valtuutetun tarkastajan tulee toimijan niin vaatiessa esittää valtuutuksestaan kirjallinen selvitys, josta on käytävä ilmi, mitä valvonnan aluetta hänen valtuutensa koskee.

Elintarviketurvallisuusviraston ja maakunnan on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa. Tarkastusten johdosta tehtävät hallinnolliset päätökset tekee tarkastuksen toimeksi antanut valvontaviranomainen.

23 §

Rekisterinpitäjä

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteriä pitää Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 5 §:ssä. Lisäksi maakunnilla on oikeus käyttää ja päivittää rekisterin tietoja tämän lain 6 §:ssä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Tämän lain 7 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisterinpitäjä on kuitenkin Valtion lupa- ja valvontavirasto. Rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla.

26 §

Asiakirjaselvityksen julkaisu

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee toimijan ajantasaisen asiakirjaselvityksen. Edellä 7 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden osalta asiakirjaselvityksen julkaisee kuitenkin Valtion lupa- ja valvontavirasto.

27 §

Nautakarjan pitäminen kytkettynä pienellä tilalla

Maakunta voi myöntää toimeenpanoasetuksen 39 artiklan mukaisen luvan pitää nautakarjaa kytkettynä tilalla, jolla nautakarjan yhteenlaskettu määrä vastaa enintään 30 eläinyksikköä. Kytkettynä pidettävän nautakarjan on oltava maidon- tai emolehmätuotannossa.

Eläinyksiköiden laskentaperusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

28 §

Muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttö

Maakunnan luvalla toimija voi käyttää muuta kuin luonnonmukaisesti tuotettua siementä ja siemenperunaa. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan edellytykset täyttyvät. Lupaa on haettava kullekin kasvukaudelle viimeistään 1 päivänä toukokuuta. Maakunnan on käsiteltävä annetun määräajan jälkeen jätetty lupahakemus, jos kyse on uudesta viljelijästä tai jos siihen on painava syy.

Selvitettyään vuosittain luonnonmukaisesti tuotetun siemenen ja siemenperunan saatavuuden Suomessa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi julkaista luettelon niistä lajeista ja lajikkeista, joille ei voida myöntää 1 momentissa tarkoitettua lupaa.

Muun kuin 1 momentissa mainitun lisäysaineiston osalta sovelletaan edellä 1 ja 2 momentissa säädettyjä menettelyjä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 8 kohdassa tarkoitettua yleisen luvan myös muulle lisäysaineistolle kuin siemenille ja siemenperunalle. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan a tai c alakohdan edellytykset täyttyvät.

35 §

Perittävät maksut

Tämän lain tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista viranomaisen suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan ja maakunnalle maksuja maakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

36 §

Palkkiot ja kustannusten korvaus

Tarkastustehtävän antanut viranomainen suorittaa valtuutetulle tarkastajalle tämän lain mukaisesta tarkastuksesta palkkion ja kustannusten korvausta.

37 §

Muutoksenhaku

Asiakirjaselvityksestä saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä valvontaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa (1466/1994) säädetään. Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan taksapäätökseen haetaan siten kuin maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee yksityisen tuotantoehdon hyväksymisen peruuttamista ja 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaikaista kaupan pitämisen kieltoa, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos tämän lain ja 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tehtävä päätös tai kielto on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön, siinä voidaan määrätä, että sitä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

141.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 13 –16, 18–22, 24, 30–33, 37–40, 47, 53, 54, 57, 60, 61, 64, 67, 69, 71, 72, 74, 76, 77, 83, 88, 89, 92, 101, 103–107, 117, 124, 130, 131 ja 135 §, sellaisena kuin niistä on 60 § laissa 1633/2015, ja *lisätään* lakiin uusi 123 a §, seuraavasti:

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävä tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi maakunta voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

- 1) vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi;
- 2) vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;
- 3) luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen; ja
- 4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

Maakunnan on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaa- lis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeut- taan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa.

Maakunnan lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, maakunnan alueen käyt- tö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käyppiin hintoihin perustuvat kohtuulliset mak- sut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

HE 14/2018 vp

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, maakunta voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Maakunnan tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Maakunnan on muutettava luvan ehtoja, jos:

- 1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai
- 2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Maakunnan on peruutettava lupa, jos luvanhaltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen, olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvanhaltija ei maakunnan huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointiaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi maakunta voi myöntää koko aluettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Maakunnan on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Maakunnan on pyydettävä alueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Maakunta voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä maakunnan huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

Kalastusmatkailuyrittäjän on luvan saatuaan suoritettava kalenterivuositain valtiolle 100 euron suuruinen kalastonhoitomaksu.

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomainen on maa- ja metsätalousministeriö. Maakunta toimii kalatalousviranomaisena alueellaan. Maakuntavaltuuston on annettava kalatalousviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

Lisäksi tässä laissa erikseen säädettyjä kalataloushallinnon viranomaistehtäviä hoitavat Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä kalastuksenvalvonnan osalta 99 §:ssä mainitut viranomaiset ja kalastuksenvalvojat.

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemä päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

20 §

HE 14/2018 vp

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on:

- 1) huolehtia kalataloushallinnosta alueellaan;
- 2) valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävästä kalastuksesta ja kalavarojen hoitoa;
- 3) antaa asiantuntija-apua kalatalousalueille;
- 4) valvoa, että kalatalousalueet toimivat lain ja sääntöjensä sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät sekä ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi;
- 5) käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalatalousalueiden välillä; sekä
- 6) hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät.

21 §

Maakunnan toimivalta talousvyöhykkeellä

Maakunnalle tässä laissa säädetyistä tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä Varsinais-Suomen maakunta.

22 §

Kalatalousaluejako

Vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä hallinnollisista rajoista riippumatta kalatalousalueisiin. Kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä alueesta. Kalatalousalueeseen kuuluvaa aluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava vaelluskalojen elinkierto, kalastuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen, valuma-aluejako sekä vesialueiden jako vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitettuihin vesienhoitoalueisiin sekä merenhoitoalueeseen.

Kalatalousaluejako ei koske meressä olevaa yleistä vesialuetta siltä osin kuin kalavarojen kestävä käyttö ja hoito ei vaadi alueen sisällyttämistä kalatalousaluejako.

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa maakunta 33 §:ssä tarkoitetun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Maakunta päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Maakunta voi kuultuaan asianomaisia kalatalousalueita ja kalastusoikeuden haltijoita sekä tarvittaessa niitä maakuntia, joiden alueella muu osa kalatalousalueesta sijaitsee, myös omaaloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä maakunnan toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

Kalatalousalueiden toimialueiden rajojen sijainnin perusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

- 1) kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon suunnittelu;

HE 14/2018 vp

- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyn suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoitotoimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut maakunnan ohjaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Kalatalousalueen säännöissä on mainittava:

- 1) kalatalousalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalatalousalue käsittää;
 - 2) miten edustajat kalatalousalueen yleiskokoukseen valitaan;
 - 3) milloin kalatalousalueen yleiskokoukset on pidettävä;
 - 4) miten kalatalousalueen yleiskokoukset kutsutaan koolle ja miten asiat käsitellään;
 - 5) miten hallituksen jäsenten toiminta ja asioiden käsittely on järjestetty;
 - 6) miten asiakirjat kalatalousalueen puolesta allekirjoitetaan;
 - 7) kalatalousalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja toimikausi sekä miten heidät otetaan toimeen;
 - 8) varojen käytön ja tilinpidon perusteet;
 - 9) tiedoksiantojen suorittamistapa; sekä
 - 10) muut kalatalousalueen toiminnan kannalta tarpeelliset seikat.
- Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa maakunta.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan maakunnalle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kalatalousalueen kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997).

Kalatalousalue on velvollinen toimittamaan vuosittain tilintarkastuksen. Tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kertomuksesta ja sen sisällöstä voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Maakunta valvoo alueensa kalatalousalueiden toimintaa. Maakunnalla on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava maakunnalle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Maakunta asettaa alueelleen kalatalouden yhteistyöryhmän avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon sekä saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii maakunnan ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee maakunnalle ehdotuksen alueen kalatalousaluejaaksi.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Maakunta hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

- 1) on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 2) on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista;
- 3) on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa; ja
- 4) on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä

Suunnitelman koskiessa saamelaisten kotiseutualuetta on hyväksymisen edellytyksenä 1 momentissa säädetyn lisäksi se, että saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä säädettyä neuvotteluelvelvoitetta noudatetaan.

Maakunta voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, maakunta voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu maakunnalle.

Maakunta voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueelliseksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta sen hyväksymisestä. Jos uutta suunnitelmaa ei ole hyväksytty ennen vanhan suunnitelman voimassaolon päättymistä, vanha suunnitelma on voimassa kunnes uusi suunnitelma on tullut voimaan.

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä maakunta tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi maakunnalle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi maakunnalle viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

HE 14/2018 vp

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Maakunta valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalalajin tai -kannan elinvoimaisuus vaarantuu, maakunta voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat.

Maakunnan on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Maakunnan on lisäksi ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpideehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, maakunta sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Maakunta on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta

47 §

Maakunnan poikkeuslupa

Maakunta voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

- 1) kielletyn kalastustavan, pyyntimenetelmän tai kalastusvälineen käyttöön tai säilyttämiseen;
- 2) kiellettyinä ajankohtana kalastamiseen;
- 3) sallittua määrää suuremman saaliin ottamiseen;
- 4) sallittua määrää useampien pyydysten käyttämiseen;
- 5) vapautettavaksi määrätyn kalan pyytämiseen ja ottamiseen;
- 6) kalastamiseen kalastuskieltoalueella;
- 7) rauhoitetun kalalajin tai -kannan kalastamiseen;
- 8) jäljempänä 91 §:n 2 momentissa säädetystä kiellosta poikkeamiseen kalastuskilpailussa saadun saaliin osalta.

Lupaa ei saa myöntää, jos se vaarantaisi tämän lain mukaisen tai sen nojalla annetun rajoituksen tarkoituksen taikka käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen.

53 §

Maakunnan toimivalta rajoittaa kalastusta

Maakunnan on osaltaan huolehdittava kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon toteuttamisesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

HE 14/2018 vp

Maakunta voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai kalakanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai kalakannan lisääntymisen kannalta:

- 1) kieltää kalastamisen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastamisen tietyinä ajankohtana tai rajoittaa sitä;
- 3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;
- 4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamisen; sekä
- 5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty jäljempänä 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla.

Lisäksi maakunta voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen rajoitukset tai kiellot voidaan määrätä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset tai kiellot voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi. Rajoitusten on oltava yhteensopivia kalavarojen valtakunnallisten hoitosuunnitelmien kanssa, eivätkä ne saa vaikeuttaa valtakunnallisten hoitosuunnitelmien toteuttamista.

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Maakunta voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

- 1) käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden tai kalakannan tavanomaista tehokkaamman hoidon tulosten turvaamiseksi;
- 2) kalataloudellisen tutkimuksen suorittamiseksi;
- 3) kalakannan turvaamiseksi;
- 4) kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kala- tai rapuistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaamiseksi; tai
- 5) toistuvan tai jatkuvan kalojen kutualueisiin kohdistuvan häirinnän estämiseksi.

Maakunta voi määrätä 1 momentissa tarkoitettujen rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kielltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Maakunnan oikeus määrätä pyyntimitoista

Maakunta voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädetyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Maakunnan oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

HE 14/2018 vp

Asianomainen maakunta ja vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kielto aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Oikeutta tämän pykälän mukaiseen korvaukseen ei kuitenkaan ole sellaisesta haitasta, josta haitankärsijä on oikeutettu korvaukseen jonkin muun lain tai sopimuksen nojalla.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöllä tarkoitetaan sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellustienään tai lisääntymisalueenaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistöksi säätää myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu vesialue, jos se on tarpeen vaelluskalojen luontaisen elinkierron edellytysten luomiseksi.

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää maakunnan päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamassa joessa ja vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamassa salmessa tai kapeikossa on kalaväylä, joka on pidettävä vapaana pyydyksistä kalan kulun turvaamiseksi.

Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesialueen leveydestä sen syvimmällä kohdalla ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu.

Maakunta voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

Kalaväylän ja jokisualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle maakunnan, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa

HE 14/2018 vp

maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava mitä kiinteistönmuodostamislaissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

Kalatiessä kalastaminen

Kalan kulun turvaamiseksi rakennetussa kalatiessä sekä kahdensadan metrin matkalla sen tai muun vastaavan laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- ja muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun patoturvallisuuslain (494/2009) 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetun padon alapuolella.

Maakunta voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Maakunta voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistössä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava maakunnan lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Maakunta voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

Istuttajan on ilmoitettava istutuksesta kolmen kuukauden kuluessa 94 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun istutusrekisteriin. Istutuksesta kirjattavista tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske vesilain 3 luvun 14 §:n nojalla tehtäviä istutuksia.

76 §

Poikkeukset istutuskelloista

Maakunta voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädettyistä kelloista.

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Maakunta toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman maakunnan lupaa. Maakunta käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämisen edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää varat 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista valtakunnallisista toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

Maakunta myöntää varat 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista alueellisista toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin maa- ja metsätalousministeriön määräämissä rajoissa. Menettelyyn valtionavustuksena pidettäviä varoja myönnettäessä sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen maakunnalle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa 82 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myöntämiensä varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille. Maakunta voi asettaa edellä sanottuja tulostavoitteita tai ehtoja 82 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin myöntämiensä varojen saajille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 82 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia ja korvauksia koskevien varojen myöntämisen perusteista ja raportoinnista sekä 5 kohdassa tarkoitettuja menoja koskevien varojen käytöstä ja raportoinnista.

Pohjois-Savon maakunta avustaa maa- ja metsätalousministeriötä 1 momentissa tarkoitettujen varojen haun järjestämisessä sekä huolehtii 2 momentissa tarkoitettujen varojen haun järjestämisestä.

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät Varsinais-Suomen

HE 14/2018 vp

maakunnan hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehitymisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein, tai kalastajan omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

89 §

Kaupallisten kalastajien rekisteröinti

Varsinais-Suomen maakunta päättää kaupallisten kalastajien rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta.

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Varsinais-Suomen maakunta antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista maakunnalta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä Varsinais-Suomen maakunnan huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Varsinais-Suomen maakunta poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan maakunnalle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

92 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä

Kalataloushallinnon tietojärjestelmällä tarkoitetaan kalataloushallinnon viranomaisten tehtäviin liittyviä 94 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä.

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän rekistereitä pitävät maakunnat, Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä 94 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua kalatalousaluerkisteriä kalatalousalueet. Kukin rekisterinpitäjä vastaa rekistereihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa kalataloushallinnon tietojärjestelmään kuuluvien rekistereiden pidon ohjauksesta sekä niiden hallinnoimiseksi välttämättömien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

101 §

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Maakunta vastaa kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta alueellaan.

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä maakunnalla on oikeus saada kalastuksenvalvojalta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksenvalvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

Kalastuksenvalvojaksi hyväksytään se, joka:

- 1) on oikeustoimikelpoinen;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja
- 3) on hyväksytysti suorittanut 104 §:ssä säädetyn kalastuksenvalvojan kokeen.

Kalastuksenvalvojan hyväksyy hakemuksesta maakunta, jossa hakijan kotikunta sijaitsee. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa maakunta. Koetta koskevaan maakunnan päätökseen saa vaatia hakea oikaisua maakunnalta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Kalastuksenvalvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksenvalvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksenvalvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksenvalvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kalastuksenvalvojan koulutuksesta ja kokeesta.

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Maakunta antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydetäessä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kalastuksenvalvojakortin sisällöstä sekä kalastuksenvalvojatunnuksen ulkoasusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Maakunnan on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Maakunta voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiin.

Maakunta voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti

HE 14/2018 vp

rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle maakunnalle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan maakunnan, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille maakunnalle, jonka alueeseen valtuuttajan alue kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa maakunnalle viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

Kalastuksenvalvojan tulee laatia tapahtumailmoitus 109 §:ssä tarkoitettua talteenotosta, 115 §:ssä tarkoitettua huomautuksen antamisesta ja 116 §:ssä tarkoitettua toimenpiteestä luopumisesta. Tapahtumailmoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksenvalvojien toiminnan valvontaa varten.

Tapahtumailmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimenpiteen kohteena olleen henkilötunnus ja muut tunnistetiedot sekä yhteystiedot;
- 2) epäilty rikkomus, jonka selvittämiseksi toimenpiteeseen on ryhdytty;
- 3) toimenpiteen laatu;
- 4) luettelo talteen otetuista tavaroista;
- 5) toimenpiteen suorittaja ja ajankohta.

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle maakunnalle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Maakunnan on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

13 luku

Erinäiset säännökset

123 a §

Päätösten maksullisuus

Maakunta perii 13, 18, 42, 53, 54, 57, 67, 71, 72, 74, 76, 77, 89 ja 103–105 §:ssä tarkoitettuja päätöksistä maksun. Maksu voi vastata enintään suoritteiden tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

124 §

Muutoksenhaku maakunnan päätökseen

Maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Maakunta voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy siten kuin hallintolainkäyttölain 12 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 13 ja 16 §:ssä tarkoitettuja lupa-asioita, 87–89 §:ssä tarkoitettuja rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista sekä 106 §:ssä tarkoitettuja kirjallista varoitusta ja hyväksymisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

130 §

Ensimmäisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä sääntöjen laatiminen

Kalatalousalueen on esitettävä ensimmäinen 35 §:ssä tarkoitettu käyttö- ja hoitosuunnitelma maakunnan hyväksyttäväksi kahden vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa. Kumotun lain 79 §:n mukaisesti hyväksytty käyttö- ja hoitosuunnitelma jää voimaan, kunnes maakunta on hyväksynyt tämän lain 37 §:n mukaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman.

Kalatalousalueen on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusestävyyttä vahvistavaksi 30 §:ssä tarkoitettujen sääntöjen vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa.

131 §

Kalastusalueen tehtäviä, oikeuksia ja velvoitteita koskevat siirtymäsäännökset

Kumotun lain 68 §:ssä tarkoitettua kalastusaluetta koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet siirtyvät sille kalatalousalueelle, jonka alueeseen enin osa lakkaavasta kalastusalueesta kuuluu. Jos kalatalousalueet eivät keskenään pääse asiasta sopimukseen, päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä, mille kalatalousalueelle kalastusalueiden oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet kulloinkin siirtyvät. Kalatalousalue tulee kalastusalueen sijaan asianosaiseksi tämän lain voimaan tullessa hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

Vesialueen omistajalle kumotun lain 89 a §:n ja 91 §:n nojalla maksettaviin korvauksiin tarkoitettujen varojen, jotka on talletettu Valtion lupa- ja valvontavirastoon rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1 §:n mukaisesti, on niiden palautuessa mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettua määräajan päätyttyä maksettava sille kalatalousalueelle, jonka jäsen korvaukseen oikeutettu vesialueen omistaja on. Jos korvaukseen oikeutettua omistajaa ei ole tiedossa, sovelletaan varojen palauttamiseen 1 momentissa säädettyä.

135 §

Aiemmin saatu oikeus pyydyksen pitämiseen kalaväylässä

Ennen tämän lain voimaantuloa laillisesti saatu oikeus kiinteän tai seisovan pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä taikka lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty jää edelleen voimaan.

Maakunta voi yleisen kalatalousedun vaatiessa hakea lupaa 1 momentissa tarkoitettujen oikeuksien lunastamiseen, jos se on välttämätöntä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lunastuslupaa koskevan hakemuksen ratkaisee Maanmittauslaitos. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

142.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 61 ja 62 §, sekä *muutetaan* 3, 8, 12, 30, 31, 35, 44, 45, 48, 49, 52, 59, 68, 70, 71 ja 73 §, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *sivutuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja eläimistä saatavia sivutuotteita;

2) *johdetuilla tuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tuotteita;

3) *aineksella* tiettyyn sivutuoteluokkaan kuuluvia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita;

4) *toimijalla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;

5) *pitopaikalla* paikkaa, jossa pidetään tai kasvatetaan tuotantoeläimiä, tarhakoiria tai kalansyötiksi tarkoitettuja toukkia;

6) *rehusekoittamalla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee turkiseläinten ja tarhakoirien ruokintaan tarkoitettua rehua myyntiä, välitystä tai jakelua varten;

7) *tilarehustamalla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee rehua 6 kohdassa mainittujen eläinten ruokintaan vain samassa eläintenpitopaikassa käytettäväksi;

8) *keräyskeskuksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 53 kohdassa tarkoitettua laitosta, joka myyntiä, välitystä tai jakelua varten kerää tai käsittelee tiettyjä sivutuotteita turkiseläinten, tarhakoirien, eläintarhaeläinten tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien rehun raaka-aineena tai rehuna käytettäväksi;

9) *käsittelylaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 58 kohdassa tarkoitettua laitosta;

10) *lemmikkieläinten ruokia valmistavalla* laitoksella täytäntöönpanoasetuksen liitteen I kohdassa 57 tarkoitettua laitosta;

11) *biokaasulaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 52 kohdassa tarkoitettua laitosta;

HE 14/2018 vp

- 12) *kompostointilaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 54 kohdassa tarkoitettua laitosta;
- 13) *entisillä eläinperäisillä elintarvikkeilla* sivutuoteasetuksen 10 artiklan f kohdassa tarkoitettuja elintarvikkeita;
- 14) *ruokajätteellä* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 22 kohdassa tarkoitettua jäteruokaa;
- 15) *raadolla* kuollutta eläintä;
- 16) *turkiseläimen ruholla* kuollutta turkiseläintä, jolta on poistettu nahka;
- 17) *toimivaltaisella viranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa tai maakuntaa sen mukaan, kumman toimivaltaan asia on tässä laissa säädetty kuuluvaksi;
- 18) *elintarvikelain mukaisella valvontaviranomaisella* elintarvikelain 30–32 §:n mukaista viranomaista;
- 19) *elintarvikealan toimijalla* elintarvikelain 6 §:n 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;
- 20) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella;
- 21) *tarhakoiralla* koiraa, jota ammattimaisesti pidetään tai kasvatetaan koiratarhalla ja jota ei yleensä pidetä asuintiloissa;
- 22) *nautaeläimellä* kaiken rotuisia kesynautoja, biisoneita ja vesipuhveleita;
- 23) *hevoseläimellä* hevosia, aaseja ja seeproja ja niiden jälkeläisiä;
- 24) *siipikarjalla* sellaisia lintulajeja, joita kasvatetaan tai pidetään yleensä lihan, munien tai muiden tuotteiden tuottamista, riistalintujen luontoon istuttamista taikka edellä mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä kasvatusohjelmia varten;
- 25) *sikaeläimellä* kesysikarotuja ja tarhattuja villisikarotuja.

8 §

Eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1 kuuluvalla aineksella

Sen estämättä, mitä sivutuoteasetuksen 12 artiklassa säädetään, maakunta voi myöntää rekisteröidylle eläintarhalle luvan käyttää eläintarhan eläimistä peräisin olevaa luokan 1 aineksella eläintarhan eläinten ruokintaan. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VI olevan II luvun 4 jaksossa.

12 §

Tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä, kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä koskevat vaatimukset

Sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käytöstä tutkimuksellisiin ja muihin erityistarkoituksiin ja tällaisen käytön edellytyksistä säädetään sivutuoteasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, luokkaan 1 kuuluvien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käyttöön on haettava lupa käyttäjän toimialueen maakunnalta, ellei kyseisille sivutuotteille tai niistä johdetuille tuotteille ole Elintarviketurvallisuusviraston myöntämä tuontilupaa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita Elintarviketurvallisuusviraston ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan käyttöön toimitettaville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille.

30 §

Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Maakunta voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen aineksien hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle

HE 14/2018 vp

alueilla, joissa se on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Maakunta voi eläintautilain 23 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä ja Elintarviketurvallisuusvirasto mainitun lain 26 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan I kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 27 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän toimijan velvollisuudesta pitää kirjaa säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VIII olevan IV luvun 6 jaksossa. Kirjanpitoa ei kuitenkaan edellytetä kuolleiden lemmikkieläinten hautaamisesta.

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä maakunnalle sivutuotteiden hautaamisesta ennen hautaamista.

35 §

Maakunnan toimivalta

Maakunta rekisteröi toimialueellaan:

- 1) keräyskeskukset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;
- 2) tilarehustamot;
- 3) sivutuotteita eläintarhaeläinten, kalansyötiksi kasvatettavien matojen ja toukkien sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokintaan käyttävät toimijat;
- 4) luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikasta vastuussa olevat toimijat;
- 5) tekniseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistavat ja käsittelevät laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;
- 6) tekniseen käyttöön tarkoitettuja johdettuja tuotteita varastoivat laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä.

Maakunta hyväksyy toimialueellaan:

- 1) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan j alakohdassa olevan i ja ii kohdan mukaiset varastointilaitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;
- 2) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan h ja i alakohdan mukaiset laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä, ja täytäntöönpanoasetuksen liitteen IX olevan II luvun kohdassa i tarkoitettuja hygienisointiyksiköitä;
- 3) sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohtien mukaan polttavat laitokset.

44 §

Maakunta

Maakunta ohjaa ja valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen noudattamista.

Lisäksi maakunta:

- 1) valvoo maakunnan hyväksyttäväksi ja rekisteröitäväksi kuuluvia sivutuotealan toimijoita ja laitoksia;
- 2) valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä sivutuotealan toimijoita ja laitoksia lukuun ottamatta teurastamon yhteydessä

HE 14/2018 vp

toimivia laitoksia, joiden valvonta kuuluu kokonaisuudessaan Elintarviketurvallisuusvirastolle;

3) tarkastaa toimialueensa muita paikkoja, joissa sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita kerätään, kuljetetaan, käsitellään, muunnetaan, jalostetaan, varastoidaan, saatetaan markkinoille, jaellaan, käytetään tai hävitetään.

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri antaa täytäntöönpanoasetuksen liitteessä XI olevan I luvun 1 jakson 3 kohdan mukaisen käsittelemättömän lannan terveyttä koskevan vakuutuksen toimijan pyynnöstä sekä suorittaa ne muut tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

45 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

48 §

Maakunnan antama virka-apu

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarvittaessa saada maakunnalta virka-apua Elintarviketurvallisuusvirastolle 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

49 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen riskiperusteinen valtakunnallinen valvontasuunnitelma sivutuotevalvonnan järjestämiseksi. Suunnitelma on osa virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (*virallista valvontaa koskeva asetus*) mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma sille tässä laissa säädettyjen tehtävien järjestämisestä alueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontasuunnitelma.

52 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

HE 14/2018 vp

- 1) valtion, maakunnan ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

59 §

Maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun seuraavista suoritteista:

- 1) 8 ja 12 §:n sekä 30 §:n 1 momentin mukaisen luvan myöntäminen;
- 2) toimijan ja laitoksen rekisteröinti sekä toimijan ja laitoksen hyväksyntää koskevat päätökset;
- 3) 35 §:ssä tarkoitettujen rekisteröityjen ja hyväksytyjen ja toimijoiden ja laitosten valvonta sekä 44 §:ssä tarkoitettu muu valvonta;
- 4) 44 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutus ja sen myöntämiseksi tarvittava valvonta.

Maakunnan suorittamasta 46 §:n mukaisesta elintarvikehuoneistojen ja niissä harjoitettavan toiminnan valvonnasta peritään maksut siten kuin elintarvikelaisissa säädetään.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

68 §

Luvan peruuttaminen

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan ja maakunta 8 §:ssä, 12 §:n 2 momentissa ja 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

70 §

Uhkasakko ja teettämishaka

Elintarviketurvallisuusvirasto tai maakunta voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 67 §:ssä tarkoitettua uudelleenkäsitelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

71 §

Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää 63–65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä maakunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi.

73 §

Muutoksenhaku

Tämän lain ja sivuoteasetuksen sekä täytäntöönpanoasetuksen nojalla annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai toimijan kotipaikan perusteella. Haettaessa muutos-

ta päätökseen, joka koskee maakunnallisia maksuja koskevaan taksaan, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 10 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhaakuviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

143.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 7, 13, 14 ja 17–20 §, seuraavasti:

7 §

Viranomaiset

Maakunta valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Maakunta päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Tulli valvoo vieraslajiasetuksen 15 artiklan mukaista maahantuontia sekä tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maahantuontikiellon noudattamista Euroopan unionin ulkopuolelta.

Maakunta myöntää vieraslajiasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien *ex situ* -suojeluun sekä asetuksen 9 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien muuhun käyttöön ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää vieraslajiasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien tutkimukseen sekä niiden käyttöön lääketieteellisessä tuotannossa ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

13 §

Luvan peruuttaminen

Edellä 7 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu lupaviranomainen voi peruuttaa myöntämänsä luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi lupaviranomaisen asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan peruuttamisesta säädetään vieraslajiasetuksen 8 artiklan 5 kohdassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Maakunnalla, Tullilla ja Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusvirastolla tai niiden määräämällä viranhaltijalla tai virkamiehellä on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

- 1) kulkea toisen alueella;
 - 2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
 - 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.
- Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään. Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää tilaa. Tullin toimivaltuuksista säädetään tullilaissa (304/2016).

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Maakunta voi:

1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kieltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;

5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Maakunnan on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Maakunnan on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antaensa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille maakunnan aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Maakunta tai sen määräämä viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Edellä 1 momentissa säädetty oikeus on myös Elintarviketurvallisuusvirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä näiden suorittaessa 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontatehtävää.

HE 14/2018 vp

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

19 §

Muutoksenhaku

Maakunnan ja Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa säädetään.

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos maakunnalla tai Elintarviketurvallisuusvirastolla on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitetun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

144.

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 10, 11, 16, 17, 19–22, 25, 26, 29, 30, 39 ja 48 §, sekä
lisätään lakiin uusi 45 a ja 47 a §, seuraavasti:

10 §

Kalastusluvut

Varsinais-Suomen maakunta myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Varsinais-Suomen maakunta pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusaluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastusalukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusalukset ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet Varsinais-Suomen maakunnalle, tai saalisilmoituksia ennen 1.1.2019 vastaanottaneelle viranomaiselle, kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien

HE 14/2018 vp

myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pieni.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin kalastusluvista tarkoitettuista kalakannoista ja pyydyksistä, myönnettävien lupien lukumäärästä, 2 momentissa tarkoitetuista saalisilmoituksista, lupien voimassaoloalueesta ja -ajasta sekä lupien hakumenettelystä.

Kalastamisesta ilman kalastuslupaa säädetään neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, Varsinais-Suomen maakunta siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin Varsinais-Suomen maakunta siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalukseseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijalla on oikeus siirtää siirrettävä käyttöoikeus kokonaan tai osittain kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen. Siirrettävää käyttöoikeutta ei saa kuitenkaan siirtää Ahvenanmaan maakunnan alueella kotipaikkaansa pitävälle kaupalliselle kalastajalle.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää siirrettävän käyttöoikeuden samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Siirron saajan käyttöoikeudet eivät saa siirron jälkeen ylittää 14 §:ssä säädettyä siirrettävien käyttöoikeuksien enimmäismäärää.

Silakan rysäkalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta ei saa siirtää troolikalastuksessa käytettäväksi siirrettäväksi käyttöoikeudeksi, eikä lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta saa siirtää muulle kuin kalastuslain (379/2015) 88 §:n mukaiselle I ryhmän kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun Varsinais-Suomen maakunta on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 6 momentissa tarkoitettusta siirron merkitsemiseen liittyvästä hakumenettelystä.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Varsinais-Suomen maakunta voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-

siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille samansuuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksien hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt.

Varsinais-Suomen maakunta jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Varsinais-Suomen maakunta jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Itämeren kiintiöasetuksen ja TACien ja kiintiöiden vuosittaiseen hallinnoimiseen liittyvien lisäedellytysten käyttöönottamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 847/96 mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Varsinais-Suomen maakunta jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuosittain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä tarkoitettujen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään maakunta ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitetut toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset ja 27 §:n 5 momentin mukaiset käyttömaksun maksamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset.

Varsinais-Suomen maakunta voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietystä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt

voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä tarkoitetun menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, Varsinais-Suomen maakunta muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

Kun mahdolliset 3 momentin mukaiset päätösten muutokset on tehty ja Euroopan komissio on asetuksellaan vahvistanut mahdolliset Suomen kalastuskiintiöiden siirrot tai vähennykset edelliseltä vuodelta, Varsinais-Suomen maakunta muuttaa tarvittaessa päätöksiään toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä. Euroopan komission asetukselta aiheutuvat lisäykset jaettaan ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille niiden mukaisten osuuksien suhteessa ja vähennykset jaetaan edellisenä vuonna toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä ylittäneiden haltijoiden kesken ylitysten suuruuden mukaisessa suhteessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, Varsinais-Suomen maakunta muuttaa tarvittaessa 20 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevaa päätöstään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön kokonaan tai osittain 30 §:n mukaisessa rekisterissä olevalle kaupalliselle kalastajalle. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Lohen kalastuksessa toimijakohtaisen kalastuskiintiön saa siirtää vain kaupalliselle kalastajalle, joka on rekisteröity kalastuslain 88 §:ssä tarkoitetun I ryhmän kaupalliseksi kalastajaksi ja joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen toimijakohtaista kalastuskiintiötä kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä Varsinais-Suomen maakunnalta, joka tarkistaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle Varsinais-Suomen maakunta on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2–4 momentin mukaisista toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtämis-, haku- ja päätöksentekomenettelyistä.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet Varsinais-Suomen maakunnalta saadun tunnisteiden avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

1) tietyllä alueella tai tietyssä aikana kaupalliselle kalastajalle sallittavan lohisaaliin enimmäismäärästä;

2) lohisaaliin koostumusta koskevista rajoituksista; sekä

3) toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevista saaliin merkitsemismenettelyistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

26 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan on suoritettava valtiolle toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu.

Käyttömaksu muodostuu kertomalla toimijakohtaisen kalastuskiintiön koko sekä silakan ja kilohailin tonnikohtainen tai lohien kappalekohtainen hinta keskenään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään silakan, kilohailin ja lohien tonni- ja kalakohtaiset hinnat keskimääräisen kalan alkutuottajan markkinahinnan mukaan siten, että ne eivät keskimäärin ylitä puoltatoista prosenttia kyseisen kalatonnin tai yksittäisen kalan alkutuottajan saamasta markkinahinnasta.

Varsinais-Suomen maakunta määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on järjestettävä kalastustoimintansa ja seurattava toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä hyödyntämistä mahdollisen kiintiön ylityksen vaikutukset huomioon ottaen niin, etteivät toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan saaliit ylitä sille jaettavaa tai jaettavaa toimijakohtaista kalastuskiintiötä.

Suomen silakan, kilohailin ja lohien kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kiintiö on täytynyt. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kiintiö on täytynyt. Varsinais-Suomen maakunta voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön.

Kalastuksesta ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, sen ylittävistä kalastuksesta tai 25 §:ssä tarkoitetun lohien merkintävelvollisuuksien rikkomisesta määrättävästä vakavaa rikkomusta koskevasta seuraamusmaksusta säädetään yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 ja 52 §:ssä.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittänyt toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija on samalla siirrettävän käyttöoikeuden haltija, vähennetään ylitystä vastaava määrä siirrettävän käyttöoikeuden haltijan seuraavan vuoden kyseisestä toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä ja kyseinen osuus toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä palautuu valtiolle.

HE 14/2018 vp

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä Varsinais-Suomen maakunnalle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitetut seuraamukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 5 momentin mukaiseen siirtoon liittyvästä menettelystä ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden täyttymisen seurannasta.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan rekisterin (*kalastuskiintiörekisteri*) osaksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Rekisteriä käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen.

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja Varsinais-Suomen maakunta. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on Varsinais-Suomen maakunta. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Varsinais-Suomen maakunta on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. Varsinais-Suomen maakunta päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin pidon ohjauksesta sekä rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

6 luku

Erinäiset säännökset

45 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa Varsinais-Suomen maakunnalle säädetyin toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

47 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 39 §:ssä tarkoitetuista rekisteröinneistä maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteesta määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä.

48 §

Muutoksenhaku

840

HE 14/2018 vp

Maa- ja metsätalousministeriön sekä Varsinais-Suomen maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei erikseen toisin säädetä. Turun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus Turun hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Tämän lain 12 §:n 3 momentin, 15 §:n 1 momentin, 17 §:n 1 momentin, 20 §:n 1–4 momentin, 21 §:n sekä 24 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhaussa noudatetaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

145.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 3, 6 ja 13 § seuraavasti:

3 §

Poikkeusluvan myöntävä viranomainen

Sopimukseen liittyvän kalastussäännön 38 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin maakunta.

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Luonnonvarakeskus vastaa Suomen osalta sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetun hoitosuunnitelman valmistelusta sekä 12 artiklassa tarkoitetusta Tenojoen vesistön kalakantojen seurannasta ja tutkimuksesta.

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä Lapin maakunnan sekä alueella toimivaltaisen kalastuslain (379/2015) 23 §:ssä tarkoitetun kalatalousalueen kanssa.

Hoitosuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Sopimuksen 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua hoitosuunnitelman muutoksia koskevasta aloitteesta toiselle osapuolelle päättää maa- ja metsätalousministeriö.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin maakunta asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitetulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Paikallinen seurantaryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalastusoi-keuden haltijoiden, kalastusmatkailuyrittäjien, alueen kuntien, kalatalousjärjestöjen, hallinnon, kalatalousalueen sekä saamelaiskäräjien edustajista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

146.

Laki

merityöaikalain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityöaikalain (296/1976) 22 §, sellaisena kuin se on laissa 151/2001, seuraavasti:

22 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain sekä 20 b §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjen sopimusten noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

147.

Laki

opintovapaalain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintovapaalain (273/1979) 15 § seuraavasti:

15 §

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

148.

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työajasta kotimaan liikenteen aluksissa annetun lain (248/1982) 26 § seuraavasti:

26 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

149.

Laki

merimiesten vuosilomalain 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten vuosilomalain (433/1984) 34 § seuraavasti:

34 §

Valvonta

843

HE 14/2018 vp

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

150.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 1517/2009, seuraavasti:

15 §

Poikkeusluvut

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

17 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

151.

Laki

työaikalain muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (605/1996) 14, 26, 27, 36 ja 43 §, sellaisina kuin niistä ovat 14, 27 ja 36 § laissa 1518/2009 ja 26 § osaksi laissa 1003/2014, seuraavasti:

14 §

Poikkeuksellinen säännöllinen työaika

Jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräämillään ehdoilla luvan poiketa 6 §:n säännöksistä.

Työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on myös oikeus sopia 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säännöllisestä työajasta 6 §:n säännöksistä poiketen 40 §:ssä säädetyllä tavalla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla antaa luvan järjestää työaika 7 §:ssä säädetyllä tavalla sellaisissakin töissä, joita ei kyseisessä säännöksessä ole mainittu, jos se on välttämätöntä.

26 §

Yötyö

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

- 1) jaksotyössä;
 - 2) työssä, joka on järjestetty kolmeen tai sitä useampaan vuoroon;
 - 3) työssä, joka on järjestetty kahteen vuoroon, kuitenkin enintään kello 1:een saakka;
 - 4) yleisten teiden, katujen ja lentokenttien kunnossapito- ja puhtaanapitotyössä;
 - 5) apteekeissa;
 - 6) sanoma- ja aikakauslehdissä, uutis- ja kuvatoimistoissa sekä muissa tiedotusvälineissä tehtävässä työssä ja sanomalehtien jakelutyössä;
 - 7) sellaisissa huolto- ja korjaustöissä, jotka ovat välttämättömiä yrityksissä, yhteisöissä tai säätiöissä suoritettavan työn säännöllisen kulun ylläpitämiseksi tai töissä, joita ei voida suorittaa samanaikaisesti työpaikalla tehtävän säännöllisen työn kanssa tai jotka ovat välttämättömiä vahinkojen estämiseksi tai niiden rajoittamiseksi;
 - 8) turvetyömailla turpeen nostokautena;
 - 9) sahalaitosten kuivaamoissa;
 - 10) kasvihuoneiden ja kuivauslaitosten lämmityksessä;
 - 11) työntekijän suostumuksella kiireellisessä kylvö- ja sadonkorjuutyössä, välittömästi kotieläinten poikimiseen ja sairauden hoitoon liittyvässä työssä sekä muussa sellaisessa maataloustyössä, jonka tekemistä ei sen luonteen vuoksi voida siirtää myöhemmäksi;
 - 12) työntekijän suostumuksella leipomoissa; kello 5:n ja 6:n välisenä aikana tehtävään työhön suostumusta ei kuitenkaan tarvita;
 - 13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä;
 - 14) Valtion lupa- ja valvontaviraston luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat;
 - 15) työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.
- Asetuksella säädettävissä tai 40 §:n 1 momentissa tarkoitettulla työehtosopimuksella sovituisissa erityisen vaarallisissa tai ruumiillisesti tai henkisesti huomattavan rasittavissa töissä työaika saa olla enintään kahdeksan tuntia vuorokaudessa, jos työtä tehdään yötyönä.

27 §

Vuorotyö ja yövuorot jaksotyössä

HE 14/2018 vp

Vuorotyössä vuorojen on vaihdettava säännöllisesti ja muututtava ennakolta sovituin ajanjaksoin. Vuorojen katsotaan vaihtuvan säännöllisesti, kun vuoro jatkuu enintään yhden tunnin yhdessä työhön sijalle tulleen vuoron kanssa tai kun vuorojen väliin jää enintään yhden tunnin aika. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa siitä, mitä tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään.

Jaksotyössä työntekijällä saa työvuoroluettelon mukaan teettää peräkkäin enintään seitsemän työvuoroa yötyötä. Yövuorolla tarkoitetaan työvuoroa, josta vähintään kolme tuntia sijoittuu kello 23:n ja 6:n väliseen aikaan.

36 §

Poikkeuslupa

Jos työvuoroluettelon laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää siitä vapautuksen osittain tai kokonaan. Poikkeusluvassa voidaan määrätä, että työvuoroluettelosta käy ilmi viikoittainen vapaa-aika.

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun vapautuksen eivätkä olosuhteet ole luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet olennaisesti, työnantaja ja 10 §:ssä tarkoitettu työntekijöiden edustaja voivat sopia Valtion lupa- ja valvontaviraston myöntämän vapautuksen jatkamisesta.

43 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista sekä 10 ja 12 §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjä paikallisia sopimuksia.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

152.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 3, 10, 13, 15, 19, 24, 26, 28 ja 28 a §,
sellaisina kuin niistä ovat, 3, 13, 19 ja 28 a § laissa 1633/2009, 10 ja 24 § osaksi laissa 1633/2009, 15 § laeissa 938/2004 ja 1633/2009, 26 § laeissa 138/2003, 938/2004, 1093/2006 ja 1633/2009 sekä 28 § laeissa 1633/2009 ja 1157/2016, seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

HE 14/2018 vp

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Ulkomailla tehtyä työtä koskeva palkkaturvahakemus voidaan ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea asetuksella säädettyihin edellytyksiin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Jos työntekijä siirtää työsuhteesta johtuvan saatavansa, siirronsaajalla on oikeus palkkaturvaan vain silloin, kun siirronsaajana on työntekijäjärjestö.

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa selvittävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvasta toimitetaan ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukielto ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

Palkkaturvan maksaja ilmoittaa eläkepalkkana Eläketurvakeskukselle ja ennakonpidätyksen alaisena palkkana Verohallinnolle työntekijän palkkaturvan määrän, josta ei ole toimitettu ennakonpidätystä eikä vähennetty 4 §:n 2 momentin mukaisia maksuja. Lisäksi maksaja ilmoittaa Verohallinnolle palkkaturvasta vähennetyt 4 §:n 2 momentin mukaiset maksut.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta Valtion lupa- ja valvontavirasto saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kiittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettyään määrään saakka Valtion lupa- ja valvontavirasto voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Valtion lupa- ja valvontaviraston maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voida nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion lupa- ja valvontaviraston on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

28 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, maakunnilta ja maakuntien palveluntuottajilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Laki

perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) 1 §:n 2 momentti sekä 10 – 13 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1521/2009, seuraavasti:

1 §

Perintätoiminnan luvanvaraisuus

Toimiluvan myöntää Valtion lupa- ja valvontavirasto.

10 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo Valtion lupa- ja valvontavirasto.
Toimiluvan haltijan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta ja esitettävä selvitys uuden vastaavan henkilön kelpoisuudesta.

11 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa asianomaista täyttämään sen määräajassa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

12 §

Kirjallinen varoitus ja toimiluvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos toimiluvan haltija ei enää täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta tai jos perintätoiminnasta vastaava henkilö on laiminlyönyt 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa. Toimilupa on peruutettava myös, jos toimiluvan haltija on toistuvasti laiminlyönyt 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakkon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

154.

Laki

kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain (1075/2000) 7, 8, 16 a, 17 – 19 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat 7 ja 18 § laissa 1523/2009, 8, 17 ja 19 § laeissa 1523/2009 ja 465/2017, 16 a § laissa 279/2013 sekä 21 laeissa 1010/2015 ja 67/2017, seuraavasti:

7 §

Välityslikkerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää välityslikkeistä rekisteriä (*välityslikkerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle välityslikkeen rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälityslikkeeksi tai vuokrahuoneiston välityslikkeeksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien va-

HE 14/2018 vp

hinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoillaan vastaa alalla tavanomaista vakuutusikäntä; ja

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetty edellytykset.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Välittäjäkoelautakunta pitää kiinteistönvälittäjäkokeen ja vuokrahuoneiston välittäjäkokeen suorittaneista rekisteriä sen selvittämiseksi, onko välitystehtäviä suorittavilla välittäjäkokeessa osoitettu ammattipätevyys. Rekisteriin merkitään kokeen suorittaneen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja osoite sekä tieto siitä, onko henkilö suorittanut kiinteistönvälittäjäkokeen vai vuokrahuoneiston välittäjäkokeen, ja kokeen suorittamisajankohta. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, välittäjäkoelautakunta voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista kokeen suorittaneesta muut tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettut tiedot kuin henkilötunnuksen ja osoitteen. Kokeen suorittaneella on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Valtion lupa- valvontavirastolle toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välitysliike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa välitysliikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa välitysliikkeelle varoituk- sen. Jos laiminlyönnot ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan välitysliikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitettun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava välityslieke rekisteristä, jos:

- 1) välityslieke on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) välityslieke harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;
- 4) välitysliekkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välityslieke ole Valtion lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai
- 5) välitysliekkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja liikkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välityslieke on asetettu konkurssiin, välityslieke säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle viipymättä välitysliekkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen 18 ja 19 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

155.

Laki

merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 2, 9-11, 13, 17, 22, 24, 26 ja 26 a §, sellaisina kuin niistä ovat, 2 § laissa 1553/2015, 9 ja 22 § osaksi laissa 1634/2009, 10 § laissa 939/2004 ja 1634/2009, 11, 17 ja 26 a § laissa 1634/2009, 13 § laissa 1634/2009 ja 762/2011, 24 § laissa 139/2003, 939/2004, 1094/2006 ja 1634/2009 sekä 26 § laissa 1634/2009 ja 1158/2016, seuraavasti:

HE 14/2018 vp

2 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

9 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea valtioneuvoston asetuksella säädettyihin edellytyksiin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Valtioneuvosto voi määrätä, millä 2 momentissa tarkoitettulla työntekijäjärjestöllä on oikeus ilman eri valtuutustakin edustaa jäseniään palkkaturva-asiassa.

10 §

Kuuleminen

Työnantajalle ja työntekijälle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään. Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen sekä muun saatavien maksamisesta vastuussa olevan määrääminen 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla takaisinmaksuvelvolliseksi edellyttää, että myös tälle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Silloin kun työnantaja ei omista alusta, jolla tehtyyn työhön merimiehen palkkaturvana hakemat saatavat perustuvat, hakemus on annettava tiedoksi myös aluksen omistajalle, jos tämä on Valtion lupa- ja valvontaviraston tiedossa ja tiedoksianto voi tapahtua vaivattomasti.

Kuulemista varten asianosaiselle on varattava aikaa lausunnon tai selityksen antamiseen seitsemästä 14 päivään. Hakemuksesta aikaa voidaan pidentää enintään 21 päivään.

11 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

13 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvana maksettavasta määrästä toimitetaan ennakoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys ja pidätetään muut lain mukaan merityösopimuslaissa tarkoitettun työntekijän palkasta vähennettävät

HE 14/2018 vp

maksut, jollei muualla toisin säädetä. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukielto ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta Valtion lupa- ja valvontavirasto saa käyttää valtion tämän lain tai palkkaturvalain (866/1998) mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

17 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston asetuksella säädettävään määrään saakka Valtion lupa- ja valvontavirasto voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista tähän rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan tai osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Ministeriön ja Valtion lupa- ja valvontaviraston maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voi nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

Kannetta ei tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa aluksen pakkohuutokaupassa, jota koskeva kuulutus on julkaistu kanteen vireillepanoajan kuluessa. Jos pakkohuutokauppa peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle siitä päivästä, jona huutokauppa kuulutuksen mukaan olisi ollut pidettävä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa tai aluksen pakkohuutokaupassa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion lupa- ja valvontaviraston on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

26 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta ja työttömyyskassoilta, maakunnilta ja maakuntien palveluntuottajilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten välttämättömät tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

156.

Laki

työsopimuslain 13 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuopimuslain (55/2001) 13 luvun 12 § seuraavasti:

13 luku

Erinäisiä säännöksiä

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 7 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdyistä sopimuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

157.

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 1, 8-11 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 1, 9-11 ja 17 § laissa 1527/2009 ja 8 § laeissa 1527/2009 ja 223/2010, seuraavasti:

1 §

Työneuvoston asema

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

- 1) tuomioistuin;
- 2) Valtion lupa- ja valvontavirasto;
- 3) työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö;
- 4) valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö;
- 5) kirkon sopimusvaltuuskunta;
- 6) kunnallinen työmarkkinalaitos;
- 7) Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai Ahvenanmaan maakunnan kunnallinen sopimusvaltuuskunta; taikka
- 8) yhteistoiminta-asiamies siitä, sovelletaanko yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaujaisissa yritysryhmissä annettua lakia yritykseen tai yritysryhmään.

9 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia seuraavien säännösten perusteella:

- 1) työaikalain 14 §:n 1 ja 3 momentti;
- 2) työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta;
- 3) työaikalain 27 §:n 1 momentti;
- 4) työaikalain 36 §:n 1 momentti;
- 5) nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §.

10 §

Poikkeuslupa-asian käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Valtion lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

11 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksensä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtävälle työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

1) poikkeusluvan hakijalla;
2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Valtion lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja

3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Valtion lupa- ja valvontaviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

158.

Laki

yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 22 § seuraavasti:

HE 14/2018 vp

22 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen yhdessä tietosuojavaltuutetun kanssa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

159.

Laki

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain (162/2005) 37 § seuraavasti:

37 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

160.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 6 ja 131 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 6 §:n 21 kohta ja 131 §, sellaisena kuin niistä on 6 §:n 21 kohta laissa 358/2015, seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) *pelastusviranomaisella* pelastuslaissa tarkoitettua maakunnan pelastusviranomaista;

131 §

Maksut

Tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Tämän lain nojalla säädetyistä maakunnan pelastusviranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin maakuntavaltuusto siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään.

Tässä laissa tarkoitetut maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

161.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 10 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 § laeissa 1530/2009 ja 70/2017 ja 12 § laissa 1530/2009, seuraavasti:

10 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Tilaaja saa hakea Valtion lupa- ja valvontavirasto antamaan päätökseen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Laiminlyöntimaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Maksettavaksi erääntyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

HE 14/2018 vp

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi Valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikutun, Valtion lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia kiireellisenä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

162.

Laki

siviilipalveluslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 7 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1634/2015, seuraavasti:

7 §

Siviilipalveluskeskus

Siviilipalveluskeskuksena toimii Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

163.

Laki

maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain (305/2009) 8 § seuraavasti:

8 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

164.

Laki

kaivoslain 152 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaivoslain (621/2011) 152 §:n 2 momentti seuraavasti:

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella, Valtion lupa- ja valvontavirastolla, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivos-toimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapito-säännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

165.

Laki

mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mittauslaitelain (707/2011) 34 ja 38 §, sellaisena kuin niistä on 34 § osaksi laissa 1138/2016, seuraavasti:

34 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.
Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo nimeämiään ilmoitettuja laitoksia.

38 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

HE 14/2018 vp

- 1) syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) kuluttajansuojaviranomaiselle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

166.

Laki

merityösopimuslain 13 luvun 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 13 luvun 22 § seuraavasti:

13 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 6 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdyistä sopimuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

167.

Laki

kilpailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kilpailulain (948/2011) 41 §, sellaisena kuin se on laissa 662/2012, sekä *muutetaan* 33 ja 35 §, 36 §:n 1 momentti ja 37 §, sellaisina kuin ne ovat, 33 § osaksi laissa 662/2012, 35 § ja 36 §:n 1 momentti laissa 662/2012 sekä 37 § laissa 78/2015, seuraavasti:

33 §

Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus

862

HE 14/2018 vp

Elinkeinonharjoittaja ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä ovat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta antamaan sille kaikki kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen sekä kilpailuolosuhteiden selvittämiseksi ja 4 luvussa tarkoitetun yrityskaupan arvioimiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on myös annettava Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta tietoja ja asiakirjoja sen selvittämiseksi, onko elinkeinonharjoittajalla tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymällä määräävä markkina-asema.

Tiedot on niin vaadittaessa annettava kirjallisina.

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa tarkastus elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto avustaa komissiota tarkastusten suorittamisessa siten kuin niistä säädetään Euroopan unionin säädöksissä.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vakavaa rikkomista.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten pääsettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai Euroopan komission virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus saada kaikki tarkastuksen toimittamiseksi tarvittavat tiedot myös yritykseltä, joka käsittelee 1 momentissa tarkoitettua viestintää tai tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana. Mikäli tiedon antaminen tarkastusta toimittavalle virkamiehelle aiheuttaa kustannuksia yritykselle, joka käsittelee tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana, tarkastuksen kohteena oleva elinkeinonharjoittaja tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä vastaa aiheutuvista kustannuksista, elleivät osapuolet sovi toisin.

HE 14/2018 vp

Tarkastusta toimittava virkamies voi pyytää kaikilta elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän edustajilta taikka henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on myös oikeus sinetöidä tiloja tai kirjanpitoa, asiakirjoja ja dataa siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen toimittamiseksi.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetyt toimivaltuudet, mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

Euroopan komissio ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiaan henkilöitä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

168.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 6 §, seuraavasti

6 §

Velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinoharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja varten sekä kuluttaja-asiamiehelle tietoja 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja valvontatehtäviä varten.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies voivat asettaa tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

169.

Laki

valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) 4-6 ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laissa 1135/2014, 5 ja 9 § osaksi laissa 1135/2014 ja 6 § osaksi laissa 1234/2015, seuraavasti:

HE 14/2018 vp

4 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittamisestä. Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

5 §

Hakemus ja hakemuksen käsittely

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista, hakemukseen liitettävästä selvityksestä ja hakemuksen käsittelystä.

6 §

Tarkastusoikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Tarkastuksen tekijällä on oikeus saada maksutta kaikki pyytämänsä asiakirjat ja muut tiedot, jotka ovat tarpeellisia tarkastuksen toimittamiseksi. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa työnantajan hallinnassa tai käytössä oleviin toimitiloihin. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastusta tehtäessä on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

9 §

Muutoksenhaku

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden matkakustannusten korvaamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

170.

Laki

HE 14/2018 vp

suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain (209/2015) 5 § seuraavasti:

5 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo työntekijän tai muun edunsaajan tarkastuspyynnön perusteella tämän lain noudattamista. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Työnantaja, työntekijä tai muu edunsaaja ovat velvollisia antamaan työsuojeluviranomaiselle tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

171.

Laki

ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain (657/2015) 2 §:n 9 kohta, 3 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 4 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 26 § ja 31 §:n 1 momentti, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 10) *tukisopimuksella* johtavan tuensaajan ja hallintoviranomaisena toimivan maakunnan välillä tehtävää hankkeen rahoittamisesta tehtävää asiakirjaa;

3 §

Ministeriöt

Ulkoministeriö vastaa Euroopan naapuruusvälineen rahoittaman ulkorajat ylittävän yhteistyön ulkosuhteisiin liittyvistä kysymyksistä.

6 §

HE 14/2018 vp

Hallintoviranomainen

Yhteisen toimintaohjelman hallintoviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty maakunta.

7 §

Seurantakomitea ja valintakomitea

Valtioneuvosto nimittää seurantakomitean suomalaiset jäsenet. Suomalaisiksi jäseniksi voidaan nimetä ohjelma-alueen maakuntien, työ- ja elinkeinoministeriön, ulkoministeriön sekä mahdollisuuksien mukaan ohjelma-alueen yrittäjien, yhdistysten ja kuntien edustajia. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vaihdoksista komitean kokoonpanossa suomalaisten jäsenten osalta. Seurantakomitean jäseniin ja kokoonpanoon sovelletaan lisäksi, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

8 §

Yhteinen toimintaohjelma

Ohjelma-alueiden maakunnat vastaavat yhteistä toimintaohjelmaa koskevan ehdotuksen laatimisesta yhteistyössä muiden ohjelmaan osallistuvien valtioiden toimivaltaisten viranomaisien sekä valtion, kuntien ja muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa 2 momentissa mainittujen esitysten perusteella ohjelmaesityksen valmistelusta valtioneuvoston hyväksyttäväksi yhteistyössä muiden ministeriöiden, ohjelma-alueen maakuntien sekä muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Ohjelmaesitysten kansallisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta sekä kumppanuuden mukaisesta valmistelusta vastaa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 13 §:n mukainen alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta. Valtioneuvosto päättää ohjelmaesityksen hyväksymisestä Suomen osalta.

9 §

Rahoitussopimus

Työ- ja elinkeinoministeriö allekirjoittaa täytäntöönpanoasetuksen 8 artiklan mukaiset ohjelmakohtaiset rahoitussopimukset kuultuaan hallintoviranomaisina toimivia maakuntia. Rahoitussopimuksen laatimisesta ja sisällöstä säädetään ENI-asetuksen 10 artiklan 8 ja 10 kohdassa ja täytäntöönpanoasetuksen 8 ja 9 artiklassa.

13 §

Hallintoviranomaisen tehtävät tukimenettelyssä

Hallintoviranomaisena toimiva maakunta vastaa sekä Euroopan unionin rahoitusosuuden että sitä vastaavan kansallisen osuuden ja muun ohjelman toteuttamiseksi osoitetun rahoituksen myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja takaisinperinnästä.

14 §

HE 14/2018 vp

Yleiset edellytykset ja tuen ehdot

Suomessa toteutettavien hankkeiden toimenpiteissä tuen käyttämisestä tavaroiden ja palvelujen hankintaan sekä urakalla teettämiseen noudatetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) lisäksi, mitä täytäntöönpanoasetuksen 52–56 artiklassa hankinnoista säädetään.

18 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan asianomaisen ohjelman hallintoviranomaisena toimivalta maakunnalta.

19 §

Tukisopimus

Ohjelman hallintoviranomaisena toimiva maakunta tekee tuen myöntämistä koskevan päätöksen perusteella tukisopimuksen ohjelmaa toteuttavien hankkeiden kanssa. Tuen käyttöä koskevaan tukisopimukseen on otettava myönnetyn tuen määrä ja tässä laissa säädetty tuen ehdot sekä maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Tukisopimukseen tulee lisäksi ottaa ne Euroopan unionin lainsäädännössä ja rahoitussopimuksessa asetetut ehdot ja edellytykset, jotka olennaisesti vaikuttavat tuen käyttöön ja maksamiseen.

20 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamista haetaan tuen hallintoviranomaisena toimivalta maakunnalta. Viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen myöntäneelle viranomaiselle on toimitettu hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja varojen käytöstä sekä rahoituksen toteutumista tukipäätöksen mukaisesti. Maksatuksen hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksamisesta, maksamisen hakemiselle asetettavasta määräajasta sekä ennakkoa koskevasta menettelystä ja ennakon määrästä.

26 §

Tietojen saanti

Tietojen saantiin sovelletaan, mitä rahoituslain 28 §:ssä ja täytäntöönpanoasetuksen 74 artiklassa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön, maakunnan ja tarkastusviranomaisen tietojensaantioikeudesta.

31 §

Muutoksenhaku

Maakunnan tekemään päätökseen haetaan muutosta niin kuin maakuntalaissa (/) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja maakuntavalituksesta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

172.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 16 §, 23 §:n 3 momentti sekä 25 ja 26 § seuraavasti:

16 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomainen.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen ja tiedoksiantaminen

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen Suomen viranomaiselle tekemä asiakirjan toimittamis- tai tiedoksiantopyyntö tehdään työsuojeluviranomaiselle noudattaen mitä 7 luvussa säädetään taloudellista hallinnollista seuraamusta ja sakkoa koskevan päätöksen tiedoksi antamisesta, ellei toisen jäsenvaltion kanssa ole erikseen toisin sovittu.

25§

Pyyntö Suomen viranomaiselle päätöksen tiedoksiantamisesta

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen Suomen viranomaiselle tekemä pyyntö taloudellisen hallinnollisen seuraamuksen tai sakon määräämistä koskevan päätöksen tiedoksiannon toimittamisesta Suomeen sijoittautuneelle lähettävälle yritykselle tehdään työsuojeluviranomaiselle.

Päätöksen tiedoksiantopyyntö on tehtävä IMI-järjestelmässä. Pyyntöön on liitettävä tiedoksi annettava päätös. Pyyntöä on käytävä ilmi täytäntöönpanodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa sekä 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut tiedot.

HE 14/2018 vp

Työsuojeluviranomainen antaa päätöksen tiedoksi Suomeen sijoittautuneelle lähettävälle yritykselle siten kuin hallintolaissa tai, jos kysymys on oikeusviranomaisen päätöksestä, hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä ei kuitenkaan saa antaa tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Päätös on annettava tiedoksi mahdollisimman pian ja viimeistään kuukauden kuluttua tiedoksiantopyynnön vastaanottamisesta. Työsuojeluviranomaisen on ilmoitettava viipymättä tiedoksiantopyynnön esittäneelle viranomaiselle toteutetut toimenpiteet sekä päivämäärä, jolloin päätös on annettu vastaanottajalle tiedoksi. Jos päätöstä ei voida antaa tiedoksi, tästä on ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

26 §

Tiedoksiantamista koskevat kieltäytymisperusteet

Työsuojeluviranomainen voi kieltäytyä antamasta Suomessa tiedoksi taloudellisen hallinnollisen seuraamuksen tai sakon määräämistä koskevan päätöksen, jos:

- 1) tiedoksiantopyynnössä ei ole ilmoitettu täytäntöönpanodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa sekä 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja;
- 2) tiedoksiantopyyntö on muutoin puutteellinen; tai
- 3) tiedoksiantopyynnön ja tiedoksi annettavan päätöksen sisältö eivät selvästi vastaa toisiinsa.

Kieltäytymisestä ja sen perusteesta on viipymättä ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

173.

Laki

Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat ja romaniasioiden hoito

Romaniväestön osallistumismahdollisuuksien sekä elinolosuhteiden edistämiseksi Suomessa, lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa, toimii viisi maakuntien neljäksi vuodeksi kerrallaan asettamaa alueellista romaniasiain neuvottelukuntaa. Lisäksi jokaisen maakunnan, Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta, tulee alueellaan seurata alueen romaniväestön osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä.

Neuvottelukunnat asetetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (/) 10 §:ssä tarkoitetuille yhteistyöalueille. Neuvottelukunnat ovat maakuntien yhteisiä toimielimiä ja niiden vastuumaakunnista päätettäessä sovelletaan maakuntalain (/) 48 §:n säännöksiä. Vastuumaakunnista päätettäessä otetaan huomioon maakunnan romaniväestön osuus väestöstä.

Alueellisten neuvottelukuntien asettamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

2 §

Neuvottelukunnan tehtävät

Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tehtävänä on toimialueellaan:

1) seurata romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä antaa esityksiä ja lausuntoja näissä asioissa;

2) edistää romaniväestöön kohdistuvan syrjinnän poistamista;

3) edistää romanin kielen ja kulttuurin ylläpitämistä ja kehittämistä;

4) laatii toimikaudelleen toimintaohjelman, jossa määritellään toimikauden keskeiset tavoitteet ja niitä edistävät keinot sekä tarvittava seuranta.

Lisäksi alueellinen romaniasiain neuvottelukunta voi osallistua pohjoismaiseen, eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön romanien oikeuksien edistämiseksi ja olosuhteiden parantamiseksi.

Alueellisten neuvottelukuntien toiminnan järjestämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Kokoonpano

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä lisäksi 8 - 14 muuta jäsentä, joista vähintään puolet edustaa toimialueen romaniväestöä. Lisäksi neuvottelukuntaan voidaan asettaa pysyviä asiantuntijajäseniä.

Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee edustaa romaniväestöä.

Neuvottelukuntien jäsenten nimeämismenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Poiketen siitä, mitä 1 §:ssä säädetään, alueelliset neuvottelukunnat asetetaan 1 päivä tammikuuta 2020 alkavalle ja 31 päivä toukokuuta 2022 päättävälle toimikaudelle siten, että alueellisten romaniasioiden neuvottelukuntien asettamisesta vastaavat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan, Etelä-Savon ja Keski-Suomen maakunnat.

Näin asetettujen viiden alueellisen neuvottelukunnan toimialueet ovat:

1) Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat:

2) Varsinais-Suomen, Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat:

3) Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat:

4) Etelä-Savon, Pohjois-Savon, ja Pohjois-Karjalan maakunnat:

5) Keski-Suomen, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat.

174.

Laki

lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

muutetaan lääkelain (395/1987) 54 a–54 d §, sellaisina kuin ne ovat, 54 a § laeissa 22/2006, 773/2009 ja 1112/2010, 54 b § laeissa 773/2009 ja 550/2016 sekä 54 c ja 54 d § laissa 22/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 102 b § seuraavasti:

54 a §

Nikotiinivalmisteita saa myydä 38 a §:ssä säädetystä poiketen myös tupakkaa myyvissä vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä myyntipaikan sijainti- ja myyntiluvan myöntämisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteita saa myydä ainoastaan 18 vuotta täyttäneille. Myyjän on voitava valvoa ostotilannetta. Myynti automaattisista myyntilaitteista on kielletty. Maakunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita tämän lain mukaisesti.

Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- 1) hakijan nimi tai yhteisön toiminimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen osoitteet;
- 2) selvitys nikotiinivalmisteiden säilytyksestä ja myynnin valvontajärjestelyistä;
- 3) myynnistä vastaavan nimi ja yhteystiedot; ja
- 4) nikotiinivalmisteiden myyntipaikassa sijaitsevien myyntipisteiden lukumäärä ja selvitys niiden sijainnista.

Nikotiinivalmisteen vähittäismyyntiin luvan saaneen on ilmoitettava lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta ja myynnin lopettamisesta maakunnalle. Maakunnan on ilmoitettava luvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskelle.

54 b §

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa, palvelupisteissä ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden varastoinnissa, vähittäismyynnissä, markkinoinnissa, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamassa valvonnassa ja lääketurvatoiminnassa tulee noudattaa soveltuvin osin, mitä tässä laissa muutoin säädetään varastoinnista, myynnistä, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamasta valvonnasta ja lääketurvatoiminnasta. Mitä 55 ja 55 a §:ssä, 56 §:n 1 momentissa sekä 57 §:ssä säädetään, ei kuitenkaan sovelleta tässä pykälässä tarkoitettuun myyntiin.

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa, palvelupisteissä ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnassa tulee lisäksi noudattaa tupakkalain 7 §:ää.

54 c §

Maakunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvoa nikotiinivalmisteiden myyntiä.

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, maakunnan tulee kieltää toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa se on lopetettava.

Jos toimintaa ei ole korjattu määräajassa taikka jos kiellossa mainittua säännösten vastaista menettelyä on jatkettu tai jos se on uudistettu asetetun määräajan jälkeen, maakunta voi peruuttaa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan.

54 d §

Maakunta voi periä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan hakijalta vähittäismyyntiluvasta maksun. Lisäksi maakunta voi periä vähittäismyyntiluvan haltijalta valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittaista valvontamaksua. Lupa- ja valvontamaksu voivat olla enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. Vähittäismyyntilupamaksun ja valvontamaksun perusteista säädetään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

HE 14/2018 vp

Tässä pykälässä säädetyt maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Muutoksenhaku sekä asiavirheen korjaaminen eräissä tapauksissa

102 b §

Maakunnan päätökseen 54 a ja 54 c §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Maakunnan päätökseen 54 d §:ssä tarkoitettussa taksoja koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 54 a ja 54 c §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomaisella on kuitenkin oikeus kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpano enintään siihen saakka, kunnes muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan.

175.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat 3 § laissa 900/2009 ja 4 § laeissa 9/1997 ja 900/2009, seuraavasti:

3 §

Ministeriö voi Valtion lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan määrätä viraston työsuojelun toimialan tehtäviä hoitavan virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

4 §

Työsuojelua koskevien periaatekysymysten käsittelyä, työsuojelun yhtenäistämistä ja edistämistä sekä alan yhteistoiminnan kehittämistä varten on ministeriön yhteydessä työsuojeluneuvottelukunta. Neuvottelukunnan kokoonpanossa, jonka valtioneuvosto määrää kolmivuotiskaudeksi kerrallaan, on otettava huomioon edustavimpien työmarkkinajärjestöjen ja muiden työsuojelun kehittämisen kannalta merkittävien tahojen edustus. Neuvottelukunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan yhteydessä tarpeellinen määrä alueellisia työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän, alueellisen sijoittumisen sekä niiden kokoonpanon määrää

Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan johtaja. Työsuojelulautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

176.

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009,
muutetaan 4, 4 a, 6, 7, 7 a, 8, 13, 17, 18, 18 a, 20, 20 a, 20 b, 27, 28 a, 29–31, 42, 44, 46–48, 49 a, 49 b, 50, 51–54, 56, 58 ja 59 a §, sellaisina kuin niistä ovat 4, 4 a, 6, 8, 13, 17, 18, 18 a, 20, 20 b, 28 a, 49 b ja 59 a § laissa 942/2016, 7 § laeissa 691/2001, 1223/2002 ja 285/2006, 7 a § laissa 129/2009, ja 201/2017, 20 a § laeissa 24/2006, 1551/2009 ja 1103/2011, 27 ja 46 § laissa 1237/2014, 47, 48 ja 52 § laissa 1551/2009, 49 a § laissa 1103/2011, 50 § laeissa 129/2009, 327/2012, 553/2014 ja 1237/2014, 51 § laissa 553/2014, 53 § osaksi laeissa 89/2000 ja 1551/2009, 54 § laeissa 405/2002 ja 24/2006, 56 § laissa 1042/2015 ja 58 § laissa 1723/2009, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveydensuojelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

4 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

Valvontaohjelma tulee tarkistaa tarvittaessa. Valvontaohjelmassa tulee ottaa huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

6 §

Maakunnan terveydensuojelutehtävät

Maakunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, kuin tässä laissa säädetään. Maakunta määrää maakunnan terveydensuojelua valvovan viranomaisen

HE 14/2018 vp

(*maakunnan terveydensuojeluviranomainen*). Maakunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

Maakunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma (*maakunnan valvontasuunnitelma*) siten, että valvonta on laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Maakunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 4 a §:ssä tarkoitettu valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Maakunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Valtion lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa maakunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset mainitun mukaisesti.

6 a §

Maakunnan ja kuntien yhteistyö terveydensuojelussa

Maakunnan ja alueen kuntien tulee harjoittaa ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä terveydensuojelussa. Maakunnan ja kuntien kesken järjestetään tarpeen mukaan tai vähintään kerran valtuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista terveydensuojelun kysymyksistä ja yhteistyön järjestämisestä. Keskusteluun voidaan kutsua myös valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien edustajia.

7 §

Viranhaltijan pätevyysvaatimukset

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla maakunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotason tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttää myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhoitolain (469/1965) valvontatehtäviä. Terveydensuojelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 a §

Puolustusvoimien terveydensuojelutehtävät

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle säädettyistä tehtävistä puolustusvoimien sotilaallisissa harjoituksissa, maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavissa kohteissa sekä kriisinhallinnassa ulkomailla.

Puolustusvoimien on laadittava vastuullaan olevaa terveydensuojelua koskeva valvontasuunnitelma, johon sovelletaan, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään maakunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelmasta.

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla puolustusvoimien viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto taikka teknillinen opistotason tutkinto.

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten sekä kuntien ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoitettava siten, että häiriöti-

HE 14/2018 vp

lanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

Tarkempia säännöksiä häiriötilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällöstä ja laatimisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle:

1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;

2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;

3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen tai opetuksen järjestämipaikan käyttöönotosta;

4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;

5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen tai kauneushoitolan taikka muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Vastaava ilmoitus on tehtävä myös 1 momentissa mainitun toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Yleiset vaatimukset ja niistä poikkeaminen

Talousvetenä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutoinkin tarkoitukseensa soveltuvaa. Veden käsittelyssä tai jakelussa käytetyistä aineista tai laitteissa käytetyistä materiaaleista ei saa joutua talousveeteen epäpuhtauksia suurempia määriä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista, eivätkä ne saa vaarantaa talousveden laatuvaatimusten täyttymistä.

Vedenottamo sekä veden käsittely-, varastointi- ja jakelulaitteet on suunniteltava, sijoitettava ja rakennettava ja niiden haltijan on hoidettava niitä siten, että talousvesi täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset. Näiden toimien yhteydessä on otettava huomioon vesilain 4 luvun 12 §:n nojalla annetut vedenottamon suoja-alueääräykset sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10 e §:n nojalla laadittu pohjavesialueen suojeleusuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin talousveden laatuvaatimuksista, desinfioimisesta, talousvedeksi toimitettavan veden riittävästä käsittelystä, käsittelyyn käytettävistä kemikaaleista, johtamis- ja käsittelylaitteiden materiaalien terveydellisistä omi-

naisuuksista sekä muista veden laatuun vaikuttavista seikoista sekä 4 momentissa tarkoitettua poikkeusta haettaessa ja myönnettäessä noudatettavasta menettelystä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 3 momentin nojalla säädettyjenlaatuvaatimusten täyttämistä vedenjakualueella. Poikkeus voidaan myöntää, jos talousveden hankintaa ei voida muutoin hoitaa kohtuulliseksi katsottavalla tavalla ja poikkeamisesta ei aiheudu terveyshaittaa.

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä maakunnan terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin toiminta on hyväksytty.

Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan muuttamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja niille maakuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksymispäätöksessään nimettävä talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakualueet. Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on annettava hyväksymispäätöksessään hakijalle 20 §:ssä tarkoitettut tarpeelliset määräykset.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakualueesta

Toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, ja muun kuin 18 §:ssä tarkoitettua talousvettä toimittavan laitoksen, on tehtävä maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus. Yhteisessä käytössä olevan vedenottamon tai vesisäiliön omistajan on tehtävä maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle vedenjakualueesta 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa.

20 §

Talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset

Talousvettä toimittavan laitoksen ja veden käyttäjän, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla, on huolehdittava siitä, että talousvesi täyttää 17 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset.

Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehtävä toiminnan harjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on:

- 1) hyväksyttävä 1 momentissa tarkoitettu riskinarviointi;
- 2) varmistettava, että tieto riskinarvioinnin suorittamisesta ja yhteenvedo sen tuloksista ovat veden käyttäjien saatavilla;

HE 14/2018 vp

3) valvottava säännöllisesti 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun ja elintarvikehuoneistossa käytettävän talousveden laatua; ja

4) todennettava valvontaohjelmien avulla, että terveydelle aiheutuvien riskien hallintatoimenpiteitä toteutetaan koko vedenjakeluketjussa vedenmuodostumisalueelta vedenoton, -käsittelyn ja -varastoinnin kautta vedenjakeluun, ja että hallintatoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa:

1) asettaa toiminnanharjoittajalle veden laatua koskevia tarkkailuvelvoitteita;

2) määrätä talousveden desinfioitavaksi tai muuten käsiteltäväksi, jos sitä on pidettävä veden laadun kannalta tarpeellisenä; tai

3) antaa veden käyttöä koskevia määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta riskinarvioinnista ja riskinhallinnasta- samoin kuin talousveden säännöllisestä valvonnasta, tarvittavista tutkimuksista, tiedottamisesta ja tulosten raportoinnista.

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Talousvettä toimittavan laitoksen on, saatuaan tiedon toimittamansa talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai epäillessään toimittamansa talousveden voivan aiheuttaa epidemian, ilmoitettava siitä välittömästi maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin talousveden laadun parantamiseksi.

Saatuaan tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Tarkempia säännöksiä talousveden aiheuttamien epidemioiden selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

20 b §

Talousvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavilla toimenpiteillä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista osoittava Valtion lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

Tarkempia säännöksiä testitodistuksesta sekä laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

27 §

Asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvä terveyshaitta

Jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy melua, tärinää, hajua, valoa, mikrobeja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kylmyyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä.

Jos haitta aiheutuu asuinhuoneiston tai muun oleskelutilan rakennuksen rakenteista, eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla olevista perusjärjestelmistä, haitan poistamisesta vastaa rakennuksen omistaja, ellei muualla laissa toisin säädetä. Jos terveyshaitta aiheutuu kuitenkin asunnon tai muun oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon tai muun oleskelutilan haltija. Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi

HE 14/2018 vp

velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Jos terveyshaitta on ilmeinen ja on syytä epäillä sen aiheuttavan välitöntä vaaraa, haittaa ei voida korjata tai jos terveydensuojeluviranomaisen määräystä haitan poistamiseksi ei ole noudatettu, eikä muita tämän lain mukaisia toimenpiteitä ole pidettävä riittävinä, terveydensuojeluviranomainen voi kieltää tai rajoittaa asunnon tai muun oleskelutilan käyttöä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen määräysten antamisen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan lisäksi antaa määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta.

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekeville henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava Valtion lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että allasveden kuormituksen vähentämiseksi uima-allas- ja märkätilojen puhtaanapitoon ja siivoukseen osallistuvilla henkilöillä on riittävä tieto siitä, miten uima-allas- ja märkätilojen hygienia vaikuttaa allasveden terveydelliseen laatuun, ja riittävä osaaminen näiden tilojen siivoukseen ja puhtaanapitoon.

Tarkempia säännöksiä testitodistuksesta sekä laitosteknisestä ja allasvesihygieenisestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

29 §

Uimaveden säännöllinen valvonta

Yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus- ja hieronta-altaan veden laatua on maakunnan terveydensuojeluviranomaisen säännöllisesti valvottava.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi kieltää käyttämästä yleistä allasta tai uimarantaa tarkoitukseensa, jos sen vesi ei täytä 32 §:n nojalla annettuja terveydellisiä laatuvaatimuksia.

30 §

Käymälät

Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä.

Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.

Yleisellä alueella, jossa ihmisiä tilapäisesti tai pysyvästi oleskelee, on oltava riittävä määrä asianmukaisesti varustettuja ja hoidettuja käymälöitä.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa määrätä käymälän rakennettavaksi yleiselle alueelle.

31 §

Mikrobit ja vahinkoeläimet

HE 14/2018 vp

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön tai yleisen alueen omistajan tai haltijan ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin terveyshaittaa aiheuttavien mikrobin ja vahinkoeläinten hävittämiseksi kiinteistöltä tai yleiseltä alueelta.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä kunnassa tarpeellisista toimenpiteistä vahinkoeläinten hävittämiseksi, mikäli niiden voidaan katsoa levittävän tauteja tai muutoin aiheuttavan terveyshaittaa.

42 §

Hautaamisesta aiheutuva terveyshaitta

Jos hautaamiseen käytettävästä alueesta havaitaan aiheutuvan terveyshaittaa, maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa alueen omistajan tai haltijan poistamaan epäkohdan tai, jollei se ole mahdollista, kieltää alueen käytön hautaamiseen.

Luvan hakemisesta hautausmaan ja yksityisen hautauspaikan perustamista varten säädetään erikseen.

44 §

Tiedonsaantioikeus

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta ja henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Toiminnanharjoittajan ja yleisötilaisuuden järjestäjän on ilmoitettava viivytyksettä maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelun kannalta merkityksellisestä onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä. Samalla on annettava tieto niistä toimenpiteistä, joihin toiminnanharjoittajan tai yleisen tilaisuuden järjestäjän toimesta on ryhdytty.

46 §

Asunnontarkastus

Tarkastus tai siihen liittyvä muu valvontatoimi voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa muutoin kuin tilan haltijan tai omistajan omasta aloitteesta vain, jos se on välttämätön sen selvittämiseksi, aiheutuuko haltijalle tai muulle tilassa oleskelevalle taikka naapurille terveyshaittaa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyn tilan tarkastus asukkaan tahdon vastaisesti voidaan tehdä vain, jos viranomaisella on perusteltu syy epäillä välittömiä toimia edellyttävää vakavaa terveyshaittaa. Tällöin tarkastuksen tai siihen liittyvän toimen suorittamiseen tulee olla maakunnan terveydensuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitettu tarkastus tai muu valvontatoimi voidaan tehdä tässä laissa rangaistavaksi säädetyn menettelyn selvittämiseksi, jos lakia on perusteltu syy epäillä rikotun tai rikottavan ja valvontatoimi tässä tarkoituksessa on välttämätön.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan tarkastuksen voi toimittaa vain viranomaisen.

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan, maakunnan, valtion ja kirkon viranomaiselta maakunnan terveydensuojelun kehittämisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

HE 14/2018 vp

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettyä toimittamaan korvaukselta Valtion lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjauksesta, seurantaan, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot Valtion lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja Valtion lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten edellyttämät viranomaisille tarkoitetut tutkimukset tulee tehdä Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Tutkimuksia tekevällä laboratoriolla tulee olla kirjallinen laatujärjestelmä, ja laboratorion on pystyttävä osoittamaan tekemiensä määritysten luotettavuus. Laboratoriolla tulee lisäksi olla tutkimuksen suorittamiseen tarvittava asiantuntemus ja tekniset valmiudet.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy laboratoriot hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Elintarviketurvallisuusviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tutkimuslaboratorioiden hyväksymisen edellytyksistä.

Hyväksytyt laboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta. Hyväksytyt laboratorion on viivytyksettä ilmoitettava toimeksiantajalleen terveyshaittaan viittaavasta tutkimustuloksesta ja lähetettävä näytteestä eristetyt mikrobikannat Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa Valtion lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Elintarviketurvallisuusviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Elintarviketurvallisuusviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Valtion lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto ylläpitää 1 momentissa tarkoitettua valvontaa varten rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista. Rekisteriin merkitään hyväksytyt laboratorion nimi, yhteystiedot, arvioinnin piirissä olevat määritysmenetelmät ja laboratoriossa tutkimuksista vastaavan henkilön nimi.

HE 14/2018 vp

Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käytämisestä säädetään henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

50 §

Maksut

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Maakunnan tulee määritellä suoritteistaan perimät maksut siten, että ne vastaavat enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Maakunnan teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Maakunnan on perittävä toiminnanharjoittajalta tämän lain mukaisista käsittelemistään ilmoituksista ja hakemuksista, 6 §:ssä tarkoitettuun maakunnan valvontasuunnitelmaan sisällyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja tutkimuksista sekä mainitun pykälän nojalla myöntämistään todistuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajalta on lisäksi perittävä maksu valvontatoimenpiteistä, jotka liittyvät:

- 1) 6 §:ssä tarkoitettuun maakunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan silloin, kun määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämiseen;
- 2) 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvontaan;
- 3) 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan sekä 20 §:ssä edellytettyyn talousveden laadun valvontaan ja tarkkailuun;
- 4) 29 §:ssä edellytettyyn uimaveden säännölliseen valvontaan; sekä
- 5) säteilylain 44 a §:n nojalla tehtyyn tarkastukseen.

Maakunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on, asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua talousvettä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvussa tarkoitettuun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtio korvaa maakunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Valtion lupa- ja valvontaviraston maakuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

51 §

Terveydensuojelua koskevat määräykset

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista tai siitä on tehtävä mainitun lain 116 §:n nojalla ilmoitus rekisteröintiä varten, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Kiireellisessä tapauksessa valvontaa suorittava maakunnan viranhaltija saa antaa 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai määräyksen. Kielto tai määräys on viipymättä saatettava maakunnan terveydensuojeluviranomaisen ratkaistavaksi.

HE 14/2018 vp

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi myös antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (*terveydensuojelujärjestys*).

52 §

Sosiaali- ja terveysministeriön määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, valvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakko-laissa (1113/90) säädetään.

54 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesta toiminnasta, joka on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesta ilmoituksen tekemättä jättämisestä sekä viranomaisen antaman kiellon tai määräyksen rikkomisesta säädetään rikoslain 44 luvun 2 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) harjoittaa terveydelle haitallista toimintaa 17 §:n 2 momentin, 22, 26 tai 28 §:n, 30 §:n 2 momentin vastaisesti,

2) rikkoo 27 §:n 3 momentin nojalla annetun kiellon tai rajoituksen käyttää asuntoa tai oleskelutilaa tarkoitukseensa tai

3) jättää ilmoittamatta 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla vesiepidemiasta tai 44 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *terveyden vaarantamisrikkomuksesta* sakkoon.

56 §

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä maakunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa (434/2003) säädetään. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Maakunnan viranhaltijan päätöksestä

oikaisuvaatimus tehdään maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 49 b §:ssä tarkoitettussa laboratorion hyväksymisen peruuttamista tai toiminnan keskeyttämistä koskevassa asiassa, 49 c §:ssä tarkoitettussa sertifioijan nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa, 49 d §:ssä tarkoitettussa ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyttä koskevan merkinnän poistamis päätöstä koskevassa asiassa sekä 15, 27 ja 51–53 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta ja määräystä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen.

Muutosta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 51 §:n 3 momentissa tarkoitettua terveydensuojelujärjestystä ja 50 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksaa koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään.

58 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Maakunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan maakuntien rahoituslakia (/) jollei lailla toisin säädetä.

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Valtion lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

1) jolla on 7 §:n 3 momentin mukainen koulutus sekä talous- ja allasveden laatuun sekä tekniikkaan liittyvä asiantuntemus ja kokemus; tai

2) joka on tutkinnon ja aineenhallinnan osalta kelpoinen korkeakoulun tai opetushallituksen toimialaan kuuluvan oppilaitoksen vesilaitostekniikkaan taikka talous- ja allasvesihygieniaan liittyvän lehtorin tai opettajan virkaan.

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Valtion lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Testaajalla on oikeus periä testistä maksu, joka vastaa enintään testin järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia. Tämän pykälän mukaisia tehtäviä suorittavaan testaajaan sovelletaan, mitä hallintolaisissa säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tarkempia säännöksiä testaajan kelpoisuudesta ja testaajaksi hyväksymisen edellytyksistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet luvat jäävät voimaan. Toiminnasta, josta on tämän lain mukaan tehtävä ilmoitus maakunnalle, ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos siitä on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu kunnalle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain 4a §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa laadittua valvontaohjelmaa pidetään tämän lain mukaisena valvontaohjelmana.

177.

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain (717/2001) 3 ja 6 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1557/2009, seuraavasti:

3 §

Tietojen toimittaminen keskusrekisteriin ja rekisterinpitäjä

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun luettelon sisältämät vuosittaiset tiedot työnantajan on ministeriön julkaisemalla lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla toimitettava viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivänä tai, jos työnantaja sitä ennen lopettaa toimintansa, toiminnan loppuessa Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Valtion lupa- ja valvontavirasto toimittaa tiedot edelleen ministeriön pitämään ASA-rekisteriin. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tallettaa itselleen valvontatehtäväänsä varten työnantajan lähettämän luettelon tiedot lukuun ottamatta 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja.

Ministeriö voi antaa ASA-rekisterin ylläpitämisen Työterveyslaitokselle. Ministeriö valvoo rekisterin ylläpitoa ja sillä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä rekisteriin liittyvistä asioista.

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työnantajaan kohdistuvien velvollisuuksien osalta työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

178.

Laki

työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 65 § seuraavasti:

HE 14/2018 vp

65 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

179.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 2, 16, 18, 28, 29, 31, 43 c, 44 - 46, 46 a ja 54 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1564/2009, 18 § laissa 603/2013, 43 c § laissa 701/2006, 44 § laissa 1037/2015, 45 § laissa 1564/2009, 46 ja 46a § laissa 482/2015 sekä 54 § laissa 449/2016 seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) työsuojeluviranomaisella Valtion lupa- ja valvontavirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (ministeriö) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä ja valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Valtion lupa- ja valvontavirastossa;
- 2) tarkastajalla työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja
- 3) tuotteella konetta, työvälinettä, henkilönsuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomainen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakko-laissa säädetään.

Tarkastaja voi heti antaa 1 momentissa tarkoitetun käyttökiellon väliaikaisena, jos hengen tai terveyden menettämisen vaara on välitön. Väliaikaista käyttökieltoa on heti noudatettava. Tarkastajan on viivytyksettä saatettava asia työsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, Valtion lupa- ja valvontaviraston on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Ministeriö voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun teknisen laitteen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön, kunnes se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Kiellon sijasta ministeriö voi määrätä rajoituksia tai ehtoja luovuttamiselle. Jos on perusteltua syytä epäillä teknistä laitetta vaa-

timusten vastaiseksi, ministeriö voi kieltää sen luovutuksen, kunnes vaatimusten mukaisuus on selvitetty.

Vaikka tekninen laite on asianmukaisesti saatettu markkinoille tai käyttöön, ministeriö voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai määrätä luovuttamisen ehdoista tai rajoituksista, jos tekninen laite on omaan vaarantamaan henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kiello on valvonnan tarkoituksen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia Valtion lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, Valtion lupa- ja valvontaviraston ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa (*työsuojelupäällikkö*) tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisen kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi. Työsuojelupäällikön tulee olla työpaikan ja työn luonne sekä työpaikan laajuus huomioon ottaen riittävän pätevä ja hänellä on oltava riittävän hyvä perehtyneisyys työsuojelusäännöksiin ja työpaikan olosuhteisiin sekä muutoinkin asianmukaiset edellytykset 26 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn ja yhteistoiminnan järjestämiseen.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon työsuojeluviranomaiseen. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitetut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

Jos työsuojeluvaltuutetun työ- tai virkasuhde tai muu julkisoikeudellinen palvelussuhde päättyy tai hän eroaa työsuojeluvaltuutetun tehtävästä kesken toimikautensa, hänen sijaansa tulee varavaltuutettu jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Työsuojeluvaltuutetun sijaan tullee varavaltuutetulla on työsuojeluvaltuutetun asema.

Jos työsuojeluvaltuutettu ei voi hoitaa tehtäviään tilapäisen esteen vuoksi, varavaltuutettu huolehtii välttämättömistä työsuojeluvaltuutetun tehtävistä, joita ei voi siirtää odottamaan työsuojeluvaltuutetun esteen päättymistä. Varavaltuutetulla on tällöin työsuojeluvaltuutetun oikeuksia vastaava oikeus kyseisten tehtävien edellyttämään tiedon saantiin, ajankäyttöön ja ansiomenetysten korvauksiin sekä oikeus keskeyttää vaarallinen työ 36 §:n mukaisesti.

Työsuojeluvaltuutetun esteen aikana hänen tehtäviään hoitaa se varavaltuutetuista, joka varavaltuutettujen vaalissa on saanut eniten ääniä, jollei 23 §:ssä säädetyn mukaisesti toisin sovi-
ta

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

HE 14/2018 vp

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa työsuojeluviranomaiseen. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Yhteisellä työpaikalla yhteistoiminnan osapuolina ovat työturvallisuuslain 51 §:stä johtuvissa 26 §:n mukaisissa yhteistoiminta-asioissa pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tai tämän edustaja ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan palveluksessa oleva työsuojeluvaltuutettu. Muut työsuojelun yhteistoiminta-asiat käsitellään asianomaisen työnantajan ja hänen palveluksessaan olevan työsuojeluvaltuutetun kesken.

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaiseen.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Valtion lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen tämän lain 15 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 18 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 19, 19 a ja 20 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään valituksen tekemiseen oikeutetuista, asianomainen työsuojeluvaltuutettu saa valittaa päätöksestä, jolla on myönnetty lupa poiketa työntekijän suojaksi säädetystä vaatimuksesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa myös valituksen kohteena olevan päätöksen tehnyt työsuojeluviranomainen.

Edellä 16 §:n 2 momentissa tarkoitettun väliaikaisen käyttökiellon ja 18 §:n 4 momentissa tarkoitettun väliaikaisen kiellon asettamiseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Yksinomaan täytäntöönpanoa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Muutoksenhausta työsuojeluviranomaisen antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä työsuojeluviranomaiselle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehdyt valvonta-

HE 14/2018 vp

toimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja työsuojeluviranomaiselle työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisiin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös työsuojeluviranomaiselle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) sairastuneen nimi, henkilötunnus sekä yhteystiedot;
- 2) työnantajan nimi sekä tämän ja työpaikan yhteystiedot;
- 3) muut tarpeelliset yhteystiedot;
- 4) altistumisen laatu ja kesto;
- 5) tieto sairauden laadusta, toteamisesta ja siitä aiheutuneesta haitasta.

Työsuojeluviranomaisen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tiedot Työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja lähettämisestä.

54 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

180.

Laki

huumausainelain muuttamisesta

HE 14/2018 vp

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huumausainelain (373/2008) 30, 34, 40 ja 46 §, sellaisina kuin ne ovat 30 § osaksi laissa 1568/2009, 34 §: laissa 1127/2014, 40 § laissa 775/2009 ja 46 §: laeissa 775/2009 ja 1568/2009, seuraavasti:

30 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusella on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen. Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

Huumausaineiden hävittämisestä on tehtävä merkintä huumausainekirjanpitoon. Asiakkaiden apteekkiin toimittamien lääkkeiden hävittämisessä ja kirjanpitovelvollisuudessa noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä säädetystä huumausaineiden kirjanpidosta ja huumausainekirjanpitoaineistosta sekä sen säilyttämisestä.

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tämän lain mukaisena lupa-, ilmoitus- ja valvontaviranomaisena sekä sisäkaupan ja ulko-kaupan lähtöaineasetuksissa ja lähtöaineasetusten täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, jollei toisin säädetä.

Lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävänä on:

1) pitää yllä tietokantaa huumausaineista ja kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista;

2) vastata tämän lain mukaisista tiedonkeruutehtävistä siltä osin kuin ne eivät kuulu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtäviin 35 §:n mukaisesti.

Eläinlääkäreitä valvoo myös Elintarviketurvallisuusvirasto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 momentissa säädetystä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävistä.

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajaviranomaisille sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sisäkaupan lähtöaineasetuksen tai ulkokaupan lähtöaineasetuksen säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo mainittuja säännöksiä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi tehostaa tämän lain nojalla annettua kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai uhalla että toiminta keskeytetään. Luvan peruuttamisesta säädetään 21 §:ssä.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee Valtion lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämishastasta ja keskeyttämishastasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi silloin, kun henkilöä on aiheetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

181.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 10, 11 ja 55 § seuraavasti:

10 §

Työsuojeluviranomainen

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamista sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia.

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia Valtion lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

Sen lisäksi, mitä 52 §:ssä säädetään tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, työsuojeluviranomaisen valvonta- ja tarkastustoimintaan sovelletaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

11 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

- 1) tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista;
- 2) biosidiasetuksen 17 artiklassa tai tämän lain 30 §:ssä tarkoitetussa hyväksymispäätöksessä biosidivalmisteen käytölle asetettujen ehtojen ja edellytysten noudattamista;
- 3) POP-asetuksen aineen käyttöä koskevien 3 ja 4 artiklan noudattamista;
- 4) REACH-asetuksen aineen käytön olosuhteita ja turvallisuustoimia koskevan 14 ja 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 2 ja 3 momentissa muuta säädetä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään 45 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen taikka 46 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

Haettaessa muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Tämän lain 31 tai 46 §:n tai PIC-asetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

182.

Laki

eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) 4, 7 ja 16 § seuraavasti:

4 §

Lupaviranomainen

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta Valtion lupa- ja valvontavirastolta.

7§

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

893

HE 14/2018 vp

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

16 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

183.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 6—10, 14—16, 18, 20—22, 26—30, 44, 45, 48—50, 79, 82—107 ja 112 §, sellaisina kuin niistä ovat 79, 83, 95 ja 97 § laissa 1374/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 91 a ja 106 a § seuraavasti:

6 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa maakuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo:

- 1) tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia koskevien säännösten noudattamista;
- 3) tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointia koko maassa;
- 4) 85 §:ssä tarkoitettuja varmistuslaboratorioita koskevien säännösten noudattamista.

7 §

Maakunnan tehtävät

Maakunta valvoo alueellaan:

- 1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;
 - 2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokieltoja koskevien säännösten noudattamista;
 - 3) tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.
- Maakunnalla ei ole oikeutta siirtää 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

HE 14/2018 vp

8 §

Kunnan tehtävät

Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa Valtion lupa- ja valvontavirastoa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Valtion lupa- ja valvontavirastoa nikotiinesteisiin liittyvässä valvonnassa.

Poliisi valvoo tässä laissa säädettyjen tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista yleisissä tilaisuuksissa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvonnasta työyhteisössä säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Tupakkatuotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tupakkatuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle:

1) luettelo, jossa ilmoitetaan myytävänä olevista savukkeista poltettaessa syntyvän tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrät sekä tiedot mittauksen ja varmistamisen suorittaneesta laboratorionista;

2) luettelot, joissa ilmoitetaan savukkeista poltettaessa syntyvien, muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen määrät ja niiden mittausmenetelmät sekä muista tupakkatuotteista kuin savukkeista poltettaessa syntyvien päästöjen määrät;

3) tiedot muista kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista päästömääristä, jos ne ovat saatavilla;

4) tuotemerkki- ja tyyppikohtainen ainesosaluettelo kunkin tupakkatuotteen kaikista sen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä;

5) savukkeiden ja kääretupakan osalta tekninen asiakirja, jossa annetaan yleinen kuvaus tuotteesta käytetyistä lisäaineista ja niiden ominaisuuksista;

HE 14/2018 vp

6) savukkeiden osalta tuotemerkkikohtaisesti paloturvallisuusvaatimusten täyttymistä osoittavat hyväksytyt varmistuslaboratorion tai tutkimuslaitoksen tutkimusselosteet ja lausunnot sekä tiedot varmistuslaboratoriosta tai tutkimuslaitoksesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot tarvitsee toimittaa vain, jos säännöksessä tarkoitetuille päästöille on säädetty enimmäismääriä 12 §:n 3 momentin nojalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettujen luetteloiden ja muiden asiakirjojen rakenteesta sekä luetteloihin liitettävistä ainesosia koskevista selvityksistä, toksikologisista tiedoista ja muista tiedoista.

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

1) saatavilla olevia markkinatutkimuksia ja tutkimuksia eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

2) tiivistelmiä kaikista markkinatutkimuksista, joita valmistaja tai maahantuoja tekee tuotessaan markkinoille uusia tupakkatuotteita.

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Savukkeeseen tai kääretupakan valmistajan tai maahantuojan on laadittava raportti 17 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten tuloksista. Raportissa on oltava tiivistelmä ja kattava yleiskatsaus, jossa luetellaan kutakin tutkittua lisäainetta koskeva tieteellinen kirjallisuus ja esitetään yhteenve-to lisäaineen vaikutuksia koskevista sisäisistä tiedoista.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Valtion lupa- ja valvontavirasto voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Valtion lupa- ja valvontavirasto voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

HE 14/2018 vp

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle myös:

1) saatavilla olevat tieteelliset tutkimukset tuotteen toksisuudesta, riippuvuutta aiheuttavista ominaisuuksista ja houkuttelevuudesta erityisesti tuotteen ainesosien ja päästöjen osalta;

2) saatavilla olevat tutkimukset ja niiden tiivistelmät tuotteesta sekä tuotetta koskevat markkinatutkimukset eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

3) tuotetta koskeva riski-hyötyanalyysi, tuotteen odotettavissa olevat vaikutukset tupakan käytön lopettamiseen ja aloittamiseen, kuluttajien ennakoitut käsitykset tuotteesta sekä muut käytettävissä olevat ja asiaankuuluvat tuotetta koskevat tiedot.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle uudet tai päivitetty tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamia tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 14—16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu sähkösavuke, täyttösäiliö, nikotiinineste, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiinineste tai poltettavaksi tarkoitettu kasviperäinen tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

Ennakoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

HE 14/2018 vp

Ilmoituksessa on oltava:

- 1) valmistajan nimi ja yhteystiedot, tuotteesta vastaava oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö EU:ssa sekä tuotteen maahantuoja EU:hun;
- 2) luettelo kaikista tuotteen sisältämistä ainesosista ja sen käytöstä aiheutuvista päästöistä tuotemerkin ja -tyypin mukaan sekä ainesosien ja päästöjen määrät;
- 3) tuotteen ainesosien ja päästöjen toksikologiset tiedot, myös kuumennettujen ainesosien osalta, ottaen huomioon erityisesti vaikutukset, joita niistä aiheutuu kuluttajien terveydelle niitä hengitettäessä, ja riippuvuutta aiheuttava vaikutus;
- 4) tiedot nikotiinin annostuksesta ja imeytymisestä, kun tuotetta käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa;
- 5) kuvaus tuotteen osista;
- 6) kuvaus tuotantoprosessista ja ilmoitus siitä, että tuotantoprosessissa varmistetaan tämän lain vaatimusten noudattaminen;
- 7) ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valtion lupa- ja valvontavirastolle:

- 1) kattavat tiedot myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan;
- 2) tiedot eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 3) tiedot tuotteiden myyntitavoista;
- 4) tiivistelmät 1—3 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevista markkinatutkimuksista sekä tiivistelmien englanninkielinen käännös.

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipöytäistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettujen kasvipöytäisten tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tuotenimi- ja tyypikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

HE 14/2018 vp

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammatillisuuksina.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 26 ja 27 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 27 §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

44 §

Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Luvan myöntää se maakunta, jossa myyntipaikka sijaitsee. Luvan vähittäismyyntiin liikkuvassa liikennevälineessä myöntää kuitenkin se maakunta, jossa luvanhakijan kotikunta on.

Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää määräajaksi, jos toiminta on määräaikaista. Määräaikainen lupa voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan.

45 §

Vähittäismyyntiluvan myöntämisen edellytykset ja esteet

Maakunta myöntää 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on täysi-ikäinen ja esittää hyväksyttävän 54 §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman eikä luvan myöntämiselle ole 2 tai 3 momentista johtuvaa estettä. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta olisi ilmeisesti tämän lain vastaista tai jos myyntipaikka ei ole maakunnan valvottavissa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää hakijalle, jolta on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pysyvästi peruutettu tämän lain tai tupakkalain (693/1976), jäljempänä *vanha tupakkalaki*, nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää paikkaan, joka sijaitsee:

- 1) päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa taikka päiväkodin ulkoalueella;
- 2) lastensuojelulain (417/2007) tai mielenterveyslain (1116/1990) nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella;
- 3) perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa tai oppilasasuntolassa taikka tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

48 §

Ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä

Se, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa, saa myydä samassa myyntipaikassa myös nikotiininesteitä tehtyään kirjallisen ilmoituksen asiasta maakunnalle, jossa myyntipaikka sijaitsee, ja toimitettuaan maakunnalle päivituksen 46 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

HE 14/2018 vp

Maakunnan on 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava maakunnalle 46 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. Maakunnan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyyntiä saa harjoittaa se, joka on tehnyt kirjallisen ilmoituksen asiasta maakunnalle, jossa myyntipaikka sijaitsee. Ilmoituksessa on annettava 46 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Vastaava ilmoitus on tehtävä ennen kuin toimintaa olennaisesti muutetaan ja kun toiminta lopetetaan.

Maakunnan on 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

Maakunnan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

79 §

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asuntoyhteisö voi hakea maakunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Maakunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Maakunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjauksesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen katsotaan toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaa hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoille viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksentekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen:

1) omistusoikeuden perusteella tiloja hallitsevalle siihen postiosoitteeseen, joka on asuntoyhteisön tiedossa, tai siihen sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan teleosoitteeseen, jonka haltija on ilmoittanut asuntoyhteisölle; sekä

HE 14/2018 vp

2) vuokraoikeuden tai muun vastaavan oikeuden perusteella tiloja hallitsevalle rakennuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai hänen hallitsemaansa huoneistoon.

82 §

Viranomaisten ilmoitukset

Työsuojeluviranomaisen ja poliisin on ilmoitettava maakunnalle tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta ja rakennusvalvontaviranomaiselle tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta.

Maakunnan on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle havaitsemastaan tupakointitilaa ja ulkona tapahtuvaa tupakointia koskevien säännösten rikkomisesta.

83 §

Valvontaohjelma

Valtion lupa- ja valvontavirasto laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

84 §

Valvontasuunnitelma

Maakunta laatii ja hyväksyy tämän lain noudattamisen säännöllistä valvontaa koskevan tupakkalain valvontasuunnitelman (*valvontasuunnitelma*). Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveystaittoja ehkäisevää.

Valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto arvioi valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Valtion lupa- ja valvontaviraston hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Valtion lupa- ja valvontavirasto hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomaisen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä ole-

HE 14/2018 vp

vasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

1) päästä tarkastamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistus-, pakkaus-, varastointi- ja myyntipaikan ja varmistuslaboratorioiden tiloja ja toimintaa sekä valvonnassa tarvittavia asiakirjoja;

2) ottaa ja saada asianomaisen tuotteen valmistajalta, maahantuojalta ja myyjältä tutkimuksia varten korvauksetta näytteitä tässä laissa tarkoitetuista tuotteista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarkastusta ei saa ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä 109 §:ssä tarkoitettua tupakan myyntirikosta tai 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta.

Asunnontarkastukseen, joka liittyy tämän lain 10 luvussa säädettyihin tupakointikieltoihin ja -rajoituksiin, sovelletaan terveydensuojelulain (763/1994) 46 §:ää.

Muilta osin tämän lain mukaisesta tarkastuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:ssä.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai maakunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Valtion lupa- ja valvontavirasto tai maakunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Maakunta on pyydettyessä velvollinen toimittamaan korvauksetta Valtion lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Valtion lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valtion lupa- ja valvontavirasto tai maakunta saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liike- tai ammatissalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille

HE 14/2018 vp

ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Maakunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

- 1) 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntilupaa koskevan hakemuksen käsittelystä;
- 2) 48 §:ssä tarkoitetun nikotiininesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä;
- 3) 50 §:ssä tarkoitetun tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä;
- 4) 79 §:ssä tarkoitetun tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelystä.

Maakunnan on määrättävä 1 momentissa tarkoitetuista suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat määrältään enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

- 1) sen tutkimisesta, onko tupakkatuotteessa 11 §:ssä kiellettyjä ominaisuuksia tai lisäaineita;
- 2) savukkeesta poltettaessa syntyvien tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrää koskevien mittauksen varmistamisesta;
- 3) virastolle 14—16, 18, 20 ja 26—29 §:n nojalla toimitettujen tietojen vastaanottamisesta, tallentamisesta, käsittelystä, analysoinnista ja julkaisemisesta sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä;
- 4) 18 §:n 3 momentissa tarkoitetuista vertaisarvioinneista.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen maksun määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Maakunta perii vuosittain myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitetun tukkumyynti-ilmoituksen.

Valvontamaksu on 350 euroa myyntipistettä kohden. Jos toimija kuitenkin on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut sekä tupakkatuotteiden että nikotiininesteiden vähittäis- tai tukkumyynnistä taikka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen nikotiininesteiden vähittäismyynnistä, valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden.

Maakunta perii 1 päivänä tammikuuta voimassa olevista vähittäismyyntiluvista ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta valvontamaksun kyseiseltä vuodelta. Jos lupa myönnetään tai ilmoitus tehdään kesken vuoden tai koskee määräaikaista toimintaa, maakunta perii toiminnan keston suhteutetun valvontamaksun. Tällöin valvontamaksun suuruus on sen suuruinen osa kyseisen toiminnan koko vuoden valvontamaksusta kuin toiminnan kesto päivinä on koko vuodesta.

91 a §

Valvontamaksun oikaisu

Edellä 91 §:ssä tarkoitettua valvontamaksua koskeva päätös on oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annettulla päätöksellä ratkaistu, jos maksuvelvolliselle on:

- 1) virheen johdosta määrätty liikaa valvontamaksua;
- 2) maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä valvontamaksu tai osa siitä virheen vuoksi tai sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osin tutkittu.

Oikaisu voidaan 1 momentin 1 kohdan tapauksessa tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta ja 1 momentin 2 kohdan tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu määrättiin tai olisi pitänyt määrätä.

92 §

Maksujen periminen ja korko

Tässä laissa säädetty maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos maksu viivästyy, sille on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Jos valvontamaksua palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalle valvontamaksulle maksetaan veronkantolain (769/2016) 32 §:ssä säädetty korko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

93 §

Kustannusten korvaaminen maakunnalle

Valtio korvaa maakunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista maakunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviksi.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tallentaa 14—16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Valtion lupa- ja valvontavirasto toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Valtion lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26—28 §:n nojalla saadut tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirasto asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön nimi on saatettava sellaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti. Edellä 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua tietoa on säilytettävä pysyvästi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettua tietojen saataville asettamisen mallista.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja maakunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) lupa- tai ilmoitusnumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

96 §

Maakunnan kiellot

Jos maakunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, maakunta voi kieltää tällaisen toiminnan.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Maakunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija maakunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesiteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasvi-peräisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden myynnistä tai 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

HE 14/2018 vp

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Maakunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaista peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

98 §

Myyntirikkomuksista ilmoittaminen maakunnalle

Poliisin on ilmoitettava myyntiluvan myöntäneelle maakunnalle tietoonsa tulleista, tämän lain vastaisista menettelyistä, jos ne voivat olla perusteena vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle. Maakunnalle on myös ilmoitettava poliisin toimista asiassa.

99 §

Markkinointia koskeva kieltö

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavuketta tai nikotiininestettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden maakunnan alueelle, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikieltö

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

1) tupakkatuotteessa on 11 §:ssä kiellettyjä lisäaineita tai ominaisuuksia;

2) tupakkatuotteen päästöjä ei ole mitattu 12 §:ssä edellytetyllä tavalla tai varmistettu 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa taikka jos päästöt ylittävät 12 §:ssä tai sen nojalla säädettyt enimmäismäärät;

3) savukkeen palamisominaisuudet eivät täytä 13 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka jos palamisominaisuuksia ei ole testattu ja osoitettu 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa;

4) sähkösavuke tai täyttösäiliö ei täytä 23 §:ssä tai sen nojalla taikka 24 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia;

5) nikotiinineste ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia;

6) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantarjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantarjestelmän tietoja Valtion lupa- ja valvontavirastolle;

7) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitettua ilmoituksen;

8) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valtion lupa- ja valvontavirastolle 14—16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädetyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

9) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valtion lupa- ja valvontavirastolle 90§:n 3 momentissa tarkoitettua maksua;

10) tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus on 32—35 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten vastainen, sähkösavuke tai täyttösäiliö taikka sen vähittäismyyntipakkaus on 36 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen, höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinittoman nesteeseen vähittäismyyntipakkaus on 38 §:n vastainen taikka poltettavaksi tarkoitettua kasvipöyräisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 39 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä myyntikiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltö

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tietyntyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle huolimatta siitä, että tuote täyttää tämän lain ja EU:n lainsäädännön mukaiset vaatimukset, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi väliaikaisesti kieltää tuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille. Valtion lupa- ja valvontaviraston on heti ilmoitettava komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille väliaikaisesta kiellosta ja sen perusteista. Asia ratkaistaan lopullisesti, kun komissio on ilmoittanut, pitääkö se kieltöä perusteltuna.

103 §

Oikaisu

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) Valtion lupa- ja valvontavirasto on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai maakunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tai maakunnan 107 §:ssä tarkoitetussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

Muilta osin uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

106 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan päätöksiin

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 4 momentista taikka 106 a tai 107 §:stä muuta johdu.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos 2 momentista ei muuta johdu, Valtion lupa- ja valvontavirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee:

1) tupakkatuotteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla;

3) nikotiininesteen tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla.

Muutoksenhausta 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 90 §:ssä tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin säädetään maakuntalaissa (/).

106 a §

Valvontamaksua koskeva oikaisuvaatimus

Edellä 91 §:ssä tarkoitettuun valvontamaksuun saa vaatia oikaisua maakunnalta. Oikaisuvaatimus on esitettävä maksun määräämistä koskevassa asiassa kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontamaksu on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta suoritettava säädetyssä ajassa.

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Valtion lupa- ja valvontaviraston tai maakunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täytösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhkaan.

Se, jolle Valtion lupa- ja valvontavirasto on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle maakunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella Valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksenvoi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tuotetta koskevaa ennakkollista ilmoitusta, joka on tämän lain mukaan tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle, ei tarvitse tehdä, jos tuotteesta on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu Valviralle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan. Toiminnasta, josta on tämän lain mukaan tehtävä ilmoitus maakunnalle, ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos siitä on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu kunnalle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 83 §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa laadittua valvontaohjelmaa pidetään tämän lain mukaisena valvontaohjelmana.

184.

Laki

julkisten alojen eläkelain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 85 §:n 5 momentti, seuraavasti:

85 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Maakunnan eläinlääkärin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon maakunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkärin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina maakunnan vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää maakunnan eläinlääkärille maakunnan virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos maakunnan eläinlääkärin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, maakunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkärin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

185.

Laki

panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panostajalain (423/2016) 5, 6, 8, 1012, 14 - 24, 26, 28 ja 29 § seuraavasti:

5 §

Pätevyyskirjan myöntäminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntää Valtion lupa- ja valvontavirasto. Panostajan pätevyyskirja myönnetään hakijalle:

- 1) joka on täyttänyt 20 vuotta;
- 2) joka on terveydeltään sopiva;

HE 14/2018 vp

- 3) joka on hyvämaineinen;
- 4) joka on koulutukseltaan pätevä; ja
- 5) jolla on riittävä työkokemus.

6 §

Terveystilan osoittaminen

Edellä 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukainen pätevyyskirjan hakijan terveydellinen sopivuus osoitetaan aikaisintaan kolme kuukautta ennen hakemuksen tekemistä annetulla lääkärintlausunnolla.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lääkärintlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

8 §

Panostajan koulutus

Täyttääkseen 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun edellytyksen panostajan on suoritettava panostajan peruskurssi ja sen jälkeen kuulustelu. Pätevyyskirjan uusimisen edellytyksenä on kertauskurssin suorittaminen.

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettynä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitukseen tulee liittää Valtion lupa- ja valvontaviraston vahvistama aineisto. Valtion lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä on oikeus osallistua kurseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään Valtion lupa- ja valvontaviraston hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna Valtion lupa- ja valvontaviraston hyväksymää asiantuntijaa.

Kuulustelun yhteydessä peritään kuulusteluun osallistuvalla kuulustelumaksu ja tarvittaessa muut kuulustelusta aiheutuvat kustannukset. Kuulustelumaksun määräytymisen perusteena käytetään kuulustelun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Panostajakoulutuksen asiantuntijaelimenä toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä panostajakoulutuslautakunta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä panostajan perus- ja kertauskurssin sisällöstä, panostajakoulutuslautakunnasta, kurssin johtajasta, kuulustelun järjestämisestä, asiantuntijoista ja kuulustelun yhteydessä perittävistä maksuista.

10 §

Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla on ammattipätevyys tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Vaikka hakija ei ole suorittanut panostajan peruskurssia, vanhemman panostajan pätevyyskirja voidaan antaa sellaiselle diplomi-insinöörin, insinöörin, teknikon tai muun vastaavan tutkinnon suorittaneelle, jolla on suorittamansa koulutuksen ja hankkimansa ammattitaidon perusteella pätevyyskirjan saamiseksi riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn vanhemman panostajan kuulustelun. Edellytyksenä on tällöin lisäksi, että hakijalla on vähintään 12 kuukauden käytännön työkokemus räjäytys- ja louhintatyössä.

HE 14/2018 vp

Ylipanostajan pätevyyskirja voidaan myöntää vanhemman panostajan pätevyyskirjan haltijalle. Hakijalla tulee olla 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja hänen tulee olla suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetty ylipanostajan kuulustelu. Ylipanostajan pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan lisäksi vähintään 18 kuukautta monipuolista työkokemusta vanhempana panostajana räjäytys- ja louhintatyössä.

Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirja voidaan myöntää henkilölle, jolla on 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn räjäytystyön vastuuhenkilön kurssin sekä kuulustelun. Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan työkokemusta ylipanostajan pätevyyttä edellyttävässä räjäytys- ja louhintatyössä asutulla alueella vähintään 24 kuukautta. Työkokemuksesta vähintään kuusi kuukautta tulee olla maanpäällisestä käytännön räjäytys- ja louhintatyöstä. Lisäksi edellytetään nuoremman panostajan kurssin suorittamista, jollei henkilöllä ole vanhemman panostajan tai ylipanostajan pätevyyskirjaa.

11 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

12 §

Turvallisuusselvitys

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen panostajan pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettu suppea henkilö- ja turvallisuusselvitys, jollei hakija esitä Valtion lupa- ja valvontavirastolle mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

14 §

Pätevyyskirjan uusiminen

Panostajan pätevyyskirjan voimassaoloaika voidaan jatkaa viidellä vuodella sen voimassaoloaikana tehdystä hakemuksesta. Voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on 8 §:n 1 momentissa tarkoitettun kertauskurssin suorittaminen.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on pantu vireille ennen pätevyyskirjan viimeistä voimassaolopäivää, pätevyyskirjan haltija saa jatkaa toimintaansa aikaisemman pätevyyskirjan perusteella asian ratkaisemiseen saakka. Hakijan on kuitenkin osallistuttava kertauskurssille pätevyyskirjan voimassaoloaikana.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä, hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan Valtion lupa- ja valvontavirastolta.

Se, joka ei ole uusiutunut pätevyyskirjaansa sen voimassaoloaikana tai sille myönnettynä jatkoaikana, voi saada uuden pätevyyskirjan esittämällä todistuksen suoritettua kertauskurssista ja panostajan kuulustelusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pätevyyskirjan uusimista koskevasta menettelystä.

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5-7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai

2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, Valtion lupa- ja valvontaviraston on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että väliaikaisista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimiminsensa panostajana.

19 §

HE 14/2018 vp

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa Valtion lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta Valtion lupa- ja valvontaviraston henkilöstöstä.

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto Valtion lupa- ja valvontaviraston 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

Rekisteriin merkityt tiedot säilytetään viiden vuoden ajan pätevyyskirjan voimassaolon päätymisestä.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Rekisteriin tallennettujen tietojen julkisuudesta ja tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn henkilön oikeuksista säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

24 §

914

HE 14/2018 vp

Muutoksenhaku

Panostajan kuulustelun hylkäävään päätökseen saa vaatia oikaisua Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun ja muuhun Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen pätevyyskirjan peruuttamista, väliaikaista peruuttamista ja huomautusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

26 §

Poikkeushupa

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo työsuojeluviranomaisena Valtion lupa- ja valvontavirasto siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Valtion lupa- ja valvontavirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

186.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkoilulain (606/1973) 4, 11, 12, 14 ja 29, § sellaisina kuin ne ovat laissa 1572/2009, seuraavasti:

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se maakunta, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on maakunnalle osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen maakunnalle.

11 §

Ulkoilureitin siirtämiseen sovelletaan, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian maakunnan ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi maakunta siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Maakunnan on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Maakunta voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reittistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää maakunta, jollievät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Maakunnan päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

187.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossapidosta annetun lain (669/1978) 14 ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat 14 § laissa 1575/2009 ja 16 § laeissa 547/2005 ja 1575/2009, seuraavasti:

14 §

Kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on laissa asetetut velvollisuudet ja paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. Määräykset voivat koskea kunnossa- ja puhtaanapitotyön:

- 1) suoritustapaa ja siinä käytettäviä laitteita ja aineita;
- 2) suoritusaikaa;
- 3) lumen käsittelyä, sijoittamista ja poiskuljetusta; sekä
- 4) katujen ja yleisten alueiden jaottelua tavoitetaso mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapito-
luokkiin.

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään rakennusjärjestyksen laadimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisille tiedoksi.

16 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tässä laissa säädetyn tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden, kunnan valvontaviranomainen voi velvoittaa hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että kunta tekee tekemättä jätetyn työn hänen kustannuksellaan. Samoin voidaan niskoittelijaa, jos erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotain tekemästä.

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapito-velvollisuutta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla. Uhkasakosta ja teettämishuosta säädetään lisäksi uhkasakolaissa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laiminlyönnistä aiheutuu välitöntä vaaraa turvallisuudelle, kunnan valvontaviranomaisen alaisella viranhaltijalla on oikeus välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Asiasta on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kirjallisesti laiminlyöjälle. Asia on saatettava ilman aiheetonta viivytystä kunnan valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, jonka tehtävä asiassa päätös. Poliisilla on vastaavasti tässä momentissa tarkoitettu oikeus, jonka käyttämisestä poliisin on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös. Päätös saatetaan laiminlyöjän tietoon.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

188.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan maa-aineslain (555/1981) 4 b, 7, 14, 15, 16, 19, 20 a, 20 c, 23, 23 a ja 23 b §, sellaisina kuin ne ovat, 4 b laeissa 424/2014 ja 977/2017, 20 a ja 20 c § laissa 424/2015, 7 § laeissa 463/1997, 1577/2009 ja 424/2015, 14 § laeissa 463/1997, 424/2015 ja 977/2017, 15 § laeissa 463/1997 ja 1577/2009, 16 § osaksi laeissa 468/2005 ja 1577/2009, 19 ja 23 b § laeissa 468/2005 ja 1577/2009, 23 § osaksi laeissa 495/2000 ja 424/2015 sekä 23 a § laeissa 463/1997, 495/2000, 468/2005 ja 1577/2009, seuraavasti:

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu sen toimivaltaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34–37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan lausunto, milloin:

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;
 - 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
 - 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.
- Muista lausunnoista säädetään asetuksella.

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Tämän lain noudattamista valvoo kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia kos-

keviä seikkoja. Tarkastusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Jos virhe on vähäinen, voidaan toimenpiteisiin olla ryhtymättä.

Teettämistoimenpiteet voidaan suorittaa, vaikka ottamisalue ei olisi rikkojan tai laiminlyöjän omistuksessa tai hallinnassa.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiin sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä tässä laissa säädetään. Tässä pykälässä tarkoitettun asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetyt oikeudet ja velvoitteet koskevat Valtion lupa- ja valvontavirastoa sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka laiminlyödään niiden noudattaminen, valvontaviranomainen tai sen määräämä viranhaltija voi keskeyttää ottamisen sopivaksi katsottavalla tavalla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös keskeyttää ottamisen, jos ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa virka-apua.

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi muuttaa tämän lain nojalla antamia lupamääräyksiä tai peruuttaa luvan, jos:

- 1) lupamääräyksiä on jatkuvasti tai muutoin törkeästi rikottu;
- 2) ainesten ottaminen on ennalta arvaamattomalla tavalla vaikuttanut haitallisesti ympäristöön, asutukseen tai luonnonolosuhteisiin; tai
- 3) lupahakemuksessa on annettu vääriä tai virheellisiä tietoja tai selvityksiä.

Lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianosaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

19 §

Päätöksen julkipano

HE 14/2018 vp

Lupaviranomaisen ottamislupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomainen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä ilmoitustaululla vähintään valituksen tekemiselle varatun ajan. Päätöksen on oltava julkipanossa ilmoitettuna antamispäivänä asianomaisten saatavana. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

Päätös on toimitettava luvan hakijalle ja luvan myöntämisestä on viipymättä ilmoitettava niille, jotka asian käsittelyn yhteydessä ovat sitä pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä ja säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) Valtion lupa- ja valvontavirastolla sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Maa-ainelupaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnalle suoritettavan maksun perimisestä.

HE 14/2018 vp

Kunnalle voidaan valtion tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää avustusta 8 §:n nojalla tahtuvasta maa-alueiden lunastamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin ja 26 §:n mukaisiin korvauksiin.

Kun 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavan maksun perimisestä. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee Valtion lupa- ja valvontavirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992).

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain ilmoittaa otetun aineksen määrä ja laatu lupaviranomaiselle.

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta kotitarveotosta tulee ottajan ilmoittaa valvontaviranomaiselle ottamispaikan sijainti ja arvioitu ottamisen laajuus, jos ottamisalueesta on otettu tai on tarkoitus ottaa enemmän kuin 500 kiintokuutiometriä maa-aineksia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoittamisenmenettelystä.

23 b §

Tietojärjestelmä

Maa-ainesten ottamisen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseksi ylläpidetään tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

- 1) tämän lain mukaisista luvista ja ilmoituksista; ja
- 2) ottamisalueiden tilan seurannasta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitetun lupa- ja valvontaviranomaisen on toimitettava tietojärjestelmään hallussaan olevat 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tässä laissa tarkoitetulla lupa- ja valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot. Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

Tietojärjestelmää ylläpitävät Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus. Ympäristöministeriö voi sopia, että tietojärjestelmän ylläpitoon osallistuu tarvittavilta osin muu asiantuntijalaitos, jolla on tehtävän edellyttämä asiantuntemus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

189.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HE 14/2018 vp

muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 2, 5, 7 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 § laissa 1580/2009, 5 ja 7 § laeissa 1013/1996 ja 105/2000 sekä 11 § laissa 1013/1996, seuraavasti:

2 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakuntien tehtävät

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja maakunnat edistävät ja tukevat kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä säädetään.

5 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimielin (*kunnan ympäristönsuojeluviranomainen*), jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana. Kuntien yhteistoiminnasta säädetään kuntalain (410/2015) 7 §:ssä ja 8 luvussa.

Tässä laissa säädettyjen tehtävien järjestäminen voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi noudattaen maakuntalain (/) 6 §:n 2 momentin 4 kohtaa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä maakunnassa huolehtii maakuntavaltuuston määräämä monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia maakuntahallitus.

Muilta osin ympäristönsuojelun hallinnon järjestämisessä noudatetaan kuntalakia.

7 §

Toimivallan siirtäminen

Kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämiseen maakunnassa sovelletaan maakuntalakia. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää maakunnassa viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

11 §

Oikeus saada tietoja

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan, maakunnan ja valtion viranomaisilta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisia tietoja, jollei salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Laki

yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1581/2009, seuraavasti:

18 §

Omistajalle asetetun veloitteen laiminlyönti

Jos omistaja tai hänen edustajansa laiminlyö hänelle tässä laissa asetetun tehtävän, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa määräajan, jonka kuluessa omistajan tai hänen edustajansa on suoritettava tehtävä. Tehtävän suorittamista asetetussa määräajassa Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tehostaa asettamalla uhkasakon. Jos on kyse tässä laissa tarkoitetun kokouksen koolle kutsumisen laiminlyömisestä, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös oikeuttaa jonkun asukkaista kutsumaan kokouksen koolle käsittelemään tässä laissa tarkoitettua asiaa.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista omistajalle tai hänen edustajalleen on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätös uhkasakon asettamisesta on annettava tiedoksi noudattaen, mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään haasteen tiedoksiantamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

191.

Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 9 a §, sellaisena kuin se on laissa 1582/2009, seuraavasti:

9 a §

Talon omistajan velvollisuuden laiminlyönti

Jos talon omistaja laiminlyö talon omistajalle tässä laissa säädetyn tehtävän tai muutoin menettelee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa määräajan, jonka kuluessa tehtävä on suoritettava tai menettely oikaistava. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tehtävän suorittamisen tai menettelyn oikaisemisen tehosteeksi uhkasakon.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista talon omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Talon omistaja on velvollinen korvaamaan kohtuullisessa määrin välittömän vahingon, joka aiheutuu siitä, että asumisoikeuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hakeva taikka asumisoi-

HE 14/2018 vp

keuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hyväksytty ei saa hakemaansa asumisoikeutta talon omistajan tai hänen edustajansa virheellisen menettelyn vuoksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

192.

Laki

Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain (1139/1991) 4 § seuraavasti:

4 §

Etelä-Pohjanmaan maakunta huolehtii Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattamisesta sekä vastaa tulvasuojelun edellyttämien pumppaamoiden hoidosta ja valvonnasta sekä niiden tarvitseman sähköenergian hankinnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

193.

Laki

aravarajoituslain 4 d ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 d ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat 4 d § laissa 716/2008 ja 23 § laissa 720/2003, seuraavasti:

4 d §

Asukasvalinnan valvonta

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. Siltä osin kuin kyse on asunnoista, joissa tarjottavien asumispalvelujen järjestäminen kuuluu maakunnalle, valvonnasta vastaa maakunta. Kunnalla ja maakunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle kuuluu kuntien, maakuntien ja lainansaajien yleinen ohjaus.

23 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksella, Valtiokonttorilla, maakunnalla ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarvittavat asiakirjat. Omistaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

194.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merensuojelulain (1415/1994) 9, 10 ja 11 § sellaisina kuin niistä ovat 9 § osaksi laeissa 221/1995, 1060/2004 ja 1585/2009 sekä 10 ja 11 § laeissa 221/1995, 1060/2004 ja 1585/2009, seuraavasti:

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle ei suomalaisesta aluksesta, avomeriyksiköstä tai Suomessa lastatusta aluksesta saa sijoittaa ruoppausmassaa mereen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa, ellei 4 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja ruoppausmassan sisältämien haitallisten aineiden raja-arvoista.

Jos suomalainen alus on saanut toisen valtion viranomaiselta asianmukaisen luvan ruoppausmassan sijoittamiseen alueelle, jolla kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa, ei suomalaisen viranomaisen lupaa vaadita. Tällainen toimi ei kuitenkaan saa olla Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa (587/2011).

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei saa ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa tehdä rakennelmia aavalle merelle Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa.

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta, hyväksikäyttöä ja muuta niihin liittyvää toimintaa taikka muuta merenpohjan hyväksikäyttöä varten tulee suomalaisen aluksen tai avomeriyksikön toiminnalle 2 §:n 3 momentin estämättä hankkia Suomen ympäristökeskuksen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos toisen valtion viranomaisen on antanut toiminnalle asianmukaisen luvan alueella, jossa kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa myöntää tämän lain vastaiseen toimintaan.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä tiedoista, joita lupahakemuksessa on esitettävä. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimuksessa ja hyväksikäytössä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

195.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 8 – 12, 25, 28, 30 ja 32 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 – 12 ja 28 § laissa 1586/2009, 25 § osaksi laissa 1586/2009, 30 § osaksi laeissa 1018/1996 ja 550/2014 ja 32 § osaksi laeissa 1586/2009 ja 572/2014, seuraavasti:

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei Valtion lupa- ja valvontavirasto erityisen painavista syistä toisin määrää.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon ja rajoituksen määrittämisestä voi tehdä asianomainen kunta ja kunnan jäsen, paliskunta sekä sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen kiellon tai rajoituksen määrittämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kiello tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kiello tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisena, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että kiello tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kiello tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä merkitsemisestä kielloa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kiello tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

Kielloa tai rajoitusta osoittavat merkit saadaan asettaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle riippumatta alueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos merkeistä ei aiheudu omistajalle tai haltijalle mainittavaa haittaa.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on noudatettava 9–11 §:ää.

25 §

Maastoliikenneerikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 4 §:n säännöksiä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumisesta, pysäyttamisestä tai pysäköinnistä maastossa,

HE 14/2018 vp

2) rikkoo 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua huolehtimisvelvollisuutta ja teko on omiaan aiheuttamaan ilmeistä vahinkoa tai haittaa luonnolle, muulle ympäristölle, kiinteistölle tai luonntaiselinkeinolle taikka huomattavaa häiriötä asutukselle,

3) luovuttaa moottorikäyttöisen ajoneuvon alle 15-vuotiaan kuljettavaksi vastoin 6 §:n säännöksiä,

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka Valtion lupa- ja valvontaviraston 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,

5) ylittää 29 §:n nojalla säädetyn yleisen nopeusrajoituksen maastossa,

6) rikkoo 30 §:n säännöksiä kilpailujen ja harjoitusten luvanvaraisuudesta tai

7) jättää noudattamatta 33 §:ssä säädetyn pysähtymismerkkin, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikenne rikkomuksesta* sakkoon.

28 §

Maakunnan erityislupa

Maakunta voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla laissa säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)) tarkoitettu ympäristölupa.

Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupaa ei kuitenkaan tarvita poliisin, palo- ja pelastustoimen viranomaisten tai puolustusvoimien harjoituksiin.

Kunta voi periä maksun 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta luvasta. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Tässä pykälässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksinä ovat, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, sekä että toiminnan järjestämiseen on saatu alueen omistajan tai haltijan kirjallinen lupa.

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu maakunnalle alueellaan ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tämän lain 8 §:n nojalla annettujen alueellisten kieltojen ja rajoitusten yleinen valvonta kuuluu Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Metsähallitus valvoo hallinnassaan olevilla alueilla moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa.

HE 14/2018 vp

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

196.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 6, 9, 21, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 40, 45, 47 – 49, 53 — 55, 57, 57 a, 61, 63, 65, 65 a — 65 c ja 68 §, sellaisina kuin ne ovat 6, 9, 30 ja 48 § osaksi laissa 1587/2009, 21 § laeissa 913/2013 ja 195/2016, 24 § laeissa 1587/2009, 913/2013 ja 195/2016, 25 ja 27 § osaksi laeissa 1587/2009 ja 913/2013, 28, 31, 33, 45, 49, 54, 55 ja 63 § laissa 1587/2009, 34 § osaksi laeissa 144/1999 ja 1587/2009, 40 § osaksi laeissa 553/2004 ja 1587/2009, 47 § osaksi laeissa 384/2009 ja 1587/2009, 53 § osaksi laeissa 553/2004, 1587/2009, 594/2011, 913/2013 ja 1259/2014, 57 § osaksi laeissa 1587/2009 ja 548/2014, 57 a § laeissa 1587/2009 ja 594/2011, 61 § laissa 1059/2015, 65 § laissa 255/2017 sekä 65 a—65 c ja 68 § laissa 1259/2014, seuraavasti:

6 §

Luonnonsuojelun hallinto

Luonnon- ja maisemansuojelun ylin ohjaus ja valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua.

Maakunnan ja kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

9 §

Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset

Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (*toimenpiderajoitus*). Toimenpiderajoitus on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitettusta rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei mainittavasti vaarannu.

Valtion viranomaisen ja laitoksen on suunnitellessaan toimenpiteitään ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta luonnonsuojeluohjelman toteuttamista.

21 §

Luonnonsuojelualueen rajojen määrittäminen ja merkitseminen

Luonnonsuojelualueen muodostamisesta kiinteistöksi säädetään kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995).

Kansallis- ja luonnonpuiston raja ja aluetta 18 §:n 2 momentin nojalla koskeva kielto tai rajoitus on merkittävä maastoon selvästi havaittavalla tavalla. Sama koskee muuta luonnonsuojelualueetta, jos alueeseen kohdistuu liikkumista tai mairinnousua koskeva kielto tai rajoitus. Muukin luonnonsuojelualue ja aluetta koskeva kielto ja rajoitus voidaan merkitä maastoon. Alueen rajat vesialueilla voidaan merkitä vain karttaan.

Metsähallitus vastaa valtion mailla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden merkitsemisestä. Maakunta vastaa yksityisten luonnonsuojelualueiden merkitsemisestä.

Merkinnän tekeminen maastossa voidaan sopimuksella antaa tehtäväksi yksityiselle asiantuntijalle, jolla on tehtävän hoitamisen edellyttämä pätevyys. Tehtävää ei kuitenkaan voida antaa yksityiselle asiantuntijalle, jos merkinnän tekeminen maastossa edellyttää alueen perustamissääädöksen tai -päätöksen tulkintaa.

Viranomaisen ja yksityisen asiantuntijan välisessä sopimuksessa sovitaan tehtävän sisällöstä ja muista tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista. Viranomainen valvoo asiantuntijaa tämän suorittaessa annettuja tehtäviä. Asiantuntijaan sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ympäristöministeriön asetuksella säädetään tarkemmin luonnonsuojelualueen rajojen ja aluetta koskevien kieltojen ja rajoitusten merkitsemistavoista sekä merkitsemisessä käytettävistä tunnuksista.

24 §

Luonnonsuojelualueen perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua muun luonnonsuojelualueen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettulle alueelle. Harkittaessa alueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Maakunta neuvottelee maanomistajan kanssa alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista. Luonnonsuojelualueen perustamispäätöstä ei saa antaa, ellei maanomistaja ole hyväksynyt alueen rauhoitusmääräyksiä ja aluetta koskevaa korvausta.

Päätökseen 1 momentin mukaisen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta. Päätökseen voidaan sisällyttää 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu kieltä tai rajoitus edellyttäen, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta perustaa luonnonsuojelualueeksi myös muun yksityisen alueen, jos alue sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan. Alueen rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enemmälti kuin aluetta koskevasta suojeluohjelmasta johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Maanomistajalle ja kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ennen päätöksen antamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä säädetään 21 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

25 §

Alueen määräaikainen rauhoittaminen

Maakunta ja maanomistaja voivat luonnon- tai maisemansuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus voidaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sopimus on voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

27 §

Luonnonsuojelualueen rauhoituksen lakkauttaminen

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet tai jos alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto. Jos asia on tullut vireille ympäristöministeriön esityksestä tai sen hakemuksesta, jolla asiassa on intressi, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos suojelu alueen omistajan hakemuksesta lakkautetaan tai alueen rauhoitusmääräyksiä olennaisesti lievennetään, tällaisen päätöksen ehdoksi voidaan asettaa, että omistaja maksaa takaisin hänelle maksetun korvauksen kokonaan tai osittain.

Tieto suojelun purkamisesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

28 §

Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen

Kunta voi omistajan hakemuksesta tai Valtion lupa- ja valvontaviraston esityksestä lakkauttaa 26 §:ssä tarkoitetun luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava Valtion lupa- ja valvontaviraston lausunto. Jos asia on tullut vireille Valtion lupa- ja valvontaviraston esityksestä, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

30 §

Kiellon voimaantulo

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiello tulee voimaan, kun Valtion lupa- ja valvontavirasto on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kiello annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä.

Jos suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen luonnonarvot ovat hävinneet, alueen suojelu voidaan lakkauttaa. Menettelyssä noudatetaan tällöin 1 momenttia.

31 §

Poikkeamisvalta

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 29 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

33 §

Maisema-alueen perustaminen

Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää Valtion lupa- ja valvontavirasto maakunnan esityksestä.

34 §

Maisema-aluetta koskevat määräykset

Perustamispäätökseen voidaan ottaa maiseman olennaisten piirteiden säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Määräykset eivät kuitenkaan saa aiheuttaa kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen maisema-aluetta koskevista määräyksistä.

Maisema-aluetta koskevia rakennuslainsäädännön piiriin kuuluvia määräyksiä ei sovelleta alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa valtion tutkimuslaitokselle tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä, opetuskäyttöä tai keräilyarvoa, se saadaan ottaa talteen ja luovuttaa luonnontieteelliselle keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle, korkeakoululle tai Valtion lupa- ja valvontaviraston luvalla muullekin kuin edellä mainituille.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläinlajeja.

45 §

Rauhoitettujen lajien kauppa

Muuhun kuin 44 §:ssä tarkoitettuun lajiin kuuluvan rauhoitetun eläin- tai kasvilajin yksilön, sen osan tai johdannaisen maahantuonti, maastavienti, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi ilman Valtion lupa- ja valvontaviraston lupaa on kielletty.

47 §

Lajien esiintymispaikkojen suojelu

Asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen uhanalainen eliölaji, jonka häviämishuolto on ilmeinen. Ympäristöministeriön on tarvittaessa laadittava ohjelma erityisesti suojeltavan lajin kannan tai kantojen elvyttämiseksi.

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun Valtion lupa- ja valvontavirasto on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kielto annetaan julkisanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla noudattaen julkisista kuulutuksista annettua lakia. Päätös on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päättä.

Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan suojelun lakkauttamiseen sovelletaan, mitä 30 §:n 3 momentissa säädetään suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen suojelun lakkauttamisesta.

Edellä 5 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentä-

HE 14/2018 vp

minen on kielletty. Kiellon voimaantuloon ja lakkauttamiseen sovelletaan tämän pykälän 3 ja 4 momenttia.

48 §

Poikkeukset rauhoitussäännöksistä

Mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 39, 42 ja 47 §:ssä säädettyistä rauhoitussäännöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Jos hakemus koskee koko maata, poikkeuksen myöntää ympäristöministeriö. Poikkeusta koskevaan päätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläin- ja kasvilajeja.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Luontodirektiivin liitteen IV a) kohdassa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin liitteen IV a) kohdassa tarkoitettuihin eläinlajeihin, lukuun ottamatta metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä, ja mainitun direktiivin liitteen IV b) kohdassa tarkoitettuihin kasvilajeihin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito, kuljetus, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi ja vaihdettavaksi on kielletty. Sama koskee lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuja lintuja mainitun direktiivin 6 artiklan 2 ja 3 kohdista johtuvien poikkeuksin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:ssä, 42 §:n 2 momentissa sekä 47 §:n 2 ja 5 momenteissa säädettyistä kielloista luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyillä perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus mainitun direktiivin 9 artiklassa säädettyillä perusteilla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 2 momentissa säädetystä kiellosta luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyillä perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus mainitun direktiivin 9 artiklassa säädettyillä perusteilla.

53 §

Valtion korvausvelvollisuus

Jos 29 tai 47 §:n nojalla tehdystä päätöksestä tai 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 31 §:n, 48 §:n 2 momentin tai 49 §:n 3 momentin nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista.

Jos Valtion lupa- ja valvontavirasto on 24 §:n 3 momentin nojalla tehnyt päätöksen luonnonsuojelualueen perustamisesta ja päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa, valtio on omistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan.

Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehtoisesta toteuttamistavasta ei ole voitu sopia, toimitusta 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta. Korvausten määräämisestä säädetään kiinteän omaisuuden ja erityis-

HE 14/2018 vp

ten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa. Alueen käyttöoikeuden rajoituksesta on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentissa säädetyn suuruista korkoa siitä päivästä, jolloin alueen omistaja on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimitukseen.

Jos 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuvan merkityksellisen haitan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, korvaus voidaan määrätä lajista riippuen enintään kymmeneksi vuodeksi. Tämän jälkeen korvaus tulee määrätä pysyvästä haitasta, jos on todennäköistä, että lisääntymis- tai levähdyspaikka on pysyvä.

Jos viranomaisen 66 §:n 1 momentin nojalla tekemä päätös lupa-asiassa tai Valtion lupa- ja valvontaviraston 65 c §:n nojalla tekemä ilmoituksenvaraista toimenpidettä koskeva päätös rajoittaa kiinteistön käyttöä siten, että alueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia, eikä luvan myöntämiselle tai ilmoituksenvaraisen toimenpiteen toteuttamiselle olisi ollut muutoin estettä, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole silloin, kun haitta aiheutuu:

- 1) vesilaissa (587/2011) tarkoitettun luvan epäämisestä;
- 2) ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettun luvan epäämisestä;
- 3) kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettua malminetsintälupaa, kaivoslupaa tai kullanhuuhton-
talupaa koskevan asian ratkaisemisesta;
- 4) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa tarkoitettun lunastusluvan epäämisestä; taikka
- 5) valtiolle, kunnalle tai kuntayhtymälle.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja maa-aineslain (555/1981) mukaisten lupien epäämisestä aiheutuvan haitan korvaamisesta säädetään erikseen. Metsälain mukaisen, metsien käyttöä koskevan erityisen velvoitteen kohtuullistamisesta säädetään mainitun lain 3 luvussa.

54 §

Korvausten jaksotus

Edellä 53 §:ssä tarkoitettun korvauksen maksatus voidaan Valtion lupa- ja valvontaviraston vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

Maksuerille on maksettava 53 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkoa ensimmäisen korvauserän maksamisen jälkeiseltä ajalta.

55 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 10 §:n 2 momentissa tarkoitettun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa ne tarkoitukset, joihin alueen suojelulla pyritään. Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhastusta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Jos suojelu myöhemmin raukeaa ja alueen omistajalle on aiheutunut toimenpidekiellosta merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta korvaus. Sama koskee tilannetta, jossa luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta luovutaan 50 §:n 3 momentin nojalla.

Korvauksesta päättää hakemuksesta Valtion lupa- ja valvontavirasto.

57 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuk-

sella. Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä.

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 1 momentissa tarkoitettu asia vireille Valtion lupa- ja valvontavirastossa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 61 §:n 3 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

Uhkasakosta, teettämisuhausta ja keskeyttämisuhausta säädetään lisäksi uhkasakkolaissa (1113/1990).

57 a §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiassa määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, Valtion lupa- ja valvontaviraston on, sen lisäksi, mitä 57 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tehostaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 57 §:n 2 momenttia.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiminnanharjoittajalta luontovahingon tai sen uhan ehkäisemisen taikka luontovahingon korjaamisen kannalta välttämättömät tiedot.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta luontovahinkoon, jonka ehkäisemisestä ja korjaamisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa tai geeniteknikkalaissa (377/1995).

61 §

Valitus

Ympäristöministeriön 50 §:n 3 momentin tai 52 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ympäristöministeriön muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen ja kunnan viranomaisen 26 tai 28 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitettaessa Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksestä, toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta koskevissa asioissa valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla. Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on valitusoikeus myös mainitunlaisella valtakunnallisella yhteisöllä ja maanomistajien etua valvovalla valtakunnallisella yhteisöllä.

HE 14/2018 vp

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

63 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauksen mukaan arviointimenettelyn yhteydessä. Mainitun lain mukaisen yhteysviranomaisen on sisällytettävä 2 momentissa tarkoitettut Valtion lupa- ja valvontaviraston ja luonnonsuojelualueen haltijan lausunnot lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

65 a §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa tai asetuksessa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 65 §:n 1 momentissa tarkoitettusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

65 b §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpiteestä saattaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 65 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Se katsotaan toimitetuksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle kun se on saapunut. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojeluta-

HE 14/2018 vp

voitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällystä.

65 c §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos Valtion lupa- ja valvontavirastolle 65 a tai 65 b §:n nojalla ilmoitetusta toimenpiteestä aiheutuu tai uhkaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, Valtion lupa- ja valvontaviraston on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä Valtion lupa- ja valvontaviraston on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 64 a §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

68 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuudessa vuodessa siitä, kun komissio tai neuvosto on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi. Edellä 64 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla erityisillä suojelualueilla suojelu on kuitenkin toteutettava viipymättä sen jälkeen, kun alueesta on tehty ilmoitus komissiolle.

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on edistettävä Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien ekologistia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä luonnonsuojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on edistettävä myös laadittaessa erämaailain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Metsähallituksen hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojeluperusteet on otettava huomioon myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

197.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1020/2010, seuraavasti:

HE 14/2018 vp

7 §

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on Valtion lupa- ja valvontavirasto.
Valtion puolesta puhevaltaa 35 f §:ssä tarkoitetussa korvausasiassa käyttää lupaviranomainen.

Lupaviranomainen myös valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

198.

Laki

ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain (81/1998) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 1588/2009, seuraavasti:

3 §

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista. Tarkempia säännöksiä valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valvontaansa varten saada tiedot voimassa olevista ympäristövahinkovakuutuksista toiminnanharjoittajilta ja 6 §:ssä tarkoitetulta Ympäristövakuutuskeskukselta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

199.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 18, 26, 195 ja 196 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laissa 230/2017, 195 § laissa 1589/2009 sekä 196 § osaksi laissa 1589/2009,
muutetaan 7, 8, 15, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 31–33, 47, 65–67, 67 b - 67 d, 72, 127, 133, 173, 174, 177, 178, 188, 190, 191, 192, 198, 201, 203 ja 205, sellaisina kuin niistä ovat 7 § osaksi laissa 1441/2006, 8 ja 205 § laissa 1589/2009, 19 ja 67 b - 67 d § laissa 482/2016, 23 § laissa 202/2005, 31 ja 47 § laissa 28/2016, 33 § osaksi laissa 28/2016, 65 § osaksi laissa 1129/2008, 66 § osaksi laeissa 1589/2008, 28/2016 ja 230/2017, 72 ja 133 § osaksi laissa 1589/2009, 127 § osaksi laissa 112/2007, 173 ja 174 § laissa 196/2016, 188 ja 190 § laissa 976/2017, 191 § osaksi laeissa 1441/2006, 28/2016 ja 230/2017, 192 § laeissa 1589/2009 ja 230/2017, 198 § osaksi laissa 196/2016, 201 § laeissa 1589/2009 ja 28/2016 sekä 203 § laissa 1129/2008, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 1150/2016 kumotun 199 §:n tilalle uusi 199 § seuraavasti:

7 §

Kaavoituskatsaus

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnassa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellai-

HE 14/2018 vp

set päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävydestä.

Kaavoituskatsauksesta on tiedotettava sen tarkoituksen kannalta sopivalla tavalla.

8 §

Maakunnan ja kuntien yhteistyö alueidenkäytön suunnittelussa

Maakunnan ja alueen kuntien tulee tehdä ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä alueidenkäytön suunnittelussa.

Maakunnan ja kunnan kesken järjestetään tarpeen mukaan tai vähintään kerran maakuntavaltuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista alueidenkäytön kysymyksistä. Keskusteluun voidaan kutsua myös valtion viranomaisten edustajia.

15 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestystä valmisteltaessa noudatetaan 62 §:ää vuorovaikutuksesta ja 65 §:ää kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Kunnan on lähetettävä viivytyksettä rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskeva päätös ja rakennusjärjestys tiedoksi maakunnalle. Rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava niille viranomaisille, kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet rakennusjärjestyksen ollessa nähtävillä.

Kunnan on lähetettävä voimaan tullut rakennusjärjestys Maanmittauslaitokselle, maakunnalle, kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennusjärjestyksen laatimisesta.

19 §

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on maakuntakaavan laatiminen, maakunnan suunnittelu ja merialue-suunnittelu.

Maakunnan tehtävänä on edistää alueidenkäytön suunnittelua ja rakennusvalvontatoimen järjestämistä kunnissa.

21 §

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävät voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi noudattaen maakuntalain (/) 6 §:n 2 momentin 4 kohtaa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä maakunnassa huolehtii maakuntavaltuuston määräämä monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia maakuntahallitus. Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa ja, jos rakennusvalvonnan viranomaistehtävät on 1 momentin mukaisesti siirretty maakunnalle, maakunnassa on oltava rakennustarkastaja. Jos tehtävien hoitamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, kunnilla voi olla yhteinen rakennustarkastaja. Kunta voi myös antaa rakennusvalvontatehtävän sopimuksen nojalla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

Rakennustarkastajalta vaadittavasta kelpoisuudesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

HE 14/2018 vp

Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen kunnassa sovelletaan kuntalakia (410/2015). Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen maakunnassa sovelletaan maakuntalakia (/). Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.

23 §

Tavoitteiden valmistelu

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä sellaisten ministeriöiden, maakuntien ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee. Tavoitteiden valmistelun on perustuttava eri tahojen vuorovaikutukseen. Tavoitteiden valmistelusta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Maakunnan suunnittelun tehtävät

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntastrategia ja muuta alueidenkäytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava. Maakuntastrategiasta säädetään maakuntalain 35 §:ssä.

Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja aluerakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta on tarpeen.

27 §

Maakuntakaavan laatiminen

Maakunnan tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Maakunnan on asetettava kaavan valmistelua ohjaamaan maakunnan ja kaava-alueen kuntien yhteistyöryhmä, jossa on alueen kunkin kunnan ja maakunnan nimeämiä jäseniä.

Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain.

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyyteen;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä liikennejärjestelmän toimivuuteen;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen;

HE 14/2018 vp

7) virkistykseen soveltuviin alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvítettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvítettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

31 §

Maakuntakaavan hyväksyminen

Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

32 §

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitettujen kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

33 §

Rakentamisrajoitus

Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.

Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteuttamista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (*ehdollinen rakentamisrajoitus*). Haittaa arvioitaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty maakuntakaavan toteuttamista varten. Jos maakuntakaavan aluevaraus pääasiallisesti vastaa rakennuslain (370/1958) mukaisen seutukaavan aluevarausta, myöskään seutukaavan hyväksymisen jälkeen omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia ei oteta huomioon.

Maakunta voi kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen, jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen ja hyväksyminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen tehtävään soveltuvan kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain (410/2015) 49 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

HE 14/2018 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään kunnasta.

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

Kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*).

Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta maakuntaa.

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä niihin ministeriöihin ja viranomaisiin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Kyseisten ministeriöiden, viranomaisten sekä maakunnan kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Maakunnan on maakuntakaavaa valmisteltaessa oltava yhteydessä kuntiin ja järjestettävä neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien kunnan kehittämistavoitteiden toteamiseksi.

Valmisteltaessa sellaista muuta kaavaa kuin maakuntakaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä maakuntaan sekä niihin viranomaisiin, joiden toimialaa asia koskee. Kyseisten viranomaisten ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Viranomaisneuvottelusta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

67 §

Ilmoittaminen kaavan hyväksymisestä ja voimaantulosta

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on viivytyksettä lähetettävä tieto niille viranomaisille, kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Jos kirjelmässä, jossa pyyntö on esitetty, on useita allekirjoittajia, tieto kaavan hyväksymisestä voidaan lähettää vain ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava sekä kaava ja kaavaselostus julkaistava yleisessä tietoverkossa.

Maakunnan on lähetettävä viivytyksettä maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakunnille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille. Maakunnan on lähetettävä voimaan tulut maakuntakaava tiedoksi edellä mainituille tahoille.

Kunnan on lähetettävä viivytyksettä yleiskaavan ja asemakaavan hyväksymistä koskeva päätös sekä kaavakartta ja -selostus tiedoksi maakunnalle. Kunnan on lähetettävä voimaan tulut yleiskaava ja asemakaava Maanmittauslaitokselle, maakunnalle, kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle, kaava-alueeseen rajoittuvalle naapurikunnalle sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

67 b §

Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen

Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle. Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakunnat, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Maakuntien tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä. Merialuesuunnitelmat on sovittava yhteen.

Tarkemmat säännökset merialuesuunnitelman esitystavasta sekä merialuesuunnitelmien lukumääristä, suunnittelualueista ja määräajoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

67 c §

Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Maakuntien on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

67 d §

Merialuesuunnitelmasta tiedottaminen

Maakuntien on tiedotettava hyväksytystä merialuesuunnitelmasta ja sen perusteluista internetissä. Tieto hyväksytystä merialuesuunnitelmasta on lähetettävä valmisteluun osallistuneille viranomaisille ja yhteisöille. Merialuesuunnitelman on oltava kaikkien saatavilla internetissä.

Maakuntien tulee toimittaa hyväksytty merialuesuunnitelma ja siihen tehdyt muutokset viipymättä tiedoksi ympäristöministeriöön.

72 §

Suunnittelutarve ranta-alueella

Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ranta-alueita, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) maa- ja metsätalouden tai kalatalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista;
- 2) maanpuolustuksen tai rajavalvonnan tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 3) merenkulun tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 4) olemassa olevan asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentamista; eikä
- 5) olemassa olevan asuinrakennuksen korjaamista tai vähäistä laajentamista.

Kunta voi osoittaa rakennusjärjestyksessä alueet, joilla 1 momentissa säädetty rajoitus ei ole voimassa sen johdosta, ettei alueella ole sen sijainnin vuoksi odotettavissa suunnittelua edellyttävää rakentamista eikä alueella ole erityisiä luonnon- tai maisema-arvoja taikka virkistyskäytön tarpeita. Tällainen rakennusjärjestyksen määräys voi olla voimassa enintään kuusi vuotta kerrallaan, kuitenkin enintään niin kauan kuin määräyksen perusteena olleissa olosuhteissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden vuoksi edellytyksiä määräykselle ei enää ole.

Poikkeuksen myöntämisestä 1 ja 2 momentin rajoituksesta säädetään 23 luvussa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske ennen 1 päivää tammikuuta 1997 olemassa olleeseen asuinrakennukseen tai maatalaan liittyvän saunarakennuksen rakentamista. Jos hakemus 1 momentin rajoituksesta poikkeamiseen koskee aluetta, jonka omistusoikeus on siirtynyt hakijalle ennen 10 päivää toukokuuta 1996 ja jota koskevan kaavan laatimista ei ole kohtuullisessa ajassa pantu vireille maanomistajasta riippumattomasta syystä, lupaa ei ilman painavaa syytä saa evätä, jos rakennus tulee hakijan henkilökohtaiseen käyttöön ja kunta puoltaa hakemusta eikä rakentaminen vaaranna luonnon tai maiseman arvoja. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske aluetta, jonka kohdalla on 2 momentin mukainen suunnittelutarve.

127 §

Rakennuksen purkamislupa

Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi. Lupa on myös tarpeen, jos yleiskaavassa niin määrätään.

Lupaa ei tarvita, jos voimassa oleva rakennuslupa, tämän lain mukainen katusuunnitelma, maantielain mukainen hyväksytty tiesuunnitelma tai ratalain mukainen hyväksytty ratasuunnitelma edellyttävät rakennuksen purkamista. Lupaa ei myöskään tarvita talousrakennuksen ja muun siihen verrattavan vähäisen rakennuksen purkamiseen, ellei rakennusta ole pidettävä historiallisesti merkittävänä tai rakennustaiteellisesti arvokkaana tai tällaisen kokonaisuuden osana.

Rakennuksen tai sen osan purkamisesta on, jollei purkamiseen tarvita lupaa, kirjallisesti ilmoitettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamistyöhön ryhtymistä (*purkamisilmoitus*). Rakennusvalvontaviranomainen voi mainitun ajan kuluessa perustellusta syystä vaatia luvan hakemista.

Jos rakennuksen tai sen osan purkaminen voi merkitä historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen taikka kaupunkikuvan tai rakennetun ympäristön turmeltumista, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee 14 päivän kuluessa purkamisilmoituksen tai purkamiseen johtavan rakennuslupahakemuksen saatuaan tiedottaa siitä kunnanhallitukselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

133 §

Kuuleminen ja lausunnot

Rakennuslupahakemuksen vireilletulosta on ilmoitettava naapurille, jollei ilmoittaminen hankkeen vähäisyys tai sijainti taikka kaavan sisältö huomioon ottaen ole naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Naapurilla tarkoitetaan viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajaa ja haltijaa. Samanaikaisesti on asian vireilläolosta sopivalla tavalla tiedotettava myös rakennuspaikalla.

Rakennuspaikalla on tarvittaessa toimitettava katselmus rakennuksen ympäristöön soveltuvuuden selvittämiseksi, rakentamisen vaikutusten arvioimiseksi ja naapurien kuulemiseksi. Katselmuksen ajasta on annettava tieto hakijalle sekä naapureina olevien kiinteistöjen haltijoille.

Jos rakennuslupaa haetaan luonnonsuojelulain mukaiselle valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyä luonnonsuojelun kannalta merkittävälle alueelle, hakemuksesta on pyydetty lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Jos rakennuslupaa haetaan alueelle, joka

HE 14/2018 vp

maakuntakaavassa on varattu virkistys- tai suojelualueeksi, hakemuksesta on pyydetty lausunto maakunnalta. Lausunto ei kuitenkaan ole tarpeen, jos rakentaminen perustuu kunnan poikkeamispäätökseen, jota koskevasta hakemuksesta tässä momentissa mainittu viranomaisen on antanut lausunnon. Lausunto maakunnalta ei ole myöskään tarpeen, jos alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava tai asemakaava. Tässä momentissa mainitun viranomaisen on annettava lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksesta ilmoittamisesta, tiedottamisesta ja huomautuksen tekemisestä.

173 §

Poikkeamismenettely

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on varattava naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Kunnan on tiedotettava poikkeamista koskevasta hakemuksesta ja alueellista poikkeamista koskevasta päätösehdotuksesta 1 momentissa mainituille. Kunta voi periä tiedottamisesta aiheutuneet kustannukset hakijalta.

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on tarvittaessa pyydetty valtion viranomaisen ja maakunnan lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, kunnan on pyydetty myös naapurikunnan lausunto.

Kunnan on kuitenkin aina pyydetty lausunto:

- 1) Valtion lupa- ja valvontavirastolta, jos poikkeaminen koskee luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
- 2) Museovirastolta, jos poikkeaminen koskee rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; ja
- 3) maakunnalta, jos poikkeaminen koskee maakuntakaavassa virkistys-, suojelu- tai liikennealueeksi varattua aluetta.

Edellä 3 momentissa mainittujen viranomaisten on annettava lausuntonsa kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamismenettelystä.

174 §

Poikkeamispäätös

Kunnan on perusteltava poikkeamispäätös siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Kunta voi poikkeamispäätöksessään määrätä ehtoja poikkeamiselle.

Kunnan on määrättävä poikkeamispäätöksessään aika, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava. Määräaika voi olla enintään kaksi vuotta. Alueellisen poikkeamisen määräaika voi olla kuitenkin enintään viisi vuotta.

Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, poikkeamispäätös tai sen jäljennös voidaan lähettää ainoastaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille.

Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tiedoksi maakunnalle.

Poikkeamispäätökseen sovelletaan 145 §:ää lupa- ja valvontamaksusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamispäätöksen toimittamisesta.

177 §

Määräys suunnitteluvaihtoehtojen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asemakaavojen laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, ympäristöministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettujen määräysten antamista on neuvoteltava kunnan kanssa. Kunnalta on myös pyydettävä asiassa lausunto.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, ympäristöministeriö voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti maakuntaa, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla.

Kun ympäristöministeriö on antanut 1 momentissa tarkoitettujen määräysten asemakaava- tai yleiskaavan laatimisesta tai muuttamisesta, on määräysten tarkoittamalla alueella voimassa rakennuskielto ja 128 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimenpiderajoitus.

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, ympäristöministeriö voi antaa maakunnalle tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettujen määräysten antamista on neuvoteltava maakunnan, kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto.

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maakuntalaissa säädetään. Muun kaavan kuin maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Muutoksenhakuviranomaisen on kunnan pyynnöstä ilmoitettava arvio siitä, milloin tällaista kaavaa koskeva päätös annetaan. Jos arvioitua aikaa ei ole mahdollista noudattaa, siitä on ilmoitettava kunnalle.

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on maakuntalain 136 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville. Muun kaavan kuin maakuntakaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon samaan aikaan, kun päätöksen katsotaan kuntalain 140 §:n mukaisesti tulleen kunnan jäsenen tietoon.

Jos hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu siten kuin 9 §:n 4 momentissa säädetään, kaavaa koskevassa valituksessa ei saa vedota siihen, että hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointi on suoritettu puutteellisesti. Valitusoikeudesta arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 34 §:ssä.

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188, 189, 189 a, 189 b ja 190 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja maakunnan 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Rakennuslupaa, katusuunnitelmaa tai hulevesisuunnitelmaa koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin asia on ratkaistu lainvoiman saaneessa asemakaavassa.

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 137 §:ssä ja maakuntalain 133 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös kunnalla, jonka alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä on toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Maakuntakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on valitusoikeus myös valtakunnallisella yhteisöllä, kun kysymys on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuudesta.

Poiketen siitä, mitä valitusoikeudesta kuntalain 137 §:ssä säädetään, vaikutukseltaan vähäisestä muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutoksesta valitusoikeus on niillä, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Muutoin tällaisen asemakaavan muutoksen valitusoikeuteen sovelletaan 1 ja 2 momenttia. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Muilla kuin maakunnalla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut maakuntakaavan.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla.

Valitusoikeus maisematyölupaa ja rakennuksen purkamislupaa koskevasta päätöksestä on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 2) kunnan jäsenellä:

HE 14/2018 vp

3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa.

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös Valtion lupa- ja valvontavirastolla, jos rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä. Jos rakennusluvasta mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös Valtion lupa- ja valvontavirastolla.

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

Seuraavat päätökset annetaan julkipanon jälkeen:

- 1) valtioneuvoston 22 §:ssä tarkoitettu päätös;
 - 2) hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa;
 - 3) hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa;
 - 4) kunnan viranomaisen ja hallinto-oikeuden päätös 171 ja 172 §:ssä tarkoitettussa poikkeamista koskevassa asiassa;
 - 5) ympäristöministeriön 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä tarkoitettu päätös.
- Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

199 §

Alueiden käytön seuranta

Ympäristöministeriön on järjestettävä alueiden käytön ja rakennetun ympäristön tilan ja kehityksen seuranta.

Maakunnan on huolehdittava alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan ja toimitettava seurantatiedot ympäristöministeriölle.

Kunnan on huolehdittava kaavoitus- ja rakennustoimen hoidon edellyttämästä alueiden käytön, rakentamisen ja rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä seurannan järjestämisestä ja seurattavista tiedoista.

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Maakunta voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä yleis- ja asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten ei voida katsoa kohdistuvan. Kunnan on annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajille ja muutoksenhakuviranomaiselle. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisunluonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan tai maakunnan suostumuksella tehdä kaavaan myös vähäisiä tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä on oikeus saada maakunnilta, kunnilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja. Maakunnalla on oikeus saada kunnilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia 199 §:n 2 momentissa tarkoitettujen seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja. Kunnalla on oikeus saada maakunnalta ja muilta viranomaisilta maksutta alueiden käytön suunnittelussa tarpeellisia tietoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja 1 momentissa mainittujen viranomaisten on oikeus saada maksutta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Maakuntakaavoihin, jotka ovat olleet ehdotuksena julkisesti nähtävillä ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 28 §:ää.

200.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 3, 8, 11 d ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § laissa 1713/2015, 11 d § laissa 717/2008 ja 39 § laissa 721/2003, seuraavasti:

3 §

Korkotukilainojen hyväksymisvaltuus

Korkotukilainoja voidaan hyväksyä valtion talousarviossa vahvistetun hyväksymisvaltuuden rajoissa.

Valtioneuvosto voi vahvistaa lainojen hyväksymisvaltuuden alueelliset ja muut käyttöperusteet.

Tämän lain mukainen korkotuki on suunnattava eri alueilla ja eri kunnissa esiintyvän asunontarpeen mukaan.

8 §

Korkotukilainan hyväksyvä viranomainen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus päättää lainan hyväksymisestä korkotukilainaksi. Ennen päätöksen tekemistä keskuksen on kuultava kohteen sijaintikuntaa tai -maakuntaa.

Korkotukilainan lyhennysohjelmaa, korkoa tai muita lainaehtoja voidaan muuttaa kesken laina-ajan, jos Valtiokonttori hyväksyy muutoksen.

11 d §

Asukasvalinnan valvonta

HE 14/2018 vp

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. Siltä osin kuin kyse on asunnoista, joissa tarjottavien asumispalvelujen järjestäminen kuuluu maakunnalle, valvonnasta vastaa maakunta. Kunnalla ja maakunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle kuuluu kuntien, maakuntien ja lainansaajien yleinen ohjaus.

39 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksella, Valtiokonttorilla, maakunnalla ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarpeelliset asiakirjat. Lainansaaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Lainanmyöntäjän on valvottava, että lainavarojen käyttö ja korkotuki ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

201.

Laki

avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) 6 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 448/2008, seuraavasti:

6 §

Myöntämisen edellytykset

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) asuinrakennus ja asunnot soveltuvat erityisryhmään kuuluvien käyttöön;
- 2) erityisryhmään kuuluvilla on pitkäaikaista asunnontarvetta paikkakunnalla; ja
- 3) Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus kuulee kohteen sijaintikuntaa tai -maakuntaa.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus hyväksyy hankesuunnitelman, joka osoittaa, että hanke on kokonaisuudessaan taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

202.

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 16 § sellaisena kuin se on laissa 1593/2009,
muutetaan 4—9, 10 a—10 d, 10 f, 11—15, 17, 22, 26 a, 26 f, 26 j, 26 l ja 28 § sellaisina kuin niistä ovat 4 § laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 571/2014, 5 § laeissa 1593/2009 ja 272/2011, 6, 9, 13—15 § laissa 1593/2009, 10 a—10 d ja 10 f § laissa 1263/2014, 11 § osaksi laeissa 1593/2009 ja 272/2011, 12 § osaksi laeissa 623/2010 ja 272/2011, 17 § osaksi laissa 1593/2009, 22 § osaksi laissa 623/2010 sekä 26 a, 26 f, 26 j, 26 l ja 28 § laissa 272/2011,
lisätään uusi 28 a ja 28 b §, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ja seuraavat toimialoillaan tämän lain täytäntöönpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä sekä Luonnonvarakeskus maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä tämän lain täytäntöön panemiseksi.

Maakunta huolehtii tämän lain mukaisista tehtävistä alueellaan.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, maakunnat sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, maakunnat sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seurantatehtävistä ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialoillaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

5 §

Maakunnan tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella maakunnan tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella tämän momentin sekä 11 §:n selvityksistä ja tiedoista vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma noudattaen, mitä valmistelun aikatauluista säädetään 13 §:ssä;
- 9) toteuttaa osaltaan toimenpideohjelmaa sekä seurata ja edistää sen toteutumista;
- 10) arvioida 21 §:n 3 momentissa tarkoitettujen poikkeuksellisen luonnonolosuhteen tai onnettomuuden aiheuttaman tilapäisen vesien tilan huonontumisen merkitystä ympäristötavoitteiden kannalta;
- 11) varmistua siitä, että jos vesienhoitosuunnitelmassa esitetään 21 §:n 3 momentissa ja 22—25 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksia, tämä ei estä tai vaaranna 21 §:n 1 momentin mukaisten ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa;
- 12) koota osaltaan 1—11 kohdassa tarkoitettut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään;

13) huolehtia osaltaan tässä laissa tarkoitetuista tehtävistä, sekä tarpeellisesta yhteistyöstä kansainvälisillä vesienhoitoalueilla;

14) tarkastella yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa vesien tilaan vaikuttavia muiden lakien mukaisia ennakkovalvontatoimenpiteitä osana toimenpideohjelman tarkistamista ja esittää tarvittaessa niiden saattamista ajan tasalle. Ennakkovalvontatoimenpiteisiin kuuluvien lupien sekä tarkkailumääräysten muuttamisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa (527/2014) ja vesilaissa (587/2011).

Maakunnan tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu alueellaan:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) osaltaan valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja edistää sen toteutumista sekä toteuttaa sen toimenpideohjelman;

5) koota osaltaan 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa mainituissa tehtävissä maakunnalle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakunnan ja Suomen ympäristökeskuksen tässä pykälässä tarkoitetuista tehtävistä ja niiden aikatauluista.

6 §

Maakuntien yhteistyö vesienhoidon järjestämisessä

Maakuntien on vesienhoitoalueella tehtävä yhteistyötä vesienhoidon järjestämiseksi valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti:

1) vesien tilan arvioimisessa;

2) ympäristötavoitteiden asettamisessa;

3) vesienhoidon järjestämisen työohjelman sekä vesienhoitosuunnitelman valmistelun aikataulun laatimisessa;

4) vesienhoidon keskeisten kysymysten tunnistamisessa;

5) vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelmien laatimisessa;

6) seurantaohjelman laatimisessa;

7) vesien tilaan vaikuttavien ennakkovalvontatoimenpiteiden tarkastelemisessa yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa.

Maakunnat voivat järjestää vesienhoitoaluekohtaisen yhteistyön maakuntalain (/) 8 luvussa säädetyllä tavalla.

Maakuntien on yhteensovittava vesienhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö myös valtakunnallisesti vesienhoitoalueiden välillä.

Maakuntien yhteistyönä toteutettavien vesienhoidon tehtävien sisällöstä sekä vesienhoitoalueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Vesien ominaispiirteet

Maakunta määrittää pintavesien sijainnin ja rajat sekä jaottelee pintavedet vesienhoidon järjestämiseksi maantieteellisten ja luonnontieteellisten ominaispiirteiden mukaan tyypeihin.

HE 14/2018 vp

Maakunta määrittää pohjavesistä tärkeiden ja muiden vedenhankintakäyttöön soveltuvien pohjavesialueiden sijainnin ja rajat sekä pohjavesialueiden maa- ja kallioperän yleispiirteet. Ominaispiirteiden selvittämistä varten vesiä voidaan tarkastella kokonaisuuksina.

8 §

Vesien tilan luokittelu

Maakunta luokittelee pinta- ja pohjavedet ihmisten toiminnan aiheuttaman muutoksen voimakkuuden perusteella. Pintaveden luokka perustuu ekologiseen ja kemialliseen tilaan sen mukaan, kumpi niistä on huonompi.

Pintaveden ekologinen tila on erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä tai huono. Luokitus tehdään suhteutettuna vertailuoloihin. Voimakkaasti muutettujen ja keinotekkoisten pintavesimuodostumien vertailuoloina on paras saavutettavissa oleva ekologinen tila, johon suhteutettuina ne vastaavasti luokitellaan hyvään, tyydyttävään, välttävään ja huonoon tilaan.

Pintaveden kemiallinen tila on hyvä, jos se täyttää valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyjen Euroopan unionin lainsäädännössä määriteltyjen haitallisten aineiden ympäristölaadunormit.

Pohjavedet luokitellaan kemiallisten ja määrällisten ominaisuuksien perusteella hyvään ja huonoon tilaan.

9 §

Seuranta

Vesienhoitoalueella pinta- ja pohjavesien seuranta on järjestettävä niin, että niiden tilasta saadaan yhtenäinen ja monipuolinen kokonaiskuva.

Maakuntien laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Laatiessaan seurantaohjelmaa maakunnan on otettava huomioon toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

Pohjavesialueen määrittäminen

Maakunta määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

Pohjavesialueen määrittämiseksi alueesta laaditaan hydrogeologinen yleiskuvaus, kuvaus alueen maa- ja kallioperän yleispiirteistä sekä arvioidaan alueella muodostuvan pohjaveden määrä, vedenkorkeus ja virtaussuunnat.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä muodostumisalueen ja pohjavesialueen rajan määrittämisestä ja siihen liittyvistä selvityksistä.

10 b §

Pohjavesialueen luokitus

Maakunta luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin;

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Maakunta luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Maakunnan on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa noudatetaan 15 §:n 1 ja 2 momenttia. Maakunnan on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta, sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolta.

Maakunta tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, valmisteluasiakirjojen nähtävillä pitämisen ja mielipiteiden esittämisen aika on oltava vähintään 30 päivää, jos pohjavesialueen luokitusta tai rajausta muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä. Muilta osin menettelyssä noudatetaan 15 §:n 1 ja 2 momenttia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä suojelusuunnitelman alueella toimivaltaiselta maakunnalta ja Valtion lupa- ja valvontavirastolta.

Kunnan on julkaistava suojelusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojelusuunnitelma maakunnalle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suojelusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Maakuntien on laadittava vesienhoitoaluekohtainen vesienhoitosuunnitelma, jossa on esitettävä:

- 1) tiedot vesienhoitoalueesta;
- 2) tiedot vesienhoitoalueella laaditusta vesimuodostumien ominaispiirteiden tarkastelusta, luokittelusta, ympäristötavoitteista sekä muista vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista;
- 3) suunnitelman muutokset verrattuna aiempiin suunnitelmiin;
- 4) toteutetut toimenpiteet, toteutetut väliaikaiset lisätoimenpiteet sekä arvio poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutuksista;
- 5) arvio 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamisesta ja selvitys vaihtoehtojen valinnasta;
- 6) selvitys valmistelun aikana esitetyistä kannanotoista ja kansainvälisellä vesienhoitoalueella toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä sekä siitä, miten ne ovat vaikuttaneet suunnitelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan;
- 7) yhteenveto 12 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, joilla vesienhoidon ympäristötavoitteet saavutetaan.

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 26 b §:ssä tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksen laadinnasta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta maakunnille hallussaan olevia vesienhoidon järjestämisessä välttämättömiä muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä. Muita kuin tilakohtaisia tietoja on lisäksi luovutettava maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) salassapitosäännösten estämättä.

12 §

Toimenpideohjelma

Maakunta laatii vesienhoitoalueelle yhden tai useamman toimenpideohjelman vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa vesistöaluetta. Yhden tai useamman toimenpideohjelman on yhdessä katettava koko vesienhoitoalue. Yhteenveto vesienhoitoalueen toimenpiteistä liitetään osaksi vesienhoitosuunnitelmaa.

Toimenpideohjelmassa on esitettävä:

- 1) vesienhoidon perustoimenpiteet, kuten vesiä ja ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön vaatimukset;
- 2) vesienhoidon täydentävät toimenpiteet, kuten muut hallinnolliset ja taloudelliset keinot, sopimukset, vesistön kunnostus sekä koulutus- ja tutkimushankkeet;
- 3) toimenpiteet poikkeuksellisten tilanteiden varalle;
- 4) vaihtoehtoisten toimenpiteiden yhdistelmät;
- 5) yhteenveto tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisissa tulvariskien hallintasuunnitelmissa esitetyistä toimenpideohjelmassa tarkoitettua aluetta koskevista toimenpiteistä sekä selvitys niiden vaikutuksista vesienhoidon ympäristötavoitteisiin.

HE 14/2018 vp

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

Uudet tai tarkistettavat toimenpiteet on käynnistettävä kolmen vuoden kuluessa toimenpideohjelman tai sen tarkistamisen valmistumisesta.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu ja valmistelun aikataulu

Maakunnan on vesienhoitosuunnitelmaa varten laadittava:

1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

3) vesienhoitoalueen ohjausryhmässä käsitelty hoitosuunnitelmaehdotus ja toimenpideohjelmahdotukset vähintään 15 kuukautta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

Maakuntien on toimitettava ympäristöministeriölle ehdotus 11 §:ssä tarkoitettu vesienhoitosuunnitelmaksi neljä kuukautta ennen seuraavan hoitosuunnitelmakauden alkamista valtioneuvoston käsittelyyn saattamista varten. Maakuntien on lisäksi toimitettava ympäristöministeriölle toimenpideohjelmat.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menettelyssä noudatettavista määräajoista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Maakuntien on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Vesienhoitoalueella tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä, joka osallistuu vesienhoitosuunnitelman valmisteluun ja osaltaan edistää sen toimeenpanoa. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman sisällön yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on maakuntien edustajista sekä maa- ja metsätalousministeriön nimeämästä kalatalouden edustajasta muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaavat maakunnat. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö.

Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi käsitellään ja yhteensovitetaan ohjausryhmässä.

Yhteensovittamisesta ja valmisteluasiakirjojen tiedoksi saattamisesta kansainvälisellä vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmän ja ohjausryhmän kokoonpanoista, toimikausista ja tehtävistä.

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Maakunnan on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 13 §:ssä tarkoitettuihin vesienhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Maakunnan on julkaistava valmisteluasiakirjat sähköisesti ja pidettävä ne nähtävillä valtakunnallisesti samanaikaisesti kuuden kuukauden ajan. Maakunnan on varmistettava, että valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä myös kunnissa.

Maakunnan on toimitettava tieto valmisteluasiakirjojen nähtävillä pitämisestä alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi noudattaen kuntalain (410/2015) 108 §:ä. Maakunnan on lisäksi tiedotettava nähtävillä pitämisestä tarpeen vaatiessa muulla tavalla.

Maakunnan on varattava kaikille tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden määräajassa. Maakunnan on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot.

Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

17 §

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksyminen

Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat.

Päätös vesienhoitosuunnitelmasta annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksymisestä on toimitettava tieto maakunnalle, jonka on edelleen toimitettava tieto alueensa kunnille julkaistavaksi noudattaen kuntalain 108 §:ä. Tieto on toimitettava myös viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu. Maakunnan on pidettävä hyväksytty vesienhoitosuunnitelma nähtävillä. Maakunnan on lisäksi huolehdittava, että kunnan aluetta koskeva hyväksytty vesienhoitosuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa.

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti.

Valtioneuvoston päätöksen tiedoksi saattamisesta kansainvälisellä vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa.

22 §

Keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesimuodostumat

Maakunta voi nimetä vesienhoitosuunnitelmassa rakentamalla tai muutoin fyysisesti muutetun vesimuodostuman keinotekoiseksi tai voimakkaasti muutetuksi, jos hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi tarpeellisista hydrologis-morfologisten ominaisuuksien muutoksista aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristölle tai seuraaville toiminnoille:

- 1) vesiliikenne tai satamatoiminta;
- 2) vesien virkistyskäyttö;
- 3) veden hankinta tai vesivoiman tuotanto;
- 4) vesistön säännöstely, tulvariskien hallinta tai maankuivatus;
- 5) muut vastaavat, kestävä kehityksen mukaiset ihmisen toiminnot.

Edellytyksenä on lisäksi, ettei vesimuodostuman keinotekoisista tai muutetuista ominaispiirteistä johtuvaa hyötyä voida teknisten tai taloudellisten syiden vuoksi kohtuudella saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla.

Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä tässä pykälässä tarkoitettulle vesimuodostumalle erikseen ympäristötavoitteet.

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laatii merenhoidon järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettut vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitettut vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaavat maakunnat yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Maakuntien yhteistyöstä merenhoidon järjestämisessä säädetään 26 l §:ssä.

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteensovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Ympäristöministeriö kokoaa toimenpideohjelman, joka sisältää meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat alueelliset ja valtakunnalliset toimenpiteet.

Maakunta laatii alueellaan toimenpiteet merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon niiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpiteet voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpiteissä tulee tarkastella niiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä maakunnan kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, mahdollisuus osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyhteisöjen toimielimet, tieteelliset neuvoo-antavat elimet ja alueelliset neuvoo-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista ja niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että kansalaisilla ja yhteisöillä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteet;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat;
- 5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteensovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

261 §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä ja maakuntien yhteistyö

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;
- 2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;
- 3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;
- 4) meriympäristön tilan seurantaohjelmissa tarvittavasta tiedosta;
- 5) toimenpideohjelmassa huomioon otettavista toimenpiteistä;
- 6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa sekä muista viranomaistehtävistä;
- 7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määräajoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;
- 8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

Maakuntien on tehtävä yhteistyötä merivesien hyvän tilan määrittelemisessä, nykytilan arvioimisessa, ympäristötavoitteiden asettamisessa, seurantaohjelman laatimisessa ja toteuttamisessa, toimenpiteiden kokoamisessa ja toteuttamisessa, merenhoitosuunnitelman laatimisessa sekä merenhoidon järjestämisessä valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti.

Maakunnat voivat järjestää merenhoidon järjestämistä koskevan yhteistyön maakuntalain (/) 8 luvussa säädetyllä tavalla.

Maakuntien on osaltaan yhteensovittettava merenhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion, kuntien ja maakuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

28 a §

Neuvottelu

Ympäristöministeriö järjestää maakunnan kanssa neuvottelun, joka koskee vesien- ja merenhoidon suunnittelua ja sen toimeenpanoa. Neuvottelu järjestetään tarvittaessa yhteistyössä muiden tämän lain toimeenpanoa toimialoillaan ohjaavien ja seuraavien ministeriöiden kanssa.

Neuvottelulla varmistetaan, että vesien- ja merenhoidon suunnittelu ja sen toimeenpano tehdään valtakunnallisesti yhdenmukaisesti. Neuvottelussa käsitellään tässä laissa tarkoitettujen keskeisten tehtävien hoitamista ja yhteensovittamista.

Neuvottelun aikataulusta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 b §

Määräys vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi

Jollei maakunta huolehdi tämän lain mukaisista tehtävistään, ohjaava ministeriö voi omalla toimialallaan asettaa määräajan, jonka kuluessa velvoitteet on täytettävä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan kanssa. Maakunnalta on myös pyydettyä asiassa lausunto.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, ohjaava ministeriö voi omalla toimialallaan velvoittaa maakunnan noudattamaan määräystä uhalla, että täyttämättä jäänyt velvoite teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Muilta osin teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

203.

Laki

öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 17, 19 ja 26 §, sellaisina kuin ne ovat, 17 ja 19 § osaksi laissa 1674/2009 sekä 26 § laissa 1594/2009, seuraavasti:

17 §

Korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta

Öljysuojarahastosta korvataan maakunnan pelastustoimelle pelastuslain (/) 47 §:n 1 momentissa tarkoitettua öljyntorjuntasuunnitelman mukaisesti:

1) torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset; kustannuksiltaan 85 000 euroa ylittävän yksittäisen torjuntakalustohankinnan korvaamisen edellytyksenä on, että öljysuojarahaston hallitus on etukäteen hyväksynyt kyseisen hankinnan;

2) torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneet kustannukset.

Jos öljyvahinkojen torjuntakalustoa ei ole öljyntorjuntasuunnitelman mukaan tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, kaluston hankinta- ja käyttökustannukset korvataan vain siltä osin, mikä on suunnitelman mukaan öljyvahinkojen torjunnan osuus kyseisen kaluston käytöstä. Öljysuojarahastosta voidaan kuitenkin korvata öljyvahinkojen torjunnan käyttöastetta suurempi osuus hankintakustannuksista, jos se on perusteltua riittävän torjuntavalmiuden saavuttamiseksi.

Öljysuojarahastosta voidaan rahaston varojen käyttösuunnitelman puitteissa myöntää ennakoon korvausta torjuntavalmiuden ylläpidosta kalenterivuoden aikana aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun on esitetty selvitys aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

19 §

Harkinnanvaraiset avustukset

Öljysuojarahastosta voidaan myöntää avustuksia:

- 1) maakunnan pelastustoimelle tai kunnalle öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitettun varaston rakentamiseen tai vuokraamiseen;
- 2) pelastuslain 14 c §:ssä tarkoitettulle sataman tai laitoksen omistajalle öljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimiseen;
- 3) muuhun kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun öljyvahinkojen torjunnan tai torjuntavalmiuden ylläpidon kannalta tarpeelliseen toimintaan.

26 §

Katselmuslautakunta

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee asettaa sattuneen öljyvahingon korvauskysymysten ja muuta valmistavaa selvittelyä varten katselmuslautakunta, jos vahinkojen tai torjuntakustannusten voidaan arvioida nousevan yli 20 000 euron ja vahingon selvittäminen sitä edellyttää. Katselmuslautakunta on asetettava myös, jos öljysuojarahaston hallitus sitä pyytää. Katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan öljysuojarahastosta.

Katselmuslautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

204.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 9 ja 15 § seuraavasti:

9 §

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

- 1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai
- 2) vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on 1 momentissa tarkoitettun toimenpiteen jälkeen tai kun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittajaa on saatu selville, viipymättä pantava viireille menettely korjaavista toimenpiteistä määrittämiseksi noudattaen mitä asiaan sovellettavassa 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädetään.

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

205.

Laki

Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain (1069/2009) 1 § seuraavasti:

1 §

Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus ja tehtävät

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestävän kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviä tehtäviä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

- 1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;
- 2) tuottaa toimialan asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä maakunnille;
- 3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä valtion raportointivelvoitteista;
- 4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;
- 5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;
- 6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Suomen ympäristökeskus harjoittaa omalla toimialallaan monitieteellistä merentutkimusta ja vastaa merialueiden tilan seurannasta sekä tuottaa niihin perustuvia asiantuntijapalveluja.

Suomen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

206.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 4—7, 9, 11, 12 ja 16—21 §, sellaisina kuin niistä ovat 16 § laissa 1631/2015 ja 18 § osaksi laissa 1174/2013, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Rakennusperinnön säilyttämisen yleinen kehittäminen ja ohjaus kuuluu ympäristöministeriölle.

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat Valtion lupa- ja valvontavirasto ja Museovirasto.

Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa asiantuntijana toimii yhteistyössä Museoviraston kanssa Saamelaismuseo Siida.

5 §

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee Valtion lupa- ja valvontavirastossa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä:

- 1) omistaja;
- 2) valtion viranomainen, maakunta ja kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee;
- 3) toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen.

Esityksen tulee olla kirjallinen ja siitä tulee ilmetä, miksi rakennus tulisi suojella. Esityksestä tulee myös ilmetä tieto rakennuksen sijaintipaikasta ja, jos mahdollista, omistajasta tai haltijasta.

6 §

Vaarantamiskielto

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, jos suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaustoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, jos rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Kielto tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Kielto on voimassa, kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Valtion lupa- ja valvontaviraston on myös pyydyttävä rakennuksen sijaintikunnan sekä Museoviraston lausunto. Saamelaisten kotiseutualueella olevaa saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydyttävä saamelaiskäräjien lausunto.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, maakunnalla ja kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.

Kutsu 2 momentissa tarkoitettuun tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsuttavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelupäätös

Rakennuksen suojelemisesta päättää Valtion lupa- ja valvontavirasto. Suojeltavaksi määräämistä koskeva päätös toimitetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Suojelupäätöksen muuttamiseen tai kumoamiseen sovelletaan, mitä suojeluesityksen tekemisestä ja suojelusta päättämisestä säädetään.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, Valtion lupa- ja valvontaviraston on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitetun rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

HE 14/2018 vp

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille Valtion lupa- ja valvontavirastossa, suojeleua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojeleu on lainvoimaisesti lakkautettu, Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Suojeltavaksi määrätyn rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten voidaan myöntää avustusta. Avustusta voivat myöntää Museovirasto valtion talousarvion rajoissa sekä maakunta.

Avustusta voidaan myöntää kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten silloinkin, kun rakennusta ei ole määrätty suojeltavaksi tämän lain nojalla. Avustuksen saajan tulee noudattaa avustuspäätöksessä mainittuja ehtoja.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan lisäksi valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Maakunnan myöntämiin avustuksiin sovelletaan kuitenkin vain valtionavustuslain 3 lukua valtionavustuksen myöntämisestä ja maksamisesta, 4 lukua valtionavustuksen käytöstä ja sen valvonnasta, 5 lukua valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä, 6 lukua tietojen saannista ja tietojen luovuttamisesta sekä 33 §:ää tiedoksiannosta.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojeleuun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa hänet määrääjässä ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sikon uhalla tai uhalla, että Valtion lupa- ja valvontavirasto teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista, ja ne peritään valtiolle siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos joku on tämän lain tai siihen perustuvan kiellon tai määräyksen vastaisesti muuttanut tai siirtänyt rakennusta tai purkanut sen.

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojeleua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä on rikottu, Museovirastolla tai sen määräämällä museoviranomaisella sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä rakennukseen tai sen huoneiloihin. Kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tarkastus voidaan kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa tämän lain nojalla suojeltujen kohteiden tilan ja kehityksen valtakunnallisesta seurannasta. Tarkempia säännöksiä seurannasta ja seurantajärjestelmistä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

Maakunnat ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta siten kuin siitä erikseen säädetään.

21 §

Muutoksenhaku

Muutosta Valtion lupa- ja valvontaviraston rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen saa hakea ympäristöministeriöltä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston vaarantamiskieltoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä rakennus sijaitsee.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Jos ympäristöministeriö tai tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

207.

Laki

vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain (121/2011) 7 § seuraavasti:

7 §

Valvontaviranomaiset

Valtion lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdan mukaisia valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Valvontaviranomaisten tehtävistä säädetään yhteisön asetuksen 32 artiklassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

208.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan jätelain (646/2011) 88 §,
muutetaan 7, 22, 24, 25, 51, 54, 61, 64, 70, 75, 87, 89, 90, 92—99, 101, 103—107, 122, 128, 132, 134, 136—138 ja 142 §, sellaisina kuin niistä ovat 22, 24, 25 ja 122 § osaksi laissa 1104/2011, 61, 101 ja 103 ja 105 § osaksi laissa 410/2014, 89 § laissa 328/2016 sekä 137 § laissa 1062/2015, sekä
lisätään 148 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

- 1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;
- 2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

Päätöksen jäljennös on lähetettävä tiedoksi muille asianomaisille lupa- ja valvontaviranomaisille. Jäljennös on toimitettava seurantaan varten myös Suomen ympäristökeskukselle, jonka on puolivuositain lähetettävä tiivistelmä päätöksistä ympäristöministeriölle.

22 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Suomen ympäristökeskus on jätteensiiroasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiiroasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen mukainen toimivaltainen viranomainen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan noudattamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle noudattaen, mitä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Viranhaltijaan sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallintopakon käyttöä.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tuotteita sekä niiden ominaisuuksia ja merkintöjä koskevien vaatimusten noudattamista siten kuin siitä tarkemmin säädetään 10 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tulli valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tulli valvoo lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklassa säädetyn vientikiellon noudattamista.

51 §

Tuottajan velvollisuus tiedottaa vastaanotosta

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa paikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa.

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuottajan 1 ja 2 momentin mukaisista velvollisuuksista.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden lajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä.

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista Valtion lupa- ja valvontavirastolle kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kirjanpitoon sisällytettävisiä ja viranomaiselle toimitettavista tiedoista sekä niiden toimittamisajankohdasta.

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Valtion lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Valtion lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Valtion lupa- ja valvontavirasto jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

64 §

Tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuelvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle selvitys vakavaraisuudestaan ja toimintasuunnitelma uudelleen-

käytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakavaraisuuden osoittamiseksi ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa.

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

Määräyksen antamisesta ja siihen liitettävästä velvoitteen laiminlyönnin varalle asetettavasta tehosteesta säädetään 13 luvussa.

87 §

Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Ympäristöministeriön on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen ja säännösten täytäntöönpanon edistämiseksi valmistettava valtioneuvoston hyväksyttäväksi valtakunnallinen jätesuunnitelma. Suunnitelmassa on esitettävä arvio jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen sekä jätehuollon nykytilasta, näitä koskevat tavoitteet ja toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan on liitettävä arvio sen vaikuttavuudesta. Suunnitelmassa voidaan esittää myös muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia jätehuollon kehittämiseksi.

Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskeva sekä muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskeva valtakunnallisen jätesuunnitelman osa voidaan laatia erillisenä suunnitelmana.

Ympäristöministeriön on arvioitava valtakunnallisen jätesuunnitelman ja erillisten suunnitelmien toteutumista ja vaikuttavuutta vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa valmistettava tarkistettu suunnitelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

89 §

Menettely valtakunnallista jätesuunnitelmaa valmisteltaessa

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erillisiä suunnitelmia valmisteltaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden

toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava mahdollisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan on osallistuttava muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskevan valtakunnallisen jätesuunnitelman osan tai erillisen suunnitelman valmisteluun. Ympäristöministeriön on asetettava tätä varten yhteistyöryhmä, johon voidaan tarvittaessa pyytää myös kuntia ja muita viranomaisia sekä sellaisia toiminnanharjoittajia ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettuja yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden toimialaan valtakunnallinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä. Osallistumisesta valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erillisiä suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä sekä suunnitelman valmistelusta ja osallistumisesta valmisteluun.

90 §

Valtioneuvoston asetukset valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelusta, laadimisesta ja sisällöstä sekä suunnitelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnista ja suunnitelman tarkistamisesta.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

93 §

Jäteneuvonta

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyn selvilläöovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista tai toimia jätteen välittäjänä, on tehtävä hakemus Valtion lupa- ja valvontavirastolle toiminnan hyväksymiseksi 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin.

Hakemuksessa on oltava sen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta, toiminnasta ja toiminta-alueesta. Lisäksi hakemuksessa on esitettävä selvitys toiminnanharjoittajan ammattitaidosta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen käsittelystä.

95 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätehuoltorekisteriin, jos:

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toimintaa harjoitetaan aiheuttamatta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) toiminnassa käytettävä laitteisto ja kalusto on teknisesti asianmukaista;

4) hakija asettaa Valtion lupa- ja valvontaviraston eduksi riittävän vakuuden kuljetettavan tai välitettävän jätteen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi, jollei viranomainen päättä, että vakuuden asettaminen on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen tarpeetonta.

Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin Valtion lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt toiminnan jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi tai määräjän.

Päätöksessä voidaan antaa määräyksiä 95 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi, jätteitä koskevasta kirjanpidosta, velvollisuudesta toimittaa valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja viranomaiselle ja muista toiminnan valvomiseksi tarpeellisista toimituksista. Määräyksillä voidaan tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan lajiltaan tai laadultaan tietyn tyyppistä jätettä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin.

97 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksyty toiminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, siitä on viivytystä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävä muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä vastaavasti.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen tehneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perus-

teiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaan päätökseen on liitettävä ote jätehuoltorekisteriin merkityistä tiedoista ja tieto siitä, mihin mennessä ote on tarkistettava. Kuljettajan, jonka toiminta on hyväksytty rekisteriin, on pidettävä ote mukana kuljetuksen aikana ja pyydettyessä esitettävä se valvontaviranomaisille ja poliisille. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä otteeseen sisällytettävistä tiedoista.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on lähetettävä ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyin toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen, jos:

- 1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen edellytyksiin; tai
- 3) toiminnanharjoittaja on viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai hyväksymistä koskevan päätöksen määräyksiä siten, että toiminnasta aiheutuu merkittävää vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen jätehuoltorekisteristä poistamista.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä tarkoitetun tuottajan, 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja 68 §:ssä tarkoitetun juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot so-

pimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja käsittelystä.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

104 §

Ote tuottajarekisteristä

Valtion lupa- ja valvontaviraston on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyyn tuottajayhteisöön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjään on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat ja jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävät tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, tästä on ilmoitettava viivytyksettä Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävä muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös Valtion lupa- ja valvontaviraston aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ajankohdasta.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Valtion lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

Jos tuottaja lopettaa tuottajavastuun piiriin kuuluvan toimintansa taikka tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmä puretaan tai sen toiminta lopetetaan, hyväksyntä raukeaa ilman erillistä päätöstä ja tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä poistetaan tuottajarekisteristä.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopean vientikieltoasetuksen noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

1) tarpeelliset tiedot jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta taikka roskaantuneen alueen siivoamisvelvolliselta;

2) tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;

3) tarpeelliset tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitettulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitettua käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä vien-

nistä, uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta ja muulta jätehuollon toimijalta kunnalle 5 luvussa säädetyn jätehuollon järjestämistä koskevan tehtävän hoitamista varten tarpeelliset tiedot.

128 §

Tuottajan järjestämää jätehuoltoa koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Laiminlyöntimaksu 131 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemuksen tekemättä jättämisestä on yksi prosentti maksuvelvollisen edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa. Maksu 131 §:n 2 momentissa tarkoitettu laiminlyönnistä on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa ottaen huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu.

Laiminlyöntimaksua voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos maksuvelvollinen osoittaa, että laiminlyönti on johtunut maksuvelvollisen erehdyksestä tai poikkeuksellisista oloista eikä maksuvelvollinen ole saavuttanut laiminlyönnin johdosta merkittävää taloudellista etua.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys ja säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

HE 14/2018 vp

4) Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille tai, jos kysymys on tullirikoksesta, ensisijaisesti tulliviranomaiselle esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä 147 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Hallinto-oikeuden päätökseen jätehuoltorekisteriin tai tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttamista, jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä ja ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen peruuttamista, 126—128 §:ssä tarkoitettua päätöstä sekä laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitus Valtion lupa- ja valvontaviraston muusta kuin 96, 97 tai 99 §:n nojalla tekemästä päätöksestä taikka mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126 tai 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosaa kysymyksessä olevasta toiminnasta harjoitetaan. Valitus, joka koskee Valtion lupa- ja valvontaviraston 103, 106, 107, 126, 128 tai 133 §:n nojalla tekemää päätöstä, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee. Valitus Valtion lupa- ja valvontaviraston 7 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle.

Kunnan jätehuoltomääräysten hyväksymistä ja jätetaksaa koskevaan päätökseen sekä 37 §:n ja 43 §:n 1 momentin nojalla tehtyyn kunnan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kunnan viranhaltijan tämän lain 126 §:n 3 momentin nojalla antamaan määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä ja säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on valitusoikeus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kunnan jätehuoltoviranomaisen, ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, Tullin ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätöksestä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin ylläpito

Suomen ympäristökeskus ja Valtion lupa- ja valvontavirasto ylläpitävät ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvia rekistereitä seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus ylläpitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä;

2) Valtion lupa- ja valvontavirasto ylläpitää jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot tämän lain 94 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 100 §:ssä säädettyistä ilmoituksista;

3) Valtion lupa- ja valvontavirasto ylläpitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot tämän lain 101 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä säädettyistä ilmoituksista.

Suomen ympäristökeskus, Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on pidettävä julkisesti saatavilla olevaa ajantasaista luetteloa tuottajarekisteriin hyväksytyistä tuottajista ja tuottajayhteisöistä. Luetteloon merkitään tuottajan tai tuottajayhteisön nimi ja y-tunnus sekä tuotteet, joita tuottajan tai tuottajayhteisön vastuu koskee. Luettelo on oltava saatavilla tietoverkossa.

148 §

Voimaantulo

Vuoden 1993 jätelain 35 §:ssä olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta Valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ennen tämän lain voimaantuloa laaditut alueelliset jätesuunnitelmat ovat voimassa suunnitelmakauden loppuun, kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2020. Niitä ei kuitenkaan sovelleta siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa tämän lain 87 §:ssä tarkoitettun valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa. Valtion lupa- ja valvontavirasto huolehtii alueellisten jätesuunnitelmien toimeenpanosta.

209.

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 12 § seuraavasti:

12 §

Viranomaisten tehtävät

Ympäristöministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain toimeenpanoa ja valvontaa.
Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.
Energiamarkkinavirasto vastaa siirtoverkon käyttöoikeutta koskevien määräysten noudattamisen valvonnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

210.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 15, 21, 23, 24, 34, 36—39 a, 42, 44, 51, 64, 80, 81, 85, 88, 89, 89 a, 92, 93, 95, 99, 104, 105, 116, 118, 123, 126, 129—131, 135—138, 143, 147, 148, 152, 153, 166, 168, 170, 171, 175, 176, 178, 181, 186, 188—192, 194, 197, 203—205, 207, 212, 222 ja 223 §, sellaisina kuin niistä ovat 21 § osaksi laissa 384/2016, 24 § laissa 1063/2017, 39 § laissa 256/2017, 39 a § laissa 437/2017, 88, 89, 89 a laissa 423/2015., 116 § laissa 1064/2017, 147, 152, 170, 204 ja 212 § laissa 327/2016, 190 § laissa 974/2017, 205 § laissa 833/2017 sekä 207 § laissa 802/2015, seuraavasti

15 §

Ennaltavarautumisvelvollisuus

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää Valtion lupa- ja valvontavirasto, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattavat laitteet ja varusteet sekä harjoitettava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarve tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

Varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista sekä toimii *valtion ympäristölupaviranomaisena*. Valtion lupa- ja valvontavirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoraatuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä *F-kaasusetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Valtion lupa- ja valvontavirasto *valtion valvontaviranomaisena* sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maakunnat valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisäateisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpi-

teitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valvonnasta ja valvontaviranomaisten yhteistoiminnasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muut valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista yhdessä 23 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten valvontaviranomaisten kanssa.

Kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettut valvontaviranomaiset ja työsuojeluviranomainen valvovat toimialallaan 217 §:n 2 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Maakunnan terveydensuojeluviranomaiset, kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettut valvontaviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

Liikenteen turvallisuusvirasto toimii liikkuviin työkoneisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden kaasu- ja hiukkaspäästöjen raja-arvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista, asetusten (EU) N:o 1024/2012 ja (EU) N:o 167/2013 muuttamisesta ja direktiivin 97/68/EY muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1628, jäljempänä *työkonemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetus*, tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena.

Tulli ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Valtion lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen Valtion lupa- ja valvontavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitettujen toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi vesilain 3 luvun mukaisen luvan tai vesilain mukaisen muun kuin purkujohtoa koskevan luvan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitettua lupahakemuksen. Valtion lupa- ja valvontavirasto ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettua toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi Valtion lupa- ja valvontaviraston ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa 41 §:n mukaisesti, lupa-asian ratkaisee Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvista toiminnoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, asia on siirrettävä Valtion lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian Valtion lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiaissa Valtion lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiaissa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Valtion lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja että toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

39 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava lisäkappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen tai lausuntojen pyytämisen vuoksi. Hakemus Valtion lupa- ja valvontavirastolle on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomaisen ole muuta hyväksynyt.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 a §

Hakijan neuvonta

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa, lupaviranomaisen on annettava pyynnöstä hakijalle sähköisessä muodossa tietoa:

- 1) lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä;
- 2) asian selvittämiseksi hankittavista lausunnoista ja niiden antamiselle varattavasta määräajasta;
- 3) päätöksen arvioidusta antamisajankohdasta.

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia. Neuvonta on maksutonta.

42 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintimaakunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa (253/1995) tarkoitettulla kolttala-alueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta kuin 1-4 kohdassa tarkoitetuilta tarpeellisilta tahoilta

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Valtion lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta sekä niiltä maakunnilta, joissa hakemuksessa tarkoitettujen toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, niiden tehtävälleen kuuluvista asioista.

HE 14/2018 vp

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. Lisäksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tahoista, joilta lausuntoa on pyydettävä.

44 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla noudattaen julkisista kuulutuksista annettua lakia (34/1925). Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla, jolloin kuulutus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään kuulutusajan toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontaviraston on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Hakemus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot, jos hakemus pidetään tietoverkossa vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman tarpeellisen ajan.

Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momenttia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

51 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta tämän lain 11 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin tämän lain 204 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien.

Luvanvaraisen jätteenkäsittelylaitoksen ja- paikan luvassa on otettava huomioon jätelain 87 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen jättesuunnitelma.

64 §

Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma Valtion lupa- ja valvontaviraston, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai kalatalousviranomaisena toimivan maakunnan hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Päätös suunnitelman hyväksymisestä tehdään noudattaen 96 §:ää.

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristöluva on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöraja-arvoista. Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saadetut päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisäaikaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomaisen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, Valtion lupa- ja valvontaviraston on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään sille tarkistamista koskeva hakemus. Hakemus on jätettävä viimeistään Valtion lupa- ja valvontaviraston määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitettun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Valtion lupa- ja valvontavirastolle toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottaminen edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

Luvassa toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa noudattamaan laitoksen pääasiallista toimintaa koskevia päätelmiä aikaisintaan neljän vuoden kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Luvan tarkistamista koskeva asia on ratkaistava kiireellisenä. Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan tarkistamista koskevista enimmäiskäsittelyajoista ja muista tarkistamismenettelyä koskevista vaatimuksista.

85 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jos sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 1 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, päätös voidaan toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on julkaistava antamansa lupapäätös internetsivuillaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedot toiminnan sijaintipaikasta.

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää. Asian voi panna vireille Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen omasta aloitteestaan sekä toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta säädetään vesilain 3 luvun 22 §:ssä. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista. Arvio on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä siitä tiedottamisesta.

Jos perustilaa ei ole selvitetty tai alueesta perustilassa voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, alueen pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut alue on puhdistettava noudattaen 14 lukua.

Viranomaisen on julkaistava internetsivuillaan tieto maaperää ja pohjavettä koskevista toimituksista, jotka direktiivilaitos on toimintansa päättyessä toteuttanut.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan 138 §:ää.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Toiminnanharjoittajan on käytettävä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana vähän päästöjä aiheuttavia polttoaineita tai rajoitettava laitoksen toimintaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion lu-

pa- ja valvontaviraston tässä momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä siitä tiedottamisesta.

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan 12 luku.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta, 2 momentissa tarkoitettua laitoksen toiminnan rajoittamisesta savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana sekä 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakijan on toimitettava ympäristöministeriölle yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimituksista kussakin laitoksessa sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimassaoloajalta eivät ylitä ja että laitokset noudattavat 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolta on pyydettävä lausunto.

Jollei Euroopan komissio hyväksy valtioneuvoston päätöksen mukaista kansallista siirtymäsuunnitelmaa, päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komission hyväksyttäväksi.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi Valtion lupa- ja valvontavirastolle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisien päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tarkoitettujen yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon tai muiden tietojen perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Tämän lain liitteessä 2 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksista sekä rekisteröitävää toimintaa koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään 10 §:n nojalla. Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitettun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitettua toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydetty toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 2 momentissa säädetty rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jolloin rekisteröinti-ilmoitus täyttää 10 §:n nojalla säädetty sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta ja muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 202 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Valtion lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa, ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 30 vuorokautta tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätty tätä lyhyempi aika. Ilmoituksen käsittelevä viranomaisen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toimenpiteeseen ryhtymisen tai toiminnan aloittamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen tekemisestä.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä ja toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos se myöntää toimintaan ympäristöluvan, tai 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset toiminnan palauttamiseksi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä tilanteesta aiheutuvan haitan ja vaaran poistamiseksi ja samalla asetettava määräaika, johon mennessä tämä on tehtävä. Lisäksi on tarvittaessa annettava toiminnan harjoittajan suunnitelman ja muun tiedon perusteella väliaikaiset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai Valtion lupa- ja valvontaviraston on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteesta vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista

aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitetun vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästyä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, Valtion lupa- ja valvontavirasto käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia Valtion lupa- ja valvontavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa

Käräjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on vireillä lupaviranomaisessa.

Käräjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Valtion lupa- ja valvontaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuin voivat pyytää lausunnon Valtion lupa- ja valvontavirastolta, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudesta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen 18 lukua.

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri maankäyttötarkoitukset huomioon ottaen suurimmista sallituista maaperässä olevien haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvioimiseksi.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi

muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvässä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä siitä tiedottamisesta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen 18 lukua.

Viranomainen voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi. Jos pohjavesi on merkittävästi pilaantunut, viranomaisen on määrättävä puhdistamisesta vastuussa oleva ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimiin.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Valtion lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Valtion lupa- ja valvontavirastossa.

Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päätymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Valtion lupa- ja valvontavirasto huolehtii siitä, että ympäristön tilan seuranta on valtakunnallisella tasolla riittävää. Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, pääkaupunkiseudulla ilmanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitetulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta- asemalla.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristön tilan seurannan järjestämisestä, seuranta- ja arviointimenetelmistä ja niiden laatutavoitteista sekä seurantatietojen julkistamisesta, niistä tiedottamisesta ja niiden toimittamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa.

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa suunnitelmaluonnoksista on pyydettävä lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle, maakunnille ja ympäristöministeriölle.

Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään, sovelletaan myös suunnitelmien tarkistamiseen.

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtioon valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Alueella, jolla hengitettäville hiukkasille (PM₁₀) 141 §:n nojalla säädetyt raja-arvot ylittyvät katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvästä hiekoituksesta tai suolauksesta aiheutuvan hiukkaskuormituksen vuoksi, kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman sijasta selvityksen ylityksestä, sen syistä ja toimista pitoisuuksien pienentämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvityksen sisällöstä.

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja Valtion lupa- ja valvontavirastolta pyydettävästä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja maakunnilta, Valtion lupa- ja valvontavirastolta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava noudattaen 2 momenttia.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos tämän luvun tai sen nojalla annettujen säännösten valvonnassa todetaan, että 159 §:ssä tarkoitettuja pätevyysvaatimuksia ei ole noudatettu, valvontaviranomaisten on ilmoitettava asiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkastuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

170 §

Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

- 1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;
- 2) toiminnan lopettamisesta;
- 3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai luvan myöntämisen yhteydessä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittauksen tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seuranta, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Tarkkailu on järjestettävä niin, ettei se vaaranna alueen omistajan tai haltijan kotirauhaa tai yksityisyyden suojaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävissä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa Valtion lupa- ja valvontavirasto, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jonka lupa-asia on käsiteltävä 47 §:n mukaisesti yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan noudattaen mitä hallintopakkoasiasta säädetään vesilain 14 luvussa. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti.

Määräystä ei voida antaa välittömästi 11 tai 20 §:ssä säädettyjen velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi.

176 §

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettu luontovahinko, Valtion lupa- ja valvontaviraston on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä sääde-

tään, määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, Valtion lupa- ja valvontaviraston on määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta. Toiminnanharjoittajan on lisäksi viipymättä ilmoitettava 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja sen välittömästä uhasta asianomaiselle maakunnalle.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajaa on kuultava mahdollisuuksien mukaan ennen keskeyttämistä. Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytyksettä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

Luvanvaraisen toiminnan keskeyttää Valtion lupa- ja valvontavirasto, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

186 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

HE 14/2018 vp

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 224 ja 225 §:ssä tarkoitettusta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 2 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin Valtion lupa- ja valvontavirastolla. Rekisteröitävän toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomaisen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölain 7 §:ssä säädetään.

Kunnan viranhaltijan 182 §:n nojalla antamasta kiellosta tai määräyksestä ei saa valittaa. Edellä 189 §:ssä tarkoitettusta valvonnan siirtämisestä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Edellä 36, 126 ja 128 §:ssä tarkoitettua asian siirtämisestä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä sekä 129 §:ssä tarkoitettua korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa erikseen. Asian käsittelystä 205 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa tak-saa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään. Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on valitusoikeus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, 156 d §:ssä tarkoitetun kunnan toimivaltaisen viranomaisen, ympäristöministeriön, valtioneuvoston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Suomen ympäristökeskuksen päätöksestä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Oikaisuvaatimus tehdään Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös annetaan 84 §:n mukaisesti julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava noudattaen 84, 85 ja 96 §:ää. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä säädetään muutoin hallintolaissa.

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen Valtion lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuimien tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkisanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvovalle viranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhakutuomioistuimen on toimitettava lupa- ja valvontaviranomaiselle sähköisesti tietoja niiden antamiin päätöksiin tehdyistä muutoksista ja päätösten lainvoimaisuudesta, jotta tiedot voidaan tallentaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tämän momentin mukaisesta tietojen toimittamisen tavasta ja ajankohdasta.

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

204 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettua ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydettyvä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtakunnallisesta jättesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi periä maksun:

- 1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;
- 2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;
- 3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;
- 4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

- 1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;
- 2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;
- 3) 169 §:n mukaisista tarkastuksista, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä niistä toimenpiteistä jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi;
- 4) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;
- 5) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi silloin, kun toimivalta on siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 138 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksuista säädetään maa-aineslain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä takassassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitetusta luvan muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

207 §

Todistajan kuuleminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, Valtion lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristöä ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja varten on ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Sitä käytetään ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen hallintaan ja käsittelyyn, ympäristölainsäädännön valvonnan toteuttamiseen, ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristöön liittyvään tutkimukseen ja suunnitteluun.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan Valtion lupa- ja valvontaviraston, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut ylläpitäjät ovat myös henkilötietolain mukaisia rekisterinpitäjiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella, maakunnalla ja maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tietojärjestelmän tiedot voidaan antaa konekielisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla sekä muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla.

Ympäristöministeriö vastaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmän sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä yhteistyössä muiden 2 momentissa tarkoitettujen ylläpitäjien kanssa.

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) Valtion lupa- ja valvontavirastolle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtioneuvoston päätöksen mukaiset tiedot;

5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitettujen Valtion lupa- ja valvontaviraston laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) Valtion lupa- ja valvontaviraston valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Kunnan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamat päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) 145 §:ssä tarkoitettujen ilmansuojelusuunnitelmat ja 146 §:ssä tarkoitettujen lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat;

4) 151 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

5) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Viranomaisen, joka hyväksyy 65 §:ssä tarkoitettua seuranta- ja tarkkailua koskevat suunnitelmat, on myös talletettava ne tietojärjestelmään.

Ympäristön tilan seurannasta vastaavien viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten on talletettava 143 §:ssä tarkoitettuja seurantatietoja tietojärjestelmään. Seurantatietoja voivat tallettaa myös kyseisten viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten hyväksymät muut tahot.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetyt tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle talletettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

211.

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 6, 10, 11, 23, 32, 34, 35 ja 37 §, seuraavasti

HE 14/2018 vp

6 §

Viranomaisten yhteistyö

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä maakunnan on oltava keskenään yhteistyössä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamiseksi ja sovittamiseksi hanketta koskevien muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii Valtion lupa- ja valvontavirasto. Ydinenergialaissa tarkoitettuja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö. Yhteysviranomaisen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ydinenergialaissa tarkoitettuja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa.

23 §

Perusteltu päätelmä

Yhteysviranomainen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Perusteltu päätelmä on annettava hankkeesta vastaavalle kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä. Perustellussa päätelmässä on esitettävä yhteenveto arviointiselostuksesta annetuista muista lausunnoista ja mielipiteistä.

Yhteysviranomaisen on toimitettava perusteltu päätelmä sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Perusteltu päätelmä on samalla toimitettava tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, hankkeen vaikutusalueen kunnille sekä tarvittaessa maakunnille ja muille asianomaisille viranomaisille sekä julkaistava yhteysviranomaisen internetsivuilla.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Valtion lupa- valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

Se, jolla muutoin on oikeus hakea lupapäätökseen muutosta valittamalla, voi valituksessaan vedota siihen, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitettua hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty, valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitettaessa Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitaan.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut sen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

212.

Laki

maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 Luku

Yleiset säännökset

1 §

Voimaan tulevat säädökset

Seuraavat lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020:

- 1) Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta (/)
- 2) Laki Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain muuttamisesta (/)
- 3) Laki avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta (/)
- 4) Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 5) Laki perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta (/)
- 6) Laki maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta (/)
- 7) Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 8) Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 9) Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta (/)
- 10) Laki menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain muuttamisesta (/)
- 11) Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta (/)
- 12) Laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §:n muuttamisesta (/)
- 13) Laki löytötavaralain muuttamisesta (/)
- 14) Laki yhdistyslain muuttamisesta (/)
- 15) Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta (/)
- 16) Laki rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta (/)
- 17) Laki asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta (/)
- 18) Laki asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta (/)
- 19) Laki vaalilain 11 ja 99 §:n muuttamisesta (/)
- 20) Laki kielilain 10 §:n muuttamisesta (/)
- 21) Laki hallintolain 58 §:n muuttamisesta (/)
- 22) Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta (/)
- 23) Laki eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta (/)
- 24) Laki osakeyhtiölain muuttamisesta (/)
- 25) Laki eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta (/)
- 26) Laki hedelmöityshoidoista annetun lain 28 §:n muuttamisesta (/)
- 27) Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta (/)
- 28) Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta (/)
- 29) Laki oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta (/)
- 30) Laki asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta (/)
- 31) Laki vesilain muuttamisesta (/)
- 32) Laki pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta (/)
- 33) Laki osuuskuntalain muuttamisesta (/)
- 34) Laki ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta (/)

HE 14/2018 vp

- 35) Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta (/)
- 36) Laki Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta (/)
- 37) Laki ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (/)
- 38) Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 39) Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta (/)
- 40) Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta (/)
- 41) Laki puolustustilalain muuttamisesta (/)
- 42) Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta (/)
- 43) Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 44) Laki varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta (/)
- 45) Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta (/)
- 46) Laki tuloverolain 92 a §:n muuttamisesta (/)
- 47) Laki sijoitusrahastolain 61 §:n muuttamisesta (/)
- 48) Laki säästöpankkilain 44 §:n muuttamisesta (/)
- 49) Laki tilastolain muuttamisesta (/)
- 50) Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 51) Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta (/)
- 52) Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta (/)
- 53) Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (/)
- 54) Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta (/)
- 55) Laki selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta (/)
- 56) Laki rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain 10 § muuttamisesta (/)
- 57) Laki kuntalain 10 §:n muuttamisesta (/)
- 58) Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta (/)
- 59) Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta (/)
- 60) Laki tekijänoikeuslain 261 §:n muuttamisesta (/)
- 61) Laki varhaiskasvatustalain muuttamisesta (/)
- 62) Laki perusopetuslain muuttamisesta (/)
- 63) Laki lukiolain muuttamisesta (/)
- 64) Laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 65) Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (/)
- 66) Laki hautausoimilain muuttamisesta (/)
- 67) Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta (/)
- 68) Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta (/)
- 69) Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta (/)
- 70) Laki liikuntalain muuttamisesta (/)
- 71) Laki nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta (/)
- 72) Laki yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta (/)
- 73) Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta (/)
- 74) Laki maatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta (/)
- 75) Laki luopumiseläkelain 14 ja 16 §:n muuttamisesta (/)
- 76) Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 §:n muuttamisesta (/)
- 77) Laki saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (/)

HE 14/2018 vp

- 78) Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta (/)
- 79) Laki yhteisluelain muuttamisesta (/)
- 80) Laki poronhoitolain muuttamisesta (/)
- 81) Laki metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta (/)
- 82) Laki eräiden rajavesistösojpmusten täytäntöönpanosta (/)
- 83) Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta
- 84) Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvi-en määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoami-sesta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta (/)
- 85) Laki taimiaineistolain muuttamisesta (/)
- 86) Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 87) Laki kolttalain muuttamisesta (/)
- 88) Laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta (/)
- 89) Laki metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta (/)
- 90) Laki eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 91) Laki peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 92) Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjes-telmän täytäntöönpanosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta (/)
- 93) Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta (/)
- 94) Laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 95) Laki siemenkauppain 16 ja 20 §:n muuttamisesta (/)
- 96) Laki vesihuoltolain muuttamisesta (/)
- 97) Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 10 f §:n muuttamisesta (/)
- 98) Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 99) Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (/)
- 100) Laki yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta (/)
- 101) Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista (/)
- 102) Laki vesihuollon tukemisesta annetun lain kumoamisesta (/)
- 103) Laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta (/)
- 104) Laki elintarvikelain muuttamisesta (/)
- 105) Laki lannoitevalmistelain muuttamisesta (/)
- 106) Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 107) Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 108) Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siir-tämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta (/)
- 109) Laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta (/)
- 110) Laki rehulain muuttamisesta (/)
- 111) Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttami-sesta (/)
- 112) Laki riistavahinkolain muuttamisesta (/)
- 113) Laki patoturvallisuuslain 5 ja 14 §:n muuttamisesta (/)
- 114) Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta (/)
- 115) Laki eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (/)
- 116) Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 117) Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta (/)
- 118) Laki riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta (/)

HE 14/2018 vp

- 119) Laki Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta (/)
- 120) Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta (/)
- 121) Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 122) Laki kasvinsuojeluaaineista annetun lain muuttamisesta (/)
- 123) Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 124) Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta (/)
- 125) Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta (/)
- 126) Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta (/)
- 127) Laki eläintautilain muuttamisesta (/)
- 128) Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta (/)
- 129) Laki maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta (/)
- 130) Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 131) Laki eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta (/)
- 132) Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta (/)
- 133) Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (/)
- 134) Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 135) Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 11 ja 18 §:n muuttamisesta (/)
- 136) Laki kestävän metsätalouden määräraikaisen rahoituslain 25 §:n muuttamisesta (/)
- 137) Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 138) Laki kalastuslain muuttamisesta (/)
- 139) Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta (/)
- 140) Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 141) Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (/)
- 142) Laki kalastuksesta Tenojoen vesistöä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 143) Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa (/)
- 144) Laki erityisvapautuslain 22 §:n muuttamisesta (/)
- 145) Laki opintovapautuslain 15 §:n muuttamisesta (/)
- 146) Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 26 §:n muuttamisesta (/)
- 147) Laki merimiesten vuosilomalain 34 §:n muuttamisesta (/)
- 148) Laki nuorista työntekijöistä annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta (/)
- 149) Laki työaikalain muuttamisesta (/)
- 150) Laki palkkaturvalain muuttamisesta (/)
- 151) Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 152) Laki kiinteistövälitysluokista ja vuokrahuoneiston välitysluokista annetun lain muuttamisesta (/)
- 153) Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta (/)
- 154) Laki työsopimuslain 13 luvun 12 §:n muuttamisesta (/)
- 155) Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvuista annetun lain muuttamisesta (/)
- 156) Laki yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta (/)
- 157) Laki vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta (/)
- 158) Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 6 ja 131 §:n muuttamisesta (/)

HE 14/2018 vp

- 159) Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta (/)
- 160) Laki siviilipalveluslain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 161) Laki maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta (/)
- 162) Laki kaivoslain 152 §:n muuttamisesta (/)
- 163) Laki mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta (/)
- 164) Laki merityösopimuslain 13 luvun 22 §:n muuttamisesta (/)
- 165) Laki kilpailulain muuttamisesta (/)
- 166) Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (/)
- 167) Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta (/)
- 168) Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 5 §:n 170) muuttamisesta (/)
- 169) Laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain muuttamisesta (/)
- 170) Laki työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta (/)
- 171) Laki lääkelain muuttamisesta (/)
- 172) Laki työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta (/)
- 173) Laki terveydensuojelulain muuttamisesta (/)
- 174) Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta (/)
- 175) Laki työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta (/)
- 176) Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (/)
- 177) Laki huumausainelain muuttamisesta (/)
- 178) Laki kemikaalilain muuttamisesta (/)
- 179) Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta (/)
- 180) Laki tupakkalain muuttamisesta (/)
- 181) Laki julkisten alojen eläkelain 85 §:n muuttamisesta (/)
- 182) Laki panostajalain muuttamisesta (/)
- 183) Laki alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista ja romaniasioita koskevista tehtävistä (/)
- 184) Laki ulkoilulain muuttamisesta (/)
- 185) Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta (/)
- 186) Laki maa-aineslain muuttamisesta (/)
- 187) Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta (/)
- 188) Laki yhteishallinnosta vuokratiloissa annetun lain 18 §:n muuttamisesta (/)
- 189) Laki asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:n muuttamisesta (/)
- 190) Laki Kyrönjoen erityispujeluusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (/)
- 191) Laki aravarajoituslain 4 d ja 23 §:n muuttamisesta (/)
- 192) Laki merensuojelulain muuttamisesta (/)
- 193) Laki maastoliikennelain muuttamisesta (/)
- 194) Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta (/)
- 195) Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 196) Laki ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (/)
- 197) Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (/)
- 198) Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 199) Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta (/)
- 200) Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (/)

HE 14/2018 vp

- 201) Laki öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta (/)
- 202) Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta (/)
- 203) Laki Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (/)
- 204) Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta (/)
- 205) Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta (/)
- 206) Laki jätelain muuttamisesta (/)
- 207) Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 §:n muuttamisesta (/)
- 208) Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta (/)
- 209) Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta. (/)

2 §

Kumottavat säädökset

Tällä lailla kumotaan:

- 1) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettu laki (669/2008);
- 2) ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annettu laki (410/2009);
- 3) aluehallintovirastoista annettu laki (896/2009);
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu laki (897/2009);
- 5) ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettu laki (898/2009);
- 6) maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain 38, 39 ja 65 § ja 72 §:n 2 momentti (1483/2009);
- 7) maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annettu laki (210/2010);

3 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään 1 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen sekä maakuntalain (/) 6 §:n 1 momentin 5-8, 10–13, 16–22, 25 ja 26 kohdassa ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien siirtämisestä. Tehtävien siirtämiseen liittyvistä seikoista on lisäksi voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

2 luku

Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset

4 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset

Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuun tehtäväälaan kuuluva tehtävä, joka on muualla laissa säädetty aluehallintoviraston, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai lääninhal-

HE 14/2018 vp

lituksen hoidettavaksi, siirtyy Valtion lupa- ja valvontavirastolle 1 päivänä tammikuuta 2020 tämän lain mukaisesti.

5 §

Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset

Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuun toimialaan kuuluva tehtävä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluu valtakunnan toimivaltaan, ja on muualla laissa säädetty aluehallintoviraston tai lääninhallituksen hoidettavaksi, siirtyy Ahvenanmaan valtionvirastolle 1 päivänä tammikuuta 2020 tämän lain mukaisesti.

6 §

Maakunnan tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset

Maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10–13, 16–22, 25 tai 26 kohdassa tai 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut maakunnan tehtäväalan mukaiset tehtävät, jotka on muualla laissa säädetty aluehallintoviraston, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen, lääninhallituksen tai maakunnan liiton hoidettavaksi, siirtyvät toimivaltaiselle maakunnalle 1 päivänä tammikuuta 2020 tämän lain mukaisesti.

7 §

Vireillä olevia asioita sekä tehtäviin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Aluehallintovirastossa Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Aluehallintovirastossa Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Aluehallintovirastossa Elintarviketurvallisuusvirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa Maahanmuuttovirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Maahanmuuttovirastolle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa Maaseutuvirastolle siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Maaseutuvirastolle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa Valtiokonttorille siirtyvillä

lä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Valtiokonttorille.

Aluehallintovirastossa, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksessa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa, maakunnan liitossa, muussa kuntayhtymässä ja kunnassa maakunnalle siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 toimivaltaiselle maakunnalle. Maakuntien omaisuusjärjestelyistä säädetään 4 luvussa.

3 luku

Henkilöstöä koskevat säännökset

8 §

Kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvän henkilöstön asema

Edellä 3 §:ssä tarkoitettujen maakunnille siirtyvien tehtävien ja näitä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä sekä tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto maakuntien liitoista maakuntaan sekä maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettuun maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskukseen katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Liikkeenluovutukseksi katsotaan myös 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtävien ja henkilöstön siirrot, jos tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtäviä.

Vuoden 2019 loppuun mennessä eräänntyneestä lomapalkkavelasta vastaa maakunta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös tehtävien ja henkilöstön siirtoon maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön, joka perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

9 §

Valtiolta siirtyvän henkilöstön asema

Edellä 3 §:ssä tarkoitettujen valtiolta maakunnille siirtyvien tehtävien ja niihin liittyvien tukipalvelutehtävien sekä näitä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta, aluehallintovirastoista, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorista maakuntaan sekä maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettuun maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskukseen katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Henkilö siirtyy maakunnan palvelukseen, jos siirtyvät tehtävät muodostavat vähintään puolet hänen tosiasiallisista työtehtävistään.

Vuoden 2019 loppuun mennessä eräänntyneestä lomapalkkavelasta vastaa maakunta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös tehtävien ja henkilöstön siirtoon maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön, joka perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

10 §

Lisäeläketurva

Maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021 perustetun yhteisön on huolehdittava julkisten alojen eläkelain voimaantulon (82/2016) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäeläkeosuuden tasoisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henkilöillä, jotka siirtyvät niiden palvelukseen tämän lain nojalla tai maakuntaudistuksen johdosta kuntien, kuntayhtymien tai valtion palveluksesta ja joiden palvelussuhde jatkuu yhteisössä yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

Maakuntaudistuksen johdosta valtiolta maakuntaan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021 perustetun yhteisön palvelukseen siirtyvät säilyttävät oikeuden julkisten alojen eläkelain voimaantulon 8 §:n 2 momentin mukaiseen lisäeläkeosuuteen, jos:

1) palvelussuhde täyttää mainitun lain 9 §:n mukaiset yhdenjaksoisuusedellytykset ennen 1 päivää tammikuuta 2020; ja

2) palvelussuhde jatkuu 1 kohdassa mainitussa pykälässä edellytetyllä tavalla yhdenjaksoisena Kevan jäsenyhteisön palveluksessa 1 päivästä tammikuuta 2020.

4 luku

Omaisuusjärjestelyt

11 §

Omaisuusjärjestelyjen tavoitteet

Tässä luvussa tarkoitettujen omaisuuden siirtoa koskevien säännösten tarkoituksena on turvata maakuntien käyttöön niiden järjestämisvastuulla olevia tehtäviä varten tarvittava omaisuus ja toimitilat kokonaistaloudellisesti tehokkaalla tavalla. Lisäksi tavoitteena on, että omaisuusjärjestelyissä kuntia kohdellaan tasapuolisesti eikä järjestelyillä vaaranneta rahoitusperiaatteen toteutumista kuntien vastuulle jäävissä tehtävissä.

12 §

Kunnan käytössä olevat toimitilat

Edellä 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien hoitamiseksi käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2020, jos maakunta ja kunta eivät toisin sovi.

Maakunnan ja kunnan välillä solmitaan toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2022. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa yhdellä vuodella. Maakunnan tulee ilmoittaa oikeuden käyttämisestä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaolon päättymistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu vuokrasopimus voidaan solmia myös kunnan ja maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettua toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksen välillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset.

Vuokran määräytymisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Kunnan käytössä olevan irtaimen omaisuuden siirtyminen maakunnalle

HE 14/2018 vp

Maakunnalle siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan 3 §:ssä tarkoitettuun kunnalta maakunnalle siirtyvään toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen maakunnalle eivät siirry osakeyhtiöiden osakkeet lukuun ottamatta sellaisen osakeyhtiön osakkeita, jonka tosiasiallinen päätoimiala on maakunnalle siirtyvien eläinlääkäripalveluiden tuottaminen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen osakkeiden siirtymistä lukuun ottamatta kunta ja maakunta voivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin kuin 1 momentissa säädetään.

14 §

Kuntaa sitovien sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle

Kunta siirtää maakunnalle 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2020. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunta tekee 17 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen maakunnalle eivät kuitenkaan siirry:

1) sellaiset toimitilat koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut osoittamaan ostajan tai lunastamaan toimitilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä;

2) vahingonkorvausvastuut eivätkä muut sopimuksen päättämisestä seuraavat vastuut sellaisista sopimuksista, jotka kunta solmii tämän lain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämisvastuun siirtymistä maakunnalle, elleivät maakunta ja kunta toisin sovi.

Jos kunta on toiminut ennen 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämisvastuun siirtoa joko voimassaolevan lainsäädännön tai kuntaa sitovan sopimuksen vastaisesti, kunta vastaa tästä aiheutuvista seuraamuksista.

Jos kunta on antanut 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua eläinlääkäripalveluja tuottavan osakeyhtiön puolesta takaussitoumuksen, takausvastuu siirtyy maakunnalle.

15 §

Valtion irtaimen sekä sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle

Maakunnalle siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan 3 §:ssä tarkoitettuun toimintaan liittyvä valtion omistama irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Valtio ja maakunta voivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin.

Valtio siirtää maakunnalle aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen maakunnalle siirtyvien 3 §:ssä tarkoitettujen tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2020. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtio tekee 17 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Maakunta voi käyttää Senaatti-kiinteistöjen, Hansel Oy:n, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuk-

sen tekemiä hankintasopimuksia sekä Hansel Oy:n kilpailuttamia puitejärjestelyjä ja hankintasopimuksia 31 päivään joulukuuta 2023.

16 §

Valtion vesitaloushankkeiden ja vesistö rakenteiden siirto

Maakunnalle siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnassa olevat kalatalouden ja vesitalouden tehtäviin liittyvät valtion vesitaloushankkeiden luvat.

Valtio siirtää maakunnalle 1 momentissa tarkoitettuja vesitaloushankkeita koskevat sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2020. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtio tekee 17 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Vesitaloushanketta koskevat luvat ja sopimukset siirretään maakunnalle, jonka alueella vesistö rakenne sijaitsee. Jos vesitaloushanke vaikuttaa merkittävästi vesistön virtaamiin tai vedenkorkeuksiin taikka muutoin vesistön käyttöön tai vesiympäristöön kahden tai useamman maakunnan alueella, hanketta koskevat luvat ja sopimukset siirretään näille maakunnille yhteisesti. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lupien ja sopimusten siirtämisestä useammalle maakunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja vesitaloushankkeita palvelevat valtion vesistö rakenteet irtaimistoiheen siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 maakuntalain 118 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle maakuntien yhdessä omistamalle toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle.

Maakunta ja 4 momentissa tarkoitettu palvelukeskus voivat yhdessä sopia vesistö hankkeen luvan ja sitä koskevien sopimusten sekä vesistö rakenteen omistuksen luovuttamisesta hankkeen hyödynsaajalle.

Valtio vastaa vesilain (587/2011) mukaan korvattavasta edunmenetyksestä, joka aiheutuu 1 momentissa tarkoitettusta vesitaloushankkeesta maakunnan ollessa luvan haltijana ja jonka korvausvastuun peruste on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 2020.

17 §

Selvitys kunnasta ja valtiolta siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja kunnalta vuokrattavista toimitiloista

Kunnan on tehtävä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys 12—14 §:ssä tarkoitetuista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista. Valtion on tehtävä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuista omaisuudesta, luvista ja sopimuksista. Selvitykset on tehtävä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2019. Tiedot voi vastaanottaa myös 23 §:ssä tarkoitettu palvelukeskus.

Maakunta tai maakunnan toimeksiannosta 23 §:ssä tarkoitettu palvelukeskus voi pyytää kunnalta ja valtiolta käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Jos maakunta katsoo, että 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten mukaan maakunnan hallintaan siirtyvät toimitilat, muu omaisuus sekä luvat ja sopimukset eivät turvaa 3 §:ssä tarkoitettujen kunnalta tai valtiolta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämistä alueella, maakunnan on neuvoteltava kunnan tai valtion kanssa.

Kunnan ja valtion on täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2020, jos mainitussa momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia selvityksen antamisen jälkeen ja maakunta katsoo täydentämisen tarpeelliseksi.

HE 14/2018 vp

18 §

Maakunnan päätös

Maakuntavaltuusto käsittelee 17 §:ssä tarkoitetun selvityksen ja päättää sen perusteella 12—15 §:ssä säädettyistä sopimuksista sekä irtaimen omaisuuden ja 16 §:n 1–3 momentissa tarkoitettujen lupien ja sopimusten siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle. Maakuntavaltuusto käsittelee myös 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua omaisuutta koskevan selvityksen ja päättää sen perusteella omaisuuden siirtymisestä toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle.

19 §

Toimitilojen käyttöoikeus muutoksenhaun aikana

Maakunnan 18 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei hallintotuomioistuim jollain osin kiellä täytäntöönpanoa. Valtion puhevaltaa muutoksenhaussa käyttää se ministeriö, jonka toimialaan asia kuuluu.

Maakunnalla on oikeus järjestää vastuullaan olevia 3 §:ssä tarkoitettuja kunnalta ja valtiolta maakunnalle siirtyviä palveluja kunnan omistamissa ja hallinnoimissa toimitiloissa tai valtion hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää palvelujen ja muiden tehtävien järjestämiseen tarvittavaa, kunnan tai valtion omistamaa tai hallinnassa olevaa irtaimistoa ennen kuin hallinto-oikeuden päätös asiassa on lainvoimainen. Maakunnan on maksettava toimitiloista vuokraa noudattaen 12 §:ää.

20 §

Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymään

Kuntayhtymiin sovelletaan, mitä 12–14, 17, 19 ja 25 §:ssä säädetään kunnasta.

21 §

Valtion takaus

Valtioneuvosto voi päättää määräämillään ehdoilla vastavakuutta vaatimattaomavelkaisen valtioneuvoston myöntämistä 17 §:ssä tarkoitetussa selvityksessä esitettyjen sitoumusten sekä niihin liittyvien koron- ja valuutanvaihtosopimusten sekä muiden vastaavien suojausjärjestelyjen ja sopimuksissa sovittujen korkojen ja muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettua velan tai muun sitoumuksen täyttämisen turvaamiseksi on asetettu vakuus, valtioneuvoston myönnettään 1 momentista poiketen täytetäkautena tähän asetettuun vakuuteen nähden.

Tässä pykälässä tarkoitettuja takauksia voi olla voimassa enintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä myöntämisen valtuuden mukainen määrä.

22 §

Ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille

HE 14/2018 vp

Maakunnan on viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2019 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien vastuiden ja sopimusten sopimusosapuolille, josta käy ilmi, siirtykö vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen maakuntalain 118 §:ssä tarkoitetulle palvelukeskukselle.

23 §

Maakunnan sopimusten ja vastuiden siirto palvelukeskukselle

Maakunnan on siirrettävä toimitilojen vuokrasopimukset toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskukselle. Edellä 12 §:ssä tarkoitettujen vuokrasopimusten siirrosta maakunta ja palvelukeskus voivat sopia myös toisin.

Maakunnan on siirrettävä omistukseensa tullut tietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluita koskevat sopimukset ja näiden sopimusten mukaisten tietojärjestelmien käyttöön oikeuttavat ohjelmistolisenssit ja vastaavat oikeudet sekä käyttöomaisuutta maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettulle tieto- ja viestintäteknisten palveluiden palvelukeskukselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä maakuntalain 119 §:n 2 momentin nojalla säädettävien palvelukeskuksen vastattavaksi kuuluvien palveluiden tuottamiseksi palvelukeskuksessa. Tässä momentissa tarkoitettujen sopimusten, oikeuksien ja omaisuuden siirrosta maakunta ja tieto- ja viestintäteknisten palveluiden palvelukeskus voivat sopia myös toisin.

Maakunnan tulee päättää sopimusten siirrosta niin, että sopimukset siirtyvät 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen palvelukeskusten hallintaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

24 §

Omaisuuksien saanto

Edellä 13 ja 15 §:ssä tarkoitettu irtain omaisuus siirtyy maakunnalle tämän lain nojalla. Edellä 17 §:ssä tarkoitettu selvitys sekä 18 ja 23 §:ssä tarkoitettu päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

25 §

Omaisuuksien siirto koskevat kirjaukset kunnan ja maakunnan kirjanpidossa

Edellä 13 §:ssä tarkoitettujen irtainten omaisuuden siirto maakuntaan kirjataan kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan, jollei kunta toisin päättä.

Maakunnassa omaisuuden ja velkojen siirto kirjataan asianomaisiin omaisuus- ja velkaeriin sekä peruspääomaan. Edellä 23 §:ssä tarkoitettu omaisuuden ja velkojen siirto valtakunnallisille maakuntalain 118 §:ssä tarkoitetuille palvelukeskuksille kirjataan maakunnan omaisuus- ja velkaerien vähennykseksi sekä pysyvien vastaavien osakkeisiin.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen siirrot kirjataan kunnan tilinpäätöksen mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Kirjanpitolautakunnan maakunta- ja kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän pykälän soveltamisesta.

5 luku

Erinäiset säännökset

26 §

Väliaikaista valmistelutoimielintä koskevien säännösten soveltaminen

Maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulon jälkeen annetun lain (/) 7 – 9 §:ää väliaikaisesta valmistelutoimielimestä sovelletaan myös tällä lailla voimaantulon jälkeen lainsäädäntöön.

Mitä 1 momentissa mainitun lain 9 §:ssä säädetään väliaikaisen valmistelutoimielimen tietojensaantioikeudesta, koskee myös Liikenneviraston, aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa tarkoitetun kehittämis- ja hallintokeskuksen hallussa olevia tietoja.

27 §

Eräiden Valtion lupa- ja valvontaviraston virkojen perustaminen ja täyttäminen

Valtiovarainministeriö voi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa perustaa Valtion lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan ja toimialojen johtajien sekä hallintotehtävistä vastaavan toimintayksikön ja muista oikeusturvatehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajien virat. Työsuojelun toimialan johtajan viran perustaa kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö. Virat perustetaan 1 päivästä tammikuuta 2020 ja niihin sovelletaan niiden perustamisen jälkeen valtion virkamieslakia (750/1994).

Valtioneuvosto voi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa nimittää virkamiehet 1 momentissa tarkoitettuihin pääjohtajan ja toimialojen johtajien virkoihin. Virkojen täyttömenettelyyn sovelletaan, Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 25 §:ää.

Valtiovarainministeriö voi ennen Valtion lupa- ja valvontavirastosta annetun lain voimaantuloa nimittää virkamiehen Valtion lupa- ja valvontaviraston hallintotehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajan virkaan ja viraston muista oikeusturvatehtävistä vastaavan toimintayksikön johtajan virkaan.

28 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston palkkausjärjestelmää koskeva siirtymäsäännös

Tarkentava virkaehtosopimus uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta aluehallintovirastoissa jatkuu, sellaisena kuin se on Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamisajankohdalla, sanotun viraston työnantajana ja edellä sanotun virkaehtosopimuksen allekirjoittaneiden palkansaajajärjestöjen välisenä virkaehtosopimuksena Valtion lupa- ja valvontaviraston virkamiesten palkkauksista. Samoin jatkuu tätä virkaehtosopimusta täydentävä, sanottujen osapuolten välillä laadittu allekirjoittamispöytäkirjasopimus.

29 §

Viljelijäntukihallinnon tehtävien järjestämistä Ahvenanmaalla koskeva siirtymäsäännös

Ahvenanmaan valtionviraston on perustettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019 kolme virkaa maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen valtionvirastolle kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Sellaisella Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevan kunnan viranhaltijalla, joka ennen tämän lain voimaantuloa on pääasiallisesti hoitanut 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä, on oikeus ilman hakumenettelyä tulla nimitetyksi 1 päivästä tammikuuta 2020 lukien 1 momentissa tarkoitettuun virkaan. Asianomaisen henkilön on viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2019 ilmoitettava kirjallisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle, jos hän käyttää tässä tarkoitettua oikeutta hyväkseen.

HE 14/2018 vp

Jos ilmoituksen määräajassa tehneitä henkilöitä on enemmän kuin kolme, Ahvenanmaan valtionviraston on selvitettävä kuinka suurella työpanoksella kukin henkilö on hoitanut 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä ja nimitettävä virkoihin näistä henkilöistä ne, joiden toimenkuvassa tehtävän hoitamiseen käytetty työpanos on ollut suurin.

Jos Ahvenanmaan valtionvirasto ei ole 2 momentissa tarkoitettussa määräajassa saanut ilmoitusta oikeuden käyttämisestä, valtionvirasto voi julistaa viran haettavaksi.

Kunnan palveluksesta valtion palvelukseen siirtyvän henkilön palvelussuhteen ehdot säilyvät 31 päivänä joulukuuta 2019 voimassa olevan Ahvenanmaan maakunnan kunnallisten viranhaltijoiden virkaehtoja koskevan sopimuksen mukaisina sopimuskauden loppuun saakka.

30 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa, haetaan muutosta kyseisten lakien voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Edellä 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan kyseisten lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoo päätöksen, joka on tehty ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tällä lailla voimaanpantavien säännösten mukaisesti.

31 §

Eräiden kustannusten korvaaminen

Kunnaneläinlääkärille säädetyistä valvontatehtävistä kunnille ennen 1 päivää tammikuuta 2020 aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen sovelletaan 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantulon jälkeen niiden lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin siten, että korvauksen maksaa Elintarviketurvallisuusvirasto.

32 §

Eräiden tehtävien hoitamista koskevat siirtymäsäännökset

Se, joka hoitaa 31 päivänä joulukuuta 2019 eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 43 §:n 2 momentissa mainittuja tehtäviä läänineläinlääkärin virassa, saa mainitussa momentissa säädetyin estämättä jatkaa tehtävien hoitamista maakunnan eläinlääkärin virassa.

33 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____. Sen 2 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2020.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 2018

HE 14/2018 vp

Pääministeri

Juha Sipilä

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

1.

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta 3 päivänä helmikuuta 1995 annetun lain (346/1997) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1384/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi aluehallintovirasto.

Ehdotus

12 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

2.

Laki

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1385/2009, sekä
muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 6 §:n 4 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti, 8, 9, 18 ja 19 §, sellaisena kuin niistä on 18 § laissa 1385/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §.

6 §

Hyödyntämisoikeus.

Hyödyntämisoikeus

Päätöstä voidaan tarkistaa, jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja. Toiminta voidaan samoin edellytyksin määrätä keskeytettäväksi. Toiminnan keskeyttämisestä päättää kauppa- ja teollisuusministeriö. Päätös voidaan myös peruuttaa, jos toiminnassa rikotaan olennaisesti päätöksessä määrättyjä ehtoja. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa kauppa- ja teollisuusministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

Päätöstä voidaan tarkistaa, jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja. Toiminta voidaan samoin edellytyksin määrätä keskeytettäväksi. Toiminnan keskeyttämisestä päättää *työ- ja elinkeinoministeriö*. Päätös voidaan myös peruuttaa, jos toiminnassa rikotaan olennaisesti päätöksessä määrättyjä ehtoja. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa *työ- ja elinkeinoministeriölle* havaitsemastaan rikkomuksesta.

7 §.

7 §

Rakentaminen.

Rakentaminen

Suostumuksen saaja on päätöksessä merenkulun turvallisuuden vuoksi velvoitettava poistamaan käytöstä pois jätettävä laite ja rakennelma, jos poistaminen on mahdollista. Suostumuksen saaja on myös velvoitettava ilmoittamaan kauppa- ja teollisuusministeriölle sellaisten laitteiden ja rakennelmien sijainti, syvyys ja mitat, joita ei ole poistettu kokonaan.

Suostumuksen saaja on päätöksessä merenkulun turvallisuuden vuoksi velvoitettava poistamaan käytöstä pois jätettävä laite ja rakennelma, jos poistaminen on mahdollista. Suostumuksen saaja on myös velvoitettava ilmoittamaan *työ- ja elinkeinoministeriölle* sellaisten laitteiden ja rakennelmien sijainti, syvyys ja mitat, joita ei ole poistettu kokonaan.

Suostumus voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöksessä on määrättävä ehdot, jotka ovat turvallisuuden tai tämän lain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien turvaamisen kannalta välttämättömiä. Jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja tai jos päätöksen antamisen jälkeen olot ovat muuttuneet olennaisesti, päätöksen ehtoja voidaan muuttaa tai suostumus voidaan peruuttaa. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa kauppa- ja teollisuusministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

Suostumus voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöksessä on määrättävä ehdot, jotka ovat turvallisuuden tai tämän lain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien turvaamisen kannalta välttämättömiä. Jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja tai jos päätöksen antamisen jälkeen olot ovat muuttuneet olennaisesti, päätöksen ehtoja voidaan muuttaa tai suostumus voidaan peruuttaa. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

8 §

Meritieteellinen tutkimus

Muusta kuin sellaisesta tutkimuksesta, johon sovelletaan 4 tai 6 §:ää, on tehtävä ilmoitus kauppa- ja teollisuusministeriölle. Jos kauppa- ja teollisuusministeriö katsoo, että meritieteellistä tutkimusta koskevassa ilmoituksessa tarkoitettu tutkimushanke kuuluu 6 tai 7 §:n soveltamisalaan, kauppa- ja teollisuusministeriön on ilmoitettava siitä ilmoituksen tekijälle mahdollisimman pian ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tutkimushankkeeseen, josta on tehty ilmoitus, voidaan muussa tapauksessa ryhtyä aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta, jollei kauppa- ja teollisuusministeriö päätä, että siihen voidaan ryhtyä aikaisemmin. Meritieteellistä tutkimusta koskevan ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi kieltää tutkimushankkeeseen ryhtymisen, jos ilmoituksen tiedot tutkimushankkeesta ovat virheellisiä tai jos tutkimushankkeeseen ryhtyvällä ei arvioida olevan kykyä täyttää tutkimushankkeeseen liittyviä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (SopS 49–50/1996) 249 artiklan mukaisia velvoitteita sen vuoksi, että tutkimushankkeeseen ryhtyvältä on aiemmin jäänyt täyttämättä vastaavia velvoitteita. Kauppa- ja

8 §

Meritieteellinen tutkimus

Muusta kuin sellaisesta tutkimuksesta, johon sovelletaan 4 tai 6 §:ää, on tehtävä ilmoitus työ- ja elinkeinoministeriölle. Jos työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että meritieteellistä tutkimusta koskevassa ilmoituksessa tarkoitettu tutkimushanke kuuluu 6 tai 7 §:n soveltamisalaan, työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava siitä ilmoituksen tekijälle mahdollisimman pian ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tutkimushankkeeseen, josta on tehty ilmoitus, voidaan muussa tapauksessa ryhtyä aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta, jollei työ- ja elinkeinoministeriö päätä, että siihen voidaan ryhtyä aikaisemmin. Meritieteellistä tutkimusta koskevan ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi kieltää tutkimushankkeeseen ryhtymisen, jos ilmoituksen tiedot tutkimushankkeesta ovat virheellisiä tai jos tutkimushankkeeseen ryhtyvällä ei arvioida olevan kykyä täyttää tutkimushankkeeseen liittyviä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (SopS 49–50/1996) 249 artiklan mukaisia velvoitteita sen vuoksi, että tutkimushankkeeseen ryhtyvältä on aiemmin jäänyt täyt-

teollisuusministeriön on ilmoitettava kieltopäätöksestään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta

tämättä vastaavia velvoitteita. *Työ- ja elinkeinoministeriön* on ilmoitettava kieltopäätöksestään neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

9 §.

9 §

Meritieteellisen tutkimuksen keskeyttäminen ja lopettaminen

Meritieteellisen tutkimuksen keskeyttäminen ja lopettaminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä 8 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen keskeytettäväksi, jos tutkimusta tehdään mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poiketen tai tutkimusta tekevä ei noudata Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 249 artiklan määräyksiä niistä oikeuksista, joita rantavaltiolla on meritieteelliseen tutkimushankkeeseen. Keskeyttämismääräys on peruutettava heti, kun tutkimusta tekevä antaa tutkimuksesta oikeat tiedot tai täyttää, mitä mainitussa artiklassa määrätään.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä 8 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen keskeytettäväksi, jos tutkimusta tehdään mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poiketen tai tutkimusta tekevä ei noudata Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 249 artiklan määräyksiä niistä oikeuksista, joita rantavaltiolla on meritieteelliseen tutkimushankkeeseen. Keskeyttämismääräys on peruutettava heti, kun tutkimusta tekevä antaa tutkimuksesta oikeat tiedot tai täyttää, mitä mainitussa artiklassa määrätään.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä meritieteellisen tutkimuksen lopetettavaksi kokonaan, jos 8 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poikkeaminen merkitsee huomattavaa muutosta tutkimushankkeeseen tai -toimintaan taikka jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuja puutteita ei korjata kohtuullisessa ajassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä meritieteellisen tutkimuksen lopetettavaksi kokonaan, jos 8 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa annetuista tiedoista poikkeaminen merkitsee huomattavaa muutosta tutkimushankkeeseen tai -toimintaan taikka jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuja puutteita ei korjata kohtuullisessa ajassa.

Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa kauppa- ja teollisuusministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta tai laiminlyönnistä.

Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa *työ- ja elinkeinoministeriölle* havaitsemastaan rikkomuksesta tai laiminlyönnistä.

18 §

(kumotaan)

Viranomaisten alueellinen toimivalta

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena sekä luonnonsuojelulaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja jätelaissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on se, jonka

toimialueen kohdalla hanke talousvyöhykkeellä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä.

19 §.

Valvonta ja rajavartioviranomaisen määräykset.

Edellä 6–8 §:ssä tarkoitetun toiminnan harjoittamista valvoo rajavartiolaitos. Edellä 6–9 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä on päättökseen viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle. Kauppa- ja teollisuusministeriön on viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle myös 8 §:ssä tarkoitetusta ilmoituksesta, jos se ei katso ilmoituksessa tarkoitetun tutkimushankkeen kuuluvan 6 tai 7 §:n soveltamisalaan. Tiedoksianto on samalla saatettava myös ilmoituksentekijän tiedoksi.

Rajavartioviranomaisella on oikeus määrätä välittömästi lopetettavaksi sellainen 6–8 §:ssä tarkoitettu toiminta, jota harjoitetaan ilman valtioneuvoston suostumusta tai kauppa- ja teollisuusministeriölle tehtyä ilmoitusta, sekä toiminta, jota jatketaan vastoin 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

19 §

Valvonta ja rajavartioviranomaisen määräykset

Edellä 6–8 §:ssä tarkoitetun toiminnan harjoittamista valvoo rajavartiolaitos. Edellä 6–9 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä on päättökseen viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle. *Työ- ja elinkeinoministeriön* on viipymättä annettava tieto rajavartiolaitoksen esikunnalle myös 8 §:ssä tarkoitetusta ilmoituksesta, jos se ei katso ilmoituksessa tarkoitetun tutkimushankkeen kuuluvan 6 tai 7 §:n soveltamisalaan. Tiedoksianto on samalla saatettava myös ilmoituksentekijän tiedoksi.

Rajavartioviranomaisella on oikeus määrätä välittömästi lopetettavaksi sellainen 6–8 §:ssä tarkoitettu toiminta, jota harjoitetaan ilman valtioneuvoston suostumusta tai *työ- ja elinkeinoministeriölle* tehtyä ilmoitusta, sekä toiminta, jota jatketaan vastoin 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

3.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1386/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava aluehallintovirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu aluehallintovirastolle, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki

avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan avioliittolain (234/1929) 22 ja 23 § sellaisina kuin ne ovat, 22 § laeissa 101/1991 ja 1387/2009 sekä 23 § laeissa 411/1987 ja laissa 1387/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastolle.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä kunnassa huolehtii sosiaalilautakunta. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet aluehallintoviraston luvan tähän toimintaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet perheasioiden sovittelusta.

23 §

Lupa perheasioiden sovittelutoimintaan voidaan myöntää hakemuksesta yhteisölle, yhtymälle tai säätiölle, jonka harkitaan antavan perheasioiden sovittelua ammattitaitoisesti. Lupa voidaan myöntää hakemuksesta myös henkilölle, joka on perehtynyt lastensuojelu- tai perheneuvontatyöhön taikka perheoikeuteen ja jolla on aikaisemman kokemuksen sekä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella riittävät edellytykset toimia sovittelijana.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan peruuttaa, jos tähän katsotaan olevan aihetta.

Myöntäessään luvan aluehallintovirasto

Ehdotus

22 §

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön alaisena *Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaa-la Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä vastaa *maakunta.* Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet *Valtion lupa- ja valvontaviraston luvan toimintaan valtakunnan alueella ja Ahvenanmaan valtionviraston luvan toimintaan Ahvenanmaalla.*

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maakuntien velvoitteista perheasioiden sovittelussa, sovittelijoiden tehtävistä sekä sovittelun sisällöstä.

23 §

Lupa perheasioiden sovittelutoimintaan voidaan myöntää hakemuksesta yhteisölle, yhtymälle tai säätiölle, jonka harkitaan antavan perheasioiden sovittelua ammattitaitoisesti. Lupa voidaan myöntää hakemuksesta myös henkilölle, joka on perehtynyt lastensuojelu- tai perheneuvontatyöhön taikka perheoikeuteen ja jolla on aikaisemman kokemuksen sekä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella riittävät edellytykset toimia sovittelijana.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan peruuttaa, jos tähän katsotaan olevan aihetta.

Luvan myöntävä virasto voi samalla antaa

HE 14/2018 vp

voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa aluehallintovirastolle toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tieto-ja.

tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa *virastolle* toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tieto-ja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

5.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1—4, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poisolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava aluehallintovirastoon ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

Sama olkoon lakina, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä ole velvollinen tietämään, kenelle suoritus on toimitettava tahi kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta *suorituspaikan aluehallintovirastolle tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueeseen Helsingin kaupunki kuuluu*. Mitä jäljempänä säädetään

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poisolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava *Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai, jos suorituspaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastoon* ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä hänen pitäisikään tietää, kenelle suoritus on toimitettava tai kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos se on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta *1 momentissa tarkoitettulle virastolle*. Mitä jäljempänä säädetään *talletuksen vastaanotaneesta virastosta*, sovelletaan siihen virastoon, jolle ilmoitus on tehty. Arvo-

aluehallintovirastosta, sovelletaan siihen aluehallintovirastoon, jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti suorituspaikan aluehallintovirastolle. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämistä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Tallettamisesta on suoritusvelvollisen ilmoitettava talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdesään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on aluehallintovirastolta vaatinut talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Milloin tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, aluehallintovirasto ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Aluehallintovirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei aluehallintovirastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka haluaa 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti *Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai, jos suorituspaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolle*. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämistä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Suoritusvelvollisen on ilmoitettava tallettamisesta talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdesään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on *vaatinut talletuksen vastaanottaneelta virastolta* talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan saa ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Jos tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, talletuksen vastaanottanut virasto ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei talletuksen vastaanottaneessa virastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikkei hän olekaan pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua aluehallintovirastolta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

jat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikkei hän *olisi* pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua *sen vastaanottaneelta virastolta* vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki**perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 22 luvun 7 § ja 25 luvun 8 §, sellaisina kuin ne ovat lais-
sa 1392/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

22 luku

22 luku

Erityisjälkיסäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta**Erityisjälkיסäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta**

7 §

7 §

Jos tarkoitemääräyksen täytäntöönpano on laiminlyöty, on jokaisella, jolla saattaa olla etua määräyksen täytäntöönpanosta, sekä pesänselvittäjällä, testamentin toimeenpanijalla, eloonjääneellä puolisollla, niin myös perillisellä ja yleisjälkיסäädöksen saajalla sekä perillisen tai yleisjälkיסäädöksen saajan jälkeläisellä oikeus ajaa siitä kannetta. Perillisellä on kanneoikeus silloinkin, kun hänellä ei ole osuutta pesään.

Kun on kysymys määräyksestä yleis-
hyödylliseen tarkoitukseen, voi aluehallin-
tovirasto, jonka alueella täytäntöönpano on
pääasiallisesti toimitettava, määrätä sopivan
henkilön ajamaan kannetta.

Jos tarkoitemääräyksen täytäntöönpano on laiminlyöty, on jokaisella, jolla saattaa olla etua määräyksen täytäntöönpanosta, sekä pesänselvittäjällä, testamentin toimeenpanijalla, eloonjääneellä puolisollla, niin myös perillisellä ja yleisjälkיסäädöksen saajalla sekä perillisen tai yleisjälkיסäädöksen saajan jälkeläisellä oikeus ajaa siitä kannetta. Perillisellä on kanneoikeus silloinkin, kun hänellä ei ole osuutta pesään.

Kun on kysymys määräyksestä yleis-
hyödylliseen tarkoitukseen, voi *Valtion
lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto tai, jos täy-
täntöönpano on pääasiallisesti toimitettava
Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviras-
to* määrätä sopivan henkilön aja-
maan kan-
netta.

25 luku

25 luku

Jäämistöön kuuluvan maatilän jakamisesta**Jäämistöön kuuluvan maatilän jakamisesta**

8 §

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa so-
velletaan tämän luvun säännöksiä, pesänja-
kajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osak-
kaan vaatimuksesta hankittava elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka
alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa so-
velletaan tämän luvun säännöksiä, pesänja-
kajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osak-
kaan vaatimuksesta hankittava *maakunnalta*,
jonka alueella jäämistöön kokonaan tai
osaksi kuuluvan maatilän talouskeskus si-

kuuluvan maatilan talouskeskus sijaitsee, jaitsee, lausunto siitä:

1) onko jäämistöön kuuluva maatila sellainen, että sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada siitä pääasiallisen toimeentulonsa, taikka muodostavatko jäämistöön kuuluvat tilat tai tilanosat joko yksinään tai yhdessä soveliaan tilanpidonjatkajan ja hänen puolisonsa omistamien tilojen tai tilanosien kanssa, 1 b §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa eloonjääneelle puolisolle kuuluva osa mukaan luettuna, sellaisen maatilataloudellisen kokonaisuuden, josta sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada pääasiallisen toimeentulonsa;

2) onko sillä, joka haluaa jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, riittävät ammatilliset edellytykset maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

3) kenellä useasta soveliaasta tilanpidonjatkajasta, jotka haluavat jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, on parhaat ammatilliset edellytykset kysymykseen tulevan maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

4) voidaanko maatilasta jaon yhteydessä luovuttaa alueita muille osakkaille, kun otetaan huomioon 4 §:n säännökset; sekä

5) mikä on jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan käypä arvo ja 2 §:n mukainen laskelmallinen arvo.

Jos osakas ei hyväksy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Maaseutuviraston lausunnon. Maaseutuviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Maaseutuviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

1) onko jäämistöön kuuluva maatila sellainen, että sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada siitä pääasiallisen toimeentulonsa, taikka muodostavatko jäämistöön kuuluvat tilat tai tilanosat joko yksinään tai yhdessä soveliaan tilanpidonjatkajan ja hänen puolisonsa omistamien tilojen tai tilanosien kanssa, 1 b §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa eloonjääneelle puolisolle kuuluva osa mukaan luettuna, sellaisen maatilataloudellisen kokonaisuuden, josta sen viljelijä ja hänen perheenjäsenensä voivat saada pääasiallisen toimeentulonsa;

2) onko sillä, joka haluaa jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, riittävät ammatilliset edellytykset maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

3) kenellä useasta soveliaasta tilanpidonjatkajasta, jotka haluavat jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan tämän luvun mukaisesti perintöosaansa, on parhaat ammatilliset edellytykset kysymykseen tulevan maatalouselinkeinon harjoittamiseen;

4) voidaanko maatilasta jaon yhteydessä luovuttaa alueita muille osakkaille, kun otetaan huomioon 4 §:n säännökset; sekä

5) mikä on jäämistöön kuuluvan maatilan, tilan tai tilanosan käypä arvo ja 2 §:n mukainen laskelmallinen arvo.

Jos osakas ei hyväksy *maakunnan* lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Maaseutuviraston lausunnon. Maaseutuviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Maakunnan ja Maaseutuviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

7.

Laki

maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 41 §, sellaisena kuin se on laissa 797/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa määrä on talletettava lääninhallitukseen, jonka on se laillisesti jaettava.

Ehdotus

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa määrä on talletettava *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*, jonka on se laillisesti jaettava.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

8.

Laki

syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1175/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Valtiokonttorin päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtiokonttorin päätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa riita-asioista säädetyssä järjestyksessä. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon Valtiokonttorin päätöksestä.

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä aluehallintoviraston on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

7 §

Valtiokonttorin päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtiokonttorin päätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa riita-asioista säädetyssä järjestyksessä. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon Valtiokonttorin päätöksestä.

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos kanne valtiota vastaan nostetaan Ahvenanmaan käräjäoikeudessa, Ahvenanmaan valtionviraston* on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

9.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 8, 52, 68 ja 79 §, sellaisina kuin ne ovat 8 § laeissa 1110/1982 ja 1394/2009, 52 ja 79 § laeissa 1394/2009 ja 908/2013, sekä 68 § laissa 1394/2009, sekä lisätään lakiin uusi 102 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen, ennen lunastusluvan antamista varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen, ennen lunastusluvan antamista varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, *maakunnalle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle* on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastus-päätös on julistettu, maksamalla korvaus korvaussensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksensä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon. Oikeudesta suorittaa korvaus

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastus-päätös on julistettu, maksamalla korvaus korvaussensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksensä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*.

tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä *maksutalletuslaki*, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava aluehallintovirastolle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, aluehallintoviraston on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottoaressa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, aluehallintoviraston on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunotokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, aluehallintoviraston on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49

Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä *maksutalletuslaki*, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottoaressa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunotokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon,

HE 14/2018 vp

§:n 2 momentissa säädetään.

79 §

Kun lunastus on päättynyt, kirjaamisviranomaisen tulee viipymättä tehdä lunastuksen päättymisestä merkinnät lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun aluehallintoviraston korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on, noudattaen mitä erikseen säädetään, ryhdyttävä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

Kun lunastus on päättynyt, kirjaamisviranomaisen tulee viipymättä tehdä lunastuksen päättymisestä merkinnät lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun *Valtion lupa- ja valvontaviraston* korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on, noudattaen mitä erikseen säädetään, ryhdyttävä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

102 a §

Mitä edellä 52, 68 ja 79 §:ssä säädetään Valtion lupa- ja valvontavirastosta, sovelletaan Ahvenanmaalla kiinteää omaisuutta valtion tarpeeseen lunastettaessa Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

10.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1395/2009, ja

muutetaan 2 luvun 20 §, 7 luvun 51 § ja 7 a luvun 33 §, sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 20 § laeissa 1395/2009 ja 133/2013 sekä 7 luvun 51 § ja 7 a luvun 33 § laissa 851/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt asiakassuh-
teessa**

**Markkinointi ja menettelyt asiakassuh-
teessa**

18 §

Aluehallintoviraston kieltö eräissä asioissa (kumotaan)

Aluehallintovirasto voi määrätä 16 §:ssä tarkoitetun kiellon asiassa, joka koskee asunnon tai muun kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta annettujen säännösten vastaista menettelyä, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. Aluehallintoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Elinkeinoharjoittaja voi saattaa 1 momentissa tarkoitetun kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi neljänitoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Ennen kuin aluehallintovirasto määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon, sen on varattava elinkeinoharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon aluehallintoviraston on tehtävä kir-

jallinen päätös ja huolehdittava sen antamisesta tiedoksi asianosaisille.

20 §

Valvonta

Markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa kuluttajansuojan kannalta valvoo kuluttaja-asiamies.

Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja aluehallintovirastot.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, *Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja sen alaisina piirihallintoviranomaisina aluehallintovirastot* sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle tämän valvoessa 15 §:n noudattamista lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistusmenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luotamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisen nähtäviksi kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

20 §

Valvonta

Markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa kuluttajansuojan kannalta valvoo kuluttaja-asiamies.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään muutoin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2—5 momentissa tarkoitettu taho.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle tämän valvoessa 15 §:n noudattamista lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistusmenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luotamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisen nähtäviksi kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

7 a luku

**Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttaja-
luotot**

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, *Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja sen alaisina viranomaisina aluehallintovirastot* sekä myös Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:n 28 kohdassa tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle 7 luvun 15 §:n noudattamista tämän luvun 31 §:n nojalla valvottaessa lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistamismenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Valvontaviranomaisten on toimittava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä ulkomaisien ETA-valvontaviranomaisten kanssa asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevissa asioissa siten kuin asuntoluotodirektiivin 36 ja 37 artiklassa säädetään. Direktiivin 36 artiklassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena toimii Finanssivalvonta.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisten nähtäviksi asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

7 a luku

**Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttaja-
luotot**

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle 7 luvun 15 §:n noudattamista tämän luvun 31 §:n nojalla valvottaessa lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistamismenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Valvontaviranomaisten on toimittava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä ulkomaisien ETA-valvontaviranomaisten kanssa asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevissa asioissa siten kuin asuntoluotodirektiivin 36 ja 37 artiklassa säädetään. Direktiivin 36 artiklassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena toimii Finanssivalvonta.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisten nähtäviksi asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

11.

Laki

menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain (571/1987) 2, 4, 6, 8 ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 4, 6 ja 8 § laissa 715/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Kansanäänestys voidaan toimittaa valtiolisten vaalien yhteydessä tai vaaleista erillisenä.

Kansanäänestyksen toimittamisesta vaalien yhteydessä on päätettävä niin hyvissä ajoin, että vaaleja koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä voidaan ottaa huomioon kansanäänestyksen toimittaminen.

2 §

Kansanäänestys voidaan toimittaa valtiolisten vaalien *tai europarlamenttivaalien yhteydessä taikka* vaaleista erillisenä.

Kansanäänestyksen toimittamisesta vaalien yhteydessä on päätettävä niin hyvissä ajoin, että vaaleja koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä voidaan ottaa huomioon kansanäänestyksen toimittaminen

4 §

Vaalien yhteydessä toimitettavassa kansanäänestyksessä käytetään vaaleja varten perustettavaa äänioikeusrekisteriä.

Vaaleista erillisenä toimitettavaa kansanäänestystä varten perustetaan äänestysoikeutetuista henkilöistä äänestysoikeusrekisteri, josta on voimassa, mitä vaalilaissa (714/1998) säädetään eduskuntavaaleja varten perustetusta äänioikeusrekisteristä.

4 §

Kansanäänestystä varten laadittavasta äänestysoikeusrekisteristä on voimassa, mitä äänioikeusrekisteristä säädetään vaalilaissa (714/1998).

6 §

Vaalipiirilautakunnan tulee heti äänestyksen tuloksen vahvistettuaan antaa tuloksesta tieto Helsingin kaupungin vaalipiirilautakunnalle, lääninhallitukselle ja vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille.

Helsingin vaalipiirilautakunta vahvistaa äänestyksen tuloksen koko maassa ja ilmoittaa sen oikeusministeriölle, jonka tulee julkaista äänestyksen tulos Suomen säädöskoelmassa.

Vaalipiirilautakunnan tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

6 §

Vaalipiirilautakunnan tulee heti äänestyksen tuloksen vahvistettuaan antaa tuloksesta tieto *Helsingin vaalipiirilautakunnalle*.

Helsingin vaalipiirilautakunta vahvistaa äänestyksen tuloksen koko maassa ja ilmoittaa sen oikeusministeriölle, jonka tulee julkaista äänestyksen tulos Suomen säädöskoelmassa.

Vaalipiirilautakunnan tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

8 §

Vaalien yhteydessä toimitettavasta kansanäänestyksestä aiheutuneista kustannuksista on voimassa, mitä vaalilain 188 §:ssä säädetään.

Jos kansanäänestys toimitetaan vaaleista erillisenä, suoritetaan sen lisäksi, mitä vaalilain 188 §:ssä säädetään, kansanäänestyksen toimittamisesta aiheutuneet kuntien keskusvaalilautakuntien, vaalilautakuntien ja vaali-toimikuntien menot valtion varoista. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset perusteista, joiden mukaan menot korvataan.

10 §

Oikeusministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä ja ohjeita tämän lain soveltamisesta.

8 §

Kansanäänestyksestä aiheutuneista kustannuksista on voimassa, mitä vaalilain 188 §:ssä säädetään vaalien kustannuksista. Jos kansanäänestys toimitetaan vaalien yhteydessä, kyseisen pykälän 2 momentissa tarkoitettua kertakorvausta ei suoriteta kansanäänestyksen osalta.

10 §

Tarkempia määräyksiä ja ohjeita tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä annetaan tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla

12.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1444/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Avoimen yhtiön selvitystila

Avoimen yhtiön selvitystila

7 §

7 §

Lunastusriidat

Lunastusriidat

Jos lunastustarjous on hylätty, mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta yhtiön kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettussa laissa (281/1931) säädetään sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saattaa kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonneen vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan, jollei yhtiösopimuksessa tai erikseen ole toisin sovittu.

Jos lunastustarjous on hylätty, mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettussa laissa (281/1931) säädetään sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saattaa kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonneen vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan, jollei yhtiösopimuksessa tai erikseen ole toisin sovittu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

13.

Laki

elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988) 10 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 965/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Jos elinkeinonharjoittajalla suorittamansa työn tai säilytyksen johdosta on erääntynyt saatava tilaajalta, hänellä on oikeus ottaa tämä samoin kuin korvaus myyntikustannuksista myyntihinnasta. Jos esineen suhteen on menetelty 6 §:ssä säädetyllä tavalla, esineen arvoa vastaava rahamäärä vähennetään elinkeinonharjoittajan saatavasta.

Jos myyntihinta vähennettynä saatavan määrällä ja myyntikustannuksilla on vähintään 8 euroa, elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä lähetettävä ylijäämä tilaajalle sikäli kuin sitä ei tule maksaa jollekin, jolla elinkeinonharjoittajan tietten on oikeus ennen tilaajaa saada maksu ylijäämästä. Maksun tallettamisesta lääninhallitukseen eräissä tapauksissa säädetään erikseen.

Edellä 2 momentissa säädettyä rahamäärää voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti.

10 §

Jos elinkeinonharjoittajalla suorittamansa työn tai säilytyksen johdosta on erääntynyt saatava tilaajalta, hänellä on oikeus ottaa tämä samoin kuin korvaus myyntikustannuksista myyntihinnasta. Jos esineen suhteen on menetelty 6 §:ssä säädetyllä tavalla, esineen arvoa vastaava rahamäärä vähennetään elinkeinonharjoittajan saatavasta.

Jos myyntihinta vähennettynä saatavan määrällä ja myyntikustannuksilla on vähintään 8 euroa, elinkeinonharjoittajan on viivytyksettä lähetettävä ylijäämä tilaajalle sikäli kuin sitä ei tule maksaa jollekin, jolla elinkeinonharjoittajan tietten on oikeus ennen tilaajaa saada maksu ylijäämästä. Maksun tallettamisesta *Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon* eräissä tapauksissa säädetään erikseen.

Edellä 2 momentissa säädettyä rahamäärää voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

14.

Laki

löytötavaralain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan löytötavaralain (778/1988) 21 a, 25, 25 a, ja 25 b § sellaisina kuin ne ovat laissa 1397/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

21 a §

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntämisen edellytykset

Aluehallintoviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset.

25 §

25 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava virastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Virastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada

HE 14/2018 vp

Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

tietoja rikosrekisteristä säädetään *rikosrekisterilaissa (770/1993)*.

25 a §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut

25 a §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, *virasto* voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, *virasto* voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Virasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole *viraston* kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaa-

HE 14/2018 vp

uutta vastaavaa hoitajaa; taikka

4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

vaa hoitajaa; taikka

4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

15.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 4, 20, 22 ja 38 a §, sellaisina kuin ne ovat
4 ja 20 § laissa 1398/2009, 22 § laissa 678/2010 ja 38 a § laeissa 678/2010 ja 1210/2015,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Luvanvaraiset yhdistykset

Luvanvaraiset yhdistykset

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman aluehallintoviraston lupaa.

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston lupaa.*

20 §

20 §

Yhdistyksen kokous

Yhdistyksen kokous

Yhdistyksen kokous on pidettävä säännöissä määrättyinä aikana. Jos sitä ei ole kutsuttu koolle, on jokaisella yhdistyksen jäsenellä oikeus vaatia kokouksen pitämistä.

Yhdistyksen kokous on pidettävä säännöissä määrättyinä aikana. Jos sitä ei ole kutsuttu koolle, on jokaisella yhdistyksen jäsenellä oikeus vaatia kokouksen pitämistä.

Yhdistyksen ylimääräinen kokous on pidettävä, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai hallitus katsoo siihen olevan aihetta taikka vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii. Jos yhdistyksen jäsenenä sääntöjen mukaan voi olla vain yhdistyksiä tai yhdistyksiä ja yksityisiä henkilöitä, voidaan säännöissä määrätä, että vähemmistö, joka voi vaatia ylimääräisen kokouksen pitämistä, on pienempi tai suurempi kuin yksi kymmenesosa. Muun yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä vain pienemmästä vähemmistöstä.

Yhdistyksen ylimääräinen kokous on pidettävä, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai hallitus katsoo siihen olevan aihetta taikka vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii. Jos yhdistyksen jäsenenä sääntöjen mukaan voi olla vain yhdistyksiä tai yhdistyksiä ja yksityisiä henkilöitä, voidaan säännöissä määrätä, että vähemmistö, joka voi vaatia ylimääräisen kokouksen pitämistä, on pienempi tai suurempi kuin yksi kymmenesosa. Muun yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä vain pienemmästä vähemmistöstä.

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitetävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, aluehallintoviraston tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrätynä aikana ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, aluehallintoviraston tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

38 a §

Toiminnantarkastus

Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksellä ei ole tilintarkastajaa. Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, on lisäksi valittava varatoiminnantarkastaja, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään.

Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö. Toiminnantarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitetävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrätynä aikana ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

38 a §

Toiminnantarkastus

Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksellä ei ole tilintarkastajaa. Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, on lisäksi valittava varatoiminnantarkastaja, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään.

Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö. Toiminnantarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten

asioiden tuntemus kuin yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Toiminnantarkastajana ei voi olla vajaa-valtainen taikka se, joka on konkurssissa tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu. Toiminnantarkastajan on oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään.

Toiminnantarkastajan on tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päätävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai tätä lakia tai sääntöjä on rikottu, siitä on mainittava tarkastuskertomuksessa.

Yhdistyksen hallituksen velvollisuuteen avustaa toiminnantarkastajaa sekä toiminnantarkastajan läsnäoloon kokouksessa ja salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 3 luvun 9 ja 10 §:ssä sekä 4 luvun 8 §:ssä tilintarkastajan osalta säädetään.

asioiden tuntemus kuin yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Toiminnantarkastajana ei voi olla vajaa-valtainen taikka se, joka on konkurssissa tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu. Toiminnantarkastajan on oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto* määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään.

Toiminnantarkastajan on tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päätävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai tätä lakia tai sääntöjä on rikottu, siitä on mainittava tarkastuskertomuksessa.

Yhdistyksen hallituksen velvollisuuteen avustaa toiminnantarkastajaa sekä toiminnantarkastajan läsnäoloon kokouksessa ja salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 3 luvun 9 ja 10 §:ssä sekä 4 luvun 8 §:ssä tilintarkastajan osalta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

16.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 10 §:n 4 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 794/1998, ja
muutetaan 71 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 365/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Velkojatoimikunta

Velkojatoimikunta

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiain hallintoa edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

(kumotaan)

71 §

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

17.

Laki

rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

3 a) Etelä-Suomen aluehallintovirastolle rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

3 a) *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

18.

Laki

asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 4, 4 a ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat 4 § osaksi laeissa 795/2005 ja 1401/2009, 4 a § laeissa 795/2005 ja 1401/2009 sekä 20 § laissa 1401/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §

4 §

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, sen aluehallintoviraston, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, mikäli mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

Turva-asiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin asunto-osakkeita aletaan tarjota ostettavaksi, jollei asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta. Vakuuksia voidaan kuitenkin tämän momentin estämättä lisätä rakentamisvaiheen aikana 17 §:n

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, mikäli mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

Turva-asiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin asunto-osakkeita aletaan tarjota ostettavaksi, jollei asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta. Vakuuksia voidaan kuitenkin tämän momentin estämättä lisätä rakentamisvaiheen aikana 17 §:n

mukaisesti.

Turva-asiakirjoja tai niistä ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on tarkastettava, että turva-asiakirjojen sisältö vastaa valtioneuvoston asetuksella säädettäviä vaatimuksia ennen kuin ne otetaan säilytettäviksi. Perustajaosakkaalle on viipymättä ilmoitettava havaituista puutteista ja virheistä ja annettava tilaisuus niiden oikaisemiseen.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on rakentamisvaiheen aikana seurattava ja tarkastettava, että 17 §:ssä tarkoitetut vakuudet vastaavat niille asetettuja vaatimuksia, sekä ilmoitettava vakuuksissa havaitsemistaan puutteista perustajaosakkaalle ja osakkeenostajille.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea aluehallintovirastolta päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella.

Rakentamisvaiheen päätyttyä turva-asiakirjat on luovutettava osakeyhtiölle

20 §

Osakkeenostajien kokous

Osakeyhtiön hallituksen on kutsuttava koolle osakkeenostajien kokous viivytyksettä sen jälkeen, kun vähintään yhdestä neljäosasta yhtiön asuinhuoneistoja on tehty

mukaisesti.

Turva-asiakirjoja tai niistä ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on tarkastettava, että turva-asiakirjojen sisältö vastaa valtioneuvoston asetuksella säädettäviä vaatimuksia ennen kuin ne otetaan säilytettäviksi. Perustajaosakkaalle on viipymättä ilmoitettava havaituista puutteista ja virheistä ja annettava tilaisuus niiden oikaisemiseen.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on rakentamisvaiheen aikana seurattava ja tarkastettava, että 17 §:ssä tarkoitetut vakuudet vastaavat niille asetettuja vaatimuksia, sekä ilmoitettava vakuuksissa havaitsemistaan puutteista perustajaosakkaalle ja osakkeenostajille.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea *Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta* päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella.

Rakentamisvaiheen päätyttyä turva-asiakirjat on luovutettava osakeyhtiölle

20 §

Osakkeenostajien kokous

Osakeyhtiön hallituksen on kutsuttava koolle osakkeenostajien kokous viivytyksettä sen jälkeen, kun vähintään yhdestä neljäosasta yhtiön asuinhuoneistoja on tehty

luovutus sopimukset. Osakkeenostajien kokous kutsutaan koolle kullekin ostajalle lähetetyllä kirjatulla kirjeellä tai muuten todisteellisesti. Kutsu on lähetettävä tiedoksi turva-asiakirjojen säilyttäjälle. Kutsussa on mainittava osakkeenostajien oikeus valita tilintarkastaja ja rakennustyön tarkkailija sekä kokouksessa käsiteltävät muut asiat. Ostajien kokouksessa kuhunkin huoneistoon oikeuttavat osakkeet tuottavat yhden äänen. Osakkeenostajien kokousta ei tarvitse järjestää osaomistusyhtiössä.

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, aluehallintoviraston tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella

luovutus sopimukset. Osakkeenostajien kokous kutsutaan koolle kullekin ostajalle lähetetyllä kirjatulla kirjeellä tai muuten todisteellisesti. Kutsu on lähetettävä tiedoksi turva-asiakirjojen säilyttäjälle. Kutsussa on mainittava osakkeenostajien oikeus valita tilintarkastaja ja rakennustyön tarkkailija sekä kokouksessa käsiteltävät muut asiat. Ostajien kokouksessa kuhunkin huoneistoon oikeuttavat osakkeet tuottavat yhden äänen. Osakkeenostajien kokousta ei tarvitse järjestää osaomistusyhtiössä.

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

19.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 19, 51 a, 54 ja 66 §, sellaisina kuin ne ovat 19 ja 51 a § laissa 1607/2009 sekä 54 ja 66 § laissa 1402/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

19 §

19 §

*Koolle kutsuminen**Koolle kutsuminen*

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, aluehallintoviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnan-tarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella.

51 a §

51 a §

*Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen**Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen*

Yhdistyksessä on oltava yhdistyksen kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin valittava, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä vaatii sitä

Yhdistyksessä on oltava yhdistyksen kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin valittava, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa ja vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä vaatii sitä

yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa tai kokouksessa, jossa asia on kokouskutsun mukaisesti käsiteltävä. Jos yhdistyksessä on tilintarkastaja, yhdistyksen kokous voi päättää valita toiminnantarkastajan siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 52 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, lisäksi on valittava ainakin yksi toiminnantarkastajan sijainen, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään

54 §

Erityinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea aluehallintovirastolta tarkastajan määräämistä.

Aluehallintoviraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

Tarkastajaan on sovellettava tämän lain ja

yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa tai kokouksessa, jossa asia on kokouskutsun mukaisesti käsiteltävä. Jos yhdistyksessä on tilintarkastaja, yhdistyksen kokous voi päättää valita toiminnan-tarkastajan siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto* määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 52 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, lisäksi on valittava ainakin yksi toiminnantarkastajan sijainen, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään

54 §

Erityinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea *Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta* tarkastajan määräämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun viraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. *Virasto* voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

Tarkastajaan on sovellettava tämän lain ja

tilintarkastuslain säännöksiä tilintarkastajasta. Yhdistyksen kokous ei kuitenkaan saa erottaa häntä toimestaan.

Tarkastuksesta on yhdistyksen kokoukselle annettava lausunto, joka on pyynnöstä lähetettävä myös jäsenelle. Isännöitsijän tai hallituksen puheenjohtajan on vähintään viikon aikana ennen yhdistyksen kokousta varattava tilaisuus lausuntoon perehtymiseen jäsenelle, joka sitä pyytää. Lausunnon on oltava nähtävillä yhdistyksen kokouksessa.

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Lunastustakuurahaston toimintaa valvoo valtiokonttori. Valtiokonttorilla on oikeus saada rahastolta ja sen tilintarkastajilta valvontaa varten tarvitsemansa asiakirjat, tiedot ja selvitykset. Lunastustakuurahaston on toimitettava valtiokonttorille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä jäljennös tilinpäätöksestään ja tilintarkastajien siitä antamasta tilintarkastuskertomuksesta.

Lunastustakuurahaston on annettava valtiokonttorille tiedot rahaston nimenkirjoittajista sekä heidän henkilötietonsa.

Milloin valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetty velvollisuutensa, valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi lunastustakuurahaston kotipaikan aluehallinto-virasto

tilintarkastuslain säännöksiä tilintarkastajasta. Yhdistyksen kokous ei kuitenkaan saa erottaa häntä toimestaan.

Tarkastuksesta on yhdistyksen kokoukselle annettava lausunto, joka on pyynnöstä lähetettävä myös jäsenelle. Isännöitsijän tai hallituksen puheenjohtajan on vähintään viikon aikana ennen yhdistyksen kokousta varattava tilaisuus lausuntoon perehtymiseen jäsenelle, joka sitä pyytää. Lausunnon on oltava nähtävillä yhdistyksen kokouksessa

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Lunastustakuurahaston toimintaa valvoo valtiokonttori. Valtiokonttorilla on oikeus saada rahastolta ja sen tilintarkastajilta valvontaa varten tarvitsemansa asiakirjat, tiedot ja selvitykset. Lunastustakuurahaston on toimitettava valtiokonttorille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä jäljennös tilinpäätöksestään ja tilintarkastajien siitä antamasta tilintarkastuskertomuksesta.

Lunastustakuurahaston on annettava valtiokonttorille tiedot rahaston nimenkirjoittajista sekä heidän henkilötietonsa.

Milloin valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetty velvollisuutensa, valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos lunastustakuurahaston kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

20.

Laki

vaalilain 11 ja 99 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vaalilain (714/1998) 11 ja 99 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 § laissa 271/2013 ja 99 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

*Vaalipiirilautakunta**Vaalipiirilautakunta*

Aluehallintoviraston on hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Sen toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu. Lauta-kunnan asettaa se aluehallintovirasto, jonka alueella lautakunnan kokouspaikka on.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirin vaalipiirilautakunnan asettaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Vaalipiirilautakunnan toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu.

Vaalipiirilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä neljä varajäsentä. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Jäsen tai varajäsen, joka lautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua lautakunnan työkentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Vaalipiirilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä neljä varajäsentä. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Jäsen tai varajäsen, joka lautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua lautakunnan työkentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Helsingin vaalipiirilautakunta ja Uudenmaan vaalipiirilautakunta pitävät kokouksensa Helsingissä, Varsinais-Suomen vaalipiirilautakunta Turussa, Satakunnan vaalipiirilautakunta Porissa, Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta Maarianhaminassa, Hämeen vaalipiirilautakunta Hämeenlinnassa, Pirkanmaan vaalipiirilautakunta Tampereella, Kaakkois-Suomen vaalipiirilautakunta Mikkelissä, Savo-Karjalan vaalipiirilautakunta Kuopiossa, Vaasan vaalipiirilautakunta Vaasassa, Keski-Suomen vaalipiirilautakunta Jyväskylässä, Oulun vaalipiiri-

Helsingin vaalipiirilautakunta ja Uudenmaan vaalipiirilautakunta pitävät kokouksensa Helsingissä, Varsinais-Suomen vaalipiirilautakunta Turussa, Satakunnan vaalipiirilautakunta Porissa, Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta Maarianhaminassa, Hämeen vaalipiirilautakunta Hämeenlinnassa, Pirkanmaan vaalipiirilautakunta Tampereella, Kaakkois-Suomen vaalipiirilautakunta Mikkelissä, Savo-Karjalan vaalipiirilautakunta Kuopiossa, Vaasan vaalipiirilautakunta Vaasassa, Keski-Suomen vaalipiirilautakunta Jyväskylässä, Oulun vaalipiiri-

HE 14/2018 vp

rilautakunta Oulussa ja Lapin vaalipiirilautakunta Rovaniemellä

rilautakunta Oulussa ja Lapin vaalipiirilautakunta Rovaniemellä.

99 §

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Jos äänestyslippujen laskenta tai käsittely keskeytetään, kaikki äänestysliput ja laskelmat on säilytettävä siten, ettei kukaan ulkopuolinen saa niitä käsiinsä.

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava aluehallintovirastolle säilytettäväksi.

99 §

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Jos äänestyslippujen laskenta tai käsittely keskeytetään, kaikki äänestysliput ja laskelmat on säilytettävä siten, ettei kukaan ulkopuolinen saa niitä käsiinsä.

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* säilytettäväksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

21.

Laki

kielilain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kielilain (423/2003) 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

*Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viran-
omaisissa*

*Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viran-
omaisissa*

Valtion viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuul-
tavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.

Yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomaisen pyynnöstä toisin päätä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta vireille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa velvoitetta

*Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus maakunnan viranomaisessa käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, omassa asiassaan. Maakunnan viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuul-
tavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.*

22.

Laki

hallintolain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 58 §, sellaisena kuin se on laissa 1408/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 §

58 §

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan aluehallintovirastolle.

Todisteellinen tiedoksianto kunnalle toimitetaan kunnanjohtajalle tai kunnan puhevaltaa asiassa käyttävän toimielimen puheenjohtajalle. Tiedoksianto voidaan toimittaa myös muulle henkilölle, joka on oikeutettu kunnanjohtajan tai toimielimen puheenjohtajan puolesta vastaanottamaan tiedoksiantoja.

Tiedoksiantoon julkista hallintotehtävää hoitavalle yksityiselle sovelletaan, mitä edellä säädetään tiedoksiannosta yksityiselle.

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Todisteellinen tiedoksianto kunnalle toimitetaan kunnanjohtajalle tai kunnan puhevaltaa asiassa käyttävän toimielimen puheenjohtajalle. Tiedoksianto voidaan toimittaa myös muulle henkilölle, joka on oikeutettu kunnanjohtajan tai toimielimen puheenjohtajan puolesta vastaanottamaan tiedoksiantoja.

Tiedoksiantoon julkista hallintotehtävää hoitavalle yksityiselle sovelletaan, mitä edellä säädetään tiedoksiannosta yksityiselle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

23.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

3) ne aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;

3) *Valtion lupa- ja valvontavirasto*;

27 §

27 §

Saamen kielen avustaja

Saamen kielen avustaja

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Valtion lupa- ja valvontavirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

24.

Laki

eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppayhtiölain (742/2004) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 1410/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Yhtiökokous

Yhtiökokous

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia eurooppayhtiön yhtiökokouksen käsiteltäväksi siten kuin osakeyhtiölain 5 luvussa säädetään.

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä järjestyksessä

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia eurooppayhtiön yhtiökokouksen käsiteltäväksi siten kuin osakeyhtiölain 5 luvussa säädetään.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä järjestyksessä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

25.

Laki**osakeyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 17 §, 7 luvun 7 § ja 18 luvun 11 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1413/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 luku

5 luku

Yhtiökokous**Yhtiökokous**

17 §

17 §

*Koolle kutsuminen**Koolle kutsuminen*

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu yhtiökokouksen koolle.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu yhtiökokouksen koolle.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. *Viraston* päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 luku

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus**Tilintarkastus ja erityinen tarkastus**

7 §

7 §

*Erityisen tarkastuksen määrääminen**Erityisen tarkastuksen määrääminen*

Osakkeenomistaja voi hakea yhtiön koti-

Osakkeenomistaja voi hakea *Valtion lupa-*

paikan aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättäneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet. Julkisessa osakeyhtiössä, jossa on erilaisia osakkeita, hakemus voidaan tehdä, jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa jonkin osakelajin kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakelajin osakkeista.

Aluehallintoviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana

ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtiotavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättäneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus virastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet. Julkisessa osakeyhtiössä, jossa on erilaisia osakkeita, hakemus voidaan tehdä, jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa jonkin osakelajin kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakelajin osakkeista.

Viraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Virasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta on maksettava kuukauden kuluttua siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osa-ke siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella, jollei se ole 6 §:n mukaan siirtynyt jo aiemmin.

Lunastushinta voidaan suorittaa talletta-

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta on maksettava kuukauden kuluttua siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osa-ke siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella, jollei se ole 6 §:n mukaan siirtynyt jo aiemmin.

Lunastushinta voidaan suorittaa talletta-

malla se yhtiön kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitetun tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä

malla se *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitetun tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

26.

Laki

eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 1416/2009,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokoukseen ja jäsenten päätösvallan siirtämiseen jäsenten valitsemalle edustajistolle sovelletaan osuuskuntalakia, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä ajassa.

Osuuskunnan kokoukseen ja jäsenten päätösvallan siirtämiseen jäsenten valitsemalle edustajistolle sovelletaan osuuskuntalakia, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä ajassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

27.

Laki

hedelmöityshoidoista annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hedelmöityshoidoista annetun lain (1237/2006) 28 §, sellaisena kuin se on laissa 1415/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Toiminnan lopettaminen

Toiminnan lopettaminen

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa sen aluehallintoviraston arkistoon, jonka alueella palveluja on annettu.

Varaston tai siihen liittyvät asiakirjat vastaanottaneeseen sovelletaan tämän lain säännöksiä palvelujen antajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi *Valtion lupa- ja valvontaviraston* määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* arkistoon.

Varaston tai siihen liittyvät asiakirjat vastaanottaneeseen sovelletaan tämän lain säännöksiä palvelujen antajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

28.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laeissa 1417/2009 ja 1161/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Ulosottoerusteet

Ulosottoerusteet

2 §

2 §

Ulosottoerusteiden luettelo

Ulosottoerusteiden luettelo

Ulosottoerusteita ovat seuraavat asiakirjat:

Ulosottoerusteita ovat seuraavat asiakirjat:

6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja *aluehallintoviraston* päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja *Ahvenanmaan valtionviraston* päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

29.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §, sellaisena kuin se on laissa
318/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnan-vouti sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

2) Maanmittauslaitoksen virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinööreinä;

3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitettujen ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettun virka- tai työsuhde päättyy.

Kaupanvahvistajia ovat:

1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja *maakunnanvoudit*.

2) Maanmittauslaitoksen virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinööreinä;

3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitettujen ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettun virka- tai työsuhde päättyy.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

30.

Laki**asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 18 § sekä 9 luvun 6 ja 13 §
 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 luku

6 luku

Yhtiökokous**Yhtiökokous**

18 §

18 §

*Koolle kutsuminen**Koolle kutsuminen*

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua yhtiökokous koolle, jos hänellä on syytä olettaa, ettei hallituksessa ole enää muita jäseniä.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua yhtiökokous koolle, jos hänellä on syytä olettaa, ettei hallituksessa ole enää muita jäseniä.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. *Viraston* päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

9 luku

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus**Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus**

6 §

6 §

*Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi**Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi*

Yhtiössä on oltava yhtiökokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja yhtiöjärjestyksessä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, vaativat sitä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai yhtiökokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastajan valitsee yhtiökokous. Jos yhtiössä on tilintarkastaja, yhtiökokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 6 luvun 26 §:ssä tarkoitetulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea yhtiön kotipaikan aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus

Yhtiössä on oltava yhtiökokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja yhtiöjärjestyksessä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos yhtiössä ei ole tilintarkastajaa ja osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, vaativat sitä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai yhtiökokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastajan valitsee yhtiökokous. Jos yhtiössä on tilintarkastaja, yhtiökokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 6 luvun 26 §:ssä tarkoitetulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto* määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea *Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastolta* erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus *virastolle* on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa yhtiökokouksessa tai siinä yhtiökokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemus

HE 14/2018 vp

voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet.

Aluehallintoviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana

voidaan tehdä, jos osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista osakkeista, ovat ehdotusta kannattaneet.

Viraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. *Virasto* voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

31.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 1 luvun 7 §, 3 luvun 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 ja 4 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §:n 3 momentti ja 21 §:n 4 momentti, 4 luvun 11 §:n 1 momentti, 5 luvun 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 37 § ja 39 §:n 1 ja 2 momentti, 6 luvun 3 §, 7 luvun 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 10 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti ja 21 §, 11 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §, 20 §:n 1 ja 2 momentti ja 22 §:n 2 momentti, 12 luvun 8 §, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 4 momentti, 13 luvun 16 §:n 3 momentti, 18 § ja 19 §:n 1 momentti, 14 luvun 5 §:n 1 momentti, 9 ja 14 §, 15 luvun 1 a ja 2 § ja 7 §:n 2 momentti, 16 luvun 5 §, 17 luvun 5 §:n 4 momentti ja 7 §:n 3 momentti, 18 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 3 a §, 4 §:n 1 ja 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti ja 10 § sekä 12 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 luvun 7 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 § ja 16 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 11 §:n 1 momentti ja 18 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 611/2017, 3 luvun 21 §:n 4 momentti ja 18 luvun 3 a § ja 4 §:n 1 momentti laissa 1193/2013 ja 15 luvun 1 a § laissa 975/2017, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset**Yleiset säännökset**

7 §

7 §

*Viranomaiset**Viranomaiset*

Aluehallintovirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat tässä laissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina.

Tässä laissa tarkoitettuna kalatalousviranomaisena toimii se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuualue, jolle kalatalousasiat kuuluvat

Valtion lupa- ja valvontavirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena sekä valtion valvontaviranomaisena. Viraston tehtävänä on lisäksi valvoa yleistä etua vesitalousasiassa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii tässä laissa tarkoitettuna kunnan valvontaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.

Maakunta toimii viranomaisena sille säädettyissä tehtävissä vesitalousasioissa ja kalatalousasioissa sekä valvoo niissä yleistä etua.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupaviranomainen, tai sen määräyksestä valtion valvontaviranomainen tai kalatalousviranomainen, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (kalatalousvelvoite) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaiselle (kalatalousmaksu).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupaviranomainen voi antaa kalatalousviranomaiselle määräyksiä maksun käytöstä.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupaviranomainen, *valtion valvontaviranomainen tai lupaviranomaisen määräyksestä maakunta kalatalousasioiden osalta*, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu *maakunnalle* (*kalatalousmaksu*).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupaviranomainen voi antaa *maakunnalle* määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma). Kalatalousviranomaisen hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Kalatalousviranomaisen vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (kalatalousmaksun käyttösuunnitelma). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvien osin kuten lupahakemus. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). *Maakunta* hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Maakunta vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupamääräysten määräaikaista tarkistamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen aloitteesta taikka maakunnan tai haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa ja antaa tällöin tarvittavat määräykset

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä valtion valvontaviranomaisen ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1—3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen, maakunta tai muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä maakunta ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä lupahakemuksen käsittelystä säädetään.

4 luku

Veden ottaminen

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupaviranomainen voi veden ottamista koskevassa päätöksessä tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määrittämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, valvontaviranomainen tai asianosainen.

4 luku

Veden ottaminen

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupaviranomainen voi veden ottamista koskevassa päätöksessä tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Hakemuksen tai vaatimuksen suoja-alueen määrittämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, *asianosainen, valvontaviranomainen tai maakunta.*

5 luku

Ojitus

22 §

Ojitusyhteisö

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädettyin edellytyksin myös valvontaviranomaisen vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisena.

5 luku

Ojitus

22 §

Ojitusyhteisö

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädettyin edellytyksin myös valvontaviranomaisen *tai maakunnan* vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisena.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa lupaviranomaisessa tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla valvontaviranomaisen vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa lupaviranomaisessa tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla valvontaviranomaisen *tai maakunnan* vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupaviranomaisen on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, lupaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupaviranomaisen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Mitä tässä pykälässä säädetään lupaviranomaisesta, sovelletaan valtion valvontaviranomaiseen, jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupaviranomaisen on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, lupaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupaviranomaisen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Mitä tässä pykälässä säädetään lupaviranomaisesta, sovelletaan maakuntaan, jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa.

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta. Valtion valvontaviranomaisen on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen maakunnan palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (toimitusmies). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuk-

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti *maakunnalta*. *Maakunnan* on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen maakunnan palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (toimitusmies). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

sista.

33 §

Toimituskokous

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava valtion valvontaviranomaiselle, kalatalousviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen antaminen

Ojitusoimituksen päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei valtion valvontaviranomainen erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös annetaan valtion valvontaviranomaisen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, valtion valvontaviranomaiselle ja kalatalousviranomaiselle.

39 §

Ojitusoimituksen kustannukset

Hakijan on maksettava ojitusoimituksesta aiheutuvat kustannukset. Ojitusoimituksen kustannuksiksi katsotaan kokousten pitämisestä aiheutuneet kustannukset sekä uskoituille miehille ja avustavalle henkilöstölle maksettavat palkkiot. Toimitusmiehen päiväraha ja matkakustannusten korvaus suoritetaan valtion varoista.

33 §

Toimituskokous

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava valtion valvontaviranomaiselle, *maakunnalle* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen antaminen

Ojitusoimituksen päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei *maakunta* erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös annetaan *maakunnan* ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, valtion valvontaviranomaiselle ja *maakunnalle*.

39 §

Ojitusoimituksen kustannukset

Hakijan on maksettava ojitusoimituksesta aiheutuvat kustannukset. Ojitusoimituksen kustannuksiksi katsotaan kokousten pitämisestä aiheutuneet kustannukset sekä uskoituille miehille ja avustavalle henkilöstölle maksettavat palkkiot. Toimitusmiehen päiväraha ja matkakustannusten korvaus suoritetaan *maakunnan* varoista.

Jos lupaviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset. Maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperusteissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Jos lupaviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle tai maakunnalle aiheutuneet kustannukset. Valtiolle perittävän maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperusteissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti. *Maakunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.*

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

3 §

Luvanhakija

Lupaa keskivedenkorkeuden alentamiseen tai nostamiseen voi hakea:

- 1) hankkeesta 2 §:ssä tarkoitettua yksityistä hyötyä saavan kiinteistön omistaja;
- 2) hyödynsaajien tämän lain nojalla muodostama yhteisö;
- 3) yhteisen vesialueen osakas tai osakaskunta;
- 4) asianomainen valtion viranomainen; tai
- 5) kunta.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

3 §

Luvanhakija

Lupaa keskivedenkorkeuden alentamiseen tai nostamiseen voi hakea:

- 1) hankkeesta 2 §:ssä tarkoitettua yksityistä hyötyä saavan kiinteistön omistaja;
- 2) hyödynsaajien tämän lain nojalla muodostama yhteisö;
- 3) yhteisen vesialueen osakas tai osakaskunta;
- 4) asianomainen valtion viranomainen;
- 5) *maakunta*; tai
- 6) kunta.

7 luku

Säännöstely

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupaviranomainen voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Val-

7 luku

Säännöstely

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupaviranomainen voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Val-

tiota ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä valtion omaisuudelle tai valtion säännöstelyhankkeelle.	tiota <i>tai maakuntaa</i> ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä <i>tämän</i> omaisuudelle tai, <i>maakunnan</i> kyseessä ollen, sen säännöstelyhankkeelle.
---	---

9 luku

Puutavaran uitto

10 §

Haitallisten oppopuiden poistaminen vesistöistä

Lupaviranomainen voi velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoa harjoittaneelle. Hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä valtion valvontaviranomainen tai haittaa kärsivä. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, valtion valvontaviranomainen voi 1 momentin estämättä poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat oppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos valtion valvontaviranomainen on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy valtion omaisuudeksi.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen kun yhteisuito on päättynyt vesistössä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, valtion valvontaviranomaisen on tehtävä lupaviranomaiselle hakemus uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoit-

9 luku

Puutavaran uitto

10 §

Haitallisten oppopuiden poistaminen vesistöistä

Lupaviranomainen voi velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoa harjoittaneelle. Hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä *maakunta tai haittaa kärsivä tai asia voi tulla viireille valtion valvontaviranomaisen aloitteesta*. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, *maakunta* voi 1 momentin estämättä poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat oppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos *maakunta* on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy maakunnan omaisuudeksi.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen kun yhteisuito on päättynyt vesistössä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, valtion valvontaviranomaisen *tai maakunnan* on tehtävä lupaviranomaiselle hakemus uittoyhteisön purkamiseksi ja halli-

tamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

tuksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupaviranomainen voi määrätä selvitystoimista vastaavan tai valtion valvontaviranomaisen hakemuksesta varat siirrettäväksi asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja veloitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirrettyä valtion valvontaviranomaiselle 2 momentin mukaisesti

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistössä tai sen osassa on päätynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, valtion valvontaviranomainen voi hakea lupaviranomaiselta uiton toimintapaikkoja koskevien lupien määräämistä raukeamaan.

Valtion valvontaviranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupaviranomainen voi määrätä selvitystoimista vastaavan tai *maakunnan* hakemuksesta varat siirrettäväksi asianomaiselle *maakunnalle*, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja veloitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirrettyä *maakunnalle* 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistössä tai sen osassa on päätynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, *maakunta* voi hakea lupaviranomaiselta uiton toimintapaikkoja koskevien lupien määräämistä raukeamaan.

Maakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi

palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen kanssa tai erikseen.

11 luku

Hakemusmenettely

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto siltä valtion valvontaviranomaiselta, *jonka toimialueella hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä*, sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydetty lausunto valtioneuvostolta.

Lupaviranomaisen on lisäksi pyydetty lausunto *kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä*, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla toimialallaan sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

20 §

ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen kanssa tai erikseen

11 luku

Hakemusmenettely

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto valvontaviranomaisilta, *maakunnalta* ja muilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydetty lausunto valtioneuvostolta.

Lupaviranomaisen on lisäksi pyydetty lausunto kunnalta, jonka alueella hakemuksessa tarkoitettu hanke sijaitsee, sekä tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla toimialallaan, *maakunnalla sen hoitaessa sille laissa säädettyjä tehtäviä* sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

20 §

Vakuus

Jos muulle hakijalle kuin valtiolle, kunnalle tai kuntayhtymälle myönnetään lupa 18 §:n 2 momentin mukaisesti, hakijan on asetettava hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 17 §:n 1 momentissa säädetään.

Vakuus asetetaan aluehallintovirastolle, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskeissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

22 §

Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaiselle ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Lupaviranomainen merkitsee perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on perustettu ja sen säännöt vahvistettu ojitustoimituksessa, ojitustoimitukseen määräyksen antanut valtion valvontaviranomainen vastaa tietojen merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Vakuus

Jos muulle hakijalle kuin valtiolle, kunnalle, *maakunnalle* tai kuntayhtymälle myönnetään lupa 18 §:n 2 momentin mukaisesti, hakijan on asetettava hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 17 §:n 1 momentissa säädetään.

Vakuus asetetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskeissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

22 §

Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaiselle, *maakunnalle* ja muille asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Lupaviranomainen merkitsee perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on perustettu ja sen säännöt vahvistettu ojitustoimituksessa, ojitustoimitukseen määräyksen antanut *maakunta* vastaa tietojen merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

Lupaviranomaisella, valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen tai valvontaviranomainen voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

13 luku

Korvaukset

16 §

Korvauksen maksaminen

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi aluehallintovirastoon lupaviranomaisen määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdan tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

18 §

Oikeus saada tietoja

Lupaviranomaisella, *valvontaviranomaisella ja maakunnalla* on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen, valvontaviranomainen tai *maakunta* voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

13 luku

Korvaukset

16 §

Korvauksen maksaminen

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi *Valtion lupa- ja valvontavirastoon* lupaviranomaisen määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdan tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

18 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista lupaviranomaiselle osoitetulla hakemuksella. Lupaviranomainen tai muutoksenhakuviranomainen voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

19 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, lupaviranomaisen tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava aluehallintovirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kiello tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista lupaviranomaiselle osoitetulla hakemuksella. Lupaviranomainen tai *muutoksenhakutuomioistu*n voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa

19 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, lupaviranomaisen tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava *Valtion lupa- ja valvontavirastoon* ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kiello tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia, *maakuntaa ja muita* yleistä etua valvovia viranomaisia.

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluu-
detta selville, lupaviranomainen voi hake-
muksesta oikeuttaa valvontaviranomaisen
ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi
tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustan-
nuksella. Lupaviranomainen voi valvontavi-
ranomaisen hakemuksesta määrätä toimen-
piteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan
tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laimin-
lyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan
selville.

Vaaran tai haitan poistamista koskevan
asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvin
osin, mitä 11 luvussa säädetään. Päätöksen
täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä 15 lu-
vun 8 §:ssä säädetään.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut
vireille valvontaviranomaisen aloitteesta,
asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka
tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai
luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön
viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntö-
jen mukaisella toiminta-alueella kysymyk-
sessä olevat ympäristövaikutukset ilmene-
vät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu
kunta, jonka alueella hankkeen ympäristö-

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty
rakennelman kunnossapito laiminlyödään
eikä rakennelman omistajaa tai siitä muu-
toin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluu-
detta selville, lupaviranomainen voi *valtion*
valvontaviranomaisen aloitteesta oikeuttaa
valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai
vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpi-
teisiin valtion kustannuksella. Lupaviran-
omainen voi *valtion valvontaviranomaisen*
aloitteesta hakemuksesta määrätä toimenpi-
teistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan
tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laimin-
lyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan
selville.

*Mitä 1 momentissa säädetään valvontavi-
ranomaisesta, koskee myös maakuntaa.*
*Maakunta toteuttaa 1 momentissa tarkoite-
tut toimenpiteet kustannuksellaan. Lupavi-
ranomainen voi maakunnan hakemuksesta*
*määrätä toimenpiteistä maakunnalle aiheu-
tuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi*
kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä
myöhemmin saadaan selville.

Vaaran tai haitan poistamista koskevan
asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvin
osin, mitä 11 luvussa säädetään. Päätöksen
täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä 15 lu-
vun 8 §:ssä säädetään.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut
vireille valvontaviranomaisen aloitteesta,
asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka
tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai
luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön
viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntö-
jen mukaisella toiminta-alueella kysymyk-
sessä olevat ympäristövaikutukset ilmene-
vät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu
kunta, jonka alueella hankkeen ympäristö-

vaikutukset ilmenevät;

4) asiassa yleistä etua valvova viranomai-
nen.

15 luku

**Muutoksenhaku ja päätöksen täytän-
töönpano**

1 a §

*Muutoksenhaku kunnan taksan hyväksy-
mistä koskevaan päätökseen*

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesitalousasian käsittelystä kunnalle perittä-
vän maksun perusteena olevan taksan hy-
väksymistä koskevaan päätökseen saa hakea
muutosta valittamalla siten kuin kuntalaissa
(410/2015) säädetään. Hallinto-oikeuden
päätökseen saa hakea muutosta valittamalla
vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää
valitusluvan.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun
päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka
tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai
luonnonsuojelun taikka asuinympäristön
viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntö-
jen mukaisella toiminta-alueella kysymyk-
sessä olevat ympäristövaikutukset ilmene-
vät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu
kunta, jonka alueella hankkeen ympäristö-
vaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomainen sekä
hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen
kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

vaikutukset ilmenevät;

4) *maakunta tai muu* asiassa yleistä etua
valvova viranomainen.

15 luku

**Muutoksenhaku ja päätöksen täytän-
töönpano**

1 a §

*Muutoksenhaku taksan hyväksymistä koske-
vaan päätökseen*

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen
vesitalousasian käsittelystä perittävän mak-
sun perusteena olevan taksan hyväksymistä
koskevaan päätökseen saa hakea muutosta
valittamalla siten kuin kunta-laissa
(410/2015) säädetään. *Maakunnan vesitalo-
usasian käsittelystä perittävän maksun pe-
rusteena olevan taksan hyväksymistä koske-
vaan päätökseen saa hakea muutosta valit-
tamalla siten kuin maakuntalaissa
(xxx/20vv) säädetään.* Hallinto-oikeuden
päätökseen saa hakea muutosta valittamalla
vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää
valitusluvan.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun
päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka
tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai
luonnonsuojelun taikka asuinympäristön
viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntö-
jen mukaisella toiminta-alueella kysymyk-
sessä olevat ympäristövaikutukset ilmene-
vät;
- 3) *kunta, jonka alueella vesitaloushanke
sijaitsee, tai jonka alueella hankkeen ympä-
ristövaikutukset ilmenevät;*
- 4) valtion valvontaviranomainen sekä
hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen
kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaiden kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin

5) muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaiden kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus valittaa päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettyä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan aluehallintovirastolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

16 luku

Rangaistussäännökset

5 §

Valtion valvontaviranomaisen puhevalta

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, valtion valvontaviranomainen

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettyä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

16 luku

Rangaistussäännökset

5 §

Yleistä etua koskeva puhevalta

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, valtion valvontaviranomainen

käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.

käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.
Jos asia koskee yksinomaan maakunnalle säädettyä tehtävää, puhevaltaa käyttää maakunta.

17 luku

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

5 §

5 §

Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään

Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii se valtion valvontaviranomainen, joka on antanut määräyksen ojitustoimituksen pitämiseen.

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii *maakunta*, joka on antanut määräyksen ojitustoimituksen pitämiseen.

7 §

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta valtion valvontaviranomaiselle. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta valtion valvontaviranomaiselle *ja maakunnalle*. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

18 luku

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

2 §

2 §

Tietojen merkitseminen

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomainen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee ojitustoimitukseen määrä-

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomainen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee ojitustoimitukseen määrä-

yksen antanut valtion valvontaviranomai-
nen.

yksen antanut *maakunta*.

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupaviranomaisella, valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on, sen estämättä mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupaviranomaisella, valvontaviranomaisella ja *maakunnalla* on, sen estämättä mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Valtion valvontaviranomainen laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää (vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys). Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan. Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä yhteistyössä hankkeista vastaavien sekä asianomaisten kuntien ja muiden viranomaisten kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvityksen perusteella valtion valvontaviranomainen voi tehdä lupaviranomaiselle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta toisen elinkei-

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Maakunta laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää (*vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys*). Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan. Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä yhteistyössä hankkeista vastaavien sekä asianomaisten kuntien ja muiden viranomaisten kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvityksen perusteella *maakunta* voi tehdä lupaviranomaiselle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

no-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, lupaviranomaisen on määrättävä valtion valvontaviranomainen tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamiseksi voi tehdä valtion valvontaviranomainen. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hakemus voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu lupaviranomaisen päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja valtion viranomaisella on oikeus jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoita.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, lupaviranomaisen on määrättävä, *maakunta tai* vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamiseksi voi tehdä *maakunta*. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hakemus voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu lupaviranomaisen päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja maakunnalla on oikeus jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoita.

teta. Räjähdyttämistä on ilmoitettava poliisille ja valtion valvontaviranomaiselle.

teta. Räjähdyttämistä on ilmoitettava poliisille, valtion valvontaviranomaiselle *ja maakunnalle*.

6 §

Vaaran ja vahinkojen torjumisesta johtuva edunmenetys

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista edunmenetyksistä on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta tai vaarantorjuntatoimista hyötyä, korvausta voidaan kohtuuden mukaan sovitella.

6 §

Vaaran ja vahinkojen torjumisesta johtuva edunmenetys

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista edunmenetyksistä on suoritettava korvaus *maakunnan* varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta tai vaarantorjuntatoimista hyötyä, korvausta voidaan kohtuuden mukaan sovitella.

10 §

Lupaviranomaisen lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto *siltä* lupaviranomaiselta, jonka toimialueen vesioaloja asia koskee.

10 §

Lupaviranomaisen lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto lupaviranomaiselta.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä lupaviranomaisessa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Valtiolle perittävän maksun suuruus määrätään siten kuin valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä lupaviranomaisessa, *maakunnassa* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Valtiolle perittävän maksun suuruus määrätään siten kuin valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston

asetuksessa säädetään. Kunnalle perittävän maksun suuruus määrätään kunnan hyväksymän taksan mukaisesti. Kunnan hyväksymän taksan perusteiden tulee noudattaa soveltuvin osin valtion maksuperustelakia.

asetuksessa säädetään. *Maakunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.* Kunnalle perittävän maksun suuruus määrätään kunnan hyväksymän taksan mukaisesti. Kunnan hyväksymän taksan perusteiden tulee noudattaa soveltuvin osin valtion maksuperustelakia.

19 luku

Voimaantulo

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, *asianomaisen* valtion valvontaviranomaisen tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja asianomaisten viranomaisten kanssa. Valtion valvontaviranomaisen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, valtion valvontaviranomainen, kalatalousviranomainen tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää.

Tarkistamisesta aiheutuvat edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 13 luvun säännöksiä. Korvaukset maksetaan kuitenkin valtion varoista, jos tarkistamisella ei ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä saatavan hyödyn menetyksestä maksettavia korvauksia voidaan sovitella ottaen huomioon tarkistamisesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat edunmenetykset sekä aika, jonka hyödynsaaja on

19 luku

Voimaantulo

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, valtion valvontaviranomaisen tai *maakunnan* tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja asianomaisten viranomaisten kanssa. *Selvityksen laatijan* tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, valtion valvontaviranomainen, *maakunta* tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää.

Tarkistamisesta aiheutuvat edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 13 luvun säännöksiä. Korvaukset maksetaan kuitenkin *maakunnan* varoista, jos *tarkistaminen on tehty kunnan hakemuksesta eikä tarkistamisella* ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä saatavan hyödyn menetyksestä maksettavia korvauksia voidaan sovitella ottaen huomioon tarkistamisesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat

voinut käyttää säännöstelyä hyväkseen.

edunmenetykset sekä aika, jonka hyödynsaaja on voinut käyttää säännöstelyä hyväkseen.

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen *aloitteesta*, tai *maakunnan* hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

16 §

Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, valvontaviranomainen, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupaviranomainen voi omasta aloitteestaan ottaa asian käsiteltäväkseen, jos se lupaviranomaisessa vireillä olevan muun asian käsittelyn vuoksi on välttämätöntä.

16 §

Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, valvontaviranomainen, *maakunta*, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupaviranomainen voi omasta aloitteestaan ottaa asian käsiteltäväkseen, jos se lupaviranomaisessa vireillä olevan muun asian käsittelyn vuoksi on välttämätöntä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Kalataloudellista tarkkailua, kalataloudellisten toimenpidevelvoitteiden toteuttamista ja kalatalousmaksujen käyttöä koskevan suunnitelman, joka ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnettyssä luvassa on määrätty valtion viranomaisen hyväksyttäväksi, hyväksyy tämän lain tultua voimaan maakunta.

32.

Laki

pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 10 ja 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset

Poliisi huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä. Poliisilaitoksen päällikkö tai hänen määräämänsä laitoksen päällystöön kuuluva poliisimies johtaa ja valvoo 1 momentissa tarkoitettua toimintaa ja toimii pysäköinninvalvojana. Pysäköinninvalvoja huolehtii myös tässä laissa tarkoitettujen päätösten ja niiden tehneiden viranhaltijoiden luetteloon merkitsemisestä ja antaa tarvittaessa tietoja niistä.

Aluehallintovirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitettun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Jos valvonta järjestetään 3 momentissa

Poliisi huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä. Poliisilaitoksen päällikkö tai hänen määräämänsä laitoksen päällystöön kuuluva poliisimies johtaa ja valvoo 1 momentissa tarkoitettua toimintaa ja toimii pysäköinninvalvojana. Pysäköinninvalvoja huolehtii myös tässä laissa tarkoitettujen päätösten ja niiden tehneiden viranhaltijoiden luetteloon merkitsemisestä ja antaa tarvittaessa tietoja niistä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitettun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Jos valvonta järjestetään 3 momentissa

mainitulla tavalla, kunnan on 2 momentissa tarkoitettuna pysäköinninvalvojan sijaan asetettava kunnallinen pysäköinninvalvoja, jolla on oltava apunaan tarpeellinen määrä pysäköinnintarkastajia. Kunnallinen pysäköinninvalvoja on valvonnan yleistä järjestelyä koskevissa asioissa poliisilaitoksen päällikön johdon ja valvonnan alainen.

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Aluehallintoviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämisestä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimista.

Lupa voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Luvassa voidaan myös vahvistaa pysäköinnintarkastajien vähimmäismäärä ja asettaa muitakin tarpeellisiksi katsottuja ehtoja.

Aluehallintovirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatoiminta ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista aluehallintoviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

mainitulla tavalla, kunnan on 2 momentissa tarkoitettuna pysäköinninvalvojan sijaan asetettava kunnallinen pysäköinninvalvoja, jolla on oltava apunaan tarpeellinen määrä pysäköinnintarkastajia. Kunnallinen pysäköinninvalvoja on valvonnan yleistä järjestelyä koskevissa asioissa poliisilaitoksen päällikön johdon ja valvonnan alainen.

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämisestä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimista.

Lupa voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Luvassa voidaan myös vahvistaa pysäköinnintarkastajien vähimmäismäärä ja asettaa muitakin tarpeellisiksi katsottuja ehtoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatoiminta ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

33.

Laki**osuuskuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 5 luvun 18 ja 40 §, 7 luvun 7 ja 15 § sekä 26 luvun 9 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 luku

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto**Osuuskunnan kokous ja edustajisto**

18 §

18 §

*Kokouksen koolle kutsuminen**Kokouksen koolle kutsuminen*

Hallitus kutsuu osuuskunnan kokouksen koolle. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu kokouksen koolle.

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Hallitus kutsuu osuuskunnan kokouksen koolle. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että hallintoneuvosto kutsuu kokouksen koolle.

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Viraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

40 §

40 §

Valinnan laiminlyönti**Valinnan laiminlyönti**

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään aluehallintoviraston oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitetun hakemuksen edustajiston vaalin järjestämisestä voi tehdä

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään *Valtion lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston* oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitetun hake-

myös osuuskunnan jäsen

muksen edustajiston vaalin järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

7 luku

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §

7 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Osuuskunnassa on oltava osuuskunnan kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Osuuskunnassa on oltava osuuskunnan kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja säännöissä ei määrätä toisin.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista jäsenten äänimäärästä, vaativat sitä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa ja jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa osuuskunnan jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustetuista jäsenten äänimäärästä, vaativat sitä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa on kokouskutsun mukaan käsiteltävä.

Toiminnantarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Jos osuuskunnassa on tilintarkastaja, osuuskunnan kokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 5 luvun 28 §:ssä tarkoitetulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, säännöissä voi määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Toiminnantarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Jos osuuskunnassa on tilintarkastaja, osuuskunnan kokous voi päättää toiminnantarkastajan valinnasta 5 luvun 28 §:ssä tarkoitetulla enemmistöllä. Jos toiminnantarkastajia on valittava useita, säännöissä voi määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, valitaan muussa järjestyksessä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirasto* määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

Toiminnantarkastajan toimikauteen sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan toimikaudesta.

15 §

15 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Jäsen voi hakea osuuskunnan kotipaikan aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kir-

Jäsen voi hakea *Valtion lupa- ja valvontavirastolta tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviras-*

janpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai siinä osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemuksen voi tehdä, jos jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustettujen jäsenten äänimäärästä, ovat ehdotusta kannattaneet.

Aluehallintoviraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Edellä 4 §:ssä tarkoitettussa lunastuksessa lunastushinta on maksettava kuukauden kuluessa siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osake siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se osuuskunnan kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itsel-

tolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus *virastolle* on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Ehdotus tarkastuksen toimittamisesta on tehtävä varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tai siinä osuuskunnan kokouksessa, jossa asiaa kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Hakemuksen voi tehdä, jos jäsenet, joilla on vähintään yksi neljäsosa jäsenten koko äänimäärästä tai yksi kolmasosa kokouksessa edustettujen jäsenten äänimäärästä, ovat ehdotusta kannattaneet.

Viraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. *Virasto* voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Edellä 4 §:ssä tarkoitettussa lunastuksessa lunastushinta on maksettava kuukauden kuluessa siitä, kun tuomio, jolla lunastamisesta määrätään, on saanut lainvoiman. Osake siirtyy lunastajalle lunastushinnan suorittamisella.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on

leen oikeutta saada lunastushintaa takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitetun tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä.

mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada lunastushintaa takaisin.

Osakkeesta annetun osakekirjan hallinta tuottaa 2 momentissa tarkoitetun tallettamisen jälkeen ainoastaan oikeuden lunastushintaan. Lunastajalla on oikeus saada aikaisemmin annetun osakekirjan tilalle uusi osakekirja, johon on tehtävä merkintä siitä, että se korvaa aikaisemman osakekirjan. Jos aikaisempi osakekirja tämän jälkeen luovutetaan lunastajalle, se on mitätöitävä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

34.

Laki

ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ryhmärakennuttamislain (190/2015) 23 ja 27 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Ryhmärakennuttajakonsultin on asunto-osakeyhtiömuotoisessa ryhmärakennuttamisessa huolehdittava siitä, että 21 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset ennakkotiedot ja asiakirjat, luonnos ryhmärakennuttamissopimukseksi sekä muut rakentamishanketta ja asunto-osakeyhtiötä koskevat asiakirjat (ryhmärakennuttamisasiakirjat) luovutetaan säilytettäväksi tämän pykälän mukaisesti. Oikeusministeriön asetuksella säädetään, mitkä ovat muut edellä tarkoitetut asiakirjat.

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, sen aluehallintoviraston, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

Ryhmärakennuttamisasiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin ryhmärakennuttamissopimus tehdään, jollei oikeusministeriön asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta.

Ryhmärakennuttamisasiakirjoja tai niistä

Ryhmärakennuttajakonsultin on asunto-osakeyhtiömuotoisessa ryhmärakennuttamisessa huolehdittava siitä, että 21 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset ennakkotiedot ja asiakirjat, luonnos ryhmärakennuttamissopimukseksi sekä muut rakentamishanketta ja asunto-osakeyhtiötä koskevat asiakirjat (*ryhmärakennuttamisasiakirjat*) luovutetaan säilytettäväksi tämän pykälän mukaisesti. Oikeusministeriön asetuksella säädetään, mitkä ovat muut edellä tarkoitetut asiakirjat.

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

Ryhmärakennuttamisasiakirjat on luovutettava säilytettäväksi ennen kuin ryhmärakennuttamissopimus tehdään, jollei oikeusministeriön asetuksella toisin säädetä jonkin asiakirjan osalta.

Ryhmärakennuttamisasiakirjoja tai niistä

ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle. Oikeusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten ilmoitus tehdään.

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan aluehallintoviraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

ilmeneviä seikkoja koskevat muutokset on viipymättä ilmoitettava säilyttäjälle. Oikeusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten ilmoitus tehdään

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan viraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

35.

Laki

eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) 3, 4, 7, 10, 14—18 ja 20 § seuraavasti:

3 §

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäljempänä *aluehallintovirasto*, pitää rekisteriä luotonantajista ja vertaislainanvälittäjistä (*luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri*).

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

1) 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;

2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;

3) selvitys 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö;

4) selvitys ilmoituksen tekijän, tai jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta;

3 §

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä luotonantajista ja vertaislainanvälittäjistä (*luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteri*).

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja, on tehtävä ilmoitus *virastolle* rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

1) 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;

2) tieto siitä, hakeeko ilmoituksen tekijä rekisteröintiä luotonantajaksi vai vertaislainanvälittäjäksi ja, jos kyse on luotonantajaksi rekisteröitymisestä, aikooko tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;

3) selvitys 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö;

4) selvitys ilmoituksen tekijän, tai jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta;

5) tieto siitä, onko ilmoituksen tekijällä tarkoitus vastaanottaa asiakasvaroja, ja selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelemisestä.

Ilmoituksen tekijän on aluehallintoviraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

4 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on sellainen luottotoiminnan tuntemus kuin harjoitetun luottotoiminnan tai vertaislainanvälityksen luonteeseen ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä.

7 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai

5) tieto siitä, onko ilmoituksen tekijällä tarkoitus vastaanottaa asiakasvaroja, ja selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelemisestä.

Ilmoituksen tekijän on viraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

4 §

Rekisteröinnin edellytykset

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonantajaksi tai vertaislainanvälittäjäksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on sellainen luottotoiminnan tuntemus kuin harjoitetun luottotoiminnan tai vertaislainanvälityksen luonteeseen ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Virasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä.

7 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkitään:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaik-

muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

3) se, onko elinkeinonharjoittaja luotonantaja vai vertaislainanvälittäjä ja, jos kyse on luotonantajasta, tieto siitä, jos tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;

4) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

5) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

6) tieto siitä, onko luotonantajalla tai vertaislainanvälittäjällä oikeus ottaa vastaan asiakasvaroja;

7) rekisteröinnin päivämäärä;

8) luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle 17 §:n 2 momentin nojalla määrätyt varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

9) rekisteristä poistamisen syy ja ajankoh- ta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielto harjoittaa kuluttajaluottojen tarjontaa tai vertaislainanvälitystä ilman rekisteröintiä. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 8 kohdassa mainituista sanktioista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto tai muu sanktio on määrätty.

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on ilmoitettava aluehallintovirastolle toimintansa lopettamisesta.

kojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa tai vertaislainanvälitystä harjoitetaan;

3) se, onko elinkeinonharjoittaja luotonantaja vai vertaislainanvälittäjä ja, jos kyse on luotonantajasta, tieto siitä, jos tämä myöntää myös kuluttajansuojalain 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvia asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja tai välittää vertaislainoja;

4) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

5) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

6) tieto siitä, onko luotonantajalla tai vertaislainanvälittäjällä oikeus ottaa vastaan asiakasvaroja;

7) rekisteröinnin päivämäärä;

8) luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle 17 §:n 2 momentin nojalla määrätyt varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

9) rekisteristä poistamisen syy ja ajankoh- ta.

Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielto harjoittaa kuluttajaluottojen tarjontaa tai vertaislainanvälitystä ilman rekisteröintiä. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 8 kohdassa mainituista sanktioista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto tai muu sanktio on määrätty.

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on ilmoitettava *virastolle* toimintansa lopettamisesta.

10 §

Oikeus asiakasvarojen vastaanottamiseen

Aluehallintoviraston on myönnettävä ilmoituksen tekijälle oikeus vastaanottaa

10 §

Oikeus asiakasvarojen vastaanottamiseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä ilmoituksen tekijälle oikeus

asiakasvaroja, jos ilmoituksen tekijä on toimittanut aluehallintovirastolle selvityksen asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelystä 11 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla, eikä ilmoituksen tekijää ole pidettävä ilmeisen sopimattomana vastaanottamaan asiakasvaroja.

Sopimattomuutta arvioitaessa aluehallintoviraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema ja se, onko tämä hoitanut veroihin, lakisääteisiin elä-ke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvät velvoitteensa.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, sopimattomuuden arviointi tulee tehdä oikeushenkilön lisäksi toimitusjohtajasta, hänen sijaisestaan, hallituksen jäsenestä ja varajäsenestä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsenestä ja varajäsenestä, vastuunalaisesta yhtiömiehestä, muusta ylimpään johtoon kuuluvasta ja siitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Edellä 2 momentissa mainitut seikat tulee selvittää myös ilmoituksen tekijään, ja jos tämä on oikeushenkilö, 3 momentissa mainittuihin henkilöihin välittömästi *tai välillisesti* kytkeytyvistä yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä mainituista rekisteröitävistä yrityksistä tai yhteisöistä ilmoituksen tekemistä edeltäneiltä kolmelta vuodelta.

14 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

15 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on

vastaanottaa asiakasvaroja, jos ilmoituksen tekijä on toimittanut *virastolle* selvityksen asiakasvarojen säilyttämisestä ja käsittelystä 11 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla, eikä ilmoituksen tekijää ole pidettävä ilmeisen sopimattomana vastaanottamaan asiakasvaroja.

Sopimattomuutta arvioitaessa *viraston* tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema ja se, onko tämä hoitanut veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvät velvoitteensa.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, sopimattomuuden arviointi tulee tehdä oikeushenkilön lisäksi toimitusjohtajasta, hänen sijaisestaan, hallituksen jäsenestä ja varajäsenestä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsenestä ja varajäsenestä, vastuunalaisesta yhtiömiehestä, muusta ylimpään johtoon kuuluvasta ja siitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Edellä 2 momentissa mainitut seikat tulee selvittää myös ilmoituksen tekijään, ja jos tämä on oikeushenkilö, 3 momentissa mainittuihin henkilöihin välittömästi kytkeytyvistä yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä mainituista rekisteröitävistä yrityksistä tai yhteisöistä ilmoituksen tekemistä edeltäneiltä kolmelta vuodelta.

14 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

15 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Luotonantajan ja vertaislainanvälittäjän on

salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lisäksi aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada yksilöityä valvontatointa varten asiakirjoja ja tietoja myös muulta yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä kuin luotonantajalta. Asiakirjojen ja tietojen tulee olla valvonnan kannalta välttämättömiä sen selvittämiseksi, kuuluuko luottojen tarjoaminen tai luottojen välittäminen tämän lain soveltamisalaan tai kuka luottoja tosiasiallisesti tarjoaa tai välittää.

Aluehallintovirastolla ei ole kuitenkaan oikeutta saada asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitettua asianajajalta tai hänen apulaiseltaan asianajajan asiakasta koskevia asiakirjoja ja tietoja eikä muultakaan henkilöltä oikeudenkäyntiasiamies- tai oikeudenkäyntiavustajatehtävien hoitamisen yhteydessä saatuja asiakirjoja ja tietoja. Oikeudenkäyntiasiamies- ja oikeudenkäyntiavustajatehtäviksi luetaan varsi-naisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi oikeudellinen neuvonta, joka koskee asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen johdosta tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa tai oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä.

16 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Aluehallintovirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tiedot, jotka ovat tarpeen 10 §:ssä tarkoitettun tehtävän hoitamiseksi. Tiedot voidaan

salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lisäksi *virastolla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada yksilöityä valvontatointa varten asiakirjoja ja tietoja myös muulta yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä kuin luotonantajalta. Asiakirjojen ja tietojen tulee olla valvonnan kannalta välttämättömiä sen selvittämiseksi, kuuluuko luottojen tarjoaminen tai luottojen välittäminen tämän lain soveltamisalaan tai kuka luottoja tosiasiallisesti tarjoaa tai välittää.

Virastolla ei ole kuitenkaan oikeutta saada asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitettua asianajajalta tai hänen apulaiseltaan asianajajan asiakasta koskevia asiakirjoja ja tietoja eikä muultakaan henkilöltä oikeudenkäyntiasiamies- tai oikeudenkäyntiavustajatehtävien hoitamisen yhteydessä saatuja asiakirjoja ja tietoja. Oikeudenkäyntiasiamies- ja oikeudenkäyntiavustajatehtäviksi luetaan varsi-naisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi oikeudellinen neuvonta, joka koskee asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen johdosta tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa tai oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä.

16 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Virastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tiedot, jotka ovat tarpeen 10 §:ssä tarkoitettun tehtävän hoitamiseksi. Tiedot voidaan luovuttaa vi-

luovuttaa aluehallintovirastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

17 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen ja vertaislainanvälitys, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Aluehallintoviraston on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 10 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Aluehallintovirasto voi asiakasvarojen vastaanottamista koskevan kiellon määräämisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 11 §:n 1 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa luotonantajaa tai vertaislainanvälittäjää täyttämään velvollisuuden määrääjässä. Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 9 tai 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminnan määrääjäksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi. Luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminta voidaan kieltää määrääjäksi myös, jos luotonantaja tai vertaislainan välittäjä rikkoo aluehallintoviraston 1 momentin mukaisesti asettamaa kieltä vastaanottaen asiakasvaroja.

Jos 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho

rastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

17 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen ja vertaislainanvälitys, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Viraston on myös kiellettävä asiakasvarojen vastaanottaminen, jos asiakasvaroja vastaanotetaan ilman 10 §:n mukaisesti myönnettyä oikeutta tai jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta tullut ilmeisen sopimattomaksi vastaanottamaan asiakasvaroja. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. *Virasto* voi asiakasvarojen vastaanottamista koskevan kiellon määräämisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 11 §:n 1 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, *virasto* voi kehottaa luotonantajaa tai vertaislainanvälittäjää täyttämään velvollisuuden määrääjässä. Jos luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä laiminlyö 9 tai 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden, *virasto* voi antaa luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, *virasto* voi kieltää osaksi tai kokonaan luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminnan määrääjäksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi. Luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän toiminta voidaan kieltää määrääjäksi myös, jos luotonantaja tai vertaislainan välittäjä rikkoo *viraston* 1 momentin mukaisesti asettamaa kieltä vastaanottaen asiakasvaroja.

Jos 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho

laiminlyö mainitussa momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa tätä täyttämään velvollisuuden määräajassa.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, ellei se erityisestä syystä ole tarpeetonta tai aluehallintovirasto katso, että menettely tulisi saattaa arvioitavaksi 19 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

18 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteristä, jos:

1) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on lopettanut toimintansa;

2) 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä;

4) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytys ei enää täyty eikä luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uusia henkilöitä, jotka täyttävät asetetut vaatimukset luottotoiminnan tuntemuksesta;

5) luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän taikka sen ylimmän johdon toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laimin-lyöntejä ja luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Aluehallintovirasto voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

20 §

laiminlyö mainitussa momentissa säädetyn velvollisuuden, virasto voi kehottaa tätä täyttämään velvollisuuden määräajassa.

Virasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, ellei se erityisestä syystä ole tarpeetonta tai *virasto* katso, että menettely tulisi saattaa arvioitavaksi 19 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

18 §

Rekisteristä poistaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteristä, jos:

1) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä on lopettanut toimintansa;

2) 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista tai vertaislainanvälitystä toisen välikätenä;

4) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytys ei enää täyty eikä luotonantaja tai vertaislainanvälittäjä ole *viraston* kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uusia henkilöitä, jotka täyttävät asetetut vaatimukset luottotoiminnan tuntemuksesta;

5) luotonantajan tai vertaislainanvälittäjän taikka sen ylimmän johdon toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laimin-lyöntejä ja luotonantajalle tai vertaislainanvälittäjälle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Virasto voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin luotonantajan tai välittäjän on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

20 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston 17 ja 18 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 17 §:ssä tarkoitettuja kieltoja sekä 18 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston 17 ja 18 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun *viraston* päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 17 §:ssä tarkoitettuja kieltoja sekä 18 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

36.

Laki

Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 5 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 1418/2009, seuraavasti:

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

5 §

Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, *aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset*, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

Ehdotus

5 §

Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, *Ahvenanmaan valtionvirasto*, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

37.

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 618/2007, 977/2007 ja 647/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Rekisterinpitäjät

Rekisterinpitäjät

Ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien hakemusioiden osarekisterin, muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin, maahantulon ja maastalähdön valvonnan osarekisterin, tutkinto-osarekisterin sekä kansalaisuusasioiden osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto, joka vastaa myös näiden osarekisterien ylläpidosta.

Ulkoasiainministeriö on erikseen pidettävien ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien viisumiasioiden osarekisterin ja maahan- tuloedellytysten osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä ja vastaa näiden ylläpidosta.

Ulkomaalaisrekisteriä pitävät ja käyttävät myös poliisi, rajavartiolaitos, Tulli, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, työ- ja elinkeinotoimistot, vankeinhoitoviranomaiset, yhdenvertaisuusvaltuutettu sekä korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet.

Rekisteriä pitävien ja käyttävien viranomaisten palveluksessa olevat ovat oikeutettuja näkemään ja käsittelemään teknisen käyttöyhteyden avulla ulkomaalaisrekisteriin talletettuja tietoja ainoastaan rekisterin 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksiensa rajoissa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin osarekistereihin ja osarekistereiden tieto-

Ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien hakemusioiden osarekisterin, muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin, maahantulon ja maastalähdön valvonnan osarekisterin, tutkinto-osarekisterin sekä kansalaisuusasioiden osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto, joka vastaa myös näiden osarekisterien ylläpidosta.

Ulkoasiainministeriö on erikseen pidettävien ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien viisumiasioiden osarekisterin ja maahan- tuloedellytysten osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä ja vastaa näiden ylläpidosta.

Ulkomaalaisrekisteriä pitävät ja käyttävät myös poliisi, rajavartiolaitos, Tulli, *maakunnat*, vankeinhoitoviranomaiset, yhdenvertaisuusvaltuutettu sekä korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet.

Rekisteriä pitävien ja käyttävien viranomaisten palveluksessa olevat ovat oikeutettuja näkemään ja käsittelemään teknisen käyttöyhteyden avulla ulkomaalaisrekisteriin talletettuja tietoja ainoastaan rekisterin 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksiensa rajoissa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin osarekistereihin ja osarekistereiden tieto-

HE 14/2018 vp

ryhmiin tai tietokenttiin, joiden päävastuullinen rekisterinpitäjä katsoo olevan tarpeen kyseisen viranomaisen ulkomaalais- ja kansalaisuusasioita koskevien lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

ryhmiin tai tietokenttiin, joiden päävastuullinen rekisterinpitäjä katsoo olevan tarpeen kyseisen viranomaisen ulkomaalais- ja kansalaisuusasioita koskevien lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

39.

Laki

kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 12, 52 ja 53 §, sellaisena kuin niistä on 52 § laissa 388/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Vastaanotto laajamittaisen maahantulon yhteydessä

Jos Suomeen tulee niin suuri määrä ulkomaalaislain 109 tai 133 §:ssä tarkoitettuja ulkomaalaisia, ettei heitä voida sijoittaa vastaanottokeskuksiin tai maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti tavallisessa menettelyssä ei ole mahdollista, vastaanottopalvelut järjestää järjestelykeskus. Majoitus järjestelykeskuksessa on tarkoitettu lyhytaikaiseksi. Majoituvalla annetaan hyödykkeitä välttämätöntä toimeentuloa varten.

Sisäasiainministeriö voi määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sopimaan varautumissuunnitelman laatimisesta kunnan kanssa vastaanoton järjestämiseksi laajamittaisen maahantulon yhteydessä. Varautumissuunnitelma laaditaan aiesopimuksen muotoon.

Varautumissuunnitelman tehneisiin kuntiin tai kuntiin, joihin maahan tulleiden ulkomaalaisten sijoittaminen olosuhteet huomioon ottaen on muutoin perusteltua, on perustettava tarpeellinen määrä järjestely- ja

Ehdotus

12 §

Vastaanotto laajamittaisen maahantulon yhteydessä

Jos Suomeen tulee niin suuri määrä ulkomaalaislain 109 tai 133 §:ssä tarkoitettuja ulkomaalaisia, ettei heitä voida sijoittaa vastaanottokeskuksiin tai maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti tavallisessa menettelyssä ei ole mahdollista, vastaanottopalvelut järjestää järjestelykeskus. Majoitus järjestelykeskuksessa on tarkoitettu lyhytaikaiseksi. Majoituvalla annetaan hyödykkeitä välttämätöntä toimeentuloa varten.

Maahanmuuttovirasto vastaa laajamittaisen maahantuloon varautumisesta. Maahanmuuttovirasto toteuttaa varautumistehdävää yhdessä muiden viranomaisten, maakuntien ja 10 §:n 1 momentissa mainittujen tahojen kanssa. Maahanmuuttovirasto yhteensovittaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiussuunnitelman maakuntien varautumissuunnittelun kanssa laajamittaisen maahantulon tilanteessa.

Maakuntiin on perustettava tarpeellinen määrä järjestely- ja vastaanottokeskuksia. Keskusten perustamisesta ja ylläpidosta on tehtävä Maahanmuuttoviraston kanssa 10 §:ssä tarkoitettu sopimus.

vastaanottokeskuksia. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa, mitä kuntia tässä momentissa säädetty velvollisuus koskee. Keskusten perustamisesta ja ylläpidosta on tehtävä Maahanmuuttoviraston kanssa 10 §:ssä tarkoitettu sopimus.

52 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, vastaanoton asiakasrekisteristä ja edustajarekisteristä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Maahanmuuttovirastolle, poliisille, rajatarkastusviranomaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoja, jotka ovat niille välttämättömiä kansainvälistä suojelua hakeviin, tilapäistä suojelua saaviin tai ihmiskaupan uhreihin liittyvien tehtävien hoitamisessa.

Tiedot voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

53 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Tämän lain 47 §:ssä mainitulla rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, rajatarkastusviranomaiselta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta vastaanoton asiakasrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedot voidaan luovuttaa siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla, kun on selvitetty tietojen suojaaminen henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

52 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, vastaanoton asiakasrekisteristä ja edustajarekisteristä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Maahanmuuttovirastolle, poliisille, rajatarkastusviranomaiselle sekä *maakunnalle* tietoja, jotka ovat niille välttämättömiä kansainvälistä suojelua hakeviin, tilapäistä suojelua saaviin tai ihmiskaupan uhreihin liittyvien tehtävien hoitamisessa.

Tiedot voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

53 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Tämän lain 47 §:ssä mainitulla rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, rajatarkastusviranomaiselta sekä *maakunnalta* vastaanoton asiakasrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedot voidaan luovuttaa siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla, kun on selvitetty tietojen suojaaminen henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

40.

Laki**rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444 /2017)
 5 luvun 2—8 §, 7 luvun 1 § sekä 8 luvun 1—3, 7, 8, 10 ja 11 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 luku

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri**Rahanpesun valvontarekisteri**

2 §

2 §

*Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus**Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus*

Aluehallintovirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*). Rahanpesun valvontarekisterin käyttötarkoituksena on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

Rahanpesun valvontarekisterin käyttötarkoituksena on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta.

3 §

3 §

*Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset**Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset*

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on tehtävä hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee tämän lain soveltamisalan piiriin.

Edellä 1 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on tehtävä hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee tämän lain soveltamisalan piiriin.

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitetut tie-

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitetut tie-

dot;

4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava.

Hakijan on hakemuksessaan ilmoitettava harjoittamansa elinkeinotoiminta, jonka perusteella hakija on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rekisteröintiä koskevan hakemuksen sisällöstä.

dot;

4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava.

Hakijan on hakemuksessaan ilmoitettava harjoittamansa elinkeinotoiminta, jonka perusteella hakija on ilmoitusvelvollinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rekisteröintiä koskevan hakemuksen sisällöstä.

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rahanpesun valvontarekisterin merkitään seuraavat tiedot:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetunnus ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetunnus ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

3) tämän luvun 3 §:n 3 momentin mukainen elinkeinotoiminta;

4) henkilön, jonka luotettavuus on 5 §:n nojalla selvitetty, täydellinen nimi, henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä asema rekisteröidyssä;

5) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai oikeushenkilölle määrätty 8 luvussa tarkoitettu hallinnollinen seuraamus sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu uhkasakko; tällainen tieto on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kyseinen seuraamus on määrätty; ja

6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankoh- ta.

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rahanpesun valvontarekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetunnus ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistetunnus ja rekisteröinnin päivämäärä sekä jokaisen toimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan;

3) tämän luvun 3 §:n 3 momentin mukainen elinkeinotoiminta;

4) henkilön, jonka luotettavuus on 5 §:n nojalla selvitetty, täydellinen nimi, henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus sekä asema rekisteröidyssä;

5) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai oikeushenkilölle määrätty 8 luvussa tarkoitettu hallinnollinen seuraamus sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu uhkasakko; tällainen tieto on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kyseinen seuraamus on määrätty; ja

6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankoh- ta.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava aluehallintovirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksesta.

5 §

Luotettavuus

Valuutanvaihtotoimintaa harjoittavaa tai 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaa ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rahanpesun valvontarekisteriin merkittävää elinkeinotoimintaa; tai

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitettussa tehtävässä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laininlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

2) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai mää-

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksesta.

5 §

Luotettavuus

Valuutanvaihtotoimintaa harjoittavaa tai 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaa ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rahanpesun valvontarekisteriin merkittävää elinkeinotoimintaa; tai

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan 1 kohdassa tarkoitettussa tehtävässä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollista ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laininlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

2) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti enemmän kuin 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai mää-

räämisvalta muussa yhteisössä.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai aluehallintoviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai

räämisvalta muussa yhteisössä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai *Valtion lupa- ja valvontaviraston* sen nojalla antamia määräyksiä; tai
- 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toi-

3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Aluehallintoviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

Tiedot rekisterimerkinnöistä on säilytettävä viisi vuotta sen vuoden päättymisestä, jona tieto on poistettu rekisteristä.

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

Jokaisella on oikeus saada rahanpesun valvontarekisteristä yritys- ja yhteisötunnuksella tai toiminimellä taikka aputoiminimellä yksilöimästään yrityksestä rekisteriin tallennetut tiedot. Tietoa tähän rekisteriin merkityistä ilmoitusvelvollisista voi hakea myös kootusti elinkeinotoiminnan perusteella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedot aluehallintoviraston rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa aluehallintovirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

mintansa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

Tiedot rekisterimerkinnöistä on säilytettävä viisi vuotta sen vuoden päättymisestä, jona tieto on poistettu rekisteristä.

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

Jokaisella on oikeus saada rahanpesun valvontarekisteristä yritys- ja yhteisötunnuksella tai toiminimellä taikka aputoiminimellä yksilöimästään yrityksestä rekisteriin tallennetut tiedot. Tietoa tähän rekisteriin merkityistä ilmoitusvelvollisista voi hakea myös kootusti elinkeinotoiminnan perusteella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Valtion lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedot rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäviksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

1) Finanssivalvonta 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

2) Poliisihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisöä sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettun rahapeliyhtiön tarjoamiin rahapeleihin;

3) Patenti- ja rekisterihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

4) aluehallintovirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13—18 ja 20—24 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäviksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

1) Finanssivalvonta 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

2) Poliisihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahapeliyhteisöä sekä 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka välittää osallistumismaksuja ja -ilmoituksia 1 luvun 2 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettun rahapeliyhtiön tarjoamiin rahapeleihin;

3) Patenti- ja rekisterihallitus 1 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia;

4) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13—18 ja 20—24 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

Asianajajayhdistys valvoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksajan tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Valvontaviranomaisen, Energiaviraston, asianajajayhdistyksen, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettun pörssin sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettun yhteenliittymän keskusyhteisön tulee ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle, jos se havaitsee suorittamansa valvonnan tai muutoin tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen perusteella epäilyttävän liiketoimen taikka epäilee terrorismin rahoittamista tai sen rangaistavaa yritystä.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tar-

Asianajajayhdistys valvoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksajan tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Valvontaviranomaisen, Energiaviraston, asianajajayhdistyksen, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettun pörssin sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettun yhteenliittymän keskusyhteisön tulee ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle, jos se havaitsee suorittamansa valvonnan tai muutoin tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen perusteella epäilyttävän liiketoimen taikka epäilee terrorismin rahoittamista tai sen rangaistavaa yritystä.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tar-

koitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettua velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hakea rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin;

12) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

13) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka:

1) tahallaan tai huolimattomuudesta jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4—6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tie-

koitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettua velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hakea rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin;

12) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

13) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettua velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka:

1) tahallaan tai huolimattomuudesta jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4—6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tie-

dot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun rikemaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

Julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä py-

dot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun rikemaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

Julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Asianajajayhdistys tekee *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä py-

kälässä tarkoitetun julkisen varoituksen antaa tilintarkastuslautakunta.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitetun velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

kälässä tarkoitetun julkisen varoituksen antaa tilintarkastuslautakunta.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä;

2) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 2 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas ja todentaa tämän henkilöllisyys;

3) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen säilyttää asiakkaan tuntemista koskevat tiedot;

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan tavanomaisesta poikkeavista liiketoimista;

5) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 6 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa tosiasiallinen edunsaaja;

6) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 10 §:ssä tarkoitetun velvoitteen soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi;

7) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 11 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tunnistaa asiakas, kun tämä ei ole läsnä tunnistettaessa ja henkilöllisyyttä todennettaessa;

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta;

9) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 13 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja noudattaa riskiperusteisia menettelyjä sen arvioimiseksi, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani;

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

12) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4, 5 tai 6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Valvontaviranomainen ei voi määrätä seuraamusmaksua luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Valvontaviranomainen voi kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin haitallisuuden, siitä ilmenevän tekijän syyllisyyden sekä siitä saadun hyödyn ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat kokonaisuutena arvioiden.

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeus-

10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle;

11) laiminlyö tai rikkoo 7 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen laatia menettelytavat rikkomusepäilystä ilmoittamiseen;

12) laiminlyö tai rikkoo 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen järjestää työntekijöiden koulutus tai suojeleminen taikka laatia toimintaohjeet.

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedot -asetuksen 4, 5 tai 6 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö toistuvasti, järjestelmällisesti tai vakavasti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;

3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Valvontaviranomainen ei voi määrätä seuraamusmaksua luonnolliselle henkilölle teosta tai laiminlyönnistä, joka on laissa säädetty rangaistavaksi. Valvontaviranomainen voi kuitenkin määrätä seuraamusmaksun ja jättää asian ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle, ottaen huomioon teon tai laiminlyönnin haitallisuuden, siitä ilmenevän tekijän syyllisyyden sekä siitä saadun hyödyn ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat kokonaisuutena arvioiden.

Asianajajayhdistys tekee *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä oikeus-

henkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilölle, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittävällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

7 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Valvontaviranomaisen on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen

henkilölle määrättävän seuraamusmaksun lisäksi tai sen sijasta sellaiselle oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilölle, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on. Kyseiselle henkilölle määrättävän seuraamusmaksun edellytyksenä on, että henkilö on merkittävällä tavalla myötävaikuttanut tekoon tai laiminlyöntiin.

Patentti- ja rekisterihallituksessa tässä pykälässä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää tilintarkastuslautakunta.

7 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Valvontaviranomaisen on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen

kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomuksen luonne ja tyyppi sekä rikkomuksesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, valvontaviranomaisen on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä valvontaviranomaisen internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, toimivaltainen valvontaviranomainen voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu.

Jos valvontaviranomainen julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, valvontaviranomainen voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vastaavasti 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen. Päätös voidaan kuitenkin jättää julkistamatta, jos julkistaminen ei olisi kohtuullista päätöksen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi.

Aluehallintovirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianaja-

kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomuksen luonne ja tyyppi sekä rikkomuksesta vastuussa olevan henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, valvontaviranomaisen on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä valvontaviranomaisen internetsivuilla viiden vuoden ajan.

Jos seuraamuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimen julkistaminen olisi kohtuutonta, tai jos seuraamuksen julkistaminen vaarantaisi finanssimarkkinoiden vakauden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan, toimivaltainen valvontaviranomainen voi:

1) lykätä seuraamusta koskevan päätöksen julkistamista, kunnes perusteita olla julkistamatta päätöstä ei enää ole;

2) julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä;

3) jättää seuraamusta koskevan päätöksen julkistamatta, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä varmistamaan sitä, että finanssimarkkinoiden vakaus ei vaarannu.

Jos valvontaviranomainen julkistaa seuraamusta koskevan päätöksen ilman seuraamuksen kohteena olevan henkilön nimeä, valvontaviranomainen voi samalla päättää julkistaa nimen myöhemmin kohtuullisen ajan kuluttua, jos perusteet julkistamatta jättämiselle lakkaavat tuossa ajassa.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun julkistamisesta, sovelletaan vastaavasti 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettujen päätösten julkistamiseen. Päätös voidaan kuitenkin jättää julkistamatta, jos julkistaminen ei olisi kohtuullista päätöksen kohteena olevan toimenpiteen vähäisyyden vuoksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää

jan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys aluehallintovirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille aluehallintovirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä aluehallintoviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen esitys rikemaksun, julkisen varoituksen tai seuraamusmaksun määräämisestä on tehtävä kirjallisesti. Esityksessä on mainittava:

- 1) sen nimi, kotipaikka ja osoite, johon vaatimus kohdistuu;
- 2) vaatimus ja sen perusteet; sekä
- 3) ne tosiseikat ja asiakirjat, joihin asianajajayhdistys vetoaa.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava aluehallintovirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Aluehallintoviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys Valtion lupa- ja valvontavirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille Valtion lupa- ja valvontavirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä Valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen esitys rikemaksun, julkisen varoituksen tai seuraamusmaksun määräämisestä on tehtävä kirjallisesti. Esityksessä on mainittava:

- 1) sen nimi, kotipaikka ja osoite, johon vaatimus kohdistuu;
- 2) vaatimus ja sen perusteet; sekä
- 3) ne tosiseikat ja asiakirjat, joihin asianajajayhdistys vetoaa.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan valvontaviranomaisille

Finanssivalvonnan on toimitettava asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta luotto- tai rahoituslaitokselle määrätystä ja julkistettusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määräytyistä tämän luvun mukaisista luotto- tai rahoituslaitoksille määräytyistä seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen.

Aluehallintoviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan valvontaviranomaiselle.

le:

1) tieto tässä luvussa tarkoitettusta luotto- tai rahoituslaitokselle määrätystä ja julkistettusta seuraamuksesta samanaikaisesti, kun seuraamus julkistetaan sekä tieto mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta;

2) vuosittain yhdistelmätiedot kunakin vuonna määräytyistä tämän luvun mukaisista luotto- tai rahoituslaitoksille määräytyistä seuraamuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään seuraamuksesta, sovelletaan myös 7 luvun 4—7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan valvontaviranomaiselle.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.
—————

40.

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6 ja 10 a—10 f §, sellaisena kuin ne ovat laissa 1447/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

Aluehallintovirasto valvoo puolustusvoimien tämän tai muun lain nojalla Suomessa järjestämän tai tuottaman terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveydenhuoltoa Suomen alueen ulkopuolella valvoo kuitenkin pääesikunta. Pääesikunta valvoo lisäksi puolustusvoimien itse toteuttamaa terveydenhuoltoa puolustustilalaissa (1083/1991) tarkoitetun puolustustilan aikana ja sovellettaessa valmiuslain (1552/2011) II osan säännöksiä lain 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintoviraston toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo 3 momentissa tarkoitetun puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun terveydenhuoltoon tai terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan;

3) asiat, joita aluehallintoviraston valvonta-asioita käsittelevät virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

10 a §

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat tehdä 6

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo puolustusvoimien tämän tai muun lain nojalla Suomessa järjestämän tai tuottaman terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveydenhuoltoa Suomen alueen ulkopuolella valvoo kuitenkin pääesikunta. Pääesikunta valvoo lisäksi puolustusvoimien itse toteuttamaa terveydenhuoltoa puolustustilalaissa (1083/1991) tarkoitetun puolustustilan aikana ja sovellettaessa valmiuslain (1552/2011) II osan säännöksiä lain 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

10 a §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tehdä 6 §:ssä tarkoitetun ohjauksen toteuttamiseksi

§:ssä tarkoitetun ohjauksen toteuttamiseksi ohjaus- ja arviointikäyntejä puolustusvoimien terveydenhuollon palveluja järjestäviin ja tuottaviin yksiköihin.

Ohjaus- ja arviointikäynneistä ja niiden ohjelmasta on sovittava ennakkoon Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja asianomaisen yksikön kanssa.

10 b §

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat tarkastaa tässä laissa tarkoitetun terveydenhuollon toiminnan ja palvelut sekä niiden järjestämisessä käytettävät yksiköt ja toimitilat *silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään puolestaan edellä mainitun tarkastuksen. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla.*

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi, ja annettava niistä maksutta tarkastajan pyytämät jäljennökset. Tarkastajalla on myös oikeus tarkastuksen aikana ottaa valokuvia, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toteuttamiseksi. Tarkastusoikeutta ei ole pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin eikä maanpuolustuksen kannalta salassa pidettäviin kohteisiin ja tietoihin.

Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksesta.

10 c §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin puolustusvoimien terveydenhuol-

ohjaus- ja arviointikäyntejä puolustusvoimien terveydenhuollon palveluja järjestäviin ja tuottaviin yksiköihin.

Ohjaus- ja arviointikäynneistä ja niiden ohjelmasta on sovittava ennakkoon Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen ja asianomaisen yksikön kanssa.

10 b §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi tarkastaa tässä laissa tarkoitetun terveydenhuollon toiminnan ja palvelut sekä niiden järjestämisessä käytettävät yksiköt ja toimitilat.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi, ja annettava niistä maksutta tarkastajan pyytämät jäljennökset. Tarkastajalla on myös oikeus tarkastuksen aikana ottaa valokuvia, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toteuttamiseksi. Tarkastusoikeutta ei ole pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin eikä maanpuolustuksen kannalta salassa pidettäviin kohteisiin ja tietoihin[*eikä maanpuolustuksen kannalta erityissuojattaviin kohteisiin ja salassa pidettäviin tietoihin*].

Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksesta.

10 c §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin puolustusvoimien terveydenhuol-

lon järjestämistä ja toteuttamista koskevan lainsäädännön vastaista, *aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* voi antaa puolustusvoimille määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, eikä säteilylaissa (592/1991) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Säteilyturvakeskus. Jos *aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* on valvonnassaan havainnut lääkehuollossa puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

10 d §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aiheutta 10 c §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, *aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* voivat saattaa puolustusvoimien tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta

lon järjestämistä ja toteuttamista koskevan lainsäädännön vastaista, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa puolustusvoimille määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos potilasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka terveydenhuollon yksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske lääkelaissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, eikä säteilylaissa (592/1991) tarkoitettua toimintaa, jonka valvonnasta vastaa Säteilyturvakeskus. Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on valvonnassaan havainnut lääkehuollossa puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

10 d §

Jos puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämisessä tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aiheutta 10 c §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi saattaa puolustusvoimien tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä ja kiinnittää valvottavan huo-

menettelystä ja kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallinnon vaatimuksiin. *Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* voivat myös kehottaa valvottavaa korjaamaan puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, *aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* voivat antaa valvottavalle huomautuksen vastaisen varalle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun *aluehallintoviraston tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* antamaan hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 e §

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto ryhtyvät tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin ne potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsovat olevan aihetta.

Kahta vuotta vanhempaan tapahtumaan perustuvaa valvonta-asiaa ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Muistutus- ja kantelumenettelyyn perustuvasta asian ottamisesta käsiteltäväksi säädetään erikseen hallintolaissa ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992).

10 f §

Puolustusvoimat on velvollinen antamaan pyynnöstä *Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle* niiden ohjaus- ja valvontatehtävien toteuttamiseksi välttämättömät, puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään.

Tiedonantovelvollisuus ei koske viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 7—10 kohdissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

miota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallinnon vaatimuksiin. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi myös kehottaa valvottavaa korjaamaan puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa valvottavalle huomautuksen vastaisen varalle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun Valtion lupa- ja valvontaviraston antamaan hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 e §

Valtion lupa- ja valvontavirasto ryhtyy tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin se potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsoo olevan aihetta.

Kahta vuotta vanhempaan tapahtumaan perustuvaa valvonta-asiaa ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Muistutus- ja kantelumenettelyyn perustuvasta asian ottamisesta käsiteltäväksi säädetään erikseen hallintolaissa ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992).

10 f §

Puolustusvoimat on velvollinen antamaan pyynnöstä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sen ohjaus- ja valvontatehtävien toteuttamiseksi välttämättömät, puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään.

Tiedonantovelvollisuus ei koske viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 7—10 kohdissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

41.

Laki

puolustustilalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 12, 33, 37 §,
sellaisina kuin niistä on, 12 § laissa 1429/2009 sekä 33 § laissa 466/2003 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Aluehallintovirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava aluehallintoviraston vahvistettavaksi.

33 §

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston ja kunnanhallituksen sekä sotilasviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka valtakunnan puolustuksen tai sen turvallisuuden vuoksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

37 §

Tämän lain nojalla annetun määräyksen perusteella tehdystä hallintopäätöksestä on oikeus valittaa siinä järjestyksessä, mitä yleisesti on säädetty valittamisesta asianomaisen viranomaisen päätöksestä. *Lääninhallituksen*

12 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* vahvistettavaksi.

33 §

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ja kunnanhallituksen sekä sotilasviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka valtakunnan puolustuksen tai sen turvallisuuden vuoksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

37 §

Tämän lain nojalla annetun määräyksen perusteella tehdystä hallintopäätöksestä on oikeus valittaa siinä järjestyksessä, mitä yleisesti on säädetty valittamisesta asianomaisen viranomaisen päätöksestä. Jollei muutoksen-

alaisen viranomaisen päätöksestä valitus tehdään kuitenkin lääninoikeudelle. Jollei muutoksenhakumenettelyä ole säädetty, valitus tehdään korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Sotilasviranomaisen tämän lain nojalla tekemään hallintopäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, lukuun ottamatta 24 ja 25 §:n nojalla tehtyjä hallintopäätöksiä, joihin haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen.

Tämän lain nojalla tehtyä hallintopäätöstä ja tuomioistuimen päätöstä 8 ja 9 §:ssä tarkoitetuissa asioissa on noudatettava heti valituksesta tai alistuksesta huolimatta, jollei muutoksenhaku- tai alustusviranomaisen toisin määrää.

Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin, joihin tämän lain nojalla saadaan hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus.

Tämän lain 8—12 ja 14 §:n ja 25 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä koskeva alistus ja valitus on käsiteltävä kiireellisesti.

hakumenettelyä ole säädetty, valitus tehdään korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Sotilasviranomaisen tämän lain nojalla tekemään hallintopäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, lukuun ottamatta 24 ja 25 §:n nojalla tehtyjä hallintopäätöksiä, joihin haetaan muutosta valittamalla *hallinto-oikeuteen.*

Tämän lain nojalla tehtyä hallintopäätöstä ja tuomioistuimen päätöstä 8 ja 9 §:ssä tarkoitetuissa asioissa on noudatettava heti valituksesta tai alistuksesta huolimatta, jollei muutoksenhaku- tai alustusviranomaisen toisin määrää.

Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin, joihin tämän lain nojalla saadaan hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus.

Tämän lain 8—12 ja 14 §:n ja 25 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä koskeva alistus ja valitus on käsiteltävä kiireellisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

44.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 3 - 5, 10, 11, 11 a, 11 b, 13 a, 30, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b §, sellaisina kuin niistä ovat 3 - 5, 10, 11, 11 a, 11 b, 30, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b § laissa 1430/2009 ja 13 a § laissa 1149/2015 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §
Tämän lain noudattamista valvoo keskushallintoviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto (*aluehallintovirasto*).

3 §
Tämän lain noudattamista valvoo *Valtion lupa- ja valvontavirasto.*

4 §

Panttilainaustoiminnan harjoittamiseen on haettava aluehallintovirastolta toimilupa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Aluehallintovirastolla on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettyä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

Toimilupa myönnetään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa toisessa valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä eurooppayhtiöasetus, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista siten, että vastaanotettava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

5 §

Panttilainauslaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos panttilainauslaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen ja muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että panttilainauslaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että panttilainauslaitos muutoin tulee noudattamaan tämän lain säännöksiä.

Aluehallintovirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

10 §

4 §

Panttilainaustoiminnan harjoittamiseen on haettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* toimilupa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettyä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

Toimilupa myönnetään myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa toisessa valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä eurooppayhtiöasetus, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista siten, että vastaanotettava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

5 §

Panttilainauslaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos panttilainauslaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen ja muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että panttilainauslaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että panttilainauslaitos muutoin tulee noudattamaan tämän lain säännöksiä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava aluehallintovirastolle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava aluehallintovirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava aluehallintovirastolle ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos aluehallintovirasto havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, aluehallintovirasto voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Aluehallintovirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta aluehallintovirastol-

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta *virastol-*

le.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava aluehallintovirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Patentti- ja rekisterihallituksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) 13 §:n säännöksiä ei ole noudatettu;
- 2) tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton; tai
- 3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu.

Patentti- ja rekisterihallituksen on pyydetävä tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Patentti- ja rekisterihallituksen määräys on voimassa siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitetun tilintarkastajan tilalle on valittu tilintarkastaja.

Aluehallintovirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja aluehallintovirasto voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa panttilainauslaitokselle aluehallin-

le.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Patentti- ja rekisterihallituksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) 13 §:n säännöksiä ei ole noudatettu;
- 2) tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton; tai
- 3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu.

Patentti- ja rekisterihallituksen on pyydetävä tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Patentti- ja rekisterihallituksen määräys on voimassa siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitetun tilintarkastajan tilalle on valittu tilintarkastaja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa panttilainauslaitokselle *Valtion*

tovirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä aluehallintovirastolle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai

lupa- ja valvontavirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on ilmoitta-

jakautumista.

nut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Aluehallintoviraston on kiellettävä panttilainaustoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi on tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008) säädetty taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätty, aluehallintovirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. *Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus.* Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakolaissa (1113/1990).

40 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä panttilainaustoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi on tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008) säädetty taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätty, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakolaissa (1113/1990).

40 a §

Aluehallintoviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos aluehallintovirasto peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, aluehallintovirasto voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Aluehallintoviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomai-

40 a §

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on il-

selle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, aluehallintovirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Aluehallintovirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Aluehallintovirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä.

Aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

moitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

45.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 948/2017 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, *Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka* sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

46.

Laki

varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* varainsiirtoverolain (931/1996) 13 § ja 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1436/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

1) vaihto johtaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai

2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

1) vaihto johtaa *Maaseutuviraston, maakunnan* tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai

2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

14 §

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Verovapauden edellytyksenä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu tai on tapahtunut 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina taikka että hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa

Verovapauden edellytyksenä on *Maaseutuviraston* antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai *maakunnan antama todistus siitä*, että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina tai hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

tarkoitettu laina.

47.

Laki

pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1437/2009 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitetusta enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää asianomainen maanmittaustoimisto.

Maanmittaustoimiston päätös on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, kirkkohallitukselle, *asianomaiselle aluehallintovirastolle*, maistraatille ja verohallinnon viranomaiselle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

Tässä laissa tarkoitetusta enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää asianomainen maanmittaustoimisto.

Maanmittaustoimiston päätös on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, maistraatille ja *Verohallinnolle* sekä *asianomaiselle maakunnalle ja* asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

48.

Laki

tuloverolain 92 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 92 a §, sellaisina kuin se on laissa 1263/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

92 a §

Rakennusperinnön hoitoon saatu avustus

Veronalaista tuloa ei ole ympäristöministeriön tai museoviraston nimeämän rakennusperinnön hoitoon tai korjaamiseen valtion varoista saatu avustus.

Ehdotus

92 a §

Rakennusperinnön hoitoon saatu avustus

Veronalaista tuloa ei ole *Museoviraston tai maakunnan* nimeämän rakennusperinnön hoitoon tai korjaamiseen valtion varoista tai maakunnalta saatu avustus.

49.

Laki

sijoitusrahastolain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 61 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

61 §

Rahastoyhtiö voi viiden vuoden kuluttua ilmoittautumispäivästä päättää lunastaa 59 §:n 1 momentissa tarkoitettulla yhteisellä arvo-osuustilillä olevat rahasto-osuudet niiden omistajien lukuun. Rahastoyhtiön päätös on annettava tiedoksi päätöksessä tarkoitetuille rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja kehotettava näitä merkitsemään rahasto-osuutensa arvo-osuusjärjestelmään uhalla, että rahasto-osuus muutoin lunastetaan. Kehotus on lähetettävä rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, jos näiden nimi ja osoite on rahastoyhtiön tiedossa, sekä julkaistava Virallisessa lehdessä. Kehotuksesta on lisäksi ilmoitettava siten kuin kutsu rahasto-osuudenomistajien kokoukseen on sijoitusrahaston sääntöjen mukaan toimitettava.

Jollei yhteisellä arvo-osuustilillä olevan rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö ole vuoden kuluessa päätöksen nojalla 1 momentissa tarkoitettulla tavalla annetusta kehotuksesta vaatinut oikeutensa kirjaamista siten kuin siitä 58 §:ssä säädetään, hän on menettänyt oikeutensa rahasto-osuuteen. Rahastoyhtiön on viipymättä tämän jälkeen lunastettava rahasto-osuus sijoitusrahaston varoista.

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava

61 §

Rahastoyhtiö voi viiden vuoden kuluttua ilmoittautumispäivästä päättää lunastaa 59 §:n 1 momentissa tarkoitettulla yhteisellä arvo-osuustilillä olevat rahasto-osuudet niiden omistajien lukuun. Rahastoyhtiön päätös on annettava tiedoksi päätöksessä tarkoitetuille rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja kehotettava näitä merkitsemään rahasto-osuutensa arvo-osuusjärjestelmään uhalla, että rahasto-osuus muutoin lunastetaan. Kehotus on lähetettävä rahasto-osuudenomistajille ja 58 §:n 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, jos näiden nimi ja osoite on rahastoyhtiön tiedossa, sekä julkaistava Virallisessa lehdessä. Kehotuksesta on lisäksi ilmoitettava siten kuin kutsu rahasto-osuudenomistajien kokoukseen on sijoitusrahaston sääntöjen mukaan toimitettava.

Jollei yhteisellä arvo-osuustilillä olevan rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö ole vuoden kuluessa päätöksen nojalla 1 momentissa tarkoitettulla tavalla annetusta kehotuksesta vaatinut oikeutensa kirjaamista siten kuin siitä 58 §:ssä säädetään, hän on menettänyt oikeutensa rahasto-osuuteen. Rahastoyhtiön on viipymättä tämän jälkeen lunastettava rahasto-osuus sijoitusrahaston varoista.

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava

HE 14/2018 vp

varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, rahastoyhtiön kotipaikan lääninhallituksen huostaan pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston* huostaan pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 58 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

50.

Laki

säästöpankkilain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 44 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

44 §

Säästöpankin isäntien on valittava keskuudesta vuodeksi kerrallaan puheenjohtaja ja vähintään yksi varapuheenjohtaja. Isäntien on kokoonnuttava varsinaiseen kokoukseen ainakin kerran vuodessa.

Kutsu isäntien kokoukseen on toimitettava aikaisintaan neljä viikkoa ja, jollei säännöissä ole määrätty pitempää aikaa, viimeistään viikkoa ennen kokousta. Jos päätöksen tekeminen isäntien kokouksessa käsiteltävässä asiassa siirretään jatkokokoukseen, on siihen toimitettava eri kutsu, jos kokous pidetään myöhemmin kuin neljän viikon kuluttua. Jos sääntöjen mukaan päätöksen pätevyyden edellytyksenä on, että päätös tehdään kahdessa isäntien kokouksessa, ei kutsua jälkimmäiseen kokoukseen saa toimittaa ennen kuin edellinen kokous on pidetty. Kutsussa on mainittava edellisessä kokouksessa tehty päätös.

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisenä taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole sanotussa ajassa toimitettu, lääninhallituksen tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan

Ehdotus

44 §

Säästöpankin isäntien on valittava keskuudesta vuodeksi kerrallaan puheenjohtaja ja vähintään yksi varapuheenjohtaja. Isäntien on kokoonnuttava varsinaiseen kokoukseen ainakin kerran vuodessa.

Kutsu isäntien kokoukseen on toimitettava aikaisintaan neljä viikkoa ja, jollei säännöissä ole määrätty pitempää aikaa, viimeistään viikkoa ennen kokousta. Jos päätöksen tekeminen isäntien kokouksessa käsiteltävässä asiassa siirretään jatkokokoukseen, on siihen toimitettava eri kutsu, jos kokous pidetään myöhemmin kuin neljän viikon kuluttua. Jos sääntöjen mukaan päätöksen pätevyyden edellytyksenä on, että päätös tehdään kahdessa isäntien kokouksessa, ei kutsua jälkimmäiseen kokoukseen saa toimittaa ennen kuin edellinen kokous on pidetty. Kutsussa on mainittava edellisessä kokouksessa tehty päätös.

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisenä taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole sanotussa ajassa toimitettu, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai, jos pankin kotipaikka on Ahve-*

HE 14/2018 vp

hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

Edellä 3 momentissa tarkoitetuilla tallettajilla tai kantarahasto-osuuden omistajilla on oikeus saada haluamansa asia isäntien kokouksen käsiteltäväksi, jos sitä kirjallisesti vaaditaan hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

nanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

Edellä 3 momentissa tarkoitetuilla tallettajilla tai kantarahasto-osuuden omistajilla on oikeus saada haluamansa asia isäntien kokouksen käsiteltäväksi, jos sitä kirjallisesti vaaditaan hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

51.

Laki

tilastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilastolain (280/2004) 2 ja 10 a §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 ja 3 momentti sekä 18 §:n 2 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain laeissa 361/2013 ja 563/2014 sekä 10 a §, 12 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 361/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Valtion tilastotoimi ja tilastoja laativat viranomaiset

Valtion tilastotoimen tehtävänä on huolehtia yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laatimisesta yleistä käyttöä varten.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tilastoviranomaisella* Tilastokeskusta valtion tilastotoimen yleisviranomaisena sekä Luonnonvarakeskusta, Tullia sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta niiden hoidossa laissa säädettyjä tilastojen laadintaan liittyviä tehtäviä;

2) *tilastoja laativalla muulla viranomaisella* valtion viranomaista, joka laatii toimialaansa koskevia tilastoja hallussaan olevista, muihin tarkoituksiin kerätyistä tiedoista taikka vapaaehtoisuuden perusteella tilastotarkoitukseen kerätyistä tiedoista;

3) *tiedonantajilla* tahoja, jotka antavat tietoja tilastojen laatimista varten;

4) *tiedonantovelvollisilla* tahoja, jotka an-

Ehdotus

2 §

Valtion tilastotoimi ja tilastoja laativat viranomaiset

Valtion tilastotoimen tehtävänä on huolehtia yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laatimisesta yleistä käyttöä varten.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tilastoviranomaisella* Tilastokeskusta valtion tilastotoimen yleisviranomaisena sekä Luonnonvarakeskusta, Tullia sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta niiden hoidossa laissa säädettyjä tilastojen laadintaan liittyviä tehtäviä;

2) *tilastoja laativalla muulla viranomaisella* valtion viranomaista, joka laatii toimialaansa koskevia tilastoja hallussaan olevista, muihin tarkoituksiin kerätyistä tiedoista taikka vapaaehtoisuuden perusteella tilastotarkoitukseen kerätyistä tiedoista;

3) *tilastoja laativalla viranomaisella edellä 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia*;

4) *tiedonantajilla* tahoja, jotka antavat tietoja tilastojen laatimista varten;

5) *tiedonantovelvollisilla* tahoja, jotka an-

tavat tietoja tilastoja varten laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden nojalla;

5) *tiedonantajien edustajilla ja tiedonantovelvollisten edustajilla* järjestöjä, jotka edustavat tiedonantajia tai vastaavasti tiedonantovelvollisia.

Tilastoviranomaiset ja tilastoja laativat muut viranomaiset ovat ammatillisesti riippumattomia hoitaessaan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun välittömästi liittyviä tehtäviä. Näiden viranomaisten on toimittava puolueettomasti, objektiivisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti sekä huolehdittava tilastosalaisuuden suojaamisesta.

10 a §

Tietojen säilytysaika

Tilastoviranomainen ja tilastoja laativa muu viranomainen saa säilyttää tilastotarkoituksiin keräämänsä tiedot niin kauan kuin se on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä, jollei tietojen säilyttämisestä säädetä toisin edellä tarkoitettua viranomaista koskevassa muussa laissa. Tämän jälkeen tiedot on hävitettävä yhden vuoden kuluessa, jollei Arkistolaitos arkistolain (831/1994) nojalla määrää tietoja säilytettäväksi pysyvästi. Tietojen säilyttämisen välttämättömyyden arvioinnissa on otettava huomioon, mitä henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa säädetään.

12 §

Tietojen salassapito ja julkisuus

Tietojen, jotka on annettu tilastotarkoituksia varten, julkisuudesta ja salassapidosta sekä tietoja koskevasta vaihtielovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Mainitun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tilastoja laativan viranomaisen hallussa oleviin valtion ja kunnallista viranomaista, sen toimintaa ja tehtäviä sekä julkisten palvelujen

tavat tietoja tilastoja varten laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden nojalla;

6) *tiedonantajien edustajilla ja tiedonantovelvollisten edustajilla* järjestöjä, jotka edustavat tiedonantajia tai vastaavasti tiedonantovelvollisia.

Tilastoja laativat viranomaiset ovat ammatillisesti riippumattomia hoitaessaan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun välittömästi liittyviä tehtäviä. Näiden viranomaisten on toimittava puolueettomasti, objektiivisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti sekä huolehdittava tilastosalaisuuden suojaamisesta.

10 a §

Tietojen säilytysaika

Tilastoja laativa viranomainen saa säilyttää tilastotarkoituksiin keräämänsä tiedot niin kauan kuin se on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä, jollei tietojen säilyttämisestä säädetä toisin edellä tarkoitettua viranomaista koskevassa muussa laissa. Tämän jälkeen tiedot on hävitettävä yhden vuoden kuluessa, jollei Arkistolaitos arkistolain (831/1994) nojalla määrää tietoja säilytettäväksi pysyvästi. Tietojen säilyttämisen välttämättömyyden arvioinnissa on otettava huomioon, mitä henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa säädetään.

12 §

Tietojen salassapito ja julkisuus

Tietojen, jotka on annettu tilastotarkoituksia varten, julkisuudesta ja salassapidosta sekä tietoja koskevasta vaihtielovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Mainitun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tilastoja laativan viranomaisen hallussa oleviin tietoihin, jotka kuvaavat valtion, kunnan tai maakunnan viranomaisten tai näiden liike-

tuottamista kuvaaviin tietoihin eikä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä ja yhteisöjä koskeviin tietoihin.

laitosten toimintaa, tehtäviä tai julkisten palvelujen tuottamista eikä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä ja yhteisöjä koskeviin tietoihin.

14 §

Tilastokeskuksen oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla

Kunnat ja kuntayhtymät ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Elinkeinonharjoittajat, kuntien ja valtion liikelaitokset sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja säätiöt ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot harjoittamansa toiminnan lajista, sijainnista, omistamisesta ja taloudesta, hyödykkeistään, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

14 §

Tilastokeskuksen oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla

Kunnat, kuntayhtymät ja maakunnat ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Elinkeinonharjoittajat, kuntien, maakuntien ja valtion liikelaitokset, maakuntien valtakunnalliset palvelukeskukset sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja säätiöt ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot harjoittamansa toiminnan lajista, sijainnista, omistamisesta ja taloudesta, hyödykkeistään, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

18 §

Yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen julkisuus

Elinkeinon- ja ammatinharjoittajien, yhteisöjen ja säätiöiden osalta julkisia ovat tiedot:

1) yritys- ja yhteisötunnuksesta ja sen voimassaoloajasta, oikeudellisesta muodosta, nimestä, toimialasta, kielitunnuksesta, kotikunnasta sekä osoitteesta ja muista yhteystiedoista;

18 §

Yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen julkisuus

Elinkeinon- ja ammatinharjoittajien, yhteisöjen ja säätiöiden osalta julkisia ovat tiedot:

1) yritys- ja yhteisötunnuksesta ja sen voimassaoloajasta, kansainvälisestä yhteisötunnuksesta (**Legal Entity Identifier**), yritysryhmittäisyydestä, kasvuyritystiedosta, sektoriluokitukselta, oikeudellisesta muodosta, nimestä, toimialasta, kielitunnuksesta, kotikunnasta sekä osoitteesta ja muista yhteystiedoista;

52.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1184/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka valmisteverotuslain mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

Sen, joka valmisteverotuslain mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutoksia sovelletaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

53.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1181/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, tulliviranomaiselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä tämän lain 2 §:n 2—5 kohdassa tarkoitettusta tukityypistä, tuen maksupäivästä sekä *nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 10 a §:n mukaisista hakijoista ja palautuksen saajista*. Hakijasta ja palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan tai palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *tulliviranomaisella*, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja *Verohallinnolta palautuksen saajasta sekä*

Ehdotus

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, *maakunnilta, Maaseutuvirastolta* sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2—5 kohdassa tarkoitettusta tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi, henkilö- tai *yritys-* ja yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *maakunnilla, Maaseutuvirastolla* sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada *Verohallinnolta* tässä laissa tarkoitettun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palau-

palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten es-tämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2—5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

tuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai *yritys- ja* yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten es-tämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle, *maakunnille sekä Maaseutuvirastolle* niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2-5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai *yritys- ja* yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

54.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 2 §, 8 a § ja 10 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa (247/2017), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan valtion viranomaisille, kunnallisille viranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle kuuluvien asiakaspalvelutehtävien järjestämiseen ja hoitamiseen viranomaisten yhteistyönä.

Tätä lakia sovelletaan valtion viranomaisille, *maakuntien viranomaisille*, kunnallisille viranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle kuuluvien asiakaspalvelutehtävien järjestämiseen ja hoitamiseen viranomaisten yhteistyönä.

Viranomaisen ei 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa voi hoitaa tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä tai jotka lain mukaan edellyttävät palvelun käyttäjän henkilökohtaista käyntiä toimivaltaisessa viranomaisessa, jollei toisin säädetä.

Viranomaisen ei 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa voi hoitaa tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä tai jotka lain mukaan edellyttävät palvelun käyttäjän henkilökohtaista käyntiä toimivaltaisessa viranomaisessa, jollei toisin säädetä.

8 a §

8 a §

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Rekisterinpitäjänä toimivasta aluehallintovirastosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Rekisterinpitäjinä *toimivat maakunnat. Yhteispalvelurekisterin teknisestä ylläpitämisestä ja kehittämisestä vastaa maakuntien yhteinen tieto- ja viestintätekniisten palvelujen palvelukeskus.* Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava *rekisterinpitäjälle* tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yhteispalvelurekisteriin tallettavista tiedoista *ja rekisterin ylläpitomenettelystä*.

Yhteispalvelurekisteriin talletettujen tietojen luovuttamisessa noudatetaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta. Rekisteriin talletettuja tietoja voidaan luovuttaa kirjallisessa ja sähköisessä muodossa.

10 a §

Viranomaisten tehtävät

Valtiovarainministeriön tehtävänä on johtaa yhteispalvelun valtakunnallista kehittämistä ja sovittaa yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä.

Maakuntien liittojen yhteispalvelua koskevista tehtävistä säädetään alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa (7/2014).

Valtiovarainministeriön tukena 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä toimii yhteispalvelun neuvottelukunta, jonka valtioneuvosto asettaa määräajaksi. Neuvottelukuntaa johtaa valtiovarainministeriö ja sen lisäksi siinä tulee olla tarvittava edustus ainakin yhteispalveluun osallistuvista ja näitä ohjaavista viranomaisista sekä toiminnan keskeisistä sidosryhmistä. Neuvottelukunnan tehtävänä on osallistua yhteispalvelun yleistä suunnittelua, ohjausta, järjestämistä ja kehittämistä koskevien asioiden valmisteluun. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteispalvelun neuvottelukunnan asettamisesta, kokoonpanosta, toimikaudesta ja tehtävistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yhteispalvelurekisteriin tallettavista tiedoista.

Yhteispalvelurekisteriin talletettujen tietojen luovuttamisessa noudatetaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta. Rekisteriin talletettuja tietoja voidaan luovuttaa kirjallisessa ja sähköisessä muodossa.

10 a §

Viranomaisten tehtävät

Yhteispalvelun yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat valtiovarainministeriölle.

Maakunnat vastaavat yhteispalvelun kehittämisestä ja edistämisestä alueellaan ja sovittavat alueellisesti yhteen viranomaisten yhteispalvelua koskevia toimenpiteitä.

Valtiovarainministeriön ja maakuntien tukena 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä toimii yhteispalvelun neuvottelukunta, jonka valtioneuvosto asettaa määräajaksi. Neuvottelukuntaa johtaa valtiovarainministeriö ja sen lisäksi siinä tulee olla tarvittava edustus ainakin *maakunnista*, yhteispalveluun osallistuvista ja näitä ohjaavista viranomaisista sekä toiminnan keskeisistä sidosryhmistä. Neuvottelukunnan tehtävänä on osallistua yhteispalvelun yleistä suunnittelua, ohjausta, järjestämistä ja kehittämistä koskevien asioiden valmisteluun. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteispalvelun neuvottelukunnan asettamisesta, kokoonpanosta, toimikaudesta ja tehtävistä.

55.

Laki

Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) annetun lain 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 1441/2009 ja 307/2016 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Haltuunotto-oikeus

Haltuunotto-oikeus

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pidättää ja ottaa haltuun Euroopan unionin alueelle tuotu tai sieltä vietävä käteisraha, jos edellä 1 §:ssä mainitun asetuksen 3 artiklassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta ei ole täytetty ja toimenpide on tarpeen sen selvittämiseksi, onko käteisrahaan syytä puuttua muun lainsäädännön nojalla. Toimenpiteestä päättää tullimies, jolla on oikeus päättää tullilain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöntarkastuksesta, päällystään kuuluva poliisimies taikka pidättämiseen oikeutettu rajavartiolaitoksen virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies.

Sille, jolta otetaan haltuun käteisrahaa, on annettava todistus haltuunotosta. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä kirjaa haltuun otetuista käteisrahoista. Jollei laissa toisin säädetä, käteisraha on asetettava asianosaisten saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltaisen viranomaisen erikseen sopivat viimeistään viiden arkipäivän kuluttua haltuunotosta. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa käteisrahan aluehallintovirastoon siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. *Tallettaminen tehdään sille aluehallintovi-*

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pidättää ja ottaa haltuun Euroopan unionin alueelle tuotu tai sieltä vietävä käteisraha, jos edellä 1 §:ssä mainitun asetuksen 3 artiklassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta ei ole täytetty ja toimenpide on tarpeen sen selvittämiseksi, onko käteisrahaan syytä puuttua muun lainsäädännön nojalla. Toimenpiteestä päättää tullimies, jolla on oikeus päättää tullilain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöntarkastuksesta, päällystään kuuluva poliisimies taikka pidättämiseen oikeutettu rajavartiolaitoksen virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies.

Sille, jolta otetaan haltuun käteisrahaa, on annettava todistus haltuunotosta. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä kirjaa haltuun otetuista käteisrahoista. Jollei laissa toisin säädetä, käteisraha on asetettava asianosaisten saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltaisen viranomaisen erikseen sopivat viimeistään viiden arkipäivän kuluttua haltuunotosta. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa käteisrahan *Valtion lupa- ja valvontavirastoon tai, jos käteisraha on otettu haltuun Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionvirastoon* siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvel-

HE 14/2018 vp

rastolle, jonka toimialueella käteisraha on *vollisuudesta* *annetussa laissa (281/1931)*
haltuunotettu. *säädetään.* _____

56.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 22 §:n 7 momentti, 23 §:n 1 momentin 3—5 kohta, 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 25 §:n 2 momentti sekä 70 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 7 momentti ja 24 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 145/2014 ja 23 §:n 1 momentin 3-5 kohta laissa 670/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta 13—17 §:ssä tarkoitettuja tarpeellisia ja näiden viranomaisten toimialaa koskevia tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa, tietojen oikeellisuuden varmistamista ja muuta käsittelyä varten. Tässä pykälässä tarkoitettuja muita viranomaisia

Ehdotus

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

—
 Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan tai maakunnan kanssa, että tämä vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle tai maakunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta 13—17 §:ssä tarkoitettuja tarpeellisia ja näiden viranomaisten toimialaa koskevia tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa, tietojen oikeellisuuden varmistamista ja muuta käsittelyä varten. Tässä pykälässä tarkoitettuja muita viranomaisia

ovat:

- 3) terveydenhuollon toimintayksiköt ja ammattihenkilöt;
4) sosiaalihuollon toimintayksiköt ja ammattihenkilöt;
5) kunnan viranomaiset;

ovat:

- 3) *sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksiköt* ja ammattihenkilöt;
4) *kunnan viranomaiset*;
5) *maakunnan viranomaiset*;

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

- 3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle;

25 §

Tietojen ilmoittamisvelvollisuus

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava viipymättä sosiaalihuollon toimintayksikölle siitä, että lapsi on huoltajan kuoleman johdosta jäänyt vaille huoltajaa.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion *tai* kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitä-

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

- 3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu *sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikölle* tai ammattihenkilölle;

25 §

Tietojen ilmoittamisvelvollisuus

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava viipymättä *sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikölle* siitä, että lapsi on huoltajan kuoleman johdosta jäänyt vaille huoltajaa.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion, kunnan tai *maakunnan* viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus re-

HE 14/2018 vp

miseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.

kisterin pitämiseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.

57.

Laki

selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain (1408/2010) 3 ja 6 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Selvitysmenettelyn käynnistäminen

Valtiovarainministeriö voi käynnistää *selvitysmenettelyn* asettamalla yhden tai useamman *kaupunkiseutuselvittäjän* yhdessä seudun kuntien kanssa selvittämään, miten kuntien yhteistyönä voidaan sovittaa yhteen kaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä sekä miten palveluiden käyttöä kuntarajoista riippumatta tulisi edistää. Valtiovarainministeriö voi käynnistää menettelyn, jos se on tarpeen ja sillä arvioidaan 2 momentissa tarkoitettun kuulemismenettelyn perusteella saavutettavan tuloksia seudun yhdyskuntarakenteen ja palveluiden tasapainoisen kehityksen vaatiman yhteistyön edistämiseksi. Selvitysmenettely voidaan käynnistää yhden tai useamman seudun kunnan esityksestä. Valtiovarainministeriö voi myös omasta aloitteestaan käynnistää selvitysmenettelyn.

Ennen selvitysmenettelyn käynnistämistä valtiovarainministeriön tulee kuulla kaupunkiseudun kuntia, asianomaista maakunnan liittoa, ympäristöministeriötä, liikenne- ja viestintäministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä.

Ehdotus

3 §

Selvitysmenettelyn käynnistäminen

Valtiovarainministeriö voi käynnistää *selvitysmenettelyn* asettamalla yhden tai useamman *kaupunkiseutuselvittäjän* yhdessä seudun kuntien kanssa selvittämään, miten kuntien yhteistyönä voidaan sovittaa yhteen kaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä sekä miten palveluiden käyttöä kuntarajoista riippumatta tulisi edistää. Valtiovarainministeriö voi käynnistää menettelyn, jos se on tarpeen ja sillä arvioidaan 2 momentissa tarkoitettun kuulemismenettelyn perusteella saavutettavan tuloksia seudun yhdyskuntarakenteen ja palveluiden tasapainoisen kehityksen vaatiman yhteistyön edistämiseksi. Selvitysmenettely voidaan käynnistää yhden tai useamman seudun kunnan esityksestä. Valtiovarainministeriö voi myös omasta aloitteestaan käynnistää selvitysmenettelyn.

Ennen selvitysmenettelyn käynnistämistä valtiovarainministeriön tulee kuulla kaupunkiseudun kuntia, asianomaista *maakuntaa*, ympäristöministeriötä, liikenne- ja viestintäministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä.

6 §

Kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käsittely

Kaupunkiseutuselvittäjä tekee 4 §:ssä säädetty ehdotuksensa kaupunkiseudun kunnille. Kuntien valtuustojen tulee tehdä päätökset kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käytönotosta kolmen kuukauden kuluessa ehdotusten tekemisestä.

Jos kunta ei tee 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, sen tulee mainitussa momentissa säädettyssä määräajassa antaa valtuuston päätöksellä kaupunkiseutuselvittäjälle perusteltu lausunto siitä, miltä osin kaupunkiseutuselvittäjän ehdotuksia ei voida ottaa käyttöön. Kaupunkiseutuselvittäjä voi tämän jälkeen tehdä kunnille uudet ehdotukset, joiden käsittelystä on voimassa, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

Kaupunkiseutuselvittäjä toimittaa saatuaan työnsä päätökseen ehdotuksensa ja valtuustojen niihin antamat lausunnot valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö käsittelee ehdotukset yhteistyössä ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Ehdotuksista kuullaan asianomaista maakunnan liittoa ja Suomen Kuntaliittoa.

6 §

Kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käsittely

Kaupunkiseutuselvittäjä tekee 4 §:ssä säädetty ehdotuksensa kaupunkiseudun kunnille. Kuntien valtuustojen tulee tehdä päätökset kaupunkiseutuselvittäjän ehdotusten käytönotosta kolmen kuukauden kuluessa ehdotusten tekemisestä.

Jos kunta ei tee 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, sen tulee mainitussa momentissa säädettyssä määräajassa antaa valtuuston päätöksellä kaupunkiseutuselvittäjälle perusteltu lausunto siitä, miltä osin kaupunkiseutuselvittäjän ehdotuksia ei voida ottaa käyttöön. Kaupunkiseutuselvittäjä voi tämän jälkeen tehdä kunnille uudet ehdotukset, joiden käsittelystä on voimassa, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

Kaupunkiseutuselvittäjä toimittaa saatuaan työnsä päätökseen ehdotuksensa ja valtuustojen niihin antamat lausunnot valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö käsittelee ehdotukset yhteistyössä ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Ehdotuksista kuullaan asianomaista maakuntaa ja Suomen Kuntaliitto ry:tä.

58.

Laki

rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Korvausten maksaminen

Korvausten maksaminen

Talletussuojarahastosta on ilman eri hake-
musta suoritettava tallettajille 8 §:n mukainen
korvaus seitsemän työpäivän kuluessa 9 §:ssä
tarkoitettua viraston päätöksestä, jollei 2
momentista muuta johdu. Jos talletuspankki
on ennen 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu
selvitystilaan tai konkurssiin, tässä momen-
tissa säädetty määräaika lasketaan selvitysti-
laan tai konkurssiin asettamista koskevasta
päätöksestä.

Virasto voi päättää enintään kolmen kuu-
kauden lisäajan myöntämisestä korvauksen
maksamiseen, jos:

- 1) tallettajan oikeus korvaukseen on epä-
selvä;
- 2) tallettajan oikeutta talletuksen käyttöön
on viranomaisen päätöksellä rajoitettu;
- 3) talletustiliä ei ole käytetty 24 kuukau-
teen;
- 4) tallettajan saaminen suoritetaan 8 §:n
2 momentin nojalla täysimääräisesti; tai
- 5) kysymys on 11 §:ssä tarkoitettua ulko-
maiseen sivuliikkeeseen tehdystä talletukses-
ta.

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallet-
tajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 mo-
mentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2
momentissa säädettyssä ajassa talletettava
korvaus aluehallintavirastoon noudattaen,

Talletussuojarahastosta on ilman eri hake-
musta suoritettava tallettajille 8 §:n mukainen
korvaus seitsemän työpäivän kuluessa 9 §:ssä
tarkoitettua viraston päätöksestä, jollei 2
momentista muuta johdu. Jos talletuspankki
on ennen 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu
selvitystilaan tai konkurssiin, tässä momen-
tissa säädetty määräaika lasketaan selvitysti-
laan tai konkurssiin asettamista koskevasta
päätöksestä.

Virasto voi päättää enintään kolmen kuu-
kauden lisäajan myöntämisestä korvauksen
maksamiseen, jos:

- 1) tallettajan oikeus korvaukseen on epä-
selvä;
- 2) tallettajan oikeutta talletuksen käyttöön
on viranomaisen päätöksellä rajoitettu;
- 3) talletustiliä ei ole käytetty 24 kuukau-
teen;
- 4) tallettajan saaminen suoritetaan 8 §:n
2 momentin nojalla täysimääräisesti; tai
- 5) kysymys on 11 §:ssä tarkoitettua ulko-
maiseen sivuliikkeeseen tehdystä talletukses-
ta.

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallet-
tajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 mo-
mentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2
momentissa säädettyssä ajassa talletettava
korvaus *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*

mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Korvaus suoritetaan euroina tai, jos talletus on tehty talletuspankin ulkomaisessa sivuliikkeessä, sivuliikkeen valtion valuutassa. Jos tilivaluutta on muu kuin euro tai sivuliikkeen valtion valuutta, korvaus voidaan suorittaa talletuksen tilivaluutassa tai euroina. Korvattava määrä muunnetaan euroiksi käyttäen sen päivän kurssia, jona virasto 9 §:n mukaisesti tekee korvausvelvollisuutta koskevan päätöksen.

noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Korvaus suoritetaan euroina tai, jos talletus on tehty talletuspankin ulkomaisessa sivuliikkeessä, sivuliikkeen valtion valuutassa. Jos tilivaluutta on muu kuin euro tai sivuliikkeen valtion valuutta, korvaus voidaan suorittaa talletuksen tilivaluutassa tai euroina. Korvattava määrä muunnetaan euroiksi käyttäen sen päivän kurssia, jona virasto 9 §:n mukaisesti tekee korvausvelvollisuutta koskevan päätöksen.

59.

Laki

kuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Valtiovarainministeriö seuraa yleisesti kuntien toimintaa ja taloutta sekä huolehtii, että kuntien itsehallinto otetaan huomioon kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa.

Aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Valtiovarainministeriö seuraa yleisesti kuntien toimintaa ja taloutta sekä huolehtii, että kuntien itsehallinto otetaan huomioon kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

60.

Laki

Kevasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kevasta annetun lain (66/2016) 17§ ja 22 §,
muutetaan 4 §, 6 §:n 3 momentti, 8 § ja 9 §, 13 §:n 1 momentin 1 kohta, 14 §, 21 §, 23 §:n
 3 momentti, 28 §:n 2 momentin 1 kohta, 33 §:n 2 ja 3 momentti, 35 §, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a—8 c § ja 9 a—9 c § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden
päättäminen**Jäsenyhteisöksi liittyminen ja jäsenyyden
päättäminen*

Yhdistyksen, osakeyhtiön ja säätiön, joka haluaa liittyä Kevan jäsenyhteisöksi, on haettava jäsenyyttä kirjallisesti Kevan hallitukselta. Hallitus päättää täyttääkö hakija 3 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset ja mistä ajankohdasta jäsenyys alkaa.

Yhdistys, osakeyhtiö ja säätiö hyväksytään hakemuksesta Kevan jäsenyhteisöksi, jos se täyttävät 3 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Jos tulee selvitetyn, ettei jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö enää täytä 3 §:n 2 momentissa säädetyt jäsenyyden edellytyksiä, *taikka jos jäsenyhteisö on ilmoittanut kirjallisesti haluavansa erota jäsenyydestä, hallitus* toteaa jäsenyyden päättyneen kyseistä jäsenyhteisöä kuultuaan. Jäsenyhteisön on ilmoitettava erosta viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenyyden päättymistä.

Jos tulee selvitetyn, ettei jäsenyhteisöksi liittynyt yhdistys, osakeyhtiö tai säätiö enää täytä 3 §:n 2 momentissa säädetyt jäsenyyden edellytyksiä, *Keva* toteaa jäsenyyden päättyneen kyseistä jäsenyhteisöä kuultuaan. *Jäsenyhteisö voi myös ilmoittaa haluavansa erota jäsenyydestä.* Jäsenyhteisön on ilmoitettava erosta viimeistään kolme kuukautta ennen jäsenyyden päättymistä.

6 §

6 §

*Yleinen valvonta**Yleinen valvonta*

Valtiovarainministeriö asettaa enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan tilintarkastajan, jonka tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Kevan esittämät 24 §:ssä tarkoitetut laskelmat valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kan-

Valtiovarainministeriö asettaa enintään *kuudeksi tilikaudeksi* kerrallaan tilintarkastajan, jonka tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Kevan esittämät 24 §:ssä tarkoitetut laskelmat valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kan-

saneläkelaitoksen eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja Kevan kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Lisäksi tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Keva on perinyt valtion ja kirkon työnantajan eläkemaksut valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin ja evankelis-luterilaisen kirkon rahoituksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja työntekijän eläkemaksut julkisten alojen eläkelain 168 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja että eläkemaksut sekä siirtymämaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisina valtion eläkerahastolle ja että eläkemaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisena evankelis-luterilaiselle kirkolle. Tilintarkastajan on oltava joko Tilintarkastusvalvonnan hyväksymä KHT-tilintarkastaja tai JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastuksesta säädetään tilintarkastuslaissa (1141/2015).

saneläkelaitoksen eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja Kevan kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Lisäksi tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Keva on perinyt valtion ja kirkon työnantajan eläkemaksut valtion eläketurvan rahoituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin ja evankelis-luterilaisen kirkon rahoituksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja työntekijän eläkemaksut julkisten alojen eläkelain 168 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisina ja että eläkemaksut sekä siirtymämaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisina valtion eläkerahastolle ja että eläkemaksut ja työttömyysvakuutusrahaston maksu on maksettu oikean suuruisena evankelis-luterilaiselle kirkolle. Tilintarkastajan on oltava joko Tilintarkastusvalvonnan hyväksymä KHT-tilintarkastaja tai JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastuksesta säädetään tilintarkastuslaissa (1141/2015).

8 §

Valtuuskunta

Kevan päätösvaltaa käyttää valtuuskunta. Valtuuskunta voi Kevan johtosäännössä siirtää päätösvaltaansa Kevan muille toimielimille. Päätösvaltaa ei saa kuitenkaan siirtää asioissa, joista valtuuskunnan tai muun toimielimen on tämän lain mukaan päätettävä.

Valtuuskunnassa on 30 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka valtiovarainministeriö määrää neljäksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään neljä jäsentä ja yhtä monta varajäsentä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet ja varajäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat ja kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Näitä jäseniä ja varajäseniä määrättäessä otetaan lisäksi huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saama ääniosuus vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

8 §

Yleiset hallintovaatimukset

Hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava Kevaa ammattitaitoisesti eläkelaitoksen toiminnan tarkoitus huomioon ottaen sekä hyvää hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Kevan on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten sillä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Lisäksi Kevalla on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet eläkelaitoksen sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Valtuuskunnan tehtävänä on:

- 1) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja enintään valtuuskunnan toimikautta varten;
- 2) päättää Kevan johtosäännöstä, lisäeläkesäännöstä ja tilisäännöstä;
- 3) ottaa palvelukseen toimitusjohtaja ja irtisanoa tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuskunnan luottamuksen;
- 4) päättää luottamushenkilöiden palkkioiden ja muiden korvauksien perusteista;
- 5) päättää jäsenyhteisöjen maksuosuuksista siten kuin 19 §:ssä säädetään;
- 6) käsitellä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä muista toimenpiteistä, joihin on aiheutta;
- 7) hyväksyä talouden yleisohjeena noudatettavaksi talousarvio seuraavaksi vuodeksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

Hallituksen on säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa.

8 a §

Valtuutetut

Kevas on 30 valtuutettua, joilla kullakin on yksi henkilökohtainen varavaltuutettu. Valtuutetun ja varavaltuutetun on oltava hyvämaineinen. Valtionvarainministeriö määrää valtuutetut ja varavaltuutetut neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Kuusi valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksissa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Neljä valtuutettua ja yhtä monta varavaltuutettua määrätään Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Muista valtuutetuista ja varavaltuutetuista kymmenen määrätään kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä ja kymmenen maakuntien ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat, kuntayhtymät, maakunnat ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Kuntien ja kuntayhtymien valtuutettuja ja varavaltuu-

tettuja määrättäessä otetaan huomioon eri ryhmien kuntavaaleissa saamat ääniosuudet ja maakuntia edustavia valtuutettuja ja varavaltuutettuja nimettäessä eri ryhmien maakuntavaaleissa saamat ääniosuudet vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Kokonaisuudessaan valtuutettujen kokoonpanon tulee vastata maakunta- ja kuntavaaleissa eri ryhmien saamia ääniosuuksia.

Valtuutettujen tehtävänä on:

- 1) valvoa Kevan hallintoa ja toimintaa;
- 2) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä tilintarkastaja;
- 3) päättää luottamushenkilöiden palkkioiden ja muiden korvauksien perusteista;
- 4) käsitellä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä niistä muista toimenpiteistä, joihin on aihetta;
- 5) hyväksyä talouden yleisohjeena noudatettavaksi talousarvio seuraavaksi vuodeksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

8 b §

Päätöksenteko valtuutettujen kokouksessa

Valtuutettujen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä kokouksessa.

Jos valtuutetut ovat asiasta yksimielisiä tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muutoin päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide. Vaalissa tulee valituiksi se henkilö, joka on saanut eniten ääniä, tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Valtuutettujen kokouksessa asiat päätetään hallituksen esittelystä.

Valtuutettujen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla. Valtuutetut voivat päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Valtuutettujen kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjaan on merkittävä läsnä olleet valtuutetut, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Pöytäkirja on kokouksen sihteerin varmennettava sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

8 c §

Vaalivaliokunta

Vaalivaliokunta valmistelee valtuutetuille ehdotuksen luottamushenkilöiden palkkioiksi ja hallituksen nimittämisen.

Vaalivaliokunnan jäsenten tulee olla Kevan valtuutettuja. Vaalivaliokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta määrätään tarkemmin valtuutettujen hyväksymässä vaalivaliokunnan työjärjestyksessä.

9 §

Hallitus

Kevan hallintoa hoitaa hallitus, jonka valtuuskunta valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen toimikausi kuitenkin jatkuu, kunnes seuraava hallitus on valittu.

Hallituksessa on yhdeksän jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Valtuuskunta määrää varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

9 §

Hallitus

Hallitus johtaa ja kehittää Kevan toimintaa sekä valvoo Kevan etua. Kevan valtuutetut valitsevat hallituksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksen toimikausi kuitenkin jatkuu, kunnes seuraava hallitus on valittu. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta.

Hallituksessa on yksitoista jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa ja maakunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen yhteisesti ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n ehdottamista henkilöistä. Hallituksen jäsenistä kolme ja heidän varajäsenensä valitaan kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä ja kolme maakuntien ehdottamista henkilöistä. Valtuutetut määräävät varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapu-

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen tehtävänä on:

1) valmistella valtuuskunnassa käsiteltävät asiat ja huolehtia valtuuskunnan päätösten toimeenpanosta;

2) ohjata ja valvoa Kevan toimintaa;

3) laatia eläkevarojen sijoittamista koskeva suunnitelma sekä käsitellä muutkin sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

4) huolehtia Kevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

heenjohtajaksi.

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen tehtäviin kuuluu:

1) hyväksyä Kevan toimintaa ohjaava strategia;

2) päättää Kevan lisäeläkesäännöstä;

3) tehdä valtionvarainministeriölle esitys 19 c §:n mukaisen tasausmaksun kokonaismäärästä ja vahvistaa 19 a §:n mukaisen työansioihin perustuvan eläkemaksun sekä 19 b mukaisen työkyvyttömyyseläkemaksun määrä;

4) laatia vuosittain Kevan toimintakertomus ja tilinpäätös;

5) hyväksyä Kevan hallinto- ja johtamisjärjestelmä, jossa muun muassa on määrättävä toimivallan jaosta ja raportoinnista hallituksen ja toimitusjohtajan välillä sekä muusta Kevan toiminnan järjestämisestä ja ohjauksesta;

6) hyväksyä vuodeksi kerrallaan eläkevarojen sijoittamista koskeva suunnitelma, jossa määrätään sijoitustoiminnan toimivaltuuksista ja raportoinnista sekä käsitellä muutkin sijoitustoiminnan kannalta periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

7) huolehtia Kevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä;

8) hyväksyy Kevan sopimuksien ja sitoumusten allekirjoittamista koskevat valtuudet;

9) ottaa palvelukseen toimitusjohtaja ja irtisanoa tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän menettänyt hallituksen luottamuksen;

10) päättää muiden kuin 14 §:ssä mainittujen Kevan viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista;

11) päättää muut periaatteellista laatua olevat tai muuten tärkeät asiat.

Hallitus voi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle ja muille Kevan viranhaltijoille tai työntekijöille.

Kevan valtuutetut voivat erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos yksi tai useampi sen jäsenistä ei nauti valtuutettujen luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuutetut valitsevat

Valtuuskunta voi erottaa hallituksen kesken toimikauden, jos yksi tai useampi sen jäsenistä ei nauti valtuuskunnan luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia hallituksen jäseniä. Valtuuskunta valitsee tällöin uuden

hallituksen sen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

tällöin uuden hallituksen sen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallituksen erottamista koskeva asia tulee vireille, jos vähintään yksi kolmasosa valtuutetuista tekee asiaa koskevan kirjallisen esityksen valtuutettujen puheenjohtajalle. Puheenjohtajan on heti kutsuttava ylimääräinen valtuutettujen kokous, jossa valtuutetut voivat päättää tilapäisen valiokunnan asettamisesta valmistelemaan hallituksen erottamista.

9 a §

Päätöksenteko hallituksessa

*Hallitukselle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (**sähköinen kokous**) tai sähköisesti ennen kokousta (**sähköinen päätöksentekomenettely**).*

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä on läsnä. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä, toimielin valitsee kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäisen puheenjohtajan.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänen jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide.

Hallituksen kokouksessa asiat päätetään toimitusjohtajan esittelystä. Jos asia koskee toimitusjohtajaa, esittelijänä on hallituksen puheenjohtaja.

Hallituksen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus valtuutettujen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla sekä toimitusjohtajalla. Hallitus voi päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Hallituksen kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa. Pöytäkirjaan on merkittävä läsnä olleet hallituksen jäsenet, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Pöytäkirja on kokouksen sihteerin varmentettava sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun, läsnä olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

9 b §

Sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

Hallituksen päätöksenteko voi tapahtua suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä.

Käsiteltävät asiat tulee yksilöidä kokouskutsussa ja mainita, mihin mennessä asia voidaan käsitellä sähköisessä päätöksentekomenettelyssä. Asia on käsitelty, kun kaikki hallituksen jäsenet ovat ilmaisseet kantansa asiaan ja käsittelyn määräaika on päättynyt. Asia siirtyy kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin jäsen sitä vaatii tai on jättänyt kantansa ilmaisematta.

Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja voidaan tarkastaa ennen kokousta.

Sähköisessä kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä on huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen saatavissa.

9 c §

Hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta

Hallitus asettaa keskuudestaan tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan, jonka tehtävänä on valvoa taloudellista raportointia, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta. Valiokunta käsittelee riskienhallinnan, sisäisen tarkastuksen ja säännösten noudattamista valvovan toiminnon suunnitelmat ja raportit. Lisäksi valiokunta valmistelee Kevan valtuutetuille esityksen tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista, valvoo tilinpäätöksen laatimista ja lakisääteistä tilintarkastusta.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokuntaan kuuluu vähintään kolme hallituksen jäsentä. Tarkemmat määräykset valiokunnan toiminnasta annetaan hallituksen hyväksymässä

tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan työjärjestyksessä.

13 §

Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa

Kevan hallituksen on päätettävä Kevaa koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on:
1) Kevan valtuuskunnan tai hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta;

13 §

Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa

Kevan hallituksen on päätettävä Kevaa koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on:
1) Kevan *valtuutettu* tai hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta;

14 §

Kevan johto

Kevan toimintaa johtaa hallituksen alaisena toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Keva voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen.

Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, sekä käytännössä osoitettu johtamistaito- ja johtamiskokemus.

14 §

Toimitusjohtaja

Kevassa on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Toimitusjohtajalla on sijainen, johon sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, sekä käytännössä osoitettu johtamistaito- ja johtamiskokemus.

*Toimitusjohtaja huolehtii Kevan tämän lain 2 §:n mukaisten tehtävien toteutumisesta ja hoitaa muuta päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti (**toimitusjohtajan yleistoimivalta**). Toimitusjohtaja vastaa siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävän hoitamiseksi.*

Toimitusjohtaja saa ryhtyä Kevan toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on mahdollisimman pian annettava tieto toimista.

Toimitusjohtajan kanssa voidaan tehdä johtajasopimus. Keva voi päättää maksaa toimitusjohtajalle erokorvauksen.

17 §

Johtosääntö

Kevan toimielimistä, niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta sekä muusta Kevan toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset johtosäännössä.

(kumotaan)

17 §

Johtosääntö

21 §

Eläkevastuurahasto

Edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi luetaan myös siirrot eläkemenojen tasoittamiseksi perustettuun eläkevastuurahastoon sen mukaan kuin Kevan valtuuskunta erikseen päättää.

Eläkevastuurahaston varoja sijoitettaessa on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä hajauttamisesta. Varojen sijoittamisesta päättää Kevan hallitus, joka voi Kevan johtosäännössä määrättyllä tavalla siirtää päätösvaltaansa Kevan viranhaltijoille ja työntekijöille.

21 §

Eläkevastuurahasto

Kevassa voi olla eläkevastuurahasto, jolla tasoitetaan Kevan jäsenyhteisöjen eläkemenoa. Siirrot eläkevastuurahastoon tehdään Kevan vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti ja ne luetaan edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi.

Eläkevastuurahaston varoja sijoitettaessa on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä hajauttamisesta. Varojen sijoittamisesta päättää Kevan hallitus, joka voi 9 §:ssä määrättyllä tavalla siirtää päätösvaltaansa Kevan viranhaltijoille ja työntekijöille.

22 §

Sijoitusneuvottelukunta

Kevassa on sijoitustoiminnan tueksi ja 2 momentissa mainittujen tahojen välisen tiedonkulun edistämiseksi sijoitusneuvottelukunta. Neuvottelukunta käsittelee neuvoa antavasti Kevan sijoitustoiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja.

Kevan hallitus kutsuu toimikaudekseen sijoitusneuvottelukuntaan kymmenen jäsentä ja jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen. Jäsenistä kolmen tulee edustaa valtiova-

(kumotaan)

22 §

Sijoitusneuvottelukunta

rainministeriötä, yhden työ- ja elinkeinoministeriötä sekä kahden kunnallisen pääsopimuksen 3 §:ssä mainittuja pääsopijajärjestöjä.

23 §

Valvontamaksu ja eräät muut maksut

Jäsenyhteisö on velvollinen maksamaan niiden työntekijöiden palkkasummista, joille on järjestetty julkisten alojen eläkelain 8 §:ssä tarkoitettu lisäeläketurva Kevan valtuuskunnan vahvistamien perusteiden mukaiset maksusuudet.

28 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Kevan sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:
1) Kevan valtuuskunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista, tilintarkastajaa sekä tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu Kevan tilintarkastuksesta;

33 §

Päätöksen tiedoksianto

Kevan valtuuskunnan ja hallituksen pöytäkirja valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta valitusajan päättyessä.

Jäsenyhteisön katsotaan saaneen Kevan

23 §

Valvontamaksu ja eräät muut maksut

Jäsenyhteisö on velvollinen maksamaan niiden työntekijöiden palkkasummista, joille on järjestetty julkisten alojen eläkelain 8 §:ssä tarkoitettu lisäeläketurva, *hallituksen* vahvistamien perusteiden mukaiset maksusuudet.

28 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Kevan sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:
1) Kevan *valtuutettujen* puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista, tilintarkastajaa sekä tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu Kevan tilintarkastuksesta;

33 §

Päätöksen tiedoksianto

Kevan *valtuutettujen* ja hallituksen *kokouksen* pöytäkirja valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta valitusajan päättyessä.

Jäsenyhteisön katsotaan saaneen Kevan

valtuuskunnan taikka hallituksen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 2 momentissa säädetyllä tavalla.

35 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Kevan tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittajan tulee olla valtuuskunnan valitsema Tilintarkastusvalvonnan hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Keva laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia.

valtuutettujen taikka hallituksen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 2 momentissa säädetyllä tavalla.

35 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Kevan tilintarkastuksesta säädetään tässä laissa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Kevan tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Tilintarkastajan toimikauden tai peräkkäistentoimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään kuusi vuotta. Enimmäisajan jälkeen Kevan tilintarkastaja voi osallistua uudelleen Kevan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Kevan tilintarkastaja tai Kevan tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan Kevan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, valtuutetun tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää Kevan tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

Kevassa on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava KHT- tai JHT-tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT- tai JHT-tilintarkastaja.

Kevan tilintarkastajan toimikausi päättyy ja uuden tilintarkastajan toimikausi alkaa uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuutettujen kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätetä toisin. Valtuutettujen kokouksessa ei voida päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Keva laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudate-

taan soveltuvin osin kirjanpitolakia.

61.

Laki

tekijänoikeuslain 26 I §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 26 I §, sellaisena kuin se on laeissa 1442/2009 ja 607/2015 seuraavasti:

Voimassa oleva laki
26 I §

Ehdotus
26 I §

Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Aluehallintovirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Aluehallintovirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpionsa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. Aluehallintovirastolla on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpionsa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* virka-

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

aluehallintovirastolle virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoi-
mista, ei saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Lakiehdotus

apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoi-
mista, ei saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

62.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan varhaiskasvatuslain (36/1973) 28 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 28 § laeissa 1330/2006 ja 909/2012 sekä 29 § laissa 909/2012,
muutetaan 8 ja 8 a—c §, 12 §:n 3 momentti, 3 luvun otsikko, 15—18 § sekä 30 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 8 a—c §, 3 luvun otsikko ja 15—18 § laissa 909/2012 sekä 12 §:n 3 momentti laissa 1414/2014, sekä
lisätään lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Lasten päivähoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Aluehallintovirastolle kuuluvat lasten päivähoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi päivähoidon ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo päivähoitoa erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;

3) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Sosiaali- ja terveysministeriö laatii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kanssa tulostavoiteasiakirjan päivähoitoon liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi sovituaan tulostavoitteista opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Ehdotus

8 §

Varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat lisäksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämän varhaiskasvatuksen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä yksityisen palvelun tuottajan järjestämän varhaiskasvatuksen osalta Valtion lupa- ja valvontavirasto ja 11 d §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla toiminnan järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Yksityisen palvelun tuottajan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään 16 §:ssä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat, jos tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on myös oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Poliisin on tarvittaessa annettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa.

Tarkastuksessa erityisesti huomioon otettavista asioista ja tarkastusmenettelyn tarkemmasta sisällöstä sekä tarkastuksessa pidettävästä pöytäkirjasta ja sen säilyttämisestä ja säilyttämisaikasta voidaan antaa säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 b §

Jos lasten päivähoiton järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa

8 a §

Valvontaviranomainen voi tarkastaa toiminnan järjestäjän tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikön. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki hänen pyytämänsä asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa.

8 b §

Jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta

Voimassa oleva laki

tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi velvoittaa kunnan tai kuntayhtymän noudattamaan I momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

8 c §

Jos lasten päivähoiton ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menettänyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle

Ehdotus

nasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palvelujen tuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista taikka jos yksityinen palvelujen tuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan 2 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

Valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, toimintayksikön tai sen osan tai laitteen käytön kieltämistä taikka luvan peruuttamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakkaiden turvallisuuden kannalta välttämätöntä.

8 c §

Valvontaviranomainen ei tutki varhaiskasvatusta koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Tässä pykälässä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto ei tutki lasten päivähoitoa koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

12 §

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on aluehallintovirasto.

3 luku

Yksityinen varhaiskasvatus

15 §

Yksityisellä lasten päivähoitolla tarkoitetaan lasten päivähoitoa, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Poliisi on velvollinen antamaan valvontaviranomaiselle virka-apua 8 a §:n mukaisen tarkastuksen, 8 b §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 18 §:n 4 momentin mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

12 §

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

3 luku

Yksityinen varhaiskasvatus

15 §

Yksityisellä *varhaiskasvatuksella* tarkoitetaan *varhaiskasvatusta*, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Toimintayksiköllä tulee olla vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palvelujen tuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Jollei tässä laissa muuta säädetä, sovelletaan yksityiseen lasten päivähoitoon tämän lain lisäksi yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia (922/2011). Lakia sovelletaan sellaisena kuin se on voimassa tammikuun 1 päivänä 2013.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvat yksityiseen lasten päivähoitoon liittyvät tehtävät ja toimivalta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Sen estämättä mitä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 42 §:n 2 momentissa säädetään, tarkempia säännöksiä mainitun lain 11 ja 12 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten

16 §

si. Palvelujen tuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

Yksityisen palvelujen tuottajan, joka korvasta vastaan harjoittaa varhaiskasvatustoimintaa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettulle kunnan toimielimelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toiminnan aloittamista koskevassa ilmoituksessa on mainittava:

1) palvelujen tuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus, yhteystiedot sekä yrityksen toimitusjohtajan tai muun liiketoiminnasta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot;

2) niiden toimintayksiköiden nimet ja yhteystiedot, joita varten lupaa haetaan;

3) palvelujen toimintamuoto ja tuottamistapa sekä niiden suunniteltu laajuus kussakin toimintayksikössä;

4) asiakaspaikkojen lukumäärä kussakin toimintayksikössä;

5) vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja tehtävä toimintayksikössä;

6) muun henkilöstön määrä ja koulutus;

7) tieto rekisteröitymisestä ennakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuun työnantaja-rekisteriin;

8) toiminnan suunniteltu aloittamispäivä;

9) asiakasasiakirjojen säilyttämispaikka, selvitys asiakasrekisterinpidon keskeisistä periaatteista ja rekisterinpidosta vastaava henkilö sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 20 §:n 5 momentissa tarkoitettu tietosuojavastaava;

10) palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden arvioimiseksi tarvittavat muut tiedot.

Kunnan toimielimen tulee 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toi-

Voimassa oleva laki

sisällöstä ja tekemisestä sekä 41 §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle suoritettavasta maksuosuudesta lasten yksityisen päivähoidon osalta voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

17 §

Yksityisen lasten päivähoidon osalta yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 3 §:n 1 momentissa määritellyjä valvontaviranomaisia ovat tämän lain 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin tai sen määräämä viranhaltija, aluehallintovirasto sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Ehdotus

toimintayksikössä sekä huolehtia siitä, että toimintayksikkö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Tämän jälkeen sen on viipymättä annettava saamansa tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin on todennut mainittujen vaatimusten täyttymisen.

Palvelujen tuottajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta, vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta ja toiminnan lopettamisesta 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottaneelle kunnan toimielimelle. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Kunnan toimielimen on pidettävä luetteloa niistä yksityisen perhepäivähoiton harjoittajista, joista ei talleteta tietoja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin. Ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

17 §

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (yksityisten palvelujen antajien rekisteri) 16 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusasioiden käsittelyä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa ja tilastointia varten. Valtion lupa- ja valvontavirasto päättää tietojen tallettamisesta rekisteriin. Yksityisen perhepäivähoidon osalta rekisteriin talletetaan tiedot ainoastaan sellaisista toimintayksiköistä, joissa lapsia hoitaa useampi kuin yksi hoitaja.

Rekisteriin talletetaan:

1) 16 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot;

2) tiedot toiminnan muutoksista;

3) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja hallintopäätöstenrikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista sekä tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot

4) muut ilmoitusasioiden käsittelyä ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot, ei kuitenkaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkoitettuja tietoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden luovuttamisen lainmukaisuudesta. Valvontaviranomainen saa käyttää rekisterin tietoja tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilöitä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua tässä laissa tarkoitetun toiminnan lopettamisesta.

Ilmoituksen rekisteröinti on maksullista. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

17 a §

Valvontaviranomainen voi julkistaa ja luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä yksityisten palvelujen antajien rekisteristä yksityisten palvelujen tuottajan nimen tai toiminnimen, toimintamuodon sekä kaikkien toimintayksikköjen ja toimipisteiden osoitteet ja yhteystiedot. Itsenäinen ammatinharjoittaja voi kuitenkin kieltää osoite- ja muiden yhteystietojensa julkaisemisen.

Muista kuin itsenäisistä ammatinharjoittajista saa julkisessa tietoverkossa olla myös muita yritystoimintaa koskevia julkisia tietoja.

Muuhun kuin julkisessa tietoverkossa tapahtuvaan julkisten henkilötietojen luovutukseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momenttia. Tietoja, jotka koskevat tässä laissa tarkoitetun toimintansa lopettanutta palvelujen tuottajaa, saa julkaista ja luovuttaa julkisessa tietoverkossa enintään 12 kuukauden ajan siitä, kun lopettamisilmoitus saapui lupaviranomaiselle.

18 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto tai opetus- ja kulttuuriministeriö ei tutki yksityistä lasten päivähoitoa koskevaa kantelua, joka kohdistuu yli viisi vuotta vanhaan asiaan, ellei kantelun tutkimiseen ole erityistä syytä.

Tämän lain 17 §:n mukaisilla valvontaviranomaisilla tai opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada yksityiseltä lasten päivähoidon tuottajalta ja toisiltaan tehtäviensä suorittamista varten tarvittavat tiedot ja selvitykset maksutta.

18 §

Valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 8 a—b §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §
Yksityisen päivähoidon tuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten päivähoitotoimintaa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista lasten päivähoidosta vastaavalle 11 d §:n 1 momentissa tarkoitetulle kunnan toimielimelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toimielimen tehtävänä on valvoa päivähoitotoimintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

29 §
Jos 28 §:ssä tarkoitettu päivähoitopaikka tai siinä annettu hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, 11 d §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen on pyrittävä sopivilla keinoilla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielin voi kieltää pitämästä lasta sanotussa päivähoitopaikassa.

30 §
Joka laiminlyö 28 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai pitää lasta hoidossaan vastoin 29 §:n nojalla annettua kieltoa, on tuomittava, jollei muussa laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

tettava 8 a—b §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujen tuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Edellä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada yksityiseltä varhaiskasvatuksen tuottajalta ja toisiltaan tehtäviensä suorittamista varten tarvittavat tiedot ja selvitykset maksutta.

28 §
(kumotaan)

29 §
(kumotaan)

30 §
Yksityistä varhaiskasvatustoimintaa harjoittava, joka tahallaan laiminlyö 16 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai järjestää varhaiskasvatusta tai esiopetusta vastoin 8 b §:n 2 momentin nojalla annettua kieltoa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, varhaiskasvatusrikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

63.

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan perusopetuslain (628/1998) 37, 42, 42 c, 42 d, 42 f ja 43 §, sellaisina kuin ne ovat, 37 § osaksi laissa 1444/2009, 42, 42 c, 42 d ja 42 f § laissa 959/2015 sekä 43 § laissa 1707/2009 ja 1412/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

37 §

Henkilöstö

Jokaisella koululla, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua opetusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämisuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

42 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetusta;
- 3) 17 §:ssä tarkoitettua erityisen tuen järjestämistä;
- 4) 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 5) 25 §:n 2 momentissa säädettyä pidennettyä oppivelvollisuutta; *sekä*
- 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poik-

Ehdotus

37 §

Henkilöstö

Jokaisella koululla, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua opetusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämisuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

42 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetusta;
- 3) 17 §:ssä tarkoitettua erityisen tuen järjestämistä;
- 4) 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 5) 25 §:n 2 momentissa säädettyä pidennettyä oppivelvollisuutta;
- 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poik-

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

keavaa aloittamisajankohtaa.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 22 §:ssä tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarviointin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Muuhun 36 §:n nojalla tehtyyn kuin kirjallista varoitusta tai oppilaan määräaikaista erottamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus ja aluehallintoviranomainen

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toi-

Ehdotus

keavaa aloittamisajankohtaa.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 22 §:ssä tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarviointin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Muuhun 36 §:n nojalla tehtyyn kuin kirjallista varoitusta tai oppilaan määräaikaista erottamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toi-

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

mivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

43 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua esiopetusta ja perusopetusta varten myönnetään valtionosuutta siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään. Esiopetuksen ja perusopetuksen käyttökustannuksiin myönnetään muuta rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten myönnetään rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta säädetään.

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapu-viranomaisena on aluehallintovirasto.

Ehdotus

mivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

43 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua esiopetusta ja perusopetusta varten myönnetään valtionosuutta siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään. Esiopetuksen ja perusopetuksen käyttökustannuksiin myönnetään muuta rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten myönnetään rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta säädetään.

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapu-viranomaisena on *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

64.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lukiolain (629/1998) 30, 34, 34 d—34 f ja 35 §, sellaisina kuin ne ovat, 30 § osaksi laissa 1445/2009, 34 ja 34 d—34 f § laissa 958/2015 sekä 35 § laissa 1413/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

30 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

34 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 3) muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;
- 4) lukion suoritusajan pidentämistä ja opiskelijan katsomista eronneeksi lukiosta; sekä
- 5) edellä 9 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada

Ehdotus

30 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

34 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 3) muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;
- 4) lukion suoritusajan pidentämistä ja opiskelijan katsomista eronneeksi lukiosta;
- 5) 9 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada us-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetusta.

konnon ja elämänkatsomustiedon opetusta.

34 d §

34 d §

*Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen**Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen*

Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

34 e §

34 e §

*Valituskiellot**Valituskiellot*

Muuhun 26 §:n nojalla tehtyyn kuin varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista tai opiskeluoikeuden pidättämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 34 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muuhun 26 §:n nojalla tehtyyn kuin varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista tai opiskeluoikeuden pidättämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 34 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

34 f §

34 f §

*Toimivaltainen hallinto-oikeus ja aluehallintoviranomainen**Toimivaltainen hallinto-oikeus*

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on *Etelä-Suomen aluehallintovirasto*.

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa valtionavustusta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään (1705/2009). Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on aluehallintovirasto.

35 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa valtionavustusta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

65.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9, 10 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 9 § osaksi laissa 1447/2009, 10 § laissa 957/2015 ja 11 § laissa 1708/2009 ja 1415/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilökuntaa.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Muutoksenhaku

Oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos oppilas on tyytymätön uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö

Ehdotus

9 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilökuntaa.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Muutoksenhaku

Oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää arvioinnin suorittanutta opettajaa tai opettajia uusimaan arvioinnin. Jos oppilas on tyytymätön uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö

Voimassa oleva laki

on hylätty, oppilas voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta. Arvioinnin oikaisua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Oppilaaksi ottamista koskeva valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden edellä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oppilaaksi ottamista koskevat oikaisuvaatimus ja valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaalle taikka hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle tiedoksi.

11 §

Valtionosuus

Kunta, joka järjestää taiteen perusopetusta, saa valtionosuutta kunnan asukasmäärän mukaan siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan. Kunnalle voidaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, myöntää oikeus saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan. Oikeuden myöntämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:ssä koulutuksen järjestämisluvasta säädetään. Tässä momentissa tarkoitettun koulutuksen valtionosuudesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään.

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Val-

Ehdotus

on hylätty, oppilas voi pyytää arviointiin oikaisua rehtorilta. Arvioinnin oikaisua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Oppilaaksi ottamista koskeva valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden edellä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oppilaaksi ottamista koskevat oikaisuvaatimus ja valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaalle taikka hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle tiedoksi.

11 §

Valtionosuus

Kunta, joka järjestää taiteen perusopetusta, saa valtionosuutta kunnan asukasmäärän mukaan siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan. Kunnalle voidaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, myöntää oikeus saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan. Oikeuden myöntämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:ssä koulutuksen järjestämisluvasta säädetään. Tässä momentissa tarkoitettun koulutuksen valtionosuudesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään.

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Val-

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

tionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevista asioista on aluehallintovirasto.

Ehdotus

tionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevista asioista on *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

66.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1448/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Laillisuusvalvonta

Laillisuusvalvonta

Aluehallintovirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan. Valtion lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

67.

Laki

hautaustoimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hautaustoimilain (457/2003) 8, 10, 15, 16, 17, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8, 15, 16, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti laissa 1451/2009, 10 § osaksi laissa 1451/2009 ja 17 § laeissa 1451/2009 ja 545/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Aluehallintovirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada aluehallintoviraston lupa.

Aluehallintovirasto voi määräajaksi tai toistaiseksi kieltää hautausmaasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella

Ehdotus

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada *Valtion lupa- ja valvontaviraston* lupa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määräajaksi tai toistaiseksi kieltää hautausmaasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen tai jos toiminnassa rikotaan olen-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

naisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

10 §

10 §

*Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin**Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin*

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin on tehtävä merkintä 9 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta vallintarajoituksesta asianomaisen kiinteistön tai oikeuden kohdalle.

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin on tehtävä merkintä 9 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta vallintarajoituksesta asianomaisen kiinteistön tai oikeuden kohdalle.

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, aluehallintoviraston on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomaisen on ratkaissut asian.

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomaisen on ratkaissut asian.

Jos kiinteistönmuodostamistoimituksessa muodostetaan hautausmaakäytössä oleva kiinteistö, toimitusinsinöörin on tehtävä tätä koskeva ilmoitus maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimituksen saatua lainvoiman.

Jos kiinteistönmuodostamistoimituksessa muodostetaan hautausmaakäytössä oleva kiinteistö, toimitusinsinöörin on tehtävä tätä koskeva ilmoitus maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimituksen saatua lainvoiman.

Vallintarajoitusta koskeva kirjaus poistetaan, kun maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että hautausmaa on lakkautettu 15 §:n mukaisesti.

Vallintarajoitusta koskeva kirjaus poistetaan, kun maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että hautausmaa on lakkautettu 15 §:n mukaisesti.

15 §

15 §

*Hautausmaan lakkauttaminen**Hautausmaan lakkauttaminen*

Hautausmaa voidaan lakkauttaa ja hautausmaan alue voidaan ottaa muuhun käyttöön, kun viimeisestä hautaamisesta on kulunut vähintään 100 vuotta.

Hautausmaa voidaan lakkauttaa ja hautausmaan alue voidaan ottaa muuhun käyttöön, kun viimeisestä hautaamisesta on kulunut vähintään 100 vuotta.

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkaut-

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkaut-

Voimassa oleva laki

taa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja aluehallintovirasto on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan aluehallintoviraston luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisen haudan maa-alue voidaan ottaa muuhun käyttöön aikaisintaan 25 vuoden kulluttua hautaamisesta

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään. Aluehallintoviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Aluehallintovirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää krematoriota asianmukaisesti. Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksenä on, että krematorion toimintaan on myönnetty ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa. Krematoriota ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Ehdotus

taa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan *Valtion lupa- ja valvontaviraston* luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisen haudan maa-alue voidaan ottaa muuhun käyttöön aikaisintaan 25 vuoden kulluttua hautaamisesta

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää krematoriota asianmukaisesti. Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksenä on, että krematorion toimintaan on myönnetty ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa. Krematoriota ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Voimassa oleva laki

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten krematorion ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia krematorion ylläpitoa ja toimintaa koskevia ehtoja.

Aluehallintovirasto voi määräajaksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus aluehallintovirastolle.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä aluehallintoviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Aluehallintovirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. Aluehallintovirastolla on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn velvoitteen, voi aluehallintovirasto sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta si-

Ehdotus

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten krematorion ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia krematorion ylläpitoa ja toimintaa koskevia ehtoja.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määräajaksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn velvoitteen, voi *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

ten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi aluehallintovirasto tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. Aluehallintoviraston tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Ehdotus

velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

68.

Laki

ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) 15 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1452/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

15 §

Muutoksenhaku rehtorin päätökseen

Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea oikaisua aluehallintovirastolta. Aluehallintoviraston päätökseen tässä momentissa tarkoitettussa asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Päätökseen, jolla lukion rehtori on määrännyt 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun seuraamuksen, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa.

Valitus 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos 2 momentissa tarkoitettu päätös kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy hakemuksetta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Ehdotus

15 §

Muutoksenhaku rehtorin päätökseen

Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätökseen tässä momentissa tarkoitettussa asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Päätökseen, jolla lukion rehtori on määrännyt 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun seuraamuksen, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa.

Valitus 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos 2 momentissa tarkoitettu päätös kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy hakemuksetta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

69.

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (1433/2007) 27 §, sellaisena kuin se on laissa 672/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Kansalliskirjaston on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa painotuote tai tallenne taikka 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa mahdollistaa verkkoaineiston haku ja tallentaminen tai velvollisuutensa luovuttaa verkkoaineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa elokuvan sisältävä tallenne tai 11, 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa tallettaa televisio- tai radio-ohjelma tai elokuva ja niihin liittyvä aineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan tai tallettaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehotusta noudateta, aluehallintovirasto voi Kansalliskirjaston tai instituutin hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990).

Ehdotus

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Kansalliskirjaston on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa painotuote tai tallenne taikka 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa mahdollistaa verkkoaineiston haku ja tallentaminen tai velvollisuutensa luovuttaa verkkoaineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa luovuttaa elokuvan sisältävä tallenne tai 11, 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa tallettaa televisio- tai radio-ohjelma tai elokuva ja niihin liittyvä aineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan tai tallettaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehotusta noudateta, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi Kansalliskirjaston tai instituutin hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

70.

Laki

oppilas- ja opiskelijahuoltolain 10 ja 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 10 ja 26 §, sellaisena kuin niistä on
 10 § laissa 1501/2016 ja 886/2017 seuraavasti:

:

Voimassa oleva laki

10 §

Opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut erityisoppilaitoksissa

Sen estämättä mitä yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) säädetään, perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu opetuksen järjestäjä, jonka tehtävänä on opetuksen järjestäminen vaikeimmin vammaisille lapsille sekä ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä saavat opetuksen ja peruskoulutuksen tueksi järjestää opiskelijoilleen terveydenhuollon palveluja. Koulutuksen järjestäjän on tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus, joka sisältää yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettut tiedot. Toiminnasta vastaa koulutuksen järjestäjän nimeämä terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tulee olla mainitussa 4 §:ssä tarkoitettujen lupaviranomaisen hyväksymä.

Sen lisäksi mitä tässä pykälässä säädetään, 1 momentissa mainittujen oppilaitosten opiskelijoilla on oikeus tässä laissa säädettyyn opiskeluhuoltoon.

26 §

Opiskeluhuollon valvonta

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä

Ehdotus

10 §

Opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut erityisoppilaitoksissa

Sen estämättä mitä yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) säädetään, perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu opetuksen järjestäjä, jonka tehtävänä on opetuksen järjestäminen vaikeimmin vammaisille lapsille sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä saavat opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestää opiskelijoilleen terveydenhuollon palveluja. Koulutuksen järjestäjän on tehtävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus, joka sisältää yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettut tiedot. Toiminnasta vastaa koulutuksen järjestäjän nimeämä terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tulee olla mainitussa 4 §:ssä tarkoitettujen lupaviranomaisen hyväksymä.

Sen lisäksi mitä tässä pykälässä säädetään, 1 momentissa mainittujen oppilaitosten opiskelijoilla on oikeus tässä laissa säädettyyn opiskeluhuoltoon.

26 §

Opiskeluhuollon valvonta

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskelu- huollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Tämän lain 7 ja 8 §:ssä säädettyjen opiskelu- huollon palvelujen ohjauksesta ja valvon- nasta säädetään lisäksi sosiaali- huoltolain (710/1982) 3 §:ssä ja kansanterveyslain (66/1972) 2 §:ssä.

Aluehallintovirastolla on oikeus oma- aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulu- tuksen järjestäjä järjestänyt 6 §:ssä säädetyn opetussuunnitelman mukaisen opiskelu- huollon tämän lain mukaisesti.

Ehdotus

oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskelu- huollon kokonaisuuden omavalvonnan toteu- tumisesta.

Tämän lain 7 ja 8 §:ssä säädettyjen opiskelu- huollon palvelujen ohjauksesta ja valvon- nasta säädetään lisäksi sosiaali- huoltolain (710/1982) 3 §:ssä ja kansanterveyslain (66/1972) 2 §:ssä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oi- keus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt 6 §:ssä säädetyn opetussuunnitelman mukaisen opis- keluhuollon tämän lain mukaisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

71.

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikuntalain (390/2015) 4, 7, 9 ja 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittamisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikunnan aluehallinnon tehtävistä vastavat aluehallintovirastot. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, kansalaisjärjestöjen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa.

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Aluehallintovirastossa on asiantuntijaelimänä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

Ehdotus

4 §

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittamisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikunnan alueellisesti hoidettavista valti-onhallinnon tehtävistä vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, *maakuntien*, kansalaisjärjestöjen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa.

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Valtion lupa- ja valvontavirastossa ovat asiantuntijaeliminä seuraavat alueelliset liikuntaneuvostot, jotka maakunnat asettavat:

1) Etelä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat;

2) Lounais-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat;

3) Länsi- ja Sisä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat;

4) Itä-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Rahoitus liikunnan aluehallinnon toimintaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa aluehallintoviraston käyttöön vuosittain liikunnan aluehallinnon toimintaan määrärahat, joiden käytöstä sovitaan aluehallintoviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa aluehallintovirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8—14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

5) Pohjois-Suomen alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettavat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat;

6) Lapin alueellinen liikuntaneuvosto, jonka asettaa Lapin maakunta.

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

*Rahoitus liikunnan **alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin***

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* käyttöön vuosittain liikunnan *alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin* määrärahat, joiden käytöstä sovitaan *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kanssa. Ministeriö voi osoittaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8—14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen *viraston* käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

72.

Laki

nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan nuorisolain (1285/2016) 4 ja 25 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valtion vastuu

Valtion vastuu

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa nuorisotyön ja -politiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävistä vastaavat aluehallintovirastot. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, nuorisolan järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä nuorten kanssa.

25 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettussa asiassa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Ministeriö voi osoittaa aluehallintoviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusmäärärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa nuorisotyön ja -politiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Nuorisotyön ja -politiikan *valtiohallinnon alueellisista* tehtävistä *vastaa Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtion tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä kuntien, nuorisolan järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä nuorten kanssa.

25 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettussa asiassa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Ministeriö voi osoittaa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusmäärärahoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

73.

Laki

yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 4 § ja 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa yleisiä kirjastoja koskevasta valtakunnallisesta kirjastopolitiikasta ja sen kehittämisestä.

Aluehallintoviraston tehtävänä on valtion alueellisena hallintoviranomaisena:

1) edistää *toimialueellaan* yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;

2) seurata ja arvioida *toimialueensa* yleisten kirjastojen toimintaa;

3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; sekä

4) suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön antamat muut tehtävät.

16 §

Arviointi

Kunnan on arvioitava yleisen kirjaston toimintaa. Arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteutumista ja tukea yleisen kirjaston toiminnan kehittämistä. Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä.

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä aluehallintoviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Ehdotus

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa yleisiä kirjastoja koskevasta valtakunnallisesta kirjastopolitiikasta ja sen kehittämisestä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on:

1) edistää yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;

2) seurata ja arvioida yleisten kirjastojen toimintaa;

3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; sekä

4) suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön antamat muut tehtävät.

16 §

Arviointi

Kunnan on arvioitava yleisen kirjaston toimintaa. Arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteutumista ja tukea yleisen kirjaston toiminnan kehittämistä. Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä.

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

HE 14/2018 vp

Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julki-
taa.

Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julki-
taa.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

74.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 111 ja 118 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) 11 §:ssä tarkoitettua valmentavan koulutuksen suoritusaikaa;
- 2) 43 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;
- 3) 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai 64 §:n 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;
- 4) 66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;
- 5) 84 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta;
- 6) 96 §:ssä tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opintonsa;
- 7) 97 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katsoamista eronneeksi.

118 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella ja koulutuksen järjestäjän toimipisteellä, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta tai tutkintoja, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täyttää rehtorille säädettyt kelpoisuusvaatimukset. Koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin päättää, että useammalla toimipisteellä on yhteinen toiminnasta vastaava rehtori tai joh-

Ehdotus

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) 11 §:ssä tarkoitettua valmentavan koulutuksen suoritusaikaa;
- 2) 43 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;
- 3) 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai 64 §:n 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;
- 4) 66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;
- 5) 84 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta;
- 6) 96 §:ssä tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opintonsa;
- 7) 97 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katsoamista eronneeksi.

118 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella ja koulutuksen järjestäjän toimipisteellä, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta tai tutkintoja, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täyttää rehtorille säädettyt kelpoisuusvaatimukset. Koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin päättää, että useammalla toimipisteellä on yhteinen toiminnasta vastaava rehtori tai joh-

taja. Kaksikielisessä oppilaitoksessa tulee olla rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja kumpaakin kieliryhmää varten taikka rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täydellisesti hallitsee oppilaitoksen molemmat opetuskielet. Mitä tässä laissa muualla säädetään rehtorista, koskee myös muuta toiminnasta vastaavaa johtajaa.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

taja. Kaksikielisessä oppilaitoksessa tulee olla rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja kumpaakin kieliryhmää varten taikka rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja, joka täydellisesti hallitsee oppilaitoksen molemmat opetuskielet. Mitä tässä laissa muualla säädetään rehtorista, koskee myös muuta toiminnasta vastaavaa johtajaa. Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

80.

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 ja 3 a §, sellaisina kuin ne ovat, 3 § laeissa 1307/1994, 1046/1996, 424/2007, 1458/2009 ja 33/2014 ja 3 a § laeissa 1458/2009 ja 79/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maatilatalouden rakenteen parantamiseen, maaseutuelinkeinojen edistämiseen, maaseudun elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen sekä näiden toimenpiteiden kehittämisen

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maatilatalouden rakenteen parantamiseen, maaseutuelinkeinojen edistämiseen, maaseudun elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen sekä näiden toimenpiteiden kehittämisen

edistämiseen.

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypää hintaa vastaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasäämisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasäämisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuina tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetusta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita.

Rahaston varoja voidaan käyttää *maidon viitemäärien ostamiseen kansalliseen varantoon ja niiden myymiseen kansallisesta varannosta sekä myös pakkohuutokaupalla myytyjen tilojen ja alueiden lunastamiseen valtiolle, sen mukaan kuin siitä laissa erikseen säädetään, sekä tilojen ja alueiden val-*

edistämiseen.

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypää hintaa vastaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasäämisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasäämisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuina tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai *Maaseutuvirasto* voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetusta annetun lain (986/2011) mukaisia tavoitteita.

Rahaston varoja voidaan käyttää tilojen ja alueiden valtiolle hankkimiseen valtion saamisen turvaamiseksi joko velkajärjestelyjen yhteydessä tai muuten.

tiolle hankkimiseen valtion saamisen turvaamiseksi joko velkajärjestelyjen yhteydessä tai muuten.

Valtioneuvosto voi vastikkeetta luovuttaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla hankittua maaomaisuutta vesialueet mukaan lukien Metsähallitukselle osaksi luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista tai muille valtion viranomaisille tutkimustarkoituksiin. Valtioneuvosto määrää ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Luovutuksensaaja ei ole velvollinen suorittamaan varainsiirto- tai lahjaveroa tässä momentissa tarkoitettusta luovutuksesta.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestystä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edellä mainittuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

Velaksi jäävälle myyntihinnan osalle peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Viivästyneille maksuerille peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan.

Valtioneuvosto voi vastikkeetta luovuttaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla hankittua maaomaisuutta vesialueet mukaan lukien Metsähallitukselle osaksi luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista tai muille valtion viranomaisille tutkimustarkoituksiin. Valtioneuvosto määrää ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Luovutuksensaaja ei ole velvollinen suorittamaan varainsiirto- tai lahjaveroa tässä momentissa tarkoitettusta luovutuksesta.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee *Maaseutuviraston* asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestystä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. *Maaseutuviraston* edellä mainittuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta *Maaseutuvirasto*. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja *Maaseutuviraston* asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että *Maaseutuvirasto* voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

Velaksi jäävälle myyntihinnan osalle peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Viivästyneille maksuerille peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

81.

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 14 § ja 16 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat laissa 1459/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä *eläkelaitos*.

Ahvenanmaan maakunnassa huolehtii Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille tässä laissa säädettyistä tehtävistä Ahvenanmaan maakuntahallitus.

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, *maakunnat*, sekä maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä *eläkelaitos*.

Ahvenanmaan maakunnassa huolehtii Maaseutuvirastolle sekä maakunnalle tässä laissa säädettyistä tehtävistä Ahvenanmaan maakuntahallitus.

16 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset täytetään.

16 §

Maakunnan asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset täytetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

82.

Laki

kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) 4 §, sellaisena kuin se on laeissa 1461/2009 ja 929/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Kaupanhahvistajan on ilmoitettava vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu luovutus samoin kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus taikka yhteisomistuksen purkusopimus kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtion viranomaisten ja kuntien on lisäksi pyydettäessä annettava 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja kauppahintarekisterin pitäjälle.

Ehdotus

4 §

Kaupanhahvistajan on ilmoitettava vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu luovutus samoin kuin Maaseutuviraston on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus taikka yhteisomistuksen purkusopimus kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtion viranomaisten ja kuntien on lisäksi pyydettäessä annettava 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja kauppahintarekisterin pitäjälle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

83.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 2, 5 ja 12 §, sellaisena
 kuin niistä on 12 § laissa 1630/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Valtion ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin sekä suojaamaan saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta.

Valtion, *maakuntien* ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin sekä suojaamaan saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta

5 §

5 §

Liikenne- ja kuljetuspalvelut

Liikenne- ja kuljetuspalvelut

Valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset.

Milloin saariston vakinaiselle väestölle korvataan *valtion varoista* 1 momentissa tarkoitetuista matkoista aiheutuneita kustannuksia, on vesitse tehty matka otettava huomioon lisäkustannuksena siten kuin erikseen säädetään.

Maakunnan on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset.

Milloin saariston vakinaiselle väestölle korvataan 1 momentissa tarkoitetuista matkoista aiheutuneita kustannuksia, on vesitse tehty matka otettava huomioon lisäkustannuksena siten kuin erikseen säädetään.

Maakunnat voivat sopia 1 momentissa tarkoitettujen liikenne- ja kuljetuspalveluiden järjestämisestä yhteistoiminnassa maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Asiaa koskevassa yhteistyösopimuksessa on sovittava tehtävien järjestämisestä sekä maakuntien toimijoiden toimivallasta ja vastuista. *Maakunnat* toimittavat hyväksytyyn yhteistyösopi-

muksen tiedoksi liikenne- ja viestintäministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle.

Valtio osallistuu saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden kustannusten kattamiseen valtion talousarvioon varatun määrärahan rajoissa.

12 §

Ympäristönhoitoavustus

Valtion *tulo- ja menoarvion* rajoissa voidaan 9 §:ssä tarkoitetulle kunnalle tai kuntalaissa (410/2015) tarkoitetulle tällaisen kunnan jäsenelle myöntää avustusta toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Avustusta voidaan myöntää mainitunlaisiin toimenpiteisiin myös yhdistykselle tai säätiölle, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun tai ympäristöhoidon edistäminen.

Avustuksen myöntää hakemuksesta *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset* ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtion-avustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. *Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus* hoitaa *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.*

12 §

Ympäristönhoitoavustus

Valtion *talousarvion* rajoissa voidaan 9 §:ssä tarkoitetulle kunnalle tai kuntalaissa (410/2015) tarkoitetulle tällaisen kunnan jäsenelle myöntää avustusta toimenpiteisiin, jotka koskevat saaristoluonnon suojelemista taikka saariston maisemakuvan säilyttämistä tai parantamista. Avustusta voidaan myöntää mainitunlaisiin toimenpiteisiin myös yhdistykselle tai säätiölle, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun tai ympäristöhoidon edistäminen.

Avustuksen myöntää hakemuksesta *maakunta*. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun *maakunnat* ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Maakunta hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 15, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

84.

Laki

vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 590/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Jos asianosaisten järjestelyehdotuksesta tekemissä muistutuksissa tai muutoin tulee esille sellaisia seikkoja, joiden johdosta on tarpeen tehdä muutoksia järjestelyehdotukseen, ehdotusta on tarkistettava tarpeellisilta osin, minkä jälkeen toimitusmiesten on päätettävä järjestelysuunnitelman vahvistamisesta.

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai aluehallintovirastolle.

Ehdotus

16 §

Jos asianosaisten järjestelyehdotuksesta tekemissä muistutuksissa tai muutoin tulee esille sellaisia seikkoja, joiden johdosta on tarpeen tehdä muutoksia järjestelyehdotukseen, ehdotusta on tarkistettava tarpeellisilta osin, minkä jälkeen toimitusmiesten on päätettävä järjestelysuunnitelman vahvistamisesta.

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

85.

Laki

yhteisluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisluelain (758/1989) 18, 23 b, 31 a ja 33 §, sellaisina kuin ne ovat, 18 § osaksi laeissa 686/2000 ja 99/2014, 23 b § laissa 99/2014, 31 a § laeissa 686/2000 ja 915/2011 sekä 33 § laissa 918/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

- 1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;
- 2) hoitokunnan kokoonpano ja toimiaika;
- 3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;
- 4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;
- 5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;
- 6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;
- 7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;
- 8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä
- 9) muut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Jos osakaskunnan sääntöjen mukaan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta edustajisto, on säännöissä lisäksi mainittava edustajien ja heidän varamiestensä lukumäärä ja toimiaika sekä miten heidät valitaan.

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava aluehallintoviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Alue-

Ehdotus

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

- 1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;
- 2)hoitokunnan kokoonpano ja toimiaika;
- 3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;
- 4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;
- 5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;
- 6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;
- 7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;
- 8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä
- 9) muut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Jos osakaskunnan sääntöjen mukaan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta edustajisto, on säännöissä lisäksi mainittava edustajien ja heidän varamiestensä lukumäärä ja toimiaika sekä miten heidät valitaan.

hallintoviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle.

23 b §

Edellä 16 §:n 3 momentissa ja 18 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä sijaitsee pääosa yhteisestä alueesta. *Edellä 18 §:n 3 momentissa tarkoitettun päätöksen osalta toimivaltainen on lisäksi se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä sijaitsee pääosa niiden kiinteistöjen alueesta, joihin yhteinen erityinen etuus kuuluu.*

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

31 a §

Jos yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunta on järjestäytynyt tässä laissa säädetyllä tavalla, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskeva korvaus maksetaan osakaskunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan aluehallintovirastoon. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, aluehallintoviraston on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

23 b §

Edellä 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä sijaitsee pääosa yhteisestä alueesta.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

31 a §

Jos yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunta on järjestäytynyt tässä laissa säädetyllä tavalla, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskeva korvaus maksetaan osakaskunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Jos yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, korvaus talletetaan Ahvenanmaan valtionvirastoon.* Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, aluehallintoviraston on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja aluehallintovirastolle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Samoin Maanmittauslaitokselle ja aluehallintovirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle taikka yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden sijaitessa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle* ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Samoin Maanmittauslaitokselle ja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

86.

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitolain (848/1990) 6, 8, 14, 28, 36, 38, 39 a, 48 ja 52 §,
sellaisina kuin ne ovat, 6, 8, 14, 28, 36 ja 38 § osaksi laissa 1466/2009, 48 ja 52 § laissa
1466/2009 ja 39 a § laissa 979/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 52 a ja 52 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Paliskunta

Paliskunta

Poronhoitoalueella asuvat poronomistajat, joiden poroja 9 §:n 1 ja 2 momentin mukaan hoidetaan paliskunnan alueella (*osakkaat*), muodostavat paliskunnan. Paliskuntain yhdistys, paliskunta sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö eivät ole paliskunnan osakkaita. Poronomistaja voi olla vain yhden paliskunnan osakas.

Paliskunta voi kantaa ja vastata toimialueensa poronhoitoa koskevissa asioissa ja saada nimiinsä oikeuksia sekä tehdä sitoumuksia tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi. Paliskunnan osakas ei vastaa henkilökohtaisesti paliskunnan velvoitteista.

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa Lapin aluehallintovirasto. Paliskuntien välinen esteaita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

Poronhoitoalueella asuvat poronomistajat, joiden poroja 9 §:n 1 ja 2 momentin mukaan hoidetaan paliskunnan alueella (*osakkaat*), muodostavat paliskunnan. Paliskuntain yhdistys, paliskunta sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö eivät ole paliskunnan osakkaita. Poronomistaja voi olla vain yhden paliskunnan osakas.

Paliskunta voi kantaa ja vastata toimialueensa poronhoitoa koskevissa asioissa ja saada nimiinsä oikeuksia sekä tehdä sitoumuksia tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi. Paliskunnan osakas ei vastaa henkilökohtaisesti paliskunnan velvoitteista.

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa *Lapin maakunta*. Paliskuntien välinen esteaita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään Lapin aluehallintoviraston määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronostajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13—15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle Lapin aluehallintoviraston määräämä henkilö.

Milloin paliskunta perustetaan yhdistämällä kaksi tai useampia paliskuntia, siirtyy lakkaavien paliskuntien omaisuus perustettavalle paliskunnalle siltä osin kuin sitä ei jaeta lakkaavien paliskuntien osakkaille. Jos lakkaavista paliskunnista siirtyvien omaisuuserien arvot niistä tulevia lukuporoja kohden laskettuina ovat erisuuruiset, on paliskunnan, jonka omaisuuden näin laskettu arvo jää pienemmäksi kuin paliskunnan, jonka omaisuuden arvo on suurin, suoritettava perustettavalle paliskunnalle omaisuusarvojen erotusta vastaava määrä, jollei kokouksessa toisin sovita.

Mitä 2 momentissa on säädetty, noudatetaan soveltuvin osin myös sellaiseen paliskunnan perustamiseen, jossa perustettavaan paliskuntaan liitetään osa muusta paliskunnasta.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, Lapin aluehallintovirasto voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään *Lapin maakunnan* määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronostajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13—15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle *Lapin maakunnan* määräämä henkilö.

Milloin paliskunta perustetaan yhdistämällä kaksi tai useampia paliskuntia, siirtyy lakkaavien paliskuntien omaisuus perustettavalle paliskunnalle siltä osin kuin sitä ei jaeta lakkaavien paliskuntien osakkaille. Jos lakkaavista paliskunnista siirtyvien omaisuuserien arvot niistä tulevia lukuporoja kohden laskettuina ovat erisuuruiset, on paliskunnan, jonka omaisuuden näin laskettu arvo jää pienemmäksi kuin paliskunnan, jonka omaisuuden arvo on suurin, suoritettava perustettavalle paliskunnalle omaisuusarvojen erotusta vastaava määrä, jollei kokouksessa toisin sovita.

Mitä 2 momentissa on säädetty, noudatetaan soveltuvin osin myös sellaiseen paliskunnan perustamiseen, jossa perustettavaan paliskuntaan liitetään osa muusta paliskunnasta.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, *Lapin maakunta* voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

Paliskunnan kokouksessa käsitellään vain ne asiat, jotka on mainittu kokouskutsussa. Kuitenkin on 44 §:n 2 momentissa tarkoitettu asia käsiteltävä paliskunnan kokouksessa, vaikka sitä ei olekaan mainittu kokouskutsussa, jos asianomainen poronomistaja sitä vaatii.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Paliskunnan on vuosittain pidettävä tarpeellinen määrä poroerotuksia, joissa teurastettavaksi tarkoitetut porot (teurasporot) erotetaan eloporoista. Erotuksissa selvitetään lisäksi teurastettavien porojen ja eloporojen lukumäärät ja varustetaan erotuksessa mukana olleet eloporot tätä osoittavalla merkillä (*lukumerkki*).

Milloin jäkälän jäätyminen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, Lapin aluehallintovirasto voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi Lapin aluehallintovirasto hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllystyneen paliskunnan kustannuksella.

Poroerotuksesta on ilmoitettava riittävän ajoissa ennakkoon paliskunnan osakkaille, naapuripaliskunnille ja Paliskuntain yhdistykselle.

36 §

Arvioimislautakunta

Arvioimislautakunnan tehtävänä on ratkaista sille 32 §:n 1 momentin ja 34 §:n 3 momentin sekä 43 §:n 4 momentin mukaan kuuluvat asiat. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtajana toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämä henkilö. Ennen puheenjohtajan määräämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuultava paliskuntaa ja maataloustuottajain yhdistystä.

Paliskunnan kokouksessa käsitellään vain ne asiat, jotka on mainittu kokouskutsussa. Kuitenkin on 44 §:n 2 momentissa tarkoitettu asia käsiteltävä paliskunnan kokouksessa, vaikka sitä ei olekaan mainittu kokouskutsussa, jos asianomainen poronomistaja sitä vaatii.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Paliskunnan on vuosittain pidettävä tarpeellinen määrä poroerotuksia, joissa teurastettavaksi tarkoitetut porot (*teurasporot*) erotetaan eloporoista. Erotuksissa selvitetään lisäksi teurastettavien porojen ja eloporojen lukumäärät ja varustetaan erotuksessa mukana olleet eloporot tätä osoittavalla merkillä (*lukumerkki*).

Milloin jäkälän jäätyminen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, *Lapin maakunta* voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi *Lapin maakunta* hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllystyneen paliskunnan kustannuksella.

Poroerotuksesta on ilmoitettava riittävän ajoissa ennakkoon paliskunnan osakkaille, naapuripaliskunnille ja Paliskuntain yhdistykselle.

36 §

Arvioimislautakunta

Arvioimislautakunnan tehtävänä on ratkaista sille 32 §:n 1 momentin ja 34 §:n 3 momentin sekä 43 §:n 4 momentin mukaan kuuluvat asiat. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtajana toimii *maakunnan* määräämä henkilö. Ennen puheenjohtajan määräämistä *maakunnan* on kuultava paliskuntaa ja maataloustuottajain yhdistystä. Muista jäsenistä toinen edustaa paikallisia maataloustuottajia ja toi-

Muista jäsenistä toinen edustaa paikallisia maataloustuottajia ja toinen sitä paliskuntaa, jota ratkaistava asia koskee.

Jokaisessa paliskunnassa on oltava tarpeellinen määrä paliskunnan valitsevia arviomiehiä sekä jokaisessa poronhoitoalueella sijaitsevassa ja 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa tarpeellinen määrä maataloustuottajia edustavia arviomiehiä, joiden valitsemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Sen, joka haluaa saattaa asian arvioimislautakunnan käsiteltäväksi, on ilmoitettava siitä puheenjohtajalle ja vastapuolelle ja samalla ilmoitettava arviomies, jonka hän on valinnut lautakunnan jäseneksi. Vastapuolen on ilmoitettava toiseksi lautakunnan jäseneksi valitsemastaan arviomiehestä mahdollisimman pian edellä tarkoitetun ilmoituksen saapumisen jälkeen. Jollei hän tee ilmoitusta kolmen päivän kuluessa, nimismies määrää arviomiehen hänen puolestaan

38 §

Arvioimislautakunnan jäsenen palkkio ja vastuu

Arvioimislautakunnan jäsenenä toimineella arviomiehellä on oikeus saada tästä tehtävästä palkkiota ja matkakustannusten korvausta Lapin aluehallintoviraston määräämien perusteiden mukaisesti. Lautakunnan on päätöksessään määrättävä kustannusten korvaamisvelvollisuudesta asianosaisten kesken.

Arvioimislautakunnan jäsen toimii virkavastuulla.

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettavaa esteaitaa varten tarpeellisesta käyttöoikeudesta on ensisijaisesti sovittava maanomistajan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, käyttöoikeutta koskeva asia käsitellään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädettyssä järjestyksessä lunastustoimituksessa. Lunastustoimi-

nen sitä paliskuntaa, jota ratkaistava asia koskee.

Jokaisessa paliskunnassa on oltava tarpeellinen määrä paliskunnan valitsevia arviomiehiä sekä jokaisessa poronhoitoalueella sijaitsevassa ja 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnassa tarpeellinen määrä maataloustuottajia edustavia arviomiehiä, joiden valitsemisesta säädetään tarkemmin *valtioneuvoston* asetuksella.

Sen, joka haluaa saattaa asian arvioimislautakunnan käsiteltäväksi, on ilmoitettava siitä puheenjohtajalle ja vastapuolelle ja samalla ilmoitettava arviomies, jonka hän on valinnut lautakunnan jäseneksi. Vastapuolen on ilmoitettava toiseksi lautakunnan jäseneksi valitsemastaan arviomiehestä mahdollisimman pian edellä tarkoitetun ilmoituksen saapumisen jälkeen. Jollei hän tee ilmoitusta kolmen päivän kuluessa, *poliisipäällikkö* määrää arviomiehen hänen puolestaan.

38 §

Arvioimislautakunnan jäsenen palkkio ja vastuu

Arvioimislautakunnan jäsenenä toimineella arviomiehellä on oikeus saada tästä tehtävästä palkkiota ja matkakustannusten korvausta *Lapin maakunnan* määräämien perusteiden mukaisesti. Lautakunnan on päätöksessään määrättävä kustannusten korvaamisvelvollisuudesta asianosaisten kesken.

Arvioimislautakunnan jäsen toimii virkavastuulla.

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettavaa esteaitaa varten tarpeellisesta käyttöoikeudesta on ensisijaisesti sovittava maanomistajan kanssa. Jos sopimukseen ei päästä, käyttöoikeutta koskeva asia käsitellään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädettyssä järjestyksessä lunastustoimituksessa. Lunastustoimi-

tuksen toimituskustannukset maksaa Suomen valtio.

Käyttöoikeuden perustamiseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 156 §:n 1 momentissa säädetään rasiteoikeuden perustamisesta. Jos Suomi on tehnyt sitä sitovan sopimuksen vieraan vallan kanssa yleisen edun perusteella toteutettavasta esteidasta, sopimusta on noudatettava käyttöoikeuden sijainnista päätettäessä. Sekä valtion aluetta että yksityisen aluetta koskeva käyttöoikeus esteaitaa varten on merkittävä kiinteistötietojärjestelmään.

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapittoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

52 §

Valvonta

Lapin aluehallintovirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee Lapin aluehallintoviraston sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

tuksen toimituskustannukset maksaa Suomen valtio.

Käyttöoikeuden perustamiseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 156 §:n 1 momentissa säädetään rasiteoikeuden perustamisesta. Jos Suomi on tehnyt sitä sitovan sopimuksen vieraan vallan kanssa yleisen edun perusteella toteutettavasta esteidasta, sopimusta on noudatettava käyttöoikeuden sijainnista päätettäessä. Sekä valtion aluetta että yksityisen aluetta koskeva käyttöoikeus esteaitaa varten on merkittävä kiinteistötietojärjestelmään.

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää *Lapin maakunta*. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapittoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää *Lapin maakunta*. *Menettelyn osalta sovelletaan, mitä valtioneuvoston laissa (688/2001) säädetään.*

52 §

Valvonta

Lapin maakunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee *Lapin maakunnan* sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

52 a §

Maakunnan päätöksistä perittävät maksut

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä, joka koskee muuta kuin määrärahan myöntämistä.

52 b §

Muutoksenhaku

Tähän lakiin perustuviin maakunnan päätöksiin haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Kuitenkin päätöksiin, jotka koskevat paliskuntien toimialueiden rajojen vahvistamista, arvioimislautakunnan puheenjohtajan määräämistä, lautakunnan jäsenten palkkio- ja korvausperusteita tai maakunnallisia maksuja, haetaan muutosta siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

87.

Laki

metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan metsästyslain (615/1993) 23 ja 88 §, sellaisena kuin ne ovat, 23 § laissa 1469/2009 ja 88 § osaksi laeissa 1469/2009 ja 159/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää tai eläintautilain (55/1980) 3 §:n nojalla määriteltyjen helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava. Kuulemista ei kuitenkaan edellytetä, jos kiellon tai rajoituksen antaminen perustuu helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseen.

Aluehallintoviraston tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimassapitämiseen ei enää ole tarvetta.

Aluehallintovirastolle kuuluvista 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se aluehallintovirasto, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Ahvenanmaan valtionviraston toimialueen vastaista rajaa lukuun ottamatta aluehallintovirastojen toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhyk-

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää tai eläintautilain (441/2013) 5 §:n nojalla nimettyjen helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, *maakunta* voi määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa tai sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava. Kuulemista ei kuitenkaan edellytetä, jos kiellon tai rajoituksen antaminen perustuu helposti leviävien eläintautien leviämisen ehkäisemiseen.

Maakunnan tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimassapitämiseen ei enää ole tarvetta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä Varsinais-Suomen maakunta.

keen ulkorajaan saakka.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojen tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.

Maanomistajalla ja metsästys oikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, aluehallintovirasto voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitettun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojen tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.

Maanomistajalla ja metsästys oikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitettun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

88.

Laki

taimiaiaineistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 3:n 4 momentti, 7a ja 12 §, 15 §:n 1 momentti sekä 16 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti sekä 7a ja 12 § laissa 1472/2009, 15 §:n 1 momentti laissa 727/2000 ja 16 § laissa 94/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki
3 §

Ehdotus
3 §

Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan *Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Päätöksen hyväksymisestä ja rekisteröinnistä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.* Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

Hyväksymistä ja rekisteröintiä haetaan *Elintarviketurvallisuusvirastolta.* Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymistä ja rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksia.

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa valtakunnallisesti Elintarviketurvallisuusvirasto ja alueellisesti *maakunta.*

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991)

muuta johdu.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyudet on korjattava.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee poistaa rekisteristä taimiaineiston toimittaja, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyyksiä.

Rekisteristä poistettu on merkittävä välittömästi uudelleen rekisteriin ilman eri hake-
musta sitten, kun rekisteristä poistamisen syy ei enää ole olemassa.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

16 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 3 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Muuhun tämän lain mukaiseen hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

12 §

Rekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei taimiaineiston toimittaja noudata tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä, valvontaviranomaisen tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyudet on korjattava.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee poistaa rekisteristä taimiaineiston toimittaja, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassa havaittuja virheellisyyksiä.

Rekisteristä poistettu on merkittävä välittömästi uudelleen rekisteriin ilman eri hake-
musta sitten, kun rekisteristä poistamisen syy ei enää ole olemassa.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään. *Maakunta perii tämän lain perusteella tekemistään tuonnin, toimijoiden rekisteröinnin edellytysten ja varmennetun tuotannon tarkastuksista hyväksymänsä taksan mukaisen maksun.*

16 §

Muutoksenhaku

Elintarviketurvallisuusviraston 3 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Muuhun tämän lain mukaiseen hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Haettaessa muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan*

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella. Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä.

taksapäätökseen, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella. Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

89.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1326/1999, sekä

muutetaan, 21 a ja 30 a §, 34 §:n 1 ja 2 momentti, 36 §, 37 §:n 3 momentti ja 40 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 21 a § laeissa 1389/2004 ja 1473/2009, 30 a § laeissa 593/2002 ja 1473/2009, 34 §:n 1 ja 2 momentti, 36 § ja 40 §:n 5 momentti laissa 1473/2009 ja 37 §:n 3 momentti laissa 699/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) maatalousyrittäjällä henkilöä, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta;

2) maatilalla yhden tai useamman peltoa käsittävän tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä; harjoitettaessa porotaloutta maatilaksi katsotaan myös porotalouslaissa (161/1990) tarkoitettu porotaloustila tai siihen verrattava muu tila;

3) maataloudella luonnon jatkuvaan tuotokkyyn perustuvaa toimintaa, metsätaloutta ja kalastusta lukuun ottamatta, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään;

4) maatilataloudella maataloutta ja metsätaloutta;

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjän eläkelaisissa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

6) *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (1558/1991) 3 §:ssä tarkoitettua toimielintä, viranhaltijaa tai luottamushenkilöä.*

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu maatalousyrittäjän

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) maatalousyrittäjällä henkilöä, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta;

2) maatilalla yhden tai useamman peltoa käsittävän tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä; harjoitettaessa porotaloutta maatilaksi katsotaan myös porotalouslaissa (161/1990) tarkoitettu porotaloustila tai siihen verrattava muu tila;

3) maataloudella luonnon jatkuvaan tuotokkyyn perustuvaa toimintaa, metsätaloutta ja kalastusta lukuun ottamatta, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään;

4) maatilataloudella maataloutta ja metsätaloutta;

5) eläkelaitoksella maatalousyrittäjän eläkelaisissa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

Mitä tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän aviopuolisosta, sovelletaan myös henkilöön, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu maatalousyrittäjän

eläkelain 3 §:n 5 kohdan nojalla.

21 a §

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle silloin, kun luopujana on porotalouden harjoittaja.

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla tapahtunut, 9 tai 10 §:ssä tarkoitettun sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido häntä.

30 a §

Luopumistuen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada luopumistukea tai hänen saamansa luopumistuen määrään.

Eläkelaitos, Maaseutuvirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi tarvittaessa vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset niistä 1 momentissa tarkoitetuista muutoksista, joista luopumis-

eläkelain 3 §:n 5 kohdan nojalla.

21 a §

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto *maakunnalle*. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle silloin, kun luopujana on porotalouden harjoittaja.

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla tapahtunut, 9 tai 10 §:ssä tarkoitettun sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido häntä.

30 a §

Luopumistuen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada luopumistukea tai hänen saamansa luopumistuen määrään.

Eläkelaitos, Maaseutuvirasto, tai *maakunta* voi tarvittaessa vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset niistä 1 momentissa

tuen saajalla on ilmoitusvelvollisuus.

tarkoitetuista muutoksista, joista luopumistuen saajalla on ilmoitusvelvollisuus.

34 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö, Paliskuntain yhdistys sekä eläkelaitos.

Tämän lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

34 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat *maakunnat*, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö, Paliskuntain yhdistys sekä eläkelaitos.

Tämän lain mukaan maakunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

36 §

Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Maaseutuviraston ja maa- ja metsätalousministeriön asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumistuen saaja ei harjoita maataloutta ja että luopuja sekä luovutuksensaaja noudattavat tässä laissa tarkoitettuja sitoumuksia.

Valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetuilla toimielimillä on oikeus tutustua luopumisen kohteena olevaan tilaan ja oikeus saada luopujalta ja luovutuksensaajalta selvitys tässä laissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

36 §

Maakuntien, Maaseutuviraston ja maa- ja metsätalousministeriön asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumistuen saaja ei harjoita maataloutta ja että luopuja sekä luovutuksensaaja noudattavat tässä laissa tarkoitettuja sitoumuksia.

Valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetuilla toimielimillä on oikeus tutustua luopumisen kohteena olevaan tilaan ja oikeus saada luopujalta ja luovutuksensaajalta selvitys tässä laissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

37 §

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai Paliskuntain yhdistyksen tämän lain nojalla antamaan lausuntoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

37 §

Maakunnan tai Paliskuntain yhdistyksen tämän lain nojalla antamaan lausuntoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

40 §

Eläkelaitoksella on velvollisuus antaa tarvittavat tiedot maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten *sekä maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetussa laissa*

40 §

Eläkelaitoksella on velvollisuus antaa tarvittavat tiedot maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle ja *maakunnalle* 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten.

HE 14/2018 vp

*(1303/1994) tarkoitetun pellon metsittämis-
tukijärjestelmän valvontaa varten.*

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

90.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan kolttalain (253/1995) 12 ja 35 § sellaisina kuin ne ovat laissa 1474/2009, muutetaan 11, 13 b, 18, 19, 21, 22, 26, 27—29, 31, 36—38, 55, 55 a, 56, 63, 64 ja 65a §, sellaisina kuin niistä ovat 11 § laissa 568/2014, 13 b, 18, 55 a ja 64 § laissa 1677/2015, 19 § laeissa 1474/2009 ja 1677/2015, 21, 27—29, 31, 36—38, 55 ja 65 a § laissa 1474/2009 sekä 63 § laissa 83/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Kalaistutukset

Kalaistutukset

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla voidaan hankkia kalanpoikasia istutettavaksi kolttala-alueen vesistöihin ja suorittaa muitakin kalavesien hoitoon liittyviä toimenpiteitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka voi antaa niiden toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suoritettavaksi.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla voidaan hankkia kalanpoikasia istutettavaksi kolttala-alueen vesistöihin ja suorittaa muitakin kalavesien hoitoon liittyviä toimenpiteitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpiteestä päättää *Lapin maakunnan viranhalitaja*, joka voi antaa niiden toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suoritettavaksi.

12 §

(kumotaan)

Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt

Valtio voi tarvittaessa tehdä tai teettää kolttien tiloja varten tarpeelliset tienteko- ja vesihuoltotyöt. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää asiasta.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus huolehtii 1 momentin mukaisesti tehdyn tien kunnossapidosta, kunnes tie on luovutettu yksityiseksi tieksi tai yleisenä tienä käytettäväksi.

13 b§

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. *Lapin maakunta* päättää lainan enimmäismäärästä.

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tuen myöntämistä koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 47—52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla päätöksellä hyväksytään valtiolainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiotakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrä ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään.

Valtiolainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä ja 72 §:ssä säädetään.

Korkotukea ja valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen sekä korkotuen maksamiseen sovelletaan, mitä porota-

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, tuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta *Lapin maakunnan viranhaltija*. *Valtiokonttori voi myöntää valtionlainan, kun Lapin maakunta on tehnyt valtionlainaa ja mahdollista avusta koskevan päätöksen.*

Tuen myöntämisestä koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 47—52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla *1 momentissa tarkoitetulla Lapin maakunnan tekemällä* päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan *enimmäismäärä* ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään.

Valtionlainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1,2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä ja 72 §:ssä säädetään.

Korkotukea ja valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen sekä korkotuen maksamiseen sovelletaan, mitä porotalou-

louden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta tarkempia säännöksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakennuslupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakennuslupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakennuslupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy.

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain, porotalouslain ja maaseutuelinkeinolain (1295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

den rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1,2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta tarkempia säännöksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakennuslupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. *Lapin maakunnan* viranhaltija voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakennuslupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakennuslupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka *Lapin maakunnan* viranhaltija hyväksyy.

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Maaseutuvirasto voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia *Lapin maakunnan esityksestä*. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Maaseutuvirasto voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain, porotalouslain ja maaseutuelinkeinolain (81295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Maaseutuvirastolla on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtyä siitä esityksen, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

22 §

Maan lunastaminen pakkohuutokaupasta

Pakkohuutokaupasta valtiolle lunastettu tila ja muu koltan koltta-alueella omistama kiinteistö tai sen osa voidaan sen estämättä, mitä pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun 7 §:ssä säädetään, käyttää tämän lain tarkoituksiin sekä tällöin antaa sen aikaisemmin omistaneelle koltalle tai hänen puolisolleen taikka heidän tai jommankumman heistä perintökaaren 2 luvussa tarkoitettulle sukulaiselle tai ottolapselle taikka tällaisen henkilön puolisolle, vaikkei tämä täyttäisi tämän lain 5 §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä. *Lunastetun tilan käyttämisessä voidaan soveltuvin osin noudattaa, mitä pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain 7 §:n 4 momentissa säädetään.* Lunastettu tila voidaan antaa myös yhteisesti kahdelle tai useammalle tässä pykälässä tarkoitettulle henkilölle.

26 §

Maan käyttäminen muihin tarkoituksiin

Milloin hankittua omaisuutta ei tarvita tämän lain tarkoituksiin, voidaan se käyttää luontaiselinkeinolain, maaseutuelinkeinolain tai porotalouslain tarkoituksiin taikka käyttää muihin tarkoituksiin noudattaen, mitä oikeudesta luovuttaa valtion maaomaisuutta ja tuloatuottavia oikeuksia annetussa laissa

Metsähallitus siirtää, *Maaseutuviraston* tehtyä siitä esityksen ja *Lapin maakunnan annettua asiasta lausunnon*, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet *Maaseutuviraston* hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta *Maaseutuviraston* hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja *Maaseutuvirasto* eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

22 §

Maan lunastaminen pakkohuutokaupasta

Pakkohuutokaupasta valtiolle lunastettu tila ja muu koltan koltta-alueella omistama kiinteistö tai sen osa voidaan käyttää tämän lain tarkoituksiin sekä tällöin antaa sen aikaisemmin omistaneelle koltalle tai hänen puolisolleen taikka heidän tai jommankumman heistä perintökaaren 2 luvussa tarkoitettulle sukulaiselle tai ottolapselle taikka tällaisen henkilön puolisolle, vaikkei tämä täyttäisi tämän lain 5 §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä. Lunastettu tila voidaan antaa myös yhteisesti kahdelle tai useammalle tässä pykälässä tarkoitettulle henkilölle.

26 §

Maan käyttäminen muihin tarkoituksiin

Milloin hankittua omaisuutta ei tarvita tämän lain tarkoituksiin, voidaan se käyttää luontaiselinkeinolain, maaseutuelinkeinolain tai porotalouslain tarkoituksiin taikka käyttää muihin tarkoituksiin noudattaen, mitä oikeudesta luovuttaa *valtion kiinteistövarallisuutta (973/2002)* säädetään.

(687/78) säädetään.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee laatia hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitettujen tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitettua omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriölle käsiteltäväksi.

Suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja siinä yhteydessä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Hakemuksesta on hankittava kunnan maaseutuelinkeinöviranomaisen lausunto sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

Tilan, alueen tai muun etuuden myyntihinnaksi määrätään sen käyttötarkoituksen mukainen käypä hinta.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Maaseutuviraston tulee laatia Lapin maakuntaa kuultuaan hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitettujen tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitettua omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä *Maaseutuvirastolla* ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

Suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja siinä yhteydessä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti *Maaseutuvirastolta*. Hakemuksesta on hankittava *Lapin maakunnan lausunto* sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Maaseutuvirasto päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

Tilan, alueen tai muun etuuden myyntihinnaksi määrätään sen käyttötarkoituksen mukainen käypä hinta.

31 §

Maanmittaustoimitukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinööri tai hänen määräyksestään maanmittausteknikko voi suorittaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän maanmittaustoimituksen sen mukaisesti kuin kiinteistön muodostamislaisissa (554/1995) säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

Tämän lain täytäntöönpanoon liittyvien maanmittaustoimitusten toimituskustannukset suoritetaan valtion varoista.

35 §

Eräät tienteke- ja vesihuoltotyöt

Jos valtio on tehnyt tai teettänyt tämän lain mukaisia tiloja varten tie- ja vesihuoltotyitä, peritään tilan omistajalta työn kustannuksista se määrä, jolla tilan arvon tarkoitukseensa käytettynä voidaan katsoa nousseen sanottujen töiden johdosta, enintään kuitenkin 10 prosenttia tilan osalle tulleiden kustannusten määrästä. Perittävän määrän takaisinmaksuaika on 10 vuotta ja sen vuotuinen korko on neljä prosenttia. Kustannusten perinnästä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Kustannusten perintään, maksuhelpotuksiin, irtisanomiseen ja muihinkin seikkoihin nähden on soveltuvin osin voimassa, mitä myyntihintojen osalta säädetään.

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue sen osa, on mitätön. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta,

31 §

Maanmittaustoimitukset

Maaseutuvirasto voi huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

Tämän lain täytäntöönpanoon liittyvien maanmittaustoimitusten toimituskustannukset suoritetaan valtion varoista.

(kumotaan)

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman *Lapin maakunnan* lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. *Lapin maakunnan* on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua

joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on sellainen henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädettyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi tai muu pantkipsipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus on pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai sen osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on siirtynyt, taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä tilaa tai sen aluetta rasittavan valtion saamisen, valtionlainan tai avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta.

kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädettyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu pantkipsipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. *Lapin maakunta* voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lapin maakunta voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistusoikeus on siirtynyt taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, Valtiokonttori voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen tai valtionlainan ja *Lapin maakunnan viranhaltija* avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta. *Lapin maakunnan viranhaltija voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimen-*

Kauppa- ja velkakirjoihin sekä avustuksen myöntämistä koskeviin päätöksiin on otettava 1 momentin mukainen ehto. Kauppa- ja velkakirjoihin voidaan ottaa saamisen irtisanomisen sekä kauppa- ja lainaehdoissa ehkä sovitun sakkokoron maksettavaksi määräämisen uhalla noudatettavaksi muitakin ehtoja, jotka koskevat tilan alueen käyttämistä, saamisen perimisen turvaamista sekä lainan käyttöä samoin kuin muita tarpeelliseksi katsottuja ehtoja.

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 36 ja 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottoon myytäväksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettavaksi myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena kuitenkin on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen, valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta päättää Valtiokonttori.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitettujen valtionlainojen saadaan periä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lainvoimaisen päätöksen nojalla ulosottoon siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706(2007)) säädetään. Tässä laissa tarkoitettujen valtionlainojen erääntyneet maksut saadaan periä sano-

pide avustuksen takaisin perimisen.

Kauppa- ja velkakirjoihin sekä avustuksen myöntämistä koskeviin päätöksiin on otettava 1 momentin mukainen ehto. Kauppa- ja velkakirjoihin voidaan ottaa saamisen irtisanomisen sekä kauppa- ja lainaehdoissa ehkä sovitun sakkokoron maksettavaksi määräämisen uhalla noudatettavaksi muitakin ehtoja, jotka koskevat tilan tai alueen käyttämistä, saamisen perimisen turvaamista sekä lainan käyttöä samoin kuin muita tarpeelliseksi katsottuja ehtoja.

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Valtiokonttori voi 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetyin perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottoon myytäväksi. Valtiokonttori voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettaviksi myös silloin kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. *Valtiokonttori* päättää myös valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta, jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitettujen valtionlainojen ja valtionlainojen erääntyneet maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

tussa järjestyksessä ilman eri päätöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa.

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Inarin kunnan maaseutuviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna *Lapin aluehallintovirastoa* ja muita valtion viranomaisia.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

56 §

Kuuleminen

Valtion ja kunnan viranomaisten käsiteltävinä olevissa 44 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa viranomaisten on varattava kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen. Lausuntopyyntö saadaan lähettää kolttien luottamusmiehelle, jonka tulee kutsua koltta-

Valtiokonttori voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen.

55§

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, *Maaseutuvirasto*, *Lapin maakunta*, *Valtiokonttori* sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna muita valtion viranomaisia.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, *Valtiokonttorin* ja *Lapin maakunnan* oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

56 §

Kuuleminen

Valtion, *Lapin maakunnan* ja kunnan viranomaisten käsiteltävinä olevissa 44 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa on varattava kolttien kyläkokoukselle ja kolttaneuvostoille tilaisuus lausunnon antamiseen. Lausuntopyyntö saadaan lähettää kolttien luottamusmiehelle, jonka tulee kutsua

neuvostot yhteiseen kokoukseen asiaa käsittelemään. Mikäli kyläkokous ei ole siirtänyt lausunnon antamista koltthaneuvoston tehtäväksi, tulee luottamusmiehen kutsua myös kyläkokous asiaa käsittelemään.

Paliskuntain yhdistykselle ja paikallisille paliskunnille on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sellaisissa porotalouteen liittyvissä asioissa, joilla saattaa olla laajahkoa merkitystä porotalouden harjoittamisen kannalta.

63 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen 36—39 §:ssä tarkoitettussa asiassa taikka asiassa, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn tai muun maksuhelpotuksen raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin

koltthaneuvostot yhteiseen kokoukseen asiaa käsittelemään. Mikäli kyläkokous ei ole siirtänyt lausunnon antamista koltthaneuvoston tehtäväksi, tulee luottamusmiehen kutsua myös kyläkokous koolle asiaa käsittelemään.

Paliskuntain yhdistykselle ja paikallisille paliskunnille on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sellaisissa porotalouteen liittyvissä asioissa, joilla saattaa olla laajahkoa merkitystä porotalouden harjoittamisen kannalta.

63 §

Muutoksenhaku

Lapin maakunnan, Valtiokonttorin ja Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen 36—39 §:ssä tarkoitettussa asiassa taikka asiassa, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn tai muun maksuhelpotuksen raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksista koskevat *Valtiokonttorin* päätökset sekä *Lapin maakunnan* avustuksen ja muun tuen myöntämisestä koskevat päätök-

maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

set ovat kuitenkin maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen eräisiin viranomaisiin

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee Lapin maakuntaa lukuun ottamatta *Maaseutuvirastolle tai Valtiokonttorille tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä.*

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn valtionlainan velkojaksi tulee Valtiokonttori elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan ja Valtiokonttorille siirtyä luotonantajan oikeudet ja velvollisuudet tämän lain tullessa voimaan. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn valtionlainan vakuutena olevien kiinnitysten pantinhaltijaksi tulee Valtiokonttori aiemman pantinhaltijan sijaan tämä lain tullessa voimaan. Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin valtionlainaa koskeviin hakemuksiin ja valtionlainan myöntämiseen. Lapin maakunta on velvollinen siirtämään Valtiokonttorille sille Lapin elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskukselta siirtyneet ja sen hallussa olevat, ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjen valtionlainojen myöntämiseen, nostamiseen ja hallinnointiin liittyvät alkuperäiset asiakirjat sekä panttikirjat ja vakuutena oleviin kiinnityksiin liittyvät muut alkuperäiset asiakirjat.

91.

Laki

kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33, 75, 203 ja 205 §, sellaisina kuin ne ovat, 33 § laissa 914/2011, 75 § laissa 597/2011, 203 § osaksi laeissa 1159/2005 ja 914/2011 sekä 205 § laissa 1476/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

33 §

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:

- 1) oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;
- 3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai
- 4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.

Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan 1 momentin estämättä lohkoa kiinteistöksi, jos

- 1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;
- 2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;
- 3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoi-

Ehdotus

33 §

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:

- 1) oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;
- 3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai
- 4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.

Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan *sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään*, lohkoa kiinteistöksi, jos

- 1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;
- 2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 *tai* 137 a §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;
- 3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoi-

Voimassa oleva laki

tettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;

4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka

5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla rakennuskieltoalueella saadaan määräala lohkomalla siirtää ennestään olevaan kiinteistöön, jollei lohkomisen huomattavasti vaikeuta kaavan laatimista.

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisella ranta-alueella, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

Sen estämättä, mitä edellä 1—3 momentissa säädetään, määräala asemakaavan sitovan tonttijakoalueen ulkopuolella saadaan lohkomalla muodostaa kiinteistöksi, jos ostaja maakaaren 2 luvun 34 §:n 3 momentin mukaan on menettänyt oikeutensa purkaa kauppa.

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitettun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua aluehallintoviraston lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa toimituksen lopettamispäivästä lukien. Erityisestä syystä toimitusmiehet voivat päättää, että maksuaika on pitempi, kuitenkin enintään kolme vuotta.

Uusjaon johdosta maksettavia korvauksia

Ehdotus

tettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;

4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka

5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla rakennuskieltoalueella saadaan määräala lohkomalla siirtää ennestään olevaan kiinteistöön, jollei lohkomisen huomattavasti vaikeuta kaavan laatimista.

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisella ranta-alueella, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia *kunnan* ratkaistavaksi.

Sen estämättä, mitä edellä 1—3 momentissa säädetään, määräala asemakaavan sitovan tonttijakoalueen ulkopuolella saadaan lohkomalla muodostaa kiinteistöksi, jos ostaja maakaaren 2 luvun 34 §:n 3 momentin mukaan on menettänyt oikeutensa purkaa kauppa.

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitettun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua *Valtion lupa- ja valvontaviraston lupaa* tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa toimituksen lopettamispäivästä lukien. Erityisestä syystä toimitusmiehet voivat päättää, että maksuaika on pitempi, kuitenkin enintään kolme vuotta.

Uusjaon johdosta maksettavia korvauksia

Voimassa oleva laki

voidaan määrätä maksettavaksi jo ennen toimituksen lopettamista, jos se jonkun tai joidenkin osakkaiden kannalta on tärkeätä ja maksuvelvollisten kannalta kohtuullista.

Jos korvauksen maksuaika on määrätty kolmea kuukautta pitemmäksi toimituksen lopettamispäivästä tai 2 momentin perusteella määrätystä maksuajan alkamispäivästä, on korvaukselle suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko, joka lasketaan siitä päivästä, kun kolme kuukautta on kulunut maksuajan alkamisesta. Jollei korvausta makseta määräajassa, on maksamatta olevalle korvaukselle suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen korko.

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon siten kuin rahan, arvosuukien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

Jos korvauksen määrää sen suorittamisen jälkeen alennetaan, on liikaa maksettu määrä sille maksettuine korkoineen palautettava maksajalle sekä suoritettava palautettavalle pääomalle kuuden prosentin vuotuinen korko korvauksen maksupäivästä lukien.

205 §

Kiinteistölle tuleva korvaus kuuluu kiinteistöön.

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunas-

Ehdotus

voidaan määrätä maksettavaksi jo ennen toimituksen lopettamista, jos se jonkun tai joidenkin osakkaiden kannalta on tärkeätä ja maksuvelvollisten kannalta kohtuullista.

Jos korvauksen maksuaika on määrätty kolmea kuukautta pitemmäksi toimituksen lopettamispäivästä tai 2 momentin perusteella määrätystä maksuajan alkamispäivästä, on korvaukselle suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko, joka lasketaan siitä päivästä, kun kolme kuukautta on kulunut maksuajan alkamisesta. Jollei korvausta makseta määräajassa, on maksamatta olevalle korvaukselle suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen korko.

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa *Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja kiinteistön sijaitessa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* siten kuin rahan, arvosuukien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

Jos korvauksen määrää sen suorittamisen jälkeen alennetaan, on liikaa maksettu määrä sille maksettuine korkoineen palautettava maksajalle sekä suoritettava palautettavalle pääomalle kuuden prosentin vuotuinen korko korvauksen maksupäivästä lukien

205 §

Kiinteistölle tuleva korvaus kuuluu kiinteistöön.

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunas-

HE 14/2018 vp

Voimassa oleva laki

tamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi aluehallintovirastoon. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on aluehallintoviraston jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

Ehdotus

tamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi *Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Jos kiinteistö sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, korvaus korkoineen on määrättävä tallettavaksi Ahvenanmaan valtionvirastoon.* Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.
—————

92.

Laki

metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsälain (1093/1996) 7 a ja 14 b §, sellaisina kuin ne ovat, 7 a § laissa 1085/2013 ja 14 b § laissa 1478/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

7 a §

*Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitus-
velvollisuus*

*Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitus-
velvollisuus*

Maanomistaja on velvollinen luovuttaessaan hakkuuoikeuden ilmoittamaan hakkuuoikeuden ostajalle metsänkäyttöilmoitukseen merkitsemänsä tiedot hakkuussa huomioon otettavista 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista erityisen tärkeistä elinympäristöistä. Jos maanomistajan edustaja tekee metsänkäyttöilmoituksen, häntä koskee vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle, jos metsäkeskukselle on toimitettu metsänkäyttöilmoitus, johon sisältyvällä käsittelyalueella tai sen läheisyydessä on tai sitä koskee metsäkeskuksen tiedossa oleva:

- 1) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö;
- 2) luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan lajin tai suojellun luontotyypin esiintymää koskeva päätös;
- 3) Natura 2000 -verkostoon sisältyvä alue; tai
- 4) muu vastaava viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuva kohde.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittö-

Maanomistaja on velvollinen luovuttaessaan hakkuuoikeuden ilmoittamaan hakkuuoikeuden ostajalle metsänkäyttöilmoitukseen merkitsemänsä tiedot hakkuussa huomioon otettavista 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista erityisen tärkeistä elinympäristöistä. Jos maanomistajan edustaja tekee metsänkäyttöilmoituksen, häntä koskee vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle, jos metsäkeskukselle on toimitettu metsänkäyttöilmoitus, johon sisältyvällä käsittelyalueella tai sen läheisyydessä on tai sitä koskee metsäkeskuksen tiedossa oleva:

- 1) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö;
- 2) luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan lajin tai suojellun luontotyypin esiintymää koskeva päätös;
- 3) Natura 2000 -verkostoon sisältyvä alue; tai
- 4) muu vastaava viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuva kohde.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittö-

mästi vastaanottamastaan metsänkayttöilmoituksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

Maanomistajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava metsäkeskukselta saamansa 2 momentissa tarkoitetut tiedot hakkuuoikeuden haltijalle.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkayttöilmoitus kohdistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

mästi vastaanottamastaan metsänkayttöilmoituksesta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnalle*, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

Maanomistajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava metsäkeskukselta saamansa 2 momentissa tarkoitetut tiedot hakkuuoikeuden haltijalle.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkayttöilmoitus kohdistuu *Valtion lupa- ja valvontaviraston* metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle, maakunnalle*, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

93.

Laki

eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain (1192/1996) 4, 10, 11, 17, 18, 21, 24 ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 18 § laissa 1479/2009, 17 ja 25 § osaksi laissa 297/2006, 21 § laissa 297/2006 ja 24 § laissa 672/1999, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rajaeläinlääkärillä* tämän lain mukaisia tehtäviä suorittavaa Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa olevaa tai Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamaa laillistettua eläinlääkärinä ja tämän sijaista;

1) *rajaeläinlääkärillä* tämän lain mukaisia tehtäviä suorittavaa Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa olevaa tai Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamaa laillistettua eläinlääkärinä ja tämän sijaista;

2) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, rajaeläinlääkärinä, tullilaitosta, *aluehallintovirastoa*, 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua muuta valtion, kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on sopinut tarkastusten tekemisestä hyväksytyissä satamissa sekä 18 §:ssä tarkoitettua tehtävää suorittavaa kunnaneläinlääkärinä.

2) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, rajaeläinlääkärinä, *Tullia ja* 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua viranomaista, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on sopinut tarkastusten tekemisestä hyväksytyissä satamissa.

10 §

10 §

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ulkopuolelle jäävien eläinten ja tavaroiden tarkastus

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ulkopuolelle jäävien eläinten ja tavaroiden tarkastus

Sellaisten *asianomaisen ministeriön määrittelemien* suoraan kolmansista maista Suomeen tuotavien tai Suomen alueen kautta kuljetettavien eläinten ja tavaroiden, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta, edellä 5 §:ssä tarkoitettujen tuontiehtojen täyttyminen tarkastetaan *asianomaisen ministeriön*

Sellaisten suoraan kolmansista maista Suomeen tuotavien tai Suomen alueen kautta kuljetettavien eläinten ja tavaroiden, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta, edellä 5 §:ssä tarkoitettujen tuontiehtojen täyttyminen tarkastetaan tullitoimipaikassa. Tarkastuksen suorittavat tulliviranomaiset osana

määräämässä tullitoimipaikassa. Tarkastuksen suorittavat tulliviranomaiset osana muuta tullivalvontaa. Rajaeläinlääkäri antaa tulliviranomaisen pyynnöstä virka-apua tarkastuksen suorittamisessa.

Kolmannen maan lipun alla purjehtivasta aluksesta purettavien kalastustuotteiden tarkastus voidaan suorittaa myös asianomaisen ministeriön tätä varten hyväksymissä satamissa. Hyväksytyissä satamissa tarkastuksen suorittaa rajaeläinlääkäri. Asianomainen ministeriö voi myös sopia tullilaitoksen, valtion muun viranomaisen taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että asianomainen valtion tai kunnan viranomainen suorittaa hyväksytyissä satamassa tehtävän tarkastuksen. Kunnalla on tällöin oikeus saada valtiolta korvaus tarkastustehtävän suorittamisesta. Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset tarkastusten suorittamisesta.

11 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot tuojalta ja tämän edustajalta sekä valtion ja kunnan viranomaisilta. Valvontaviranomaisella on myös oikeus saada tiedot tuonnissa käytetyn kuljetusvälineen lastiluetteloista.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia tarkastusta ja valvontaa varten tarvittavia tietoja ja asiakirjoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa koskevinä muutoin olisivat salassapidettäviä.

17 §

Muun viranomaisen tekemän tarkastuksen johdosta suoritettavat toimenpiteet

Jos tulliviranomainen tai 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu muu valtion viranomainen, jonka kanssa asianomainen ministeriö on sopinut tarkastuksen tekemisestä, tämän lain

muuta tullivalvontaa. Rajaeläinlääkäri antaa tulliviranomaisen pyynnöstä virka-apua tarkastuksen suorittamisessa. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä eläimistä ja tavaroista, joille ei tehdä eläinlääkinnällistä rajatarkastusta ja niistä tullitoimipaikoista, joissa kyseisten eläinten ja tavaroiden tarkastukset tehdään.*

Kolmannen maan lipun alla purjehtivasta aluksesta purettavien kalastustuotteiden tarkastus voidaan suorittaa myös *maa- ja metsätalousministeriön* tätä varten hyväksymissä satamissa. Hyväksytyissä satamissa tarkastuksen suorittaa rajaeläinlääkäri. *Maa- ja metsätalousministeriö* voi myös sopia *Tullin*, valtion muun viranomaisen tai *maakunnan* kanssa, että asianomainen viranomainen suorittaa hyväksytyissä satamassa tehtävän tarkastuksen. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastusten suorittamisesta.*

11 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot tuojalta ja tämän edustajalta sekä *muilta* viranomaisilta. Valvontaviranomaisella on myös oikeus saada tiedot tuonnissa käytetyn kuljetusvälineen lastiluetteloista.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia tarkastusta ja valvontaa varten tarvittavia tietoja ja asiakirjoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa koskevinä muutoin olisivat salassapidettäviä.

17 §

Muun viranomaisen tekemän tarkastuksen johdosta suoritettavat toimenpiteet

Jos *Tulli* tai 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu muu valtion viranomainen, jonka kanssa *maa- ja metsätalousministeriö* on sopinut tarkastuksen tekemisestä hyväksytyissä sata-

mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai viranomaisella on syytä epäillä, ettei tuontierä täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on kyseisen viranomaisen ryhdyttävä 16 §:n mukaisiin toimenpiteisiin sen mukaan kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

Jos kunnan tai kuntayhtymän viranomaisen, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt sopimuksen tarkastuksen tekemisestä, tämän lain mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai viranomaisella on syytä epäillä, että tuontierä ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on sen siirrettävä asia Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi.

18 §

Maahan tuodussa eläimessä tai tavarassa myöhemmin todetut puutteet

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä sellaisen eläimen tai tavarahan, joka on tuotu maahan ja jonka osalta havaitaan tai on syytä epäillä olevan eläintautien leviämisen vaaraa, vietäväksi maasta, asetettavaksi eristykseen tai karanteeniin, käytettäväksi tai käsiteltäväksi Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymällä tavalla taikka lopetettavaksi tai hävitettäväksi. Samaa menettelyä sovelletaan myös mainitulla tavalla maahan tuodun eläimen jälkeläisiin, alkioihin, sulusoluihin sekä eläimestä saataviin tuotteisiin.

Jos 1 momentissa tarkoitettun eläimen tai tavarahan todetaan aiheuttavan tai sen osalta on syytä epäillä aiheuttavan eläintautilain (55/1980) nojalla määriteltyn vastustettavien eläintautien leviämisen vaaraa, on aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ryhdyttävä asiassa annettujen säännösten ja Elintarviketurvallisuusviraston määräysten mukaisesti eläintautilain mukaisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi.

21 §

massa, tämän lain mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai viranomaisella on syytä epäillä, ettei tuontierä täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on kyseisen viranomaisen ryhdyttävä 16 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tarkastuksen johdosta suoritettavista toimenpiteistä.*

Jos maakunta, jonka kanssa maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt 10 §:n 2 momentissa tarkoitettun sopimuksen tarkastuksen tekemisestä hyväksytyssä satamassa, tämän lain mukaan suorittamassaan tarkastuksessa toteaa tai sillä on syytä epäillä, että tuontierä ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, on sen siirrettävä asia Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi.

18 §

Maahan tuodussa eläimessä tai tavarassa myöhemmin todetut puutteet

Eläintautiepäilyistä säädetään eläintautilaisissa (441/2013).

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä sellaisen eläimen tai tavarahan, joka on tuotu maahan ja jonka osalta havaitaan tai on syytä epäillä olevan eläintautien leviämisen vaaraa, vietäväksi maasta, asetettavaksi eristykseen tai karanteeniin, käytettäväksi tai käsiteltäväksi Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymällä tavalla taikka lopetettavaksi tai hävitettäväksi. Samaa menettelyä sovelletaan myös mainitulla tavalla maahan tuodun eläimen jälkeläisiin, alkioihin, sulusoluihin sekä eläimestä saataviin tuotteisiin.

21 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamalla rajaeläinlääkärillä sekä 18 §:n mukaista tehtävää suorittavalla kunnaneläinlääkärillä on oikeus saada niistä valtion varoista palkkio ja kustannusten korvaus. Rajaeläinlääkärin osalta Elintarviketurvallisuusvirasto päättää palkkion ja kustannusten korvauksen maksamisesta noudattaen soveltuvin osin kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen eläinlääkäriliitteen määräyksiä. Kunnaneläinlääkärin osalta noudatetaan, mitä asiaa erikseen säädetään.

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) valtion ja kunnan viranomaisille, rajaeläinlääkäriksi valtuutetulle eläinlääkärille ja kunnaneläinlääkärille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;

3) Euroopan yhteisön lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen sopimuksen niin edellyttäessä.

25 §

Muutoksenhaku

Rajaeläinlääkärin päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädettyssä järjestyksessä läänioikeuteen.

Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain mukaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamalla rajaeläinlääkärillä on oikeus saada suorittamistaan tehtävistä valtion varoista palkkio ja kustannusten korvaus, mikäli tämä ei saa palkkiota tai korvausta muualta.

24 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) valtion viranomaisille, maakunnalle ja rajaeläinlääkäriksi valtuutetulle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;

3) Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen sopimuksen niin edellyttäessä.

25 §

Muutoksenhaku

Elintarviketurvallisuusviraston, muun valtion viranomaisen, ja rajaeläinlääkärin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Maksuja koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin muutosta siten kuin valtion

HE 14/2018 vp

kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Maksuja koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin muutosta siten kuin valtion maksuperustelaissa säädetään.

Tulliviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Valtion muun viranomaisen 10 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valitukset tämän lain nojalla tehdyistä päätöksistä on käsiteltävä kiireellisinä.

maksuperustelaissa säädetään.

Tullin päätökseen haetaan muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään.

Valitukset tämän lain nojalla tehdyistä päätöksistä on käsiteltävä kiireellisinä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

94.

Laki

peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
kumotaan peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain (947/1997) 2, 9, 11, 13—17, 22 ja 28 §,
sellaisina kuin niistä ovat 11 § laissa 593/2011, 14 § osaksi laissa 593/2011, 16 § laissa 1481/2009, 17 § osaksi laeissa 1481/2009 ja 593/2011 ja 22 § laissa 455/1999, sekä
muutetaan lain nimeke ja 1, 3, 4, 8, 10, 18—20, 23—25 ja 27 §,
sellaisina kuin niistä ovat 1, 3 ja 4 § osaksi laissa 593/2011, 10 § laissa 593/2011, 18 § osaksi laissa 1481/2009, 23—25 § laissa 1481/2009 ja 27 § laissa 87/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Maatilatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi ja tuotantokustannusten alentamiseksi voidaan peruskuivatustoimintaan myöntää tukea valtion talousarviossa osoitettavista *määrärahoista* tai maatilatalouden kehittämisrahastosta siten kuin tässä laissa säädetään.

Tukea voidaan myöntää vesilaissa (587/2011) tarkoitetulle ojitusta, keskivedenkorkeuden pysyvää muuttamista tai vesistön säännöstelyä varten perustetulle vesioikeudelliselle yhteisölle tai kiinteistönomistajille yhteistä peruskuivatushanketta varten. Tuettavassa hankkeessa hyödyn tulee kohdistua pääasiassa viljelysmaahan ja useampaan kuin yhteen maatilaan.

2 §

Maatilatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi ja tuotantokustannusten alentamiseksi voidaan peruskuivatustoimintaan myöntää *avustusta* valtion talousarviossa *myönnettävistä* tai maatilatalouden kehittämisrahastosta *osoitettavista määrärahoista* siten kuin tässä laissa säädetään.

Avustusta voidaan myöntää vesilaissa (587/2011) tarkoitetulle ojitusta, keskivedenkorkeuden pysyvää muuttamista tai vesistön säännöstelyä varten perustetulle vesioikeudelliselle yhteisölle tai kiinteistönomistajille yhteistä peruskuivatushanketta varten. *Avustettavassa* hankkeessa hyödyn tulee kohdistua pääasiassa viljelysmaahan ja useampaan kuin yhteen maatilaan.

(kumotaan)

Tukimuodot

Peruskuivatushanketta varten tarkoitettu valtion tuki myönnetään avustuksena. Peruskuivatushanke voidaan kuitenkin hyödynsaajien hakemuksesta toteuttaa osittain tai

kokonaan valtiontyönä, jos hanke on huomattavan laaja, sisältää vaikeita teknisiä tai ympäristöllisiä ongelmia tai siihen on muu erityinen syy. Tällöin voidaan valtiontyön osalle myöntää yksinomaan valtionlainaa taikka sekä avustusta että valtionlainaa.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *maatilalla* yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistönosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta, joka kuuluu samalle omistajalle tai yhteisesti samoille omistajille taikka vaiheittaisessa omistajanvaihdoksessa eri omistajille;
- 2) *peruskuivatuksella* purojen ja valtaojien perkausta ja kaivua, putkiojen rakentamista sekä peltoalueiden pengertämistä riittävien edellytysten luomiseksi paikalliskuivatukselle, erityisesti salaojitukselle;
- 3) *peruskuivatushankkeella* vireillä, rakenteilla tai uusittavana olevaa peruskuivatustyötä;
- 4) *osakastyöllä* tämän lain mukaista tukea saavaa peruskuivatushanketta, jossa hyödynsaajat toimivat itse rakentajana tai rakennuttajana;
- 5) *valtiontyöllä* tämän lain mukaista tukea saavaa peruskuivatushanketta, jossa toteuttajana on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja työn vastaanottajana ojitusyhteisö;
- 6) *peruskorjaustyöllä* sellaista peruskuivatushanketta, jolla aiemmin toteutettu hanke uusitaan kokonaan tai merkittävältä osiltaan;

7) *pientareella vesilain 5 luvun 10 §:n 1 momentin mukaista ojaan kuuluvaa ehjää, pysyvän kasvillisuuden peittämää kaistaa ojan kummallakin puolella; sekä*

8) *suojakaistalla pellolla sijaitsevan uoman varteen jätettävää monivuotisen kasvillisuuden pysyvästi peittämää aluetta, jolla pyritään ehkäisemään pellon pinnalta huuhtoutuvan aineksen pääsyä vesistöön; pienar voi toimia tällaisena suojakaistana tai*

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *maatilalla* yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistönosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta, joka kuuluu samalle omistajalle tai yhteisesti samoille omistajille taikka vaiheittaisessa omistajanvaihdoksessa eri omistajille;
- 2) *peruskuivatuksella* purojen ja valtaojien perkausta ja kaivua, putkiojen rakentamista sekä peltoalueiden pengertämistä riittävien edellytysten luomiseksi paikalliskuivatukselle, erityisesti salaojitukselle;
- 3) *peruskuivatushankkeella* vireillä, rakenteilla tai uusittavana olevaa peruskuivatustyötä;
- 4) *peruskorjaustyöllä* sellaista peruskuivatushanketta, jolla aiemmin toteutettu hanke uusitaan kokonaan tai merkittävältä osiltaan;
- 5) *pientareella vesilain 5 luvun 10 §:n 1 momentin mukaista ojaan kuuluvaa ehjää, pysyvän kasvillisuuden peittämää kaistaa ojan kummallakin puolella; sekä*
- 6) *suojakaistalla pellolla sijaitsevan uoman varteen jätettävää monivuotisen kasvillisuuden pysyvästi peittämää aluetta, jolla pyritään ehkäisemään pellon pinnalta huuhtoutuvan aineksen pääsyä vesistöön; pienar voi toimia tällaisena suojakaistana tai sen osana.*

sen osana.

4 §

Rahoitettavat kustannukset

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää seuraaviin peruskuivatushankkeen tai sen osan kustannuksiin:

- 1) rakentamiskustannukset;
- 2) suunnittelukustannukset;
- 3) vesilain mukaisesta erityisen selvityksen hankkimista koskevasta menettelystä ja ojitustoimituksesta hakijalle aiheutuvat kustannukset;
- 4) hankkeesta aiheutuvat vahingonkorvaukset siten kuin asetuksella säädetään; sekä
- 5) *harkinnanvaraisista ympäristönsuojelija -hoitotoimenpiteistä aiheutuvat korvaukset ja muut kustannukset.*

8 §

Avustus

Avustuksen osuus peruskuivatushankkeen hyväksyttävistä kustannuksista voi olla enintään 50 prosenttia.

Erityisistä syistä 1 momentissa tarkoitettua avustuksen enimmäisosuutta voidaan kuitenkin korottaa enintään 20 prosenttiyksikköä sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan tämän lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin harkinnanvaraisista ympäristönhoitotoimenpiteistä aiheutuviin korvauksiin ja muihin kustannuksiin myöntää täysimääräisesti avustusta, jolloin mainittuja kustannuksia ei oteta huomioon määriteltäessä hankkeelle 1 tai 2 momentin nojalla myönnettävää muuta avustusosuutta.

9 §

4 §

Rahoitettavat kustannukset

Tämän lain mukaista *avustusta* voidaan myöntää seuraaviin peruskuivatushankkeen tai sen osan kustannuksiin:

- 1) rakentamiskustannukset;
- 2) suunnittelukustannukset;
- 3) vesilain mukaisesta erityisen selvityksen hankkimista koskevasta menettelystä ja ojitus-toimituksesta hakijalle aiheutuvat kustannukset;
- 4) *harkinnanvaraisista ympäristönsuojelija -hoitotoimenpiteistä aiheutuvat korvaukset ja muut kustannukset.*

8 §

Avustus

Avustuksen osuus peruskuivatushankkeen hyväksyttävistä kustannuksista voi olla enintään 40 prosenttia.

Erityisistä syistä 1 momentissa tarkoitettua *viljelysmaahan kohdistuvan* avustuksen enimmäisosuutta voidaan kuitenkin korottaa enintään 20 prosenttiyksikköä sen mukaan kuin *valtioneuvoston* asetuksella tarkemmin säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan tämän lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin harkinnanvaraisista ympäristönhoitotoimenpiteistä aiheutuviin korvauksiin ja muihin kustannuksiin myöntää täysimääräisesti avustusta, jolloin mainittuja kustannuksia ei oteta huomioon määriteltäessä hankkeelle 1 tai 2 momentin nojalla myönnettävää muuta avustusosuutta.

(kumotaan)

Valtionlaina

Valtiontyötä varten myönnettävän avustuksen ja valtionlainan osuus hyväksyttäväästä kustannusarviosta saa olla yhteensä enintään 90 prosenttia.

Valtionlainan takaisinmaksuaika on enintään 15 vuotta. Valtionlainan vuotuismaksujen suorittamiseen voidaan kuitenkin myöntää lykkäystä siten kuin asetuksella säädetään.

Valtionlainan vuotuinen korko on kolme prosenttia. Lainan vuotuista korkoa voidaan kuitenkin tarkistaa aikaisintaan kolmannen lainavuoden alusta lukien laskettuna siitä, milloin lainan takaisinmaksaminen on määrätty aloitettavaksi. Tarkistus vastaa lainan myöntämisen jälkeen yleisessä korkotasossa tapahtuneita muutoksia ja voi olla enintään kaksi prosenttiyksikköä. Koron tarkistamisesta päättää asianomainen ministeriö.

Lainaehdoista ja lainan takaisinmaksusta säädetään tarkemmin asetuksella. Asianomainen ministeriö voi antaa asetusta tarkempia määräyksiä lainaehdoista ja lainan takaisinmaksusta.

10 §

Tukipäätöksen muuttaminen

Rahoituspäätöstä voidaan ojitussyhteisön tai hyödynsaajan hakemuksesta muuttaa, jos töiden kestäessä tai muutoin tulee ilmi seikkoja, jotka olisivat tiedossa ollessaan voineet merkittävästi vaikuttaa päätökseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen vireillepanon ajankohdasta.

11 §

Valtiontyön luovuttaminen

Valtiontyön valmistuttua pidetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja ojitussyhteisön kesken luovutuskokous. Luovutuskokouksessa päätetään työn luovuttamisesta ojitussyhteisölle, jolle samalla siirtyy vastuu hankkeen hoidosta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia sää-

10 §

Avustuspäätöksen muuttaminen

Avustuspäätöstä voidaan ojitussyhteisön tai hyödynsaajan hakemuksesta muuttaa, jos töiden kestäessä tai muutoin tulee ilmi seikkoja, jotka olisivat tiedossa ollessaan voineet merkittävästi vaikuttaa päätökseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen vireillepanon ajankohdasta.

(kumotaan)

nöksiä luovutuskokouksesta tiedottamisesta ja asian käsittelystä luovutuskokouksessa.

13 §

(kumotaan)

Uusjakoon liittyvät peruskuivatustyöt

Tuen myöntämisestä ja sen edellytyksistä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 73 §:ssä tarkoitetuissa uusjakoon liittyvissä peruskuivatustöissä säädetään asetuksella.

14 §

(kumotaan)

Vastuu valtionlainasta

Kukin hyödynsaaja vastaa vahvistetun kustannusten osittelu perusteella maksettavakseen tulevasta lainamäärästä vesilain 5 luvun 27 §:n 2 momentin ja 29 §:n sekä 12 luvun 18 ja 19 §:n mukaisesti. (27.5.2011/593)

Jos kiinteistönomistajalle tulee samasta hankkeesta lainaa useammalle omistamalleen kiinteistölle, jotka muodostavat 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetun maatilan, näiden kiinteistöjen lainat käsitellään ja peritään takaisin maatilakohtaisena kokonaisuutena.

15 §

(kumotaan)

Panttioikeus

Kiinteistö on panttina sen osalle tulevan valtionlainan ja sen koron sekä perimiskustannusten suorittamisesta niin kuin maakaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään.

16 §

(kumotaan)

Valtionlainan jakaminen ja panttivastuun muuttaminen

Jos tämän lain mukaisesta samasta valtionlainasta ja sen korosta panttina olevat kiinteistöt kuuluvat eri omistajille, saadaan laina jakaa tällaisten kiinteistön omistajien kesken, jos omistajat siitä sopivat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy sopimuksen ja sellaisten panttioikeuksien ja erityisten oikeuksien haltijat, joiden asema heikkenee, antavat jakamiseen suostumuk-

sensa.

Valtion puolesta voidaan hyväksyä lainan jakaminen tai antaa suostumus panttivastuusta vapauttamiseen, jos valtionlainan ja sen koron takaisin periminen ei vaarannu. Suostumuksen antamiseen sovelletaan lisäksi, mitä maakaaren 18 luvun 6 §:ssä säädetään.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kiinteistöstä, koskee myös luovutettua määrääalaa, jonka saannolle on annettu lainhuuto.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tässä pykälässä tarkoitettuun sopimuksen hyväksymistä tai suostumuksen antamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

17 §

(kumotaan)

Ilmoitus kirjaamisviranomaiselle

Kun valtiontyön rahoituspäätös on tehty, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen viivytyksettä tehtävä ilmoitus asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle 15 §:ssä mainitun panttioikeuden merkitsemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Kunkin kiinteistön lainamääräksi on tällöin ilmoitettava kustannusarvion ja kustannusten osittelen perusteella laskettu osuus hankkeen kustannuksista. Panttioikeus raukeaa, jollei ilmoitusta ole toimitettu kirjaamisviranomaiselle vuoden kuluessa rahoituspäätöksen tekemisestä.

Kun hankkeen valmistuttua on tehty päätös, jolla syntyneet kustannukset on jaettu kiinteistöille, ja kun kustannukset ovat toteutuneet kustannusarviossa arvioitua merkittävästi suurempina, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä kirjaamisviranomaiselle ilmoitus, jossa on mainittu valtion saatavan uusi rahamäärä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä pääomamäärältään sellaisesta valtion saamisesta, jota ei maakaaren 20 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan saa kirjata lakisääteiseksi panttioikeudeksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus pienentää samalla rahamäärällä vesilain 5 luvun 30 §:n mukaista panttivastuuta.

Kun valtionlaina on kokonaan maksettu takaisin tai kiinteistö muutoin vapautettu panttivastuusta, on asetuksella säädettävän viranomaisen tehtävä siitä ilmoitus asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle panttivastuusta vapauttamista koskevan merkinnän tekemistä varten.

18 §

Avustuksen takaisinperiminen ja lainan irtisanominen

Tämän lain nojalla myönnetty avustus peritään takaisin osaksi tai kokonaan, jos:

- 1) avustus on myönnetty oleellisesti väärin perustein; tai
- 2) avustuksen saaja on antanut avustuksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti.

Avustus voidaan periä takaisin osittain tai kokonaan myös, jos avustuksensaaja on jättänyt noudattamatta avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja tai työ on jäänyt kesken.

Avustusta ei saa määrätä takaisinperittäväksi sen jälkeen, kun avustuksen myöntämispäätöksestä on kulunut 15 vuotta.

Tämän lain nojalla myönnetty laina voidaan kokonaan tai osittain irtisanoa heti takaisin maksettavaksi, jos:

- 1) laina on myönnetty oleellisesti väärin perustein;
- 2) lainan saaja on salannut lainan myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä vääriä tietoja;
- 3) koron tai lyhennyksen maksaminen viivästyy enemmän kuin 30 päivää kantopäivästä;
- 4) kunnossapitovelvollisuus tai muu ojittajalle kuuluva velvoite laiminlyödään; tai
- 5) lainan saaja on jättänyt noudattamatta lainapäätöksessä annettuja muita ehtoja.

Tässä pykälässä tarkoitetun avustuksen takaisinperintä- tai lainan irtisanomispäätöksen tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa lainan irtisanomisesta päättää kuitenkin Valtiokonttori.

18 §

Avustuksen takaisinperiminen

Tämän lain nojalla myönnetty avustus peritään takaisin osaksi tai kokonaan, jos:

- 1) avustus on myönnetty oleellisesti väärin perustein; tai
- 2) avustuksen saaja on antanut avustuksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti.

Avustus voidaan periä takaisin osittain tai kokonaan myös, jos avustuksensaaja on jättänyt noudattamatta avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja tai työ on jäänyt kesken.

Avustusta ei saa määrätä takaisinperittäväksi sen jälkeen, kun avustuksen myöntämispäätöksestä on kulunut 15 vuotta.

Avustuksen takaisinperimisestä päättää maakunta.

19 §

Irtisanomis- ja viivästyskorot

Takaisin maksettavaksi määrätyn avustuksen ja lainan irtisanomiskorosta sekä viivästyneelle maksuerälle suoritettavasta korosta säädetään asetuksella.

20 §

Pakkoperintä

Irtisanottu laina, lainojen erääntyneet vuotuismaksut tai takaisin maksettavaksi määrätty avustus saadaan periä ulosottoihin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Valtiolle tämän lain nojalla takaisin perittävä avustus tai laina saadaan periä ulosottoihin mahdollisen muutoksenhaun estämättä sanotussa järjestyksessä. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää ulosottamisen tai määrätä sen keskeytettäväksi.

22 §

Toiminta päämiehen puolesta

Holhustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu edunvalvoja saa ilman holhousviranomaisen lupaa päämiehensä puolesta ottaa tässä laissa tarkoitettua lainaa, josta päämiehen kiinteistö on panttina.

23 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Valtiokonttori sen mukaan kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

19 §

Irtisanomis- ja viivästyskorot

Takaisin maksettavaksi määrätyn avustuksen irtisanomiskorosta sekä viivästyneelle maksuerälle suoritettavasta korosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Pakkoperintä

Takaisin maksettavaksi määrätty avustus saadaan periä ulosottoihin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Valtiolle tämän lain nojalla takaisin perittävä avustus saadaan periä ulosottoihin mahdollisen muutoksenhaun estämättä sanotussa järjestyksessä. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää ulosottamisen tai määrätä sen keskeytettäväksi.

(kumotaan)

23 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa. Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maakunnat ja Maaseutuvirasto sen mukaan kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

24 §

Rahoituspäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää avustuksen myöntämisestä osakastyölle sekä avustuksen ja lainan myöntämisestä hankkeen toteuttamiseksi valtiontyönä. Rahoituspäätös on annettava tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

25 §

Valvonta

Osakastöiden toteuttamista ja kunnossapitoa sekä niihin liittyvien rahoitusehtojen noudattamista valvovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Valtiontöiden kunnossapitoa ja niihin liittyvien rahoitusehtojen noudattamista valvovat samoin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Asianomaisella ministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus suorittaa valtuuttamallaan henkilöillä avustusten käyttöön liittyviä tarkastuksia. Avustuksen saaja on velvollinen esittämään heille kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

24 §

Avustuksen kohdentaminen, myöntäminen ja maksaminen

Maaseutuvirasto päättää avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta maakunnille niiden kokoamien ja esittämien tarpeiden perusteella.

Maakunta päättää avustuksen myöntämisestä, menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä avustuksen maksamisesta. Maaseutuvirasto vastaa maksujen suorittamisesta. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset avustuksiin tarkoitettujen määrärahojen kohdentamisesta, avustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, avustuspäätöksen sisällöstä ja voimassaolosta sekä avustettavan hankkeen toimeenpanosta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset avustusten hakemista, myöntämisestä ja maksamista varten tarvittavista tiedoista ja niiden ilmoittamistavasta sekä tietojen toimittamisesta maakunnalle ja Maaseutuvirastolle.

25 §

Valvonta ja avustajan käyttäminen valvonnassa

Avustettavan hankkeen toteuttamista ja kunnossapitoa sekä niihin liittyvien rahoitusehtojen noudattamista valvoo maakunta.

Maakunnan viranhaltijalla on oikeus valvonnan suorittamista varten kulkea toisen alueella ja tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Avustuksen saaja on velvollinen esittämään maakunnan viranhaltijalle tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

Tarkemmat säännökset valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Maakunta voi 1 momentin mukaista tehtävää suorittaessaan käyttää apunaan muuta kuin viranhaltijan asemassa olevaa henkilöä. Avustavalla henkilöllä on oltava tehtävän luonteeseen nähden riittävä pätevyys. Avustavaan henkilöön sovelletaan rikoskeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Maakunta voi periä osakkaiden tai muiden hyödynsaajien pyynnöstä tehtävästä kunnosapitotarkastuksesta maksun. Maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

27 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä peruskuivatushankkeen kohteena oleva alue tai pääosa siitä sijaitsee.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee avustuksen takaisinperimistä *tai lainan irtisanomista*, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

27 §

Muutoksenhaku

Maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä peruskuivatushankkeen kohteena oleva alue tai pääosa siitä sijaitsee.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös *maakunnalle*, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee avustuksen takaisinperimistä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Asianomainen ministeriö antaa tarvittaessa tämän lain toimeenpanoa varten menettelytapamääräyksiä ja -ohjeita sekä vahvistaa tarvittavat hakemus- ja päätöskaavat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva avustuksena myönnettävää peruskuivatustoiminnan tukea koskeva hakemus siirtyy maakunnalle, jonka alueella tuettava peruskuivatushanke sijaitsee. Jos tuettava hanke sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat sopivat hakemuksen käsittelystä ja ratkaisemisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valtioneutona ja valtionlainana myönnettävää peruskuivatustoiminnan tukea koskevat hakemukset raukeavat lain voimaan tullessa.

Peruskuivatustoiminnan tukeen, joka on myönnetty avustuksena ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyistä tehtävistä huolehtii se maakunta, jonka alueella tuettava peruskuivatushanke sijaitsee. Jos tuettava hanke sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat sopivat tehtävien hoitamisesta.

Peruskuivatushankkeen tukeen, joka ennen tämän lain voimaantuloa on myönnetty valtioneutona, sekä tällaisen valtioneuton osalle myönnettyyn valtionlainaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyistä tehtävistä huolehtii Maaseutuvirasto.

HE 14/2018 vp

95.

Laki

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan tunnistamis- ja tiedonantojärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (987/1997) 3 §:n 2 momentti ja 4 §, sellaisena kuin niistä on 4 § on laissa 1482/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Rekisterit

Rekisterit

Maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä valtion ja kuntien viranomaisilla on velvollisuus antaa näihin rekistereihin tarvittavat niiden hallussa olevat tiedot. Tiedot on annettava sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta muualla säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä valtion viranomaisilla *ja maakunnilla* on velvollisuus antaa näihin rekistereihin tarvittavat niiden hallussa olevat tiedot. Tiedot on annettava sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta muualla säädetään.

4 §

4 §

Toimijan tiedonantovelvollisuus

Toimijan tiedonantovelvollisuus

Toimija on velvollinen antamaan kaikki tarvittavat selvitykset tässä laissa tarkoitetun asian selvittämiseksi sakon uhalla.

Toimija on sakon uhalla velvollinen antamaan kaikki tarvittavat selvitykset tässä laissa tarkoitetun asian selvittämiseksi.

Aluehallintovirasto asettaa ja määrää 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon maksettavaksi siinä järjestyksessä kuin uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Valtion lupa- ja valvontavirasto asettaa ja määrää 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon maksettavaksi siinä järjestyksessä kuin uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

96.

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 38–40, 44, 45, 55, 58, 63, 65 ja 72 §, sellaisina kuin ne ovat 38–40, 55 ja 65 § laissa 1483/2009, 44 § osaksi laeissa 274/2003, 1483/2009 ja 1192/2015, 45 § osaksi laeissa 1479/2007 ja 1483/2009, 58 ja 63 § laissa 78/2014 ja 72 § osaksi laissa 1483/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

38 §

38 §

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Maaseutuyrityksille tämän lain tai muiden säädösten tai valtioneuvoston päätöksen nojalla myönnettyjä korkotukilainoja voidaan vapaaehtoisesti järjestellä siten kuin 36 §:ssä säädetään.

Korkotukilainan koron järjestely alentaa lainansaajan maksamaa korkoa. Korkotuen määrä lasketaan velkakirjaehtojen mukaisesta korosta. Velkajärjestely voidaan suorittaa, jos lainansaaja ja lainan myöntänyt luottolaitos ovat yksimielisiä velkajärjestelyn ehdoista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut suostumuksen korkotukilainojen järjestelyyn.

Maaseutuyrityksille tämän lain tai muiden säädösten tai valtioneuvoston päätöksen nojalla myönnettyjä korkotukilainoja voidaan vapaaehtoisesti järjestellä siten kuin 36 §:ssä säädetään.

Korkotukilainan koron järjestely alentaa lainansaajan maksamaa korkoa. Korkotuen määrä lasketaan velkakirjaehtojen mukaisesta korosta. Velkajärjestely voidaan suorittaa, jos lainansaaja ja lainan myöntänyt luottolaitos ovat yksimielisiä velkajärjestelyn ehdoista ja *Maaseutuvirasto* on antanut suostumuksen korkotukilainojen järjestelyyn.

39 §

39 §

Velkajärjestelysopimus

Velkajärjestelysopimus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus syrjäyttää lainaa koskevan velkakirjan ja tukipäätöksen

Maaseutuvirasto sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus syrjäyttää lainaa koskevan velkakirjan ja tukipäätöksen ehdot.

ehdot.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksistä, menettelystä ja seurannasta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksistä, menettelystä ja seurannasta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamaan, jos:

1) velallinen on velkajärjestelyä hakiessaan tai menettelyn kestäessä salannut järjestelyyn olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisessa kohdassa virheellisen tiedon ja velallisen menettely on ollut sopimuksen muiden osapuolten kannalta erityisen moitittavaa;

2) lainansaaja on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa myös silloin, kun tuomioistuin vahvistaa lainansaajalle yrityksen saneerauksesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava huomioon vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman vapaaehtoista velkajärjestelyä.

Jos velkajärjestely on määrätty raukeamaan, velkojalla on oikeus vaatia maksua saatavastaan velalliselta niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman velkajärjestelyä. Velallisen ei kuitenkaan ole suoritettava velkojalle viivästyskorkoa velkajärjestelyn keston ajalta, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus velkajärjestelyn raukeamisen syyn vuoksi toisin päättä.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus teettää palveluk-

40 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen

Maaseutuvirasto voi määrätä vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamaan, jos:

1) velallinen on velkajärjestelyä hakiessaan tai menettelyn kestäessä salannut järjestelyyn olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisessa kohdassa virheellisen tiedon ja velallisen menettely on ollut sopimuksen muiden osapuolten kannalta erityisen moitittavaa;

2) lainansaaja on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa myös silloin, kun tuomioistuin vahvistaa lainansaajalle yrityksen saneerauksesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava huomioon vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman vapaaehtoista velkajärjestelyä.

Jos velkajärjestely on määrätty raukeamaan, velkojalla on oikeus vaatia maksua saatavastaan velalliselta niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman velkajärjestelyä. Velallisen ei kuitenkaan ole suoritettava velkojalle viivästyskorkoa velkajärjestelyn keston ajalta, jollei *Maaseutuvirasto* velkajärjestelyn raukeamisen syyn vuoksi toisin päättä.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä

sessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarkastuksia.

Valvonnan ja tarkastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa mainittujen tukimuotojen käyttöön liittyviä tuen välittäjiin, myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittamaan valtuutettuun tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan hänen suorittaessaan tässä tarkoitettua tarkastustehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksia suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, viljelmät, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot, myynti- ja markkinointitilat sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat olot. Tarkastus voi koskea sekä tuen saajaa että tuen välittäjää. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen teknisestä suorittamisesta.

Poliisin on annettava tarpeellista virkapuuta korvauksetta 1 momentissa sekä 41–43 §:ssä tarkoitettussa valvonnassa.

ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarkastuksia.

Valvonnan ja tarkastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa mainittujen tukimuotojen käyttöön liittyviä tuen välittäjiin, myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittamaan valtuutettuun tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan hänen suorittaessaan tässä tarkoitettua tarkastustehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksia suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, viljelmät, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot, myynti- ja markkinointitilat sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat olot. Tarkastus voi koskea sekä tuen saajaa että tuen välittäjää. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen teknisestä suorittamisesta.

Poliisin on annettava tarpeellista virkapuuta korvauksetta 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa.

45 §

Tietojensaanti

Tietojen luovuttamiseen ja salassapitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain (1336/1992) 9 §:ssä säädetään.

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevinä olisi muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdot tai asianomaisia Euroopan yhteisön säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

45 §

Tietojensaanti

Tietojen luovuttamiseen ja salassapitoon sovelletaan, mitä *maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013)* säädetään.

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevinä olisi muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle ja *maakunnalle* yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdot tai asianomaisia Euroopan *unionin* säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Tuen myöntämisestä 15 §:ssä tarkoitettuun vesistötoimenpiteeseen päättää asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön sille osoittamien määrärahojen rajoissa.

58 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §

Käsittelymaksun periminen

Maaseutuviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia.

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto sekä *maakunnat*.

Tuen myöntämisestä 15 §:ssä tarkoitettuun vesistötoimenpiteeseen päättää asianomainen *maakunta* maa- ja metsätalousministeriön sille osoittamien määrärahojen rajoissa.

58 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja *maakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §

Käsittelymaksun periminen

Maaseutuviraston velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia.

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä muualla laissa niiden käyttämisestä säädetään, käyttää:

1) maan ja omaisuuden hankkimiseen;
2) hankitun omaisuuden hoitamiseen ja kunnostamiseen;

3) maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä lainoista aiheutuviin hyvityksiin, korvauksiin ja hoitomenoihin sekä valtiontakaukseen liittyviin korvauksiin ja valtion takausvastuun toteutumisesta aiheutuviin menoihin;

4) 11 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;

5) maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallinnassa olevan pellon metsittämiseen ja niiden hallinnassa olevilla metsämailla tarpeellisiin metsänhoito- ja metsänparannustöihin; sekä

6) maatilatalouteen ja maaseudun pienyritystoimintaan liittyvään tutkimustoimintaan ja niitä koskevien selvitysten tekemiseen. Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää myös maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamista edistävän yritystoiminnan toimintaedellytysten selvittämiseen ja kehittämiseen sekä pienyrittäjien tai pienyrittäjiksi aikovien koulutukseen. Tätä tarkoitusta varten voidaan varoja osoittaa myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka voi jakaa niitä edelleen kuntien käytettäväksi.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista saadaan maksaa palkkiota ja korvausta 36 ja 38 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä kustannuksista.

72 §

Aikaisemman lainsäädännön mukaisten lainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely

Tämän lain 6 luvussa tarkoitettu vapaaeh-

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä muualla laissa niiden käyttämisestä säädetään, käyttää:

1) maan ja omaisuuden hankkimiseen;
2) hankitun omaisuuden hoitamiseen ja kunnostamiseen;

3) maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä lainoista aiheutuviin hyvityksiin, korvauksiin ja hoitomenoihin sekä valtiontakaukseen liittyviin korvauksiin ja valtion takausvastuun toteutumisesta aiheutuviin menoihin;

4) 11 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;

5) maa- ja metsätalousministeriön tai Maaseutuviraston hallinnassa olevan pellon metsittämiseen ja niiden hallinnassa olevilla metsämailla tarpeellisiin metsänhoito- ja metsänparannustöihin; sekä

6) maatilatalouteen ja maaseudun pienyritystoimintaan liittyvään tutkimustoimintaan ja niitä koskevien selvitysten tekemiseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää myös maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamista edistävän yritystoiminnan toimintaedellytysten selvittämiseen ja kehittämiseen sekä pienyrittäjien tai pienyrittäjiksi aikovien koulutukseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista saadaan maksaa palkkiota ja korvausta 36 ja 38 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä kustannuksista.

72 §

Aikaisemman lainsäädännön mukaisten lainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely

Tämän lain 5 luvussa tarkoitettu vapaaeh-

toinen velkajärjestely voidaan suorittaa myös maaseutuelinkeinolain, maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain, maatilalain (188/1977), maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986), ja muun niitä edeltävän lainsäädännön tai maaseutuelinkeinolain säätämisen jälkeen valtioneuvoston päätösten nojalla maatalouteen, puutarhatalouteen ja maaseudun pienimuotoiseen yritystoimintaan myönnettyjen valtionlainojen ja korkotukilainojen sekä edellä mainitun lainsäädännön mukaisten valtion myyntihintasaamisten osalta noudattaen soveltuvin osin, mitä edellä 6 luvussa säädetään.

Vapaaehtoista velkajärjestelyä koskevan sopimuksen allekirjoittaa valtion puolesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tämän lain 29 §:n 3 momenttia sovelletaan myös 1 momentissa mainittujen lakien mukaisiin lainoihin.

toinen velkajärjestely voidaan suorittaa myös maaseutuelinkeinolain, maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain, maatilalain (188/1977), maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986), ja muun niitä edeltävän lainsäädännön tai maaseutuelinkeinolain säätämisen jälkeen valtioneuvoston päätösten nojalla maatalouteen, puutarhatalouteen ja maaseudun pienimuotoiseen yritystoimintaan myönnettyjen valtionlainojen ja korkotukilainojen sekä edellä mainitun lainsäädännön mukaisten valtion myyntihintasaamisten osalta noudattaen soveltuvin osin, mitä edellä 5 luvussa säädetään.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Lain 38 ja 39 § tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.
—————

97.

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, sekä
muutetaan 12, 19, 22, 40 ja 43 §,
sellaisina kuin ne ovat, 12 ja 40 § laissa 1484/2009, 19 § laeissa 301/2006, 1484/2009 ja 1499/2015, 22 § laeissa 301/2006 ja 1484/2009 sekä 43 § osaksi laissa 1094/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Elintarviketurvallisuusviraston määräysten mukaisia ilmoituksia ja tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Elintarviketurvallisuusviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Elintarviketurvallisuusvirastolle *ja aluehallintovirastolle*.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen eläintautilain (55/1980) nojalla vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi, niille eläinlääkäreille ja muille viranomaisille, joihin kuuluu eläintautilain täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Eläinsuojelullisten syiden niiden edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja

Ehdotus

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Elintarviketurvallisuusviraston määräysten mukaisia ilmoituksia ja tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Elintarviketurvallisuusviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä *maakunnalle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat tarpeen eläintautilain (441/2013) nojalla vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuonti-*

ja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinsuojeluviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

19 §

Ohjaus ja valvonta

Ministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto huolehtii toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta.

Tehtäviensä suorittamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto ja *aluehallintovirasto* käsittelevät eläinlääkärin ammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto *tai aluehallintovirasto* voi tarkastaa eläinlääkärinammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi. *Samoin perustein Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.*

Tarkastus saadaan tehdä kotirauhan piirissä vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläinlääkärin syyllistyneen ammattitoiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

vaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkärinammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinsuojeluviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

19 §

Ohjaus ja valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Elintarviketurvallisuusvirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä ohjaa ja valvoo lain ja mainittujen säännösten noudattamista.

Tehtäviensä suorittamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto käsittelee eläinlääkärin ammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tarkastaa eläinlääkärinammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

Tarkastus saadaan tehdä *pysyväishuonteen asumiseen käytettävissä tiloissa* vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläinlääkärin syyllistyneen ammattitoiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanottotoiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädettyt tiedot.

40 §

Tiedonsaantioikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla ja aluehallintovirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukkukaupalta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

43 §

Kelpoisuus eräisiin virkoihin ja toimiin

Eläinlääkäriksi valtion, kunnan, yhteisön tai muuhun eläinlääkärin virkaan tai toimeen saadaan nimittää, määrätä tai ottaa ainoastaan laillistettu eläinlääkäri.

Virkaa tai tointa voi väliaikaisesti hoitaa 7 §:ssä tarkoitettu henkilö, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanottotoiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädettyt tiedot.

40 §

Tiedonsaantioikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, maakunnan, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukkukaupalta tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

43 §

Kelpoisuus eräisiin virkoihin ja toimiin

Eläinlääkäriksi valtion, maakunnan, kunnan, yhteisön tai muuhun eläinlääkärin virkaan tai toimeen saadaan nimittää, määrätä tai ottaa ainoastaan laillistettu eläinlääkäri.

Edellä 4 §:n mukaisesti laillistettu eläinlääkäri saadaan nimittää sellaiseen maakunnan tai kunnan eläinlääkärin virkaan, johon kuuluu elintarvikevalvontaan taikka eläinten terveyden tai hyvinvoinnin valvontaan liittyviä tehtäviä, vain, jos henkilöllä on Elintarviketurvallisuusviraston myöntämä todistus siitä, että hän on tutustunut viraston hyväksymällä tavalla Suomen kyseisen alan lainsäädäntöön.

Kelpoisuudesta eräisiin elintarvikevalvonnan tehtäviin säädetään elintarvikelain (23/2006) 35 §:ssä ja sen nojalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua virkaa tai tointa voi väliaikaisesti hoitaa 7 §:ssä tarkoitettu henkilö, jollei muualla laissa toisin säädetä.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

98.

Laki

siemenkauppalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenkauppalain (728/2000) 16 ja 20 §, sellaisena niistä on 16 § laissa
1486/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Valvontaviranomaiset (1486/2009)

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia. Kylvösiemenen maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tullilaitos.

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. *Maakunta valvoo kylvösiemenen markkinointia toimialueellaan. Kylvösiemenen maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.*

20 §

20 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelma

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.*

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma kylvösiemenen valvonnan järjestämisestä ja valvontakerotus suoritetuista valvonnoista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

99.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 4, 10, 11, 15 a, 20 d ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 4, 10, 11, 15 a ja 20 d § laissa 681/2014 ja 29 § osaksi laissa 1488/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Tämän lain toimeenpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveys- ja ympäristösuojeluviranomainen ja kunnan ympäristösuojeluviranomainen.

Kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

10 §

Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei kuitenkaan tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja

2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi

Tämän lain toimeenpanon yleinen ohjaus ja seuranta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan maakunta ja kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Maakunnan tässä laissa säädettyihin tehtäviin ei sovelleta maakuntien yhteistoiminnasta kalatalouden ja vesitalouden tehtävien hoitamisessa annettua lakia (/).

Kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

10 §

Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei kuitenkaan tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja

2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi

terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset täyttävää talousvettä.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai

2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa säädetyin estämättä vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jättevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.

11 §

Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitettua kiinteistön liittämisvelvollisuudesta tässä pykälässä säädetyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä vapauttamisesta kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Vapautus liittämisvelvollisuudesta on myönnettävä, jos:

1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittamisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve tai muu vastaava erityinen syy; ja

2) vapauttaminen ei vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista ve-

terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset täyttävää talousvettä.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos:

1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai

2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jättevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.

11 §

Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitettua kiinteistön liittämisvelvollisuudesta tässä pykälässä säädetyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä vapauttamisesta *maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Vapautus liittämisvelvollisuudesta on myönnettävä, jos:

1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittamisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve tai muu vastaava erityinen syy; ja

2) vapauttaminen ei vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista ve-

sihuoltolaitoksen toiminta-alueella.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämismuutosten vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi vaatimukset täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämismuutosten vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely voidaan järjestää ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

15 a §

Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, *kunnan* valvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perusteista, joiden mukaan vesihuoltolaitos suunnittelee varautumista häiriötilanteisiin.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa.

Vesihuoltolaitos toimittaa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tiedot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuutta,

sihuoltolaitoksen toiminta-alueella.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämismuutosten vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi vaatimukset täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämismuutosten vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely voidaan järjestää ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

15 a §

Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, valvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perusteista, joiden mukaan vesihuoltolaitos suunnittelee varautumista häiriötilanteisiin.

20 d §

Tietojen toimittaminen tietojärjestelmiin

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää *automaattisen tietojenkäsittelyn ja sähköisen asioinnin avulla*.

Vesihuoltolaitos toimittaa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tie-

laatua ja kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi.

Mitä 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Vesihuollon tietojärjestelmästä ja siihen toimitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen vastaista menettelyä taikka määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa.

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ennen kiellon tai määräyksen antamista valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan neuvoteltava tämän lain tai sen nojalla annettua säännöstä rikkoneen kanssa.

dot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi.

Vesihuoltolaitos toimittaa ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettut tarkkailutiedot digitaalisessa muodossa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.

Vesihuollon tietojärjestelmästä ja siihen toimitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen vastaista menettelyä taikka määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa.

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa *maakunta*.

Ennen kiellon tai määräyksen antamista valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan neuvoteltava tämän lain tai sen nojalla annettua säännöstä rikkoneen kanssa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

100.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 10 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 10 f §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 283/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 f §

10 f §

Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden viitemäärän siirtäminen ja lakkauttaminen

Tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden viitemäärän siirtäminen ja lakkauttaminen

Jos hakija ei täytä kahtena peräkkäisenä tuokivuonna tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen myöntämisen edellytyksiä eikä kyse ole ylivoimaisesta esteestä, kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee tehdä päätös tuen myöntämisen perusteena olevan viitemäärän lakkauttamisesta hakijaa kuultuaan.

Jos hakija ei täytä kahtena peräkkäisenä tuokivuonna tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen myöntämisen edellytyksiä eikä kyse ole ylivoimaisesta esteestä, *maakunnan tai Ahvenanmaan valtionviraston* tulee tehdä päätös tuen myöntämisen perusteena olevan viitemäärän lakkauttamisesta hakijaa kuultuaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

101.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 5–7, 10, 15 ja 22 §,
sellaisina kuin niistä ovat 6 § osaksi laissa 1490/2009, 10 § laissa 1490/2009 sekä 22 § laissa
82/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus

Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesiintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (*maaseutuelinkeinoviranomainen*).

Viranomaisen tai valtuutetun tarkastajan, joka alueella suoritettavan muun tarkastuksen tai toimenpiteen yhteydessä havaitsee alueella hukkakauraa, on ilmoitettava hukkakauran esiintymisestä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Saatuaan 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muulla tavoin tiedon hukkakauran mahdollisesta esiintymisestä maaseutuelinkeinoviranomaisen on viipymättä suoritettava alueella katselmus. Jos alueella katselmuksen perusteella todetaan hukkakauraesiintymä, maaseutuelinkeinoviranomaisen on vii-

Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesiintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä *sille maakunnalle, jonka alueella hukkakauraesiintymä sijaitsee*.

Viranomaisen tai valtuutetun tarkastajan, joka alueella suoritettavan muun tarkastuksen tai toimenpiteen yhteydessä havaitsee alueella hukkakauraa, on ilmoitettava hukkakauran esiintymisestä *sille maakunnalle, jonka alueella hukkakauraesiintymä sijaitsee*.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Saatuaan 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muulla tavoin tiedon hukkakauran mahdollisesta esiintymisestä *maakunnan* on viipymättä suoritettava alueella katselmus. Jos alueella katselmuksen perusteella todetaan hukkakauraesiintymä, *maakunnan* on viipymättä annettava aluetta koskeva hukka-

pymättä annettava aluetta koskeva hukkakauran torjuntaohje. Jos alueen haltija ei noudata torjuntaohjetta tai alue on pahoin hukkakauran saastuttama, maaseutuelinkeinoviranomaisen on tehtävä alueelle torjuntasuunnitelma.

Katselmuksen suorittaja voi katselmuksen yhteydessä päättää kuluvan kasvukauden aikana suoritettavista toimenpiteistä hukkakauran torjumiseksi, jos on olemassa välitön vaara hukkakauran leviämisestä kasvukauden aikana. Kuluvan kasvukauden aikana suoritettavia toimenpiteitä koskeva päätös on saatettava viivytyksettä maaseutuelinkeinoviranomaisen ratkaistavaksi. Päätös raukeaa, jos maaseutuelinkeinoviranomainen ei ole ratkaissut kuluvaa kasvukautta koskevia toimenpiteitä väliaikaisella torjuntasuunnitelmalla kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta. Väliaikainen torjuntasuunnitelma on kumottava samalla, kun alueelle tehdään 1 momentissa tarkoitettu torjuntasuunnitelma.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella. (1490/2009)

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset katselmuksen suorittamisesta, torjuntasuunnitelman ja väliaikaisen torjuntasuunnitelman sisällöstä ja torjuntasuunnitelman tekemisen siirtämisestä.

7 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Jos alue, jolla esiintyy hukkakauraa, kaupan tai muun sopimuksen perusteella luovutetaan toiselle, luovuttaja ja haltija on ennen sopimuksen tekemistä velvollinen antamaan hukkakauran esiintymisestä tiedon toiselle sopijapuolelle.

Maaseutuelinkeinoviranomainen tai muu 10 §:ssä tarkoitettu viranomainen on velvollinen pyynnöstä antamaan tietoja hukkakauran esiintymisestä alueen kaupan tai muun sopimuksen perusteella tapahtuvan luovutuksen yhteydessä.

kauran torjuntaohje. Jos alueen haltija ei noudata torjuntaohjetta tai alue on pahoin hukkakauran saastuttama, *maakunnan* on tehtävä alueelle torjuntasuunnitelma.

Katselmuksen suorittaja voi katselmuksen yhteydessä päättää kuluvan kasvukauden aikana suoritettavista toimenpiteistä hukkakauran torjumiseksi, jos on olemassa välitön vaara hukkakauran leviämisestä kasvukauden aikana. Kuluvan kasvukauden aikana suoritettavia toimenpiteitä koskeva päätös on saatettava viivytyksettä *maakunnan* ratkaistavaksi. Päätös raukeaa, jos *maakunta* ei ole ratkaissut kuluvaa kasvukautta koskevia toimenpiteitä väliaikaisella torjuntasuunnitelmalla kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta. Väliaikainen torjuntasuunnitelma on kumottava samalla, kun alueelle tehdään 1 momentissa tarkoitettu torjuntasuunnitelma.

Jos hukkakauraesiintymä sijaitsee useamman kuin yhden maakunnan alueella, tulee maakunnan, jonka alueella hukkakauraesiintymä pääasiallisesti sijaitsee, tehdä katselmus ja laatia hukkakauran torjuntasuunnitelma.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset katselmuksen suorittamisesta sekä torjuntasuunnitelman ja väliaikaisen torjuntasuunnitelman sisällöstä.

7 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Jos alue, jolla esiintyy hukkakauraa, kaupan tai muun sopimuksen perusteella luovutetaan toiselle, luovuttaja ja haltija on ennen sopimuksen tekemistä velvollinen antamaan hukkakauran esiintymisestä tiedon toiselle sopijapuolelle.

Maakunta tai muu 10 §:ssä tarkoitettu viranomainen on velvollinen pyynnöstä antamaan tietoja hukkakauran esiintymisestä alueen kaupan tai muun sopimuksen perusteella tapahtuvan luovutuksen yhteydessä.

10 §

Valvontaviranomaiset (1490/2009)

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassaan apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja maaseutuelinkeinoviranomaisia.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tullilaitos.

15 §

Hukkakaurarekisteri

Kunkin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen pitää valvontaa varten rekisteriä niistä alueista, joilla on esiintynyt hukkakauraa.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) alueen haltijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) alueen tilatunnus, jos sellainen on olemassa;
- 3) peruslohkon tai muun alueen, jolla esiintyy hukkakauraa, tunnus;
- 4) päivämäärät, jolloin ilmoitus hukkakauran löytymisestä on tehty ja katselmus tai katselmukset on suoritettu sekä todetun hukkakaurasaastunnan aste ja torjuntasuunnitelma tai väliaikainen torjuntasuunnitelma;
- 5) 18—20 §:n nojalla määrätyt rangaistukset ja muut toimenpiteet;
- 6) päivämäärä, jolloin alue on todettu vapaaksi hukkakaurasta.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen on poistettava alue rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun maaseutuelinkeinoviranomainen on alueen haltijan pyynnöstä todennut alueen vapaaksi hukkakaurasta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. *Maakunta valvoo hukkakauran torjuntaa alueellaan.*

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella *Tulli*.

15 §

Hukkakaurarekisteri

Kunkin *maakunnan* tulee pitää valvontaa varten rekisteriä niistä alueista, joilla on esiintynyt hukkakauraa.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) alueen haltijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) alueen tilatunnus, jos sellainen on olemassa;
- 3) peruslohkon tai muun alueen, jolla esiintyy hukkakauraa, tunnus;
- 4) päivämäärät, jolloin ilmoitus hukkakauran löytymisestä on tehty ja katselmus tai katselmukset on suoritettu sekä todetun hukkakaurasaastunnan aste ja torjuntasuunnitelma tai väliaikainen torjuntasuunnitelma;
- 5) 18—20 §:n nojalla määrätyt rangaistukset ja muut toimenpiteet;
- 6) päivämäärä, jolloin alue on todettu vapaaksi hukkakaurasta.

Maakunnan on poistettava alue rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun *maakunta* on alueen haltijan pyynnöstä todennut alueen vapaaksi hukkakaurasta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta

annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin pitämisestä ja alueen toteamisesta hukakaurasta vapaaksi.

22 §

Muutoksenhaku (82/2014)

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta tai, jos kyseessä on kuntayhtymä, kuntayhtymän kotipaikka sijaitsee.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen, Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin pitämisestä ja alueen toteamisesta hukakaurasta vapaaksi.

22 §

Muutoksenhaku

Maakunnan muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä maakunnalta.

Maakunnan 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen, Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen sekä *maakunnan* oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

102.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 902/2013 ja 376/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuus saada Maanmittauslaitoksessa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistiinpanoja. Maksua vastaan tietoja luovutetaan otteina, todistuksina ja muina tulosteina sekä teknisen käyttöyhteyden avulla. Jollei erityisestä syystä muuta johdu, voidaan tiedoista antaa maksua vastaan kopio sähköisessä muodossa.

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitettun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan

Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuus saada Maanmittauslaitoksessa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistiinpanoja. Maksua vastaan tietoja luovutetaan otteina, todistuksina ja muina tulosteina sekä teknisen käyttöyhteyden avulla. Jollei erityisestä syystä muuta johdu, voidaan tiedoista antaa maksua vastaan kopio sähköisessä muodossa.

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitettun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, *Valtion lupa- ja valvontavirastolle, Ahvenanmaan valtionvirastolle, Maaseutuvirastolle, maakunnalle*, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen

luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Henkilötietojen siirrosta Euroopan unionin ulkopuolelle on voimassa, mitä henkilötietolain (523/1999) 5 luvussa säädetään.

Henkilötunnus voidaan luovuttaa ainoastaan silloin, jos pyytäjällä on tai voi olla se henkilötietolain tai muun lain nojalla hallussaan. Kiinteistötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen, joka on tarpeen henkilön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilön yksilöimiseksi merkitä henkilötunnus.

käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Henkilötietojen siirrosta Euroopan unionin ulkopuolelle on voimassa, mitä henkilötietolain (523/1999) 5 luvussa säädetään.

Henkilötunnus voidaan luovuttaa ainoastaan silloin, jos pyytäjällä on tai voi olla se henkilötietolain tai muun lain nojalla hallussaan. Kiinteistötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen, joka on tarpeen henkilön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilön yksilöimiseksi merkitä henkilötunnus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

103.

Laki

yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismetsälain (109/2003) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 1491/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen aluehallintovirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, on aluehallintoviraston jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaarissa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, *Valtion lupa- ja valvontaviraston on* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaarissa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

104.

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 4, 6, 9—11, 14, 17, 26, 28, 30, 33 ja 34 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 26 § laeissa 384/2008 ja 1492/2009, 6 § osaksi laissa 1492/2009, 9, 10, 14 ja 28 § laissa 1492/2009, 11 § laeissa 384/2008, 1492/2009 ja 948/2012, 17 ja 33 § laissa 384/2008, 30 § laissa 948/2012 ja 34 § laissa 97/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida, maahantuoda ja viedä maasta vain sellainen toimija, joka on merkitty Elintarviketurvallisuusviraston valvontaa varten pitämään rekisteriin (kasvinsuojelurekisteri).

Rekisteröitymisvelvollisuus ei koske paikallismarkkinoijaa tai sitä joka satunnaisesti vie maasta pieniä määriä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita taikka sitä joka tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koske sellaista maahantuojaa tai maasta viejää, joka on merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään, sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvi-

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida, maahantuoda ja viedä maasta vain sellainen toimija, joka on merkitty Elintarviketurvallisuusviraston valvontaa varten pitämään rekisteriin (kasvinsuojelurekisteri).

Rekisteröitymisvelvollisuus ei koske paikallismarkkinoijaa tai sitä joka satunnaisesti vie maasta pieniä määriä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita taikka sitä joka tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koske sellaista maahantuojaa tai maasta viejää, joka on merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään, sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvi-

tuotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;

2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;

3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä

4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveydestä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitella hakemuksella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Päätöksen rekisteröinnistä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

6 §

Markkinointi

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan, paikallismarkkinointia lukuun ottamatta, markkinoida vain kasvipassilla tai muulla tavarankasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. Jokaisella markkinoitavalla tavaraerällä on oltava jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kasvipassi tai muu todistus.

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa Elintarviketurvallisuusvirasto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on Elintarviketurvallisuusviraston virallisessa valvonnassa, jos toiminta, jolle haetaan kasvipassin käyttöoikeutta tavarankasvinterveyden, täyttää ky-

tuotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;

2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;

3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä

4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveydestä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin haetaan *Elintarviketurvallisuusvirastolta*. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

6 §

Markkinointi

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan, paikallismarkkinointia lukuun ottamatta, markkinoida vain kasvipassilla tai muulla tavarankasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. Jokaisella markkinoitavalla tavaraerällä on oltava jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kasvipassi tai muu todistus.

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa Elintarviketurvallisuusvirasto hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on Elintarviketurvallisuusviraston tai *maakunnan* virallisessa valvonnassa ja täyttää kyseiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antaa

seiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitettua todistuksen antaa Elintarviketurvallisuusvirasto tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavaralta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaadittavat kasvinterveysmääräykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskeissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, tämä velvollisuus koskee, mitä todistusta kunkin tällaisen tavaran markkinoinnissa tulee käyttää ja mitä kasvinterveysvaatimuksia toiminnalta kasvipassin käyttöoikeuden tai muun todistuksen myöntämiseksi tällaisille tavaroille edellytetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitettu kirjallinen ilmoitus, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Toimijan, jolle on myönnetty 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkinnän käyttöoikeus, on toimitettava kyseinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastoon.

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintuhoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, viljelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai Elintarviketurvallisuusvirastolle. Sama koskee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-

Elintarviketurvallisuusvirasto tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavaralta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaadittavat kasvinterveysmääräykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskeissa Euroopan unionin säännöksissä säädetään, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, tämä velvollisuus koskee, mitä todistusta kunkin tällaisen tavaran markkinoinnissa tulee käyttää ja mitä kasvinterveysvaatimuksia toiminnalta kasvipassin käyttöoikeuden tai muun todistuksen myöntämiseksi tällaisille tavaroille edellytetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista ilmoitus *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintuhoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, viljelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä asianomaiselle *maakunnalle* tai Elintarviketurvallisuusvirastolle. Sama koskee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. *Maakunnan* on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä

keskuksen on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä Elintarviketurvallisuusvirastolle.

11 §

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- tai kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästä puhdistamisesta tai desinfiomisesta sekä välttämättömästä puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästä puhdistuksesta, desinfiomisesta tai hävittämisestä sekä välttämättömästä puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastavienille; sekä

7) velvoittaa toimijan noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Asetus voi koskea kaikkia

Elintarviketurvallisuusvirastolle.

11 §

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- tai kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästä puhdistamisesta tai desinfiomisesta sekä välttämättömästä puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästä puhdistuksesta, desinfiomisesta tai hävittämisestä sekä välttämättömästä puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastavienille; sekä

7) velvoittaa toimijan noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Asetus voi koskea kaikkia

kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisten kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä asetuksessa tarkoitetun kasvintuhoojan esiintymistä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi Elintarviketurvallisuusviraston kustannuksella tehdä 1 momentissa tarkoitettuja kiireellisiä ja vähäisiä toimenpiteitä, jos toimenpiteen tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa Elintarviketurvallisuusvirastolle luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitettulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

14 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia. Elintarviketurvallisuusvirasto on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvisuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia, siltä osin kuin se ei kuulu Elintarviketurvallisuusvirastolle, valvoo Tullilaitos. Tullilaitokselle siirrettävistä Elintar-

kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai *maakunta* tekee 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisten kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä asetuksessa tarkoitetun kasvintuhoojan esiintymistä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai *maakunta* voi Elintarviketurvallisuusviraston kustannuksella tehdä 1 momentissa tarkoitettuja kiireellisiä ja vähäisiä toimenpiteitä, jos toimenpiteen tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa Elintarviketurvallisuusvirastolle luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitettulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

14 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa valtakunnallisesti Elintarviketurvallisuusvirasto ja *alueellisesti maakunta*. Elintarviketurvallisuusvirasto on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvisuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia, siltä osin kuin se ei kuulu Elintarviketurvallisuusvirastolle, valvoo *Tulli*. *Tullille* siirrettävistä Elintarviketurvalli-

viketurvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

17 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

26 §

Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin tai muun todistuksen taikka 7 §:ssä tarkoitetun todistuksen tai merkinnän käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi taikka jos edellytykset kasvipassin, todistuksen tai merkinnän käytölle eivät enää täyty. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kielto on vahvistettava kirjallisesti. Kielto on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määrittämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käytön väliaikaisesti. Väliai-

suusviraston toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

17 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi.

26 §

Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin tai muun todistuksen taikka 7 §:ssä tarkoitetun todistuksen tai merkinnän käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi taikka jos edellytykset kasvipassin, todistuksen tai merkinnän käytölle eivät enää täyty. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kielto on vahvistettava kirjallisesti. Kielto on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määrittämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi *maakunta* tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käytön väliaikaisesti. Väliaikainen käyttökielto on saa-

kainen käyttökielto on saatettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kieltoa, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa taikka 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää, että kasvintuhoojan hävittämiseksi annetun 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen täytäntöönpanosta aiheutuneet välittömät ja välttämättömät kustannukset korvataan toimijalle valtion varoista kokonaan tai osittain, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että toimijalle on aiheutunut hävittämistoimenpiteistä huomattavia kustannuksia, joilla on toimijan elinkeinolle kohtuuttoman suuri merkitys tai joiden korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen kannalta tarpeellista. Korvausta voidaan maksaa vain siltä osin kuin toimijalle ei makseta korvausta vakuutuksesta tai rahastosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten ja vahinkojen arvioinnista ja laskennasta.

Korvausta on haettava Elintarviketurvalli-

tettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto tai *maakunta* voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kieltoa, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa taikka 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää, että kasvintuhoojan hävittämiseksi annetun 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen täytäntöönpanosta aiheutuneet välittömät ja välttämättömät kustannukset korvataan toimijalle valtion varoista kokonaan tai osittain, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että toimijalle on aiheutunut hävittämistoimenpiteistä huomattavia kustannuksia, joilla on toimijan elinkeinolle kohtuuttoman suuri merkitys tai joiden korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen kannalta tarpeellista. Korvausta voidaan maksaa vain siltä osin kuin toimijalle ei makseta korvausta vakuutuksesta tai rahastosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten ja vahinkojen arvioinnista ja laskennasta.

Korvausta on haettava Elintarviketurvalli-

suusvirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon sen tekemään torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on Elintarviketurvallisuusviraston määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona korvaus on maksettu. Jos palautettava määrä ei makseta viimeistään Elintarviketurvallisuusviraston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan palautusvelvollinen vapauttaa osittain tai kokonaan korvauksen palauttamisesta tai koron maksamisesta.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkki- on ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset

suusvirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava *asianomaiselle maakunnalle* ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. *Maakunta* antaa lausunnon sen tekemään torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on Elintarviketurvallisuusviraston määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona korvaus on maksettu. Jos palautettava määrä ei makseta viimeistään Elintarviketurvallisuusviraston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan palautusvelvollinen vapauttaa osittain tai kokonaan korvauksen palauttamisesta tai koron maksamisesta.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkki- on ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Maakunnan on perittävä tämän lain perusteella tekemistään muista kuin kasvintuhoojien kartoittamiseksi tehtävistä tarkastuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

34 §

Muutoksenhaku

Edellä 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettuun päätökseen sekä Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen perusteettoman edun palautuksesta saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettua päätöstä taikka Elintarviketurvallisuusviraston päätöstä perusteettoman edun palautuksesta, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullille 14 §:n 2 momentin mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön asetuksella siirretyn tehtävän osalta muutosta haetaan siinä järjestyksessä kuin tullilaissa (1466/1994) säädetään.

34 §

Muutoksenhaku

Edellä 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettuun päätökseen sekä Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen perusteettoman edun palautuksesta saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Haettaessa muutosta päätökseen, joka koskee maakunnallisia maksuja koskevaan taksaa, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.*

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai elinkeinonharjoittajan kotipaikan perusteella.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 11 §:ssä tai 6 luvussa tarkoitettua päätöstä taikka Elintarviketurvallisuusviraston päätöstä perusteettoman edun palautuksesta, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullille 14 §:n 2 momentin mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön asetuksella siirretyn tehtävän osalta muutosta haetaan siinä järjestyksessä kuin tullilaissa (304/2016) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

106.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 1494/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Valvonta

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. Aluehallintovirasto valvoo *toimialueellaan* erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Metsähallituksen on laadittava erävalvonnasta kalenterivuositain toimintakertomus ja toimitettava se seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille valvonnan toteuttamista varten. Valvontaviranomaisilla on oikeus saada Metsähallitukselta jäljennös 17 §:ssä tarkoitettusta tapahtumailmoituksesta ja muuta valvonnan kannalta tarpeellista tietoa.

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* valvoo erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Metsähallituksen on laadittava erävalvonnasta kalenterivuositain toimintakertomus ja toimitettava se seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille valvonnan toteuttamista varten. Valvontaviranomaisilla on oikeus saada Metsähallitukselta jäljennös 17 §:ssä tarkoitettusta tapahtumailmoituksesta ja muuta valvonnan kannalta tarpeellista tietoa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

107.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elintarvikelain (23/2006) 32, 33, 63, ja 76 §, sellaisina kuin niistä ovat 32 § osaksi laissa 352/2011, 33 § laissa 352/2011 ja 76 § laissa 970/2015, sekä,

muutetaan 3 §:n 3 momentti, 6 §:n 6 kohta, 14, 15, 15a, 21 a, 22, 22 a, 24, 30, 31, 34, 41—43, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 54, 63, 64, 71, 74, 75, 77, 81, 83, 85 ja 86 §

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n momentti laissa 352/2011, 14, 15, 15 a, 31, 33, 42 ja 49 § laissa 352/2011, 21 a § laissa 643/2010, 22 § laeissa 365/2013 ja 503/2014, 22 a § laissa 365/2013, 24, 45 ja 46 § osaksi laissa 989/2007, 30 § laissa 128/2017, 34 § osaksi laeissa 1495/2009, 365/2013 ja 503/2014, 43 § laeissa 352/2011, 365/2013 ja 503/2014, 48 § laissa 1153/2016, 52 § laeissa 1495/2009 ja 365/2013, 71 § osaksi laeissa 989/2007, 130/2009, 643/2010, 352/2011 ja 559/2014, 74 ja 75 § laissa 970/2015, 83 § laeissa 352/2011 ja 503/2014, 85 § laissa 1724/2009 sekä 86 § osaksi laissa 1495/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Euroopan unionin lainsäädäntö**Euroopan unionin lainsäädäntö*

Siltä osin kuin muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009, jäljempänä *sivutuoteasetus*, koskee tämän lain mukaisia elintarvikehuoneistoja tai niissä harjoitettavaa toimintaa, toimivaltaisia valvontaviranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnan valvontaviranomaiset siten kuin niiden toimivaltajaosta tässä laissa säädetään.

Siltä osin kuin muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009, jäljempänä *sivutuoteasetus*, koskee tämän lain mukaisia elintarvikehuoneistoja tai niissä harjoitettavaa toimintaa, toimivaltaisia valvontaviranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto ja *maakunta* siten kuin niiden toimivaltajaosta tässä laissa säädetään.

6 §

6 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *valvontaviranomaisella* tämän lain mukaisista valvontatehtävistä huolehtivia valtion ja kunnan viranomaisia;

14 §

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittely

Elintarvikehuoneistoja koskevat ilmoitukset käsittelee elintarvikehuoneiston sijaintikunnan valvontaviranomainen. Ilmoituksen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta, sekä sellaisesta elintarvikehuoneistosta, jossa harjoitettavan toiminnan tarkoitus on pelkästään elintarvikkeiden kuljetus tai säilyttäminen yhdessä tai useammassa kuljetusajoneuvossa tai kontissa, käsittelee sen kunnan valvontaviranomainen, jonka alueella toiminta aloitetaan tai jonka alueella elintarvikehuoneiston toiminnasta on aikaisemmin ilmoitettu.

Ilmoituksen elintarvikehuoneistosta, jota käytetään ainoastaan elintarvikkeiden myyntiin, välittämiseen tai muuhun käsittelyyn ilman, että elintarvikkeet ovat kyseisessä huoneistossa, voi käsitellä toimijan kotikunnan valvontaviranomainen, jos sijaintikunta on epäselvä tai siihen on muu erityinen syy.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoitukset alkoholilain (1143/1994) 5 ja 35 §:ssä tarkoitetuista valmistus- ja varastopaikoista. Aluehallintovirasto käsittelee ilmoitukset alkoholilain 13 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista alkoholijuomamyymälöistä.

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelevä viranomainen antaa elintarvikealan toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot sille ilmoitetuista elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen käsittelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *valvontaviranomaisella* tämän lain mukaisista valvontatehtävistä huolehtivia valtion viranomaisia ja *maakuntaa*;

14 §

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittely

Elintarvikehuoneistoja koskevat ilmoitukset käsittelee elintarvikehuoneiston sijaintimaakunta. Ilmoituksen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta, sekä sellaisesta elintarvikehuoneistosta, jossa harjoitettavan toiminnan tarkoitus on pelkästään elintarvikkeiden kuljetus tai säilyttäminen yhdessä tai useammassa kuljetusajoneuvossa tai kontissa, käsittelee *se maakunta*, jonka alueella toiminta aloitetaan tai jonka alueella elintarvikehuoneiston toiminnasta on aikaisemmin ilmoitettu.

Ilmoituksen elintarvikehuoneistosta, jota käytetään ainoastaan elintarvikkeiden myyntiin, välittämiseen tai muuhun käsittelyyn ilman, että elintarvikkeet ovat kyseisessä huoneistossa, voi käsitellä toimijan *kotimaakunta*, jos *sijaintimaakunta* on epäselvä tai siihen on muu erityinen syy.

Valtion lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoitukset alkoholilain (1143/1994) 5 ja 35 §:ssä tarkoitetuista valmistus- ja varastopaikoista. *Maakunta* käsittelee ilmoitukset alkoholilain 13 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista *alkoholijuomien vähittäismyyntipaikoista*.

Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelevä viranomainen antaa elintarvikealan toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot sille ilmoitetuista elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen käsittelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella

15 §

Elintarvikehuoneiston hyväksyminen laitokseksi

Edellä 13 §:n 2 momentissa tarkoitettut laitokset hyväksyy laitoksen sijaintikunnan valvontaviranomainen. Liikkuvan laitoksen hyväksyy sen kunnan valvontaviranomainen, jonka alueella toiminta aloitetaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy kuitenkin teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset. Aluehallintovirasto hyväksyy poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset.

Valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä laitokseksi päätöksen. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian viereille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot laitokseksi hyväksymistään elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

15 a §

Liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tiedottaminen

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsitteystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa niiden kuntien valvontaviranomaisille, joiden alueella toimintaa harjoitetaan.

Elintarvikealan toimijan on kuitenkin tiedotettava teurastuksesta ja elintarvikkeen käsittelystä liikkuvassa teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa sekä niiden yhteydessä olevassa laitoksessa Elintarviketurvallisuus-

15 §

Elintarvikehuoneiston hyväksyminen laitokseksi

Edellä 13 §:n 2 momentissa tarkoitettut laitokset hyväksyy laitoksen *sijaintimaakunta*. Liikkuvan laitoksen hyväksyy *se maakunta*, jonka alueella toiminta aloitetaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy kuitenkin teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset. *Lapin maakunta* hyväksyy poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat laitokset, mukaan lukien liikkuvat laitokset.

Valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä laitokseksi päätöksen. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian viereille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Valvontaviranomaisen on toimitettava tiedot laitokseksi hyväksymistään elintarvikehuoneistoista Elintarviketurvallisuusvirastolle tämän määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

15 a §

Liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tiedottaminen

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsitteystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa *niille maakunnille* joiden alueella toimintaa harjoitetaan.

Elintarvikealan toimijan on kuitenkin tiedotettava teurastuksesta ja elintarvikkeen käsittelystä liikkuvassa teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa sekä niiden yhteydessä olevassa laitoksessa Elintarviketurvallisuus-

virastolle. Liikkuvasta poroteurastamon ja sen yhteydessä olevan laitoksen toiminnasta on vastaavasti tiedotettava aluehallintovirastolle.

Tiedon on oltava viranomaisella viimeistään neljä arkipäivää ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista ja viimeistään kaksi viikkoa ennen hyväksytyyn toiminnan aloittamista.

21 a §

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

22 §

Alkutuotantopaikan ilmoittaminen

Elintarvikealan toimijan on ilmoitettava kunnan valvontaviranomaiselle alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta alkutuotannosta. Alkutuotannoksi katsotaan yleisen elintarvikehygieniasetuksen liitteen I mukaisten toimintojen lisäksi elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäinen alkutuotannon tuotteiden luovutus tuottajalta suoraan kuluttajalle. Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava toimijalle saaneensa ilmoituksen alkutuotantopaikasta.

Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kunnan valvontaviranomainen saa tiedon 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta toiselta viranomaiselta. Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava toimijalle saaneensa tiedot alkutuotantopaikasta toiselta viranomaiselta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä metsästyksessä, 1 momentissa tarkoitettua luonnonvaraisen riistan luo-

virastolle. Liikkuvasta poroteurastamon ja sen yhteydessä olevan laitoksen toiminnasta on vastaavasti tiedotettava *Lapin maakuntaa*.

Tiedon on oltava viranomaisella viimeistään neljä arkipäivää ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista ja viimeistään kaksi viikkoa ennen hyväksytyyn toiminnan aloittamista.

21 a §

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien tarvikkeiden markkinoille saattamisesta ilmoittaminen

Toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta toimipaikan sijaintimaakunnalle.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

22 §

Alkutuotantopaikan ilmoittaminen

Elintarvikealan toimijan on ilmoitettava *maakunnalle* alkutuotantopaikasta ja siellä harjoitettavasta alkutuotannosta. Alkutuotannoksi katsotaan yleisen elintarvikehygieniasetuksen liitteen I mukaisten toimintojen lisäksi elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäinen alkutuotannon tuotteiden luovutus tuottajalta suoraan kuluttajalle. *Maakunnan* on ilmoitettava toimijalle saaneensa ilmoituksen alkutuotantopaikasta.

Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos *maakunta* saa tiedon 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta toiselta viranomaiselta. *Maakunnan* on ilmoitettava toimijalle saaneensa tiedot alkutuotantopaikasta toiselta viranomaiselta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä metsästyksessä, 1 momentissa tarkoitettua luonnonvaraisen riistan luo-

vutuksesta suoraan kuluttajalle eikä luonnonvaraisten kasvien ja sienten alkutuotannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tekemisestä ja elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä luovutuksesta sekä yleisen elintarvikehygieniasetuksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen 1 artiklan 3 kohdan c alakohdan tarkoittamia toimintoja koskevista kansallisista järjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 a §

Alkutuotantopaikan hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka harjoittaa toimintaa, jolta yleisen elintarvikehygieniasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan edellytetään hyväksymistä, on 22 §:n 1 momentista poiketen haettava kunnan valvontaviranomaiselta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä toiminnasta on kuitenkin hyväksymistä koskevan hakemuksen asemesta tehtävä 22 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hakemusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Valvontaviranomainen tekee alkutuotantopaikan hyväksymisestä päätöksen. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuoro-

vutuksesta suoraan kuluttajalle eikä luonnonvaraisten kasvien ja sienten alkutuotannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tekemisestä ja elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä luovutuksesta sekä yleisen elintarvikehygieniasetuksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen 1 artiklan 3 kohdan c alakohdan tarkoittamia toimintoja koskevista kansallisista järjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 a §

Alkutuotantopaikan hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka harjoittaa toimintaa, jolta yleisen elintarvikehygieniasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan edellytetään hyväksymistä, on 22 §:n 1 momentista poiketen haettava *maakunnalta* alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisestä toiminnasta on kuitenkin hyväksymistä koskevan hakemuksen asemesta tehtävä 22 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hakemusta ei myöskään tarvitse tehdä kasvien ja sienten alkutuotantopaikasta, jos:

- 1) toimija on yksityinen henkilö;
- 2) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena; tai
- 3) toiminta on osa saman toimijan 13 §:n mukaisesti ilmoitetun elintarvikehuoneiston toimintaa.

Valvontaviranomainen tekee alkutuotantopaikan hyväksymisestä päätöksen. Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuoro-

kauden kuluessa asian vireilletulosta, jollei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen ja hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuus

Elintarvikealan toimijan on välittömästi ilmoitettava asianomaiselle valvontaviranomaiselle merkittävistä omavalvonnassa tai muulla tavoin esille tulleista terveysvaaroista sekä toimenpiteistä, joihin kyseisten epäkohtien korjaamiseksi on ryhdytty. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Elintarvikealan toimijan on, saatuaan tiedon tuottamansa, jalostamansa tai jakelemissa elintarvikkeen aiheuttamasta ruokamyrkytyksestä tai epäillessään tuottamansa, jalostamansa tai jakelemissa elintarvikkeen voivan aiheuttaa ruokamyrkytyksen, ilmoitettava siitä välittömästi kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Ruokamyrkytyksen aiheuttajaksi epäilty elintarvike tai näyte siitä on säilytettävä niin, että se voidaan tutkia laboratorioissa ruokamyrkytyksen syyn selvittämiseksi.

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuudesta säädetään myös yleisen elintarvikeasetuksen 19 artiklassa.

30 §

Keskusviranomainen

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään sekä sen lisäksi:

- 1) ohjaa aluehallintovirastoja kuntien elintarvikevalvonnan arvioinnissa;
- 2) huolehtii elintarvikevalvonnasta teuras-tamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;

kauden kuluessa asian vireilletulosta, jollei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen ja hyväksymispäätöksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuus

Elintarvikealan toimijan on välittömästi ilmoitettava asianomaiselle valvontaviranomaiselle merkittävistä omavalvonnassa tai muulla tavoin esille tulleista terveysvaaroista sekä toimenpiteistä, joihin kyseisten epäkohtien korjaamiseksi on ryhdytty. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Elintarvikealan toimijan on, saatuaan tiedon tuottamansa, jalostamansa tai jakelemissa elintarvikkeen aiheuttamasta ruokamyrkytyksestä tai epäillessään tuottamansa, jalostamansa tai jakelemissa elintarvikkeen voivan aiheuttaa ruokamyrkytyksen, ilmoitettava siitä välittömästi *maakunnalle*. Ruokamyrkytyksen aiheuttajaksi epäilty elintarvike tai näyte siitä on säilytettävä niin, että se voidaan tutkia laboratorioissa ruokamyrkytyksen syyn selvittämiseksi.

Elintarvikealan toimijan tiedonantovelvollisuudesta säädetään myös yleisen elintarvikeasetuksen 19 artiklassa.

30 §

Keskusviranomainen

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään sekä sen lisäksi:

- 1) *arvioi elintarvikevalvonnan toteutumista maakunnissa;*
- 2) huolehtii elintarvikevalvonnasta teuras-tamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;

3) vastaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta;

4) vastaa valtakunnallisesti muista erityistä asiantuntemusta vaativista elintarvikevalvontatehtävistä;

5) arvioi yleisen elintarvikehygieniasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut hyvän tuotantotavan ohjeet;

6) toimii yleisen elintarvikeasetuksen mukaisena nopean hälytysjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä;

7) hyväksyy eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen liitteen III jaksossa IV tarkoitetun metsästäjien terveys- ja hygieniakoulutuksen;

8) huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, riskiviestinnästä ja kuluttajainformaatiosta;

9) arvioi aluehallintoviraston järjestämää lihantarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa;

10) valvoo hyväksymiensä kansallisten laatu- ja turvallisuusjärjestelmien hyväksymisedellytysten täyttymistä;

11) valvoo trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimusten täyttymistä niissä alkutuotantopaikoissa ja alkutuotantopaikkojen ryhmissä, joiden Elintarviketurvallisuusvirasto on tunnustanut täyttävän kyseiset vaatimukset;

12) toimii sisämarkkinoilla ja kolmansissa maissa toteutettavista maataloustuotteita koskevista tiedotus- ja menekinedistämistoimista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 täydentämisestä annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/1829 3 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena arvioitaessa markkinointimateriaalissa käytettyjen terveysväitteiden lainmukaisuutta;

13) asettaa 3 §:n 1 momentin 13 kohdassa mainitun torjunta-ainejäämien enimmäismäärä koskevan asetuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun torjunta-aineen jäämän väliaikaisen enimmäismäärän.

3) vastaa eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta;

4) vastaa valtakunnallisesti muista erityistä asiantuntemusta vaativista elintarvikevalvontatehtävistä;

5) arvioi yleisen elintarvikehygieniasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut hyvän tuotantotavan ohjeet;

6) toimii yleisen elintarvikeasetuksen mukaisena nopean hälytysjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä;

7) hyväksyy eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen liitteen III jaksossa IV tarkoitetun metsästäjien terveys- ja hygieniakoulutuksen;

8) huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, riskiviestinnästä ja kuluttajainformaatiosta;

9) arvioi maakunnan järjestämää lihantarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa;

10) valvoo hyväksymiensä kansallisten laatu- ja turvallisuusjärjestelmien hyväksymisedellytysten täyttymistä;

11) valvoo trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimusten täyttymistä niissä alkutuotantopaikoissa ja alkutuotantopaikkojen ryhmissä, joiden Elintarviketurvallisuusvirasto on tunnustanut täyttävän kyseiset vaatimukset;

12) toimii sisämarkkinoilla ja kolmansissa maissa toteutettavista maataloustuotteita koskevista tiedotus- ja menekinedistämistoimista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 täydentämisestä annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/1829 3 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena arvioitaessa markkinointimateriaalissa käytettyjen terveysväitteiden lainmukaisuutta;

13) asettaa 3 §:n 1 momentin 13 kohdassa mainitun torjunta-ainejäämien enimmäismäärä koskevan asetuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun torjunta-aineen jäämän väliaikaisen enimmäismäärän.

31 §

Alueellinen elintarvikevalvonta

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja valvoo elintarvikevalvontaa sekä valvoo elintarvikemääräysten noudattamista toimialueellaan tämän lain mukaisesti sekä lisäksi:

- 1) arvioi kunnan elintarvikevalvonnan järjestämistä ja julkaisee arvioinnin tulokset;
- 2) arvioi kuntien valvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden noudattamista;
- 3) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla;
- 4) huolehtii elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.

32 §

Kunnan elintarvikevalvonta

Kunnan on huolehdittava alueellaan elintarvikevalvonnasta siten kuin tässä laissa säädetään (kunnan elintarvikevalvonta). Kunnassa nämä tehtävät hoitaa kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan valvontaviranomainen). Mitä tässä laissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) tarkoitettua yhteistoiminta-aluetta.

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivalta voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi.

31 §

Maakunta

Maakunnan on huolehdittava toimialueellaan elintarvikevalvonnasta siten kuin tässä laissa säädetään.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, maakunta:

- 1) tekee Elintarviketurvallisuusvirastolle elintarvikemääräysten mukaiset ilmoitukset ja raportit;
 - 2) neuvoo elintarvikealan toimijoita ja kulluttajia sekä tiedottaa tämän lain soveltamisalaan kuuluvista asioista;
 - 3) avustaa valtion viranomaisia korvausta vastaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa;
 - 4) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla;
 - 5) valvoo 17 §:n 2 momentissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista kalastusalusten saaliiden purkamisen yhteydessä.
- Lapin maakunta huolehtii elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.*

(kumotaan)

Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnanvaltuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle myös tämän lain 55—60 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen osalta.

33 §

(kumotaan)

Kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kunta:

1) tekee aluehallintovirastoille ja Elintarviketurvallisuusvirastolle elintarvikemääräysten mukaiset ilmoitukset ja raportit;

2) neuvoo elintarvikealan toimijoita ja kuluttajia sekä tiedottaa tämän lain soveltamisalaan kuuluvista asioista;

3) avustaa valtion viranomaisia korvausta vastaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa;

4) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla.

34 §

34 §

Muut valvontaviranomaiset

Muita valvontaviranomaisia ovat:

1) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;

2) Puolustusvoimat;

3) Tulli;

4) rajaeläinlääkärit; ja

5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa;

2) ohjaa aluehallintovirastoja alkoholi- myymälöiden valvonnassa.

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa kun-

Muut valvontaviranomaiset

Muita valvontaviranomaisia ovat:

1) Valtion lupa- ja valvontavirasto;

2) Puolustusvoimat;

3) Tulli; ja

4) rajaeläinlääkärit.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Valtion lupa- ja valvontavirasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa;

2) ohjaa maakuntaa alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa.

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa

nan elintarvikevalvontaviranomaiselle säädetyistä tehtävistä puolustusvoimien valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen osalta.

Tulli valvoo:

1) Euroopan unionin ulkopuolelta maahan tuotavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta;

2) Euroopan unionin jäsenmaista Suomeen toimitettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta Suomessa tapahtuvan elintarvike-erän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä;

3) kauttakuljetustavarana kuljetettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta;

4) Suomesta Euroopan unionin ulkopuolelle vietävien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta; ja

5) helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa tuonnin ja viennin yhteydessä ATP-sopimuksen mukaisesti.

Tarkempia säännöksiä Tullille kuuluvista tehtävistä vientivaatimusten valvonnassa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rajaeläinlääkärit huolehtivat tämän lain mukaisesta valvonnasta eläimistä saatavien elintarvikkeiden eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat 17 §:n 2 momentissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista kalastusalausten saaliiden purkamisen yhteydessä sekä Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirasto ja kunnat siten kuin tässä laissa säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset huolehtivat maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen täydentävien ehtojen valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniä koskevista tarkastuksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi elinkeino- liikenne ja ympäristökeskukset voivat ottaa Elintarviketurvallisuusviraston toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

maakunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle säädetyistä tehtävistä puolustusvoimien valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen osalta.

Tulli valvoo:

1) Euroopan unionin ulkopuolelta maahan tuotavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta;

2) Euroopan unionin jäsenmaista Suomeen toimitettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikemääräystenmukaisuutta Suomessa tapahtuvan elintarvike-erän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä;

3) kauttakuljetustavarana kuljetettavien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta;

4) Suomesta Euroopan unionin ulkopuolelle vietävien muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden asiakirjojen oikeellisuutta; ja

5) helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa tuonnin ja viennin yhteydessä ATP-sopimuksen mukaisesti.

Tarkempia säännöksiä Tullille kuuluvista tehtävistä vientivaatimusten valvonnassa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rajaeläinlääkärit huolehtivat tämän lain mukaisesta valvonnasta eläimistä saatavien elintarvikkeiden eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä.

(7 mom. kumotaan)

(8 mom. kumotaan)

41 §

Valvonnan yleiset vaatimukset

Elintarvikevalvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi elintarvikkeiden valvontaa, turvallisuutta ja terveydellistä laatua sekä elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen hygieniaa koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

Tässä luvussa tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma ja valvontasuunnitelmat on laadittava siten, että tämän lain ja sen soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön elintarvikkeita koskevan lainsäädännön edellyttämät valvontaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät niihin.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatujärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen 8 artiklassa.

41 §

Valvonnan yleiset vaatimukset

Elintarvikevalvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi elintarvikkeiden valvontaa, turvallisuutta ja terveydellistä laatua sekä elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen hygieniaa koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

Tässä luvussa tarkoitettu valtakunnallinen valvontaohjelma ja valvontasuunnitelmat on laadittava siten, että tämän lain ja sen soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön elintarvikkeita koskevan lainsäädännön edellyttämät valvontaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät niihin.

Maakunnan tulee laatia toimintaansa sopiva elintarvikevalvonnan laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatujärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen 8 artiklassa.

42 §

Ensisaapumisvalvonnan järjestäminen

Ensisaapumisvalvonta järjestetään ensisijaisesti siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto tekee kunnan kanssa kuntalain (365/1995) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen, jolla kunta sitoutuu huolehtimaan ensisaapumisvalvonnasta kunnan alueella. Elintarviketurvallisuusvirasto ja kunta voivat sopia, että kunta huolehtii tehtävästä yhden tai useamman kunnan puolesta. Kunnan valvontaviranomaisen nimeämä viranhaltija päättää tämän lain 55—60 §:n mukaisista ensisaapumistoimintaa koskevista hallinnollisista pakkokeinoista. Muista tämän lain mukaisista ensisaapumistoimintaan kohdistuvista hallinnollisista pakkokeinoista päättää Elintarviketurvallisuusvirasto.

Jos kunta ei kuulu 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen piiriin, Elintarviketurvallisuusvirasto voi sopia valvonnasta muun viranomaisen kanssa, hankkia palvelut tehtävien hoitamiseen sopivalta ulkopuoliselta asiantuntijalta tai huolehtia valvonnasta itse. Jos valvonnasta on sovittu muun viranomai-

(kumotaan)

sen kanssa, hallinnollisista pakkokeinoista päättää tämän viranomaisen nimeämä viranhaltija. Jos valvonnasta on sovittu ulkopuolisen asiantuntijan kanssa, hallinnollisista pakkokeinoista päättää Elintarviketurvallisuusvirasto.

Elintarviketurvallisuusvirasto huolehtii ensisaapumisvalvonnasta teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Aluehallintovirasto huolehtii ensisaapumisvalvonnasta valvomissaan poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kunnan valvontaviranomaisen nimeämän viranhaltijan ensisaapumistoimintaa koskeva päätös annetaan tiedoksi asianosaisille hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna tavallisena tiedoksiantona.

Tarkempia säännöksiä ensisaapumisvalvonnan järjestämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

43 §

Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Elintarvikehuoneistossa käsiteltävän tai säilytettävän lihan on oltava tarkastettua, jollei tässä laissa tai tämän lain nojalla toisin säädetä. Lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen 4 ja 5 artiklassa.

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa lihan teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa. Aluehallintovirasto tarkastaa lihan poroteurastamossa.

Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna tätä tarkoitusta varten koulutettuja valtion palveluksessa olevia lihantarkastajia. Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna myös elintarvikealan toimijan palveluksessa olevaa henkilökuntaa siten kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksessa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta. Elintarviketur-

43 §

Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Elintarvikehuoneistossa käsiteltävän tai säilytettävän lihan on oltava tarkastettua, jollei tässä laissa tai tämän lain nojalla toisin säädetä. Lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen 4 ja 5 artiklassa.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa lihantarkastuksesta teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa. *Lapin maakunta* vastaa lihantarkastuksesta poroteurastamossa.

Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna tätä tarkoitusta varten koulutettuja valtion tai *maakunnan* palveluksessa olevia lihantarkastajia. Lihantarkastuksessa ja siihen liittyvässä valvonnassa voidaan käyttää apuna myös elintarvikealan toimijan palveluksessa olevaa henkilökuntaa siten kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksessa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin lihantarkastuksesta ja

vallisuusviraston määräyksellä voidaan muuttaa trikiinitutkimusten tiheyttä ja kattavuutta silloin kun trikiiniasetus mahdollistaa sen tai edellyttää sitä.

siihen liittyvästä valvonnasta. Elintarviketurvallisuusviraston määräyksellä voidaan muuttaa trikiinitutkimusten tiheyttä ja kattavuutta silloin kun trikiiniasetus mahdollistaa sen tai edellyttää sitä.

Maakunta voi hoitaa valtion tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos maakunta on tehnyt siitä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa sopimuksen.

45 §

Ruokamyrkytysten selvittäminen

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on saatuaan 24 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ruokamyrkytyksestä tai ruokamyrkytys epäilystä tai epäillessään ruokamyrkytystä muusta syystä, viipymättä tehtävä tapausta koskeva selvitys asianmukaisine epidemiologisine ja mikrobiologisine tutkimuksineen yhteistyössä tartuntatautilaissa säädettyjen viranomaisten kanssa sekä toimitettava tarpeelliset ilmoitukset Kansanterveyslaitokselle ja Elintarvikevirastolle. Ilmoitukset eivät saa sisältää henkilötietoja.

Tarkempia säännöksiä ruokamyrkytysten selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

45 §

Ruokamyrkytysten selvittäminen

Maakunnan on saatuaan 24 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ruokamyrkytyksestä tai ruokamyrkytys epäilystä tai epäillessään ruokamyrkytystä muusta syystä, viipymättä tehtävä tapausta koskeva selvitys asianmukaisine epidemiologisine ja mikrobiologisine tutkimuksineen yhteistyössä tartuntatautilaissa säädettyjen viranomaisten kanssa sekä toimitettava tarpeelliset ilmoitukset Terveystieteiden tutkimuskeskukselle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle. Ilmoitukset eivät saa sisältää henkilötietoja.

Tarkempia säännöksiä ruokamyrkytysten selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

46 §

Varautuminen erityistilanteisiin

Elintarvikeviraston on laadittava valtakunnallinen valvonta-asetuksen 13 artiklan mukainen erityistilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma. Kunnan valvontaviranomaisen on laadittava kuntaa koskeva vastaava suunnitelma.

Tarkempia säännöksiä erityistilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällöstä ja laatimisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

46 §

Varautuminen erityistilanteisiin

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen valvonta-asetuksen 13 artiklan mukainen erityistilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma. Maakunnan on laadittava maakuntaa koskeva vastaava suunnitelma.

Tarkempia säännöksiä erityistilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällöstä ja laatimisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

48 §

Valvontasuunnitelmat

Kunnan tulee laatia säännöllistä elintarvikevalvontaa koskeva kunnan valvontasuunnitelma siten, että valvonnassa otetaan huomioon toiminnan riskit siten kuin 6 a §:ssä säädetään ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta.

Kunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma. *Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.*

Elintarviketurvallisuusviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Tullin, aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä puolustusvoimien on laadittava vastuullaan olevaa elintarvikevalvontaa koskevat valvontasuunnitelmat, joihin sovelletaan, mitä edellä 1 momentissa säädetään kunnan valvontasuunnitelmasta.

49 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 36 §:ssä tarkoitettulla ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia, tutustua asiakirjoihin sekä päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai jossa säilytetään tämän lain noudattamisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Valvontaviranomaisella ja ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tarkastaa toiminnassa käytetyt laitteet, välineet ja tilat.

Elintarviketurvallisuusvirastolla ja aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä Euroopan komission tekemissä valvonta-asetuksen 45 artiklan mukaisissa tarkastuksissa. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisten suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

Kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tarkastus voidaan tehdä vain, jos on perusteltua syytä epäillä elintarvikemääräyksiä rikotun

48 §

Valvontasuunnitelmat

Maakunnan tulee laatia säännöllistä elintarvikevalvontaa koskeva maakunnan valvontasuunnitelma siten, että valvonnassa otetaan huomioon toiminnan riskit siten kuin 6 a §:ssä säädetään ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta.

Maakunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma.

Elintarviketurvallisuusviraston, Valtion lupa- ja valvontaviraston, Tullin, *Puolustusvoimien sekä rajaeläinlääkärien* on laadittava vastuullaan olevaa elintarvikevalvontaa koskevat valvontasuunnitelmat, joihin sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään maakunnan valvontasuunnitelmasta.

49 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 36 §:ssä tarkoitettulla ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia, tutustua asiakirjoihin sekä päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai jossa säilytetään tämän lain noudattamisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Valvontaviranomaisella ja ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus tarkastaa toiminnassa käytetyt laitteet, välineet ja tilat.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä Euroopan komission tekemissä valvonta-asetuksen 45 artiklan mukaisissa tarkastuksissa. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisten suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa tarkastus voidaan tehdä vain, jos

tai rikottavan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen on oltava välttämätön rikoksen selvittämiseksi tai vakavan terveysvaaran estämiseksi. Tarkastuksen saa suorittaa vain valvontaviranomainen.

Jos valvontaviranomainen toteaa valvonnan tai tarkastuksen yhteydessä eläimistä saatavassa elintarvikkeessa määrysten vastaisia määriä vieraita aineita, aluehallintovirastolla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai aluehallintoviraston määräämällä eläinlääkärillä on oikeus tarkastaa alkutuotantopaikka, josta elintarvike on peräisin, ja ottaa korvauksetta kaikki tutkimuksia varten tarvittavat näytteet. Aluehallintovirastolla ja Elintarviketurvallisuusviraston tai aluehallintoviraston määräämällä eläinlääkärillä on tällöin tämän lain mukainen tiedonsaanti-, näytteenotto- ja tarkastusoikeus. Vain aluehallintovirastolla on oikeus tehdä tarkastus kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa, ja saada tietoja, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää.

51 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia elintarvikemääräyksissä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa tai yksityisen taloudellista asemaa taikka terveydentilaa koskevana muutoin olisivat salassa pidettäviä.

on perusteltua syytä epäillä elintarvikemääräyksiä rikotun tai rikottavan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen on oltava välttämätön rikoksen selvittämiseksi tai vakavan terveysvaaran estämiseksi. Tarkastuksen saa suorittaa vain valvontaviranomainen.

Jos valvontaviranomainen toteaa valvonnan tai tarkastuksen yhteydessä eläimistä saatavassa elintarvikkeessa määrysten vastaisia määriä vieraita aineita, *maakunnalla* ja Elintarviketurvallisuusviraston tai *maakunnan* määräämällä eläinlääkärillä on oikeus tarkastaa alkutuotantopaikka, josta elintarvike on peräisin, ja ottaa korvauksetta kaikki tutkimuksia varten tarvittavat näytteet. *Maakunnalla* ja Elintarviketurvallisuusviraston tai *maakunnan* määräämällä eläinlääkärillä on tällöin tämän lain mukainen tiedonsaanti-, näytteenotto- ja tarkastusoikeus. Vain *maakunnalla* on oikeus tehdä tarkastus *pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä* tiloissa.

Mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta päästä paikkoihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa, ja saada tietoja, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää.

51 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion viranomaisilta ja *maakunnalta* sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia elintarvikemääräyksissä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa tai yksityisen taloudellista asemaa taikka terveydentilaa koskevana muutoin olisivat salassa pidettäviä.

52 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava aluehallintovirastolle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle todetuista terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. *Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on ilmoitettava kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle 34 §:n 7 momentin mukaisessa valvonnassa esiin tulleista elintarvikkeiden jäljitettävyyteen vaikuttavista seikoista.* Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

Valvontaviranomainen on velvollinen ilmoittamaan *Elintarviketurvallisuusvirastolle ja aluehallintovirastolle* näiden 83 §:n nojalla ylläpitämiin rekistereihin tarvitsemat tiedot. Lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan *Elintarviketurvallisuusvirastolle ja aluehallintovirastolle* tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan seurantaan varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

54 §

Eläinlääkärin tiedonantovelvollisuus

Jos eläinlääkäri alkutuotantopaikalla suorittamansa eläinlääkärikäynnin yhteydessä havaitsee, että alkutuotantopaikan eläinten terveydentila on sellainen, että se oleellisesti heikentää kyseisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieenistä laatua, on eläinlääkärin ilmoitettava tästä eläinten omis-

52 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle todetuista terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

Valvontaviranomainen on velvollinen ilmoittamaan *Elintarviketurvallisuusviraston* 83 §:n nojalla ylläpitämiin rekistereihin tämän tarvitsemat tiedot. Lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan seurantaan varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot Elintarviketurvallisuusviraston määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

54 §

Eläinlääkärin tiedonantovelvollisuus

Jos eläinlääkäri alkutuotantopaikalla suorittamansa eläinlääkärikäynnin yhteydessä havaitsee, että alkutuotantopaikan eläinten terveydentila on sellainen, että se oleellisesti heikentää kyseisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieenistä laatua, on eläinlääkärin ilmoitettava tästä eläinten omis-

tajalle tai haltijalle sekä kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

63 §

Kiireelliset toimet

Kiireellisissä tapauksissa elintarvikevalvontatehtäviä suorittava kunnan viranhaltija, jolle ei ole siirretty toimivaltaa hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön tämän lain 32 §:n 3 momentin mukaisesti, on oikeutettu ryhtymään 55, 56 ja 58 §:ssä tarkoitettuihin hallinnollisiin pakkokeinoihin. Viranhaltijan tämän pykälän nojalla tekemä päätös on viipymättä saatettava kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

64 §

Elintarvikeviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Elintarvikevirasto päättää yhtä kuntaa laajempaa aluetta koskevien 55–59 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Elintarvikevirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin kunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen toimet riittämättömiksi terveysturvaa estämiseksi.

Elintarvikeviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille kunnille.

71 §

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Kunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) laitoksen hyväksymisestä ja muun kuin 13 §:n 3 momentissa tarkoitettujen elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelystä;

2) kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta;

tajalle tai haltijalle sekä *maakunnalle*.

(kumotaan)

64 §

Elintarviketurvallisuusviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskevien 55–59 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin maakunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi terveysturvaa estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille *maakunnille*.

71 §

Maakunnan suoritteista perittävät maksut

Maakunnan on perittävä elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) laitoksen hyväksymisestä ja muun kuin 13 §:n 3 momentissa tarkoitettujen elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelystä;

2) *maakunnan* valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja

3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

4) elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien 7 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kunnan on perittävä maksu muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvistä tarkastuksista ja tutkimuksista sellaisena kuin valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa säädetään.

Kunta voi periä maksun myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Elintarviketurvallisuusviraston kuntien toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai Elintarviketurvallisuusviraston ohjeiden valmisteluun. Lain 30 §:n 4 kohdan mukaisten valvontatehtävien suorittamisesta valtio korvaa kunnille ainoastaan näytteiden tutkimuskustannukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut määrätään siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklasta muuta johdu. Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklan edellyttämistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

74 §

Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätökseen

Kunnan viranhaltijan 63 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa vaatia oikaisua tai hakea muutosta valittamalla. Muuhun kunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoi-

näytteen tutkimisesta;

3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa;

4) elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien 7 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, *maakunnan* on perittävä maksu muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvistä tarkastuksista ja tutkimuksista sellaisena kuin valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa säädetään.

Maakunta voi periä maksun myös ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Valtio korvaa *maakunnalle* aiheutuneet kustannukset sellaisista Elintarviketurvallisuusviraston *maakuntien* toimeenpantaviksi ohjaamista elintarvikevalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai Elintarviketurvallisuusviraston ohjeiden valmisteluun. Lain 30 §:n 4 kohdan mukaisten valvontatehtävien suorittamisesta valtio korvaa *maakunnalle* ainoastaan näytteiden tutkimuskustannukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut määrätään siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklasta muuta johdu. Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklan edellyttämistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

74 §

Muutoksenhaku maakunnan päätökseen

Maakunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisua haetaan maakuntalain 130 §:ssä tarkoitettulta viranomaiselta.

tavalta toimielimeltä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Edellä 15 §:ssä ja 55—61 §:ssä tarkoitettuun kunnan toimielimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun kunnan toimielimen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutosta päätökseen, joka koskee *kunnallista valvontasuunnitelmaa*, 86 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia elintarvikemääräyksiä sekä kunnallisia maksuja koskevaa taksaa, saa hakea siten kuin kuntalaissa säädetään.

Edellä 15 §:ssä ja 55—61 §:ssä tarkoitettuun *maakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun *maakunnan* päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutosta päätökseen, joka koskee 86 §:ssä tarkoitettuja *maakunnallisia* elintarvikemääräyksiä sekä *maakunnallisia* maksuja koskevaa taksaa, saa hakea siten kuin *maakuntalain 17 luvussa* säädetään.

75 §

Muutoksenhaku lihantarkastuspäätökseen

Lihantarkastusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista Elintarviketurvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

76 §

Muutoksenhaku ensisaapumistoimintaan liittyvään päätökseen

Ensisaapumistoimintaan liittyvään kunnan viranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua Elintarviketurvallisuusvirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten

75 §

Muutoksenhaku lihantarkastuspäätökseen

Lihantarkastusta koskevaan Elintarviketurvallisuusviraston tai *maakunnan* päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Asianosainen voi tehdä päätöksestä oikaisuvaatimuksen Elintarviketurvallisuusvirastolle tai 43 §:n 2 momentin mukaisesta poronlihan tarkastuksesta Lapin maakunnalle. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

(kumotaan)

kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun ensisaapumistoimintaan liittyvään hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

77 §

Valvontaviranomaisen muutoksenhakuoikeus

Viranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Elintarvikevirastolla on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan toimielimen muutoin kuin oikaisuvaatimuksen johdosta tekemän päätöksen tai muuttanut sitä. Elintarvikeviraston valitusoikeus ei koske tämän lain 74 §:n 4 momentissa tarkoitettua hallinto-oikeuden päätöstä.

81 §

Salassa pidettävät tiedot

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

77 §

Valvontaviranomaisen muutoksenhakuoikeus

Viranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Elintarvikeeturvallisuusvirastolla on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut *maakunnan* muutoin kuin oikaisuvaatimuksen johdosta tekemän päätöksen tai muuttanut sitä. *Elintarvikeeturvallisuusviraston* valitusoikeus ei koske tämän lain 74 §:n 4 momentissa tarkoitettua hallinto-oikeuden päätöstä.

81 §

Salassa pidettävät tiedot

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion viranomaisille ja *maakunnalle* tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista, hyväksytyistä laboratorioista, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen III jakson IV luvun I mukaisen metsästäjien hygieniakoulutuksen suorittaneista koulutetuista henkilöistä ja sellaisista alkutuotantopaikoista ja alkutuotantopaikkojen ryhmistä, joiden virasto on tunnustanut täyttävän trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuille laitoksille hyväksymisnumeron.

Alkoholijuomamyymälöistä ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto.

Aluehallintovirasto ja kunnan valvontaviranomainen ylläpitävät rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista. Kunnan valvontaviranomainen ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista.

Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 §:ssä. Kunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kalastusaluksia ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitävät Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö sekä merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö sekä elinkeino-, lii-

83 §

Rekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä kaikista elintarvikehuoneistoista, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista, ensisaapumispaikoista, ensisaapumistoimijoista, hyväksytyistä laboratorioista, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen III jakson IV luvun I mukaisen metsästäjien hygieniakoulutuksen suorittaneista koulutetuista henkilöistä ja sellaisista alkutuotantopaikoista ja alkutuotantopaikkojen ryhmistä, joiden virasto on tunnustanut täyttävän trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuille laitoksille hyväksymisnumeron.

Alkoholijuomamyymälöistä ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista rekisteriä pitää *Valtion* lupa- ja valvontavirasto.

Maakunta ylläpitää rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista ja valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista.

Alkutuotantopaikoista rekisteriä pitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 §:ssä. *Maakunnat* käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Kalastusaluksia ja vesiviljelylaitoksia koskevia rekistereitä pitävät Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö sekä merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) mukaisesti maa- ja

kenne- ja ympäristökeskukset.

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä varten 40 §:n 4 momentissa ja 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella rekisteriä ruokamyrkytystapausten selvittämiseen sekä zoonoosien seurantaan ja valvontaan liittyvistä seikoista.

85 §

Valtionosuus

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (1704/2009), jollei lailla toisin säädetä.

86 §

Kunnalliset elintarvikemääräykset

Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä elintarvikkeisiin liittyvän terveysvaaran ehkäisemiseksi ja elintarvikkeisiin liittyvien terveydellisten olojen valvomiseksi.

Määräykset voivat koskea:

- 1) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta suuressa yleisötilaisuudessa;
- 2) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta torilla tai muualla ulkotilassa.

Kunnan valvontaviranomainen voi myöntää poikkeuksen elintarvikemääräyksestä siinä mainituin perustein.

Päätös elintarvikemääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava elintarvikemääräysten voimaantulosta. *Määräykset on lähetettävä tiedoksi aluehallintovirastolle.*

metsätalousministeriö sekä *maakunnat*.

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä varten 40 §:n 4 momentissa ja 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella rekisteriä ruokamyrkytystapausten selvittämiseen sekä zoonoosien seurantaan ja valvontaan liittyvistä seikoista.

85 §

Valtionosuus

Maakunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan *maakuntien rahoituslakia* (/), jollei lailla toisin säädetä.

86 §

Maakunnalliset elintarvikemääräykset

Maakunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, *maakuntaa* tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä elintarvikkeisiin liittyvän terveysvaaran ehkäisemiseksi ja elintarvikkeisiin liittyvien terveydellisten olojen valvomiseksi.

Määräykset voivat koskea:

- 1) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta suuressa yleisötilaisuudessa;
- 2) elintarvikkeiden käsittelyä, myyntiä tai luovutusta torilla tai muualla ulkotilassa.

Maakunta voi myöntää poikkeuksen elintarvikemääräyksestä siinä mainituin perustein.

Päätös elintarvikemääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin maakunnalliset ilmoitukset *maakunnassa* julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava elintarvikemääräysten voimaantulosta.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla
—————

108.

Laki

lannoitevalmistelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 17, 21, 23 ja 36 §, sellaisina kuin niistä ovat 17 §
laissa 520/2015, 21 § osaksi laissa 520/2015 sekä 36 § laissa 1498/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Valvontaviranomaiset (520/2015)

Valvontaviranomaiset

Lannoiteasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä lannoiteasetuksen ja tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia. Lannoitevalmisteiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

Tullin suorittamasta valvonnasta säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Lannoiteasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä lannoiteasetuksen ja tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. *Maakunta valvoo lannoitevalmisteiden markkinoille saattamista ja käyttöä toimialueellaan.* Lannoitevalmisteiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

Tullin suorittamasta valvonnasta säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

21 §

21 §

Ennakoilmoituksen tekeminen

Ennakoilmoituksen tekeminen

Toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai unionin ulkopuolelta maahantuotavasta lannoitevalmisteesta tai sen raaka-aineesta on ilmoitettava ennakkoon valvontaviranomaiselle. Ennakoilmoitusvelvollisuus ei koske EY-lannoitteita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin siitä, mitä tietoja lannoitevalmisteita tai niiden raaka-aineita sisältävästä erästä

Euroopan unionin ulkopuolelta maahantuotavasta lannoitevalmisteesta tai sen raaka-aineesta on ilmoitettava ennakkoon valvontaviranomaiselle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin siitä, mitä tietoja lannoitevalmisteita tai niiden raaka-aineita sisältävästä erästä on ilmoitettava sekä siitä, milloin ja miten toiminnanharjoittajan on ennakoilmoitus

on ilmoitettava sekä siitä, milloin ja miten toiminnanharjoittajan on ennakkoilmoitus tehtävä.

Suomeen tuotava lannoitevalmistetta tai sen raaka-ainetta sisältävä erä voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää Tullin valvonnassa valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on saanut riittävän selvityksen siitä, että lannoiteasetuksessa ja tässä laissa säädetty ja tämän lain nojalla annetut vaatimukset täyttyvät.

23 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä.

Valvontasuunnitelmassa on määritettävä vähintään suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

36 §

Uhkasakko ja teettäminen (1498/2009)

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 32 §:ssä tarkoitettua määräystä, 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai 35 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Suomeen tuotava lannoitevalmistetta tai sen raaka-ainetta sisältävä erä voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää Tullin valvonnassa valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on saanut riittävän selvityksen siitä, että lannoiteasetuksessa ja tässä laissa säädetty ja tämän lain nojalla annetut vaatimukset täyttyvät.

23 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvontasuunnitelma lannoitevalmisteen ja niiden raaka-aineiden valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetuista valvonnoista.

36 §

Uhkasakko ja teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 32 §:ssä tarkoitettua määräystä, 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai 35 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös maakunta.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

109.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 3 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1000/2012, ja 34 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se laissa 1787/2009, sekä
muutetaan 3, 39, 50, 63—66, 70 ja 73 §,
sellaisina kuin niistä ovat 39, 50, 63 ja 64 § laissa 1499/2009, 65 § laeissa 441/2007 ja 1499/2009, 66 ja 70 § osaksi laissa 1499/2009 sekä 73 § osaksi laeissa 1282/2006 ja 1499/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) maatilalla yhden tai useamman peltoa käsittävän tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä, jolla on maatilán tuotantosuunta huomioon ottaen tarpeelliset tuotantorakennukset; harjoitettaessa porotaloutta maatilaksi katsotaan myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) tarkoitettu porotaloustila tai luontaiselinkeinotila taikka niihin verrattava muu tila;

2) maataloudella peltoviljelyä, karjataloutta, turkistarhausta ja muuta eläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, vihannesviljelyä, marjan- ja hedelmänviljelyä sekä muuta puutarhaviljelyä, kalanviljelyä, mehiläistaloutta, porotaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä sekä muuta edellä tässä kohdassa tarkoitettuun toimintaan rinnastettavaa tuotantoa, joka koskee eläinten kasvatusta, lihan tai muiden eläimestä saatavien tuotteiden tuotantoa, viljan tai muiden elävien kasvien tuotantoa taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantoa;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) maatilalla yhden tai useamman peltoa käsittävän tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä, jolla on maatilán tuotantosuunta huomioon ottaen tarpeelliset tuotantorakennukset; harjoitettaessa porotaloutta maatilaksi katsotaan myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) tarkoitettu porotaloustila tai luontaiselinkeinotila taikka niihin verrattava muu tila;

2) maataloudella peltoviljelyä, karjataloutta, turkistarhausta ja muuta eläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, vihannesviljelyä, marjan- ja hedelmänviljelyä sekä muuta puutarhaviljelyä, kalanviljelyä, mehiläistaloutta, porotaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä sekä muuta edellä tässä kohdassa tarkoitettuun toimintaan rinnastettavaa tuotantoa, joka koskee eläinten kasvatusta, lihan tai muiden eläimestä saatavien tuotteiden tuotantoa, viljan tai muiden elävien kasvien tuotantoa taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantoa;

3) maatilataloudella maataloutta ja maatalouden yhteydessä harjoitettua metsätaloutta;

4) maatalousyrittäjällä jäljempänä 5 §:ssä tarkoitetuilla tavoin maataloutta harjoittavaa henkilöä;

5) *eläkelaitoksella* maatalousyrittäjän eläkelaiassa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta;

6) *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain (210/2010) 4 §:ssä tarkoitetuilla tavoin järjestettyä toiminnallista kokonaisuutta;*

7) luopumistuen *pääoma-arvolla* luopujalle myönnetyn luopumistuen perusteella vahvistettua korvausta, joka luovutuksensaaja voidaan velvoittaa maksamaan eläkelaitokselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä pidetään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintana.

34 §

Hakemuksen vireilletulo

Luopumistukihakemus sekä 15, 17 ja 18—21 §:ssä, 23 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 33 ja 77 a §:ssä tarkoitettut asiakirjat ja sitoumukset on toimitettava eläkelaitokselle tai -eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille sinä päivänä, jona se on saapunut eläkelaitokselle tai eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen saapumispäivästä säädetään tarkemmin hallintolain (434/2003) 18 §:ssä.

Hakemus voidaan toimittaa eläkelaitoksen tai eläkelaitoksen asiamiehen sijasta sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, jonka alueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille 1 momentissa tarkoitetuilla tavoin saapumispäivänään. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on viivytyksettä toimitettava hakemus liitteineen eläkelaitokselle.

Eläkelaitos tai eläkelaitoksen asiamies voi hakemuksen vastaanotettuaan pyytää luopumistuen hakijaa toimittamaan kohtuulli-

3) maatilataloudella maataloutta ja maatalouden yhteydessä harjoitettua metsätaloutta;

4) maatalousyrittäjällä jäljempänä 5 §:ssä tarkoitetuilla tavoin maataloutta harjoittavaa henkilöä;

5) *eläkelaitoksella* maatalousyrittäjän eläkelaiassa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta;

7) luopumistuen *pääoma-arvolla* luopujalle myönnetyn luopumistuen perusteella vahvistettua korvausta, joka luovutuksensaaja voidaan velvoittaa maksamaan eläkelaitokselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä pidetään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintana.

34 §

Hakemuksen vireilletulo

Luopumistukihakemus sekä 15, 17 ja 18—21 §:ssä, 23 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 33 ja 77 a §:ssä tarkoitettut asiakirjat ja sitoumukset on toimitettava eläkelaitokselle tai -eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille sinä päivänä, jona se on saapunut eläkelaitokselle tai eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen saapumispäivästä säädetään tarkemmin hallintolain (434/2003) 18 §:ssä.

Eläkelaitos tai eläkelaitoksen asiamies voi hakemuksen vastaanotettuaan pyytää luopumistuen hakijaa toimittamaan kohtuulli-

sen määräajan kuluessa asian ratkaisemiseksi tarpeellista lisäselvitystä.

Jollei tuen hakija toimita tarpeellista lisäselvitystä 3 momentissa tarkoitettulle lisäselvityksen pyytäjälle kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi jättää hakemuksen tutkimatta tai ratkaista sen ilman lisäselvitystä.

39 §

Päätöksen tiedoksianto

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle, jos luopujana on porotalouden harjoittaja.

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

sen määräajan kuluessa asian ratkaisemiseksi tarpeellista lisäselvitystä.

Jollei tuen hakija toimita tarpeellista lisäselvitystä 3 momentissa tarkoitettulle lisäselvityksen pyytäjälle kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi jättää hakemuksen tutkimatta tai ratkaista sen ilman lisäselvitystä.

39 §

Päätöksen tiedoksianto

Eläkelaitos antaa päätöksensä tiedoksi lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen kirjeellä. Päätöksestä on annettava tieto *maakunnalle*. Lisäksi päätöksestä on annettava tieto Paliskuntain yhdistykselle, jos luopujana on porotalouden harjoittaja.

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos tai *maakunta* voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat *maakunnat*, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan *maakunnalle* kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Maaseutuvirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitettujen tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Maaseutuvirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitettujen tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Maakunnan tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettujen tuen

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettujen tuen myöntämisen ja maksamisen

myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksen suorittajalle ne asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, jonka avulla voidaan todeta, ovatko tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyneet ja onko annettuja sitoumuksia noudatettu. Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on muutoinkin velvollinen avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa sitoumuksenalaiset alueet sekä tuotanto- ja talusrakennuksia. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien säännösten estämättä saada tietoja vakuuttamis-, eläketai muun etuusasian ratkaisemiseksi sekä lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa varten siten kuin työntekijän eläkelain 198 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen an-

ehto- ja sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksen suorittajalle ne asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, jonka avulla voidaan todeta, ovatko tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyneet ja onko annettuja sitoumuksia noudatettu. Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on muutoinkin velvollinen avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa sitoumuksenalaiset alueet sekä tuotanto- ja talusrakennuksia. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien säännösten estämättä saada tietoja vakuuttamis-, eläketai muun etuusasian ratkaisemiseksi sekä lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa varten siten kuin työntekijän eläkelain 198 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. *Maakunnalla* on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

tajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

Edellä 2 momentissa säädettyjen viranomaisten oikeuteen yhdistää eläkelaitokselta ja muilta viranomaisilta saamiaan tuen käytön ja sitoumusten noudattamisen valvomiseksi välttämättömiä henkilötietoja sovelletaan, mitä 69 §:n 5 momentissa säädetään.

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitettulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Luopumistukeen sovelletaan myös, mitä työntekijän eläkelain 204 ja 205 §:ssä sekä 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmälisäeläketurvaa sekä rikosten ja väärinkäytösten selvittämistä varten samoin kuin tietojen antamisesta viranomaiselle. Samoin luopumistukeen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 208 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin.

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Tietojen antamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolionsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Edellä 2 momentissa säädettyjen viranomaisten oikeuteen yhdistää eläkelaitokselta ja muilta viranomaisilta saamiaan tuen käytön ja sitoumusten noudattamisen valvomiseksi välttämättömiä henkilötietoja sovelletaan, mitä 69 §:n 5 momentissa säädetään.

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava tietoja liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä tarkoitettulle vakuutusyhtiölle, Liikennevakuutuskeskukselle, Valtiokonttorille, Kansaneläkelaitokselle sekä verohallinnolle siten kuin maatalousyrittäjän eläkelain 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Luopumistukeen sovelletaan myös, mitä työntekijän eläkelain 204 ja 205 §:ssä sekä 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmälisäeläketurvaa sekä rikosten ja väärinkäytösten selvittämistä varten samoin kuin tietojen antamisesta viranomaiselle. Samoin luopumistukeen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 208 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin.

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Tietojen antamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolionsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolionsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

110.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006), 47 ja 48 §, sellaisena kuin niistä on 47 § laissa 768/2009,
muutetaan 4, 16—19, 21, 22, 25, 26, 29, 36, 38, 43, 44 ja 46 §,
sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 36 § osaksi laissa 1501/2009, 16—19, 21, 22, 25, 29 ja 38 § laissa 1501/2009 ja 46 § laissa 973/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kuljetuksella* eläinten siirtoa, joka tehdään yhdellä tai useammalla kuljetusvälineellä, mukaan luettuina kuormaaminen, purkaminen, siirtäminen ja lepo sekä muut siirtoon liittyvät toimenpiteet, siihen asti kunnes eläimet on purettu kuormasta määräpaikassa;

2) *pitkällä kuljetuksella* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan m kohdassa määriteltyä kuljetusta;

3) *kuljetusvälineellä* eläinten kuljetukseen käytettäviä maantie- tai raideajoneuvoja, aluksia ja ilma-aluksia;

4) *kuljetuspäällyksellä* laatikkoa, häkkiä, kehikkoa, allasta, konttia tai muuta vastaavaa päällystä, jota käytetään eläinten kuljetukseen; mitä tässä laissa säädetään kuljetusvälineestä, noudatetaan soveltuvin osin myös kuljetuspäällykseen;

5) *eläinkuljettajalla* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan x kohdassa määriteltyä eläinkuljettajaa;

6) *eläimiä kuljettavalla henkilöllä* henkilöä,

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kuljetuksella* eläinten siirtoa, joka tehdään yhdellä tai useammalla kuljetusvälineellä, mukaan luettuina kuormaaminen, purkaminen, siirtäminen ja lepo sekä muut siirtoon liittyvät toimenpiteet, siihen asti kunnes eläimet on purettu kuormasta määräpaikassa;

2) *pitkällä kuljetuksella* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan m kohdassa määriteltyä kuljetusta;

3) *kuljetusvälineellä* eläinten kuljetukseen käytettäviä maantie- tai raideajoneuvoja, aluksia ja ilma-aluksia;

4) *kuljetuspäällyksellä* laatikkoa, häkkiä, kehikkoa, allasta, konttia tai muuta vastaavaa päällystä, jota käytetään eläinten kuljetukseen; mitä tässä laissa säädetään kuljetusvälineestä, noudatetaan soveltuvin osin myös kuljetuspäällykseen;

5) *eläinkuljettajalla* eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan x kohdassa määriteltyä eläinkuljettajaa;

6) *eläimiä kuljettavalla henkilöllä* henkilöä,

joka kuljettaa eläintä tai eläimiä muussa kuin eläinkuljetusasetuksen soveltamisalaan kuuluvassa kuljetuksessa; ja

7) *valvontaviranomaisella* aluehallintovirastoa, kunnaneläinlääkärinä, poliisia, tarkastuseläinlääkärinä ja rajaeläinlääkärinä

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella on luvan hakijan kotipaikka tai jonne muusta jäsenvaltiosta oleva hakija on sijoittautunut taikka jossa kolmanteen maahan sijoittautunut hakija on edustettuna.

Lupahakemuksessa on ilmoitettava hakijan nimi tai toiminimi, osoite ja kotipaikka sekä muut yhteystiedot. Lupahakemukseen on liitettävä eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua luvan myöntämisen edellytyksenä olevat selvitykset ja asiakirjat lukuun ottamatta selvitystä siitä, että hakija ei ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön rikkomiseen.

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Aluehallintovirasto myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

joka kuljettaa eläintä tai eläimiä muussa kuin eläinkuljetusasetuksen soveltamisalaan kuuluvassa kuljetuksessa; ja

7) *valvontaviranomaisella maakuntaa*, poliisia, tarkastuseläinlääkärinä ja rajaeläinlääkärinä.

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan siltä *maakunnalta*, jonka toimialueella on luvan hakijan kotipaikka tai jonne muusta jäsenvaltiosta oleva hakija on sijoittautunut taikka jossa kolmanteen maahan sijoittautunut hakija on edustettuna.

Lupahakemuksessa on ilmoitettava hakijan nimi tai toiminimi, osoite ja kotipaikka sekä muut yhteystiedot. Lupahakemukseen on liitettävä eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua luvan myöntämisen edellytyksenä olevat selvitykset ja asiakirjat lukuun ottamatta selvitystä siitä, että hakija ei ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön rikkomiseen.

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Maakunta myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset.

Maakunta voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan eläinkuljettajaluvan myöntävältä aluehallintovirastolta. Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa aluehallintovirasto tai aluehallintoviraston määräämä virkaeläinlääkäri.

Aluehallintovirasto myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset. Aluehallintovirasto voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitetun kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitetun maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella on hakijan kotipaikka.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista luvan myöntäneelle *maakunnalle*.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan eläinkuljettajaluvan myöntävältä *maakunnalta*. Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa *maakunta*.

Maakunta myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset. *Maakunta* voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitetun kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitetun maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan siltä maakunnalta, jonka toimialueella on hakijan kotipaikka.

Pätevyystodistuksen myöntää aluehallintovirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa ja sen peruuttamisesta 26 artiklan 5 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitetun reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusase-ma-asetus*, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella tarkastusasema sijaitsee.

Aluehallintovirasto hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. Aluehallintovirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

6 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

25 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

Aluehallintovirasto on eläinkuljetusasetuk-

Pätevyystodistuksen myöntää *maakunta*. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa ja sen peruuttamisesta 26 artiklan 5 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitetun reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusase-ma-asetus*, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan siltä *maakunnalta*, jonka toimialueella tarkastusasema sijaitsee.

Maakunta hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. *Maakunta* voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

6 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

25 §

Maakunta

Maakunta huolehtii eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan. *Elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetuissa poroteuras-tamoissa ja niihin liittyvissä laitoksissa edellä mainituista tehtävistä huolehtii kuitenkin koko maan alueella Lapin maakunta.*

Maakunta on eläinkuljetusasetuksen 20 ar-

sen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

26 §

Paikalliset viranomaiset

Kunnaneläinlääkäri ja poliisi valvovat eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

titklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri suorittaa ne tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

Maakunnan on järjestettävä eläinten kuljetusten valvontaa liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

26 §

Poliisi

Poliisi valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

27 a §

Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvontaa eläinten kuljetuksissa

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnasta eläinten kuljetuksissa. Suunnitelma on osa virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien

89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EÜ) 2017/625 (**virallista valvontaa koskeva asetus**) mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä eläinten kuljetuksissa. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

29 §

Erityiset tarkastukset

Elintarviketurvallisuusvirasto ja aluehallintovirasto voivat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan yhteisön lainsäädännön niin edellyttäessä määrätä virkaeläinlääkärit tarkastamaan eläinkuljetuksia.

Tarkastajan oikeudesta päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana, sekä tarkastus- ja näytteenotto-oikeudesta on vastaavasti voimassa, mitä siitä 28 §:n 2 momentissa säädetään.

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää eläinkuljetusten valvontaa varten valtakunnallista eläinkuljettajarekisteriä. Aluehallintovirastot päivittävät rekisteriä tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Rekisteriin merkitään:

- 1) eläinkuljettajan nimi tai toiminimi, Y-tunnus (yritys- ja yhteisötunnus), osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;
- 2) eläinkuljettajaluvan numero;
- 3) kuljetettavia eläinlajeja tai kuljetusmuotoja koskevat rajoitukset;
- 4) luvan myöntänyt aluehallintovirasto yhteystietoiheen;
- 5) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa III tarkoitetut kuljettajan tai hoitajan päte-

29 §

Erityiset tarkastukset

Elintarviketurvallisuusvirasto ja *maakunta* voivat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan yhteisön lainsäädännön niin edellyttäessä määrätä *eläinsuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat* tarkastamaan eläinkuljetuksia.

Tarkastajan oikeudesta päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana, sekä tarkastus- ja näytteenotto-oikeudesta on vastaavasti voimassa, mitä siitä 28 §:n 2 momentissa säädetään.

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää eläinkuljetusten valvontaa varten valtakunnallista eläinkuljettajarekisteriä. *Maakunnat* päivittävät rekisteriä tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Rekisteriin merkitään:

- 1) eläinkuljettajan nimi tai toiminimi, Y-tunnus (yritys- ja yhteisötunnus), osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;
- 2) eläinkuljettajaluvan numero;
- 3) kuljetettavia eläinlajeja tai kuljetusmuotoja koskevat rajoitukset;
- 4) luvan myöntänyt maakunta yhteystietoiheen;
- 5) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa III tarkoitetut kuljettajan tai hoitajan päte-

vyystodistukseen sisältyvät tiedot ja tieto pätevyystodistuksen tilapäisestä peruuttamisesta;

6) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa IV tarkoitetut maantiekuljetusvälineen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot sekä kuljetusvälineiden yksilöintiin tarvittavat tiedot;

7) eläinkuljetusasetuksen 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun karja-alueen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot; sekä

8) eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohdan c alakohdassa ja 26 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee ja ylläpitää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella eläinkuljetusasetuksen 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yleisesti saatavilla olevaa luetteloa eläinkuljettajista. Jos eläinkuljettajaluvan haltijana on yksityinen henkilö, luettelossa ei ilman asianomaisen henkilön suostumusta saa olla luvanhaltijan kotiosoitetta tai muita yhteystietoja.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä, kun pätevyystodistus lakkaa olemasta voimassa. Eläinkuljettajalupaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun lupa lakkaa olemasta voimasta. Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Elintarviketurvallisuusvirastolla ja tässä laissa tarkoitetulla valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä eläinkuljetusten valvonnan edellyttämiä tietoja rekisteristä. Sama oikeus on eläinkuljetusten valvomiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla eläinkuljetusasetuksen edellyttämässä laajuudessa.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Aluehallintovirasto voi tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide

vyystodistukseen sisältyvät tiedot ja tieto pätevyystodistuksen tilapäisestä peruuttamisesta;

6) eläinkuljetusasetuksen liitteen III luvussa IV tarkoitetut maantiekuljetusvälineen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot sekä kuljetusvälineiden yksilöintiin tarvittavat tiedot;

7) eläinkuljetusasetuksen 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun karja-alueen hyväksymistodistukseen sisältyvät tiedot; sekä

8) eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohdan c alakohdassa ja 26 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee ja ylläpitää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella eläinkuljetusasetuksen 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yleisesti saatavilla olevaa luetteloa eläinkuljettajista. Jos eläinkuljettajaluvan haltijana on yksityinen henkilö, luettelossa ei ilman asianomaisen henkilön suostumusta saa olla luvanhaltijan kotiosoitetta tai muita yhteystietoja.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä, kun pätevyystodistus lakkaa olemasta voimassa. Eläinkuljettajalupaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun lupa lakkaa olemasta voimasta. Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Elintarviketurvallisuusvirastolla ja tässä laissa tarkoitetulla valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä eläinkuljetusten valvonnan edellyttämiä tietoja rekisteristä. Sama oikeus on eläinkuljetusten valvomiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla eläinkuljetusasetuksen edellyttämässä laajuudessa.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Maakunta voi tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään

teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Kustannukset

Eläinkuljettajan tai eläimiä kuljettavan henkilön on suoritettava 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä välttämättä edellyttää, voidaan 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksaa etukäteen valtion talousarviossa eläinlääkintähuoltoon varatuista määrärahoista. Kustannukset saadaan periä ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin säädetään.

44 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisten suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

46 §

Muutoksenhaku

Luvan tai todistuksen peruuttamista koskevaan päätökseen sekä 37 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölais-

laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Kustannukset

Eläinkuljettajan tai eläimiä kuljettavan henkilön on suoritettava 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä välttämättä edellyttää, voidaan 37 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksaa etukäteen *maakunnan varoista*. *Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).*

44 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista valtion viranomaisten suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. *Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä.*

46 §

Muutoksenhaku

Luvan tai todistuksen peruuttamista koskevaan päätökseen sekä 37 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölais-

sa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain 44 §:ssä tarkoitettua maksua koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään.

sa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain 44 §:ssä tarkoitettua valtiolle perittävää maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä. Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

47 §

(kumotaan)

Kunnalle maksettava korvaus

Kunnaneläinlääkärin 28 ja 29 §:n sekä 19 §:n 1 momentin nojalla suorittamasta tarkastuksesta kunnalle valtion varoista maksettavasta korvauksesta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:ssä.

48 §

(kumotaan)

Vahingonkorvaus

Kunnaneläinlääkärin eläinkuljetusasetuksen tai tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoessaan aiheuttamasta vahingosta vastaa valtio siten kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään julkisyhteisön korvausvastuusta.

Valtion oikeuteen periä kunnaneläinlääkäriltä vahingonkärsijälle maksamansa korvausmäärä sovelletaan soveltuvin osin vahingonkorvauslain työnantajan työntekijään kohdistuvaa regressioikeutta koskevia säännöksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

111.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 2, 7, 8 ja 11 § sekä 13—18 §, sellaisina kuin niistä ovat 2, 7, 13, 14, 16 ja 18 § osaksi laissa 1505/2009 sekä 11, 15 ja 17 § laissa 1505/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tukijärjestelmällä* järjestelmää, josta säädetään 1 §:ssä mainitussa laissa ja jonka tarkoituksena on tai on ollut tukea yksityisen, yhteisön tai säätiön toteuttamaa toimenpidettä myöntämällä toimenpiteeseen asianomaisessa laissa tarkoitetuin tavoin lainamuotoista tai muuta tukea;

2) *lainajärjestelmällä* laina- tai saatavakokonaisuutta, joka on myönnetty tai syntynyt 1 §:ssä säädetyn lain nojalla;

3) *tukijärjestelmästä vastaavalla viranomaisella*:

a) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä maanmittaustoimistoa, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai 3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä lainoja ja syntyneitä saamisia koskevasta tukijärjestelmästä; taikka

b) metsäkeskusta, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa kohdassa tarkoitettuja lainoja ja saamisia koskevasta tukijärjestelmästä.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tukijärjestelmällä* järjestelmää, josta säädetään 1 §:ssä mainitussa laissa ja jonka tarkoituksena on tai on ollut tukea yksityisen, yhteisön tai säätiön toteuttamaa toimenpidettä myöntämällä toimenpiteeseen asianomaisessa laissa tarkoitetuin tavoin lainamuotoista tai muuta tukea;

2) *lainajärjestelmällä* laina- tai saatavakokonaisuutta, joka on myönnetty tai syntynyt 1 §:ssä säädetyn lain nojalla;

3) *tukijärjestelmästä vastaavalla viranomaisella*:

a) *maakuntaa* sekä *Maanmittauslaitosta*, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai 3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä lainoja ja syntyneitä saamisia koskevasta tukijärjestelmästä; taikka

b) metsäkeskusta, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa kohdassa tarkoitettuja lainoja ja saamisia koskevasta tukijärjestelmästä.

7 §

Pakkoperintä

Valtiokonttorin tulee huolehtia siitä, että lainaa tai saamista koskeva maksu toimitetaan ulosotosta vastaavalle viranomaiselle ulosottotoimin perittäväksi, jos velallinen ei kohtuullisessa ajassa huomautuksen jälkeen maksa velottua korkoa tai lyhennystä.

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta *pyydettyään tarvittaessa 1 §:ssä tarkoitettua lainasta tai saamisesta ensin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnon*. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten erääntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. *Jollei Valtiokonttorin edustaja ole läsnä pakkohuutokaupassa, ensisijainen velvollisuus olla läsnä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajalla*. Valtiokonttorin on myös selvitettävä *yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa*, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää määräajasta, jossa erääntyneen saamisen ulosottoa on pyydettyä. *Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään, Valtiokonttori saa hakea lainan tai saamisen vakuutena olevan kiinteän omaisuuden pakkohuutokauppaa vain, jos erääntynyt saaminen tai laina ylittää vähimmäismäärän, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.*

7 §

Pakkoperintä

Valtiokonttorin tulee huolehtia siitä, että lainaa tai saamista koskeva maksu toimitetaan ulosotosta vastaavalle viranomaiselle ulosottotoimin perittäväksi, jos velallinen ei kohtuullisessa ajassa huomautuksen jälkeen maksa velottua korkoa tai lyhennystä.

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten erääntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Valtiokonttorin on myös selvitettävä, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää määräajasta, jossa erääntyneen saamisen ulosottoa on pyydettyä.

8 §

Seuranta ja valvonta

Sen lisäksi, mitä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 d §:n 1 momentissa säädetään, Valtiokonttorin tulee toimittaa säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle sekä lainoja ja saamisista koskevasta tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaiselle tietoja hoitamistaan lainoista ja saamisista näiden säännöllistä seuranta varten siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtiokonttori on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaiselle ja Maaseutuvirastolle tiedot, jotka ovat tarpeellisia lainan tai saamisen ja siihen sisältyvän tuen käyttöä valvottaessa tai muussa toimivaltaansa kuuluvassa Valtiokonttorin hoidettavaksi siirrettyä lainaa tai saamista koskevassa tehtävässä.

Valtiokonttorin on siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, toimitettava tiedot 1 §:n 1 kohdan i, j ja l alakohdassa tarkoitetuista myyntihintasaamisista asianomaiselle metsäkeskukselle ja kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle valtion edun valvomiseksi myytäessä puuta myyntihintasaamisen rasittamalta tilalta.

Valtiokonttorin tai sen palvelukeskuksen on annettava 1—3 momentissa tarkoitetut tiedot korvauksetta.

11 §

Tietojen luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maanmittaustoimistolla, metsäkeskuksella, Maaseutuvirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä vi-

8 §

Seuranta ja valvonta

Sen lisäksi, mitä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 d §:n 1 momentissa säädetään, Valtiokonttorin tulee toimittaa säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle sekä lainoja ja saamisista koskevasta tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaiselle tietoja hoitamistaan lainoista ja saamisista näiden säännöllistä seuranta varten siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtiokonttori on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan tukijärjestelmästä vastaavalle viranomaiselle ja Maaseutuvirastolle tiedot, jotka ovat tarpeellisia lainan tai saamisen ja siihen sisältyvän tuen käyttöä valvottaessa tai muussa toimivaltaansa kuuluvassa Valtiokonttorin hoidettavaksi siirrettyä lainaa tai saamista koskevassa tehtävässä.

Valtiokonttorin on siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, toimitettava tiedot 1 §:n 1 kohdan i, j ja l alakohdassa tarkoitetuista myyntihintasaamisista asianomaiselle metsäkeskukselle ja *maakunnalle* valtion edun valvomiseksi myytäessä puuta myyntihintasaamisen rasittamalta tilalta.

Valtiokonttorin tai sen palvelukeskuksen on annettava 1—3 momentissa tarkoitetut tiedot korvauksetta.

11 §

Tietojen luovuttaminen

Maakunnalla, metsäkeskuksella, Maaseutuvirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston

ranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista päättää Valtiokonttori, jos maksuhelpotusta haetaan 1 §:n 2 kohdan a tai c–e alakohdassa taikka 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan lyhennykselle tai korolle. Edellä 1 §:n 1 kohdassa tai 1 §:n 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun saamisen ja lainan lyhennys- ja korkoerän maksuhelpotuksesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivaltaisuudesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

Viranomaisen, joka aikoo myöntää maksuhelpotusta 1 momentin nojalla, on hyvissä ajoin selvitettävä Valtiokonttorilta erääntyvän lyhennyksen ja koron määrä sekä velallisen aikaisemmin saamat maksuhelpotukset.

Menettelystä maksuhelpotuksia myönnettäessä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös kerralla myönnettävän maksuhelpotuksen määrästä ja tavasta, jos maksuhelpotuksen myöntäminen on mahdollista sen lain tai sen asetuksen mukaan, jonka perusteella laina on myönnetty tai saaminen syntynyt, mutta maksuhelpotuksen määrästä ja edellytyksistä ei säädetä, eikä siitä ole ehtoa siinä päätöksessä, velkakirjassa tai kauppakirjassa, johon saaminen tai laina perustuu.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin

kirjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Valtiokonttori päättää 1 §:ssä tarkoitetun lainan tai saamisen yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista.

Menettelystä maksuhelpotuksia myönnettäessä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös kerralla myönnettävän maksuhelpotuksen määrästä ja tavasta, jos maksuhelpotuksen myöntäminen on mahdollista sen lain tai sen asetuksen mukaan, jonka perusteella laina on myönnetty tai saaminen syntynyt, mutta maksuhelpotuksen määrästä ja edellytyksistä ei säädetä, eikä siitä ole ehtoa siinä päätöksessä, velkakirjassa tai kauppakirjassa, johon saaminen tai laina perustuu.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin

laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

1) Valtiokonttori, jos kysymys on sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, jonka takaisinmaksu on alkanut ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään tai 3 kohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, josta on tehty takaisinmaksupäätös ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

2) maanmittaustoimisto, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan d tai e alakohdassa tarkoitettusta lainasta taikka sellaisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, josta ei ole tehty takaisinmaksupäätöstä tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

3) metsäkeskus, jos kysymys on sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettusta lainasta, jonka takaisinmaksu ei ole alkanut tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos kysymys on muusta 1 §:ssä tarkoitettusta saamisesta tai lainasta.

Laina tai saaminen voidaan siirtää uuden omistajan vastattavaksi vain, jos velasta vastuussa oleva ja uusi omistaja tai velasta vastuussa olevat ovat kirjallisesti sopineet velkavastuun siirtymisestä uudelle omistajalle tai velallisen vapauttamisesta velkavastuusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velkavastuun siirtämisestä tai velkavastuusta vapauttamisesta ei vaikuta velan vakuuteen eikä toimivaltaan päättää velan vakuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää menettelystä lainojen ja saamisten siirtämisessä.

15 §

Saneerausmenettelyt

Suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn antaa

laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

1) Valtiokonttori, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta saamisesta tai lainasta tai sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, jonka takaisinmaksu on alkanut ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään taikka 3 kohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, josta on tehty takaisinmaksupäätös ja joka on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

2) Maanmittauslaitos, jos kysymys on 1 §:n 2 kohdan d tai e alakohdassa tarkoitettusta lainasta taikka sellaisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta lainasta tai saamisesta, josta ei ole tehty takaisinmaksupäätöstä tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään;

3) metsäkeskus, jos kysymys on sellaisesta 1 §:n 2 kohdan a tai c alakohdassa tarkoitettusta lainasta, jonka takaisinmaksu ei ole alkanut tai jota ei ole vielä tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään.

Laina tai saaminen voidaan siirtää uuden omistajan vastattavaksi vain, jos velasta vastuussa oleva ja uusi omistaja tai velasta vastuussa olevat ovat kirjallisesti sopineet velkavastuun siirtymisestä uudelle omistajalle tai velallisen vapauttamisesta velkavastuusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velkavastuun siirtämisestä tai velkavastuusta vapauttamisesta ei vaikuta velan vakuuteen eikä toimivaltaan päättää velan vakuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää menettelystä lainojen ja saamisten siirtämisessä.

15 §

Saneerausmenettelyt

Valtiokonttori antaa suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa sää-

Valtiokonttori tai, jos menettely koskee 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lainaa tai saamista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos suostumuksen antaminen kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Valtiokonttorin on annettava sille lausunto, jonka tulee sisältää asian käsittelyyn tarvittavat tiedot lainasta tai saamisesta.

dettyyn menettelyyn.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Lainojen ja saamisten hoitovastuun siirtäminen Valtiokonttorille ei vaikuta lainoista tehtyihin panttivastuuilmoituksiin, eikä siirto muutoinkaan vaikuta lainojen vakuuksiin. Toimituksista, joista lähetään ilmoitus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten ennen kuin toimituksessa syntävä laina tai saaminen on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään, on toimitettava päätösjäljennös Valtiokonttorille.

Valtiokonttorin on ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten rekisteriviranomaiselle 1 §:n 1 kohdan e tai o alakohdassa taikka 2 tai 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta.

Muun 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta Valtiokonttorin on toimitettava kirjallisesti tieto sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka alueella oleva kiinteistö on saamisen tai lainan panttina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta ja toimitettava kuitti velalliselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä ilmoitettaessa panttivastuusta vapauttamisesta.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Lainojen ja saamisten hoitovastuun siirtäminen Valtiokonttorille ei vaikuta lainoista tehtyihin panttivastuuilmoituksiin, eikä siirto muutoinkaan vaikuta lainojen vakuuksiin. Toimituksista, joista lähetään ilmoitus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten ennen kuin toimituksessa syntävä laina tai saaminen on tallennettu Valtiokonttorin tietojärjestelmään, on toimitettava päätösjäljennös Valtiokonttorille.

Valtiokonttorin on ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten rekisteriviranomaiselle 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta ja kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä ilmoitettaessa panttivastuusta vapauttamisesta.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n

tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

18 §

Irtisanominen

Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään lainan tai saamisen irtisanomisesta tai takaisinperinnästä osaksi tai kokonaan, päättää lainan tai saamisen irtisanomisesta ja takaisinperinnästä Valtiokonttori, jos irtisanominen perustuu lyhennyksen tai koron maksun viivästymiseen siten kuin muualla laissa tai lain nojalla säädetään tai kauppa- tai velkakirjan ehdoissa on sovittu irtisanomisesta maksuviivästyksen johdosta.

Ennen 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun lainan tai myyntihintasaamisen irtisanomista Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa.

tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa *Valtiokonttori* noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

18 §

Irtisanominen

Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään lainan tai saamisen irtisanomisesta tai takaisinperinnästä osaksi tai kokonaan, päättää lainan tai saamisen irtisanomisesta ja takaisinperinnästä Valtiokonttori, jos irtisanominen perustuu lyhennyksen tai koron maksun viivästymiseen siten kuin muualla laissa tai lain nojalla säädetään tai kauppa- tai velkakirjan ehdoissa on sovittu irtisanomisesta maksuviivästyksen johdosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

112.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 19, 20, 22, 27, 30, 31, 33, 34, 37, 38, 40, 40 a, 44—46, 49, 50, 54, 61, 64, 66 ja 67 §, sellaisina kuin ne ovat, 19 § laeissa 598/2009, 1507/2009 ja 29/2014, 20 § laeissa 1507/2009, 499/2011 ja 1412/2016, 22, 27, 31, 34, 37, 44, 54, 64 ja 66 § laissa 1507/2009, 30, 38, 40, 49 ja 61 § laissa 1187/2014, 33 § osaksi laissa 1187/2014, 40 a § laeissa 499/2011, 1415/2011 ja 1412/2016, 45 § osaksi laeissa 1187/2014 ja 1168/2015, 46 osaksi laeissa 1507/2009 ja 1187/2014, 50 § laeissa 1507/2009 ja 1187/2014 sekä 67 § laissa 80/2014, ja *lisätään* lakiin siitä lailla 29/2014 kumotun 68 §:n tilalle uusi 68 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määrä-

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea rakentamisinvestointiin on myönnetty sellaisen maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitetun luvan perusteella, joka ei ole saanut lainvoimaa, lasketaan määräaika lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Maakunta voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan piden-

ajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamien varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatilatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen saajan on tukea käyttäessään noudatettava menettelyä, jolla varmistetaan, että tavaroiden tai palveluiden hankinta taikka urakalla teettäminen toteutetaan tuettavan toimenpiteen laajuus, kesto ja laatu huomioon ottaen mahdollisimman taloudellisella tavalla. Tuen saajan on kohdeltava hankintamenettelyyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Jos hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa, hankinnasta voidaan jättää ilmoittamatta. Muusta hankinnasta on ilmoitettava avoimesti vähäisiä rakennushankkeita lukuun ottamatta. Hankinta on toteutettava hankinnan laatuun ja määrään nähden mahdollisimman avoimesti ja hankintasopimus tehtävä hankintatilanteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että sopimus ja sopimukseen johtaneet hankinnan vaiheet voidaan todentaa. Jos tuen saaja on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö ja mainitun lain 26 §:ssä tarkoitettut EU-kynnysarvot ylittävät, hankintaan sovelletaan, mitä kyn-

tämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Myönnettäessä tukea investointiin tai aloitustukeen Euroopan unionin osaksi rahoittamien varoin investoinnin toteutusaika tai aloitustuen maksamiselle asetettu aika taikka 1 momentissa tarkoitettu voi jatkua tai sitä voidaan 2 momentissa säädetyin edellytyksin jatkaa pidemmälle kuin sen ohjelman varojen käyttöaika, josta tuki on myönnetty. Edellytyksenä on, että tuen loppuosan maksu on mahdollista maatilatalouden kehittämisrahastosta tai valtion talousarvion määrärahasta osoitetuin kokonaan kansallisin varoin.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan jatkamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen saajan on tukea käyttäessään noudatettava menettelyä, jolla varmistetaan, että tavaroiden tai palveluiden hankinta taikka urakalla teettäminen toteutetaan tuettavan toimenpiteen laajuus, kesto ja laatu huomioon ottaen mahdollisimman taloudellisella tavalla. Tuen saajan on kohdeltava hankintamenettelyyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Jos hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa, hankinnasta voidaan jättää ilmoittamatta. Muusta hankinnasta on ilmoitettava avoimesti vähäisiä rakennushankkeita lukuun ottamatta. Hankinta on toteutettava hankinnan laatuun ja määrään nähden mahdollisimman avoimesti ja hankintasopimus tehtävä hankintatilanteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että sopimus ja sopimukseen johtaneet hankinnan vaiheet voidaan todentaa. Jos tuen saaja on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö ja mainitun lain 26 §:ssä tarkoitettut EU-kynnysarvot ylittävät, hankintaan sovelletaan, mitä kyn-

nysarvon ylittävästä hankinnasta mainitussa laissa säädetään. Tuen saajan on säilytettävä hankintaa koskevat asiakirjat mukaan lukien hankinta-asian ratkaisu vastaavalla tavalla kuin kirjanpitoaineiston säilyttämisestä tämän lain 21 §:ssä säädetään ja vaadittaessa esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta tässä momentissa säädetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitettu

nysarvon ylittävästä hankinnasta mainitussa laissa säädetään. Tuen saajan on säilytettävä hankintaa koskevat asiakirjat mukaan lukien hankinta-asian ratkaisu vastaavalla tavalla kuin kirjanpitoaineiston säilyttämisestä tämän lain 21 §:ssä säädetään ja vaadittaessa esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta tässä momentissa säädetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava *maakunnan* lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitetun määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava *maakunnan* lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, miten hankinta on toteutettava, kun 1 momentissa tarkoitettu

EU-kynnysarvot eivät ylitä, *sekä niistä 30 000 euron ylittävistä hankinnoista, joista voidaan jättää ilmoittamatta*. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelystä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 44 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa toimenpidettä.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Lainan saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan

EU-kynnysarvot eivät ylitä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamis- ja hankintamenettelystä sekä säilytettävistä hankinta-asiakirjoista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tarjouspyynnön sisällöstä, julkistamisesta, tarjousten käsittelystä ja sopimustavoista.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan *maakunnalle* tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava *maakunnalle* sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 44 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa toimenpidettä.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Lainan saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos *maakunta* tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan

on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneu-
kausta, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja
muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korko-
tuen maksaminen on päättynyt.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar-
kemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen
muuttaminen edellyttää luvan hankkimista,
sekä luvan hankkimiselle asetettavasta mää-
rääjasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat
määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä
lomakkeista.

30 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräai-
ka. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset
voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihake-
mus on toimitettava toimivaltaiselle elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskukselle. Jollei
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista
annetun lain (897/2009) nojalla toimivallasta
muuta säädetä, toimivaltainen on se elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toi-
mialueella maatilán talouskeskus sijaitsee tai,
jos maatilán talouskeskus sijaitsee usean
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
toimialueella, se elinkeino-, liikenne- ja ym-
päristökeskus, jonka toimialueella pääosa
maatilán tuotantorakennuksista sijaitsee.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta
säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuk-
sella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat mää-
räykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja
käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hake-
musasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä
lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtä-
misestä tietojärjestelmään.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätök-

on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen
maakunnan lupa. Lupaa ei voida myöntää,
jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tu-
en myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneu-
kausta, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja
muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korko-
tuen maksaminen on päättynyt.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar-
kemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen
muuttaminen edellyttää luvan hankkimista,
sekä luvan hankkimiselle asetettavasta mää-
rääjasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat
määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä
lomakkeista.

30 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräai-
ka. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset
voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihake-
mus on toimitettava toimivaltaiselle *maakun-
nalle*. Jollei *maksajavirastotehtävien hoita-
misesta maakunnissa annetun lain (/) 3*
*§:ssä tarkoitetussa menettelyssä toimivallas-
ta muuta sovita*, toimivaltainen on se *maa-
kunta*, jonka toimialueella maatilán talous-
keskus sijaitsee tai, jos maatilán talouskeskus
sijaitsee usean *maakunnan* toimialueella, se
maakunta, jonka toimialueella pääosa maati-
lán tuotantorakennuksista sijaitsee.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta
säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuk-
sella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat mää-
räykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja
käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hake-
musasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä
lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtä-
misestä tietojärjestelmään.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätök-

sen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään korkotuen tai valtionehtäuksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot. Jos korkotukea koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohtkeen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

sen tekemistä *maakunta* voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Maakunta voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään korkotuen tai valtionehtäuksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot. Jos korkotukea koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohtkeen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitettulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja to-

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitettulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää *maakunta*.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää *maakunnan viranhaltija*. *Maakunta* kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta *maakunnan viranhaltija*. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennet-

dennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Jos kyse on nuoren viljelijän aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, on nostoluvan myöntämisen edellytyksenä, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liike-toimintasuunnitelman toteutumista sekä tuen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten sisällöstä ja esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitetussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan ha-

tavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen.

Jos kyse on nuoren viljelijän aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, on nostoluvan myöntämisen edellytyksenä, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liike-toimintasuunnitelman toteutumista sekä tuen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia koskevat selvitykset *maakunnalle*.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten sisällöstä ja esitystavasta sekä niiden toimittamisesta *maakunnalle*.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitetussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä *maakunnalta* perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun *maakunta* on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäes-

kemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liike- ja ammattisalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimintapiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintar-

sä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, *maakunnan* on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka *maakunta* on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liike- ja ammattisalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta *maakunnilla*.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimintapiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintar-

kastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittaessa sovelletaan hallintolakea (434/2003), kielilakea (423/2003), saamen kielilakea (1086/2003) sekä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suorittaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 44 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

46 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut ilman elinkei-

kastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittaessa sovelletaan hallintolakea (434/2003), kielilakea (423/2003), saamen kielilakea (1086/2003) sekä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suorittaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle *maakunnalle* sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 44 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

46 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;
- 5) tuen saaja on luovuttanut ilman *maa-*

no-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä

kunnan lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Maakunnan viranhaltijan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä

ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympä-

ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *maakunta* sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava *maakunnalle* tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä *maakunnan* lupaa.

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä *maakunnalle* sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä *maakunnan* oikeuteen saada ja

ristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 64 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käyttöön.

66 §

Valituskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

67 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 64 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta *maakuntien* käyttöön.

66 §

Valituskielto

Maakunnan 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

67 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston sekä *maakunnan* tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

68 §

Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen

Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien ohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kulussa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehokaksi voidaan asettaa sakon uhka.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

113.

Laki

rehulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehulain (86/2008) 3 §:n 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 19 kohta, 20, 23, 33, 40, 41, 42, 49 ja 51 § sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta, 5 §:n 1 momentin 19 kohta sekä 41 ja 42 § laissa 502/2014, 20 § osaksi laissa 502/2014, 23 § osaksi laissa 1508/2009 ja 502/2014 sekä 51 § laissa 987/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Euroopan unionin rehulainsäädäntö

Euroopan unionin rehulainsäädäntö

Jollei muussa laissa säädetä toisin, tätä lakia sovelletaan myös seuraavien rehuja ja rehuvalvontaa koskevien Euroopan unionin säädösten sekä niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan:

Jollei muussa laissa säädetä toisin, tätä lakia sovelletaan myös seuraavien rehuja ja rehuvalvontaa koskevien Euroopan unionin säädösten sekä niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan:

2) rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritusta virallisesta valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004 (valvonta-asetus);

2) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvikke- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetus (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus);

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

19) *laskentaperusteilla* Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen laskentakaavoja vakioineen, rehutaulukossa annettuja sulavuuskertoimia ja märehittäjien rehujen osalta myös hajoavan valkuaisen osuutta;

20 §

Rehualan toimijan hyväksyminen

Rehualan toimijan on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa rehuhygieniasetuksen 10 artiklassa tai liitteen II kohdan "toimitilat ja laitteisto" 10 alakohdassa tarkoitettua toimintaa, TSE-asetuksen liitteessä IV tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen liitteen VIII I kohdassa tarkoitettua toimintaa taikka lääkerohujen valmistusta tai niiden markkinoille saattamista.

Rehuhygieniasetuksen ja TSE-asetuksen mukaisista hyväksymisen edellytyksistä säädetään rehuhygieniasetuksen 13 artiklassa ja TSE-asetuksen liitteessä IV.

Hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

19) *laskentaperusteilla* Luonnonvarakeskuksen laskentakaavoja vakioineen, rehutaulukossa annettuja sulavuuskertoimia ja märehittäjien rehujen osalta myös hajoavan valkuaisen osuutta;

20 §

Rehualan toimijan hyväksyminen

Maatilan ja vesiviljelylaitoksen on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen maakuntalaissa (/) tarkoitettuna maakunnan hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa rehuhygieniasetuksen 10 artiklan 1 c kohdassa tarkoitettua tuottamista oman tilan tarpeisiin tai TSE-asetuksen liitteessä IV tarkoitettua toimintaa tai lääkerohujen valmistusta.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitettuna rehualan toimijan on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa rehuhygieniasetuksen 10 artiklan 1a ja 1b kohdassa tarkoitettua toimintaa, 1c kohdassa tarkoitettua rehuseosten valmistamista markkinoille saatettaviksi tai liitteen II kohdan "toimitilat ja laitteisto" 10 alakohdassa tarkoitettua toimintaa, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen liitteen VIII I kohdassa tarkoitettua toimintaa tai lääkerohujen valmistusta tai niiden markkinoille saattamista.

Rehuhygieniasetuksen ja TSE-asetuksen mukaisista hyväksymisen edellytyksistä säädetään rehuhygieniasetuksen 13 artiklassa ja TSE-asetuksen liitteessä IV.

Hyväksymistä koskevaan hakemukseen on

1) toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot laitoskohtaisesti;

2) toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;

3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;

4) ajankohta, jolloin toiminta tai muutettu toiminta on tarkoitus aloittaa.

Myös hyväksytyin laitoksen harjoittaman toiminnan olennaisen muutoksen on oltava hyväksytty ennen muutetun toiminnan aloittamista. Toimijan on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen tuotantoyksiköissään ja muissa toimitiloissaan ennen toiminnan aloittamista.

Rehualan toimija on hyväksyttävä, jos rehuhygieniasetuksessa ja TSE-asetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät. Hyväksymisen voidaan antaa ehdollisena rehuhygieniasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hyväksytylle toimijalle voidaan ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvien vaarojen ennaltaehkäisemiseksi asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkempia säännöksiä toimijan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa annettavien tietojen sisällöstä ja hakemusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §

Valvontaviranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallista rehuvalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään sekä huolehtii tiedottamisesta. Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

Aluehallintovirastot valvovat Elintarviketurvallisuusviraston ohella lääkerehuja.

liitettävä seuraavat tiedot:

1) toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot laitoskohtaisesti;

2) toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;

3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;

4) ajankohta, jolloin toiminta tai muutettu toiminta on tarkoitus aloittaa.

Myös hyväksytyin laitoksen harjoittaman toiminnan olennaisen muutoksen on oltava hyväksytty ennen muutetun toiminnan aloittamista. Toimijan on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen tuotantoyksiköissään ja muissa toimitiloissaan ennen toiminnan aloittamista.

Rehualan toimija on hyväksyttävä, jos rehuhygieniasetuksessa ja TSE-asetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät. Hyväksymisen voidaan antaa ehdollisena rehuhygieniasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hyväksytylle toimijalle voidaan ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvien vaarojen ennaltaehkäisemiseksi asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkempia säännöksiä toimijan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa annettavien tietojen sisällöstä ja hakemusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä Euroopan unionin rehulainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen valtakunnallisesta valvonnasta sekä rehuvalvonnan suunnittelusta, ohjauksesta ja kehittämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa Euroopan unionin rehulainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, ellei tehtävää ole tässä laissa siirretty muulle viranomaiselle.

Maatilojen ja kalanviljelylaitosten tarkastuksista ja näytteenotosta sekä rehujen kaupan pitämisen tarkastuksista ja näyt-

Tulli valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella rehujen maahantuontia ja maastavientiä sekä kauttakuljetusta.

Rajaeläinlääkärit huolehtivat tämän lain mukaisesta valvonnasta eläinlääkinnällisissä rajatarkastuksissa.

33 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valvonta-asetuksen 42 artiklassa tarkoitettu monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma, jossa kuvataan rehuvalvontaan liittyvien järjestelmien rakenteet ja organisaatiot sekä valvonnan strategiset tavoitteet, tärkeysjärjestykseen asettaminen ja yleinen järjestäminen.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma rehuvalvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavien tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmista ja niiden sisällöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

40 §

Epäkohdan poistaminen

Valvontaviranomainen voi määrätä epäkohdan poistettavaksi, jos rehu tai siitä annetut tiedot, rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihe taikka tuotantotilat, alkutuotantopaikka tai niissä harjoitettava toiminta voivat aiheuttaa terveysvaaraa, vaarantaa rehusta annettujen tietojen oikeellisuuden tai riittävyyden taikka johtaa kuluttajaa harhaan tai eivät muutoin vastaa rehulainsäädännön vaatimuksia. Epäkohta on määrättävä poistettavaksi välittömästi tai valvontaviran-

teenotosta vähittäismyynnissä vastaa toimialueellaan maakunta.

Rehujen maahantuontia ja maastavientiä sekä kauttakuljetusta valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Tulli.

Tämän lain mukaisesta valvonnasta eläinlääkinnällisissä rajatarkastuksissa huolehtivat rajaeläinlääkärit.

33 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava rehuvalvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen valvontaohjelma osana valvonta-asetuksen 42 artiklassa tarkoitettua monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valtakunnallinen valvontasuunnitelma rehuvalvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavien tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmista ja niiden sisällöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

40 §

Epäkohdan poistaminen

Valvontaviranomainen voi määrätä epäkohdan poistettavaksi, jos rehu tai siitä annetut tiedot, rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihe taikka tuotantotilat, alkutuotantopaikka tai niissä harjoitettava toiminta voivat aiheuttaa terveysvaaraa, vaarantaa rehusta annettujen tietojen oikeellisuuden tai riittävyyden taikka johtaa kuluttajaa harhaan tai eivät muutoin vastaa rehulainsäädännön vaatimuksia. Epäkohta on määrättävä poistettavaksi välittömästi tai valvontaviran-

omaisen asettamassa määräajassa.

41 §

Kielto

Valvontaviranomainen voi kieltää rehun:

1) tuotannon ja valmistuksen, jos tuotanto-, valmistus- tai säilytystilat, valmistusmenetelmät tai -laitteet taikka valmistajan laadunvarmistusjärjestelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

2) käsittelyn, jos käsittely- tai säilytystilat, käsittelymenetelmät tai -laitteet taikka rehualan toimijan laadunvarmistusmenetelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

3) markkinoille saattamisen tai käytön:

a) jos rehu, sen pakkaaminen tai siitä annettavat tiedot eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

b) jos rehua käytetään sen käyttöohjeiden vastaisesti;

c) jos rehun valmistaja, markkinoille saattaja tai käyttäjä on laiminlyönyt 18 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden;

d) jos valmistajaa, markkinoille saattajaa tai käyttäjää ei ole hyväksytty 20 §:n mukaisesti; taikka

e) jos rehun tuotantoympäristössä tai kuljetuskalustossa on todettu salmonellabakteeri;

4) kuljetuksen tai varastoinnin, jos kuljetuskalusto tai varastointitilat eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

5) sisämarkkinakaupan, maahantuonnin ja maastaviennin, jos rehu ei täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia.

Kielto voidaan määrätä vain, jos epäkohdasta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläin-

omaisen asettamassa määräajassa. *Epäkohdan poistamiseksi annetusta määräyksestä tulee ilmoittaa aina myös Elintarviketurvallisuusvirastolle.*

41 §

Kielto

Elintarviketurvallisuusvirasto voi kieltää rehun:

1) tuotannon ja valmistuksen, jos tuotanto-, valmistus- tai säilytystilat, valmistusmenetelmät tai -laitteet taikka valmistajan laadunvarmistusjärjestelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

2) käsittelyn, jos käsittely- tai säilytystilat, käsittelymenetelmät tai -laitteet taikka rehualan toimijan laadunvarmistusmenetelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

3) markkinoille saattamisen tai käytön:

a) jos rehu, sen pakkaaminen tai siitä annettavat tiedot eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

b) jos rehua käytetään sen käyttöohjeiden vastaisesti;

c) jos rehun valmistaja, markkinoille saattaja tai käyttäjä on laiminlyönyt 18 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden;

d) jos valmistajaa, markkinoille saattajaa tai käyttäjää ei ole hyväksytty 20 §:n mukaisesti; taikka

e) jos rehun tuotantoympäristössä tai kuljetuskalustossa on todettu salmonellabakteeri;

4) kuljetuksen tai varastoinnin, jos kuljetuskalusto tai varastointitilat eivät täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;

5) sisämarkkinakaupan, maahantuonnin ja maastaviennin, jos rehu ei täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia.

Kielto voidaan määrätä vain, jos epäkohdasta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläin-

ten terveydelle taikka ympäristölle, jos se jatkuu tai toistuu taikka jos se aiheutetaan tahallisesti.

Kielto on määrättävä väliaikaisena, jos sen perusteena oleva epäkohta on mahdollista poistaa. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva epäkohta on poistettu tai jos sillä ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä valvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

42 §

Rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Jos valvontaviranomainen on 41 §:n nojalla määrännyt rehun tuotantoa, valmistusta, käsittelyä, markkinoille saattamista, käyttöä, sisämarkkinakauppaa, maahantuontia tai maastavientiä koskevan kiellon, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä rehun hyväksymällään tavalla rehualan toimijan kustannuksella käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähtömaahan. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

49 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisen suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen

ten terveydelle taikka ympäristölle, jos se jatkuu tai toistuu taikka jos se aiheutetaan tahallisesti.

(2 mom. kumotaan)

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva epäkohta on poistettu tai jos sillä ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Jos asia ei siedä viivytystä, maakunta, tulli ja rajaeläinlääkäri voivat määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä valvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

42 §

Rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Jos rehun tuotanto, valmistus, käsittely, markkinoille saattaminen, käyttö, sisämarkkinakauppa, maahantuonti tai maastavienti on 41 §:n nojalla kielletty, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä rehun hyväksymällä tavalla rehualan toimijan kustannuksella käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähtömaahan. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

49 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992)

perusteiden mukaan.

säädettyjen perusteiden mukaan.

Tämän lain 20 §:n 1 momentin mukaisesta hyväksymisestä peritään maakunnalle maksuja maakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

51 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 20 ja 40—44 §:n nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 40—44 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtion viranomaisen määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

51 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 20 ja 40—44 §:n nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 40—44 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtion viranomaisen määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Maakunnan määräämään maksuun saa hakea muutosta siten kuin maakuntalain 18 luvussa säädetään.

— — —
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

114.

Laki

maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 5 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 574/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Rekisterinpitoon liittyvät vastuut

Rekisterinpitoon liittyvät vastuut

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä Luonnonvarakeskus pitävät maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä sekä vastaavat talletettujen tietojen oikeellisuudesta kukin oman toimialansa osalta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisilla, aluehallintovirastoilla ja kunnan-eläinlääkäreillä* on oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä Luonnonvarakeskus pitävät maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä sekä vastaavat talletettujen tietojen oikeellisuudesta kukin oman toimialansa osalta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, *maakunnalla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla* on oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa

7 §

7 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto ja Luonnonvarakeskus päättävät kukin tietojen luovuttamisesta sivullisille oman toimialansa osalta. Lisäksi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset* voivat luovuttaa tietoja oman viranomaistehtävänsä osalta.

Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto ja Luonnonvarakeskus päättävät kukin tietojen luovuttamisesta sivullisille oman toimialansa osalta. Lisäksi *maakunnat ja Ahvenanmaan valtionvirasto* voivat luovuttaa tietoja oman viranomaistehtävänsä osalta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään lailla.

115.

Laki

riistavahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 10, 23, 24, 26, 30, 34, 35, 36, 44, 47, 49 ja 50 §,
sellaisina kuin niistä ovat 47 § laissa 93/2014 ja 50 § laissa 1510/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Viljelysvahinkojen korvaaminen

Viljelysvahinkojen korvaaminen

Riistaeläimen aiheuttamasta viljelysvahingosta voidaan korvata enintään menetetyt sadon arvoa vastaava määrä sekä vahingoittuneiden puutarha- ja taimitarhakasvien käypää arvoa vastaava määrä. Korvauksen määrää viljelysvahinkojen osalta laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon säästyneet sadonkorjuu- ja muut kustannukset. Korvausta ei makseta riistapelloille aiheutuneista vahingoista.

Vahingon määrää laskettaessa käytetään viljelyskasvien yksikköhintoina ja normisatoina satovahinkojen korvaamisesta annettussa laissa (1214/2000, satovahinkolaki) tai sen nojalla taikka 3 momentin nojalla säädettyjä yksikköhintoja ja alueittaisia normisatoja.

Maaseutuvirasto antaa tarvittaessa määräykset puutarha- ja taimitarhakasvien sekä niiden viljelyskasvien yksikköhinnoista ja normisadoista, joista ei ole säädetty satovahinkolain nojalla. Yksikköhinnan ja normisadon määräämiseen sovelletaan, mitä satovahinkojen arvioinnissa käytettävien kasvilajien yksikköhintojen ja normisatojen määräämisestä satovahinkolain 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Riistaeläimen aiheuttamasta viljelysvahingosta voidaan korvata enintään menetetyt sadon arvoa vastaava määrä sekä vahingoittuneiden puutarha- ja taimitarhakasvien käypää arvoa vastaava määrä. Korvauksen määrää viljelysvahinkojen osalta laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon säästyneet sadonkorjuu- ja muut kustannukset. Korvausta ei makseta riistapelloille aiheutuneista vahingoista.

Maaseutuvirasto antaa määräykset puutarha- ja taimitarhakasvien sekä niiden viljelyskasvien yksikköhinnoista ja normisadoista.

23 §

Vahingosta ilmoittaminen

Sen, joka aikoo hakea tässä laissa tarkoitettua korvausta riistaeläimen aiheuttamasta vahingosta, tulee vahingon havaittuaan tehdä viipymättä vahinkoilmoitus vahingon toteamista ja arviointia sekä muita asian vaatimia toimenpiteitä varten. Porovahingoissa vahinkoilmoituksen tekee paliskunta poronomistajalta tai muulta henkilöltä saamansa ilmoituksen perusteella.

Vahinkoilmoitus tehdään:

- 1) henkilövahingoista vahinkopaikkakunnan poliisille;
- 2) viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahingoista vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle;
- 3) metsävahingoista vahinkopaikkakunnan toimivaltaiselle metsäkeskukselle.

Vahinkoilmoituksessa on annettava asian laadun mukaan seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

- 1) vahingonkäräjän nimi-, osoite-, tila- ja muut yhteystiedot;
- 2) vahingon tapahtumispaikka ja muut tarvittavat paikkatiedot;
- 3) vahingon aiheuttaja;
- 4) vahingon ajankohta;
- 5) kasvilaji, vahinkopinta-ala ja tuhoutuneen sadon määrä;
- 6) eläinlaji ja tapettujen tai vahingoittuneiden eläinten määrä;
- 7) tuhoutuneen tai vahingoittuneen irtaimiston laji ja määrä;
- 8) onko vahingonkäräjällä mahdollisuus saada vahingosta korvausta vakuutuksesta tai muulla perusteella;
- 9) muut vahingon suuruuteen vaikuttavat seikat.

Maaseutuvirasto vahvistaa ilmoituslomakkeen kaavan sekä voi antaa tarkempia määräyksiä vahinkoilmoitusten teknisessä käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

23 §

Vahingosta ilmoittaminen

Sen, joka aikoo hakea tässä laissa tarkoitettua korvausta riistaeläimen aiheuttamasta vahingosta, tulee vahingon havaittuaan tehdä viipymättä vahinkoilmoitus vahingon toteamista ja arviointia sekä muita asian vaatimia toimenpiteitä varten. Porovahingoissa vahinkoilmoituksen tekee paliskunta poronomistajalta tai muulta henkilöltä saamansa ilmoituksen perusteella.

Vahinkoilmoitus tehdään:

- 1) henkilövahingoista vahinkopaikkakunnan poliisille;
- 2) viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahingoista maakunnalle, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee;
- 3) metsävahingoista *Suomen metsäkeskukselle*.

Vahinkoilmoituksessa on annettava asian laadun mukaan seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

- 1) vahingonkäräjän nimi-, osoite-, tila- ja muut yhteystiedot;
- 2) vahingon tapahtumispaikka ja muut tarvittavat paikkatiedot;
- 3) vahingon aiheuttaja;
- 4) vahingon ajankohta;
- 5) kasvilaji, vahinkopinta-ala ja tuhoutuneen sadon määrä;
- 6) eläinlaji ja tapettujen tai vahingoittuneiden eläinten määrä;
- 7) tuhoutuneen tai vahingoittuneen irtaimiston laji ja määrä;
- 8) onko vahingonkäräjällä mahdollisuus saada vahingosta korvausta vakuutuksesta tai muulla perusteella;
- 9) muut vahingon suuruuteen vaikuttavat seikat.

Maaseutuvirasto vahvistaa ilmoituslomakkeen kaavan sekä voi antaa tarkempia määräyksiä vahinkoilmoitusten teknisessä käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

24 §

Maastotarkastuksen järjestäminen

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen järjestää 23 §:ssä tarkoitetun vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen maastotarkastukset. Metsäkeskus järjestää vastaavasti metsävahinkojen maastotarkastukset.

Porovahinkojen maastotarkastusten tarpeellisuudesta ja järjestämisestä sekä kustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja metsävahinkojen tarkastusten teknisestä järjestämisestä voi Maaseutuvirasto antaa tarkempia määräyksiä.

26 §

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen noudattaen, mitä satovahingon arvioinnista satovahinkolaissa säädetään.

Eläin-, irtaimisto- ja porovahingon toteaa ja arvioi vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi tarvittaessa käyttää porovahingon toteamisessa ja arvioinnissa esteetöntä asiantuntijaa. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen on saanut vahingosta tiedon.

Jos vahinko on tapahtunut muussa kuin vahingonkärsijän kotikunnassa, tulee arvioinnin suorittajan lähettää vahinkoilmoitus ja arviokirja vahingonkärsijän kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle korvauspäätöksen tekemistä varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun esteetömään asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan porovahingon toteamis- ja arviointitehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

24 §

Maastotarkastuksen järjestäminen

Maakunta järjestää 23 §:ssä tarkoitetun vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen maastotarkastukset. Suomen metsäkeskus järjestää vastaavasti metsävahinkojen maastotarkastukset.

Porovahinkojen maastotarkastusten tarpeellisuudesta ja järjestämisestä sekä kustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja metsävahinkojen tarkastusten teknisestä järjestämisestä voi Maaseutuvirasto antaa tarkempia määräyksiä.

26 §

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee.

Eläin-, irtaimisto- ja porovahingon toteaa ja arvioi maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee. Maakunta voi tarvittaessa käyttää vahingon toteamisessa ja arvioinnissa esteetöntä asiantuntijaa. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maakunta on saanut vahingosta tiedon.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun esteetömään asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan vahingon toteamis- ja arviointitehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

30 §

Toimivaltainen viranomaisen korvauskäsittelyssä

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomaisen on hakijan kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

Metsävahinkoa koskevan korvausasian ratkaisee vahinkopaikkakunnalla toimivaltainen metsäkeskus.

Henkilövahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomaisen on Valtiokonttori.

30 §

Toimivaltainen viranomaisen korvauskäsittelyssä

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomaisen on *maakunta, jonka alueella vahinkopaikkakunta sijaitsee*.

Metsävahinkoa koskevan korvausasian ratkaisee *Suomen metsäkeskus*.

Henkilövahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomaisen on Valtiokonttori.

34 §

Viranomaisten tietojensaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisella ja metsäkeskuksella on salassapitosäynnösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta korvauksen hakijaa koskevia sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä korvausta koskevan asian käsittelemiseksi. Tällaisia tietoja ovat korvauksen hakijan taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa taikka muuta korvauksen myöntämisen tai takaisinperinnän kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot.

34 §

Viranomaisten tietojensaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, *maakunnalla ja Suomen metsäkeskuksella* on salassapitosäynnösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta korvauksen hakijaa koskevia sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä korvausta koskevan asian käsittelemiseksi. Tällaisia tietoja ovat korvauksen hakijan taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa taikka muuta korvauksen myöntämisen tai takaisinperinnän kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot.

35 §

Korvausten seurantajärjestelmä

Korvausten ja avustusten myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä korvausjärjestelmän toimivuuden ja vaikutusten seurannan tietojärjestelmänä toimii Riistavahinkorekisteri.

Rekisterin kehittämisestä vastaavat Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto. Rekisterin ylläpidosta vastaavat ja henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainittujen lisäksi kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset, metsäkeskukset ja Valtiokonttori yhdessä.

Rekisteriin voidaan tallentaa seuraavat

35 §

Korvausten seurantajärjestelmä

Korvausten ja avustusten myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä korvausjärjestelmän toimivuuden ja vaikutusten seurannan tietojärjestelmänä toimii Riistavahinkorekisteri.

Rekisterin kehittämisestä vastaavat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto. Rekisterin ylläpidosta vastaavat ja henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainittujen lisäksi *maakunta, Suomen metsäkeskus* ja Valtiokonttori yhdessä.

Rekisteriin voidaan tallentaa seuraavat

tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys ja yhteisötunnus;
- 2) hakijan yhteys henkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) korvattavaa vahinkoa tai myönnettävää avustusta koskevat hakemuksen sisältämät tiedot;
- 4) tiedot korvauksen tai avustuksen maksamisesta;
- 5) tiedot takaisinperittävistä korvauksista ja avustuksista;
- 6) muut tilastojen laatimista, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen seuranta ja tutkimusta tai Euroopan yhteisöjen komissiolle annettavia raportteja ja valvontaa varten tarvittavat tiedot.

36 §

Tietojen julkisuus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, kuntien maaseutuelinkeinoveranomaisella ja metsäkeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai Euroopan yhteisön toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, korvauksen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

Salassapitosäännösten estämättä korvauksen hakijan kotikuntaa, vahingon aiheuttajaa, vahinkolajia, vahinkopaikkakuntaa, vahinkopaikan paikkatietoa, arviointikustannuksia sekä haetun ja maksetun korvauksen suuruutta koskevia tietoja voidaan luovuttaa myös riistaeläinten kantoja, niiden aiheuttamia vahinkoja ja vahinkojen ennaltaehkäisyä varten tehtäviin tutkimustarkoituksiin sekä riistaeläinkantojen metsästyksen mitoitusta ja kohdentamista koskevaan päätöksentekoon.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Tietojen julkisuudesta säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys ja yhteisötunnus;
- 2) hakijan yhteys henkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) korvattavaa vahinkoa tai myönnettävää avustusta koskevat hakemuksen sisältämät tiedot;
- 4) tiedot korvauksen tai avustuksen maksamisesta;
- 5) tiedot takaisinperittävistä korvauksista ja avustuksista;
- 6) muut tilastojen laatimista, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen seuranta ja tutkimusta tai Euroopan *unionin* komissiolle annettavia raportteja ja valvontaa varten tarvittavat tiedot.

36 §

Tietojen julkisuus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, *maakunnalla* ja *Suomen metsäkeskuksella* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai Euroopan *unionin* toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, korvauksen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan *unionin* lainsäädäntöä on noudatettu.

Salassapitosäännösten estämättä korvauksen hakijan kotikuntaa, vahingon aiheuttajaa, vahinkolajia, vahinkopaikkakuntaa, vahinkopaikan paikkatietoa, arviointikustannuksia sekä haetun ja maksetun korvauksen suuruutta koskevia tietoja voidaan luovuttaa myös riistaeläinten kantoja, niiden aiheuttamia vahinkoja ja vahinkojen ennaltaehkäisyä varten tehtäviin tutkimustarkoituksiin sekä riistaeläinkantojen metsästyksen mitoitusta ja kohdentamista koskevaan päätöksentekoon.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Tietojen julkisuudesta säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

44 §

Kohtuullistaminen

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, Valtiokonttori ja Maaseutuvirasto voivat 41 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuutonta korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Eryyisen painavasta syystä korvauksen myöntänyt kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, Valtiokonttori tai Maaseutuvirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

47 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

Suomen metsäkeskuksen, Maaseutuviraston ja Valtiokonttorin päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee korvauksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön tekemään valtionapupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

44 §

Kohtuullistaminen

Maakunta, Valtiokonttori ja Maaseutuvirasto voivat 41 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuutonta korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Eryyisen painavasta syystä korvauksen myöntänyt *maakunta*, Valtiokonttori tai Maaseutuvirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

47 §

Muutoksenhaku

Maakunnan, Suomen metsäkeskuksen, Maaseutuviraston ja Valtiokonttorin päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee korvauksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön tekemään valtionapupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

49 §

*Maa- ja metsätalousministeriön valvonta-
tehtävä*

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten, metsäkeskusten ja Maaseutuviraston toimintaa niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta, metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta, metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

50 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Maaseutuvirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

49 §

*Maa- ja metsätalousministeriön valvonta-
tehtävä*

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa *maakunnan, Suomen metsäkeskuksen* ja Maaseutuviraston toimintaa niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada *maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta* ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada *maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta* ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

50 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia *maakunnan* sekä *Suomen metsäkeskuksen* tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

116.

Laki

patoturvallisuuslain 5 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan patoturvallisuuslain (494/2009) 5 ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 5 § laissa 1511/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii patoturvallisuusasioissa toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimimaan patoturvallisuusviranomaisena toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii *Kainuun maakunta. Kainuun maakuntavaltuuston on annettava patoturvallisuusviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.*

14 §

14 §

Luokittelupäätös ja asiakirjojen hyväksyminen

Luokittelupäätös ja asiakirjojen hyväksyminen

Patoturvallisuusviranomaisen tekee päätöksen padon luokittelusta sekä 12 §:n 1 momentissa ja 13 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymisestä.

Padon omistajan on toimitettava luokittelupäätöstä varten tarvittava selvitys ja tarkailuohjelma sekä tarvittaessa vahingonvauraselvitys ja padon turvallisuussuunnitelma patoturvallisuusviranomaiselle hyvissä ajoin ennen padon suunniteltua käyttöönottoa.

Patoturvallisuusviranomaisen on ennen

Patoturvallisuusviranomaisen tekee päätöksen padon luokittelusta sekä 12 §:n 1 momentissa ja 13 §:ssä tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymisestä.

Padon omistajan on toimitettava luokittelupäätöstä varten tarvittava selvitys ja tarkailuohjelma sekä tarvittaessa vahingonvauraselvitys ja padon turvallisuussuunnitelma patoturvallisuusviranomaiselle hyvissä ajoin ennen padon suunniteltua käyttöönottoa.

Patoturvallisuusviranomaisen on ennen

HE 14/2018 vp

luokittelupäätöksen tekemistä ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymistä varattava padon omistajalle ja alueen pelastusviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi.

Päätös on annettava tiedoksi padon omistajalle, alueen pelastusviranomaiselle ja padon vaikutusalueen kunnille.

luokittelupäätöksen tekemistä ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen hyväksymistä varattava padon omistajalle ja alueen pelastusviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi.

Päätös on annettava tiedoksi padon omistajalle, alueen pelastusviranomaiselle ja padon vaikutusalueen kunnille.

Patoturvallisuusviranomaisen voi periä maksun 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistä. Maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta patoturvallisuusviranomaiselle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

117.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2, 6, 9, 15, 16, 23 ja 25 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 519/2015, 6 ja 9 § laissa 1596/2009, 15 § laissa 353/2011 ja 23 § osaksi laissa 443/2013, sekä
muutetaan lain nimike, 1, 3, 5 ja 7 §, 3 luvun otsikko, 8 ja 10 §, 4 luvun otsikko, 11, 13 ja 17–22 §, 6 luvun otsikko sekä 26, 29–31, 33 ja 35 §,
sellaisina kuin niistä ovat 10, 26 ja 29 § osaksi laissa 1596/2009 ja 33 § laissa 1596/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Eläinlääkintähuoltolaki

Laki

eläinlääkäripalveluista

1 §

Soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa kuntien järjestämien eläinlääkäripalveluiden saatavuus ja laatu sekä muiden eläinlääkäripalveluiden valvonta. Lisäksi lain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden turvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan eläinlääkäripalveluihin sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydelliseen valvontaan, muuhun elintarvikkeiden turvallisuuden valvontaan, eläintenpidon terveydelliseen valvontaan, eläintautien vastustamiseen ja ennalta ehkäisemiseen sekä eläinsuojeluun.

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvike-

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maakunnallisten eläinlääkäripalvelujen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä maakunnallisten ja muiden eläinlääkäripalvelujen valvonnasta.

(kumotaan)

laissa (23/2006), eläintautilaissa (441/2013), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimellä* kesyä eläintä, jota ihminen pitää ja hoitaa hyödyn, seuran tai harrastuksen vuoksi, poroa, tarhattua nisäkästä, lintua ja mehiläistä sekä viljeltyä vesieläintä, ei kuitenkaan koe-eläintoiminnasta annetussa laissa (62/2006) tarkoitettua koe-eläintä tai eläintä, jota pidetään eläinsuojelulain 20 §:ssä tarkoitettussa eläintarhassa;

2) *hyötyeläimellä* kotieläintä, jota pidetään maataloutta tai muuta elinkeinotoimintaa taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten;

3) *eläinlääkäripalvelulla* eläimen terveydentilan sekä sairauksien toteamista ja todistamista, eläinlääkäriavun antamista ja eläinlääkinnällisten todistusten antamista, eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkäriavun antamista taikka siihen liittyvää tutkimusta varten, toimenpiteitä eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, ennalta ehkäisevää terveydenhuoltotyötä sekä eläimen lopettamista;

4) *peruseläinlääkäripalvelulla* eläinlääkäripalvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen tai kliinisen tutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkäriin vastaanottotiloissa, ei kuitenkaan eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkäriavun antamista tai siihen liittyvää tutkimusta varten;

5) *kiireellisellä eläinlääkäriavulla* äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoituneen eläimen eläinlääketieteellistä yleistutkimusta tai kliinistä tutkimusta, ensiavun luonteisia hoitotoimenpiteitä ja eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein;

6) *yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuotta-*

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimellä* kesyä eläintä, jota ihminen pitää ja hoitaa hyödyn, seuran tai harrastuksen vuoksi, poroa, tarhattua nisäkästä, lintua ja mehiläistä sekä viljeltyä vesieläintä, ei kuitenkaan *tieteellisiin ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) soveltamisalaan kuuluvaa eläintä* tai eläintä, jota pidetään eläinsuojelulain 20 §:ssä tarkoitettussa eläintarhassa;

2) *hyötyeläimellä* kotieläintä, jota pidetään maataloutta tai muuta elinkeinotoimintaa taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten;

3) *eläinlääkäripalvelulla* eläimen terveydentilan sekä sairauksien toteamista ja todistamista, eläinlääkäriavun antamista ja eläinlääkinnällisten todistusten antamista, eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkäriavun antamista taikka siihen liittyvää tutkimusta varten, toimenpiteitä eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, ennalta ehkäisevää terveydenhuoltotyötä sekä eläimen lopettamista;

4) *peruseläinlääkäripalvelulla* eläinlääkäripalvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen tai kliinisen tutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkäriin vastaanottotiloissa, ei kuitenkaan eläimen pitämistä hoidettavana eläinlääkäriavun antamista tai siihen liittyvää tutkimusta varten;

5) *kiireellisellä eläinlääkäriavulla* äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoituneen eläimen eläinlääketieteellistä yleistutkimusta tai kliinistä tutkimusta, ensiavun luonteisia hoitotoimenpiteitä ja eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein;

6) *yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuotta-*

jalla eläinlääkäripalvelua tarjoavaa luonnollista henkilöä, yksityisoikeudellista oikeushenkilöä tai oppilaitosta.

5 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo *keskushallinnon viranomaisena* tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

6 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista toimialueellaan. Aluehallintovirasto huolehtii Euroopan unionin suorien maataloustukien ehtojen elintarvikkeisiin, eläintautien ilmoittamiseen ja eläinten hyvinvointiin liittyvän sekä Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämän otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä. Aluehallintovirasto osallistuu eläinsuojelulain mukaiseen valvontaan omaaloitteisesti tai paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä tehtävien siirtämistä aluehallintovirastolle.

7 §

Kunta

Kunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon siten kuin tässä laissa säädetään. Kunnassa näistä tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Mitä tässä laissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) tarkoitettua yhteistoiminta-aluetta.

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tässä laissa sää-

jalla eläinlääkäripalvelua tarjoavaa luonnollista henkilöä, yksityisoikeudellista oikeushenkilöä tai oppilaitosta.

5 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

(kumotaan)

7 §

Maakunta

Maakunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun siten kuin tässä laissa ja maakuntalaisissa (/) säädetään.

detty tehtävä, jossa toimivalta kuuluu tai voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

3 luku

Eläinlääkintähuollon suunnittelu

8 §

Valtakunnallinen ohjelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen ohjelma kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista sekä tässä laissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Ohjelman tulee sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet. Ohjelma on tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Ohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa ja osa rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Tarkempia säännöksiä valtakunnallisen ohjelman laatimisesta ja sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Elintarviketurvallisuusviraston velvollisuudesta laatia valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma ja elintarvikevalvontaa koskeva valvontasuunnitelma säädetään elintarvikelaissa.

9 §

Alueellinen suunnitelma

Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista sekä tässä laissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunni-

3 luku

Eläinlääkäripalvelujen suunnittelu

8 §

Valtakunnallinen suunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen *suunnitelma maakuntien* järjestämistä eläinlääkäripalveluista. *Suunnitelman tulee* sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet.

Tarkempia säännöksiä valtakunnallisen *suunnitelman* laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

(kumotaan)

telman tulee sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat alueelliset tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet.

Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma, ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Aluehallintoviraston velvollisuudesta laatia elintarvikevalvontaa koskeva suunnitelma säädetään elintarvikelaissa.

10 §

Kunnan suunnitelma

Kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä tässä laissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoittamista suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma, ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

Kunnan velvollisuudesta laatia elintarvikevalvontaa koskeva suunnitelma säädetään elintarvikelaissa.

4 luku

Kunnan eläinlääkintähuolto

11 §

Peruseläinlääkäripalvelu

Kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Mui-

10 §

Maakunnan suunnitelma

Maakunnan on laadittava suunnitelma alueellaan järjestämistään eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta, ja siinä on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma. Palvelun mitoittamista suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien maakunnan alueella tarjoamat palvelut.

4 luku

Maakunnan eläinlääkäripalvelut

11 §

Peruseläinlääkäripalvelu

Maakunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka ma-

ta kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kunnan on järjestettävä eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa arkipäivisin virka-aikana mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu alueellaan pidettäviä hyötyeläimiä varten.

13 §

Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Kunnan on järjestettävä päivystyspalvelu virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella.

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä päivystysalueella siten, että kotieläimiä, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkärin vastaanotolle, ja kotieläimiä, joille annettava eläinlääkäriapu edellyttää eläinlääkärin käyntiä eläintenpitopaikassa, hoitaa pääasiassa eri henkilökunta. Tästä vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa päivystysalueella, jonka eläintiheys on pieni tai jossa sellaisten kotieläinten, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkärin vastaanotolle, osuus kaikista päivystysalueella pidettävistä kotieläimistä on vähäinen tai se on muusta erityisestä syystä perusteltua. Päi-

kunnassa.

Maakunnan on lisäksi järjestettävä eläinlääkärin käynnin eläintenpitopaikassa arkipäivisin virka-aikana mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu alueellaan pidettäviä hyötyeläimiä varten.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, maakunnan ei tarvitse järjestää peruseläinlääkäripalvelua muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten siltä osin kuin palvelua on 14 §:ssä säädetty edellytykset täyttävällä tavalla muutoin saatavilla. Maakunnan tarjotessa mainittua palvelua kilpailutilanteessa markkinoilla se voi maakuntalaissa säädetyn yhtiöittämisvelvollisuuden estämättä hoitaa tehtävää omana toimintanaan edellyttäen, että palvelusta peritään 21 §:ssä tarkoitettuja maksuja ja ettei toimintaan sovelleta, mitä 22 §:ssä säädetään.

13 §

Kiireellinen eläinlääkäriapu

Maakunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

vystysaluetta varten on järjestettävä keskitetty palvelu yhteydenottoja varten.

15 §

(kumotaan)

Valvontatehtävien järjestäminen

Kunnan on huolehdittava eläimistä saattavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisestä valvonnasta ja muusta elintarviketurvallisuuden valvonnasta siten kuin siitä säädetään elintarvikelaissa tai sen nojalla.

Kunta voi hoitaa valtion tehtäväksi elintarvikelaissa tai sen nojalla säädetyn lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos kunta on tehnyt siitä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa sopimuksen.

Kunnan on huolehdittava muissa 2 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti.

16 §

(kumotaan)

Kunnaneläinlääkärin virka

Tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. Virka voi olla useamman kunnan tai kuntayhtymän taikka kunnan ja kuntayhtymän yhteinen. Jos kunnassa on useampi kuin yksi kunnaneläinlääkärin virka, kunnan on määrättävä kunnaneläinlääkäreiden keskinäisestä tehtäväjaoista.

Kunnaneläinlääkärin tulee olla laillistettu eläinlääkäri ja perehtynyt virkaan kuuluviin tehtäviin. Kunnaneläinlääkärin viran kelpoisuusvaatimuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Kunta voi tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimuksen 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden tuottamisesta.

18 §

Toimitilojen ja työvälineiden järjestäminen

Jos kunta huolehtii 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden järjestämisestä tuottamalla itse palveluja, kunnan on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet ottaen huomioon 10 §:ssä tarkoitettu suunnitelma sekä kunnan alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

Kunnan on huolehdittava 15 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoidossa jatkuvasti tarvittavien toimitilojen ja työvälineiden järjestämisestä sekä työvälineiden käytössä tarvittavasta osaamisesta.

19 §

Kunnaneläinlääkäriin palkkio ja korvaukset

Kunnaneläinlääkäriillä on oikeus periä 11 ja 13 §:n nojalla antamistaan palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvaus käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

20 §

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan perimät maksut ja korvaukset

Jos kunta on tehnyt 11 ja 13 §:ssä tarkoitettujen palveluiden tuottamisesta sopimuksen yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa, yksityinen palveluiden tuottaja saa periä sopimuksen mukaisesti tarjoamistaan eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta enintään maksun, joka ilme-

17 §

Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Maakunta voi tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimuksen 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden tuottamisesta.

18 §

Toimitilojen ja työvälineiden järjestäminen

Jos *maakunta* huolehtii 11 ja 13 §:ssä säädettyjen palveluiden järjestämisestä tuottamalla itse palveluja, *maakunnan* on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet ottaen huomioon 10 §:ssä tarkoitettu suunnitelma sekä *maakunnan* alueella pidettävien kotieläinten lajit ja lukumäärät.

19 §

Maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin palkkio ja korvaukset

Maakunnan palveluksessa olevalla eläinlääkäriillä on oikeus periä 11 ja 13 §:n nojalla antamistaan palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta virkaehtosopimuksessa määrätty palkkio, matkakustannusten korvaus ja korvaus omistamiensa laitteiden käytöstä sekä korvaus käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

20 §

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan perimät maksut ja korvaukset

Jos *maakunta* on tehnyt 11 ja 13 §:ssä tarkoitettujen palveluiden tuottamisesta sopimuksen yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa, yksityinen palveluiden tuottaja saa periä sopimuksen mukaisesti tarjoamistaan eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta enintään maksun, jo-

nee sopimukseen johtaneista tarjousasiakirjoista, ja korvauksen matkakustannuksista. Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja saa periä myös korvauksen käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

21 §

Kunnan perimät maksut

Kunta voi periä 11 ja 13 §:ssä tarkoitetuista palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksun kunnan järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla.

Kunta voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös 13 §:n 3 momentissa tarkoitettusta keskitetystä yhteydenottopalvelusta.

22 §

Kunnan osallistuminen eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin

Kunta voi osallistua 11 ja 13 §:ssä tarkoitettua eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin.

23 §

Korvaus valvontatehtävistä

Valtion varoista maksetaan kunnalle korvaus 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat kunnalle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä kunnalle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää.

Tarkemmat säännökset kunnalle maksettavan korvauksen perusteista sekä maksamisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

ka ilmenee sopimukseen johtaneista tarjousasiakirjoista, ja korvauksen matkakustannuksista. Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja saa periä myös korvauksen käyttämistään lääkkeistä ja tarvikkeista aiheutuneista kustannuksista.

21 §

Maakunnan perimät maksut

Maakunta voi periä 11 ja 13 §:ssä tarkoitetuista palveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksun *maakunnan* järjestämistä toimitiloista ja työvälineistä sekä avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla.

Maakunta voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös *kii-reellisen eläinlääkäriavun saamiseksi virkaajan ulkopuolella järjestetystä yhteydenottopalvelusta.*

22 §

Maakunnan osallistuminen eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin

Maakunta voi osallistua 11 ja 13 §:ssä tarkoitettua eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin *tasatakseen kustannuseroja, jotka johtuvat erilaisista etäisyyksistä palveluihin.*

(kumotaan)

25 §

(kumotaan)

Valtionosuus

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (733/1992), jollei laissa toisin säädetä.

6 luku

Yksityisen eläinlääkintähuollon valvonta

26 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella palvelun tuottajalla on kiinteä toimipaikka. Jos yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla ei ole kiinteää toimipaikkaa, ilmoitus tulee tehdä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläinlääkäripalvelua pääasiallisesti aiotaan tarjota.

Ilmoitus on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista. Ilmoituksen tulee sisältää yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan yhteystiedot sekä tiedot palveluista, henkilökunnasta ja kiinteästä toimipaikasta. Ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ilman eläinlääkäriksi laillistamista väliaikaisesti eläinlääkäripalvelua tarjoavan henkilön ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 8 §:ssä.

29 §

6 luku

Eläinlääkäripalvelujen valvonta

26 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Ilmoitus on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista. Ilmoituksen tulee sisältää yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan yhteystiedot sekä tiedot palveluista, henkilökunnasta ja kiinteästä toimipaikasta. Ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maakunnan tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse tai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa.

Ilman eläinlääkäriksi laillistamista väliaikaisesti eläinlääkäripalvelua tarjoavan henkilön ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 8 §:ssä.

29 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla ja *aluehallintovirastolla* on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa *yksityisen* eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalveluiden tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi. *Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.*

Tarkastus saadaan tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan syyllistyneen toiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijaan sovelletaan rikollisoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanottotoiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädettyt tiedot.

30 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että *yksityinen* eläinlääkäripalvelun tuottaja ei ole noudattanut 26—28 §:n säännöksiä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä palvelun tuottajan asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

31 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalveluiden tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

Tarkastus saadaan tehdä *pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa* vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan syyllistyneen toiminnassaan rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Viranomaisen apuna tarkastuksessa voidaan käyttää asiantuntijoita. Asiantuntijoiden on oltava tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä, jotka edustavat tarkastuksen kannalta merkityksellistä tieteellistä, käytännön eläinlääkinnän tai muuta asiantuntemusta. Asiantuntijaan sovelletaan rikollisoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Asiantuntijoilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada vastaanottotoiminnan tarkastamista varten tarpeelliset tiedot käyttöönsä. Asiantuntijat ovat velvollisia pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädettyt tiedot.

30 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että eläinlääkäripalvelun tuottaja ei ole noudattanut 26—28 §:n säännöksiä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä palvelun tuottajan asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

31 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos *yksityisen* eläinlääkäripalvelun tuottajan toiminta ei täytä 26—28 §:ssä säädettyjä vaatimuksia ja puutteita tai epäkohtia ei ole 30 §:n nojalla annetusta määräyksestä huolimatta korjattu ja jos toiminnasta voi aiheutua vakavaa vaaraa eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu. Päätös on viipymättä peruutettava, jos puutteet tai epäkohdat on korjattu siten, että toiminnan keskeyttäminen ei enää ole välttämätöntä.

33 §

Rekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa varten rekisteriä *yksityisistä* eläinlääkäripalvelun tuottajista. *Aluehallintovirastot käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.* Rekisteriin merkitään 26 §:n mukaisesti ilmoitetut tiedot sekä tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun *yksityinen* eläinlääkäripalvelun tuottaja on lopettanut toimintansa. Tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua määräyksen antamisesta. Henkilötietojen käsittelyyn sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Aluehallintovirastolla ja kunnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tämän lain mukaisten valvontatehtäviensä edellyttämiä välttämättömiä tietoja rekisteristä.

Toiminnan keskeyttäminen

Jos eläinlääkäripalvelun tuottajan toiminta ei täytä 26—28 §:ssä säädettyjä vaatimuksia ja puutteita tai epäkohtia ei ole 30 §:n nojalla annetusta määräyksestä huolimatta korjattu ja jos toiminnasta voi aiheutua vakavaa vaaraa eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu. Päätös on viipymättä peruutettava, jos puutteet tai epäkohdat on korjattu siten, että toiminnan keskeyttäminen ei enää ole välttämätöntä.

33 §

Rekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa varten rekisteriä eläinlääkäripalvelun tuottajista. Rekisteriin merkitään 26 §:n mukaisesti ilmoitetut tiedot sekä tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun eläinlääkäripalvelun tuottaja on lopettanut toimintansa. Tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua määräyksen antamisesta. *Maa-kunnalla on oikeus saada rekisteriin tallennettuja tietoja maksutta teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.* Henkilötietojen käsittelyyn sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

35 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta kunnan viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa (365/1995). Muutoksenhausta Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). Elintarviketurvallisuusviraston 30 ja 31 §:n nojalla tekemiä päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

35 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta maakunnan viranomaisen päätökseen säädetään *maakuntalaissa*. Muutoksenhausta Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). Elintarviketurvallisuusviraston 30 ja 31 §:n nojalla tekemiä päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

118.

Laki

eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 37 § ja
muutetaan 24, 27, 32—34 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista eläintunnistusjärjestelmän valvontaa siten kuin tässä laissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että elintarvikelain 6 §:n 23 kohdassa tarkoitetut teurastamot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Aluehallintovirasto valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

Kunnaneläinlääkäri valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista virka-alueellaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa tarkastukset eläimistä vastuussa olevien toimijoiden pitopaikoissa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimialueellaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista eläintunnistusjärjestelmän valvontaa siten kuin tässä laissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että elintarvikelain 6 §:n 23 kohdassa tarkoitetut teurastamot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Maakunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan.

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädettyt tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtiovirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

27 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valtakunnallinen valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta, seurannasta ja raportoinnista.

Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi vähintään suoritettavien tarkastusten määrä, kattavuus, valvontatapa sekä valvontakohteiden valintaan vaikuttava riskinarviointi ottaen huomioon Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä valvonnalle asetetut vaatimukset.

27 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen valvontasuunnitelma eläintunnistusjärjestelmän valvonnan järjestämisestä. Suunnitelma on osa virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojelua koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus) rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritettusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläintunnistusjärjestelmän valvonnan järjestämisestä alueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

32 §

Kielto

32 §

Kielto

Sen estämättä, mitä 31 §:ssä säädetään epäkohdan poistamisesta, aluehallintovirasto voi kieltää eläimistä vastuussa olevaa toimijaa luovuttamasta ja siirtämästä eläimiä pitopaikasta, jos tämä on laiminlyönyt 9, 11, 13, 19 tai 21 §:n taikka 28 §:n 3 momentin säännösten noudattamisen. Kielto voi koskea yksittäisiä eläimiä tai kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä. Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia.

Eläinten luovuttamisen ja siirtämisen kieltämisen lisäksi aluehallintovirasto voi kieltää eläinten vastaanottamisen pitopaikkaan, jos 1 momentissa mainittujen säännösten noudattamisen laiminlyönti on laajamittaista, toistuvaa tai tahallista sekä aiheuttaa vaaraa eläinten, ihmisten ja ympäristön terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarvike- turvallisuudelle.

Nautaeläimen luovuttamisen, siirtämisen ja vastaanottamisen kieltämisestä säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän hallinnollisten vähimmäisseuraamusten soveltamisen osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 494/98, jäljempänä seuraamusasetus. Päättöksen asiassa tekee aluehallintovirasto.

Pitopaikassa tarkastuksen suorittanut valvontaviranomainen voi määrätä 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaiseksi asian selvittämisen tai epäkohdan poistamisen ajaksi. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Kiellon määränneen valvontaviranomaisen on tehtävä kiellosta merkintä tietojärjestelmään.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetun kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksistä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Sen estämättä, mitä 31 §:ssä säädetään epäkohdan poistamisesta, *maakunta* voi kieltää eläimistä vastuussa olevaa toimijaa luovuttamasta ja siirtämästä eläimiä pitopaikasta, jos tämä on laiminlyönyt 9, 11, 13, 19 tai 21 §:n taikka 28 §:n 3 momentin säännösten noudattamisen. Kielto voi koskea yksittäisiä eläimiä tai kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä. Kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksenä on, että merkittävä osa eläimistä ei täytä tunnistus- ja rekisteröintivaatimuksia.

Eläinten luovuttamisen ja siirtämisen kieltämisen lisäksi *maakunta* voi kieltää eläinten vastaanottamisen pitopaikkaan, jos 1 momentissa mainittujen säännösten noudattamisen laiminlyönti on laajamittaista, toistuvaa tai tahallista sekä aiheuttaa vaaraa eläinten, ihmisten ja ympäristön terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarvike- turvallisuudelle.

Nautaeläimen luovuttamisen, siirtämisen ja vastaanottamisen kieltämisestä säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän hallinnollisten vähimmäisseuraamusten soveltamisen osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 494/98, jäljempänä seuraamusasetus. Päättöksen asiassa tekee *maakunta*.

Maakunta voi pitopaikan tarkastuksen yhteydessä määrätä 1–3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan poistamisen ajaksi. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes *maakunta* antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Kiellon määränneen valvontaviranomaisen on tehtävä kiellosta merkintä tietojärjestelmään.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetun kaikkia pitopaikassa olevia saman eläinlajin eläimiä koskevan kiellon edellytyksistä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

33 §

Kiellon peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava 32 §:ssä tarkoitettu kiello heti, kun valvontaviranomaisen antaman selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että kiellon perusteena ollut epäkohta on korjattu.

Aluehallintoviraston on tehtävä kiellon peruuttamisesta merkintä tietojärjestelmään.

34 §

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettaminen

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettamisesta säädetään seuraamusasetuksessa. Päätöksen asiassa tekee aluehallintovirasto.

37 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Aluehallintovirasto tekee 24 §:ssä tarkoitettujen valvontaviranomaisten puolesta rikosilmoituksen eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain rikkomisesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

33 §

Kiellon peruuttaminen

Maakunnan on peruutettava 32 §:ssä tarkoitettu kiello heti, kun valvontaviranomaisen antaman selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että kiellon perusteena ollut epäkohta on korjattu.

Maakunnan on tehtävä kiellon peruuttamisesta merkintä tietojärjestelmään.

34 §

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettaminen

Tunnistamattoman nautaeläimen lopettamisesta säädetään seuraamusasetuksessa. Päätöksen asiassa tekee *maakunta*.

(kumotaan)

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

119.

Laki

tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 2–5, 8, 15, 17, 18 ja 22–26 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tulvalla* vesistön vedenpinnan noususta, merenpinnan noususta tai hulevesien kertymisestä aiheutuvaa maan tilapäistä peittymistä vedellä;

2) *tulvariskillä* tulvan esiintymisen todennäköisyyden ja tulvasta ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, infrastruktuurille, taloudelliselle toiminnalle ja kulttuuriperinnölle mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten seurausten yhdistelmää;

3) *hulevedellä* taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä;

4) *vesistöalueella* vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua vesistöaluetta;

5) *vesistöalueen osalla* vesienhoidon järjestämisestä annetun lain 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettua vesistöalueen osaa;

6) *vesienhoitoalueella* vesienhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua vesienhoitoaluetta;

7) *kansainvälisellä vesienhoitoalueella* vesienhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua toisen valtion alueelle ulottuvasta vesistöalueesta muodostettavaa vesienhoitoaluetta;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tulvalla* vesistön vedenpinnan noususta, merenpinnan noususta tai hulevesien kertymisestä aiheutuvaa maan tilapäistä peittymistä vedellä;

2) *tulvariskillä* tulvan esiintymisen todennäköisyyden ja tulvasta ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, infrastruktuurille, taloudelliselle toiminnalle ja kulttuuriperinnölle mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten seurausten yhdistelmää;

3) *hulevedellä* taajaan rakennetulla alueella maan pinnalle tai muille vastaaville pinnoille kertyvää sade- tai sulamisvettä;

4) *vesistöalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua vesistöaluetta;

5) *vesistöalueen osalla* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettua vesistöalueen osaa;

6) *vesienhoitoalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua vesienhoitoaluetta;

7) *kansainvälisellä vesienhoitoalueella* vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua toisen valtion alueelle ulottuvasta vesistöalueesta muodostettavaa vesienhoitoaluetta.

8) yhteensovittavalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella vesienhoidon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua vesienhoitoalueen yhteensovittavaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

3 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa yhteistyössä sisäasiainministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa.

Sen lisäksi, mitä 4—6 §:ssä säädetään, valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialallaan tässä laissa tarkoitettuun tulvariskien hallinnan suunnitteluun.

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

- 1) tehdä vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien alustava arviointi;
- 2) valmistella ehdotus vesistöalueen ja merenrannikon merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi;
- 3) laatia vesistöalueiden ja merenrannikon tulvavaara- ja tulvariskikartat;
- 4) valmistella ehdotukset vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmiksi;
- 5) avustaa kuntia hulevesitulvariskien alustavassa arvioinnissa, merkittävien tulvariskialueiden nimeämisessä ja tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisessa.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii *toimialallaan* muusta kuin I momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. Erityisesti keskuksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia vesistötulvariskien hallintaa palvelevasta suunnittelusta muilla kuin merkittävillä tulvariskialueilla;
- 2) huolehtia tulvan uhatessa ja tulvan aikana viranomaisten yhteistyön järjestämisestä ja ohjata toimenpiteitä vesistössä;
- 3) antaa suosituksia vesistön säännöstely-

3 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain täytäntöönpanoa yhteistyössä *sisäministeriön*, liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa.

Sen lisäksi, mitä 4—6 §:ssä säädetään, valtion, *maakunnan ja kunnan* viranomaiset osallistuvat toimialallaan tässä laissa tarkoitettuun tulvariskien hallinnan suunnitteluun.

4 §

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on:

- 1) tehdä vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien alustava arviointi;
- 2) valmistella ehdotus vesistöalueen ja merenrannikon merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi;
- 3) laatia vesistöalueiden ja merenrannikon tulvavaara- ja tulvariskikartat;
- 4) valmistella ehdotukset vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmiksi;
- 5) avustaa kuntia hulevesitulvariskien alustavassa arvioinnissa, merkittävien tulvariskialueiden nimeämisessä ja tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisessa.

Lisäksi *maakunta* huolehtii muusta kuin I momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. *Maakunnan tehtävänä on erityisesti:*

- 1) huolehtia vesistötulvariskien hallintaa palvelevasta suunnittelusta muilla kuin merkittävillä tulvariskialueilla;
- 2) huolehtia tulvan uhatessa ja tulvan aikana viranomaisten yhteistyön järjestämisestä ja ohjata toimenpiteitä vesistössä;

jen ja juokсутusten yhteensovittamisesta;

4) edistää tulvasuojelua ja muita tulvariskien hallintaa parantavia toimenpiteitä;

5) huolehtia hydrologisesta seurannasta sekä vesitilanne- ja tulvavaroituspalvelusta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Ilmatieteen laitoksen kanssa;

6) hoitaa muut *maa- ja metsätalousministeriön määräämät* tulvariskien hallinnassa tarpeelliset tehtävät.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii tässä pykälässä tarkoitettuja tehtävistä toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

5 §

Kunnan, maakunnan liiton ja alueen pelastustoimen tehtävät

Kunta, maakunnan liitto ja alueen pelastustoimi osallistuvat vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnitteluun siten kuin tässä laissa säädetään.

Kunta huolehtii hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta siten kuin 19 §:ssä säädetään.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Alue, jolla 7 §:ssä tarkoitetun arvioinnin perusteella todetaan mahdollinen merkittävä tulvariski tai jolla sellaisen riskin voidaan olettaa ilmenevän, nimetään merkittäväksi tulvariskialueeksi. Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon tulvan todennäköisyys sekä seuraavat tulvasta mahdollisesti aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset:

1) vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;

2) välttämättömyyspalvelun, kuten vesihuollon, energiahuollon, tietoliikenteen, tie liikenteen tai muun vastaavan toiminnan, pitkäaikainen keskeytyminen;

3) yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;

3) antaa suosituksia vesistön säännöstelyjen ja juokсутusten yhteensovittamisesta;

4) edistää, *ohjata ja seurata* tulvasuojelua ja muita tulvariskien hallintaa parantavia toimenpiteitä;

5) *tuottaa hydrologista havaintotietoa sekä huolehtia* vesitilanne- ja tulvavaroituspalvelusta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Ilmatieteen laitoksen kanssa;

6) hoitaa muut tulvariskien hallinnassa tarpeelliset tehtävät.

5 §

Kunnan ja maakuntien pelastustoimen tehtävät

Kunta ja maakuntien pelastustoimi osallistuvat vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnitteluun siten kuin tässä laissa säädetään.

Kunta huolehtii hulevesitulvariskien hallinnan suunnittelusta siten kuin 19 §:ssä säädetään.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Alue, jolla 7 §:ssä tarkoitetun arvioinnin perusteella todetaan mahdollinen merkittävä tulvariski tai jolla sellaisen riskin voidaan olettaa ilmenevän, nimetään merkittäväksi tulvariskialueeksi. Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon tulvan todennäköisyys sekä seuraavat tulvasta mahdollisesti aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset:

1) vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle;

2) välttämättömyyspalvelun, kuten vesihuollon, energiahuollon, tietoliikenteen, tie liikenteen tai muun vastaavan toiminnan, pitkäaikainen keskeytyminen;

3) yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen;

4) pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai

5) korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon myös alueelliset ja paikalliset olosuhteet.

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa tulvaryhmän asianomaisen maakunnan liiton ehdotuksesta. Jos merkittävä tulvariskialue sijaitsee vesistöalueella, jolla toimii kaksi tai useampia maakunnan liittoja, nämä tekevät ministeriölle yhteisen ehdotuksen. Ministeriö määrää tulvaryhmässä edustettuina olevat tahot ja näistä tulvaryhmän puheenjohtajan, joka johtaa tulvaryhmän toimintaa.

Tulvaryhmä voi asettaa jaostoja valmistelemaan ryhmässä käsiteltäviä asioita sekä kutsua asiantuntijoita.

4) pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle; tai

5) korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle.

Tulvariskin merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon myös alueelliset ja paikalliset olosuhteet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen merkittävät tulvariskialueet maakunnan tai, jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakuntien ehdotuksesta, ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet asianomaisen maakunnan ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten *maakuntien ja kuntien edustajat sekä maakuntien pelastustoimi*.

Maakunta asettaa tulvaryhmän ja johtaa sen toimintaa. Jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat päättävät yhdessä tulvaryhmän asettamisesta ja tulvaryhmän toiminnan johtamisesta. Jos maakunnat eivät sovi tulvaryhmän toiminnan johtamisesta, niiden on saatettava asia maa- ja metsätalousministeriön päätettäväksi.

Tulvaryhmä voi asettaa jaostoja valmistelemaan ryhmässä käsiteltäviä asioita sekä kutsua asiantuntijoita.

Maakunta toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi. Jos vesistöalue sijaitsee kahden tai useamman maakunnan alueella, maakunnat toimittavat maa- ja metsätalousministeriölle yhteisen ehdotuksen.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista kirjallisesti tai sähköisesti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus julkaisee kuulutuksen 1 momentissa tarkoitettujen ehdotusten nähtävillä pitämisestä alueen kuntien ilmoitustauluilla. Ehdotukset ja niiden tausta-asiakirjat pidetään tarpeellisilta osin nähtävillä alueen kunnissa ja julkaistaan sähköisesti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ilmoittaa lisäksi ehdotuksesta tulvariskien hallintasuunnitelmaksi *alueella yleisesti ilmestyvissä sanomalehdissä taikka* muulla sopivaksi katsomallaan tavalla sekä järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Päätös tulvariskien hallintasuunnitelmasta annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksymisestä toimitetaan tieto suunnitelmassa tarkoitettujen vesistöalueiden ja merenrannikon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka kuuluttaa hyväksymisestä toimialueensa kunnissa sekä ilmoittaa hyväksymisestä riittävällä tavalla sanomalehdissä.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Maakunnan on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista kirjallisesti tai sähköisesti. *Maakunta* pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Maakunta toimittaa tiedon 1 momentissa tarkoitettujen ehdotusten nähtävillä pitämisestä alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi siten, kuin kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoituksen on oltava yleisessä tietoverkossa mielipiteiden esittämiseksi säädetyn ajan. Ehdotukset ja niiden tausta-asiakirjat pidetään tarpeellisilta osin nähtävillä alueen kunnissa ja julkaistaan sähköisesti. Maakunta ilmoittaa lisäksi ehdotuksesta tulvariskien hallintasuunnitelmaksi muulla sopivaksi katsomallaan tavalla. Maakunta järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa 1 momentissa tarkoitettun päätöksen julkipanon jälkeen ilmoittamalla päätöksen antamisesta ennakolta tietoverkossa. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä tiedon asianomaiselle maakunnalle, joka toimittaa tiedon alueensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi siten, kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoituksen on oltava yleisessä tietoverkossa muutoksenhauulle säädetyn

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa tiedon suunnitelman hyväksymisestä kunnille ja niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu. Kunnan aluetta koskeva hyväksytty vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa.

22 §

Muutoksenhaku

Tulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *korkeimpaan hallinto-oikeuteen* siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös saattaa vaikuttaa;
- 2) asianomaisella kunnalla, maakunnan liitolla ja alueen pelastustoimella;
- 3) yleistä etua valvovilla viranomaisilla;
- 4) sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön- tai luonnonsuojelun taikka vesivarojen käytön edistäminen ja jonka toiminta-alueella tulvariskien hallintasuunnitelma koskee.

Muutoksenhakuun hulevesitulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan kunnan päätökseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:ssä ja 191 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään muutoksenhausta ja valitusoikeudesta asema-kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen.

23 §

Tulvariskienhallintasuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä aluekehitysviranomaisten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön 18 §:n ja kunnan

ajan. Kunnan aluetta koskeva hyväksytty vesistöalueen ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa.

22 §

Muutoksenhaku

Tulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös saattaa vaikuttaa;
- 2) asianomaisella *maakunnalla, kunnalla ja maakuntien* pelastustoimella;
- 3) yleistä etua valvovilla viranomaisilla;
- 4) sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön- tai luonnonsuojelun taikka vesivarojen käytön edistäminen ja jonka toiminta-alueella tulvariskien hallintasuunnitelma koskee.

Muutoksenhakuun hulevesitulvariskien hallintasuunnitelman hyväksymistä koskevaan kunnan päätökseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:ssä ja 191 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään muutoksenhausta ja valitusoikeudesta asema-kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen.

23 §

Tulvariskien hallintasuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion, *maakuntien* ja kuntien viranomaisten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön 18 §:n ja kunnan 19 §:n mukai-

19 §:n mukaisesti hyväksymät tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka lain mukaan on velvollinen varautumaan toiminnassaan poikkeusoloihin tai häiriö- ja erityistilanteisiin.

25 §

Tietojen toimittaminen

Kunta toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet sanotussa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

26 §

Tietojärjestelmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Suomen ympäristökeskus ylläpitävät tietojärjestelmää, johon tallennetaan 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut kartat, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momen-

sesti hyväksymät tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten on annettava *maakunnalle* ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka lain mukaan on velvollinen varautumaan toiminnassaan poikkeusoloihin tai häiriö- ja erityistilanteisiin.

25 §

Tietojen toimittaminen

Maakunta toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitettut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitettut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta toimittaa maakunnalle ja Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet sanotussa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

26 §

Tietojärjestelmät

Suomen ympäristökeskus ylläpitää tietojärjestelmiä, joihin tallennetaan 25 §:ssä tarkoitettut tiedot sekä tiedot vesistön virtaamiin ja vedenkorkeuksiin vaikuttavista vesistörakenteista.

HE 14/2018 vp

tissa tarkoitettut päätökset, 18 §:ssä tarkoitettut tulvariskien hallintasuunnitelmat sekä 25 §:ssä tarkoitettut tiedot.

Tietojärjestelmään tallennettavista muista tiedoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tietojärjestelmiin tallennettavista muista tiedoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

120.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 3, 5, 27, 30 ja 33 §, sellaisina kuin niistä ovat, 5 ja 27 § laissa 199/2015 ja 33 § laissa 976/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 28 a ja 32 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kalastusaluksella* kalojen tai muiden meren elollisten luonnonvarojen kaupalliseen kalastukseen varustettua tai siihen käytettävää alusta;

2) *suomalaisella kalastusaluksella* 1 kohdassa tarkoitettua alusta, joka merilain (674/1994) 1 luvun 1 §:n mukaan on suomalainen;

3) *kaupallisella kalastuksella* toimintaa, jossa elollisia vesiluonnonvaroja pyydetään myyntitarkoituksessa tai jossa pyynnillä saadut vesiluonnonvarat tai osa niistä myydään;

4) *vesiviljelyaluksella* alusta, jota käytetään merellä yksinomaan vesiviljelyssä;

5) *kalastuskapasiteetilla* kalastusaluksen vetoisuutta bruttotonneina (GT) ja konetehoa kilowatteina (kW);

6) *aluksen kokonaispituudella* kalastusalusten ominaisuuksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2930/86 2 artiklan 1 kohdassa määriteltyä aluksen pituutta;

7) *rekisteritilalla* sitä kalastuskapasiteettina ilmaistua tilaa rekisterissä, johon voidaan rekisteröidä kalastusaluksia Suomen kalas-

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kalastusaluksella* kalojen tai muiden meren elollisten luonnonvarojen kaupalliseen kalastukseen varustettua tai siihen käytettävää alusta;

2) *suomalaisella kalastusaluksella* 1 kohdassa tarkoitettua alusta, joka merilain (674/1994) 1 luvun 1 §:n mukaan on suomalainen;

3) *kaupallisella kalastuksella* toimintaa, jossa elollisia vesiluonnonvaroja pyydetään myyntitarkoituksessa tai jossa pyynnillä saadut vesiluonnonvarat tai osa niistä myydään;

4) *vesiviljelyaluksella* alusta, jota käytetään merellä yksinomaan vesiviljelyssä;

5) *kalastuskapasiteetilla* kalastusaluksen vetoisuutta bruttotonneina (GT) ja konetehoa kilowatteina (kW);

6) *aluksen kokonaispituudella* kalastusalusten ominaisuuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1130 2 artiklassa määriteltyä aluksen pituutta;

7) *rekisteritilalla* sitä kalastuskapasiteettina ilmaistua tilaa rekisterissä, johon voidaan rekisteröidä kalastusaluksia Suomen

tusalusten kalastuskapasiteettia koskevien Euroopan unionin vahvistamien säännösten ja 6 §:n 2 momentin mukaisesti;

8) *rekisteröintiluvalla* lupaa saada määrättyä kalastuskapasiteettia vastaava kalastusalue tai kalastuskapasiteetin lisääminen merkityksi rekisteriin;

9) *rekisteröinnillä* kalastus- tai vesiviljelyalueen taikka kalastuskapasiteetin lisäyksen merkitsemistä rekisteriin.

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen rekisterinpitäjä kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 ja 18 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat ja tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin teknisestä ylläpidosta.

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää kalastusaluerekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

kalastusalueiden kalastuskapasiteettia koskevien Euroopan unionin vahvistamien säännösten ja 6 §:n 2 momentin mukaisesti;

8) *rekisteröintiluvalla* lupaa saada määrättyä kalastuskapasiteettia vastaava kalastusalue tai kalastuskapasiteetin lisääminen merkityksi rekisteriin;

9) *rekisteröinnillä* kalastus- tai vesiviljelyalueen taikka kalastuskapasiteetin lisäyksen merkitsemistä rekisteriin.

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Varsinais-Suomen maakunta päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat, tekee 18 §:ssä tarkoitetut rekisteritilan säilyttämistä koskevat päätökset sekä tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin. Varsinais-Suomen maakunta vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin teknisestä ylläpidosta.

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Varsinais-Suomen maakunta päättää kalastusaluerekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

28 a §

Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyin toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

30 §

Aluksen ulkoinen tunnus

Alusten ulkoisista tunnuksista säädetään kalastusalusten merkitsemisestä ja asiakirjoilla todistamista koskevista yksityiskohtaisista erityissäännöistä annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1381/87. Aluksiin on kirjaimin sekä numeroin maalattava tunnukset, joiden perusteella voidaan tunnistaa satama tai alue, jossa alus on rekisteröity.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin aluksen ulkoisista tunnuksista sekä alukseen tulevien merkintöjen koosta, paikasta ja väristä.

30 §

Aluksen merkinnät

Alusten alustunnistenumerojärjestelmästä ja aluksen merkinnöstä säädetään yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011 6 artiklassa ja unionin kalastuslaivastorekisteristä annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/218.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin aluksen ulkoisista merkinnöistä sekä alukseen tulevien merkintöjen koosta, paikasta ja väristä.

32 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 12 ja 14 §:ssä tarkoitetuista rekisteröintilupaa ja rekisteröintiä sekä 18 §:ssä tarkoitetuista rekisteritilan säilyttämistä koskevista päätöksistä maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä.

33 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Hallinto-oikeuden päätökseen aluksen rekisteristä poistamista sekä kalastuslisenssin keskeytystä ja peruutusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-

33 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta. *Varsinais-Suomen maakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Hallinto-oikeuden päätökseen aluksen rekisteristä poistamista sekä kalastuslisenssin keskeytystä ja peruutusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-

HE 14/2018 vp

oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskussella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla sen päätös on kumottu tai sitä on muutettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

121.

Laki

riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 5 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

*Alueelliset riistaneuvostot**Alueelliset riistaneuvostot*

Suomen riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot. Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä on käsitellä riistataloutta koskevia asioita sekä tukea, ohjata ja avustaa Suomen riistakeskuksen aluetoimiston toimintaa muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa. Alueellisen riistaneuvoston tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja*, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Alueellisen riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueellisen riistaneuvoston kokouksessa

Suomen riistakeskuksen yhteydessä toimivat alueelliset riistaneuvostot. Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä on käsitellä riistataloutta koskevia asioita sekä tukea, ohjata ja avustaa Suomen riistakeskuksen aluetoimiston toimintaa muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa. Alueellisen riistaneuvoston tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä *maakunnan* edustaja, metsäkeskuksen edustaja ja alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Alueellisen riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueellisen riistaneuvoston kokouksessa

HE 14/2018 vp

käsiteltävät asiat valmistelee ja esittelee
Suomen riistakeskuksen toimihenkilö.

käsiteltävät asiat valmistelee ja esittelee
Suomen riistakeskuksen toimihenkilö.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

122.

Laki

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 6 ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1421/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteistyön edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen *julkisen palvelun yksikön* esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpanoa on mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen *julkisen palvelun yksikön* keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnas-

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteistyön edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpanoa on mahdollista laajentaa kesken sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen, *maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston* strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

sa;

2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;

3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;

6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoo metsäkeskuksen toimintaa;

2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmas- ta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;

5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;

6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;

3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;

6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoo metsäkeskuksen toimintaa;

2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;

3) päättää metsäkeskuksen, *maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston* strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmas- ta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;

5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;

6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;

8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;

9) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

ta;

7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;

8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;

9) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

123.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 36, 40, 43, 44, 46, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 61—63, 65, 73, 87–89, 93, 94—97, 101, 102, 105, 109, 111, 112, 115, 119 ja 126 §, sellaisina kuin niistä ovat 36, 43, 44, 52, 53, 61, 73, 94 ja 97 § osaksi laissa 1676/2015, 49, 57, 89 ja 111 § laissa 1676/2015 sekä 115 § laissa 84/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. *Maakunnan viranhaltija* päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:

- 1) jonka laina-aika on enintään 25 vuotta;
- 2) jonka vuotuinen kokonais korko on enintään valtioneuvoston asetuksella säädettävän viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa;
- 3) josta lainansaaja maksaa korkoetuuden verran kokonais korkoa alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään yhden prosenttiyksikkömäärän summa;
- 4) jonka lainamäärä ei yhdessä samaan tarkoitukseen myönnetyn avustuksen ja muun kuin lainaan liittyvän tuen kanssa ylitä tuettavan toimenpiteen hyväksyttävien kustannuksien.

- 1) jonka laina-aika on enintään 25 vuotta;
- 2) jonka vuotuinen kokonais korko on enintään valtioneuvoston asetuksella säädettävän viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa;
- 3) josta lainansaaja maksaa korkoetuuden verran kokonais korkoa alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään yhden prosenttiyksikkömäärän summa;
- 4) jonka lainamäärä ei yhdessä samaan tarkoitukseen myönnetyn avustuksen ja muun kuin lainaan liittyvän tuen kanssa ylitä tuettavan toimenpiteen hyväksyttävien kustannuksien.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valtionlainan enimmäis-

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valtionlainan enimmäis-

määrästä, viitekorosta, kiinteästä viitekoroon lisättävästä prosenttiyksiköstä sekä koron ja lainansaajan maksaman koron muuttumisesta.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua koron, se voi pyytää Maaseutuvirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinoon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettua määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkempia säännöksiä tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

määrästä, viitekorosta, kiinteästä viitekoroon lisättävästä prosenttiyksiköstä sekä koron ja lainansaajan maksaman koron muuttumisesta.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos *maakunnalla* on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua koron, se voi pyytää Maaseutuvirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinoon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Maakunta voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettua määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkempia säännöksiä tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Käytettäessä tukea tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momentissa ja 40 a §:ssä säädetään.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus merkittävältä osin luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin koh-

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Käytettäessä tukea tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momentissa ja 40 a §:ssä säädetään.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava *maakunnan* lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus merkittävältä osin luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava *maakunnan* lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin koh-

teen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntäneelle viranomaiselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 93 ja 94 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa kohdetta ja toimenpidettä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

teen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntäneelle viranomaiselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle *maakunnalle* sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 93 ja 94 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa kohdetta ja toimenpidettä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava *maakunnalle*.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Jos porotaloutta koskevan investoinnin kustannukset ylittävät valtioneuvoston asetuksella säädetyn määrän, Paliskuntain yhdistykseltä on pyydettävä lausunto. Jos investointi lisäksi toteutetaan saamelaisten kotiseutualueella, lausunto on pyydettävä myös saamelaiskäräjiltä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuun käyttöön vuotuiset määrärahat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

- 1) varojen alueellinen ohjaaminen saame-

Toimivaltainen viranomainen on Lapin *maakunta*, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä *maakunta* voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Jos porotaloutta koskevan investoinnin kustannukset ylittävät valtioneuvoston asetuksella säädetyn määrän, Paliskuntain yhdistykseltä on pyydettävä lausunto. Jos investointi lisäksi toteutetaan saamelaisten kotiseutualueella, lausunto on pyydettävä myös saamelaiskäräjiltä.

Maakunta voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuun käyttöön vuotuiset määrärahat *maakunnan* on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

- 1) varojen alueellinen ohjaaminen saame-

laisalueelle;

2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;

3) varojen ohjaaminen asuntorakentamiseen ja elinkeinojen tukemiseen saamelaisalueella;

4) varojen ohjaaminen paliskuntien ja elinkeinojen harjoittajien hankkeisiin saamelaisalueella.

Neuvotteluihin sovelletaan, mitä saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle.

53 §

Tukipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen ja valtioneuvoston myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava 5—8 luvussa tarkoitetun tuen myönnetty määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätökseen tulee lisäksi ottaa Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtioneuvoston kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtioneuvoston määrää ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtioneuvostoa koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekoaikeeseen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

laisalueelle;

2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;

3) varojen ohjaaminen asuntorakentamiseen ja elinkeinojen tukemiseen saamelaisalueella;

4) varojen ohjaaminen paliskuntien ja elinkeinojen harjoittajien hankkeisiin saamelaisalueella.

Neuvotteluihin sovelletaan, mitä saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle.

53 §

Tukipäätös

Maakunnan viranhaltija päättää tuen ja valtioneuvoston myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava 5—8 luvussa tarkoitetun tuen myönnetty määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätökseen tulee lisäksi ottaa Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtioneuvoston kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtioneuvoston määrää ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtioneuvostoa koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekoaikeeseen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetyt edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hy-

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetyt edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää *maakunta*.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle

maakunnalle. Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on

väksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Asuntorakentamiseen myönnetyn tuen maksamisen edellytyksenä on tilinpitoasiakirjojen sijaan kuitenkin hyväksyttävien kustannusten mukaista rakentamista koskevan valmiusasteen osoittaminen.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettun avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Asuntorakentamiseen myönnetyn tuen maksamisen edellytyksenä on tilinpitoasiakirjojen sijaan kuitenkin hyväksyttävien kustannusten mukaista rakentamista koskevan valmiusasteen osoittaminen.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettun avustuksen maksamisesta päättää *maakunnan viranhaltija*. *Maakunta* kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä 57 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitettut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta *maakunnan viranhaltija*. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä 57 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitettut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä *maakunta* voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä valtionlainan saa myöntää kokonaan tai osittain ilman 1 momentissa tarkoitettua vakuutta.

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei *maakunta* erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä valtionlainan saa myöntää kokonaan tai osittain ilman 1 momentissa tarkoitettua vakuutta.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Valtionlainaa on lyhennettävä puolivuositain yhtä suurina maksuerinä. Lyhennysmaksujen eräpäivät ovat 30 päivänä huhtikuuta ja 31 päivänä lokakuuta.

Ensimmäinen lyhennysmaksu eräännyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos valtionlaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, eräännyy ensimmäinen lyhennysmaksu kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuositain lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien eräpäivinä.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Valtionlainaa on lyhennettävä puolivuositain yhtä suurina maksuerinä. Lyhennysmaksujen eräpäivät ovat 30 päivänä huhtikuuta ja 31 päivänä lokakuuta.

Ensimmäinen lyhennysmaksu eräännyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos valtionlaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, eräännyy ensimmäinen lyhennysmaksu kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuositain lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien eräpäivinä.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lykkäyksen myöntämisen edellytyksistä ja lykkäyksen vaikutuksesta tukeen.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitettujen päätösten yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtiontakausta, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Lupaa lainan ehtojen muuttamiseen ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen taikka lisää olennaisesti valtionvastuuseen tai valtiontakaukseen perustuvaa valtion vastuuta lainasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

maakunnan lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lykkäyksen myöntämisen edellytyksistä ja lykkäyksen vaikutuksesta tukeen.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos *maakunta* tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitettujen päätösten yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman *maakunnan* lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen *maakunnan* lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtiontakausta, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Lupaa lainan ehtojen muuttamiseen ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen taikka lisää olennaisesti valtionvastuuseen tai valtiontakaukseen perustuvaa valtion vastuuta lainasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

73 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luotonantajalle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luotonantaja huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luotonantaja on myös velvollinen valvomaan valtion etua, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi yrityssaneerauksessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssi-menettelyn yhteydessä.

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

87 §

Erityiset etuudet

Luontaiselinkeinon harjoittajalla, joka 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella omistukseen perustuen tai muutoin hallitsee porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa ja asuu sillä, on ilman eri korvausta oikeus valtion maa- ja vesialueilla:

1) sijoittaa saamelaisten kotiseutualueella tukikohta porotaloutta varten, jos se on välttämätöntä poronhoidon kannalta;

2) sijoittaa tukikohta metsästäystä varten, jos siihen on erityisen painavia syitä;

3) sijoittaa kalastusta varten tukikohta sekä kalakellareita ja varastosuojia elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömille paikoil-

73 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luotonantajalle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luotonantaja huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luotonantaja on myös velvollinen valvomaan valtion etua, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi yrityssaneerauksessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssi-menettelyn yhteydessä.

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain *maakunnan* suostumuksella.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

87 §

Erityiset etuudet

Luontaiselinkeinon harjoittajalla, joka 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella omistukseen perustuen tai muutoin hallitsee porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa ja asuu sillä, on ilman eri korvausta oikeus valtion maa- ja vesialueilla:

1) sijoittaa saamelaisten kotiseutualueella tukikohta porotaloutta varten, jos se on välttämätöntä poronhoidon kannalta;

2) sijoittaa tukikohta metsästäystä varten, jos siihen on erityisen painavia syitä;

3) sijoittaa kalastusta varten tukikohta sekä kalakellareita ja varastosuojia elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömille paikoil-

le kalastuselinkeinon kannalta merkittävien vesistöjen välittömään yhteyteen; ja

4) laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja -kortetta.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään luvan voimassaoloajasta sekä luvan myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä tuen määrästä, joka lupaan katsotaan sisältyvän, sekä tuen määräytymisperusteista.

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

Metsähallitus voi edellyttää, että 87 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulle alueelle pystytetyt rakennukset ja rakenteet on poistettava määräajassa etuuden lakattua.

le kalastuselinkeinon kannalta merkittävien vesistöjen välittömään yhteyteen; ja

4) laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja -kortetta.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta *maakunnan* ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään luvan voimassaoloajasta sekä luvan myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä tuen määrästä, joka lupaan katsotaan sisältyvän, sekä tuen määräytymisperusteista.

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, *maakunnan* annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

Metsähallitus voi edellyttää, että 87 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulle alueelle pystytetyt rakennukset ja rakenteet on poistettava määräajassa etuuden lakattua.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä tiloja, rakennelmia, rakennuksia, välineitä, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tilois-

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset

maakunnalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta *maakunnalle.*

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta *maakunnalla.* Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä tiloja, rakennelmia, rakennuksia, välineitä, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tilois-

sa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastusta. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskerromus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

95 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään 5—8 luvussa tarkoitettua tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

sa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastusta. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskerromus, joka toimitetaan viipymättä *maakunnalle* sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

95 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään 5—8 luvussa tarkoitettua tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 25 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Valtionlainaan liittyvään tukeen sovelletaan, mitä 95 §:ssä säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy.

Valtionlaina voidaan lisäksi määrätä irtisanottavaksi tai luotonantaja voi irtisanoa lainan, jos:

1) lainoitettu tila tai sen osa myydään ulosottoihin;

2) vakuuden arvo on hakijasta riippumattomasta syystä siinä määrin alentunut, että lainasta maksamatta olevan pääoman periminen vaarantuu;

3) koron tai lyhennyksen suorittaminen on viivästynyt enemmän kuin kolme kuukautta;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut ilman *maakunnan* lupaa tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asuntorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 25 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa *maakunnan* päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Valtionlainaan liittyvään tukeen sovelletaan, mitä 95 §:ssä säädetään.

Maakunta voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy.

Valtionlaina voidaan lisäksi määrätä irtisanottavaksi tai luotonantaja voi irtisanoa lainan, jos:

1) lainoitettu tila tai sen osa myydään ulosottoihin;

2) vakuuden arvo on hakijasta riippumattomasta syystä siinä määrin alentunut, että lainasta maksamatta olevan pääoman periminen vaarantuu;

3) koron tai lyhennyksen suorittaminen on

4) lainansaaja tai takaaja on asetettu konkurssiin taikka jos takaajan liiketoiminta on lakannut eikä lainansaaja ole kehotuksista huolimatta asettanut lainan antajan hyväksymää riittävää vakuutta.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajan on välittömästi ilmoitettava tuen myöntäjälle 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua sellaisesta tuen, valtionlainan tai valtiontakauksen myöntämisen perusteena olleiden tai tuen maksun taikka lainan nostamisen edellytyksenä olevien olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeino- tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

Ennakkotietoa ei anneta, jos muu hakemus asiassa on vireillä tai asia on viranomaisen toimesta ratkaistu taikka asian ratkaisu kuu-

viivästynyt enemmän kuin kolme kuukautta;

4) lainansaaja tai takaaja on asetettu konkurssiin taikka jos takaajan liiketoiminta on lakannut eikä lainansaaja ole kehotuksista huolimatta asettanut lainan antajan hyväksymää riittävää vakuutta.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa *maakunnan* päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajan on välittömästi ilmoitettava tuen myöntäjälle 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua sellaisesta tuen, valtionlainan tai valtiontakauksen myöntämisen perusteena olleiden tai tuen maksun taikka lainan nostamisen edellytyksenä olevien olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeino- tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva *maakunnan* päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. *Maakunta* ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

Ennakkotietoa ei anneta, jos muu hakemus asiassa on vireillä tai asia on viranomaisen toimesta ratkaistu taikka asian ratkaisu kuu-

luu Euroopan unionin toimielimelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä ennakkotietoa pyydettyä ja annettaessa.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämisestä koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

luu Euroopan unionin toimielimelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä ennakkotietoa pyydettyä ja annettaessa.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoitettavia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämisestä koskeva päätös

Maakunnan viranhaltijan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun *maakunta* sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtiolainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammatti-

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava *maakunnalle* tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä *maakunnan* lupaa.

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtiolainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä *maakunnalle* sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista

toimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta *ja 97 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ennakkotietoa koskevaan päätökseen* sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttöön.

myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

Maakunta perii tuen saajalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 97 §:n 2 momentissa tarkoitettua ennakkotietoa koskevasta päätöksestä.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta *maakunnan* käyttöön.

115 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, Metsähallituksen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

115 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, Metsähallituksen sekä *maakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös päätöksen tehneelle viranomaiselle, jonka on viipymättä toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla vireillä olevat asiat käsitellään loppuun mainittujen lakien mukaisesti siinä viranomaisessa, jossa ne ovat vireillä tämän lain tullessa voimaan. Myönnetyn avustuksen maksaa sen myöntänyt viranomainen.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimi-

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla vireillä olevat asiat käsitellään loppuun mainittujen lakien mukaisesti siinä viranomaisessa, jossa ne ovat vireillä tämän lain tullessa voimaan. Myönnetyn avustuksen maksaa sen myöntänyt viranomainen.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimi-

valtaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

valtaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin *maakunta*.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saamisten osalta kuuluu kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvin osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Mainittujen lakien mukaisen lainojen ja saamisten hoidossa noudatetaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa (78/2007) säädetään. Avustusten takaisin periminen ja luovutuslupien myöntäminen sekä muut toimenpiteet, jotka lain perusteella eivät kuulu Valtiokonttorin toimivaltaan, kuuluvat Lapin maakunnan toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

124.

Laki

porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011)
17 §:n 3 momentti, sekä
muutetaan 6, 11, 12, 14 a ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 14 a § laissa 86/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Vahingon toteaminen

Vahingon toteaminen

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi luopua arvion vaatimisesta.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä vahinkoa arvioitaessa sekä siitä, milloin arvion vaatimisesta voidaan luopua.

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi Lapin maakunta. Arviointi voidaan jättää tekemättä, jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi Lapin maakunta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä vahinkoa arvioitaessa sekä siitä, milloin arviointi voidaan jättää tekemättä.

11 §

11 §

Korvauksen hakeminen

Korvauksen hakeminen

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

Korvausta voidaan hakea sen jälkeen, kun tuho on valtioneuvoston päätöksellä todettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisen määräajasta, menettelystä korvausta haettaessa ja hakemukseen vaadittavista selvityksistä.

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin maakunnalta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

Korvausta voidaan hakea sen jälkeen, kun tuho on valtioneuvoston päätöksellä todettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisen määräajasta, menettelystä korvausta haettaessa ja hakemukseen vaadittavista selvityksistä.

12 §

Päätös korvauksesta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. *Jos paliskunnalle aiheutuneen vahingon on arvioinut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, päätöksen korvauksen maksamisesta tekee Maaseutuvirasto.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa päätös on tehtävä.

14 a §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston sekä maa- ja metsätalousministeriön 5 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Maaseutuviraston päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

15 §

Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä

Päätöksen korvauksen maksun keskeyttämisestä ja korvauksen takaisinperimisestä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä korkolain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai

12 §

Päätös korvauksesta

Lapin maakunta tekee päätöksen korvauksen maksamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa päätös on tehtävä.

14 a §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston sekä maa- ja metsätalousministeriön 5 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Lapin maakunnan sekä Maaseutuviraston päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. *Lapin maakunnan päätöstä koskevaan oikaisuvaatimukseen sovelletaan lisäksi, mitä maakuntalain (/) 130 §:n 2 momentissa säädetään.*

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

15 §

Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä

Päätöksen korvauksen maksun keskeyttämisestä ja korvauksen takaisinperimisestä tekee *Lapin maakunta*. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä korkolain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *Lapin maakunta* sai tiedon valtionavustuslain

HE 14/2018 vp

tiedon valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

17 §

Tuhon toteamisesta ja vahingon arvioinnista aiheutuvat kustannukset

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista ei makseta valtion varoista muuta kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädettyä korvausta.

21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

17 §

Tuhon toteamisesta ja vahingon arvioinnista aiheutuvat kustannukset

(3 mom. kumotaan)

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

125.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 22 ja 24 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja terveys- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä kunnaneläinlääkärille. Lentolevitys suoritetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvonnassa.

Tarkemmat säännökset lentolevityksessä noudatettavasta menettelystä sekä levityksestä tehtävistä ilmoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Valvontaviranomainen

Kasvinsuojeluaineiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella tullilaitos.

Ehdotus

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava *maakunnalle*. Lentolevitys suoritetaan *maakunnan* valvonnassa.

Tarkemmat säännökset lentolevityksessä noudatettavasta menettelystä sekä levityksestä tehtävistä ilmoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Valvontaviranomaiset

Maakunta valvoo kasvinsuojeluaineasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista toimialueellaan. Kasvinsuojeluaineiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella *Tulli*.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

126.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 200/2015,
muutetaan 10, 11, 13, 15, 16, 18, 20 ja 23 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 § osaksi laissa 1191/2014 ja 20 § osaksi laissa 200/2015, ja
lisätään lakiin uusi 15 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Kalastusvakuutuslaitokseksi voidaan hyväksyä sellainen vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys tai vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vakuutusyhtiö taikka ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettu ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa sijaitseva sivuliike, jolla on vakuutustukea koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset. Hyväksynnän edellytyksenä on lisäksi, että hakija osoittaa tarjoavansa vakuutuksia sellaisin ehdoin, että 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät ja että vakuutuskorvauksen perusteella voidaan maksaa vakuutustukea.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ehdotus

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Kalastusvakuutuslaitokseksi voidaan hyväksyä sellainen vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys tai vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vakuutusyhtiö taikka ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettu ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa sijaitseva sivuliike, jolla on vakuutustukea koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset. Hyväksynnän edellytyksenä on lisäksi, että hakija osoittaa tarjoavansa vakuutuksia sellaisin ehdoin, että 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät ja että vakuutuskorvauksen perusteella voidaan maksaa vakuutustukea.

Varsinais-Suomen maakunta päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Varsinais-Suomen maakunta voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän, jos

voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksynnän peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutus sopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ennen korvauksen maksamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

Kalastusvakuutuslaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi lu-

hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksynnän peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava *Varsinais-Suomen maakunnan* tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta *Varsinais-Suomen maakunnalle* sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutus sopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista *Varsinais-Suomen maakunnalle* ennen korvauksen maksamista. *Maakunnalle* on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava *maakuntaa* tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa *Varsinais-Suomen maakunnalle* sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

Kalastusvakuutuslaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi lu-

vutettu.

13 §

Korvauksen hakeminen valtiolta

Kalastusvakuutuslaitoksen on kirjallisesti haettava valtiolta korvausta tässä laissa tarkoitettujen vakuutuskorvausten osana maksamistaan tuista. Hakemus voidaan tehdä enintään kahdesti vuodessa. Jos yhteen vahinkotapahtumaan sisältyvän vahingon suuruus ylittää 50 000 euroa, kalastusvakuutuslaitos voi hakea ennakkoa.

Hakemus osoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräaika korvauksen hakemiselle sekä antaa tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisesta ja maksamisesta noudatettavasta menettelystä.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksynnän edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

vutettu.

13 §

Korvauksen hakeminen Varsinais-Suomen maakunnalta

Kalastusvakuutuslaitoksen on kirjallisesti haettava *Varsinais-Suomen maakunnalta* korvausta tässä laissa tarkoitettujen vakuutuskorvausten osana maksamistaan tuista. Hakemus voidaan tehdä enintään kahdesti vuodessa. Jos yhteen vahinkotapahtumaan sisältyvän vahingon suuruus ylittää 50 000 euroa, kalastusvakuutuslaitos voi hakea ennakkoa.

Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräaika korvauksen hakemiselle sekä antaa tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisesta ja maksamisesta noudatettavasta menettelystä.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Varsinais-Suomen maakunta ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksynnän edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

15 a §

Toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyin toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

16 §

Tuen saajan valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskussella on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskussella on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

16 §

Tuen saajan valvonta

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Varsinais-Suomen maakunnalla on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

18 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan

18 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää *Varsinais-Suomen maakunta*. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *Varsinais-Suomen maakunta* sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Varsinais-Suomen maakunta vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoi-

ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaareissa (705/2007) säädetään.

19 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tässä laissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialue rajautuu Suomen merialueen rannikkoon, antavat virka-apua toimialueillaan 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vahinkotapahtumien toteamiseksi tehtävissä tarkastuksissa sekä 16 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta *siten kuin hallintolaisissa säädetään*. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimestä tai tuomioistuimesta, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus ei estä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän peruuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa.

min panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaareissa (705/2007) säädetään.

(kumotaan)

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua *Varsinais-Suomen maakunnalta*. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimestä tai tuomioistuimesta, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

Varsinais-Suomen maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus ei estä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän peruuttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa.

23 §

Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestykset

Kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä tarkoitettuun valtionapurahastoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Jos kalastusvakuutusyhdistys hyväksytään tämän lain 10 §:n nojalla kalastusvakuutuslaitokseksi, valtionapurahastoa ei palauteta valtiolle ja sen hallinnointiin sovelletaan, mitä kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä säädetään. Jos kalastusvakuutusyhdistykset yhdistyvät, kalastusvakuutusyhdistys muutetaan keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi tai kalastusvakuutusyhdistys siirtää vakuutuskantansa toiselle tämän lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimijalle, valtionapurahastot tuottoineen siirtyvät sijaan tulleen toimijan hallintaan edellyttäen, että tämä hyväksytään kalastusvakuutuslaitokseksi.

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

1) kaikkien kalastusvakuutuslaitosten henkilökunnalle tai luottamushenkilöille avoin koulutus, joka koskee tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista;

2) vakuutustukea koskeva tiedottaminen ja koulutus, joka on avoin kaikille vakuutus- senottajille;

3) tämän lain 13 §:ssä tarkoitettujen hakemusten tekemisestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset henkilökunnan palkkakustannuksia tai luottamushenkilöiden palkkioita lukuun ottamatta;

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Jos kalastusvakuutuslaitos lopettaa toimintansa tai sen hyväksyntä peruutetaan, kalastusvakuutuslaitoksen on palautettava ennen

23 §

Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestykset

Kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä tarkoitettuun valtionapurahastoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Jos kalastusvakuutusyhdistys hyväksytään tämän lain 10 §:n nojalla kalastusvakuutuslaitokseksi, valtionapurahastoa ei palauteta valtiolle ja sen hallinnointiin sovelletaan, mitä kalastusvakuutusyhdistyslain 13 §:ssä säädetään. Jos kalastusvakuutusyhdistykset yhdistyvät, kalastusvakuutusyhdistys muutetaan keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi tai kalastusvakuutusyhdistys siirtää vakuutuskantansa toiselle tämän lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimijalle, valtionapurahastot tuottoineen siirtyvät sijaan tulleen toimijan hallintaan edellyttäen, että tämä hyväksytään kalastusvakuutuslaitokseksi.

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

1) kaikkien kalastusvakuutuslaitosten henkilökunnalle tai luottamushenkilöille avoin koulutus, joka koskee tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista;

2) vakuutustukea koskeva tiedottaminen ja koulutus, joka on avoin kaikille vakuutus- senottajille;

3) tämän lain 13 §:ssä tarkoitettujen hakemusten tekemisestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset henkilökunnan palkkakustannuksia tai luottamushenkilöiden palkkioita lukuun ottamatta;

4) *Varsinais-Suomen maakunnan* avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Jos kalastusvakuutuslaitos lopettaa toimintansa tai sen hyväksyntä peruutetaan, kalastusvakuutuslaitoksen on palautettava ennen

HE 14/2018 vp

toiminnan lopettamista tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hyväksynnän peruuttamisesta valtionapurahaston arvo valtiolle sekä edellä tarkoitettu tuotto.

toiminnan lopettamista tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hyväksynnän peruuttamisesta valtionapurahaston arvo valtiolle sekä edellä tarkoitettu tuotto.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

127.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 b §, 46 e §, 46 f, 46 g, 52, 53, 58 b, 58 c, 58 e, 59, 86 d ja 90 §, sellaisina kuin ne ovat 46 b, 46 e, 46 f, 58 b, 58 c, 58 e ja 86 d § laissa 1194/2013, 46 g § laissa 1194/2013 ja 1114/2017, 52 § osaksi laissa 937/2014, 53 § laissa 1074/2016, 59 § osaksi laissa 1233/2015 sekä 90 § laissa 1994/2013, 88/2014 ja 569/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Jos kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevan toimijan on EU:n kaupanormilainsäädännön tai tämän lain nojalla tehtävä EU:n ulkopuolelta tapahtuvaan tuontiin tai muista EU:n jäsenvaltioista tuotavien tuotteiden Suomessa tapahtuvaan ensimmäiseen purkamiseen liittyvä hakemus tai ilmoitus, se on toimitettava Tullille, kun kyse on:

- 1) oliivialan tuotteista;
- 2) hedelmistä tai vihanneksista;
- 3) humala-alan tuotteista; tai
- 4) viinialan tuotteista.

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on:

- 1) viinialan tuotteista eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettusta tuonnista; tai
- 2) etyylialkoholista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

Muissa kuin 1—3 momentissa tarkoitettuisa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimi-

Ehdotus

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Jos kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevan toimijan on EU:n kaupanormilainsäädännön tai tämän lain nojalla tehtävä EU:n ulkopuolelta tapahtuvaan tuontiin tai muista EU:n jäsenvaltioista tuotavien tuotteiden Suomessa tapahtuvaan ensimmäiseen purkamiseen liittyvä hakemus tai ilmoitus, se on toimitettava Tullille, kun kyse on:

- 1) oliivialan tuotteista;
- 2) hedelmistä tai vihanneksista;
- 3) humala-alan tuotteista; tai
- 4) viinialan tuotteista.

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava *Valti-
on lupa- ja valvontavirastolle*, jos kyse on:

- 1) viinialan tuotteista eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettusta tuonnista; tai
- 2) etyylialkoholista.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua muna-alan tuotteiden pakkaamon lupaa ja pakkaamon toimintaa koskeva hakemus tai ilmoitus on toimitettava *maakunnalle*.

Muissa kuin 1—3 momentissa tarkoitettuisa tapauksissa hakemus ja ilmoitus on toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle, jollei

tettava Elintarviketurvallisuusvirastolle, jolle tässä laissa toisin säädetä.

Tässä pykälässä tarkoitettu viranomaisen käsittelee ja tarvittaessa ratkaisee hakemuksessa ja ilmoituksessa tarkoitettua asiaa.

46 e §

Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen

Viinialan tuotteita varastoivien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusten määräajoista säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista sekä EU:n kaupanormilainsäädännössä sallituista sellaisista ilmoitusvelvollisuutta koskevista poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden valvontaa eivätkä jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuutta.

46 f §

Etyylialkoholia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua etyylialkoholia tuottavan, myyvän tai varastoivan toimijan on ilmoitettava tuotantoa, myyntiä ja varastoja koskevat tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitusvelvollisista toimijoista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tiedot on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen EU:n kaupanormilainsäädännössä säädettyä jäsenvaltiota koskevaa tietojen toimittamisen määräaika. Ilmoitusten määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Etyylialkoholin tuontia ja vientiä koskevien tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille vastaa Tulli.

tässä laissa toisin säädetä.

Tässä pykälässä tarkoitettu viranomaisen käsittelee ja tarvittaessa ratkaisee hakemuksessa ja ilmoituksessa tarkoitettua asiaa.

46 e §

Viinialan tuotteita koskevien tietojen ilmoittaminen

Viinialan tuotteita varastoivien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusten määräajoista säädetään EU:n kaupanormilainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista sekä EU:n kaupanormilainsäädännössä sallituista sellaisista ilmoitusvelvollisuutta koskevista poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden valvontaa eivätkä jäsenvaltion ilmoitusvelvollisuutta.

46 f §

Etyylialkoholia koskevien tietojen ilmoittaminen

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettua etyylialkoholia tuottavan, myyvän tai varastoivan toimijan on ilmoitettava tuotantoa, myyntiä ja varastoja koskevat tiedot *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoitusvelvollisista toimijoista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tiedot on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen EU:n kaupanormilainsäädännössä säädettyä jäsenvaltiota koskevaa tietojen toimittamisen määräaika. Ilmoitusten määräajasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Etyylialkoholin tuontia ja vientiä koskevien tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille vastaa Tulli.

46 g §

Kauppanormilainsäädännön liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

EU:n kaupanormilainsäädännön ja tämän lain nojalla viranomaiselle toimitettujen kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevia toimijoita koskevien tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta vastaa 46 b ja 46 d—46 f §:ssä tarkoitettu kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen. Kunnan viranomaiselle toimitettujen tietojen osalta näistä tehtävistä vastaa kuitenkin Elintarviketurvallisuusvirasto, jolle kunnan viranomaisen on toimitettava kyseiset tiedot.

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (639/2015) 2 luvussa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta säädetään alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ssä sen estämättä, mitä viimeksi mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholilastointia varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu rekisteriin merkitsemisestä vastaava viranomainen vastaa tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille EU:n kaupanormilainsäädännössä edellytetyllä tavalla, jollei tässä laissa toisin säädetä.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuihin siipikarjan poikasiin liittyvien laitosten ja hautomojen rekisteröimisestä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa.

46 g §

Kauppanormilainsäädännön liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

EU:n kaupanormilainsäädännön ja tämän lain nojalla viranomaiselle toimitettujen kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevia toimijoita koskevien tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta vastaa 46 b ja 46 d—46 f §:ssä tarkoitettu kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen. *Maakunnalle* toimitettujen tietojen osalta näistä tehtävistä vastaa kuitenkin Elintarviketurvallisuusvirasto, jolle *maakunnan* on toimitettava kyseiset tiedot.

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (639/2015) 2 luvussa. *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ää sen estämättä, mitä viimeksi mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholilastointia varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu rekisteriin merkitsemisestä vastaava viranomainen vastaa tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille EU:n kaupanormilainsäädännössä edellytetyllä tavalla, jollei tässä laissa toisin säädetä.

EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettuihin siipikarjan poikasiin liittyvien laitosten ja hautomojen rekisteröimisestä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan elintarviketarkastusviranomaisia, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarviketarkastusvirasto avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa.

Tässä pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus päästä tarkastusta varten hyväksymistä hakevan ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymisen kohteena olevien tuotteiden valmistuksessa käytämiin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito laitoksen hyväksymisedellytysten noudattamisen ja valmistuksen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Maaseutuvirasto tarkastaa luottomaksi leikkattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukai-

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytykset ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Tulli tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan *maakuntaa*, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ja maakunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarkastustehtävistä, joissa *maakunta* avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa.

Tässä pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus päästä tarkastusta varten hyväksymistä hakevan ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymisen kohteena olevien tuotteiden valmistuksessa käytämiin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito laitoksen hyväksymisedellytysten noudattamisen ja valmistuksen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Maaseutuvirasto tarkastaa luottomaksi leikkattavan naudanlihan, *maakunta* viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interven-

suuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto kuitenkin ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laaduntarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettulla viranomaisella on tuotteiden varastoon toimittamisen tai sieltä poistamisen yhteydessä oikeus päästä tuotteiden varastointiin ja lastaamiseen käytettyihin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja niitä koskevat tuotteiden toimittajan asiakirjat sekä varastonpitäjän tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ja annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos viljatuotteet tarjotaan interventiovarastoon niiden varastointipaikassa tai jos tarjottujen viljatuotteiden sijaintia ilmoitetussa varastointipaikassa on syytä epäillä, viranomaisella on lisäksi oikeus päästä varastoinnissa ennen tuotteiden toimittamista interventiovarastoon käytettäviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja tuotteita koskevat varastonpitäjän ja tarjoajan asiakirjat ja kirjanpito. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluon-

tiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto kuitenkin ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Maakunta tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laaduntarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, *maakunta* viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettulla viranomaisella on tuotteiden varastoon toimittamisen tai sieltä poistamisen yhteydessä oikeus päästä tuotteiden varastointiin ja lastaamiseen käytettyihin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja niitä koskevat tuotteiden toimittajan asiakirjat sekä varastonpitäjän tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ja annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos viljatuotteet tarjotaan interventiovarastoon niiden varastointipaikassa tai jos tarjottujen viljatuotteiden sijaintia ilmoitetussa varastointipaikassa on syytä epäillä, viranomaisella on lisäksi oikeus päästä varastoinnissa ennen tuotteiden toimittamista interventiovarastoon käytettäviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja tuotteita koskevat varastonpitäjän ja tarjoajan asiakirjat ja kirjanpito. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluon-

teiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on etyylialkoholista sekä viinialan tuotteista lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät kuntien tarkastukset

Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teuras-
tamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitok-
sissa tehtäviä tarkastuksia;
2) maitotuotteista;
3) levitettävistä rasvoista;
4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta
tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen kunnissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain (23/2006) 32 §:ssä säädetään.

teiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on etyylialkoholista sekä viinialan tuotteista lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 c §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät maakuntien tarkastukset

Maakunta tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on:

1) vasikanlihasta lukuun ottamatta teuras-
tamossa ja niiden yhteydessä olevissa laitok-
sissa tehtäviä tarkastuksia;
2) maitotuotteista;
3) levitettävistä rasvoista;
4) muna-alan tuotteista lukuun ottamatta
tuotantotapoja koskevia vaatimuksia.

Tarkastustehtävien järjestämiseen maakun-
nissa sovelletaan, mitä niistä elintarvikelain
(23/2006) 32 §:ssä säädetään.

58 e §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Tässä luvussa tarkoitettu tarkastuksesta vastaava viranomainen voi käyttää tarkastuksessa apuna ulkopuolista tilintarkastajaa tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimittävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja.

Maaseutuvirasto voi oikeuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneu-

58 e §

Maakunnan käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan *maakuntia*, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Tässä luvussa tarkoitettu tarkastuksesta vastaava viranomainen voi käyttää tarkastuksessa apuna ulkopuolista tilintarkastajaa tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimittävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja.

Maaseutuvirasto voi oikeuttaa *maakunnan* käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammatti-aidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

voston asetuksella.

Maaseutuvirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

Tarkastuksessa avustavaan sovelletaan tämän luvun mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

86 d §

Kunnan päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Kunnassa hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä päättää kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin.

Kunnanvaltuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle tämän lain 86 a—86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen osalta.

Tämän lain mukaan kunnalle kuuluvien 86 a—86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Elintarviketurvallisuusvirasto, jos asia koskee yhtä kuntaa laajempaa aluetta. Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

90 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön, Luonnonvarakeskuksen, Elintarviketurvallisuusviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemään päätökseen saa hakea

Maaseutuvirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

Tarkastuksessa avustavaan sovelletaan tämän luvun mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

86 d §

Yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskeva päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Tämän lain mukaan *maakunnalle* kuuluvien 86 a—86 c §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä päättää Elintarviketurvallisuusvirasto, jos asia koskee yhtä *maakuntaa* laajempaa aluetta. Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille *maakunnille*.

90 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön, Luonnonvarakeskuksen, Elintarviketurvallisuusviraston ja Valtion lupa- ja valvontaviraston tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallinto-

muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa säädetään. Kunnan viranhaltijan ja toimielimen tekemää päätöstä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä elintarvikelain 74 §:ssä säädetään.

Maaseutuviraston tekemään muuhun kuin hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Maaseutuvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Maaseutuviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen ja hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee hallinnollisen pakon käyttöä, takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä tai valvontaa, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

lainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa säädetään. *Maakunnan* tekemää päätöstä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä elintarvikelain 74 §:ssä säädetään.

Maaseutuviraston tekemään muuhun kuin hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Maaseutuvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Maaseutuviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen ja hallinnollisen pakon käyttöä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee hallinnollisen pakon käyttöä, takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä tai valvontaa, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muuhun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

128.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 8, 9 ja 52 §, sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laeissa 1358/2014, 1361/2014 ja 1691/2015, sekä *muutetaan* 10—12 §, 22 §:n 3—6 momentti, 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25, 28, 38, 42, 49 ja 51 §, 53 §:n 1 ja 3 momentti ja 54 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 ja 25 § osaksi laissa 1358/2014, 11 § osaksi laeissa 1358/2014, 1361/2014, 1365/2014 ja 1691/2015, 12 ja 28 osaksi laissa 1691/2015, 22 §:n 6 momentti ja 38 § laissa 1358/2014, 24 §:n 1 momentti, 42 § ja 53 §:n 1 momentti laissa 1691/2015, 49 § laeissa 501/2014 ja 584/2014, 51 § osaksi laissa 501/2014 sekä 54 § laissa 76/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Ehdotus

(kumotaan)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen:

1) *eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun ympäristökorvauksen myöntämisestä, jos korvauksen perusteena on mainitun pykälän 3 ja 5 momentissa tarkoitettu ympäristösopimus tai 6 momentissa tarkoitettu sopimus;*

2) *kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettujen puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläis- talouden tuen myöntämisestä;*

3) *suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitettusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;*

4) *käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;*

5) *suorien tukien lain 11 §:ssä tarkoitettusta tukioikeuksien lakkauttamisesta;*

7) *eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkor-*

vauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitetusta maatalojen neuvonnan korvauksesta;

8) eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 8 §:ssä tarkoitetusta luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta;

9) eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

9 §

(kumotaan)

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suorittaa täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

10 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirasto tekee Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen:

1) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettujen puutarhatuotteiden varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;

2) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;

3) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;

4) suorien tukien lain 11 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien lakkauttamisesta.

Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa li-

10 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirasto tekee Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen:

1) suorien tukien lain 3 ja 25 a §:ssä tarkoitetun tuen ja palkkion myöntämisestä;

2) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetusta ennallistamisveloitteesta;

3) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitetun tukioikeuden siirtämisestä;

4) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;

5) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;

6) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle;

7) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, jakamisesta ja lakkauttamisesta.

säksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Kunta

Kunta tekee päätöksen:

- 1) suorien tukien lain 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja palkkion myöntämisestä;
- 2) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitetun tukioikeuden siirtämisestä;

3 a) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetusta ennallistamisvelvoitteesta;

4) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle tai 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle taikka 10 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle;

5) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitetun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä ja jakamisesta;

6) eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5–7 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle tai 8 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Maakunta

Maakunnan viranhaltija tekee päätöksen:

- 1) suorien tukien lain 3 ja 25 a §:ssä tarkoitetun tuen ja palkkion myöntämisestä;
- 2) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitetusta ennallistamisvelvoitteesta;

3) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitetun tukioikeuden siirtämisestä;

4) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitetusta tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;

5) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;

6) eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5–10 §:n mukaisen korvauksen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle.

7) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu tämän lain 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle tai 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle;

Kunta suorittaa valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettun tiedon siirron sähköiseen järjestelmään.

Mitä tässä laissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010) tarkoitettua yhteistoiminta-alueita.

12 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu lain (897/2009) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 8–11 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilatalouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilalan pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;

2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäituista annetun lain 5 §:n 5 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;

3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;

4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

8) kansallisten tukien lain 10 f §:ssä tarkoitettun sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän siirtämisestä, jakamisesta ja lakkauttamisesta.

Maakunta suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

Maakunta suorittaa valvonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettun tiedon siirron sähköiseen järjestelmään sekä merkitsee tiedon kuluttajille suoraan myydyin maidon litramäärästä 41 a §:ssä tarkoitettuun maitorekisteriin.

12 §

Maakunnan alueellinen toimivalta

Toimivaltainen maakunta on se maakunta, jonka toimialueella maatilatalouskeskus sijaitsee, jollei maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta päätetä. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se maakunta, jonka toimialueella pääosa maatilalan pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen maakunta on se maakunta, jollei maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain nojalla toimivallasta muuta päätetä, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;

2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäituista annetun lain 5 §:n 5 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;

3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;

4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin maakunta.

22 §

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Jos tässä laissa tarkoitetun valvonnan tai muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai valvonnan suorittavan viranomaisen tietoon tulee tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti, valvonta on laajennettava tässä laissa tarkoitettua tukea tai täydentävää ehtoa koskevaksi valvonnaksi.

Jos viranomaisen tietoon muutoin tulee tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti tai viranomaisen muutoin pitää sitä tarpeellisena, viranomaisen voi riippumatta 1 ja 2 momentissa tarkoitetun otannan tuloksista tehdä tuenhakijaa koskevan tarkastuksen.

Jos 3 tai 4 momentissa tarkoitetussa tilanteessa virhe tai laiminlyönti tulee sellaisen viranomaisen tietoon, jolla ei ole toimivaltaa tehdä tuen tai täydentävien ehtojen valvontaa, asiasta on ilmoitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai aluehallintovirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä paikan päällä tehtävästä valvonnasta ja valvonnan laajentamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukiehtojen valvonnasta hallintoasetuksessa ja valvonta-asetuksessa edellytetyssä laajuudessa sekä vähimmäistarkastusmäärästä, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä mittapoikkeamasta.

23 §

Hallinnollinen valvonta ja ristiintarkastus

Kunnan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston

22 §

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Maakunta tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee paikan päällä tehtävän valvonnan tiiloilla.

Jos tässä laissa tarkoitetun valvonnan tai muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai valvonnan suorittavan viranomaisen tietoon tulee tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti, valvonta on laajennettava tässä laissa tarkoitettua tukea tai täydentävää ehtoa koskevaksi valvonnaksi.

Jos viranomaisen tietoon muutoin tulee tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti tai viranomaisen muutoin pitää sitä tarpeellisena, viranomaisen voi riippumatta 1 ja 2 momentissa tarkoitetun otannan tuloksista tehdä tuenhakijaa koskevan tarkastuksen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä paikan päällä tehtävästä valvonnasta ja valvonnan laajentamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukiehtojen valvonnasta hallintoasetuksessa ja valvonta-asetuksessa edellytetyssä laajuudessa sekä vähimmäistarkastusmäärästä, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä mittapoikkeamasta.

23 §

Hallinnollinen valvonta ja ristiintarkastus

Maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisäl-

on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot.

Maaseutuvirasto tekee ristiintarkastukset tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksilla verrataan tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksella ilmoitettuihin tietoihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa valvottavaksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset.

Jos pinta-alan perusteella maksettavaa tukea vähennetään tuenhakijan tukihakemuksessa ilmoittaman ja lohkon uusimman digitoitun pinta-alan välisen eron perusteella, tuen vähennys voidaan tehdä tuensaajaa kuulematta, jos eroa tukihakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja uusimman digitoitun pinta-alan välillä voidaan lohkoa kohden pitää kokonaisuutena katsoen vähäisenä. Tuenhakijaa täytyy kuitenkin kuulla, jos ero koskee tukihakemuksessa puutarhakasvien viljelyyn tai kasvihuonetuotantoon ilmoitettua pinta-alaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallinnollisesta valvonnasta ja sen suorittamisesta.

24 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja aluehallintovirastolla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitetun tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

25 §

Täydentäviä ehtoja koskevat erityiset säännökset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

tyvät tiedot.

Maaseutuvirasto tekee ristiintarkastukset tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksilla verrataan tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksella ilmoitettuihin tietoihin. *Maakunta* tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa valvottavaksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset.

Jos pinta-alan perusteella maksettavaa tukea vähennetään tuenhakijan tukihakemuksessa ilmoittaman ja lohkon uusimman digitoitun pinta-alan välisen eron perusteella, tuen vähennys voidaan tehdä tuensaajaa kuulematta, jos eroa tukihakemuksessa ilmoitetun pinta-alan ja uusimman digitoitun pinta-alan välillä voidaan lohkoa kohden pitää kokonaisuutena katsoen vähäisenä. Tuenhakijaa täytyy kuitenkin kuulla, jos ero koskee tukihakemuksessa puutarhakasvien viljelyyn tai kasvihuonetuotantoon ilmoitettua pinta-alaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallinnollisesta valvonnasta ja sen suorittamisesta.

24 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitetun tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

25 §

Täydentäviä ehtoja koskevat erityiset säännökset

Maakunta valvoo täydentävien ehtojen

valvoo luonnonsuojelulain (1096/1996) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) noudattamista siltä osin kuin on kyse täydentävien ehtojen ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (23/2006), eläintautilain (441/2013), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010), rehulain (86/2008), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinsoojelulain (247/1996) noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin I-momentissa tarkoitettujen täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lakisääteisten hoitovaatimusten sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa horisontaaliasetusta tarkentavia säännöksiä valvonnasta ja valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä 2 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetun valvonnan kohteista.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi tai asiakirja on pyydettyä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista.

Valvonnasta laaditaan pöytäkirja, josta

noudattamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä *täydentävien ehtojen* valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa horisontaaliasetusta tarkentavia säännöksiä valvonnasta ja valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä 2 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetun valvonnan kohteista.

Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, *maakunnan* tai Ahvenanmaan valtionviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi tai asiakirja on pyydettyä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista.

Valvonnasta laaditaan pöytäkirja, josta

käyvät ilmi tehdyt havainnot. Tuenhakijalle tai tämän edustajalle varataan tilaisuus lisätä pöytäkirjaan huomautuksensa. Tuenhakijalle annetaan jäljennös pöytäkirjasta.

38 §

Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus

Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa viranomaisissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa kuitenkin delegoidussa maksajavirastoasetuksessa edellytyn valvonnan siltä osin kuin se kohdistuu aluehallintovirastojen suorittamaan täydentävien ehtojen valvontaan.

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, 39 §:ssä tarkoitettulla todentamisviranomaisella, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Luonnonvarakeskuksella, Maanmittauslaitoksella, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, aluehallintovirastoilla*, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 41 ja 41 a §:ssä tarkoitetuista rekistereistä niille laissa säädettyjen Euroopan unionin suorita tukia ja maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

49 §

käyvät ilmi tehdyt havainnot. Tuenhakijalle tai tämän edustajalle varataan tilaisuus lisätä pöytäkirjaan huomautuksensa. Tuenhakijalle annetaan jäljennös pöytäkirjasta.

38 §

Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus

Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa viranomaisissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle delegoidussa maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa kuitenkin delegoidussa maksajavirastoasetuksessa edellytyn valvonnan siltä osin kuin se kohdistuu *maakuntien suorittamaan kansanterveyden, eläinten terveyden ja kasvien terveyden alaan kuuluvien elintarvikkeiden turvallisuuden, eläintautien ja kasvinsuojeluaineiden osalta sekä eläinten hyvinvoinnin alaan kuuluvien täydentävien ehtojen valvontaan.*

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, 39 §:ssä tarkoitettulla todentamisviranomaisella, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Luonnonvarakeskuksella, Maanmittauslaitoksella, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä *maakuntien* viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 41 ja 41 a §:ssä tarkoitetuista rekistereistä niille laissa säädettyjen Euroopan unionin suorita tukia ja maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

49 §

Neuvontarekisteri

Neuvontajärjestelmän toimeenpanoa varten on neuvontarekisteri. Rekisteriin talletetaan tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot maatiilojen neuvontajärjestelmän neuvojista sekä muut neuvonnan toteuttamista ja seurantaan varten tarpeelliset tiedot.

Maaseutuvirasto pitää neuvontarekisteriä. Kuntien viranomaisilla on rekisterinpitäjän ohella oikeus käyttää neuvontarekisteriä. Elintarviketurvallisuusvirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tietoja neuvontarekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

51 §

Päätöksen maksullisuus ja tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettua tukea koskeva päätös on hakijalle tai tuensaajalle maksuton. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä peritään kuitenkin maksu valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Kunnan tekemä päätös voidaan antaa tiedoksi siten kuin hallintolain 59 §:ssä säädetään.

52 §

Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettava korvaus

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta suoritetaan Ahvenanmaan maakunnan kunnille korvausta tukihakemusten lukumäärän perusteella kuntien viranomaisten

Neuvontarekisteri

Neuvontajärjestelmän toimeenpanoa varten on neuvontarekisteri. Rekisteriin talletetaan tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot maatiilojen neuvontajärjestelmän neuvojista sekä muut neuvonnan toteuttamista ja seurantaan varten tarpeelliset tiedot.

Maaseutuvirasto pitää neuvontarekisteriä. Maakuntien viranomaisilla on rekisterinpitäjän ohella oikeus käyttää neuvontarekisteriä. Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tietoja neuvontarekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

51 §

Päätöksen maksullisuus ja tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettua tukea koskeva päätös on hakijalle tai tuensaajalle maksuton. Maaseutuviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä peritään kuitenkin maksu valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maakunnan oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä peritään maakunnan hyväksymä kiinteämääräinen maksu. Oikaisuvaatimukseen annettu oikaisuvaatimuksen tekijälle myönteinen päätös on kuitenkin maksuton.

Maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston tekemä päätös voidaan antaa tiedoksi siten kuin hallintolain 59 §:ssä säädetään.

(kumotaan)

hoitaessa tässä laissa säädettyä tehtävää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä Ahvenanmaan maakunnan kunnalle suoritettavan korvauksen perusteista ja korvauksen suuruudesta.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla sekä muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valtion ja kunnan viranomaiselta sellaisia hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohdaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 12 §:n mukaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Jos vaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Maaseutu-

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla sekä muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valtion ja maakunnan viranomaiselta sellaisia hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohdaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja maakunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

54 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, maakunnan ja Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Maaseutu-

viraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden, Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen, joka koskee tuen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

viraston ja maakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin maakunnan päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden, Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen, joka koskee tuen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden ja Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.
—————

129.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 14 §:n 1 momentti ja 18 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1356/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 §

Tukioikeuksien siirto

Tukioikeuden siirtäjän on ilmoitettava siirrosta kirjallisesti kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Ilmoitus on allekirjoitettava.

18 §

Tukioikeuksien palauttaminen ja luovuttaminen kansalliseen varantoon

Tukioikeuden omistaja voi vapaaehtoisesti palauttaa tukioikeuden kansalliseen varantoon. Tukioikeuksien palauttamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Perusteetta myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta kansalliseen varantoon säädetään valvonta-asetuksen 23 artiklassa. Mainittuja tukioikeuksia ei tarvitse luovuttaa, jos niiden tasatukioikeuksien arvo on yhteensä enintään 50 euroa minkä tahansa perustuen soveltamisvuoden arvon mukaan laskettuna.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukioikeuksien luovuttamiseen ja palauttamiseen liittyvästä menettelystä.

Ehdotus

14 §

Tukioikeuksien siirto

Tukioikeuden siirtäjän on ilmoitettava siirrosta kirjallisesti *maakunnalle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle*. Ilmoitus on allekirjoitettava.

18 §

Tukioikeuksien palauttaminen ja luovuttaminen kansalliseen varantoon

Tukioikeuden omistaja voi vapaaehtoisesti palauttaa tukioikeuden kansalliseen varantoon. Tukioikeuksien palauttamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus *maakunnalle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle*.

Perusteetta myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta kansalliseen varantoon säädetään valvonta-asetuksen 23 artiklassa. Mainittuja tukioikeuksia ei tarvitse luovuttaa, jos niiden tasatukioikeuksien arvo on yhteensä enintään 50 euroa minkä tahansa perustuen soveltamisvuoden arvon mukaan laskettuna.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukioikeuksien luovuttamiseen ja palauttamiseen liittyvästä menettelystä.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

130.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläintautilain (441/2013) 25 ja 101 §,
muutetaan 6, 8, 10, 14—16, 19, 20, 22—24, 26, 28—30, 34, 36, 38—42, 44, 45, 47, 49, 52,
 54, 56, 57, 62, 64, 67, 68, 71, 73, 74, 76, 84—89, 91, 99, 111, 113, 114, 116 ja 117 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 52, 73, 74, 85, 99 ja 113 § osaksi laissa 1500/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 86 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *uudella vakavalla eläintaudilla* ennen esiintymätöntä tai erittäin harvinaista, haitallisilta vaikutuksiltaan vastustettaviin eläintauteihin verrattavaa eläintautia, jota ei ole nimetty vastustettavaksi tai ilmoitettavaksi eläintaudiksi;

2) *zoonoosilla* eläintautia, joka voi siirtyä eläimen ja ihmisen välillä;

3) *taudille alttiilla lajilla* eläinlajeja, johon eläintaudin tieteellisen selvityksen perusteella tiedetään tai oletetaan voivan tarttua tai joka on määritelty taudille alttiiksi lajiksi Euroopan unionin lainsäädännössä;

4) *siipikarjalla* lintuja, joita pidetään lihan, kulutukseen tarkoitettujen munien tai muiden valmisteiden tuottamista, riistalintujen istuttamista taikka edellä mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä kasvatsohjelmiä varten;

5) *nautaeläimillä* kaikkia kesynautarotuja, biisoneita ja vesipuhveleita;

6) *apinoilla* simiae- ja prosimiaeheimoon kuuluvia lajeja;

7) *lemmikkieläimellä* lemmikkieläinasetuksessa tarkoitettua lemmikkieläintä;

8) *vesieläimillä* vedessä eläviä kaloja, äy-

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *uudella vakavalla eläintaudilla* ennen esiintymätöntä tai erittäin harvinaista, haitallisilta vaikutuksiltaan vastustettaviin eläintauteihin verrattavaa eläintautia, jota ei ole nimetty vastustettavaksi tai ilmoitettavaksi eläintaudiksi;

2) *zoonoosilla* eläintautia, joka voi siirtyä eläimen ja ihmisen välillä;

3) *taudille alttiilla lajilla* eläinlajeja, johon eläintaudin tieteellisen selvityksen perusteella tiedetään tai oletetaan voivan tarttua tai joka on määritelty taudille alttiiksi lajiksi Euroopan unionin lainsäädännössä;

4) *siipikarjalla* lintuja, joita pidetään lihan, kulutukseen tarkoitettujen munien tai muiden valmisteiden tuottamista, riistalintujen istuttamista taikka edellä mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä kasvatsohjelmiä varten;

5) *nautaeläimillä* kaikkia kesynautarotuja, biisoneita ja vesipuhveleita;

6) *apinoilla* simiae- ja prosimiaeheimoon kuuluvia lajeja;

7) *lemmikkieläimellä* lemmikkieläinasetuksessa tarkoitettua lemmikkieläintä;

8) *vesieläimillä* vedessä eläviä kaloja, äy-

riäisiä ja nilviäisiä;

9) *vesiviljelyeläimillä* viljelylaitoksessa olevia, viljelylaitoksesta peräisin olevia ja viljelylaitokseen toimitettavaksi tarkoitettuja vesieläimiä;

10) *vektorilla* vesieläintä ja selkärangatonta maaeläintä, joka voi levittää eläintautia eläimestä toiseen eläimeen, eläimestä ihmiseen tai ihmisestä eläimeen sairastumatta siihen itse;

11) *sukusoluilla* eläinten lisäämiseksi tarkoitettuja hedelmöitettyjä tai hedelmöittymättömiä sukusoluja;

12) *alkioilla* nisäkkäiden varhaisia kehitystasuja, jotka on tarkoitettu siirtää vastaanotettuihin eläimeen;

13) *eläimestä saadulla tuotteella* mitä tahansa eläimestä peräisin olevaa tuotetta, jonka välityksellä eläintauti voi levitä;

14) *eläimistä vastuussa olevalla toimijalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) tarkoitettua eläimistä vastuussa olevaa toimijaa;

15) *pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua pitopaikkaa;

16) *pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla* pitopaikan omistajaa ja haltijaa;

17) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) nojalla oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia Suomessa;

18) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, aluehallintovirastoa ja kunnaneläinlääkäriä;

19) *eläimen lopettamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatavaa lihaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

20) *eläimen teurastamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatava liha on tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

21) *perkaamisella* sisäelinten poistamista kaloista tarkoituksena käyttää kalat elintarvikkeena;

22) *perkaamalla* elintarvikelaissa tarkoitettua elintarvikehuoneistoa, jossa perataan kaloja;

23) *markkinoille saattamisella* myytäväksi tarjoamista taikka myyntiä tai muuta korvausta vastaan tai korvauksetta tapahtuvaa siirtämistä, ei kuitenkaan siirtämistä saman pito-

riäisiä ja nilviäisiä;

9) *vesiviljelyeläimillä* viljelylaitoksessa olevia, viljelylaitoksesta peräisin olevia ja viljelylaitokseen toimitettavaksi tarkoitettuja vesieläimiä;

10) *vektorilla* vesieläintä ja selkärangatonta maaeläintä, joka voi levittää eläintautia eläimestä toiseen eläimeen, eläimestä ihmiseen tai ihmisestä eläimeen sairastumatta siihen itse;

11) *sukusoluilla* eläinten lisäämiseksi tarkoitettuja hedelmöitettyjä tai hedelmöittymättömiä sukusoluja;

12) *alkioilla* nisäkkäiden varhaisia kehitystasuja, jotka on tarkoitettu siirtää vastaanotettuihin eläimeen;

13) *eläimestä saadulla tuotteella* mitä tahansa eläimestä peräisin olevaa tuotetta, jonka välityksellä eläintauti voi levitä;

14) *eläimistä vastuussa olevalla toimijalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) tarkoitettua eläimistä vastuussa olevaa toimijaa;

15) *pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua pitopaikkaa;

16) *pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla* pitopaikan omistajaa ja haltijaa;

17) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) nojalla oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia Suomessa;

18) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa ja maakuntaa;

19) *eläimen lopettamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatavaa lihaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

20) *eläimen teurastamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatava liha on tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

21) *perkaamisella* sisäelinten poistamista kaloista tarkoituksena käyttää kalat elintarvikkeena;

22) *perkaamalla* elintarvikelaissa tarkoitettua elintarvikehuoneistoa, jossa perataan kaloja;

23) *markkinoille saattamisella* myytäväksi tarjoamista taikka myyntiä tai muuta korvausta vastaan tai korvauksetta tapahtuvaa siirtämistä, ei kuitenkaan siirtämistä saman pito-

paikan sisällä;

24) *karanteenilla* pitopaikkaa, jossa eläimiä pidetään eristyksissä sen selvittämiseksi, esiintyykö niillä eläintautia;

25) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella;

26) *eläinten keräyskeskuksella* pitopaikkaa, johon kootaan useasta eri pitopaikasta peräisin olevia eläimiä kaupan asetettavien erien muodostamiseksi;

27) *eläinvalittajällä* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua eläinvalittajää; *sekä*

28) *laboratoriolla* tutkimuslaitosta, diagnostista tai analyttistä laboratoriota ja mitä tahansa muuta paikkaa, jossa tutkitaan tai analysoidaan eläimistä tai niiden elinympäristöstä peräisin olevia näytteitä.

paikan sisällä;

24) *karanteenilla* pitopaikkaa, jossa eläimiä pidetään eristyksissä sen selvittämiseksi, esiintyykö niillä eläintautia;

25) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella;

26) *eläinten keräyskeskuksella* pitopaikkaa, johon kootaan useasta eri pitopaikasta peräisin olevia eläimiä kaupan asetettavien erien muodostamiseksi;

27) *eläinvalittajällä* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua eläinvalittajää;

28) *laboratoriolla* tutkimuslaitosta, diagnostista tai analyttistä laboratoriota ja mitä tahansa muuta paikkaa, jossa tutkitaan tai analysoidaan eläimistä tai niiden elinympäristöstä peräisin olevia näytteitä.

8 §

Pakollinen terveystarkkailu

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee valvoa tietyn vastustettavan eläintaudin esiintymistä, jos pitopaikkaan liittyy erityistä kyseisen taudin esiintymisen tai leviämisen vaaraa ja jos taudin esiintymisen säännöllinen valvonta on välttämätöntä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tai taudin leviämisen vaaran hallitsemiseksi (*pakollinen terveystarkkailu*). Pakollisessa terveystarkkailussa tulee seurata eläinten terveydentilaa, ottaa tai otattaa eläimistä tarvittavat näytteet eläintaudin varalta, lähettää näytteet laboratorioon tutkittaviksi sekä pitää kirjaa näytteiden ottamisesta ja lähettämisestä. Tarvittaessa toimijan tulee lähettää valvontaviranomaiselle näytteiden tutkimustuloksia koskevat tiedot ja tehdä ilmoitus eläintaudin esiintymisestä pitopaikassa, pitopaikan eläinmäärästä sekä uusien eläinten ottamisesta pitopaikkaan.

Kunnaneläinlääkärin on tehtävä pitopaikoissa, joita pakollinen terveystarkkailu koskee, säännöllisesti ja taudin valvomiseksi

8 §

Pakollinen terveystarkkailu

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee valvoa tietyn vastustettavan eläintaudin esiintymistä, jos pitopaikkaan liittyy erityistä kyseisen taudin esiintymisen tai leviämisen vaaraa ja jos taudin esiintymisen säännöllinen valvonta on välttämätöntä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tai taudin leviämisen vaaran hallitsemiseksi (*pakollinen terveystarkkailu*). Pakollisessa terveystarkkailussa tulee seurata eläinten terveydentilaa, ottaa tai otattaa eläimistä tarvittavat näytteet eläintaudin varalta, lähettää näytteet laboratorioon tutkittaviksi sekä pitää kirjaa näytteiden ottamisesta ja lähettämisestä. Tarvittaessa toimijan tulee lähettää valvontaviranomaiselle näytteiden tutkimustuloksia koskevat tiedot ja tehdä ilmoitus eläintaudin esiintymisestä pitopaikassa, pitopaikan eläinmäärästä sekä uusien eläinten ottamisesta pitopaikkaan.

Maakunnan on tehtävä pitopaikoissa, joita pakollinen terveystarkkailu koskee, säännöllisesti ja taudin valvomiseksi tarkoituksen-

tarkoituksenmukaisin väliajoin tarkastuksia sen selvittämiseksi, onko pakolliseen terveysvalvontaan sisältyviä velvoitteita noudatettu ja esiintyykö pitopaikassa eläintautia, jonka vastustamiseksi terveysvalvontaa toteutetaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä pitopaikkoja ja minkä eläintautien valvontaa pakollinen terveysvalvonta koskee, sekä annetaan tarkemmat säännökset velvoitteista. Tarkemmat säännökset näytteiden määrästä, näytteenoton tiheydestä, tavasta, jolla näytteet otetaan ja lähetetään tutkittaviksi, näytteiden tutkimisesta laboratoriossa sekä näytteitä koskevasta kirjanpidosta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

10 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveysvalvontaan sekä päätös terveysluokasta

Jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan, tulee tämän ilmoittaa asiasta valvontaviranomaiselle. Aluehallintovirasto tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa terveysluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Aluehallintoviraston tulee peruuttaa terveysluokkaa koskeva päätös, jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija ilmoittaa lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

mukaisin väliajoin tarkastuksia sen selvittämiseksi, onko pakolliseen terveysvalvontaan sisältyviä velvoitteita noudatettu ja esiintyykö pitopaikassa eläintautia, jonka vastustamiseksi terveysvalvontaa toteutetaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä pitopaikkoja ja minkä eläintautien valvontaa pakollinen terveysvalvonta koskee, sekä annetaan tarkemmat säännökset velvoitteista. Tarkemmat säännökset näytteiden määrästä, näytteenoton tiheydestä, tavasta, jolla näytteet otetaan ja lähetetään tutkittaviksi, näytteiden tutkimisesta laboratoriossa sekä näytteitä koskevasta kirjanpidosta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

10 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveysvalvontaan sekä päätös terveysluokasta

Jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan, tulee tämän ilmoittaa asiasta *maakunnalle*. *Maakunta* tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta.

Maakunta voi peruuttaa terveysluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. *Maakunnan* tulee peruuttaa terveysluokkaa koskeva päätös, jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija ilmoittaa lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

14 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista

Jos eläimistä vastuussa oleva toimija tai muu henkilö, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästyksen, pyyntiin, perkuuseen tai tarkkailuun, epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Eläimistä vastuussa olevan toimijan on tehtävä mainitulle viranomaiselle ilmoitus myös sellaisesta eläinten joukkosairastumisesta tai -kuolemasta sekä olennaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, joka voi viitata vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin esiintymiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä sekä sellaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, josta ilmoitus on tehtävä.

15 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Ilmoitus vastustettavasta ja uudesta vakavasta eläintaudista on tehtävä viipymättä.

Mitä 1 momentissa säädetään eläinlääkäristä, koskee myös laboratoriota riippumatta siitä, onko näyte lähetetty tutkittavaksi kyseessä olevan taudin varalta tehtävää vai muuta tutkimusta varten.

14 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista

Jos eläimistä vastuussa oleva toimija tai muu henkilö, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästyksen, pyyntiin, perkuuseen tai tarkkailuun, epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta *maakunnalle*. Eläimistä vastuussa olevan toimijan on tehtävä maakunnalle ilmoitus myös sellaisesta eläinten joukkosairastumisesta tai -kuolemasta sekä olennaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, joka voi viitata vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin esiintymiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä sekä sellaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, josta ilmoitus on tehtävä.

15 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta *maakunnalle*. Ilmoitus vastustettavasta ja uudesta vakavasta eläintaudista on tehtävä viipymättä.

Mitä 1 momentissa säädetään eläinlääkäristä, koskee myös laboratoriota riippumatta siitä, onko näyte lähetetty tutkittavaksi kyseessä olevan taudin varalta tehtävää vai muuta tutkimusta varten.

16 §

Valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti taikka jos hän vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Lisäksi kunnaneläinlääkäriin on kuukausittain toimitettava aluehallintovirastolle yhteenveto kaikista virka-alueellaan todetuista vastustettavista, ilmoitettavista ja uusista vakavista eläintaudeista.

Aluehallintoviraston on saatettava vastaanottamansa 1 momentissa sekä 14 ja 15 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset Elintarviketurvallisuusviraston tietoon. Lisäksi aluehallintoviraston on kuukausittain toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle kooste 1 momentissa tarkoitetuista yhteenvedoista. Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava vastustettavien ja uusien vakavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Kunnaneläinlääkäriin ja aluehallintoviraston on ilmoitettava asianomaiselle terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä, niiden tekemiseen sovellettavasta määräajasta sekä niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

19 §

Ensisijaiset toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi

Eläimistä vastuussa olevan toimijan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on pyrittävä pitämään eläin

16 §

Valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Maakunnan on toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastoon tiedot eläimissä epäillyistä ja todetuista vastustettavan, ilmoitettavan ja uuden vakavan eläintaudin tapauksista sekä vastaanottamistansa 14 ja 15 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista. Lisäksi maakunnan on kuukausittain toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle yhteenveto kaikista toimialueellaan todetuista vastustettavista, ilmoitettavista ja uusista vakavista eläintaudeista. Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava vastustettavien ja uusien vakavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Maakunnan on ilmoitettava asianomaiselle maakunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä, niiden tekemiseen sovellettavasta määräajasta sekä niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

19 §

Ensisijaiset toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi

Eläimistä vastuussa olevan toimijan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on pyrittävä pitämään eläin

erillään pitopaikan muista eläimistä sekä välitettävä tartuntaa mahdollisesti levittävien eläinten, tuotteiden, tavaroiden ja aineiden siirtämistä siihen saakka, kunnes aluehallintovirasto on päättänyt jatkotoimenpiteistä.

Eläinlääkäriin, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on annettava eläimistä vastuussa olevalle toimijalle viipymättä neuvoja 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

20 §

Virallinen eläintautiepäily

Valvontaviranomaisen, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia taikka vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun, vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia koskevan ilmoituksen, on viipymättä tutkittava eläin ja otettava siitä tarvittavat näytteet. Valvontaviranomaisen on myös tutkittava pitopaikan olosuhteet, muut eläimet, rehut ja kuivikkeet sekä otettava pitopaikasta tarvittavat näytteet. Jos kyseessä on luonnonvarainen eläin, valvontaviranomaisen on huolehdittava tarvittavien näytteiden ottamisesta eläimen elinympäristöstä. Valvontaviranomaisen on toimitettava näytteet laboratorioon, jossa ne on tutkittava taudin toteamiseksi tai pois sulkemiseksi.

Jos aluehallintovirasto pitopaikassa tehtyjen tutkimusten, laboratoriotutkimusten tulosten, eläimen ja tartuntalähteen välisen yhteyden tai muun näihin rinnastettavan syyn perusteella epäilee vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia (*virallinen eläintautiepäily*) eikä tautia voida todeta tai epäilyä sulkea pois eläintä lopettamatta, aluehallintovirasto voi määrätä eläimen lopetettavaksi. Se ei kuitenkaan voi määrätä eläintä lopetettavaksi, jos virallinen eläintautiepäily koskee valvottavaa eläintautia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ja pitopaikan tutkimisesta, näytteiden laadusta ja määrästä, näytteiden lähettämisessä noudatettavasta menettelystä sekä näytteiden tutkimisesta laboratorioissa.

erillään pitopaikan muista eläimistä sekä välitettävä tartuntaa mahdollisesti levittävien eläinten, tuotteiden, tavaroiden ja aineiden siirtämistä siihen saakka, kunnes *maakunta* on päättänyt jatkotoimenpiteistä.

Eläinlääkäriin, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on annettava eläimistä vastuussa olevalle toimijalle viipymättä neuvoja 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

20 §

Eläintautiepäily ja virallinen eläintautiepäily

Maakunnan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia taikka vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun, vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia koskevan ilmoituksen, on viipymättä tutkittava eläin ja otettava siitä tarvittavat näytteet. *Maakunnan* on myös tutkittava pitopaikan olosuhteet, muut eläimet, rehut ja kuivikkeet sekä otettava pitopaikasta tarvittavat näytteet. Jos kyseessä on luonnonvarainen eläin, sen on huolehdittava tarvittavien näytteiden ottamisesta eläimen elinympäristöstä. *Maakunnan* on toimitettava näytteet laboratorioon, jossa ne on tutkittava taudin toteamiseksi tai pois sulkemiseksi.

Jos *maakunta* pitopaikassa tehtyjen tutkimusten, laboratoriotutkimusten tulosten, eläimen ja tartuntalähteen välisen yhteyden tai muun näihin rinnastettavan syyn perusteella epäilee vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia (*virallinen eläintautiepäily*) eikä tautia voida todeta tai epäilyä sulkea pois eläintä lopettamatta, *maakunta* voi määrätä eläimen lopetettavaksi. Se ei kuitenkaan voi määrätä eläintä lopetettavaksi, jos virallinen eläintautiepäily koskee valvottavaa eläintautia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ja pitopaikan tutkimisesta, näytteiden laadusta ja määrästä, näytteiden lähettämisessä noudatettavasta menettelystä sekä näytteiden tutkimisesta laboratorioissa.

22 §

Selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, aluehallintovirasto laatii selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä. *Aluehallintovirasto voi käyttää selvityksen laatimisessa kunnaneläinlääkäarin apua.* Selvityksestä on käytävä tarpeellisessa laajuudessa ilmi:

- 1) ajankohta, jona tauti on todennäköisesti tullut pitopaikkaan;
- 2) mahdolliset tartuntalähteet;
- 3) eläimistä saadut tuotteet sekä muut aiheet ja tavarat, joihin tauti on voinut siirtyä; sekä
- 4) muut pitopaikat, joista tauti on voinut siirtyä pitopaikkaan tai joihin tauti on voinut levitä pitopaikasta tai joissa pidettävät eläimet ovat voineet sairastua samasta tartuntalähteestä.

Kunnaneläinlääkäarin on tehtävä tarvittavat tutkimukset 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa muissa pitopaikoissa ja otettava niistä tarvittavat näytteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläintaudin alkuperää ja levinneisyyttä koskevan selvityksen tekemisestä sekä 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja näytteenotosta.

23 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, aluehallintoviraston on viipymättä ryhdyttävä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tällöin aluehallintovirasto voi tehdä pitopaikasta vas-

22 §

Selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, *maakunta* laatii selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä. Selvityksestä on käytävä tarpeellisessa laajuudessa ilmi:

- 1) ajankohta, jona tauti on todennäköisesti tullut pitopaikkaan;
- 2) mahdolliset tartuntalähteet;
- 3) eläimistä saadut tuotteet sekä muut aiheet ja tavarat, joihin tauti on voinut siirtyä; sekä
- 4) muut pitopaikat, joista tauti on voinut siirtyä pitopaikkaan tai joihin tauti on voinut levitä pitopaikasta tai joissa pidettävät eläimet ovat voineet sairastua samasta tartuntalähteestä.

Maakunnan on tehtävä tarvittavat tutkimukset 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa muissa pitopaikoissa ja otettava niistä tarvittavat näytteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläintaudin alkuperää ja levinneisyyttä koskevan selvityksen tekemisestä sekä 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja näytteenotosta.

23 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, *maakunnan* on viipymättä ryhdyttävä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tällöin *maakunta* voi tehdä pitopaikasta vastuussa olevalle toimi-

tuussa olevalle toimijalle osoitettavan päätöksen, jolla voidaan taudin tarttuvuus, leviävyys ja taudin aiheuttamat haitat huomioon ottaen:

1) määrätä pitopaikan eläimet eristettäviksi tai pidettäviksi sisätiloissa sekä kieltää eläinten siirrot pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä tai rajoittaa niitä;

2) määrätä eläinten terveydentilan seurannasta ja sitä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta;

3) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden siirtäminen pois pitopaikasta tai pitopaikkaan, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja sekä määrätä mainittujen tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käsittelystä;

4) määrätä pitopaikan eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden ja eläinten elinympäristön tutkimisesta sekä pitopaikan eläinten rokotamisesta, lääkitsemisestä tai muusta käsittelystä;

5) määrätä eläinten rokottamiseen, lääkitsemiseen tai muuhun käsittelyyn liittyvistä kirjanpitoa, eläinten ja tuotteiden merkitsemistä taikka viranomaisille tehtäviä ilmoituksia koskevista toimijan velvollisuuksista;

6) rajoittaa henkilöiden muuta kuin välttämätöntä liikkumista pitopaikkaan ja sieltä pois;

7) määrätä välineiden, varusteiden ja suojavälineiden käytöstä pitopaikassa sekä määrätä niiden sekä eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen sekä pitopaikassa käyvien ajoneuvojen puhdistuksesta ja desinfiointista;

8) määrätä toimenpiteistä, joilla pyritään estämään luonnonvaraisten eläinten ja vektorien pääsy kosketuksiin pitopaikan eläinten kanssa taikka lemmikkieläinten pääsy kosketuksiin muiden eläinten kanssa;

9) määrätä pitopaikan tai perkaamon poistoveden käsittelystä ja desinfiointista; sekä

10) määrätä pitopaikan eläimiä, eläimistä saatuja tuotteita sekä tartuntaa mahdollisesti levittäviä muita tuotteita ja rehuja koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty muualla laissa.

Aluehallintovirasto määrää kunnaneläinlääkärin huolehtimaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tutkimisesta, rokottamisesta,

jalle osoitettavan päätöksen, jolla voidaan taudin tarttuvuus, leviävyys ja taudin aiheuttamat haitat huomioon ottaen:

1) määrätä pitopaikan eläimet eristettäviksi tai pidettäviksi sisätiloissa sekä kieltää eläinten siirrot pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä tai rajoittaa niitä;

2) määrätä eläinten terveydentilan seurannasta ja sitä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta;

3) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden siirtäminen pois pitopaikasta tai pitopaikkaan, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja sekä määrätä mainittujen tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käsittelystä;

4) määrätä pitopaikan eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden ja eläinten elinympäristön tutkimisesta sekä pitopaikan eläinten rokotamisesta, lääkitsemisestä tai muusta käsittelystä;

5) määrätä eläinten rokottamiseen, lääkitsemiseen tai muuhun käsittelyyn liittyvistä kirjanpitoa, eläinten ja tuotteiden merkitsemistä taikka viranomaisille tehtäviä ilmoituksia koskevista toimijan velvollisuuksista;

6) rajoittaa henkilöiden muuta kuin välttämätöntä liikkumista pitopaikkaan ja sieltä pois;

7) määrätä välineiden, varusteiden ja suojavälineiden käytöstä pitopaikassa sekä määrätä niiden sekä eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen sekä pitopaikassa käyvien ajoneuvojen puhdistuksesta ja desinfiointista;

8) määrätä toimenpiteistä, joilla pyritään estämään luonnonvaraisten eläinten ja vektorien pääsy kosketuksiin pitopaikan eläinten kanssa taikka lemmikkieläinten pääsy kosketuksiin muiden eläinten kanssa;

9) määrätä pitopaikan tai perkaamon poistoveden käsittelystä ja desinfiointista; sekä

10) määrätä pitopaikan eläimiä, eläimistä saatuja tuotteita sekä tartuntaa mahdollisesti levittäviä muita tuotteita ja rehuja koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty muualla laissa.

Maakunta huolehtii 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tutkimisesta, rokottamisesta, lääkitsemisestä ja käsittelystä silloin, kun toimenpiteet voi suorittaa vain eläinlääkäri.

lääkitsemisestä ja käsittelystä silloin, kun toimenpiteet voi suorittaa vain eläinlääkäri. Aluehallintoviraston on saatettava 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi niiden valvontaviranomaisten tietoon, joiden tehtäviin päätös vaikuttaa.

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve ja jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää toimenpiteistä, joihin valvontaviranomaisen on ryhdyttävä kunkin eläintaudin vastustamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan lisäksi tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytyksistä.

24 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo

Aluehallintoviraston on kumottava 23 §:n 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi, kun eläintautia ei enää epäillä. Päätös on kumottava myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle pitopaikassa tehtyjen toimenpiteiden seurauksena. Uuden vakavan eläintaudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on kumottava viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei tautia ole siihen mennessä nimetty vastustettavaksi eläintaudiksi.

Muiden valvontaviranomaisten on ilmoitettava aluehallintovirastolle välittömästi tiedossaan olevista, päätöksen voimassaoloon vaikuttavista seikoista.

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan, joka ryhtyy toimenpiteisiin valvottavan eläintaudin hävittämiseksi, tulee tehdä toimenpiteistä ennakolta ilmoitus kunnaneläinlääkärille, jos se on eläintaudista vapautumisen varmistamiseksi välttämätöntä. Kunnaneläinlääkärin on valvottava toimenpiteiden suoritta-

Maakunnan on saatettava 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi Elintarviketurvallisuusviraston tietoon.

Maakunta voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve ja jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää toimenpiteistä, joihin valvontaviranomaisen on ryhdyttävä kunkin eläintaudin vastustamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan lisäksi tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytyksistä.

24 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo

Maakunnan on kumottava 23 §:n 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi, kun eläintautia ei enää epäillä. Päätös on kumottava myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle pitopaikassa tehtyjen toimenpiteiden seurauksena. Uuden vakavan eläintaudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on kumottava viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei tautia ole siihen mennessä nimetty vastustettavaksi eläintaudiksi.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava *maakunnalle* välittömästi tiedossaan olevista, päätöksen voimassaoloon vaikuttavista seikoista.

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan, joka ryhtyy toimenpiteisiin valvottavan eläintaudin hävittämiseksi, tulee tehdä toimenpiteistä ennakolta ilmoitus *maakunnalle*, jos se on eläintaudista vapautumisen varmistamiseksi välttämätöntä. *Maakunnan* on valvottava toimenpiteiden suorittamista.

mista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mikä on kunkin eläintaudin osalta riittävä tapa varmistaa, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläintaudeista, joiden hävittämistä koskevista toimenpiteistä on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

25 §

Väliaikainen päätös kiireellisissä tilanteissa

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnan eläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen taudin leviämisen estämiseksi eikä aluehallintovirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen. Päätös on välittömästi alistettava aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Aluehallintoviraston on tehtävä asiassa oma päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

26 §

Päätös eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta

Jos vaarallinen, helposti leviävä tai uusi vakava eläintauti on todettu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin hävittämiseksi pitopaikasta. Tällöin se voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään:

- 1) määrätä eläimiä lopetettaviksi, teurastettaviksi tai perattaviksi;
- 2) määrätä eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden käsittelystä, käytöstä

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mikä on kunkin eläintaudin osalta riittävä tapa varmistaa, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläintaudeista, joiden hävittämistä koskevista toimenpiteistä on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

(kumotaan)

26 §

Päätös eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta

Jos vaarallinen, helposti leviävä tai uusi vakava eläintauti on todettu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin hävittämiseksi pitopaikasta. Tällöin se voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään:

- 1) määrätä eläimiä lopetettaviksi, teurastettaviksi tai perattaviksi;
- 2) määrätä eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden käsittelystä, käytöstä

ja hävittämistä;

3) määrätä, että pitopaikassa on suoritettava perusteellinen puhdistus ja desinfiointi;

4) määrätä, että laitumet ja muut ulkoalueet on käsiteltävä tartunnan hävittämiseksi tai määrätä ne käyttökieltoon;

5) määrätä hävitettäväksi sellaiset esineet ja rakenteet, joita ei voida puhdistaa tai desinfioida taikka joiden puhdistus ja desinfiointi tulisi esineiden ja rakenteiden arvo huomioon ottaen suhteettoman kalliiksi;

6) kieltää uusien eläinten tuomisen pitopaikkaan ennen kuin riittävä aika on kulunut puhdistuksesta ja desinfioinnista tai rakenteiden uusimisesta; sekä

7) määrätä pitopaikassa olevia ja sinne tuotavia eläimiä koskevista tutkimuksista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehdä I momentissa tarkoitetun päätöksen myös vaarallista, helposti leviävää tai uutta vakavaa eläintautia koskevan virallisen eläintautiepäilyn perusteella, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi ja jos tautia ei voida todeta tai epäilyä sulkea pois kohtuullisessa ajassa taudin tarttuvuuteen, leviävyyteen ja sen aiheuttamiin haittoihin nähden.

Aluehallintovirasto vastaa I momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Se voi tarvittaessa käyttää täytäntöönpanossa apunaan kunnaneläinlääkäriä. Se, jolle päätös on osoitettu, on velvollinen avustamaan täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä muut hänen henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunkin eläintaudin hävittämisen edellyttämistä välttämättömistä toimenpiteistä.

28 §

Toimenpiteet muiden kuin vastustettaviksi eläintaudeiksi nimettyjen zoonosien yhteydessä

Jos muuta kuin vastustettavaksi eläintaudiksi nimettyä zoonosia epäillään tai todetaan esiintyvän pitopaikassa, jossa ammattimaisesti harjoitetaan eläinten myyntiä kuluttajille, eläinten näytteille asettamista tai

ja hävittämistä;

3) määrätä, että pitopaikassa on suoritettava perusteellinen puhdistus ja desinfiointi;

4) määrätä, että laitumet ja muut ulkoalueet on käsiteltävä tartunnan hävittämiseksi tai määrätä ne käyttökieltoon;

5) määrätä hävitettäväksi sellaiset esineet ja rakenteet, joita ei voida puhdistaa tai desinfioida taikka joiden puhdistus ja desinfiointi tulisi esineiden ja rakenteiden arvo huomioon ottaen suhteettoman kalliiksi;

6) kieltää uusien eläinten tuomisen pitopaikkaan ennen kuin riittävä aika on kulunut puhdistuksesta ja desinfioinnista tai rakenteiden uusimisesta; sekä

7) määrätä pitopaikassa olevia ja sinne tuotavia eläimiä koskevista tutkimuksista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehdä I momentissa tarkoitetun päätöksen myös vaarallista, helposti leviävää tai uutta vakavaa eläintautia koskevan virallisen eläintautiepäilyn perusteella, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi ja jos tautia ei voida todeta tai epäilyä sulkea pois kohtuullisessa ajassa taudin tarttuvuuteen, leviävyyteen ja sen aiheuttamiin haittoihin nähden.

Maakunta vastaa I momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Se, jolle päätös on osoitettu, on velvollinen avustamaan täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä muut hänen henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunkin eläintaudin hävittämisen edellyttämistä välttämättömistä toimenpiteistä.

28 §

Toimenpiteet muiden kuin vastustettaviksi eläintaudeiksi nimettyjen zoonosien yhteydessä

Jos muuta kuin vastustettavaksi eläintaudiksi nimettyä zoonosia epäillään tai todetaan esiintyvän pitopaikassa, jossa ammattimaisesti harjoitetaan eläinten myyntiä kuluttajille, eläinten näytteille asettamista tai

eläimiin liittyvää harrastustoimintaa, pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen tiedottamaan asiasta eläinten ostajille ja pitopaikassa vieraileville henkilöille sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin heidän suojaamiseksi tartunnalta.

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

- 1) pitopaikassa käytettävien varusteiden ja välineiden puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 2) sellaisten pitopaikassa pidettävien tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käytöstä, joissa voi olla tartuntaa;
- 3) eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksessa olevien pintojen puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 4) haittaeläinten torjunnasta ja seurannasta;
- 5) tavasta, jolla eläinten ostajia ja pitopaikassa vierailevia henkilöitä ohjataan suojautumaan tartunnalta; sekä
- 6) pitopaikassa pidettävien eläinten lääkitsemisestä.

29 §

Tuotteiden jäljitys, käsittely ja hävittäminen

Aluehallintoviraston on 22 §:ssä tarkoitetun selvityksen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä ne helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttavat tuotteet, jotka on saatu pitopaikassa pidetyistä taudille alttiisiin eläinlajeihin kuuluvista eläimistä sen ajankohdan jälkeen, jona tauti on selvityksen perusteella todennäköisesti tullut pitopaikkaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tuotteiden omistajalle tai haltijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden kanssa kosketuksessa olleiden tuotteiden säilyttämisestä ja käsittelystä tartuntavaaran poistamiseksi sekä tuotteiden merkitsemisestä niiden alkuperää ja käsittelyä osoittavalla merkinnällä. Jos käsittelyllä ei voida poistaa tartuntavaaraa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteet hävitettäväksi. Se jolle päätös on osoitettu, vastaa Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

eläimiin liittyvää harrastustoimintaa, pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen tiedottamaan asiasta eläinten ostajille ja pitopaikassa vieraileville henkilöille sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin heidän suojaamiseksi tartunnalta.

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, *maakunta* voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

- 1) pitopaikassa käytettävien varusteiden ja välineiden puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 2) sellaisten pitopaikassa pidettävien tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käytöstä, joissa voi olla tartuntaa;
- 3) eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksessa olevien pintojen puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 4) haittaeläinten torjunnasta ja seurannasta;
- 5) tavasta, jolla eläinten ostajia ja pitopaikassa vierailevia henkilöitä ohjataan suojautumaan tartunnalta; sekä
- 6) pitopaikassa pidettävien eläinten lääkitsemisestä.

29 §

Tuotteiden jäljitys, käsittely ja hävittäminen

Maakunnan on 22 §:ssä tarkoitetun selvityksen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä ne helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttavat tuotteet, jotka on saatu pitopaikassa pidetyistä taudille alttiisiin eläinlajeihin kuuluvista eläimistä sen ajankohdan jälkeen, jona tauti on selvityksen perusteella todennäköisesti tullut pitopaikkaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tuotteiden omistajalle tai haltijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden kanssa kosketuksessa olleiden tuotteiden säilyttämisestä ja käsittelystä tartuntavaaran poistamiseksi sekä tuotteiden merkitsemisestä niiden alkuperää ja käsittelyä osoittavalla merkinnällä. Jos käsittelyllä ei voida poistaa tartuntavaaraa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteet hävitettäväksi. Se jolle päätös on osoitettu, vastaa Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

voidaan säätää, mitä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kunkin eläntaudin vastustaminen edellyttää, sekä antaa toimenpiteistä tarkempia säännöksiä.

30 §

Eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä

Jos vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia epäillään tai todetaan luonnonvaraisilla eläimillä, aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkärin järjestämään taudille herkkien luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannan ja tähän liittyvän näytteenoton. Lisäksi aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkärin järjestämään kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisen siten, ettei niistä aiheudu taudin leviämisen vaaraa.

Jos 1 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain luonnonsuojelu-, metsästys- tai kalastuslaissa tarkoitettulla luvalla, aluehallintovirasto vastaa luvan hakemisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannasta, näytteiden ottamisesta ja kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisestä.

34 §

Toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä

Jos taudin leviämisen estämiseksi tai ihmisten terveyden suojaamiseksi on välttämätöntä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään:

1) määrätä, että kunnaneläinlääkärin tai aluehallintoviraston on tarkastettava rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevat pitopaikat, joissa pidetään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä, ja näissä pitopaikoissa pidettävät eläimet sekä ottamaan tarvittavat näytteet taudin varalta;

2) määrätä, että vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan on eristettävä vyöhykkeellä pidettävät eläimet tai pidettävä niitä sisätiloissa taikka kieltää eläinten siirtäminen pitopaikan eri eläintenpi-

voidaan säätää, mitä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kunkin eläntaudin vastustaminen edellyttää, sekä antaa toimenpiteistä tarkempia säännöksiä.

30 §

Eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä

Jos vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia epäillään tai todetaan luonnonvaraisilla eläimillä, *maakunnan* on järjestettävä taudille herkkien luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seuranta ja tähän liittyvä näytteenotto. Lisäksi *maakunnan* on järjestettävä kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittäminen siten, ettei niistä aiheudu taudin leviämisen vaaraa.

Jos 1 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain luonnonsuojelu-, metsästys- tai kalastuslaissa tarkoitettulla luvalla, *maakunta* vastaa luvan hakemisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannasta, näytteiden ottamisesta ja kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisestä.

34 §

Toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä

Jos taudin leviämisen estämiseksi tai ihmisten terveyden suojaamiseksi on välttämätöntä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään:

1) määrätä, että *maakunnan* on tarkastettava rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevat pitopaikat, joissa pidetään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä, ja näissä pitopaikoissa pidettävät eläimet sekä ottamaan tarvittavat näytteet taudin varalta;

2) määrätä, että vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan on eristettävä vyöhykkeellä pidettävät eläimet tai pidettävä niitä sisätiloissa taikka kieltää eläinten siirtäminen pitopaikan eri eläintenpi-

toyksiköiden välillä, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja;

3) määrätä, että eläimistä vastuussa olevien toimijoiden tulee seurata vyöhykkeellä pidettävien eläinten terveydentilaa, käsitellä mainitut eläimet ja vyöhykkeellä olevat alkioit ja sukusolut taikka lääkitä eläimet sekä pitää kirjaa eläinten terveydentilan seurannasta, käsittelystä ja lääkitsemisestä;

4) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetuskaluston sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen vyöhykkeellä, sen rajojen yli tai sen kautta, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

5) kieltää vyöhykkeeltä peräisin olevien eläinten ja niistä saatujen tuotteiden saattamisen markkinoille taikka käyttämisen ihmisten tai eläinten ravinnoksi, rajoittaa mainittua toimintaa sekä määrätä tavasta, jolla eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden on säilytettävä mainittuja eläimiä ja tuotteita sekä käytettyjä kuivikkeita tai käsiteltävä ne;

6) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä vyöhykkeeltä peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin;

7) rajoittaa henkilöiden liikkumista vyöhykkeellä sijaitsevissa pitopaikoissa ja eläinsuojissa sekä määrätä eläinten kanssa kosketuksessa olevien henkilöiden velvollisuudesta käyttää suojavaatteita, peseytyä sekä puhdistaa ja desinfioida vaatteitaan ja varusteitaan;

8) määrätä vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan estämään tartunnan leviäminen luonnonvaraisten eläinten, vektorien, lemmikkieläinten taikka pitopaikassa käyvien ajoneuvojen välityksellä;

9) määrätä aluehallintoviraston toteuttamaan toimenpiteitä vyöhykkeen eri osien välisen rajan taikka vyöhykkeen ulkorajan ylittävien henkilöiden vaatteiden ja jalkineiden sekä ajoneuvojen ja tavaroiden puhdistamiseksi ja desinfiomiseksi sekä vyöhykkeellä sen estämiseksi, ettei eläintauti pääse leviämään luonnonvaraisten eläinten tai vektorien välityksellä;

toyksiköiden välillä, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja;

3) määrätä, että eläimistä vastuussa olevien toimijoiden tulee seurata vyöhykkeellä pidettävien eläinten terveydentilaa, käsitellä mainitut eläimet ja vyöhykkeellä olevat alkioit ja sukusolut taikka lääkitä eläimet sekä pitää kirjaa eläinten terveydentilan seurannasta, käsittelystä ja lääkitsemisestä;

4) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetuskaluston sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen vyöhykkeellä, sen rajojen yli tai sen kautta, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

5) kieltää vyöhykkeeltä peräisin olevien eläinten ja niistä saatujen tuotteiden saattamisen markkinoille taikka käyttämisen ihmisten tai eläinten ravinnoksi, rajoittaa mainittua toimintaa sekä määrätä tavasta, jolla eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden on säilytettävä mainittuja eläimiä ja tuotteita sekä käytettyjä kuivikkeita tai käsiteltävä ne;

6) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä vyöhykkeeltä peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin;

7) rajoittaa henkilöiden liikkumista vyöhykkeellä sijaitsevissa pitopaikoissa ja eläinsuojissa sekä määrätä eläinten kanssa kosketuksessa olevien henkilöiden velvollisuudesta käyttää suojavaatteita, peseytyä sekä puhdistaa ja desinfioida vaatteitaan ja varusteitaan;

8) määrätä vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan estämään tartunnan leviäminen luonnonvaraisten eläinten, vektorien, lemmikkieläinten taikka pitopaikassa käyvien ajoneuvojen välityksellä;

9) määrätä *maakunnan* toteuttamaan toimenpiteitä vyöhykkeen eri osien välisen rajan taikka vyöhykkeen ulkorajan ylittävien henkilöiden vaatteiden ja jalkineiden sekä ajoneuvojen ja tavaroiden puhdistamiseksi ja desinfiomiseksi sekä vyöhykkeellä sen estämiseksi, ettei eläintauti pääse leviämään luonnonvaraisten eläinten tai vektorien välityksellä;

10) kieltää eläinten keinosiemennyksen, alkionsiirrot ja astutukset vyöhykkeellä, rajoittaa niitä tai asettaa niille ehtoja;

11) kieltää eläintaudille alttiiden eläinlajien vapauttamisen luontoon sekä luonnonvaraisen eläintaudille alttiiden eläinlajien ruokinnan vyöhykkeellä;

12) kieltää eläinten rokotuksen vyöhykkeellä; sekä

13) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta pitää kirjaa vyöhykkeellä olevista eläimistä, eläimistä saaduista tuotteista sekä tartuntaa mahdollisesti levittävistä tuotteista ja rehuista, ellei asiasta säädetä muualla laisaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä kunkin eläintaudin vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä sekä, jos vyöhyke on jaettu osiin, sen osissa on määrättävä noudatettavaksi ja missä laajuudessa niitä on määrättävä noudatettavaksi.

36 §

Toimenpiteet rajoitusalueella

Jos helposti leviävän eläintaudin estämiseksi tai maan muiden alueiden hyvän eläintautitilanteen turvaamiseksi on välttämätöntä taikka Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä, voi maa- ja metsätalousministeriö päätöksellään:

1) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetusvälineiden sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen rajoitusalueella ja sieltä pois, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

2) määrätä, ettei eläimiä tai tuotteita saa siirtää pois rajoitusalueelta, ellei niitä ole käsitelty mahdollisen tartunnan poistamiseksi tai ellei eläimiä ole pidetty karanteenissa sekä määrätä eläinten tai tuotteiden sallituista käyttötavoista;

3) määrätä eläimistä vastuussa olevia toimijoita toimittamaan aluehallintovirastolle

10) kieltää eläinten keinosiemennyksen, alkionsiirrot ja astutukset vyöhykkeellä, rajoittaa niitä tai asettaa niille ehtoja;

11) kieltää eläintaudille alttiiden eläinlajien vapauttamisen luontoon sekä luonnonvaraisen eläintaudille alttiiden eläinlajien ruokinnan vyöhykkeellä;

12) kieltää eläinten rokotuksen vyöhykkeellä; sekä

13) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta pitää kirjaa vyöhykkeellä olevista eläimistä, eläimistä saaduista tuotteista sekä tartuntaa mahdollisesti levittävistä tuotteista ja rehuista, ellei asiasta säädetä muualla laisaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä kunkin eläintaudin vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä sekä, jos vyöhyke on jaettu osiin, sen osissa on määrättävä noudatettavaksi ja missä laajuudessa niitä on määrättävä noudatettavaksi.

36 §

Toimenpiteet rajoitusalueella

Jos helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi tai maan muiden alueiden hyvän eläintautitilanteen turvaamiseksi on välttämätöntä taikka Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä, voi maa- ja metsätalousministeriö päätöksellään:

1) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetusvälineiden sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen rajoitusalueella ja sieltä pois, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

2) määrätä, ettei eläimiä tai tuotteita saa siirtää pois rajoitusalueelta, ellei niitä ole käsitelty mahdollisen tartunnan poistamiseksi tai ellei eläimiä ole pidetty karanteenissa sekä määrätä eläinten tai tuotteiden sallituista käyttötavoista;

3) määrätä eläimistä vastuussa olevia toimijoita toimittamaan *maakunnalle* tietoja ra-

tietoja rajoitusalueella sijaitsevaan pitopaikkaan tuotujen ja sieltä pois siirrettyjen eläinten lajeista, määristä ja tunnistusmerkinnöistä;

4) määrätä eläinten kuljettajia ja välittäjiä toimittamaan aluehallintovirastolle tietoja rajoitusalueella, -alueelta tai -alueelle kuljettamista tai välittämistään eläimistä, niiden kuljetuksesta sekä välitettyjen eläinten osto- ja myyntitapahtumista;

5) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä rajoitusalueelta peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin; sekä

6) määrätä, että sen, joka siirtää eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita pois rajoitusalueelta, on todistettava eläinten ja tuotteiden alkuperä ja vapaus eläintaudista kunnaneläinlääkärin antamalla virallisella terveystodistuksella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä I momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä sekä siitä, miltä osin niitä on määrättävä sovellettavaksi kunkin eläintaudin osalta.

38 §

Alueellisesta toimenpiteestä poikkeaminen

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä tai rajoitusalueella noudatettavasta kiellosta, ehdosta, rajoituksesta tai toimenpiteestä, jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä, joiden osalta lupa voidaan myöntää, sekä luvan myöntämisen edellytyksistä.

joitusalueella sijaitsevaan pitopaikkaan tuotujen ja sieltä pois siirrettyjen eläinten lajeista, määristä ja tunnistusmerkinnöistä;

4) määrätä eläinten kuljettajia ja välittäjiä toimittamaan *maakunnalle* tietoja rajoitusalueella, -alueelta tai -alueelle kuljettamista tai välittämistään eläimistä, niiden kuljetuksesta sekä välitettyjen eläinten osto- ja myyntitapahtumista;

5) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä rajoitusalueelta peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaudeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin; sekä

6) määrätä, että sen, joka siirtää eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita pois rajoitusalueelta, on todistettava eläinten ja tuotteiden alkuperä ja vapaus eläintaudista *maakunnan* antamalla virallisella terveystodistuksella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä I momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä sekä siitä, miltä osin niitä on määrättävä sovellettavaksi kunkin eläintaudin osalta.

38 §

Alueellisesta toimenpiteestä poikkeaminen

Maakunta voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä tai rajoitusalueella noudatettavasta kiellosta, ehdosta, rajoituksesta tai toimenpiteestä, jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä, joiden osalta lupa voidaan myöntää, sekä luvan myöntämisen edellytyksistä.

39 §

Eläinten lopettaminen tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella sijaitseissa pitopaikoissa pidettäviä, taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä lopetettaviksi, jos alueella tai vyöhykkeellä esiintyy helposti leviävää eläintautia, joka uhkaa levitä muualle maahan 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitettuista toimenpiteistä huolimatta, alueella tai vyöhykkeellä on paljon taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joita ei voida suojata tartunnalta, ja eläinten lopettaminen on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että eläimet on ennen lopettamista rokotettava, jos eläimiä ei voida lopettaa riittävän nopeasti taudin leviämisen estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään ja eläimen omistajan hakemuksesta määrätä eläimiä lopetettaviksi tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella, jos eläinten siirtämistä koskevat, 32, 34 ja 36 §:ssä tarkoitettut kiellot, ehdot tai rajoitukset ovat olleet voimassa yli 14 vuorokautta ja huomattavasti vaikeuttavat eläinten pittoa taloudellisista tai eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä.

Aluehallintovirasto vastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätöksen täytäntöönpanosta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan päätöksen täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä hänen muut henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä sekä siitä, millä edellytyksillä ja missä laajuudessa niitä voidaan soveltaa kunkin eläintaudin osalta.

39 §

Eläinten lopettaminen tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella sijaitseissa pitopaikoissa pidettäviä, taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä lopetettaviksi, jos alueella tai vyöhykkeellä esiintyy helposti leviävää eläintautia, joka uhkaa levitä muualle maahan 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitettuista toimenpiteistä huolimatta, alueella tai vyöhykkeellä on paljon taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joita ei voida suojata tartunnalta, ja eläinten lopettaminen on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että eläimet on ennen lopettamista rokotettava, jos eläimiä ei voida lopettaa riittävän nopeasti taudin leviämisen estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään ja eläimen omistajan hakemuksesta määrätä eläimiä lopetettaviksi tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella, jos eläinten siirtämistä koskevat, 32, 34 ja 36 §:ssä tarkoitettut kiellot, ehdot tai rajoitukset ovat olleet voimassa yli 14 vuorokautta ja huomattavasti vaikeuttavat eläinten pittoa taloudellisista tai eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä.

Maakunta vastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätöksen täytäntöönpanosta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan päätöksen täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä hänen muut henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä sekä siitä, millä edellytyksillä ja missä laajuudessa niitä voidaan soveltaa kunkin eläintaudin osalta.

40 §

Hätärokotus

Jos eläintautia ei muuten voida kohtuullisin toimenpitein hävittää tartunta-alueelta ja rajoitusvyöhykkeeltä tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään, alueella ja vyöhykkeellä voidaan toteuttaa pakollinen eläinten hätärokotus. Hätärokotus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia eläintaudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joille rokote on saatavissa, tai sellaisia eläimiä tai pitopaikkoja, joihin liittyy erityinen riski eläintaudin esiintymisestä tai sen leviämisestä edelleen.

Aluehallintovirasto vastaa eläinten hätärokotuksen toteuttamisesta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen sallimaan sen, että eläimet rokotetaan ja että rokotetut eläimet merkitään tarvittavilla merkinnöillä. Eläimistä vastuussa olevan toimijan tai rokotuksen suorittajan on tehtävä rokotuksesta tarvittavat merkinnät eläimiä koskeviin todistuksiin, luetteloihin ja muihin asiakirjoihin. Valvontaviranomaisten tulee toteuttaa tarvittavat tutkimukset eläintaudin esiintymisen seuraamiseksi.

Jos tartunta-alueella ja rajoitusvyöhykkeellä toteutetaan hätärokotus, voidaan eläinten ja niistä saatujen tuotteiden kuljetus ja muu siirtäminen eläintaudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä syistä kieltää taikka sitä rajoittaa tai asettaa sille ehtoja. Samoin perusteiden voidaan määrätä, ettei rokotetuista eläimistä saatuja tuotteita saa käyttää tai saatata markkinoille, ellei niitä ole asianmukaisesti käsitelty ja merkitty sekä määrätä tuotteiden sallituista käyttötavoista.

Hätärokotuksen toteuttamisesta ja siitä, mitä eläimiä ja pitopaikkoja hätärokotus koskee, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään käytettävistä rokotteista, rokotustavasta ja rokotusten tiheydestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös 3 momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista ja rajoituk-

40 §

Hätärokotus

Jos eläintautia ei muuten voida kohtuullisin toimenpitein hävittää tartunta-alueelta ja rajoitusvyöhykkeeltä tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään, alueella ja vyöhykkeellä voidaan toteuttaa pakollinen eläinten hätärokotus. Hätärokotus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia eläintaudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joille rokote on saatavissa, tai sellaisia eläimiä tai pitopaikkoja, joihin liittyy erityinen riski eläintaudin esiintymisestä tai sen leviämisestä edelleen.

Maakunta vastaa eläinten hätärokotuksen toteuttamisesta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen sallimaan sen, että eläimet rokotetaan ja että rokotetut eläimet merkitään tarvittavilla merkinnöillä. Eläimistä vastuussa olevan toimijan tai rokotuksen suorittajan on tehtävä rokotuksesta tarvittavat merkinnät eläimiä koskeviin todistuksiin, luetteloihin ja muihin asiakirjoihin. Valvontaviranomaisten tulee toteuttaa tarvittavat tutkimukset eläintaudin esiintymisen seuraamiseksi.

Jos tartunta-alueella ja rajoitusvyöhykkeellä toteutetaan hätärokotus, voidaan eläinten ja niistä saatujen tuotteiden kuljetus ja muu siirtäminen eläintaudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä syistä kieltää taikka sitä rajoittaa tai asettaa sille ehtoja. Samoin perusteiden voidaan määrätä, ettei rokotetuista eläimistä saatuja tuotteita saa käyttää tai saatata markkinoille, ellei niitä ole asianmukaisesti käsitelty ja merkitty sekä määrätä tuotteiden sallituista käyttötavoista.

Hätärokotuksen toteuttamisesta ja siitä, mitä eläimiä ja pitopaikkoja hätärokotus koskee, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään käytettävistä rokotteista, rokotustavasta ja rokotusten tiheydestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös 3 momentissa

sista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä rokotuksesta todistuksiin, luetteloihin ja asiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä.

41 §

Alueiden luokittelu vesieläintautien leviämisen estämiseksi

Vesieläimiin tarttuvien vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi Suomen alueita voidaan muiden alueellisten toimenpiteiden toteuttamisesta riippumatta luokitella kunkin taudin osalta seuraavasti:

- 1) taudista vapaat alueet;
- 2) alueet, joilla toteutetaan seurantaa taudista vapaan aseman saavuttamiseksi;
- 3) alueet, joiden asema taudin suhteen on määrittelemätön;
- 4) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta se pyritään hävittämään; sekä
- 5) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta sitä ei pyritä hävittämään.

Luokkaan 1 tai 3 kuuluvalla alueella ei saa siirtää alempaan luokkaan kuuluvalla alueella kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja. Luokkaan 2 tai 4 kuuluvalla alueella ei saa siirtää kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja muulta kuin luokkaan 1 kuuluvalla alueella. Kiellot eivät kuitenkaan koske siirtoja, joista aiheutuva eläintaudin leviämisen vaara on vähäinen.

Jos taudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja siirretään 1 momentissa tarkoitetulle luokitellulle alueelle tai sieltä pois, eläimistä vastuussa olevan toimijan on Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä todistettava siirrettävien vesieläinten ja sukusolujen alkuperä ja vapaus kyseisestä taudista kunnan eläinlääkäriin antamalla virallisella terveystodistuksella.

Alueet luokitellaan maa- ja metsätalousmi-

tarkoitetuista kielloista, ehdoista ja rajoituksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä rokotuksesta todistuksiin, luetteloihin ja asiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä.

41 §

Alueiden luokittelu vesieläintautien leviämisen estämiseksi

Vesieläimiin tarttuvien vastustettavien eläintautien leviämisen estämiseksi Suomen alueita voidaan muiden alueellisten toimenpiteiden toteuttamisesta riippumatta luokitella kunkin taudin osalta seuraavasti:

- 1) taudista vapaat alueet;
- 2) alueet, joilla toteutetaan seurantaa taudista vapaan aseman saavuttamiseksi;
- 3) alueet, joiden asema taudin suhteen on määrittelemätön;
- 4) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta se pyritään hävittämään; sekä
- 5) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta sitä ei pyritä hävittämään.

Luokkaan 1 tai 3 kuuluvalla alueella ei saa siirtää alempaan luokkaan kuuluvalla alueella kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja. Luokkaan 2 tai 4 kuuluvalla alueella ei saa siirtää kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja muulta kuin luokkaan 1 kuuluvalla alueella. Kiellot eivät kuitenkaan koske siirtoja, joista aiheutuva eläintaudin leviämisen vaara on vähäinen.

Jos taudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita kaloja siirretään 1 momentissa tarkoitetulle luokitellulle alueelle tai sieltä pois, eläimistä vastuussa olevan toimijan on Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä todistettava siirrettävien vesieläinten ja sukusolujen alkuperä ja vapaus kyseisestä taudista *maakunnan* antamalla virallisella terveystodistuksella.

Alueet luokitellaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Luokittelussa on otetta-

nisteriön asetuksella. Luokittelussa on otettava huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset sekä epidemologiset tekijät. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentissa tarkoitetuista siirroista, joita mainitussa momentissa tarkoitettujen kieltojen ei koske, sekä siirroista, joissa vaaditaan 3 momentissa tarkoitettua todistusta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainituista todistuksista.

42 §

Lokero

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakeuksesta hyväksyä pitopaikan, jonka toimintaan liittyvät riskit tietyn vastustettavan eläintaudin leviämisen estämiseksi ovat poikkeuksellisen hyvin hallinnassa, taikka tällaisten pitopaikkojen muodostaman verkoston yksiköksi (*lokero*), johon ei sovelleta kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja alueellisia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä mainitun eläintaudin leviämisen estämiseksi. Lokeroon kuuluvan pitopaikan on oltava kunnaneläinlääkärin säännöllisessä valvonnassa.

Lokeron hyväksymistä koskevassa hakeuksessa tulee ilmoittaa hakijan sekä pitopaikan tai pitopaikkojen yhteystiedot. Hakeukseen tulee liittää kuvaus lokeron toiminnasta, toimintaan liittyvistä eläintautiriskeistä sekä toimenpiteistä, joilla riskejä hallitaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitkä alueelliset kiellot, ehdot, rajoitukset ja toimenpiteet eivät koske lokeroita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä lokeron hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä lokeroa valvovan viranomaisen suorittamien tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

44 §

va huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset sekä epidemologiset tekijät. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentissa tarkoitetuista siirroista, joita mainitussa momentissa tarkoitettujen kieltojen ei koske, sekä siirroista, joissa vaaditaan 3 momentissa tarkoitettua todistusta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainituista todistuksista.

42 §

Lokero

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakeuksesta hyväksyä pitopaikan, jonka toimintaan liittyvät riskit tietyn vastustettavan eläintaudin leviämisen estämiseksi ovat poikkeuksellisen hyvin hallinnassa, taikka tällaisten pitopaikkojen muodostaman verkoston yksiköksi (*lokero*), johon ei sovelleta kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja alueellisia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä mainitun eläintaudin leviämisen estämiseksi. Lokeroon kuuluvan pitopaikan on oltava *maakunnan* säännöllisessä valvonnassa.

Lokeron hyväksymistä koskevassa hakeuksessa tulee ilmoittaa hakijan sekä pitopaikan tai pitopaikkojen yhteystiedot. Hakeukseen tulee liittää kuvaus lokeron toiminnasta, toimintaan liittyvistä eläintautiriskeistä sekä toimenpiteistä, joilla riskejä hallitaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitkä alueelliset kiellot, ehdot, rajoitukset ja toimenpiteet eivät koske lokeroita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä lokeron hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä lokeroa valvovan viranomaisen suorittamien tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

44 §

*Toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäytte-
lyt ja eläinkilpailut*

Jos helposti leviävää tai vaarallista eläin-
tautia esiintyy Suomessa taikka jos sitä epäil-
lään esiintyvän luonnonvaraisissa eläimissä
tai leviävän Suomeen luonnonvaraisten eläin-
ten tai vektoreiden välityksellä tai muulla
vastaavalla tavalla, voidaan ryhtyä tarvitta-
viin toimenpiteisiin eläintaudin leviämisen
estämiseksi. Tässä tarkoituksessa voidaan:

1) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita seuraamaan taudille alttiisiin lajei-
hin kuuluvien eläinten terveydentilaa;

2) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita pitämään taudille alttiisiin lajeihin
kuuluvia eläimiä sisätiloissa;

3) kieltää eläintaudin leviämisen vaaraa ai-
heuttava luonnonvaraisten eläinten ruokinta;

4) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita suojaamaan ulkona pidettävien
eläinten ruokintapaikat ja toteuttamaan muita
toimenpiteitä sen estämiseksi, etteivät pito-
paikoissa pidettävät eläimet saa tartuntaa
luonnonvaraisista eläimistä;

5) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia
toimijoita huolehtimaan pitopaikan eläin-
suojusta käytettyjen vaatteiden ja jalkineiden
puhdistuksesta ja desinfioimisesta;

6) velvoittaa valvontaviranomaisia torju-
maan ja seuraamaan vektorien esiintymistä;

7) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia
toimijoita ja pitopaikoissa vierailevia henki-
löitä toteuttamaan toimenpiteitä tartunnan le-
viämisen estämiseksi pitopaikoissa käyvien
ajoneuvojen välityksellä; sekä

8) kieltää taudille alttiisiin lajeihin kuuluvi-
en eläinten vieminen eläinnäyttelyihin, eläin-
kilpailuihin tai muihin vastaaviin tilaisuuksii-
n.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tar-
koitetuista velvoitteista ja kielloista annetaan
maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Kunnaneläinlääkärin on tehtävä pitopai-
koissa tarkastuksia 1 momentin 1—7 kohdas-
sa tarkoitettujen velvoitteiden ja kieltojen
noudattamisen valvomiseksi sekä ilmoitetta-
va tarkastuksista aluehallintovirastolle.

*Toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäytte-
lyt ja eläinkilpailut*

Jos helposti leviävää tai vaarallista eläin-
tautia esiintyy Suomessa taikka jos sitä epäil-
lään esiintyvän luonnonvaraisissa eläimissä
tai leviävän Suomeen luonnonvaraisten eläin-
ten tai vektoreiden välityksellä tai muulla
vastaavalla tavalla, voidaan ryhtyä tarvitta-
viin toimenpiteisiin eläintaudin leviämisen
estämiseksi. Tässä tarkoituksessa voidaan:

1) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita seuraamaan taudille alttiisiin lajei-
hin kuuluvien eläinten terveydentilaa;

2) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita pitämään taudille alttiisiin lajeihin
kuuluvia eläimiä sisätiloissa;

3) kieltää eläintaudin leviämisen vaaraa ai-
heuttava luonnonvaraisten eläinten ruokinta;

4) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia
toimijoita suojaamaan ulkona pidettävien
eläinten ruokintapaikat ja toteuttamaan muita
toimenpiteitä sen estämiseksi, etteivät pito-
paikoissa pidettävät eläimet saa tartuntaa
luonnonvaraisista eläimistä;

5) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia
toimijoita huolehtimaan pitopaikan eläin-
suojusta käytettyjen vaatteiden ja jalkineiden
puhdistuksesta ja desinfioimisesta;

6) velvoittaa valvontaviranomaisia torju-
maan ja seuraamaan vektorien esiintymistä;

7) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia
toimijoita ja pitopaikoissa vierailevia henki-
löitä toteuttamaan toimenpiteitä tartunnan le-
viämisen estämiseksi pitopaikoissa käyvien
ajoneuvojen välityksellä; sekä

8) kieltää taudille alttiisiin lajeihin kuuluvi-
en eläinten vieminen eläinnäyttelyihin, eläin-
kilpailuihin tai muihin vastaaviin tilaisuuksii-
n.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tar-
koitetuista velvoitteista ja kielloista annetaan
maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Maakunnan on tehtävä pitopaikoissa tar-
kastuksia 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoi-
tettujen velvoitteiden ja kieltojen noudatta-
misen valvomiseksi.

Väliaikainen kuljetuskielto

Jos Suomessa on todettu esiintyvän helposti leviävää eläintautia, jonka levinneisyyttä ei tunneta tai joka uhkaa levitä edelleen 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta, taikka kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, Elintarviketurvallisuusvirasto voi Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellyttäessä sekä taudin leviämisen estämiseksi ja tautitilanteen selvittämiseksi välttämättömistä syistä päätöksellään kieltää eläinten kuljetuksen koko maassa taikka rajoittaa sitä. Päätös voi olla voimassa enintään 14 vuorokauden ajan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta ja enintään kolmen vuorokauden ajan muihin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta. Päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Jos taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusta koskevaa kieltoa tai rajoitusta on taudin laajan levinneisyyden tai merkittävän leviämisen takia välttämätöntä pitää voimassa pidempään kuin 1 momentin mukaan on mahdollista, maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään jatkaa kiellon tai rajoituksen voimassaoloa. Elintarviketurvallisuusviraston on mainittujen edellytysten täytyessä tehtävä maa- ja metsätalousministeriölle aloite kiellon tai rajoituksen voimassaolon jatkamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös sekä sen kumoamista koskeva päätös julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Elintarviketurvallisuusviraston on asianmukaisesti ja riittävällä tavalla tiedotettava päätöksestä.

Aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettua kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa.

Väliaikainen kuljetuskielto

Jos Suomessa on todettu esiintyvän helposti leviävää eläintautia, jonka levinneisyyttä ei tunneta tai joka uhkaa levitä edelleen 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta, taikka kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, Elintarviketurvallisuusvirasto voi Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellyttäessä sekä taudin leviämisen estämiseksi ja tautitilanteen selvittämiseksi välttämättömistä syistä päätöksellään kieltää eläinten kuljetuksen koko maassa taikka rajoittaa sitä. Päätös voi olla voimassa enintään 14 vuorokauden ajan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta ja enintään kolmen vuorokauden ajan muihin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta. Päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Jos taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusta koskevaa kieltoa tai rajoitusta on taudin laajan levinneisyyden tai merkittävän leviämisen takia välttämätöntä pitää voimassa pidempään kuin 1 momentin mukaan on mahdollista, maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään jatkaa kiellon tai rajoituksen voimassaoloa. Elintarviketurvallisuusviraston on mainittujen edellytysten täytyessä tehtävä maa- ja metsätalousministeriölle aloite kiellon tai rajoituksen voimassaolon jatkamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös sekä sen kumoamista koskeva päätös julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Elintarviketurvallisuusviraston on asianmukaisesti ja riittävällä tavalla tiedotettava päätöksestä.

Maakunta voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettua kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa.

Sperman keräysaseman hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) aseman tilat soveltuvat eläinten pitämiseen ja eristämiseen, sperman keräykseen, käsittelyyn ja säilytykseen sekä välineiden huoltamiseen ja että nämä tilat on siten suunniteltu, rakennettu ja huollettavissa, että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä asemalla vastaa nimetty eläinlääkäri; sekä

3) aseman henkilöstöllä on tehtäviensä hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tulee käydä ilmi toimijan sekä sperman keräysaseman yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus keräysasemalla harjoitettavasta toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle sperman keräysasemalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

46 §

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hakemuksesta.

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen edellyttää, että:

1) keräysryhmän käytettävissä on asianmukaisesti varustetut tilat alkioiden tutkimiseen, käsittelyyn, säilyttämiseen, pakkaamiseen ja välineiden huoltamiseen;

2) keräysryhmän toiminnasta vastaa ryh-

Sperman keräysaseman hyväksyminen

Maakunta hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) aseman tilat soveltuvat eläinten pitämiseen ja eristämiseen, sperman keräykseen, käsittelyyn ja säilytykseen sekä välineiden huoltamiseen ja että nämä tilat on siten suunniteltu, rakennettu ja huollettavissa, että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä asemalla vastaa nimetty eläinlääkäri; sekä

3) aseman henkilöstöllä on tehtäviensä hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tulee käydä ilmi toimijan sekä sperman keräysaseman yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus keräysasemalla harjoitettavasta toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle sperman keräysasemalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

49 §

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen

Maakunta hyväksyy alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hakemuksesta.

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen edellyttää, että:

1) keräysryhmän käytettävissä on asianmukaisesti varustetut tilat alkioiden tutkimiseen, käsittelyyn, säilyttämiseen, pakkaamiseen ja välineiden huoltamiseen;

2) keräysryhmän toiminnasta vastaa ryh-

mään kuuluva nimetty eläinlääkäri; sekä

3) keräysryhmän jäsenillä on tehtävän hoidamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen edellyttää, että hakijana on hyväksytty alkioiden keräysryhmä, jonka jäsenillä on riittävät alkioiden tuotantoon käytettäviä menetelmiä sekä tuotantoon liittyviä hygieniavaatimuksia ja eläintautien vastustamista koskevat tiedot ja taidot. Tuotantoryhmän käytettävissä on lisäksi oltava 2 momentin 1 kohdassa säädetty edellytykset täyttävät kiinteät tilat munasolujen keräykseen, alkioiden tuotannossa käytettävien sukusolujen säilytykseen ja käsittelyyn sekä alkioiden tuotantoon ja säilytykseen.

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava ryhmän jäsenten yhteystiedot ja, jos ryhmällä on kiinteät tilat toimintaansa varten, toimitilojen yhteystiedot. Hakemukseen on liitettävä kuvaus ryhmän toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille alkioiden keräysryhmälle ja alkioiden tuotantoryhmälle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

52 §

Spermavaraston hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy spermavaraston hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) varastolla on toimintaan soveltuvat tilat ja välineet ja se on siten rakennettu, eristetty ja huollettavissa, että sperman hygieeninen laatu ei vaarannu ja eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä va-

mään kuuluva nimetty eläinlääkäri; sekä

3) keräysryhmän jäsenillä on tehtävän hoidamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen edellyttää, että hakijana on hyväksytty alkioiden keräysryhmä, jonka jäsenillä on riittävät alkioiden tuotantoon käytettäviä menetelmiä sekä tuotantoon liittyviä hygieniavaatimuksia ja eläintautien vastustamista koskevat tiedot ja taidot. Tuotantoryhmän käytettävissä on lisäksi oltava 2 momentin 1 kohdassa säädetty edellytykset täyttävät kiinteät tilat munasolujen keräykseen, alkioiden tuotannossa käytettävien sukusolujen säilytykseen ja käsittelyyn sekä alkioiden tuotantoon ja säilytykseen.

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava ryhmän jäsenten yhteystiedot ja, jos ryhmällä on kiinteät tilat toimintaansa varten, toimitilojen yhteystiedot. Hakemukseen on liitettävä kuvaus ryhmän toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille alkioiden keräysryhmälle ja alkioiden tuotantoryhmälle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

52 §

Spermavaraston hyväksyminen

Maakunta hyväksyy spermavaraston hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) varastolla on toimintaan soveltuvat tilat ja välineet ja se on siten rakennettu, eristetty ja huollettavissa, että sperman hygieeninen laatu ei vaarannu ja eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä va-

rastossa vastaa nimetty eläinlääkäri; ja

3) varaston henkilöstöllä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja spermavaraston yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus spermavaraston toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille spermavarastolle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

54 §

Luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta

Sperman keräysaseman, alkioiden keräysryhmän, alkioiden tuotantoryhmän sekä spermavaraston toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkäri valvoo sperman keräysasemia, alkioiden keräysryhmiä, alkioiden tuotantoryhmiä sekä spermavarastoja ja suorittaa niissä säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että toiminnalle säädetyt vaatimuksia ja hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan. Lisäksi kunnaneläinlääkäri valvoo sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten eristämistä pitopaikassa sekä vastaa sperman keräysasemalle tuotavien eläinten ja niiden kanssa samassa pitopaikassa pidettävien muiden eläinten terveydentilaa koskevista tarkastuksista ja tutkimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettusta valvonnasta sekä siihen liittyvien tarkastusten ja tutkimusten ti-

rastossa vastaa nimetty eläinlääkäri; ja

3) varaston henkilöstöllä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja spermavaraston yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus spermavaraston toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille spermavarastolle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

54 §

Luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta

Sperman keräysaseman, alkioiden keräysryhmän, alkioiden tuotantoryhmän sekä spermavaraston toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maakunta valvoo sperman keräysasemia, alkioiden keräysryhmiä, alkioiden tuotantoryhmiä sekä spermavarastoja ja suorittaa niissä säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että toiminnalle säädetyt vaatimuksia ja hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan. Lisäksi *maakunta* valvoo sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten eristämistä pitopaikassa sekä vastaa sperman keräysasemalle tuotavien eläinten ja niiden kanssa samassa pitopaikassa pidettävien muiden eläinten terveydentilaa koskevista tarkastuksista ja tutkimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettusta valvonnasta sekä sii-

heydestä ja sisällöstä.

56 §

Luvan hakeminen ja toiminnan valvonta

Edellä 55 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan kotipaikka ja yhteystiedot sekä niiden pitopaikkojen yhteystiedot, joissa harjoitettavaa toimintaa hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä jokaista pitopaikkaa ja perkaamoja koskeva kirjallinen kuvaus siitä, miten pitopaikassa tai perkaamossa ennalta ehkäistään, seurataan ja torjutaan eläintauteja (*omavalvonnan kuvaus*). Perkaamon toimintaa koskevaan omavalvonnan kuvaukseen on myös liitettävä yksityiskohtainen kuvaus toiminnassa syntyvien jätteen ja jätevesien käsittelystä.

Lupa myönnetään, jos:

- 1) omavalvonnan kuvauksessa esitetyt toimet ovat riittäviä eläintautien havaitsemiseksi ja seuraamiseksi sekä niiden leviämisen estämiseksi tai vähentämiseksi;
- 2) toiminta täyttää eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä säädetyt vaatimukset luettelon pitämisestä; sekä
- 3) toiminnasta ei aiheudu vakavaa vaaraa eläintautien leviämisestä.

Jos osa hakemuksessa mainituista pitopaikoista tai perkaamoista ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä, lupa voidaan rajata koskemaan vain edellytykset täyttäviä pitopaikkoja ja perkaamoja. Lupa voidaan sisällyttää eläintautien vastustamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Toimija on velvollinen ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle viipymättä toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista sekä pitämään omavalvonnan kuvauksen ajan tasalla. Kunnan eläinlääkäri on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin, joiden tiheydestä Elintarviketurvallisuusvirasto päättää riskinarvioinnin perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan edellytyksistä, omavalvonnan kuvauksen sisällöstä, luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä toiminnan valvonnasta.

hen liittyvien tarkastusten ja tutkimusten tiheydestä ja sisällöstä.

56 §

Luvan hakeminen ja toiminnan valvonta

Edellä 55 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan kotipaikka ja yhteystiedot sekä niiden pitopaikkojen yhteystiedot, joissa harjoitettavaa toimintaa hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä jokaista pitopaikkaa ja perkaamoja koskeva kirjallinen kuvaus siitä, miten pitopaikassa tai perkaamossa ennalta ehkäistään, seurataan ja torjutaan eläintauteja (*omavalvonnan kuvaus*). Perkaamon toimintaa koskevaan omavalvonnan kuvaukseen on myös liitettävä yksityiskohtainen kuvaus toiminnassa syntyvien jätteen ja jätevesien käsittelystä.

Lupa myönnetään, jos:

- 1) omavalvonnan kuvauksessa esitetyt toimet ovat riittäviä eläintautien havaitsemiseksi ja seuraamiseksi sekä niiden leviämisen estämiseksi tai vähentämiseksi;
- 2) toiminta täyttää eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä säädetyt vaatimukset luettelon pitämisestä; sekä
- 3) toiminnasta ei aiheudu vakavaa vaaraa eläintautien leviämisestä.

Jos osa hakemuksessa mainituista pitopaikoista tai perkaamoista ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä, lupa voidaan rajata koskemaan vain edellytykset täyttäviä pitopaikkoja ja perkaamoja. Lupa voidaan sisällyttää eläintautien vastustamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Toimija on velvollinen ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle viipymättä toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista sekä pitämään omavalvonnan kuvauksen ajan tasalla. *Maakunnan* on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin, joiden tiheydestä Elintarviketurvallisuusvirasto päättää riskinarvioinnin perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan edellytyksistä, omavalvonnan kuvauksen sisällöstä, luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä toiminnan valvonnasta.

57 §

Karanteenin hyväksyminen ja toiminta

Tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetun karanteenin tulee olla aluehallintoviraston hyväksymä. Karanteenin hyväksymisen edellytyksenä on, että karanteeni on ottaen huomioon karanteenissa pidettävien eläinten asettamat vaatimukset siten suunniteltu, sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminta ja valvonta siten järjestetty, että eläintaudit eivät pääse leviämään karanteenin ulkopuolelle taikka karanteenissa pidettäviin eläimiin.

Karanteenin hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava hakijan ja karanteenin yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus karanteenin toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan, tiloihin ja toiminnan valvontaan liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Karanteenin toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkäri on suoritettava karanteenissa säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että karanteeni täyttää hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä karanteenin hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä karanteenin valvonnasta.

62 §

Hyväksymisen edellytykset ja hyväksymismenettely

Aluehallintovirasto hyväksyy 61 §:ssä tarkoitetut pitopaikat ja toimijat hakemuksesta. Hyväksyminen edellyttää, että toiminnan kohteena olevien eläinten vapaus eläin-

57 §

Karanteenin hyväksyminen ja toiminta

Tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetun karanteenin tulee olla maakunnan hyväksymä. Karanteenin hyväksymisen edellytyksenä on, että karanteeni on ottaen huomioon karanteenissa pidettävien eläinten asettamat vaatimukset siten suunniteltu, sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminta ja valvonta siten järjestetty, että eläintaudit eivät pääse leviämään karanteenin ulkopuolelle taikka karanteenissa pidettäviin eläimiin.

Karanteenin hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava hakijan ja karanteenin yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus karanteenin toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan, tiloihin ja toiminnan valvontaan liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Karanteenin toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä *maakunnalle*.

Maakunnan on suoritettava karanteenissa säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että karanteeni täyttää hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä karanteenin hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä karanteenin valvonnasta.

62 §

Hyväksymisen edellytykset ja hyväksymismenettely

Maakunta hyväksyy 61 §:ssä tarkoitetut pitopaikat ja toimijat hakemuksesta. Hyväksyminen edellyttää, että toiminnan kohteena olevien eläinten vapaus eläintaudeista ja jälji-

taudeista ja jäljitettävyys voidaan riittävällä tavalla varmistaa. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveydentilan jatkuva seuranta ja hyvän hygieniatason ylläpitäminen on mahdollista ja että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää. Siipikarjan pitopaikan, eläinten keräyskeskuksen ja eläinvälittäjän hyväksyminen edellyttää, että toimijalla on toimintaan soveltuvat ja eläintautien leviämisen estämisen kannalta tarkoituksenmukaisesti sijoitetut, rakennetut, varustetut ja huollettavissa olevat tilat.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja toimintaan käytettävien tilojen yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikkojen ja toimijoiden hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisessä noudatettavaa menettelyä.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle pitopaikalle ja toimijalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

64 §

Jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sukusoluille tehtävät tarkastukset

Toimijan on tarkastettava toisesta jäsenvaltiosta vastaanottamansa eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, sekä eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat asiakirjat välittömästi niiden saapumisen jälkeen määräpaikassa eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Jos määräpaikkana on keräyskeskus tai teurastamo, joka on valvontaviranomaisen

tehtävävyys voidaan riittävällä tavalla varmistaa. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveydentilan jatkuva seuranta ja hyvän hygieniatason ylläpitäminen on mahdollista ja että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää. Siipikarjan pitopaikan, eläinten keräyskeskuksen ja eläinvälittäjän hyväksyminen edellyttää, että toimijalla on toimintaan soveltuvat ja eläintautien leviämisen estämisen kannalta tarkoituksenmukaisesti sijoitetut, rakennetut, varustetut ja huollettavissa olevat tilat.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja toimintaan käytettävien tilojen yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä *maakunnalle*.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikkojen ja toimijoiden hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisessä noudatettavaa menettelyä.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle pitopaikalle ja toimijalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

64 §

Jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sukusoluille tehtävät tarkastukset

Toimijan on tarkastettava toisesta jäsenvaltiosta vastaanottamansa eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, sekä eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat asiakirjat välittömästi niiden saapumisen jälkeen määräpaikassa eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Jos määräpaikkana on keräyskeskus tai teurastamo, joka on valvontaviranomaisen

päivittäisessä valvonnassa, edellä tarkoitetun tarkastuksen tekee kuitenkin mainittu valvontaviranomainen. Toimijan on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille viipymättä tarkastuksessa havaitsemistaan puutteista sekä säilytettävä eläimiä, alkioita ja sukusoluja, joihin puutteet liittyvät, määräpaikassa siihen saakka, kunnes aluehallintovirasto tai Elintarviketurvallisuusvirasto on päättänyt mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomaiset voivat tehdä pistokokein tarkastuksia ja ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sen varmistamiseksi, että eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät. Tarkastus voidaan suorittaa eläinten tai tuotteiden määräpaikassa, kuljetuksen aikana taikka elävien eläinten kyseessä ollen myös pitopaikassa, johon eläimet on toimitettu määräpaikasta.

Toimijan on tarkastettava toiseen jäsenvaltioon toimitettavat eläimet, alkioita ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, niiden siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa toimitettavan erän mukana vaaditaan siirtokelpoisuuden osoittamiseksi virallinen terveystodistus, tarkastuksen suorittaa ja todistuksen antaa kuitenkin toimijan pyynnöstä kunnaneläinlääkäri.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät säännökset eläimistä ja eläimistä saaduista tuotteista, jotka on 1 tai 3 momentissa säädetyllä tavalla tarkastettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta.

67 §

Toiminnan valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo 60 §:n nojalla rekisteröityjä toimijoita ja 62 §:n nojalla hyväksytyjä toimijoita ja pitopaikkoja sekä 63 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa. Kunnaneläinlääkäriin on suoritettava tarkas-

päivittäisessä valvonnassa, edellä tarkoitetun tarkastuksen tekee kuitenkin mainittu valvontaviranomainen. Toimijan on ilmoitettava *maakunnalle* viipymättä tarkastuksessa havaitsemistaan puutteista sekä säilytettävä eläimiä, alkioita ja sukusoluja, joihin puutteet liittyvät, määräpaikassa siihen saakka, kunnes *maakunta* tai Elintarviketurvallisuusvirasto on päättänyt mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomaiset voivat tehdä pistokokein tarkastuksia ja ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sen varmistamiseksi, että eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät. Tarkastus voidaan suorittaa eläinten tai tuotteiden määräpaikassa, kuljetuksen aikana taikka elävien eläinten kyseessä ollen myös pitopaikassa, johon eläimet on toimitettu määräpaikasta.

Toimijan on tarkastettava toiseen jäsenvaltioon toimitettavat eläimet, alkioita ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, niiden siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa toimitettavan erän mukana vaaditaan siirtokelpoisuuden osoittamiseksi virallinen terveystodistus, tarkastuksen suorittaa ja todistuksen antaa kuitenkin toimijan pyynnöstä *maakunta*.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät säännökset eläimistä ja eläimistä saaduista tuotteista, jotka on 1 tai 3 momentissa säädetyllä tavalla tarkastettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta.

67 §

Toiminnan valvonta

Maakunta valvoo 60 §:n nojalla rekisteröityjä toimijoita ja 62 §:n nojalla hyväksytyjä toimijoita ja pitopaikkoja sekä 63 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa. *Maakunnan* on suoritettava tarkastuksia sen varmis-

tuksia sen varmistamiseksi, että hyväksytyt toimijat ja pitopaikat täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä tai luvassa asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

tamiseksi, että hyväksytyt toimijat ja pitopaikat täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä tai luvassa asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

68 §

Toimenpiteet taudinpurkausten yhteydessä

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitetulla tai Suomen kautta kuljetettavalla eläimellä todetaan tai lähtöpaikassa vallitsevan eläintautitilanteen vuoksi taikka muusta perustellusta syystä epäillään olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä eläimen lopettavaksi, pidettäväksi eristettynä määräpaikassa, asetettavaksi karanteeniin taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta eläin on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen. Toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää, että näytteet eläintaudin varalta on otettu neljän viikon kuluessa maahantuonnista. Elintarviketurvallisuusviraston päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteiden suorittamista koskevia välttämättömiä ehtoja sekä määrätä eristämisen tai karanteenin yhteydessä suoritettavista, eläimelle tehtävistä välttämättömistä tutkimuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös maahan tuodusta siitosmunasta kuoriutunutta lintua, kuitenkin siten, että näytteet on toimenpiteisiin ryhtymiseksi otettava neljän kuukauden kuluessa maahantuonnista.

Jos jollain toiseen jäsenvaltioon kuuluvalla alueella esiintyy sellaista vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, joka uhkaa levitä Suomeen kyseiseltä alueelta toimitetun tai Suomen kautta kuljetettavan eläimestä saadun tuotteen välityksellä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteen hävitettä-

68 §

Toimenpiteet taudinpurkausten yhteydessä

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitetulla tai Suomen kautta kuljetettavalla eläimellä todetaan tai lähtöpaikassa vallitsevan eläintautitilanteen vuoksi taikka muusta perustellusta syystä epäillään olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä eläimen lopettavaksi, pidettäväksi eristettynä määräpaikassa, asetettavaksi karanteeniin taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta eläin on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen. Toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää, että näytteet eläintaudin varalta on otettu neljän viikon kuluessa maahantuonnista. Elintarviketurvallisuusviraston päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteiden suorittamista koskevia välttämättömiä ehtoja sekä määrätä eristämisen tai karanteenin yhteydessä suoritettavista, eläimelle tehtävistä välttämättömistä tutkimuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös maahan tuodusta siitosmunasta kuoriutunutta lintua, kuitenkin siten, että näytteet on toimenpiteisiin ryhtymiseksi otettava neljän kuukauden kuluessa maahantuonnista.

Jos jollain toiseen jäsenvaltioon kuuluvalla alueella esiintyy sellaista vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, joka uhkaa levitä Suomeen kyseiseltä alueelta toimitetun tai Suomen kautta kuljetettavan eläimestä saadun tuotteen välityksellä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteen hävitettä-

väksi, käsiteltäväksi siten, että eläintaudin leviämisen vaara poistuu, säilytettäväksi siihen saakka, kunnes tuotteeseen liittyvästä eläintaudin leviämisvaarasta on saatu selvyys taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta tuote on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen.

Toimija vastaa 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Aluehallintovirasto valvoo toimenpiteiden suorittamista. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan lisäksi, mitä 4 luvussa säädetään toiminnasta taudinpurkauksissa.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle 1 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöksensä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

71 §

Eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö

Muuhun kuin jäsenvaltioon vietävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana vaadittavan virallisen eläinlääkintötodistuksen antaa toimijan pyynnöstä kunnaneläinlääkäri. Kunnaneläinlääkäriin on ennen todistuksen myöntämistä tarkastettava eläimet ja niiden pitopaikka ja tuotteet, ellei eläinten ja tuotteiden vientikelpoisuudesta sekä määränpäävaltion asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten täyttymisestä voida muulla tavoin varmistua.

Eläinlääkintötodistusten laatimisessa tai lähettämisessä voidaan käyttää 66 §:ssä tarkoitettua Traces-tietojärjestelmää, jos Euroopan unionin lainsäädännössä se sallitaan. Tietojärjestelmää on käytettävä todistusten laatimisessa ja lähettämisessä, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään tai Euroopan unionin ja määränpäävaltion kesken niin sovitaan. Toimija vastaa eläinlääkin-

väksi, käsiteltäväksi siten, että eläintaudin leviämisen vaara poistuu, säilytettäväksi siihen saakka, kunnes tuotteeseen liittyvästä eläintaudin leviämisvaarasta on saatu selvyys taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta tuote on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen.

Toimija vastaa 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. *Maa-kunta* valvoo toimenpiteiden suorittamista. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan lisäksi, mitä 4 luvussa säädetään toiminnasta taudinpurkauksissa.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle 1 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöksensä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

71 §

Eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö

Muuhun kuin jäsenvaltioon vietävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana vaadittavan virallisen eläinlääkintötodistuksen antaa toimijan pyynnöstä *maakunta*. *Maakunnan* on ennen todistuksen myöntämistä tarkastettava eläimet ja niiden pitopaikka ja tuotteet, ellei eläinten ja tuotteiden vientikelpoisuudesta sekä määränpäävaltion asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten täyttymisestä voida muulla tavoin varmistua.

Eläinlääkintötodistusten laatimisessa tai lähettämisessä voidaan käyttää 66 §:ssä tarkoitettua Traces-tietojärjestelmää, jos Euroopan unionin lainsäädännössä se sallitaan. Tietojärjestelmää on käytettävä todistusten laatimisessa ja lähettämisessä, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään tai Euroopan unionin ja määränpäävaltion kesken niin sovitaan. Toimija vastaa eläinlääkin-

tötodistuksen laatimista varten tarvittavien perustietojen antamisesta ja vaadittaessa näiden tietojen tallettamisesta Traces-tietojärjestelmään. Toimijalla, jonka tulee tallettaa tietoja tietojärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

Jos eläinlääkintötodistuksen antanut valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuuksivirastolle, jonka on saatettava asia määränpäävaltion toimivaltaisen viranomaisen tietoon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään Traces-tietojärjestelmän käyttämisestä eläinlääkintötodistusten laatimisessa ja lähettämisessä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vientitarkastuksen suorittamisesta sekä eläinlääkintötodistuksen muodosta ja sen myöntämiseen liittyvästä menettelystä.

73 §

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetus

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetuksessa on käytettävä sellaisia kuljetusvälineitä, joista ei kuljetuksen aikana valu tai muutoin pääse ulos eläinten eritteitä, kuivikkeita tai rehua. Kuljetusten välillä kuljetusvälineen eläimille tarkoitettu tila on puhdistettava ja tarvittaessa desinfiointava siihen soveltuvalla desinfiointiaineella.

Suomen rajat ylittävään nautaeläinten, sikojen, lampaiden, vuohien tai siipikarjan kuljetukseen käytettävä ajoneuvo on puhdistettava ja desinfiointava hyväksytyssä kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikassa ennen eläinten lastausta sekä Suomeen palaamisen jälkeen ennen uutta kuljetusta. Eläimet eivät saa kuljetuksen aikana joutua kosketuksiin sellaisten eläinten kanssa, joiden terveydentila on kuljetettavien eläinten terveydentilaa huonompi. Nautaeläimiä, sikojia, lampaita tai vuohia toiseen jäsenvaltioon kuljettavan on

tötodistuksen laatimista varten tarvittavien perustietojen antamisesta ja vaadittaessa näiden tietojen tallettamisesta Traces-tietojärjestelmään. Toimijalla, jonka tulee tallettaa tietoja tietojärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

Jos eläinlääkintötodistuksen antanut valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuuksivirastolle, jonka on saatettava asia määränpäävaltion toimivaltaisen viranomaisen tietoon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään Traces-tietojärjestelmän käyttämisestä eläinlääkintötodistusten laatimisessa ja lähettämisessä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vientitarkastuksen suorittamisesta sekä eläinlääkintötodistuksen muodosta ja sen myöntämiseen liittyvästä menettelystä.

73 §

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetus

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetuksessa on käytettävä sellaisia kuljetusvälineitä, joista ei kuljetuksen aikana valu tai muutoin pääse ulos eläinten eritteitä, kuivikkeita tai rehua. Kuljetusten välillä kuljetusvälineen eläimille tarkoitettu tila on puhdistettava ja tarvittaessa desinfiointava siihen soveltuvalla desinfiointiaineella.

Suomen rajat ylittävään nautaeläinten, sikojen, lampaiden, vuohien tai siipikarjan kuljetukseen käytettävä ajoneuvo on puhdistettava ja desinfiointava hyväksytyssä kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikassa ennen eläinten lastausta sekä Suomeen palaamisen jälkeen ennen uutta kuljetusta. Eläimet eivät saa kuljetuksen aikana joutua kosketuksiin sellaisten eläinten kanssa, joiden terveydentila on kuljetettavien eläinten terveydentilaa huonompi. Nautaeläimiä, sikojia, lampaita tai vuohia toiseen jäsenvaltioon kuljettavan on

pidettävä luettelo kuljetettavista eläimistä jokaisen kuljetusvälineen osalta erikseen. Luettelo on säilytettävä vähintään kolme vuotta.

Jos kuljetettavissa nisäkkäissä tai linnuissa epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, aluehallintovirasto voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä kuljetukseen käytettävien kuljetusvälineiden puhdistamisesta ja desinfioinnista, desinfiointiaineista, kuljetettavien eläinten pitämisestä erillään, 2 momentissa tarkoitetusta luettelosta sekä 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

74 §

Vesieläinten kuljetus

Vesiviljelyeläimiä saa kuljettaa pitopaikasta vain, jos eläinten terveydentila ja pitopaikan vapaus eläintaudeista on eläinten käyttötarkoitusta varten riittävä ja vastaanottajalle tarkoitetussa asiakirjassa on riittävät tiedot kuljetettavista eläimistä ja kuljetuksesta.

Vesieläimiä kuljettavan on huolehdittava siitä, että eläinten terveydentila ei muutu kuljetuksen aikana ja että kuljetus ei vaaranna vesieläinten terveydentilaa lähtöpaikassa, kauttakuljetuspaikoissa tai määräpaikassa. Kuljetusten aikana tapahtuva kuljetussäiliöiden veden vaihto ei saa heikentää kuljetettavien vesieläinten terveydentilaa eikä aiheuttaa vaaraa eläintautien leviämisestä. Suomen rajat ylittävissä vesieläinten kuljetuksissa kuljetussäiliön vesi saadaan vaihtaa vain hyväksytyssä kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikassa.

Jos kuljetettavissa vesieläimissä epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, aluehallintovirasto voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai

pidettävä luettelo kuljetettavista eläimistä jokaisen kuljetusvälineen osalta erikseen. Luettelo on säilytettävä vähintään kolme vuotta.

Jos kuljetettavissa nisäkkäissä tai linnuissa epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, *maakunta* voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä kuljetukseen käytettävien kuljetusvälineiden puhdistamisesta ja desinfioinnista, desinfiointiaineista, kuljetettavien eläinten pitämisestä erillään, 2 momentissa tarkoitetusta luettelosta sekä 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

74 §

Vesieläinten kuljetus

Vesiviljelyeläimiä saa kuljettaa pitopaikasta vain, jos eläinten terveydentila ja pitopaikan vapaus eläintaudeista on eläinten käyttötarkoitusta varten riittävä ja vastaanottajalle tarkoitetussa asiakirjassa on riittävät tiedot kuljetettavista eläimistä ja kuljetuksesta.

Vesieläimiä kuljettavan on huolehdittava siitä, että eläinten terveydentila ei muutu kuljetuksen aikana ja että kuljetus ei vaaranna vesieläinten terveydentilaa lähtöpaikassa, kauttakuljetuspaikoissa tai määräpaikassa. Kuljetusten aikana tapahtuva kuljetussäiliöiden veden vaihto ei saa heikentää kuljetettavien vesieläinten terveydentilaa eikä aiheuttaa vaaraa eläintautien leviämisestä. Suomen rajat ylittävissä vesieläinten kuljetuksissa kuljetussäiliön vesi saadaan vaihtaa vain hyväksytyssä kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikassa.

Jos kuljetettavissa vesieläimissä epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, *maakunta* voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti

helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä vesieläinten kuljettamista koskevista edellytyksistä, kuljetuksen aikana tehtävästä vedenvaihdosta ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

76 §

Kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikan ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikan hakemuksesta. Desinfiointipaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminnassa syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittely ja muu toiminta on siten järjestetty, että kuljetusajoneuvojen pesu ja desinfiointi voidaan suorittaa tehokkaasti ja että eläntaudit eivät pääse leviämään desinfiointipaikan ulkopuolelle. Vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu ja sen vedenotto ja poistoveden käsittely sekä muu toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveys ei vaarannu.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan sekä desinfiointi- tai vedenvaihtopaikan yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus paikan toiminnasta sekä selvitys eläntautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan ja tiloihin liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläntautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkäri valvoo desinfiointipaikkoja ja vedenvaihtopaikkoja ja voi suorittaa niissä tarkastuksia sen varmistamiseksi,

leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä vesieläinten kuljettamista koskevista edellytyksistä, kuljetuksen aikana tehtävästä vedenvaihdosta ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

76 §

Kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen hyväksyminen

Maakunta hyväksyy kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikan ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikan hakemuksesta. Desinfiointipaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminnassa syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittely ja muu toiminta on siten järjestetty, että kuljetusajoneuvojen pesu ja desinfiointi voidaan suorittaa tehokkaasti ja että eläntaudit eivät pääse leviämään desinfiointipaikan ulkopuolelle. Vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu ja sen vedenotto ja poistoveden käsittely sekä muu toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveys ei vaarannu.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan sekä desinfiointi- tai vedenvaihtopaikan yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus paikan toiminnasta sekä selvitys eläntautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan ja tiloihin liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläntautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Maakunta valvoo desinfiointipaikkoja ja vedenvaihtopaikkoja ja voi suorittaa niissä

että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä desinfiointipaikan ja vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä desinfiointipaikan ja vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

84 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo valtakunnallisesti eläintautien vastustamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa kansallisen eläintautivalmiuden ylläpidosta ja laatii valtakunnallisia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

2) järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

3) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

4) vastaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnan eläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta; sekä

5) vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläintautien vastustamisesta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja

84 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo valtakunnallisesti eläintautien vastustamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa kansallisen eläintautivalmiuden ylläpidosta ja laatii valtakunnallisia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

2) järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien *vastustamisen ohjaukseen* ja diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

3) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

4) *järjestää* tämän lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta *maakunnan eläinlääkäreille* sekä pitää luetteloa niistä *maakunnan eläinlääkäreistä*, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta; sekä

5) vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläintautien vastustamisesta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja

laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen ja laitosten osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä valtakunnallisten valmiussuunnitelmien sisällöstä.

85 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa, valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, virasto:

- 1) ylläpitää toimialueensa eläintautivalmiutta ja laatii toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;
- 2) järjestää koulutusta kunnaneläinlääkäreille;
- 3) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu Elintarviketurvallisuusviraston tai kunnaneläinlääkärin toimivaltaan;
- 4) suorittaa elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa ne eläintautien vastustamiseen liittyvät tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 43 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty maakunnalle. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella maakunnan sijasta 64 §:n 3 momentissa, 67 ja 71 §:ssä sekä 76 §:n 3 momentissa säädetyt tehtävät ja ottaa vastaan teurastamoita tai laitosta koskevat 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset. Elintarviketurvallisuusvirasto on velvollinen toimittamaan maakunnalle tiedot teurastamossa tai laitoksessa epäillyistä ja todetuista vastustettavan, ilmoitettavan ja uuden vakavan eläin-taudin tapauksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä valtakunnallisten valmiussuunnitelmien sisällöstä.

85 §

Maakunta

Maakunta suunnittelee, ohjaa, valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään maakunnan tehtävistä, maakunta:

- 1) ylläpitää toimialueensa eläintautivalmiutta ja laatii toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;
- 2) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu Elintarviketurvallisuusviraston toimivaltaan.

Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa suoritettavat 84 §:n 2 momentissa tarkoitetut tehtävät suorittaa koko maan alueella Lapin maakunta.

Aluehallintoviraston on järjestettävä helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella yhteistoiminnassa muiden aluehallintovirastojen kanssa. Tällöin päivystysvuorossa oleva aluehallintovirasto on aluehallintovirastolle tässä laissa säädettyjen tehtävien osalta toimivaltainen koko päivystysalueella. Elintarviketurvallisuusvirasto vahvistaa aluehallintovirastojen päivystysvuorot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmiussuunnitelmien sisällöstä.

86 §

Kunnaneläinlääkäri

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään kunnaneläinlääkäriin tehtävistä, kunnaneläinlääkäri vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan erikseen määriteltyjä, tässä laissa kunnaneläinlääkäri-

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri päättää terveys- tai eläinlääkintötodistuksen myöntämisestä sekä suorittaa ne muut tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärielle.

Maakunnan on järjestettävä helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen sekä eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tarvittaessa määrätä maakunnan palveluksessa olevan eläinlääkäriin suorittamaan erikseen määriteltyjä, tässä laissa maakunnalle säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on helposti leviävä, vaarallinen tai uusi vakava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Elintarviketurvallisuusviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut eläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon maakunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmiussuunnitelmien sisällöstä.

86 §

Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläintautien vastustamista

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma eläintautien vastustamisesta. Suunnitelma on osa valvonta-asetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläintautien vastustamisesta alueellaan. Alueellisen suunnitelman tulee

le säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on helposti leviävä, vaarallinen tai uusi vakava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Aluehallintoviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä. Aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan tehtäviä myös toisen aluehallintoviraston toimialueella, jos määräys perustuu viimeksi mainitun aluehallintoviraston pyyntöön.

perustua valtakunnalliseen suunnitelmaan.

86 a §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädettyt hallintoasiat hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

87 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä ajaksi ja tiettyä tehtävää varten myöntää oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa kunnaneläinlääkäriin sijasta tai apuna pitopaikoissa tässä laissa tarkoitettuja tarkastuksia ja tutkimuksia sekä ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sille, jolla on tehtävänsä hoitamiseksi riittävä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena olevaa eläinlajeja sekä eläintauteja ja eläintautien vastustamista koskeva ammattitaito. Tarkastus-, tutkimus- ja näytteenotto-oikeus voidaan rajata koskemaan tiettyjä eläinlajeja tai määrättyjä tarkastuksia ja tutkimuksia. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtuutettu tarkastaja voi suorittaa valvontaviranomaisen hänelle osoittamia, tämän lain täytäntöönpanoon liittyviä toimeenpanevia

87 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä ajaksi ja tiettyä tehtävää varten myöntää oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa *maakunnan* sijasta tai apuna pitopaikoissa tässä laissa tarkoitettuja tarkastuksia ja tutkimuksia sekä ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sille, jolla on tehtävänsä hoitamiseksi riittävä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena olevaa eläinlajeja sekä eläintauteja ja eläintautien vastustamista koskeva ammattitaito. Tarkastus-, tutkimus- ja näytteenotto-oikeus voidaan rajata koskemaan tiettyjä eläinlajeja tai määrättyjä tarkastuksia ja tutkimuksia. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtuutettu tarkastaja voi suorittaa valvontaviranomaisen hänelle osoittamia, tämän lain täytäntöönpanoon liittyviä toimeenpanevia

tehtäviä.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä oikeuden, jos valtuutettu tarkastaja laiminlyö Elintarviketurvallisuusviraston määrittämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puutteista.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

88 §

*Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian
sattuessa*

Jos helposti leviävä eläintauti on levinnyt maassa laajalle alueelle eivätkä valvontaviranomaisten voimavarat riitä sen vastustamiseen siten kuin tässä laissa säädetään, Suomessa vakituisesti asuvat laillistetut eläinlääkärit sekä eläinlääketieteen opiskelijat, joilla on oikeus harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkärinammattia, ovat Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen nojalla velvollisia hoitamaan sellaisia 87 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja, eläintautitilanteen vuoksi välttämättömiä eläinlääkärin tehtäviä, joita he kohtuudella pystyvät tekemään ottaen huomioon heidän koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa ja perhesuhteensa. Työvelvollisuus voi kestää enintään kaksi viikkoa kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään kaksi kuukautta. Valtion varoista maksetaan tehtävää suorittavalle henkilölle Elintarviketurvallisuusviraston määrittämä kohtuullinen palkio ja korvaus aiheutuneista kustannuksista. Työvelvollisen varsinainen palvelussuhde ei katkea työmääräyksen johdosta.

Edellä tarkoitettuun tehtävään määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä 87 §:n 4 momentissa säädetään valtuutetusta tarkastajasta. Tehtävissä sovelletaan lisäksi työaikalakia (605/1996), vuosilomalakia (162/2005), työturvallisuuslakia (738/2002), työterveyshuol-

tehtäviä.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä oikeuden, jos valtuutettu tarkastaja laiminlyö Elintarviketurvallisuusviraston määrittämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puutteista.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

88 §

*Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian
sattuessa*

Jos helposti leviävä eläintauti on levinnyt maassa laajalle alueelle eivätkä valvontaviranomaisten voimavarat riitä sen vastustamiseen siten kuin tässä laissa säädetään, Suomessa vakituisesti asuvat laillistetut eläinlääkärit sekä eläinlääketieteen opiskelijat, joilla on oikeus harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkärinammattia, ovat Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen nojalla velvollisia hoitamaan sellaisia 87 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja, eläintautitilanteen vuoksi välttämättömiä eläinlääkärin tehtäviä, joita he kohtuudella pystyvät tekemään ottaen huomioon heidän koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa ja perhesuhteensa. Työvelvollisuus voi kestää enintään kaksi viikkoa kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään kaksi kuukautta. Valtion varoista maksetaan tehtävää suorittavalle henkilölle Elintarviketurvallisuusviraston määrittämä kohtuullinen palkio ja korvaus aiheutuneista kustannuksista. Työvelvollisen varsinainen palvelussuhde ei katkea työmääräyksen johdosta.

Edellä tarkoitettuun tehtävään määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä 87 §:n 4 momentissa säädetään valtuutetusta tarkastajasta. Tehtävissä sovelletaan lisäksi työaikalakia (605/1996), vuosilomalakia (162/2005), työturvallisuuslakia (738/2002), työterveyshuol-

tolakia (1383/2001), tapaturmavakuutuslakia (608/1948), ammattitautilakia (1343/1988) ja valtion eläkelakia (1295/2006) sekä soveltuvin osin työsopimuslain (55/2001) säännöksiä työntekijän ja työnantajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Työvelvollisella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Työvelvollinen toimii tehtävässään aluehallintoviraston valvonnassa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista. Työvelvollisen tulee tehtäviä hoitaessaan vaadittaessa esittää työmääräys.

89 §

Taudintorjunnan johtaminen ja ohjaus

Vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin taudinpurkauksissa aluehallintovirasto johtaa toimialueellaan taudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä. Aluehallintovirasto toimii Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna paikallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo aluehallintoviraston toimintaa vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. *Jos taudinpurkaus edellyttää toimenpiteitä usean aluehallintoviraston toimialueella, Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta.* Elintarviketurvallisuusvirastolla on tarvittaessa oikeus antaa aluehallintovirastolle vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin torjuntaa ja leviämisen estämistä koskevia käskyjä *sekä päätöksellään ottaa 1 momentissa tarkoitettu johtovastuu aluehallintovirastolta, jos taudin tehokas torjunta ja leviämisen estäminen muutoin vaarantuu.* Elintarviketurvallisuusvirasto toimii lisäksi Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

tolakia (1383/2001), työtapaturma- ja ammattitautilakia (459/2015) ja *julkisten alojen eläkelakia (81/2016)* sekä soveltuvin osin työsopimuslain (55/2001) säännöksiä työntekijän ja työnantajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Työvelvollisella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Työvelvollinen toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Maakunnan tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista. Työvelvollisen tulee tehtäviä hoitaessaan vaadittaessa esittää työmääräys.

89 §

Vastuu taudintorjunnasta ja sen johtamisesta

Taudintorjunnasta maakunnassa vastaa maakunnan hallintosäännön mukaan määräytyvä viranhaltija, jonka tulee olla eläinlääkäri. Maakunta toimii Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna paikallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto johtaa ja sovittaa yhteen maakuntien toimintaa vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirastolla on tarvittaessa oikeus antaa eläntautien torjunnasta vastaavalle maakunnan viranhaltijalle vastustettavan ja uuden vakavan eläntaudin torjuntaa ja leviämisen estämistä koskevia käskyjä. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii lisäksi Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläntaudin yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädän-

voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä paikallisen ja kansallisen taudintorjuntakeskuksen tehtävistä.

nön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä paikallisen ja kansallisen taudintorjuntakeskuksen tehtävistä.

91 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, valtuutetulla tarkastajalla sekä työvelvollisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläimistä ja pitopaikoista vastuussa olevilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi eläintenpitoon tai muuhun tässä laissa säädettyyn toimintaan liittyvät välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta.

91 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, valtuutetulla tarkastajalla sekä työvelvollisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläimistä ja pitopaikoista vastuussa olevilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi eläintenpitoon tai muuhun tässä laissa säädettyyn toimintaan liittyvät välttämättömät tiedot valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaisilta.

99 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) säädetään.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin tämän lain mukaisista suoritteista. Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

99 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) säädetään.

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun seuraavista suoritteista:

1) hakemuksesta tehty päätös;

2) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettuun terveystarkastukseen liittyvä tarkastus ja näytteenotto;

3) 42 §:ssä, 54 §:n 2 momentissa, 57 ja 67 §:ssä sekä 76 §:n 3 momentissa tarkoitettu hyväksytyjen toimijoiden, pitopaikkojen ja laitosten sekä luvanvaraisen toiminnan valvonta;

4) 36 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 41 §:n 3 momentissa, 64 §:n 3 momentissa ja 71 §:n 1 momentissa tarkoitettujen terveystarkastusten tai

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, maksua ei peritä muihin kuin jäsenvaltioihin toimitettavia eläimistä saatuja tuotteita koskevasta virallisesta eläinlääkintötodistuksesta, jos kunta perii maksun samasta tai samaa vientierää koskevasta eläinlääkintötodistuksesta.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

eläinlääkintötodistusten myöntäminen.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

101 §

Valtion kunnille maksama korvaus

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta saada valtion varoista korvaus tämän lain mukaan kunnaneläinlääkärille kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

(kumotaan)

111 §

Kielto ja rajoitus

Aluehallintovirasto voi kieltää taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää tämän lain mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan ja pitopaikassa pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

- 1) 7 §:n 2 momentin nojalla säädettyjä velvoitteita;
- 2) 8 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen terveysvalvontaan sisältyviä velvoitteita;
- 3) 11 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen rokotukseen tai käsittelyyn liittyviä velvoitteita; tai
- 4) 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita tai kieltoja helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi.

111 §

Kielto ja rajoitus

Maakunta voi kieltää taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää tämän lain mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan ja pitopaikassa pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

- 1) 7 §:n 2 momentin nojalla säädettyjä velvoitteita;
- 2) 8 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen terveysvalvontaan sisältyviä velvoitteita;
- 3) 11 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen rokotukseen tai käsittelyyn liittyviä velvoitteita; tai
- 4) 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita tai kieltoja helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi.

Kiellon tai rajoituksen asettaminen edellyttää lisäksi, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräjässä korjannut puutetta ja että tämä menettely aiheuttaa vakavaa vaaraa vastustettavan eläntaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle. Kielto tai rajoitus voidaan asettaa vain siinä laajuudessa kuin se on tarpeen eläntaudin leviämisen riskin hallitsemiseksi. Kielto ja rajoitus on kumottava, jos tarkastuksessa todetaan, että 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita noudatetaan, ja jos tutkimustulokset osoittavat, ettei pitopaikassa esiinny eläntautia, jonka leviämisen estämiseen mainitut velvoitteet tähtäävät.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa aluehallintovirasto voi asettaa mainituksa momentissa tarkoitettua kiellon tai rajoituksen väliaikaisena, jos se on eläinten terveydelle taikka kansanterveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kielto tai rajoitus on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

113 §

Toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa

Jos 64 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai 90 §:n 1 momentissa tarkoitettussa epäilyn perusteella suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai eläimestä saatu tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille 9 luvussa säädettyjä vaatimuksia, kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes toimija on korjannut puutteet. *Kunnaneläinlääkäri voi tehdä mainitun päätöksen vain kiireellisessä tilanteessa, jossa aluehallintovirasto ei ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkäriin on toimitettava tieto tekemästään päätöksestä välittömästi aluehal-*

Kiellon tai rajoituksen asettaminen edellyttää lisäksi, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräjässä korjannut puutetta ja että tämä menettely aiheuttaa vakavaa vaaraa vastustettavan eläntaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle. Kielto tai rajoitus voidaan asettaa vain siinä laajuudessa kuin se on tarpeen eläntaudin leviämisen riskin hallitsemiseksi. Kielto ja rajoitus on kumottava, jos tarkastuksessa todetaan, että 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita noudatetaan, ja jos tutkimustulokset osoittavat, ettei pitopaikassa esiinny eläntautia, jonka leviämisen estämiseen mainitut velvoitteet tähtäävät.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa *maakunta* voi asettaa mainituksa momentissa tarkoitettua kiellon tai rajoituksen väliaikaisena, jos se on eläinten terveydelle taikka kansanterveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kielto tai rajoitus on voimassa, kunnes maakunta antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. *Maakunnan* tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

113 §

Toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa

Jos 64 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai 90 §:n 1 momentissa tarkoitettussa epäilyn perusteella suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai eläimestä saatu tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille 9 luvussa säädettyjä vaatimuksia, *maakunta* voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes toimija on korjannut puutteet.

lintovirastolle.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, aluehallintovirasto voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Eläin tai tuote voidaan toimijan siihen suostuessa määrätä palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläin pidettäväksi karanteenissa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämisaika on siten mahdollista poistaa.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. Aluehallintovirasto valvoo toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sen mukaan kuin eläinten terveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

114 §

Uhkasakko ja teettäminen

Aluehallintovirasto tai Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 110, 111 tai 113 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämishastasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

116 §

Muutoksenhaku

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Lain 25 §:ssä ja 111 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliai-

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, *maakunta* voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Eläin tai tuote voidaan toimijan siihen suostuessa määrätä palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläin pidettäväksi karanteenissa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämisaika on siten mahdollista poistaa.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. *Maakunta* valvoo toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sen mukaan kuin eläinten terveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

114 §

Uhkasakko ja teettäminen

Maakunta tai Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 110, 111 tai 113 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämishastasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

116 §

Muutoksenhaku

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Lain 111 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen

kaiseen päätökseen ei kuitenkaan saa hakea erikseen muutosta.

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehdyssä valvontaviranomaisen päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää, jos:

1) päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön; tai

2) täytäntöönpanoa ei eläinten tai ihmisten terveyden suojaamiseen taikka elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseen liittyvän syyn vuoksi voida lykätä.

päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehdyssä valvontaviranomaisen päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää, jos:

1) päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön; tai

2) täytäntöönpanoa ei eläinten tai ihmisten terveyden suojaamiseen taikka elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseen liittyvän syyn vuoksi voida lykätä.

117 §

Muutoksenhaku maksuja koskevaan päätökseen

Tämän lain mukaisesta toimenpiteestä valtiolle määrättyä maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä.

117 §

Muutoksenhaku maksuja koskevaan päätökseen

Tämän lain mukaisesta toimenpiteestä valtiolle määrättyä maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä.

Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

131.

Laki**tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8, 10, 21, 23, 27–31, 33, 35, 36, 38, 40, 45–50 ja 53 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset**Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset*

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Etelä-Suomen aluehallintoviraston hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään I momentissa tarkoitettuja opintoja.

Henkilöllä, joka tekee toimenpiteitä, hoitaa tai lopettaa eläimiä, on oltava osoitettuna riittävät tiedot ja taidot tehtävän suorittamiseksi ennen siihen ryhtymistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään I momentissa tarkoitettujen opintojen sisällöstä ja suorittamisesta. Tarkempia säännöksiä henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa:
 1) kasvatettujen, hankittujen, toimitettujen,

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai *Elintarviketurvallisuusviraston* hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään I momentissa tarkoitettuja opintoja.

Henkilöllä, joka tekee toimenpiteitä, hoitaa tai lopettaa eläimiä, on oltava osoitettuna riittävät tiedot ja taidot tehtävän suorittamiseksi ennen siihen ryhtymistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään I momentissa tarkoitettujen opintojen sisällöstä ja suorittamisesta. Tarkempia säännöksiä henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa:
 1) kasvatettujen, hankittujen, toimitettujen,

toimenpiteessä käytettyjen, muualle luovutettujen ja vapaaksi päästettyjen eläinten lajeista ja määristä, eläinten toimittajien ja vastaanottajien nimistä ja osoitteista sekä päivämääristä, jolloin eläimet on hankittu, toimitettu, päästetty vapaaksi tai luovutettu muualle;

- 2) eläinten alkuperästä;
- 3) eläimille annetuista lääkkeistä; ja
- 4) lopetettujen ja kuolleiden eläinten lajeista ja määristä sekä niiden tiedossa olevista kuolinsyistä.

Toiminnanharjoittajan on pyydettyäessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Kirjanpito ja tilastot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä kirjanpidon ja tilastojen sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joista on pidettävä yksilökohtaista kirjanpitoa.

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Etelä-Suomen aluehallintoviraston tai Itä-Suomen aluehallintoviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Toimintalupaa on haettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on Etelä-Suomen, Lounais-Suomen tai Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella, ja Itä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on Itä-Suomen, Pohjois-Suomen tai Lapin aluehallintoviraston toimialueella.

Lupahakemuksesta tulee käydä ilmi 6, 7 ja 9 §:ssä tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot. Tarkempia säännöksiä

toimenpiteessä käytettyjen, muualle luovutettujen ja vapaaksi päästettyjen eläinten lajeista ja määristä, eläinten toimittajien ja vastaanottajien nimistä ja osoitteista sekä päivämääristä, jolloin eläimet on hankittu, toimitettu, päästetty vapaaksi tai luovutettu muualle;

- 2) eläinten alkuperästä;
- 3) eläimille annetuista lääkkeistä; ja
- 4) lopetettujen ja kuolleiden eläinten lajeista ja määristä sekä niiden tiedossa olevista kuolinsyistä.

Toiminnanharjoittajan on pyydettyäessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain *Elintarviketurvallisuusvirastolle* kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Kirjanpito ja tilastot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä kirjanpidon ja tilastojen sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joista on pidettävä yksilökohtaista kirjanpitoa.

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava *Elintarviketurvallisuusviraston* lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Lupahakemuksesta tulee käydä ilmi 6, 7 ja 9 §:ssä tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot. Tarkempia säännöksiä

lupahakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2–4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta toimintaluvan myöntäneelle aluehallintovirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Lupaa hankkeen toteuttamiseen sille annetusta luvasta poikkeavalla tavalla on haettava hankelupalautakunnalta. Hakemuksesta on käytävä ilmi hankkeen muuttamista koskevat perustelut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

1) se on hankkeen jatkamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä ja asiaa ei ehditä hankkeen tarkoituksen vaarantumatta saattaa hankelupalautakunnan tai sen jaoston käsiteltäväksi eikä hankkeen muuttamisesta voi aiheutua sellaista toimenpiteen vakavuusluokan muutosta, joka on eläimelle haitallisempi; tai

2) kyseessä on hankeluvan voimassaolon lyhytaikainen jatkaminen tai käytettävien eläinten lukumäärän vähäinen lisäys.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

lupahakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2–4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta *Elintarviketurvallisuusvirastolle*. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Lupaa hankkeen toteuttamiseen sille annetusta luvasta poikkeavalla tavalla on haettava hankelupalautakunnalta. Hakemuksesta on käytävä ilmi hankkeen muuttamista koskevat perustelut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *Elintarviketurvallisuusvirasto* voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

1) se on hankkeen jatkamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä ja asiaa ei ehditä hankkeen tarkoituksen vaarantumatta saattaa hankelupalautakunnan tai sen jaoston käsiteltäväksi eikä hankkeen muuttamisesta voi aiheutua sellaista toimenpiteen vakavuusluokan muutosta, joka on eläimelle haitallisempi; tai

2) kyseessä on hankeluvan voimassaolon lyhytaikainen jatkaminen tai käytettävien eläinten lukumäärän vähäinen lisäys.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Hankeluvassa voidaan sallia hankkeessa käytetyn luonnosta pyydystetyn eläimen vapaaksi luontoon päästäminen, jos:

- 1) eläimen terveydentila sallii sen;
- 2) vapauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja
- 3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu vaikeuksista luonnonvaraiseen elämään.

Hyvinvointiryhmä voi päättää hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta sopivaan hoitojärjestelmään, jos:

- 1) eläimen terveydentila sallii sen;
- 2) eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja
- 3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu uusiin olosuhteisiin.

Tarvittaessa eläin on ennen sen luovuttamista, palauttamista tai vapauttamista sopeutettava asteittain uuteen hoitojärjestelmäänsä tai elinympäristöönsä.

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettävä sen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

Tarkempia säännöksiä eläimen sopeuttamista, luovuttamista, palauttamista ja vapauttamista koskevista ehdoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Takautuva arviointi

Takautuva arviointi on tehtävä kaikille sellaisille hankkeille, joissa käytetään apinoita, sekä hankkeille, joihin sisältyy vakavuusluokkaan vakava luokiteltuja toimenpiteitä.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen.

Hankeluvassa voidaan sallia hankkeessa käytetyn luonnosta pyydystetyn eläimen vapaaksi luontoon päästäminen, jos:

- 1) eläimen terveydentila sallii sen;
- 2) vapauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja
- 3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu vaikeuksista luonnonvaraiseen elämään.

Hyvinvointiryhmä voi päättää hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta sopivaan hoitojärjestelmään, jos:

- 1) eläimen terveydentila sallii sen;
- 2) eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja
- 3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu uusiin olosuhteisiin.

Tarvittaessa eläin on ennen sen luovuttamista, palauttamista tai vapauttamista sopeutettava asteittain uuteen hoitojärjestelmäänsä tai elinympäristöönsä.

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettävä sen *maakunnan* lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. *Maakunnan* tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

Tarkempia säännöksiä eläimen sopeuttamista, luovuttamista, palauttamista ja vapauttamista koskevista ehdoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Takautuva arviointi

Takautuva arviointi on tehtävä kaikille sellaisille hankkeille, joissa käytetään apinoita, sekä hankkeille, joihin sisältyy vakavuusluokkaan vakava luokiteltuja toimenpiteitä.

Hankkeen takautuvassa arvioinnissa arvioidaan:

- 1) miten hankkeen tavoitteet on saavutettu;
- 2) eläimille aiheutettu haitta, mukaan lukien käytettyjen eläinten määrät ja lajit sekä toimenpiteiden tosiasiallinen vakavuus; ja
- 3) kaikki seikat, jotka saattavat edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteuttamista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

Tarkempia säännöksiä takautuvaa arviointia varten toimitettavista tiedoista sekä 1 momentissa tarkoitetuista arvioitavista seikoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä.

Lautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla tunnetusti taitavia ja kokeneita tieteellisissä tarkoituksissa tapahtuvaa eläinten käyttöä tuntevia henkilöitä, joista neljän tulee edustaa tieteel-

Hankkeen takautuvassa arvioinnissa arvioidaan:

- 1) miten hankkeen tavoitteet on saavutettu;
- 2) eläimille aiheutettu haitta, mukaan lukien käytettyjen eläinten määrät ja lajit sekä toimenpiteiden tosiasiallinen vakavuus; ja
- 3) kaikki seikat, jotka saattavat edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteuttamista.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

Tarkempia säännöksiä takautuvaa arviointia varten toimitettavista tiedoista sekä 1 momentissa tarkoitetuista arvioitavista seikoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii *Elintarviketurvallisuusviraston* yhteydessä.

Lautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla tunnetusti taitavia ja kokeneita tieteellisissä tarkoituksissa tapahtuvaa eläinten käyttöä tuntevia henkilöitä, joista neljän tulee edustaa tieteel-

lisen tutkimuksen asiantuntemusta, neljän tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten hoitoa ja eläimille tehtäviä toimenpiteitä koskevaa asiantuntemusta, neljän eläinlääketeollista asiantuntemusta sekä neljän asiantuntemusta käytännön eläinsuojelutyöstä tai eettisistä kysymyksistä.

Hankelupalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Hankelupalautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Lautakunta nimeää jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hankelupalautakunnalla on oikeus kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Etelä-Suomen aluehallintoviraston on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä.

Tarkempia määräyksiä hankelupalautakun-

lisen tutkimuksen asiantuntemusta, neljän tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten hoitoa ja eläimille tehtäviä toimenpiteitä koskevaa asiantuntemusta, neljän eläinlääketeollista asiantuntemusta sekä neljän asiantuntemusta käytännön eläinsuojelutyöstä tai eettisistä kysymyksistä.

Hankelupalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Hankelupalautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Lautakunta nimeää jaostolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hankelupalautakunnalla on oikeus kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan *Elintarviketurvallisuusvirastossa*, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu *Elintarviketurvallisuusvirastolle*. *Elintarviketurvallisuusviraston* on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. *Elintarviketurvallisuusviraston* on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä.

Tarkempia määräyksiä hankelupalautakun-

nan sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelemisestä sekä toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa.

Lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajaan sekä muuhun jäseneseen ja varajäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän käsitellessään tässä laissa tarkoitettuja asioita. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihhteereitä, jotka ottaa palvelukseen Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa *Etelä-Suomen aluehallintovirasto Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ja Itä-Suomen aluehallintovirasto Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintoviraston toimialueella.*

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastot voivat käyttää valvonnassa apunaan myös muita aluehallintovirastoja.

36 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

- 1) kerää ja pitää sähköisesti yleisön nähtä-

nan sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelemisestä sekä toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa.

Lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajaan sekä muuhun jäseneseen ja varajäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän käsitellessään tässä laissa tarkoitettuja asioita. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihhteereitä, jotka ottaa palvelukseen *Elintarviketurvallisuusvirasto*. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa *Elintarviketurvallisuusvirasto*.

36 §

Elintarviketurvallisuusviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä *Elintarviketurvallisuusviraston* tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

- 1) kerää ja pitää sähköisesti yleisön nähtä-

villä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin;

2) julkaisee myönnettyjen hankelupien yleistajuiset tiivistelmät ja huolehtii niiden päivittämisestä, kun hankkeet on arvioitu takautuvasti; ja

3) huolehtii hankelupalautakunnan ja 53 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista.

38 §

Valvontasuunnitelma

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastojen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Edellä 35 §:ssä tarkoitetulla valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa taikka joissa säilytetään toimintaa varten tarkoitettuja eläimiä, eläinten rehua tai juomaa tai toiminnan harjoittamisessa käytettäviä näytteitä, aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka toimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-

villä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin;

2) julkaisee myönnettyjen hankelupien yleistajuiset tiivistelmät ja huolehtii niiden päivittämisestä, kun hankkeet on arvioitu takautuvasti;

3) huolehtii hankelupalautakunnan ja 53 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista; ja

4) huolehtii tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 47 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua vaihtoehtoisten menetelmien edistämisestä ja niitä koskevien tietojen jakamisesta.

38 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa taikka joissa säilytetään toimintaa varten tarkoitettuja eläimiä, eläinten rehua tai juomaa tai toiminnan harjoittamisessa käytettäviä näytteitä, aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka toimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus

Suomen aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastoilla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

1) maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;

2) toiminnan kohteena olevat eläinlajit;

3) toiminnan aloittamisajankohta ja myönnetty toimintaluvat;

4) toimiiko toiminnanharjoittaja 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kasvattajana, toimittajana vai käyttäjänä;

5) toiminnasta vastaavan henkilön, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laitoksesta vastaavien henkilöiden ja 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun nimetyn eläinlääkäriin ja mahdollisen muun pätevän asiantuntijan nimi ja yhteystiedot; sekä

6) toiminnan lopettaminen.

Toiminnanharjoittajista pidettävän rekisterin tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tietojärjestelmään. Rekisteriin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 §

Hankerekisteri

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) käyttäjän laitos, jossa hanke toteutetaan;

2) hankeluvan numero ja luvanhaltijan nimi sekä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun hankkeesta vastaavan henkilön nimi;

3) hankkeen tarkoitus;

4) hankkeessa käytettävät eläinlajit ja lajikohtaisesti eläinten lukumäärä;

olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä.

Elintarviketurvallisuusvirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

1) maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;

2) toiminnan kohteena olevat eläinlajit;

3) toiminnan aloittamisajankohta ja myönnetty toimintaluvat;

4) toimiiko toiminnanharjoittaja 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kasvattajana, toimittajana vai käyttäjänä;

5) toiminnasta vastaavan henkilön, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laitoksesta vastaavien henkilöiden ja 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun nimetyn eläinlääkäriin ja mahdollisen muun pätevän asiantuntijan nimi ja yhteystiedot; sekä

6) toiminnan lopettaminen.

Toiminnanharjoittajista pidettävän rekisterin tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tietojärjestelmään. Rekisteriin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 §

Hankerekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) käyttäjän laitos, jossa hanke toteutetaan;

2) hankeluvan numero ja luvanhaltijan nimi sekä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun hankkeesta vastaavan henkilön nimi;

3) hankkeen tarkoitus;

4) hankkeessa käytettävät eläinlajit ja lajikohtaisesti eläinten lukumäärä;

5) suunniteltu hankkeen alkamis- ja päätymisajankohta;

6) toimenpiteiden vakavuusluokat;

7) onko hankkeesta tehtävä takautuva arviointi; sekä

8) tiedot takautuvasta arvioinnista.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun hankeluvassa asetettu määräaika on päättynyt. Jos hanke on arvioitava takautuvasti, tiedot poistetaan kuitenkin vasta silloin, kun kolme vuotta on kulunut takautuvan arvioinnin saattamisesta päätökseen.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

47 §

Kiellot, määräykset ja kiireelliset toimenpiteet

Jos 40 §:ssä tarkoitettua tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että toiminnan harjoittamisessa ei ole noudatettu sitä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai toiminnalle tai hankkeen toteuttamiselle asetettuja lupaehtoja, valvontaviranomaisen on kiellettävä toiminnanharjoittajaa tai hankeluvan haltijaa jatkamasta tai toistamasta säännösten, määräysten tai lupaehtojen vastaista menettelyä taikka määrättävä tämä asian laatuun nähden riittävässä määräjassa täyttämään velvollisuutensa.

Kiireellisenä toimenpiteenä valvontaviranomainen voi l momentista poiketen:

1) lopettaa tai määrätä hankkeessa käytettävän eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella sen voidaan päätellä kokevan hankeluvassa ennakoimattomasta voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä

5) suunniteltu hankkeen alkamis- ja päätymisajankohta;

6) toimenpiteiden vakavuusluokat;

7) onko hankkeesta tehtävä takautuva arviointi; sekä

8) tiedot takautuvasta arvioinnista.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun hankeluvassa asetettu määräaika on päättynyt. Jos hanke on arvioitava takautuvasti, tiedot poistetaan kuitenkin vasta silloin, kun kolme vuotta on kulunut takautuvan arvioinnin saattamisesta päätökseen.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja *Elin-tarviketurvallisuusvirastolla* on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

47 §

Kiellot, määräykset ja kiireelliset toimenpiteet

Jos 40 §:ssä tarkoitettua tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että toiminnan harjoittamisessa ei ole noudatettu sitä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai toiminnalle tai hankkeen toteuttamiselle asetettuja lupaehtoja, *Elin-tarviketurvallisuusviraston* on kiellettävä toiminnanharjoittajaa tai hankeluvan haltijaa jatkamasta tai toistamasta säännösten, määräysten tai lupaehtojen vastaista menettelyä taikka määrättävä tämä asian laatuun nähden riittävässä määräjassa täyttämään velvollisuutensa.

Kiireellisenä toimenpiteenä *Elin-tarviketurvallisuusvirasto* voi l momentista poiketen:

1) lopettaa tai määrätä hankkeessa käytettävän eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella sen voidaan päätellä kokevan hankeluvassa ennakoimattomasta voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä eikä sitä voida poistaa lääkityksellä tai muilla

eikä sitä voida poistaa lääkityksellä tai muilla toimilla;

2) lopettaa tai määrätä toiminnan harjoittamisessa käytettävän muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläinsuojelulliset syyt välttämättä niin vaativat.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekee 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen, päätöksestä on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan toiminnanharjoittajan kustannuksella.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tai Itä-Suomen aluehallintovirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on lopetettava hankkeessa käytetyt eläimet tai toteutettava muu sellainen toimivaltaisen aluehallintoviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen

Aluehallintovirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanhar-

toimilla;

2) lopettaa tai määrätä toiminnan harjoittamisessa käytettävän muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläinsuojelulliset syyt välttämättä niin vaativat.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan toiminnanharjoittajan kustannuksella.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Elintarviketurvallisuusvirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on lopetettava hankkeessa käytetyt eläimet tai toteutettava muu sellainen *Elintarviketurvallisuusviraston* hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toimin-

joittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos toimintalupa peruutetaan, laitoksessa pidetyt eläimet on toiminnanharjoittajan kustannuksella lopetettava, siirrettävä toisen toiminnanharjoittajan laitokseen tai on toteutettava muu luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja kyse on tiedoista, jotka koskevat rikosepäilyn kohteena olevaa asiaa.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnan järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

nanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos toimintalupa peruutetaan, laitoksessa pidetyt eläimet on toiminnanharjoittajan kustannuksella lopetettava, siirrettävä toisen toiminnanharjoittajan laitokseen tai on toteutettava muu *Elintarviketurvallisuusviraston* hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja kyse on tiedoista, jotka koskevat rikosepäilyn kohteena olevaa asiaa.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Elintarviketurvallisuusviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnan järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

132.

Laki**maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetun lain (27/2014) 5, 7 ja 10 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

5 §

*Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma**Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma*

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemissä laaditaan alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset* kukin toimialueellaan.

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemissä laaditaan alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat *maakunnat* kukin toimialueellaan.

Alueellisessa kehittämissuunnitelmassa tulee esittää alueellinen kehittämisstrategia, toteuttamista tukevat painotukset ja valintakriteerit. Tarkemmat säännökset alueellisten kehittämissuunnitelmien sisällöstä ja rakenteesta sekä niiden laatimisessa ja muuttamisessa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Alueellisessa kehittämissuunnitelmassa tulee esittää alueellinen kehittämisstrategia, toteuttamista tukevat painotukset ja valintakriteerit. Tarkemmat säännökset alueellisten kehittämissuunnitelmien sisällöstä ja rakenteesta sekä niiden laatimisessa ja muuttamisessa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

7 §

*Yhteistoiminta**Yhteistoiminta*

Ohjelma, alueellinen kehittämissuunnitelma ja paikallinen kehittämisstrategia laaditaan yhteistyössä maaseudun kehittämisen kannalta tärkeiden toimijoiden kanssa. Jos kehittämistoimenpiteet liittyvät muiden ministeriöiden kuin maa- ja metsätalousministeriön toimialaan, ohjelma laaditaan yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu

Ohjelma, alueellinen kehittämissuunnitelma ja paikallinen kehittämisstrategia laaditaan yhteistyössä maaseudun kehittämisen kannalta tärkeiden toimijoiden kanssa. Jos kehittämistoimenpiteet liittyvät muiden ministeriöiden kuin maa- ja metsätalousministeriön toimialaan, ohjelma laaditaan yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu

yleisasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun kumpanuussopimuksen laadintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset* vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämissuunnitelmien yhteensovittamisesta vastaavat 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut paikallisyhteisöt yhteistyössä *alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten* kanssa.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista toimijoista, yhteistyöstä tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa sekä ohjelman, suunnitelman ja strategian yhteensovittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Välittävä toimielin

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 5 §:n 29 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset*.

Välittävä toimielin vastaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyvistä tehtävistä toimialueellaan siten kuin niistä erikseen lailla säädetään.

yleisasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun kumpanuussopimuksen laadintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. *Maakunnat* vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämissuunnitelmien yhteensovittamisesta vastaavat 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut paikallisyhteisöt yhteistyössä *maakunnan* kanssa.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista toimijoista, yhteistyöstä tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa sekä ohjelman, suunnitelman ja strategian yhteensovittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Välittävä toimielin

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 5 §:n 29 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat *maakunnat*.

Välittävä toimielin vastaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyvistä tehtävistä toimialueellaan siten kuin niistä erikseen lailla säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään lailla.

133.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 70 §:n 5 momentti,
muutetaan 15 §, 30 §, 31 §, 34—38 §, 40 §, 42 §, 44 §, 48 §, 52 §, 53 §, 55 §, 58 §, 60 §,
64 §, 68 §, ja 69 §,
sellaisina kuin niistä ovat 15 ja 30 § osaksi laeissa 1176/2014 ja (1336/2016), 31, 34, 42, 48,
52, 64 § osaksi laissa 1176/2014, 60 § laissa 1176/2014 sekä 53 § osaksi laissa 1167/2015,
lisätään uusi 69 a §, seuraavasti:

15 §

Tuen siirtäminen toiselle tuettavan toimenpiteen toteuttamista varten

Jollei jäljempänä toisin säädetä, tukea voidaan osaksi siirtää toiselle käytettäväksi tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on tällöin, että tuen siirtäminen on tuettavan toimenpiteen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista ja toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvat tahot täyttävät kyseisen tuen saajaa koskevat edellytykset. Lisäksi edellytyksenä on, että tuen saaja varmistaa muiden toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvien kanssa laadittavien sopimuksin tuen myöntämiseksi ja maksamiselle asetettujen edellytysten täyttämisen sekä tuen ehtojen noudattamisen mukaan lukien mahdollinen tuen ja muun julkisen rahoituksen takaisinmaksu korkoineen ja hallinnollisine seuraamusmaksuineen sekä viranomaisen oikeuden tarkastaa siirron saajan toimintaa vastaavalla tavalla kuin tuen saajan toimintaa. Tuen saaja vastaa kuitenkin edellytysten täyttämisestä ja ehtojen noudattamisesta sekä, jos tuki peritään takaisin, tuen takaisinmaksusta tuen myöntävään viranomaiseen nähden.

15 §

Tuen siirtäminen toiselle tuettavan toimenpiteen toteuttamista varten

Jollei jäljempänä toisin säädetä, tukea voidaan osaksi siirtää toiselle käytettäväksi tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on tällöin, että tuen siirtäminen on tuettavan toimenpiteen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista ja toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvat tahot täyttävät kyseisen tuen saajaa koskevat edellytykset. Lisäksi edellytyksenä on, että tuen saaja varmistaa muiden toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvien kanssa laadittavien sopimuksin tuen myöntämiseksi ja maksamiselle asetettujen edellytysten täyttämisen sekä tuen ehtojen noudattamisen mukaan lukien mahdollinen tuen ja muun julkisen rahoituksen takaisinmaksu korkoineen ja hallinnollisine seuraamusmaksuineen sekä viranomaisen oikeuden tarkastaa siirron saajan toimintaa vastaavalla tavalla kuin tuen saajan toimintaa. Tuen saaja vastaa kuitenkin edellytysten täyttämisestä ja ehtojen noudattamisesta sekä, jos tuki peritään takaisin, tuen takaisinmaksusta tuen myöntävään viranomaiseen nähden.

Kehittämishanketta koskevasta tuesta on

Kehittämishanketta koskevasta tuesta on siirron jälkeenkin jäätävä hakijan omaan käyttöön merkittävä osa.

Mitä 1 momentissa säädetään mahdollisuudesta siirtää tuki toiselle, ei koske yrityksen perustamiseen myönnettyä tukea, paitsi jos:

1) kysymys on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittämisestä tai tuensaajayhteisön yhteisömuodon muuttamisesta;

2) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa yhtiön täyttävän 16 ja 17 §:ssä sekä 20 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty edellytykset; ja

3) yhtiö jatkaa 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun liiketoimintasuunnitelman toteuttamista.

Tuen siirrolla ei tarkoiteta hakijan suorittamaa hankintaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen siirtämisen edellytyksistä ja menettelystä.

30 §

Toimenpiteen toteutusaika

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä lukuun ottamatta uuden yrityksen perustamista, joka on toteutettava kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua taikka jos tuen myöntämiseen käytettävät Euroopan unionin tai valtion rahoitusta koskevat rajoitukset sitä edellyttävät.

Kehittämishanketuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava 27 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ajassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiseksi tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Määräaika voidaan jättää pidentämättä,

siirron jälkeenkin jäätävä hakijan omaan käyttöön merkittävä osa.

Mitä 1 momentissa säädetään mahdollisuudesta siirtää tuki toiselle, ei koske yrityksen perustamiseen myönnettyä tukea, paitsi jos:

1) kysymys on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittämisestä tai tuensaajayhteisön yhteisömuodon muuttamisesta;

2) *maakunta* toteaa yhtiön täyttävän 16 ja 17 §:ssä sekä 20 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty edellytykset; ja

3) yhtiö jatkaa 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun liiketoimintasuunnitelman toteuttamista.

Tuen siirrolla ei tarkoiteta hakijan suorittamaa hankintaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen siirtämisen edellytyksistä ja menettelystä.

30 §

Toimenpiteen toteutusaika

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä lukuun ottamatta uuden yrityksen perustamista, joka on toteutettava kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua taikka jos tuen myöntämiseen käytettävät Euroopan unionin tai valtion rahoitusta koskevat rajoitukset sitä edellyttävät.

Kehittämishanketuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava 27 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ajassa.

Maakunta voi pidentää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiseksi tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Määräaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on

tä, jos varoja, joista tuki on myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyin määräajan jälkeen.

Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Kehittämishankkeen toteutusaika voi kuitenkin kokonaisuudessaan olla enintään kuusi vuotta, jos kyseessä on Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 d) ja e) kohdan mukainen tuki.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan pidentämisen edellytyksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Tuen kohteena olevaa toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan toimintaan tai kehittämistyöhön ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen määräajan pääty-

myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyin määräajan jälkeen.

Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Kehittämishankkeen toteutusaika voi kuitenkin kokonaisuudessaan olla enintään kuusi vuotta, jos kyseessä on Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 35 artiklan 1 d) ja e) kohdan mukainen tuki.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan pidentämisen edellytyksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Tuen kohteena olevaa toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan toimintaan tai kehittämistyöhön ennen myönnettyä tukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn määräajan päättymistä.

Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen määräajan pääty-

mistä, tuen saajan on ennen luovutusta haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai kehittämistyön luonne ei olennaisesti muutu. Jos luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa ja osa tuesta on vielä maksamatta, voidaan jäljellä oleva tuki samalla siirtää maksettavaksi siirron saajalle.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintönä tai sukupolvenvaihdoksen kautta. Jos kyseessä on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittäminen tai tuensaajayhteisön yhteisömuodon muuttaminen, voidaan 4 momentissa ja 15 §:ssä säädetystä poiketen myös kokonaan maksamatta oleva tuki siirtää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset luvan myöntämisestä ja maksamatta olevan tuen siirtämisestä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset myös tuettavan toiminnan ja investoinnin pysyvyydestä sekä tarvittaessa sitä koskevasta määräajasta, jollei Euroopan unionin lainsäädännössä asiasta säädetä.

34 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa hakuaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset on ratkaistava tukijaksoittain lukuun ottamatta hakemuksia, jotka koskevat paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä myönnettävää tukea. Tukiehdot täyttävät hakemukset ratkaistaan valintaperusteiden mukaisessa järjestyksessä hallinnointilain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa säädetyllä tavalla. Valintaperusteet vahvistaa ennen haun alkamista maa- ja metsätalousministeriö ohjelman seurantakomiteaa kuultuaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa

mistä, tuen saajan on ennen luovutusta haettava *maakunnan* lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai kehittämistyön luonne ei olennaisesti muutu. Jos luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa ja osa tuesta on vielä maksamatta, voidaan jäljellä oleva tuki samalla siirtää maksettavaksi siirron saajalle.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintönä tai sukupolvenvaihdoksen kautta. Jos kyseessä on luonnollisena henkilönä harjoitetun toiminnan yhtiöittäminen tai tuensaajayhteisön yhteisömuodon muuttaminen, voidaan 4 momentissa ja 15 §:ssä säädetystä poiketen myös kokonaan maksamatta oleva tuki siirtää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset luvan myöntämisestä ja maksamatta olevan tuen siirtämisestä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset myös tuettavan toiminnan ja investoinnin pysyvyydestä sekä tarvittaessa sitä koskevasta määräajasta, jollei Euroopan unionin lainsäädännössä asiasta säädetä.

34 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa hakuaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset on ratkaistava tukijaksoittain lukuun ottamatta hakemuksia, jotka koskevat paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä myönnettävää tukea. Tukiehdot täyttävät hakemukset ratkaistaan valintaperusteiden mukaisessa järjestyksessä hallinnointilain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa säädetyllä tavalla. Valintaperusteet vahvistaa ennen haun alkamista maa- ja metsätalousministeriö ohjelman seurantakomiteaa kuultuaan.

Maakunnan on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuu-

tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

Paikallisen toimintaryhmän on tiedotettava alueellaan 1 momentissa tarkoitetuista seikoista sellaisen tuen osalta, joka rahoitetaan paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiötä.

Valintaperusteista ja -menettelystä voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan, mitä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) säädetään henkilön yksilöimisestä ja tunnistamisesta.

Tukihakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava, tai muun hallinnonalan verkkopalveluun jätetyllä hakemuksella, joka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa hakijan suostumuksin tallennetaan 1 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään tämän lain mukaisena hakemuksena.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva 11 §:ssä tarkoitettu suunnitelma.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Muutoin kuin sähköisesti tehtyä hakemusta tai sen liitettä ei arkistoida, jollei siihen ole erityistä syytä.

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tukihakemuksessa on yksilöitävä siirronsaajat ja esitettävä kaikki 15 §:n 1 momentissa tarkoitettut sopimukset.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, sähköisen hakemisen menettelyistä sekä

luvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

Paikallisen toimintaryhmän on tiedotettava alueellaan 1 momentissa tarkoitetuista seikoista sellaisen tuen osalta, joka rahoitetaan paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiötä.

Valintaperusteista ja -menettelystä voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan, mitä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) säädetään henkilön yksilöimisestä ja tunnistamisesta.

Tukihakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava, tai muun hallinnonalan verkkopalveluun jätetyllä hakemuksella, joka *maakunnassa* hakijan suostumuksin tallennetaan 1 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään tämän lain mukaisena hakemuksena.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva 11 §:ssä tarkoitettu suunnitelma.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Muutoin kuin sähköisesti tehtyä hakemusta tai sen liitettä ei arkistoida, jollei siihen ole erityistä syytä.

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tukihakemuksessa on yksilöitävä siirronsaajat ja esitettävä kaikki 15 §:n 1 momentissa tarkoitettut sopimukset.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, sähköisen hakemisen menettelyistä sekä

suunnitelman ja selvitysten esitystavasta.

36 §

Tuen hakeminen

Tukihakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai paikalliselle toimintaryhmälle, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tukihakemus on tullut vireille, kun se on tehty 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa verkkopalvelussa niin, että se on toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai toimintaryhmän saatavilla tai lomakkeella muutoin kuin sähköisesti tehty hakemus on saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai toimintaryhmälle. Jos viimeksi mainitulla tavalla tehty hakemus on toimitettu muulle kuin toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai toimintaryhmälle, hakemuksen vastaanottaneen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai toimintaryhmän on tallennettava asia asianhallintajärjestelmään ja siirrettävä hakemusasiakirjat toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai toimintaryhmän käsiteltäviksi.

Hakemus ei kuitenkaan tule vireille, ennen kuin hakemuksessa on esitetty seuraavat yksilöidyt ja todenmukaiset tiedot ja liitetty seuraavat asiakirjat:

- 1) tuen hakija;
- 2) hakemuksen kohteena oleva toimenpide tai hanke;
- 3) toimenpiteen tai hankkeen kustannukset sekä niiden määrä ja rahoitus;
- 4) haetun tuen määrä;
- 5) yritystukea haettaessa liiketoimintasuunnitelma ja kehittämishanketukea haettaessa hankesuunnitelma;
- 6) haettaessa tukea investointiin investointisuunnitelma.

Toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai toimintaryhmän, jos tukea haetaan toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, on viipymättä kirjallisen hakemuksen saavuttua pyydettävä hakijaa täydentämään puutteellista hakemustaan. Vireilletulosta on ilmoitettava hakijalle.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsit-

suunnitelman ja selvitysten esitystavasta.

36 §

Tuen hakeminen

Tukihakemus on toimitettava *maakunnalle* tai paikalliselle toimintaryhmälle, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tukihakemus on tullut vireille, kun se on tehty 35 §:n 1 momentissa tarkoitettussa verkkopalvelussa niin, että se on toimivaltaisen *maakunnan* tai toimintaryhmän saatavilla tai lomakkeella muutoin kuin sähköisesti tehty hakemus on saapunut *maakunnalle* tai toimintaryhmälle. Jos viimeksi mainitulla tavalla tehty hakemus on toimitettu muulle kuin toimivaltaiselle *maakunnalle* tai toimintaryhmälle, hakemuksen vastaanottaneen *maakunnan* tai toimintaryhmän on tallennettava asia asianhallintajärjestelmään ja siirrettävä hakemusasiakirjat toimivaltaisen *maakunnan* tai toimintaryhmän käsiteltäviksi.

Hakemus ei kuitenkaan tule vireille, ennen kuin hakemuksessa on esitetty seuraavat yksilöidyt ja todenmukaiset tiedot ja liitetty seuraavat asiakirjat:

- 1) tuen hakija;
- 2) hakemuksen kohteena oleva toimenpide tai hanke;
- 3) toimenpiteen tai hankkeen kustannukset sekä niiden määrä ja rahoitus;
- 4) haetun tuen määrä;
- 5) yritystukea haettaessa liiketoimintasuunnitelma ja kehittämishanketukea haettaessa hankesuunnitelma;
- 6) haettaessa tukea investointiin investointisuunnitelma.

Toimivaltaisen *maakunnan* tai toimintaryhmän, jos tukea haetaan toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, on viipymättä kirjallisen hakemuksen saavuttua pyydettävä hakijaa täydentämään puutteellista hakemustaan. Vireilletulosta on ilmoitettava hakijalle.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määrä-

telyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä, muutoin kuin sähköisesti saapuneiden hakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään, kirjallisten asiakirjojen hävittämisestä sekä yksilöidystä investointisuunnitelmasta.

37 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tuen myöntää se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

Jos tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta hakemuksen toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi, *jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetusta laista tai sen nojalla säädetyistä muuta johdu ja asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset suostuvat siirtoon.*

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, *jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten.*

ykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä, muutoin kuin sähköisesti saapuneiden hakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään, kirjallisten asiakirjojen hävittämisestä sekä yksilöidystä investointisuunnitelmasta.

37 §

Toimivaltainen maakunta

Tuen myöntää *sen maakunta*, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa.

Jos tuettava yksittäinen toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden *maakunnan* toimialueella, toimivaltainen on se *maakunta*, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. *Maakunnat* voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta *maakunnalta* hakemuksen toisen *maakunnan* ratkaistavaksi, *jos asianomaiset maakunnat suostuvat siirtoon.*

Toimivaltaisesta maakunnasta voidaan sopia 1 ja 2 momentista poikkeavasti noudattaen maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa annetun lain (/) 3 §:ssä säädettyä menettelyä.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on *Päijät-Hämeen maakunta*.

38 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Haettaessa tukea paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään sähköisestä tukihakemuksesta, hakemuksen vireilletulon edellytyksistä sekä hakemuksen sähköisestä käsittelystä.

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden paikallisen toimintaryhmän alueella, on toimivaltaisen paikallisen toimintaryhmän hankittava muiden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetuista rahoituskiintiöistä. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos tuen hakija on paikallinen toimintaryhmä, hakemiseen sovelletaan kuitenkin, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Paikallinen toimintaryhmä siirtää sille saapuneen ja sen rahoituskiintiöstä rahoitettavaksi haetun muutoin kuin sähköisesti tehdyn hakemuksen asianhallintajärjestelmään. Hakemukseen sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään. Toimintaryhmä vastaa hakemuksen oikeasta tallentamisesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen sekä sähköisestä käsittelystä.

40 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista kos-

38 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Haettaessa tukea paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään sähköisestä tukihakemuksesta, hakemuksen vireilletulon edellytyksistä sekä hakemuksen sähköisestä käsittelystä.

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden paikallisen toimintaryhmän alueella, on toimivaltaisen paikallisen toimintaryhmän hankittava muiden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetuista rahoituskiintiöistä. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle maakunnalle.

Jos tuen hakija on paikallinen toimintaryhmä, hakemiseen sovelletaan kuitenkin, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Paikallinen toimintaryhmä siirtää sille saapuneen ja sen rahoituskiintiöstä rahoitettavaksi haetun muutoin kuin sähköisesti tehdyn hakemuksen asianhallintajärjestelmään. Hakemukseen sovelletaan, mitä 35 ja 36 §:ssä säädetään. Toimintaryhmä vastaa hakemuksen oikeasta tallentamisesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä niiden toimittamisesta *maakunnalle* sekä sähköisestä käsittelystä.

40 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista kos-

kevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

42 §

Tuen myöntäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, on toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella tapahtuvaa toimintaa varten ainoastaan, jos kyseinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

kevan päätöksen tekemistä *maakunta* voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Maakunta voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

42 §

Tuen myöntäminen

Maakunnan viranhaltija päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden *maakunnan* toimialueella, on toimivaltaisen *maakunnan* hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten *maakuntien* lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen *maakunnan* toimialueella tapahtuvaa toimintaa varten ainoastaan, jos kyseinen *maakunta* antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. *Maakunta* voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. *Maakunnan viranhaltija* ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen *maakunnalle*.

44 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään käyttäen 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 35 §:n 4 ja 6 momentissa ja 36 §:n 2, 4 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osalta säädetään.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle.

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja, jollei tukea ole myönnetty kertakorvauksena, tilinpitoasiakirjat.

48 §

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Tuki maksetaan vuosittain enintään neljässä erässä. Kehittämishanketukea voidaan maksaa ennakkoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua. Kehittämishanketuen maksua on haettava vähintään kerran vuodessa. Euroopan unionin lainsäädännön salliessa maksua voi kuitenkin hakea ja tuen maksaa harvemmin, jos hankkeen kesto on enintään 24 kuukautta.

Tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa maksuja koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Tarkemmat säännökset tukien maksueristä, ennakkona maksettavan tuen määrästä, ennakon maksamisen edellytyksistä ja eh-

44 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään käyttäen 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 35 §:n 4 ja 6 momentissa ja 36 §:n 2, 4 ja 5 momentissa *maakunnan* osalta säädetään.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös muutoin kuin sähköisesti tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle.

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät selvitykset ja, jollei tukea ole myönnetty kertakorvauksena, tilinpitoasiakirjat.

48 §

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Tuki maksetaan vuosittain enintään neljässä erässä. Kehittämishanketukea voidaan maksaa ennakkoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua. Kehittämishanketuen maksua on haettava vähintään kerran vuodessa. Euroopan unionin lainsäädännön salliessa maksua voi kuitenkin hakea ja tuen maksaa harvemmin, jos hankkeen kesto on enintään 24 kuukautta.

Tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt *maakunta*. *Maakunta* kokoaa maksuja koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Tarkemmat säännökset tukien maksueristä, ennakkona maksettavan tuen määrästä,

doista sekä ennakon hakemisessa ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

49 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on salassapitosäynnösten esittämättä ja korvauksetta oikeus saada elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Maaseutuvirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on esitettävä tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten ja seurantatietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.

52 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla sekä hallinnointilain 13 §:ssä tarkoitettulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 3 §:n 3 koh-

ennakon maksamisen edellytyksistä ja ehdoista sekä ennakon hakemisessa ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

49 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on salassapitosäynnösten esittämättä ja korvauksetta oikeus saada *maakunnilta* avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Maaseutuvirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on esitettävä tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot *maakunnalle*.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten ja seurantatietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisesta *maakunnille*.

52 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta *maakunnilla* sekä hallinnointilain 13 §:ssä tarkoitettulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettussa horisontaaliase-

dassa tarkoitettussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu 31 §:n 4 momentissa tarkoitettulla luvalla ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

53 §

Tarkastuksen suorittaminen

Edellä 52 §:ssä tarkoitettun tarkastuksen suorittamista varten viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annettua lakia. Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan

tuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu 31 §:n 4 momentissa tarkoitettulla luvalla ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontukena myönnettyä tukea koskeva tarkastusoikeus on myös Euroopan unionin toimielimellä siten kuin asiasta Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

53 §

Tarkastuksen suorittaminen

Edellä 52 §:ssä tarkoitettun tarkastuksen suorittamista varten viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annettua lakia. Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan

tarkastustehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 52 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

55 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan toiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 31 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä;

4) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

5) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta.

tarkastustehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle *maakunnalle* sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 52 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja todentamisviranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

55 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Maakunta on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen saaja on luovuttanut ilman *maakunnan* lupaa tuen kohteena olevan toiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 31 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä;

4) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

5) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta.

58 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

60 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämisestä koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä tai, jos kyseinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, tätä edeltävä arkipäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 55 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

64 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaisel-

58 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

60 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämisestä koskeva päätös

Maakunnan on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä tai, jos kyseinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, tätä edeltävä arkipäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun *maakunta* sai tiedon 55 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

64 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitaval-

ta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Pyydetyt tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydetessä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut, tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Maaseutuvirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus korvauksetta saada Verohallinnolta 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään liittyvät tuen hakijaa ja saajaa koskevat viimeksi vahvistettua verotusta koskevat tiedot Verohallinnon rekisteristä.

Edellä 1—4 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoa pyytävän on esitettävä selvitys luovutettavien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta. Saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

68 §

Valituskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 30 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

ta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Pyydetyt tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydetessä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä *maakunnalla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut, tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Maaseutuvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus korvauksetta saada Verohallinnolta 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään liittyvät tuen hakijaa ja saajaa koskevat viimeksi vahvistettua verotusta koskevat tiedot Verohallinnon rekisteristä.

Edellä 1—4 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoa pyytävän on esitettävä selvitys luovutettavien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta. Saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

68 §

Valituskielto

Maakunnan 30 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

69 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

69 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja *maakunnan* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

69 a §

Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten täyttymisen varmistaminen

Jos maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto havaitsee maakunnan toiminnassaan rikkovan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien ohjelman hallintoviranomaistehtävien hoitamista tai hoitamisen järjestämistä, maa- ja metsätalousministeriö tai Maaseutuvirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluksa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 14/2018 vp

135.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 29 ja 48 § sekä
muutetaan 6, 15, 28, 32, 41–44, 47, 49 ja 51 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *lääkitsemisellä* lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen sekä lääkkeen antamisessa käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttöä;

2) *lääkkeellä* lääkelain 3 §:ssä tarkoitettua valmistetta tai ainetta;

3) *lääkevalmisteella* lääkelain 4 §:ssä tarkoitettua lääkettä;

4) *lääkeaineella* lääkelain 5 §:ssä tarkoitettua ainetta;

5) *muulla eläinten käsittelyssä käytettävällä aineella* eläimelle annettavaa muuta kuin lääkettä tai eläimen ravitsemukseen kuuluvaa ainetta, jota käytetään eläimen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tai eläintuotannollisista syistä;

6) *eläinlääkinnässä käytettävällä laitteella ja tarvikkeella* instrumenttia, laitteistoa, materiaalia ja välinettä, jota käytetään lääkkeen antamiseen, sairauden diagnosointiin, eläimen sairauden tai terveyden hoitoon taikka elintoiminnon tutkimiseen tai säätelyyn;

7) *lääkkeen luovutuksella* tapahtumaa, jossa eläinlääkäri antaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle, toiselle eläinlääkärille tai lääkerehun valmistajalle;

8) *tuotantoeläimillä* tarkoitetaan eläimiä, joita pidetään, kasvatetaan, hoidetaan, teurastetaan tai kerätään elintarvikkeiden tuottami-

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *lääkitsemisellä* lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen sekä lääkkeen antamisessa käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttöä;

2) *lääkkeellä* lääkelain 3 §:ssä tarkoitettua valmistetta tai ainetta;

3) *lääkevalmisteella* lääkelain 4 §:ssä tarkoitettua lääkettä;

4) *lääkeaineella* lääkelain 5 §:ssä tarkoitettua ainetta;

5) *muulla eläinten käsittelyssä käytettävällä aineella* eläimelle annettavaa muuta kuin lääkettä tai eläimen ravitsemukseen kuuluvaa ainetta, jota käytetään eläimen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tai eläintuotannollisista syistä;

6) *eläinlääkinnässä käytettävällä laitteella ja tarvikkeella* instrumenttia, laitteistoa, materiaalia ja välinettä, jota käytetään lääkkeen antamiseen, sairauden diagnosointiin, eläimen sairauden tai terveyden hoitoon taikka elintoiminnon tutkimiseen tai säätelyyn;

7) *lääkkeen luovutuksella* tapahtumaa, jossa eläinlääkäri antaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle, toiselle eläinlääkärille tai lääkerehun valmistajalle;

8) *tuotantoeläimillä* tarkoitetaan eläimiä, joita pidetään, kasvatetaan, hoidetaan, teurastetaan tai kerätään elintarvikkeiden tuottami-

seksi;

9) *varojalla* lääkkeen viimeisestä antokerasta laskettua vähimmäisaikaa, jonka kuluessa teurastetun eläimen lihaa tai muita teurastetusta eläimestä saatuja tuotteita taikka eläintä tai eläimen tuottamaa maitoa, hunajaa tai munia ei saa luovuttaa elintarvikkeena käytettäväksi;

10) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, aluehallintovirastoa, kunnaneläinlääkäriä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

11) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain mukainen oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia;

12) *hevoseläimen tunnistusasiakirjalla* neuvoston direktiivien 90/426/ETY ja 90/427/ETY täytäntöönpanosta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 504/2008 tarkoitettua tunnistusasiakirjaa tai hevospassia;

13) *valtakunnallisella eläinten terveydenhuolto-ohjelmalla* eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 12 §:n mukaista valtakunnallista ohjelmaa;

14) *terveydenhuollon seurantajärjestelmällä* valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvaa sähköistä järjestelmää, johon kirjataan eläinten terveydenhuoltoon liittyviä tietoja;

15) *eläinten pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 5 §:n mukaista pitopaikkaa.

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkärillä on oikeus luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen hoitoa tai jatkohoitoa varten, toiselle eläinlääkärille eläinlääkinnälliseen tai eläinlääketieteelliseen tarkoitukseen käytettäväksi ja rehulain (86/2008) nojalla hyväksytylle lääkerehun valmistajalle lääkerehun valmistusta varten.

Eläinlääkäri saa luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen tai eläinryhmän hoitoa tai jatkohoitoa varten vain tutkittuaan eläimen tai eläimet taikka

seksi;

9) *varojalla* lääkkeen viimeisestä antokerasta laskettua vähimmäisaikaa, jonka kuluessa teurastetun eläimen lihaa tai muita teurastetusta eläimestä saatuja tuotteita taikka eläintä tai eläimen tuottamaa maitoa, hunajaa tai munia ei saa luovuttaa elintarvikkeena käytettäväksi;

10) *valvontaviranomaisella* Elintarviketurvallisuusvirastoa, *maakuntaa* ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

11) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain mukainen oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia;

12) *hevoseläimen tunnistusasiakirjalla* neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EY) 2015/262 tarkoitettua tunnistusasiakirjaa tai hevospassia;

13) *valtakunnallisella eläinten terveydenhuolto-ohjelmalla* eläinlääkäripalveluista annetun lain (765/2009) 12 §:n mukaista valtakunnallista ohjelmaa;

14) *terveydenhuollon seurantajärjestelmällä* valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvaa sähköistä järjestelmää, johon kirjataan eläinten terveydenhuoltoon liittyviä tietoja;

15) *eläinten pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 5 §:n mukaista pitopaikkaa.

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkärillä on oikeus luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen hoitoa tai jatkohoitoa varten, toiselle eläinlääkärille eläinlääkinnälliseen tai eläinlääketieteelliseen tarkoitukseen käytettäväksi ja rehulain (86/2008) nojalla hyväksytylle lääkerehun valmistajalle lääkerehun valmistusta varten.

Eläinlääkäri saa luovuttaa lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläimen tai eläinryhmän hoitoa tai jatkohoitoa varten vain tutkittuaan eläimen tai eläimet taikka

hankittuaan muulla luotettavalla tavalla selvityksen lääkityksen tarpeellisuudesta. Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkäriin on tehtävä luovutuksesta tällöin välittömästi ilmoitus toimialueensa aluehallintovirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lääkkeiden luovutuksesta sekä luovutuksen ehdoista, edellytyksistä ja rajoituksista, luovutettavien lääkkeiden määrästä ja valikoimasta sekä poikkeuksista vaatimukseen tutkia kaikki eläimet.

28 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

29 §

Kunnaneläinlääkäri

Kunnaneläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Aluehallintovirasto voi esteellisyyden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

32 §

hankittuaan muulla luotettavalla tavalla selvityksen lääkityksen tarpeellisuudesta. Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkäriin on tehtävä luovutuksesta välittömästi ilmoitus *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lääkkeiden luovutuksesta sekä luovutuksen ehdoista, edellytyksistä ja rajoituksista, luovutettavien lääkkeiden määrästä ja valikoimasta sekä poikkeuksista vaatimukseen tutkia kaikki eläimet.

28 §

Maakunta

Maakunta huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan lukuun ottamatta eläinlääkäreihin, lääketehaisiin, lääketukkukauppoihin ja apteekkeihin kohdistuvaa valvontaa.

Maakunnan tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle, jos se suorittamansa valvonnan yhteydessä havaitsee eläinlääkäriin rikkoneen I momentissa mainittuja säännöksiä.

(kumotaan)

32 §

Valtakunnallinen ja alueellinen valvonta-

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta, Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava lääkkeiden ja muiden eläinten käsittelyssä käytettävien aineiden sekä eläinlääkinnässä käytettävien laitteiden ja tarvikkeiden käytön ja luovutuksen valvontaa varten monivuotinen valtakunnallinen valvontaohjelma. Ohjelman on katettava myös eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 10 §:n mukainen lääkkeiden määräämisen valvonta. Ohjelma on osa valvontasetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa. *Ohjelma on tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään neljän vuoden välein.*

Ohjelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) valvonnan tavoitteet ja kattavuus osaluueittain;
- 2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteet sekä niiden valvontatiheys valitaan;
- 3) valvonnan sisällön ja menetelmien määrittely;
- 4) toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa säännösten vastaista toimintaa;
- 5) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Elintarviketurvallisuusvirasto toteuttaa ohjelmaa valtakunnallisesti ja aluehallintovirastot kukin toimialueellaan. Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa ohjelman toteuttamista koskevia yksittäisiä määräyksiä aluehallintovirastoille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvontaohjelman sisällöstä.

suunnitelma

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta, Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava lääkkeiden ja muiden eläinten käsittelyssä käytettävien aineiden sekä eläinlääkinnässä käytettävien laitteiden ja tarvikkeiden käytön ja luovutuksen valvontaa varten *valtakunnallinen valvontasuunnitelma*. *Suunnitelman* on katettava myös eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 10 §:n mukainen lääkkeiden määräämisen valvonta. *Suunnitelma* on osa valvontasetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa. *Suunnitelman* tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) valvonnan tavoitteet ja kattavuus osaluueittain;
- 2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteet sekä niiden valvontatiheys valitaan;
- 3) valvonnan sisällön ja menetelmien määrittely;
- 4) toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa säännösten vastaista toimintaa;
- 5) valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma sen vastuulle tämän lain mukaan kuuluvasta valvonnasta. Alueellisen suunnitelman tulee perustua valtakunnalliseen suunnitelmaan. Alueellista suunnitelmaa ei kuitenkaan laadita kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvästä valvonnasta, vaan maakunta toteuttaa valvonnassa valtakunnallista ohjelmaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisen valvontasuunnitelman sisällöstä.

Määräykset ja kiellot

Aluehallintovirasto voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. Aluehallintovirasto voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. Aluehallintovirasto voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Aluehallintovirasto voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Aluehallintovirasto voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Aluehallintovirasto voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Aluehallintoviraston on tehtävä merkintä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestel-

Määräykset ja kiellot

Maakunta voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. *Maakunta* voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeita tai rehuna käytettäväksi. *Maakunta* voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Maakunta voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Maakunta voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Maakunta voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

mästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettuun tietojärjestelmään 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista eläimen siirtämistä, luovuttamista sekä elintarvikkeena tai rehuna käyttämistä koskevista kielloista. Aluehallintoviraston on lisäksi tehtävä tietojärjestelmään merkintä kiellon peruuttamisesta heti, kun voidaan varmistua siitä, että kiello ei ole enää aiheellinen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä määräysten ja kieltojen toteuttamisesta sekä tehostetusta valvonnasta.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Aluehallintovirasto voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kielloa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Haltuunotto

Aluehallintovirasto voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi aluehallintovirasto voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkärin tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä

Maakunnan on tehtävä merkintä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettuun tietojärjestelmään 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista eläimen siirtämistä, luovuttamista sekä elintarvikkeena tai rehuna käyttämistä koskevista kielloista. *Maakunnan* on lisäksi tehtävä tietojärjestelmään merkintä kiellon peruuttamisesta heti, kun voidaan varmistua siitä, että kiello ei ole enää aiheellinen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä määräysten ja kieltojen toteuttamisesta sekä tehostetusta valvonnasta.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Maakunta voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä ja kielloa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Haltuunotto

Maakunta voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi *maakunta* voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa ja *Elintarvike- ja eläinlääkärin hallussa olevan lääkkeen tai*

epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

Haltuunotto on suoritettava todistajan läsnä ollessa. Eläimen omistajalle tai haltijalle on annettava todistus, josta ilmenee haltuunotetun omaisuuden määrä ja haltuunoton syy.

Haltuunotetusta omaisuudesta voidaan korvauksetta ottaa näytteitä tutkimuksia varten.

muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

Haltuunotto on suoritettava todistajan läsnä ollessa. Eläimen omistajalle tai haltijalle on annettava todistus, josta ilmenee haltuunotetun omaisuuden määrä ja haltuunoton syy.

Haltuunotetusta omaisuudesta voidaan korvauksetta ottaa näytteitä tutkimuksia varten.

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Haltuunotettu omaisuus voidaan tarvittaessa säilyttää eläinten pitopaikassa tai eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkäriin tai muun tässä laissa tarkoitetun toimijan luona sopivalla tavalla merkittynä taikka sinetöidyssä tai muuten merkityssä varastotilassa.

Aluehallintovirasto päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

47 §

Maksut

Jos tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta otetusta näytteestä todetaan, että eläimelle on annettu sellaista lääkeainetta, jonka käyttö kyseiselle eläimelle on tämän lain nojalla kielletty, tai jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien, eläimen omistajan tai

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Haltuunotettu omaisuus voidaan tarvittaessa säilyttää eläinten pitopaikassa tai eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkäriin tai muun tässä laissa tarkoitetun toimijan luona sopivalla tavalla merkittynä taikka sinetöidyssä tai muuten merkityssä varastotilassa.

Haltuunoton suorittava viranomaisen päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

47 §

Maksut

Jos tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta otetusta näytteestä todetaan, että eläimelle on annettu sellaista lääkeainetta, jonka käyttö kyseiselle eläimelle on tämän lain nojalla kielletty, tai jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien, eläimen omistajan tai

haltijan on maksettava asian selvittämiseksi tehdyistä tutkimuksista ja selvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavaan väliaikaisesti tehostettuun valvontaan liittyvistä tutkimuksista aiheutuvat kustannukset.

Jos eläin on määrätty lopetettavaksi ja hävitettäväksi 41 §:n nojalla, eläimen omistaja tai haltija vastaa eläimen lopettamisesta ja hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Jos valvonnassa havaitaan, että lääkkeitä tai muita eläinten käsittelyssä käytettäviä aineita on hankittu, käytetty tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, voidaan rikkomuksesta epäilyltä eläimen omistajalta tai haltijalta taikka eläinlääkäriltä periä asian selvittämiseksi tehdyistä lisäselvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavan väliaikaisen tehostetun valvonnan kustannukset.

Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittymisestä sekä kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvistä maksuista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maksujen perusteissa otetaan huomioon valvonta-asetuksen säännökset.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

48 §

Valtion kunnille maksama korvaus

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta saada valtion varoista korvaus tämän lain mukaan kunnaneläinlääkärille kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

haltijan on maksettava asian selvittämiseksi tehdyistä tutkimuksista ja selvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavaan väliaikaisesti tehostettuun valvontaan liittyvistä tutkimuksista aiheutuvat kustannukset.

Jos eläin on määrätty lopetettavaksi ja hävitettäväksi 41 §:n nojalla, eläimen omistaja tai haltija vastaa eläimen lopettamisesta ja hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Jos valvonnassa havaitaan, että lääkkeitä tai muita eläinten käsittelyssä käytettäviä aineita on hankittu, käytetty tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, voidaan rikkomuksesta epäilyltä eläimen omistajalta tai haltijalta taikka eläinlääkäriltä periä asian selvittämiseksi tehdyistä lisäselvityksistä aiheutuvat kustannukset sekä todettua rikkomusta seuraavan väliaikaisen tehostetun valvonnan kustannukset.

Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklassa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittymisestä sekä kansalliseen vierasainevalvontaohjelmaan liittyvistä maksuista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. *Valvonta-asetuksen 28 artiklaan perustuvista maakunnan suoritteista peritään kuitenkin maakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.* Maksujen perusteissa otetaan huomioon valvonta-asetuksen säännökset.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

(kumotaan)

49 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain 41, 43 ja 44 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat

Valtakunnallisissa eläinten terveydenhuolto-ohjelmissa on asetettava valtakunnalliset tavoitteet keskeisten eläintuotannossa käytettävien lääkkeiden käytölle hallitun ja tarkoituksenmukaisen lääkkeiden käytön edistämiseksi.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava eläinten pitopaikan toimialueen aluehallintovirastolle epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

49 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun *maakunnan ja Elintarviketurvallisuusviraston* päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Muutosta maakunnallisia maksuja koskevaan päätökseen haetaan kuitenkin siten kuin maakuntalain (/) 17 luvussa säädetään.*

Tämän lain 41, 43 ja 44 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat

Valtakunnallisissa eläinten terveydenhuolto-ohjelmissa on asetettava valtakunnalliset tavoitteet keskeisten eläintuotannossa käytettävien lääkkeiden käytölle hallitun ja tarkoituksenmukaisen lääkkeiden käytön edistämiseksi.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava *Elintarviketurvallisuusvirastolle* epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

136.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 3, 4, 8, 10, 19, 20–25, 27, 29–31, 34, 35, 37 ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 3, 25, 31, 34 ja 39 § osaksi laissa 1632/2015, 4 § osaksi laissa 202/2015, 8, 24, 29 ja 30 § laissa 1632/2015 sekä 35 § laissa 643/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 36 a § ja 37 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät.**Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät*

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa:

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa:

1) toimintaohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;

1) toimintaohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;

2) toimintaohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;

2) toimintaohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;

3) toimintaohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;

3) toimintaohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;

4) toimintaohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;

4) toimintaohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;

5) toimintaohjelman varojen käytön riittävän valvonnan järjestämisestä;

5) toimintaohjelman varojen käytön riittävän valvonnan järjestämisestä;

6) kalatalouden toimintaryhmien ja niiden laatimien paikallisten strategioiden hyväksymisestä.

6) kalatalouden toimintaryhmien ja niiden laatimien paikallisten strategioiden hyväksymisestä.

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen- ja hallintokeskusta (kehittämisen- ja hallintokeskus) sekä kalatalouden toimintaryhmiä niiden

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo *maakuntaa ja* kalatalouden toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

Hallintoviranomainen

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimintaohjelman toimenpiteiden valvontaan, seurantaan ja raportointiin sekä tiedottamiseen ja sähköiseen tietojärjestelmään liittyvien hallintoviranomaisen tehtävien sekä toimintaohjelmaan liittyvien koulutus- ja ohjaustehtävien siirtämisestä 8 §:ssä tarkoitetuille välittävälle toimielimelle.

8 §

Välittävä toimielin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus toimivat yleisasetuksen 123 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä.

Välittävä toimielin vastaa tässä laissa säädettyistä sekä valtioneuvoston asetuksella sille säädettyistä tehtävistä toimialueellaan.

4 §

Hallintoviranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yleisasetuksen 123 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena.

8 §

Välittävä toimielin

Maakunta toimii yleisasetuksen 123 artiklan 6 kohdassa *tarkoitettuna välittävänä toimielimenä alueellaan.*

Välittävä toimielin vastaa tässä laissa säädettyistä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja takaisinperintään sekä toimenpiteiden alueellisesta yhteensovittamiseen liittyvistä tehtävistä. Välittävä toimielin vastaa lisäksi myöntämänsä tuen seurantaan, raportointiin, petostentorjuntaan ja paikan päällä varmentamiseen liittyvistä tehtävistä sekä alueellisesta tiedotuksesta ja viestinnästä yleisölle, tuen hakijoille ja tuensaajille.

Välittävän toimielimen on eriytettävä rakennerahastojen tuen myöntäminen, maksaminen ja paikan päällä varmentaminen, takaisinperiminen ja muiden jatkotoimenpiteiden toteuttaminen moitteettoman varainhoidon edellyttämällä tavalla. Välittävän toimielimen itse toteuttamien hankkeiden toimeenpanossa hankkeiden toteutus tulee eriyttää edellä mainituista tehtävistä.

Välittävän toimielimen on laadittava ja ylläpidettävä kuvausta hallinto- ja valvontajärjestelmästä. Välittävän toimielimen on raportoitava tehtävien hoitamisesta maa- ja metsätalousministeriölle tämän edellyttämällä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä välittävän toimielimen tehtävistä.

10 §

Toimintaohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa toimintaohjelman yhteensovittamisesta muiden yhteiseen strategiakehykseen kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat toimintaohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden toimintaryhmät vastaavat paikallisten strategioiden yhteensovittamisesta *muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden kanssa yhteistyössä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.*

19 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 31 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lakia (617/2009).

Tukihakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava ja toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva hankesuunnitelma. Investointituen hakijalta voidaan edellyttää myös yrityksen tai ammatinharjoittajan toiminnan kehittämisen kannalta olennaiset seikat sisältävän kehittämissuunnitelman esittämistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen hakemisessa noudatettavasta menettelystä, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten, hankesuunnitelman ja kehittämissuunnitelman sisällöstä ja esittämisestä.

10 §

Toimintaohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa toimintaohjelman yhteensovittamisesta muiden yhteiseen strategiakehykseen kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. *Maakunta vastaa* toimintaohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden toimintaryhmät vastaavat *yhteistyössä maakunnan kanssa* paikallisten strategioiden *ja muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden* yhteensovittamisesta.

19 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa 31 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä *luottamuspalveluista* annetun lakia (617/2009).

Tukihakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava ja toimitettava *maakunnalle.*

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja selvitykset sekä tuettavaa toimenpidettä koskeva hankesuunnitelma. Investointituen hakijalta voidaan edellyttää myös yrityksen tai ammatinharjoittajan toiminnan kehittämisen kannalta olennaiset seikat sisältävän kehittämissuunnitelman esittämistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen hakemisessa noudatettavasta menettelystä, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten, hankesuunnitelman ja kehittämissuunnitelman sisällöstä ja esittämisestä.

20 §

Tuen hakeminen kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Jos tukea haetaan kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää hakemuksesta lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. Toimintaryhmä antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltaisen kalatalouden toimintaryhmän on hankittava muiden kalatalouden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetusta rahoituskiintiöstä.

Toimivaltainen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide toteutetaan. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltainen on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä ei sovelleta, jos hakija on kalatalouden toimintaryhmä.

21 §

Tuen myöntäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä.

Edellä 18 §:n 2 momentin mukaisessa hakumenettelyssä maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

20 §

Tuen hakeminen kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Jos tukea haetaan kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä, *maakunta* pyytää hakemuksesta lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. Toimintaryhmä antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltaisen kalatalouden toimintaryhmän on hankittava muiden kalatalouden toimintaryhmien lausunto tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä tarvittavan rahoituksen varaamisesta niille osoitetusta rahoituskiintiöstä.

Toimivaltainen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide toteutetaan. Jos tuettava toimenpide toteutetaan useamman kuin yhden kalatalouden toimintaryhmän alueella, toimivaltainen on se kalatalouden toimintaryhmä, jonka alueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä ei sovelleta, jos hakija on kalatalouden toimintaryhmä.

21 §

Tuen myöntäminen

Maakunta päättää tuen myöntämisestä.

Edellä 18 §:n 2 momentin mukaisessa hakumenettelyssä maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että *maakunta* tekee päätöksen saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. *Maakunta* voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistaessa hakemusta kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen saatuaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa kalatalouden toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman tai paikallisen strategian vastaista tai jos kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä rahoitettavista tukikelpoisista toimenpiteistä.

Tukipäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

22 §

Tuen myöntäminen ilman hakemusta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea meri- ja kalatalousrahas- toasetuksen 78 artiklassa tarkoitettuun tekniseen tukeen ja 76 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan ilman hakemusta maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Samaa menettelyä voidaan noudattaa myönnettäessä tukea monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jättää myöntämättä 1 momentissa tarkoitettua tukea maa- ja metsätalousministeriön sille osoittaman vahvistetun käyttösuunnitelman mukaisesti ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

23 §

Ratkaistaessa hakemusta kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä *maakunta* tekee päätöksen saatuaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden toimintaryhmältä. *Maakunta* voi poiketa kalatalouden toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka toimintaohjelman tai paikallisen strategian vastaista tai jos kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalatalouden toimintaryhmän rahoituskiintiöstä rahoitettavista tukikelpoisista toimenpiteistä.

Tukipäätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

22 §

Tuen myöntäminen ilman hakemusta

Maakunta voi myöntää tukea meri- ja kalatalousrahas- toasetuksen 78 artiklassa tarkoitettuun tekniseen tukeen ja 76 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan ilman hakemusta maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Samaa menettelyä voidaan noudattaa myönnettäessä tukea monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Maakunta jättää myöntämättä 1 momentissa tarkoitettua tukea maa- ja metsätalousministeriön sille osoittaman vahvistetun käyttösuunnitelman mukaisesti ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

23 §

Päätöksenteko yhdenntettyä meripolitiikkaa koskevissa hankkeissa

Meri- ja kalatalousrahastoasetuksen 80 artiklassa tarkoitetuille toimille voidaan myöntää tukea ilman hakemusta valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Valtioneuvoston kanslia vahvistaa käyttösuunnitelman sovittuaan yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa tukea koskevasta kokonaisratkaisusta. Ratkaisun teossa on pyrittävä yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, valtioneuvoston kanslia päättää ratkaisusta saatuaan vähintään kaksi puoltavaa lausuntoa muilta edellä mainituilta ministeriöiltä.

Ennen ratkaisun tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee tarvittaessa arvion hanke-ehdotuksista ja hankkii tarvittavat asiantuntijalausunnot.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa edellä 1 momentissa tarkoitettua käyttösuunnitelmasta ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

Tukea voidaan lisäksi myöntää määräämiskäisen hakumenettelyn puitteissa. Tuettavien hankkeiden valinnassa noudatetaan, mitä 2—4 momentissa on säädetty.

24 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttäen 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään sähköisestä tukihakemuksesta ja sen käsittelystä, sovelletaan myös tuen maksamista koskevaan hakemukseen.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Kirjallinen hakemus on toimitettava kehittämis- ja hal-

Päätöksenteko yhdenntettyä meripolitiikkaa koskevissa hankkeissa

Meri- ja kalatalousrahastoasetuksen 80 artiklassa tarkoitetuille toimille voidaan myöntää tukea ilman hakemusta valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Valtioneuvoston kanslia vahvistaa käyttösuunnitelman sovittuaan yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa tukea koskevasta kokonaisratkaisusta. Ratkaisun teossa on pyrittävä yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, valtioneuvoston kanslia päättää ratkaisusta saatuaan vähintään kaksi puoltavaa lausuntoa muilta edellä mainituilta ministeriöiltä.

Ennen ratkaisun tekemistä *maakunta* tekee tarvittaessa arvion hanke-ehdotuksista ja hankkii tarvittavat asiantuntijalausunnot.

Maakunta voi poiketa edellä 1 momentissa tarkoitettua käyttösuunnitelmasta ainoastaan, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista tai sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

Tukea voidaan lisäksi myöntää määräämiskäisen hakumenettelyn puitteissa. Tuettavien hankkeiden valinnassa noudatetaan, mitä 2—4 momentissa on säädetty.

24 §

Maksuhakemus

Maksuhakemus tehdään *maakunnalle* käyttäen 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään sähköisestä tukihakemuksesta ja sen käsittelystä, sovelletaan myös tuen maksamista koskevaan hakemukseen.

Maksuhakemus voidaan tehdä myös kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Kirjallinen hakemus on toimitettava *maakunnalle*.

lintokeskukselle.

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

25 §

Maksujen hyväksyminen

Tuen maksamisesta päättää kehittämis- ja hallintokeskus, jos tuen maksamista haetaan erillisellä maksuhakemuksella.

Kehittämishankkeelle tukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitetussa hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

Tuen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksuhakemusta ja menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

27 §

Tuen takaisinperintä

Tuen maksaminen on keskeytettävä ja tuki on perittävä takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) 11 §:n 3 momentin mukaisesti tukea saanut ei ole kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta täyttänyt mainitun pykälän 2 momentin vaatimusta;

3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

4) tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa toiselle tuetun investoinnin kohteen en-

Hakemukseen on liitettävä tuen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

25 §

Maksujen hyväksyminen

Tuen maksamisesta päättää *maakunta. Maksupäätöksen toimeenpantee Maaseutuvi-rasto.*

Kehittämishankkeelle tukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitetussa hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

Toimenpiteelle voidaan maksaa tukea ilman erillistä maksuhakemusta, jos menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

27 §

Tuen takaisinperintä

Tuen maksaminen on keskeytettävä ja tuki on perittävä takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) 11 §:n 3 momentin mukaisesti tukea saanut ei ole kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta täyttänyt mainitun pykälän 2 momentin vaatimusta;

3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

4) tuen saaja on luovuttanut ilman *maakunnan* lupaa toiselle tuetun investoinnin kohteen ennen tukipäätöksessä asetetun

nen tukipäätöksessä asetetun määräajan päättymistä;

5) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tuen tarkastuksessa;

6) Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka ilman korkoa on enintään 250 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, kaikki tuen saajat vastaavat yhteisvastuullisesti takaisin perityn tuen suorittamisesta.

29 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää kehittämis- ja hallintokeskus. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä kehittämis- ja hallintokeskuksen ryhtymään takaisinperintään, jos se katsoo 27 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

Takaisinperintää koskevassa päätöksessä on vahvistettava takaisinperittävä määrä, 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun kehittämis- ja hallintokeskus tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen maksamisesta.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

30 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Kehittämis- ja hallintokeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta. Takaisinperintä ja

määräajan päättymistä;

5) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tuen tarkastuksessa;

6) Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka ilman korkoa on enintään 250 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, kaikki tuen saajat vastaavat yhteisvastuullisesti takaisin perityn tuen suorittamisesta.

29 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää *maakunta*. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä *maakunnan* ryhtymään takaisinperintään, jos se katsoo 27 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

Takaisinperintää koskevassa päätöksessä on vahvistettava takaisinperittävä määrä, 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *maakunta* on saanut tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen maksamisesta.

Maakunta vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

30 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Maakunta voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen peri-

korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

31 §

Tietojärjestelmän tarkoitus

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön yleisasetuksen 125 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun tietojärjestelmän. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kehittämis- ja hallintokeskus sekä kalatalouden toimintaryhmät vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen hakijalla on oikeus tietojärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa seurata tuen hakemista, maksamista, tarkastamista ja takaisinperintää koskevan asiansa etenemistä ja ratkaisuja sekä tuen seurantatietojen käsittelyä. Vastaava oikeus on kalatalouden toimintaryhmällä sen rahoituskiintiöstä haetun ja myönnetyn tuen osalta lukuun ottamatta tarkastamista ja takaisinperintää koskevia sekä maksuhakemuksen yhteydessä esitettyjä salassa pidettäviä tietoja. Toimintaryhmällä on omasta rahoituskiintiöstään myönnetyn tuen osalta lisäksi oikeus asianhallintajärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa nähdä kokoomatietoja, jos tällainen mahdollisuus sisällytetään tietojärjestelmään. Asian seuraaminen ja koontitietojen katselu edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

34 §

minen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

31 §

Tietojärjestelmän tarkoitus

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön yleisasetuksen 125 artiklan 2 kohdan d ala-kohdassa tarkoitetun tietojärjestelmän. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. *Maakunta ja* kalatalouden toimintaryhmät vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen hakijalla on oikeus tietojärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa seurata tuen hakemista, maksamista, tarkastamista ja takaisinperintää koskevan asiansa etenemistä ja ratkaisuja sekä tuen seurantatietojen käsittelyä. Vastaava oikeus on kalatalouden toimintaryhmällä sen rahoituskiintiöstä haetun ja myönnetyn tuen osalta lukuun ottamatta tarkastamista ja takaisinperintää koskevia sekä maksuhakemuksen yhteydessä esitettyjä salassa pidettäviä tietoja. Toimintaryhmällä on omasta rahoituskiintiöstään myönnetyn tuen osalta lisäksi oikeus asianhallintajärjestelmään kuuluvassa verkkopalvelussa nähdä kokoomatietoja, jos tällainen mahdollisuus sisällytetään tietojärjestelmään. Asian seuraaminen ja koontitietojen katselu edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä *luottamuspalveluista* annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

34 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 35 §:ssä tarkoitettulla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden toimintaryhmältä hakijaa ja tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Tietoja voidaan vastaavasti luovuttaa Luonnonvarakeskukselle sen tiedonkeruutehtävän suorittamiseksi, josta säädetään yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1380/2013 25 artiklassa.

Kalatalouden toimintaryhmällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 31 §:ssä tarkoitettusta tietojärjestelmästä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Edellä 1—4 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *maakunnalla* ja 35 §:ssä tarkoitettulla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden toimintaryhmältä hakijaa ja tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja *maakunnalla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Tietoja voidaan vastaavasti luovuttaa Luonnonvarakeskukselle sen tiedonkeruutehtävän suorittamiseksi, josta säädetään yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1380/2013 25 artiklassa.

Kalatalouden toimintaryhmällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 31 §:ssä tarkoitettusta tietojärjestelmästä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Edellä 1—4 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

35 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja kehittämis- ja hallintokeskuksella.

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu tarkastusviranomainen voi valtuuttaa Maaseutuviraston tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastustrategian mukaisesti. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

35 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta *maakunnalla*.

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu tarkastusviranomainen voi valtuuttaa Maaseutuviraston tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastustrategian mukaisesti. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

36 a §

Hallintoviranomaisen oikeus takaisinperintään välittävältä toimielimeltä

Hallintoviranomainen voi määrätä toimintaohjelman varoista maksetut varat tai osan niistä perittäväksi takaisin välittävältä toimielimeltä, jos välittävä toimielin on käyttänyt varoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on osoitettu tai se on varoja käyttäessään olennaisesti toiminut vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallintoviranomaisen takaisinperintämenettelystä.

37 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tässä laissa tarkoitettuja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyjä

37 §

Toimivaltainen maakunta

Tässä laissa tarkoitettuja *maakunnalle* säädettyjä tehtäviä hoitaa se *maakunta*, jon-

tehtäviä hoitaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

39 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kehittämis- ja hallintokeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

ka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei toimivallasta muuta säädetä.

37 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakunnan on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyn toimivallan käyttäminen hallintosäännössä viranhaltijalle.

39 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön ja maakunnan tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

137.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4, 5, 7, 13, 15, 18—22, 27, 28, 36, 38, 49, 65 ja 69 §, sellaisena kuin niistä on 22 § osaksi laissa 421/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 67 a ja 70 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo, ohjaa ja koordinoi yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja vastaa neuvoston valvonta-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa neuvoston ja komission LIS-asetuksissa ja neuvoston ja komission valvonta-asetuksissa tarkoitettua keskinäisestä avunannosta muiden unionin jäsenvaltioiden, kolmansien maiden, komission ja komission nimeämän elimen kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus edellä 1 momentissa tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi saada viranomaisilta sallassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta välttämättömät tiedot ja tehdä viranomaisten toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinoititehtävien siirtämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskelle.

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo, ohjaa ja koordinoi yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja vastaa neuvoston valvonta-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa neuvoston ja komission LIS-asetuksissa ja neuvoston ja komission valvonta-asetuksissa tarkoitettua keskinäisestä avunannosta muiden unionin jäsenvaltioiden, kolmansien maiden, komission ja komission nimeämän elimen kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus edellä 1 momentissa tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi saada viranomaisilta sallassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta välttämättömät tiedot ja tehdä viranomaisten toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta jäljempänä 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta vietäessä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksytyt talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyt talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen 9—30 artiklassa säädetään hyväksytyt talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyt talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

5 §

Varsinais-Suomen maakunta

Varsinais-Suomen maakunta ja rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. *Varsinais-Suomen maakunta* valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta jäljempänä 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Varsinais-Suomen maakunta valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta vietäessä. *Varsinais-Suomen maakunta* on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Varsinais-Suomen maakunta on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksytyt talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyt talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen 9—30 artiklassa säädetään hyväksytyt talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyt talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

7 §

Elintarviketurvallisuusvirasto, aluehallintovirastot ja kunnat

Elintarviketurvallisuusviraston, *aluehallintoviraston ja kuntien elintarvikevalvontaviranomaisten* kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (23/2006).

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 7 luvussa tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Maaseutuvirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta lukien. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, rajavartiolaitos tai Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus

7 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusviraston kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (23/2006).

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Varsinais-Suomen maakunnalla ja rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 7 luvussa tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Maaseutuvirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta lukien. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Varsinais-Suomen maakunta, rajavartiolaitos tai Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan, tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moot-

toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

Moottoritehon mittauksesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenteen turvallisuusvirasto voi valtuuttaa 8 §:ssä tarkoitetun luokituslaitoksen tai muun toiminnanharjoittajan suorittamaan moottoritehon mittaamisen.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Vapautus on voimassa toistaiseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus peruuttaa vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle välittömästi, jos kalastusluksen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomaisen ja määräajan laskeminen

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 17 ar-

toriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, *Varsinais-Suomen maakunta* voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

Moottoritehon mittauksesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenteen turvallisuusvirasto voi valtuuttaa 8 §:ssä tarkoitetun luokituslaitoksen tai muun toiminnanharjoittajan suorittamaan moottoritehon mittaamisen.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Varsinais-Suomen maakunta myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Vapautus on voimassa toistaiseksi. *Varsinais-Suomen maakunta* peruuttaa vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan *Varsinais-Suomen maakunnalle* välittömästi, jos kalastusluksen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomaisen ja määräajan laskeminen

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 17 ar-

tiklassa tarkoitettu ennakkoilmoitus, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62—64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa ja 21—23 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on toimitettu määräajassa, jos ilmoitus on ennen määräajan päättymistä saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Paperinen ilmoitus katsotaan saapuneeksi määräajassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle myös, jos ilmoituksen sisältävän kirjekuoren postileimasta selviää, että kuori on leimattu postissa ennen määräajan päättymistä tai se on ennen määräajan päättymistä annettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kalastusaluksen neuvoston valvonta-asetuksen 6 artiklassa tarkoitettun kalastuslisenssinhaltijan (*kalastuslisenssinhaltija*) henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja seuraavat seikat:

1) kenelle saalis on myyty tai myydään, jos se on tiedossa, sekä myydyn saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä;

2) suoraan kuluttajille myydyn ja omaan käyttöön otetun saaliin määrä ja kalalajitunnus (FAO-koodi);

3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kala-

tiklassa tarkoitettu ennakkoilmoitus, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62—64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa *Varsinais-Suomen maakunnalle*.

Edellä 1 momentissa ja 21—23 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on toimitettu määräajassa, jos ilmoitus on ennen määräajan päättymistä saapunut *Varsinais-Suomen maakunnalle*. Paperinen ilmoitus katsotaan saapuneeksi määräajassa *Varsinais-Suomen maakunnalle* myös, jos ilmoituksen sisältävän kirjekuoren postileimasta selviää, että kuori on leimattu postissa ennen määräajan päättymistä tai se on ennen määräajan päättymistä annettu *Varsinais-Suomen maakunnan* valvontaa suorittavalle virkamiehelle.

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain *Varsinais-Suomen maakunnalle*.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kalastusaluksen neuvoston valvonta-asetuksen 6 artiklassa tarkoitettun kalastuslisenssinhaltijan (*kalastuslisenssinhaltija*) henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja seuraavat seikat:

1) kenelle saalis on myyty tai myydään, jos se on tiedossa, sekä myydyn saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä;

2) suoraan kuluttajille myydyn ja omaan käyttöön otetun saaliin määrä ja kalalajitunnus (FAO-koodi);

3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kala-

lajitunnus (FAO-koodi) ja määrä;
4) saaliit pyytäneen kalastusalueksen rekisteritunnus;
5) kalastusalueksen päällikön henkilötunnus;
6) käytetyt pyydykset;
7) saaliin kalastusalue ja pyyntiaika;
8) saalin purkupaikka ja -aika;
9) tiedot tahattomista sivusaaliista;
10) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.

Jos kalastusmatkalla saadun silakka- tai kilohailisaaliin määrä on pienempi kuin 50 kilogrammaa, voidaan edellä säädetystä poiketen kyseessä oleva silakka- tai kilohailisaalis ilmoittaa 22 §:ssä tarkoitettulla ilmoituksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueksen muita kuin kiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueksen kalastuslissenssinhaltijan tai tämän valtuuttaman aluksen päällikön tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusalueksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

- 1) puretun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä kilogrammoittain;
- 2) niiden toimijoiden nimi ja yhteystiedot, joille saalista on myyty ilmoituksessa tarkoitettuna aikana;
- 3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi) ja määrä kilogrammoina;
- 4) saaliit pyytäneen kalastusalueksen rekisteritunnus;
- 5) kalastusalueksen päällikön henkilötunnus;

lajitunnus (FAO-koodi) ja määrä;
4) saaliit pyytäneen kalastusalueksen rekisteritunnus;
5) kalastusalueksen päällikön henkilötunnus;
6) käytetyt pyydykset;
7) saaliin kalastusalue ja pyyntiaika;
8) saalin purkupaikka ja -aika;
9) tiedot tahattomista sivusaaliista;
10) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.

Jos kalastusmatkalla saadun silakka- tai kilohailisaaliin määrä on pienempi kuin 50 kilogrammaa, voidaan edellä säädetystä poiketen kyseessä oleva silakka- tai kilohailisaalis ilmoittaa 22 §:ssä tarkoitettulla ilmoituksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueksen muita kuin kiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueksen kalastuslissenssinhaltijan tai tämän valtuuttaman aluksen päällikön tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusalueksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista *Varsinais-Suomen maakunnalle*.

Ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

- 1) puretun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi), siten kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevan tilastoasetuksen liitteessä 1, ja määrä kilogrammoittain;
- 2) niiden toimijoiden nimi ja yhteystiedot, joille saalista on myyty ilmoituksessa tarkoitettuna aikana;
- 3) poisheitetyn ja vapautetun saaliin kalalajitunnus (FAO-koodi) ja määrä kilogrammoina;
- 4) saaliit pyytäneen kalastusalueksen rekisteritunnus;
- 5) kalastusalueksen päällikön henkilötunnus;

6) käytetyt pyydykset;
7) saaliin kalastusalue tai kalastusalueet;
8) pyyntipäivien lukumäärä;
9) saaliin pääasiallinen purkupaikka;
10) tiedot tahattomista sivusaaliista;
11) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalueiden pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalue-rekisteriin.

Kalastusalueen päällikkönä toimivan kalastuslisenssinhaltijan ei tarvitse tehdä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos lisenssinhaltijan kalastusalue on alle kymmenen metriä pitkä.

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalueelta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoitettava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään neuvoston valvonta-asetuksen

6) käytetyt pyydykset;
7) saaliin kalastusalue tai kalastusalueet;
8) pyyntipäivien lukumäärä;
9) saaliin pääasiallinen purkupaikka;
10) tiedot tahattomista sivusaaliista;
11) tiedot kalastusmatkalla tuhoutuneista tai kadonneista pyydyksistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti *Varsinais-Suomen maakunnalle* niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalueiden pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalue-rekisteriin.

Kalastusalueen päällikkönä toimivan kalastuslisenssinhaltijan ei tarvitse tehdä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos lisenssinhaltijan kalastusalue on alle kymmenen metriä pitkä.

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalueelta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta meri-alueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoitettava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun *Varsinais-Suomen maakunnan* pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan 3

59 artiklan 3 kohdassa.

Ilmoituksesta tulee ostajan yhteystietojen lisäksi käydä ilmi ostajan henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja yrityksen toimiala. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston ja komission LIS- ja valvonta-asetuksissa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Rekistereiden pitäjät ja käyttäjät

Edellä 30—35 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä pitävät maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja rajavartiolaitos yhdessä. Maa- ja metsätalousministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset pitävät yhdessä 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tieto-

kohdassa.

Ilmoituksesta tulee ostajan yhteystietojen lisäksi käydä ilmi ostajan henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus ja yrityksen toimiala. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, *Varsinais-Suomen maakunnalle* toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Varsinais-Suomen maakunta käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston ja komission LIS- ja valvonta-asetuksissa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Rekistereiden pitäjät ja käyttäjät

Edellä 30—35 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä pitävät maa- ja metsätalousministeriö, *Varsinais-Suomen maakunta* ja rajavartiolaitos yhdessä. Maa- ja metsätalousministeriö ja *Varsinais-Suomen maakunta* pitävät yhdessä 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on *Varsinais-Suomen maakunta*.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tieto-

järjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomaisen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

Maaseutuvirasto käyttää kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja rekistereitä selvittäessään käsiteltävänäan olevia rikkomusasioita ja määrätessään 7 luvun mukaisia rikkomus- ja seuraamusmaksuja. Tulli käyttää saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientä koskevia päätöksiä. Luonnonvarakeskus käyttää 30—33 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä Euroopan unionin tiedonkeruuvoltoitteiden täyttämistä ja tilastointia varten sekä tutkimustarkoituksiin.

49 §

Rikkomukset

Maaseutuvirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

1) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 6 tai 7 artiklassa säädettyjä kalastusaluksen merkintöjä ja asiakirjoja koskevia säännöksiä;

2) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 8–17 artiklassa säädettyjä kalastusaluksen apuveneitä, kalastusaluksella käytettäviä pyydyksiä ja pyydyksiin kiinnitettäviä poijuja koskevia säännöksiä;

3) laiminlyö varmistaa komission valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädetyn mukaisesti, että aluksen satelliittipaikannuslaite on toimintakykyinen tai että sen toimintaa ei estetä;

4) komission valvonta-asetuksen 25 artiklan vastaisesti lähtee VMS-laitteen toimintahäiriön jälkeen satamasta ennen kuin lippuvaltion toimivaltainen viranomaisen on antanut siihen luvan, poistaa VMS-laitteen ilman lippuvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntää tai laiminlyö ilmoittaa mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti

järjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Päävastuullinen rekisterinpitäjä myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomaisen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

Maaseutuvirasto käyttää kaikkia tässä luvussa tarkoitettuja rekistereitä selvittäessään käsiteltävänäan olevia rikkomusasioita ja määrätessään 7 luvun mukaisia rikkomus- ja seuraamusmaksuja. Tulli käyttää saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientä koskevia päätöksiä. Luonnonvarakeskus käyttää 30—33 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä Euroopan unionin tiedonkeruuvoltoitteiden täyttämistä ja tilastointia varten sekä tutkimustarkoituksiin.

49 §

Rikkomukset

Maaseutuvirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

1) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 6 tai 7 artiklassa säädettyjä kalastusaluksen merkintöjä ja asiakirjoja koskevia säännöksiä;

2) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 8–17 artiklassa säädettyjä kalastusaluksen apuveneitä, kalastusaluksella käytettäviä pyydyksiä ja pyydyksiin kiinnitettäviä poijuja koskevia säännöksiä;

3) laiminlyö varmistaa komission valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädetyn mukaisesti, että aluksen satelliittipaikannuslaite on toimintakykyinen tai että sen toimintaa ei estetä;

4) komission valvonta-asetuksen 25 artiklan vastaisesti lähtee VMS-laitteen toimintahäiriön jälkeen satamasta ennen kuin lippuvaltion toimivaltainen viranomaisen on antanut siihen luvan, poistaa VMS-laitteen ilman lippuvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntää tai laiminlyö ilmoittaa mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti

aluksen maantieteellisen sijainnin kalastuksen seurantakeskukseen;

5) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 14—16 artiklan tai 21—25 artiklan kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta tai purkuilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen tai komission valvonta-asetuksen 29—36, 38—42, 44, 47—55 ja 58 artiklassa olevien kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta, purkamista, purkuilmoitusta tai pyyntiponnistusilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen;

6) laiminlyö toimittaa 21—23, 25 ja 26 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen määräajassa tai toimittaa puutteellisen ilmoituksen;

7) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 17 tai 18 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen tekemisen, tekee puutteellisen ilmoituksen tai ei tee ilmoitusta määräajassa;

8) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädettyjä jälleenlaivaustoimia koskevia säännöksiä;

9) laiminlyö noudattaa pyyntiponnistusta koskevia neuvoston valvonta-asetuksen 26—30 artiklan säännöksiä;

10) kalastaa neuvoston valvonta-asetuksen 39 artiklassa säädetyn kiellon vastaisesti kalastusaluksella, jossa on aluksen kalastuslissenssissä vahvistetun tehon ylittävä moottori;

11) käyttää neuvoston valvonta-asetuksen 40 artiklan säännöksen vastaisesti uutta käyttömootoria, vaihdettua käyttömootoria tai teknisesti muokattua käyttömootoria, joka ei ole saanut asianomaisen jäsenvaltion virallista varmennusta;

12) purkaa saalista jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 43 artiklan nojalla nimeämien satamien tai lähellä rannikkoa olevien nimettyjen paikkojen ulkopuolella;

13) säilyttää kalastusaluksella neuvoston valvonta-asetuksen 44 artiklan säännösten vastaisesti monivuotisissa suunnitelmissa tarkoitettujen pohjakalakantojen saaliita;

14) säilyttää neuvoston valvonta-asetuksen 47 artiklan säännösten vastaisesti pyydyksiä aluksella;

15) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 48 artiklassa säädettyjä kadonneen pyydyksen talteenottolaitteita, talteenottoa ja pyydyksen katoamista koskevia velvollisuuksia;

aluksen maantieteellisen sijainnin kalastuksen seurantakeskukseen;

5) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 14—16 artiklan tai 21—25 artiklan kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta tai purkuilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen tai komission valvonta-asetuksen 29—36, 38—42, 44, 47—55 ja 58 artiklassa olevien kalastuspäiväkirjaa, jälleenlaivausilmoitusta, purkamista, purkuilmoitusta tai pyyntiponnistusilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen;

6) laiminlyö toimittaa 21—23, 25 ja 26 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen määräajassa tai toimittaa puutteellisen ilmoituksen;

7) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 17 tai 18 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen tekemisen, tekee puutteellisen ilmoituksen tai ei tee ilmoitusta määräajassa;

8) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 20 artiklassa säädettyjä jälleenlaivaustoimia koskevia säännöksiä;

9) laiminlyö noudattaa pyyntiponnistusta koskevia neuvoston valvonta-asetuksen 26—30 artiklan säännöksiä;

10) kalastaa neuvoston valvonta-asetuksen 39 artiklassa säädetyn kiellon vastaisesti kalastusaluksella, jossa on aluksen kalastuslissenssissä vahvistetun tehon ylittävä moottori;

11) käyttää neuvoston valvonta-asetuksen 40 artiklan säännöksen vastaisesti uutta käyttömootoria, vaihdettua käyttömootoria tai teknisesti muokattua käyttömootoria, joka ei ole saanut asianomaisen jäsenvaltion virallista varmennusta;

12) purkaa saalista jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 43 artiklan nojalla nimeämien satamien tai lähellä rannikkoa olevien nimettyjen paikkojen ulkopuolella;

13) säilyttää kalastusaluksella neuvoston valvonta-asetuksen 44 artiklan säännösten vastaisesti monivuotisissa suunnitelmissa tarkoitettujen pohjakalakantojen saaliita;

14) säilyttää neuvoston valvonta-asetuksen 47 artiklan säännösten vastaisesti pyydyksiä aluksella;

15) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 48 artiklassa säädettyjä kadonneen pyydyksen talteenottolaitteita, talteenottoa ja pyydyksen katoamista koskevia velvollisuuksia;

16) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 49 artiklassa säädettyjen lajikoostumusta tai kalastuspäiväkirjaan kirjaamista koskevien velvollisuuksien noudattamisen;

17) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 50 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta taikka mainitussa artiklassa säädettyä pyydysten säilytystä tai kauttakulkunopeutta koskevaa velvollisuutta;

18) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 52 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta;

19) kalastaa vastoin jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 53 artiklan mukaisesti asettamaa reaaliaikaista kalastuskieltoa;

20) pitää virkistyskalastuksesta peräisin olevia saaliita kaupan vastoin neuvoston valvonta-asetuksen 55 artiklan 2 kohdan säännöstä;

21) laiminlyö ennen ensimyyntiä jaotella eriin kaikki pyydetty tai kerätyt kalastus- ja vesiviljelytuotteet neuvoston valvonta-asetuksen 56 artiklassa säädetyn mukaisesti;

22) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 58 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 66—68 artiklassa säädettyjä kalatuotteiden jäljitettävyyttä, kuluttajille annettavia tietoja tai pakkausmerkintöjä koskevia velvollisuuksia;

23) laiminlyö ensiostajaksi rekisteröitymisen neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan ja tämän lain 28 §:n mukaisesti;

24) asettaa myyntiin punnitsematonta kalaa neuvoston valvonta-asetuksen 60 tai 61 artiklan säännösten tai mainituissa artikloissa tarkoitettujen valvonta- tai pistokoesuunnitelmien säännösten vastaisesti;

25) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 69—73 artiklan punnituksia koskevia säännöksiä;

26) laiminlyö täyttää ja toimittaa myynti-ilmoituksen neuvoston valvonta-asetuksen 62—64 artiklan säännösten tai tämän lain 20 §:n mukaisesti;

27) laiminlyö täyttää ja toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitettut haltuunottoilmoitukset;

28) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädettyjä kul-

16) laiminlyö neuvoston valvonta-asetuksen 49 artiklassa säädettyjen lajikoostumusta tai kalastuspäiväkirjaan kirjaamista koskevien velvollisuuksien noudattamisen;

17) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 50 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta taikka mainitussa artiklassa säädettyä pyydysten säilytystä tai kauttakulkunopeutta koskevaa velvollisuutta;

18) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 52 artiklassa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta;

19) kalastaa vastoin jäsenvaltion neuvoston valvonta-asetuksen 53 artiklan mukaisesti asettamaa reaaliaikaista kalastuskieltoa;

20) pitää virkistyskalastuksesta peräisin olevia saaliita kaupan vastoin neuvoston valvonta-asetuksen 55 artiklan 2 kohdan säännöstä;

21) laiminlyö ennen ensimyyntiä jaotella eriin kaikki pyydetty tai kerätyt kalastus- ja vesi-tiljelytuotteet neuvoston valvonta-asetuksen 56 artiklassa säädetyn mukaisesti;

22) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 58 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 66—68 artiklassa säädettyjä kalatuotteiden jäljitettävyyttä, kuluttajille annettavia tietoja tai pakkausmerkintöjä koskevia velvollisuuksia;

23) laiminlyö ensiostajaksi rekisteröitymisen neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan ja tämän lain 28 §:n mukaisesti;

24) asettaa myyntiin punnitsematonta kalaa neuvoston valvonta-asetuksen 60 tai 61 artiklan säännösten tai mainituissa artikloissa tarkoitettujen valvonta- tai pistokoesuunnitelmien säännösten vastaisesti;

25) laiminlyö noudattaa komission valvonta-asetuksen 69—73 artiklan punnituksia koskevia säännöksiä;

26) laiminlyö täyttää ja toimittaa myynti-ilmoituksen neuvoston valvonta-asetuksen 62—64 artiklan säännösten tai tämän lain 20 §:n mukaisesti;

27) laiminlyö täyttää ja toimittaa *Varsinais-Suomen maakunnalle* asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitettut haltuunottoilmoitukset;

28) laiminlyö noudattaa neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädettyjä kul-

jetusasiakirjan täyttämistä ja toimivaltaiselle viranomaiselle toimittamista koskevia säännöksiä;

29) laiminlyö noudattaa viranomaisen suorittaman tarkastuksen yhteydessä neuvoston valvonta-asetuksen 75 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 113 tai 114 artiklassa toimijalle tai aluksen päällikölle säädettyjä velvollisuuksia;

30) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 4 artiklan 3 tai 4 kohdassa säädettyjä jälleelaivauskieltoja;

31) purkaa tai jälleelaivaa saalista muualla kuin neuvoston LIS-asetuksen 5 artiklan mukaisesti nimetyissä satamissa ja lähellä rantaa olevissa paikoissa;

32) toimittaa neuvoston LIS-asetuksen 6 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen säädetyn ajan jälkeen;

33) tulee satamaan tai aloittaa saaliin purkamisen vastoin neuvoston LIS-asetuksen 7 artiklassa säädettyä satamaantulolupaa tai purkulupaa;

34) laiminlyö toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle neuvoston LIS-asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua purku- tai jälleelaivausilmoituksen;

35) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 36 artiklan nojalla tehtyä kiireellistä toimenpidettä tai väliaikaista toimenpidettä koskevaa täytäntöönpanopäätöstä;

36) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 5 kohdan nojalla annetun satamaantuloluvan määräyksiä;

37) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 7 kohdan säännöstä miehistön vaihdosta;

38) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 38 artiklan 2—7 kohdassa säädettyä ostokieltoa, kalastusaluksen kolmanteen maahan siirtymistä koskevaa kieltoa, vientikieltoa, kauppajärjestelykieltoa tai yhteisten kalastustoimien harjoittamiskieltoa;

39) maahantuo Euroopan unionin alueelle kalataloustuotteita vastoin neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklan saalistodistusta koskevia säännöksiä tai näitä säännöksiä tarkentavia Euroopan unionin toimielinten antamia säädöksiä ja päätöksiä;

40) kalastaa neuvoston Itämeri-asetuksen 3 artiklassa säädettyä, verkon silmäkokoväittämissä pienempisilmäisillä verkoilla tai

jetusasiakirjan täyttämistä ja toimivaltaiselle viranomaiselle toimittamista koskevia säännöksiä;

29) laiminlyö noudattaa viranomaisen suorittaman tarkastuksen yhteydessä neuvoston valvonta-asetuksen 75 artiklassa tai komission valvonta-asetuksen 113 tai 114 artiklassa toimijalle tai aluksen päällikölle säädettyjä velvollisuuksia;

30) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 4 artiklan 3 tai 4 kohdassa säädettyjä jälleelaivauskieltoja;

31) purkaa tai jälleelaivaa saalista muualla kuin neuvoston LIS-asetuksen 5 artiklan mukaisesti nimetyissä satamissa ja lähellä rantaa olevissa paikoissa;

32) toimittaa neuvoston LIS-asetuksen 6 artiklassa säädetyn ennakoilmoituksen säädetyn ajan jälkeen;

33) tulee satamaan tai aloittaa saaliin purkamisen vastoin neuvoston LIS-asetuksen 7 artiklassa säädettyä satamaantulolupaa tai purkulupaa;

34) laiminlyö toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle neuvoston LIS-asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua purku- tai jälleelaivausilmoituksen;

35) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 36 artiklan nojalla tehtyä kiireellistä toimenpidettä tai väliaikaista toimenpidettä koskevaa täytäntöönpanopäätöstä;

36) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 5 kohdan nojalla annetun satamaantuloluvan määräyksiä;

37) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 37 artiklan 7 kohdan säännöstä miehistön vaihdosta;

38) laiminlyö noudattaa neuvoston LIS-asetuksen 38 artiklan 2—7 kohdassa säädettyä ostokieltoa, kalastusaluksen kolmanteen maahan siirtymistä koskevaa kieltoa, vientikieltoa, kauppajärjestelykieltoa tai yhteisten kalastustoimien harjoittamiskieltoa;

39) maahantuo Euroopan unionin alueelle kalataloustuotteita vastoin neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklan saalistodistusta koskevia säännöksiä tai näitä säännöksiä tarkentavia Euroopan unionin toimielinten antamia säädöksiä ja päätöksiä;

40) kalastaa neuvoston Itämeri-asetuksen 3 artiklassa säädettyä, verkon silmäkokoväittämissä pienempisilmäisillä verkoilla tai

purkaa saalista kyseisen artiklan säännösten vastaisesti;

41) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 5 tai 6 artiklan pyydyksen rakennetta koskevia säännöksiä;

42) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 8 artiklan säännöksiä verkkojen mitoista ja verkkojen vedessäoloajasta;

43) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 12 artiklan säännöksiä vaadittavista saalisosuuksista;

44) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 13 artiklan säännöksiä pyydysten käytöstä ja käyttövalmiina pitämisestä;

45) purkaa lajittelemattomia saaliita vastoin neuvoston Itämeri-asetuksen 19 artiklan säännöstä ja 47 §:n nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön päätöstä;

46) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 24 artiklan säännöksiä tieteellisessä tutkimustarkoituksessa tapahtuvasta kalastuksesta ja saaliin myynnistä;

47) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 16 artiklan säännöksiä erityisalueille saapumisesta tai niiltä poistumisesta;

48) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 17 artiklan säännöksiä ennakoilmoituksen tekemisestä;

49) purkaa saalista vastoin neuvoston turska-asetuksen 18 artiklan säännöstä purkamisesta nimettyyn satamaan;

50) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 21 artiklan kauttakulkua koskevaa säännöstä;

51) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 22 artiklan säännöstä purkamisilmoituksen tekemisestä;

52) laiminlyö noudattaa 44 §:n nojalla annetun valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettuja Euroopan unionin säilyttämistoimenpiteitä tai monivuotisia suunnitelmia koskevia tarkempia säännöksiä; taikka

53) toimii kalastusaluksen päällikkönä vastoin 61 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusaluksen päällikkönä toimimisen kieltä koskevaa päätöstä.

purkaa saalista kyseisen artiklan säännösten vastaisesti;

41) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 5 tai 6 artiklan pyydyksen rakennetta koskevia säännöksiä;

42) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 8 artiklan säännöksiä verkkojen mitoista ja verkkojen vedessäoloajasta;

43) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 12 artiklan säännöksiä vaadittavista saalisosuuksista;

44) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 13 artiklan säännöksiä pyydysten käytöstä ja käyttövalmiina pitämisestä;

45) purkaa lajittelemattomia saaliita vastoin neuvoston Itämeri-asetuksen 19 artiklan säännöstä ja 47 §:n nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön päätöstä;

46) laiminlyö noudattaa neuvoston Itämeri-asetuksen 24 artiklan säännöksiä tieteellisessä tutkimustarkoituksessa tapahtuvasta kalastuksesta ja saaliin myynnistä;

47) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 16 artiklan säännöksiä erityisalueille saapumisesta tai niiltä poistumisesta;

48) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 17 artiklan säännöksiä ennakoilmoituksen tekemisestä;

49) purkaa saalista vastoin neuvoston turska-asetuksen 18 artiklan säännöstä purkamisesta nimettyyn satamaan;

50) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 21 artiklan kauttakulkua koskevaa säännöstä;

51) laiminlyö noudattaa neuvoston turska-asetuksen 22 artiklan säännöstä purkamisilmoituksen tekemisestä;

52) laiminlyö noudattaa 44 §:n nojalla annetun valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettuja Euroopan unionin säilyttämistoimenpiteitä tai monivuotisia suunnitelmia koskevia tarkempia säännöksiä; taikka

53) toimii kalastusaluksen päällikkönä vastoin 61 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusaluksen päällikkönä toimimisen kieltä koskevaa päätöstä.

65 §

Rikkomusrekisterin pitäjät ja käyttäjät

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto pitävät rikkomusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maaseutuvirasto. Rekisterin käyttäjiä ovat edellä mainittujen lisäksi rajavartiolaitos ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta ja rekisterinpidon ohjauksesta. Maaseutuvirasto myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

65 §

Rikkomusrekisterin pitäjät ja käyttäjät

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto pitävät rikkomusrekisteriä. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maaseutuvirasto. Rekisterin käyttäjiä ovat edellä mainittujen lisäksi rajavartiolaitos ja *Varsinais-Suomen maakunta*.

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta ja rekisterinpidon ohjauksesta. Maaseutuvirasto myöntää viranomaisen esityksestä henkilölle käyttöoikeuden niihin rekistereihin ja rekistereiden tietoryhmiin tai tietokenttiin, jotka ovat tarpeen kyseisen viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

67 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Varsinais-Suomen maakunnan on annettava tässä laissa maakunnalle säädetyn toimivallan käyttäminen hallintosäännössä viranhaltijalle.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä tiedot voidaan luovuttaa rekisterin otteella tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Tietojen luovutuksesta päättää rekisteriä pitävä viranomainen. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Salassapitosäännösten estämättä käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja voidaan luovuttaa:

1) Tullille laissa säädettyjä valvontatehtäviä, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa sekä ve-

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä tiedot voidaan luovuttaa rekisterin otteella tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Tietojen luovutuksesta päättää rekisteriä pitävä viranomainen. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Salassapitosäännösten estämättä käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja voidaan luovuttaa:

1) Tullille laissa säädettyjä valvontatehtäviä, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa sekä ve-

rotusta ja sen valvontaa varten;

2) poliisille kalastuksen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, meriliikenteen valvontaa, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa ja öljypäästöjen tutkintaa sekä pelastustoimintaa varten;

3) Liikenteen turvallisuusvirastolle merenkulun ohjausta, meriturvallisuuden valvontaa ja alusrekisterin ylläpitoa varten;

4) ulosottoviranomaisille niille kuuluvien täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten;

5) elintarvikevalvontaviranomaisille elintarvikkeita koskevan lainsäädännön noudattamisen valvontaa varten;

6) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja seuraamusten määräämiseen sekä niiden suomalaisten alusten rekisteröintiä varten, joiden kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa;

7) Euroopan komissiolle, Euroopan kalastusvalvontavirastolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja seuraamusten määräämistä varten;

8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:ssä tarkoitettulle kalastusvakuutuslaitokselle vakuutustuen maksamista koskevaa päätöksentekoa varten;

9) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vakuutustuen takaisinperintää varten.

rotusta ja sen valvontaa varten;

2) poliisille kalastuksen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, meriliikenteen valvontaa, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa ja öljypäästöjen tutkintaa sekä pelastustoimintaa varten;

3) Liikenteen turvallisuusvirastolle merenkulun ohjausta, meriturvallisuuden valvontaa ja alusrekisterin ylläpitoa varten;

4) ulosottoviranomaisille niille kuuluvien täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten;

5) elintarvikevalvontaviranomaisille elintarvikkeita koskevan lainsäädännön noudattamisen valvontaa varten;

6) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja seuraamusten määräämiseen sekä niiden suomalaisten alusten rekisteröintiä varten, joiden kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa;

7) Euroopan komissiolle, Euroopan kalastusvalvontavirastolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaa ja seuraamusten määräämistä varten;

8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:ssä tarkoitettulle kalastusvakuutuslaitokselle vakuutustuen maksamista koskevaa päätöksentekoa varten;

9) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle *maakunnalle* vakuutustuen takaisinperintää varten.

70 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista maahan tuontia, maastavientiä ja hyväksytyt talouden toimijan määräämistä koskevista päätöksistä maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteesta määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

138.

Laki

eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 11 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 11 ja 18 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että korvauksen saaja toimittaa korvauksen myöntävälle viranomaiselle vuosittain maksuhakemuksen Maaseutuviraston vahvistamalla lomakkeella. Tiedot voidaan toimittaa lomakkeella myös sähköisessä muodossa. Ei-tuotannollisten investointien korvausta sekä 5 §:n 7 momentissa tarkoitettua sopimuksen johdosta maksettavaa ympäristökorvausta maksetaan enintään myönnetyn korvauksen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Neuvojan on annettava neuvonnasta elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukselle ennakkoilmoitus. Maatilojen neuvonnan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että viljelijä on vahvistanut neuvontatoimenpiteen toteutumisen ja että korvausta haetaan kuuden kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakkoilmoituksesta.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että maksettavan korvauksen määrä sitoumus-, sopimus- tai korvausvuodelta on korvauksen saajaa ja yksittäistä korvausta kohden vähintään 100 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen maksamisen edellytyksistä.

Ehdotus

11 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Ympäristökorvauksen ja luonnonmukaisen tuotannon korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että korvauksen saaja toimittaa korvauksen myöntävälle viranomaiselle vuosittain maksuhakemuksen Maaseutuviraston vahvistamalla lomakkeella. Tiedot voidaan toimittaa lomakkeella myös sähköisessä muodossa. Ei-tuotannollisten investointien korvausta sekä 5 §:n 7 momentissa tarkoitettua sopimuksen johdosta maksettavaa ympäristökorvausta maksetaan enintään myönnetyn korvauksen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Neuvojan on annettava neuvonnasta *maakunnalle* ennakkoilmoitus. Maatilojen neuvonnan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että viljelijä on vahvistanut neuvontatoimenpiteen toteutumisen ja että korvausta haetaan kuuden kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakkoilmoituksesta.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että maksettavan korvauksen määrä sitoumus-, sopimus- tai korvausvuodelta on korvauksen saajaa ja yksittäistä korvausta kohden vähintään 100 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen maksamisen edellytyksistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvauksen hakemisessa noudatettavasta menettelystä ja 2 momentissa tarkoitettusta ennakoilmoituksesta.

18 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* sekä kunnalla on oikeus saada korvauksen saajalta korvauksen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvauksen hakemisessa noudatettavasta menettelystä ja 2 momentissa tarkoitettusta ennakoilmoituksesta.

18 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja *maakunnalla* on oikeus saada korvauksen saajalta korvauksen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

139.

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 25 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 9, 24, 29—35, 47—49, 55 ja 56 §:stä sekä 10 luvusta johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 9, 24, 29—35, 47—49, 55 ja 56 §:stä sekä 10 luvusta johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto *Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja maakunnalta*. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman *Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan* lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä *niille*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

140.

Laki**luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain (294/2015) 6, 7, 9, 12, 23, 27—28 ja 35—37 §, sellaisena kuin niistä on 23 § osaksi laissa 1117/2017, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus**Maakunta*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo:

Maakunta valvoo:

1) luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä vähittäismyynnissä; sekä

1) luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä vähittäismyynnissä; sekä

2) maatilalla harjoitettua omien maataloustuotteiden käsittelyä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla.

2) maatilalla harjoitettua omien maataloustuotteiden käsittelyä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii toimeenpanoasetuksen 36 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien kasvintuotannon siirtymävaihetta sekä 40 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien rinnakkaista tuotantoa. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen viranomainen toimeenpanoasetuksen 47 artiklan a ja b alakohtien mukaisessa hätätilanteessa.

Maakunta toimii toimeenpanoasetuksen 36 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien kasvintuotannon siirtymävaihetta sekä 40 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena koskien rinnakkaista tuotantoa. Lisäksi *maakunta* on toimivaltainen viranomainen toimeenpanoasetuksen 47 artiklan a ja b alakohtien mukaisessa hätätilanteessa.

7 §

7 §

*Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto**Valtion lupa- ja valvontavirasto*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, kaupan pitämistä ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 5 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholi-

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, kaupan pitämistä ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 5 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien ja väki-

juomien ja väkiviinan maahantuontia ja maastavientiä harjoittavia toimijoita.

viinan maahantuontia ja maastavientiä harjoittavia toimijoita.

9 §

Valvontasuunnitelmat

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava toimeenpanoasetuksen 92 f artiklassa tarkoitettu monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma, jossa kuvataan luonnonmukaisen tuotannon valvontaan liittyvien järjestelmien rakenteet ja organisaatiot sekä valvonnan strategiset tavoitteet, tärkeysjärjestykseen asettaminen ja yleinen järjestäminen.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston on laadittava 7 §:ssä tarkoitettua valvonnasta 2 momentissa tarkoitettu vuosittainen valvontasuunnitelma.

12 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat käyttää toimijoiden ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden valvonnassa apuna Elintarviketurvallisuusviraston valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia. Valtuutetut tarkastajat voivat tehdä viranomaisvalvontaa varten vaadittavia tarkastuksia. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla sitä valvonnan aluetta, jolle hänet on valtuutettu,

9 §

Valvontasuunnitelmat

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava toimeenpanoasetuksen 92 f artiklassa tarkoitettu monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma, jossa kuvataan luonnonmukaisen tuotannon valvontaan liittyvien järjestelmien rakenteet ja organisaatiot sekä valvonnan strategiset tavoitteet, tärkeysjärjestykseen asettaminen ja yleinen järjestäminen.

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma *maakuntien* ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on laadittava 7 §:ssä tarkoitettua valvonnasta 2 momentissa tarkoitettu vuosittainen valvontasuunnitelma.

12 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto ja *maakunta* voivat käyttää toimijoiden ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden valvonnassa apuna Elintarviketurvallisuusviraston valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia. Valtuutetut tarkastajat voivat tehdä viranomaisvalvontaa varten vaadittavia tarkastuksia. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla sitä valvonnan aluetta, jolle hänet on valtuutettu,

koskevien tarkastusten tekemiseen vaadittava asiantuntemus ja pätevyys. Valtuutetun tarkastajan tulee toimijan niin vaatiessa esittää valtuutuksestaan kirjallinen selvitys, josta on käytävä ilmi, mitä valvonnan aluetta hänen valtuutensa koskee.

Elintarviketurvallisuusviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa. Tarkastusten johdosta tehtävät hallinnolliset päätökset tekee tarkastuksen toimeksi antanut valvontaviranomainen.

23 §

Rekisterinpitäjä

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteriä pitää Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 5 §:ssä. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus käyttää ja päivittää rekisterin tietoja tämän lain 6 §:ssä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Tämän lain 7 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisterinpitäjä on kuitenkin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla.

26 §

Asiakirjaselvityksen julkaisu

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee toimijan ajantasaisen asiakirjaselvityksen. Edellä 7 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden osalta asiakirjaselvityksen julkaisee kuitenkin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

koskevien tarkastusten tekemiseen vaadittava asiantuntemus ja pätevyys. Valtuutetun tarkastajan tulee toimijan niin vaatiessa esittää valtuutuksestaan kirjallinen selvitys, josta on käytävä ilmi, mitä valvonnan aluetta hänen valtuutensa koskee.

Elintarviketurvallisuusviraston ja maankunnan on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa. Tarkastusten johdosta tehtävät hallinnolliset päätökset tekee tarkastuksen toimeksi antanut valvontaviranomainen.

23 §

Rekisterinpitäjä

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteriä pitää Elintarviketurvallisuusvirasto. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 5 §:ssä. Lisäksi maankunnilla on oikeus käyttää ja päivittää rekisterin tietoja tämän lain 6 §:ssä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Tämän lain 7 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisterinpitäjä on kuitenkin Valtion lupa- ja valvontavirasto. Rekisteriä pidetään alkoholilain 44 §:n nojalla.

26 §

Asiakirjaselvityksen julkaisu

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee toimijan ajantasaisen asiakirjaselvityksen. Edellä 7 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden osalta asiakirjaselvityksen julkaisee kuitenkin Valtion lupa- ja valvontavirasto.

27 §

Nautakarjan pitäminen kytkettynä pienellä tilalla

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää toimeenpanoasetuksen 39 artiklan mukaisen luvan pitää nautakarjaa kytkettynä tilalla, jolla nautakarjan yhteenlaskettu määrä vastaa enintään 30 eläinyksikköä. Kytkettynä pidettävän nautakarjan on oltava maidon- tai emolehmätuotannossa.

Eläinyksiköiden laskentaperusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

28 §

Muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttö

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luvalla toimija voi käyttää muuta kuin luonnonmukaisesti tuotettua siementä ja siemenperunaa. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan edellytykset täyttyvät. Lupaa on haettava kullekin kasvukaudelle viimeistään 1 päivänä toukokuuta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on käsiteltävä annetun määräajan jälkeen jätetty lupahakemus, jos kyse on uudesta viljelijästä tai jos siihen on painava syy.

Selvitettyään vuosittain luonnonmukaisesti tuotetun siemenen ja siemenperunan saatavuuden Suomessa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi julkaista luettelon niistä lajeista ja lajikkeista, joille ei voida myöntää 1 momentissa tarkoitettua lupaa.

Muun kuin 1 momentissa mainitun lisäysaineiston osalta sovelletaan edellä 1 ja 2 momenteissa säädettyjä menettelyjä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 8 kohdassa tarkoitettua yleisen luvan myös muulle lisäysaineistolle kuin siemenille ja siemenperunalle. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan a tai c alakohdan edellytykset täyttyvät.

27 §

Nautakarjan pitäminen kytkettynä pienellä tilalla

Maakunta voi myöntää toimeenpanoasetuksen 39 artiklan mukaisen luvan pitää nautakarjaa kytkettynä tilalla, jolla nautakarjan yhteenlaskettu määrä vastaa enintään 30 eläinyksikköä. Kytkettynä pidettävän nautakarjan on oltava maidon- tai emolehmätuotannossa.

Eläinyksiköiden laskentaperusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

28 §

Muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttö

Maakunnan luvalla toimija voi käyttää muuta kuin luonnonmukaisesti tuotettua siementä ja siemenperunaa. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan edellytykset täyttyvät. Lupaa on haettava kullekin kasvukaudelle viimeistään 1 päivänä toukokuuta. *Maakunnan* on käsiteltävä annetun määräajan jälkeen jätetty lupahakemus, jos kyse on uudesta viljelijästä tai jos siihen on painava syy.

Selvitettyään vuosittain luonnonmukaisesti tuotetun siemenen ja siemenperunan saatavuuden Suomessa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi julkaista luettelon niistä lajeista ja lajikkeista, joille ei voida myöntää 1 momentissa tarkoitettua lupaa.

Muun kuin 1 momentissa mainitun lisäysaineiston osalta sovelletaan edellä 1 ja 2 momenteissa säädettyjä menettelyjä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 8 kohdassa tarkoitettua yleisen luvan myös muulle lisäysaineistolle kuin siemenille ja siemenperunalle. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimeenpanoasetuksen 45 artiklan 5 kohdan a tai c alakohdan edellytykset täyttyvät.

35 §

Perittävät maksut

Tämän lain tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista viranomaisen suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

35 §

Perittävät maksut

Tämän lain tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista viranomaisen suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan *ja maakunnalle maksuja maakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.*

36 §

Palkkiot ja kustannusten korvaus

Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa *valtuuttamalleen* tarkastajalle tämän lain mukaisesta tarkastuksesta palkkiota ja kustannusten korvausta.

36 §

Palkkiot ja kustannusten korvaus

Tarkastustehtävän antanut viranomainen suorittaa valtuutetulle tarkastajalle tämän lain mukaisesta tarkastuksesta palkkion ja kustannusten korvausta.

37 §

Muutoksenhaku

Asiakirjaselvityksestä saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä valvontaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa (1466/1994) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee yksityisen tuotantoehdon hyväksymisen peruuttamista ja 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaikaista kaupan pitämisen kieltä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea

37 §

Muutoksenhaku

Asiakirjaselvityksestä saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä valvontaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tullin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaissa (1466/1994) säädetään. *Muutosta päätökseen, joka koskee maakunnallisia maksuja, haetaan siten kuin maakuntalain 17 luvussa säädetään.*

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee yksityisen tuotantoehdon hyväksymisen peruuttamista ja 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaikaista kaupan pitämisen kieltä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea

HE 14/2018 vp

muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos tämän lain ja 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tehtävä päätös tai kielto on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön, siinä voidaan määrätä, että sitä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos tämän lain ja 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tehtävä päätös tai kielto on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön, siinä voidaan määrätä, että sitä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

141.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 13—16, 18—22, 24, 30—33, 37—40, 47, 53, 54, 57, 60, 61, 64, 67, 69, 71, 72, 74, 76, 77, 83, 88, 89, 92, 101, 103—107, 117, 124, 130, 131 ja 135 §, sellaisena kuin niistä on 60 § laissa 1633/2015, ja lisätään lakiin uusi 123 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi *maakunta* voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

1) vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi;

1) vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi;

2) vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;

2) vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;

3) luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen; ja

3) luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen; ja

4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on ra-

Maakunnan on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on ra-

portoitava saaliistaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeuttaan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietyllä vesialueella hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on muutettava luvan ehtoja, jos:

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeuttaan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa.

Maakunnan lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, *maakunnan alueen* käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietyllä vesialueella hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, *maakunta* voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Maakunnan tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Maakunnan on muutettava luvan ehtoja, jos:

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on peruutettava lupa, jos luvan haltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen, olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointiaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää koko toimialueeltaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa luvan, jos luvan haltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Maakunnan on peruutettava lupa, jos luvan haltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen, olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei *maakunnan* huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointiaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi *maakunta* voi myöntää koko aluettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Maakunnan on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. *Maakunnan* on pyydettävä *alueensa* kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Maakunta voi peruuttaa luvan, jos luvan haltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä *maakunnan* huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

ehtojen rikkomista.

Kalastusmatkailuyrittäjän on luvan saatuun suoritettava kalenterivuositain valtiolle 100 euron suuruinen kalastonhoitomaksu.

Kalastusmatkailuyrittäjän on luvan saatuun suoritettava kalenterivuositain valtiolle 100 euron suuruinen kalastonhoitomaksu.

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joille kalatalousasiat kuuluvat.

Lisäksi tässä laissa erikseen säädettyjä kalataloushallinnon viranomaistehtäviä hoitavat Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä kalastuksenvalvonnan osalta 99 §:ssä mainitut viranomaiset ja kalastuksenvalvojat.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla tekemä päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

20 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia valtiolle kuuluvasta kalataloushallinnosta;
- 2) valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävästä kalastuksesta ja kalavarojen hoitoa;
- 3) antaa asiantuntija-apua kalatalousalueille;
- 4) valvoa, että kalatalousalueet toimivat lain ja sääntöjensä sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät sekä ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi;
- 5) ohjata ja valvoa valtion varoin tehtävää kalatalouden neuvontatyötä;

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomainen on maa- ja metsätalousministeriö. Maakunta toimii kalatalousviranomaisena alueellaan. Maakuntavaltuuston on annettava kalatalousviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

Lisäksi tässä laissa erikseen säädettyjä kalataloushallinnon viranomaistehtäviä hoitavat Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä kalastuksenvalvonnan osalta 99 §:ssä mainitut viranomaiset ja kalastuksenvalvojat.

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemä päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

20 §

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on:

- 1) huolehtia kalataloushallinnosta alueellaan;
- 2) valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävästä kalastuksesta ja kalavarojen hoitoa;
- 3) antaa asiantuntija-apua kalatalousalueille;
- 4) valvoa, että kalatalousalueet toimivat lain ja sääntöjensä sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät sekä ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi;
- 5) käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalatalo-

6) käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalatalousalueiden välillä; sekä

7) hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät.

Kalastuksenvalvontaa koskevista asioista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia viranomaisen virka-apupyynnön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

Vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä hallinnollisista rajoista riippumatta kalatalousalueisiin. Kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä alueesta. Kalatalousalueeseen kuuluvaa aluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava vaelluskalojen elinkierto, kalastuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen, valuma-aluejako sekä vesialueiden jako vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitettuihin vesienhoitoalueisiin sekä merenhoitoalueeseen.

Kalatalousaluejako ei koske meressä olevaa yleistä vesialuetta siltä osin kuin kalavarojen kestävä käyttö ja hoito ei vaadi alueen sisällyttämistä kalatalousaluejakoon.

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 33 §:ssä tarkoitettuna alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen pe-

usalueiden välillä; sekä

6) hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät.

21 §

Maakunnan toimivalta talousvyöhykkeellä

Maakunnalle tässä laissa säädetyistä tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä Varsinais-Suomen maakunta.

22 §

Kalatalousaluejako

Vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä hallinnollisista rajoista riippumatta kalatalousalueisiin. Kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä alueesta. Kalatalousalueeseen kuuluvaa aluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava vaelluskalojen elinkierto, kalastuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen, valuma-aluejako sekä vesialueiden jako vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitettuihin vesienhoitoalueisiin sekä merenhoitoalueeseen.

Kalatalousaluejako ei koske meressä olevaa yleistä vesialuetta siltä osin kuin kalavarojen kestävä käyttö ja hoito ei vaadi alueen sisällyttämistä kalatalousaluejakoon.

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa *maakunta* 33 §:ssä tarkoitettuna alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja

rusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

Kalatalousalueiden toimialueiden rajojen sijainnin perusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

- 1) kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyt suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoito- toimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulohajaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. *Maakunta* päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Maakunta voi kuultuaan asianomaisia kalatalousalueita ja kalastusoikeuden haltijoita sekä tarvittaessa niitä maakuntia, joiden alueella muu osa kalatalousalueesta sijaitsee, myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä maakunnan toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

Kalatalousalueiden toimialueiden rajojen sijainnin perusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

- 1) kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyt suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoito- toimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut *maakunnan ohjaukseen* sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Kalatalousalueen säännöissä on mainittava:

- 1) kalatalousalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalatalousalue käsittää;
- 2) miten edustajat kalatalousalueen yleiskokoukseen valitaan;
- 3) milloin kalatalousalueen yleiskokoukset on pidettävä;
- 4) miten kalatalousalueen yleiskokoukset kutsutaan koolle ja miten asiat käsitellään;
- 5) miten hallituksen jäsenten toiminta ja asioiden käsittely on järjestetty;
- 6) miten asiakirjat kalatalousalueen puolesta allekirjoitetaan;
- 7) kalatalousalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja toimikausi sekä miten heidät otetaan toimeen;
- 8) varojen käytön ja tilinpidon perusteet;
- 9) tiedoksiantojen suorittamistapa; sekä
- 10) muut kalatalousalueen toiminnan kannalta tarpeelliset seikat.

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kalatalousalueen kirjanpitovelvollisuu-teen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997).

Kalatalousalue on velvollinen toimittamaan vuosittain tilintarkastuksen. Tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (459/2007).

Edellä 1 momentissa tarkoitettu karto-

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Kalatalousalueen säännöissä on mainittava:

- 1) kalatalousalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalatalousalue käsittää;
- 2) miten edustajat kalatalousalueen yleiskokoukseen valitaan;
- 3) milloin kalatalousalueen yleiskokoukset on pidettävä;
- 4) miten kalatalousalueen yleiskokoukset kutsutaan koolle ja miten asiat käsitellään;
- 5) miten hallituksen jäsenten toiminta ja asioiden käsittely on järjestetty;
- 6) miten asiakirjat kalatalousalueen puolesta allekirjoitetaan;
- 7) kalatalousalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja toimikausi sekä miten heidät otetaan toimeen;
- 8) varojen käytön ja tilinpidon perusteet;
- 9) tiedoksiantojen suorittamistapa; sekä
- 10) muut kalatalousalueen toiminnan kannalta tarpeelliset seikat.

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa *maakunta*.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan *maakunnalle*. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kalatalousalueen kirjanpitovelvollisuu-teen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997).

Kalatalousalue on velvollinen toimittamaan vuosittain tilintarkastuksen. Tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015).

Edellä 1 momentissa tarkoitettu karto-

muksesta ja sen sisällöstä voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jonka toimialueella enin osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

33 §

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa toimialueelleen *alueellisia* kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, *maakuntien liittojen* sekä saamelaisien kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja

muksesta ja sen sisällöstä voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Maakunta valvoo *alueensa* kalatalousalueiden toimintaa. *Maakunnalla* on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava *maakunnalle* hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

33 §

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Maakunta asettaa *alueelleen* kalatalouden yhteistyöryhmän avustamaan alueen kalatalous-asioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon sekä saamelaisien kotiseutualueella saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii *maakunnan* ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitetyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä

hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaksi.

37 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

- 1) on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 2) on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista;
- 3) on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa; ja
- 4) on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä.

Suunnitelman koskiessa saamelaisten kotiseutualuetta on hyväksymisen edellytyksenä 1 momentissa säädetyn lisäksi se, että saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä säädettyä neuvotteluelvoitetta noudatetaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koske-

tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee *maakunnalle* ehdotuksen *alueen* kalatalousaluejaksi.

37 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Maakunta hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

- 1) on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 2) on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista;
- 3) on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa; ja
- 4) on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä.

Suunnitelman koskiessa saamelaisten kotiseutualuetta on hyväksymisen edellytyksenä 1 momentissa säädetyn lisäksi se, että saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä säädettyä neuvotteluelvoitetta noudatetaan.

Maakunta voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, *maakunta* voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu *maakunnalle*.

Maakunta voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hy-

vassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta sen hyväksymisestä. Jos uutta suunnitelmaa ei ole hyväksytty ennen vanhan suunnitelman voimassaolon päättymistä, vanha suunnitelma on voimassa kunnes uusi suunnitelma on tullut voimaan.

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeen-

väksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta sen hyväksymisestä. Jos uutta suunnitelmaa ei ole hyväksytty ennen vanhan suunnitelman voimassaolon päättymistä, vanha suunnitelma on voimassa kunnes uusi suunnitelma on tullut voimaan.

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä *maakunta* tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi *maakunnalle*, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi *maakunnalle* viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Maakunta valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan *kalalajin tai -kannan* elinvoimaisuus vaarantuu, *maakunta* voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

panoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpideehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen poikkeuslupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

1) kielletyn kalastustavan, pyyntimene-

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoito-suunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat.

Maakunnan on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. *Maakunnan on lisäksi ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle* suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpideehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, *maakunta* sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. *Maakunta* on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

Maakunnan poikkeuslupa

Maakunta voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

1) kielletyn kalastustavan, pyyntimene-

telmän tai kalastusvälineen käyttöön tai säilyttämiseen;

- 2) kiellettyinä ajankohtana kalastamiseen;
- 3) sallittua määrää suuremman saaliin ottamiseen;
- 4) sallittua määrää useampien pyydysten käyttämiseen;
- 5) vapautettavaksi määrätyn kalan pyytämiseen ja ottamiseen;
- 6) kalastamiseen kalastuskieltoalueella;
- 7) rauhoitetun kalalajin tai -kannan kalastamiseen;
- 8) jäljempänä 91 §:n 2 momentissa säädetystä kiellosta poikkeamiseen kalastuskilpailussa saadun saaliin osalta.

Lupaa ei saa myöntää, jos se vaarantaisi tämän lain mukaisen tai sen nojalla annetun rajoituksen tarkoituksen taikka käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen.

53 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

- 1) kieltää kalastamisen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastamisen tietyssä ajankohtana tai rajoittaa sitä;
- 3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;
- 4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamisen; sekä
- 5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty jäljempänä 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

telmän tai kalastusvälineen käyttöön tai säilyttämiseen;

- 2) kiellettyinä ajankohtana kalastamiseen;
- 3) sallittua määrää suuremman saaliin ottamiseen;
- 4) sallittua määrää useampien pyydysten käyttämiseen;
- 5) vapautettavaksi määrätyn kalan pyytämiseen ja ottamiseen;
- 6) kalastamiseen kalastuskieltoalueella;
- 7) rauhoitetun kalalajin tai -kannan kalastamiseen;
- 8) jäljempänä 91 §:n 2 momentissa säädetystä kiellosta poikkeamiseen kalastuskilpailussa saadun saaliin osalta.

Lupaa ei saa myöntää, jos se vaarantaisi tämän lain mukaisen tai sen nojalla annetun rajoituksen tarkoituksen taikka käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen.

53 §

Maakunnan toimivalta rajoittaa kalastusta

Maakunnan on osaltaan huolehdittava kalavarojen kestävän käytön ja hoidon toteuttamisesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Maakunta voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai kalakanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai kalakannan lisääntymisen kannalta:

- 1) kieltää kalastamisen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastamisen tietyssä ajankohtana tai rajoittaa sitä;

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rajoitukset tai kiellot voidaan määrätä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset tai kiellot voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi.

3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;

4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamisen; sekä

5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty jäljempänä 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla.

Lisäksi maakunta voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rajoitukset tai kiellot voidaan määrätä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset tai kiellot voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi. Rajoitusten on oltava yhteensopivia kalavarojen valtakunnallisten hoitosuunnitelmien kanssa, eivätkä ne saa vaikeuttaa valtakunnallisten hoitosuunnitelmien toteuttamista.

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

1) käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden tai kalakannan tavanomaista tehokkaamman hoidon tulosten turvaamiseksi;

2) kalataloudellisen tutkimuksen suorittamiseksi;

3) kalakannan turvaamiseksi;

4) kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kala- tai rapuistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaamiseksi; tai

5) toistuvan tai jatkuvan kalojen kutualueisiin kohdistuvan häirinnän estämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kau-

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Maakunta voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

1) käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden tai kalakannan tavanomaista tehokkaamman hoidon tulosten turvaamiseksi;

2) kalataloudellisen tutkimuksen suorittamiseksi;

3) kalakannan turvaamiseksi;

4) kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kala- tai rapuistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaamiseksi; tai

5) toistuvan tai jatkuvan kalojen kutualueisiin kohdistuvan häirinnän estämiseksi.

Maakunta voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalu-

pallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädetystä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

een taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Maakunnan oikeus määrätä pyyntimitoista

Maakunta voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädetystä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Maakunnan oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Asianomainen maakunta ja vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kielto aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Oikeutta tämän pykälän mukaiseen korvaukseen ei kuitenkaan ole sellaisesta haitasta, josta haitankärsijä on oikeutettu korvaukseen jonkin muun lain tai sopimuksen nojalla.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöllä tarkoitetaan sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellustienään tai lisääntymisalueenaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistöksi säätää myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu vesialue, jos se on tarpeen vaelluskalojen luontaisen elinkier-

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kielto aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Oikeutta tämän pykälän mukaiseen korvaukseen ei kuitenkaan ole sellaisesta haitasta, josta haitankärsijä on oikeutettu korvaukseen jonkin muun lain tai sopimuksen nojalla.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöllä tarkoitetaan sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellustienään tai lisääntymisalueenaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistöksi säätää myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu vesialue, jos se on tarpeen vaelluskalojen luontaisen elinkier-

ron edellytysten luomiseksi.

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamassa joessa ja vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamassa salmessa tai kapeikossa on kalaväylä, joka on pidettävä vapaana pyydyksistä kalan kulun turvaamiseksi.

Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesialueen leveydestä sen syvimmällä kohdalla ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskotuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava mitä kiinteistönmuodostamislaisissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

ron edellytysten luomiseksi.

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää *maakunnan* päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamassa joessa ja vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamassa salmessa tai kapeikossa on kalaväylä, joka on pidettävä vapaana pyydyksistä kalan kulun turvaamiseksi.

Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesialueen leveydestä sen syvimmällä kohdalla ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu.

Maakunta voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle *maakunnan*, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava mitä kiinteistönmuodostamislaisissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

Kalatiessä kalastaminen

Kalan kulun turvaamiseksi rakennetussa kalatiessä sekä kahdensadan metrin matkalla sen tai muun vastaavan laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- ja muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun patoturvallisuuslain (494/2009) 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetun padon alapuolella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistössä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kalatai rapukannan elinvoimaisena säilymistä

Kalatiessä kalastaminen

Kalan kulun turvaamiseksi rakennetussa kalatiessä sekä kahdensadan metrin matkalla sen tai muun vastaavan laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- ja muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun patoturvallisuuslain (494/2009) 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetun padon alapuolella.

Maakunta voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Maakunta voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistössä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava *maakunnan* lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoi-

taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

Istuttajan on ilmoitettava istutuksesta kolmen kuukauden kuluessa 94 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun istutusrekisteriin. Istutuksesta kirjattavista tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske vesilain 3 luvun 14 §:n nojalla tehtäviä istutuksia.

76 §

Poikkeukset istutuskielloista

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädettyistä kielloista.

77 §

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämisen edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

suutta.

Maakunta voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

Istuttajan on ilmoitettava istutuksesta kolmen kuukauden kuluessa 94 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun istutusrekisteriin. Istutuksesta kirjattavista tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske vesilain 3 luvun 14 §:n nojalla tehtäviä istutuksia.

76 §

Poikkeukset istutuskielloista

Maakunta voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädettyistä kielloista.

77 §

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Maakunta toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman *maakunnan* lupaa. *Maakunta* käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämisen edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

83 §

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määräämissä rajoissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin.*

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 82 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia ja korvauksia koskevien varojen

83 §

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää varat 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista valtakunnallisista toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

Maakunta myöntää varat 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista alueellisista toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin maa- ja metsätalousministeriön määräämissä rajoissa. Menettelyyn valtionavustuksena pidettäviä varoja myönnettäessä sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen maakunnalle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa 82 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myöntämiensä varojen käyttöä koskevia tu-

myöntämisen perusteista sekä 5 kohdassa tarkoitettuja menoja koskevien varojen käytöstä

lostavoitteita tai ehtoja varojen saajille. Maakunta voi asettaa edellä sanottuja tulostavoitteita tai ehtoja 82 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin myöntämiensä varojen saajille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 82 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia ja korvauksia koskevien varojen myöntämisen perusteista ja raportoinnista sekä 5 kohdassa tarkoitettuja menoja koskevien varojen käytöstä ja raportoinnista.

Pohjois-Savon maakunta avustaa maa- ja metsätalousministeriötä 1 momentissa tarkoitettujen varojen haun järjestämisessä sekä huolehtii 2 momentissa tarkoitettujen varojen haun järjestämisestä.

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittämisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein, tai kalastajan omasta pyynnöstä.

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät *Varsinais-Suomen maakunnan* hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittämisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein, tai kalastajan

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

89 §

Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päätyminen

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

89 §

Kaupallisten kalastajien rekisteröinti

Varsinais-Suomen maakunta päättää kaupallisten kalastajien rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta.

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Varsinais-Suomen maakunta antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista maakunnalta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä Varsinais-Suomen maakunnan huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Varsinais-Suomen maakunta poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan maakunnalle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

92 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä

Kalataloushallinnon tietojärjestelmällä tarkoitetaan kalataloushallinnon viranomais- ten tehtäviin liittyviä 94 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä.

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän rekistereitä pitävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä 94 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua kalatalousaluerakisteriä kalatalousalueet. Kukin rekisterinpitäjä vastaa rekistereihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa kalataloushallinnon tietojärjestelmään kuuluvien rekistereiden pidon ohjauksesta sekä niiden hallinnoimiseksi välttämättömien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

101 §

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kalastuksentralvojalta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksentralvojan kelpoisuusvaatimukset

92 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä

Kalataloushallinnon tietojärjestelmällä tarkoitetaan kalataloushallinnon viranomais- ten tehtäviin liittyviä 94 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä.

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän rekistereitä pitävät *maakunnat*, Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä 94 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua kalatalousaluerakisteriä kalatalousalueet. Kukin rekisterinpitäjä vastaa rekistereihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa kalataloushallinnon tietojärjestelmään kuuluvien rekistereiden pidon ohjauksesta sekä niiden hallinnoimiseksi välttämättömien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

101 §

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. *Maakunta* vastaa kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta *alueellaan*.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä *maakunnalla* on oikeus saada kalastuksentralvojalta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksentralvojan kelpoisuusvaatimukset

ja hyväksyminen

Kalastuksenvalvojaksi hyväksytään se, joka:

- 1) on oikeustoimikelpoinen;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja
- 3) on hyväksytysti suorittanut 104 §:ssä säädetyn kalastuksenvalvojan kokeen.

Kalastuksenvalvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kalastuksenvalvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksenvalvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksenvalvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksenvalvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kalastuksenvalvojan koulutuksesta ja kokeesta.

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyessä. Kalastuk-

ja hyväksyminen

Kalastuksenvalvojaksi hyväksytään se, joka:

- 1) on oikeustoimikelpoinen;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja
- 3) on hyväksytysti suorittanut 104 §:ssä säädetyn kalastuksenvalvojan kokeen.

Kalastuksenvalvojan hyväksyy hakemuksesta *maakunta, jossa hakijan kotikunta sijaitsee*. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa maakunta. Koetta koskevaan maakunnan päätökseen saa vaatia oikaisua maakunnalta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Kalastuksenvalvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksenvalvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksenvalvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksenvalvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kalastuksenvalvojan koulutuksesta ja kokeesta.

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Maakunta antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyessä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytet-

senvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kalastuksenvalvojakortin sisällöstä sekä kalastuksenvalvojatunnuksen ulkoasusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen määrämien kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuk-

tävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kalastuksenvalvojakortin sisällöstä sekä kalastuksenvalvojatunnuksen ulkoasusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Maakunnan on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Maakunta voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Maakunta voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle *maakunnalle* sen määrämien kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan *maakunnan*, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa ka-

senvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue *pääasiallisesti* kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

Kalastuksensvalvojan tulee laatia tapahtumailmoitus 109 §:ssä tarkoitettusta talteenotosta, 115 §:ssä tarkoitettusta huomautuksen antamisesta ja 116 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä luopumisesta. Tapahtumailoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksensvalvojen toiminnan valvontaa varten. Tapahtumailmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimenpiteen kohteena olleen henkilötunnus ja muut tunnistetiedot sekä yhteystiedot;
- 2) epäilty rikkomus, jonka selvittämiseksi toimenpiteeseen on ryhdytty;
- 3) toimenpiteen laatu;
- 4) luettelo talteen otetuista tavaroista;
- 5) toimenpiteen suorittaja ja ajankohta.

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksensvalvojan hyväksyneelle *toimivaltaiselle* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vuosittain kutakin kalastuksensvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

lastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille *maakunnalle*, jonka *alueeseen* valtuuttajan alue kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa *maakunnalle* viivytyksettä.

117§

Tapahtumailmoitus

Kalastuksensvalvojan tulee laatia tapahtumailmoitus 109 §:ssä tarkoitettusta talteenotosta, 115 §:ssä tarkoitettusta huomautuksen antamisesta ja 116 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä luopumisesta. Tapahtumailoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksensvalvojen toiminnan valvontaa varten.

Tapahtumailmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimenpiteen kohteena olleen henkilötunnus ja muut tunnistetiedot sekä yhteystiedot;
- 2) epäilty rikkomus, jonka selvittämiseksi toimenpiteeseen on ryhdytty;
- 3) toimenpiteen laatu;
- 4) luettelo talteen otetuista tavaroista;
- 5) toimenpiteen suorittaja ja ajankohta.

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksensvalvojan hyväksyneelle *maakunnalle* vuosittain kutakin kalastuksensvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Maakunnan on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

13 luku

Erinäiset säädökset

124 §

Muutoksenhaku elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy siten kuin hallintolainkäyttölain 12 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 13 ja 16 §:ssä tarkoitettuja lupa-asioita, 87—89 §:ssä tarkoitettuja rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista sekä 106 §:ssä tarkoitettuja kirjallista varoitusta ja hyväksymisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallinto-

13 luku

Erinäiset säädökset

123 a §

Päätösten maksullisuus

Maakunta perii 13, 18, 42, 53, 54, 57, 67, 71, 72, 74, 76, 77, 89 ja 103—105 §:ssä tarkoitetuista päätöksistä maksun. Maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta maakunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin maakunnan hyväksymässä taksassa.

124 §

Muutoksenhaku maakunnan päätökseen

Maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, *jollei muualla laissa toisin säädetä.*

Maakunta voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy siten kuin hallintolainkäyttölain 12 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 13 ja 16 §:ssä tarkoitettuja lupa-asioita, 87—89 §:ssä tarkoitettuja rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista sekä 106 §:ssä tarkoitettuja kirjallista varoitusta ja hyväksymisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallinto-

lainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

lainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

130 §

Ensimmäisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä sääntöjen laatiminen

Kalatalousalueen on esitettävä ensimmäinen 35 §:ssä tarkoitettu käyttö- ja hoitosuunnitelma elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi kahden vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa. Kumotun lain 79 §:n mukaisesti hyväksyty käyttö- ja hoitosuunnitelma jää voimaan, kunnes elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on hyväksynyt tämän lain 37 §:n mukaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman.

Kalatalousalueen on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi 30 §:ssä tarkoitetut säännöt vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa.

131 §

Kalastusalueen tehtäviä, oikeuksia ja velvoitteita koskevat siirtymäsäännökset

Kumotun lain 68 §:ssä tarkoitettua kalastusalueetta koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet siirtyvät sille kalatalousalueelle, jonka alueeseen enin osa lakkaavasta kalastusalueesta kuuluu. Jos kalatalousalueet eivät keskenään pääse asiasta sopimukseen, päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä, mille kalatalousalueelle kalastusalueiden oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet kulloinkin siirtyvät. Kalatalousalue tulee kalastusalueen sijaan asianosaiseksi tämän lain voimaan tullessa hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

130 §

Ensimmäisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä sääntöjen laatiminen

Kalatalousalueen on esitettävä ensimmäinen 35 §:ssä tarkoitettu käyttö- ja hoitosuunnitelma *maakunnan* hyväksyttäväksi kahden vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa. Kumotun lain 79 §:n mukaisesti hyväksyty käyttö- ja hoitosuunnitelma jää voimaan, kunnes *maakunta* on hyväksynyt tämän lain 37 §:n mukaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman.

Kalatalousalueen on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi 30 §:ssä tarkoitetut säännöt vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa.

131 §

Kalastusalueen tehtäviä, oikeuksia ja velvoitteita koskevat siirtymäsäännökset

Kumotun lain 68 §:ssä tarkoitettua kalastusalueetta koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet siirtyvät sille kalatalousalueelle, jonka alueeseen enin osa lakkaavasta kalastusalueesta kuuluu. Jos kalatalousalueet eivät keskenään pääse asiasta sopimukseen, päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä, mille kalatalousalueelle kalastusalueiden oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet kulloinkin siirtyvät. Kalatalousalue tulee kalastusalueen sijaan asianosaiseksi tämän lain voimaan tullessa hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

Vesialueen omistajalle kumotun lain 89 a §:n ja 91 §:n nojalla maksettaviin korvauksiin tarkoitetut varat, jotka on talletettu aluehallintovirastoon rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1 §:n mukaisesti, on niiden palautuessa mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä maksettava sille kalatalousalueelle, jonka jäsen korvaukseen oikeutettu vesialueen omistaja on. Jos korvaukseen oikeutettua omistajaa ei ole tiedossa, sovelletaan varojen palauttamiseen 1 momentissa säädettyä.

135 §

Aiemmin saatu oikeus pyydyksen pitämiseen kalaväylässä

Ennen tämän lain voimaantuloa laillisesti saatu oikeus kiinteän tai seisovan pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä taikka lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty jää edelleen voimaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yleisen kalatalousedun vaatiessa hakea lupaa 1 momentissa tarkoitetun oikeuden lunastamiseen, jos se on välttämätöntä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lunastuslupaa koskevan hakemuksen ratkaisee Maanmittauslaitos. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksestaan.

Vesialueen omistajalle kumotun lain 89 a §:n ja 91 §:n nojalla maksettaviin korvauksiin tarkoitetut varat, jotka on talletettu *Valtion lupa- ja valvontavirastoon* rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1 §:n mukaisesti, on niiden palautuessa mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun määräajan päätyttyä maksettava sille kalatalousalueelle, jonka jäsen korvaukseen oikeutettu vesialueen omistaja on. Jos korvaukseen oikeutettua omistajaa ei ole tiedossa, sovelletaan varojen palauttamiseen 1 momentissa säädettyä.

135 §

Aiemmin saatu oikeus pyydyksen pitämiseen kalaväylässä

Ennen tämän lain voimaantuloa laillisesti saatu oikeus kiinteän tai seisovan pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä taikka lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty jää edelleen voimaan.

Maakunta voi yleisen kalatalousedun vaatiessa hakea lupaa 1 momentissa tarkoitetun oikeuden lunastamiseen, jos se on välttämätöntä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lunastuslupaa koskevan hakemuksen ratkaisee Maanmittauslaitos. Korvauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksestaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

142.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 61 ja 62 §, sekä *muutetaan* 3, 8, 12, 30, 31, 35, 44, 45, 48, 49, 52, 59, 68, 70, 71 ja 73 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sivutuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja eläimistä saatavia sivutuotteita;

2) *johdetuilla tuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tuotteita;

3) *aineksella* tiettyyn sivutuoteluokkaan kuuluvia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita;

4) *toimijalla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;

5) *pitopaikalla* paikkaa, jossa pidetään tai kasvatetaan tuotantoeläimiä, tarhakoiria tai kalansyötiksi tarkoitettuja toukkia;

6) *rehusekoittamolla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee turkiseläinten ja tarhakoirien ruokintaan tarkoitettua rehua myyntiä, välitystä tai jakelua varten;

7) *tilarehustamolla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee rehua 6 kohdassa mainittujen eläinten ruokintaan vain samassa eläintenpitoaikassa käytettäväksi;

8) *keräyskeskuksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 53 kohdassa tarkoitettua laitosta, joka myyntiä, välitystä tai jakelua varten kerää tai käsittelee tiettyjä sivutuotteita turkiseläinten, tarhakoirien, eläintarhaeläinten tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien rehun raaka-aineena tai rehu-

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *sivutuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja eläimistä saatavia sivutuotteita;

2) *johdetuilla tuotteilla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tuotteita;

3) *aineksella* tiettyyn sivutuoteluokkaan kuuluvia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita;

4) *toimijalla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;

5) *pitopaikalla* paikkaa, jossa pidetään tai kasvatetaan tuotantoeläimiä, tarhakoiria tai kalansyötiksi tarkoitettuja toukkia;

6) *rehusekoittamolla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee turkiseläinten ja tarhakoirien ruokintaan tarkoitettua rehua myyntiä, välitystä tai jakelua varten;

7) *tilarehustamolla* toimijaa, joka sivutuoteasetuksen 18 artiklan nojalla valmistaa tai käsittelee rehua 6 kohdassa mainittujen eläinten ruokintaan vain samassa eläintenpitoaikassa käytettäväksi;

8) *keräyskeskuksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 53 kohdassa tarkoitettua laitosta, joka myyntiä, välitystä tai jakelua varten kerää tai käsittelee tiettyjä sivutuotteita turkiseläinten, tarhakoirien, eläintarhaeläinten tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien rehun raaka-aineena tai rehu-

na käytettäväksi;

9) *käsittelylaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 58 kohdassa tarkoitettua laitosta;

10) *lemmikkieläinten ruokia valmistavalla laitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteen I kohdassa 57 tarkoitettua laitosta;

11) *biokaasulaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 52 kohdassa tarkoitettua laitosta;

12) *kompostointilaitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 54 kohdassa tarkoitettua laitosta;

13) *entisillä eläinperäisillä elintarvikkeilla* sivutuoteasetuksen 10 artiklan f kohdassa tarkoitettuja elintarvikkeita;

14) *ruokajätteellä* täytäntöönpanoasetuksen liitteessä I olevassa 22 kohdassa tarkoitettua jäteruokaa;

15) *raadolla* kuollutta eläintä;

16) *turkiseläimen ruholla* kuollutta turkiseläintä, jolta on poistettu nahka;

17) *toimivaltaisella viranomaisella* Elin-
tarviketurvallisuusvirastoa, aluehallintovi-
rastoa tai kunnaneläinlääkäriä sen mukaan,
kenen toimivaltaan asia on tässä laissa sää-
detty kuuluvaksi;

18) *elintarvikelain mukaisella valvontavi-
ranomaisella* elintarvikelain 30—32 §:n
mukaista viranomaista;

19) *elintarvikealan toimijalla* elintarvike-
lain 6 §:n 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;

20) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jä-
senvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan
unionin sisämarkkinoiden toimintaa koske-
vaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovel-
lettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jä-
senvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen
valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteel-
la;

21) *tarhakoiralla* koiraa, jota ammattimai-
sesti pidetään tai kasvatetaan koiratarhalla ja
jota ei yleensä pidetä asuintiloissa;

22) *nautaeläimellä* kaiken rotuisia ke-
synautoja, biisoneita ja vesipuhveleita;

23) *hevoseläimellä* hevosia, aaseja ja see-
proja ja niiden jälkeläisiä;

24) *siipikarjalla* sellaisia lintulajeja, joita
kasvatetaan tai pidetään yleensä lihan, mu-
nien tai muiden tuotteiden tuottamista, riis-
talintujen luontoon istuttamista taikka edellä
mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä

na käytettäväksi;

9) *käsittelylaitoksella* täytäntöönpanoase-
tuksen liitteessä I olevassa 58 kohdassa tar-
koitettua laitosta;

10) *lemmikkieläinten ruokia valmistavalla
laitoksella* täytäntöönpanoasetuksen liitteen
I kohdassa 57 tarkoitettua laitosta;

11) *biokaasulaitoksella* täytäntöön-
panoasetuksen liitteessä I olevassa 52 koh-
dassa tarkoitettua laitosta;

12) *kompostointilaitoksella* täytäntöön-
panoasetuksen liitteessä I olevassa 54 koh-
dassa tarkoitettua laitosta;

13) *entisillä eläinperäisillä elintarvikkeil-
la* sivutuoteasetuksen 10 artiklan f kohdassa
tarkoitettuja elintarvikkeita;

14) *ruokajätteellä* täytäntöönpanoasetuk-
sen liitteessä I olevassa 22 kohdassa tarkoi-
tettua jäteruokaa;

15) *raadolla* kuollutta eläintä;

16) *turkiseläimen ruholla* kuollutta tur-
kiseläintä, jolta on poistettu nahka;

17) *toimivaltaisella viranomaisella* Elin-
tarviketurvallisuusvirastoa tai *maakuntaa*
sen mukaan, kumman toimivaltaan asia on
tässä laissa säädetty kuuluvaksi;

18) *elintarvikelain mukaisella valvontavi-
ranomaisella* elintarvikelain 30—32 §:n
mukaista viranomaista;

19) *elintarvikealan toimijalla* elintarvike-
lain 6 §:n 11 kohdassa tarkoitettua toimijaa;

20) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jä-
senvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan
unionin sisämarkkinoiden toimintaa koske-
vaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovel-
lettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jä-
senvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen
valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteel-
la;

21) *tarhakoiralla* koiraa, jota ammattimai-
sesti pidetään tai kasvatetaan koiratarhalla ja
jota ei yleensä pidetä asuintiloissa;

22) *nautaeläimellä* kaiken rotuisia ke-
synautoja, biisoneita ja vesipuhveleita;

23) *hevoseläimellä* hevosia, aaseja ja see-
proja ja niiden jälkeläisiä;

24) *siipikarjalla* sellaisia lintulajeja, joita
kasvatetaan tai pidetään yleensä lihan, mu-
nien tai muiden tuotteiden tuottamista, riis-
talintujen luontoon istuttamista taikka edellä
mainittujen lintujen tuottamiseen tähtäviä

kasvatusohjelmia varten;

25) *sikaeläimellä* kesysikarotuja ja tarhat-
tuja villisikarotuja.

8 §

*Eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1
kuuluvalla aineksella*

Sen estämättä, mitä sivutuoteasetuksen 12 artiklassa säädetään, kunnaneläinlääkäri voi myöntää rekisteröidylle eläintarhalle luvan käyttää eläintarhan eläimistä peräisin olevaa luokan 1 ainesta eläintarhan eläinten ruokintaan. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VI olevan II luvun 4 jaksossa.

12 §

*Tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä,
kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä kos-
kevat vaatimukset*

Sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käytöstä tutkimuksellisiin ja muihin erityistarkoituksiin ja tällaisen käytön edellytyksistä säädetään sivutuoteasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, luokkaan 1 kuuluvien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käyttöön on haettava lupa käyttäjän toimialueen kunnaneläinlääkäriltä. Lupaa ei kuitenkaan tarvita Elintarviketurvallisuusviraston ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan käyttöön toimitettaville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille.

30 §

*Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteis-
sa*

Aluehallintovirasto voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se

kasvatusohjelmia varten;

25) *sikaeläimellä* kesysikarotuja ja tarhat-
tuja villisikarotuja.

8 §

*Eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1
kuuluvalla aineksella*

Sen estämättä, mitä sivutuoteasetuksen 12 artiklassa säädetään, *maakunta* voi myöntää rekisteröidylle eläintarhalle luvan käyttää eläintarhan eläimistä peräisin olevaa luokan 1 ainesta eläintarhan eläinten ruokintaan. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VI olevan II luvun 4 jaksossa.

12 §

*Tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä,
kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä kos-
kevat vaatimukset*

Sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käytöstä tutkimuksellisiin ja muihin erityistarkoituksiin ja tällaisen käytön edellytyksistä säädetään sivutuoteasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, luokkaan 1 kuuluvien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käyttöön on haettava lupa käyttäjän toimialueen *maakunnalta, ellei kyseisille sivutuotteille tai niistä johdetuille tuotteille ole Elintarviketurvallisuusviraston myöntämää tuontilupaa*. Lupaa ei kuitenkaan tarvita Elintarviketurvallisuusviraston ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan käyttöön toimitettaville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille.

30 §

*Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteis-
sa*

Maakunta voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se

on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Aluehallintovirasto voi eläintautilain 23 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä ja Elintarviketurvallisuusvirasto mainitun lain 26 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 27 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän toimijan velvollisuudesta pitää kirjaa säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VIII olevan IV luvun 6 jaksossa. Kirjanpitoa ei kuitenkaan edellytetä kuolleiden lemmikkieläinten hautaamisesta.

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle sivutuotteiden hautaamisesta ennen hautaamista.

35 §

Kunnaneläinlääkäriin toimivalta

Kunnaneläinlääkäri rekisteröi toimialueellaan:

- 1) keräyskeskukset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;
- 2) tilarehustamot;
- 3) sivutuotteita eläintarhaeläinten, kalansyötiksi kasvatettavien matojen ja toukkien sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokintaan käyttävät toimijat;

on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Maakunta voi eläintautilain 23 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä ja Elintarviketurvallisuusvirasto mainitun lain 26 §:n nojalla annettavan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 27 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän toimijan velvollisuudesta pitää kirjaa säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteessä VIII olevan IV luvun 6 jaksossa. Kirjanpitoa ei kuitenkaan edellytetä kuolleiden lemmikkieläinten hautaamisesta.

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä *maakunnalle* sivutuotteiden hautaamisesta ennen hautaamista.

35 §

Maakunnan toimivalta

Maakunta rekisteröi toimialueellaan:

- 1) keräyskeskukset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;
- 2) tilarehustamot;
- 3) sivutuotteita eläintarhaeläinten, kalansyötiksi kasvatettavien matojen ja toukkien sekä muiden matelijoiden ja petolintujen kuin eläintarhaeläinten ruokintaan käyttävät toimijat;

4) luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikasta vastuussa olevat toimijat;

5) tekniseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistavat ja käsittelevät laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;

6) tekniseen käyttöön tarkoitettuja johdettuja tuotteita varastoivat laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä.

Kunnaneläinlääkäri hyväksyy toimialueellaan:

1) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan j alakohdassa olevan i ja ii kohdan mukaiset varastointilaitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;

2) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan h ja i alakohdan mukaiset laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä, ja täytöntöönpanoasetuksen liitteen IX olevan II luvun kohdassa i tarkoitettuja hygienisointiyksiköitä;

3) sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohtien mukaan polttavat laitokset.

44 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytöntöönpanoasetuksen noudattamista. Elintarviketurvallisuusviraston valvontasuunnitelman mukaisesti sekä arvioi kuntien sivutuotevalvonnan järjestämistä ja toteutumista.

4) luonnonvaraisena elävien eläinten haaskaruokintapaikasta vastuussa olevat toimijat;

5) tekniseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita valmistavat ja käsittelevät laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;

6) tekniseen käyttöön tarkoitettuja johdettuja tuotteita varastoivat laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä.

Maakunta hyväksyy toimialueellaan:

1) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan j alakohdassa olevan i ja ii kohdan mukaiset varastointilaitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä;

2) sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan h ja i alakohdan mukaiset laitokset, lukuun ottamatta niitä, jotka toimivat teurastamon yhteydessä, ja täytöntöönpanoasetuksen liitteen IX olevan II luvun kohdassa i tarkoitettuja hygienisointiyksiköitä;

3) sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohtien mukaan polttavat laitokset.

44 §

Maakunta

Maakunta ohjaa ja valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytöntöönpanoasetuksen noudattamista.

Lisäksi maakunta:

1) valvoo maakunnan hyväksyttäväksi ja rekisteröitäväksi kuuluvia sivutuotealan toimijoita ja laitoksia;

2) valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä sivutuotealan toimijoita ja laitoksia lukuun ottamatta teurastamon yhteydessä toimivia laitoksia, joiden valvonta kuuluu kokonaisuudessaan Elintarviketurvallisuusvirastolle;

3) tarkastaa toimialueensa muita paikkoja, joissa sivutuotteita ja niistä johdettuja

tuotteita kerätään, kuljetetaan, käsitellään, muunnetaan, jalostetaan, varastoidaan, saatetaan markkinoille, jaellaan, käytetään tai hävitetään.

Maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri antaa täytäntöönpanoasetuksen liitteessä XI olevan I luvun 1 jakson 3 kohdan mukaisen käsittelemättömän lannan terveyttä koskevan vakuutuksen toimijan pyynnöstä sekä suorittaa ne muut tehtävät, jotka tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille.

45 §

Kunnaneläinlääkäri

Kunnaneläinlääkäri valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen noudattamista, sekä lisäksi:

1) valvoo hyväksymiään ja rekisteröimiään sivutuotealan toimijoita ja laitoksia;

2) valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä sivutuotealan toimijoita ja laitoksia lukuun ottamatta teurastamon yhteydessä toimivia laitoksia, joiden valvonta kuuluu kokonaisuudessaan Elintarviketurvallisuusvirastolle;

3) tarkastaa toimialueensa muita paikkoja, joissa sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita kerätään, kuljetetaan, käsitellään, muunnetaan, jalostetaan, varastoidaan, saatetaan markkinoille, jaellaan, käytetään tai hävitetään.

Lisäksi täytäntöönpanoasetuksen liitteessä XI olevan I luvun 1 jakson 3 kohdan mukaisen käsittelemättömän lannan terveyttä koskevan vakuutuksen antaa toimijan pyynnöstä kunnaneläinlääkäri.

48 §

Aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin antama virka-apu

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarvittaessa saada kunnaneläinlääkäriltä ja aluehallintovirastolta toimialueillaan virka-

45 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Valvontaviranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto, ellei Ahvenanmaan itsehallintolaista (1144/1991) muuta johdu.

48 §

Maakunnan antama virka-apu

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarvittaessa saada *maakunnalta* virka-apua Elintarviketurvallisuusvirastolle 43 §:n mu-

apua Elintarviketurvallisuusvirastolle 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

49 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen riskiperusteinen valtakunnallinen valvontasuunnitelma sivutuotevalvonnan järjestämiseksi. Suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmista ja niiden sisällöstä sekä valvonnan suorittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

kaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

49 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittainen riskiperusteinen valtakunnallinen valvontasuunnitelma sivutuotevalvonnan järjestämiseksi. *Suunnitelma on osa rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus) mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.*

Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma sille tässä laissa säädettyjen tehtävien järjestämisestä alueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontasuunnitelma.

52 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

59 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Valtion viranomaisen suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Myös valtuutetun tarkastajan suoritteista peritään maksu noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin tämän lain mukaisista suoritteista. Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

52 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisia tehtäviä varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

59 §

Maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun seuraavista suoritteista:

- 1) 8 ja 12 §:n sekä 30 §:n 1 momentin mukaisen luvan myöntäminen;
- 2) toimijan ja laitoksen rekisteröinti sekä toimijan ja laitoksen hyväksyntää koskevat päätökset;
- 3) 35 §:ssä tarkoitettujen rekisteröityjen ja hyväksytyjen ja toimijoiden ja laitosten valvonta sekä 44 §:ssä tarkoitettu muu valvonta;
- 4) 44 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutus ja sen myöntämiseksi tarvittava valvonta.

Maakunnan suorittamasta 46 §:n mukai-

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

61 §

Valtion kunnille maksama korvaus

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta saada valtion varoista korvaus tämän lain mukaan kunnaneläinlääkärille kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

62 §

Kunnalle perittävät erät maksut

Kunnan suorittamasta 46 §:n mukaisesta elintarvikehuoneistojen ja niissä harjoitettavan toiminnan valvonnasta peritään maksut siten kuin elintarvikelaissa säädetään.

68 §

Luvan peruuttaminen

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Elintarvikeeturvallisuusvirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan, aluehallintovirasto 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja kunnaneläinlääkäri 8 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa

70 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Elintarvikeeturvallisuusvirasto voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 67 §:ssä tarkoitettua uudelleenkäsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että teke-

sestä elintarvikehuoneistojen ja niissä harjoitettavan toiminnan valvonnasta peritään maksut siten kuin elintarvikelaissa säädetään.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

(kumotaan)

(kumotaan)

68 §

Luvan peruuttaminen

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Elintarvikeeturvallisuusvirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan ja *maakunta* 8 §:ssä, 12 §:n 2 momentissa ja 30 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

70 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Elintarvikeeturvallisuusvirasto tai *maakunta* voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 67 §:ssä tarkoitettua uudelleenkäsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai

mättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

71 §

71 §

Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa

Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa

Aluehallintovirasto voi toimialueellaan päättää yhtä kuntaa laajempaa aluetta koskevien 63—65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää 63—65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä maakunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi maakunnan toimet riittämättömiksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin kunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnaneläinlääkäriin toimet riittämättömiksi.

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla päätöksen tehneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

73 §

73 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen sekä täytäntöönpanoasetuksen nojalla annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai toimijan kotipaikan perusteella.

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen sekä täytäntöönpanoasetuksen nojalla annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiiriin päätös olennaisimmin liittyy joko alueen sijainnin tai toimijan kotipaikan perusteella. *Haettaessa muutosta päätökseen, joka koskee maakunnallisia maksuja koskevaan taksaan, sovelletaan kuitenkin, mitä maakuntalain 17 luvussa säädetään.*

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 10 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee 10 luvussa tarkoitettua päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatetta-

HE 14/2018 vp

on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. _____

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

143.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 7, 13, 14, 17, 18, 19 ja 20 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Tulli valvoo vieraslajiasetuksen 15 artiklan mukaista maahantuontia sekä tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maahantuontikiellon noudattamista Euroopan unionin ulkopuolelta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

Maakunta valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. *Maakunta* päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Tulli valvoo vieraslajiasetuksen 15 artiklan mukaista maahantuontia sekä tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maahantuontikiellon noudattamista Euroopan unionin ulkopuolelta.

Maakunta myöntää vieraslajiasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien ex situ -suojeluun sekä asetuksen 9 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien muuhun käyttöön ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää vieraslajiasetuksen 8 artiklassa tarkoitetut luvat haitallisten vieraslajien tutkimukseen sekä niiden käyttöön lääketieteellisessä tuotannossa ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

13 §

Luvan peruuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi peruuttaa vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi aluehallintoviraston asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan peruuttamisesta säädetään vieraslajiasetuksen 8 artiklan 5 kohdassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskella, Tullilla sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskella sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla tai niiden määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

1) kulkea toisen alueella;
2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää

13 §

Luvan peruuttaminen

Edellä 7 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu lupaviranomainen voi peruuttaa myöntämänsä luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi lupaviranomaisen asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan peruuttamisesta säädetään vieraslajiasetuksen 8 artiklan 5 kohdassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Maakunnalla, Tullilla ja Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Maakunnalla ja Elintarviketurvallisuusvirastolla tai niiden määräämällä viranhaltijalla tai virkamiehellä on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

1) kulkea toisen alueella;
2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää

tilaa.

Tullin toimivaltuuksista säädetään tulli-laissa (1466/1994).

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi:

1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kieltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;

5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympä-

tilaa.

Tullin toimivaltuuksista säädetään tulli-laissa (304/2016).

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Maakunta voi:

1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kieltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;

5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Maakunnan on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Maakunnan on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille *maakunnan* aloitteesta, asian

ristö- keskuksen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallinto- tehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai sen määräämä *virkamies tai* viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Edellä 1 momentissa säädetty oikeus on myös Etelä-Suomen aluehallintovirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä *tai viranhaltijalla* näiden suorittaessa 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontatehtävää.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakokokeinolaissa (806/2011).

19 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaisissa säädetään.

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitettun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin

voipanna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Maakunta tai sen määräämä viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Edellä 1 momentissa säädetty oikeus on myös *Elintarviketurvallisuusvirastolla* tai sen määräämällä virkamiehellä näiden suorittaessa 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontatehtävää.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakokokeinolaissa (806/2011).

19 §

Muutoksenhaku

Maakunnan ja Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tullin tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaisissa säädetään.

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos *maakunnalla tai Elintarviketurvallisuusvirastolla* on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitettun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan

HE 14/2018 vp

kin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

144.

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 10, 11, 16, 17, 19—22, 25, 26, 29, 30, 39 ja 48 §, sekä
lisätään lakiin uusi 45 a ja 47 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Kalastusluvut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastuslukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusluksukset ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Täl-

Ehdotus

10 §

Kalastusluvut

Varsinais-Suomen maakunta myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. *Varsinais-Suomen maakunta* pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastuslukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusluksukset ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet *Varsinais-Suomen maakunnalle, tai saalisilmoituksia ennen 1.1.2019 vastaanottaneelle viranomaiselle*, kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin il-

laisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin kalastusluvissa tarkoitetuista kalakannoista ja pyydyksistä, myönnettävien lupien lukumäärästä, 2 momentissa tarkoitetuista saalisilmoituksista, lupien voimassaoloalueesta ja -ajasta sekä lupien hakumenettelyistä.

Kalastamisesta ilman kalastuslupaa säädetään neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalueeseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijalla on oikeus siirtää siirrettävä käyttöoikeus kokonaan tai osittain kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen. Siirrettävää käyttöoikeutta ei saa kuitenkaan siirtää Ahvenanmaan maakunnan alueella kotipaikkaansa pitävälle kaupalliselle kalastajalle.

moitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin kalastusluvissa tarkoitetuista kalakannoista ja pyydyksistä, myönnettävien lupien lukumäärästä, 2 momentissa tarkoitetuista saalisilmoituksista, lupien voimassaoloalueesta ja -ajasta sekä lupien hakumenettelyistä.

Kalastamisesta ilman kalastuslupaa säädetään neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, *Varsinais-Suomen maakunta* siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin *Varsinais-Suomen maakunta* siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalueeseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijalla on oikeus siirtää siirrettävä käyttöoikeus kokonaan tai osittain kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen. Siirrettävää käyttöoikeutta ei saa kuitenkaan siirtää Ahvenanmaan maakunnan alueella kotipaikkaansa pitävälle kaupalliselle kalastajalle.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää siirrettävän käyttöoikeuden samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Siirron saajan käyttöoikeudet eivät saa siirron jälkeen ylittää 14 §:ssä säädettyä siirrettävien käyttöoikeuksien enimmäismäärää.

Silakan rysäkalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta ei saa siirtää troolikalastuksessa käytettäväksi siirrettäväksi käyttöoikeudeksi, eikä lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta saa siirtää muulle kuin kalastuslain (379/2015) 88 §:n mukaiselle I ryhmän kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 6 momentissa tarkoitettua siirron merkitsemiseen liittyvästä hakumenettelystä.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä

Siirrettävän käyttöoikeuden haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää siirrettävän käyttöoikeuden samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Siirron saajan käyttöoikeudet eivät saa siirron jälkeen ylittää 14 §:ssä säädettyä siirrettävien käyttöoikeuksien enimmäismäärää.

Silakan rysäkalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta ei saa siirtää troolikalastuksessa käytettäväksi siirrettäväksi käyttöoikeudeksi, eikä lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta saa siirtää muulle kuin kalastuslain (379/2015) 88 §:n mukaiselle I ryhmän kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun *Varsinais-Suomen maakunta* on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 6 momentissa tarkoitettua siirron merkitsemiseen liittyvästä hakumenettelystä.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Varsinais-Suomen maakunta voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoite-

18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille samansuuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksienhausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettua erillisiä kalastuskiintiöitä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

tut erilliset kalastuskiintiöt.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille samansuuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksienhausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettua erillisiä kalastuskiintiöitä.

Varsinais-Suomen maakunta jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Varsinais-Suomen maakunta jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Itämeren kiintiöasetuksen ja TACien ja kiintiöiden vuosittaiseen hallinnoimiseen liittyvien lisäedellytysten käyttöönottamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 847/96 mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuositain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä tarkoitettujen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset ja 27 §:n 5 momentin mukaiset käyttömaksun maksamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietystä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten

käyttämättömät osat, joita Itämeren kiintiöasetuksen ja TACien ja kiintiöiden vuosittaiseen hallinnoimiseen liittyvien lisäedellytysten käyttöönottamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 847/96 mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Varsinais-Suomen maakunta jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuositain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä tarkoitettujen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään *maakunta* ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset ja 27 §:n 5 momentin mukaiset käyttömaksun maksamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset.

Varsinais-Suomen maakunta voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietystä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten

kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä tarkoitettun menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

Kun mahdolliset 3 momentin mukaiset päätösten muutokset on tehty ja Euroopan komissio on asetuksellaan vahvistanut mahdolliset Suomen kalastuskiintiöiden siirrot tai vähennykset edelliseltä vuodelta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa tarvittaessa päätöksistään toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä. Euroopan komission asetuksesta aiheutuvat lisäykset jaetaan ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille niiden mukaisten osuuksien suhteessa ja vähennykset jaetaan edellisenä vuonna toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä ylittäneiden haltijoiden kesken ylitysten suuruuden mukaisessa suhteessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa tarvittaessa 20 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevaa päätöstään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä tarkoitettun menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, *Varsinais-Suomen maakunta* muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

Kun mahdolliset 3 momentin mukaiset päätösten muutokset on tehty ja Euroopan komissio on asetuksellaan vahvistanut mahdolliset Suomen kalastuskiintiöiden siirrot tai vähennykset edelliseltä vuodelta, *Varsinais-Suomen maakunta* muuttaa tarvittaessa päätöksistään toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä. Euroopan komission asetuksesta aiheutuvat lisäykset jaetaan ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille niiden mukaisten osuuksien suhteessa ja vähennykset jaetaan edellisenä vuonna toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä ylittäneiden haltijoiden kesken ylitysten suuruuden mukaisessa suhteessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, *Varsinais-Suomen maakunta* muuttaa tarvittaessa 20 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevaa päätöstään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön kokonaan tai osittain 30 §:n mukaisessa rekisterissä olevalle kaupalliselle kalastajalle. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Lohen kalastuksessa toimijakohtaisen kalastuskiintiön saa siirtää vain kaupalliselle kalastajalle, joka on rekisteröity kalastuslain 88 §:ssä tarkoitetun I ryhmän kaupalliseksi kalastajaksi ja joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen toimijakohtaista kalastuskiintiötä kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, joka tarkistaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2—4 momentin mukaisista toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtämis-, haku- ja päätöksentekomenettelyistä.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohen toimijakohtai-

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön kokonaan tai osittain 30 §:n mukaisessa rekisterissä olevalle kaupalliselle kalastajalle. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan kuolin- tai konkurssipesä voi siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön samoilla edellytyksillä kuin alkuperäinen oikeudenomistaja.

Lohen kalastuksessa toimijakohtaisen kalastuskiintiön saa siirtää vain kaupalliselle kalastajalle, joka on rekisteröity kalastuslain 88 §:ssä tarkoitetun I ryhmän kaupalliseksi kalastajaksi ja joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija, jonka kotipaikka on leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella, ei saa siirtää lohen toimijakohtaista kalastuskiintiötä kaupalliselle kalastajalle, jonka kotipaikka on kyseisen leveyspiirin eteläpuolella.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä *Varsinais-Suomen maakunnalta*, joka tarkistaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle *Varsinais-Suomen maakunta* on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2—4 momentin mukaisista toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtämis-, haku- ja päätöksentekomenettelyistä.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohen toimijakohtai-

sen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saadun tunnisteiden avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan sääntää:

1) tietyllä alueella tai tietyssä aikana kaupalliselle kalastajalle sallittavan lohisaaliin enimmäismäärästä;

2) lohisaaliin koostumusta koskevista rajoituksista; sekä

3) toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevista saaliin merkitsemismenettelyistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset veloitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

26 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan on suoritettava valtiolle toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu.

Käyttömaksu muodostuu kertomalla toimijakohtaisen kalastuskiintiön koko sekä silakan ja kilohailin tonnikohtainen tai lohen kappalekohtainen hinta keskenään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään silakan, kilohailin ja lohen tonni- ja kalakohtaiset hinnat keskimääräisen kalan alkutuottajan markkinahinnan mukaan siten, että ne eivät keskimäärin ylitä puoltatoista prosenttia kyseisen kalatontin tai yksittäisen kalan alkutuottajan saamasta markkinahinnasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta

sen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet *Varsinais-Suomen maakunnalta* saadun tunnisteiden avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan sääntää:

1) tietyllä alueella tai tietyssä aikana kaupalliselle kalastajalle sallittavan lohisaaliin enimmäismäärästä;

2) lohisaaliin koostumusta koskevista rajoituksista; sekä

3) toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevista saaliin merkitsemismenettelyistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset veloitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille

26 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan on suoritettava valtiolle toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu.

Käyttömaksu muodostuu kertomalla toimijakohtaisen kalastuskiintiön koko sekä silakan ja kilohailin tonnikohtainen tai lohen kappalekohtainen hinta keskenään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään silakan, kilohailin ja lohen tonni- ja kalakohtaiset hinnat keskimääräisen kalan alkutuottajan markkinahinnan mukaan siten, että ne eivät keskimäärin ylitä puoltatoista prosenttia kyseisen kalatontin tai yksittäisen kalan alkutuottajan saamasta markkinahinnasta.

Varsinais-Suomen maakunta määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiön

kalastuskiintiöstä.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on järjestettävä kalastustoimintansa ja seurattava toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä hyödyntämistä mahdollisen kiintiön ylityksen vaikutukset huomioon ottaen niin, etteivät toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan saaliit ylitä sille jaettavaa tai jaettavaa toimijakohtaista kalastuskiintiötä.

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kiintiö on täyttynyt. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kiintiö on täyttynyt. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön.

Kalastuksesta ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, sen ylittävstä kalastuksesta tai 25 §:ssä tarkoitetun lohen merkintävollisuuksien rikkomisesta määrättävästä vakavaa rikkomusta koskevasta seuraamusmaksusta säädetään yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 ja 52 §:ssä.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittänyt toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija on samalla siirrettävän käyttöoikeuden haltija, vähennetään ylitystä vastaava määrä siirrettävän käyttöoikeuden haltijan seuraavan vuoden kyseisestä toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä ja kyseinen osuus toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä palautuu valtiolle.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiön-

tiöstä.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on järjestettävä kalastustoimintansa ja seurattava toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä hyödyntämistä mahdollisen kiintiön ylityksen vaikutukset huomioon ottaen niin, etteivät toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan saaliit ylitä sille jaettavaa tai jaettavaa toimijakohtaista kalastuskiintiötä.

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kiintiö on täyttynyt. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kiintiö on täyttynyt. *Varsinais-Suomen maakunta* voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön.

Kalastuksesta ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, sen ylittävstä kalastuksesta tai 25 §:ssä tarkoitetun lohen merkintävollisuuksien rikkomisesta määrättävästä vakavaa rikkomusta koskevasta seuraamusmaksusta säädetään yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 ja 52 §:ssä.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittänyt toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija on samalla siirrettävän käyttöoikeuden haltija, vähennetään ylitystä vastaava määrä siirrettävän käyttöoikeuden haltijan seuraavan vuoden kyseisestä toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä ja kyseinen osuus toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä palautuu valtiolle.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiön-

sä, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaisia kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitettut seuraamukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 5 momentin mukaiseen siirtoon liittyvää menettelyä ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden täyttymisen seurannasta.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan rekisterin (*kalastuskiintiörekisteri*) osaksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Rekisteriä käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen.

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin pidon ohjauksesta sekä rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

sä, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaisia kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä *Varsinais-Suomen maakunnalle* välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitettut seuraamukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 5 momentin mukaiseen siirtoon liittyvää menettelyä ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden täyttymisen seurannasta.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan rekisterin (*kalastuskiintiörekisteri*) osaksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Rekisteriä käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen.

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja *Varsinais-Suomen maakunta*. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on *Varsinais-Suomen maakunta*. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Varsinais-Suomen maakunta on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. *Varsinais-Suomen maakunta* päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rekisterin pidon ohjauksesta sekä rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

45 a §

Maakunnan toimivallan siirtäminen viranhaltijalle

Maakuntavaltuuston on annettava tässä laissa Varsinais-Suomen maakunnalle säädetyn toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle.

47 a §

Maksut

Varsinais-Suomen maakunta perii 39 §:ssä tarkoitetuista rekisteröinneistä maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteesta määrätään tarkemmin maakuntalain (/) 16 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa päätöksessä.

48 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Turun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus Turun hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Tämän lain 12 §:n 3 momentin, 15 §:n 1 momentin, 17 §:n 1 momentin, 20 §:n 1—4 momentin, 21 §:n sekä 24 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhaussa noudatetaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

48 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön sekä Varsinais-Suomen maakunnan tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, *jollei erikseen toisin säädetä*. Turun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus Turun hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Tämän lain 12 §:n 3 momentin, 15 §:n 1 momentin, 17 §:n 1 momentin, 20 §:n 1—4 momentin, 21 §:n sekä 24 §:n 2 momentin nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhaussa noudatetaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

145.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 3, 6 ja 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Poikkeusluvan myöntävä viranomainen

Poikkeusluvan myöntävä viranomainen

Sopimukseen liittyvän kalastussäännön 38 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Sopimukseen liittyvän kalastussäännön 38 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on *Lapin maakunta*

6 §

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Luonnonvarakeskus vastaa Suomen osalta sopimuksen 4 artiklassa tarkoitettua hoitosuunnitelman valmistelusta sekä 12 artiklassa tarkoitettua Tenojoen vesistön kalakan-
tojen seurannasta ja tutkimuksesta.

Luonnonvarakeskus vastaa Suomen osalta sopimuksen 4 artiklassa tarkoitettua hoitosuunnitelman valmistelusta sekä 12 artiklassa tarkoitettua Tenojoen vesistön kalakan-
tojen seurannasta ja tutkimuksesta.

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä alueella toimivaltaisen kalastuslain (379/2015) 23 §:ssä tarkoitettua kalatalousalueen kanssa.

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä *Lapin maakunnan* sekä alueella toimivaltaisen kalastuslain (379/2015) 23 §:ssä tarkoitettua kalatalous-
alueen kanssa.

Hoitosuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Sopimuksen 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua hoitosuunnitelman muutoksia koskevasta aloitteesta toiselle osapuolelle päättää maa- ja metsätalousministeriö.

Hoitosuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Sopimuksen 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua hoitosuunnitelman muutoksia koskevasta aloitteesta toiselle osapuolelle päättää maa- ja metsätalousministeriö.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitettulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Paikallinen seurantaryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalastusoikeuden haltijoiden, kalastusmatkailuyrittäjien, alueen kuntien, kalatalousjärjestöjen, hallinnon, kalatalousalueen sekä saamelaiskäräjien edustajista.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin maakunta asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitettulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Paikallinen seurantaryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalastusoikeuden haltijoiden, kalastusmatkailuyrittäjien, alueen kuntien, kalatalousjärjestöjen, hallinnon, kalatalousalueen sekä saamelaiskäräjien edustajista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

146.

Laki**merityöaikalain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityöaikalain (296/1976) 22 §, sellaisena kuin se on laissa 151/2001, seuraavasti

Voimassa oleva laki

22 §

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain sekä 20 b §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjen sopimusten noudattamista.

Ehdotus

22 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain sekä 20 b §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjen sopimusten noudattamista.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

147.

Laki

opintovapaalain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintovapaalain (273/1979) 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

15 §

Ehdotus

15 §

Tämän lain noudattamista valvovat yhteistyössä opetus- ja työvoima- sekä työsuojeluviranomaiset sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Työvoimapiirien toimistojen alaisten työvoimatoimistojen ja maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetussa laissa (102/78) tarkoitettujen lomalautakuntien tehtävänä on avustaa tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisen sijaisavun järjestämisessä.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

148.

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työajasta kotimaan liikenteen aluksissa annetun lain (248/1982) 26 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

26 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Ehdotus

26 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

149.

Laki

merimiesten vuosilomalain 34 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten vuosilomalain (433/1984) 34 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

34 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

150.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain 15 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 ja 17, sellaisina kuin niistä on 15 § laissa 1517/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

15 §

Poikkeusluvut

Aluehallintovirasto voi määrämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Aluehallintovirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

17 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

15 §

Poikkeusluvut

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötunti-määrän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

17 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-

HE 14/2018 vp

seen lailla.

151.

Laki**työaikalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (605/1996) 14, 26, 27, 36 ja 43 §, sellaisina kuin niistä ovat 14, 27 ja 36 § laissa 1518/2009 ja 26 § osaksi laissa 1003/2014, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

14 §

*Poikkeuksellinen säännöllinen työaika**Poikkeuksellinen säännöllinen työaika*

Jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön, aluehallintovirasto voi antaa määräämillään ehdoilla luvan poiketa 6 §:n säännöksistä.

Työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on myös oikeus sopia 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säännöllisestä työajasta 6 §:n säännöksistä poiketen 40 §:ssä säädetyllä tavalla.

Aluehallintovirasto voi määräämillään ehdoilla antaa luvan järjestää työaika 7 §:ssä säädetyllä tavalla sellaisissakin töissä, joita ei kyseisessä säännöksessä ole mainittu, jos se on välttämätöntä.

Jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa määräämillään ehdoilla luvan poiketa 6 §:n säännöksistä.

Työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, joiden toimintapiiri käsittää koko maan, on myös oikeus sopia 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säännöllisestä työajasta 6 §:n säännöksistä poiketen 40 §:ssä säädetyllä tavalla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla antaa luvan järjestää työaika 7 §:ssä säädetyllä tavalla sellaisissakin töissä, joita ei kyseisessä säännöksessä ole mainittu, jos se on välttämätöntä.

26 §

26 §

*Yötyö**Yötyö*

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

- 1) jaksotyössä;
- 2) työssä, joka on järjestetty kolmeen tai sitä useampaan vuoroon;
- 3) työssä, joka on järjestetty kahteen vuoroon, kuitenkin enintään kello 1:een saakka;

Työ, jota tehdään kello 23:n ja 6:n välisenä aikana, on yötyötä. Työnantajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle säännöllisesti teettämästään yötyöstä. Yötyötä saa teettää:

- 1) jaksotyössä;
- 2) työssä, joka on järjestetty kolmeen tai sitä useampaan vuoroon;
- 3) työssä, joka on järjestetty kahteen vuoroon, kuitenkin enintään kello 1:een saakka;

4) yleisten teiden, katujen ja lentokenttien kunnossapito- ja puhtaanapitotyössä;

5) apteekeissa;

6) sanoma- ja aikakauslehdissä, uutis- ja kuvatoimistoissa sekä muissa tiedotusvälineissä tehtävässä työssä ja sanomalehtien jakelutyössä;

7) sellaisissa huolto- ja korjaustöissä, jotka ovat välttämättömiä yrityksissä, yhteisöissä tai säätiöissä suoritettavan työn säännöllisen kulun ylläpitämiseksi tai töissä, joita ei voida suorittaa samanaikaisesti työpaikalla tehtävän säännöllisen työn kanssa tai jotka ovat välttämättömiä vahinkojen estämiseksi tai niiden rajoittamiseksi;

8) turvetyömailla turpeen nostokautena;

9) sahalaitosten kuivaamoissa;

10) kasvihuoneiden ja kuivauslaitosten lämmityksessä;

11) työntekijän suostumuksella kiireellisessä kylvö- ja sadonkorjuutyössä, välittömästi kotieläinten poikimiseen ja sairauden hoitoon liittyvässä työssä sekä muussa sellaisessa maataloustyössä, jonka tekemistä ei sen luonteen vuoksi voida siirtää myöhemmäksi;

12) työntekijän suostumuksella leipomoissa; kello 5:n ja 6:n välisenä aikana tehtävään työhön suostumusta ei kuitenkaan tarvita;

13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä;

14) aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat;

15) työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.

Asetuksella säädettävissä tai 40 §:n 1 momentissa tarkoitettulla työehtosopimuksella sovituiissa erityisen vaarallisissa tai ruumiillisesti tai henkisesti huomattavan rasittavissa töissä työaika saa olla enintään kahdeksan tuntia vuorokaudessa, jos työtä tehdään yötyönä.

27 §

Vuorotyö ja yövuorot jaksotyössä

Vuorotyössä vuorojen on vaihdettava säännöllisesti ja muututtava ennakolta sovituin ajanjaksoin. Vuorojen katsotaan vaihtu-

4) yleisten teiden, katujen ja lentokenttien kunnossapito- ja puhtaanapitotyössä;

5) apteekeissa;

6) sanoma- ja aikakauslehdissä, uutis- ja kuvatoimistoissa sekä muissa tiedotusvälineissä tehtävässä työssä ja sanomalehtien jakelutyössä;

7) sellaisissa huolto- ja korjaustöissä, jotka ovat välttämättömiä yrityksissä, yhteisöissä tai säätiöissä suoritettavan työn säännöllisen kulun ylläpitämiseksi tai töissä, joita ei voida suorittaa samanaikaisesti työpaikalla tehtävän säännöllisen työn kanssa tai jotka ovat välttämättömiä vahinkojen estämiseksi tai niiden rajoittamiseksi;

8) turvetyömailla turpeen nostokautena;

9) sahalaitosten kuivaamoissa;

10) kasvihuoneiden ja kuivauslaitosten lämmityksessä;

11) työntekijän suostumuksella kiireellisessä kylvö- ja sadonkorjuutyössä, välittömästi kotieläinten poikimiseen ja sairauden hoitoon liittyvässä työssä sekä muussa sellaisessa maataloustyössä, jonka tekemistä ei sen luonteen vuoksi voida siirtää myöhemmäksi;

12) työntekijän suostumuksella leipomoissa; kello 5:n ja 6:n välisenä aikana tehtävään työhön suostumusta ei kuitenkaan tarvita;

13) työssä, jota sen luonteen vuoksi tehdään lähes yksinomaan yöllä;

14) *Valtion lupa- ja valvontaviraston* luvalla ja sen määräämin ehdoin työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat;

15) työnantajan kotona tehtävässä hoitotyössä.

Asetuksella säädettävissä tai 40 §:n 1 momentissa tarkoitettulla työehtosopimuksella sovituiissa erityisen vaarallisissa tai ruumiillisesti tai henkisesti huomattavan rasittavissa töissä työaika saa olla enintään kahdeksan tuntia vuorokaudessa, jos työtä tehdään yötyönä.

27 §

Vuorotyö ja yövuorot jaksotyössä

Vuorotyössä vuorojen on vaihdettava säännöllisesti ja muututtava ennakolta sovituin ajanjaksoin. Vuorojen katsotaan vaihtu-

van säännöllisesti, kun vuoro jatkuu enintään yhden tunnin yhdessä työhön sijalle tulleen vuoron kanssa tai kun vuorojen väliin jää enintään yhden tunnin aika. Aluehallintovirasto voi myöntää luvan poiketa siitä, mitä tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään.

Jaksotyössä työntekijällä saa työvuoroluettelon mukaan teettää peräkkäin enintään seitsemän työvuoroa yötyötä. Yövuorolla tarkoitetaan työvuoroa, josta vähintään kolme tuntia sijoittuu kello 23:n ja 6:n väliseen aikaan

36 §

Poikkeuslupa

Jos työvuoroluettelon laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa, aluehallintovirasto voi myöntää siitä vapautuksen osittain tai kokonaan. Poikkeusluvassa voidaan määrätä, että työvuoroluettelosta käy ilmi viikoittainen vapaa-aika.

Jos aluehallintovirasto on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun vapautuksen eivätkä olosuhteet ole luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet olennaisesti, työnantaja ja 10 §:ssä tarkoitettu työntekijöiden edustaja voivat sopia aluehallintoviraston myöntämän vapautuksen jatkamisesta.

43 §

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista sekä 10 ja 12 §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjä paikallisia sopimuksia.

van säännöllisesti, kun vuoro jatkuu enintään yhden tunnin yhdessä työhön sijalle tulleen vuoron kanssa tai kun vuorojen väliin jää enintään yhden tunnin aika. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi myöntää luvan poiketa siitä, mitä tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään.

Jaksotyössä työntekijällä saa työvuoroluettelon mukaan teettää peräkkäin enintään seitsemän työvuoroa yötyötä. Yövuorolla tarkoitetaan työvuoroa, josta vähintään kolme tuntia sijoittuu kello 23:n ja 6:n väliseen aikaan.

36 §

Poikkeuslupa

Jos työvuoroluettelon laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi myöntää siitä vapautuksen osittain tai kokonaan. Poikkeusluvassa voidaan määrätä, että työvuoroluettelosta käy ilmi viikoittainen vapaa-aika.

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun vapautuksen eivätkä olosuhteet ole luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet olennaisesti, työnantaja ja 10 §:ssä tarkoitettu työntekijöiden edustaja voivat sopia *Valtion lupa- ja valvontaviraston* myöntämän vapautuksen jatkamisesta.

43 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista sekä 10 ja 12 §:n nojalla säännöllisestä työajasta tehtyjä paikallisia sopimuksia.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

152.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 3, 10, 13, 15, 19, 24, 26, 28 ja 28 a §, sellaisina kuin niistä ovat, 3, 13, 19 ja 28 a § laissa 1633/2009, 10 ja 24 § osaksi laissa 1633/2009, 15 § laeissa 938/2004 ja 1633/2009, 26 § laeissa 138/2003, 938/2004, 1093/2006 ja 1633/2009 sekä 28 § laeissa 1633/2009 ja 1157/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistoon tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Ulkomailla tehtyä työtä koskeva palkkaturvahakemus voidaan ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea asetuksella säädettävien edellytyksin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Jos työntekijä siirtää työsuhteesta johtuvan saatavansa, siirronsaajalla on oikeus palkkaturvaan vain silloin, kun siirronsaajana on työntekijäjärjestö.

Ehdotus

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*. Ulkomailla tehtyä työtä koskeva palkkaturvahakemus voidaan ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea asetuksella säädettävien edellytyksin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Jos työntekijä siirtää työsuhteesta johtuvan saatavansa, siirronsaajalla on oikeus palkkaturvaan vain silloin, kun siirronsaajana on työntekijäjärjestö.

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvasta toimitetaan ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukielto ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

Palkkaturvan maksaja ilmoittaa eläkepalkkana Eläketurvakeskukselle ja ennakonpidätyksen alaisena palkkana verohallinnolle työntekijän palkkaturvan määrän, josta ei ole toimitettu ennakonpidätystä eikä vähennetty 4 §:n 2 momentin mukaisia maksuja. Lisäksi maksaja ilmoittaa verohallinnolle palkkaturvasta vähennetyt 4 §:n 2 momentin mukaiset maksut.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huo-

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvasta toimitetaan ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukielto ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

Palkkaturvan maksaja ilmoittaa eläkepalkkana Eläketurvakeskukselle ja ennakonpidätyksen alaisena palkkana Verohallinnolle työntekijän palkkaturvan määrän, josta ei ole toimitettu ennakonpidätystä eikä vähennetty 4 §:n 2 momentin mukaisia maksuja. Lisäksi maksaja ilmoittaa Verohallinnolle palkkaturvasta vähennetyt 4 §:n 2 momentin mukaiset maksut.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ot-

mioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksuhojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voida nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

taen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja *Valtion lupa- ja valvontaviraston* maksuhojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voida nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion lupa- ja valvontaviraston on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

28 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkeinotoimistoilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

28 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, *maakunnilta ja maakuntien palveluntuottajilta* palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

153.

Laki**perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) 1 §:n 2 momentti sekä 10 – 13 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1521/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Perintätoiminnan luvanvaraisuus**Perintätoiminnan luvanvaraisuus*-----
Toimiluvan myöntää aluehallintovirasto-----
Toimiluvan myöntää *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

10 §

10 §

*Valvonta**Valvonta*

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Toimiluvan haltijan on toimitettava aluehallintovirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta ja esitettävä selvitys uuden vastaavan henkilön kelpoisuudesta.

Tämän lain noudattamista valvoo *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Toimiluvan haltijan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta ja esitettävä selvitys uuden vastaavan henkilön kelpoisuudesta.

11 §

11 §

*Pakkokeinot**Pakkokeinot*

Aluehallintoviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii

Valtion lupa ja valvontaviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muu-

hänen lukuunsa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa asianomaista täyttämään sen määräajassa.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaisissa (1113/1990).

12 §

Kirjallinen varoitus ja toimiluvan peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava toimilupa, jos toimiluvan haltija ei enää täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta tai jos perintätoiminnasta vastaava henkilö on laiminlyönyt 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa. Toimilupa on peruutettava myös, jos toimiluvan haltija on toistuvasti laiminlyönyt 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, aluehallintovirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

13 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

Aluehallintovirastolla on salassapitosään-

hän, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa asianomaista täyttämään sen määräajassa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaisissa (1113/1990).

12 §

Kirjallinen varoitus ja toimiluvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos toimiluvan haltija ei enää täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta tai jos perintätoiminnasta vastaava henkilö on laiminlyönyt 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa. Toimilupa on peruutettava myös, jos toimiluvan haltija on toistuvasti laiminlyönyt 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn tai 13 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, Valtion lupa- ja valvontavirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

13 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

HE 14/2018 vp

nösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on sallassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

154.

Laki**kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 7, 8, 16 a, 17 – 19 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat 7 ja 18 § laissa 1523/2009, 8, 17 ja 19 § laeissa 1523/2009 ja 465/2017, 16 a § laissa 279/2013 sekä 21 laeissa 1010/2015 ja 67/2017, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

7 §

*Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen**Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen*

Aluehallintovirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (*välitysliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (*välitysliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella liikkeen hallintoa on tarkoitus pääasiallisesti hoitaa. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* välitysliikkeen rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päätynyt.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päätynyt.

8 §

8 §

*Rekisteröinnin edellytykset**Rekisteröinnin edellytykset*

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

Valtion lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä, jos hän on luonnol-

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, ei ole kon-

linen henkilö, on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä; ja

4) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Välittäjäkoelautakunta pitää kiinteistönvälittäjäkokeen ja vuokrahuoneiston välittäjäkokeen suorittaneista rekisteriä sen selvittämiseksi, onko välitystehtäviä suorittavilla välittäjäkokeessa osoitettu ammattipätevyys. Rekisteriin merkitään kokeen suorittaneen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja osoite sekä tieto siitä, onko henkilö suorittanut kiinteistönvälittäjäkokeen vai vuokrahuoneiston välittäjäkokeen, ja kokeen suorittamisajankohdan. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, välittäjäkoelautakunta voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista kokeen suorittaneesta muut tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettut tiedot kuin henkilötunnuksen ja osoitteen. Kokeen suorittaneella on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedon-

kurssissa eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä; ja

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Välittäjäkoelautakunta pitää kiinteistönvälittäjäkokeen ja vuokrahuoneiston välittäjäkokeen suorittaneista rekisteriä sen selvittämiseksi, onko välitystehtäviä suorittavilla välittäjäkokeessa osoitettu ammattipätevyys. Rekisteriin merkitään kokeen suorittaneen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja osoite sekä tieto siitä, onko henkilö suorittanut kiinteistönvälittäjäkokeen vai vuokrahuoneiston välittäjäkokeen, ja kokeen suorittamisajankohdan. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, välittäjäkoelautakunta voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista kokeen suorittaneesta muut tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettut tiedot kuin henkilötunnuksen ja osoitteen. Kokeen suorittaneella on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedon-

saantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada sakan täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välitysliike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa välitysliikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa välitysliikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan välitysliikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitettua kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltä on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeeton. Uhkasakosta säädetään muutoin

saantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakan täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välitysliike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kehottaa välitysliikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa välitysliikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää osaksi tai kokonaan välitysliikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitettua kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltä on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä

uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava välitysluokke rekisteristä, jos:

1) välitysluokke on lopettanut toimintansa;

2) 8 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa säädettyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) välitysluokke harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;

4) välitysluokkeella ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyt rekisteröinnin edellytykset eikä välitysluokke ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai

5) välitysluokkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja luokkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välitysluokke on asetettu konkurssiin, välitysluokke säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkursipesän hoitajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle viipymättä välitysluokkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston päätökseen 18 ja 19 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on poistettava välitysluokke rekisteristä, jos:

1) välitysluokke on lopettanut toimintansa;

2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädettyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) välitysluokke harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;

4) välitysluokkeella ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välitysluokke ole Valtion lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai

5) välitysluokkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja luokkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välitysluokke on asetettu konkurssiin, välitysluokke säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkursipesän hoitajan on ilmoitettava Valtion lupa- ja valvontavirastolle viipymättä välitysluokkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen 18 ja 19 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muuhun *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen säädetään uhkasakkolaissa.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea

HE 14/2018 vp

Hallinto-oikeuden päätökseen 18 §:ssä tarkoitettuja kieltoja ja 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

155.

Laki**merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 2, 9-11, 13, 17, 22, 24, 26 ja 26 a §, sellaisina kuin niistä ovat, 2 § laissa 1553/2015, 9 ja 22 § osaksi laissa 1634/2009, 10 § laeissa 939/2004 ja 1634/2009, 11, 17, 26 ja 26 a § laissa 1634/2009, 13 § laeissa 1634/2009 ja 762/2011 sekä 24 § laeissa 139/2003, 939/2004, 1094/2006 ja 1634/2009 sekä 26 § laeissa 1634/2009 ja 1158/2016, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen palkkaturva- asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä

9 §

Hakemus ja hakija

Hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistoon tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailta jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea valtioneuvoston asetuksella säädettävien edellytyksin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Valtioneuvosto voi määrätä, millä 2 momentissa tarkoitettulla työntekijäjärjestöllä on oikeus ilman eri valtuutustakin edustaa jäseniään palkkaturva-asiassa

10 §

Kuuleminen

Työnantajalle ja työntekijälle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla

2 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

9 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*. Hakemuksen voi ulkomailta jättää myös Suomen edustustoon.

Palkkaturvan hakijana voi olla työntekijä tai työntekijäjärjestö, jolle työntekijä on siirtänyt saatavansa perittäväksi. Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturvaa voi hakea valtioneuvoston asetuksella säädettävien edellytyksin työntekijöiden lukuun myös konkurssipesä.

Valtioneuvosto voi määrätä, millä 2 momentissa tarkoitettulla työntekijäjärjestöllä on oikeus ilman eri valtuutustakin edustaa jäseniään palkkaturva-asiassa.

10 §

Kuuleminen

Työnantajalle ja työntekijälle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla

kuulluiksi siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään. Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen sekä muun saatavien maksamisesta vastuussa olevan määrääminen 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla takaisinmaksuvelvolliseksi edellyttää, että myös tälle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Silloin kun työnantaja ei omista alusta, jolla tehtyyn työhön merimiehen palkkaturvana hakemat saatavat perustuvat, hakemus on annettava tiedoksi myös aluksen omistajalle, jos tämä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tiedossa ja tiedoksianto voi tapahtua vaivattomasti.

Kuulemista varten asianosaiselle on varattava aikaa lausunnon tai selityksen antamiseen seitsemästä 14 päivään. Hakemuksesta aikaa voidaan pidentää enintään 21 päivään.

11 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

13 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvana maksettavasta määrästä toimitetaan ennakkopöytäkirjalain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys ja pidätetään muut lain mukaan merityösopimuslaissa tarkoitetun työntekijän palkasta vähennettävät maksut, jollei muualla toisin säädetä. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukiello ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

kuulluiksi siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään. Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen sekä muun saatavien maksamisesta vastuussa olevan määrääminen 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla takaisinmaksuvelvolliseksi edellyttää, että myös tälle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Silloin kun työnantaja ei omista alusta, jolla tehtyyn työhön merimiehen palkkaturvana hakemat saatavat perustuvat, hakemus on annettava tiedoksi myös aluksen omistajalle, jos tämä on *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tiedossa ja tiedoksianto voi tapahtua vaivattomasti.

Kuulemista varten asianosaiselle on varattava aikaa lausunnon tai selityksen antamiseen seitsemästä 14 päivään. Hakemuksesta aikaa voidaan pidentää enintään 21 päivään.

11 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

13 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturva maksetaan viikon kuluessa palkkaturvapäätöksestä. Palkkaturvana maksettavasta määrästä toimitetaan ennakkopöytäkirjalain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys ja pidätetään muut lain mukaan merityösopimuslaissa tarkoitetun työntekijän palkasta vähennettävät maksut, jollei muualla toisin säädetä. Palkan ulosmittaus ja palkanmaksukiello ovat voimassa myös palkkaturvaa maksettaessa.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa käyttää valtion tämän lain tai palkkaturvain (866/1998) mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

17 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston asetuksella säädettävään määrään saakka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista tähän rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan tai osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Ministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voi nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

Kannetta ei tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa aluksen pakkohuutokaupassa, jota koskeva kuulutus on julkaistu kanteen vireillepanoajan kuluessa. Jos pakkohuutokauppa peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle siitä päivästä, jona huutokauppa kuulutuksen mukaan olisi ollut pidettävä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa käyttää valtion tämän lain tai palkkaturvain (866/1998) mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

17 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston asetuksella säädettävään määrään saakka *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista tähän rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan tai osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Ministeriön ja *Valtion lupa- ja valvontaviraston* maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa

Jos työnantaja on konkurssissa tai asetetaan konkurssiin kanteen vireillepanoajan kuluessa, kannetta ei voi nostaa, vaan saatavaa koskevat riitaisuudet ratkaistaan konkurssimenettelyssä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle konkurssin päättymisestä.

Kannetta ei tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa aluksen pakkohuutokaupassa, jota koskeva kuulutus on julkaistu kanteen vireillepanoajan kuluessa. Jos pakkohuutokauppa peruuntuu tai raukeaa, lasketaan määräaika kanteen nostamiselle siitä päivästä, jona huutokauppa kuulutuksen mukaan olisi ollut pidettävä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa

konkurssissa tai aluksen pakkohuutokaupassa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

26 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisil-

tai aluksen pakkohuutokaupassa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion lupa- ja valvontaviraston on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksen tiedoksisaantia koskee, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta.

Ylimääräisestä muutoksenhausta palkkaturva-asiassa annettuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 11 luvussa säädetään.

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen ei saa hakea palkkaturvapäätökseen muutosta valittamalla.

26 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot Valtion lupa- ja valvontavirastolle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottovi-

ta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkeinotoimistoilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

ranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkeinotoimistoilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten välttämättömät tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

156.

Laki

työsopimuslain 13 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuopimuslain (55/2001) 13 luvun 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 luku

13 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

12 §

12 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 7 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisilla on pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdystä sopimuksista.1

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 7 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdystä sopimuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

157.

Laki**työneuvostosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta annetun lain (400/2004) 1, 8-11 ja 17 §, sellaisena kuin niistä ovat, 1, 9-11 ja 17 § laissa 1527/2009 ja 8 § laeissa 1527/2009 ja 223/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

*Työneuvoston asema**Työneuvoston asema*

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomaisen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomaisen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

8 §

8 §

*Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen**Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen*

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

- 1) tuomioistuin;
- 2) aluehallintovirasto;
- 3) työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö;
- 4) valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö;
- 5) kirkon sopimusvaltuuskunta;
- 6) kunnallinen työmarkkinalaitos;
- 7) Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai Ahvenanmaan maakunnan kunnallinen sopimusvaltuuskunta; taikka
- 8) yhteistoiminta-asiamies siitä, sovelletaanko yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia yritykseen tai yritysryhmään.

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

- 1) tuomioistuin;
- 2) *Valtion lupa- ja valvontavirasto*;
- 3) työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestö;
- 4) valtion työmarkkinapolitiikkaa käsittelevä ministeriö;
- 5) kirkon sopimusvaltuuskunta;
- 6) kunnallinen työmarkkinalaitos;
- 7) Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai Ahvenanmaan maakunnan kunnallinen sopimusvaltuuskunta; taikka
- 8) yhteistoiminta-asiamies siitä, sovelletaanko yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia yritykseen tai yritysryhmään.

9 §

9 §

Aluehallintovirastojen poikkeuslupa-asiat

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia seuraavien säännösten perusteella:

- 1) työaikalain 14 §:n 1 ja 3 momentti;
- 2) työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta;
- 3) työaikalain 27 §:n 1 momentti;
- 4) työaikalain 36 §:n 1 momentti;
- 5) nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §.

10 §

Poikkeuslupa-asian käsittely aluehallintovirastossa

Ennen kuin aluehallintovirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida aluehallintovirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutok-

Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia seuraavien säännösten perusteella:

- 1) työaikalain 14 §:n 1 ja 3 momentti;
- 2) työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta;
- 3) työaikalain 27 §:n 1 momentti;
- 4) työaikalain 36 §:n 1 momentti;
- 5) nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §.

10 §

Poikkeuslupa-asian käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida *Valtion lupa- ja valvontavirastossa* heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

senhausta huolimatta.

11 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

- 1) poikkeusluvan hakijalla;
- 2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen aluehallintoviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun aluehallintoviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä aluehallintoviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

11 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

- 1) poikkeusluvan hakijalla;
- 2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Valtion lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Valtion lupa- ja valvontaviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä Valtion lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

158.

Laki

yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 22 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset yhdessä tietosuojavaltuutetun kanssa.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen yhdessä tietosuojavaltuutetun kanssa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

159.

Laki

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain (162/2005) 37 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

160.

Laki

vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 6 ja 131 §:n muuttamisesta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) pelastusviranomaisella pelastuslaissa tarkoitettua alueen pelastustoimen pelastusviranomaista

— 21) pelastusviranomaisella pelastuslaissa tarkoitettua *maakunnan* pelastusviranomaista

131 §

131 §

*Maksut**Maksut*

Tämän lain mukaisten viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Tämän lain nojalla säädetyistä pelastusviranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin alueen pelastustoimi noudattaen valtion maksuperustelaissa säädetyjä periaatteita.

Tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Tämän lain nojalla säädetyistä *maakunnan* pelastusviranomaisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää kuitenkin *maakuntavaltuusto siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään.*

Tässä laissa tarkoitetut maksut ja kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

161.

Laki**tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 10 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1530/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

*Laiminlyöntimaksun määrääminen**Laiminlyöntimaksun määrääminen*

Aluehallintovirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Tilaaaja saa hakea aluehallintoviraston antamaan päätökseen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Laiminlyöntimaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Maksettavaksi erään-tyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Valtion lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päätty-nyt.

Tilaaaja saa hakea *Valtion lupa- ja valvontavirasto* antamaan päätökseen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) sääde-tään.

Laiminlyöntimaksu määrätään maksetta-vaksi valtiolle. Maksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Maksettavaksi erään-tyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu viimeistään eräpäivänä, peritään viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mu-kaan.

12 §

12 §

*Valvonta**Valvonta*

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteis-toiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisilla on pyynnöstä

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteis-toiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä

HE 14/2018 vp

oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, aluehallintoviraston on käsiteltävä asia kiireellisenä.

oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi *Valtion lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on käsiteltävä asia kiireellisenä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

162.

Laki

siviilipalveluslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 7 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa
1634/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Siviilipalveluskeskus

Siviilipalveluskeskus

Siviilipalveluskeskuksena toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus.

Siviilipalveluskeskuksena toimii *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

163.

Laki

maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain (305/2009) 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

164.

Laki

kaivoslain 152 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaivoslain (621/2011) 152 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella, *Valtion lupa- ja valvontavirastolla*, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

165.

Laki**mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mittauslaitelain (707/2011) 34 ja 38 §, sellaisena kuin niistä on 34 § osaksi
 laissa 1138/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
34 §	34 §
<i>Valvontaviranomaiset</i>	<i>Valvontaviranomaiset</i>
Tämän lain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja aluehallintovirastot.	Tämän lain noudattamista valvoo <i>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto</i> .
<i>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintaa tämän lain noudattamisen valvonnassa.</i>	Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo niemiään ilmoitettuja laitoksia.
Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo niemiään ilmoitettuja laitoksia	
38 §	38 §
<i>Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja</i>	<i>Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja</i>
Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.	Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomaisella on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä.
Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitettaessa saatuja tietoja:	Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitettaessa saatuja tietoja:
1) syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;	1) syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;
2) aluehallintoviranomaiselle ja kuluttajansuojaviranomaiselle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.	2) <i>kuluttajansuojaviranomaiselle</i> , kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään

HE 14/2018 vp

erikseen lailla.

166.

Laki

merityösopimuslain 13 luvun 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 13 luvun 22 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 luku

13 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

22 §

22 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 6 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdyistä sopimuksista.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista. Työsuojeluviranomaisen on valvontatehtävässään ja erityisesti valvoessaan yleissitovien työehtosopimusten noudattamista toimittava kiinteässä yhteistyössä niiden työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten kanssa, joiden tekemien yleissitovien työehtosopimusten määräyksiä työnantajien on 2 luvun 6 §:n mukaan noudatettava.

Työsuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä oikeus saada työnantajalta jäljennös valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista sekä yksityiskohtainen selvitys suullisesti tehdyistä sopimuksista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

167.

Laki**kilpailulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kilpailulain (948/2011) 41 §, ja
muutetaan 33, 35 §, 36 §:n 1 momentti ja 37 §, sellaisena kuin niistä ovat 33 § osittain laissa
 662/2012, 35 §, 36 §:n 1 momentti ja 41 § laissa 662/2012 ja 37 § laissa 78/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

33 §

33 §

*Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus**Elinkeinonharjoittajan tietojenantovelvollisuus*

Elinkeinonharjoittaja ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä ovat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta antamaan sille kaikki kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen sekä kilpailuolosuhteiden selvittämiseksi ja 4 luvussa tarkoitetun yrityskaupan arvioimiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on myös annettava Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta tietoja ja asiakirjoja sen selvittämiseksi, onko elinkeinonharjoittajalla tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymällä määräävä markkina-asema.

Vastaavat tiedot ja asiakirjat on annettava aluehallintovirastolle sen selvittäessä kilpailunrajoituksia tai kilpailuolosuhteita.

Tiedot on niin vaadittaessa annettava kirjallisina.

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketoimissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppo-

Elinkeinonharjoittaja ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä ovat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta antamaan sille kaikki kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen sekä kilpailuolosuhteiden selvittämiseksi ja 4 luvussa tarkoitetun yrityskaupan arvioimiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on myös annettava Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta tietoja ja asiakirjoja sen selvittämiseksi, onko elinkeinonharjoittajalla tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymällä määräävä markkina-asema.

Tiedot on niin vaadittaessa annettava kirjallisina.

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketoimissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimit-

jen arvioimiseksi toimittaa tarkastus elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto avustaa komissiota tarkastusten suorittamisessa siten kuin niistä säädetään Euroopan unionin säädöksissä.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vakavaa rikkomista.

taa tarkastus elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto avustaa komissiota tarkastusten suorittamisessa siten kuin niistä säädetään Euroopan unionin säädöksissä.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vakavaa rikkomista.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, aluehallintoviraston tai Euroopan komission virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai Euroopan komission virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus saada kaikki tarkastuksen toimittamiseksi tarvittavat tiedot myös yritykseltä, joka käsittelee 1 momentissa tarkoitettua viestintää tai tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana. Mikäli tiedon antaminen tarkastusta toimittavalle virkamiehelle aiheuttaa kustannuksia yritykselle, joka käsittelee tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana, tarkastuksen kohteena oleva elinkeinonharjoittaja tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä vastaa aiheutuvista kustannuksista, elleivät osapuolet sovi toisin.

Tarkastusta toimittava virkamies voi pyytää kaikilta elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän edustajilta taikka henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on myös oikeus sinetöidä tiloja tai kirjanpitoa, asiakirjoja ja dataa siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen toimittamiseksi.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission, Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetty toimivaltuudet, mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja aluehallintovirastot voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiin henkilöitä.

41 §

Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintovirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus saada kaikki tarkastuksen toimittamiseksi tarvittavat tiedot myös yritykseltä, joka käsittelee 1 momentissa tarkoitettua viestintää tai tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana. Mikäli tiedon antaminen tarkastusta toimittavalle virkamiehelle aiheuttaa kustannuksia yritykselle, joka käsittelee tietoja tarkastuksen kohteena olevan elinkeinonharjoittajan pyynnöstä tai muutoin tälle tarjotun palvelun osana, tarkastuksen kohteena oleva elinkeinonharjoittaja tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä vastaa aiheutuvista kustannuksista, elleivät osapuolet sovi toisin.

Tarkastusta toimittava virkamies voi pyytää kaikilta elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän edustajilta taikka henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on myös oikeus sinetöidä tiloja tai kirjanpitoa, asiakirjoja ja dataa siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen toimittamiseksi.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission, Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetty toimivaltuudet, mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

Euroopan komissio ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiin henkilöitä.

41 §

Aluehallintoviraston tehtävät

(kumotaan)

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

168.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 6 §, seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Velvollisuus antaa tietoja

Velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulu-
tustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähit-
täismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1
momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvi-
tyksiä ja vertailuja varten sekä kuluttaja-
asiamiehelle tietoja 2 §:n 2 momentissa tar-
koitettuja valvontatehtäviä varten. *Kilpailu-
ja kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annet-
taviksi myös aluehallintovirastoille.*

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja kuluttaja-
asiamies voivat asettaa tietojenantovelvolli-
suuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon
määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään
uhkasakkolaissa (1113/1990).

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen anta-
maan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulu-
tustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähit-
täismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1
momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvi-
tyksiä ja vertailuja varten sekä kuluttaja-
asiamiehelle tietoja 2 §:n 2 momentissa tar-
koitettuja valvontatehtäviä varten.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja kuluttaja-
asiamies voivat asettaa tietojenantovelvolli-
suuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon
määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään
uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

169.

Laki**valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) 4-6 ja 9 §, sellaisena kuin niistä ovat, 4 § laissa 1135/2014, 5 ja 9 § osaksi laissa 1135/2014 ja 6 § osaksi laissa 1234/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Toimivaltainen viranomainen**Toimivaltainen viranomainen*

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

5 §

5 §

*Hakemus ja hakemuksen käsittely**Hakemus ja hakemuksen käsittely*

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti kehittämis- ja hallintokeskukseen. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti *Valtion lupa- ja valvontavirastoon*. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista, hakemukseen liitettävästä selvityksestä ja hakemuksen käsittelystä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista, hakemukseen liitettävästä selvityksestä ja hakemuksen käsittelystä.

6 §

6 §

*Tarkastusoikeus**Tarkastusoikeus*

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja

tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. Kehittämisen- ja hallintokeskus voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Tarkastuksen tekijällä on oikeus saada maksutta kaikki pyytämänsä asiakirjat ja muut tiedot, jotka ovat tarpeellisia tarkastuksen toimittamiseksi. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa työnantajan hallinnassa tai käytössä oleviin toimitiloihin. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastusta tehtäessä on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

9 §

Muutoksenhaku

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden matkakustannusten korvaamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Tarkastuksen tekijällä on oikeus saada maksutta kaikki pyytämänsä asiakirjat ja muut tiedot, jotka ovat tarpeellisia tarkastuksen toimittamiseksi. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa työnantajan hallinnassa tai käytössä oleviin toimitiloihin. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastusta tehtäessä on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

9 §

Muutoksenhaku

Valtion lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden matkakustannusten korvaamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

170.

Laki

suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta annetun lain (209/2015) 5 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat työntekijän tai muun edunsaajan tarkastuspyynnön perusteella tämän lain noudattamista. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Työnantaja, työntekijä tai muu edunsaaja ovat velvollisia antamaan työsuojeluviranomaiselle tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Työsuojeluviranomainen valvoo työntekijän tai muun edunsaajan tarkastuspyynnön perusteella tämän lain noudattamista. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Työnantaja, työntekijä tai muu edunsaaja ovat velvollisia antamaan työsuojeluviranomaiselle tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

171.

Laki**ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä annetun lain (657/2015) 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 4 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 26 § ja 31 §:n 1 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) tukisopimuksella johtavan tuensaajan ja hallintoviranomaisena toimivan maakunnan liiton välillä tehtävää hankkeen rahoittamisesta tehtävää asiakirjaa;

9) *tukisopimuksella* johtavan tuensaajan ja hallintoviranomaisena toimivan *maakunnan* välillä tehtävää hankkeen rahoittamisesta tehtävää asiakirjaa;

6 §

6 §

*Hallintoviranomainen**Hallintoviranomainen*

Yhteisen toimintaohjelman hallintoviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty maakunnan liitto.

Yhteisen toimintaohjelman hallintoviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty *maakunta*.

7 §

7 §

*Seurantakomitea ja valintakomitea**Seurantakomitea ja valintakomitea*

Valtioneuvosto nimittää seurantakomitean suomalaiset jäsenet. Suomalaisiksi jäseniksi voidaan nimetä ohjelma-alueen maakuntien liittojen, työ- ja elinkeinoministeriön, ulko-

Valtioneuvosto nimittää seurantakomitean suomalaiset jäsenet. Suomalaisiksi jäseniksi voidaan nimetä ohjelma-alueen *maakuntien*, työ- ja elinkeinoministeriön, ulkoasiainminis-

asiainministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä mahdollisuuksien mukaan ohjelma-alueen yrittäjien, yhdistysten ja kuntien edustajia. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vaihdoksista komitean kokoonpanossa suomalaisten jäsenten osalta. Seurantakomitean jäseniin ja kokoonpanoon sovelletaan lisäksi, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

teriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä mahdollisuuksien mukaan ohjelma-alueen yrittäjien, yhdistysten ja kuntien edustajia. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vaihdoksista komitean kokoonpanossa suomalaisten jäsenten osalta. Seurantakomitean jäseniin ja kokoonpanoon sovelletaan lisäksi, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

8 §

Yhteinen toimintaohjelma

Ohjelma-alueiden maakuntien liitot vastaavat yhteistä toimintaohjelmaa koskevan ehdotuksen laatimisesta yhteistyössä muiden ohjelmaan osallistuvien valtioiden toimivalttaisten viranomaisten sekä valtion, kuntien ja muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa 2 momentissa mainittujen esitysten perusteella ohjelmaesityksen valmistelusta valtioneuvoston hyväksyttäväksi yhteistyössä muiden ministeriöiden, ohjelma-alueen maakuntien liittojen sekä muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Ohjelmaesitysten kansallisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta sekä kumppanuuden mukaisesta valmistelusta vastaa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 13 §:n mukainen alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta. Valtioneuvosto päättää ohjelmaesityksen hyväksymisestä Suomen osalta.

8 §

Yhteinen toimintaohjelma

Ohjelma-alueiden *maakunnat* vastaavat yhteistä toimintaohjelmaa koskevan ehdotuksen laatimisesta yhteistyössä muiden ohjelmaan osallistuvien valtioiden toimivalttaisten viranomaisten sekä valtion, kuntien ja muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa 2 momentissa mainittujen esitysten perusteella ohjelmaesityksen valmistelusta valtioneuvoston hyväksyttäväksi yhteistyössä muiden ministeriöiden, ohjelma-alueen *maakuntien* sekä muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Ohjelmaesitysten kansallisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta sekä kumppanuuden mukaisesta valmistelusta vastaa alueiden kehittämisestä ja rakenne-rahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 13 §:n mukainen alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta. Valtioneuvosto päättää ohjelmaesityksen hyväksymisestä Suomen osalta.

9 §

Rahoitussopimus

Työ- ja elinkeinoministeriö allekirjoittaa täytäntöönpanoasetuksen 8 artiklan mukaiset ohjelmakohtaiset rahoitussopimukset kuultuaan hallintoviranomaisina toimivia maakuntien liittoja. Rahoitussopimuksen laatimisessa ja sisällössä noudatetaan, mitä niistä säädetään ENI-asetuksen 10 artiklan 8 ja 10 koh-

9 §

Rahoitussopimus

Työ- ja elinkeinoministeriö allekirjoittaa täytäntöönpanoasetuksen 8 artiklan mukaiset ohjelmakohtaiset rahoitussopimukset kuultuaan hallintoviranomaisina toimivia *maakuntia*. Rahoitussopimuksen laatimisessa ja sisällössä noudatetaan, mitä niistä säädetään ENI-asetuksen 10 artiklan 8 ja 10 kohdissa ja täy-

dissa ja täytäntöönpano-asetuksen 8 ja 9 artikloissa.

täytäntöönpanoasetuksen 8 ja 9 artikloissa.

13 §

13 §

Hallintoviranomaisen tehtävät tukimenetelyssä

Hallintoviranomaisen tehtävät tukimenetelyssä

Hallintoviranomaisena toimiva maakunnan liitto vastaa sekä Euroopan unionin rahoitusosuuden että sitä vastaavan kansallisen osuuden ja muun ohjelman toteuttamiseksi osoitetun rahoituksen myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja takaisinperinnästä.

Hallintoviranomaisena toimiva *maakunta* vastaa sekä Euroopan unionin rahoitusosuuden että sitä vastaavan kansallisen osuuden ja muun ohjelman toteuttamiseksi osoitetun rahoituksen myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja takaisinperinnästä.

14 §

14 §

Yleiset edellytykset ja tuen ehdot

Yleiset edellytykset ja tuen ehdot

Suomessa toteutettavien hankkeiden toimenpiteissä tuen käyttämisestä tavaroiden ja palvelujen hankintaan sekä urakalla teettämiseen noudatetaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) lisäksi, mitä täytäntöönpanoasetuksen 52–56 artiklassa hankinnoista säädetään.

Suomessa toteutettavien hankkeiden toimenpiteissä tuen käyttämisestä tavaroiden ja palvelujen hankintaan sekä urakalla teettämiseen noudatetaan julkisista hankinnoista *ja käyttöoikeussopimuksista* annetun lain (1397/2016) lisäksi, mitä täytäntöönpanoasetuksen 52—56 artiklassa hankinnoista säädetään.

18 §

18 §

Tuen hakeminen

Tuen hakeminen

Tukea haetaan asianomaisen ohjelman hallintoviranomaisena toimivalta maakunnan liitolta.

Tukea haetaan asianomaisen ohjelman hallintoviranomaisena toimivalta *maakunnalta*.

19 §

19 §

Tukisopimus

Tukisopimus

Ohjelman hallintoviranomaisena toimiva maakunnan liitto tekee tuen myöntämistä koskevan päätöksen perusteella tukisopimus-

Ohjelman hallintoviranomaisena toimiva *maakunta* tekee tuen myöntämistä koskevan päätöksen perusteella tukisopimuksen ohjel-

sen ohjelmaa toteuttavien hankkeiden kanssa. Tuen käyttöä koskevaan tukisopimukseen on otettava myönnetyn tuen määrä ja tässä laissa säädetyt tuen ehdot sekä maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Tukisopimukseen tulee lisäksi ottaa ne Euroopan unionin lainsäädännössä ja rahoitussopimuksessa asetetut ehdot ja edellytykset, jotka olennaisesti vaikuttavat tuen käyttöön ja maksamiseen.

maa toteuttavien hankkeiden kanssa. Tuen käyttöä koskevaan tukisopimukseen on otettava myönnetyn tuen määrä ja tässä laissa säädetyt tuen ehdot sekä maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Tukisopimukseen tulee lisäksi ottaa ne Euroopan unionin lainsäädännössä ja rahoitussopimuksessa asetetut ehdot ja edellytykset, jotka olennaisesti vaikuttavat tuen käyttöön ja maksamiseen.

20 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamista haetaan tuen hallintoviranomaisena toimivalta maakunnan liitolta. Viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen myöntäneelle viranomaiselle on toimitettu hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja varojen käytöstä sekä rahoituksen toteutumisesta tukipäätöksen mukaisesti. Maksatuksen hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

20 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamista haetaan tuen hallintoviranomaisena toimivalta *maakunnalta*. Viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen myöntäneelle viranomaiselle on toimitettu hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja varojen käytöstä sekä rahoituksen toteutumisesta tukipäätöksen mukaisesti. Maksatuksen hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

26 §

Tietojen saanti

Tietojen saantiin sovelletaan, mitä rahoituslain 28 §:ssä ja täytäntöönpanoasetuksen 74 artiklassa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön, maakunnan liiton ja tarkastusviranomaisen tietojensaantioikeudesta.

26 §

Tietojen saanti

Tietojen saantiin sovelletaan, mitä rahoituslain 28 §:ssä ja täytäntöönpanoasetuksen 74 artiklassa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön, *maakunnan* ja tarkastusviranomaisen tietojensaantioikeudesta.

31 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton tekemään päätökseen haetaan muutosta niin kuin kuntalaisissa (410/2015) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

31 §

Muutoksenhaku

Maakunnan tekemään päätökseen haetaan muutosta niin kuin *maakuntalaisissa* (xxx/20xx) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja *maakuntavalituksesta* säädetään.

HE 14/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .

172.

Laki**työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 16 §, 23 §:n 3 momentti
 sekä 25 ja 26 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

*Toimivaltaiset viranomaiset**Toimivaltaiset viranomaiset*

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomaiset.

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lain-säädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomaiset sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomaiset sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

Tässä laissa säädettyjen työsuojeluviranomaisen tehtävien antamisesta yhdelle tai useammalle aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009).

23 §

23 §

*Asiakirjojen toimittaminen ja tiedoksianta-**Asiakirjojen toimittaminen ja tiedoksianta-*

minen

 Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen Suomen viranomaiselle tekemä asiakirjan toimittamis- tai tiedoksiantopyyntö tehdään toimivaltaiselle työsuojeluviranomaiselle noudattaen mitä 7 luvussa säädetään taloudellista hallinnollista seuraamusta ja sakkoa koskevan päätöksen tiedoksi antamisesta, ellei toisen jäsenvaltion kanssa ole erikseen toisin sovittu.

26 §

Tiedoksiantamista koskevat kieltäytymisperusteet

Toimivaltainen työsuojeluviranomainen voi kieltäytyä antamasta Suomessa tiedoksi taloudellisen hallinnollisen seuraamuksen tai sakon määräämistä koskevan päätöksen, jos:

1) tiedoksiantopyynnössä ei ole ilmoitettu täytäntöönpanodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa sekä 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja;

2) tiedoksiantopyyntö on muutoin puutteellinen; tai

3) tiedoksiantopyynnön ja tiedoksi annettavan päätöksen sisältö eivät selvästi vastaa toisiaan.

Kieltäytymisestä ja sen perusteesta on viipymättä ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

minen

 — Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen Suomen viranomaiselle tekemä asiakirjan toimittamis- tai tiedoksiantopyyntö tehdään *työsuojeluviranomaiselle* noudattaen mitä 7 luvussa säädetään taloudellista hallinnollista seuraamusta ja sakkoa koskevan päätöksen tiedoksi antamisesta, ellei toisen jäsenvaltion kanssa ole erikseen toisin sovittu.

26 §

Tiedoksiantamista koskevat kieltäytymisperusteet

Työsuojeluviranomainen voi kieltäytyä antamasta Suomessa tiedoksi taloudellisen hallinnollisen seuraamuksen tai sakon määräämistä koskevan päätöksen, jos:

1) tiedoksiantopyynnössä ei ole ilmoitettu täytäntöönpanodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa sekä 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja;

2) tiedoksiantopyyntö on muutoin puutteellinen; tai

3) tiedoksiantopyynnön ja tiedoksi annettavan päätöksen sisältö eivät selvästi vastaa toisiaan.

Kieltäytymisestä ja sen perusteesta on viipymättä ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

174.

Laki

lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lääkelain (395/1987) 54 a—54 d §, sellaisina kuin ne ovat, 54 a § laeissa 22/2006, 773/2009 ja 1112/2010, 54 b § laeissa 773/2009 ja 550/2016 sekä 54 c ja 54 d § laeissa 22/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 102 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

54 a §

Nikotiinivalmisteita saa myydä 38 a §:ssä säädetystä poiketen myös tupakkaa myyvissä vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteita saa myydä ainoastaan 18 vuotta täyttäneille. Myyjän on voitava valvoa ostotilannetta. Myynti automaattisista myyntilaitteista on kielletty.

Kunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita tämän lain mukaisesti. Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

1) hakijan nimi tai yhteisön toiminimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen osoitteet;

2) selvitys nikotiinivalmisteiden säilytyksestä ja myynnin valvontajärjestelyistä;

3) myynnistä vastaavan nimi ja yhteystiedot; ja

4) nikotiinivalmisteiden myyntipaikassa sijaitsevien myyntipisteiden lukumäärä ja selvitys niiden sijainnista.

Nikotiinivalmisteen vähittäismyyntiin luvan saaneen on ilmoitettava lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta ja

Ehdotus

54 a §

Nikotiinivalmisteita saa myydä 38 a §:ssä säädetystä poiketen myös tupakkaa myyvissä vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä myyntipaikan *sijaintimaakunnan* myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteita saa myydä ainoastaan 18 vuotta täyttäneille. Myyjän on voitava valvoa ostotilannetta. Myynti automaattisista myyntilaitteista on kielletty.

Maakunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita tämän lain mukaisesti. Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

1) hakijan nimi tai yhteisön toiminimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen osoitteet;

2) selvitys nikotiinivalmisteiden säilytyksestä ja myynnin valvontajärjestelyistä;

3) myynnistä vastaavan nimi ja yhteystiedot; ja

4) nikotiinivalmisteiden myyntipaikassa sijaitsevien myyntipisteiden lukumäärä ja selvitys niiden sijainnista.

Nikotiinivalmisteen vähittäismyyntiin luvan saaneen on ilmoitettava lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta ja myynnin lopettamisesta *maakunnalle*. *Ma-*

myynnin lopettamisesta kunnalle. Kunnan on ilmoitettava luvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskukselle.

54 b §

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden varastoinnissa, vähittäismyynnissä, markkinoinnissa, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamassa valvonnassa ja lääketurvatoiminnassa tulee noudattaa soveltuvin osin, mitä tässä laissa muutoin säädetään varastoinnista, myynnistä, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamasta valvonnasta ja lääketurvatoiminnasta. Mitä 55 ja 55 a §:ssä, 56 §:n 1 momentissa sekä 57 §:ssä säädetään, ei kuitenkaan sovelleta tässä pykälässä tarkoitettuun myyntiin.

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnassa tulee lisäksi noudattaa tupakkalain (549/2016) 8 §:ää.

54 c §

Kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvoa nikotiinivalmisteiden myyntiä.

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa se on lopetettava.

Jos toimintaa ei ole korjattu määräajassa taikka jos kiellossa mainittua säännösten vastaista menettelyä on jatkettu tai jos se on uudistettu asetetun määräajan jälkeen, kunta voi peruuttaa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan.

kunnan on ilmoitettava luvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskukselle.

54 b §

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa, *palvelupisteissä* ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden varastoinnissa, vähittäismyynnissä, markkinoinnissa, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamassa valvonnassa ja lääketurvatoiminnassa tulee noudattaa soveltuvin osin, mitä tässä laissa muutoin säädetään varastoinnista, myynnistä, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskuksen suorittamasta valvonnasta ja lääketurvatoiminnasta. Mitä 55 ja 55 a §:ssä, 56 §:n 1 momentissa sekä 57 §:ssä säädetään, ei kuitenkaan sovelleta tässä pykälässä tarkoitettuun myyntiin.

Muualla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa, *palvelupisteissä* ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnassa tulee lisäksi noudattaa tupakkalain (549/2016) 7 §:ää.

54 c §

Maakunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvoa nikotiinivalmisteiden myyntiä.

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, *maakunnan* tulee kieltää toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa se on lopetettava.

Jos toimintaa ei ole korjattu määräajassa taikka jos kiellossa mainittua säännösten vastaista menettelyä on jatkettu tai jos se on uudistettu asetetun määräajan jälkeen, *maakunta* voi peruuttaa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan.

54 d §

Kunta voi periä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan hakijalta vähittäismyyntiluvasta maksun. Lisäksi kunta voi periä vähittäismyyntiluvan haltijalta valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittaista valvontamaksua. Lupa- ja valvontamaksu voivat olla enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. Vähittäismyyntilupamaksun ja valvontamaksun perusteista säädetään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Tämän pykälän mukaiset maksut saadaan periä ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimistä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

54 d §

Maakunta voi periä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan hakijalta vähittäismyyntiluvasta maksun. Lisäksi *maakunta* voi periä vähittäismyyntiluvan haltijalta valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittaista valvontamaksua. Lupa- ja valvontamaksu voivat olla enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. Vähittäismyyntilupamaksun ja valvontamaksun perusteista säädetään tarkemmin *maakunnan* hyväksymässä taksassa.

Tässä pykälässä säädettyt maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Muutoksenhaku sekä asiavirheen korjaaminen eräissä tapauksissa

102 b §

Maakunnan päätökseen 54 a ja 54 c §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Maakunnan päätökseen 54 d §:ssä tarkoitettussa taksoja koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maakuntalaissa (/) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 54 a ja 54 c §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomaisella on kuitenkin oikeus kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpano enintään siihen saakka, kunnes muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet nikotiinivalmisteen vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan.

175.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §
laissa 900/2009 ja 4 § laeissa 9/1997 ja 900/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Ministeriö voi asianomaisia aluehallintovirastoja kuultuaan määrätä aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti *toisen aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavalle vastuualueelle* tai ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

3 §

Ministeriö voi *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* kuultuaan määrätä *viraston työsuojelun toimialan* tehtäviä hoitavan virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

4 §

Työsuojelua koskevien periaatekysymysten käsittelyä, työsuojelun yhtenäistämistä ja edistämistä sekä alan yhteistoiminnan kehittämistä varten on ministeriön yhteydessä työsuojeluneuvottelukunta. Neuvottelukunnan kokoonpanossa, jonka valtioneuvosto määrää kolmivuotiskaudeksi kerrallaan, on otettava huomioon edustavimpien työmarkkinajärjestöjen ja muiden työsuojelun kehittämisen kannalta merkittävien tahojen edustus. Neuvottelukunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin asetuksella.

4 §

Työsuojelua koskevien periaatekysymysten käsittelyä, työsuojelun yhtenäistämistä ja edistämistä sekä alan yhteistoiminnan kehittämistä varten on ministeriön yhteydessä työsuojeluneuvottelukunta. Neuvottelukunnan kokoonpanossa, jonka valtioneuvosto määrää kolmivuotiskaudeksi kerrallaan, on otettava huomioon edustavimpien työmarkkinajärjestöjen ja muiden työsuojelun kehittämisen kannalta merkittävien tahojen edustus. Neuvottelukunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin *valtioneuvoston* asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen yhteydessä työsuojelulautakunta, jonka kokoonpanon määrää asianomaisen aluehallintoviraston asianomaisen vastuualueen päällikkö. Työsuojelulautakunnista on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä työsuojeluneuvottelukunnasta säädetään. Työsuojelulautakunnan

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on *Valtion lupa- ja valvontaviraston* työsuojelun tehtäviä hoitavan *toimialan* yhteydessä *tarpeellinen määrä alueellisia työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän, alueellisen sijoittumisen sekä niiden kokoonpanon määrää Valtion lupa- ja valvontaviraston työsuojelun toimialan johtaja.* Työsuojelulautakunnan tehtävistä ja ko-

HE 14/2018 vp

tehtävistä ja kokoonpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

koonpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

176.

Laki

Terveysturvajelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan terveysturvajelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009, sekä muutetaan 4, 4 a, 6, 7, 7 a, 8, 13, 17, 18, 18 a, 20, 20 a, 20 b, 27, 28 a, 29—31, 42, 44, 46—48, 49 a, 49 b, 50, 5154, 56, 58 ja 59 a §, sellaisina kuin niistä ovat 4, 4 a, 6, 8, 13, 17, 18, 18 a, 20, 20 b, 28 a, 49 b ja 59 a § laissa 942/2016, 7 § laeissa 691/2001, 1223/2002 ja 285/2006, 7 a § laissa 129/2009 ja 201/2017, 20 a § laeissa 24/2006, 1551/2009 ja 1103/2011, 27 ja 46 § laissa 1237/2014, 47, 48 ja 52 § laissa 1551/2009, 49 a § laissa 1103/2011, 50 § laeissa 129/2009, 327/2012, 553/2014 ja 1237/2014, 51 § laissa 553/2014, 53 § osaksi laeissa 89/2000 ja 1551/2009, 54 § laeissa 405/2002 ja 24/2006, 56 § laissa 1042/2015 ja 58 § laissa 1723/2009, sekä

lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveysturvajelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysturvajelulle.

Sosiaali- ja terveysturvajelun lupa- ja valvontavirasto ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

4 a §

Valtakunnallinen valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysturvajelun lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveysturvajelun valvontavirasto (*valvontavirasto*).

Valvontavirasto tulee tarkistaa tarvittaessa. Valvontavirastossa tulee ottaa huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontavirastossa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

Ehdotus

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveysturvajelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysturvajelulle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

4 a §

Valtakunnallinen valvontavirasto

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveysturvajelun valvontavirasto (*valvontavirasto*).

Valvontavirasto tulee tarkistaa tarvittaessa. Valvontavirastossa tulee ottaa huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontavirastossa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

5 §

(kumotaan)

Alueellinen terveydensuojelu

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

6 §

Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma (kunnan valvontasuunnitelma). Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 4 a §:ssä tarkoitettu valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

6 §

Maakunnan terveydensuojelutehtävät

Maakunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, kuin tässä laissa säädetään. Maakunta määrää maakunnan terveydensuojelua valvovan viranomaisen (*maakunnan terveydensuojeluviranomainen*). Maakunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

Maakunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma (*maakunnan valvontasuunnitelma*) siten, että valvonta on laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Maakunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon 4 a §:ssä tarkoitettu valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Maakunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* nimeää ne Suomen satamat, joissa maakunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset mainitun mukaisesti.

6 a §

Maakunnan ja kuntien yhteistyö terveydensuojelussa

Maakunnan ja alueen kuntien tulee harjoittaa ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä terveydensuojelussa. Maakunnan ja kuntien kesken järjestetään tarpeen mukaan tai vähintään kerran valtuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista terveydensuojelun kysymyksistä ja yhteistyön järjestämisestä. Keskusteluun voidaan kutsua myös valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien edustajia.

7 §

Kunnan terveydensuojeluviranomainen

Kunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan terveydensuojeluviranomainen). Valtuusto voi antaa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta siirtää 6 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. (21.4.2006/285)

Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla kunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotason tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttää myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhoitolain

7 §

Viranhaltijan pätevyysvaatimukset

(kumotaan)

(kumotaan)

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla maakunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotason tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttää myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhoitolain (469/1965) valvontatehtäviä. Terveydensuo-

(469/1965) valvontatehtäviä. Terveydensuojelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

jelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 a §

Puolustusvoimien terveydensuojelutehtävät

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle säädettyistä tehtävistä puolustusvoimien sotilaallisissa harjoituksissa, maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävissä kohteissa sekä kriisinhallinnassa ulkomailla.

Puolustusvoimien on laadittava vastuullaan olevaa terveydensuojelua koskeva valvontasuunnitelma, johon sovelletaan, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelmasta.

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla puolustusvoimien viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto taikka teknillinen opistotason tutkinto.

7 a §

Puolustusvoimien terveydensuojelutehtävät

Puolustusvoimat huolehtii tässä laissa maakunnan terveydensuojeluviranomaiselle säädettyistä tehtävistä puolustusvoimien sotilaallisissa harjoituksissa, maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavissa kohteissa sekä kriisinhallinnassa ulkomailla.

Puolustusvoimien on laadittava vastuullaan olevaa terveydensuojelua koskeva valvontasuunnitelma, johon sovelletaan, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään *maakunnan* terveydensuojelun valvontasuunnitelmasta.

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla puolustusvoimien viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto taikka teknillinen opistotason tutkinto.

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

Tarkemmat säännökset häiriötilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisäl-

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten sekä kuntien ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

Tarkempia säännöksiä häiriötilanteisiin varautumista koskevien suunnitelmien sisällös-

löstä ja laatimisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveys- ja sosiaaliviranomaiselle:

1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;

2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;

3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämipaikan käyttöönotosta;

4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;

5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Vastaava ilmoitus on tehtävä myös 1 momentissa mainitun toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta kunnan terveys- ja sosiaaliviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

tä ja laatimisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus *maakunnan* terveys- ja sosiaaliviranomaiselle:

1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;

2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;

3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen tai opetuksen järjestämipaikan käyttöönotosta;

4) Jatkovaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;

5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen tai kauneushoitolan taikka muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Vastaava ilmoitus on tehtävä myös 1 momentissa mainitun toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta *maakunnan* terveys- ja sosiaaliviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Yleiset vaatimukset ja niistä poikkeaminen

Talusvetenä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja tarkoitukseensa soveltuvaa. Veden käsittelyssä tai jakelussa käytetyistä aineista tai laitteissa käytetyistä materiaaleista ei saa joutua talusveteen epäpuhtauksia suurempia määriä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista, eivätkä ne saa vaarantaa talusveden laatuvaatimusten täyttymistä.

Vedenottamo sekä veden käsittely-, varastointi- ja jakelulaitteet on suunniteltava, sijoitettava ja rakennettava ja niiden haltijan on hoidettava niitä siten, että talusvesi täyttää 1 momentissa säädetyt vaatimukset. Näiden toimien yhteydessä on lisäksi otettava huomioon vesilain 4 luvun 12 §:n nojalla annetut vedenottamon suoja-alueääräykset sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10 e §:n nojalla laadittu pohjavesialueen suojelusuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset talusveden laatuvaatimuksista, desinfiomisesta, talusvedeksi toimitettavan veden riittävästä käsittelystä, käsittelyyn käytettävistä kemikaaleista, johtamis- ja käsittelylaitteiden materiaalien terveydellisistä ominaisuuksista sekä muista veden laatuun vaikuttavista seikoista sekä 4 momentissa tarkoitettua poikkeusta haettaessa ja myönnettäessä noudatettavasta menettelystä.

Aluehallintovirasto voi talusvettä toimitettavan laitoksen taikka veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talusveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 3 momentin nojalla säädettyjen laatuvaatimusten täyttämistä vedenjakealueella. Poikkeus voidaan myöntää, jos talusveden hankintaa ei voida muutoin hoitaa kohtuulliseksi katsottavalla tavalla ja poikkeamisesta ei aiheudu terveyshaittaa.

17 §

Yleiset vaatimukset ja niistä poikkeaminen

Talusvetenä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutoinkin tarkoitukseensa soveltuvaa. Veden käsittelyssä tai jakelussa käytetyistä aineista tai laitteissa käytetyistä materiaaleista ei saa joutua talusveteen epäpuhtauksia suurempia määriä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista, eivätkä ne saa vaarantaa talusveden laatuvaatimusten täyttymistä.

Vedenottamo sekä veden käsittely-, varastointi- ja jakelulaitteet on suunniteltava, sijoitettava ja rakennettava ja niiden haltijan on hoidettava niitä siten, että talusvesi täyttää 1 momentissa säädetyt vaatimukset. Näiden toimien yhteydessä on otettava huomioon vesilain 4 luvun 12 §:n nojalla annetut vedenottamon suoja-alueääräykset sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10 e §:n nojalla laadittu pohjavesialueen suojelusuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin talusveden laatuvaatimuksista, desinfiomisesta, talusvedeksi toimitettavan veden riittävästä käsittelystä, käsittelyyn käytettävistä kemikaaleista, johtamis- ja käsittelylaitteiden materiaalien terveydellisistä ominaisuuksista sekä muista veden laatuun vaikuttavista seikoista sekä 4 momentissa tarkoitettua poikkeusta haettaessa ja myönnettäessä noudatettavasta menettelystä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi talusvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talusveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 3 momentin nojalla säädettyjen laatuvaatimusten täyttämistä vedenjakealueella. Poikkeus voidaan myöntää, jos talusveden hankintaa ei voida muutoin hoitaa kohtuulliseksi katsottavalla tavalla ja poikkeamisesta ei aiheudu terveyshaittaa.

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä kunnan terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin toiminta on hyväksytty.

Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan muuttamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi niille aluehallintovirastoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksymispäätöksessään nimettävä talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualueet. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on annettava hyväksymispäätöksessään hakijalle 20 §:ssä tarkoitetut tarpeelliset määräykset.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, ja muun kuin 18 §:ssä tarkoitetun talousvettä toimittavan laitoksen, on tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus.

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin toiminta on hyväksytty.

Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan muuttamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle, ja niille maakuntien* terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksymispäätöksessään nimettävä talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualueet. *Maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen on annettava hyväksymispäätöksessään hakijalle 20 §:ssä tarkoitetut tarpeelliset määräykset.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, ja muun kuin 18 §:ssä tarkoitetun talousvettä toimittavan laitoksen, on tehtävä *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle 13 §:ssä tarkoitettu il-

Yhteisessä käytössä olevan vedenottamon tai vesisäiliön omistajan on tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle vedenjakelualueesta 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa.

20 §

Talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset

Talousvettä toimittavan laitoksen ja veden käyttäjän, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla, on huolehdittava siitä, että talousvesi täyttää 17 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset.

Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehtävä toiminnan harjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on:

- 1) hyväksyttävä 2 momentissa tarkoitettu riskinarviointi;
- 2) varmistettava, että tieto riskinarvioinnin suorittamisesta ja yhteenveto sen tuloksista ovat veden käyttäjien saatavilla;
- 3) valvottava säännöllisesti 18 ja 18 a §:ssä tarkoitettua ja elintarvikehuoneistossa käytettävän talousveden laatua;
- 4) todennettava valvontaohjelmien avulla, että terveydelle aiheutuvien riskien hallintatoimenpiteitä toteutetaan koko vedenjakeluketjussa vedenmuodostumisalueelta vedenoton, käsittelyn ja -varastoinnin kautta vedenjakeluun, ja että hallintatoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa:

- 1) asettaa toiminnanharjoittajalle veden laatua koskevia tarkkailuvelvoitteita;
- 2) määrätä talousveden desinfioitavaksi tai muuten käsiteltäväksi, jos sitä on pidettävä veden laadun kannalta tarpeellisena;
- 3) antaa veden käyttöä koskevia määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Yhteisessä käytössä olevan vedenottamon tai vesisäiliön omistajan on tehtävä *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle vedenjakelualueesta 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa.

20 §

Talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset

Talousvettä toimittavan laitoksen ja veden käyttäjän, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla, on huolehdittava siitä, että talousvesi täyttää 17 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset.

Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehtävä toiminnan harjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisen on:

- 1) hyväksyttävä 1 momentissa tarkoitettu riskinarviointi;
- 2) varmistettava, että tieto riskinarvioinnin suorittamisesta ja yhteenveto sen tuloksista ovat veden käyttäjien saatavilla;
- 3) valvottava säännöllisesti 18 ja 18 a §:ssä tarkoitettua ja elintarvikehuoneistossa käytettävän talousveden laatua; ja
- 4) todennettava valvontaohjelmien avulla, että terveydelle aiheutuvien riskien hallintatoimenpiteitä toteutetaan koko vedenjakeluketjussa vedenmuodostumisalueelta vedenoton, -käsittelyn ja -varastoinnin kautta vedenjakeluun ja että hallintatoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa:

- 1) asettaa toiminnanharjoittajalle veden laatua koskevia tarkkailuvelvoitteita;
- 2) määrätä talousveden desinfioitavaksi tai muuten käsiteltäväksi, jos sitä on pidettävä veden laadun kannalta tarpeellisena; tai
- 3) antaa veden käyttöä koskevia määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta riskinarvioinnista ja riskinhallinnasta sekä talousveden säännöllisestä valvonnasta, tarvittavista tutkimuksista, tiedottamisesta ja tulosten raportoinnista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta riskinarvioinnista ja riskinhallinnasta, samoin kuin talousveden säännöllisestä valvonnasta, tarvittavista tutkimuksista, tiedottamisesta ja tulosten raportoinnista.

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Talousvettä toimittavan laitoksen on, saatuaan tiedon toimittamansa talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai epäillessään toimittamansa talousveden voivan aiheuttaa epidemian, ilmoitettava siitä välittömästi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin talousveden laadun parantamiseksi.

Saatuaan tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

Tarkempia säännöksiä talousveden aiheuttamien epidemioiden selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Talousvettä toimittavan laitoksen on, saatuaan tiedon toimittamansa talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai epäillessään toimittamansa talousveden voivan aiheuttaa epidemian, ilmoitettava siitä välittömästi *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin talousveden laadun parantamiseksi.

Saatuaan tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä *maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Tarkempia säännöksiä talousveden aiheuttamien epidemioiden selvittämisestä ja ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

20 b §

Talousvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekeville henkilöillä on laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

20 b §

Talousvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekeville henkilöillä on laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista osoittava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

Tarkempia säännöksiä testitodistuksesta sekä laitosteknisestä ja talousvesihygieeni-
sestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terve-
ysministeriön asetuksella.

27 §

*Asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiinty-
vä terveyshaitta*

Jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy melua, tärinää, hajua, valoa, mikro-
beja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kyl-
myyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta
niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua
terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa
oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan ja siihen
johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, pois-
tamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä
viipymättä.

Jos haitta aiheutuu asuinhuoneiston tai
muun oleskelutilan rakennuksen rakenteista,
eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla
olevista perusjärjestelmistä, haitan poistami-
sesta vastaa rakennuksen omistaja, ellei
muualla laissa toisin säädetä. Jos terveyshait-
ta aiheutuu kuitenkin asunnon tai muun oles-
kelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista,
terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon
tai muun oleskelutilan haltija. Kunnan terve-
ydensuojeluviranomainen voi velvoittaa
sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään vii-
pymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveys-
haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvit-
tämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Jos terveyshaitta on ilmeinen ja on syytä
epäillä sen aiheuttavan välitöntä vaaraa, hait-
taa ei voida korjata tai jos terveydensuojelu-
viranomaisen määräystä haitan poistamiseksi
ei ole noudatettu, eikä muita tämän lain mu-
kaisia toimenpiteitä ole pidettävä riittävinä,
terveydensuojeluviranomainen voi kieltää tai
rajoittaa asunnon tai muun oleskelutilan käyt-
töä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen määräysten
antamisen tulee perustua terveydensuojeluvir-
anomaisen tekemään tarkastukseen sekä riit-
täviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin,
tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin.
Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan lisäksi

Tarkempia säännöksiä testitodistuksesta
sekä laitosteknisestä ja talousvesihygieeni-
sestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terve-
ysministeriön asetuksella.

27 §

*Asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiinty-
vä terveyshaitta*

Jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy melua, tärinää, hajua, valoa, mikro-
beja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kyl-
myyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta
niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua
terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa
oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan ja siihen
johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, pois-
tamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä
viipymättä.

Jos haitta aiheutuu asuinhuoneiston tai
muun oleskelutilan rakennuksen rakenteista,
eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla
olevista perusjärjestelmistä, haitan poistami-
sesta vastaa rakennuksen omistaja, ellei
muualla laissa toisin säädetä. Jos terveyshait-
ta aiheutuu kuitenkin asunnon tai muun oles-
kelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista,
terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon
tai muun oleskelutilan haltija. *Maakunnan*
terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa
sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään vii-
pymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveys-
haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvit-
tämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Jos terveyshaitta on ilmeinen ja on syytä
epäillä sen aiheuttavan välitöntä vaaraa, hait-
taa ei voida korjata tai jos terveydensuojelu-
viranomaisen määräystä haitan poistamiseksi
ei ole noudatettu, eikä muita tämän lain mu-
kaisia toimenpiteitä ole pidettävä riittävinä,
terveydensuojeluviranomainen voi kieltää tai
rajoittaa asunnon tai muun oleskelutilan käyt-
töä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen määräysten
antamisen tulee perustua terveydensuojeluvir-
anomaisen tekemään tarkastukseen sekä riit-
täviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin,
tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin.
Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan lisäksi

antaa määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta.

28 a §

Allasvesihygieninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että allasveden kuormituksen vähentämiseksi uima-allas- ja märkätilojen puhtaanapitoon ja siivoukseen osallistuvilla henkilöillä on riittävä tieto siitä, miten tilojen hygienia vaikuttaa allasveden terveydelliseen laatuun, ja riittävä osaaminen näiden tilojen siivoukseen ja puhtaanapitoon.

Tarkemmat säännökset testitodistuksesta sekä laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

29 §

Uimaveden säännöllinen valvonta

Yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus- ja hieronta-altaan veden laatua on kunnan terveydensuojeluviranomaisen säännöllisesti valvottava.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kieltää käyttämästä yleistä allasta tai uimarantaa tarkoitukseensa, jos sen vesi ei täytä 32 §:n nojalla annettuja terveydellisiä laatuvaatimuksia.

antaa määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta.

28 a §

Allasvesihygieninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista osoittava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että allasveden kuormituksen vähentämiseksi uima-allas- ja märkätilojen puhtaanapitoon ja siivoukseen osallistuvilla henkilöillä on riittävä tieto siitä, miten uima-allas- ja märkätilojen hygienia vaikuttaa allasveden terveydelliseen laatuun, ja riittävä osaaminen näiden tilojen siivoukseen ja puhtaanapitoon.

Tarkempia säännöksiä testitodistuksesta sekä laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

29 §

Uimaveden säännöllinen valvonta

Yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus- ja hieronta-altaan veden laatua on *maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen säännöllisesti valvottava.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi kieltää käyttämästä yleistä allasta tai uimarantaa tarkoitukseensa, jos sen vesi ei täytä 32 §:n nojalla annettuja terveydellisiä laatuvaatimuksia.

30 §

Käymälät

Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä.

Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.

Yleisellä alueella, jossa ihmisiä tilapäisesti tai pysyvästi oleskelee, on oltava riittävä määrä asianmukaisesti varustettuja ja hoidettuja käymälöitä.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa määrätä käymälän rakennettavaksi yleiselle alueelle.

30 §

Käymälät

Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä.

Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.

Yleisellä alueella, jossa ihmisiä tilapäisesti tai pysyvästi oleskelee, on oltava riittävä määrä asianmukaisesti varustettuja ja hoidettuja käymälöitä.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa määrätä käymälän rakennettavaksi yleiselle alueelle.

31 §

Mikrobit ja vahinkoeläimet

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön tai yleisen alueen omistajan tai haltijan ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin terveyshaittaa aiheuttavien mikrobien ja vahinkoeläinten hävittämiseksi kiinteistöltä tai yleiseltä alueelta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä kunnassa tarpeellisista toimenpiteistä vahinkoeläinten hävittämiseksi, mikäli niiden voidaan katsoa levittävän tauteja tai muutoin aiheuttavan terveyshaittaa.

31 §

Mikrobit ja vahinkoeläimet

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön tai yleisen alueen omistajan tai haltijan ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin terveyshaittaa aiheuttavien mikrobien ja vahinkoeläinten hävittämiseksi kiinteistöltä tai yleiseltä alueelta.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä kunnassa tarpeellisista toimenpiteistä vahinkoeläinten hävittämiseksi, mikäli niiden voidaan katsoa levittävän tauteja tai muutoin aiheuttavan terveyshaittaa.

42 §

Hautaamisesta aiheutuva terveyshaitta

Jos hautaamiseen käytettävästä alueesta havaitaan aiheutuvan terveyshaittaa, kunnan terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa alueen omistajan tai haltijan poistamaan epäkohdan tai, jollei se ole mahdollista, kieltää alueen käytön hautaamiseen.

Luvan hakemisesta hautausmaan ja yksityi-

42 §

Hautaamisesta aiheutuva terveyshaitta

Jos hautaamiseen käytettävästä alueesta havaitaan aiheutuvan terveyshaittaa, *maakunnan* terveydensuojeluviranomainen voi velvoittaa alueen omistajan tai haltijan poistamaan epäkohdan tai, jollei se ole mahdollista, kieltää alueen käytön hautaamiseen.

Luvan hakemisesta hautausmaan ja yksityi-

sen hautauspaikan perustamista varten säädetään erikseen.

44 §

Tiedonsaantioikeus

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta ja henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Toiminnanharjoittajan ja yleisötilaisuuden järjestäjän on ilmoitettava viivytyksettä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelun kannalta merkityksellisestä onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä. Samalla on annettava tieto niistä toimenpiteistä, joihin toiminnanharjoittajan tai yleisen tilaisuuden järjestäjän toimesta on ryhdytty.

46 §

Asunnontarkastus

Tarkastus tai siihen liittyvä muu valvontatoimi voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa muutoin kuin tilan haltijan tai omistajan omasta aloitteesta vain, jos se on välttämätön sen selvittämiseksi, aiheutuuko haltijalle tai muulle tilassa oleskelevalle taikka naapurille terveyshaittaa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyn tilan tarkastus asukkaan tahdon vastaisesti voidaan tehdä vain, jos viranomaisella on perusteltu syy epäillä välittömiä toimia edellyttävää vakavaa terveyshaittaa. Tällöin tarkastuksen tai siihen liittyvän toimen suorittamiseen tulee olla kunnan terveydensuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitettu tarkastus tai muu valvontatoimi voidaan tehdä tässä laissa rangaistavaksi säädetyn menettelyn selvittämiseksi, jos lakia on perusteltu syy epäillä rikotun tai rikottavan ja valvontatoimi tässä tarkoituksessa on välttämätön.

sen hautauspaikan perustamista varten säädetään erikseen.

44 §

Tiedonsaantioikeus

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta ja henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Toiminnanharjoittajan ja yleisötilaisuuden järjestäjän on ilmoitettava viivytyksettä *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelun kannalta merkityksellisestä onnettomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä. Samalla on annettava tieto niistä toimenpiteistä, joihin toiminnanharjoittajan tai yleisen tilaisuuden järjestäjän toimesta on ryhdytty.

46 §

Asunnontarkastus

Tarkastus tai siihen liittyvä muu valvontatoimi voidaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa muutoin kuin tilan haltijan tai omistajan omasta aloitteesta vain, jos se on välttämätön sen selvittämiseksi, aiheutuuko haltijalle tai muulle tilassa oleskelevalle taikka naapurille terveyshaittaa.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyn tilan tarkastus asukkaan tahdon vastaisesti voidaan tehdä vain, jos viranomaisella on perusteltu syy epäillä välittömiä toimia edellyttävää vakavaa terveyshaittaa. Tällöin tarkastuksen tai siihen liittyvän toimen suorittamiseen tulee olla *maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitettu tarkastus tai muu valvontatoimi voidaan tehdä tässä laissa rangaistavaksi säädetyn menettelyn selvittämiseksi, jos lakia on perusteltu syy epäillä rikotun tai rikottavan ja valvontatoimi tässä tarkoituksessa on välttämätön.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan tarkastuksen voi toimittaa vain viranomainen.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävän tilan tarkastuksen voi toimittaa vain viranomainen.

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan, valtion ja kirkon viranomaiselta kunnan terveydensuojelun kehittämisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen sekä aluehallintovirasto ovat velvollisia pyydettäessä toimittamaan korvauksetta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitettut tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määrämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan, *maakunnan*, valtion ja kirkon viranomaiselta *maakunnan* terveydensuojelun kehittämisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvauksetta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitettut tiedot *Valtion lupa- ja valvontaviraston* määrämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja aluehallintovirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sääntösten edellyttämät viranomaisille tarkoitetut tutkimukset tulee tehdä Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Tutkimuksia tekevällä laboratorion on kirjallinen laatujärjestelmä, ja laboratorion on pystyttävä osoittamaan tekemiensä määritysten luotettavuus. Laboratorion on lisäksi oltava tutkimuksen suorittamiseen tarvittava asiantuntemus ja tekniset valmiudet.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy laboratoriot hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Elintarviketurvallisuusviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tutkimuslaboratorioiden hyväksymisen edellytyksistä.

Hyväksytyt laboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta. Hyväksytyt laboratorion on viivytyksettä ilmoitettava toimeksiantajalleen terveyshaitta- ja viittaavasta tutkimustuloksesta ja lähetettävä näytteestä eristetyt mikrobikannat Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Elintarviketurvallisuusviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa laboratorion

Tutkimuslaboratoriot

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sääntösten edellyttämät viranomaisille tarkoitetut tutkimukset tulee tehdä Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Tutkimuksia tekevällä laboratorion on kirjallinen laatujärjestelmä, ja laboratorion on pystyttävä osoittamaan tekemiensä määritysten luotettavuus. Laboratorion on lisäksi oltava tutkimuksen suorittamiseen tarvittava asiantuntemus ja tekniset valmiudet.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy laboratoriot hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Elintarviketurvallisuusviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tutkimuslaboratorioiden hyväksymisen edellytyksistä.

Hyväksytyt laboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta. Hyväksytyt laboratorion on viivytyksettä ilmoitettava toimeksiantajalleen terveyshaitta- ja viittaavasta tutkimustuloksesta ja lähetettävä näytteestä eristetyt mikrobikannat Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Elintarviketurvallisuusviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen

hyväksymisen määräajaksi. Elintarviketurvallisuusviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto ylläpitää I momentissa tarkoitettua valvontaa varten rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista. Rekisteriin merkitään hyväksytyin laboratorion nimi, yhteystiedot, arvioinnin piirissä olevat määrittämenetelmät ja laboratoriossa tutkimuksista vastaavan henkilön nimi.

Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä säädetään, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

50 §

Maksut

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään. Kunnan tulee määrittellä suoritteistaan perimät maksut siten, että ne vastaavat enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Kunnan teetessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Kunnan on perittävä toiminnanharjoittajalta tämän lain mukaisista käsittelemistään ilmoituksista ja hakemuksista, 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja tutkimuksista sekä mainitun pykälän nojalla myöntämistään todistuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajalta on lisäksi perittävä maksu valvontatoimenpiteistä, jotka liittyvät:

1) 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan silloin, kun määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämi-

määräajaksi. Elintarviketurvallisuusviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös *Valtion lupa- ja valvontaviraston* esityksestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto ylläpitää I momentissa tarkoitettua valvontaa varten rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista. Rekisteriin merkitään hyväksytyin laboratorion nimi, yhteystiedot, arvioinnin piirissä olevat määrittämenetelmät ja laboratoriossa tutkimuksista vastaavan henkilön nimi.

Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä säädetään, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

50 §

Maksut

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään. *Maakunnan* tulee määrittellä suoritteistaan perimät maksut siten, että ne vastaavat enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. *Maakunnan* teetessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Maakunnan on perittävä toiminnanharjoittajalta tämän lain mukaisista käsittelemistään ilmoituksista ja hakemuksista, 6 §:ssä tarkoitettuun *maakunnan* valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja tutkimuksista sekä mainitun pykälän nojalla myöntämistään todistuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajalta on lisäksi perittävä maksu valvontatoimenpiteistä, jotka liittyvät:

1) 6 §:ssä tarkoitettuun maakunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan silloin, kun määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämi-

seen;

2) 13 §:n ja 14 §:n 2 momentin nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvontaan;

3) 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan sekä 20 §:ssä edellytettyyn talousveden laadun valvontaan ja tarkkailuun;

4) 29 §:ssä edellytettyyn uimaveden säännölliseen valvontaan; sekä

5) säteilylain 44 a §:n nojalla tehtyyn tarkastukseen.

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on, asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyä selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 4 momentissa tarkoitettusta talousvetä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvussa tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

seen;

2) 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvontaan;

3) 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan sekä 20 §:ssä edellytettyyn talousveden laadun valvontaan ja tarkkailuun;

4) 29 §:ssä edellytettyyn uimaveden säännölliseen valvontaan; sekä

5) säteilylain 44 a §:n nojalla tehtyyn tarkastukseen.

Maakunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on, asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyä selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettusta talousvetä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvussa tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtio korvaa *maakunnille* aiheutuneet kustannukset sellaisista *Valtion lupa- ja valvontaviraston maakuntien* toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

51 §

Terveydensuojelua koskevat määräykset

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista tai siitä on tehtävä mainitun lain 116 §:n nojalla ilmoitus rekisteröintiä varten, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Kiireellisessä tapauksessa valvontaa suorittava kunnan viranhaltija saa antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Kielto tai määräys on viipymättä saatettava kunnan terveydensuojeluviranomaisen ratkaistavaksi.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi myös antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (*terveydensuojelujärjestys*).

52 §

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto toimialueellaan voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määrä-

51 §

Terveydensuojelua koskevat määräykset

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista tai siitä on tehtävä mainitun lain 116 §:n nojalla ilmoitus rekisteröintiä varten, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Kiireellisessä tapauksessa valvontaa suorittava *maakunnan* viranhaltija saa antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Kielto tai määräys on viipymättä saatettava *maakunnan* terveydensuojeluviranomaisen ratkaistavaksi.

Maakunnan terveydensuojeluviranomainen voi myös antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (*terveydensuojelujärjestys*).

52 §

Sosiaali- ja terveystieteiden määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, *sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö* voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määrä-

ysten mukaisen velvollisuutensa, valvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määräajassa oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin.

Aluehallintovirasto tai kunnan terveys-
suojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain
nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uh-
kasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty
toimenpide teetetään laiminlyöjän kustan-
nuksella tai että toiminta keskeytetään tai
kielletään.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttä-
misuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan
muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/90)
säädetään.

54 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annet-
tujen säännösten tai määräysten vastaisesta
toiminnasta, joka on omiaan aiheuttamaan
vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, sääde-
tään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annet-
tujen säännösten vastaisesta ilmoituksen te-
kemättä jättämisestä sekä viranomaisen an-
taman kiellon tai määräyksen rikkomisesta
säädetään rikoslain 44 luvun 2 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ym-
päristön turmelemisesta säädetään rikoslain
48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) harjoittaa terveydelle haitallista toimin-
taa 17 §:n 2 momentin, 22, 26 tai 28 §:n,
30 §:n 2 momentin vastaisesti,

2) rikkoo 27 §:n 2 momentin nojalla annet-
tun kiellon tai rajoituksen käyttää asuntoa tai
oleskelutilaa tarkoitukseensa tai

3) jättää ilmoittamatta 20 a §:n 1 momen-
tissa säädetyllä tavalla vesiepidemiasta tai
44 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla onnet-
tomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa
säädetä ankarampaa rangaistusta, terveyden
vaarantamisrikkomuksesta sakkoon.

ysten mukaisen velvollisuutensa, valvontavi-
ranomainen voi päätöksellään velvoittaa asi-
anomaisen määräajassa oikaisemaan sen, mi-
tä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai *maa-
kunnan* terveys-
suojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kiel-
toa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että
tekemättä jätetty toimenpide teetetään lai-
minlyöjän kustannuksella tai että toiminta
keskeytetään tai kielletään.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttä-
misuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan
muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/90)
säädetään.

54 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annet-
tujen säännösten tai määräysten vastaisesta
toiminnasta, joka on omiaan aiheuttamaan
vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, sääde-
tään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

Rangaistus tämän lain tai sen nojalla annet-
tujen säännösten vastaisesta ilmoituksen te-
kemättä jättämisestä sekä viranomaisen an-
taman kiellon tai määräyksen rikkomisesta
säädetään rikoslain 44 luvun 2 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ym-
päristön turmelemisesta säädetään rikoslain
48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) harjoittaa terveydelle haitallista toimin-
taa 17 §:n 2 momentin, 22, 26 tai 28 §:n,
30 §:n 2 momentin vastaisesti,

2) rikkoo 27 §:n 3 momentin nojalla annet-
tun kiellon tai rajoituksen käyttää asuntoa tai
oleskelutilaa tarkoitukseensa tai

3) jättää ilmoittamatta 20 a §:n 1 momen-
tissa säädetyllä tavalla vesiepidemiasta tai
44 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla onnet-
tomuudesta tai muusta toiminnan häiriöstä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa
säädetä ankarampaa rangaistusta, terveyden
vaarantamisrikkomuksesta sakkoon.

56 §

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä kunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 49 b §:ssä tarkoitettussa laboratorion hyväksymisen peruuttamista tai toiminnan keskeyttämistä koskevassa asiassa, 49 c §:ssä tarkoitettussa sertifioijan nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa, 49 d §:ssä tarkoitettussa ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyttä koskevan merkinnän poistamispäätöstä koskevassa asiassa sekä 15, 27 ja 51—53 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta ja määräystä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen.

Muutosta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 51 §:n 3 momentissa tarkoitettua terveydensuojelujärjestystä ja 50 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksaa koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin kuntalaisissa (410/2015) säädetään.

56 §

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä *maakunnan* viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa (434/2003) säädetään. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. *Maakunnan* viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään *maakunnan* terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 49 b §:ssä tarkoitettussa laboratorion hyväksymisen peruuttamista tai toiminnan keskeyttämistä koskevassa asiassa, 49 c §:ssä tarkoitettussa sertifioijan nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa, 49 d §:ssä tarkoitettussa ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyttä koskevan merkinnän poistamispäätöstä koskevassa asiassa sekä 15, 27 ja 51—53 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta ja määräystä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maakunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen.

Muutosta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 51 §:n 3 momentissa tarkoitettua terveydensuojelujärjestystä ja 50 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksaa koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin *maakuntalaisissa* (/) säädetään.

58 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettua lakia (733/1992) sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (1704/2009), jollei lailla toisin säädetä.

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

1) jolla on 7 §:n 3 momentin mukainen koulutus sekä talous- ja allasveden laatuun sekä tekniikkaan liittyvä asiantuntemus ja kokemus; tai

2) joka on tutkinnon ja aineenhallinnan osalta kelpoinen korkeakoulun tai opetushallituksen toimialaan kuuluvan oppilaitoksen vesilaitostekniikkaan taikka talous- ja allasvesihygieniaan liittyvän lehtorin tai opettajan virkaan.

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Testaajalla on oikeus periä testistä maksu, joka vastaa enintään testin järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia. Tämän pykälän mukaisia tehtäviä suorittavaan testaajaan sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

58 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Maakunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan *maakuntien rahoituslakia* (/), jollei lailla toisin säädetä.

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää *Valtion lupa- ja valvontaviraston* hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

1) jolla on 7 §:n 3 momentin mukainen koulutus sekä talous- ja allasveden laatuun sekä tekniikkaan liittyvä asiantuntemus ja kokemus; tai

2) joka on tutkinnon ja aineenhallinnan osalta kelpoinen korkeakoulun tai opetushallituksen toimialaan kuuluvan oppilaitoksen vesilaitostekniikkaan taikka talous- ja allasvesihygieniaan liittyvän lehtorin tai opettajan virkaan.

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Testaajalla on oikeus periä testistä maksu, joka vastaa enintään testin järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia. Tämän pykälän mukaisia tehtäviä suorittavaan testaajaan sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

HE 14/2018 vp

Tarkemmat säännökset testaaajan kelpoisuudesta ja testaaajaksi hyväksymisen edellytyksistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tarkempia säännöksiä testaaajan kelpoisuudesta ja testaaajaksi hyväksymisen edellytyksistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet luvat jäävät voimaan. Toiminnasta, josta on tämän lain mukaan tehtävä ilmoitus maakunnalle, ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos siitä on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu kunnalle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 4 a §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa laadittua valvontaohjelmaa pidetään tämän lain mukaisena valvontaohjelmana.

177.

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain (717/2001) 3 ja 6 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1557/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Tietojen toimittaminen keskusrekisteriin ja rekisterinpitäjä

Tietojen toimittaminen keskusrekisteriin ja rekisterinpitäjä

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun luettelon sisältämät vuosittaiset tiedot työnantajan on ministeriön julkaisemalla lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla toimitettava seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä tai, jos työnantaja sitä ennen lopettaa toimintansa, toiminnan loppuessa asianomaiselle aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto toimittaa tiedot edelleen ministeriön pitämään ASA-rekisteriin. Aluehallintovirasto voi tallettaa itselleen valvontatehtäväänsä varten työnantajan lähettämän luettelon tiedot lukuun ottamatta 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja.

Ministeriö voi antaa ASA-rekisterin ylläpitämisen Työterveyslaitokselle. Ministeriö valvoo rekisterin ylläpitoa ja sillä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä rekisteriin liittyvistä asioista.

Edellä 2 §:ssä tarkoitetun luettelon sisältämät vuosittaiset tiedot työnantajan on ministeriön julkaisemalla lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla toimitettava viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivänä tai, jos työnantaja sitä ennen lopettaa toimintansa, toiminnan loppuessa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Valtion lupa- ja valvontavirasto* toimittaa tiedot edelleen ministeriön pitämään ASA-rekisteriin. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi tallettaa itselleen valvontatehtäväänsä varten työnantajan lähettämän luettelon tiedot lukuun ottamatta 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja.

Ministeriö voi antaa ASA-rekisterin ylläpitämisen Työterveyslaitokselle. Ministeriö valvoo rekisterin ylläpitoa ja sillä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä rekisteriin liittyvistä asioista.

HE 14/2018 vp

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työnantajaan kohdistuvien velvollisuuksien osalta asianomainen aluehallintovirasto.

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työnantajaan kohdistuvien velvollisuuksien osalta työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

178.

Laki

työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 65 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

65 §

65 §

Lain noudattamisen valvonta

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

179.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 2, 16, 18, 28, 29, 31, 43 c, 44—46, 46 a ja 54 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1564/2009, 18 § laissa 603/2013, 43 c § laissa 701/2006, 44 § laissa 1037/2015, 45 § laissa 1564/2009, 46 ja 46 a § laissa 482/2015 sekä 54 § laissa 449/2016 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* aluehallintovirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilösuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* Valtion lupa- ja valvontavirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä ja valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Valtion lupa- ja valvontavirastossa;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilösuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, *asianomainen* työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistet-

korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomaisen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

Tarkastaja voi heti antaa 1 momentissa tarkoitetun käyttökiellon väliaikaisena, jos hengen tai terveyden menettämisen vaara on välitön. Väliaikaista käyttökieltoa on heti noudatettava. Tarkastajan on viivytyksettä saatettava asia työsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos aluehallintovirasto on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, aluehallintoviraston on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Ministeriö voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun teknisen laitteen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön, kunnes se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Kiellon sijasta ministeriö voi määrätä rajoituksia tai ehtoja luovuttamiselle. Jos on perusteltua syytä epäillä teknistä laitetta vaatimusten vastaiseksi, ministeriö voi kieltää sen luovutuksen, kunnes vaatimusten mukaisuus on selvitetty.

Vaikka tekninen laite on asianmukaisesti saatettu markkinoille tai käyttöön, ministeriö voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai määrätä luovuttamisen ehdoista tai rajoituksista, jos tekninen laite on omiaan vaarantamaan henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kieltäminen on valvonnan tarkoituk-

tu. Työsuojeluviranomaisen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

Tarkastaja voi heti antaa 1 momentissa tarkoitetun käyttökiellon väliaikaisena, jos hengen tai terveyden menettämisen vaara on välitön. Väliaikaista käyttökieltoa on heti noudatettava. Tarkastajan on viivytyksettä saatettava asia työsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Ministeriö voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun teknisen laitteen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön, kunnes se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Kiellon sijasta ministeriö voi määrätä rajoituksia tai ehtoja luovuttamiselle. Jos on perusteltua syytä epäillä teknistä laitetta vaatimusten vastaiseksi, ministeriö voi kieltää sen luovutuksen, kunnes vaatimusten mukaisuus on selvitetty.

Vaikka tekninen laite on asianmukaisesti saatettu markkinoille tai käyttöön, ministeriö voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai määrätä luovuttamisen ehdoista tai rajoituksista, jos tekninen laite on omiaan vaarantamaan henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kieltäminen on valvonnan tarkoituk-

sen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia aluehallintovirastolle, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, aluehallintoviraston ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa, (*työsuojelupäällikkö*), tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Työsuojelupäällikön tulee olla työpaikan ja työn luonne sekä työpaikan laajuus huomioon ottaen riittävän pätevä ja hänellä on oltava riittävän hyvä perehtyneisyys työsuojelusäännöksiin ja työpaikan olosuhteisiin sekä muutoinkin asianmukaiset edellytykset 26 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn ja yhteistoiminnan järjestämiseen.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon työsuojeluviranomaisiin. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitettut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä

sen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa, (*työsuojelupäällikkö*), tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja *työsuojeluviranomaisen* kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Työsuojelupäällikön tulee olla työpaikan ja työn luonne sekä työpaikan laajuus huomioon ottaen riittävän pätevä ja hänellä on oltava riittävän hyvä perehtyneisyys työsuojelusäännöksiin ja työpaikan olosuhteisiin sekä muutoinkin asianmukaiset edellytykset 26 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyyn ja yhteistoiminnan järjestämiseen.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon *työsuojeluviranomaiseen*. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitettut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työnteki-

on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

Jos työsuojeluvaltuutetun työ- tai virkasuhde tai muu julkisoikeudellinen palvelussuhde päättyy tai hän eroaa työsuojeluvaltuutetun tehtävästä kesken toimikautensa, hänen sijaansa tulee varavaltuutettu jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Työsuojeluvaltuutetun sijaan tulleella varavaltuutetulla on työsuojeluvaltuutetun asema.

Jos työsuojeluvaltuutettu ei voi hoitaa tehtäviään tilapäisen esteen vuoksi, varavaltuutettu huolehtii välttämättömistä työsuojeluvaltuutetun tehtävistä, joita ei voi siirtää odottamaan työsuojeluvaltuutetun esteen päättymistä. Varavaltuutetulla on tällöin työsuojeluvaltuutetun oikeuksia vastaava oikeus kyseisten tehtävien edellyttämään tiedon saantiin, ajankäyttöön ja ansionmenetyksen korvauksiin sekä oikeus keskeyttää vaarallinen työ 36 §:n mukaisesti.

Työsuojeluvaltuutetun esteen aikana hänen tehtäviään hoitaa se varavaltuutetuista, joka varavaltuutettujen vaalissa on saanut eniten ääniä, jollei 23 §:ssä säädetyn mukaisesti toisin sovita.

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa työsuojeluviranomaisiin. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin.

jöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

Jos työsuojeluvaltuutetun työ- tai virkasuhde tai muu julkisoikeudellinen palvelussuhde päättyy tai hän eroaa työsuojeluvaltuutetun tehtävästä kesken toimikautensa, hänen sijaansa tulee varavaltuutettu jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Työsuojeluvaltuutetun sijaan tulleella varavaltuutetulla on työsuojeluvaltuutetun asema.

Jos työsuojeluvaltuutettu ei voi hoitaa tehtäviään tilapäisen esteen vuoksi, varavaltuutettu huolehtii välttämättömistä työsuojeluvaltuutetun tehtävistä, joita ei voi siirtää odottamaan työsuojeluvaltuutetun esteen päättymistä. Varavaltuutetulla on tällöin työsuojeluvaltuutetun oikeuksia vastaava oikeus kyseisten tehtävien edellyttämään tiedon saantiin, ajankäyttöön ja ansionmenetyksen korvauksiin sekä oikeus keskeyttää vaarallinen työ 36 §:n mukaisesti.

Työsuojeluvaltuutetun esteen aikana hänen tehtäviään hoitaa se varavaltuutetuista, joka varavaltuutettujen vaalissa on saanut eniten ääniä, jollei 23 §:ssä säädetyn mukaisesti toisin sovita.

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa *työsuojeluviranomaiseen*. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Yhteisellä työpaikalla yhteistoiminnan osapuolina ovat työturvallisuuslain 51 §:stä johtuvissa 26 §:n mukaisissa yhteistoiminta-asioissa pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tai tämän edustaja ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan palveluksessa oleva työsuojeluvaltuutettu. Muut työsuojelun yhteistoiminta-asiat käsitellään asianomaisen työnantajan ja hänen palveluksessaan olevan työsuojeluvaltuutetun kesken.

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaisiin.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä aluehallintoviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen tämän lain 15 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 18 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 19, 19 a ja 20 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään valituksen tekemiseen oikeutetuista, asianomainen työsuojeluvaltuutettu saa valittaa päätöksestä, jolla on myönnetty lupa poiketa

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Yhteisellä työpaikalla yhteistoiminnan osapuolina ovat työturvallisuuslain 51 §:stä johtuvissa 26 §:n mukaisissa yhteistoiminta-asioissa pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tai tämän edustaja ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan palveluksessa oleva työsuojeluvaltuutettu. Muut työsuojelun yhteistoiminta-asiat käsitellään asianomaisen työnantajan ja hänen palveluksessaan olevan työsuojeluvaltuutetun kesken.

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaiseen.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen tämän lain 15 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 18 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 19, 19 a ja 20 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään valituksen tekemiseen oikeutetuista, asianomainen työsuojeluvaltuutettu saa valittaa

työntekijän suojaksi säädetystä vaatimuksesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa myös valituksen kohteena olevan päätöksen tehnyt työsuojeluviranomainen.

Edellä 16 §:n 2 momentissa tarkoitetun väliaikaisen käyttökiellon ja 18 §:n 4 momentissa tarkoitetun väliaikaisen kiellon asettamiseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Yksinomaan täytäntöönpanoa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Muutoksenhausta aluehallintoviraston antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä aluehallintovirastolle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehdyt valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja aluehallintovirastolle työtapaturma- ja ammattitautilaisissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työn-

päätöksestä, jolla on myönnetty lupa poiketa työntekijän suojaksi säädetystä vaatimuksesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa myös valituksen kohteena olevan päätöksen tehnyt työsuojeluviranomainen.

Edellä 16 §:n 2 momentissa tarkoitetun väliaikaisen käyttökiellon ja 18 §:n 4 momentissa tarkoitetun väliaikaisen kiellon asettamiseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Yksinomaan täytäntöönpanoa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Muutoksenhausta työsuojeluviranomaisen antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä työsuojeluviranomaiselle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehdyt valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja työsuojeluviranomaiselle työtapaturma- ja ammattitautilaisissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava

antaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös aluehallintovirastolle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus aluehallintovirastolle.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) sairastuneen nimi, henkilötunnus sekä muut yhteystiedot;
- 2) työnantajan nimi sekä tämän ja työpaikan yhteystiedot;
- 3) muut tarpeelliset yhteystiedot;
- 4) altistumisen laatu ja kesto;
- 5) tieto sairauden laadusta, toteamisesta ja siitä aiheutuneesta haitasta.

Aluehallintoviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tiedot työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja lähettämisestä.

54 §

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomaiset eivät kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös työsuojeluviranomaiselle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) sairastuneen nimi, henkilötunnus sekä yhteystiedot;
- 2) työnantajan nimi sekä tämän ja työpaikan yhteystiedot;
- 3) muut tarpeelliset yhteystiedot;
- 4) altistumisen laatu ja kesto;
- 5) tieto sairauden laadusta, toteamisesta ja siitä aiheutuneesta haitasta.

Työsuojeluviranomaisen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tiedot Työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja lähettämisestä.

54 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

180.

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huumausainelain (373/2008) 30, 34, 40 ja 46 §, sellaisina kuin ne ovat 30 § osaksi laissa 1568/2009, 34 § laissa 1127/2014, 40 § laissa 775/2009 ja 46 § laeissa 775/2009 ja 1568/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Kirjanpitovelvollisuus

Kirjanpitovelvollisuus

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksella on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen. Elintarviketurvallisuusvirastolla ja aluehallintovirastoilla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

Huumausaineiden hävittämisestä on tehtävä merkintä huumausainekirjanpitoon. Asiakkaiden apteekkiin toimittamien lääkkeiden hävittämisessä ja kirjanpitovelvollisuudessa noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä säädetystä huumausaineiden kirjanpidosta ja huumausainekirjanpitoaineistosta sekä sen säilyttämisestä.

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksella on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen. Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

Huumausaineiden hävittämisestä on tehtävä merkintä huumausainekirjanpitoon. Asiakkaiden apteekkiin toimittamien lääkkeiden hävittämisessä ja kirjanpitovelvollisuudessa noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä säädetystä huumausaineiden kirjanpidosta ja huumausainekirjanpitoaineistosta sekä sen säilyttämisestä.

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tämän lain mukaisena lupa-, ilmoitus- ja valvontaviranomaisena sekä sisäkaupan ja ulkokaupan lähtöaineasetuksissa ja lähtöaineasetusten täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, jollei toisin säädetä.

Lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävänä on:

1) pitää yllä tietokantaa huumausaineista ja kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista;

2) vastata tämän lain mukaisista tiedonkeruutehtävistä siltä osin kuin ne eivät kuulu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtäviin 35 §:n mukaisesti.

Eläinlääkäreitä valvovat myös Elintarvike- ja turvallisuusvirasto ja aluehallintovirastot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 momentissa säädettyistä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävistä.

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartiolaitokselle sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tämän lain mukaisena lupa-, ilmoitus- ja valvontaviranomaisena sekä sisäkaupan ja ulkokaupan lähtöaineasetuksissa ja lähtöaineasetusten täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, jollei toisin säädetä.

Lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävänä on:

1) pitää yllä tietokantaa huumausaineista ja kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista;

2) vastata tämän lain mukaisista tiedonkeruutehtävistä siltä osin kuin ne eivät kuulu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtäviin 35 §:n mukaisesti.

Eläinlääkäreitä *valvoo* myös Elintarvike- ja turvallisuusvirasto.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 momentissa säädettyistä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tehtävistä.

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartiolaitokselle sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sisäkaupan lähtöaineasetuksen tai ulkokaupan lähtöaineasetuksen säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo mainittuja säännöksiä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi tehostaa tämän lain nojalla annettua kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai uhalla että toiminta keskeytetään. Luvan peruuttamisesta säädetään 21 §:ssä.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee aluehallintovirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi silloin, kun henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sisäkaupan lähtöaineasetuksen tai ulkokaupan lähtöaineasetuksen säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo mainittuja säännöksiä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi tehostaa tämän lain nojalla annettua kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetyt toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai uhalla että toiminta keskeytetään. Luvan peruuttamisesta säädetään 21 §:ssä.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee *Valtion lupa- ja valvontavirasto* Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi silloin, kun henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

181.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 10, 11 ja 55 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Työsuojeluviranomainen

Työsuojeluviranomainen

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamista sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia.

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia aluehallintovirastolle, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

Sen lisäksi, mitä 52 §:ssä säädetään tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, työsuojeluviranomaisen valvonta- ja tarkastustoimintaan sovelletaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamista sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia.

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia *valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirastolle*, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

Sen lisäksi, mitä 52 §:ssä säädetään tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, työsuojeluviranomaisen valvonta- ja tarkastustoimintaan sovelletaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

11 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

1) tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista;

2) biosidiasetuksen 17 artiklassa tai tämän lain 30 §:ssä tarkoitettussa hyväksymispäätöksessä biosidivalmisteen käytölle asetettujen ehtojen ja edellytysten noudattamista;

3) POP-asetuksen aineen käyttöä koskevien 3 ja 4 artiklan noudattamista;

4) REACH-asetuksen aineen käytön olosuhteita ja turvallisuustoimia koskevan 14 ja 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisista 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 2 ja 3 momentissa muuta säädetä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään 45 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen taikka 46 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

Haettaessa muutosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympä-

11 §

Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

1) tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista;

2) biosidiasetuksen 17 artiklassa tai tämän lain 30 §:ssä tarkoitettussa hyväksymispäätöksessä biosidivalmisteen käytölle asetettujen ehtojen ja edellytysten noudattamista;

3) POP-asetuksen aineen käyttöä koskevien 3 ja 4 artiklan noudattamista;

4) REACH-asetuksen aineen käytön olosuhteita ja turvallisuustoimia koskevan 14 ja 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisista 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 2 ja 3 momentissa muuta säädetä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään 45 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen taikka 46 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon ei saa hakea muutosta valittamalla.

Haettaessa muutosta *valtion lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympä-

HE 14/2018 vp

päristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Tämän lain 31 tai 46 §:n tai PIC-asetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

ristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Tämän lain 31 tai 46 §:n tai PIC-asetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

182.

Laki

eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) 4, 7 ja 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta työsuojeluviranomaiselta.

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*.

7 §

7 §

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaisena toimivalle työsuojeluviranomaiselle luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava *lupaviranomaiselle* luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

16 §

16 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain noudattamista *valvoo työsuojeluviranomainen*. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tässä laissa työsuojeluviranomaiselle säädettyt lupaviranomaisen ja rekisterinpitäjän tehtävät voidaan antaa yhdelle tai useammalle työsuojeluviranomaisena toimival-

HE 14/2018 vp

*le aluehallintoviraston työsuojelun vastuu-
alueelle noudattaen aluehallintovirastoista
annetun lain (896/2009) 6 §:n 2 momenttia.*

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

183.

Laki**tupakkalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 6—10, 14—16, 18, 20—22, 26—30, 44, 45, 48—50, 79, 82—107 ja 112 §, sellaisina kuin niistä ovat 79, 83, 95 ja 97 § laissa 1374/2016, sekä
lisätään lakiin uusi 91 a ja 106 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Valviran tehtävät**Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävät*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (*Valvira*) ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Valvira valvoo:

1) tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista;

2) 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia koskevien säännösten noudattamista;

3) tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointia koko maassa;

4) 85 §:ssä tarkoitettuja varmistuslaboratorioita koskevien säännösten noudattamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa *maakuntia* niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* valvoo:

1) tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista;

2) 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia koskevien säännösten noudattamista;

3) tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointia koko maassa;

4) 85 §:ssä tarkoitettuja varmistuslaboratorioita koskevien säännösten noudattamista.

7 §

7 §

*Aluehallintoviraston tehtävät**Maakunnan tehtävät*

Aluehallintovirasto ohjaa kuntia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa toimialueellaan. Aluehallintovirasto huolehtii myös alueellisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

Maakunta valvoo *alueellaan*:

1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;

2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokieltoja koskevien säännösten noudattamista;

3) tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Maakunnalla ei ole oikeutta siirtää 84 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

8 §

Kunnan tehtävät

Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. *Kunta valvoo alueellaan:*

1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininiesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;

2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokieltoja koskevien säännösten noudattamista;

3) tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Kunnalla ei ole oikeutta siirtää 84 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettua lakia (733/1992), jollei lailla toisin säädetä.

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa Valviraa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Valviraa nikotiininiesteisiin liittyväs-

8 §

Kunnan tehtävät

Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus

sä valvonnassa.

Poliisi valvoo tässä laissa säädettyjen tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista yleisissä tilaisuuksissa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvonnasta työyhteisössä säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Tupakkatuotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tupakkatuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valviralle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle:

1) luettelo, jossa ilmoitetaan myytävänä olevista savukkeista poltettaessa syntyvän tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrät sekä tiedot mittauksen ja varmistamisen suorittaneesta laboratorionista;

2) luettelot, joissa ilmoitetaan savukkeista

avustaa *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* nikotiininesteisiin liittyvässä valvonnassa.

Poliisi valvoo tässä laissa säädettyjen tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista yleisissä tilaisuuksissa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvonnasta työyhteisössä säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Tupakkatuotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tupakkatuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*:

1) luettelo, jossa ilmoitetaan myytävänä olevista savukkeista poltettaessa syntyvän tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrät sekä tiedot mittauksen ja varmistamisen suorittaneesta laboratorionista;

2) luettelot, joissa ilmoitetaan savukkeista

poltettaessa syntyvien, muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen määrät ja niiden mittausmenetelmät sekä muista tupakkatuotteista kuin savukkeista poltettaessa syntyvien päästöjen määrät;

3) tiedot muista kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista päästömääristä, jos ne ovat saatavilla;

4) tuotemerkki- ja tyyppikohtainen ainesosaluettelo kunkin tupakkatuotteen kaikkista sen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä;

5) savukkeiden ja kääretupakan osalta tekninen asiakirja, jossa annetaan yleinen kuvaus tuotteesta käytetyistä lisäaineista ja niiden ominaisuuksista;

6) savukkeiden osalta tuotemerkkikohtaisesti paloturvallisuusvaatimusten täyttymistä osoittavat hyväksytyt varmistuslaboratorion tai tutkimuslaitoksen tutkimuselosteet ja lausunnot sekä tiedot varmistuslaboratoriosta tai tutkimuslaitoksesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot tarvitsee toimittaa vain, jos säännöksessä tarkoitetuille päästöille on säädetty enimmäismääriä 12 §:n 3 momentin nojalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen luetteloiden ja muiden asiakirjojen rakenteesta sekä luetteloihin liitettävistä ainesosia koskevista selvityksistä, toksikologisista tiedoista ja muista tiedoista.

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

poltettaessa syntyvien, muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen määrät ja niiden mittausmenetelmät sekä muista tupakkatuotteista kuin savukkeista poltettaessa syntyvien päästöjen määrät;

3) tiedot muista kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista päästömääristä, jos ne ovat saatavilla;

4) tuotemerkki- ja tyyppikohtainen ainesosaluettelo kunkin tupakkatuotteen kaikkista sen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä;

5) savukkeiden ja kääretupakan osalta tekninen asiakirja, jossa annetaan yleinen kuvaus tuotteesta käytetyistä lisäaineista ja niiden ominaisuuksista;

6) savukkeiden osalta tuotemerkkikohtaisesti paloturvallisuusvaatimusten täyttymistä osoittavat hyväksytyt varmistuslaboratorion tai tutkimuslaitoksen tutkimuselosteet ja lausunnot sekä tiedot varmistuslaboratoriosta tai tutkimuslaitoksesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot tarvitsee toimittaa vain, jos säännöksessä tarkoitetuille päästöille on säädetty enimmäismääriä 12 §:n 3 momentin nojalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen luetteloiden ja muiden asiakirjojen rakenteesta sekä luetteloihin liitettävistä ainesosia koskevista selvityksistä, toksikologisista tiedoista ja muista tiedoista.

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

1) saatavilla olevia markkinatutkimuksia ja tutkimuksia eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

2) tiivistelmiä kaikista markkinatutkimuksista, joita valmistaja tai maahantuoja tekee tuodessaan markkinoille uusia tupakkatuotteita.

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Valviralle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Savukkeen tai kääretupakan valmistajan tai maahantuojan on laadittava raportti 17 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten tuloksista. Raportissa on oltava tiivistelmä ja kattava yleiskatsaus, jossa luetellaan kutakin tutkittua lisäainetta koskeva tieteellinen kirjallisuus ja esitetään yhteenveto lisäaineen vaikutuksia koskevista sisäisistä tiedoista.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Valviralle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Valvira voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Valvira voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

1) saatavilla olevia markkinatutkimuksia ja tutkimuksia eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

2) tiivistelmiä kaikista markkinatutkimuksista, joita valmistaja tai maahantuoja tekee tuodessaan markkinoille uusia tupakkatuotteita.

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Savukkeen tai kääretupakan valmistajan tai maahantuojan on laadittava raportti 17 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten tuloksista. Raportissa on oltava tiivistelmä ja kattava yleiskatsaus, jossa luetellaan kutakin tutkittua lisäainetta koskeva tieteellinen kirjallisuus ja esitetään yhteenveto lisäaineen vaikutuksia koskevista sisäisistä tiedoista.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellis-

tä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Valviralle myös:

1) saatavilla olevat tieteelliset tutkimukset tuotteen toksisuudesta, riippuvuutta aiheuttavista ominaisuuksista ja houkuttelevuudesta erityisesti tuotteen ainesosien ja päästöjen osalta;

2) saatavilla olevat tutkimukset ja niiden tiivistelmät tuotteesta sekä tuotetta koskevat markkinatutkimukset eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

3) tuotetta koskeva riski-hyötyanalyysi, tuotteen odotettavissa olevat vaikutukset tupakan käytön lopettamiseen ja aloittamiseen, kuluttajien ennakoitujen käsitykset tuotteesta sekä muut käytettävissä olevat ja asiaankuuluvat tuotetta koskevat tiedot.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle uudet tai päivitettyt tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Valvira voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* myös:

1) saatavilla olevat tieteelliset tutkimukset tuotteen toksisuudesta, riippuvuutta aiheuttavista ominaisuuksista ja houkuttelevuudesta erityisesti tuotteen ainesosien ja päästöjen osalta;

2) saatavilla olevat tutkimukset ja niiden tiivistelmät tuotteesta sekä tuotetta koskevat markkinatutkimukset eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

3) tuotetta koskeva riski-hyötyanalyysi, tuotteen odotettavissa olevat vaikutukset tupakan käytön lopettamiseen ja aloittamiseen, kuluttajien ennakoitujen käsitykset tuotteesta sekä muut käytettävissä olevat ja asiaankuuluvat tuotetta koskevat tiedot.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* uudet tai päivitettyt tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitetut tiedot. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammatillisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 14—16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu sähkösavuke, täyttösäiliö, nikotiinineste, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste tai poltettavaksi tarkoitettu kasviperäinen tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valviralle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammatillisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 14—16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu sähkösavuke, täyttösäiliö, nikotiinineste, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste tai poltettavaksi tarkoitettu kasviperäinen tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

Ennakkoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Ilmoituksessa on oltava:

1) valmistajan nimi ja yhteystiedot, tuotteesta vastaava oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö EU:ssa sekä tuotteen maahantuoja EU:hun;

2) luettelo kaikista tuotteen sisältämistä ainesosista ja sen käytöstä aiheutuvista päästöistä tuotemerkin ja -tyypin mukaan sekä ainesosien ja päästöjen määrät;

3) tuotteen ainesosien ja päästöjen toksikologiset tiedot, myös kuumennettujen ainesosien osalta, ottaen huomioon erityisesti vaikutukset, joita niistä aiheutuu kuluttajien terveydelle niitä hengitettäessä, ja riippuvuutta aiheuttava vaikutus;

4) tiedot nikotiinin annostuksesta ja imeytymisestä, kun tuotetta käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa;

5) kuvaus tuotteen osista;

6) kuvaus tuotantoprosessista ja ilmoitus siitä, että tuotantoprosessissa varmistetaan tämän lain vaatimusten noudattaminen;

7) ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valviralle:

Ennakkoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Ilmoituksessa on oltava:

1) valmistajan nimi ja yhteystiedot, tuotteesta vastaava oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö EU:ssa sekä tuotteen maahantuoja EU:hun;

2) luettelo kaikista tuotteen sisältämistä ainesosista ja sen käytöstä aiheutuvista päästöistä tuotemerkin ja -tyypin mukaan sekä ainesosien ja päästöjen määrät;

3) tuotteen ainesosien ja päästöjen toksikologiset tiedot, myös kuumennettujen ainesosien osalta, ottaen huomioon erityisesti vaikutukset, joita niistä aiheutuu kuluttajien terveydelle niitä hengitettäessä, ja riippuvuutta aiheuttava vaikutus;

4) tiedot nikotiinin annostuksesta ja imeytymisestä, kun tuotetta käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa;

5) kuvaus tuotteen osista;

6) kuvaus tuotantoprosessista ja ilmoitus siitä, että tuotantoprosessissa varmistetaan tämän lain vaatimusten noudattaminen;

7) ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*:

- 1) kattavat tiedot myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan;
- 2) tiedot eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 3) tiedot tuotteiden myyntitavoista;
- 4) tiivistelmät 1—3 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevista markkinatutkimuksista sekä tiivistelmien englanninkielinen käännös.

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Valviralle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Valviralle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

- 1) kattavat tiedot myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan;
- 2) tiedot eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 3) tiedot tuotteiden myyntitavoista;
- 4) tiivistelmät 1—3 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevista markkinatutkimuksista sekä tiivistelmien englanninkielinen käännös.

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipööräisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettun kasvipööräisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tuotenimi- ja tyyppi-kohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 26 ja 27 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 27 §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

44 §

Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Luvan vähit-

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipööräisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettun kasvipööräisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tuotenimi- ja tyyppi-kohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sähköisessä muodossa.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 26 ja 27 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 27 §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

44 §

Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. *Luvan myöntää se maakunta, jossa myyntipaikka sijait-*

täismyyntiin liikkuvassa liikennevälineessä myöntää kuitenkin luvanhakijan kotikunta.

Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää määräajaksi, jos toiminta on määräaikaista. Määräaikainen lupa voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan.

45 §

Vähittäismyyntiluvan myöntämisen edellytykset ja esteet

Kunta myöntää 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on täysi-ikäinen ja esittää hyväksyttävän 54 §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman eikä luvan myöntämiselle ole 2 tai 3 momentista johtuvaa estettä. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta olisi ilmeisesti tämän lain vastaista tai jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää hakijalle, jolta on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pysyvästi peruutettu tämän lain tai tupakkalain (693/1976), jäljempänä *vanha tupakkalaki*, nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää paikkaan, joka sijaitsee:

- 1) päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa taikka päiväkodin ulkoalueella;
- 2) lastensuojelulain (417/2007) tai mielen-terveyslain (1116/1990) nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella;
- 3) perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa tai oppilasasuntolassa taikka tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

48 §

Ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä

see. Luvan vähittäismyyntiin liikkuvassa liikennevälineessä myöntää kuitenkin *se maakunta, jossa luvanhakijan kotikunta on.*

Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää määräajaksi, jos toiminta on määräaikaista. Määräaikainen lupa voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan.

45 §

Vähittäismyyntiluvan myöntämisen edellytykset ja esteet

Maakunta myöntää 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on täysi-ikäinen ja esittää hyväksyttävän 54 §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman eikä luvan myöntämiselle ole 2 tai 3 momentista johtuvaa estettä. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta olisi ilmeisesti tämän lain vastaista tai jos myyntipaikka ei ole *maakunnan* valvottavissa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää hakijalle, jolta on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pysyvästi peruutettu tämän lain tai tupakkalain (693/1976), jäljempänä *vanha tupakkalaki*, nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää paikkaan, joka sijaitsee:

- 1) päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa taikka päiväkodin ulkoalueella;
- 2) lastensuojelulain (417/2007) tai mielen-terveyslain (1116/1990) nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella;
- 3) perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa tai oppilasasuntolassa taikka tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

48 §

Ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä

Se, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa, saa myydä samassa myyntipaikassa myös nikotiininesteitä tehtyään luvan myöntäneelle kunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta ja toimitettuaan kunnalle päivityksen 46 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

Kunnan on 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitettujen hakemusten ja 48 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava Valviralle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyyntiä saa harjoittaa se, joka on tehnyt myyntipaikan sijaintikunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta. Ilmoituksessa on annettava 46 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Vastaava ilmoitus on tehtävä ennen kuin toimintaa olennaisesti muutetaan ja kun toiminta lopetetaan.

Kunnan on 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

Kunnan on ilmoitettava Valviralle 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

79 §

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Se, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa, saa myydä samassa myyntipaikassa myös nikotiininesteitä tehtyään *kirjallisen ilmoituksen asiasta maakunnalle, jossa myyntipaikka sijaitsee*, ja toimitettuaan *maakunnalle* päivityksen 46 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

Maakunnan on 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava *maakunnalle* 46 §:ssä tarkoitettujen hakemusten ja 48 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. *Maakunnan* on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyyntiä saa harjoittaa se, joka on tehnyt *kirjallisen ilmoituksen asiasta maakunnalle, jossa myyntipaikka sijaitsee*. Ilmoituksessa on annettava 46 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Vastaava ilmoitus on tehtävä ennen kuin toimintaa olennaisesti muutetaan ja kun toiminta lopetetaan.

Maakunnan on 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

Maakunnan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

79 §

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen katsotaan toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaa hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoille viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksentekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen:

1) omistusoikeuden perusteella tiloja hallitsevalle siihen postiosoitteeseen, joka on asuntoyhteisön tiedossa, tai siihen sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan teleosoitteeseen, jonka haltija on ilmoittanut asuntoyhteisölle; sekä

2) vuokraoikeuden tai muun vastaavan oi-

Asuntoyhteisö voi hakea *maakunnalta* tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Maakunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Maakunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen katsotaan toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaa hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoille viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksentekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen:

1) omistusoikeuden perusteella tiloja hallitsevalle siihen postiosoitteeseen, joka on asuntoyhteisön tiedossa, tai siihen sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan teleosoitteeseen, jonka haltija on ilmoittanut asuntoyhteisölle; sekä

2) vuokraoikeuden tai muun vastaavan oikeuden perusteella tiloja hallitsevalle raken-

keuden perusteella tiloja hallitsevalle rakennuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai hänen hallitsemaansa huoneistoon.

82 §

Viranomaisten ilmoitukset

Työsuojeluviranomaisten, kunnan ja tarvittaessa poliisin on ilmoitettava alkoholilain (1143/1994) mukaiselle lupaviranomaiselle tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta ja rakennusvalvontaviranomaiselle tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta.

Alkoholilain mukaisen lupaviranomaisen on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle ja kunnalle havaitsemastaan tupakointitilaa ja ulkona tapahtuvaa tupakointia koskevien säännösten rikkomisesta. *Työsuojeluviranomaisen ja kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava toisilleen edellä tarkoitettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta.*

83 §

Valvontaohjelma

Valvira laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

84 §

Valvontasuunnitelma

Kunta laatii ja hyväksyy tämän lain noudattamisen säännöllistä valvontaa koskevan tupakkalain valvontasuunnitelman (*valvontasuunnitelma*). Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

nuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai hänen hallitsemaansa huoneistoon.

82 §

Viranomaisten ilmoitukset

Työsuojeluviranomaisen ja poliisin on ilmoitettava maakunnalle tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta ja rakennusvalvontaviranomaiselle tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta.

Maakunnan on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle havaitsemastaan tupakointitilaa ja ulkona tapahtuvaa tupakointia koskevien säännösten rikkomisesta.

83 §

Valvontaohjelma

*Valtion lupa- ja valvontavirasto laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).*

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

84 §

Valvontasuunnitelma

*Maakunta laatii ja hyväksyy tämän lain noudattamisen säännöllistä valvontaa koskevan tupakkalain valvontasuunnitelman (*valvontasuunnitelma*). Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.*

Valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Aluehallintovirasto arvioi *alueensa* valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Valviran hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Valvira pitää yllä ja päivittää luetteloja hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Valviralle. Valvira hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevyydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Valviralle.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Valviralle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Valviralle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

Valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto arvioi valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on *Valtion lupa- ja valvontaviraston* hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* pitää yllä ja päivittää luetteloja hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevyydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksyty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Valviralla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

1) päästä tarkastamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistus-, pakkaus-, varastointi- ja myyntipaikan ja varmistuslaboratorioiden tiloja ja toimintaa sekä valvonnassa tarvittavia asiakirjoja;

2) ottaa ja saada asianomaisen tuotteen valmistajalta, maahantuojalta ja myyjältä tutkimuksia varten korvauksetta näytteitä tässä laissa tarkoitetuista tuotteista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarkastusta ei saa ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä 109 §:ssä tarkoitettua tupakan myyntirikosta tai 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta.

Asunnontarkastukseen, joka liittyy tämän lain 10 luvussa säädettyihin tupakointikieltoihin ja -rajoituksiin, sovelletaan terveysuojelulain (763/1994) 46 §:ää.

Muilta osin tämän lain mukaisesta tarkastuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:ssä.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

1) päästä tarkastamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistus-, pakkaus-, varastointi- ja myyntipaikan ja varmistuslaboratorioiden tiloja ja toimintaa sekä valvonnassa tarvittavia asiakirjoja;

2) ottaa ja saada asianomaisen tuotteen valmistajalta, maahantuojalta ja myyjältä tutkimuksia varten korvauksetta näytteitä tässä laissa tarkoitetuista tuotteista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarkastusta ei saa ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä 109 §:ssä tarkoitettua tupakan myyntirikosta tai 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta.

Asunnontarkastukseen, joka liittyy tämän lain 10 luvussa säädettyihin tupakointikieltoihin ja -rajoituksiin, sovelletaan terveysuojelulain (763/1994) 46 §:ää.

Muilta osin tämän lain mukaisesta tarkastuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:ssä.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tai *maakunta* voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta ja aluehallintovirasto ovat pyydettyessä velvollisia toimittamaan korvauksetta Valviralle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Valviran määräämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira tai kunta saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liike- tai ammattisalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

Tiedonsaantioikeus

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tai *maakunta* voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Maakunta on pyydettyessä velvollinen toimittamaan korvauksetta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* määräämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tai *maakunta* saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liike- tai ammattisalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

- 1) 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntiluppaa koskevan hakemuksen käsittelystä;
- 2) 48 §:ssä tarkoitetun nikotiininesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä;
- 3) 50 §:ssä tarkoitetun tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä;
- 4) 79 §:ssä tarkoitetun tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelystä.

Kunnan on määrättävä 1 momentissa tarkoitetuista suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat määrältään enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Valvira voi periä valmistajalta tai maahan tuojalta maksun:

- 1) sen tutkimisesta, onko tupakkatuotteessa 11 §:ssä kiellettyjä ominaisuuksia tai lisäaineita;
- 2) savukkeesta poltettaessa syntyvien tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrää koskevien mittausten varmistamisesta;
- 3) virastolle 14—16, 18, 20 ja 26—29 §:n nojalla toimitettujen tietojen vastaanottamisesta, tallentamisesta, käsittelystä, analysoinnista ja julkaisemisesta sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä;
- 4) 18 §:n 3 momentissa tarkoitetuista vertaisarvioinneista.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen maksun määrästä säädetään valtion maksuperusteissa (150/1992).

89 §

Virka-apu

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Maakunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

- 1) 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntiluppaa koskevan hakemuksen käsittelystä;
- 2) 48 §:ssä tarkoitetun nikotiininesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä;
- 3) 50 §:ssä tarkoitetun tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä;
- 4) 79 §:ssä tarkoitetun tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelystä.

Maakunnan on määrättävä 1 momentissa tarkoitetuista suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat määrältään enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi periä valmistajalta tai maahan tuojalta maksun:

- 1) sen tutkimisesta, onko tupakkatuotteessa 11 §:ssä kiellettyjä ominaisuuksia tai lisäaineita;
- 2) savukkeesta poltettaessa syntyvien tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrää koskevien mittausten varmistamisesta;
- 3) virastolle 14—16, 18, 20 ja 26—29 §:n nojalla toimitettujen tietojen vastaanottamisesta, tallentamisesta, käsittelystä, analysoinnista ja julkaisemisesta sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä;
- 4) 18 §:n 3 momentissa tarkoitetuista vertaisarvioinneista.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen maksun määrästä säädetään valtion maksuperusteissa (150/1992).

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Kunta perii vuosittain *hyväksymänsä tak-san mukaisen*, myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyynti-ilmoituksen.

Valvontamaksu on *enintään* 500 euroa myyntipistettä kohden. Jos toimija kuitenkin on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut sekä tupakkatuotteiden että nikotiininesteiden vähittäis- tai tukkumyynnistä taikka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen nikotiininesteiden vähittäismyynnistä, valvontamaksu peritään enintään kaksinkertaisena.

Kunta perii 1 päivänä tammikuuta voimassa olevista vähittäismyyntiluvista ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta valvontamaksun kyseiseltä vuodelta. Jos vähittäismyyntilupa myönnetään tai tukkumyynti-ilmoitus tehdään kesken vuoden tai toimintaa harjoitetaan vuotta lyhyemmän ajan, kunta voi periä toiminnan keston suhteutettua valvontamaksun.

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Maakunta perii vuosittain myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyynti-ilmoituksen.

Valvontamaksu on 350 euroa myyntipistettä kohden. Jos toimija kuitenkin on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut sekä tupakkatuotteiden että nikotiininesteiden vähittäis- tai tukkumyynnistä taikka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen nikotiininesteiden vähittäismyynnistä, valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden.

Maakunta perii 1 päivänä tammikuuta voimassa olevista vähittäismyyntiluvista ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta valvontamaksun kyseiseltä vuodelta. *Jos lupa myönnetään tai ilmoitus tehdään kesken vuoden tai koskee määräaikaista toimintaa, maakunta perii toiminnan keston suhteutettua valvontamaksun. Tällöin valvontamaksun suuruus on sen suuruinen osa kyseisen toiminnan koko vuoden valvontamaksusta kuin toiminnan kesto päivinä on koko vuodesta.*

91 a §

Valvontamaksun oikaisu

Edellä 91 §:ssä tarkoitettua valvontamaksua koskeva päätös on oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annettulla päätöksellä ratkaistu, jos maksuvelvolliselle on:

1) virheen johdosta määrätty liikaa valvontamaksua;

2) maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä valvontamaksu tai osa siitä virheen vuoksi tai sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osin tutkittu.

Oikaisu voidaan 1 momentin 1 kohdan tapauksessa tehdä kolmen vuoden kuluessa

maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta ja 1 momentin 2 kohdan tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu määrättiin tai olisi pitänyt määrätä.

92 §

Maksujen periminen ja korko

Tässä laissa säädetty maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos maksu viivästyy, sille on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

92 §

Maksujen periminen ja korko

Tässä laissa säädetty maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos maksu viivästyy, sille on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Jos valvontamaksua palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalle valvontamaksulle maksetaan veronkantolain (769/2016) 32 §:ssä säädetty korko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

93 §

Kustannusten korvaaminen kunnalle

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Valviran tehtäviksi.

93 §

Kustannusten korvaaminen maakunnalle

Valtio korvaa *maakunnalle* aiheutuneet kustannukset sellaisista *maakunnan* virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tehtäviksi.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira tallentaa 14—16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Valvira toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Valviran on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26—28 §:n nojalla saadut tiedot.

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön nimi on saatettava selaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti. Edellä 26 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot on säilytettävä pysyvästi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun tietojen saataville asettamisen mallista.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valvira ja kunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

Valtion lupa- ja valvontavirasto tallentaa 14—16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26—28 §:n nojalla saadut tiedot.

Valtion lupa- ja valvontavirasto asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön nimi on saatettava selaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti. Edellä 26 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot on säilytettävä pysyvästi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun tietojen saataville asettamisen mallista.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja *maankunnat* pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) lupa- tai ilmoitusnumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

96 §

Kunnan kiellot

Jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta va-

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) lupa- tai ilmoitusnumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

96 §

Maakunnan kiellot

Jos *maakunta* valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, *maakunta* voi kieltää tällaisen toiminnan.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Maakunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitettua tai vanhan tupakkalain nojalla myönnettyä vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija *maakunnan* tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta va-

roituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden myynnistä tai 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

98 §

Myyntirikkomuksista ilmoittaminen kunnalle

Poliisin on ilmoitettava *myyntiluvan*

roituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden myynnistä tai 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Maakunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

98 §

Myyntirikkomuksista ilmoittaminen maakunnalle

Poliisin on ilmoitettava *maakunnalle* tie-

myöntäneelle kunnalle tietoonsa tulleista, tämän lain vastaisista menettelyistä, jos ne voivat olla perusteena vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle. Kunnalle on myös ilmoitettava poliisin toimista asiassa.

toonsa tulleista, tämän lain vastaisista menettelyistä, jos ne voivat olla perusteena vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle. *Maakunnalle* on myös ilmoitettava poliisin toimista asiassa.

99 §

Markkinointia koskeva kielto

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininesettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Valvira voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikielto

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

- 1) tupakkatuotteessa on 11 §:ssä kiellettyjä lisäaineita tai ominaisuuksia;
- 2) tupakkatuotteen päästöjä ei ole mitattu 12 §:ssä edellytetyllä tavalla tai varmistettu 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa taikka jos päästöt ylittävät 12 §:ssä tai sen nojalla säädetty enimmäismäärät;
- 3) savukkeen palamisominaisuudet eivät täytä 13 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka jos palamisominaisuuksia ei ole testattu ja osoitettu 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa;
- 4) sähkösavuke tai täyttösäiliö ei täytä 23 §:ssä tai sen nojalla taikka 24 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia;
- 5) nikotiininesite ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höy-

99 §

Markkinointia koskeva kielto

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininesettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden *maakunnan* alueelle, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikielto

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

- 1) tupakkatuotteessa on 11 §:ssä kiellettyjä lisäaineita tai ominaisuuksia;
- 2) tupakkatuotteen päästöjä ei ole mitattu 12 §:ssä edellytetyllä tavalla tai varmistettu 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa taikka jos päästöt ylittävät 12 §:ssä tai sen nojalla säädetty enimmäismäärät;
- 3) savukkeen palamisominaisuudet eivät täytä 13 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka jos palamisominaisuuksia ei ole testattu ja osoitettu 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa;
- 4) sähkösavuke tai täyttösäiliö ei täytä 23 §:ssä tai sen nojalla taikka 24 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia;
- 5) nikotiininesite ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höy-

rystettäväksi tarkoitettu nikotiinin neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia;

6) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;

7) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitettua ilmoituksen;

8) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14—16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädetyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

9) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksua;

10) tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus on 32—35 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten vastainen, sähkösavuke tai täyttösäiliö taikka sen vähittäismyyntipakkaus on 36 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkaus on 38 §:n vastainen taikka poltettavaksi tarkoitettua kasvipärisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 39 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen.

Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä myyntikiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahan-

rystettäväksi tarkoitettu nikotiinin neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia;

6) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*;

7) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitettua ilmoituksen;

8) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 14—16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädetyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

9) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 90 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksua;

10) tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus on 32—35 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten vastainen, sähkösavuke tai täyttösäiliö taikka sen vähittäismyyntipakkaus on 36 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkaus on 38 §:n vastainen taikka poltettavaksi tarkoitettua kasvipärisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 39 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä myyntikiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa

tuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Valviran on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Valvira voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Valviran on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltö

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Valvira voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

Jos Valvira toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tiettytyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle huolimatta siitä, että tuote täyttää tämän lain ja EU:n lainsäädännön mukaiset vaatimukset, Valvira voi väliaikaisesti kieltää tuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille. Valviran on heti ilmoitettava komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille väliaikaisesta kiellosta ja sen perusteista. Asia ratkaistaan lopullisesti, kun komissio on ilmoittanut, pitääkö se kieltoa perusteltuna.

määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltö

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tiettytyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle huolimatta siitä, että tuote täyttää tämän lain ja EU:n lainsäädännön mukaiset vaatimukset, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi väliaikaisesti kieltää tuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on heti ilmoitettava komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille väliaikaisesta kiellosta ja sen perusteista. Asia ratkaistaan lopullisesti, kun

komissio on ilmoittanut, pitääkö se kieltoa perusteltuna.

103 §

Oikaisu

Valvira voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Valvira voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) Valvira on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Valvira voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

103 §

Oikaisu

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Ulkasakko ja teettämisuhka

Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Valviran tai kunnan 107 §:ssä tarkoitettussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

Muilta osin uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

106 §

Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 4 momentista tai 107 §:stä muuta johdu.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos 2 momentista ei muuta johdu, Valvira saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee:

- 1) tupakkatuotteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;
- 2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla;
- 3) nikotiininesteen tai höyrystettäväksi tarkoitettun nikotiinittoman nesteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla.

Muutoksenhausta 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 90 ja 91 §:ssä tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin säädetään kuntalaissa (410/2015).

Ulkasakko ja teettämisuhka

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai *maakunta* voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tai *maakunnan* 107 §:ssä tarkoitettussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

Muilta osin uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

106 §

Muutoksenhaku Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan päätöksiin

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 4 momentista *taikka 106 a* tai 107 §:stä muuta johdu.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos 2 momentista ei muuta johdu, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee:

- 1) tupakkatuotteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;
- 2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla;
- 3) nikotiininesteen tai höyrystettäväksi tarkoitettun nikotiinittoman nesteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla.

Muutoksenhausta 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 90 §:ssä tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin säädetään *maakuntalaissa* (/).

Valvontamaksua koskeva oikaisuvaatimus

Edellä 91 §:ssä tarkoitettuun valvontamaksuun saa vaatia oikaisua maakunnalta. Oikaisuvaatimus on esitettävä maksun määräämistä koskevassa asiassa kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisäännöistä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäytölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontamaksu on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta suoritettava säädettyssä ajassa.

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Valviran tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhkaan.

Se, jolle Valvira on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 mo-

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) *Valtion lupa- ja valvontaviraston tai maakunnan* antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhkaan.

Se, jolle *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle *maakunta* on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1

mentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisenuhan, voi saattaa asian hakemuksella Valviran käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valviran päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

Valviran kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Valviralle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Valviralle tilaisuus tulla kuulluksi.

momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisenuhan, voi saattaa asian hakemuksella *Valtion lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tuotetta koskevaa ennakollista ilmoitusta, joka on tämän lain mukaan tehtävä Valtion lupa- ja valvontavirastolle, ei tarvitse tehdä, jos tuotteesta on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu Valviralle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan. Toiminnasta, josta on tämän lain mukaan tehtävä ilmoitus maakunnalle, ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos siitä on ennen tämän lain voimaantuloa ilmoitettu kunnalle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 83 §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa laadittua valvontaohjelmaa pidetään tämän lain mukaisena valvontaohjelmana.

184.

Laki

julkisten alojen eläkelain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 85 §:n 5 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

85 §

85 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää kunnaneläinlääkärille kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovitua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos kunnaneläinlääkäriin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, kunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Maakunnan eläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon *maakunnan* virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina *maakunnan* vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää *maakunnan eläinlääkärille* *maakunnan* virkaehtosopimuksessa sovitua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos *maakunnan eläinlääkäriin* palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, *maakunnan* vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

185.

Laki

panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panostajalain (423/2016) 5, 6, 8, 10—12, 14—24, 26, 28 ja 29 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Pätevyyskirjan myöntäminen

Pätevyyskirjan myöntäminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntää aluehallintovirasto.

Panostajan pätevyyskirjan myöntää *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Panostajan pätevyyskirja myönnetään hakijalle:

Panostajan pätevyyskirja myönnetään hakijalle:

- 1) joka on täyttänyt 20 vuotta;
- 2) joka on terveydeltään sopiva;
- 3) joka on hyvämaineinen;
- 4) joka on koulutukseltaan pätevä; ja
- 5) jolla on riittävä työkokemus.

- 1) joka on täyttänyt 20 vuotta;
- 2) joka on terveydeltään sopiva;
- 3) joka on hyvämaineinen;
- 4) joka on koulutukseltaan pätevä; ja
- 5) jolla on riittävä työkokemus.

6 §

6 §

Terveydentilan osoittaminen

Terveydentilan osoittaminen

Edellä 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukainen pätevyyskirjan hakijan terveydentilan osoittaminen aikaisintaan kolme kuukautta ennen hakemuksen tekemistä annettulla lääkärinlausunnolla.

Edellä 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukainen pätevyyskirjan hakijan terveydentilan osoittaminen aikaisintaan kolme kuukautta ennen hakemuksen tekemistä annettulla lääkärinlausunnolla.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada lääkärinlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lääkärinlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

8 §

Panostajan koulutus

Täyttääkseen 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun edellytyksen panostajan on suoritettava panostajan peruskurssi ja sen jälkeen kuulustelu. Pätevyyskirjan uusimisen edellytyksenä on kertauskurssin suorittaminen.

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettynä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitukseen tulee liittää aluehallintoviraston vahvistama aineisto. Aluehallintovirastolla tai sen määräämällä on oikeus osallistua kurseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Aluehallintovirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään aluehallintoviraston hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna aluehallintoviraston hyväksymää asiantuntijaa.

Kuulustelun yhteydessä peritään kuulusteluun osallistuvalla kuulustelumaksu ja tarvittaessa muut kuulustelusta aiheutuvat kustannukset. Kuulustelumaksun määräytymisen perusteena käytetään kuulustelun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Panostajakoulutuksen asiantuntijaelimenä toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä panostajakoulutuslautakunta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä panostajan perus- ja kertauskurssin sisällöstä, panostajakoulutuslautakunnasta, kurssin johtajasta, kuulustelun järjestämisestä, asiantuntijoista ja kuulustelun yhteydessä perittävistä maksuista.

10 §

Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla

8 §

Panostajan koulutus

Täyttääkseen 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun edellytyksen panostajan on suoritettava panostajan peruskurssi ja sen jälkeen kuulustelu. Pätevyyskirjan uusimisen edellytyksenä on kertauskurssin suorittaminen.

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettynä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoitukseen tulee liittää *Valtion lupa- ja valvontaviraston* vahvistama aineisto. *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* tai sen määräämällä on oikeus osallistua kurseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään *Valtion lupa- ja valvontaviraston* hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna *Valtion lupa- ja valvontaviraston* hyväksymää asiantuntijaa.

Kuulustelun yhteydessä peritään kuulusteluun osallistuvalla kuulustelumaksu ja tarvittaessa muut kuulustelusta aiheutuvat kustannukset. Kuulustelumaksun määräytymisen perusteena käytetään kuulustelun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Panostajakoulutuksen asiantuntijaelimenä toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä panostajakoulutuslautakunta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä panostajan perus- ja kertauskurssin sisällöstä, panostajakoulutuslautakunnasta, kurssin johtajasta, kuulustelun järjestämisestä, asiantuntijoista ja kuulustelun yhteydessä perittävistä maksuista.

10 §

Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla

on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee aluehallintovirasto.

Vaikka hakija ei ole suorittanut panostajan peruskurssia, vanhemman panostajan pätevyyskirja voidaan antaa sellaiselle diplomi-insinöörin, insinöörin, teknikon tai muun vastaavan tutkinnon suorittaneelle, jolla on suorittamansa koulutuksen ja hankkimansa ammattitaidon perusteella pätevyyskirjan saamiseksi riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn vanhemman panostajan kuulustelun. Edellytyksenä on tällöin lisäksi, että hakijalla on vähintään 12 kuukauden käytännön työkokemus räjäytys- ja louhintatyössä.

Ylipanostajan pätevyyskirja voidaan myöntää vanhemman panostajan pätevyyskirjan haltijalle. Hakijalla tulee olla 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja hänen tulee olla suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetty ylipanostajan kuulustelu. Ylipanostajan pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan lisäksi vähintään 18 kuukautta monipuolista työkokemusta vanhempana panostajana räjäytys- ja louhintatyössä.

Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirja voidaan myöntää henkilölle, jolla on 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn räjäytystyön vastuuhenkilön kurssin sekä kuulustelun. Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan työkokemusta ylipanostajan pätevyyttä edellyttävässä räjäytys- ja louhintatyössä asutulla alueella vähintään 24 kuukautta. Työkokemuksesta vähintään kuusi kuukautta tulee olla maanpäällisestä käytännön räjäytys- ja louhintatyöstä. Lisäksi edellytetään nuoremman panostajan kurssin suorittamista, jollei henkilöllä ole vanhemman panostajan tai ylipanostajan pätevyyskirjaa.

on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Vaikka hakija ei ole suorittanut panostajan peruskurssia, vanhemman panostajan pätevyyskirja voidaan antaa sellaiselle diplomi-insinöörin, insinöörin, teknikon tai muun vastaavan tutkinnon suorittaneelle, jolla on suorittamansa koulutuksen ja hankkimansa ammattitaidon perusteella pätevyyskirjan saamiseksi riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn vanhemman panostajan kuulustelun. Edellytyksenä on tällöin lisäksi, että hakijalla on vähintään 12 kuukauden käytännön työkokemus räjäytys- ja louhintatyössä.

Ylipanostajan pätevyyskirja voidaan myöntää vanhemman panostajan pätevyyskirjan haltijalle. Hakijalla tulee olla 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja hänen tulee olla suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetty ylipanostajan kuulustelu. Ylipanostajan pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan lisäksi vähintään 18 kuukautta monipuolista työkokemusta vanhempana panostajana räjäytys- ja louhintatyössä.

Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirja voidaan myöntää henkilölle, jolla on 2 momentissa tarkoitettut riittävät tiedot ja joka on suorittanut pätevyyskirjan saamiseksi edellytetyn räjäytystyön vastuuhenkilön kurssin sekä kuulustelun. Räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan työkokemusta ylipanostajan pätevyyttä edellyttävässä räjäytys- ja louhintatyössä asutulla alueella vähintään 24 kuukautta. Työkokemuksesta vähintään kuusi kuukautta tulee olla maanpäällisestä käytännön räjäytys- ja louhintatyöstä. Lisäksi edellytetään nuoremman panostajan kurssin suorittamista, jollei henkilöllä ole vanhemman panostajan tai ylipanostajan pätevyyskirjaa.

11 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan aluehallintovirastolta. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

11 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

12 §

Turvallisuusselvitys

Panostajan pätevyyskirjan myöntävän aluehallintoviraston on ennen pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslainsäädännössä (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä aluehallintovirastolle mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

12 §

Turvallisuusselvitys

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen *panostajan* pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslainsäädännössä (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

14 §

Pätevyyskirjan uusiminen

Panostajan pätevyyskirjan voimassaoloaika voidaan jatkaa viidellä vuodella sen voimassaoloaikana tehdystä hakemuksesta. Voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun kertauskurssin suorittaminen.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on pantu vireille ennen pätevyyskirjan viimeistä voimassaolopäivää, pätevyyskirjan haltija saa jatkaa toimintaansa aikaisemman pätevyyskirjan perusteella asian ratkaisemiseen saakka. Hakijan on kuitenkin osallistuttava kertauskurssille pätevyyskirjan voimassaoloaikana.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä, hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään

14 §

Pätevyyskirjan uusiminen

Panostajan pätevyyskirjan voimassaoloaika voidaan jatkaa viidellä vuodella sen voimassaoloaikana tehdystä hakemuksesta. Voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun kertauskurssin suorittaminen.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on pantu vireille ennen pätevyyskirjan viimeistä voimassaolopäivää, pätevyyskirjan haltija saa jatkaa toimintaansa aikaisemman pätevyyskirjan perusteella asian ratkaisemiseen saakka. Hakijan on kuitenkin osallistuttava kertauskurssille pätevyyskirjan voimassaoloaikana.

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä, hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään

kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan aluehallintovirastolta.

Se, joka ei ole uusiin pätevyyskirjaansa sen voimassaoloaikana tai sille myönnettynä jatkoaikana, voi saada uuden pätevyyskirjan esittämällä todistuksen suoritettusta kertauskurssista ja panostajan kuulustelusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pätevyyskirjan uusimista koskevasta menettelystä.

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

- 1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
- 2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

- 1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5—7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai
- 2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, aluehallintoviraston on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. Aluehallintovirasto voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on nouda-

kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*.

Se, joka ei ole uusiin pätevyyskirjaansa sen voimassaoloaikana tai sille myönnettynä jatkoaikana, voi saada uuden pätevyyskirjan esittämällä todistuksen suoritettusta kertauskurssista ja panostajan kuulustelusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pätevyyskirjan uusimista koskevasta menettelystä.

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

- 1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
- 2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

- 1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5—7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai
- 2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä

tettava muutoksenhausta huolimatta.

Aluehallintovirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Aluehallintovirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, aluehallintovirasto voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. Aluehallintovirasto voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, aluehallintovirastolle.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta aluehallintoviraston tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

19 §

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa aluehallintovirastolle tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

19 §

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä aluehallintovirastolle ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä,

oikeutetusta aluehallintoviraston henkilöstöstä.

ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta *Valtion lupa- ja valvontaviraston* henkilöstöstä.

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Aluehallintovirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto aluehallintoviraston 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

Rekisteriin merkityt tiedot säilytetään viiden vuoden ajan pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Aluehallintovirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Rekisteriin tallennettujen tietojen julki-

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Valtion lupa- ja valvontavirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto *Valtion lupa- ja valvontaviraston* 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

Rekisteriin merkityt tiedot säilytetään viiden vuoden ajan pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Rekisteriin tallennettujen tietojen julki-

suudesta ja tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn henkilön oikeuksista säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

24 §

Muutoksenhaku

Panostajan kuulustelun hylkäävään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun ja muuhun aluehallintoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen pätevyyskirjan peruuttamista, väliaikaista peruuttamista ja huomautusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

26 §

Poikkeuslupa

Aluehallintovirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi aluehallintovirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevyityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sään-

suudesta ja tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn henkilön oikeuksista säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

24 §

Muutoksenhaku

Panostajan kuulustelun hylkäävään päätökseen saa vaatia oikaisua *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun ja muuhun *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen pätevyyskirjan peruuttamista, väliaikaista peruuttamista ja huomautusta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

26 §

Poikkeuslupa

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevyityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sään-

nösten noudattamista valvoo aluehallintovirasto siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.

nösten noudattamista valvoo työsuojeluviranomaisena Valtion lupa- ja valvontavirasto siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Aluehallintovirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Valtion lupa- ja valvontavirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

186.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkoilulain (606/1973) 4, 11, 12, 14 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1572/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle osoitettuna toimitet-

Ehdotus

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se maakunta, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on *maakunnalle* osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitel-

tava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

11 §

Ulkoilureitin siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämises-

man nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen *maakunnalle*.

11 §

Ulkoilureitin *siirtämiseen sovelletaan*, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian *maakunnan* ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi *maakunta* siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Maakunnan on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Maakunta voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta

HE 14/2018 vp

tä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää *maakunta*, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Maakunnan päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

187.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossapidosta annetun lain (669/1978) 14 ja 16 §, sellaisina kuin niistä on 14 § laissa 1575/2009 ja 16 § osaksi laeissa 547/2005 ja 1575/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 §

Kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on laissa asetetut velvollisuudet ja paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. Määräykset voivat koskea kunnossa- ja puhtaanapitotyön:

- 1) suoritustapaa ja siinä käytettäviä laitteita ja aineita;
- 2) suoritusaikaa;
- 3) lumen käsittelyä, sijoittamista ja poiskuljetusta; sekä
- 4) katujen ja yleisten alueiden jaottelua tavoitetason mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapitoluokkiin.

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä poliisille tiedoksi.

16 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tässä laissa säädetyn tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden, kunnan valvontaviranomainen voi velvoittaa hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että kunta tekee tekemättä jätetyn työn hänen

Ehdotus

14 §

Kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on laissa asetetut velvollisuudet ja paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. Määräykset voivat koskea kunnossa- ja puhtaanapitotyön:

- 1) suoritustapaa ja siinä käytettäviä laitteita ja aineita;
- 2) suoritusaikaa;
- 3) lumen käsittelyä, sijoittamista ja poiskuljetusta; sekä
- 4) katujen ja yleisten alueiden jaottelua tavoitetason mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapitoluokkiin.

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sekä poliisille tiedoksi.

16 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tässä laissa säädetyn tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuuden, kunnan valvontaviranomainen voi velvoittaa hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että kunta tekee tekemättä jätetyn työn hänen

kustannuksellaan. Samoin voidaan niskoittelijaa, jos erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotain tekemästä.

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevassa asiassa noudatetaan muutoin, mitä uhkasakolaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua laiminlyönnistä aiheutuu välitöntä vaaraa turvallisuudelle, kunnan valvontaviranomaisen alaisella viranhaltijalla on oikeus välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Asiasta on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kirjallisesti laiminlyöjälle. Asia on saatettava ilman aiheetonta viivytystä kunnan valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, jonka on tehtävä asiassa päätös. Poliisilla on vastaavasti tässä momentissa tarkoitettu oikeus, jonka käyttämisestä poliisin on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös. Päätös saatetaan laiminlyöjän tietoon.

kustannuksellaan. Samoin voidaan niskoittelijaa, jos erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotain tekemästä.

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevassa asiassa noudatetaan muutoin, mitä uhkasakolaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua laiminlyönnistä aiheutuu välitöntä vaaraa turvallisuudelle, kunnan valvontaviranomaisen alaisella viranhaltijalla on oikeus välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Asiasta on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kirjallisesti laiminlyöjälle. Asia on saatettava ilman aiheetonta viivytystä kunnan valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, jonka on tehtävä asiassa päätös. Poliisilla on vastaavasti tässä momentissa tarkoitettu oikeus, jonka käyttämisestä poliisin on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös. Päätös saatetaan laiminlyöjän tietoon.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

188.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maa-aineslain (555/1981) 4 b, 7, 14, 15, 16, 19, 20 a, 20 c, 23, 23 a ja 23 b §, sellaisina kuin ne ovat, 4 b laeissa 424/2014 ja 977/2017, 20 a ja 20 c § laissa 424/2015, 7 § laeissa 463/1997, 1577/2009 ja 424/2015, 14 § laeissa 463/1997, 424/2015 ja 977/2017, 15 § laeissa 463/1997 ja 1577/2009, 16 § osaksi laeissa 468/2005 ja 1577/2009, 19 ja 23 b § laeissa 468/2005 ja 1577/2009, 23 § osaksi laeissa 495/2000 ja 424/2015 sekä 23 a § laeissa 463/1997, 495/2000, 468/2005 ja 1577/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa alueellaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Maa-ainesten ottamista koskevan lupasian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupasian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34—37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

Ehdotus

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu sen toimivaltaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Maa-ainesten ottamista koskevan lupasian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupasian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34—37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin:

1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;

2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai

3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

Muista lausunnoista säädetään asetuksella.

14 §

*Valvontaviranomainen ja hallintopakko-
asia*

Tämän lain noudattamista valvoo kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia koskevia seikkoja. Tarkastusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Jos virhe on vähäinen, voidaan toimenpiteisiin olla ryhtymättä.

Teettämistoimenpiteet voidaan suorittaa, vaikka ottamisalue ei olisi rikkojan tai lai-

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä *Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan* lausunto, milloin:

1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;

2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai

3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

Muista lausunnoista säädetään asetuksella.

14 §

*Valvontaviranomainen ja hallintopakko-
asia*

Tämän lain noudattamista valvoo kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia koskevia seikkoja. Tarkastusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Jos virhe on vähäinen, voidaan toimenpiteisiin olla ryhtymättä.

Teettämistoimenpiteet voidaan suorittaa, vaikka ottamisalue ei olisi rikkojan tai lai-

minlyöjän omistuksessa tai hallinnassa.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiaan sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä tässä laissa säädetään. Tässä pykälässä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetty oikeudet ja velvoitteet koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka laiminlyödään niiden noudattaminen, valvontaviranomainen tai sen määräämä viranhaltija voi keskeyttää ottamisen sopivaksi katsottavalla tavalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 momentissa mainituin edellytyksin myös keskeyttää ottamisen silloin, kun ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tässä pykälässä mainituissa tapauksissa virka-apua.

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi muuttaa tämän lain nojalla antamia lupamääräyksiä tai peruuttaa luvan, milloin:

1) lupamääräyksiä on jatkuvasti tai muutoin törkeästi rikottu;

minlyöjän omistuksessa tai hallinnassa.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiaan sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä tässä laissa säädetään. Tässä pykälässä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetty oikeudet ja velvoitteet koskevat *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka laiminlyödään niiden noudattaminen, valvontaviranomainen tai sen määräämä viranhaltija voi keskeyttää ottamisen sopivaksi katsottavalla tavalla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös keskeyttää ottamisen, jos ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa virka-apua.

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi muuttaa tämän lain nojalla antamia lupamääräyksiä tai peruuttaa luvan, jos:

1) lupamääräyksiä on jatkuvasti tai muutoin törkeästi rikottu;

2) aineiden ottaminen on ennalta arvaamattomalla tavalla vaikuttanut haitallisesti ympäristöön, asutukseen tai luonnonolosuhteisiin; tai

3) lupahakemuksessa on annettu vääriä tai virheellisiä tietoja tai selvityksiä.

Lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianosaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

19 §

Päätöksen julkipano

Lupaviranomaisen ottamislupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomaisen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä ilmoitustaululla vähintään valituksen tekemiselle varatun ajan. Päätöksen on oltava julkipanosssa ilmoitettuna antamispäivänä asianomaisten saatavana. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

Päätös on toimitettava luvan hakijalle ja luvan myöntämisestä on viipymättä ilmoitettava niille, jotka asian käsittelyn yhteydessä ovat sitä pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

20 a §

Valitusoikeus

2) aineiden ottaminen on ennalta arvaamattomalla tavalla vaikuttanut haitallisesti ympäristöön, asutukseen tai luonnonolosuhteisiin; tai

3) lupahakemuksessa on annettu vääriä tai virheellisiä tietoja tai selvityksiä.

Lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianosaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

19 §

Päätöksen julkipano

Lupaviranomaisen ottamislupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomaisen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä ilmoitustaululla vähintään valituksen tekemiselle varatun ajan. Päätöksen on oltava julkipanosssa ilmoitettuna antamispäivänä asianomaisten saatavana. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

Päätös on toimitettava luvan hakijalle ja luvan myöntämisestä on viipymättä ilmoitettava niille, jotka asian käsittelyn yhteydessä ovat sitä pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Maa-aineslupaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä ja säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Maa-aineslupaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnalle suoritettavasta maksusta.

Kunnalle voidaan valtion tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää avustusta tämän lain 8 §:n nojalla tapahtuvasta maa-alueiden lunastamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin ja 26 §:n mukaisiin korvauksiin.

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee aluehallintovirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain ilmoittaa lupaviranomaiselle otetun aineksen määrä ja laatu.

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

Tämän lain 4 §:n 2 momentin mukaisesta kotitarveotosta tulee ottajan ilmoittaa valvontaviranomaiselle ottamispaikan sijainti ja

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnalle suoritettavan maksun perimisestä.

Kunnalle voidaan valtion tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää avustusta 8 §:n nojalla tapahtuvasta maa-alueiden lunastamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin ja 26 §:n mukaisiin korvauksiin.

Kun 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavan maksun perimisestä. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee *Valtion lupa- ja valvontavirasto*, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan *valtion maksuperustelakia* (150/1992).

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain ilmoittaa otetun aineksen määrä ja laatu lupaviranomaiselle.

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettusta kotitarveotosta tulee ottajan ilmoittaa valvontaviranomaiselle ottamispaikan sijainti ja

arvioitu ottamisen laajuus silloin, kun ottamisalueesta on otettu tai on tarkoitus ottaa enemmän kuin 500 kiintokuutiometriä maa-aineksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoittamismenettelystä.

23 b §

Tietojärjestelmä

Maa-ainesten ottamisen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseksi ylläpidetään tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

1) tämän lain mukaisista luvista ja ilmoituksista, ja

2) ottamisalueiden tilan seurannasta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitetun lupa- ja valvontaviranomaisen on toimitettava tietojärjestelmään hallussaan olevat 1 momentin 1 kohdan mukaiset tiedot.

Tässä laissa tarkoitetulla lupa- ja valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Tietojärjestelmää ylläpitävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus. Ympäristöministeriö voi sopia, että tietojärjestelmän ylläpitoon osallistuu tarvittavilta osin muu asiantuntijalaitos, jolla on tehtävän edellyttämä asiantuntemus.

arvioitu ottamisen laajuus, jos ottamisalueesta on otettu tai on tarkoitus ottaa enemmän kuin 500 kiintokuutiometriä maa-aineksia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoittamismenettelystä.

23 b §

Tietojärjestelmä

Maa-ainesten ottamisen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseksi ylläpidetään tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

1) tämän lain mukaisista luvista ja ilmoituksista; ja

2) ottamisalueiden tilan seurannasta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tässä laissa tarkoitetun lupa- ja valvontaviranomaisen on toimitettava tietojärjestelmään hallussaan olevat 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tässä laissa tarkoitetulla lupa- ja valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot. Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

Tietojärjestelmää ylläpitävät *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ja Suomen ympäristökeskus. Ympäristöministeriö voi sopia, että tietojärjestelmän ylläpitoon osallistuu tarvittavilta osin muu asiantuntijalaitos, jolla on tehtävän edellyttämä asiantuntemus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

189.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 2, 5, 7 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 § laissa 1580/2009, 5 ja 7 laeissa 1013/1996 ja 105/2000 sekä 11 § laissa 1013/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua toimialueellaan siten kuin *ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009)* säädetään.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ja maakunnat edistävät ja tukevat kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä säädetään.

5 §

5 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimitus (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen), jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimitus (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen), jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana siten kuin kuntalain (410/2015) 7 §:ssä ja 8 luvussa säädetään.

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana. *Kuntien yhteistoiminnasta säädetään* kuntalain (410/2015) 7 §:ssä ja 8 luvussa.

Tässä laissa säädettyjen tehtävien järjestäminen voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi noudattaen maakuntalain (/) 6 §:n 2 momentin 4 kohtaa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä maakunnassa huolehtii maakuntavaltuuston määräämä monijäseninen toimitus, jona ei kuitenkaan voi toimia maakuntahallitus.

Muilla osin ympäristönsuojelun hallin-

Muilta osin ympäristönsuojelun hallinnon järjestämisessä noudatetaan kuntalain säännöksiä.

7 §

Toimivallan siirtäminen

Kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

11 §

Oikeus saada tietoja

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan ja valtion viranomaisilta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisia tietoja, jollei salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

non järjestämisessä noudatetaan kuntalakia.

7 §

Toimivallan siirtäminen

Kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämiseen maakunnassa sovelletaan maakuntalakia. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää maakunnassa viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.*

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

11 §

Oikeus saada tietoja

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada kunnan, *maakunnan* ja valtion viranomaisilta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeellisia tietoja, jollei salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

192.

Laki

yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1581/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Omistajalle asetetun velvoitteen laiminlyönti

Omistajalle asetetun velvoitteen laiminlyönti

Jos omistaja tai hänen edustajansa laiminlyö hänelle tässä laissa asetetun tehtävän, voi aluehallintovirasto asettaa määräajan, jonka kuluessa omistajan tai hänen edustajansa on tehtävä suoritettava. Tehtävän suorittamista asetetussa määräajassa aluehallintovirasto voi tehostaa asettamalla uhkasakon. Jos on kyse tässä laissa tarkoitetun kokouksen koolle kutsumisen laiminlyömisestä, aluehallintovirasto voi myös oikeuttaa jonkun asukkaista kutsumaan kokouksen koolle käsittelemään tässä laissa tarkoitettua asiaa.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista omistajalle tai hänen edustajalleen varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätös uhkasakon asettamisesta on annettava tiedoksi haasteen tiedoksiantamisesta säädettyssä järjestyksessä.

Jos omistaja tai hänen edustajansa laiminlyö hänelle tässä laissa asetetun tehtävän, *Valtion lupa- ja valvontavirasto voi* asettaa määräajan, jonka kuluessa omistajan tai hänen edustajansa on *suoritettava tehtävä*. Tehtävän suorittamista asetetussa määräajassa *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi tehostaa asettamalla uhkasakon. Jos on kyse tässä laissa tarkoitetun kokouksen koolle kutsumisen laiminlyömisestä, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi myös oikeuttaa jonkun asukkaista kutsumaan kokouksen koolle käsittelemään tässä laissa tarkoitettua asiaa.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista omistajalle tai hänen edustajalleen on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätös uhkasakon asettamisesta on annettava tiedoksi *noudattaen, mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään haasteen tiedoksiantamisesta*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

191.

Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 9 a §, sellaisena kuin se on laissa 1582/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 a §

Talon omistajan velvollisuuden laiminlyönti

Jos talon omistaja laiminlyö talon omistajalle tässä laissa säädetyn tehtävän tai muutoin menettelee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, aluehallintovirasto voi asettaa määräajan, jonka kuluessa tehtävä on suoritettava tai menettely oikaistava. Aluehallintovirasto voi asettaa tehtävän suorittamisen tai menettelyn oikaisemisen tehosteeksi uhkasakon.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista talon omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätös uhkasakon asettamisesta on annettava tiedoksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Talon omistaja on velvollinen korvaamaan kohtuullisessa määrin välittömän vahingon, joka aiheutuu siitä, että asumisoikeuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hakeva taikka asumisoikeuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hyväksytyt ei saa hakemaansa asumisoikeutta talon omistajan tai hänen edustajansa virheellisen menettelyn vuoksi.

Ehdotus

9 a §

Talon omistajan velvollisuuden laiminlyönti

Jos talon omistaja laiminlyö talon omistajalle tässä laissa säädetyn tehtävän tai muutoin menettelee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi asettaa määräajan, jonka kuluessa tehtävä on suoritettava tai menettely oikaistava. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi asettaa tehtävän suorittamisen tai menettelyn oikaisemisen tehosteeksi uhkasakon.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista talon omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. *Uhkasakosta säädetään* uhkasakkolaissa (1113/1990).

Talon omistaja on velvollinen korvaamaan kohtuullisessa määrin välittömän vahingon, joka aiheutuu siitä, että asumisoikeuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hakeva taikka asumisoikeuden saajaksi tai luovutuksensaajaksi hyväksytyt ei saa hakemaansa asumisoikeutta talon omistajan tai hänen edustajansa virheellisen menettelyn vuoksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

192.

Laki

Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kyrönjoen erityissuojelusta annetun lain (1139/1991) 4 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §
Valtio huolehtii Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattamisesta sekä vastaa tulvasuojelun edellyttämien pumppaamoiden hoidosta ja valvonnasta sekä niiden tarvitseman sähköenergian hankinnasta.

4 §
Etelä-Pohjanmaan maakunta huolehtii Kyrönjoen yläosan tulvasuojelun loppuunsaattamisesta sekä vastaa tulvasuojelun edellyttämien pumppaamoiden hoidosta ja valvonnasta sekä niiden tarvitseman sähköenergian hankinnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

193.

Laki

aravarajoituslain 4 d ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aravarajoituslain (1190/1993) 4 d ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat 4 d § laissa 716/2008 ja 23 § laissa 720/2003, seuraavasti:

4 d §

Asukasvalinnan valvonta

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. Kunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. Valtion asuntorahastolle kuuluu kuntien ja lainansaaajien yleinen ohjaus.

23 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, valtion asuntorahastolla, valtiokonttorilla ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarvittavat asiakirjat. Omistaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

4 d §

Asukasvalinnan valvonta

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. *Siltä osin kuin kyse on asunnoista, joissa tarjottavien asumispalvelujen järjestäminen kuuluu maakunnalle, valvonnasta vastaa maakunta.* Kunnalla ja maakunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle* kuuluu kuntien, *maakuntien* ja lainansaaajien yleinen ohjaus.

23 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksella*, Valtiokonttorilla, *maakunnalla* ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Viranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarvittavat asiakirjat. Omistaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

194.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merensuojelulain (1415/1994) 9, 10 ja 11 § sellaisina kuin niistä ovat 9 § osaksi laeissa 221/1995, 1060/2004 ja 1585/2009 sekä 10 ja 11 § laeissa 221/1995, 1060/2004 ja 1585/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle ei suomalaisesta aluksesta, avomeriyksiköstä tai Suomessa lastatusta aluksesta saa sijoittaa ruoppausmassaa mereen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa, ellei 4 momentista muuta johdu.

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle ei suomalaisesta aluksesta, avomeriyksiköstä tai Suomessa lastatusta aluksesta saa sijoittaa ruoppausmassaa mereen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa, ellei 4 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa häiritsevän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa häiritsevän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja ruoppausmassan sisältämien haitallisten aineiden raja-arvoista.

Ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja ruoppausmassan sisältämien haitallisten aineiden raja-arvoista.

Jos suomalainen alus on saanut toisen valtion viranomaiselta asianmukaisen luvan ruoppausmassan sijoittamiseen alueelle, jolla kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa, ei suomalaisen viranomaisen lupaa vaadita. Tällainen toimi ei kuitenkaan saa olla Suomea

Jos suomalainen alus on saanut toisen valtion viranomaiselta asianmukaisen luvan ruoppausmassan sijoittamiseen alueelle, jolla kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa, ei suomalaisen viranomaisen lupaa vaadita. Tällainen toimi ei kuitenkaan saa olla Suomea

velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa (264/1961).

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei saa ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa tehdä rakennelmia aavalle merelle Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenneministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta, hyväksikäyttöä ja muuta niihin liittyvää toimintaa taikka muuta merenpohjan hyväksikäyttöä varten tulee suomalaisen aluksen tai avomeriyksikön toiminnalle 2 §:n 3 momentin estämättä hankkia Suomen ympäris-

velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa (587/2011).

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei saa ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa tehdä rakennelmia aavalle merelle Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava *liikenne- ja viestintäministeriötä*.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta, hyväksikäyttöä ja muuta niihin liittyvää toimintaa taikka muuta merenpohjan hyväksikäyttöä varten tulee suomalaisen aluksen tai avomeriyksikön toiminnalle 2 §:n 3 momentin estämättä hankkia Suomen ympäris-

tökeskuksen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos toisen valtion viranomainen on antanut toiminnalle asianmukaisen luvan alueella, jossa kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa myöntää tämän lain vastaiseen toimintaan.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä tiedoista, joita lupahakemuksessa on esitettävä. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimuksessa ja hyväksikäytössä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

tökeskuksen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos toisen valtion viranomainen on antanut toiminnalle asianmukaisen luvan alueella, jossa kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa myöntää tämän lain vastaiseen toimintaan.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä tiedoista, joita lupahakemuksessa on esitettävä. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimuksessa ja hyväksikäytössä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on voimassa, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

195.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 8—12, 25, 28, 30 ja 32 §, sellaisina kuin ne, ovat 8—12 ja 28 § laissa 1586/2009, 25 § osaksi laissa 1586/2009, 30 § osaksi laeissa 1018/1996 ja 550/2014 ja 32 § osaksi laeissa 1586/2009 ja 572/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus erityisen painavista syistä toisin määrää.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei *Valtion lupa- ja valvontavirasto* erityisen painavista syistä toisin määrää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoit-

Esityksen alueellisen kiellon ja rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta ja kunnan jäsen, paliskunta sekä sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrää-

tuksen määrämisen voi panna vireille myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen kiellon tai rajoituksen määrämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kiello tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kiello tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisena, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä, että kiello tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kiello tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee määrätä merkitsemisestä kielloa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kiello tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

Kieltoa tai rajoitusta osoittavat merkit saadaan asettaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle riippumatta alueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos merkeistä ei

misen voi panna vireille myös *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen kiellon tai rajoituksen määrämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kiello tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kiello tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisena, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että kiello tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kiello tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* tulee määrätä merkitsemisestä kielloa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kiello tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

Kieltoa tai rajoitusta osoittavat merkit saadaan asettaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle riippumatta alueen omistajan

aiheudu omistajalle tai haltijalle mainittavaa haittaa.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on *soveltuvin osin* noudatettava, mitä 9—11 §:ssä säädetään.

25 §

Maastoliikennenerikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 4 §:n säännöksiä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumisesta, pysäyttämisestä ja pysäköinnistä maastossa,
- 2) rikkoo 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua huolehtimisvelvollisuutta ja teko on omiaan aiheuttamaan ilmeistä vahinkoa tai haittaa luonnolle, muulle ympäristölle, kiinteistölle tai luontaiselinkeinolle taikka huomattavaa häiriötä asutukselle,
- 3) luovuttaa moottorikäyttöisen ajoneuvon alle 15-vuotiaan kuljetettavaksi vastoin 6 §:n säännöksiä,
- 4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,
- 5) ylittää 29 §:n nojalla annetun yleisen nopeusrajoituksen maastossa,
- 6) rikkoo 30 §:n säännöksiä kilpailujen ja harjoitusten luvanvaraisuudesta tai
- 7) jättää noudattamatta 33 §:ssä mainitun pysähtymismerkin,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, maastoliikennenerikkomuksesta sakkoon.

tai haltijan suostumuksesta, jos merkeistä ei aiheudu omistajalle tai haltijalle mainittavaa haittaa.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on noudatettava 9—11 §:ää.

25 §

Maastoliikennenerikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 4 §:n säännöksiä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumisesta, pysäyttämisestä tai pysäköinnistä maastossa,
- 2) rikkoo 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua huolehtimisvelvollisuutta ja teko on omiaan aiheuttamaan ilmeistä vahinkoa tai haittaa luonnolle, muulle ympäristölle, kiinteistölle tai luontaiselinkeinolle taikka huomattavaa häiriötä asutukselle,
- 3) luovuttaa moottorikäyttöisen ajoneuvon alle 15-vuotiaan kuljetettavaksi vastoin 6 §:n säännöksiä,
- 4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka *Valtion lupa- ja valvontaviraston* 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,
- 5) ylittää 29 §:n nojalla säädetyn yleisen nopeusrajoituksen maastossa,
- 6) rikkoo 30 §:n säännöksiä kilpailujen ja harjoitusten luvanvaraisuudesta tai
- 7) jättää noudattamatta 33 §:ssä säädetyn pysähtymismerkin,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, maastoliikennenerikkomuksesta sakkoon.

28 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen erityislupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla laissa säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettu ympäristölupa.

Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupaa ei kuitenkaan tarvita poliisin, palo- ja pelastustoimen viranomaisten tai puolustusvoimien harjoituksiin.

Tässä pykälässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksinä ovat, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, sekä että toiminnan järjestämiseen on saatu alu-

28 §

Maakunnan erityislupa

Maakunta voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla laissa säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettu ympäristölupa.

Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupaa ei kuitenkaan tarvita poliisin, palo- ja pelastustoimen viranomaisten tai puolustusvoimien harjoituksiin.

Kunta voi periä maksun 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta luvasta. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Tässä pykälässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksinä ovat, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle, sekä että toiminnan järjestämiseen on saatu alu-

een omistajan tai haltijan kirjallinen lupa.

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle toimialueellaan ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Metsähallitus valvoo hallinnassaan olevilla alueilla moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa.

een omistajan tai haltijan kirjallinen lupa.

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu *maakunnalle alueellaan* ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. *Tämän lain 8 §:n nojalla annettujen alueellisten kieltojen ja rajoitusten yleinen valvonta kuuluu Valtion lupa- ja valvontavirastolle.*

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa valvovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Metsähallitus valvoo hallinnassaan olevilla alueilla moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämistä maastossa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

196.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 6, 9, 21, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 40, 45, 47—49, 53—55, 57, 57 a, 61, 63, 65, 65 a—65 c ja 68 §, sellaisina kuin ne ovat 6, 9, 30 ja 48 § osaksi laissa 1587/2009, 21 § laeissa 913/2013 ja 195/2016, 24 § laeissa 1587/2009, 913/2013 ja 195/2016, 25 ja 27 § osaksi laeissa 1587/2009 ja 913/2013, 28, 31, 33, 45, 49, 54, 55 ja 63 § laissa 1587/2009, 34 § osaksi laeissa 144/1999 ja 1587/2009, 40 § osaksi laeissa 553/2004 ja 1587/2009, 47 § osaksi laeissa 384/2009 ja 1587/2009, 53 § osaksi laeissa 553/2004, 1587/2009, 594/2011, 913/2013 ja 1259/2014, 57 § osaksi laeissa 1587/2009 ja 548/2014, 57 a § laeissa 1587/2009 ja 594/2011, 61 § laissa 1059/2015, 65 § laissa 255/2017 sekä 65 a—65 c ja 68 § laissa 1259/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

*Luonnonsuojelun hallinto**Luonnonsuojelun hallinto*

Luonnon- ja maisemansuojelun ylin ohjaus ja valvonta kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua *alueellaan*.

Kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua *alueellaan*.

Luonnon- ja maisemansuojelun ylin ohjaus ja valvonta *kuuluvat* ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua.

Maakunnan ja kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua *alueellaan*.

9 §

9 §

*Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset**Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset*

Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (*toimenpiderajoitus*). Toimenpiderajoitus on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitettusta rajoituksesta, jos suojelun tar-

Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (*toimenpiderajoitus*). Toimenpiderajoitus on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitettusta rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei

koitus ei mainittavasti vaarannu.

Valtion viranomaisen ja laitoksen on suunnitellessaan toimenpiteitään ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta luonnonsuojeluohjelman toteuttamista.

21 §

Luonnonsuojelualueen rajojen määrääminen ja merkitseminen

Luonnonsuojelualueen muodostamisesta kiinteistöksi säädetään kiinteistönmuodostamislaisissa.

Kansallis- ja luonnonpuiston raja ja aluetta 18 §:n 2 momentin nojalla koskeva kielto tai rajoitus on merkittävä maastoon selvästi havaittavalla tavalla. Sama koskee muuta luonnonsuojelualueita, jos alueeseen kohdistuu liikkumista tai mairinnousua koskeva kielto tai rajoitus. Muukin luonnonsuojelualue ja aluetta koskeva kielto ja rajoitus voidaan merkitä maastoon. Alueen rajat vesialueilla voidaan merkitä vain karttaan.

Merkinnän tekeminen maastossa voidaan sopimuksella antaa tehtäväksi yksityiselle asiantuntijalle, jolla on tehtävän hoitamisen edellyttämä pätevyys. Tehtävää ei kuitenkaan voida antaa yksityiselle asiantuntijalle, jos merkinnän tekeminen maastossa edellyttää alueen perustamissädöksen tai päätöksen tulkintaa.

Viranomaisen ja yksityisen asiantuntijan välisessä sopimuksessa sovitaan tehtävän sisällöstä ja muista tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista. Viranomainen valvoo asiantuntijaa tämän suorittaessa annettuja tehtäviä. Asiantuntijaan sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Ympäristöministeriön asetuksella säädetään tarkemmin luonnonsuojelualueen rajojen ja aluetta koskevien kieltojen ja rajoitusten merkitsemistavoista sekä merkitsemises-

mainittavasti vaarannu.

Valtion viranomaisen ja laitoksen on suunnitellessaan toimenpiteitään ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta luonnonsuojeluohjelman toteuttamista.

21 §

Luonnonsuojelualueen rajojen määrääminen ja merkitseminen

Luonnonsuojelualueen muodostamisesta kiinteistöksi säädetään kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995).

Kansallis- ja luonnonpuiston raja ja aluetta 18 §:n 2 momentin nojalla koskeva kielto tai rajoitus on merkittävä maastoon selvästi havaittavalla tavalla. Sama koskee muuta luonnonsuojelualueita, jos alueeseen kohdistuu liikkumista tai mairinnousua koskeva kielto tai rajoitus. Muukin luonnonsuojelualue ja aluetta koskeva kielto ja rajoitus voidaan merkitä maastoon. Alueen rajat vesialueilla voidaan merkitä vain karttaan.

Metsähallitus vastaa valtion mailla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden merkitsemisestä. Maakunta vastaa yksityisten luonnonsuojelualueiden merkitsemisestä.

Merkinnän tekeminen maastossa voidaan sopimuksella antaa tehtäväksi yksityiselle asiantuntijalle, jolla on tehtävän hoitamisen edellyttämä pätevyys. Tehtävää ei kuitenkaan voida antaa yksityiselle asiantuntijalle, jos merkinnän tekeminen maastossa edellyttää alueen perustamissädöksen tai päätöksen tulkintaa.

Viranomaisen ja yksityisen asiantuntijan välisessä sopimuksessa sovitaan tehtävän sisällöstä ja muista tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista. Viranomainen valvoo asiantuntijaa tämän suorittaessa annettuja tehtäviä. Asiantuntijaan sovelletaan tässä tehtävässä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ympäristöministeriön asetuksella säädetään tarkemmin luonnonsuojelualueen rajojen ja aluetta koskevien kieltojen ja rajoitusten merkitsemistavoista sekä merkitsemises-

sä käytettävistä tunnuksista.

24 §

Luonnonsuojelualan perustaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun muun luonnonsuojelualan 10 §:n 2 momentissa tarkoitetulle alueelle. Harkittaessa alueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Luonnonsuojelualan perustamis päätöstä ei saa antaa, elleivät maanomistaja ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.

Päätökseen 1 momentin mukaisen luonnonsuojelualan perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta. Päätökseen voidaan sisällyttää 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielto tai rajoitus edellyttäen, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta perustaa luonnonsuojelualueeksi myös muun yksityisen alueen, jos alue sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan. Alueen rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enemmälti kuin aluetta koskevasta suojeleohjelmasta johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Maanomistajalle ja kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ennen päätöksen antamista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelualan merkitsemisestä säädetään 21 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualan perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

sä käytettävistä tunnuksista.

24 §

Luonnonsuojelualan perustaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun muun luonnonsuojelualan *mainitun pykälän* 2 momentissa tarkoitetulle alueelle. Harkittaessa alueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. *Maa-kunta neuvottelee maanomistajan kanssa alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.* Luonnonsuojelualan perustamis päätöstä ei saa antaa, ellei maanomistaja *ole hyväksynyt* alueen rauhoitusmääräyksiä ja aluetta koskevaa korvausta.

Päätökseen 1 momentin mukaisen luonnonsuojelualan perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta. Päätökseen voidaan sisällyttää 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielto tai rajoitus edellyttäen, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta perustaa luonnonsuojelualueeksi myös muun yksityisen alueen, jos alue sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan. Alueen rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enemmälti kuin aluetta koskevasta suojeleohjelmasta johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Maanomistajalle ja kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ennen päätöksen antamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelualan merkitsemisestä

säädetään 21 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

25 §

Alueen määräaikainen rauhoittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja maanomistaja voivat luonnon- tai maisemansuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus voidaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sopimus on voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

25 §

Alueen määräaikainen rauhoittaminen

Maakunta ja maanomistaja voivat luonnon- tai maisemansuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus voidaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sopimus on voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

27 §

Luonnonsuojelualueen rauhoituksen lakkauttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet tai jos alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto. Jos asia on tullut viereille ympäristöministeriön esityksestä tai sen hakemuksesta, jolla asiassa on intressi, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos suojelu alueen omistajan hakemuksesta lakkautetaan tai alueen rauhoitusmääräyksiä olennaisesti lievennetään, voidaan tällaisen päätöksen ehdoksi asettaa, että omistaja maksaa takaisin hänelle maksetun korvauksen kokonaan tai osittain.

Tieto suojelun purkamisesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

27 §

Luonnonsuojelualueen rauhoituksen lakkauttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet tai jos alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto. Jos asia on tullut viereille ympäristöministeriön esityksestä tai sen hakemuksesta, jolla asiassa on intressi, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos suojelu alueen omistajan hakemuksesta lakkautetaan tai alueen rauhoitusmääräyksiä olennaisesti lievennetään, tällaisen päätöksen ehdoksi *voidaan* asettaa, että omistaja maksaa takaisin hänelle maksetun korvauksen kokonaan tai osittain.

Tieto suojelun purkamisesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

28 §

*Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lak-
kauttaminen*

Kunta voi omistajan hakemuksesta tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä lakkauttaa 26 §:ssä tarkoitetun luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto. Jos asia on tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

30 §

Kiellon voimaantulo

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiello tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kiello annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Jos suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen luonnonarvot ovat hävinneet, voidaan alueen suojelu lakkauttaa. Menettelystä on tällöin voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

31 §

28 §

*Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lak-
kauttaminen*

Kunta voi omistajan hakemuksesta tai *Valtion lupa- ja valvontaviraston* esityksestä lakkauttaa 26 §:ssä tarkoitetun luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Hakemuksesta on hankittava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* lausunto. Jos asia on tullut vireille *Valtion lupa- ja valvontaviraston* esityksestä, alueen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

30 §

Kiellon voimaantulo

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiello tulee voimaan, kun *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kiello annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Jos suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen luonnonarvot ovat hävinneet, voidaan suojelu *voidaan* lakkauttaa. *Menettelyssä noudatetaan tällöin 1 momenttia.*

31 §

Poikkeamisvalta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 29 §:n 1 momentin kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojele estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

33 §

Maisema-alueen perustaminen

Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan liiton esityksestä.

34 §

Maisema-aluetta koskevat määräykset

Perustamispäätökseen voidaan ottaa maiseman olennaisten piirteiden säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Määräykset eivät kuitenkaan saa aiheuttaa kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen maisema-aluetta koskevista määräyksistä.

Maisema-aluetta koskevia rakennuslainsäädännön piiriin kuuluvia määräyksiä ei sovelleta alueella, jolla on voimassa asema-kaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa valtion tutkimuslaitokselle tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä, opetuksellista tai keräilyarvoa, se saadaan ottaa talteen ja luovuttaa luonnontieteellis-

Poikkeamisvalta

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 29 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojele estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

33 §

Maisema-alueen perustaminen

Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää *Valtion lupa- ja valvontavirasto* maakunnan esityksestä.

34 §

Maisema-aluetta koskevat määräykset

Perustamispäätökseen voidaan ottaa maiseman olennaisten piirteiden säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Määräykset eivät kuitenkaan saa aiheuttaa kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen maisema-aluetta koskevista määräyksistä.

Maisema-aluetta koskevia rakennuslainsäädännön piiriin kuuluvia määräyksiä ei sovelleta alueella, jolla on voimassa asema-kaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa valtion tutkimuslaitokselle tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä, opetuksellista tai keräilyarvoa, se saadaan ottaa talteen ja luovuttaa luonnontieteellis-

le keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle, korkeakoululle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luvalla muullekin kuin edellä mainituille.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläinlajeja.

45 §

Rauhoitettujen lajien kauppa

Muihin kuin 44 §:ssä tarkoitettuihin lajeihin kuuluvan rauhoitetun eläin- tai kasvilajin yksilön, sen osan tai johdannaisen maahantuonti, maastavienti, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa on kielletty.

47 §

Lajien esiintymispaikkojen suojelu

Asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen uhanalainen eliölaji, jonka häviämishuhto on ilmeinen. Ympäristöministeriön on tarvittaessa laadittava ohjelma erityisesti suojeltavan lajin kannan tai kantojen elvyttämiseksi.

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kielto annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään. Päätös on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päättä.

Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan suojelun lakkauttamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 30 §:n 3 momentissa säädetään suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen suojelun lakkauttamisesta.

Edellä 5 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen lajien suotuisan suojelutason

le keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle, korkeakoululle tai *Valtion lupa- ja valvontaviraston* luvalla muullekin kuin edellä mainituille.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläinlajeja.

45 §

Rauhoitettujen lajien kauppa

Muuhun kuin 44 §:ssä tarkoitettuun lajiin kuuluvan rauhoitetun eläin- tai kasvilajin yksilön, sen osan tai johdannaisen maahantuonti, maastavienti, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi ilman *Valtion lupa- ja valvontaviraston* lupaa on kielletty.

47 §

Lajien esiintymispaikkojen suojelu

Asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen uhanalainen eliölaji, jonka häviämishuhto on ilmeinen. Ympäristöministeriön on tarvittaessa laadittava ohjelma erityisesti suojeltavan lajin kannan tai kantojen elvyttämiseksi.

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Kielto annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla noudattaen julkisista kuulutuksista annettua lakia. Päätös on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päättä.

Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan suojelun *lakkauttamiseen sovelletaan*, mitä 30 §:n 3 momentissa säädetään suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen suojelun lakkauttamisesta.

Edellä 5 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen lajien suotuisan suojelutason

saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Kiellon voimaantuloon ja lakkauttamiseen sovelletaan, mitä tämän pykälän 3 ja 4 momentissa säädetään.

48 §

Poikkeukset rauhoitussäännöksistä

Mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 39, 42 ja 47 §:ssä säädettyistä rauhoitussäännöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Jos hakemus koskee koko maata, poikkeuksen myöntää ympäristöministeriö. Poikkeusta koskevaan päätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläin- ja kasvilajeja.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin, lukuun ottamatta metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä, ja liitteessä IV (b) tarkoitettuihin kasvilajeihin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito, kuljetus, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi ja vaihdettavaksi on kielletty. Sama koskee lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettuja lintuja sanotun direktiivin artiklasta 6 (2) ja (3) johtuvien poik-

saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Kiellon voimaantuloon ja lakkauttamiseen sovelletaan tämän pykälän 3 ja 4 momenttia.

48 §

Poikkeukset rauhoitussäännöksistä

Mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 39, 42 ja 47 §:ssä säädettyistä rauhoitussäännöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Jos hakemus koskee koko maata, poikkeuksen myöntää ympäristöministeriö. Poikkeusta koskevaan päätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske 49 §:ssä tarkoitettuja eläin- ja kasvilajeja.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Luontodirektiivin liitteen IV a) *kohdassa* tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin liitteen IV a) *kohdassa* tarkoitettuihin eläinlajeihin, lukuun ottamatta metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä, ja mainitun direktiivin liitteen IV b) *kohdassa* tarkoitettuihin kasvilajeihin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito, kuljetus, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi ja vaihdettavaksi on kielletty. Sama koskee lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuja lintuja *mainitun* direk-

keuksin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentin kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:n, 42 §:n 2 momentin sekä 47 §:n 2 ja 5 momentin kielloista luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus sanotun direktiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 2 momentin kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus lintudirektiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla.

53 §

Valtion korvausvelvollisuus

Jos 29 tai 47 §:n nojalla tehdystä päätöksestä tai 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siinä täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 31 §:n, 48 §:n 2 momentin tai 49 §:n 3 momentin nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määrittämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista.

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 24 §:n 3 momentin nojalla tehnyt päätöksen luonnonsuojelualueen perustamisesta ja päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa, valtio on omistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan.

Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehdoisesta toteuttamistavasta ei ole voitu sopia, toimitusta 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta. Korva-

tiivin 6 artiklan 2 ja 3 kohdista johtuvien poikkeuksin.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:ssä, 42 §:n 2 momentissa sekä 47 §:n 2 ja 5 momenteissa säädetystä kielloista luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyillä perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus mainitun direktiivin 9 artiklassa säädettyillä perusteilla.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 2 momentissa säädetystä kiellosta luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyillä perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus mainitun direktiivin 9 artiklassa säädettyillä perusteilla.

53 §

Valtion korvausvelvollisuus

Jos 29 tai 47 §:n nojalla tehdystä päätöksestä tai 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siinä täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 31 §:n, 48 §:n 2 momentin tai 49 §:n 3 momentin nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määrittämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista.

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on 24 §:n 3 momentin nojalla tehnyt päätöksen luonnonsuojelualueen perustamisesta ja päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa, valtio on omistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan.

Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehdoisesta toteuttamistavasta ei ole voitu sopia, toimitusta 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämiseksi voi-

usten määräämisestä säädetään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa. Alueen käyttöoikeuden rajoituksesta on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentissa säädetyn suurista korkoa siitä päivästä, jolloin alueen omistaja on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimitukseen.

Jos 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuvan merkityksellisen haitan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, voidaan korvaus määrätä lajista riippuen enintään kymmeneksi vuodeksi. Tämän jälkeen korvaus tulee määrätä pysyvästä haitasta, jos on todennäköistä, että lisääntymis- tai levähdyspaikka on pysyvä.

Jos viranomaisen 66 §:n 1 momentin nojalla tekemä päätös lupa-asiassa tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 65 c §:n nojalla tekemä ilmoituksenvaraista toimenpidettä koskeva päätös rajoittaa kiinteistön käyttöä siten, että alueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia, eikä luvan myöntämiselle tai ilmoituksenvaraisen toimenpiteen toteuttamiselle olisi ollut muutoin estettä, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole silloin, kun haitta aiheutuu:

- 1) vesilaissa (587/2011) tarkoitetun luvan epäämisestä;
- 2) ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitetun luvan epäämisestä;
- 3) kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettua malminetsintälupaa, kaivoslupaa tai kullanhuhdontalupaa koskevan asian ratkaisemisesta;
- 4) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa tarkoitetun lunastusluvan epäämisestä; taikka
- 5) valtiolle, kunnalle tai kuntayhtymälle.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja maa-aineslain (555/1981) mukaisten lupien epäämisestä aiheutuvan haitan korvaamisesta säädetään erikseen. Metsälain 10 §:n mukaisen, metsien käyttöä koskevan erityisen velvoitteen kohtuullistamisesta säädetään metsälain 11 §:ssä.

daan hakea Maanmittauslaitokselta. Korvausten määräämisestä säädetään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa. Alueen käyttöoikeuden rajoituksesta on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentissa säädetyn suurista korkoa siitä päivästä, jolloin alueen omistaja on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimitukseen.

Jos 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuvan merkityksellisen haitan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, korvaus voidaan määrätä lajista riippuen enintään kymmeneksi vuodeksi. Tämän jälkeen korvaus tulee määrätä pysyvästä haitasta, jos on todennäköistä, että lisääntymis- tai levähdyspaikka on pysyvä.

Jos viranomaisen 66 §:n 1 momentin nojalla tekemä päätös lupa-asiassa tai *Valtion lupa- ja valvontaviraston* 65 c §:n nojalla tekemä ilmoituksenvaraista toimenpidettä koskeva päätös rajoittaa kiinteistön käyttöä siten, että alueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle aiheutuu 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia, eikä luvan myöntämiselle tai ilmoituksenvaraisen toimenpiteen toteuttamiselle olisi ollut muutoin estettä, valtio on vaadittaessa velvollinen korvaamaan haitan. Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole silloin, kun haitta aiheutuu:

- 1) vesilaissa (587/2011) tarkoitetun luvan epäämisestä;
- 2) ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitetun luvan epäämisestä;
- 3) kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettua malminetsintälupaa, kaivoslupaa tai kullanhuhdontalupaa koskevan asian ratkaisemisesta;
- 4) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa tarkoitetun lunastusluvan epäämisestä; taikka
- 5) valtiolle, kunnalle tai kuntayhtymälle.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja maa-aineslain (555/1981) mukaisten lupien epäämisestä aiheutuvan haitan korvaamisesta säädetään erikseen. Metsälain mukaisen, metsien käyttöä koskevan erityisen velvoitteen kohtuullistamisesta säädetään *mainitun lain 3 luvussa*.

Korvausten jaksotus

Tämän lain 53 §:n mukaan määrättävän korvauksen maksatus voidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

Maksuerille on maksettava 53 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkoa ensimmäisen korvauserän maksamisen jälkeiseltä ajalta.

55 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 10 §:n 2 momentissa tarkoitettun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa ne tarkoitukset, joihin alueen suojelulla pyritään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Jos suojelu myöhemmin raukeaa ja alueen omistajalle on aiheutunut toimenpidekiellosta merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta korvaus. Sama on laki, jos luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta luovutaan 50 §:n 3 momentin nojalla.

Korvauksesta päättää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

57 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenha-

Korvausten jaksotus

Edellä 53 §:ssä tarkoitettun korvauksen maksatus voidaan *Valtion lupa- ja valvontaviraston* vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

Maksuerille on maksettava 53 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkoa ensimmäisen korvauserän maksamisen jälkeiseltä ajalta.

55 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 10 §:n 2 momentissa tarkoitettun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa ne tarkoitukset, joihin alueen suojelulla pyritään. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Jos suojelu myöhemmin raukeaa ja alueen omistajalle on aiheutunut toimenpidekiellosta merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta korvaus. Sama koskee tilannetta, jossa luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta luovutaan 50 §:n 3 momentin nojalla.

Korvauksesta päättää hakemuksesta *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

57 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta,

usta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 1 momentissa tarkoitettu asia vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 61 §:n 3 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevassa asiassa on muutoin noudatettava, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

57 a §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on, sen lisäksi, mitä 57 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi tehostaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laimin-

jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 1 momentissa tarkoitettu asia vireille *Valtion lupa- ja valvontavirastossa*, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 61 §:n 3 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään lisäksi uhkasakkolaissa (1113/1990).

57 a §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on, sen lisäksi, mitä 57 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi tehostaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustan-

lyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Vireillepano-oikeudesta säädetään tämän lain 57 §:n 2 momentissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiminnanharjoittajalta luontovahingon tai sen uhan ehkäisemisen taikka luontovahingon korjaamisen kannalta välttämättömät tiedot.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta luontovahinkoon, jonka ehkäisemisestä ja korjaamisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa tai geenitekniikka-laissa (377/1995).

61 §

Valitus

Ympäristöministeriön 50 §:n 3 momentin tai 52 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ympäristöministeriön muuhun päätökseen sekä Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen ja kunnan viranomaisen 26 tai 28 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitettaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä, toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta koskeissa asioissa valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla. Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskeissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on vali-

nuksella tai toiminta keskeytetään. *Vireillepano-oikeuteen sovelletaan* tämän lain 57 §:n 2 momenttia.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiminnanharjoittajalta luontovahingon tai sen uhan ehkäisemisen taikka luontovahingon korjaamisen kannalta välttämättömät tiedot.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta luontovahinkoon, jonka ehkäisemisestä ja korjaamisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa tai geenitekniikka-laissa (377/1995).

61 §

Valitus

Ympäristöministeriön 50 §:n 3 momentin tai 52 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ympäristöministeriön muuhun *kuin 1 momentissa tarkoitettuun* päätökseen sekä Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätökseen ja kunnan viranomaisen 26 tai 28 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitettaessa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätöksestä, toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta koskeissa asioissa valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla. Muissa kuin korvausta sekä 31 §:n ja 48 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa koskeissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman hyväksymistä koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on vali-

tusoikeus myös mainitunlaisella valtakunnallisella yhteisöllä ja maanomistajien etua valvovalla valtakunnallisella yhteisöllä.

Muuten muutoksenhaussa noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

63 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. *Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, ympäristöministeriö päättää, mikä toinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon. Ympäristöministeriön päätökseen ei saa erikseen va-*

tusoikeus myös mainitunlaisella valtakunnallisella yhteisöllä ja maanomistajien etua valvovalla valtakunnallisella yhteisöllä.

Muulta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

63 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

littamalla hakea muutosta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen *tai kun se on saanut tiedoksi ympäristöministeriön 2 momentissa tarkoitettun päätöksen.*

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauksen mukaan arviointimenettelyn yhteydessä. Mainitun lain mukaisen yhteysviranomaisen on sisällytettävä 2 momentissa tarkoitettut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja luonnonsuojelun alueen haltijan lausunnot lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

65 a §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa tai asetuksessa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 65 §:n 1 momentissa tarkoitettusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

65 b §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpiteestä saattaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 65 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryh-

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut *Valtion lupa- ja valvontavirastoon.*

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauksen mukaan arviointimenettelyn yhteydessä. Mainitun lain mukaisen yhteysviranomaisen on sisällytettävä 2 momentissa tarkoitettut *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ja luonnonsuojelun alueen haltijan lausunnot lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

65 a §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa tai asetuksessa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 65 §:n 1 momentissa tarkoitettusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle.*

65 b §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpiteestä saattaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle.* Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 65 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryh-

tymistä. Se katsotaan toimitetuksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kun se on saapunut. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

65 c §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 65 a tai 65 b §:n nojalla ilmoitetusta toimenpiteestä aiheutuu tai uhkaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 64 a §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

68 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuudessa vuodessa siitä, kun komissio tai neuvosto on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi. Edellä 64 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla erityisillä suojelualueilla suojelu on kuitenkin toteutettava viipymättä sen jälkeen, kun alueesta on tehty ilmoitus komissiolle.

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on edistettävä Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien ekologistia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä luonnon-suojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on edistettävä myös

tymistä. Se katsotaan toimitetuksi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, kun se on saapunut. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

65 c §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 65 a tai 65 b §:n nojalla ilmoitetusta toimenpiteestä aiheutuu tai uhkaa aiheutua 64 a §:ssä kielletty seuraus, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 64 a §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

68 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuudessa vuodessa siitä, kun komissio tai neuvosto on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi. Edellä 64 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla erityisillä suojelualueilla suojelu on kuitenkin toteutettava viipymättä sen jälkeen, kun alueesta on tehty ilmoitus komissiolle.

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on edistettävä Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien ekologistia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä luonnon-suojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on edistettävä myös

HE 14/2018 vp

laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Metsähallituksen hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojeluperusteet on otettava huomioon myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ja Metsähallituksen hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojeluperusteet on otettava huomioon myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

197.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1020/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Valtion puolesta puhevaltaa 35 f §:ssä tarkoitetussa korvausasiassa käyttää lupaviranomainen.

Valtion puolesta puhevaltaa 35 f §:ssä tarkoitetussa korvausasiassa käyttää lupaviranomainen.

Lupaviranomainen myös valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Lupaviranomainen myös valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

198.

Laki

ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain (81/1998) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 1588/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus valvontaansa varten saada tiedot voimassa olevista ympäristövahinkovakuutuksista toiminnanharjoittajilta ja 6 §:ssä tarkoitettulta Ympäristövakuutuskeskukselta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista. *Tarkempia säännöksiä valvonnasta* annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valvontaansa varten saada tiedot voimassa olevista ympäristövahinkovakuutuksista toiminnanharjoittajilta ja 6 §:ssä tarkoitettulta Ympäristövakuutuskeskukselta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

199.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 18, 26, 195 ja 196 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laissa 230/2017, 195 § laissa 1589/2009 sekä 196 § osaksi laissa 1589/2009, *muutetaan* 7, 8, 15, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 31–33, 47, 65 - 67, 67 b - 67 d, 72, 127, 133, 173, 174, 177, 178, 188, 190, 191, 192, 198, 201, 203 ja 205, sellaisina kuin niistä ovat 7 § osaksi laissa 1441/2006, 8 ja 205 § laissa 1589/2009, 19 ja 67 b - 67 d § laissa 482/2016, 23 § laissa 202/2005, 31 ja 47 § laissa 28/2016, 33 § osaksi laissa 28/2016, 65 § osaksi laissa 1129/2008, 66 § osaksi laeissa 1589/2008, 28/2016 ja 230/2017, 72 ja 133 § osaksi laissa 1589/2009, 127 § osaksi laissa 112/2007, 173 ja 174 § laissa 196/2016, 188 ja 190 § laissa 976/2017, 191 § osaksi laeissa 1441/2006, 28/2016 ja 230/2017, 192 § laeissa 1589/2009 ja 230/2017, 198 § osaksi laissa 196/2016, 201 § laeissa 1589/2009 ja 28/2016 sekä 203 § laissa 1129/2008, sekä *lisätään* lakiin siitä lailla 1150/2016 kumotun 199 §:n tilalle uusi 199 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Kaavoituskatsaus

Kaavoituskatsaus

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitos- ja vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävydestä.

Kaavoituskatsauksesta on tiedotettava sen tarkoituksen kannalta sopivalla tavalla.

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja *maakunnassa* vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävydestä.

Kaavoituskatsauksesta on tiedotettava sen tarkoituksen kannalta sopivalla tavalla.

8 §

Kehittämiskeskustelu

Kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kesken käydään vähintään kerran vuodessa kehittämiskeskustelu, jossa käsitellään kunnan alueiden käytön suunnitteluun ja sen kehittämiseen, vireillä oleviin ja lähiaikoina vireille tuleviin merkittäviin kaava-asioihin sekä kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä.

15 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta ja 65 §:ssä kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville. Rakennusjärjestyksen laatimisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

8 §

Maakunnan ja kuntien yhteistyö alueiden käytön suunnittelussa

Maakunnan ja alueen kuntien tulee tehdä ennakoivaa ja vuorovaikutteista yhteistyötä alueidenkäytön suunnittelussa.

Maakunnan ja kunnan kesken järjestetään tarpeen mukaan tai vähintään kerran maakuntavaltuustokaudessa keskustelu ajankohtaisista alueidenkäytön kysymyksistä. Keskusteluun voidaan kutsua myös valtion viranomaisten edustajia.

15 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestystä valmisteltaessa noudatetaan 62 §:ää vuorovaikutuksesta ja 65 §:ää kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Kunnan on lähetettävä viivytyksettä rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskeva päätös ja rakennusjärjestys tiedoksi maakunnalle. Rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava niille viranomaisille, kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet rakennusjärjestyksen ollessa nähtävillä.

Kunnan on lähetettävä voimaan tullut rakennusjärjestys Maanmittauslaitokselle, maakunnalle, kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennusjärjestyksen laatimisesta.

18 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n mukaan kuuluvista tehtävistä.

19 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liiton tehtävänä on maakunnan suunnittelu sekä merialuesuunnittelu.

21 §

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa tulee olla rakennustarkastaja. Jos tehtävien hoitamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, kunnilla voi olla yhteinen rakennustarkastaja. Kunta voi myös antaa rakennusvalvontatehtävän sopimuksen nojalla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

18 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

(kumotaan)

19 §

Maakunnan tehtävät

Maakunnan tehtävänä on maakuntakaavan laatiminen, maakunnan suunnittelu ja merialuesuunnittelu.

Maakunnan tehtävänä on edistää alueidenkäytön suunnittelua ja rakennusvalvontatoimen järjestämistä kunnissa.

21 §

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus. *Rakennusvalvonnan viranomaistehtävät voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi noudattaen maakuntalain (1) 6 §:n 2 momentin 4 kohtaa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä maakunnassa huolehtii maakuntavaltuuston määräämä monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia maakuntahallitus. Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa ja, jos rakennusvalvonnan viranomaistehtävät on 1 momentin mukaisesti siirretty maakunnalle, maakunnassa on oltava rakennustarkastaja. Jos tehtävien hoitamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, kunnilla voi olla yhteinen rakennustarkasta-*

Rakennustarkastajalta vaadittavasta kelpoisuudesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen sovelletaan, mitä kuntalaisesta säädetään. Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.

23 §

Tavoitteiden valmistelu

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä niiden muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee. Tavoitteiden valmistelun on perustuttava eri tahojen vuorovaikutukseen. Tavoitteiden valmistelusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Maakunnan suunnittelun tehtävät

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma. Alueellisesta kehittämisohjelmasta säädetään erikseen.

Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta *taikka useamman kuin yhden kunnan aluei-*

ja. Kunta voi myös antaa rakennusvalvontatehtävän sopimuksen nojalla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

Rakennustarkastajalta vaadittavasta kelpoisuudesta *annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.*

Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen *sovelletaan kuntalakiä (410/2015). Rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen maakunnassa sovelletaan maakuntalakiä (/). Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijan ratkaistavaksi.*

23 §

Tavoitteiden valmistelu

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä *sellaisten* ministeriöiden, *maakuntien* ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee. Tavoitteiden valmistelun on perustuttava eri tahojen vuorovaikutukseen. Tavoitteiden valmistelusta *annetaan tarkemmat säännökset* valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Maakunnan suunnittelun tehtävät

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntastrategia ja muuta alueidenkäytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava. *Maakuntastrategiasta säädetään maakuntalain 35 §:ssä.*

Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja aluerakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta on tarpeen.

den käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

26 §

Maakunnan liitto

Maakuntakaavan laatimisesta ja muusta maakunnan suunnittelusta huolehtii kuntayhtymä (maakunnan liitto), jossa alueen kuntien on oltava jäseninä. (kumotaan)

Maakuntajaosta säädetään erikseen.

27 §

Maakuntakaavan laatiminen

Maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Maakuntakaava voidaan laatia myös vaihteittain tai osa-alueittain. Laadittaessa maakuntakaava osa-alueittain tulee kaavan valmistelua ohjaamaan asettaa maakunnan liiton toimielin, jossa on asianomaisten kuntien ehdottamia jäseniä.

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-alueita koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyys-teen;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestä-

26 §

Maakunnan liitto

(kumotaan)

27 §

Maakuntakaavan laatiminen

Maakunnan tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. *Maakunnan on asetettava kaavan valmistelua ohjaamaan maakunnan ja kaava-alueen kuntien yhteistyöryhmä, jossa on alueen kunkin kunnan ja maakunnan nimeämiä jäseniä.*

Maakuntakaava voidaan laatia myös vaihteittain tai osa-alueittain.

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-alueita koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyys-teen;

viin liikenteen ja teknisen huollon järjestykseen;

4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttöön;

5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;

6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä

7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvittävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvittävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

31 §

Maakuntakaavan hyväksyminen

Maakuntakaavan hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin.

32 §

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, *pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.*

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitettujen kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestykseen *sekä liikennejärjestelmän toimivuuteen;*

4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttöön;

5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;

6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen;

7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvittävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvittävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

31 §

Maakuntakaavan hyväksyminen

Maakuntakaavan hyväksyy *maakuntavaltuusto.*

32 §

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitettujen kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

33 §

Rakentamisrajoitus

Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelu-alueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.

Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (*ehdollinen rakentamisrajoitus*). Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty maakuntakaavan toteuttamista varten. Jos maakuntakaavan aluevaraus pääasiallisesti vastaa rakennuslain (370/1958) mukaisen seutukaavan aluevarausta, ei vastaavasti myöskään seutukaavan hyväksymisen jälkeen omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia oteta huomioon.

Maakunnan liitto voi, *jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen*, kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen ja hyväk-

33 §

Rakentamisrajoitus

Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelu-alueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.

Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (*ehdollinen rakentamisrajoitus*). Haittaa arvioitaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty maakuntakaavan toteuttamista varten. Jos maakuntakaavan aluevaraus pääasiallisesti vastaa rakennuslain (370/1958) mukaisen seutukaavan aluevarausta, myöskään seutukaavan hyväksymisen jälkeen omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia ei oteta huomioon.

Maakunta voi kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen, *jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen*. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen ja hyväk-

syminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen *maakunnan liiton*, tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain (410/2015) 49 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimielimeen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään kunnasta.

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

Kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*).

Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta maakunnan liittoa.

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville säädetään tarkemmin asetuksella.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja niihin ministeriöihin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kyseisten ministeriöiden sekä maakunnan liiton kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

syminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen tehtävään soveltuvan kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain (410/2015) 49 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimielimeen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään kunnasta.

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

Kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*).

Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta *maakuntaa*.

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville *annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston* asetuksella.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä *niihin ministeriöihin ja viranomaisiin*, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. *Kyseisten ministeriöiden, viranomaisten sekä maakunnan kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.*

Maakunnan on maakuntakaavaa valmisteltaessa oltava yhteydessä kuntiin ja järjestettävä neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien kunnan kehittämistavoitteiden

Valmisteltaessa muuta kaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun neuvotteluun on kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

Viranomaisneuvottelusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

67 §

Ilmoittaminen kaavan hyväksymisestä

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on viipymättä lähetettävä tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Jos kirjelmässä, jossa pyyntö on esitetty, on useita allekirjoittajia, voidaan tieto kaavan hyväksymisestä lähettää vain ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille.

toteamiseksi.

Valmisteltaessa *sellaista* muuta kaavaa kuin *maakuntakaavaa*, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä *maakuntaan sekä niihin viranomaisiin, joiden toimialaa asia koskee. Kyseisten viranomaisten* ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Viranomaisneuvottelusta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

67 §

Ilmoittaminen kaavan hyväksymisestä ja voimaantulosta

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on viivytyksettä lähetettävä tieto niille *viranomaisille*, kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Jos kirjelmässä, jossa pyyntö on esitetty, on useita allekirjoittajia, tieto kaavan hyväksymisestä voidaan lähettää vain ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. *Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava sekä kaava ja kaavaselostus julkaistava yleisessä tietoverkossa.*

Maakunnan on lähetettävä viivytyksettä maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakunnille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille. Maakunnan on lähetettävä voimaan tullut maakuntakaava tiedoksi edellä mainituille tahoille.

Kunnan on lähetettävä viivytyksettä yleiskaavan ja asemakaavan hyväksymistä koskeva päätös sekä kaavakartta ja -selostus

tiedoksi maakunnalle. Kunnan on lähetettävä voimaan tullut yleiskaava ja asemakaava Maanmittauslaitokselle, maakunnalle, kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle, kaava-alueeseen rajoittuvalle naapurikunnalle sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

67 b §

Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen

Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle. Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Maakuntien liittojen tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä. Merialuesuunnitelmat on sovitettava yhteen.

Tarkemmat säännökset merialuesuunnitelman esitystavasta sekä merialuesuunnitelmien lukumääristä, suunnittelualueista ja määräajoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

67 c §

Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien liittojen on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Maakuntien liittojen on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

67 d §

Merialuesuunnitelmasta tiedottaminen

Maakuntien liittojen on tiedotettava hy-

67 b §

Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen

Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle. Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne *maakunnat*, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. *Maakuntien* tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä. Merialuesuunnitelmat on sovitettava yhteen.

Tarkemmat säännökset merialuesuunnitelman esitystavasta sekä merialuesuunnitelmien lukumääristä, suunnittelualueista ja määräajoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

67 c §

Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. *Maakuntien* on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

67 d §

Merialuesuunnitelmasta tiedottaminen

Maakuntien on tiedotettava hyväksytystä

väksytystä merialuesuunnitelmasta ja sen perusteluista internetissä. Tieto hyväksytystä merialuesuunnitelmasta on lähetettävä valmisteluun osallistuneille viranomaisille ja yhteisöille. Merialuesuunnitelman on oltava kaikkien saatavilla internetissä.

Maakuntien liittojen tulee toimittaa hyväksytty merialuesuunnitelma ja siihen tehdyt muutokset viipymättä tiedoksi ympäristöministeriöön.

72 §

Suunnittelutarve ranta-alueella

Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuululle rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ranta-aluetta, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) maa- ja metsätalouden tai kalatalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista;
- 2) maanpuolustuksen tai rajavaltion tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 3) merenkulun tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 4) olemassa olevan asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentamista; eikä
- 5) olemassa olevan asuinrakennuksen korjaamista tai vähäistä laajentamista.

Kunta voi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta kuultuaan* osoittaa rakennusjärjestyksessä alueet, joilla 1 momentissa säädetty rajoitus ei ole voimassa sen johdosta, ettei alueella ole sen sijainnin vuoksi odotettavissa suunnittelua edellyttävää rakentamista eikä alueella ole erityisiä luonnon- ja maisema-arvoja tai virkistyskäytön tarpeita. Tällainen rakennusjärjestyksen määräys voi

merialuesuunnitelmasta ja sen perusteluista internetissä. Tieto hyväksytystä merialuesuunnitelmasta on lähetettävä valmisteluun osallistuneille viranomaisille ja yhteisöille. Merialuesuunnitelman on oltava kaikkien saatavilla internetissä.

Maakuntien tulee toimittaa hyväksytty merialuesuunnitelma ja siihen tehdyt muutokset viipymättä tiedoksi ympäristöministeriöön.

72 §

Suunnittelutarve ranta-alueella

Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuululle rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ranta-aluetta, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) maa- ja metsätalouden tai kalatalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista;
- 2) maanpuolustuksen tai rajavaltion tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 3) merenkulun tarpeisiin tapahtuvaa rakentamista;
- 4) olemassa olevan asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentamista; eikä
- 5) olemassa olevan asuinrakennuksen korjaamista tai vähäistä laajentamista.

Kunta voi osoittaa rakennusjärjestyksessä alueet, joilla 1 momentissa säädetty rajoitus ei ole voimassa sen johdosta, ettei alueella ole sen sijainnin vuoksi odotettavissa suunnittelua edellyttävää rakentamista eikä alueella ole erityisiä luonnon- tai maisema-arvoja taikka virkistyskäytön tarpeita. Tällainen rakennusjärjestyksen määräys voi olla voimassa enintään kuusi vuotta kerrallaan,

olla voimassa enintään kuusi vuotta kerrallaan, kuitenkin enintään niin kauan kuin määräyksen perusteena olleissa olosuhteissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden vuoksi edellytyksiä määräykselle ei enää ole.

Poikkeuksen myöntämisestä 1 ja 2 momentin rajoituksesta säädetään 23 luvussa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske ennen 1 päivää tammikuuta 1997 olemassa olleeseen asuinrakennukseen tai maatilaan liittyvän saunarakennuksen rakentamista. Jos hakemus 1 momentin rajoituksesta poikkeamiseen koskee aluetta, jonka omistusoikeus on siirtynyt hakijalle ennen 10 päivää toukokuuta 1996 ja jota koskevan kaavan laatimista ei ole kohtuullisessa ajassa pantu vireille maanomistajasta riippumattomasta syystä, lupaa ei ilman painavaa syytä saa evätä, jos rakennus tulee hakijan henkilökohtaiseen käyttöön ja kunta puoltaa hakemusta eikä rakentaminen vaaranna luonnon tai maiseman arvoja. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske aluetta, jonka kohdalla on 2 momentin mukainen suunnittelutarve.

127 §

Rakennuksen purkamislupa

Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi. Lupa on myös tarpeen, jos yleiskaavassa niin määrätään.

Lupaa ei tarvita, jos voimassa oleva rakennuslupa, tämän lain mukainen katusuunnitelma, maantielain mukainen hyväksytty tiesuunnitelma tai ratalain mukainen hyväksytty ratasuunnitelma edellyttävät rakennuksen purkamista. Lupaa ei myöskään tarvita talousrakennuksen ja muun siihen verrattavan vähäisen rakennuksen purkamiseen, ellei rakennusta ole pidettävä historiallisesti merkittävänä tai rakennustaiteellisesti arvokkaana tai tällaisen kokonaisuuden osana.

Rakennuksen tai sen osan purkamisesta on, jollei purkamiseen tarvita lupaa, kirjallisesti ilmoitettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamis-

kuitenkin enintään niin kauan kuin määräyksen perusteena olleissa olosuhteissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden vuoksi edellytyksiä määräykselle ei enää ole.

Poikkeuksen myöntämisestä 1 ja 2 momentin rajoituksesta säädetään 23 luvussa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske ennen 1 päivää tammikuuta 1997 olemassa olleeseen asuinrakennukseen tai maatilaan liittyvän saunarakennuksen rakentamista. Jos hakemus 1 momentin rajoituksesta poikkeamiseen koskee aluetta, jonka omistusoikeus on siirtynyt hakijalle ennen 10 päivää toukokuuta 1996 ja jota koskevan kaavan laatimista ei ole kohtuullisessa ajassa pantu vireille maanomistajasta riippumattomasta syystä, lupaa ei ilman painavaa syytä saa evätä, jos rakennus tulee hakijan henkilökohtaiseen käyttöön ja kunta puoltaa hakemusta eikä rakentaminen vaaranna luonnon tai maiseman arvoja. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske aluetta, jonka kohdalla on 2 momentin mukainen suunnittelutarve.

127 §

Rakennuksen purkamislupa

Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi. Lupa on myös tarpeen, jos yleiskaavassa niin määrätään.

Lupaa ei tarvita, jos voimassa oleva rakennuslupa, tämän lain mukainen katusuunnitelma, maantielain mukainen hyväksytty tiesuunnitelma tai ratalain mukainen hyväksytty ratasuunnitelma edellyttävät rakennuksen purkamista. Lupaa ei myöskään tarvita talousrakennuksen ja muun siihen verrattavan vähäisen rakennuksen purkamiseen, ellei rakennusta ole pidettävä historiallisesti merkittävänä tai rakennustaiteellisesti arvokkaana tai tällaisen kokonaisuuden osana.

Rakennuksen tai sen osan purkamisesta on, jollei purkamiseen tarvita lupaa, kirjallisesti ilmoitettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamis-

työhön ryhtymistä (*purkamisilmoitus*). Rakennusvalvontaviranomainen voi mainitun ajan kuluessa perustellusta syystä vaatia luvan hakemista.

työhön ryhtymistä (*purkamisilmoitus*). Rakennusvalvontaviranomainen voi mainitun ajan kuluessa perustellusta syystä vaatia luvan hakemista.

Jos rakennuksen tai sen osan purkaminen voi merkitä historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen taikka kaupunkikuvan tai rakennetun ympäristön turmeltumista, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee 14 päivän kuluessa purkamisilmoituksen tai purkamiseen johtavan rakennuslupahakemuksen saatuaan tiedottaa siitä kunnanhallitukselle ja Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

133 §

Kuuleminen ja lausunnot

Rakennuslupahakemuksen vireilletulosta on ilmoitettava naapurille, jollei ilmoittaminen hankkeen vähäisyys tai sijainti taikka kaavan sisältö huomioon ottaen ole naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Naapurilla tarkoitetaan viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajaa ja haltijaa. Samanaikaisesti on asian vireilläolosta sopivalla tavalla tiedotettava myös rakennuspaikalla.

Rakennuspaikalla on tarvittaessa toimitettava katselmus rakennuksen ympäristöön soveltuvuuden selvittämiseksi, rakentamisen vaikutusten arvioimiseksi ja naapurien kuulemiseksi. Katselmuksen ajasta on annettava tieto hakijalle sekä naapureina olevien kiinteistöjen haltijoille.

Jos rakennuslupaa haetaan luonnonsuojelulain mukaiselle valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyä luonnonsuojelun kannalta merkittävälle alueelle tai alueelle, joka maakuntakaavassa on varattu virkistys- tai suojelualueeksi, hakemuksesta on pyydettyä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

133 §

Kuuleminen ja lausunnot

Rakennuslupahakemuksen vireilletulosta on ilmoitettava naapurille, jollei ilmoittaminen hankkeen vähäisyys tai sijainti taikka kaavan sisältö huomioon ottaen ole naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Naapurilla tarkoitetaan viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajaa ja haltijaa. Samanaikaisesti on asian vireilläolosta sopivalla tavalla tiedotettava myös rakennuspaikalla.

Rakennuspaikalla on tarvittaessa toimitettava katselmus rakennuksen ympäristöön soveltuvuuden selvittämiseksi, rakentamisen vaikutusten arvioimiseksi ja naapurien kuulemiseksi. Katselmuksen ajasta on annettava tieto hakijalle sekä naapureina olevien kiinteistöjen haltijoille.

Jos rakennuslupaa haetaan luonnonsuojelulain mukaiselle valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyä luonnonsuojelun kannalta merkittävälle alueelle, *hakemuksesta on pyydettyä lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Jos rakennuslupaa haetaan alueelle, joka maakuntakaavassa on varattu virkistys- tai suojelualueeksi, hakemuksesta on pyydettyä lausunto maakunnalta. Lausunto ei kuitenkaan ole tarpeen, jos rakentaminen perustuu kunnan poikkeamispäätökseen, jota koskevasta hakemuksesta tässä momentissa mainittu viranomainen on antanut lausunnon. Lausunto maakunnalta ei ole myöskään tarpeen, jos alueella on voimassa oikeusvaikutteinen*

Tarkemmat säännökset lupahakemuksesta ilmoittamisesta, tiedottamisesta ja huomautuksen tekemisestä annetaan asetuksella.

173 §

Poikkeamismenettely

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on varattava naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Kunnan on tiedotettava poikkeamista koskevasta hakemuksesta ja alueellista poikkeamista koskevasta päätösehdotuksesta 1 momentissa mainituille. Kunta voi periä tiedottamisesta aiheutuneet kustannukset hakielta.

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on tarvittaessa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, muun valtion viranomaisen ja maakunnan liiton lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, kunnan on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Kunnan on kuitenkin pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto aina, kun poikkeaminen koskee:

- 1) luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
- 2) rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; tai
- 3) maakuntakaavassa virkistys-, suojelu- tai liikennealueeksi varattua aluetta.

Edellä 3 momentissa mainittujen viranomaisten on annettava lausuntonsa kuukauden kuluessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamismenette-

yleiskaava tai asemakaava. Tässä momentissa mainitun viranomaisen on annettava lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksesta ilmoittamisesta, tiedottamisesta ja huomautuksen tekemisestä.

173 §

Poikkeamismenettely

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on varattava naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Kunnan on tiedotettava poikkeamista koskevasta hakemuksesta ja alueellista poikkeamista koskevasta päätösehdotuksesta 1 momentissa mainituille. Kunta voi periä tiedottamisesta aiheutuneet kustannukset hakielta.

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on tarvittaessa pyydettävä *valtion viranomaisen ja maakunnan lausunto*, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, kunnan on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Kunnan on kuitenkin *aina pyydettävä lausunto*:

- 1) *Valtion lupa- ja valvontavirastolta, jos poikkeaminen koskee* luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
- 2) *Museovirastolta, jos poikkeaminen koskee* rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; ja
- 3) *maakunnalta, jos poikkeaminen koskee* maakuntakaavassa virkistys-, suojelu- tai liikennealueeksi varattua aluetta.

Edellä 3 momentissa mainittujen viranomaisten on annettava lausuntonsa kuukauden kuluessa *siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamismenette-

lystä.

lystä.

174 §

Poikkeamispäätös

Kunnan on perusteltava poikkeamispäätös siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Kunta voi poikkeamispäätöksessä määrätä ehtoja poikkeamiselle.

Kunnan on määrättävä poikkeamispäätöksessä aika, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava. Määräaika voi olla enintään kaksi vuotta. Alueellisen poikkeamisen määräaika voi olla kuitenkin enintään viisi vuotta.

Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, voidaan poikkeamispäätös tai sen jäljennös lähettää ainoastaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille.

Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamispäätös *viivytyksettä* tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Poikkeamispäätökseen sovelletaan, *mitä* 145 §:ssä *säädetään* lupa- ja valvontamaksusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamispäätöksen toimittamisesta.

177 §

Määräys suunnitteluvoitteen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asema-

174 §

Poikkeamispäätös

Kunnan on perusteltava poikkeamispäätös siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Kunta voi poikkeamispäätöksessä määrätä ehtoja poikkeamiselle.

Kunnan on määrättävä poikkeamispäätöksessä aika, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava. Määräaika voi olla enintään kaksi vuotta. Alueellisen poikkeamisen määräaika voi olla kuitenkin enintään viisi vuotta.

Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, voidaan poikkeamispäätös tai sen jäljennös lähettää ainoastaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille.

Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tiedoksi *maakunnalle*.

Poikkeamispäätökseen sovelletaan 145 §:ää lupa- ja valvontamaksusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamispäätöksen toimittamisesta.

177 §

Määräys suunnitteluvoitteen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asema-

kaavojen laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, asianomainen ministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista on neuvoteltava kunnan kanssa. Kunnalta on myös pyydettävä asiassa lausunto.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, ministeriö voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti maakunnan liittoa, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla.

Kun ministeriö on antanut 1 momentissa tarkoitettua määräyksen asema- tai yleiskaavan laatimisesta tai muuttamisesta, on määräyksen tarkoittamalla alueella voimassa rakennuskielto ja 128 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus.

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, asianomainen ministeriö voi antaa maakunnan liitolle tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan liiton, kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto.

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätökseen

kaavojen laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, ympäristöministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista on neuvoteltava kunnan kanssa. Kunnalta on myös pyydettävä asiassa lausunto.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, *ympäristöministeriö* voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti *maakuntaa*, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla.

Kun *ympäristöministeriö* on antanut 1 momentissa tarkoitettua määräyksen asema- tai yleiskaavan laatimisesta tai muuttamisesta, on määräyksen tarkoittamalla alueella voimassa rakennuskielto ja 128 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimenpiderajoitus.

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, *ympäristöministeriö* voi antaa *maakunnalle* tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista on neuvoteltava *maakunnan*, kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto.

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

Kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Muutoksenhakuviranomaisen on kunnan pyynnöstä ilmoitettava arvio siitä, milloin tällaista kaavaa koskeva päätös annetaan. Jos arvioitua aikaa ei ole mahdollista noudattaa, siitä on ilmoitettava kunnalle.

Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon samaan aikaan, kun päätöksen katsotaan kuntalain 140 §:n mukaisesti tulleen kunnan jäsenen tietoon.

Jos hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu siten kuin 9 §:n 3 momentissa säädetään, kaavaa koskevassa valituksessa ei saa vedota siihen, että hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointi on suoritettu puutteellisesti. Valitusoikeudesta arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 34 §:ssä.

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188, 189, 189 a, 189 b ja 190 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja maakunnan liiton 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hal-

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *maakuntalaissa* säädetään. *Muun kaavan kuin maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään.* Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Muutoksenhakuviranomaisen on kunnan pyynnöstä ilmoitettava arvio siitä, milloin tällaista kaavaa koskeva päätös annetaan. Jos arvioitua aikaa ei ole mahdollista noudattaa, siitä on ilmoitettava kunnalle.

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on *maakuntalain 136 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtävälle.* *Muun kaavan kuin maakuntakaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon samaan aikaan,* kun päätöksen katsotaan kuntalain 140 §:n mukaisesti tulleen kunnan jäsenen tietoon.

Jos hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu siten kuin 9 §:n 4 momentissa säädetään, kaavaa koskevassa valituksessa ei saa vedota siihen, että hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointi on suoritettu puutteellisesti. Valitusoikeudesta arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 34 §:ssä.

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188, 189, 189 a, 189 b ja 190 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen ja *maakunnan* 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallinto-

lintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Rakennuslupaa, katusuunnitelmaa tai huonevuoksuunnetelmaa koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin asia on ratkaistu lainvoiman saaneessa asemakaavassa.

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 137 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös *maakunnan liitolla* ja kunnalla, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Maakuntakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on valitusoikeus myös valtakunnallisella yhteisöllä, kun kysymys on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuudesta.

Poiketen siitä, mitä valitusoikeudesta kuntalain 92 §:ssä säädetään, vaikutukseltaan vähäisestä muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutoksesta valitusoikeus on niillä, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Muutoin tällaisen asemakaavan muutoksen valitusoikeudesta on voimassa, mitä edellä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista

lainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain mukaisen päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Rakennuslupaa, katusuunnitelmaa tai huonevuoksuunnetelmaa koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin asia on ratkaistu lainvoiman saaneessa asemakaavassa.

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 137 §:ssä ja *maakuntalain 133 §:ssä* säädetään valitusoikeudesta, viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös kunnalla, jonka alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Maakuntakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on valitusoikeus myös valtakunnallisella yhteisöllä, kun kysymys on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuudesta.

Poiketen siitä, mitä valitusoikeudesta kuntalain 137 §:ssä säädetään, vaikutukseltaan vähäisestä muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutoksesta valitusoikeus on niillä, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Muutoin tällaisen asemakaavan muutoksen *valitusoikeuteen sovelletaan 1 ja 2 momenttia*. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai

käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Muilla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut maakuntakaavan.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyöluja- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä
- 4) kunnalla.

Valitusoikeus maisematyölupaa ja rakennuksen purkamislupaa koskevasta päätöksestä on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 2) kunnan jäsenellä; sekä
- 3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa.

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella silloin, kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä. Jos rakennusluvan mukainen rakentaminen merkitsee purka-

muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Muilla kuin *maakunnalla* tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut maakuntakaavan.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyöluja- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla.

Valitusoikeus maisematyölupaa ja rakennuksen purkamislupaa koskevasta päätöksestä on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa.

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös *Valtion lupa- ja valvontavirastolla*, jos rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä. Jos rakennusluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttä-

mis lupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

vän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös *Valtion lupa- ja valvontavirastolla*.

195 §

Viranomaisen oikaisukehotus kaava-asiassa

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään muutoksenhausta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kunnan hyväksytyä yleiskaavan tai asemakaavan tehdä kunnalle kirjallisen oikaisukehotuksen, jos kaava on laadittu ottamatta huomioon valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita tai muutoin vastoin lain säännöksiä ja on yleisen edun mukaista saattaa asia uudelleen kunnassa päätettäväksi.

Oikaisukehotus tulee tehdä kaavaa koskevan päätöksen valitusajan kuluessa. Oikaisukehotuksen antamiseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava oikaisukehotuksen tekemisestä hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden on ilmoituksen saatuaan lähetettävä kunnalle tiedot päätöksestä tehdyistä valituksista. Hallinto-oikeuden tulee myös ilmoittaa valittajille tehdyistä oikaisukehotuksista.

Oikaisukehotuksen johdosta kunnanvaltuuston on tehtävä kaavaa koskeva päätös. Jollei valtuusto tee päätöstä kuuden kuukauden kuluessa oikaisukehotuksesta, kaavan hyväksymispäätös on katsottava rauenneeksi.

196 §

Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin

Jos kunnan aiemmasta päätöksestä oli tehty valitus hallinto-oikeudelle, kunnan on ilmoitettava kirjallisesti oikaisukehotuksen

195 §

Viranomaisen oikaisukehotus kaava-asiassa

(kumotaan)

196 §

Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin

(kumotaan)

johdosta tehdystä uudesta päätöksestä hallinto-oikeudelle sekä valituksen tehneille. Aikaisemmasta päätöksestä tehtyjen valitusten katsotaan kohdistuvan uuteen hyväksymispäätökseen. Jos kunta pysyttää hyväksymistä koskevan päätöksen entisellään, muilla kuin valituksen jo tehneillä ei ole oikeutta muutoksenhakuun. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on kuitenkin valitusoikeus.

Jos kunta päättää muuttaa hyväksytyä kaavaa, hallinto-oikeuden on varattava valituksen tehneille tilaisuus täydentää tai muuttaa valitustaan. Tällöin myös muilla valitukseen oikeutetuilla on oikeus hakea muutosta päätökseen siltä osin kuin kaavaa on muutettu.

Jos peruste hallinto-oikeudelle tehdyiltä valitukselta poistuu kunnan muutettua päätöstään tai palautettua sen uudelleen käsiteltäväksi, hallinto-oikeus antaa ratkaisun tehtyyn kulukorvausvaatimukseen.

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

Valtioneuvoston 22 §:ssä tarkoitettu päätös annetaan julkipanon jälkeen.

Hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa sekä kunnan viranomaisen ja hallinto-oikeuden päätös 171 ja 172 §:ssä tarkoitettussa poikkeamista koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Ympäristöministeriön 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 38 §:n 2 momentissa ja 179 §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen.

Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

Seuraavat päätökset annetaan julkipanon jälkeen:

1) valtioneuvoston 22 §:ssä tarkoitettu päätös:

2) hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa;

3) hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa;

4) kunnan viranomaisen ja hallinto-oikeuden päätös 171 ja 172 §:ssä tarkoitettussa poikkeamista koskevassa asiassa;

5) ympäristöministeriön 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä tarkoitettu päätös.

Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu.

199 §

Alueiden käytön seuranta

Ympäristöministeriön on järjestettävä alueiden käytön ja rakennetun ympäristön tilan ja kehityksen seuranta.

Maakunnan on huolehdittava alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan ja toimitettava seurattatiedot ympäristöministeriölle.

Kunnan on huolehdittava kaavoitus- ja rakennustoimen hoidon edellyttämästä alueiden käytön, rakentamisen ja rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä seurannan järjestämisestä ja seurattavista tiedoista.

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä yleis- ja asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten tai oikaisukehotuksen ei voida katsoa kohdistuvan. Kunnan on annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajille ja muutoksenhakuviranomaiselle *sekä, jos määräys koskee oikaisukehotuksen kohteena olevaa kaavaa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.* Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Jos viranomainen on 195 §:n nojalla tehnyt kaavan hyväksymispäätöksestä oikaisukehotuksen, kaavan täytäntöönpano keskeytyy siihen asti, kun kunnanvaltuusto on tehnyt asiassa uuden päätöksen, jollei kunnanhallitus ole 1 momentin nojalla määrännyt kaavan osaa tulemaan voimaan.

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisu- luonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan tai maakunnan liiton

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Maakunta voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä yleis- ja asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten ei voida katsoa kohdistuvan. Kunnan on annettava päätös viivytyksettä tiedoksi valittajille ja muutoksenhakuviranomaiselle. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisu- luonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan tai *maakunnan* suostu-

suostumuksella tehdä kaavaan myös vähäisiä tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Asianomaisella ministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista valvonta- ja muuta viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Eräiden päätösten lähettamisestä tiedoksi viranomaisille säädetään erikseen.

muksella tehdä kaavaan myös vähäisiä tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä on oikeus saada maakunnilta, kunnilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja. Maakunnalla on oikeus saada kunnilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia 199 §:n 2 momentissa tarkoitettun seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja. Kunnalla on oikeus saada maakunnalta ja muilta viranomaisilta maksutta alueiden käytön suunnittelussa tarpeellisia tietoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja 1 momentissa mainittujen viranomaisten on oikeus saada maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Maakuntakaavoihin, jotka ovat olleet ehdotuksena julkisesti nähtävillä ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 28 §:ää.

200.

Laki

vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 3, 8, 11 d ja 39 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § laissa 1713/2015, 11 d § laissa 717/2008 ja 39 § laissa 721/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Korkotukilainojen hyväksymisvaltuus

Korkotukilainojen hyväksymisvaltuus

Korkotukilainoja voidaan hyväksyä valtion talousarviossa vahvistetun hyväksymisvaltuuden rajoissa.

Korkotukilainoja voidaan hyväksyä valtion talousarviossa vahvistetun hyväksymisvaltuuden rajoissa.

Valtioneuvosto voi vahvistaa lainojen hyväksymisvaltuuden alueelliset ja muut käyttöperusteet. *Hyväksymisvaltuutta voidaan yleisten edellytysten täytyessä käyttää kunnan puoltamiin kohteisiin.*

Valtioneuvosto voi vahvistaa lainojen hyväksymisvaltuuden alueelliset ja muut käyttöperusteet.

Tämän lain mukainen korkotuki on suunnattava eri alueilla ja eri kunnissa esiintyvän asunnontarpeen mukaan.

Tämän lain mukainen korkotuki on suunnattava eri alueilla ja eri kunnissa esiintyvän asunnontarpeen mukaan.

8 §

8 §

Korkotukilainan hyväksyvä viranomainen

Korkotukilainan hyväksyvä viranomainen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus päättää lainan hyväksymisestä korkotukilainaksi.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus päättää lainan hyväksymisestä korkotukilainaksi. *Ennen päätöksen tekemistä keskuksen on kuultava kohteen sijaintikuntaa tai maakuntaa.*

Korkotukilainan lyhennysohjelmaa, korkoa tai muita lainaehtoja voidaan muuttaa kesken laina-ajan, jos Valtiokonttori hyväksyy muutoksen.

Korkotukilainan lyhennysohjelmaa, korkoa tai muita lainaehtoja voidaan muuttaa kesken laina-ajan, jos Valtiokonttori hyväksyy muutoksen.

11 d §

Asukasvalinnan valvonta

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. Kunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. Valtion asuntorahastolle kuuluu kuntien ja lainansaajien yleinen ohjaus.

39 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, valtion asuntorahastolla, valtiokonttorilla ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarpeelliset asiakirjat. Lainansaaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Lainanmyöntäjän on valvottava, että lainavarojen käyttö ja korkotuki ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset.

11 d §

Asukasvalinnan valvonta

Kunta valvoo asukkaiden valintaperusteiden noudattamista. *Siltä osin kuin kyse on asunnoista, joissa tarjottavien asumispalvelujen järjestäminen kuuluu maakunnalle, valvonnasta vastaa maakunta.* Kunnalla ja maakunnalla on oikeus vaatia valvonnan suorittamiseksi tarvittavat tiedot lainansaajalta.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asukkaiden valinnassa ja asukasvalinnan valvonnassa noudatettavista menettelytavoista. *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen kuuluu kuntien, maakuntien ja lainansaajien yleinen ohjaus.*

39 §

Valvonta

Ympäristöministeriöllä, *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskusella,* Valtiokonttorilla, *maakunnalla* ja kunnalla on oikeus ohjata ja valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada nähtäväkseen valvonnan toteuttamiseksi tarpeelliset asiakirjat. Lainansaaja on velvollinen vaadittaessa toimittamaan asiakirjat tarkastajan luona tarkastettaviksi.

Lainanmyöntäjän on valvottava, että lainavarojen käyttö ja korkotuki ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

203.

Laki

avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) 6 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 448/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Myöntämisen edellytykset

Myöntämisen edellytykset

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) asuinrakennus ja asunnot soveltuvat erityisryhmään kuuluvien käyttöön;
- 2) erityisryhmään kuuluvilla on pitkäaikaista asunnontarvetta paikkakunnalla; ja
- 3) että asuinrakennuksen sijaintikunta puoltaa avustuksen myöntämistä.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus hyväksyy hankesuunnitelman, joka osoittaa, että hanke on kokonaisuudessaan taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltu.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) asuinrakennus ja asunnot soveltuvat erityisryhmään kuuluvien käyttöön;
- 2) erityisryhmään kuuluvilla on pitkäaikaista asunnontarvetta paikkakunnalla; ja
- 3) *Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus kuulee kohteen sijaintikuntaa tai -maakuntaa.*

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus hyväksyy hankesuunnitelman, joka osoittaa, että hanke on kokonaisuudessaan taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

204.

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 16 § sellaisena kuin se on laissa 1593/2009,

muutetaan 4—9, 10 a—10 d, 10 f, 11—15, 17, 22, 26 a, 26 f, 26 j, 26 l ja 28 § sellaisina kuin niistä ovat 4 § laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 571/2014, 5 § laeissa 1593/2009 ja 272/2011, 6, 9, 13—15 § laissa 1593/2009, 10 a—10 d ja 10 f § laissa 1263/2014, 11 § osaksi laeissa 1593/2009 ja 272/2011, 12 § osaksi laeissa 623/2010 ja 272/2011, 17 § osaksi laissa 1593/2009, 22 § osaksi laissa 623/2010 sekä 26 a, 26 f, 26 j, 26 l ja 28 § laissa 272/2011,

lisätään uusi 28 a ja 28 b §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ja seuraavat toimialoillaan tämän lain täytäntöönpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä sekä Luonnonvarakeskus maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä tämän lain täytäntöön panemiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii tämän lain mukaisista tehtävistä toimialueellaan.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ja seuraavat toimialoillaan tämän lain täytäntöönpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä sekä Luonnonvarakeskus maa- ja metsätalousministeriön määräämiä tehtäviä tämän lain täytäntöön panemiseksi.

Maakunta huolehtii tämän lain mukaisista tehtävistä alueellaan.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, *maakunnat* sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, *maakunnat* sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimi-

muista tehtävistä toimialoillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialoillaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma;

9) hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

aloillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialoillaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

5 §

Maakunnan tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella maakunnan tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella tämän momentin ja 11 §:n selvityksistä ja tiedoista vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma noudattaen, mitä valmistelun aikatauluista säädetään 13 §:ssä;
- 9) toteuttaa osaltaan toimenpideohjelmaa sekä seurata ja edistää sen toteutumista;
- 10) arvioida 21 §:n 3 momentissa tarkoitettujen poikkeuksellisen luonnonolosuhteen tai onnettomuuden aiheuttaman tilapäisen vesien tilan huonontumisen merkitystä ympäristötavoitteiden kannalta;
- 11) varmistua siitä, että jos vesienhoitosuunnitelmassa esitetään 21 §:n 3 momentissa ja 22—25 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksia, tämä ei estä tai vaaranna 21 §:n 1 momentin mukaisten ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa;
- 12) koota osaltaan 1—11 kohdassa tarkoi-

tetut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään;

13) huolehtia osaltaan tässä laissa tarkoitetuista tehtävistä, sekä tarpeellisesta yhteistyöstä kansainvälisillä vesienhoitoalueilla;

14) tarkastella yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa vesien tilaan vaikuttavia muiden lakien mukaisia ennakkovalvontatoimenpiteitä osana toimenpideohjelman tarkistamista ja esittää tarvittaessa niiden saattamista ajan tasalle. Ennakkovalvontatoimenpiteisiin kuuluvien lupien sekä tarkkailumääräysten muuttamisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa (527/2014) ja vesilaisissa (587/2011).

Maakunnan tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu alueellaan:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu toimialueellaan:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) valmistella merenhoidosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa ja hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoidosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa mainituissa tehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) osaltaan valmistella merenhoidosuunnitelmaa ja edistää sen toteutumista sekä toteuttaa sen toimenpideohjelmaa;

5) koota osaltaan 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja tallettaa ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoidosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa mainituissa tehtävissä *maakunnalle* asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakunnan ja Suomen ympäristökeskuksen tässä pykälässä tarkoitetuista tehtävistä ja niiden aikatauluista.

6 §

Valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista

Vesienhoitoalueista ja vesienhoitoalueen yhteensovittavasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Vesien ominaispiirteet

Pintavedet jaotellaan vesienhoidon järjestämiseksi maantieteellisten ja luonnontieteellisten ominaispiirteiden mukaan tyypeihin. Pohjavesistä määritetään tärkeiden ja muiden vedenhankintakäyttöön soveltuvien pohjavesialueiden sijainti ja rajat sekä pohjavesialueiden maa- ja kallioperän yleispiirteet. Ominaispiirteiden selvittämistä varten vesiä voidaan tarkastella kokonaisuuksina.

6 §

Maakuntien yhteistyö vesienhoidon järjestämisessä

Maakuntien on vesienhoitoalueella tehtävä yhteistyötä vesienhoidon järjestämiseksi valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti:

- 1) vesien tilan arvioimisessa;
- 2) ympäristötavoitteiden asettamisessa;
- 3) vesienhoidon järjestämisen työohjelman sekä vesienhoitosuunnitelman valmistelun aikataulun laatimisessa;
- 4) vesienhoidon keskeisten kysymysten tunnistamisessa;
- 5) vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelmien laatimisessa;
- 6) seurantaohjelman laatimisessa;
- 7) vesien tilaan vaikuttavien ennakkovalvontatoimenpiteiden tarkastelemisessa yhteistyössä Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa.

Maakunnat voivat järjestää vesienhoitoaluekohtaisen yhteistyön maakuntalain (/) 8 luvussa säädetyllä tavalla.

Maakuntien on yhteensovitettava vesienhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö myös valtakunnallisesti vesienhoitoalueiden välillä.

Maakuntien yhteistyönä toteutettavien vesienhoidon tehtävien sisällöstä sekä vesienhoitoalueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Vesien ominaispiirteet

Maakunta määrittää pintavesien sijainnin ja rajat sekä jaottelee pintavedet vesienhoidon järjestämiseksi maantieteellisten ja luonnontieteellisten ominaispiirteiden mukaan tyypeihin. Maakunta määrittää pohjavesistä tärkeiden ja muiden vedenhankintakäyttöön soveltuvien pohjavesialueiden sijainnin ja rajat sekä pohjavesialueiden maa- ja kallioperän yleispiirteet. Ominaispiirtei-

den selvittämistä varten vesiä voidaan tarkastella kokonaisuuksina.

8 §

Vesien tilan luokittelu

Pinta- ja pohjavedet luokitellaan ihmisten toiminnan aiheuttaman muutoksen voimakkuuden perusteella. Pintaveden luokka perustuu ekologiseen ja kemialliseen tilaan sen mukaan, kumpi niistä on huonompi.

Pintaveden ekologinen tila on erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä tai huono. Luokitus tehdään suhteutettuna vertailuoloihin. Voimakkaasti muutettujen ja keinotekoisien pintavesimuodostumien vertailuoloina on paras saavutettavissa oleva ekologinen tila, johon suhteutettuina ne vastaavasti luokitellaan hyvään, tyydyttävään, välttävään ja huonoon tilaan.

Pintaveden kemiallinen tila on hyvä, jos se täyttää asetuksella erikseen säädettyjen yhteisölaainsäädännössä määriteltyjen haitallisten aineiden ympäristölaatonormit.

Pohjavedet luokitellaan kemiallisten ja määrällisten ominaisuuksien perusteella hyvään ja huonoon tilaan.

9 §

Seuranta

Vesienhoitoalueella pinta- ja pohjavesien seuranta on järjestettävä niin, että niiden tilasta saadaan yhtenäinen ja monipuolinen kokonaiskuva.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Seurantaohjelmaa laadittaessa otetaan soveltuvin osin huomioon toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

Pohjavesialueen määrittäminen

8 §

Vesien tilan luokittelu

Maakunta luokittelee pinta- ja pohjavedet ihmisten toiminnan aiheuttaman muutoksen voimakkuuden perusteella. Pintaveden luokka perustuu ekologiseen ja kemialliseen tilaan sen mukaan, kumpi niistä on huonompi.

Pintaveden ekologinen tila on erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä tai huono. Luokitus tehdään suhteutettuna vertailuoloihin. Voimakkaasti muutettujen ja keinotekoisien pintavesimuodostumien vertailuoloina on paras saavutettavissa oleva ekologinen tila, johon suhteutettuina ne vastaavasti luokitellaan hyvään, tyydyttävään, välttävään ja huonoon tilaan.

Pintaveden kemiallinen tila on hyvä, jos se täyttää *valtioneuvoston* asetuksella erikseen säädettyjen *Euroopan unionin lainsäädännössä* määriteltyjen haitallisten aineiden ympäristölaatonormit.

Pohjavedet luokitellaan kemiallisten ja määrällisten ominaisuuksien perusteella hyvään ja huonoon tilaan.

9 §

Seuranta

Vesienhoitoalueella pinta- ja pohjavesien seuranta on järjestettävä niin, että niiden tilasta saadaan yhtenäinen ja monipuolinen kokonaiskuva.

Maakuntien laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. *Laatimissaan seurantaohjelmaa maakunnan on otettava huomioon* toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

Pohjavesialueen määrittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

Pohjavesialueen määrittämiseksi alueesta laaditaan hydrogeologinen yleiskuvaus, kuvaus alueen maa- ja kallioperän yleispiirteistä sekä arvioidaan alueella muodostuvan pohjaveden määrä, vedenkorkeus ja virtaus-suunnat.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muodostumisalueen ja pohjavesialueen rajan määrittämisestä ja siihen liittyvistä selvityksistä.

10 b §

Pohjavesialueen luokitus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdiskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin;

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin pohjavesialueen luokituksen perusteista.

Maakunta määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

Pohjavesialueen määrittämiseksi alueesta laaditaan hydrogeologinen yleiskuvaus, kuvaus alueen maa- ja kallioperän yleispiirteistä sekä arvioidaan alueella muodostuvan pohjaveden määrä, vedenkorkeus ja virtaus-suunnat.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä muodostumisalueen ja pohjavesialueen rajan määrittämisestä ja siihen liittyvistä selvityksistä.

10 b §

Pohjavesialueen luokitus

Maakunta luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdiskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin;

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Maakunta luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa noudatetaan, mitä 15 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta sekä siltä maakunnan liitolta, jonka alueella pohjavesialue sijaitsee.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojeleusuunnitelman val-

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Maakunnan on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa noudatetaan 15 §:n 1 ja 2 momenttia. *Maakunnan* on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta, sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolta*.

Maakunta tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, valmisteluasiakirjojen nähtävillä pitämisen ja mielipiteiden esittämisen aika on oltava vähintään 30 päivää, jos pohjavesialueen luokitusta tai rajausta muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä. Muilta osin menettelyssä noudatetaan 15 §:n 1 ja 2 momenttia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojeleusuunnitelman val-

mistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä suojelusuunnitelman alueella toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja aluehallintovirastolta.

Kunnan on julkaistava suojelusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojelusuunnitelma elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin suojelusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitoalueelle on laadittava vesienhoitosuunnitelma. Vesienhoitosuunnitelmassa on yhteenvetona esitettävä:

- 1) tiedot vesienhoitoalueesta;
- 2) tiedot vesienhoitoalueella laaditusta vesimuodostumien ominaispiirteiden tarkastelusta, luokittelusta, ympäristötavoitteista sekä muista vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista;
- 3) suunnitelman muutokset verrattuna aiempiin suunnitelmiin;
- 4) toteutetut toimenpiteet, toteutetut väliaikaiset lisätoimenpiteet sekä arvio poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutuksista;
- 5) arvio 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamisesta ja selvitys vaihtoehtojen valinnasta;
- 6) selvitys valmistelun aikana esitetyistä kannanotoista ja valtioiden välisistä neuvotteluista sekä siitä, miten ne ovat vaikuttaneet suunnitelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan.

mistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä suojelusuunnitelman alueella toimivaltaiselta *maakunnalta ja Valtion lupa- ja valvontavirastolta*.

Kunnan on julkaistava suojelusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojelusuunnitelma *maakunnalle* merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan *antaa tarkempia säännöksiä* suojelusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Maakuntien on laadittava vesienhoitoaluekohtainen vesienhoitosuunnitelma, jossa on esitettävä:

- 1) tiedot vesienhoitoalueesta;
- 2) tiedot vesienhoitoalueella laaditusta vesimuodostumien ominaispiirteiden tarkastelusta, luokittelusta, ympäristötavoitteista sekä muista vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista;
- 3) suunnitelman muutokset verrattuna aiempiin suunnitelmiin;
- 4) toteutetut toimenpiteet, toteutetut väliaikaiset lisätoimenpiteet sekä arvio poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutuksista;
- 5) arvio 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamisesta ja selvitys vaihtoehtojen valinnasta;
- 6) selvitys valmistelun aikana esitetyistä kannanotoista ja kansainvälisellä vesienhoitoalueella toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä sekä siitä, miten ne ovat vaikuttaneet suunnitelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan;
- 7) *yhteenveto 12 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, joilla vesienhoidon ympäristö-*

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 4 a luvussa tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) annetussa laissa.

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallussaan olevia tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä. Muita kuin tilakohtaisia tietoja on lisäksi luovutettava maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) salassapitosäännösten estämättä.

12 §

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma laaditaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voi koostua yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevasta ohjelmasta. Toimenpideohjelma käsitellään vesienhoitosuunnitelman osana.

Toimenpideohjelmassa on esitettävä:

- 1) vesienhoidon perustoimenpiteet, kuten vesiä ja ympäristönsuojelua koskevan lain-säädännön vaatimukset;
- 2) vesienhoidon täydentävät toimenpiteet, kuten muut hallinnolliset ja taloudelliset keinot, sopimukset, vesistön kunnostus sekä koulutus- ja tutkimushankkeet;
- 3) toimenpiteet poikkeuksellisten tilanteiden varalle;
- 4) vaihtoehtoisten toimenpiteiden yhdis-

tavoitteet saavutetaan.

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 26 b §:ssä tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksen laadinnasta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta *maakunnille* hallussaan olevia vesienhoidon järjestämisessä välttämättömiä muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä. Muita kuin tilakohtaisia tietoja on lisäksi luovutettava maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) salassapitosäännösten estämättä.

12 §

Toimenpideohjelma

Maakunta laatii vesienhoitoalueelle yhden tai useamman toimenpideohjelman vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa vesistöaluetta. Yhden tai useamman toimenpideohjelman on yhdessä katettava koko vesienhoitoalue. Yhteenvedon vesienhoitoalueen toimenpiteistä liitetään osaksi vesienhoitosuunnitelmaa.

Toimenpideohjelmassa on esitettävä:

- 1) vesienhoidon perustoimenpiteet, kuten vesiä ja ympäristönsuojelua koskevan lain-säädännön vaatimukset;
- 2) vesienhoidon täydentävät toimenpiteet, kuten muut hallinnolliset ja taloudelliset keinot, sopimukset, vesistön kunnostus sekä koulutus- ja tutkimushankkeet;
- 3) toimenpiteet poikkeuksellisten tilanteiden varalle;
- 4) vaihtoehtoisten toimenpiteiden yhdis-

telmät;

5) yhteenveto tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisissa tulvariskien hallintasuunnitelmissa esitetyistä toimenpideohjelmassa tarkoitettua aluetta koskevista toimenpiteistä sekä selvitys niiden vaikutuksista vesienhoidon ympäristötavoitteisiin.

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on vesienhoitosuunnitelman laatimista varten tehtävä:

1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista; sekä

3) hoitosuunnitelmaehdotus vähintään vuosi ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmiste-

telmät;

5) yhteenveto tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisissa tulvariskien hallintasuunnitelmissa esitetyistä toimenpideohjelmassa tarkoitettua aluetta koskevista toimenpiteistä sekä selvitys niiden vaikutuksista vesienhoidon ympäristötavoitteisiin.

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

Uudet tai tarkistetut toimenpiteet on käynnistettävä kolmen vuoden kuluessa toimenpideohjelman tai sen tarkistamisen valmistumisesta.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu ja valmistelun aikataulu

Maakunnan on vesienhoitosuunnitelmaa varten laadittava:

1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

3) *vesienhoitoalueen ohjausryhmässä käsitelty hoitosuunnitelmaehdotus ja toimenpideohjelmahdotukset vähintään 15 kuukautta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.*

Maakuntien on toimitettava ympäristöministeriölle ehdotus 11 §:ssä tarkoitetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi neljä kuukautta ennen seuraavan hoitosuunnitelmakauden alkamista valtioneuvoston käsittelyyn saattamista varten. Maakuntien on lisäksi toimitettava ympäristöministeriölle toimenpideohjelmat.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menettelyssä noudatettavista määräajoista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmiste-

lussa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
sen on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman
valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja
vuorovaikutus *toimialueensa* eri viranomais-
ten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tu-
lee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittami-
sta varten vesienhoitoalueella on elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskusten edusta-
jista sekä maa- ja metsätalousministeriön
nimeämästä kalatalouden edustajasta muo-
dostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toi-
minnasta vastaa yhteensovittava elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus. Ohjausryhmän
kokoontamista määrää ympäristöministeriö.

Yhteensovittamisesta ja valmisteluasiakir-
jojen tiedoksi saattamisesta kansainvälisellä
vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä
Suomea sitovassa kansainvälisessä so-
pimuksessa.

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
sen on varattava kaikille mahdollisuus tutus-
tua 13 §:ssä tarkoitettuihin valmistelu-
asiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin
sekä varattava tilaisuus esittää mielipiteensä
valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähkö-
isesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-
asiakirjojen julkisuudesta säädetään viran-
omaisten toiminnan julkisuudesta annetussa
laissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
sen on julkaistava kuulutus valmistelu-
asiakirjojen nähtävilläolosta alueen kuntien
ilmoitustauluilla. Asiakirjat on pidettävä
nähtävillä tarpeellisilta osin alueen kunnissa,

lussa

Maakuntien on järjestettävä vesienhoito-
suunnitelman valmistelun eri vaiheissa riit-
tävä yhteistyö ja vuorovaikutus eri viran-
omaisten ja muiden tahojen kanssa. *Vesien-
hoitoalueella* tulee olla vähintään yksi yh-
teistyöryhmä, joka osallistuu vesienhoito-
suunnitelman valmisteluun ja osaltaan edis-
tää sen toimeenpanoa. Yhteistyöryhmiä
voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman *sisällön* yhteen-
sovittamista varten vesienhoitoalueella on
maakuntien edustajista sekä maa- ja metsä-
talousministeriön nimeämästä kalatalouden
edustajasta muodostuva ohjausryhmä. Ohja-
usryhmän toiminnasta *vastaavat maakunnat*.
Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympä-
ristöministeriö.

*Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoito-
suunnitelmaksi käsitellään ja yhteensovite-
taan ohjausryhmässä.*

Yhteensovittamisesta ja valmisteluasiakir-
jojen tiedoksi saattamisesta kansainvälisellä
vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä
Suomea sitovassa kansainvälisessä so-
pimuksessa.

*Valtioneuvoston asetuksella annetaan tar-
kempia säännöksiä yhteistyöryhmän ja oh-
jausryhmän kokoonpanoista, toimikausista
ja tehtävistä.*

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Maakunnan on varattava kaikille mahdol-
lisuus tutustua 13 §:ssä tarkoitettuihin ve-
sienhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoi-
hin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Maakun-
nan on julkaistava valmisteluasiakirjat sähkö-
isesti ja pidettävä ne nähtävillä valtakun-
nallisesti samanaikaisesti kuuden kuukauden
ajan. Maakunnan on varmistettava, että
valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä myös
kunnissa.

*Maakunnan on toimitettava tieto valmiste-
luasiakirjojen nähtävillä pitämisestä alu-
eensa asianomaisille kunnille julkaistavaksi
noudattaen kuntalain (410/2015) 108 §:ä.
Maakunnan on lisäksi tiedotettava nähtävil-*

ja ne on julkaistava sähköisesti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot.

Hoitosuunnitelmaehdotuksesta sekä yhteensovitetusta vesienhoitosuunnitelmasta on lisäksi ilmoitettava alueella yleisesti ilmestyvissä sanomalehdissä sekä järjestettävä tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteen esittämiseen.

16 §

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi käsitellään ja yhteensovitaan ohjausryhmässä.

Yhteensovittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

17 §

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksyminen

Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat.

Päätös vesienhoitosuunnitelmasta annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksymisestä on toimitettava tieto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, joiden on edelleen toimitettava tieto alueensa kunnille ja niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuuluttava hyväksymisestä kunnan ilmoitustaululla sekä ilmoitettava hyväksymisestä riittävällä tavalla sanomalehdissä. Kunnan aluetta koskeva hyväksyty vesienhoitosuunnitelma on oltava nähtävillä kunnassa.

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneu-

lä pitämisestä tarpeen vaatiessa muulla tavalla.

Maakunnan on varattava kaikille tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden määräajassa. Maakunnan on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot.

Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

16 §

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

(kumotaan)

17 §

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksyminen

Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat.

Päätös vesienhoitosuunnitelmasta annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianomaisten tietoon, kun se on annettu.

Vesienhoitosuunnitelmien hyväksymisestä on toimitettava tieto maakunnalle, jonka on edelleen toimitettava tieto alueensa kunnille julkaistavaksi noudattaen kuntalain 108 §:ä. Tieto on toimitettava myös viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu. Maakunnan on pidettävä hyväksyty vesienhoitosuunnitelma nähtävillä. Maakunnan on lisäksi huolehdittava, että kunnan aluetta koskeva hyväksyty vesienhoitosuunnitelma pidetään nähtävillä kunnassa.

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneu-

voston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti.

Valtioneuvoston päätöksen tiedoksi saatamisesta kansainvälisellä vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa.

22 §

Keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesimuodostumat

Rakentamalla tai muutoin fyysisesti muutettu vesimuodostuma voidaan vesienhoitosuunnitelmassa nimetä keinotekoiseksi tai voimakkaasti muutetuksi, jos hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi tarpeellisista hydrologis-morfologisten ominaisuuksien muutoksista aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristölle tai seuraaville toiminnoille:

- 1) vesiliikenne tai satamatoiminta;
- 2) vesien virkistyskäyttö;
- 3) veden hankinta tai vesivoiman tuotanto;
- 4) vesistön säännöstely, tulvariskien hallinta tai maankuivatus; tai
- 5) muut vastaavat, kestävän kehityksen mukaiset ihmisen toiminnot.

Edellytyksenä on lisäksi, ettei vesimuodostuman keinotekoisista tai muutetuista ominaispiirteistä johtuvaa hyötyä voida teknisten tai taloudellisten syiden vuoksi kohtuudella saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla.

Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä tässä pykälässä tarkoitetulle vesimuodostumalle erikseen ympäristötavoitteet.

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laatii merenhoidon järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettujen vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitett

voston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti.

Valtioneuvoston päätöksen tiedoksi saatamisesta kansainvälisellä vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa.

22 §

Keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesimuodostumat

Maakunta voi nimetä vesienhoitosuunnitelmassa rakentamalla tai muutoin fyysisesti muutetun vesimuodostuman keinotekoiseksi tai voimakkaasti muutetuksi, jos hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi tarpeellisista hydrologis-morfologisten ominaisuuksien muutoksista aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristölle tai seuraaville toiminnoille:

- 1) vesiliikenne tai satamatoiminta;
- 2) vesien virkistyskäyttö;
- 3) veden hankinta tai vesivoiman tuotanto;
- 4) vesistön säännöstely, tulvariskien hallinta tai maankuivatus;
- 5) muut vastaavat, kestävän kehityksen mukaiset ihmisen toiminnot.

Edellytyksenä on lisäksi, ettei vesimuodostuman keinotekoisista tai muutetuista ominaispiirteistä johtuvaa hyötyä voida teknisten tai taloudellisten syiden vuoksi kohtuudella saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla.

Vesienhoitosuunnitelmassa on esitettävä tässä pykälässä tarkoitetulle vesimuodostumalle erikseen ympäristötavoitteet.

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laatii merenhoidon järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettujen vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitett

vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen.

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteen sovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on määriteltävä meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat toimenpiteet.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 j §

vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaavat *maakunnat* yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. *Maakuntien yhteistyöstä merenhoidon järjestämisessä säädetään 26 l §:ssä.*

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteen sovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Ympäristöministeriö kokoaa toimenpideohjelman, joka sisältää meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat alueelliset ja valtakunnalliset toimenpiteet.

Maakunta laatii alueellaan toimenpiteet merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon niiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpiteet voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpiteissä tulee tarkastella niiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, mahdollisuudet osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyhteistyötoimikuntien toimielimet, tieteelliset neuvoo-antavat elimet ja alueelliset neuvoo-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista ja niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että kansalaisilla ja yhteisöillä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristöarvioinnit;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat;
- 5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteensovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä *maakunnan* kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, *mahdollisuus* osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyhteistyötoimikuntien toimielimet, tieteelliset neuvoo-antavat elimet ja alueelliset neuvoo-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista ja niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että kansalaisilla ja yhteisöillä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristöarvioinnit;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat;
- 5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteensovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä ja maakuntien yhteistyö

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn

kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;

2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;

3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;

4) meriympäristön tilan seurantaohjelmassa tarvittavasta tiedosta;

5) toimenpideohjelmassa huomioon otettavista toimenpiteistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa, *merenhoidon suunnittelua yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista* sekä muista viranomaistehtävistä;

7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määrääjoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;

8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;

2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;

3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;

4) meriympäristön tilan seurantaohjelmassa tarvittavasta tiedosta;

5) toimenpideohjelmassa huomioon otettavista toimenpiteistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa sekä muista viranomaistehtävistä;

7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määrääjoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;

8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

Maakuntien on tehtävä yhteistyötä merivesien hyvän tilan määrittelemisessä, nykytilan arvioimisessa, ympäristötavoitteiden asettamisessa, seurantaohjelman laatimisessa ja toteuttamisessa, toimenpiteiden koostamisessa ja toteuttamisessa, merenhoitosuunnitelman laatimisessa sekä merenhoidon järjestämisessä valtakunnallisesti vertailukelpoisesti ja yhdenmukaisesti.

Maakunnat voivat järjestää merenhoidon järjestämistä koskevan yhteistyön maakuntalain (/) 8 luvussa säädetyllä tavalla.

Maakuntien on osaltaan yhteensovitettava merenhoidon suunnittelun aikataulu ja sisältö.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion, kuntien ja *maakuntien* viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunni-

Vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

telma.

Vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

28 a §

Neuvottelu

Ympäristöministeriö järjestää maakunnan kanssa neuvottelun, joka koskee vesien- ja merenhoidon suunnittelua ja sen toimeenpanoa. Neuvottelu järjestetään tarvittaessa yhteistyössä muiden tämän lain toimeenpanoa toimialoillaan ohjaavien ja seuraavien ministeriöiden kanssa.

Neuvottelulla varmistetaan, että vesien- ja merenhoidon suunnittelu ja sen toimeenpano tehdään valtakunnallisesti yhdenmukaisesti. Neuvottelussa käsitellään tässä laissa tarkoitettujen keskeisten tehtävien hoitamista ja yhteensovittamista.

Neuvottelun aikataulusta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 b §

Määräys vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi

Jollei maakunta huolehdi tämän lain mukaisista tehtävistään, ohjaava ministeriö voi omalla toimialallaan asettaa määräajan, jonka kuluessa velvoitteet on täytettävä.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan kanssa. Maakunnalta on myös pyydettyä asiassa lausunto.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, ohjaava ministeriö voi omalla toimialallaan velvoittaa maakunnan noudattamaan määräystä uhalla, että täyttämättä jäänyt velvoite teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Muilta osin teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

HE 14/2018 vp

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

205.

Laki

öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 17, 19 ja 26 §, sellaisina kuin ne ovat, 17 ja 19 § osaksi laissa 1674/2009 sekä 26 § laissa 1594/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta

Korvaus torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta

Öljysuojarahastosta korvataan alueen pelastustoimelle öljyvahinkojen torjuntalaissa tarkoitetun vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisesti:

1) torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset; kustannuksiltaan 85 000 euroa ylittävän yksittäisen torjuntakalustohankinnan korvaamisen edellytyksenä on, että öljysuojarahaston hallitus on etukäteen hyväksynyt kyseisen hankinnan;

2) torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneet kustannukset.

Jos öljyvahinkojen torjuntakalustoa ei ole vahvistetun torjuntasuunnitelman mukaan tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, korvataan kaluston hankinta- ja käyttökustannukset vain siltä osin, mikä on torjuntasuunnitelman mukaan öljyvahinkojen torjunnan osuus kyseisen kaluston käytöstä. Öljysuojarahastosta voidaan kuitenkin korvata öljyvahinkojen torjunnan käyttöastetta suurempi osuus hankintakustannuksista, jos se on perusteltua riittävän torjuntavalmiuden saavuttamiseksi.

Öljysuojarahastosta voidaan rahaston varojen käyttösuunnitelman puitteissa myöntää ennakkoon korvausta torjuntavalmiuden ylläpidosta kalenterivuoden aikana aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lopullinen

Öljysuojarahastosta korvataan maakunnan pelastustoimelle pelastuslain (1) 47 §:n 1 momentissa tarkoitetun öljyntorjuntasuunnitelman mukaisesti:

1) torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset; kustannuksiltaan 85 000 euroa ylittävän yksittäisen torjuntakalustohankinnan korvaamisen edellytyksenä on, että öljysuojarahaston hallitus on etukäteen hyväksynyt kyseisen hankinnan;

2) torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneet kustannukset.

Jos öljyvahinkojen torjuntakalustoa ei ole öljyntorjuntasuunnitelman mukaan tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, kaluston hankinta- ja käyttökustannukset korvataan vain siltä osin, mikä on suunnitelman mukaan öljyvahinkojen torjunnan osuus kyseisen kaluston käytöstä. Öljysuojarahastosta voidaan kuitenkin korvata öljyvahinkojen torjunnan käyttöastetta suurempi osuus hankintakustannuksista, jos se on perusteltua riittävän torjuntavalmiuden saavuttamiseksi.

Öljysuojarahastosta voidaan rahaston varojen käyttösuunnitelman puitteissa myöntää ennakkoon korvausta torjuntavalmiuden ylläpidosta kalenterivuoden aikana aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lopullinen

korvaus myönnetään sen jälkeen, kun on esitetty selvitys aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

19 §

Harkinnanvaraiset avustukset

Öljysuojarahastosta voidaan myöntää avustuksia:

1) alueen pelastustoimelle tai kunnalle öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitettua varaston rakentamiseen tai vuokraamiseen;

2) öljyvahinkojen torjuntalain 16 §:ssä tarkoitettulle sataman tai laitoksen omistajalle öljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimiseen;

3) muuhun öljyvahinkojen torjunnan tai torjuntavalmiuden ylläpidon kannalta tarpeelliseen toimintaan.

26 §

Katselmuslautakunta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee asettaa sattuneen öljyvahingon korvauskysymysten ja muuta valmistavaa selvittelyä varten katselmuslautakunta, jos vahinkojen tai torjuntakustannusten voidaan arvioida nousevan yli 20 000 euron ja vahingon selvittäminen sitä edellyttää. Katselmuslautakunta on asetettava myös, jos öljysuojarahaston hallitus sitä pyytää. Katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan öljysuojarahastosta.

Katselmuslautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

korvaus myönnetään sen jälkeen, kun on esitetty selvitys aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

19 §

Harkinnanvaraiset avustukset

Öljysuojarahastosta voidaan myöntää avustuksia:

1) *maakunnan* pelastustoimelle tai kunnalle öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitettua varaston rakentamiseen tai vuokraamiseen;

2) *pelastuslain 14 c §:ssä* tarkoitettulle sataman tai laitoksen omistajalle öljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimiseen;

3) muuhun *kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun* öljyvahinkojen torjunnan tai torjuntavalmiuden ylläpidon kannalta tarpeelliseen toimintaan.

26 §

Katselmuslautakunta

Valtion lupa- ja valvontaviraston tulee asettaa sattuneen öljyvahingon korvauskysymysten ja muuta valmistavaa selvittelyä varten katselmuslautakunta, jos vahinkojen tai torjuntakustannusten voidaan arvioida nousevan yli 20 000 euron ja vahingon selvittäminen sitä edellyttää. Katselmuslautakunta on asetettava myös, jos öljysuojarahaston hallitus sitä pyytää. Katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan öljysuojarahastosta.

Katselmuslautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

206.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 9 ja 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Alueellinen ympäristökeskus voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

2) vahingon aiheuttanutta toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Alueellisen ympäristökeskuksen on 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen tai kun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi siten kuin 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädetään.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

2) vahingon aiheuttanutta toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen tai kun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi *noudattaen mitä asiaan sovellettavassa* 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädetään.

15 §

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kus-

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan

HE 14/2018 vp

tannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, alueellinen ympäristökeskus voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

207.

Laki

Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain (1069/2009) 1 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

*Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus
ja tehtävät*

*Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus
ja tehtävät*

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestävän kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviä tehtäviä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;

2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä aluehallintovirastoille;

3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;

4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;

5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestävän kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. Suomen ympäristökeskus hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviä tehtäviä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;

2) tuottaa *toimialan* asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, *Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä maakunnille*;

3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä valtion raportointivelvoitteista;

4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;

5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;

HE 14/2018 vp

6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Suomen ympäristökeskus harjoittaa omalla toimialallaan monitieteellistä merentutkimusta ja vastaa merialueiden tilan seurannasta sekä tuottaa niihin perustuvia asiantuntijapalveluja.

Suomen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädettyt ja määrätyt tehtävät.

6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Suomen ympäristökeskus harjoittaa omalla toimialallaan monitieteellistä merentutkimusta ja vastaa merialueiden tilan seurannasta sekä tuottaa niihin perustuvia asiantuntijapalveluja.

Suomen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädettyt ja määrätyt tehtävät.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

208.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 4—7, 9, 11, 12 ja 16—21 §, sellaisina kuin niistä ovat 16 § laissa 1631/2015 ja 18 § osaksi laissa 1174/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Rakennusperinnön säilyttämisen yleinen kehittäminen ja ohjaus kuuluu ympäristöministeriölle.

Rakennusperinnön säilyttämisen yleinen kehittäminen ja ohjaus kuuluu ympäristöministeriölle.

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Museovirasto.

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ja Museovirasto.

Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa asiantuntijana toimii yhteistyössä Museoviraston kanssa saamelaismuseo Siida.

Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa asiantuntijana toimii yhteistyössä Museoviraston kanssa saamelaismuseo Siida.

5 §

5 §

Asian vireilletulo

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee *Valtion lupa- ja valvontavirastossa* vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä omistaja, valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen.

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä:

1) omistaja;

2) valtion viranomainen, maakunta ja kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee;

3) toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuri-

Esityksen tulee olla kirjallinen ja siitä tulee ilmetä, miksi rakennus tulisi suojella. Esityksestä tulee myös ilmetä tieto rakennuksen sijaintipaikasta ja, jos mahdollista, omistajasta tai haltijasta.

6 §

Vaarantamiskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Kielto tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Kielto on voimassa, kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympä-

perinnön vaaliminen.

Esityksen tulee olla kirjallinen ja siitä tulee ilmetä, miksi rakennus tulisi suojella. Esityksestä tulee myös ilmetä tieto rakennuksen sijaintipaikasta ja, jos mahdollista, omistajasta tai haltijasta.

6 §

Vaarantamiskielto

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, jos rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Kielto tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Kielto on voimassa, kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on

päristökeskuksen on myös pyydettävä rakennuksen sijaintikunnan sekä Museoviraston lausunto. Saamelaisen kotiseutualueella olevaa saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, maakunnan liitolla, kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.

Kutsu 2 momentissa tarkoitettuun tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsutavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelupäätös

Rakennuksen suojelemisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Suojeltavaksi määräämistä koskeva päätös toimitetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Suojelupäätöksen muuttamiseen tai kumoamiseen sovelletaan, mitä suojeluesityksen tekemisestä ja suojelusta päättämisestä säädetään.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitettua rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

myös pyydettävä rakennuksen sijaintikunnan sekä Museoviraston lausunto. Saamelaisen kotiseutualueella olevaa saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, *maakunnalla* ja kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.

Kutsu 2 momentissa tarkoitettuun tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsutavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelupäätös

Rakennuksen suojelemisesta päättää *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Suojeltavaksi määräämistä koskeva päätös toimitetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Suojelupäätöksen muuttamiseen tai kumoamiseen sovelletaan, mitä suojeluesityksen tekemisestä ja suojelusta päättämisestä säädetään.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitettua rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä Museovirasto voivat myöntää suojeltavaksi määrätyn rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa avustusta rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtioneuvoston asetuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (kehittämis- ja hallintokeskus). Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi myös valtioneuvoston asetuslain 15 §:n mukaisia valvonta-tehtäviä, jos avustuksen on myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.*

Avustusta voidaan myöntää kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen omistajalle silloinkin, kun rakennusta ei ole määrätty suojeltavaksi tämän lain nojalla. Avustuksen saajan tulee noudattaa avustuspäätöksessä mainittuja ehtoja.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille *Valtion lupa- ja valvontavirastossa*, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Suojeltavaksi määrätyn rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten voidaan myöntää avustusta. Avustusta voivat myöntää Museovirasto valtion talousarvion rajoissa sekä maakunta.

Avustusta voidaan myöntää kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen *hoitoa ja kunnossapitoa varten* silloinkin, kun rakennusta ei ole määrätty suojeltavaksi tämän lain nojalla. Avustuksen saajan tulee noudattaa avustuspäätöksessä mainittuja ehtoja.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan lisäksi valtioneuvoston asetuslakia (688/2001), jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Maakunnan myöntämiin avustuksiin sovelletaan kuitenkin vain valtioneuvoston asetuslain 3 lukua valtioneuvoston

tuksen myöntämisestä ja maksamisesta, 4 lukua valtionavustuksen käytöstä ja sen valvonnasta, 5 lukua valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä, 6 lukua tietojen saannista ja tietojen luovuttamisesta sekä 33 §:ää tiedoksiannosta.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista, ja ne peritään valtiolle siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Jos joku on tämän lain tai siihen perustuvan kiellon tai määräyksen vastaisesti muuttanut tai siirtänyt rakennusta tai purkanut sen, sovelletaan vastaavasti, mitä 1 momentissa säädetään.

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä on rikottu, Museovirastolla tai sen määräämällä museoviranomaisella sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus päästä rakennukseen tai sen huonetiloihin. Kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tarkastus voidaan kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että *Valtion lupa- ja valvontavirasto* teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista, ja ne peritään valtiolle siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos joku on tämän lain tai siihen perustuvan kiellon tai määräyksen vastaisesti muuttanut tai siirtänyt rakennusta tai purkanut sen.

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä on rikottu, Museovirastolla tai sen määräämällä museoviranomaisella sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus päästä rakennukseen tai sen huonetiloihin. Kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tarkastus voidaan kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Ympäristöministeriö järjestää tämän lain toimivuuden ja suojeltujen kohteiden tilan ja kehityksen valtakunnallisen seurannan tarpeellisten seurantajärjestelmien ylläpidon. Tarkempia säännöksiä seurannasta ja seurantajärjestelmistä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, maakunnan liitot ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta siten kuin siitä erikseen säädetään.

21 §

Muutoksenhaku

Muutosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen haetaan ympäristöministeriöltä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaarantamiskieltoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä rakennus sijaitsee.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto vastaa tämän lain nojalla suojeltujen kohteiden tilan ja kehityksen valtakunnallisesta seurannasta. Tarkempia säännöksiä seurannasta ja seurantajärjestelmistä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

Maakunnat ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta siten kuin siitä erikseen säädetään.

21 §

Muutoksenhaku

Muutosta *Valtion lupa- ja valvontaviraston* rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen saa hakea ympäristöministeriöltä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston vaarantamiskieltoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä rakennus sijaitsee.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Jos ympäristöministeriö tai tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian

HE 14/2018 vp

*kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi,
asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain
mukaisesti.*

209.

Laki

vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain (121/2011) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdan mukaisia valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Valvontaviranomaisten tehtävistä säädetään yhteisön asetuksen 32 artiklassa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdan mukaisia valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Valvontaviranomaisten tehtävistä säädetään yhteisön asetuksen 32 artiklassa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

210.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan jätelain (646/2011) 88 §, muutetaan 7, 22, 24, 25, 51, 54, 61, 64, 70, 75, 87, 89, 90, 92—99, 101, 103—107, 122, 128, 132, 134, 136—138 ja 142, sellaisina kuin niistä ovat 22, 24, 25 ja 122 § osaksi laissa 1104/2011, 61, 101 ja 103 ja 105 § osaksi laissa 410/2014, 89 § laissa 328/2016 sekä 137 § laissa 1062/2015, sekä

lisätään 148 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteen luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin mainitussa asetuksessa vaaralliseksi jätteen luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekee aluehallintovirasto, jos kysymys on sen toimivaltaan kuuluvasta ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta. Asia voidaan tällöin käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

Päätöksen jäljennös on lähetettävä tiedoksi muille asianomaisille lupa- ja valvontaviranomaisille. Jäljennös on toimitettava seurantaan varten myös Suomen ympäristökes-

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteen luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitetussa asetuksessa vaaralliseksi jätteen luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

Päätöksen jäljennös on lähetettävä tiedoksi muille asianomaisille lupa- ja valvontaviranomaisille. Jäljennös on toimitettava seurantaan varten myös Suomen ympäristökes-

kukselle, jonka on puolivuositain lähetettävä tiivistelmä päätöksistä ympäristöministeriölle.

22 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen mukainen toimivaltainen viranomainen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan säännösten noudattamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltansa viranhaltijalle siten kuin kuntien ym-

kukselle, jonka on puolivuositain lähetettävä tiivistelmä päätöksistä ympäristöministeriölle.

22 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen *kuuluvat* ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen mukainen toimivaltainen viranomainen.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan noudattamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltansa viranhaltijalle *noudattaen, mitä* kun-

päristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Viranhaltijaan sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallintopakon käyttöä.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tuotteita sekä niiden ominaisuuksia ja merkintöjä koskevien vaatimusten noudattamista siten kuin siitä tarkemmin säädetään 10 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tullilaitos valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tullilaitos valvoo lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklassa säädetyn vientikiellon noudattamista.

51 §

Tuottajan velvollisuus tiedottaa vastaanotosta

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa.

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

tien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Viranhaltijaan sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallintopakon käyttöä.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tuotteita sekä niiden ominaisuuksia ja merkintöjä koskevien vaatimusten noudattamista siten kuin siitä tarkemmin säädetään 10 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tulli valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. *Tulli* valvoo lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklassa säädetyn vientikiellon noudattamista.

51 §

Tuottajan velvollisuus tiedottaa vastaanotosta

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa.

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuottajan 1 ja 2 momentin mukaisista velvollisuuksista.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden lajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä.

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kirjanpitoon sisällytettävistä ja viranomaiselle toimitettavista tiedoista sekä niiden toimittamisajankohdasta.

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikka-

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuottajan 1 ja 2 momentin mukaisista velvollisuuksista.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden lajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä.

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kirjanpitoon sisällytettävistä ja viranomaiselle toimitettavista tiedoista sekä niiden toimittamisajankohdasta.

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava *Valtion lupa- ja valvontaviraston* eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kul-

laitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenikäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskeamisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

64 §

Tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvaihteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvitys vakavaraisuudestaan ja toimintasuunnitelma uudelleenikäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakavaraisuuden

jetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenikäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että *Valtion lupa- ja valvontavirasto* saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskeamisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

64 §

Tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvaihteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* selvitys vakavaraisuudestaan ja toimintasuunnitelma uudelleenikäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakavaraisuuden

osoittamiseksi ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa.

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

Määräyksen antamisesta ja siihen liitettävästä velvoitteen laiminlyönnin varalle asetettavasta tehosteesta säädetään 13 luvussa.

87 §

Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Ympäristöministeriön on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen ja säännösten täytäntöönpanon edistämiseksi valmistettava valtioneuvoston hyväksyttäväksi valtakunnallinen jätesuunnitelma. Suunnitelmassa on esitettävä arvio jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen sekä jätehuollon nykytilasta, näitä koskevat tavoitteet ja toimet ta-

osoittamiseksi ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa.

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

Määräyksen antamisesta ja siihen liitettävästä velvoitteen laiminlyönnin varalle asetettavasta tehosteesta säädetään 13 luvussa.

87 §

Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Ympäristöministeriön on tämän lain tarkoituksen toteuttamisen ja säännösten täytäntöönpanon edistämiseksi valmistettava valtioneuvoston hyväksyttäväksi valtakunnallinen jätesuunnitelma. Suunnitelmassa on esitettävä arvio jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen sekä jätehuollon nykytilasta, näitä koskevat tavoitteet ja toimet ta-

voitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan on liitettävä arvio sen vaikuttavuudesta.

Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskeva valtakunnallisen jätesuunnitelman osa voidaan laatia erillisenä suunnitelmana.

Ympäristöministeriön on arvioitava valtakunnallisen jätesuunnitelman ja erillisen suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa valmistettava tarkistettu suunnitelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

88 §

Alueellinen jätesuunnitelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siinä esitettyjen toimien täytäntöönpanon edistämiseksi laadittava yksin tai yhdessä toisen tai useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa toimialueelleen alueellinen jätesuunnitelma. Suunnitelmassa voidaan esittää myös alueellisista oloista johtuvia muita tarpeellisia tavoitteita ja toimia jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi sekä jätehuollon kehittämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on arvioitava alueellisen jätesuunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa laadittava tarkistettu suunnitelma.

89 §

Menettely jätesuunnitelmia valmisteltaessa

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa valmisteltaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydettyä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti

voitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan on liitettävä arvio sen vaikuttavuudesta. *Suunnitelmassa voidaan esittää myös muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia jätehuollon kehittämiseksi.*

Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskeva *sekä muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia* koskeva valtakunnallisen jätesuunnitelman osa voidaan laatia erillisenä suunnitelmana.

Ympäristöministeriön on arvioitava valtakunnallisen jätesuunnitelman ja erillisten suunnitelmien toteutumista ja vaikuttavuutta vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa valmistettava tarkistettu suunnitelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

88 §

Alueellinen jätesuunnitelma

(kumotaan)

89 §

*Menettely **valtakunnallista** jätesuunnitelmaa valmisteltaessa*

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erillisiä *suunnitelmia* valmisteltaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettyä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikil-

liittyy. Kaikille muille on varattava mahdollisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valmisteltava alueellinen jätesuunnitelma vuorovaikutuksessa alueen kuntien ja muiden viranomaisten sekä sellaisten alueella toimivien toiminnanharjoittajien ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja säätiöiden kanssa, joiden toimialaan alueellinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä, ja asetettava tätä varten yhteistyöryhmä. Alueellisen jätesuunnitelman valmistelussa on maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä. Alueellista jätesuunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 momentissa säädetään suunnitelman valmistelusta sekä osallistumisesta valmisteluun.

Kunnan on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle valtakunnallisen ja alueellisen jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista.

90 §

Valtioneuvoston asetukset jätesuunnittelmis-
ta

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

le muille on varattava mahdollisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnan on osallistuttava muita alueellisista oloista johtuvia tavoitteita ja toimia koskevan valtakunnallisen jätesuunnitelman osan tai erillisen suunnitelman valmisteluun. Ympäristöministeriön on asetettava tätä varten yhteistyöryhmä, johon voidaan tarvittaessa pyytää myös kuntia ja muita viranomaisia sekä sellaisia toiminnanharjoittajia ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettuja yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden toimialaan valtakunnallinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä. Osallistumisesta valtakunnallisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erillisiä suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä sekä suunnitelman valmistelusta ja osallistumisesta valmisteluun.

90 §

*Valtioneuvoston asetukset **valtakunnallisesta***
jätesuunnittelusta

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

tarkempia säännöksiä valtakunnallisen ja alueellisen jätesuunnitelman valmistelusta, laatimisesta ja sisällöstä sekä suunnitelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnista ja suunnitelman tarkistamisesta.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava asianomaiselle elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä aluehallintovirastolle.

93 §

Jäteneuvonta

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n 2 momentin mukaista tehtävää suorittaessaan erityisesti* edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyn selviläolovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammatimaista kuljettamista tai toimia jätteen välittäjänä, on tehtävä hakemus toiminnan hy-

tarkempia säännöksiä valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelusta, laatimisesta ja sisällöstä sekä suunnitelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnista ja suunnitelman tarkistamisesta.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

93 §

Jäteneuvonta

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyn selviläolovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammatimaista kuljettamista tai toimia jätteen välittäjänä, on tehtävä hakemus *Valtion lupa- ja*

väksymiseksi 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin.

valvontavirastolle toiminnan hyväksymiseksi 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin.

Hakemus tehdään sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella suurinta osaa toiminnasta harjoitetaan. Jos toimivaltainen viranomainen ei mainitulla perusteella ole osoitettavissa, hakemus tehdään toiminnanharjoittajan kotipaikan mukaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Hakemuksessa on oltava sen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta, toiminnasta ja toiminta-alueesta. Lisäksi hakemuksessa on esitettävä selvitys toiminnanharjoittajan ammattitaidosta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen käsittelystä.

Hakemuksessa on oltava sen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta, toiminnasta ja toiminta-alueesta. Lisäksi hakemuksessa on esitettävä selvitys toiminnanharjoittajan ammattitaidosta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen käsittelystä.

95 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätehuoltorekisteriin, jos:

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toimintaa harjoitetaan aiheuttamatta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) toiminnassa käytettävä laitteisto ja kalusto on teknisesti asianmukaista;

4) hakija asettaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi riittävän vakuuden kuljetettavan tai välitettävän jätteen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi, jollei viranomainen päättä, että vakuuden asettaminen on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen tarpeetonta.

Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

95 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätehuoltorekisteriin, jos:

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toimintaa harjoitetaan aiheuttamatta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) toiminnassa käytettävä laitteisto ja kalusto on teknisesti asianmukaista;

4) hakija asettaa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* eduksi riittävän vakuuden kuljetettavan tai välitettävän jätteen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi, jollei viranomainen päättä, että vakuuden asettaminen on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen tarpeetonta.

Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
sen on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä
päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä
koskevasta hakemuksesta. Toimintaa ei saa
aloittaa ennen kuin elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus on hyväksynyt toiminnan
jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva
päätös on voimassa toistaiseksi tai määrä-
ajan.

Päätöksessä voidaan antaa määräyksiä
95 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edelly-
tysten täyttämiseksi, jätteitä koskevasta kir-
janpidosta, velvollisuudesta toimittaa val-
vonnan kannalta tarpeellisia tietoja viran-
omaiselle ja muista toiminnan valvomiseksi
tarpeellisista toimista. Määräyksillä voidaan
tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan la-
jiltaan tai laadultaan tiettytyypistä jätettä.
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa
tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
sen on merkittävä hakemuksen ja päätöksen
olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin. *Jos
toimintaa harjoitetaan kahden tai useam-
man elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-
kuksen toimialueella, päätöksen tehneen vi-
ranomaisen on toimitettava jäljennös pää-
töksestä näille muille elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksille.*

97 §

*Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan
päätöksen muuttaminen*

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksyty to-
iminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, on
siitä viivytyksettä ilmoitettava elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tarvitta-
essa tehtävä uusi hakemus. Elinkeino-, lii-
kenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä
muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja
tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä
vastaavasti.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilman
aiheetonta viivytystä tehtävä päätös jäte-
huoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta
hakemuksesta. Toimintaa ei saa aloittaa en-
nen kuin *Valtion lupa- ja valvontavirasto* on
hyväksynyt toiminnan jätehuoltorekisteriin.
Hyväksymistä koskeva päätös on voimassa
toistaiseksi tai määräajan.

Päätöksessä voidaan antaa määräyksiä
95 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edelly-
tysten täyttämiseksi, jätteitä koskevasta kir-
janpidosta, velvollisuudesta toimittaa val-
vonnan kannalta tarpeellisia tietoja viran-
omaiselle ja muista toiminnan valvomiseksi
tarpeellisista toimista. Määräyksillä voidaan
tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan la-
jiltaan tai laadultaan tiettytyypistä jätettä.
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa
tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on
merkittävä hakemuksen ja päätöksen olen-
naiset tiedot jätehuoltorekisteriin.

97 §

*Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan
päätöksen muuttaminen*

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksyty toi-
minta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan,
siitä on viivytyksettä ilmoitettava *Valtion
lupa- ja valvontavirastolle* ja tarvittaessa
tehtävä uusi hakemus. *Valtion lupa- ja val-
vontaviraston* on merkittävä muuttuneet tie-
dot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muu-
tettava hyväksymispäätöstä vastaavasti.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen tehneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaan päätökseen on liitettävä ote jätehuoltorekisteriin merkityistä tiedoista ja tieto siitä, mihin mennessä ote on tarkistettava. Kuljettajan, jonka toiminta on hyväksytty rekisteriin, on pidettävä ote mukana kuljetuksen aikana ja pyydettyä esitettävä se valvontaviranomaisille ja poliisille. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä otteeseen sisällytettävistä tiedoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lähetettävä ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen, jos:

- 1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen edellytyksiin; tai
- 3) säännöksiä tai päätöksen määräyksiä on viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toi-

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen tehneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaan päätökseen on liitettävä ote jätehuoltorekisteriin merkityistä tiedoista ja tieto siitä, mihin mennessä ote on tarkistettava. Kuljettajan, jonka toiminta on hyväksytty rekisteriin, on pidettävä ote mukana kuljetuksen aikana ja pyydettyä esitettävä se valvontaviranomaisille ja poliisille. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä otteeseen sisällytettävistä tiedoista.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on lähetettävä ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen, jos:

- 1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen edellytyksiin; tai
- 3) *toiminnanharjoittaja on viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta*

minnasta aiheutuu merkittävää vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen jätehuoltorekisteristä poistamista.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä säädetyn tuottajan, 62 §:ssä säädetyn tuottajayhteisön ja 68 §:ssä säädetyn juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja käsittelystä.

103 §

toistuvasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai hyväksymistä koskevan päätöksen määräyksiä siten, että toiminnasta aiheutuu merkittävää vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen jätehuoltorekisteristä poistamista.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä *tarkoitettun* tuottajan, 62 §:ssä *tarkoitettun* tuottajayhteisön ja 68 §:ssä *tarkoitettun* juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä *tarkoitettun* vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa ja sen nojalla säädetty vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja käsittelystä.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädettyt velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

104 §

*Ote tuottajarekisteristä**Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä*

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädettyt velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

104 §

Ote tuottajarekisteristä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Jos tiedot muuttuvat, on myös tästä tehtävä ilmoitus rekisteriin. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävät tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, on tästä ilmoitettava viivytyksettä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävät muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti

Valtion lupa- ja valvontaviraston on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat ja jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on merkittävät tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, tästä on ilmoitettava viivytyksettä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on merkittävät muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös *Valtion lupa- ja valvontaviraston* aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä

ti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoittamisen ajankohdasta.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

Jos tuottaja lopettaa tuottajavastuun piiriin kuuluvan toimintansa taikka tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmä puretaan tai sen toiminta lopetetaan, raukeaa hyväksyntä ilman erillistä päätöstä ja tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä poistetaan tuottajarekisteristä.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopean vientikieltoasetuksen noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

1) tarpeelliset tiedot jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta taikka ros-

annettaessa on edellytetty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen ajankohdasta.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

Jos tuottaja lopettaa tuottajavastuun piiriin kuuluvan toimintansa taikka tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmä puretaan tai sen toiminta lopetetaan, hyväksyntä raukeaa ilman erillistä päätöstä ja tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä poistetaan tuottajarekisteristä.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopean vientikieltoasetuksen noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

1) tarpeelliset tiedot jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta taikka ros-

kaantuneen alueen siivoamisvelvolliselta;

2) tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;

3) tarpeelliset tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitetulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta kunnalle 5 luvussa säädetyn jätehuollon järjestämistä koskevan tehtävän hoitamista varten tarpeelliset tiedot.

128 §

Tuottajan järjestämää jätehuoltoa koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

kaantuneen alueen siivoamisvelvolliselta;

2) tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;

3) tarpeelliset tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitetulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä viennistä, uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta ja muulta jätehuollon toimijalta kunnalle 5 luvussa säädetyn jätehuollon järjestämistä koskevan tehtävän hoitamista varten tarpeelliset tiedot.

128 §

Tuottajan järjestämää jätehuoltoa koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Laiminlyöntimaksu 131 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen tekemättä jättämisestä on yksi prosentti maksuvelvollisen edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa. Maksu 131 §:n 2 momentissa tarkoitettua laiminlyönnistä on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa ottaen huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu.

Laiminlyöntimaksua voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos maksuvelvollinen osoittaa, että laiminlyönti on johtunut maksuvelvollisen erehdyksestä tai poikkeuksellisista oloista eikä maksuvelvollinen ole saavuttanut laiminlyönnin johdosta merkittävää taloudellista etua.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Laiminlyöntimaksu 131 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen tekemättä jättämisestä on yksi prosentti maksuvelvollisen edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa. Maksu 131 §:n 2 momentissa tarkoitettua laiminlyönnistä on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa ottaen huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu.

Laiminlyöntimaksua voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos maksuvelvollinen osoittaa, että laiminlyönti on johtunut maksuvelvollisen erehdyksestä tai poikkeuksellisista oloista eikä maksuvelvollinen ole saavuttanut laiminlyönnin johdosta merkittävää taloudellista etua.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröity yhdistys ja säätiö, jonka

tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille tai, jos kysymys on tullirikoksesta, ensisijaisesti tulliviranomaiselle esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä 147 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu. *Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on asianomistaja tuottajavastuuta koskevilla rikosasioissa, jos yleistä etua on loukattu.*

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Hallinto-oikeuden päätökseen jätehuolto-rekisteriin tai tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttamista, jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä ja ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen peruuttamista, 126—128 §:ssä tarkoitettua päätöstä sekä laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hal-

tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus poliisille tai, jos kysymys on tullirikoksesta, ensisijaisesti tulliviranomaiselle esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä 147 §:n 1 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Hallinto-oikeuden päätökseen jätehuolto-rekisteriin tai tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttamista, jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä ja ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen peruuttamista, 126—128 §:ssä tarkoitettua päätöstä sekä laiminlyöntimaksua koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hal-

lintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muusta kuin 96, 97 ja 99 §:n nojalla tekemästä päätöksestä sekä mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126 ja 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosaa kysymyksessä olevasta toiminnasta harjoitetaan. Valitus, joka koskee Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 103, 106, 107, 126, 128 tai 133 §:n nojalla tekemää päätöstä, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee. Valitus aluehallintoviraston 7 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle.

Kunnan jätehuoltomääräysten hyväksymistä ja jätetaksaa koskevaan päätökseen sekä 37 §:n ja 43 §:n 1 momentin nojalla tehtyyn kunnan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kunnan viranhaltijan tämän lain 126 §:n 3 momentin nojalla antamaan määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

lintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitus *Valtion lupa- ja valvontaviraston* muusta kuin 96, 97 tai 99 §:n nojalla tekemästä päätöksestä taikka mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126 tai 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosaa kysymyksessä olevasta toiminnasta harjoitetaan. Valitus, joka koskee *Valtion lupa- ja valvontaviraston* 103, 106, 107, 126, 128 tai 133 §:n nojalla tekemää päätöstä, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee. Valitus *Valtion lupa- ja valvontaviraston* 7 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle.

Kunnan jätehuoltomääräysten hyväksymistä ja jätetaksaa koskevaan päätökseen sekä 37 §:n ja 43 §:n 1 momentin nojalla tehtyyn kunnan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kunnan viranhaltijan tämän lain 126 §:n 3 momentin nojalla antamaan määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä ja säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on va-

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskussella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin ylläpito

Suomen ympäristökeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ylläpitävät ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvia rekistereitä seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus ylläpitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä;

2) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ylläpitävät jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot 94 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 100 §:ssä säädettyistä ilmoituksista;

3) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ylläpitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot 101 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä säädettyistä ilmoituksista.

Suomen ympäristökeskus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pidettävä julkisesti saatavilla olevaa ajantasaista luetteloa tuottajarekisteriin hyväksytyistä tuottajista ja tuottajayhteisöistä. Luetteloon merkitään tuottajan tai tuottajayhteisön nimi ja y-tunnus sekä tuotteet, joita tuottajan tai tuottajayhteisön vastuu koskee. Luettelo on oltava saatavilla

litusoikeus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kunnan jätehuoltoviranomaisen, ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, Tullin ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätöksestä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin ylläpito

Suomen ympäristökeskus ja *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ylläpitävät ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvia rekistereitä seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus ylläpitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä;

2) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ylläpitää jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot tämän lain 94 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 100 §:ssä säädettyistä ilmoituksista;

3) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ylläpitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot tämän lain 101 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä säädettyistä ilmoituksista.

Suomen ympäristökeskus, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on pidettävä julkisesti saatavilla olevaa ajantasaista luetteloa tuottajarekisteriin hyväksytyistä tuottajista ja tuottajayhteisöistä. Luetteloon merkitään tuottajan tai tuottajayhteisön nimi ja y-tunnus sekä tuotteet, joita tuottajan tai tuottajayhteisön vastuu koskee. Luettelo on oltava saatavilla tietoverkossa.

tietoverkossa.

148 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touko-
kuuta 2012.

Tällä lailla kumotaan jätelaki (1072/1993),
jäljempänä vuoden 1993 jätelaki sekä jä-
teasetus (1390/1993).

Vuoden 1993 jätelain 35 § ja jäteasetuksen
jätehuoltotöitä koskeva 4 luku jäävät kui-
tenkin tämän lain voimaan tullessa edelleen
voimaan. Myös vuoden 1993 jätelain nojalla
annetut valtioneuvoston ja ympäristöminis-
teriön asetukset ja päätökset jäävät edelleen
voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristirii-
dassa tämän lain kanssa, kunnes tämän lain
nojalla toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantumia voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimiin.

148 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touko-
kuuta 2012.

Tällä lailla kumotaan jätelaki (1072/1993),
jäljempänä vuoden 1993 jätelaki sekä jä-
teasetus (1390/1993).

Vuoden 1993 jätelain 35 § ja jäteasetuksen
jätehuoltotöitä koskeva 4 luku jäävät kui-
tenkin tämän lain voimaan tullessa edelleen
voimaan. Myös vuoden 1993 jätelain nojalla
annetut valtioneuvoston ja ympäristöminis-
teriön asetukset ja päätökset jäävät edelleen
voimaan siltä osin kuin ne eivät ole ristirii-
dassa tämän lain kanssa, kunnes tämän lain
nojalla toisin säädetään.

*Vuoden 1993 jätelain 35 §:ssä olevalla
viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympä-
ristökeskukseen tarkoitetaan tämän lain
voimaan tultua viittausta Valtion lupa- ja
valvontavirastoon.*

Ennen tämän lain voimaantumia voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimiin.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

*Ennen tämän lain voimaantumia laaditut
alueelliset jätesuunnitelmat ovat voimassa
suunnitelmakauden loppuun, kuitenkin enin-
tään 31 päivään joulukuuta 2020. Niitä ei
kuitenkaan sovelleta siltä osin kuin ne ovat
ristiriidassa tämän lain 87 §:ssä tarkoitetun
valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa.
Valtion lupa- ja valvontavirasto huolehtii
alueellisten jätesuunnitelmien toimeenpa-
nosta.*

211.

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 12 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Viranomaisten tehtävät

Viranomaisten tehtävät

Ympäristöministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain toimeenpanoa ja valvontaa.

Ympäristöministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain toimeenpanoa ja valvontaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista. *Jos tässä laissa tarkoitettua toimintaa harjoitetaan Suomen talousvyöhykkeellä, valvonnasta vastaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialuetta lähinnä toimintaa harjoitetaan.*

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista *Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.*

Energiamarkkinavirasto vastaa siirtoverkon käyttöoikeutta koskevien määräysten noudattamisen valvonnasta.

Energiamarkkinavirasto vastaa siirtoverkon käyttöoikeutta koskevien määräysten noudattamisen valvonnasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

212.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 15, 21, 23, 24, 34, 36—39 a, 42, 44, 51, 64, 80, 81, 85, 88, 89, 89 a, 92, 93, 95, 99, 104, 105, 116, 118, 123, 126, 129—131, 135—138, 143, 147, 148, 152, 153, 166, 168, 170, 171, 175, 176, 178, 181, 186, 188—192, 194, 197, 203—205, 207, 212, 222 ja 223 §, sellaisina kuin niistä ovat 21 § osaksi laissa 384/2016, 24 § laissa 1063/2017, 39 § laissa 256/2017, 39 a § laissa 437/2017, 88, 89, 89 a ja 205 § laissa 423/2015, 116 § laissa 1064/2017, 147, 152, 170, 204 ja 212 § laissa 327/2016, 190 § laissa 974/2017 sekä 207 § laissa 802/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

15 §

15 §

*Ennaltavarautumisvelvollisuus**Ennaltavarautumisvelvollisuus*

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää valtion lupaviranomainen, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoitettava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarve tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivos-

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi.

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää *Valtion lupa- ja valvontavirasto*, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoitettava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarve tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011),

lain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

Varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan, valvoo näiden säännösten noudattamista sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa siten kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Aluehallintovirasto toimii valtion ympäristölupaviranomaisena siten kuin aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) ja sen nojalla säädetään. Aluehallintovirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä otsoniasetus, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä F-kaasuasetus, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoit-

kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

Varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista sekä toimii valtion ympäristölupaviranomaisena. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä otsoniasetus, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä F-kaasuasetus, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muut-

tamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista myös siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista valtion valvontaviranomaiselle.

Valvonnasta ja valvontaviranomaisten yhteistoiminnasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muut valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun organisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista yhdessä 23 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten valvontaviranomaisten kanssa.

Kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettut val-

tamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat *Valtion lupa- ja valvontavirasto valtion valvontaviranomaisena* sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maakunnat valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Valvonnasta ja valvontaviranomaisten yhteistoiminnasta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muut valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun organisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista yhdessä 23 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten valvontaviranomaisten kanssa.

Kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettut val-

vontaviranomaiset ja työsuojeluviranomainen valvovat toimialallaan 217 §:n 2 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Kunnan terveys- ja suojeluviranomaiset, kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

Liikenteen turvallisuusvirasto toimii liikkuviin työkoneisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden kaasu- ja hiukkaspäästöjen raja-arvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista, asetusten (EU) N:o 1024/2012 ja (EU) N:o 167/2013 muuttamisesta ja direktiivin 97/68/EY muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1628, jäljempänä *työkone moottoreiden tyyppihyväksyntäasetus*, tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena.

Tulli ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilain 3 luvun mukaisen muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

vontaviranomaiset ja työsuojeluviranomainen valvovat toimialallaan 217 §:n 2 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. *Maakunnan* terveys- ja suojeluviranomaiset, kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitetut valvontaviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

Liikenteen turvallisuusvirasto toimii liikkuviin työkoneisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden kaasu- ja hiukkaspäästöjen raja-arvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista, asetusten (EU) N:o 1024/2012 ja (EU) N:o 167/2013 muuttamisesta ja direktiivin 97/68/EY muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1628, jäljempänä *työkone moottoreiden tyyppihyväksyntäasetus*, tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena.

Tulli ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Valtion lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen *Valtion lupa- ja valvontavirastossa* muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi vesilain 3 luvun mukaisen luvan tai vesilain 3 luvun mukaisen muun kuin purkujohtoa koskevan luvan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi valtion ympäristölupaviranomaisen ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee valtion ympäristölupaviranomainen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely valtion ympäristölupaviranomaisessa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa 41 §:n mukaisesti, lupa-asian ratkaisee *Valtion lupa- ja valvontavirasto*.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista *Valtion lupa- ja valvontaviraston* toimivaltaan kuuluvista toiminnoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, asia on siirrettävä *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian *Valtion lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely *Valtion lupa- ja valvontavirastossa* on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 §

Lupaviranomaisen alueellinen toimivalta

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. *Jos toiminta sijaitsee useamman kuin yhden valtion ympäristölupaviranomaisen toimialueella, lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimialueella merkittävin osa päästöjä aiheuttavasta toiminnasta sijaitsee.*

Jos useiden samaa vesistöä kuormittavien toimintojen lupiin sisältyvät kalatalousmääräykset tulevat tarkistettaviksi samanaikaisesti ja niistä on tarkoituksenmukaista päättää yhtenä kokonaisuutena, asiat ratkaisee I momentin mukaan toimivaltainen valtion ympäristölupaviranomainen.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa valtion ympäristölupaviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion ympäristölupaviranomaista ja valtion valvontaviranomaista päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä valtion ympäristölupaviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun valtion ympäristölupaviranomaisessa.

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisel-

37 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimivaltainen *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen*, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa **Valtion lupa- ja valvontavirastolta** kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä *Valtion lupa- ja valvontavirastossa* vireille tulleet asiat käsitellään loppuun *Valtion lupa- ja valvontavirastossa*.

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien

la on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja että toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

asianmukaiseksi hoitamiseksi ja että toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

39 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava lisäkapaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen tai lausuntojen pyytämisen vuoksi. Hakemus valtion ympäristölupaviranomaiselle on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomainen ole muuta hyväksynyt.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenetelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava lisäkapaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen tai lausuntojen pyytämisen vuoksi. Hakemus *Valtion lupaja valvontavirastolle* on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomainen ole muuta hyväksynyt.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenetelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

39 a §

Hakijan neuvonta

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa, lupaviranomaisen on annettava pyynnöstä hakijalle sähköisessä muodossa tietoa:

- 1) lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä;
- 2) asian selvittämiseksi hankittavista lausunnoista ja niiden antamiselle varattavasta määräajasta;
- 3) päätöksen arvioidusta antamisajankohdasta.

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia. *Valtion ympäristölupaviranomaisen on aina kutsuttava mukaan valtion valvontaviranomaisen edustaja.*

Neuvonta on maksutonta.

42 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa (253/1995) tarkoitettulla kolttalaueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta tarpeelli-

39 a §

Hakijan neuvonta

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta antaa hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa, lupaviranomaisen on annettava pyynnöstä hakijalle sähköisessä muodossa tietoa:

- 1) lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä;
- 2) asian selvittämiseksi hankittavista lausunnoista ja niiden antamiselle varattavasta määräajasta;
- 3) päätöksen arvioidusta antamisajankohdasta.

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia.

Neuvonta on maksutonta.

42 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintimaakunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa (253/1995) tarkoitettulla kolttalaueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta *kuin 1—*

silta tahoilta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtion ympäristölupaviranomaisen on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta, hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tahoista, joilta lausuntoa on pyydettävä.

44 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla, jolloin kuulutus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään kuulutusajan toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Lisäksi valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Hakemus voi sisältää viranomaisten toiminnan

4 kohdassa tarkoitetuilta tarpeellisilta tahoilta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on pyydetty lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta sekä niiltä maakunnilta, joissa hakemuksessa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, niiden tehtäväalaan kuuluvista asioista.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. *Lisäksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen säädettyjen viranomaisten kanssa.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tahoista, joilta lausuntoa on pyydettävä.

44 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla noudattaen julkisista kuulutuksista annettua lakia (34/1925). Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla, jolloin kuulutus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään kuulutusajan toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Lisäksi *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Ha-

julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot, jos hakemus pidetään tietoverkossa vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman tarpeellisen ajan.

Tiedoksianto yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

51 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 11 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin tämän lain 204 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat ja ohjelmat.

Luvanvaraisen jätteenkäsittelylaitoksen tai -paikan luvassa on otettava huomioon jätelain 88 §:ssä tarkoitetut alueelliset jättesuunnitelmat.

64 §

Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n

kemus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot, jos hakemus pidetään tietoverkossa vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman tarpeellisen ajan.

Tiedoksianto yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momenttia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

51 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta tämän lain 11 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin tämän lain 204 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat.

Luvanvaraisen jätteenkäsittelylaitoksen ja -paikan luvassa on otettava huomioon jätelain 87 §:ssä tarkoitettu valtakunnallinen jättesuunnitelma.

64 §

Suunnitelma seurannasta ja tarkkailusta

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n

mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma lupaviranomaisen, valvontaviranomaisen tai kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Päätös suunnitelman hyväksymisestä tehdään noudattaen, mitä 96 §:ssä säädetään.

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöraja-arvoista. Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Valvontaviranomainen voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisää aikaa.

Valvontaviranomainen arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, valvontaviranomaisen on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään tarkistamista koskeva hakemus lupaviranomaiselle. Hakemus on jä-

mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma *Valtion lupa- ja valvontaviraston*, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai kalatalousviranomaisena toimivan maakunnan hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Päätös suunnitelman hyväksymisestä tehdään noudattaen 96 §:ää.

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Kun komissio on julkaissut päätöksen direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevista päätelmistä, laitoksen ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia päätelmiä ja tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka jos luvassa on määräys 78 §:n mukaisista lievemmistä päästöraja-arvoista. Tarkistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet ja ajan tasalle saatetut päätelmät, joita sovelletaan laitokseen ja jotka komissio on hyväksynyt sen jälkeen, kun lupa myönnettiin tai sitä viimeksi tarkistettiin tai sen tarkistamisen tarve arvioitiin.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisää aikaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään sille tarkistamista koskeva hakemus. Hake-

tettava viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Valvontaviranomainen voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitetun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvontaviranomaiselle toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Lupaviranomainen tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

Luvassa voidaan toiminnanharjoittaja velvoittaa noudattamaan laitoksen pääasiallista toimintaa koskevia päätelmiä aikaisintaan neljän vuoden kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Luvan tarkistamista koskeva asia on ratkaistava kiireellisenä. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan tarkistamista koskevista enimmäiskäsittelyajoista ja muis-

mus on jätettävä viimeistään *Valtion lupa- ja valvontaviraston* määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitetun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

Luvassa toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa noudattamaan laitoksen pääasiallista toimintaa koskevia päätelmiä aikaisintaan neljän vuoden kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Luvan tarkistamista koskeva asia on ratkaistava kiireellisenä. Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan tarkistamista

ta tarkistamismenettelyä koskevista vaatimuksista.

85 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriöministeriölle on lähetettävä päätös, jos sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 1 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätös toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava antamansa lupapäätös internetsivuillaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedot toiminnan sijaintipaikasta.

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa

koskevista enimmäiskäsittelyajoista ja muista tarkistamismenettelyä koskevista vaatimuksista.

85 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jos sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 1 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, päätös voidaan toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on julkaistava antamansa lupapäätös internetsivuillaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedot toiminnan sijaintipaikasta.

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa

raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaa-

raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää. Asian voi panna vireille *Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* omasta aloitteestaan *sekä* toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi *omasta aloitteestaan tai* asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumi-

timuksen täyttämiseksi.

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, valtion ympäristölupaviranomainen voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Lupaviranomainen voi toiminnanharjoittajan tai valvontaviranomaisen pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan, jos:

sen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta *säädetään* vesilain 3 luvun 22 §:ssä. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettuna toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

Jos perustilaa ei ole selvitetty tai alueesta perustilassa voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, alueen pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut alue

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

Asian käsittelyssä noudatetaan 96 §:ää.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettuna toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista. Arvio on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä siitä tiedottamisesta.

Jos perustilaa ei ole selvitetty tai alueesta perustilassa voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, alueen pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut alue

on puhdistettava siten kuin 14 luvussa säädetään.

Viranomaisen on julkaistava internetsivuillaan tieto maaperää ja pohjavettä koskevista toimista, jotka direktiivilaitos on toimintansa päättyessä toteuttanut.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaisista ja valtion ympäristölupaviranomaisista päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Toiminnanharjoittajan on käytettävä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana vähän päästöjä aiheuttavia polttoaineita tai rajoitettava laitoksen toimintaa.

Valtion valvontaviranomainen voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästörajojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Valtion valvontaviranomainen voi antaa I momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää

on puhdistettava noudattaen 14 lukua.

Viranomaisen on julkaistava internetsivuillaan tieto maaperää ja pohjavettä koskevista toimista, jotka direktiivilaitos on toimintansa päättyessä toteuttanut.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan 138 §:ää.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Toiminnanharjoittajan on käytettävä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana vähän päästöjä aiheuttavia polttoaineita tai rajoitettava laitoksen toimintaa.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästörajojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi antaa I momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää

tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion valvontaviranomaisen tässä momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta, 2 momentissa tarkoitettusta laitoksen toiminnan rajoittamisesta savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana sekä 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakijan on toimitettava ympäristöministeriölle yksityiskohdaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimaoloajalta eivät ylity ja että laitokset noudattavat 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä asianomaisilta aluehallintovirastoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta on pyydyttävä lausunto.

Jollei Euroopan komissio hyväksy valtioneuvoston päätöksen mukaista kansallista siirtymäsuunnitelmaa, päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komission hyväksyttäväksi.

tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion lupa- ja valvontaviraston tässä momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä *siitä* tiedottamisesta.

Muissa kuin tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa noudatetaan *12 lukua*.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta, 2 momentissa tarkoitettusta laitoksen toiminnan rajoittamisesta savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana sekä 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakijan on toimitettava ympäristöministeriölle yksityiskohdaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimaoloajalta eivät ylity ja että laitokset noudattavat 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:n *1 momentin 2 kohdassa* tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* on pyydyttävä lausunto.

Jollei Euroopan komissio hyväksy valtioneuvoston päätöksen mukaista kansallista siirtymäsuunnitelmaa, päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komission hyväksyttäväksi.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja valtion valvontaviranomaiselle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi valtion valvontaviranomaiselle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tarkoitettujen yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon tai muiden tietojen perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Tämän lain liitteessä 2 säädetyistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tarkoitettujen yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon tai muiden tietojen perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Tämän lain liitteessä 2 säädetyistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksista sekä rekisteröitävää toimintaa koskevista ympäristönsuojeluvaihtimuksesta säädetään 10 §:n nojalla.

Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitetun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitetusta toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 2 momentissa säädetyt rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jolloin rekisteröinti-ilmoitus täyttää 10 §:n nojalla säädetyt sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toi-

ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältövaatimuksista sekä rekisteröitävää toimintaa koskevista ympäristönsuojeluvaihtimuksesta säädetään 10 §:n nojalla.

Rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä mainitun liitteen 1 kohdassa tarkoitetun keskisuuren energiantuotantolaitoksen toiminnasta viimeistään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä keskisuuri energiantuotantolaitos 30 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Muusta mainitussa liitteessä tarkoitetusta toiminnasta rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on rekisteröitävä toiminta 60 päivän kuluessa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä.

Jos rekisteröinti-ilmoitus on puutteellinen, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tällöin 2 momentissa säädetyt rekisteröintiä koskevat määräajat lasketaan siitä päivästä, jolloin rekisteröinti-ilmoitus täyttää 10 §:n nojalla säädetyt sisältövaatimukset.

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Jos rekisteröitävä toiminta on luonteeltaan sekä 2 että 4 momentissa tarkoitettua, rekisteröinti-ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröinti-ilmoitusta ei tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta eikä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toi-

mintä

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 202 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettun valtion viranomaisen toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa, ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 30 vuorokautta tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätty tätä lyhyempi aika. Ilmoituksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toimenpiteeseen ryhtymisen tai toiminnan aloittamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen tekemisestä.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastet-

mintä

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta ja muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 202 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

Toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa, ennen kuin ilmoituksen tekemisestä on kulunut 30 vuorokautta tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätty tätä lyhyempi aika. Ilmoituksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia toimenpiteeseen ryhtymisen tai toiminnan aloittamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen tekemisestä.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastet-

tavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka valtion valvontaviranomaiselle, jos valtion ympäristölupaviranomainen myöntää toimintaan ympäristöluvan, tai 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty valtion valvontaviranomaiselle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset toiminnan palauttamiseksi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiseksi sekä tilanteesta aiheutuvan haitan ja vaaran poistamiseksi ja samalla asetettava määräaika, johon mennessä tämä on tehtävä. Lisäksi on tarvittaessa annettava toiminnan harjoittajan suunnitelman ja muun tiedon perusteella väliaikaiset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai valtion valvontaviranomaisen on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteesta vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttami-

tavasta yllättävästä ja toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos *se* myöntää toimintaan ympäristöluvan, tai 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus *on tehty Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset toiminnan palauttamiseksi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiseksi sekä tilanteesta aiheutuvan haitan ja vaaran poistamiseksi ja samalla asetettava määräaika, johon mennessä tämä on tehtävä. Lisäksi on tarvittaessa annettava toiminnan harjoittajan suunnitelman ja muun tiedon perusteella väliaikaiset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteesta vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muut-

seksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

tamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, valtion ympäristölupaviranomainen voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Valtion ympäristölupaviranomainen voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Valtion ympäristölupaviranomainen voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, valtion ympäristölupaviranomainen käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia valtion ympäristölupaviranomaiselle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan

voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on vireillä lupaviranomaisessa.

Kärjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n es-tämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Valtion ympäristölupaviranomaisen on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos kärjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Kärjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta valtion ympäristölupaviranomaiselle.

Kärjäoikeus ja muutoksenhakutuomiois-tuin voivat pyytää lausunnon asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta tai valtion ympäristölupaviranomaiselta, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, valtion valvontaviranomainen voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava

131 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on vireillä lupaviranomaisessa.

Kärjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n es-tämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos kärjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Kärjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Kärjäoikeus ja muutoksenhakutuomiois-tuin voivat pyytää *lausunnon Valtion lupa- ja valvontavirastolta*, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen *18 lukua*.

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava

huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri maankäyttötarkoitukset huomioon ottaen suurimmista sallituista maaperässä olevien haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvioimiseksi.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri maankäyttötarkoitukset huomioon ottaen suurimmista sallituista maaperässä olevien haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvioimiseksi.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä siitä tiedottamisesta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Valtion valvontaviranomaisen on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

Viranomaisen voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi. Jos pohjavesi on merkittävästi pilaantunut, viranomaisen on määrättävä puhdistamisesta vastuussa oleva ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimiin.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaista ja valtion ympäristölupaviranomaista päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä valtion

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Valtion lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen 18 lukua.

Viranomaisen voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi. Jos pohjavesi on merkittävästi pilaantunut, viranomaisen on määrättävä puhdistamisesta vastuussa oleva ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimiin.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan *Valtion lupa- ja valvontavirastoa* päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä *Valti-*

valvontaviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun valtion valvontaviranomaisessa.

Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Valtion valvontaviranomainen huolehtii ympäristön tilan seurannasta alueellaan. Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, pääkaupunkiseudulla ilmanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kainiainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitettulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-aseamalla.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristön tilan seurannan järjestämisestä, seuranta- ja arviointimenetelmistä ja niiden laatutavoitteista sekä seurantatietojen julkistamisesta, niistä tiedottamisesta ja niiden toimittamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmän.

Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa *ja sen nojalla*.

147 §

on lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun *Valtion lupa- ja valvontavirastossa*.

Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Ennen toimivallan siirtoa koskevan määräajan päättymistä tai ennen toimivaltaa koskevan päätöksen muuttamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. *Valtion lupa- ja valvontavirasto* huolehtii siitä, että ympäristön tilan seuranta on valtakunnallisella tasolla riittävää. Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, pääkaupunkiseudulla ilmanlaadun seurannasta huolehtivat Espoo, Helsinki, Kainiainen ja Vantaa yhdessä. Alle 2,5 mikrometrin suuruisten hiukkasten pitoisuutta ilmassa on pääkaupunkiseudulla seurattava jatkuvatoimisesti yhdellä pysyvästi sijoitettulla kaupungin yleistä ilmanlaatua edustavalla kaupunkitausta-aseamalla.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristön tilan seurannan järjestämisestä, seuranta- ja arviointimenetelmistä ja niiden laatutavoitteista sekä seurantatietojen julkistamisesta, niistä tiedottamisesta ja niiden toimittamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa.

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 3 ja 4 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Kunnan on toimitettava vuosittain 15 päivään toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelu-

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa suunnitelmaluonnoksista on pyydettävä *lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta* ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle, maakunnille* ja ympäristöministeriölle.

Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään, sovelletaan myös suunnitelmien tarkistamiseen.

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelu-

suunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

suunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Alueella, jolla hengitettävälle hiukkasille (PM10) 141 §:n nojalla säädetty raja-arvot ylittyvät katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvästä hiekoituksesta tai suolauksesta aiheutuvan hiukkaskuormituksen vuoksi, kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman sijasta selvityksen ylityksestä, sen syistä ja toimista pitoisuuksien pienentämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin selvityksen sisällöstä.

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varoamisesta ja valtion valvontaviranomaiselta pyydettyä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista len-

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Alueella, jolla hengitettävälle hiukkasille (PM10) 141 §:n nojalla säädetty raja-arvot ylittyvät katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvästä hiekoituksesta tai suolauksesta aiheutuvan hiukkaskuormituksen vuoksi, kunta voi laatia ilmansuojelusuunnitelman sijasta selvityksen ylityksestä, sen syistä ja toimista pitoisuuksien pienentämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvityksen sisällöstä.

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varoamisesta ja *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* pyydettyä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista len-

toaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 2 momentissa säädetään.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toi-

toaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja *maakunnilta, Valtion lupa- ja valvontavirastolta*, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava *noudattaen 2 momenttia*.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toi-

mitettava valtion valvontaviranomaiselle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

mitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos tämän luvun tai sen nojalla annettujen säännösten valvonnassa todetaan, että 159 §:ssä tarkoitettuja pätevyysvaatimuksia ei ole noudatettu, valvontaviranomaisten on ilmoitettava asiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos tämän luvun tai sen nojalla annettujen säännösten valvonnassa todetaan, että 159 §:ssä tarkoitettuja pätevyysvaatimuksia ei ole noudatettu, valvontaviranomaisten on ilmoitettava asiasta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus

on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkastuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

170 §

Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;

2) toiminnan lopettamisesta;

3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkastuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

170 §

Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;

2) toiminnan lopettamisesta;

3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään valtion valvontaviranomaiselle.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Valtion valvontaviranomainen, tai luvan myöntämisen yhteydessä myös lupaviranomainen, voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Tarkkailu on järjestettävä niin, ettei se vaaranna alueen omistajan tai haltijan kotirauhaa tai yksityisyyden suojaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennallaan.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Valtion lupa- ja valvontavirasto tai luvan myöntämisen yhteydessä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Tarkkailu on järjestettävä niin, ettei se vaaranna alueen omistajan tai haltijan kotirauhaa tai yksityisyyden suojaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennallaan.

leen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jonka lupa-asia on käsiteltävä 47 §:n mukaisesti yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan siten kuin hallintopakkoasiasta säädetään vesilain 14 luvussa. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti.

Määräystä ei voida antaa välittömästi 11 ja 20 §:n täytäntöönpanemiseksi.

176 §

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, valtion valvontaviranomaisen määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on valtion valvontaviranomaisen määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

leen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Luvanvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa *Valtion lupa- ja valvontavirasto*, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jonka lupa-asia on käsiteltävä 47 §:n mukaisesti yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan *noudattaen mitä* hallintopakkoasiasta säädetään vesilain 14 luvussa. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti.

Määräystä ei voida antaa välittömästi 11 tai 20 §:ssä *säädettyjen velvoitteiden* täytäntöönpanemiseksi.

176 §

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettu luontovahinko, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajaa on kuultava mahdollisuuksien mukaan ennen keskeyttämistä. Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytyksettä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

Luvanvaraisen toiminnan keskeyttää valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan.

186 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta. *Toiminnanharjoittajan on lisäksi viipymättä ilmoitettava 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja sen välittömästä uhasta asianomaiselle maakunnalle.*

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

Toiminnanharjoittajaa on kuultava mahdollisuuksien mukaan ennen keskeyttämistä. Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytyksettä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

Luvanvaraisen toiminnan keskeyttää *Valtion lupa- ja valvontavirasto, jos se myöntää ympäristöluvan, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.*

186 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön

viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) asiassa yleistä etua valvova viranomaisen;

6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät kolтта-alueella.

Valtion valvontaviranomainen voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 224 ja 225 §:ssä tarkoitettusta teosta tai laininlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Valtion valvontaviranomainen on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta on kun-

viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) *Valtion lupa- ja valvontavirasto* sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) asiassa yleistä etua valvova viranomaisen;

6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät kolтта-alueella.

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 224 ja 225 §:ssä tarkoitettusta teosta tai laininlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Valtion lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta on kun-

nan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 2 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin valtion valvontaviranomaisella. Rekisteröitävän toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä 47 §:n 1 momentissa tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annettua päätöstä koskeva valituskirjelmä on toimitettava päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Kunnan viranhaltijan 182 §:n nojalla antamasta kiellosta tai määräyksestä ei saa valittaa. Edellä 189 §:ssä tarkoitettua valvonnan siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Edellä 36, 126 ja 128 §:ssä tarkoitettua asian siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä sekä 129 §:ssä tarkoitettua korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa erikseen. Asian käsittelystä 205 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään. Valtion valvontaviranomaisella on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen hae-

nan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 2 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin *Valtion lupa- ja valvontavirastolla*. Rekisteröitävän toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä 47 §:n 1 momentissa tarkoitettussa yhteiskäsittelyssä annettua päätöstä koskeva valituskirjelmä on toimitettava päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Kunnan viranhaltijan 182 §:n nojalla antamasta kiellosta tai määräyksestä ei saa valittaa. Edellä 189 §:ssä tarkoitettua valvonnan siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä ei saa valittaa. Edellä 36, 126 ja 128 §:ssä tarkoitettua asian siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä sekä 129 §:ssä tarkoitettua korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa erikseen. Asian käsittelystä 205 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään. *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen hae-

taan valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

taan valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaisia tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin- ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaisia tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on valitusoikeus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, 156 d §:ssä tarkoitetun kunnan toimivaltaisen viranomaisen, ympäristöministeriön, valtioneuvoston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Suomen ympäristökeskuksen päätöksestä.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevista päätöksistä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Oikaisuvaatimus tehdään valtion ympäristölupaviranomaiselle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös annetaan 84 §:ssä tarkoitettuun tavoin julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava noudattaen 84, 85 ja 96 §:ää. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua valtion valvontaviranomaisen 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen valtion ympäristölupaviranomaiselta siten kuin hallintolaisissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevista päätöksistä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Oikaisuvaatimus tehdään *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös annetaan 84 §:n mukaisesti julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava noudattaen 84, 85 ja 96 §:ää. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä säädetään muutoin hallintolaisissa.

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen *Valtion lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaisissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhaku- tuomioistuimien tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto- oikeuden päätös on annettava julkipan- on jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asian- osaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimi- tettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koske- vassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava valtion ympäristölu- paviranomaiselle, valvontaviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhakutuomioistuimen on toimi- tettava lupa- ja valvontaviranomaiselle sähköisesti tietoja niiden antamiin päätöksiin tehdyistä muutoksista ja päätösten lainvoi- maisuudesta, jotta tiedot voidaan tallentaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Val- tionneuvoston asetuksella voidaan antaa tar- kempia säännöksiä tämän momentin mukai- sesta tietojen toimittamisen tavasta ja ajan- kohdasta.

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumäärä- yksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräys- ten antamista kunnan on varattava asian- omaiselle valtion valvontaviranomaiselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilai- suus lausunnon antamiseen. Vaikuttamis- mahdollisuuksien varaamisesta asian käsit- telyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asi-

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhaku- tuomioistuimien tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto- oikeuden päätös on annettava julkipan- on jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asian- osaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimi- tettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koske- vassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava *Valtion lupa- ja val- vontavirastolle, kunnan ympäristönsuojelu- viranomaiselle*, asiassa yleistä etua valvovil- le viranomaisille ja Suomen ympäristökes- kukselle.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhakutuomioistuimen on toimi- tettava lupa- ja valvontaviranomaiselle sähköisesti tietoja niiden antamiin päätöksiin tehdyistä muutoksista ja päätösten lainvoi- maisuudesta, jotta tiedot voidaan tallentaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Val- tionneuvoston asetuksella voidaan antaa tar- kempia säännöksiä tämän momentin mukai- sesta tietojen toimittamisen

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumäärä- yksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräys- ten antamista kunnan on varattava *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsitte- lyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on

an valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle ja valtion ympäristölupaviranomaiselle.

204 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydetty lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämistä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toi-

myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi *Valtion lupa- ja valvontavirastolle*.

204 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydetty lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämistä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

205 §

MaksutSen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

minnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

3) 169 §:n mukaisista tarkastuksista, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä niistä toimenpiteistä jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi;

4) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

5) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi silloin, kun toimivalta on siirretty kunnan ympäristön-

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

3) 169 §:n mukaisista tarkastuksista, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä niistä toimenpiteistä jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi;

4) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

5) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi silloin, kun toimivalta on siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 138 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksuista säädetään maa-aineslain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitetusta luvan muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta vaikka

suojeluviranomaiselle 138 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksusta säädetään maaineslain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitetusta luvan muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa ([706/2007](#)).

asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa ([706/2007](#)).

Todistajan kuuleminen

Valtion ympäristölupaviranomainen voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästädirektiivin 24

Todistajan kuuleminen

Valtion lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, *Valtion lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästädirektiivin 24

artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristöä ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja varten on ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Sitä käytetään ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen hallintaan ja käsittelyyn, ympäristölainsäädännön valvonnan toteuttamiseen, ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristöön liittyvään tutkimukseen ja suunnitteluun.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa ja merenkulun ympäristönsuojelulaissa sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut ylläpitäjät ovat myös henkilötietolain mukaisia rekisterinpitäjiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa säädetään, voidaan tietojärjestelmän tiedot antaa konekielisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla sekä muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla.

Ympäristöministeriö vastaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmän sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä yhteistyössä muiden 2 momentissa tarkoitettujen ylläpitäjien kanssa.

artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristöä ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja varten on ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Sitä käytetään ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen hallintaan ja käsittelyyn, ympäristölainsäädännön valvonnan toteuttamiseen, ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristöön liittyvään tutkimukseen ja suunnitteluun.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan *Valtion lupa- ja valvontaviraston*, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja *vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa* sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut ylläpitäjät ovat myös henkilötietolain mukaisia rekisterinpitäjiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella, *maakunnalla ja maakunnan terveydensuojeluviranomaisella* on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tietojärjestelmän tiedot voidaan antaa konekielisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla sekä muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla.

Ympäristöministeriö vastaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmän sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä yhteistyössä muiden 2 momentissa tarkoitettujen ylläpitäjien kanssa.

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallettavat tiedot

Valtion ympäristölupaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.

Valtion valvontaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) valtion valvontaviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtioneuvoston päätöksen mukaiset tiedot;

5) 151 §:n 1 momentin 2—4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitettujen valtion valvontaviranomaisen laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) valtion valvontaviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Kunnan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamat päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) 145 §:ssä tarkoitettujen ilmansuojelusuunnitelmat ja 146 §:ssä tarkoitettujen lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat;

4) 151 §:n 1 momentin 1 kohdan perus-

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallettavat tiedot

Valtion lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtioneuvoston päätöksen mukaiset tiedot;

5) 151 §:n 1 momentin 2—4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitettujen *Valtion lupa- ja valvontaviraston* laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) *Valtion lupa- ja valvontaviraston* valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Kunnan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamat päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) 145 §:ssä tarkoitettujen ilmansuojelusuunnitelmat ja 146 §:ssä tarkoitettujen lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat;

4) 151 §:n 1 momentin 1 kohdan perus-

teella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

5) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Viranomaisen, joka hyväksyy 65 §:ssä tarkoitettua seuranta- ja tarkkailua koskevat suunnitelmat, on myös talletettava ne tietojärjestelmään.

Ympäristön tilan seurannasta vastaavien viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten on talletettava 143 §:ssä tarkoitettua seurantatiedot tietojärjestelmään. Seuranta-tietoja voivat tallettaa myös kyseisten viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten hyväksymät muut tahot.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädettyä tietoa valtion valvontaviranomaiselle tallettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

teella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

5) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Viranomaisen, joka hyväksyy 65 §:ssä tarkoitettua seuranta- ja tarkkailua koskevat suunnitelmat, on myös talletettava ne tietojärjestelmään.

Ympäristön tilan seurannasta vastaavien viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten on talletettava 143 §:ssä tarkoitettua seurantatiedot tietojärjestelmään. Seuranta-tietoja voivat tallettaa myös kyseisten viranomaisten sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten hyväksymät muut tahot.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädettyä tietoa *Valtion lupa- ja valvontavirastolle* tallettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

213.

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 6, 10, 11, 32, 34, 35 ja 37 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Viranomaisten yhteistyö

Viranomaisten yhteistyö

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä maakunnan liiton on oltava keskenään yhteistyössä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamiseksi ja sovittamiseksi hanketta koskevien muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä *maakunnan* on oltava keskenään yhteistyössä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamiseksi ja sovittamiseksi hanketta koskevien muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

10 §

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ydinenergialaissa tarkoitettuja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö. Yhteysviranomaisen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yhteysviranomaisena toimii *Valtion lupa- ja valvontavirasto*. Ydinenergialaissa tarkoitettu- ja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö. Yhteysviranomaisen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos hanke sijoittuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle, viranomaisten on sovittava, mikä niistä toimii hankkeen yhteysviranomaisena.

Jos yhteysviranomaisesta syntyy epäselvyyttä tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, ympäristöministeriö määrää, mikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista toimii hankkeen yhteysviranomaisena. Ympäristöministeriön on päätöksenteossa otettava huomioon hankkeen si-

joittuminen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten voimavarat sekä varmistettava, että hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaaminen on eriytetty yhteysviranomaisen tehtävistä siten, ettei viranomaisen puolueettomuus vaarannu. Ympäristöministeriön asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Jos hanke sijoittuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, ympäristöministeriö määrää, mikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista tekee päätöksen. Ympäristöministeriön on päätöksenteossa otettava huomioon hankkeen sijoittuminen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten voimavarat sekä varmistettava, että hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaaminen on eriytetty toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä siten, ettei viranomaisen puolueettomuus vaarannu. Ympäristöministeriön asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ydinenergia-*laissa* tarkoitettuja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa.

23 §

Perusteltu päätelmä

Yhteysviranomainen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustelun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Perusteltu päätelmä on annettava hankkeesta vastaavalle kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä. Perustellussa päätelmäs-

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Valtion lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ydinenergia-*laissa* tarkoitettuja ydinlaitoksia koskevissa hankkeissa.

23 §

Perusteltu päätelmä

Yhteysviranomainen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustelun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Perusteltu päätelmä on annettava hankkeesta vastaavalle kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä. Perustellussa päätelmäs-

sä on esitettävä yhteenvedo arviointiselostuksesta annetuista muista lausunnoista ja mielipiteistä.

Yhteysviranomaisen on toimitettava perusteltu päätelmä sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Perusteltu päätelmä on samalla toimitettava tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, hankkeen vaikutusalueen kunnille sekä tarvittaessa maakuntien liitoille ja muille asianomaisille viranomaisille sekä julkaistava yhteysviranomaisen internetsivuilla.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

Se, jolla muutoin on oikeus hakea lupapäätökseen muutosta valittamalla, voi valituksessaan vedota siihen, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

sä on esitettävä yhteenvedo arviointiselostuksesta annetuista muista lausunnoista ja mielipiteistä.

Yhteysviranomaisen on toimitettava perusteltu päätelmä sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Perusteltu päätelmä on samalla toimitettava tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, hankkeen vaikutusalueen kunnille sekä tarvittaessa *maakunnille* ja muille asianomaisille viranomaisille sekä julkaistava yhteysviranomaisen internetsivuilla.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Valtion lupa- valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, *Valtion lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

Se, jolla muutoin on oikeus hakea lupapäätökseen muutosta valittamalla, voi valituksessaan vedota siihen, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeyttäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty, valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitettaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut sen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, *Valtion lupa- ja valvontavirasto* voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeyttäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty, valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitettaessa *Valtion lupa- ja valvontaviraston* päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut sen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.
